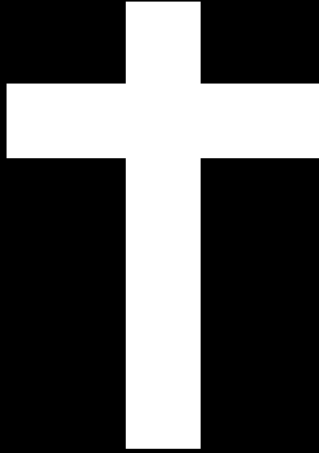

Nu o jña mizhocjimi nu mama ja ga cja e

Jesucristo

New Testament in Mazahua, Central (MX:maz:Mazahua, Central)

Nu o jña mizhocjimi nu mama ja ga cja e Jesucristo New Testament in Mazahua, Central (MX:maz:Mazahua, Central)

copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mazahua, Central

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mazahua [maz], Mexico

Copyright Information

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mazahua, Central

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
2dd34152-63bb-5bf7-9ec4-df11c81ab2fc

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	41
SAN LUCAS	64
SAN JUAN	106
HECHOS	135
ROMANOS	175
1 CORINTIOS	191
2 CORINTIOS	208
GÁLATAS	219
EFESIOS	226
FILIPENSES	233
COLOSENES	237
1 TESALONICENSES	241
2 TESALONICENSES	245
1 TIMOTEO	247
2 TIMOTEO	252
TITO	256
FILEMÓN	259
HEBREOS	260
SANTIAGO	275
1 PEDRO	280
2 PEDRO	285
1 JUAN	288
2 JUAN	293
3 JUAN	294
JUDAS	295
APOCALIPSIS	297

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN MATEO

Los antepasados de Jesucristo

¹ E Jesucristo mi mboxbêche cja e Abraham, 'ñe cja e David. Juns'ü va o tjü'ü c'o o mboxpale e Jesús ndeze e Abraham.

² E Abraham o jmusp'ü 'na t'i c'ü mi chjü e Isaac. Nuc'ua e Isaac o jmusp'ü e Jacob. Nuc'ua e Jacob o jmusp'ü e Judá, 'ñe c'o nu cjuarma. ³ Nuc'ua e Judá o jmusp'ü e Fares 'ñe e Zara. C'ü nu nana mi chjü e Tamar. Nuc'ua e Fares o jmusp'ü e Esrom. Nuc'ua e Esrom o jmusp'ü e Aram. ⁴ Nuc'ua e Aram o jmusp'ü e Aminadab. Nuc'ua e Aminadab o jmusp'ü e Naasón. Nuc'ua e Naasón o jmusp'ü e Salmón. ⁵ Nuc'ua e Salmón o jmusp'ü e Booz. C'ü nu nana e Booz mi chjü e Rahab. Nuc'ua e Booz o jmusp'ü e Obed. C'ü nu nana e Obed mi chjü e Rut. Nuc'ua e Obed o jmusp'ü e Isaí. ⁶ Nuc'ua e Isaí o jmusp'ü e David c'ü o nocü o mbêzhi jmu'u. E David o chjüntüvi c'e ndixü c'ü mi ngue nu su e Urías c'ü vi bö't'ü. Nuc'ua c'e ndixü o musp'ü 'na ts'it'i e David c'ü mi chjü e Salomón.

⁷ Nuc'ua e Salomón o jmusp'ü e Roboam. Nuc'ua e Roboam o jmusp'ü e Abías. Nuc'ua e Abías o jmusp'ü e Asa. ⁸ Nuc'ua e Asa o jmusp'ü e Josafat. Nuc'ua e Josafat o jmusp'ü e Joram. Nuc'ua e Joram o jmusp'ü e Uzías. ⁹ Nuc'ua e Uzías o jmusp'ü e Jotam. Nuc'ua e Jotam o jmusp'ü e Acaz. Nuc'ua e Acaz o jmusp'ü e Ezequías. ¹⁰ Nuc'ua e Ezequías o jmusp'ü e Manasés. Nuc'ua e Manasés o jmusp'ü e Amón. Nuc'ua e Amón o jmusp'ü e Josías. ¹¹ Nuc'ua e Josías o jmusp'ü e Jeconías 'ñe c'o o cjuarma. Mi ngue c'o pa 'ma o ndöpüji c'o menzumü a Israel o dyëdyji a ma a Babilonia c'o.

¹² Ma ya ma cãji a ma a Babilonia, nuc'ua e Jeconías o jmusp'ü e Salatiel. Nuc'ua e Salatiel o jmusp'ü e Zorobabel. ¹³ Nuc'ua e Zorobabel o jmusp'ü e Abiud. Nuc'ua e Abiud o jmusp'ü e Eliaquim. Nuc'ua e Eliaquim o jmusp'ü e Azor. ¹⁴ Nuc'ua e Azor o jmusp'ü e Sadoc. Nuc'ua e Sadoc o jmusp'ü e Aquim. Nuc'ua e Aquim o jmusp'ü e Eliud. ¹⁵ Nuc'ua e Eliud o jmusp'ü e Eleazar. Nuc'ua e Eleazar o jmusp'ü e Matán. Nuc'ua e Matán o jmusp'ü e Jacob. ¹⁶ Nuc'ua e Jacob o jmusp'ü e José, c'ü o chjüntüvi e María. E María ngue c'ü o mus'ü e Jesús. E Jesús ngue Cristo c'ü ne ra mama: Nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.

¹⁷ C'o nu mboxpale e Jesucristo ndeze e Abraham hasta e David, o zö'ö catorce c'o. Nuc'ua, ndeze e David hasta 'ma o dyëdyji c'o menzumü a Israel a ma a Babilonia, o zö'ö ndo 'na catorce c'o nu mboxpale.

Nuc'ua, ndeze 'ma o dyëdyji a ma a Babilonia hasta 'ma o jmus'ü e Cristo, o zö'ö ndo catorce.

Nacimiento de Jesucristo

¹⁸ C'ü nu nana e Jesucristo mi ngue e María. 'Ma o jmus'ü e Jesucristo, je va cjava. E José ya vi 'ñavi e María c'ü ro chjüntüvi. 'Ma dya be mi chjüntüvi, e María ya mi tü'ü 'na ts'it'i. Pero dya cjó mi dyojui; mi ngue o Espíritu Mizhocjimi c'ü vi tsjapü o ndunte. ¹⁹ E José mi cja c'o mi mama c'o ley. Nguec'ua 'ma o dyära ya mi ndunte e María, o nguifñi c'ü ro unü 'na xiscömü e María c'ü dya ro chjüntui. Pero dya ro ma ngös'ü c'o pje mi pjêzhi, na ngue dya mi ne e José ro bêzhi o tseje e María. ²⁰ Nuc'ua 'ma mi cjiñi a cjanu e José, o nguinch'i 'na t'jji o jñanda 'naja c'o o anxe Mizhocjimi c'o ixi cãrã a jens'e. O ña c'ua c'e anxe o xipji e José:
—Nu'tsc'e José, o mboxbêchets'ü e David, dya ri yembeñe. Ni jyodü ri tsjapü nin su e María. Na ngueje c'ü ya tü'ü c'ü, ixi nguetsjê o Espíritu Mizhocjimi c'ü o tsjapü o nduns'ü. ²¹ Ra mus'ü 'na ts'it'i c'ü ri jñusp'ü o tjü e Jesús. Na ngueje angueze ra salva c'o nte c'o ya juajnü, ra jopcüji o mü'büji c'o o nzhubüji, eñe c'e anxe va xipji e José.

²²⁻²³ Mi jinguã Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü 'na profeta o xipji c'o nte: Dyär'maji. Ra nduntetsjê 'na xunt'i c'ü dya dyojui 'na bêzo; ra mus'ü 'naja ts'it'i c'ü rguí chjü e Emanuel, eñe c'e profeta va pätpã Mizhocjimi.

E Emanuel ne ra mama: Bübü dya Mizhocjimi a ndezgöji. Nguec'ua 'ma o ndunte e María o mus'ü e Jesús, o zãdã o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta.

²⁴ Nuc'ua 'ma o zö e José a t'jji, o tsja c'ua ja nzi va xipji c'ü o anxe Mizhocjimi, o chjüntui e María. ²⁵ Pero dya juntavi hasta 'ma o mus'ü c'e ts'it'i c'ü primero o t'i e María. Nuc'ua e José o jñusp'ü c'e ts'it'i e Jesús.

2

La visita de los magos

¹ O jmus'ü e Jesús 'ma mi manda c'e rey Herodes a Judea. Je jmus'ü cja c'e jñiñi a Belén c'ü tsja a Judea, cja c'e xoñijömmü a Israel. O mezhtjo c'ua o ëjê ja nzi nte c'o me mi pärã, c'o mi xiji mago, vi 'ñeji nu ja ni mbes'e e jyarü. O säji a Jerusalén. ² Nuc'ua c'o mago o mbürü o zopjüji c'o mi cãrã a Jerusalén, o xipjiji:

—Ya jitsjime 'na seña; ró jandajme o mbes'e 'na seje. Ngue c'ü rvã pärãgöjme c'ü ya jmus'ü 'na ts'it'i c'ü ra manda cja yo menzumü a Israel. Nutsçöjme ri ne ri xitsçöjme ja bübü c'e ts'it'i. Na ngue rvã ëcjöjme rá ë ndüñijömmüje a jmi angueze, rá ma't'üjme, eñe c'o nte c'o mi xiji mago.

³ Nuc'ua c'e rey Herodes o mbārā c'ü mi mama c'o mago c'ü ya vi jmus'ü 'na ts'it'i c'ü ro manda. Nguec'ua va pizhi na puncjü angueze, dya mi pārā pje ro nguijñi. Me xo go pizhi c'ua texe c'o mi cārā a Jerusalén. ⁴ Nuc'ua e Herodes o zojnū c'o ndamböcimi cja c'o menzumü a Israel. Xo zojnū c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Cjanu o dyönüji ja je ngue c'ua ro jmus'ü e Cristo c'ü ro ē manda. ⁵ Cjanu o ndünrūji:

—Nuc'ü, je ra jmus'ü cja c'e jñiñi a Belén c'ü tsja a Judea. Na ngue je ga cjava va dyopjü c'e profeta va pätpä Mizhocjimi:

⁶ Nu'tsc'ejji in menzumüji a Belén, ni muvi in jñiñigueji cja c'o 'ñaja jñiñi a Judá. Na ngue ra tetsc'ejji 'naja c'ü ra manda, 'ñe ra mbörü yo menzumü a Israel yo ró juajnügö, eñe c'e profeta.

⁷ Nuc'ua e Herodes o zojnū c'o mago c'ü dya cjó ro mbārā cjo mi ñaji c'o. Cjanu o tsjapüji na jo t'önü jinguā vi mbes'e c'e seje. Cjanu o ndünrū c'ua c'o mago o xiji jinguā vi mbes'e c'ü. ⁸ Cjanu o ndāji c'ua a ma a Belén o xipjiji:

—Möji, ma tsjaji na jo o t'önü rgui jyodüji c'e ts'it'i. Nuc'ua 'ma ri chöt'üji, ri nzhogüji ri 'ñe xitscöji. Nguec'ua xo rā magö, rá ma ndüñijömmü a jmi rá ma'tc'ö c'ü.

⁹⁻¹⁰ Nuc'ua 'ma ya vi nguarü vi ñaji c'e rey, cjanu o ma c'ua c'o mago. Nuc'ua c'e seje c'ü ya vi jñandaji ndeze 'ma o mbes'e, o 'ñetsetjo na yeje. Nu c'o mago 'ma o jñandaji c'e seje, go máji na puncjü. Nuc'ua c'e seje mi ot'ü o xo'ñiji c'ü, hasta 'ma cja zät'ä a xes'e nu cja c'e ngumü nu ja ma bübü c'e ts'it'i. Cja chí o böbüjtjo nu. ¹¹ Cjanu o zät'äji c'ua cja c'e ngumü, cjanu o cjogüji a mbo. O jñandaji c'e ts'it'i ma bübü cja c'e ngumü co e María c'ü nu nana. Cjanu o ndüñijömmü a jmi c'e ts'it'i, o ma't'üji. Cjanu o xo's'üji c'ua o cajaji c'o mi quiji o oro, 'ñe o nguichjünü, 'ñe o mirra c'o ma jo ma jyärä y me mi muvi. Cjanu o nguibiji, cjanu o unüji c'e ts'it'i. ¹² Nuc'ua Mizhocjimi o zopjü a t'ijji c'o mago, o xipjiji:

—Dya cja ri nzhogüji cja e Herodes, empji. Nguec'ua 'ma mü o nzhogüji cja c'e país nu ja mi menzumüji, o möji c'ü 'na 'ñiji.

La huída a Egipto

¹³ Nuc'ua 'ma ya vi mbedye c'o mago, cjanu o nguinch'i c'ua 'na t'ijji e José o jñanda 'na c'o o anxe Mizhocjimi. Cjanu o ña c'ua c'e anxe o zopjü e José, o xipji:

—Nu'tsc'e, ñanga ri sidyi ne ts'it'i 'ñejnu nu nana; ri c'ueñe ri möji a ma cja c'e xoñijömmü a Egipto. Na ngueje e Herodes ra jyodü ne ts'it'i ra mbö't'ü. Y ri mimitoiji nu hasta 'ma cja rá xi'ts'i, eñe c'e anxe.

¹⁴ Nuc'ua cjanu o zö c'ua a t'ijji e José. Go zidyi c'ua c'e ts'it'i 'ñe c'ü nu nana, go mbedyeji c'ua c'e xömü, o möji a ma a Egipto. ¹⁵ Nuc'ua o mimiji nu hasta 'ma cja o ndü e

Herodes. Mi jinguā mi bübü 'na profeta c'ü mi pätpä Mizhocjimi. C'e profeta o mama: “Rá penpe 'na jña c'ín Ch'igö c'ü ra mbedye a Egipto”, eñe Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma o ma ga ma a Egipto e José co e María 'ñe e Jesús, o zädä o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta.

Herodes manda matar a los niños

¹⁶ Ma o unü ngüenda e Herodes c'ü dya nzhogü c'o mago ro ē xipjiji ja mi bübü c'e ts'it'i, me co üdü c'ua na puncjü angueze. Cjanu o manda o mbö't'üji texe c'o ts'it'i c'o mi cārā a Belén, y hasta ja c'o mi tjorü c'e jñiñi c'ü. O mbö't'üji c'o cja vi mus'üji, cja na 'ñe c'o ya mi édyi ye cjé. Na ngue e Herodes ya vi dyönü na jo c'o mago, nguec'ua va mbārā ja ya nzi zana vi mezhe ndeze 'ma ya vi mbes'e c'e seje. ¹⁷⁻¹⁸ Mi jinguā vi dyopjü a cjava c'e profeta Jeremías:

Cja c'e jñiñi a Ramá mi t'ärä 'na c'ü me ma hué na jens'e.

Mi ngue c'e ndixü c'ü mi chjü e Raquel mi huépi c'o o mboxbêche.

Dya go ne cjó ro chézi o jmi pa ro mājā, na ngueje ya vi mbö'tp'üji c'o o mboxbêche, eñe c'e profeta va pätpä Mizhocjimi.

Nguec'ua 'ma o manda e Herodes o mbö't'üji c'o ts'it'i, o zädä c'ü vi mama c'e profeta.

¹⁹ O ē c'ua 'na nu pa, o ndü e Herodes. 'Ma xe ma bübütjo e José a Egipto, o nguinch'i 'na t'ijji o jñanda 'na c'o o anxe Mizhocjimi. Nuc'ua c'e anxe o zopjü o xipji:

²⁰ —Nu'tsc'e, ñanga ri sidyi ne ts'it'i 'ñejnu nu nana, ri möji a ma cja c'e xoñijömmü a Israel nu ja vi 'ñecjeji. Na ngueje ya ndü'ü c'o mi jodü ro mbö't'ü ne ts'it'i.

²¹ O nanga c'ua e José. Cjanu o zidyi c'e ts'it'i 'ñe c'ü nu nana, o möji c'ua a ma cja c'e xoñijömmü a Israel. ²² Nuc'ua cjanu o mbārā e José c'ü ya mi manda e Arquelao a Judea c'ü tsja a Israel, chjëntjui c'ü ri bübütjo e Herodes c'ü ndunu tata. Nguec'ua mi sü'ü e José xe ro ma ga manü. Nuc'ua Mizhocjimi o yepe o zopjü a t'ijji e José. Nguec'ua va cjogütjoji a Judea o möji c'ua a ma cja c'e xoñijömmü a Galilea. ²³ O zät'äji cja 'na jñiñi c'ü ni chjü a Nazaret; o mimiji nu. Mi jinguā vi mama a cjava c'o profeta: “Ra xiji menzumü a Nazaret nu c'ü ra ējē”, eñe c'o profeta. Nguec'ua 'ma o ma mimi a Nazaret e José 'ñe e María 'ñe c'e ts'it'i, o zädä c'e jña c'ü ya vi mama c'o profeta.

3

Juan el Bautista predica en el desierto

¹ O mezhe c'ua ja nzi cjé, o mbürü o pöpji cja Mizhocjimi 'na bézo c'ü mi chjü e Juan. Mi bübü cja c'e majyadü a ma a Judea. Mi zopjü c'o nte y mi jichiji co ndeje. ² Mi xipjiji a cjava:

—Jyëziji c'o na s'o, ra nzhogü in mün'c'ejí cja Mizhocjimi. Na ngueje nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra mandazüji, ya ngue ra manda, eñe e Juan.

³ Mi jinguä c'e profeta Isaías vi pätpä Mizhocjimi, vi mama ja rva cja e Juan. O mama c'e profeta c'ü ro bübü 'na nte cja 'na majyadü c'ü ro mapjü, ro zopjü c'o nte ro xipjiji:

“Rí jyëzgueji c'e 'ñiji c'ü na s'o, rí jyëzgueji c'e 'ñiji c'ü mogü.

Na ngue ya ngue ra ã c'ín Jmugöji c'ü bübü a jens'e”, ro 'ñeñe c'e nte.

Je ga cjanu va mama c'e profeta c'ü ro mama c'e nte'e.

⁴ E Juan mi je'e 'na bitu c'ü vi t'ät'ä o xi o camello, y mi nzünt'ü 'na xipjadü. Mi sa c'o mi nza cja o t'äxä, y xo mi si o miel o ngüjnü. ⁵ Nuc'ua ma ã c'ua c'o menzumü a Jerusalén, 'ñe c'o menzumü cja c'o 'ñaja jñiñi a Judea, cja na 'ñe c'o mi cārā texe ja c'o cjugü c'e ndare a Jordán, ma säjäji cja e Juan. ⁶ Mi xipjiji Mizhocjimi c'o ma s'o c'o mi cjaji, y mi jichi e Juan anguezeji cja c'e ndare a Jordán.

⁷ Cja c'o menzumü a Israel mi cārā c'o mi xiji fariseo, 'ñe c'o mi xiji saduceo. E Juan o jñanda ma ãñe na puncjü anguezeji ro 'ñe j'i'iji. Nguéc'ua va mama e Juan va xipjiji:

—Nza cjatsc'ejí o c'ijmi c'o sū ga c'ueñe 'ma tjé o batjü. Na ngue in sūji ra jñün'c'ejí ngüenda Mizhocjimi rí sufreji, nguéc'ua va ãgueji va 'ñe j'i'iji. ⁸ Pero 'ma na cjuana nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi, rí tsjaji na jo, ngue c'ua ra 'ñe se o nzhogü in mü'büji. ⁹ In pëzhgueji ra recibidots'üji Mizhocjimi, na ngueje o mboxbëchets'üji e Abraham. Pero rí t'sc'öji, dya cja rí tsjijñiji c'ü ni jyodü ra recibidots'üji. Na ngueje me na zëzhi Mizhocjimi, sö ra tsjapü y ndojo ra mbëzhi nte c'o ra jñu's'ü e Abraham, xo ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi.

¹⁰ Xe sido o ña e Juan o zopjü c'o fariseo 'ñe c'o saduceo, o xipjiji:

—Nza cjatsc'ejí za'a c'o dya jo c'o quis'i, c'o ya juns'ütjo jacha cja o dyü'tü. Texe za'a c'ü dya jo c'o quis'i, ya ngue ra dyëziji cja rrü mboch'üji cja sivi. Je xo rga cjanu rgá tsja'c'ejí, nu 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi. ¹¹ Bübü mbëpji c'o o cja cja c'ü nu lamu, xäpcäji o mbäcua c'ü nu lamu ga mbös'ü. Pero nutscö dya pje pjëtscö rá pjösc'ö a cjanu nu c'ü cja va ãñe. Na ngueje me na nojo na puncjü angueze, nutscö rí menutjogö que na ngue 'na mbëpji. Nutscö rí jichi c'o ndeje c'o ra nzhogü o mü'bü cja Mizhocjimi. Pero nu c'ü cja va ãñe, 'ma rí 'ñench'e in mün'c'ejí angueze, ra dya'c'ejí o Espiritu Mizhocjimi c'ü. 'Ma dya rí 'ñench'e in mü'büji, ra dya'c'ejí rí ma sufreji cja sivi, eñe e Juan.

¹² Xe sido o ña e Juan o xipjiji 'na ejemplo o mama:

—'Na campesino ra jñüs'ü o yelgo, cja rrü mbitsi na jo o ndëxü. C'o ndëxü ra dyüt'ü cja c'ü o t'ujmü c'o, pero c'o paxa ra ndüt'ü co sivi c'o. Je xo ga cjanu rgá tsja nu c'ü cja va ãñe. Ya bübü angueze ra recibido c'o ra nzhogü o mü'bü, pero c'o dya ra nzhogü o mü'bü, ya bübü ra mboch'üji a sivi c'ü dya ra juench'e, eñe e Juan.

El bautismo de Jesús

¹³ E Jesús ma bübü a ma a Galilea. O ã 'na nu pa, o mbedye c'ua o ma a ma cja c'e ndare a Jordán nu ja ma bübü e Juan. Je o ma nu, ngue c'ua ro tsja e Juan ro jichi angueze. ¹⁴ Pero e Juan dya mi ne ro jichi, mi xipji:

—Nu'tsc'e va ãñe in negue rá j'i'tsc'ö, maco nguetscö ni jyongö rí jitscö, eñe e Juan.

¹⁵ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Iyö, rí jitscö, na ngue ni jyodü rá cjaji texe c'ua ja ga manda Mizhocjimi.

Cjanu ne'e c'ua e Juan o jichi e Jesús. ¹⁶ Nuc'ua 'ma nzi va nguarü va j'i' e Jesús, cjanu o mbes'e cja c'e ndare. O xogü c'ua a jens'e, y o jñanda e Jesús ma sjöbü o Espiritu Mizhocjimi nza cja 'na mbaro, ma ãñe ro 'ne ndägä a xes'e angueze. ¹⁷ Cjanu o dyäräji c'ua 'naja c'ü mi ña a jens'e, o mama:

—Nujnu nguejnu in Ch'igö nu rí s'iya, nguejnu rgá mäcö nu, eñe.

4

Tentación de Jesús

¹ Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Jesús. Nguéc'ua va ma a ma cja majyadü ro ndörüji angueze, ro tsja e Satanás c'ü dya jo.

² O mezhe cuarenta pa, xömü ndempa c'ü dya pje ze i e Jesús cja c'e majyadü. Nuc'ua cjanu o zant'a c'ü. ³ Cjanu o ã c'ua c'ü dya jo o 'ñe ndörü e Jesús, o xipji:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, nguéc'ua rí xipjigüe yo ndojo ra mbëzhi o xëdyi rí sigue, eñe c'ü dya jo.

⁴ Cjanu ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá ä'tc'ägö c'ü in xitsi, na ngue je t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü dya nguextjo xëdyi c'ü rga minc'öjme, sino que ngue texe o jña angueze c'ü pedye o ne'e c'ü, enzgöjme Mizhocjimi. Nguéc'ua, dya rá cja pü yo ndojo ra mbëzhi o xëdyi rá sigö, eñe e Jesús.

⁵ Nuc'ua c'ü dya jo, o zidi e Jesús a ma a Jerusalén c'ü ngue o ndajñiñi Mizhocjimi. Cjanu o 'ñe's'e c'ua a xes'e cja 'naja c'o torre c'o mi bübü cja c'e templo. ⁶ Cjanu o xipji:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi; nguéc'ua rí dacü dya a ma a jömu. Ni jyodü rí tsjague a cjanu, na ngueje ya xo t'opjü o jña Mizhocjimi:

Mizhocjimi ra ndäjä c'o o anxë rguä 'ñeji a jens'e ra 'ñe pëñch'iji, ngue c'ua dya rí sos'ü cja ndojo ra s'onnc'ü in cua, ni pje rí tsja, eñe.

Nguec'ua rí dacü ndeze va hasta a jömü, eñe e Satanás c'ü dya jo.

⁷ Cjanu o ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá dacü c'ua ja gui xitscö. Na ngue ya xo t'opjü c'ü dya rá söjme o jña Mizhocjimi c'ín Jmugöji, engzöjme. Nguec'ua dya rá dacü a ma a jömü para rá nugö cjo ra mböxcö Mizhocjimi, eñe e Jesús.

⁸ Nuc'ua c'ü dya jo, o zidyí na yeje e Jesús a ma cja 'na t'eje c'ü me na ndä'ä. Cjanu o jichi c'ua texe yo jñiñi cja ne xoñijömü, cja na 'ñe texe c'o me na zö 'ñe me na jo c'o mi pè's'i yo jñiñi. ⁹ Cjanu o xipji c'ua va ndörü e Jesús:

—Nu 'ma rí ndünjömüge cja ín jmigö rí matcügö, rá da'c'ügö c'ü rí mandague texe cja yo jñiñi yo rrä jít's'igö dya, eñe c'ü dya jo.

¹⁰ Cjanu o ndünrú c'ua e Jesús o xipji c'ü dya jo:

—Nu'tsc'e Satanás, c'ueñe cja ín jmigö. Dya rá ma'tc'ö, na ngueje ya t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü rá ndünjömüjme rá ma't'üjme Mizhocjimi c'ü ngue ín Jmuji. Y nguextjo angueze rá pëpíjme, engzöjme c'ü. Nguec'ua, dya rá ma'tc'ö, eñe e Jesús.

¹¹ Nuc'ua c'ü dya jo o c'ueñe cja e Jesús. Cjanu o ë c'ua c'o anxé o 'ñe mbös'üji e Jesús.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹² E Herodes ya vi manda o ngot'üji a pjörü e Juan. Nuc'ua 'ma o mbärä e Jesús c'ü ya ma o'o a pjörü e Juan, cjanu o nzhogü o matjo c'ua a ma cja c'e xoñijömü a Galilea. ¹³ O zät'ä cja c'e jñiñi a Nazaret. Cjanu o mbedye c'ua nu, o ma a ma cja c'e jñiñi a Capernaum, o ma mimi nu. Nu c'e jñiñi bëxtjo mi järä cja c'e zapjü nu ja mi tjörü c'o xoñijömü a Zabolón, 'ñe a Neftalí. ¹⁴ 'Ma o ma mimi e Jesús a Capernaum, o zädä o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta Isaías:

¹⁵ Ra бүбү jya's'ü cja c'o xoñijömü a Zabolón 'ñe a Neftalí.

Xo ra бүбү jya's'ü texe nu ja cjögü c'e 'ñiji c'ü ni ma cja c'e tazapjü, 'ñe texe cja c'e xoñijömü c'ü tizhi lado a manu cja c'e ndare a Jordán.

Texe a ma a Galilea nu ja dya päräji Mizhocjimi, ra бүбү jya's'ü nu.

¹⁶ C'o nte c'o mi nzhodü cja bëxömü, o jñandaji jya's'ü c'ü me na nojo.

Nu c'o mi cärä c'ua ja na bëxömü c'ua ja tñji, o zät'ä o jya's'ü o jmij, eñe c'e profeta.

¹⁷ Nuc'ua ndeze 'ma o mbürü o mimi e Jesús a Capernaum, o mbürü o zopjü c'o nte, o xipjiji:

—Jyëziji c'o na s'o, ra nzhogü ín mün'c'eji cja Mizhocjimi, na ngue ya ngue ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi a jens'e.

Jesús llama a cuatro pescadores

¹⁸ 'Na nu pa'a, mi nzhodü e Jesús a jmi c'e zapjü a Galilea. O jñanda c'ua yeje bëzo c'o ma pä't'ä o rrevi cja c'e zapjü. C'o bëzo mi cjuarma c'o. C'ü 'naja mi chjü e Simón

Pedro. C'ü nu cjuarma mi chjü Andrés. Anguezevi mi mbëjmövi. ¹⁹ Cjanu o mama c'ua e Jesús o xipjivi:

—Nu'tsc'evi ín mbëjmöguevi dya. Pero chjünt'üvi ín xütcejö rá mö dya, rá jít's'ivi rí zopjüvi yo nte ngue c'ua anguezeji xo ra ndünt'üji ín xütjügö, embevi.

²⁰ Jo ni zogüvi c'ua c'o o rrevi, cjanu o ndünt'üvi c'ua o xütjü e Jesús, o möji.

²¹ Xe go mötji mas a xo'ñi. E Jesus o jñanda c'ua xe ndo yeje bëzo c'o xo mi cjuarmavi. Mi chjü Jacobo 'ñe e Juan, c'o mi ngue o t'i e Zebedeo. Ma бүбүvi cja 'na бү'ü co e Zebedeo c'ü nu tatavi, ma jocüji c'o o rreji. Nuc'ua e Jesús o ma't'üvi. ²² Anguezevi ixco zogüvi c'ua c'e бү'ü 'ñe c'ü nu tatavi, ixco ndünt'üvi c'ua o xütjü e Jesús o möji.

Jesús enseña a mucha gente

²³ Mi nzhodü e Jesús texe a ma a Galilea, mi xöpü c'o nte cja c'o o nintsjimi anguezeji. Y mi xipjiji o jña Mizhocjimi; mi xipjiji ja rvá manda nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi a jens'e. Y mi jocü c'o pje nde ma ngueme c'o mi sufre c'o nte. ²⁴ Me mi nántji e Jesús c'ü mi jocü c'o mi sö'dyë. Nguec'ua xo zät'ä c'e jña texe a ma cja c'e xoñijömü a Siria, o dyäräji c'o mi cja e Jesús. Nguec'ua ma simpji texe c'o mi sö c'o pje nde ma ngueme. Xo ma simpji c'o me mi sufre; ngue c'o vi zürü o s'ondajma c'ü dya jo, 'ñe c'o mi sürü o taque, xo 'ñe c'o dya mi sö ro 'ñömü. E Jesús mi jocü texe c'o. ²⁵ O mbedye na puncjü nte a Galilea, 'ñe a Decápolis, 'ñe a Jerusalén, 'ñe cja c'o 'ñaja jñiñi c'o tsja a Judea, 'ñe texe a ma 'nanguarü cja c'e ndare a Jordán, mi pöji e Jesús.

5

El Sermón del monte

¹ Nuc'ua 'ma o jñanda e Jesús c'o nte c'o ma puncjü, cjanu o ma c'ua cja 'na t'eje o mimi c'ua nu. Cjanu o ë c'ua c'o ya mi ätpä o jña e Jesús c'o mi xiji discípulo, o säji cja jmi angueze. ² Nuc'ua e Jesús o mbürü o xöpü c'o o discípulo, o xipjiji:

Quiénes son los felices

³ —Cärä o nte c'o pärä c'ü dya ni muviji, y ni jyödüji Mizhocjimi c'ü ra mbös'üji. Zö a cjanu c'o, pero ngue nu rgüi mäji na ngueje ya ngue o Jmuji dya Mizhocjimi.

⁴ Cärä o nte c'o me ndümü. Pero zö ga cjanu ga sufreji, ngue nu rgüi mäji nu, na ngueje ra unü Mizhocjimi c'ü rgüi mäji.

⁵ Cärä o nte c'o dya cja'pü na nojo, unü o mü'büji ra dyätäji Mizhocjimi. 'Ma cjo c'o ra nguiñi a cjanu 'na pjeñe, ngue nu rgüi mäji, na ngueje Mizhocjimi ra unü ne xoñijömü.

⁶ Cärä o nte c'o me ne o mü'bü ra tsja c'o na jo. 'Ma ga cjanu, ngue nu rgüi mäji nu, na ngueje ra unü Mizhocjimi c'ü rgüi tsjaji c'o na jo.

⁷ 'Cārā o nte c'o juente na minteji ga mbōs'ūji. Nu c'o juente a cjanu nu minteji, xo sō ra māji na ngueje Mizhocjimi ra juente anguezeji.

⁸ "Ma cjo c'o ra 'ñejme Mizhocjimi co texe o mü'bü, ngue nu rguí mājā c'o, na ngueje ra mbārāji na jo ja ga cja Mizhocjimi.

⁹ "Ma cjo c'o ra zopjü na jo yo nu minteji ngue c'ua ra pōtca nui, ngue nu rguí mājā c'o, na ngueje ra 'mārāji ngue o 't'i Mizhocjimi.

¹⁰ "Ma cjo c'o ra tsja na jo, bübü c'o ra nu'ua na ü, ra tsjapüji ra sufre. Pero ngue c'ü rguí mājā c'ü, na ngueje Mizhocjimi ya ngue o Jmu c'ü.

¹¹ "Nu'tsc'ëji in ejmezügöji dya. Nguec'ua bübü 'ma ra zanc'ëji, ra ndäc'ëji, ra xo'sc'ëji o bëchjine rga zanc'ëji texe c'o me rrā s'o. Pero rí xi'tsc'öji, zö ra tsja'c'ëji a cjanu, nguejyo rguí mäjceji yo. ¹² Nguec'ua 'ma ra tsja'c'ëji a cjanu, rí mäjceji na puncjü. Na ngueje Mizhocjimi ra dya'c'ëji c'ü me na jo a jens'e. C'o profeta c'o mi cārā mi jinguā xo o tsjapüji o sufreji, pero ya ch'unüji dya c'o me na jo, eñe e Jesüs.

Saly luz para el mundo

¹³ O sido o ña e Jesüs o xipji c'o o discípulo:
—O ð'ö, üt'üji cja o jmö, ngue c'ua dya ra s'odü. Je xo rga cjatsc'ëji nu, rí tsjaji na jo ngue c'ua dya nda rrā s'o cja ne xoñijö mü. Nu 'ma dya cja rga öxü o ð'ö, çja rgā sō xe ra öxcü 'ma? Dya cja rguí muvi 'ma c'o, ra mbozüji a tji, ra yödü yo nte.

¹⁴ "Nu'tsc'ëji nza cjatsc'ëji o jya's'ü cja yo nte. 'Naja jñiñi c'ü je jäs'ä cja 'naja t'ëje, dya sō ja ra tsjö c'ü. ¹⁵ Je xo ga cjatjonu, 'ma tjütüji 'naja sivi, dya co'büji cja 'naja cja. Je ë's'ëji nu ja na ts'ijens'e, ngue c'ua ra sō ra jñanda texe c'o rí cārā cja c'e ngumü c'ü. ¹⁶ Je xo rga cjatsc'ëji nu, rí tsjagëji na jo cja yo nte, ngue c'ua ra unüji ngüenda c'ü na jo c'o in çjagëji. Nguec'ua xo ra mamaji c'ü me na naunte c'ü nin Tatagëji c'ü bübü a jens'e.

Jesüs enseña sobre la ley

¹⁷ O sido o ña e Jesüs o xipji c'o o discípulo:
—In pârāgëji c'e ley c'ü o dyopjü e Moisés, 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta. Pe in çjinnceji c'ü rvā 'ñe xi'tsc'öji c'ü dya cja ni jyodü rí dyätāji c'o. Pero dya rí tsjijñiji a cjanu. C'ü rvā ëçjö, ngue c'ü rá çjagö texe c'ua ja nzi ga mama c'o. ¹⁸ Na cjuana rí xi'tsc'öji, ni muvi texe yo letra yo bübü cja o ley Mizhocjimi, 'ñe texe yo jña. Zö ra nguins' i ne jens'e 'ñe ne xoñijö mü, pero ot'ü ra zädä texe c'ü mama cja o ley Mizhocjimi. ¹⁹ Ni jyodü rí tsjapüji ngüenda rí tsjaji texe yo o ley Mizhocjimi, zö rí ts'iquë c'e jña. Xo ni jyodü rí xöpüji yo nte, rí xipjiji ra tsjaji texe o jña Mizhocjimi. 'Ma jiyö, ra tsja'c'ëji c'ü dya rguí muvitsc'ëji 'ma ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi a jens'e. Pero 'ma rí tsjagëji c'ü mama

yo o jña Mizhocjimi, 'ñe 'ma je rga cjanu rguí xöpüji yo nte, nu'ma, ra tsja'c'ëji ra mbë'tsc'ëji na nojo 'ma ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi. ²⁰ In pârāgëji ja ga cja yo fariseo 'ñe yo xöpü o jña Mizhocjimi yo xiji xöpüte. Rí xi'tsc'öji ni jyodü c'ü xenda rí tsjagëji na jo, que na ngue anguezeji. 'Ma jiyö, dya ra tsja'c'ëji Mizhocjimi a jens'e o ntetsc'ëji c'ü ra mandats'üji.

Jesüs enseña sobre el enojo

²¹ 'Ya i dyärāji o xi'tsc'ëji c'o xöpüte c'ua ja va sjipji c'o mi cārā mi jinguā. O xipjiji a cjava: "Dya rí pöt'üntëji. Nu 'ma cjo c'o ra pöt'üntë, ra mbë's'itsjé o s'ocü 'ma, c'ü rguí tjünpü ngüenda ra sufre." ²² Pero nutscö rí xi'tsc'öji, 'ma cjo c'o ra ünü bu nu minteji, zö dya ra mbö't'ü, ra mbë's'itsjé o s'ocü 'ma, c'ü rguí tjünpü ngüenda ra sufre. Xo rí xi'tsc'öji, nu 'ma cjo c'o ra zo'bü nu minteji ra xipji: "Dya in pârā pje in cja'a", ra 'ñembe c'ü, xo ra mbë's'itsjé o s'ocü 'ma c'ü, c'ü rguí tjünpü ngüenda ra sufre. Y 'ma cjo c'o xo ra xipji nu minteji: "Me na s'otsc'e", ra 'ñembe, ra mbë's'itsjé o s'ocü 'ma c'ü rguí ma sufre cja sivi a linfiernu.

²³ 'Bübü 'ma in pöji cja templo in sidyiji 'na animale ra mbö't'üji cja rrü ndü'tp'üji Mizhocjimi cja c'e arta. Pero 'ma in sätc'ëji, nu 'ma in mbeñeji c'ü pje vi tsjapqueji 'naja yo nin minteji, dya xti unüji c'e animale ra mbö't'üji. ²⁴ C'ü rí tsjagëji, rí sogëji nu c'ü ni mbeñc'ëji Mizhocjimi. Ot'ü rí möji, rí ma dyötqueji c'ü nin minteji ra perdonatsc'ëji. Nuc'ua cja rí 'ñeji c'ua, rí 'ñe unüji c'ü ni mbeñc'ëji Mizhocjimi.

²⁵ 'Ma pje c'o rí tsjapüji na s'o 'naja yo nin minteji, 'ma ra zints'iji cja juesi, rí jo'tp'üji 'ma cja rí pötceji cja 'ñiji. 'Ma jiyö ra ma nzhöc'ëji nu cja c'e juesi. Nuc'ua c'e juesi ra nzhöc'ëji cja c'e mböjpörü. Nuc'ua ra ngo'c'ügëji a pjörü. ²⁶ Na cjuana rí xi'tsc'öji, dya ra sō rí pedyegëji nu, hasta 'ma cja rí tsjöt'üji texe c'o rí tügëji.

Jesüs enseña sobre el adulterio

²⁷ 'Ya i dyärāji o xi'tsc'ëji c'o xöpüte c'ua ja va sjipji c'o mi cārā mi jinguā: "Dya rí tsägëji o ndixü." ²⁸ Pero nutscö rí xi'tsc'öji dya, 'ma cjo c'o ra jñanda 'naja ndixü y ra nguññi cja o mü'bü ra tsjavi c'ü na s'o, zö dya ra juntavi, chjëntcui c'ü ya rí tsājā o ndixü, ya tsja na s'o co angueze cja o mü'bü 'ma c'ü.

²⁹ 'Maco in mamaji ngue in chöji c'ü cja'c'üji rí tsjaji c'o na s'o, jñü'müji 'ma, panaji. Xenda na jo rí sätc'ëji cja jmi Mizhocjimi zö rí 'natjo in chöji, que na ngue ra pantc'aji texe in cuerpoji a ma a linfiernu. ³⁰ Maco in mamaji ngue in jodyëji c'ü cja'c'ü rí tsjaji c'o na s'o, dyocüji 'ma, panaji. Xenda na jo rí sätc'ëji cja Mizhocjimi zö rí 'natjo in dyëji, que na ngueje ra pantc'aji texe in cuerpoji a ma a linfiernu.

Jesús enseña sobre el divorcio

³¹ O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:
—In pārāgueji c'ü xo mamaji mi jinguā:
“Ma cjó c'o ne ra mbēzi nu su, ra unü o
xiscómü c'ü rguí jyanbüvi.” ³² Pero nutscö
rí xi'tsc'öji, dya cjó ra mbēzi nu su, nguextjo
'ma rí ñe 'naja bëzo. Zó dya rí cja na s'o 'na
ndixü pero 'ma ra tsja nu xíra ra mbēzi, pe
ra tsja c'e ndixü ra chjüntui c'ü 'naja bëzo.
Nguec'ua chjëntjui c'ü rí tsjājä bëzo c'e ndixü.
Nguec'ua c'e bëzo c'ü o mbēzi c'ü nu su, rí
pēs'si nu s'ocü 'ma c'ü, chjëntjui c'ü ro tsjapü
o su ro tsjājä bëzo. Y c'e bëzo c'ü na yeje o xíra
c'e ndixü, xo rí pēs'si nu s'ocü chjëntjui c'ü ro
tsjājä ndixü. Na ngueje ya rguí chjüntui c'e
ndixü c'ü ya vi bëzi.

Jesús enseña sobre los juramentos

³³ 'Ya i dyārāji c'ü o xi'tsc'ejí c'o xöpüte
c'ua ja va sjippi c'o mi cārā mi jinguā:
“Dya rí ñādāji Mizhocjimi rí mamaji na
cjuana, cja rri mamaji o bëchjine. 'Ma in
ñādāji Mizhocjimi c'ü rí tsjagueji, tsjagueji
'ma”, eñe c'o xöpüte. ³⁴ Pero nutscö rí
xi'tsc'öji, dya pje rí ñādāji. Dya rí manji nza
mbārā a jens'e. Na ngueje nguejnu manda
Mizhocjimi. ³⁵ Ni xo rí mamaji nza mbārā
ne xoñijömü. Na ngueje ngue Mizhocjimi
c'ü manda yo cārā va. Ni xo rí mamaji nza
mbārā a Jerusalén. Na ngueje ngue c'ü o
ndajñiñi c'in Jmugöji c'ü pjēzhi me na nojo.
³⁶ Ni xo rí mamaji nza mbārā in ñigueji, na
ngueje nu'tsc'ejí, dya sö rí tsjapqueji c'ü rra
t'öxü ne rí 'na in ñixtegueji, ni xo rí tsjapqueji
c'ü rra potüji. ³⁷ C'ü rí tsjagueji, rí mantji
“jā” o “jijyö.” 'Ma xe rí mangueji cjó nza
ārā, nu'ma, ngueje c'ü dya jo c'ü 'ñünc'ü in
mün'c'ejí 'ma.

Jesús enseña sobre la venganza

³⁸ 'Ya i dyārāji c'ua ja va sjippi c'o mi cārā
mi jinguā: “Nu 'ma cjó c'o ra jñü'pc'üji in
chöji, rí nzhopcüji rí jñü'pc'üji a nzhö 'ma
c'ü. Y nu 'ma cjó c'o ra jñü'pc'üji in s'ibiji, xo
rí jñü'pc'üji o s'ibi 'ma c'ü”, mi eñeji. ³⁹ Pero
nutscö rí xi'tsc'öji, dya cjó rí nzhopcüji c'o
ra tsja'c'üji c'o na s'o. Nu 'ma cjó c'o ra
mbē'chc'üji in jojmiji, xo rí pjñbü'ttoji 'ma
c'ü 'nanguarü ra mbē'chc'üji. ⁴⁰ Nu 'ma cjó
c'o ne ra jyonnc'ejí o chü, y ra zints'iji cja
juesi ngue c'ua ra ngann'c'ají c'o rí jegueji,
xo rí jyētspjí c'o rí tēgueji. ⁴¹ Nu 'ma cjó c'o
ra xi'tsc'ejí: “Chuns'ü yo rvā tuns'ügö, ma
sogüzügö 'na kilometro nde”, ra 'ñents'ejí,
nu'tsc'ejí xe rí ma sogüji 'ma c'ü xe 'na kilo-
metro nde. ⁴² Cjó c'o pje ra dyö'tc'ügueji, rí
unüji. Y c'o pje c'o ra pe'sc'ejí, dya xo rí
tsānbāji c'o.

El amor para los enemigos

⁴³ 'Ya i dyārāji c'ua ja va sjippi c'o mi cārā
mi jinguā: “Rí s'iyagueji yo in dyocjeji, pero
c'o nuc'üji na ü, xo rí ñuji na ü”, eñeji. ⁴⁴ Pero

nutscö rí xi'tsc'öji, rí s'iyagueji c'o ra nuc'üji
na ü, rí ma'tp'üji Mizhocjimi c'o ra zanc'ejí.
Tsjapqueji na jo c'o ra nuc'üji na ü, dyötpüji
Mizhocjimi c'o ra jyonnc'ejí o chü, ñe c'o ra
jñü'c'ügueji na ü. ⁴⁵ 'Ma rí tsjapüji na jo a
cjanu yo nin minteji, zó rra s'oji, ra jñü'sc'ejí
'ma c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e. Na
ngueje angueze cjapü ra mbes'e e jyarü c'ü
rguí ññanda texe yo nte, zó rí cja na jo, o zó rí
cja na s'o. Xo va penpe o dyebe texe yo nte,
zó rí cja na jo, o zó rí cja na s'o. ⁴⁶ Nu 'ma
nguextjo c'o s'iyats'ügueji c'o rí s'iyagueji,
¿cjo ra dya'c'ejí Mizhocjimi c'o na jo 'ma?
Iyö. ¿Cjo dya je xo ga cjanu ga tsja c'o publi-
cano, s'iya o dyoji c'o; maco in mangueji me
na s'o c'o? Jā, je ga cjanu ga tsjaji. ⁴⁷ Nu 'ma
nguextjo yo in dyocjeji yo in ne rí zenguaji,
¿ja bübü c'ü na jo c'ü in cjaueji 'ma? Maco
yo dya pārā Mizhocjimi, je xo ga cjatjonu,
nguextjo c'o o dyoji zenguaji. ⁴⁸ Nguec'ua rí
xi'tsc'öji, rí s'iyagueji texe yo nte c'ua ja nzi
ga tsja c'ü nin Tataqueji c'ü bübü a jens'e.

6*Jesús enseña sobre las buenas obras*

¹ 'C'ü rguí tsjagueji c'o na jo, dya ngue
c'ü ra jñantc'ají yo nte ra mamaji in cjañi na
jo; ngue c'ü ra jñantc'ají c'ü in Tataqueji c'ü
bübü a jens'e. Na ngue 'ma rí tsjaji na jo
nguextjo c'ü rguí jñantc'ají yo nte, nu'ma,
dya ra mama c'ü in Tataqueji c'ü na jo vi
tsjagueji. ² Bübü nte c'o cjapü cja na jo;
cjañi c'ü rguí mápāji yo nte'e. Nguec'ua 'ma
pöji nu ja cjoñü na puncjü o nte, nza cja cja
nintsjimi o cja 'ñiji, unüji o merio c'o dya
pje pēs'si. Pero rí xi'tsc'öji c'ü na cjuana, zó
ra mama yo nte na jonteji, pero Mizhocjimi
dya ra mama na jonteji. Nu'tsc'ejí, dya rí
tsjaji nza cja anguezeji. ³ Pero 'ma rí unüji
merio c'o dya pje pēs'si, rí unüji c'ü dya cjó
ra mbārā. ⁴ Nguec'ua dya cjó ra mbārā c'ü i
unügueji. Pero Mizhocjimi ra dya'c'ejí c'o na
jo, na ngueje angueze pā'tc'ají in mün'c'ejí.

Jesús enseña cómo orar

⁵ 'C'o cjapü cja na jo, me ne o mü'büji c'ü
ra jñanda yo nte. Nguec'ua pöji cja nintsjimi,
ñe c'ua ja pomü o 'ñiji, ni ma dyötüji
Mizhocjimi. Pero rí xi'tsc'öji c'ü na cjuana,
zó mama yo nte me na jonteji, Mizhocjimi
dya ra mama na jonteji. Nu'tsc'ejí, dya rí
tsjaji nza cja anguezeji. ⁶ C'ü rí tsjaji, 'ma rí
dyötqueji Mizhocjimi, rí tsjogüji a mbo cja in
nzungueji, cja rri tsotc'ejí in nzox'tjiji. Cja rri
dyötqueji c'ua c'ü nin Tataji c'ü bübü nu ja
dya cjó só ra jñanda. Y angueze ra dya'c'ejí
c'o na jo'o, na ngueje pā'tc'ají in mün'c'ejí.

⁷ 'Ma rí dyötqueji Mizhocjimi, dya rí ts-
jagueji c'ua ja nzi ga tsja yo nte yo dya
pārā Mizhocjimi. Anguezeji me yepeji c'o
jña c'o ni dyötüji Mizhocjimi, pēzhiji ra
dyārā Mizhocjimi na ngueje c'ü me yepeji.

⁸ Nguец'ua rí xi'tsc'óji, dya me rí yepegueji jña c'ua ja nzi ga tsja anguezeji. Na ngueje c'ü nin Tataji pãrã c'o ni jyonc'ejí ante c'ü rí dyõtqueji c'ü. ⁹ Nguец'ua nu'tsc'ejí 'ma rí dyõtqueji Mizhocjimi, rí xipjiji a cjava:

Mi Tatats'ügöjme, je in bübü a jens'e, rí pjöxcüjme nutscöjme rí cãrãjme cja ne xoñijö mü, ngue c'ua rá süc'üjme ja c'o nzi ga züc'ü c'o cãrã a jens'e.

¹⁰ Xo rí pjöxcüjme ngue c'ua dya ra mezhe ra zädã c'ü rá ä'tc'öjme ja c'o nzi ga dyã'tc'ã c'o cãrã a jens'e, na ngue ngue'tsc'e in mandague. Xo rí ö'tc'öjme rá cjaime c'ua ja nzi gui ñegue.

¹¹ Dyacöjme dya o xëdyi c'o rá sigöjme ne pa dya.

¹² Perdonaözügöjme in nzhubüjme c'ua ja nzi rgã perdonaojme 'ma cjó c'o pje cjacüjme.

¹³ Dya rí jyëzgue ra ndöcöjme c'ü dya jo. Pjöxcüjme ngue c'ua dya rá cjaime c'o na s'o.

Na ngueje ngue'tsc'e in mandague, ngue'tsc'e me na zë'tsc'e, ngue'tsc'e me na notsc'e. Je ga cjatjotsc'e nu textjo c'o cjë c'o ra ëjë. Amén.

¹⁴ 'Nu 'ma rí perdonaogueji c'ü cjó pje ra tsja'c'ejí, xo ra perdonaots'üji 'ma c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e. ¹⁵ Pero 'ma dya rí perdonaogueji c'ü cjó pje ra tsja'c'ejí, dya xo ra perdonaots'üji 'ma c'ü nin Tatagueji, nu c'o pje nde in cjaueji.

Jesús enseña sobre el ayuno

¹⁶ Bübü c'o cjaü cja me na jo. Nguец'ua 'ma go mbempjeji, cjaü ndumüji, dya xo dyebeji. Je ga tsjaji a cjanu, ngue c'ua ra mbãrã yo nte c'ü mbempjeji, ra mamaji na jo c'ü cjaji. Na cjuana rí xi'tsc'óji, zö ra mama yo nte c'ü na jo cjaji, pero Mizhocjimi dya je ra mama a cjanu. Nu'tsc'ejí, dya rí tsjagueji ga cjanu. ¹⁷ Nu 'ma rí mbempjeji, rí xinzhöji c'ua ja nzi gui tsjaji texe yo pa. Xo rí tsã't'ãji o aceite in ñi'iji, y rí dyebeji. ¹⁸ Nguец'ua dya ra mbã'c'ãji yo nte cjo in mbempjeji. C'ü ra mbãrã c'ü in mbempjeji, nguextjo c'ü nin Tataji c'ü dya cjó sö cjó ra jñanda. Y angueze ra xi'tsc'ejí c'ü na jo vi tsjagueji, na ngueje pã'tc'ãji in mün'c'ejí.

Riquezas en el cielo

¹⁹ 'Dya rí pë'sc'ejí na puncjü c'o ni muvi cja ne xoñijö mü. Na ngueje ne xoñijö mü cãrã o dyoxü, ra dyo'tc'ügeji c'o in ch'opjüji ñe in bitugueji. Y xo ra zijö mü c'o in merioji de plata. Xo cãrã va o mbuë, ra xo'tc'ügeji in nzungueji, cja rrü pöñnc'üji c'o in pë's'iji.

²⁰ Jyodügeji ja rgã mbë'sc'iji a jens'e c'o ya rí bübü 'ma rí sãt'c'ejí nu. Na ngueje a jens'e, dya cãrã o dyoxü nu, nu c'ü ra dyo'tc'ejí c'o rí pë's'iji, ni pje xo ra zijö mü nu. Dya xo cãrã o mbuë nu, c'ü ra pöñnc'ügeji c'o rí

pë's'igueji. ²¹ Nu 'ma rí pë's'igueji na puncjü cja ne xoñijö mü, je rí mãjä in mü'büji cja ne xoñijö mü. Pero 'ma ra bë'sc'ejí na puncjü a jens'e, je ngue a jens'e nda ra mãjä in mü'büji.

La lámpara del cuerpo

²²⁻²³ 'C'ü unü jya's'ü cja in cuerpogueji ngue in chöji. 'Ma janda na jo 'na nte, bübü jya's'ü 'ma texe o cuerpo. Pero 'ma dya sö ra jñanda, chjëntjui c'ü rí bübü cja bëxö mü 'ma c'e nte. Je xo ga cjatsc'ejí nu. Nu 'ma nguextjo Mizhocjimi rí jyodüji, ra bübü 'ma jya's'ü texe cja in mü'bügeji. Pero 'ma rí jyodüji Mizhocjimi, ñe rí jyodüji rí pë's'iji na puncjü cja ne xoñijö mü, 'ma rí jyodüji nza yeje, nu'ma, dya nda ra bübü jya's'ü in mü'büji. Y 'ma in pëzhgueji bübü jya's'ü in mün'c'ejí, nu 'ma dya cjuana jya's'ü, nu'ma, ojtjo jya's'üts'üji 'ma.

Dios y el dinero

²⁴ 'Ma cjó c'o ra mbëpi yeje lamu, dya ra sö ra dyätãvi nza yejui. Na ngueje c'ü 'naja rí ünbüji, ra tsja c'e mbëpji; c'ü 'naja rí ne'e. O 'ma jiyö, 'naja c'ü rí cjaü dya rgui muvi. Je xo ga cjatsc'ejí nu, 'ma in jodüji ja rgui pë's'iji na puncjü cja ne xoñijö mü, nu'ma, dya in pëpqueji 'ma Mizhocjimi c'ua ja nzi ga ne angueze.

Dios cuida a sus hijos

²⁵ 'Nguец'ua rí xi'tsc'óji, dya rí tsjijñiji ja rgui chöt'üji c'ü rí siji. Dya xo rí tsjijñiji c'ü pje rí jyeji. Mizhocjimi me na nojo, ya ngambgaji va. Nadya, ¿cjo dya xo ra dya'c'ejí c'ü rí siji, ñe c'ü rí jyegueji? ²⁶ Jñant'maji yo s'ü. Dya podüji o ndëxü, dya xo tagüji, dya pje xo üt'üji cja t'ujmü; maco c'ü nin Tatagueji c'ü bübü a jens'e nde 'huiñi yo. Nu'tsc'ejí, xenda ni muvits'ügeji na puncjü que na ngue yo s'ü. Nguец'ua, ¿cjo dya xo ra 'huiñts'ejí Mizhocjimi? ²⁷ ¿cjo bübüts'c'ejí c'ü sö ra chãcã nde metro c'ü xe rrã ndã'ã? Zö me ra nguiñi, dya cjó ra sö.

²⁸ 'Nguец'ua, ¿jenga in cjinncjeji ja rí chöt'üji c'ü rí jye'ejí? Unüji nguenda yo pje c'o ma ndãjnã yo cja'a cja juajma, ja ga te'ejí. Dya pëpji, dya xo jench'ejí o tjüjmü pa ra dyã't'ãji o bituji. Pero me na zö yo.

²⁹ E Salomón mi pjëhi na nojo, mi je o bitu c'o me ma zö. Pero xenda na zö yo ndãjnã. ³⁰ Yo pjín'ño cja'a cja juajma dya, pero ra xörü ra münü ra c'ant'a cja hornu ra ndüt'üji yo; maco Mizhocjimi unü c'ü na zö o ndãjnã yo. Natsc'ejí, ¿cjo dya xo ra dya'c'ejí Mizhocjimi c'ü rí jyegueji? Nguец'ua, ¿jenga dya in ench'ejí na jo in mü'büji Mizhocjimi ra dya'c'ejí c'o ni jyonc'ejí? ³¹ Nguец'ua rí xi'tsc'óji, dya me rí tsjijñiji rí mamaji: "Pãrã, ¿pje rá sigöji, o pje xo rá jegöji?", rí ñeñeji.

³² Nguец'ua dya pãrã Mizhocjimi yo me jodü ga cjanu. Pero nu'tsc'ejí in ñeñeji c'ü nin

Tataji c'ü bübü a jens'e; angueze pärä c'ü nde ni jyonc'ëji texe yo. ³³ Nu'tsc'ëji ot'ü rí jyodüji Mizhocjimi, ngue c'ua ra mandats'üji. Y rí jyodüji rí tsajai c'o na jo c'ua ja ga manda c'ü. Nuc'ua texe yo, nde ra dya c'ëji yo. ³⁴ Nguec'ua, dya rí tsjinncjeji ja rgui chöt'üji c'ü rí siji 'ñe c'ü rí jyeji c'o pa c'o va ëjë. 'Ma ra zädä c'o pa'a, cja rí ñuji ja rgui tsjapqueji. Na ngueje pama va ëjë texe o ndumü c'ü ni jyodü rí sufregöji.

7

No juzguen a otros

¹ 'Dya c'jõ rí so'bügueji. 'Ma jiyõ ra jñün'c'ügueji ngüenda Mizhocjimi. ² C'ua ja nzi gui so'bütegujei, je xo rga cjanu rgä jñün'c'ügueji ngüenda Mizhocjimi. Mizhocjimi ra nzhocüts'üji c'ua ja nzi gui tsjagueji. ³ O dyaxü, xenda na nojo que na ngue o ngümpaxa. Je xo ga cjatjonu in nzhunc'ëji. Pe na nojo in nzhunc'ëji nza cja 'na dyaxü, y pe ts'iquë nza cja 'naja ngümpaxa c'õ o nzhubü yo nin minteji. Nguec'ua, ¿jenga in so'büji c'e ngümpaxa c'ü o'o a nzhõ yo nin minteji? Maco dya in cõt'p'üji 'ñi c'e dyaxü c'ü o'o in chõji. ⁴ ¿Ja rgä sö rí xiqueji yo nin minteji: "Jyëzgujme rá c'jü'pc'õjme ne ngümpaxa nu o'o nin chõgue", rí 'ñembeji? Maco dya ixi c'jübügueji c'e dyaxü c'ü o'o in chõgueji. ⁵ Nu'tsc'ëji in c'japqueji c'ü na jotsc'ëji, pero dya cjuana. C'ü rí tsjagueji, ot'ü rí tsjunc'ëji c'e dyaxü c'ü o'o in chõgueji, ngue c'ua ra sö rí jñandaji na jo rí tsjü'p'üji c'e ngümpaxa c'ü o'o a nzhõ'õ c'ü nin minteji, eñe e Jesús.

⁶ 'Bübü nte c'o chjëntji nza cja o cuchi c'o ra yödü c'o pje ri unügueji c'o dya ri ne anguezeji. Xo chjëntji nza cja o dyo c'o ra ë ra 'ñe zac'ëji 'ma pje c'o ri unügueji c'o dya ri neji. C'o nte c'o ga cjanu, dya cja xe rí zopjüji o jña Mizhocjimi nu me na sjü.

Pedir, buscar y tocar la puerta

⁷ 'Sido rí dyõtqueji Mizhocjimi, ra dya c'ëji. Sido rí jyodüji Mizhocjimi, rí chõt'ëji c'ü ni jyonc'ëji. Sido rí ma't'üji Mizhocjimi, ra dyä'tc'ëji. ⁸ Na ngue texe c'o ra dyörü, ra ch'unü c'o. Y texe c'o ra jyodü, ra chõt'ü c'o. Y texe c'o ra mapjü, ra dyätäji c'o.

⁹ 'Nu'tsc'ëji in 'ñecjeji in ch'igueji, 'ma ra chëzhi in jmiji in ch'igueji ra dyõt'ëji 'na tjõmëch'i, ¿cjo rí unügueji 'na ndojo? Iyõ, dya sö. ¹⁰ Y 'ma ra dyõt'ëji 'na jmõ'õ, ¿cjo rí unügueji 'na c'ijmi? Iyõ, dya xo sö'õ. ¹¹ Maco in nteji in c'ajai c'o na s'o, pero in pjëchiji rí unüji c'o na jo yo in ch'igueji. Na c'ü nin Tatagueji c'ü bübü a jens'e, ¿cjo dya xo ra dya c'ëji c'o na jo c'o rí dyõtüji angueze?

¹² C'ua ja nzi gui ñegueji c'ü ra s'iyats'üji yo nte, je xo ga cjanu rgui s'iyagueji yo. Na ngueje je ga cjanu ga mama o jña Mizhocjimi c'ü xiji ley 'ñe profeta.

La puerta angosta

¹³ 'Nu 'ma in ne rí nzhodüji cja o 'ñiji Mizhocjimi, tsjogüji cja c'e ts'ingoxtji. Na ngueje bübü 'na ngoxtji, 'ñe 'na 'ñiji c'o me na mbät'ä, pero ni zidyji nu ja ra sufreji cja sivi. Me na puncjü c'o c'jogü cja c'e ngoxtji c'ü na mbät'ä. ¹⁴ Pero c'e 'ñiji c'ü ni zidyji nu ja ra bübütjoi co Mizhocjimi, na s'ich'i c'ü. Xo 'ñe c'e ngoxtji, xo s'ich'i c'ü. Y dya puncjü c'o töt'ü c'e ngoxtji c'ü rgui möji c'e 'ñiji.

El árbol se conoce por su fruto

¹⁵ 'Cärä nte c'o ra ëtsc'ëji ra 'ñe tsjapü ri ñaji o jña Mizhocjimi. C'japüji na jo'õji nza cja ndënc'jürü yo dya pje cja, pero a mbo o mü'büji me na s'õji nza cja o min'ño yo me na sate. Nguec'ua rí pjõt'püji ngüenda c'o. ¹⁶ C'ü rgui pärägujei c'o xöpüte, ri unnc'ëji ngüenda ja ga mimi c'o. In pärägujei o visachi, dya quitsiji o uva c'o. Ni xo ri quitsiji o higo cja o bimpëdyi. Je xo ga cjatjonu c'o xöpüte c'o c'japü ri ña o jña Mizhocjimi, dya sö ra mimi na jo c'o. ¹⁷ Je xo ga cjatjonu texe o za'a c'o na jo, quis'i c'o na jo c'o. Pero c'o dya ga jo, quis'i c'o dya ga jo. ¹⁸ 'Na za'a c'ü na jo, dya sö ra nguis'i c'o dya ga jo. Ni xo ri ngue 'na za'a c'ü dya jo, dya sö ra nguis'i c'o na jo. ¹⁹ Texe za'a c'o dya quis'i c'o na jo, ra dyëzji cja rrü pant'aji a sivi. ²⁰ Nguec'ua c'ü rgui pärägujei c'o xöpüte, rí unnc'ëji ngüenda ja ga mimi c'o.

No todos entrarán en el reino de los cielos

²¹ 'Na puncjü c'o ra xitscõ: "Nu'tsc'e in Jmuts'ügõ", ra 'ñenzgõji. Pero dya texeji ra c'jogüji c'ua ja manda Mizhocjimi. C'o ra c'jogü nu, nguextjo c'o ra tsja c'ua ja nzi ga ne c'ü mi Tatagõ c'ü bübü a jens'e. ²² 'Ma ra zädä c'e pa 'ma ra tjün ngüenda, me na puncjü c'o ra xitscõ: "Nu'tsc'e in Jmuts'ügõ, ¿cjo dya mi nãnc'õjme in ch'jügue, 'ma mi zopc'õjme yo nte? ¿cjo dya xo mi nãnc'õjme in ch'jügue 'ma mi pjongüjme o s'ondajma? ¿cjo dya xo ngue co in ch'jügue c'ü mi jocüjme c'o mi sö'dyë, 'ñe c'o na puncjü c'o na nojo c'o mi c'ajme?", ra 'ñenzgõji. ²³ Nuc'ua rá tjüntcõji c'ua, rá xipjiji: "Dya ngue o t'itsc'ëji mi Tatagõ. C'ueñeji cja in jmigõ dya, nu'tsc'ëji i tsjagueji c'o na s'o", rá embeji.

Las dos bases

²⁴ 'Nguec'ua, nu c'ü ra dyärä yo jña yo ró xi'tsc'õji dya, y ra tsja'a yo, rá jyëtspigõ nza cja 'na bëzo c'ü na jo va mbeñe. O jyäbä 'naja ngumü a xes'e cja 'na Peña. ²⁵ Go 'ñeje c'ua 'na tadyebe. Xo ëjë 'na tareje c'ü je 'ne pjat'ü cja c'e ngumü. Xo ë 'na tandajma c'ü me mi vü'ü cja c'e ngumü. Pero dya go tunü c'e ngumü, na ngueje vi tjäbä a xes'e cja c'e Peña. ²⁶ 'Ma c'jõ c'o ra dyärä yo jña yo ró xi'tsc'õji dya, 'ma dya ra tsja c'ua ja nzi va dyärä, rá jyëtspigõ nza cja 'na bëzo c'ü dya nguiñi na jo c'ua ja ro jyäbä o ngumü, je go jyántjo cja 'ñõxõmü. ²⁷ Go 'ñeje c'ua 'na

tadyebe. Xo êjê c'e ndare. Xo vü e ndajma c'ü o juant'a c'e ngumü. Jo nu tunü c'ua o ngumü c'e bëzo, ixco chjorü, eñe e Jesús va nguarü va zopjüji.

²⁸ 'Ma o nguarü e Jesús o mama yo jña yo, me mi süji, dya mi pärã pje ro nguijñüji. ²⁹ Na ngueje o unüji ngüenda je vi 'ñe cja Mizhocjimi c'o vi mama e Jesús va xöpü anguezeji. Y dya je ma cjanu c'o xöpüte.

8

Jesús sana a un leproso

¹ Nuc'ua o zöbü e Jesús cja c'e t'eje. Xo zöbü na puncjü o nte, mi pöji angueze. ² O êjê c'ua 'naja bëzo c'ü mi sô 'naja ngueme c'ü xiji lepra, o 'ñe chëzhi cja e Jesús. Cjanu o ndüñijö mü c'ua a jmi, cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, 'ma rí ñegue, ra sô rí jocüzü.

³ Cjanu o c'uana c'ua a dyë e Jesús o ndörü c'e nte, o xipji:

—Rí negö. Ra jots'ü.

Nzi va ndörü, nzi va ojtjo c'ua c'e ngueme.

⁴ Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Pjögüenda c'ü dya cjó rí ma xipjigüe dya, nguextjo c'ü rí ma, rí ma jichitsjê c'e mböcjimi c'ü ya jogüts'ü. Xo rí jñünü c'o rí unü Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama e Moisés. Ixtí magüe a cjanu ngue c'ua ra nu'tc'ügüe c'e mböcjimi c'ü na cjuana ya jots'ü. Nguec'ua yo nte ra mbärãji c'ü ya 'nitsc'i c'e ngueme.

Jesús sana al muchacho de un capitán romano

⁵ Nuc'ua o zät'ã e Jesús cja c'e jñiñi c'ü mi chjü Capernaum. Cja c'e jñiñi mi bübü 'naja bëzo c'ü mi manda 'naja ciento o tropa. 'Ma cja ma sät'ã e Jesús, o ê c'ua c'e bëzo o 'ñe ndünrü e Jesús. Cjanu o dyötü 'na favor. ⁶ O xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, dya cja sô ra 'ñömü ín ch'i'i, ya zürü o ngueme. Ya dy-obütjo ín nzungö, y me sufre na puncjü c'o na ü.

⁷ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Jo rá magö, rá ma jocü.

⁸ O ndünrü c'ua c'e bëzo o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, dya ga jozgö c'ü rí tsjogüe a mbo cja ín nzungö. Zö nguextjo 'na jña c'ü rí mangüe, ra jogü c'in ch'i'i. ⁹ Na ngue xo 'ñetscö xo ch'acö poder, ngue c'ua rí mandagö o tropa. 'Ma rí xipjigö c'ü 'naja: "Ma'a", rá embe, ra ma. 'Ma rí xipjigö c'ü 'naja: "Chjä'dã", rá embe, ra êjê. Xo 'ñe 'ma rí xipjigö c'in mbëpji: "Tsja'a yo", rá embe, ra tsja'a.

¹⁰ Nuc'ua 'ma o dyärã e Jesús c'o vi mama c'e bëzo, me co nguextjo c'ua. Na ngue o unü ngüenda c'ü mi junt'ü o mü'bü c'e bëzo c'ü pje ro mama e Jesús, ro zädã. Nguec'ua va xipji c'ua c'o mi pöji:

—Na cjuana rí xi'tsc'öji, ni ri 'na yo ín menzumüji a Israel ró tötc'ö c'ü ri ejme na jo nza cja ne bëzo nu. ¹¹ Nutscö rí xi'tsc'öji, na puncjü o nte c'o rguí 'ñeje nu ja ni mbes'e e jyarü, 'ñe nu ja ni nguibi, xo 'ñe textjo cja ne xoñijö mü; ra 'ñe mimiji nu ja manda Mizhocjimi a jens'e, ra zi'iji o xëdyi co e Abraham, 'ñe e Isaac, 'ñe e Jacob. ¹² Pero c'o ot'ü vi zojnüji ro cjogü nu ja manda Mizhocjimi, ts'ëtjo c'o go ne. Nguec'ua c'o dya go ne'e, ra mboch'üji nu ja na bëxö mü, nu ja me ra huëji, y me ra nguüxnt'ü o s'ibi rgá sufreji na puncjü.

¹³ Nuc'ua e Jesús o xipji c'e bëzo c'ü mi manda 'naja ciento tropa:

—Ma dya ín nzungüe. C'ua ja nzi vi 'ñejmegüe, je rga cjanu rgá jogü c'in ch'i'i.

Ixco jogü c'ua c'e t'i c'e ndajme c'ü.

Jesús sana a la suegra de Pedro

¹⁴ O ma c'ua e Jesús cja o ngumü e Pedro. O chöt'ü c'ua c'ü mi sô dyë c'ü nu to'o e Pedro, mi sô pa'a c'ü. ¹⁵ Nuc'ua e Jesús cjanu o ndötpü c'ua a dyë. Jo ni c'ueñe c'ua c'e pa'a. Cjanu o nanga c'ua c'e ndixü o dyät'ã o jñönü ro ziji.

Jesús sana a muchos enfermos

¹⁶ Nuc'ua 'ma ya vi nguibi e jyarü, o sinpiji e Jesús na puncjü nte c'o vi zürü o ndajma c'ü dya jo. E Jesús, nguextjo c'ü o mama ro mbedye c'o ndajma, y go mbedye c'ua c'o. Y texe c'o mi sô dyë, o jocü c'o. ¹⁷ Nguec'ua ma zädã c'o vi mama c'e e profeta Isaías: "Angueze me go juentsqueji o 'ñe jocüzüji c'o ngueme c'o mi sufregöji", eñe c'e profeta.

Los que querían seguir a Jesús

¹⁸ Ya vi mundo na puncjü nte cja e Jesús. Nguec'ua va ña e Jesús va xipji c'o o discípulo ro dat'üji cja 'na bü, ngue c'ua ro mbes'ëji a 'nguarü cja c'e trazapjü. ¹⁹ Cjanu o sä c'ua 'naja bëzo c'ü mi xöpü c'ü o ley Mizhocjimi c'ü o ê xipji e Jesús:

—Xöpüte, rá tjünt'ü ín xütcje rá më nu ja c'o rí sätc'e.

²⁰ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Ante c'ü rá më, ixtí tsjiñi c'ü rá xi'tsc'ö. Yo min'ño bübü o tjocüji, yo s'ü pë's'i o t'oxüji. Nutscö, zö rvã êcjö cja Mizhocjimi pero dya rí pë'sc'ö ja rá oxü, eñe e Jesús.

²¹ Nuc'ua cjanu o mama c'ua 'naja c'ü mi tjünt'ü a xütjü e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, dyacö sjëtsi ot'ü rá ma'a, rá ma ögü mi tatagö, cja rrü mëgövi.

²² O xipji c'ua e Jesús:

—Yo nte, chjëntjui c'ü ya ndüji na ngue dya creozüji. Jyëzgue anguezeji ra dyögüji c'o nín mi añimaji. Nu'tsc'e chjünt'ü ín xütcjö rá mëgövi.

Jesús calma el viento y las olas

²³ Cjanu o dat'ü c'ua e Jesús cja c'e bü. Cjanu o möji c'ua c'o o discípulo. ²⁴ Jo ni vü'ü

c'ua 'naja tandajma. Me mi pjõ's'ü c'e ndeje ma mbo'o c'e bü'ü. Pero e Jesús ma İjtıjo c'ü. ²⁵ Nuc'ua c'o discıplulo o chëzhıji a jmi e Jesús, o xıpjıji:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügõjme, pjõcõjme para dya rá quıbigõjme.

²⁶ O ndünrú c'ua e Jesús o xıpjıji:

—Nu'tsc'eji, çjenga in sü'ıji? Çcjo dya in ejmezügõji c'ü sõ rá pjõ'c'eji?

Cjanu o nanga c'ua e Jesús, cjanu o huënh'i c'e ndajma, 'ñe c'e ndeje. İxco bõbü c'ua c'e ndajma 'ñe c'e ndeje. ²⁷ Me co nguijñi c'ua c'o discıplulo, mi mamaji:

—Çpje ma poder c'ü pë's'i ne bëzo nu, nguec'ua ätä e ndajma 'ñe ne ndeje?

Los hombres endemoniados de Gadara

²⁸ Nuc'ua o zät'äji a 'nanguarü cja c'e trazapjü cja c'e lugar c'ü mi chjü a Gadara. O ë c'ua yeje bëzo c'o mi o'o o mü'bü o demonio c'o ngue o dyoji e Satanás c'ü dya jo; o 'ñe chjëji e Jesús. Je vi 'ñejuı a nde cja c'o panteón cja campo santo. Me ma s'õvi 'ñe me ma cuëvi, nguec'ua dya cjo mi sõ cjo xi ro cjogü cja c'e 'ñıji c'ü. ²⁹ Nuc'ua c'o demonio o tsjapjü o mapjü na jens'e c'o bëzo va xıpjıvi e Jesús:

—Jesús, o T'ıts'e Mizhocjimi, çpje in pë'sc'ü rı 'ñugõjme? Çcjo vi 'ñecje a 'ñecjua rı ë tsjacüjme rá sufrejme dya? Maco dya be sääd c'e pa 'ma ra tjün ngüenda, eñe c'o bëzo va 'ñõ'p'üji o mü'bü c'ü dya jo ro ñavi.

³⁰ Na jë nu ja ma ñõnü na puncjü o cuchi. ³¹ Nguec'ua va tsja c'o demonio o dyõtüji e Jesús, o xıpjıji:

—Ma rı pjongüzüjme cja o mü'bü yo bëzo, jyëzgüjme rá ma quıch'õjme cja yo cuchi.

³² Cjanu o mama c'ua e Jesús:

—Pedyejı ma tsıch'ıji, embeji.

Nuc'ua c'o demonio go mbedyeji, go ma nguıch'ıji cja c'o cuchi. Nuc'ua texe c'o cuchi nde va dacütjõji va zõbüji cja c'e dyä'ä. Go ma jyäji c'ua cja c'e trazapjü. Nzhangua ndüji.

³³ Nuc'ua c'o mi pjörü c'o cuchi go cjuan'dıji c'ua, go möji na nıji cja c'e jñıñi; o ma cõsteji texe c'o vi jñandaji, o xıpjıji ja va jogü c'o bëzo c'o vi dyo'o o mü'bü c'o demonio. ³⁴ Nuc'ua cjanu o mbedye texe c'o mi cärä cja c'e jñıñi, o ma nuji e Jesús. 'Ma o zät'äji, o xıpjıji c'ua e Jesús c'ü pje cjınt'o tsja, ro mbedye cja c'ü o jñıñıji.

9

Jesús sana a un paralítico

¹ Nuc'ua cjanu o dat'ü e Jesús cja c'e bü, xo 'ñe c'o o discıplulo. Cjanu o mbes'eji a 'nanguarü cja c'e trazapjü, o zät'äji nu cja c'e jñıñi nu ja mi oxü e Jesús. ² O ëjë c'ua ja nzi nte ma sıji 'na bëzo c'ü dya mi sõ ro 'ñõmü; ma tüji cja 'naja pjıngüä. Mi junt'ü o mü'büji c'ü mi sõ e Jesús ro jocü c'e bëzo. Nuc'ua 'ma

o mbärã e Jesús c'ü mi ejmeji, o zopjü c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sõ ro 'ñõmü, o xıpjı:

—Dya rı sügue, së'ë; ya ró perdonaots'ü dya in nzhunc'e, eñe e Jesús va xıpi c'e bëzo.

³ Xo mi cärä nu, ja nzi xõpüte; o dyäräji e Jesús o perdonao c'e bëzo. Nguec'ua ma nguijñıji o mü'bütsjëji: "Nujne Jesús chjëntjui c'ü o zadü Mizhocjimi nu", ma nguijñıji. ⁴ İxmi pärã e Jesús c'o mi cıjıñı anguezejı, nguec'ua va xıpjıji c'ua:

—Çjenga in cıjıjñıji c'o na s'o a mbo cja in mü'bügueji? ⁵ Ró xıpi ne bëzo: "Rı perdonaots'ü in nzhunc'e", ró embe, pero dya cjo sõ ra mbärã cjo ya ma o nzhubü. Pero 'ma rá xıpi ne bëzo: "Nu'tsc'e, ñanga rı nzhodü", rá embe; 'ñe 'ma ra nanga c'ua ne bëzo ra nzhodü, İxtı pärägueji 'ma c'ü dya rı xi'ts'ıji o bëchjıme. ⁶ Nutscõ rvã ëcjo cja Mizhocjimi, va ch'acõ poder cja ne xoıjıõmü rá perdonaots'üji in nzhubüji. Unnc'eji dya ngüenda ngue c'ua rı päräji c'ü rı pë'sc'õ c'e poder, embeji.

Cjanu o zopjü c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sõ ro 'ñõmü, o xıpjı:

—Nu'tsc'e, ñanga, chuns'ü nu in os'ü, ma'a in nzumü, embeji c'e bëzo.

⁷ O nanga c'ua c'e bëzo, cjanu o ma c'ua o ngumü. ⁸ Nuc'ua c'o nte 'ma mü o jñandaji ja va jogü c'e bëzo, me go nguijñıji c'ua, na ngue nunca ni jandaji a cjanu. Me xo go mamaji me na jo Mizhocjimi, na ngue vi tsja a cjanu vi unü poder cja yo nte.

Jesús llama a Mateo

⁹ Nuc'ua o mbedye nu e Jesús, o cjogü nu ja ma jü'ü 'naja bëzo c'ü mi chjü'ü e Mateo, c'ü mi cobra o contribucıón. E Jesús o jñanda c'e bëzo, o xıpjı:

—Chjünt'ü in xütçjõ rá mëgõvi, embe.

İxco bõbü c'ua e Mateo o mëvi e Jesús.

¹⁰ Na nu pa, ya vi mimi e Jesús a mbo 'na ngumü, ma sıji o xëdyi. Go ëjë c'ua na puncjü c'o mi cobra o contribucıón, c'o mi xıji ma s'õnte, xo 'ñe c'o dya mi süpü o ley c'o menzumü a İsrael, nguec'ua xo ma sıjıi ma s'õji. O 'ñe zıji o xëdyi co e Jesús, 'ñe c'o o discıplulo. ¹¹ C'o fariseo o jñandaji c'ü ma jüji e Jesús c'o bëzo, nguec'ua va xıpjıji c'ua c'o o discıplulo e Jesús:

—Çjenga nin xõpütegueji nde sı'ıji o xëdyi co nujoy cobra o contribucıón 'ñejoy 'ñaja yo na s'o?, eñe c'o fariseo.

¹² E Jesús o dyärã c'o vi mama c'o fariseo, cjanu o xıpjıji c'ua 'na ejemplo:

—Nu c'o dya sõ'dyë, dya ni jyodü cjo ra dyät'ä c'o; nguextjo c'o sõ'dyë. Je xo ga cjatjonu yo tü o nzhubü, ngue c'o ni jyodü ra jocüji yo. ¹³ In päräji o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: "C'ü ni põtçõji o animal, cja rrı pascõji c'o, na jo c'ü. Pero c'ü xenda rı negõ, ngue c'ü rı juentsqueji yo nin mintejı", eñe Mizhocjimi. Nujnu, ngue 'naja jña c'ü

ni jyodü rí ma xörüji, xa'ma ra zi'ch'i in mün'c'ejí nu. C'ua ja nzi ga mama ne jña nu, rí juentsetegö. Nguéc'ua, dya ngue c'o c'japü cja na jo c'ü rvá ñe xipji ra nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Ngué c'o pärä tû o nzhubü.

Le preguntan a Jesús sobre el ayuno

¹⁴ Nuc'ua c'o o discípulo e Juan o säji nu ja mi bübü e Jesús, o xipjiji:

—Nutscojme rí mbempcjöjme na puncjü, xo ñe yo fariseo. ¿Jenga dya mbempje yo in discipulogue?

¹⁵ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji 'naja jña ngue c'ua ro mbäräji jenga dya mi mbempje c'o o discípulo. O xipjiji:

—Ma ra chjüntü 'naja sê, 'ma dya be cjuarü c'e chjüntü, dya sö ra ndümü c'o o dyoji, na ngueje xe bübütoj c'e sê a nde anguezeji. Pero ra zädä c'o pa 'ma ra s'imbiji c'e sê. Nuc'ua cja ra mbempjeji rgä ndümüji 'ma.

¹⁶ Sido o ña e Jesús o xipjiji 'na ejemplo, o mama a cjava:

—Na zëbitu, dya cjó sö ra mbä't'ä 'na bitu c'ü nuevo. Na ngue ro ñungü c'e nuevo bitu. Nuc'ua nu ja ya mi xüt'ü, xenda ro xüt'ü.

¹⁷ Dya xich'iji o öt'apjü cja zëmbota, na ngueje ro xüt'ü c'e zëmbota, ro pjödü c'e t'apjü. Dya cja ro jogü c'ua c'e zëmbota. Je xich'iji o öt'apjü cja mbota c'o cja nuevo, ngue c'ua dya ra xüt'ü c'e mbota ra pjödü c'e t'apjü, eñe e Jesús va xipjiji 'na ejemplo.

La hija de Jairo, y la mujer que tocó la ropa de Jesús

¹⁸ Ma ndänt'ä ma mama e Jesús c'o jña c'o, o ñe c'ua 'naja bëzo c'ü pje mi pjëzhi cja c'o menzumü a Israel; o ñe ndüñijömü a jmi e Jesús, o xipji:

—C'ín xunt'igö cja ndü mi ndajme. Pero rí ma'a, rí ma ñe's'e in dyëgue, ra tetjo.

¹⁹ Cjanu o böbü c'ua e Jesús o mëvi c'e bëzo, xo ñe c'o o discípulo. ²⁰ Nuc'ua cjanu o ëjë c'ua 'naja ndixü c'ü mi sö'dyë, c'ü ya mi pa 'na doce cjë c'ü mi dagü o cji. O ñe chëzhi a xütjü e Jesús, o 'ne ndötpü o fleco c'ü o bitu c'ü mi je'e e Jesús. ²¹ Na ngueje mi cjiñi c'e ndixü: “Nguextjo c'ü rá tjötpü o bitu nu, ixta ndixqui”, eñe. ²² Nuc'ua e Jesús o jñanda c'e ndixü, o xipji:

—Dya rí sügue, süngü; ya jots'ügue dya, na ngueje in ejmezügö c'ü sö rá jocüts'ü in nzeme.

Nuc'ua ndeze c'e ndajme c'ü, o jogü na jo c'e ndixü.

²³ Nuc'ua o zät'ä e Jesús cja o ngümü c'e bëzo c'ü pje mi pjëzhi, cjanu o cjogü a mbo'o. O jñanda c'ua c'o mi jüxü o pito, ñe c'o nte c'o me mi huëñi. ²⁴ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ueñeji va. Na ngueje ne xunt'í nu, dya tû'ü nu, ítjo nu.

Nuc'ua c'o nte me go tsjapütjoi burla e Jesús. ²⁵ Nuc'ua e Jesús o pjongü a tji c'o nte,

cjanu o cjogü a mbo nu ja ma o'o c'e añima, cjanu o pëncp'i a dyë. Jo ni nanga c'ua c'e xunt'í. ²⁶ Nuc'ua texe cja c'e xofijömü, me mi nädätjoi c'ü vi tsja e Jesús vi tsjapü o te c'e xunt'í.

Jesús sana a dos ciegos

²⁷ O mbedye c'ua e Jesús cja o ngümü c'e bëzo. 'Ma ya mi ma'a, ma ñe c'ua a xütjü yeje bëzo c'o mi ndëzhö, mi mapjüvi mi mamavi:

—Nu'tsc'e o mboxbëchets'ü e David, juentscöbe.

²⁸ Nuc'ua 'ma mü o zät'ä e Jesús nu cja c'e ngümü nu ja mi oxü, o ñe c'ua c'o mi ndëzhö, o chëzhivi a jmi. Nuc'ua e Jesús o xipjivi:

—¿Cjo in ejmevi c'ü sö rá jocüts'üvi in chövi?

Cjanu o ndünrüvi c'ua:

—Jä, sö rí jocüzübe, in Jmutsc'öbe, eñevi.

²⁹ Nuc'ua e Jesús o ndötpü a nzhö'o c'o mi ndëzhö, o xipjivi:

—Rá jocüts'üvi c'ua ja nzi gui ñejmevi, eñe e Jesús.

³⁰ Jo ni jogü c'ua a nzhövi. Cjanu o xipjivi c'ua e Jesús c'ü dya cjó ro ma ngös'üvi.

³¹ Pero 'ma ya vi mbedyevi, mi mamavi texe cja c'e xofijömü, mi xipjiji c'o nte c'ü vi tsja e Jesús.

Jesús sana a un mudo

³² Nzi va mbedye c'o mi ndëzhö, o ñe c'ua c'o ma siji 'naja bëzo c'ü mi ngone, ma sinpiji e Jesús. Nu c'e bëzo vi zürü 'naja ndajma c'ü dya jo. ³³ Nuc'ua e Jesús o pjongü c'e ndajma. Cjanu o ña c'ua na jo c'ü mi ngone. C'o nte, me co nguijñiji c'ua cjanu o mamaji:

—Nunca rí jandagöji va a Israel c'ü ri jogü yo ngone.

³⁴ Pero c'o fariseo mi mamaji:

—Ngué e Satanás c'ü dya jo c'ü unü poder ne bëzo nu, nguec'ua ga pjongü yo ndajma yo dya jo.

Jesús tiene compasión de la gente

³⁵ Mi nzhodü e Jesús texe cja c'o jñiñi, ñe cja c'o ndajñiñi, mi xöpüji cja c'o o nintsjimi anguezeji, y mi xipjiji o jña Mizhocjimi. Mi xipjiji ja rvá manda nu c'ü vi ñeme Mizhocjimi a jens'e. Mi jocü texe c'o mi sö o ngueme, ñe texe c'o mi sö'o na ü. ³⁶ E Jesús 'ma mü o jñanda c'o nte, me go juentseji c'ua anguezeji, na ngueje mi chjëntji nza cja ndëncjürü c'ü dya bübü o mbörü, ya me ni pizhiji, ya me xo ni ponch'ü o mü'büji. ³⁷ E Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo va jyëtspiji ndëxü c'o nte'e:

—Na puncjü yo ndëxü yo ya jogü, pero ts'ëtjo yo ndagrëxü. ³⁸ Mizhocjimi ngue o cjaja yo ndëxü. Nguéc'ua rí dyötqueji angueze ra ndäjä c'o xe ñaja mbëpji ra ëji, ra ñe pëpji cja ne dagrëxü.

10

Jesús escoge a los doce apóstoles

¹ Nuc'ua e Jesús o ma't'ü c'o doce o discípulo ro chëzhiji a jmi. Cjanu o unüji poder ngue c'ua ro sö ro pjongüji o ndajma c'o dya jo, y ro jociüji texe c'o ndót'c'ijeme, 'ñe texe c'o mi sö na ü.

² Nujyo, ngue o tjü'ü c'o doce discípulo c'o o xipjiji c'ua apóstole: E Simón c'ü xo mi xiji Pedro, 'ñeje e Andrés c'ü nu cjuarma, 'ñe e Jacobo c'ü nu t'i e Zebedeo, 'ñe e Juan c'ü nu cjuarma e Jacobo. ³ Xo 'ñe e Felipe, 'ñe e Bartolomé, 'ñe e Tomás. Xo 'ñe e Mateo c'ü mi cobra o contribución, 'ñe e Jacobo c'ü nu t'i e Alfeo, 'ñe e Lebeo c'ü xo mi xiji Tadeo. ⁴ Xo 'ñe e Simón c'ü mi revolucionario, 'ñe e Judas Iscariote c'ü ro dyëdyi c'o nte ro ma zürüji e Jesús.

Jesús manda a los discípulos a predicar

⁵ E Jesús ya mi ngue ro ndäjä c'o doce apóstole, nguec'ua va xipjiji c'ü ro tsajji. O xipjiji a cjava:

—Dya rí möji cja o 'ñiji yo dya menzumü a Israel, dya xo rí sät'ñi cja o jñiñi yo menzumü a Samaria. ⁶ C'ü rí tsjagueji, rí möji cja yo in menzumüji a Israel, na ngue anguezeji chjëni nza cja ndënhjürü c'o ya bëzhi. ⁷ Ma rí möji, rí zopjüji c'o nte rí xiji c'ü ya ngue ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi a jens'e. ⁸ Rí jociüji c'o rí sö dyë. Y rí tsjapüji ra te'e c'o ya rguí ndü'ü. Y rí dyär'äji c'o rí sö o lepra. Y rí pjongüji o ndajma c'o dya jo cja o mü'bü yo nte. 'Ma rí pjösc'ëji a cjanu yo nte, dya rí cobraji. Na ngueje o dya c'ütjoi Mizhocjimi ne poder.

⁹ Y 'ma rí möji, dya rí jñünc'ëji oro, ni plata, ni pje ma t'opjü. ¹⁰ Dya xo rí tsanaji mape c'ü pje rguí tsant'aji o pje rguí jñunt'üji para cja 'ñiji. Dya xo rí tsanaji o bitu, ni xo rí tsidyiji mbäcua c'ü rguí pötüji. Dya xo rí jñüñüji 'na chäjä rguí dänäji. Rí xi'tsc'öji a cjanu, na ngue 'na mbëppi ni jyodü ra ch'unü c'ü ra zi'í c'ü, 'ñe c'ü ra jye'e.

¹¹ Nu 'ma ja c'o rí sätc'ëji, zö pje nde ma jñiñi o ndajñiñi, rí tsajji t'önü nu, cjo ngue c'ü na jonte nu cja c'e jñiñi. Nguec'ua je rí oxüji cja o ngumü c'ü, hasta 'ma cja rí ñe rí pedyeji; dya rí pötqueji ngumü rguí oxqueji. ¹² 'Ma rí tsjogüji cja e ngumü, rí ma'tp'üji Cjimi c'o rí cärä nu. ¹³ Nu 'ma ra dyä'tc'ëji in jñagueji c'o rí cärä nu, ix na cjuana ra mbös'ü Mizhocjimi anguezeji c'ua ja nzi vi zenguaji. Pero 'ma dya ra dyä'tc'ëji, iyö 'ma. ¹⁴ 'Ma dya ra säc'ëji, 'ma dya ra dyä'tc'äji c'o rí xipjiji, rí pedyeji 'ma cja c'e ngumü, 'ñe cja c'e jñiñi; rí pjë'biji o jömü c'o ya rguí jyäs'ä in mbäcuaji, ngue c'ua ra unü ngüenda c'o menzumü nu, que vi tsajji c'o na s'o, dya säc'ëji. ¹⁵ Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu pa c'ü ra tjün ngüenda, xenda ra sufre c'o rí cärä c'e jñiñi, que na ngueje ra sufre c'o ma cä a Sodoma, 'ñe a

Gomorra c'o o chjotü Mizhocjimi mi jinguä na ngueje c'ü me ma s'oji.

Persecuciones

¹⁶ Dyäräji c'ü rí xi'tsc'öji. Rí täc'öji nza cja o ndënhjürü a nde cja o min'ño. Rí pjongüendaji na jo cja yo nte, pero dya cjo pje rí tsjapüji. Rga cjatsc'ëji o mbaro yo dya pje cja c'o na s'o. ¹⁷ Rí pjötpüji ngüenda yo nte, na ngueje ra zints'iji nu ja ra jñün'c'üji ngüenda c'o pje pjëzhi. Y ra ndaxc'üji cja c'o o nintsjmüji anguezeji. ¹⁸ Ra zints'iji cja c'o gobernador 'ñe cja c'o rey, na ngueje in ejmezgöji. Nguec'ua rí xiqueji anguezeji 'ñe c'o 'ñaja nte, ja ga czazgö. ¹⁹ 'Ma ra zints'iji, dya rí tsjijñiji c'ü ja rguí chjümrüji, o c'ü pje rí manji. Na ngueje c'o ndajme c'ü, ra ch'a'c'üji c'o rí mamaji. ²⁰ Na ngue c'ü rí ñagueji, dya ngue c'ü rí tsjijñitsjëji; ngue o Espiritu Mizhocjimi c'ü nin Tatagueji ra dya c'ëji c'e jñ'a'a.

²¹ Cärä c'o ra nzhö'ö nu cjuarma ra mböt'üji. Cärä o tata c'o ra nzhö'ö nu t'i. Cärä t'i c'o ra chütsjëji nu tataji 'ñe o nanaji, y ra mböt'üji. ²² Ra nuc'üji na ü texe yo nte, na ngue c'ü ni 'ñejmezügöji. C'o ra sido ra 'ñejmezü, zö ra mböt'üji, ra salva c'o. ²³ 'Ma ra ndäc'äji cja 'na jñiñi, rí c'ueñeji c'ua rí möji c'ü 'naja jñiñi. Na cjuana rí xi'tsc'öji, dya be xi rí nzhonnc'ëji texe cja yo jñiñi a Israel 'ma rá ëgö na yeje cja Mizhocjimi.

²⁴ Xe sido o ña e Jesús o xipji 'na ejemplo c'o o apóstole, o mama:

—Xenda respetaoji 'na xöpüte que na ngue c'o o discípulo. Y xenda respetaoji 'naja lamu que na ngue c'o o mbëppi. ²⁵ Nguec'ua 'ma ra sufre 'na xöpüte, xo ni jyodü ra sufre c'o o discípulo. Y 'ma ra sufre 'na lamu, xo ni jyodü ra sufre c'o o mbëppi. Y 'ma ra mama yo nte ra xiji dya jo 'naja bëzo, xenda ra xiji dya jo c'o rí cärä o ngumü.

A quién se debe tener miedo

²⁶ Nguec'ua, dya rí sügueji c'ü ra tsja c'ëji yo nte. Pero rí tsjajcuanaji rí zopjüji, na ngueje ni jyodü ra jñandaji c'ü dya be jandaji dya, y ni jyodü ra mbäräji c'ü dya be päräji dya. ²⁷ Na puncjü c'o in jñagö, nguextjotsc'ëji i dyäräji 'ma mi cärätsjägöji. Nguec'ua ni jyodü rí xipjiji yo nin minteji texe c'ua ja rí chjëji. C'o jña c'o rí xi'tsc'ötsjëji, rí xipjiji ngue c'ua ra dyäräji texeji. ²⁸ Dya rí sügueji c'o ra mböt'c'üji in cuerpoji, pero in aljmaji, dya ra sö ra mböt'c'üji c'o. Nu c'ü rí sügueji ngue Mizhocjimi c'ü sö'ö ra mboch'üji a ma a linfiernu, nu ja me ra sufre in cuerpoji, xo 'ñe in aljmaji.

²⁹ Mizhocjimi c'in Tatagöji pjörü yo ts'ins'ü. Nguec'ua 'ma dya ra ne angueje, dya ra sö ra ndü ne rí 'na ts'ins'ü; maco dya ni muvi yo, pöji yeje por 'na cinco. ³⁰ Xo 'ñe in ñixtegueji, zö dya ni muvi yo, pero Mizhocjimi pärä ja nzi sö'ö yo. ³¹ Nu'tsc'ëji

xenda ni muvits'ügueji que na ngueje na puncjü o ts'ins'ü. Nguec'ua dya rí sügueji, xo ra mbö'c'ejí Mizhocjimi.

Los que reconocen a Jesucristo delante de la gente

³² 'Texe c'o ra xipji yo nte c'ü pácöji, xo rá xipjigö c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e c'ü rí pärägö c'o. ³³ Però texe c'o ra xipji yo nte c'ü dya pácöji, xo rá cänbägöji a jmi c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e, rá xipji c'ü dya rí pärögö c'o.

Jesús es causa de división

³⁴ 'In pëzhgueji rvá êcjö cja ne xoñijöümü ngue c'ua dya cja ra chü yo nte. Però dya rí tsjijñiji a cjanu. Dya ngue c'ü rvá êcjö c'ü. Na ngueje c'ü rvá êcjö, ra bübü o chü cja yo nte. ³⁵ Na ngue c'ü rvá êcjö, cārā bēzo c'o ra jyonbüji o chü, ra tsja c'o o t'iji. Cārā ndixü c'o ra jyonbüji o chü, ra tsja c'o o xunt'iji. Cārā ndixü c'o ra jyonbüji o chü, ra tsja c'o o cjöji. ³⁶ C'o ra nu'u na ü c'o ri eimezü, ngue c'o ri cārā nu ngumütsjéji.

³⁷ 'Ma cjó c'o ne ra ndennguegö, ni jyodü xenda ra nezegö que na ngue c'ü nu tata 'ñe nu nana. Y ni jyodü xenda ra neze que na ngue c'ü nu t'í 'ñe nu xunt'í. 'Ma jiyö, dya ra sö rá cjapcö in ntegö c'ü. ³⁸ 'Ma cjó c'o ne ra ndennguegö, ni jyodü ra bübü dispuesto ra sufrefi o ra ndüji. 'Ma jiyö, dya ra sö rá cjapcö in ntegö c'o. ³⁹ C'o dya bübü dispuesto ra sufrefi na ngueje dya ne ra ndüji, dya ra chöt'üji c'ü rguí bübüji. Però c'o bübü dispuesto ra bö't'ü na ngueje c'ü ni 'ñejmezügöji, ra chöt'üji c'ü rguí bünji.

Premios

⁴⁰ 'C'o ra recibidots'üji, chjëntjui c'ü ri nguetscö ra recibidozögö c'o. Y c'o ra recibidozögö, chjëntjui c'ü ri recibidoji c'ü o ndácjägö. ⁴¹ C'o ra sājā 'naja profeta na ngue c'ü ni ña o jña Mizhocjimi, Mizhocjimi ra unüji c'o na jo, c'ua ja nzi rgá unü c'o profeta. C'o ra sājā 'na nte c'ü cja na jo na ngue c'ü ni tsja na jo, xo ra unüji c'o na jo c'ua ja nzi rgá unü c'o cja na jo. ⁴² Rí xi'tsc'öji, 'ma cjó c'o ra unüto 'naja ts'ixalo jörteje 'naja yo in mbëppi yo dya nda pjëzhi, na ngue in discipulogö, nuc'o, na cjuana ra unü Mizhocjimi c'o na jo c'o, eñe e Jesús.

11

Los enviados de Juan el Bautista

¹ Nuc'ua 'ma o nguarü e Jesús o xipji c'o doce o discipulo c'ü ro tsajai, cjanu ndäji o möji. Cjanu o mbedye c'ua e Jesús, cjanu o ma cja c'o o jñiñi anguezeji, ngue c'ua ro xöpü c'o nte y ro zopjüji.

² E Juan xe ma o'otjo a pjörü. Nuc'ua 'ma o mbārā angueze c'o mi cja e Jesucristo, o ndājā c'ua yeje c'o o discipulo o sājui cja e

Jesús. ³ O xipjivi: —¿Cjo ngue'tsc'e Cristo c'ü ro êjë, o xe rá te'bejme c'ü xe 'naja?

⁴ Cjanu o ndünrú c'ua e Jesús o xipjivi:

—Mëvi ma xipjivi e Juan yo in ärävi, 'ñeyjo in jandavi. ⁵ Rí ma xipjivi e Juan c'ü ya janda yo mi ndëzhö; xipjivi c'ü ya nzhodü yo mi me'dye; xipjivi c'ü ya jogü yo mi sö'ö o lepra, 'ñe yo mi ngogö, ya ärä yo. Xo rí xipjivi c'ü ya tetjo yo ya vi ndü, 'ñe c'ü rí zopezjö yo dya pje pë's'i, rí xipjiji nu o jña Mizhocjimi nu me na jo. ⁶ Xo rí xipjivi, 'ma cjó c'o ra sido ra 'ñejmezü y dya ra yembeñe c'ü rguí xögü co nutscö, ngue nu rguí mājā 'ma c'ü, eñe e Jesús va xipji c'o o discipulo e Juan.

⁷ O ma c'ua c'o yeje o discipulo e Juan. Nuc'ua e Jesús o mbürü o xipji c'o nte c'ua ja ma cja e Juan, o mama:

—'Ma i ma ñuji e Juan cja c'e majyadü, çpje mi cjiññiji rvi ma chöt'üji? ¿Cjo mi cjiññiji c'ü rvi chöt'üji 'naja bëzo c'ü rí pötpü o jña, nza cja ga pötü o lugar 'naja xitji 'ma juant'a e ndajma? ⁸ ¿Pje mi cjinncjeji c'ü rvi ma chöt'üji? ¿Cjo mi cjinncjeji c'ü rvi chöt'üji 'naja bëzo c'ü rí je bitu c'o me ni muvi? Tsjijñiji. C'o je'e bitu c'o me ni muvi, ngue c'o rey 'ñe c'o cārā cja o palacio. ⁹ Nama, çpje mi cjiññiji c'ü rvi ma chöt'üji 'ma? ¿Cjo mi cjiññiji c'ü rvi chöt'üji 'naja profeta? Jā, rí mangö ngue 'naja profeta. Però xenda ni muvi o bëpi angueze que na ngueje c'o 'ñaja profeta. ¹⁰ Je t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü mama ja ga cja e Juan:

Dyärā, rö juajnügö 'na bëzo ra zopjü yo nte ra xipjiji in jñagö.

Ra ot'ü in xo'ñigue, ngue c'ua 'ma rí mague, ya rguí bübü dispuesto yo nte ra dyä'tc'äji, eñe.

¹¹ Na cjuana rí xi'tsc'öji, dya ch'unü 'naja bëppi yo nte c'ü ni muvi nza cja c'ü o unü Mizhocjimi e Juan. Zö me ma nojo c'e bëppi c'ü mi pë's'i e Juan, 'ñe me ma zö, pero xenda na zö 'ma cjó c'o ra tsjapü Mizhocjimi o nte, eñe e Jesús.

¹² Xe sido o ña e Jesús o xipjivi:

—Bübü c'o zopjü yo nu minteji, xipjivi c'ü ni jyodü ra unü o mü'büji Mizhocjimi ra tsjapüji o Jmuji. Però ndeze c'o pa 'ma o mbürü e Juan Bautista o zopjü yo nte, hasta yo pa dya, nu c'o ga cjanu ga zopjü yo nu minteji, sufrefi cja dyé yo nte. Y c'o nte c'o jodü Mizhocjimi co texe o mü'bü, ngue c'o cjapü Mizhocjimi o nte. ¹³ Texe c'o o jña Mizhocjimi c'o o dyopjü c'o profeta, 'ñe c'o xiji ley, mi mamaji c'ü ro êjë c'e pa 'ma ro manda Mizhocjimi. Però 'ma o mbürü e Juan o zopjü yo nte, ya ma sädä c'e pa. ¹⁴ Nu 'ma in ne rí creoji c'ü rí xi'tsc'öji, rí xi'tsc'öji e Juan o pätpä e Elías c'ü mi te'begueji ro êjë na yeje. ¹⁵ Nu'tsc'ëji bübü in tsöji, rí dyäräji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji.

¹⁶⁻¹⁷ 'Rá xi'tsc'öji ja ga cja yo nte yo cjé yo rí cārāji dya. Anguezeji chjëntjui nza cja

yo ts'it'i yo junrú cja chöjmü yo eñe cjai o mbaxua, ma't'üji o dyoji mamaji: "Ró pjë'pc'ijme o flauta, pero nu'tsc'ejji dya i ne-meji", embeji yo nu dyoji. O 'ma jiyö, eñeji cjai como que ya vi ndü 'na nte, eñe pa ögüji c'e añima, xipjiji nu mit'iji: "Me ró nzhumüjme rvá xörüjme, pero nu'tsc'ejji dya i huëgueji", eñeji. ¹⁸ Je xo ga cjañonu yo nte yo cãrã yo cjë dya. 'Ma o mbürü e Juan o pëpji, o xögü, dya cjö go zivi o xëdyi c'ü rví mäjã. Nguec'ua yo nte mamaji: "E Juan bübü o mü' bü c'ü dya jo", eñeji. ¹⁹ Nuc'ua nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, rí mäjã rgá sigöji o xëdyi. Nguec'ua ga mama yo nte: "Chjä, 'na bëzo nu me ñönü, y me si o vinu. Me xo joji yo cobra o contribución, 'ñe yo 'ñaja yo xiji na s'o", eñeji. Pero rí xi'tsc'öji, c'o ätä Mizhocjimi unüji nguenda Mizhocjimi me pãrã na jo c'ü cja'a; guec'ua nde nan'ño bëpji va dyacöbe e Juan.

Los pueblos desobedientes

²⁰ Nuc'ua e Jesús o mbürü o huëñch'i c'o mi menzumü cja ja nzi c'o ndajñiñi. Na ngueje angueze vi jocü na puncjü c'o mi sö'dyë, 'ñe vi tsjapü o te ja nzi c'o ya vi ndü'ü, y na puncjü c'o pje nde vi tsja'a. Pero dya go nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. O mama a cjava e Jesús va huëñch'i ji:

²¹ —Nu'tsc'ejji in menzumüji a Corazín, 'ñetsc'ejji in menzumüji a Betsaida, juentsc'ejji ra tsja'c'ü Mizhocjimi rí sufreji. Na ngueje cja in jñiñiji ró cjagö na puncjü c'o na nojo c'o nunca mi jandagueji, pero dya go nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi. Nu 'ma je ri ngueje a ma a Tiro 'ñeje a ma a Sidón c'ü ro jizhi a cjanu, ya rví mezhe c'ü ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi c'o mi menzumü nu, zö ma s'oji. Ya rví jye'ejji c'o na ärä, y ya rví minji cja bozivi c'ü ro jizhiji c'ü ya vi nzhogü o mü'büji. ²² Nguec'ua rí xi'tsc'öji 'ma ra tjün nguenda, xenda ra jñus'ü c'ü rgui sufregueji que na ngue c'ü ra sufre c'o mi menzumü a Tiro, 'ñe c'o mi menzumü a Sidón. ²³ Nu'tsc'ejji in menzumüji a Capernaum, in pëzhgueji c'ü me na jotsc'ejji rí sätc'ejji a jens'e; pero rí xi'tsc'öji ra tsja'c'üji rí ma sufregueji a linfiernu. Na ngueje cja in jñiñiji ró cjagö na puncjü c'o me na nojo, pero dya nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi. Nu 'ma je ri ngueje a ma a Sodoma c'ü ro cjagö a cjanu, xe ri büntjo dya c'e jñiñi. ²⁴ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, nu pa c'ü ra tjün nguenda, xenda ra jñus'ü c'ü rgui sufregueji que na ngueje c'ü ra sufre c'o mi menzumü a Sodoma, embeji.

Vengan a mí y descansen

²⁵ C'e ndajme, o dyötü Mizhocjimi e Jesús o mama:

—Mi Tatats'ügö, in mandague a jens'e 'ñe textjo cja ne xoñijömü. Rí da'c'ü 'na pöjö na ngueje yo jña yo, dya i unügue c'ü rví

mbãrã c'o cjaþü me pãrã. C'ü i tsjague, i unngue c'ü ro mbãrã c'o dya mi pãrã. ²⁶ Jã, mi Tatats'ügö; je ga cjanu vi ñegue.

²⁷ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Texe o poder, ya nde dyacö mi Tatagö. Dya cjö pãcö c'ua ja ga cjaçgö; nguextjo mi Tatagö c'ü pãcö. Dya cjö xo pãrã mi Tatagö; nguextjoçgö o T'izgö rí pãrãgö. Y nutscö rí jichi c'o rí ne rá jichi c'ua ja ga cja c'ü mi Tatagö; ngue c'ua xo ra mbãrã c'o. ²⁸ Cãrãtsc'ejji in jonnc'ejji rí tsjaji c'o ne Mizhocjimi, pero ya tögü in mün'c'ejji. Chjä'däji co nutscö, rá da'c'öji ra söya in mün'c'ejji, dya cja pje rí mbeñeji. ²⁹ O nzhünü äräji 'ma 'huëch'i ji. Je xo rga cja'tsc'ejji nu, rí dyãtcöji in jñagö. Dya rá huëñch'ejji rga jítsc'öji. Dya xo rí cjaþütsjë na nozú c'ü rgui bëzhgueji in tseji. Nguec'ua ra söya in mün'c'ejji, dya pje rí mbeñeji. ³⁰ Na ngueje in jñagö chjëntjui nza cja 'na yugo c'ü dya ga ü'ü nu; dya xo rí sögueji na jyü yo rí xi'ts'iji rí tsjagueji.

12

Los discípulos recogen trigo en el día de descanso

¹ 'Na nu pa, o cjogü e Jesús c'ua ja mi cja o ndëxü; mi ngue c'e pa 'ma mi söya c'o menzumü a Israel. Mi sant'a c'o o discípulo e Jesús, guec'ua ma tücüji o ñirëxü c'o mi tjö't'üji; cja rrü zají. ² Nuc'ua 'ma mü o jñanda c'o fariseo c'o mi cja c'o discípulo, cjanu o xiji c'ua e Jesús:

—Jñant'ma yo in xöpque, na cjai c'o mama o ley Mizhocjimi c'ü dya rá cjai yo pa yo rí söyaji.

³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ejji ya i xörügueji nu c'ü o tsja e David 'ñe c'o mi dyoji, 'ma ya mi sant'aji; maco dya in so'büji anguezeji. ⁴ O cjogü e David cja o ngumü Mizhocjimi nu ja ma sjü. Cjanu o jñü c'ua c'o tjömëch'i c'o mi jüsp'üji Mizhocjimi nu. Nuc'ua e David 'ñe c'o mi dyoji o ziji c'o tjömëch'i. Maco mama c'o ley c'ü dya mi sö e David ro zi c'o, ni ri ngue c'o mi dyoji; mi nguextjo mböcjimi c'o mi sö'ö ro zi c'o. ⁵ Nu'tsc'ejji ya xo i xörügueji c'ü mama c'e ley ja ga tsja o mböcjimi. Mama c'e ley c'ü pëpji yo mböcjimi a mbo cja c'e templo yo pa yo rí söyaji, pero dya pë's'iji nu s'ocüji; maco sjüpa yo. ⁶ Rí xi'tsc'öji zo'c'üji dya nu 'naja nu xenda na sjü que na ngueje c'e templo. ⁷ Ya t'opjü a cjava: "C'ü ni pötcöji o animale cja rrí päscöji c'o, na jo c'ü. Pero c'ü xenda rí negö, ngue c'ü rí juentsqueji yo nin minteji", eñe Mizhocjimi. Nu'tsc'ejji in fariseoji, na 'ma rvi unnc'ejji nguenda c'ü pje ne ra mama ne jña nu, dya rvi so'bügueji 'ma nujyo in discípulogö yo dya pë's'i nu s'ocü ga ndücüji yo ñirëxü ra zají ne sjüpa. ⁸ Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, nguextjoçgö sö rá mangö

ja rgui sūpūji yo pa yo rí sōyaji, embeji c'o fariseo.

El hombre de la mano seca

⁹ Cjanu o mbedye c'ua e Jesús nu, o ma cja c'ü o nintsjimi anguezeji. ¹⁰ Ma búbü nu 'naja bëzo c'ü mi dyot'ü 'naja o dyë. C'o fariseo c'o mi cārā nu, mi jodü ja rvā ngöt'üji e Jesús cja c'o pje mi pjēzhi; nguec'ua va dyönüji e Jesús, o xiji:

—¿Cjo mama ne ley c'ü sō rā ät'äji yo sō'dyë ne pa nu rí sōyaji?, eñeji.

¹¹ O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma ri 'ñegueji 'naja ndēnchjürü, nu 'ma ra zo'o cja 'na pozo c'ü dya be cjuarü, ra zo'o nu pa c'ü rí sōyaji, ¿cjo dya ri ma tsjünc'ejí c'ü? ¹² Rí xi'tsc'öji c'ü xenda ni muvi 'naja nte que na ngueje 'naja ndēnchjürü. Nguec'ua na jo rá pjös'üji nu pa c'ü rí sōyaji c'o pje ni jyodü yo nín minteji.

¹³ Nuc'ua e Jesús o zopjü c'e bëzo c'ü mi dyot'ü a dyë, o xipji:

—C'uana dya in dyë.

Cjanu o c'uana c'ua o dyë. Ixco jogü c'ua, c'ua ja nzi ma cja c'ü 'naja o dyë. ¹⁴ Cjanu o mbedye c'ua c'o fariseo. Mí pötma mamaji ja rvā mböt'üji e Jesús.

Una profecía acerca de Jesús

¹⁵ Ya xmi pärā e Jesús c'o mi ne ro tsja c'o fariseo ró mböt'üji angueze; nguec'ua va mbedye nu. Na puncjü o nte c'o o móji angueze. Y angueze o jocü c'ua texe c'o mi sō'dyë. ¹⁶ Pero o mama e Jesús o xipji c'o nte c'ü dya cjó ro ma ngös'üji c'ü pje mi pjēzhi angueze. ¹⁷ Nguec'ua ya ma sādā o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta Isaías:

¹⁸ Bünc'ua nín mbēpcjō nu ró juajnügō, nu me rí s'iya, nu me rí mápāgō.

Angueze rá unngō ín Espiritu, ngue c'ua ra xipji yo dya menzumü a Israel ja rgā jogüji a jmi Mizhocjimi.

¹⁹ Nujnu, dya cjó ra zövi o jña nu. Dya xo ra ña rrā jens'e nu, ni xo ra ña cja nda'ñi c'ü rgui dyärā na puncjü o nte.

²⁰ Cārā nte c'o nza cja 'naja dye'e c'ü ya cho't'ü, na ngue dya ga zēzhi ga 'ñejmeji.

Xo cārā c'o nza cja 'naja sivi c'ü me pjüt'ü, na ngue dya nda búbü jya 's'ü o mü'büji.

Pero nín mbēpcjō, dya ra chjotü c'o; ra mbös'ü c'o. Nguec'ua ra zādā c'ü ra tsjaji c'o na jo.

²¹ Yo dya menzumü a Israel nguejyo ra 'ñench'e o mü'büji rgā nde'beji angueze, eñe c'e profeta va pätpā Mizhocjimi.

Nguec'ua 'ma o ñe e Jesús o 'ñe zopjü c'o nte, ma sādā c'ü vi mama c'e profeta.

Acusan a Jesús de tener el poder del demonio

²² C'ü 'na nu pa, o ñe c'o ma siji 'naja bëzo c'ü vi zürü 'naja o ndajma c'ü dya jo; o sinpiji a jmi e Jesús. Nu c'e bëzo mi ndēzhō, y mi ngone. Nuc'ua e Jesús o jocü c'ua c'e bëzo. Nuc'ua c'e bëzo, cjanu o ña c'ua y o jñanda c'ua. ²³ Nguec'ua me mi cijñi texe c'o nte mi mamaji:

—Pärā, ¿cjo ri ngue o mboxbēche e David nu rí te'beji ra manda?, mi eñeji.

²⁴ Nuc'ua 'ma mü o dyärā c'o fariseo c'o mi mama c'o nte, cjanu o manji c'ua:

—Je ngue e Satanás c'ü dya jo c'ü manda cja yo demonio c'ü o unü ne poder ne bëzo nu; nguec'ua ga pjongü yo demonio, eñeji.

²⁵ Ixmi pärā e Jesús c'o mi cijñi c'o fariseo, nguec'ua va xipjiji:

—Cja 'na ndajñiñi c'ü ra chütsjēji, ra chjorü 'ma c'o ri cārā nu. Texe o ndajñiñi 'ñeje texe o ngümü, 'ma ra pötca chütsjē c'o ri cārā nu, ra chjorüji 'ma. ²⁶ Xo 'ñetjo e Satanás 'ma ro pjongü c'o demonio c'o ngue o dyoji, ro chütsjē 'ma c'o. Y 'ma rva cjanu, ¿ja rvā sō xe ro manda 'ma c'ü? ²⁷ ¿Jenga in xitscöji ngue e Satanás c'ü o dyacō ne poder nu rgā pjongü yo demonio? Maco c'o in dyocjeji xo pjongüji yo. Ixi 'ñetsetjo c'ü na s'o gui tsjijñi. ²⁸ Rí xi'tsc'öji ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü o dyacō ne poder nu rí pjongü yo demonio. Nguec'ua rí jñunt'ü in mün'c'ejí c'ü na cjuana ya säjä a ndetsc'ejí nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.

²⁹ 'Rí önc'üji, ¿ja rgā sō'ö cjó ra cjogü cja nu ngümü 'naja bëzo c'ü me na zēzhi, cja rrü jñünbü c'o ri pē's'i, 'ma dya ot'ü ra jyü'tp'ü a dyë c'ü na zēzhi? Nuc'ua ya ra sō ra pönbü 'ma texe c'o ri pē's'i cja o ngümü. Je xo ga cjazgō nu, ya ró töpü c'ü dya jo ngue c'ua sözgō rá pjongü dya yo demonio.

³⁰ 'C'o dya tenngue co nuzgō, chjëntjui c'ü ri nugü na ü c'o. C'o dya ra xipji yo nte ra creozüji, chjëntjui c'ü ri c'a's'üji yo nte ngue c'ua dya xo ra creozüji.

³¹ 'Nguec'ua rí xi'tsc'öji, texe c'o o nzhubüji ra sō ra perdonaoji yo nte. Xo 'ñe texe c'o s'o va jña c'o ra xiji Mizhocjimi. Pero c'o ra zadü o Espiritu Mizhocjimi ra mamaji o bëpji o Espiritu ngueje o bëpji c'ü dya jo, nuc'o, nunca ra perdonaoji c'o. ³² C'o pje nde ra xitscöji nutscō rvā ècjō cja Mizhocjimi, ra sō ra perdonaoji c'o. Pero c'o ra zadü o Espiritu Mizhocjimi, nunca ra perdonaoji c'o, ni ri ngue yo cjē dya, ni xo ri ngueje c'o cjē c'o va èjē 'ma ya rgui ngüins'i ne xoñjōmü.

El árbol se conoce por su fruto

³³ 'Na za'a c'ü na jo'o, quis'i c'o na jo. 'Na za'a c'ü dya ga jo'o, quis'i c'o dya ga jo. Je xo ga cjatjonu 'na nte. C'ü ni tsja 'na nte, je ngue c'ü ni 'mātpätjo c'e nte cjo na jo cjo jiyō. Nguec'ua 'ma na jo c'ü cja'a 'na nte, dya rí mangueji c'ü dya jo c'e nte. ³⁴ Tsjijñiji o pozü, na s'oji na ngueje po'o o posuñā

a ne. Je xo ga cjatsc'ejji nu; na s'otsc'ejji, nguec'ua ga mbedye in teji c'o na s'o. Na ngue c'o ri pè'sc'òji cja in mü'büji, ngue c'o pedye cja in tegöji. ³⁵ C'o nte c'o cja na jo, mama c'ü na jo c'o, na ngueje pè's'ijji na jo cja o mü'büji. Pero c'o nte c'o cja na s'o, mama c'o na s'o jña c'o, na ngueje pè's'ijji na s'o cja o mü'büji. ³⁶ Nutscö ri xi'tsc'òji, texe jña c'o ra mbedye o ne yo nte, zö dya ra nguijñi o ñi'ijji, ra jñünpüji nguenda c'o, nu pa c'ü ra tjün nguenda. ³⁷ C'o jña c'o na jo c'o in mangueji dya, ngue c'o rguí pedyeji na jo c'o. Pero c'o jña c'o na s'o c'o in mangueji dya, ngue c'o rguí tsja c'üji ri sufregueji c'o, eñe e Jesús.

La gente mala pide una señal milagrosa

³⁸ Cjanu o mama c'ua ja nzi c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo, o xiji e Jesús:

—Xöpüte, ri negöjme c'ü pje ri tsjague c'ü rá jandgöjme, ngue c'ua rá pá c'öjme pje pjè'tsc'e.

³⁹ Cjanu o ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Me na s'o yo nte yo cārā yo cje dya, na ngueje ya jyéziji Mizhocjimi cja rrú ndeñeji c'o dya cjuana. Nguec'ua ga dyörüji c'ü pje ra jñandaji, ngue c'ua ra mbārāji pje pjè'tscö. Pero dya ra ch'unüji c'ü ra jñandaji; nguextjo c'ua ja va tsja e Jonás c'ü mi profeta. ⁴⁰ O mezhe jñipa cja 'na jñixömü o dyo'o e Jonás a mbeme c'e trajmō. Je xo rga cjazgö nu nutscö rvā ēcjö cja Mizhocjimi, ra mezhe jñipa cja 'na jñixömü rá o'o a jömu. ⁴¹ C'e pa 'ma ra tjün nguenda, ra bübü nu c'o mi cārā a Nínive, xo 'ñejoy nte yo cārā yo cje dya. E Jonás o ma zopjü c'o mi menzumü a Nínive; nguec'ua va nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Pero nu'tsc'ejji in cārāji yo cje dya, dya nzhogü in mü'büji, maco zo'c'ejji dya nu pjèzhi xenda na nojo que na ngue e Jonás. Nguec'ua ra jñün'c'ejji nguenda ri sufregueji. ⁴² C'e pa 'ma ra tjün nguenda, ra bübü nu c'e ndixü c'ü mi manda a ma Sur, xo 'ñejoy nte yo cārā yo cje dya. Nu c'e ndixü o ēje ndeze nu ja tjorü ne xoñijömü, o ē dyārā c'o mi mama e Salomón c'ü mi pè's'i na puncjü o pjeñe. Pero nu'tsc'ejji in cārāji yo cje dya, dya in ne ri dyārāji; maco bünc'ua dya nu 'naja nu xenda pè's'i o pjeñe que na ngueje e Salomón. Nguec'ua ra jñün'c'ejji nguenda ri sufregueji.

El espíritu malo que regresa

⁴³ "Naja demonio c'ü dya jo 'ma ra mbedye cja o mü'bü 'naja nte, ra nzhodü c'ua ja na dyodü; jodü c'ua ja ra söya, pero dya ra chöt'ü. ⁴⁴ Nguec'ua ra mama c'e demonio c'ü dya jo: "Rá nzhogü rá magö nu ja mi bünc'ö, nu ja ró pedyegö", ra 'ñeñe. Nuc'ua 'ma ra zät'ä nu, ra chöt'ü c'ü ya rguí baxü, y ya xo rguí jocüji na jo, pero dya cjo ri bübü. ⁴⁵ Nuc'ua ra ma c'ua c'e demonio xe ra ma siji c'o xe siete c'o nu midemonioji c'o xenda na s'o que na ngueje angueze; ra

ē cjogüji cja o mü'bü c'e bëzo, ra mimiji nu. Nuc'ua xenda ra sufre c'e nte c'ü, que na ngueje 'ma ot'ü. Na ngue xenda ra manda c'ü dya jo. Je xo rga cjanu rgā zädä yo nte yo cārā yo cje dya yo me na s'o ga tsja, eñe e Jesús.

La madre y los hermanos de Jesús

⁴⁶ 'Ma ndánt'ä ma ña e Jesús ma zopjü c'o nte, ya mi böbü a tji c'ü nu nana, 'ñe c'o nu cjuarma e Jesús; na ngue mi ne ro ñaji. ⁴⁷ O mama c'ua 'naja c'o nte o xipji e Jesús:

—Bübü a tji c'ü nin nana, 'ñe c'o nin cjuarma; ne ri ñagueji c'o.

⁴⁸ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji c'e nte:

—Rá xi'tsc'òji cjo ri cjapcö mi nanagö 'ñe c'o mi cjuarmagö, embe c'e nte.

⁴⁹ Nuc'ua e Jesús jo ni c'uana c'ua a dyë nu ja mi cārā c'o o discipulo, cjanu o mama:

—Je bünc'ua yo ri cjapcö mi nanagö 'ñejoy ri cjapcö mi cjuarmagö. ⁵⁰ Na ngueje texe c'o ra tsja c'ua ja ga ne'e c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e, nuc'o, ri cjapcö mi cjuarmagö c'o, 'ñe mi cjügö c'o, 'ñe mi nanagö c'o.

13

El ejemplo del sembrador

¹ C'e pa c'ü, o mbedye e Jesús cja c'e ngümü nu ja mi oxü, o ma mimi c'ua a ñünü cja c'e tazapjü. ² Nuc'ua cjanu o jmurü na puncjü o nte nu ja mi bübü angueze. Nuc'ua e Jesús o dat'ü cja 'naja bü'ü, cjanu o mimi. Texe c'o nte mi böbütojji a ñünü cja c'e ndeje.

³ Nuc'ua e Jesús o xipji na puncjü o ejemplo c'o nte, o mama:

—Dyārāji c'ü rá xi'tsc'òji. 'Na mbondëxü o mbedye, o ma mbodü o ndëxü. ⁴ Nuc'ua 'ma ya ma podü, bübü o ts'indëxü c'o o zobütjo cja 'ñiji. Cjanu o ē c'ua o s'ü, o 'ñi mbëchiji c'o. ⁵ Bübü o ts'indëxü c'o je zobütjo cja o mbondojo nu ja dya ma pizhi o jömu. Dya mezhe o mbes'e, na ngueje dya ma pizhi o jömu. ⁶ Nuc'ua 'ma o mbes'e e jyarü, o zant'a c'o ndëxü ixco dyot'üji, na ngueje dya ma pizhi e jömu c'ü rví tszi o dyü'ü. ⁷ Bübü o ts'indëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndö o bidyi. 'Natjo c'ua va mbes'ejji. Ts'i vi nocü c'o bidyi, nguec'ua va mböt'ütjo c'o ts'indëxü. ⁸ Bübü o ts'indëxü c'o je zobü c'ua ja ma jo jömu. Nuc'o, o jogü na jo c'o. Bübü c'o o unü 'na ciento ts'indëxü nzi 'na mata; 'ñaja c'o o unü sesenta; 'ñaja c'o o unü treinta. ⁹ Nu'tsc'ejji bübü in tsögueji, ri dyārāji na jo yo jña yo ri xi'tsc'òji, eñe e Jesús va xipji ejemplo c'o nte.

El propósito de los ejemplos

¹⁰ Nuc'ua cjanu o chëzhi c'o o discipulo a jmi, o xipjiji:

—¿Pje ni mangue yo ejemplo jui zopjü yo nte?

¹¹ O ndünrú c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'ejí ya ch'a'c'ejí rí p̄ārāguejí c'ua ja ga manda Mizhocjimi a jens'e, c'ü dya mi 'mārā 'ma ot'ü. Pero yo 'ñaja nte, dya ch'unü ra mbārāji. ¹² C'o p̄ārā ja ga manda Mizhocjimi, Mizhocjimi ra unü c'ü xenda ra mbārā c'o. Pero c'o dya unü ngüenda, ra jñünbüjí c'ü ts'iqué c'ü p̄ārāji. ¹³ Yo nte, ya jñandají c'o na jo c'o rí cjagö pero dya mbārāji. O dyārāji c'o rí xipjiji pero dya ngötcöjí 'ñi. Dya xo zo'o o mü'büjí c'o rí xipjiji. Nguec'ua rgá xicöjí o ejemplo rgá zopjüjí dya, nguec'ua dya unüjí ngüenda. ¹⁴ Ya va sādā anguezejí c'ü o mama e Isaías. O mama a cjava:

Rí dyārāji pero dya ra zo in mü'büjí.

Rí jñandají pero dya rí p̄ārāji.

¹⁵ Yo nte, ya tsot'ü o mü'büjí. 'Ma ro xogü o mü'büjí, xa'ma ro zo in jñagö.

Y 'ma cjó c'o zopjüjí, dya cja cjapüjí ngüenda. 'Ma ro tsjapüjí ngüenda, xa'ma ro dyārāji, y ro mbārāji pje ri pjēzhi.

Ya c'uinch'itjo a nzhöjí. 'Ma ro jñandají, xa'ma ro mbārāji, ro nzhogü o mü'büjí.

Nuc'ua ro salvagö yo, ro jopcüjí o mü'büjí c'o na s'o, eñe c'e profeta va pätpā Mizhocjimi.

¹⁶ Xe sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Nu'tsc'ejí 'ma in jandají yo rí cjagö, in p̄ārāji. Y 'ma in ārāji yo rí mangö, in p̄ārāji pje pjēzhi. Nuc'ü, ngue c'ü rgui mächjejí c'ü. ¹⁷ Na cjuana rí xi'tsc'öjí, na puncjü profeta c'o mi cārā mi jinguā, 'ñe na puncjü nte c'o mi cja na jo, c'o me mi ne ro jñanda yo in jandguejí, pero dya go jñantji. Xo mi ne ro dyārāji yo in ārāguejí, pero dya go dyārāji.

Jesús explica el ejemplo del sembrador

¹⁸ 'Nu'tsc'ejí rá xi'ts'ijí pje ne ra mama c'e mbondexü c'ü ró xi'ts'ijí mi ndajme. ¹⁹ 'Ma cjó c'o ra dyārā ja ga cja ga manda Mizhocjimi, nu 'ma dya ra zo'o na jo o mü'bü, ra ē c'ua c'ü dya jo, ra 'ñe jñünbü c'o jña. Nuc'o, ngue c'o ts'indexü c'o o zontjo cja 'ñijí c'o. ²⁰ Nu c'o o zontjo cja mbondojo, ngueje c'o ārā o jña Mizhocjimi c'o. Nuc'ua me mājā ga 'ñejme c'o. ²¹ Pero dya xo so'o na jo o mü'bü c'o y dya sido ejmejí. Na ngue c'ü ni 'ñejmejí o jña Mizhocjimi, ra nu'ují na ü, ra tsja yo nte. O ra chötüjí o ndumü. Nguec'ua ra nguññijí: "¿Pje ra dyeje c'ü rá sidogö?", ra 'ñeñeji. Ixta jyēztjoi c'ua. ²² Nu c'o ts'indexü c'o o zontjo cja bidyi, ngueje c'o ārā o jña Mizhocjimi. Nuc'ua me cijññijí pje nde ra mbē's'ijí cja ne xoñijö mü; y nu c'o pē's'ijí ngue c'o ni dyonpüjí c'o. Nguec'ua ga jyombeñejí c'o jña c'o vi dyārāji, y dya cjají c'ua ja va dyārāji. ²³ Nu c'o ts'indexü c'o o zobü c'ua ja ma jo jö mü, ngueje c'o so'o na jo o mü'büjí 'ma ārāji o jña Mizhocjimi. Nguec'ua ga tsjají c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nguec'ua chjēntcjuí c'o

ndexü c'o o unü ciento nzi 'naja, o nza cja c'o o unü sesenta, o nza cja c'o o unü treinta.

El ejemplo de la mala hierba entre el trigo

²⁴ Nuc'ua e Jesús o mama c'ü 'na ejemplo, o xipjiji:

—Mizhocjimi a jens'e o 'ñeme 'naja c'ü ra manda. Nuc'ü, chjēntjui nza cja 'naja bēzo c'ü o juajñü ndexü c'o na jo, cjanu o mbodü cja o juajma. ²⁵ Mi bübü 'na bēzo c'ü mi nu'u na ü c'ü vi mbodü o ndexü. Nuc'ua 'ma ya ma jñi c'o nte, cjanu o ma c'ua c'e bēzo c'ü xömü, o ma mbonbü o ndömpjin'ño nu ja ya vi mbodüjí c'o ndexü, cjanu o mbeye cja c'e juajma o ma c'ua. ²⁶ Nuc'ua 'ma ya ma nguññí c'o ndexü, ya xo nde ma nzhājñā c'ua c'o pjin'ño. Nguec'ua va 'ñetse c'ü dya nde mi ndexü c'o. ²⁷ Nuc'ua c'o mbēppi o ē o 'ñe xijí c'ü nu lamu: "Nu'tsc'e in lamutsc'öjme, çcjo dya i juajñü o ndexü c'o na jo, i podü cja in juancje? Maco nde cja'a o pjin'ño."

²⁸ O ndünrü c'ua angueze o xipjiji: "Pe ngue 'naja c'ü nugü na ü c'ü o ma mbodü c'o", embeji c'o mbēppi. O mama c'ua c'o mbēppi: "¿Cjo in negre rá ma ta't'ujme?" ²⁹ O mama c'ua c'e lamu: "Iyö. Na ngueje 'ma rí cha't'üjí c'o, 'na rí ts'ü's'ütjoi 'ma c'o ndexü." ³⁰ Jyēziji 'natjo c'ua ra nocüjí hasta 'ma ra zādā dagrēxü. Nuc'ua rá zopjü c'o ndagrēxü rá xipjiji c'ü ot'ü ra ngā'mají c'o pjin'ño ra ndü't'üjí o manaxo, cja rrü ndü't'üjí cja sivi. Nuc'ua ra mbārāji c'o ndexü, cja rrü ndeñeji c'ua ra 'ñe dyütccüjí cja in ch'ujmü, rá embeji c'o ndagrēxü."

El ejemplo de la semilla de mostaza

³¹ Xe go ña e Jesús, o xipji c'ü 'na ejemplo c'o o discípulo, o mama:

—C'ü ni manda Mizhocjimi chjēntjui nza cja 'na ndömortasa c'ü o jñü 'naja bēzo, cjanu o ma ndujmü cja o juajma. ³² O ndömortasa xenda ts'iqué cja yo 'ña ndömpjin'ño, pero 'ma go nocü, xenda na nojo yo que na ngueje yo pje nde ma c'ajna, na ndā'ā yo. Nguec'ua va chēzhi yo s'ü va 'ñe jā's'ají o t'oxüjü nu.

El ejemplo de la levadura

³³ O mama c'ua c'ü 'na ejemplo, o xipjiji:

—C'ü ni manda Mizhocjimi chjēntjui nza cja icxjüjnü c'ü o jñü 'naja ndixü o huanba jñi vola o jocjüjnü, hasta 'ma o ixquí texe c'e cjüjnü, embeji.

El uso que Jesús hacía de los ejemplos

³⁴ Texe c'o jña c'o o mama e Jesús va xipji c'o nte, nde go mama o ejemplo. Dya zopjüjí ne rí 'naja jña c'ü dya ro mama o ejemplo. ³⁵ Nguec'ua ya ma sādā o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta:

Texe c'o rá xipjiji, rá mama o ejemplo. Rá mangö c'o dya 'mārā ndeze 'ma o dyāt'ā Mizhocjimi ne xoñijö mü.

Jesús explica el ejemplo de la mala hierba entre el trigo

³⁶ Nuc'ua e Jesús o 'ñezhe c'o nte. Cjanu o cjogü c'ua a mbo cja c'e ngumü nu ja mi oxü. Xo sä c'ua c'o o discipulo o 'ñe xipjiji:

—Xitscöjme ja ga cja c'o ndömpjin'ño c'o o ma mbodüji cja juajma, c'ü i xipji c'o nte.

³⁷ O ndünrü c'ua angueze:

—Nu c'ü o mbodu na jo ndëxü nguezgö rvä ëcjö cja Mizhocjimi. ³⁸ C'e juajma, ngue ne xoñijöümü c'ü. C'o na jo ndëxü, ngue c'o o t'i Mizhocjimi c'ü manda. Nu c'o pjün'ño, ngue c'o nte c'o o t'i c'ü dya jo. ³⁹ Nu c'ü mi üvi c'e lamu, ngue c'ü dya jo c'ü. C'e dagrëxü, ngue 'ma ra nguins' i nu xoñijöümü. Nu c'o ndagrëxü, ngue c'o o anxe Mizhocjimi. ⁴⁰ C'ua ja nzi va jmutüji c'o pjün'ño cjanu ndüt'üji cja trasivi, je xo rga cjanu 'ma ra nguins' i nu xoñijöümü. ⁴¹ C'o ra tsjapüji a cjanu ra sufre, ngue c'o cja na s'o, 'ñe c'apü nu minteji xo ga tsjaji c'o na s'o. Na ngueje nutscö rvä ëcjö cja Mizhocjimi, rá täcjö c'o in anxe ra ë ra 'ñe jmutüji anguezeji, cja rrü pjongüji nu ja ri mandagö. ⁴² Cja rrü mboch'üji a ma a linfiernu nu ja me rva yorü 'naja trasivi. Je ra huëji nu, y me ra nguünxt'ü o s'ibi rgä sufreji na puncjü. ⁴³ Nuc'ua c'o vi tsja na jo ra bübüji nu ja ra manda c'ü nu Tataji c'ü bübü a jens'e, me ri juës'i c'o nza cja e jyarü. Nu'tsc'ëji bübü in tsöji, ri dyäräji na jo yo jña yo ri xi'tsc'öji.

El ejemplo del tesoro escondido

⁴⁴ C'ü ni manda Mizhocjimi, xo chjëntjui nza cja 'naja cja c'ü mi quiji na puncjü c'o me ni muvi, c'ü vi dyögüji cja 'naja juajma. O chöt'ü 'naja bëzo, cjanu o dyögütjo na yeje. Me go mäjä c'e bëzo na ngue vi chöt'ü c'e cja, nguec'ua va ma mbö'ö texe c'o mi pë's'i, cjanu o ma ndömü c'e juajma ngue c'ua ro tsjapü o c'aja c'e cja.

El ejemplo de la perla de mucho valor

⁴⁵ "Ma cjö c'o jodü ja rgä tsjapü o t'i Mizhocjimi c'ü manda, nuc'ü, chjëntjui nza cja 'na comerciante c'ü mi jodü perla c'o me ni muvi. ⁴⁶ Nuc'ua o mbärä c'e bëzo ja mi pë's'iji 'naja perla c'ü me mi muvi na puncjü. Nguec'ua va ma mbö c'ua texe c'o mi pë's'i, cjanu o ndömü c'ua c'e perla.

El ejemplo de la red

⁴⁷ C'ü ni manda Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, chjëntjui 'naja rre c'ü ra mbär'äji cja tazapjü, ra zo'ö texe c'o pje nde ma jmö. ⁴⁸ Nuc'ua 'ma ya ra nizhi c'e rre, c'o mbëjmö ra pjons'üji a ma a ñünü. Cja rrü mimiji c'ua, ra juajnüji c'o na jo jmö, ra dyüt'üji cja c'o o bos'iji c'o. Pero c'o jmö c'o dya s'a'a, ra mboztjoji nu c'o. ⁴⁹ Je xo rga cjatjonu, 'ma ra nguins' i nu xoñijöümü. Ra ë c'o o anxe Mizhocjimi ra 'ñe pjongüji c'o nte c'o na s'o a nde cja c'o na jo. ⁵⁰ Nuc'ua ra mboch'üji c'ua

ja rva yorü 'naja trasivi nu ja ra huëji, y me ra nguünxt'ü o s'ibi rgä sufreji na puncjü.

Tesoros nuevos y viejos

⁵¹ Xe go xipjiji c'ua:

—¿Cjo i pärägueji dya texe yo ya ró xi'tsc'öji?

O ndünrü c'ua anguezeji:

—Jä, in Jmuts'ügöjme, ya ró päräjme.

⁵² Nuc'ua angueze o xipjiji c'ua:

—I päräji c'o ejemplo c'o ró xi'tsc'öji. Nguec'ua ri xi'tsc'öji, texe c'o ya mbärä na jo ja ga manda Mizhocjimi a jens'e, chjëntjui 'naja bëzo c'ü ri pë's'i 'naja cja c'ü ri quiji c'o cja nuevo, 'ñe c'o ya mezhe. 'Ma pje c'o rguü jyodü c'o ri cärä o ngumü c'e bëzo, ra ma c'e bëzo ra ma ngama, o ra ma jñümü nu ja ri pë's'i c'o.

Jesús en Nazaret

⁵³ Nuc'ua 'ma mü o nguarü e Jesús o mama c'o ejemplo, cjanu o mbedye c'ua nu. ⁵⁴ Cjanu o ma nu ja mi menzumü. Cjanu o cjogü a mbo cja nintsjimi o xöpü c'o nu menzumüji. Nguec'ua anguezeji me co nguiññiji, o mamaji:

—¿Ja va mbärä nu, 'ñe ja ga tsja'a yo me na nojo yo nunca ri nugöji? ⁵⁵ ¿Cjo dya nguejnu o t'i c'ü mi yaxü nu? ¿Cjo dya ngue nu nana c'ü ni chjü e María? ¿Cjo dya ngue nu cjuarma e Jacobo, 'ñe e José, 'ñe e Simón, 'ñe e Judas? ⁵⁶ ¿Cjo dya xo bübü c'o nu cjü cja ne jñiñi va? Nama, ¿ja va mbärä 'ma ne bëzo c'ü ni tsja yo? Maco xo menzumü va nu, eñeji.

⁵⁷ Nguec'ua ma ünübü e Jesús. E Jesús o xipji c'ua anguezeji:

—'Na profeta nde respetaoji nu ja dya ri menzumü y ätäji. Pero nu ja ri menzumü, dya respetaoji c'ü. Ni xo ri ngue c'o ri cärä cja ngumü, dya xo respetaoji c'ü.

⁵⁸ Nuc'ua e Jesús dya jocü nu na puncjü c'o mi sö'dyë, ni pje xe ro tsja, na ngueje dya mi ejmeji angueze.

14

La muerte de Juan el Bautista

¹ E Herodes mi manda cja c'e xoñijöümü a Galilea. Nuc'ua c'o pa c'o, o dyärä e Herodes me mi mama c'o nte c'o mi cja e Jesús. ² O mama c'ua e Herodes o xipji c'o o mbëpji:

—Nu c'ü me nädäji, ngue e Juan c'ü mi jichi yo nte. O ndü, pero pe ya tetjo, nguec'ua na zëzhi angueze ga jocü c'o sö'dyë. Y xo cja'a a cjanu na puncjü c'o na nojo, embeji.

³⁻⁴ 'Ma xe mi bübütjo e Juan, e Herodes mi bün'hui c'ü nu bëpe c'ü mi chjü Herodías. Nu c'e ndixü mi ngue o su e Felipe c'ua nu cjuarma e Herodes. Nguec'ua ma mama e Juan ma xipji e Herodes:

—Dya pje ga jo ri 'ñenpe nu su nin cjuarma, embe.

O ã c'ua 'na nu pa, o manda e Herodes o zür'üji e Juan, o jyüt'üji co cadena, cjanu o ngot'üji a pjörü. ⁵Y nuc'ua e Herodes mi ne ro mbö't'ü e Juan. Pero mi sü'tü 'na pje ro tsjapü c'o nte, na ngueje mi junt'ü o mü'büji c'ü mi profeta e Juan mi pätpä Mizhocjimi ma zopjü c'o nte. ⁶Nuc'ua 'ma o cumple o cjë e Herodes, o mbita o tsjaji o mbaxua. Nuc'ua c'ü o xunt'i e Herodías o neme a jmi nu ja ma cäji. Me go mäjä c'ua e Herodes. ⁷O xipji c'ua c'e xunt'i:

—C'ua ga mbärä Cjimi 'ma pje rí dyötcü, nuntscö rá da'c'ü, eñe e Herodes.

⁸Nuc'ua c'ü nu nana c'e xunt'i o dyü't'ü o xipji c'ü pje ro dyötü e Herodes. O ma c'ua c'e xunt'i o ma xipji:

—Ixtí dyacö dya a ñi e Juan c'ü jichi yo nte, dyacö co 'naja mblato, eñe c'e xunt'i.

⁹Me co ndümü c'ua c'e rey Herodes. Pero jo ni mbeñe c'ü vi nädä Cjimi, 'ñe c'ü ya vi dyärä c'o nte c'o ma cä'a nu. Nguec'ua va manda ro unüji c'e xunt'i c'ü vi dyörü. ¹⁰O manda ro ma jñüpcüji a ñi e Juan nu cja c'e pjörü. ¹¹Nuc'ua 'ma ya vi jñüpcüji o ñi, cjanu o jünji c'ua cja 'naja mblato, cjanu o unüji c'e xunt'i. Cjanu o ma c'ua c'e xunt'i o ma unü c'ü nu nana.

¹²Jo ni säjä c'ua c'o o discípulo e Juan, o 'ñe ndunüji c'ü o cuerpo e Juan. Cjanu o ma dyögüji c'ua c'ü. Cjanu o möji c'ua, o ma xiji e Jesús c'ü ya vi bö't'ü e Juan.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

¹³Nuc'ua 'ma o mbärä e Jesús c'ü vi mbö't'üji e Juan, o mbedye c'ua ja mi bübü. O ma c'ua cja 'naja bü'ü; je ro zät'ä nu ja dya cjö mi ndeñe, nu ja ro büntsjë. O mbärä c'ua c'o nte c'ü vi dat'ü e Jesús cja c'e bü, ro mbes'e a 'nanguarü cja c'e tazapjü. Nguec'ua va mbedyeji cja c'o o jñiñijí, o ngös'üji a ñünü ngue c'ua ro zät'äji nu ja ro zät'ä e Jesús. ¹⁴Nuc'ua 'ma mü o mbes'e cja c'e bü, e Jesús o jñanda c'ü ya ma cä'a na puncjü o nte. Y e Jesús o juentseji anguezeji, o jocü c'o mi sö'dyë. ¹⁵Nuc'ua 'ma ya vi nzhä, o chëzhi c'o o discípulo a jmi, o xiji:

—Nu va ja rí cäräji, majyadü va. Ya xo nzhä'ä. Nguec'ua rí xipji yo nte ra möji cja c'o jñiñi, ra ma ndömüji c'ü ra ziji.

¹⁶Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Dya ni jyodü ra ma yo. Nu'tsc'eji rí unngueji c'ü ra ziji.

¹⁷O ndünrü c'ua c'o o discípulo o mamaji:

—Tsi'ch'atjo tjömëch'i c'o jünji a 'ñecjua, cja na yeje jmö'ö. Nguec'ua, cja rgä só rá 'huiñigöjme yo nte yo me na puncjü?

¹⁸O mama c'ua e Jesús:

—Ma tsincöji a 'ñecjua c'o tjömëch'i 'ñe c'o jmö.

¹⁹Nuc'ua e Jesús o xipji c'o nte ro mim-iji cja t'ëbi. Cjanu o jñü c'ua c'o tsi'ch'a tjömëch'i, 'ñe c'o yeje jmö. Jo ni nä's'ä c'ua a

jens'e va unü 'na pjöjo Mizhocjimi. Cjanu o xëdyi c'ua c'o tjömëch'i, o unü c'o o discípulo. Nuc'ua c'o discípulo o unüji c'o nte. ²⁰Go ñönüji texeji go nijmiji na jo. Xe go nguistjoji c'ua c'o ya nde mi ts'ipëraso, xe go nizhtjo doce bos'i. ²¹Tsi'ch'a mil c'o bëzo c'o vi ñönü; dya bezhe c'o ndixü, ni ri ngue c'o ts'it'i, ni xo ri ngue c'o ts'ixut'i.

Jesús camina sobre el agua

²²Nuc'ua e Jesús o xänbä c'o o discípulo ro dat'üji cja c'e bü'ü, ro möji a 'nanguarü cja tazapjü. Nuc'ua 'ma ya mi ma c'o discípulo, e Jesús o xipji c'o nte ro möji o ngümüji. ²³Nuc'ua 'ma ya vi ma c'o nte, o ma e Jesús cja 'naja t'eje, o ma dyötü Mizhocjimi. Nuc'ua 'ma ya vi xömü, ya mi 'natsjë nu e Jesús. ²⁴Nu c'e bü'ü ya mi pa a nde cja c'e tazapjü. Pero me mi pjat'ü na zëzhi c'e ndeje cja c'e bü'ü, na ngueje c'e ndajma je mi 'ñeje nu ja mi ma c'e bü. ²⁵Nuc'ua 'ma ya ma 'ñetsajömü, o ma e Jesús mi nzhodü a xes'e cja c'e ndeje; mi ma'a nu ja ma cä c'o o discípulo cja c'e bü. ²⁶Nuc'ua c'o discípulo, 'ma mü o jñandaji ma nzhodü e Jesús a xes'e cja c'e ndeje, me co züji c'ua go mapjüji na jens'e go manji:

—Chjä 'na piche nu va ë nu, eñeji va mapjüji.

²⁷Nuc'ua e Jesús o zopjüji o xipjiji:

—Nguezgö. Dya ra pi'tsc'eji, dya rí sügueji.

²⁸Jo ni ndünrü c'ua e Pedro o xipji:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, nu 'ma ngue'tsc'e, xitscö xo rá nzhodü a xes'e cja c'e ndeje rá ma tjün'c'ü.

²⁹O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Chjä'dä, Pedro.

O dagü c'ua e Pedro cja c'e bü, o nzhodü a xes'e cja c'e ndeje; mi ma'a nu ja ma ëjë e Jesús. ³⁰Nuc'ua 'ma o zö'ö e Pedro que ma zëzhi c'e ndajma, me go zü c'ua go mbürü go nguibi c'ua. Jo ni mapjü c'ua na jens'e, o mama:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, tsjüxcö; 'ma jiyö rá quibigö cja ne ndeje.

³¹Jo ni c'uana c'ua a dyë e Jesús go pëñch'i e Pedro, o xipji:

—Nu'tsc'e dya in ejmezügö na jo. ¿Jenga i yembeñe?

³²Nuc'ua 'ma ya vi ndes'evi cja c'e bü'ü, o böbü c'ua c'e ndajma. ³³Nuc'ua c'o discípulo c'o mi cä'ä cja c'e bü'ü, o ndüñijömüji a jmi e Jesús, o xipjiji:

—Na cjuana o T'itsc'e Mizhocjimi, embeji.

Jesús sana a los enfermos en Genesaret

³⁴'Ma ya vi zät'äji a 'nanguarü cja c'e tazapjü, o mbes'eji c'ua. Mi xiji a Genesaret c'e xoñijömü. ³⁵Nuc'ua c'o bëzo c'o mi men-zümü nu, o mbäräji c'ü mi ngue e Jesús c'ü vi zät'ä nu. Nguec'ua o ndäjäji c'o ro ma cöste nu cja c'e jñiñi. Cjanu o sinpiji e Jesús texe c'o mi sö'dyë. ³⁶O tsja c'o nte o dyötüji sjëtsi

e Jesús c'ù ro ndòtpùji zò ri nguextjo o fleco c'ù o bitu angueze. Nuc'ua texe c'o o ndòtpü, nde go ndis'i c'o.

15

Lo que hace impuro al hombre

¹ Nuc'ua c'o fariseo 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, o mbedyeji a Jerusalén o sàji cja e Jesús, o xipjiji:

² —¿Jenga yo in discipulogue, dya sùpüji yo tjürü yo o zocüzüji c'o in mboxatitaji? Maco dya xindyéji 'ma go ziji o xèdyi.

³ O ndünrù c'ua e Jesús o xiji:

—Nu'tsc'eji, ¿jenga in sùpqueji yo o tjürü c'o in mboxatitaji? Maco dya in cjai c'ü manda Mizhocjimi. ⁴ Mizhocjimi mama a cjava: “Respetaoji nin tataji, 'ñe nin nanaji, y rí pjös'üji c'o rguí jyodüji. C'ü ra zadü nu tata o nu nana, ra mbòt'üji c'ü”, eñe Mizhocjimi. ⁵⁻⁶ Pero nu'tsc'eji nan'ño gui mangueji. In mangueji 'ma pje ni jyodü c'o nu tata 'naja nte, ra sò ra mama c'e nte ra xipji c'o nu tata: “Perdonaozüvi pero c'ü ro pjöxc'övi, ya ró mama rá mbeñe Mizhocjimi. Nguec'ua dya sò rá pjöxc'övi”, ra 'ñembevi. Nguec'ua nu'tsc'eji in fariseoji 'ñetsc'eji in xöpüteji in cjaþüji c'ü dya ni muvi c'ü manda Mizhocjimi, na ngueje in jizhiji yo o tjürü c'o in mboxatitaji. ⁷ Nu'tsc'eji in cjaþqueji c'ü me na jotsc'eji, pero dya cjuana. Na cjuana c'ü o mama e Isaías c'ü ja ga cjatsc'eji. O mama a cjava:

⁸ Nujyo nte yo, sücö yo, pero nguextjo co o neji.

C'o o mü'büji, na jè bübü co nutscö.

⁹ Bè ga zücö yo. Jizhiji yo o tjürü yo nte; cjaþüji c'ü ri ngueje o jña Mizhocjimi yo, eñe e Isaías va pãpã Mizhocjimi.

¹⁰ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o nte:

—Chèzhiji ga 'ñeva. Dyäräji na jo, ngue c'ua rí päräji ja ga cja. ¹¹ Zò dya ra xindyè 'na nte ante c'ü ra zi o xèdyi, pero dya ngue c'o jñönü c'o ra s'onbü o mü'bü c'ü rrä s'o c'e nte, iyö. C'ü ra s'onbü o mü'bü c'e nte, ngue c'o na s'o c'o ra nguijnä a mbo o mü'bü, cja rrü ña c'o na s'o, embeji.

¹² Nuc'ua c'o discipulo o chèzhiji a jmi, o xiji:

—¿Cjo i unnc'e nguenda o üdü c'o fariseo 'ma o dyäräji c'o jña c'o i mangue?

¹³ O ndünrù c'ua e Jesús o mama:

—Texe c'o za'a c'o dya ngant'a mi Tatagö c'ü bübü a jens'e, ra c'üs'ü c'o. ¹⁴ Jyèziji yo fariseo. Na ngueje cjaþü jizhiji c'ü na jo 'ñiji c'o nte c'o dya pje pärä, pero anguezeji chjèntji c'ü ri ndèzhöji. In pärägueji 'ma ra tsja 'naja ndèzhö ra ngüjnü nu mindèzhövi, ra zo'ovi nza yejui cja cöt'ü 'ma.

¹⁵ O ndünrù c'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Xitscöjme ja ga cja c'e ejemplo c'ü i xitsi-jme mi ndajme.

¹⁶ O ndünrù c'ua e Jesús o mama:

—¿Cjo xo 'ñetsc'eji xo bè'tsc'eji c'ü rí pärägueji ja ga cja o jñönü? ¹⁷ Texe jñönü c'o c'üt'ü 'naja nte'e, je nde sät'ä a mbeme c'o, y je nde ni mbedye a ndü'bü c'o. ¹⁸ Pero c'o jña c'o pedye a ne 'naja nte, je ni 'ñeje cja o mü'bü c'o. Nuc'ua, ngue c'o ni s'onbü o mü'bü c'e nte c'ü, ngue c'ua na s'o. ¹⁹ Je ngueje cja o mü'bü yo nte, nu ja ni 'ñeje c'ü ni nguijnäji s'opjeñe, 'ñe c'ü ni pò't'üntejji, 'ñe c'ü ni tsäji o ndixü, 'ñe yo ndixü c'ü ni tsäji o bëzo. Je xo ni 'ñeje nu c'ü pje ni pönüji, 'ñe c'ü ni xosp'üji o bëchjine nu mintejji, 'ñe c'ü ni santeji. ²⁰ Nujyo, nguejyo ni s'odü o mü'bü 'naja nte yo, dya ngue c'ü dya ni xindyè 'ma go zi o xèdyi.

Una mujer extranjera que creyó en Jesús

²¹ Nuc'ua o mbedye nu e Jesús, o ma a ma cja c'o jñiñi a Tiro 'ñe a Sidón. ²² Nuc'ua 'ma ya mi pa e Jesús cja 'ñiji, o è c'ua 'naja ndixü c'ü mi menzumü a Canaán, c'ü vi mbedye cja c'ü o jñiñi. Mi mapjü mi mama:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö o mboxbèchets'ü e David, juentsquegö. Na ngueje in xunt'i me 'nanga mbö't'ü; ya zürü 'naja s'ondajma.

²³ Pero e Jesús dya go ndüntü c'ü. Nuc'ua c'o o discipulo e Jesús o chèzhiji a jmi e Jesús, o dyötüji na puncjü o xipjiji:

—Xöpüte, pjös'ü ne ndixü, cja rrí xipji ra ma. Na ngue mapjü na jens'e ga ndünt'ü in xütjüji.

²⁴ O mama c'ua e Jesús:

—C'ü vi ndäcjö Mizhocjimi, ngue c'ü rá pjös'ü yo in menzumügöji a Israel yo chjèntji nza cja ndèchjürü c'o ya bëzhi. Nguextjo yo vi ndäcjä rá pjös'ü.

²⁵ Nuc'ua c'e ndixü o èjë, o 'ñe ndüñijömü a jmi e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, pjöxcügö.

²⁶ O ndünrù c'ua e Jesús:

—Dya jo ra jñünbüji o xèdyi yo t'i, c'ü ra panbaji o dyo'o.

²⁷ O mama c'ua c'e ndixü:

—Jä, na cjuana c'ü in mangue, in Jmuts'ügö. Pero zò jyètsquijme dyo'o c'o in menzumügueji a Israel, in pärägue ja ga cja yo dyo'o, siji c'o ngünxèdyi c'o jãbã cja o mexa nu jmuji, c'o jã'ba c'o ts't'i.

²⁸ O ndünrù c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e ndixü, na jo c'ua ja gui 'ñejme c'ü rá pjöxc'ü. Rá pjöxc'ü c'ua ja gui ñe, embe.

Ixco jogü c'ua c'e ndajme c'ü o xünt'i c'e ndixü.

Jesús sana a muchos enfermos

²⁹ Nuc'ua xe go matjo e Jesús, o cjogü a ñünü cja c'e tazapjü c'ü ni chjü a Galilea. O ma cja 'na t'eje, o mimi c'ua nu. ³⁰ O sä c'ua na puncjü o nte nu ja mi bübü e Jesús, ma sinpiji c'o mi s'ö'dyè. Ma sinpiji c'o mi me'dye, 'ñe c'o mi ndèzhö, 'ñe c'o mi ngone,

'ñe c'o mi dodyë, 'ñe c'o xe 'ñaja ndötc'ljeme. Ma ë'p'ëji a jmi e Jesús. Nde go jocúji c'ua anguezeji. ³¹ C'o nte o jñandaji c'o mi ngone o mbürü o ña'a c'o, 'ñe c'o mi dodyë me go jogü c'o, 'ñe c'o mi me'dye me go nzhodü na jo c'o, 'ñe c'o mi ndézhö me co jñanda c'ua c'o. Nguec'ua c'o nte me go nguijñiji na ngue nunca mi jandaji a cjanu. Y me co ma't'üji c'ua c'ü o Mizhocjimi c'o menzumü a Israel, mi mamaji c'ü me na nojo angueze.

Jesús da de comer a cuatro mil hombres

³² Nuc'ua e Jesús o ma't'ü c'o o discípulo ro chézhiji a jmi, cjanu o xipjiji:

—Rí juentscö yo nte, na ngueje ya ëdyi jñipa c'ü ya rí cárgöji va yo, y dya cja jünji pje ra ziji. Dya ri ne rá tájã ra ma o ngumüji c'ü dya ra ziji o xëdyi; ra tögüji cja 'ñiji.

³³ O ndünrú c'ua c'o o discípulo o xipjiji e Jesús:

—¿Ja rá tötc'öjme tjömëch'i c'ü rgüi nijmi yo nte yo na puncjü? Na ngueje rí cárgöji va cja ne majyadü.

³⁴ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Ja nzi tjömëch'i va jüngueji?

O manji anguezeji:

—Yencho tjömëch'i, cja na ja nzitjo jmö'ö.

³⁵ Nuc'ua e Jesús o manda c'o nte ro minji a jömü. ³⁶ Cjanu o jñü c'ua c'o yencho tjömëch'i, cja na 'ñe c'o jmö'ö, cjanu o unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xëdyi c'ua, cjanu o unü c'o o discípulo. Nuc'ua c'o o discípulo o unüji c'ua c'o nte. ³⁷ Nuc'ua go ñönüji texeji go nijmiji na jo. Y xe go nguistjoji c'o ts'ipëraso c'ü vi mboncjütjo, c'o xe yencho bos'i c'o go nizhtjo. ³⁸ Mi nziyo mil c'o bëzo c'o vi ñönü; dya mbezeji c'o ndixü, ni ri ngueje c'o ts'it'i, ni xo ri ngueje c'o ts'ixut'i. ³⁹ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o nte ro möji o ngumüji. Cjanu o dat'ü c'ua cja c'e bü'ü, o ma cja c'o jñiñi a ma a Magdalá.

16

Los fariseos y los saduceos piden una señal milagrosa

¹ Ma ya vi zát'ã nu e Jesús, o säjä c'ua c'o fariseo 'ñe c'o saduceo. Chaque o ë dyönüji e Jesús o xipjiji:

—Jítscöjme 'na señal a jens'e c'ü me na nojo, ngue c'ua rá päräjme pje pjë'tsc'e.

² O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—'Ma ya mbat'ütjo a jens'e 'ma nzhã'ã, in mangueji va ra jopa c'ü na ye nu pa. ³ Ma xörü 'ma va cjns'i tangömü, in mangueji ra 'ñe dyebe 'ma. Nu'tsc'ëji in cja'püji na jots'üji, in unüji ngüenda ja ga 'ñetse a jens'e, nguec'ua in pärãji ja ga cja yo jopa, 'ñe yo ra 'ñeje dyebe. Pero dya in unnc'ëji ngüenda ja ga pëpji Mizhocjimi yo cjë yo rí cãrãji dya. ⁴ Nu'tsc'ëji in cãrãji yo cjë dya, na s'otsc'ëji j jyëzgueji Mizhocjimi. Nguec'ua in ötcügöji pje rí jñandgueji ngue c'ua rí

pärãgueji pje pjë'tscö. Pero dya ra ch'a c'ëji pje rí jñandgueji; nguextjo c'ü o tsja e Jonás c'ü mi profeta, embeji.

Ixco ma c'ua e Jesús o zogütjo c'o fariseo 'ñe c'o saduceo.

La levadura de los fariseos

⁵ Nuc'ua c'o discípulo o möji a 'nguarü cja c'e tazapjü. O jyombeñeji, dya jñünüji o tjömëch'i. ⁶ Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Pjötüpji ngüenda c'o o levadura c'o fariseo 'ñe c'o saduceo.

⁷ C'o discípulo mi pö'tma mamaji:

—Xitscöji a cjanu e Jesús, na ngueje c'ü dya ró jüngöji o tjömëch'i.

⁸ Mi pärã e Jesús c'ü mi cijñiji, nguec'ua va xipjiji c'ua:

—Nu'tsc'ëji, dya in ejmezügöji na jo. ¿Jenga in pötqui dyönütsjëji na ngue c'ü dya j jñüji o tjömëch'i? ⁹ ¿Cjo dya be in pärãgueji c'ü sö rá da'c'ëji c'ü rí si'iji? ¿Cjo dya in mbennc'ëji c'o ts'i'ch'a tjömëch'i? Maco o nijmi c'o ts'i'ch'a mil o bëzo. ¿Cjo dya j tsis'itjoji ja nzi bos'i c'o o mboncjütjo? ¹⁰ ¿Cjo dya xo in mbeñeji c'o yencho tjömëch'i? Maco xo j tsis'itjoji ja nzi bos'i c'o ts'ipëraso c'o o mboncjütjo. ¹¹ Ró xi'tsc'öji rí pjötüpji ngüenda c'o o levadura c'o fariseo 'ñe c'o saduceo, pero dya ngue c'o tjömëch'i c'o ró mangö. ¿Jenga dya in unnc'ëji ngüenda?

¹² Nuc'ua, cja mbãrã c'ua c'o discípulo pje mi ne ro mama e Jesús va xipjiji ro mbötüpji ngüenda c'o o levadura c'o fariseo, 'ñe c'o saduceo. O mbãrãji e Jesús vi jyëtsi o levadura c'o o tjürü c'o fariseo 'ñe c'o saduceo. O unüji ngüenda c'ü ro mbötüpji ngüenda c'o o tjürüji, dya ro tsjaji.

Pedro declara que Jesús es el Cristo

¹³ Nuc'ua e Jesús o ma a ma cja c'e jñiñi a Cesarea de Filipino. 'Ma o zát'ã nu, o tsja t'önü e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—¿Pje mama yo nte'e pje pjë'tscö nutscö rvã ëcjö cja Mizhocjimi?

¹⁴ Anguezeji o manji:

—Bübü c'o mama ngue'tsc'e e Juan c'ü mi jichi yo nte; 'ñaja c'o mama ngue'tsc'e c'e profeta Elías; 'ñaja c'o mama ngue'tsc'e c'e profeta Jeremías, o 'ma jiyö, c'ü 'naja profeta c'o ya ndü.

¹⁵ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Natsc'ëji, ¿pje xo in mangueji, pje pjë'tscö?

¹⁶ O ndünrú c'ua e Simón Pedro o xipji:

—Nutscö rí mangö ngue'tsc'e Cristo. Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi c'ü ixi бүбү.

¹⁷ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Simón, o t'itsc'e e Jonás, dya cjö xi'tsc'e 'na nte c'ü o T'izgö Mizhocjimi. Nu c'ü o tsja'c'e j pärãgue, ngueje mi Tatagö c'ü бүбү a jens'e. Nguec'ua ngue nu rgui mäcje. ¹⁸ Nutscö xo rí xi'tsc'ö ngue'tsc'e e Pedro.

Nza cjatsc'e 'na ndojo c'ü ni jyäbäji ngumü. Na ngue c'e jna c'ü ri xipjigue yo nte, na puncjü c'o rá cjacpö ín ntegö. Zö ra ndüji, pero ra büntjo na ye co nuzgö c'o. ¹⁹ Rá da'c'ü poder cja c'o nte c'o unü o mü'büji Mizhocjimi c'ü manda. Rá da'c'ü poder cja ne xoñijö mü ri xipjiji pje ni mbë c'o na s'o c'o dya ra tsjaji, y xo ri xipjiji pje ni mbë c'o na jo c'o ra tsjaji. Nu c'ü ri xipjiji, ngue c'ü mama Mizhocjimi pje ni mbë c'o na jo ra tsjaji, 'ñe pje ni mbë c'o dya jo c'o dya ra tsjaji.

²⁰ Cjanu o xipji c'ua c'o o discipulo:

—Dya cjö ri xiqueji cjo nguetscö Cristo, embeji c'o.

Jesús anuncia su muerte

²¹ Ndeze c'o pa c'o, o mbürü e Jesús o xipji c'o o discipulo c'ü mi jyodü ro zädä. O xipjiji:

—Ni jyodü rá magö a ma a Jerusalén, ra jñüncöji nguenda rá sufregö na puncjü; ra tsja c'o tita c'o manda, 'ñe c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o xöpüte. Xo ni jyodü ra mbötcöji, pero rá tetcjö c'ü na jñi nu pa, embeji c'o discipulo.

²² Nuc'ua e Pedro o ndans'avi e Jesús ro ñatsjévi. Cjanu o mama c'ua e Pedro o huénch'i e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ra juen'tsc'e Mizhocjimi, dya ra jyézi c'ü ra tsja c'üji yo ín mangue.

²³ Nuc'ua e Jesús o jñanda e Pedro, o xipji:

—C'ueñe ín jmigö, na ngueje i dyätquej c'ü dya jo i xitscö yo jña yo. Na ngueje c'e pjeñe c'ü ín cijjñigue dya, dya ngue c'ü cijjñi Mizhocjimi; ngueje c'ü cijjñi yo nte.

²⁴ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discipulo:

—'Ma cjö c'o ne ra ndennguegö ra tsja c'ua ja nzi rgä cjadö, ni jyodü dya cja ra tsja c'o netsjé angueze. Y ra bübü dispuesto ra sufre o ra ndü'ü. Y ra tsjacjuana ra ndennguegö.

²⁵ 'Ma cjö c'o dya bübü dispuesto ra sufre o ra ndü nguec'ua dya ra ne ra ndenngue co nutscö, dya ra chö't'üji c'ü rguí bübü'tjoji. C'o tenngue co nutscö, zö ra mbö't'üji, pero ra chö't'üji c'ü rguí bübü'tjoji. ²⁶ Nu 'ma ro tsja 'naja nte ro tsjapü o cjaia texe yo bübü va cja ne xoñijö mü, pero 'ma dya ro 'ñejmezü, ¿pje ro dyeje 'ma? Na ngueje ro jyézi Mizhocjimi c'e nte. Y 'ma ya jyézi Mizhocjimi c'e nte, zö ro tsja c'e nte ro unü c'ua Mizhocjimi texe c'o ri pë's'i, pero dya ro ë bübü 'ma Mizhocjimi co c'e nte. ²⁷ Nutscö rvá écjö cja Mizhocjimi, rá écjö na yeje co c'o ín anxe. Me rrä zö c'ua ja rva écjö, c'ua ja ga cja me na zö c'ü mi Tatagö. Nuc'ua c'o o tsja na jo, rá unüji c'o na jo. Pero c'o o tsja na s'o, rá cjacpüji ra sufreji.

²⁸ Na cjuana ri xi'tsc'öji, bünc'ua ja nzi yo dya ra ndü hasta 'ma cja ra jñandöji c'ua ja rga cjadgö, 'ma rá écjö rá ë manda. Nutscö rvá écjö cja Mizhocjimi, ra jñandöji c'ua ja ga cjadgö me rrä zézhizgö, eñe e Jesús va xipji c'o o discipulo.

17

La transfiguración de Jesús

¹ Xe go mezhtjo c'ua 'nanzo, e Jesús o zidy e Pedro, 'ñe e Jacobo, 'ñe e Juan c'ü nu cjuarma e Jacobo. O mötsjéji c'ua cja 'na t'eje c'ü me ma jens'e. ² 'Ma mi cārāji nu, 'nangua juéns'i c'ua o jmi e Jesús nza cja e jyarü. Y c'o o bitu, me ma t'öxü me mi juéns'i. ³ Cjanu o 'ñetse c'ua e Moisés, 'ñe e Elías, ya mi ñaji e Jesús. ⁴ Jo nu ña c'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'öjme, me na jo ri cārājme va co nu'tsc'e 'ñe e Moisés 'ñe e Elías. 'Ma ín negue, rá ät'ājme va jñi ngumü. 'Naja c'ü rá ä'tc'öjme, 'naja c'ü rá ä'tp'ājme e Moisés, 'naja e Elías.

⁵ 'Ma ndänt'ä ma ña e Pedro, o sä c'ua 'naja ngömü c'ü me mi juéns'i, o 'ñe ngobü anguezeji. Xo t'ärä c'ua 'naja jña cja c'e ngömü c'ü mi mama a cjava:

—Nujnu ngue ín Ch'igö, nu me ri ne'e y me ri mäpägö. Ni jyodü ri dyätqueji nu.

⁶ Nuc'ua 'ma mü o dyärä a cjanu c'o discipulo, 'nangua nügüji na ngueje me co pizhüji va züji. ⁷ Nuc'ua o chézh e Jesús o 'ñe's'e o dyé c'o discipulo, o xipjiji:

—Nu'tsc'ej i ñanguaji, dya ri süji.

⁸ Nuc'ua 'ma o jñüs'ü o ñi c'o discipulo, dya cja jñandaji e Moisés 'ñe e Elías; ya mi nguextjo e Jesús.

⁹ Nuc'ua 'ma ya ma sjöbüji cja c'e t'eje, cjanu o mama e Jesús o xipjiji:

—Dya cjö ri xipjiji yo cja i jñandaji. Nutscö rvá écjö cja Mizhocjimi, 'ma rá tügö cja rrü tegö, cja ri xipjiji 'ma yo nte.

¹⁰ Nuc'ua c'o discipulo o dyönüji e Jesús:

—¿Jenga mama c'o xöpü o ley Mizhocjimi c'ü ni jyodü ot'ü ra ëjë na yeje e Elías, cja rrü ëjë Cristo?

¹¹ O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—Na cjuana c'e jña c'ü mamaji, c'ü ot'ü ra ë na yeje e Elías ra 'ñe jocü texe. ¹² Pero nuzgö ri xi'tsc'öji, e Elías ya ë na yeje c'ü. Pero dya go mbärä yo nte pje mi pjézh c'ü; go tsjapüji c'ü go ne anguezeji. Je xo rga cjadgö nu. Nutscö rvá écjö cja Mizhocjimi, rá sufregö c'ua ja rgä ne yo nte.

¹³ O mbärä c'ua c'o discipulo c'ü vi mama e Jesús. O unüji nguenda cjö mi ngue c'ü vi jyétsivi e Elías; o mbäräji c'ü vi jyétsivi e Juan c'ü mi jichi yo nte cja ndare.

Jesús sana a un muchacho epiléptico

¹⁴ Nuc'ua 'ma o zät'āji cja c'o nte, o peje c'ua 'naja bëzo cja c'o nte, o 'ñe ndüñijö mü a jmi e Jesús, o xipji:

¹⁵ —Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, juentsquegö c'ín ch'i, na ngueje me pö't'ü o taque, ndajmetjo ga ndü. Ya na puncjü ga zo a sivi, y na puncjü ga c'ot'ü cja ndeje. ¹⁶ Ró sinpigö yo ín discipulo; anguezeji dya go sö go jocüji.

¹⁷ Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'o discipulo:

—Nu 'tsc'ejji in cārāji dya yo cjē dya, dya jo ga pjeñe c'o in cjiññiji. ¿Jenga dya in creozúji rá pjöxc'úji rí tsjaji c'o na nojo? Maco ya mezhe rí cārāgöji, ya mezhe rí pē'sc'ö paciencia co nu 'tsc'ejji. Ma sinquiji a 'ñecjua c'e t'i.

¹⁸ Nuc'ua o tsja e Jesús o huēñch'i c'e ndajma c'ü dya jo c'ü vi zürü c'e t'i, o xipji ro mbedye. Jo ni mbedye c'ua c'e ndajma. Ixco jogü c'ua c'e t'i c'e ndajma c'ü.

¹⁹ Nuc'ua o chēzhi c'o discípulo a jmi e Jesús, o xipjiññiji:

—¿Jenga dya sō ro pjombgüjme c'e ndajma?

²⁰ O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiññiji:

—Na ngueje dya in ejmeji na jo. Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu 'ma rí jñunt'ü in mün'c'ejji c'ü ra dya'c'ejji Mizhocjimi c'ua ja nzi gui dyötqueji, ra sō rí xipjiññiji ne t'eje: “Chjans'a ga manu”, rí 'ñembeji, ra ma c'ua. Nu 'ma rí 'ñejmeji a cjanu Mizhocjimi, texe nde ra sō rí tsjaji, zō dya nda in ejmeji. ²¹ Na puncjü o ndajma nza cja c'e ndajma c'ü vi zürü c'e t'i, pero dya ra mbedye ne rí 'naja c'o. Nguextjo 'ma rí dyötüji Mizhocjimi y rí mbempjeji, ra mbedye c'ua c'o.

Jesús anuncia otra vez su muerte

²² Nuc'ua 'ma mi nzhodüji a ma a Galilea, o mama e Jesús o xipjiññiji c'o o discípulo:

—Nutsco rvá ecjö cja Mizhocjimi, ra nzhögügöji cja yo nte. ²³ Y ra mbötcüji. Pero c'ü na jñi nu pa'a rá tetcjö, embeji.

Me co nzhumüji c'ua na puncjü anguezeji.

El pago del impuesto para el templo

²⁴ Nuc'ua 'ma o zät'äji a Capernaum, o sä c'ua c'o mi jmutü o merio c'o mi örüji para cja c'e templo. O chēzhiji c'ua a jmi e Simón Pedro, o xipjiññiji:

—Na nin xöpütegeji, ¿cjo xo cjöt'ü c'o örüji?

²⁵ O ndünrū c'ua e Pedro o xipjiññiji:

—Jā, xo cjöt'ü c'ü, embe c'o.

Nuc'ua 'ma o cjögü e Pedro a mbo cja c'e ngumü, ya xmi pätpä e Jesús c'ü pje ro mama e Pedro. Nguec'ua ot'ü o ña c'ua e Jesús o xipji:

—Yo rey yo manda cja ne xoñijömü, 'ma jü'p'üji o t'öpü, ¿cjo ngue c'o nu menzumüji c'o ötüji, o ngue c'o dya menzumüji? ¿Pje in mangue, Simón?

²⁶ O ndünrū c'ua e Pedro o mama:

—Ngue c'o dya o menzumüji c'o ötüji.

O xipjiññiji c'ua e Jesús:

—Jā, ngue c'o dya o menzumüji. Nguec'ua nujo yo nu menzumüji, dya ni jyodü ra ngöt'ü 'ma yo. ²⁷ Pero pa dya ra üdü c'o örü ra nguññiji na s'o rí cjañi, na jo rá cjöt'üji c'ü örüji. Nguec'ua rí mague cja c'e tazapjü, ma pä't'ä 'naja gancho. Nuc'ua c'e jmö c'ü ot'ü rí sürü, rí pēñch'i rí xejpe a ne'e. Rí chö'tp'ü

c'ua 'naja t'öpü rí jñü'p'ü, ya xti ma tsjö't'ü c'ü t'ötcüvi.

18

¿Quién es el más importante?

¹ Nuc'ua c'e ndajme c'ü, o jmurü c'o discípulo cja e Jesús, o mamaji:

—¿Cjö ngue c'ü nda na nozögjme, nutscöjme ró unü in mü'büjme Mizhocjimi c'ü manda?, eñeji.

² Nuc'ua e Jesús o ma't'ü 'naja ts't'i. O 'ñe'p'e c'ua a nde anguezeji. ³ Cjanu o xipjiññiji:

—Nu 'tsc'ejji in cjaññiji na nots'üji. Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, ni jyodü rí jyēziji c'e pjeñe c'ü in cjiññiji a cjanu, rí tsjaji nza cja na ts't'i c'ü dya cjaññiji na nojo. 'Ma jiyö, dya ra sō Mizhocjimi a jens'e ra tsja'c'ejji o ntetsc'ejji ra mandats'üji. ⁴ Ne ts't'i, dya cjaññiji na nojo nu. Nu c'o ga cjanu rgá tsja, ngue c'o nda rrā nojo cja c'o cjaññiji Mizhocjimi o nte. ⁵ C'o ra recibido 'naja ts't'i nza cja ne ts't'i, na ngueje c'ü ni 'ñejmezgö c'e ts't'i, chjēñtjui c'ü rí nguezgö recibidozögö c'o.

El peligro de caer en pecado

⁶ Cārā c'o chjēñtjui nza cja ts't'i na ngueje dya cjaññiji na nojo pero ejmezgö c'o. 'Ma cjö c'o ra tsjapü ra tsja na s'o 'na c'o ejmezgö, ra nduns'ü 'ma na puncjü o nzhubü. Xenda rvá jo ro 'nutpü 'na travacjünü o dyizi c'e nte c'ü, cja rrü ma pant'aji cja trazapjü nu ja na jé'ē, que na ngueje c'ü ro tsjapü ro tsja na s'o a cjanu 'na c'ü ejmezgö. ⁷ Siempre bübü o nte c'o cjaññiji ra tsja c'o na s'o yo nu minteji. Juejme c'o cjaññiji a cjanu yo nu minteji; Mizhocjimi ra tsjapü me ra sufrefji.

⁸ 'Maco in mamaji ngue in dyēgeji o in cuageji c'ü cja'c'üji rí tsjaji c'o na s'o, dyocüji 'ma, panaji. Na ngueje zö rí 'natjo in dyēji zö rí 'natjo in cuaji, pero xenda na jo rí ma bübütjoi co Mizhocjimi, que na ngueje 'ma rí tū nza ye in dyēji 'ñe in cuaji ra pantc'aji cja c'e tasivi c'ü nunca ra juench'e. ⁹ Maco in mamaji ngue in chögueji c'ü cja'c'ejji rí tsjaji c'o na s'o, jñü'müji 'ma, panaji. Na ngueje zö rí 'natjo in chöji pero xenda na jo rí ma bübütjoi co Mizhocjimi, que na ngueje rí yeje in chöji ra pantc'aji cja c'e sivi a lñiferu.

El ejemplo de la oveja perdida

¹⁰ 'Pjöt'püji ngüenda, dya rí tsjapüji menu ne rí 'naja yo chjēñtjui ts't'i na ngueje ejmezjüji. Na ngue rí xi'tsc'öji cārā c'o o anxe Mizhocjimi c'o pjörñ na jo yo. Y c'o anxe cārāji a jmi c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e. ¹¹ C'ü rvá egö cja Mizhocjimi, ngueje c'ü rvá ē jodü c'o ya bēzhi, rá salvaji.

¹² 'Pje in mangueji? 'Ma rí tsjäjä 'naja ciento ndēñchjürü 'naja bēzo, 'ma ra xögü 'naja, ¿cjo dya ra zogü c'o noventa y nueve, ra ma jyodü c'ua c'ü ya rguí bēzhi? Jā, ra ma jyodü. ¹³ Na cjuana rí xi'tsc'öji 'ma ra

chöt'ü c'ü vi xögü, xenda ra mähä c'ü, que na ngueje c'o noventa y nueve c'o dya bëzhi. ¹⁴ Je xo ga cjatjonu c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e; dya ne'e c'ü ra bëzhi o aljma ne ri 'naja yo ejmezgö, zö chjëntji ts'it'i c'ü dya cjapüji na nojo.

Cómo se debe perdonar al hermano

¹⁵ "Ma ra tsja'ceji na s'o nin cjuarmaji, möji rí ma zopjütsjëji. 'Ma ra dyä'tc'äji c'o ri xipcjeji, ya i jo'tp'ügueji 'ma c'e cjuarma c'ü. ¹⁶ Pero 'ma dya ra dyä'tc'ä c'o ri xipjiji, sidyiji xe 'naja o yeje cjuarma, ngue c'ua ra bübü c'o ra mbärä c'ua ja rguí ñaguevi c'e cjuarma c'ü pje tsja'ceji. ¹⁷ Nu'ma dya xo ra tsjapü ngüenda c'e cjuarma c'o yeje o jñi c'o rí möji, nu'ma, rí möji rí ma cösteji 'ma jmurü c'o cjuarma. 'Ma ra tsja c'e cjuarma, dya ra dyätä texe c'o cjuarma, dya cja rí tsjapüji nin cjuarmaji 'ma. Na ngueje chjëntjui c'o dya rí menzumögöji c'o dya mat'ü Mizhocjimi. Y chjëntjui yo publicano yo xiji na s'o.

¹⁸ 'Nu'tsc'ejí rí xipcjeji yo nin cjuarmaji pje ni mbë c'o na s'o c'o dya ra tsjaji. Xo rí xipcjeji pje ni mbë c'o na jo c'o ra tsjaji. Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu c'ü rí xipcjeji ngueje c'ü mama Mizhocjimi.

¹⁹ 'Na cjuana rí xi'tsc'öji na yeje, 'ma in yejui, 'ñe 'ma 'natjo jña c'ü in mamavi gui dyötüvi Mizhocjimi nucjuä cja ne xoñijömmü, nuc'ua c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e ra tsja c'ua ja gui dyötquevi c'ü. ²⁰ Na ngueje nu c'ua ja rí bübü c'o ra matcügö, zö rí yetjo o jñitjo, nujnu je rá bünc'ö a nde.

²¹ Nuc'ua o chëzhi e Pedro o xipji e Jesús: —Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, zja nzi ra zäs'ä rga perdonaoö yo mi cjuarma 'ma ra tsjacö c'o na s'o? ¿Cjo sietetjo vez rga perdonao?

²² Cjanu o ndürü c'ua e Jesús o xipji: —Dya rí xi'tsc'ö sietetjo. Rí xi'tsc'ö rí perdonaoö hasta setenta c'o nde ga sietje; siempre rí perdonaoö.

El ejemplo del siervo que no quiso perdonar

²³ 'Nu c'ü manda a jens'e chjëntjui nza cja 'naja c'ü manda c'ü o mbeñe o tsjaji ngüenda c'o nu mbëpji. ²⁴ Nuc'ua 'ma o mbürü o tsja ngüenda, o sinpiji 'naja bëzo c'ü mi tunpü na puncjü millón o mbëxo. ²⁵ Pero c'e bëzo, dya mi jün pje rvi ngö't'ü c'o mi tü'ü. O manda c'ua c'ü nu lamu ro mböji c'e bëzo, 'ñe c'ü nu su, 'ñe c'o o t'i, 'ñe c'o pje xe mi pë's'i, ngue c'ua ro ngö't'ü c'o mi tü'ü. ²⁶ Jo ni ndüñijömmü c'ua c'e mbëpji a jmi c'ü nu lamu, o xipji: "Nu'tsc'e in lamuts'ügö, mbäxtjo nin chjü, chepquegö ngue c'ua rá cjö'tc'ü texe c'o rí tun'c'ü", eñe c'e mbëpji c'ü mi tü na puncjü o merio. ²⁷ Nuc'ua c'e lamu o juentse c'e mbëpji. Cjanu o 'ñeme c'ua libre, o perdonao texe c'o mi tunpü. ²⁸ Nuc'ua 'ma o mbedye c'e mbëpji, cjanu o chjëvi c'ua c'ü 'naja nu mimbëpji c'ü mi

tunpü angueze como yetjo ciento mbëxo. Jo ni pëñch'i c'ua go nde'chp'e o dyizi, o xipji: "Tsjötc'ü c'o in tuncü", embe c'ü nu mimbëpji. ²⁹ Nuc'ua c'ü nu mimbëpji jo ni ndüñijömmü a jmi, o xipji: "Mbäxtjo nin chjü, xe rí chepque; jo rá 'ñe cjö'tc'ü texe c'o rí tun'c'ü." ³⁰ Pero c'e mbëpji, dya go ne go nde'be c'ü nu mimbëpji. Go zidyí c'ua ro ma ngot'üji a pjörü hasta 'ma cja ro ngö't'ü texe c'o mi tunpü. Cja rrü 'ñemeji c'ua libre c'ü. ³¹ Nuc'ua 'ma o unü ngüenda c'o nu mimbëpji c'ü vi ngot'üji a pjörü c'e mbëpji, me co nguiñiji c'ua; go möji go ma ngösp'üji c'ua c'ü nu lamuji. ³² Nuc'ua c'e lamu o zojnü c'ua c'ü o mbëpji c'ü vi tsjapü na s'o c'ü nu mimbëpji, o xipji: "Nu'tsc'e in mbëpji's'ügö, me na s'otsc'e. Nu'tsc'e me mi tuncügö na puncjü; pero ró perdonao's'ü texe c'o, na ngueje me vi dyötc'ö favor. ³³ Na c'ü nin mimbëpji'guevi, ¿cjo dya xo mi jyödü rvi juentsque c'ü, nzi rvä juen'tsc'egö?", embe. ³⁴ Nuc'ua me co üdü c'e lamu. Cjanu o nzhö c'ua c'ü o mbëpji nu ja me ro tsjapüji me ro sufre c'ü, hasta 'ma cja ro ngö't'ü texe c'o mi tunpü. Cja rrü 'ñemeji 'ma libre c'ü. ³⁵ Je xo rga cjats'ejí nu; 'ma pje ra tsja'ceji 'naja yo nin cjuarmaji, nu 'ma dya rí perdonaoji co texe in mü'büji, dya xo ra perdonao's'üji in nzhubüji c'ü mi Tatagö c'ü bübü a jens'e, eñe e Jesús.

19

Jesús enseña sobre el divorcio

¹ Nuc'ua 'ma ya vi nguarü e Jesús vi xipji c'o jña c'o o discípulo, cjanu o mbedye c'ua a Galilea; o ma cja 'na xoñijömmü c'ü je tsja a Judea, c'ü je bübü a 'nanguarü cja c'e ndare a Jordán. ² Mí pöji na puncjü nte e Jesús. C'o mi sö'dyë, mi jocü e Jesús nu cja c'e xoñijömmü c'ü.

³ O säjä c'ua ja nzi c'o fariseo a jmi e Jesús. Chaque o tsjapüji t'önü e Jesús, mi cjiñiji 'na xo ro jyopü c'ü ro mama. O dyönüji:

—¿Ja ga mama cja o ley Mizhocjimi? ¿Cjo na jo 'na bëzo ra mbëzi nu su 'ma dya cjacjuana, 'ma pje c'o cja'a?

⁴ O ndürü c'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Cjo dya i xörügüjeji ja va tsja Mizhocjimi? Ndeze 'ma ot'ü o 'ñeme e bëzo 'ñe e ndixü. ⁵ Nguec'ua yo bëzo ra zogü nu tata 'ñe nu nana, ra min'hui c'ü nu su. Ya ri 'natjo o ts'inguevi c'ua nza yejui. Je ga cjanu ga mama Mizhocjimi. ⁶ Nguec'ua dya cja ri yeje, ya ri 'natjo o ts'inguevi c'ua. Mizhocjimi ya 'ñe'chp'e e bëzo e ndixü, ngue c'ua dya ra xöcü e bëzo.

⁷ Nuc'ua c'o fariseo o xipjiji:

—Maco o manda e Moisés e bëzo ro unü xiscömmü c'ü rvi mbëzi nu su.

⁸ O ndürü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ejji, na me in mü'bügueji, dya in ne rí s'iyagueji c'o nin suji. Nguéc'ua va dya'c'ejji sjétsi e Moisés rí pèziji c'o. Pero 'ma o mbürü o ngärä yo nte, dya ma cjanu ma tsja c'o. ⁹ Dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Dya ra jogü ra tsja 'na bëzo ra mbèzi nu su, 'ma dya 'ñeje nan'ño bëzo c'e ndixü c'ü. Na ngueje 'ma ra mbèzi ga cjanu c'ü nu su'u cja rrü chjüntüvi c'ü xe 'na ndixü, tsājā ndixü 'ma c'e bëzo c'ü. Xo 'ñe 'na bëzo, 'ma ra mbārā c'ü vi bëzi c'e ndixü c'ü, y ra chjüntui, xo ra mbè's'i nu s'ocü 'ma c'e bëzo c'ü, chjëntjui c'ü xo ri tsājā ndixü c'ü, embeji.

¹⁰ O mama c'ua c'o discípulo:

—In mangue c'ü dya sō 'na bëzo ra mbèzi o su, zō dya gusta o jmandago c'ü cja. Nguéc'ua xenda na jo, dya ra chjüntüji.

¹¹ O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya texeji sō ra tsjaji c'ua ja vi mangueji c'ü dya ra chjüntüji. Nguextjo c'o ya unü Mizhocjimi a cjanu c'o dya ra chjüntü. ¹² Bübü c'o dya chjüntü na ngueje ya c'ip'iji. Bübü c'o dya chjüntü na ngueje ndeze 'ma mü o mus'ü nu nana ixca cjatjonu c'o, dya chjüntü. Bübü c'o dya chjüntü na ngueje ne ra mbèpji Mizhocjimi c'ü manda a jens'e. Nu c'o unü ngüenda c'ü vi ch'unü dya ra chjüntü, dya ra chjüntü c'o.

Jesús bendice a los niños

¹³ Nuc'ua c'o nte o siji ja nzi o ts'it'i, o sinpiji e Jesús ngue c'ua ro 'ñe's'e o dyé cja c'o ts'it'i, ro dyötpü Mizhocjimi c'o. Nuc'ua c'o o discípulo o huénch'i c'o nte c'o vi siji c'o ts'it'i. ¹⁴ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Jyèziji yo ts'it'i ra èji cja in jmgö; dya ri ts'a's'üji yo. Na ngue nu c'o ra èje co nuzgö nza cja yo ts'it'i, ngueje c'o cjarü Mizhocjimi o nte c'o.

¹⁵ Nuc'ua 'ma o nguarü e Jesús o 'ñe's'e o dyé cja c'o ts'it'i, o mbedye c'ua nu.

Un joven rico habla con Jesús

¹⁶ O èje c'ua 'naja bëzo o 'ñe xipji e Jesús:

—Na jots'ügue, xöpüte. ¿Pje ni mbé c'ü na jo ra cjangö, ngue c'ua rá bübüto?

¹⁷ O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Jenga in xitsi na jozü? Dya cjó bübü c'ü na jo'o; nguextjo Mizhocjimi. Pero rá xi'tsc'ö c'ü i dyöngü. Nu 'ma in ne ri bübüto, ri tsja c'o mandazüji Mizhocjimi.

¹⁸ O ndünrū c'ua c'e bëzo o mama:

—¿Pje ma mandamiento c'o ni jyodü rá atcö?

O ndünrū c'ua e Jesús o xipji:

—Nujyo nguejyo rí tsjague. Dya ri pö't'unte. Dya rí tsājā o ndixü. Dya pje ri pönü. Dya rí xos'ü o bëchjine. ¹⁹ Respetao nin tata 'ñe nin nana. S'ija yo nin minteji c'ua ja nzi gui s'iyatsjègue.

²⁰ O mama c'ua c'e bëzo:

—Texe yo, ya nde ró cjangö yo ndeze cja mi ts'iquégö. ¿Pje xe bëtsi dya 'ma?

²¹ O mama c'ua e Jesús o xipji:

—Nu 'ma in ne rí bübüto, ma'a ma pö'ö texe c'o in pè's'i, cja rrí unü c'o merio c'o dya pje pè's'i. Dya ra me'ts'e c'ua ixti chennugüegö rá më. 'Ma rí tsjague a cjanu, rí pè's'igue 'ma a jens'e c'o me ni muvi.

²² Nuc'ua 'ma mü o dyärä c'e bëzo c'o vi mama e Jesús, me co ndümü va ma'a, na ngueje mi pè's'i na puncjü.

²³ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu c'o pè's'i na puncjü, na s'ézhi para ra unü o mü'büji Mizhocjimi ra tsjapüji o Jmuji. ²⁴ 'Naja camello, dya sō ra cjögü cja c'ü o xägö 'naja dypjadü. Je xo ga cjatjonu 'na nte c'ü pè's'i na puncjü, dya sō ra unü o mü'bü Mizhocjimi ra tsjapü o nte.

²⁵ 'Ma mü o dyärä c'o discípulo c'o vi mama e Jesús, me co pizhi na puncjü c'o, o mamaji:

—¿Ja rgá sō cjó ra jogü o mü'bü c'ü ra salva 'ma?, eñeji.

²⁶ Nuc'ua e Jesús cjanu o jñandbaji a jmi c'o o discípulo, o xipjiji:

—Dya cjó sō yo nte ra jocütsjé o mü'bü c'o na s'o, pero Mizhocjimi nde sō ra tsja texe.

²⁷ O ndünrū c'ua e Pedro o xipji:

—Nuscöjime ró sogüjme texe c'o mi pè's'ijme, ró tennec'jime co nu'tsc'e. Nazgöjme, ¿pje xo ra ch'acöjme?

²⁸ O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma ya ndo ri nuevo ne xoñjömü 'ñe a jens'e, nuscö rvá ègö cja Mizhocjimi rá mimigö nu ja rá mandagö. Xo 'ñetsc'ejji i chennugüegö, na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, xo rí mimigüejji nu ja rá mandagö. Nguéc'ua rí jñünpüji ngüenda c'o o mboxbèche 'na doce o t'i e Israel. ²⁹ Cärä c'o ejmezügö. Nguéc'ua ra zogü nu ngümü, o nu cjuarmaji, o nu cjuji, o nu tataji, o nu nanaji, o nu suji, o nu t'iji, o o juajmaji. Pero rí xi'tsc'öji c'o ra tsja a cjanu, ra ch'unüji c'ü rrä puncjü que na ngueje 'naja ciento c'ü ra yepe c'ü mi pè's'iji ot'ü. Xo ra ch'unüji c'ü rguí bübütoji. ³⁰ C'o cjarü vi tsjaji c'o me ni muvi, dya rguí muvi a jmi Mizhocjimi c'o. C'o unü ngüenda c'ü dya ni muvi c'ü cjaji, rguí muvi na puncjü a jmi Mizhocjimi c'o.

20

El ejemplo de los trabajadores

¹ C'o manda a jens'e chjènjui nza cja 'naja bëzo c'ü tjé'è o juajma. Xörtjo o mbedye, o ma jyodü mbèpji c'o ro mbèpi c'ü o juajma.

² Nuc'ua c'e bëzo o ñaji c'o ro pèpji, o xipjiji c'ü ro ngö't'üji 'naja merio denario nu pa nzi 'najaji. Cjanu o xipjiji c'ua ro möji cja c'ü o juajma ro ma pèpji. ³ O mbedyetjo c'ua na yeje c'e lamu 'ma ya mi ngue ro zünü nueve c'ü xörü, o jñanda c'o 'ñaja bëzo c'o ma cā cja chöjmü c'o dya mi pè's'i bëpji. ⁴ Cjanu o xipji c'ua c'o: "Nu'tsc'ejji xo rí möcjejji cja

c'in juancjō, rá cjō'tc'ūji na jo." Anguezeji go mōji c'ua cja c'e bēpji. ⁵ Nuc'ua c'e lamu o matjo c'ua na jñi 'ma ya mi ngue ro zünü jñisariü, o ma jyodü c'o 'ñaja mbēpji. Ndo nzhogü o mbedyetjo c'ua 'ma ya mi ngue ro zünü jñi c'ü nzhä, c'ü xe ro ma jyontjo o mbēpji. ⁶ Xo mbedye 'ma ya mi ngue ro zünü ts'i'ch'a c'ü nzhä, o jñanda c'o 'ñaja c'o dya xo mi pē's'i o bēpji, o xipjiji: "¿Jenga in cārātjoji va texe ne pa dya? Maco dya in pējcjeji." ⁷ O ndünrū c'ua anguezeji o mamaji: "Dya ri pēpcjōjme dya, na ngueje dya cjō xitscōjme o bēpji." O ndünrū c'ua c'e bēzo o xipjiji: "Nu'tsc'ejji xo ri möcjeji ri ma pēpcjeji cja c'in juancjō, rá cjō'tc'ūji na jo." ⁸ Nuc'ua c'ü nzhä'ä c'e pa c'ü, o ma c'e lamu c'ü mi ngue o cja c'e juajma, o ma xipji c'ü o mbēpji c'ü mi manda c'o mbēpji: "Ma't'ü c'o mbēpji ri tsjō't'üji. Ot'ü ri tsjō't'ü c'o cja ró ma jodü, cja rguí nguarü c'o ts'i vi pēpi." ⁹ O ējē c'ua c'o cja vi nguich'i c'e bēpji 'ma mü o zünü ts'i'ch'a c'e nzhä, o ts'ō't'üji 'naja denario nzi 'najaji. ¹⁰ Nuc'ua c'o ot'ü o pēpji, mi pēzhiji xe ro jñus'ü c'ü ro ts'ō't'ü anguezeji, pero xo ts'ō't'xtoji 'na denario nzi 'naja anguezeji. ¹¹ Nuc'ua 'ma ya vi jñüji c'ü vi ts'ō't'üji, o mbürü o reclamaoji, o zopjüji c'e lamu. ¹² O xipjiji: "Nujyo bēpja, cja pēpji 'natjo hora, pero nde 'na vi tsjōtcütjoime. Maco nuzgōjme 'napa rvá pēpjiime; ró sufregōjme jyarü." ¹³ O ndünrū c'ua c'e lamu o xipji 'naja c'o mbēpji c'o mi reclamao: "Nu'tsc'e bēzo, dya pje ri jün'c'üts'ügö, maco i xitscö na jo ro cjō'tc'ü 'naja denario. ¹⁴ Nguec'ua ri mague, jñünü c'ü in rayague. Ró ne ró cjō't'ügö yo cja bēpja ró ma siji, c'ua ja xo nzi rgá cjō'tc'ügö. ¹⁵ Na, ¿cjo dya sö rá cjacpö c'ü ri negö in meriogö? ¿Cjo in nepqce c'ü ró cjō't'ügö yo 'ñaja mbēpji na ngueje na jon-tezügö?", embe. ¹⁶ Nguec'ua ri xi'tsc'ōji, c'o cja pü vi tsjaji c'o me ni muvi, dya rguí muvi a jmi Mizhocjimi c'o. C'o unü nguenda c'ü dya ni muvi c'ü cja, rguí muvi na puncjü a jmi Mizhocjimi c'o.

Nuevamente Jesús anuncia su muerte

¹⁷ O ē 'na nu pa, ya mi nguins'i e Jesús ga ma a Jerusalén. O xöcü c'ua c'o doce o discípulo cja 'ñiji, o ñatsjēji o xipjiji:

¹⁸ —Dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'ōji. Ya rrä möjö a ma a Jerusalén nu ja ra nzhögügöji nutschö rvá ēgö cja Mizhocjimi. Ra nzhögügöji cja o dyé c'o ndamböcjimi 'ñe c'o xöpü o ley Mizhocjimi, ngue c'ua ra jñüncōji nguenda c'ü rguí mbötcōji. ¹⁹ Ra nzhögügöji c'ua cja o dyé c'o dya menzumü a Israel c'ü me rguí tsjacōji burla, ra mbärüzüji, cja rrü ndät'äzüji cja ngronsi. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tetcjö.

Lo que pidió la madre de Jacobo y Juan

²⁰ Nuc'ua o ējē c'ua c'ü nu su e Zebedeo c'ü ya vi ndü, ma siji c'o o t'i. O 'ñe ndünñijömü a jmi e Jesús, o xipji:

—Rvá ē rvá 'ñe ö'tc'ü 'na favor.

²¹ O ndünrū c'ua e Jesús o xipji:

—Dya ndumü, xitsi pje ni 'ñeje.

O ndünrū c'ua c'e ndixü o xipji:

—Mamague yo yeje in ch'igö ra mimivi co nu'tsc'e nu ja ri mandague; 'naja ra mimi cja in jodyégue, nu 'naja ra mimi c'ü 'nanguarü.

²² O ndünrū c'ua e Jesús o xipji c'o ye o discípulo c'o mi ngue o t'i c'e ndixü:

—Dya in unnc'evü na jo nguenda c'ü na ötcügö nu nin nanavi. ¿Cjo ra sö ri sufreguevi c'o rá sufregö?

O ndünrūvi c'ua:

—Jä, ra sözübe, eñevi.

²³ Nuc'ua e Jesús o xijui:

—C'o rá sufregö, jä na cjuana xo ri sufreguevi c'o. Pero dya nguezgö tocazü rá unü cjō ra mimi cja in jodyé, ne ri ngue c'ü 'nanguarü. Nguextjo c'ü mi Tatagö c'ü ya juajnü cjō ra mimi nu.

²⁴ Nuc'ua 'ma o dyärä c'o diez discípulo c'ü vi mama c'e ndixü, go ünbüji c'ua c'o ye discípulo. ²⁵ Pero e Jesús o xipjiji ro chēzhiji cja o jmi, cjanu o xipjiji na jo:

—In pärägueji ja ga cja c'o pje nde pjēzhi cja yo nte yo dya pärä Mizhocjimi, cja püji yo nte ra tsjaji c'ü mandaji. Y xipjiji ra tsjaji c'o söji na jyü. ²⁶ Nu'tsc'ejji, dya rga cjatsc'ejji c'o pje pjēzhi. 'Ma bübütsc'ejji 'naja c'ü ne ra mbēzhi na nojo cja Mizhocjimi, ni jyodü ra mböxc'üji 'ma c'ü, dya ra mandatsc'ejji.

²⁷ Y c'o ra ne ra tsja in xo'ñigueji, ni jyodü ra mbē'pc'ijji c'o, dya me ra mandatsc'ejji.

²⁸ Nutschö c'ü rvá ēcjō cja Mizhocjimi, dya ngue c'ü ra mböxcö yo nte; ngue c'ü rá pjösc'ö yo. Xo rvá ēcjō rá tügö, ngue c'ua rá cjō'tp'ü o nzhübü na puncjü o nte, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

Jesús sana a dos ciegos

²⁹ Nuc'ua 'ma ya ma pedyeji a Jericó, mi pōji na puncjü nte e Jesús. ³⁰ Cja c'e 'ñiji c'ü mi pōji, ma jü'ü yeje c'o mi ndēzhö. Nuc'ua c'o mi ndēzhö 'ma o mbärävi ya ma cjogü e Jesús cja c'e 'ñiji, o mapjüvi c'ua na jens'e mi mamavi:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügöbe o mboxbēchets'ü e David, juentsquegöbe.

³¹ Nuc'ua c'o nte o huēnch'ijji c'ua c'o mi ndēzhö, o xipjiji c'ü ro ngo't'ü a nevi. Pero anguezevi, xenda go mapjüvi c'ua na jens'e mi mamavi:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügöbe o mboxbēchets'ü e David, juentsquegöbe.

³² O böbü c'ua e Jesús o ma't'üvi o xipjivi:

—¿Pje in neguevi c'ü rá pjöxc'üvi?

³³ O ndünrūvi c'ua:

—Nu'tsc'e in Jmuts'öbe, jocüzügöbe in chöbe ngue c'ua rá jandgöbe, eñevi.

³⁴ E Jesús o juentsevi o ndötpüvi c'ua a nzhövi. Jo ni jñandavi c'ua, cjaxnu ndeñevi co e Jesús o möji c'ua.

21

Jesús entra en Jerusalén

¹ Ya vi zät'äji a Betfagé cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos, ya xo mi bëxtjo ro zät'äji a Jerusalén. Nuc'ua e Jesús o ndäjä yeje c'o o discípulo c'o ro ot'ü a xo'ñi. ² O xipjivi:

—Mëvi cja ne jñiñi nu бүбү a xo'ñi. Rí chöt'üvi nu 'na burru c'ü ri 'nünt'ü, c'ü ri siji o t'i. Rí xäpçävi c'e suburru ri dyëñquivi ga 'ñecja nza yejui. ³ Ma cjó c'o pje ra xi'ts'ivi, rí xipjivi a cjava: “Ngue c'in Jmugöji ni jyodü yo”, rí 'ñembevi. Nuc'ua ixta jyë'tsc'itjo rí dyëvi, eñe e Jesús.

⁴⁻⁵ Mi jinguä vi mama a cjava 'na c'o o profeta Mizhocjimi:

Xipjiji c'o menzumü a ma a Sion c'ü ya va ëjë anguezeji nu nu ra tsjapüji o Jmuji.

Xipjiji c'ü dya pje cjpä nu nojo nu, na ngue va chägätjo 'na burru nu, eñe c'e profeta.

Nguec'ua 'ma o tsja e Jesús o xipji c'o ye o discípulo ro ma ë'ëvi c'e burru, o mbürü o zädä c'ua c'e jña c'ü vi mama c'e profeta.

⁶ Cjanu o ma c'ua c'o yeje discípulo o tsjavi c'ua ja nzi va xipjivi e Jesús. ⁷ O ë'ëvi c'e burru 'ñe c'ü o t'i. O ngäsp'ävi c'ua c'o o bituvi c'o mi tējēvi. Cjanu o chägä c'ua e Jesús. ⁸ Ma puncjü nte c'o mi pöji. Bübü c'o mi x'i'mi o bituji cja c'e 'ñiji; 'ñaja c'o mi ocü o dyë c'o za'a mi x'i'p'iji. ⁹ C'o nte c'o mi ot'ü a xo'ñi, 'ñe c'o ma bëpja, mi mapjüji mi mamaji:

—Me na nojo nu o mboxbëche e David. Me na jo nu o 'ñeme Mizhocjimi ra mandazüji. Xo 'ñeje c'o cärä a jens'e ra mamaji: “Me na nojo nu”, eñeji va mamaji.

¹⁰ Nuc'ua 'ma mü o zät'ä e Jesús a Jerusalén, dya mi pärä pje ro nguiñi c'o mi menzumü nu. Mi mamaji:

—¿Cjó ri nguexä nu?

¹¹ Nuc'ua c'o nte c'o mi pöji e Jesús, mi mama c'o:

—Nujnu ngue e Jesús nu profeta, nu je menzumü a Nazaret c'ü tsjaja a Galilea, eñeji.

Jesús purifica el templo

¹² Nuc'ua e Jesús o cjogü a mbo c'ü o templo Mizhocjimi, cjanu o pjongü a tji texe c'o nte c'o pje nde ma pö, 'ñe c'o pje nde ma tönü nu. Xo tunbü c'o o mexa c'o mi pötü o merio, 'ñe c'o o silla c'o mi pö o mbaro. ¹³ Cjanu o xipjiji:

—Je t'opjü a cjava: “Nu in nzungö rguí xiji ngumü c'ua ja ra dyötüji Mizhocjimi”, eñe o jña Mizhocjimi. Nu'tsc'ëji na cjpäcütjoji nín nzungö nza cja 'ma ri ngue o ngumü o mbë'ë

c'ua ja tsjöjöji, embeji c'o pje ma pö, 'ñe c'o pje ma tönü, 'ñe c'o ma pötü o merio.

¹⁴ O ëjë c'ua ja nzi c'o mi ndëzhö 'ñe c'o mi me'dye, o chëzhiji a jmi e Jesús a mbo cja c'e templo. E Jesús o jocü c'ua c'o. ¹⁵ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, o jñandaji c'o o tsja e Jesús o jocü c'o mi sö'dyë. Xo jñandaji c'o t'i c'o ma mapjü a mbo cja c'e templo. O dyäräji mi mamaji: “Me na nojo nu o mboxbëche e David”, mi eñe c'o t'i. Me co üdü c'ua c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. ¹⁶ Nguec'ua va mamaji o xipjiji e Jesús:

—¿Cjo in ärägue nu na s'o nu mama yo t'i?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Jä, rí ärägö yo. ¿Cjo dya i xörügueji c'ü mama a cjava:

Ngue yo ts't'i 'ñe yo sibatjo yo i xöcü ra töjöji c'o me na zö o alabanza rgä ma'tc'üji, eñe o jña Mizhocjimi?

¹⁷ Nuc'ua e Jesús o zögü c'o nte cja c'e templo, cjanu o mbedye c'ua nu a Jerusalén, o ma a ma a Betania o ma oxtjo nu.

Jesús maldice a la higuera sin fruto

¹⁸ Nuc'ua c'ü xörü, xörütjo o mbedye nu, o nzhogütjo ga 'ñe a Jerusalén. O zant'a c'ua. ¹⁹ O jñanda c'ua 'naja za'a c'ü mi ngue higo, c'ü bëxtjo mi 'netjo cja c'e 'ñiji. O ma nu'u, pero ojtjo dya pje chöt'ü c'ü ri quis'i. Mi nguextjo o xi c'o mi cans'a. O mama c'ua e Jesús o xipji c'e higo:

—Dya cja xe ra nguis'its'ü, embe.

'Nangua dyoxtjo c'ua c'e za'a. ²⁰ Nuc'ua 'ma o jñanda c'o discípulo c'ü vi dyot'ü c'e za'a, me co nguiñiji c'ua, mi mamaji:

—¿Jenga ixco dyot'ü dya ne higo?

²¹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Na cjuana rí xi'tsc'öji, 'ma rí jñunt'ü in mün'c'ëji c'ü ra dyä'tc'ëji Mizhocjimi 'ma rí dyötqëjeji, y 'ma dya rí yembeñeji, dya nguextjo nu ró cjpä ne higo nu ra sö rí tsjagüjeji. Xo ra sö rí xipjigüjeji ne t'eje nu бүбү nu: “C'ueñe c'ua, ma so'o cja ne ndeje”, rí 'ñembeji. Ra ma c'ua, ra ma zo'o nu. ²² Texe c'o pje nde rí dyötüji Mizhocjimi, 'ma rí jñunt'ü in mün'c'ëji c'ü ra dyä'tc'ëji c'ü, nde ra ch'a'c'ëji c'ua ja nzi gui dyötüji, embeji c'o discípulo.

La autoridad de Jesús

²³ Nuc'ua e Jesús o cjogü a mbo nu cja c'e templo, o mbürü o xöpü c'o nte. Nuc'ua 'ma ya ma xöpü e Jesús, cjanu o säjä c'ua c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o tita c'o pje nde mi pjëzhi cja c'o nte, o 'ñe dyönüji e Jesús, o xipjiji:

—¿Pje pjë'tsc'e c'ü in cjague yo? ¿Cjó ngue c'ü o 'ñemp'c'e rí tsjague yo?

²⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Xo rá öñnc'ügöji 'naja t'önü. 'Ma xo rí xitscöji c'e t'önü c'ü rá öñnc'üji, xo rá xi'tsc'öji 'ma c'ü pje pjëtscö nguec'ua rí cjägö yo. ²⁵ ¿Cjó 'ñeme e Juan c'ü mi jichi yo nte co

ndeje? ¿Cjo ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, o ngueje yo nte?, embeji.

Anguezeji me mi pötma ñatsjéji c'ua, mi mamaji:

—'Ma rá xipjiji ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, ra xitscöji ma: "¿Jenga dya i 'ñejimegueji 'ma c'ü mi xi'ts'iji e Juan?", ra 'ñenzgöji nu. ²⁶Dya xo ra sö rá xipjiji ngueje yo nte yo o 'ñeme, na ngue ri sügöji yo nte 'na pje c'o ra tsjacöji. Na ngue yo nte mamaji c'ü mi profeta e Juan, mi pätpä Mizhocjimi ma zopjüji, eñeji ma mantsjéji.

²⁷O ndünrú c'ua anguezeji o xipjiji e Jesús: —Dya ri pärägöjme c'ü 'ñeme e Juan, eñeji. Xo wa ndünrúto c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya xo rá xi'tsc'öji pje pjétscö nguec'ua ri cjagö yo.

El ejemplo de los dos hijos

²⁸O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Tsjijñiji c'e ñña c'ü rá xi'tsc'öji dya. Mi bübü 'naja bézo c'ü mi 'ñeje yeje o t'i. 'Na nu pa o ma c'ua c'e bézo, o ma xipji c'ü 'naja o t'i: "Nu'tsc'e in ch'its'ö, mague ma pépji nu pa dya, cja in juancjö." ²⁹O ndünrú c'ua c'e t'i o xipji: "Iyó. Dya rá magö", eñe. Nuc'ua o nzhogü o mü'bü, o ma c'ua a bépji. ³⁰Xo ma c'e bézo cja c'ü 'naja o t'i, o xitjo c'ua ja nzi wa xipji c'ü 'naja o t'i. O ndünrú c'ua c'e t'i o mama: "Já papá, jo rá magö", eñe. Pero dya go ma. ³¹¿Pje in manguéji c'o yeje t'i? ¿Ja ngue c'ü o tsja c'ü mi ne'e c'ü nu tatavi?

O mama c'ua anguezeji:

—Nu c'ü ot'ü o xipji, eñeji.

Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Je xo ga cjatjonu yo publicano, 'ñe c'o ndixü c'o tsjä o bézo, nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi 'ma ri zopcjöji. Nguec'ua ri xi'tsc'öji c'ü na cjuana, yo publicano 'ñe c'o ndixü c'o tsjä o bézo, sö Mizhocjimi a jens'e ra tsjapüji o nte ra mandaji anguezeji. Pero nu'tsc'ejji, dya sö. ³²O étsc'ejji e Juan, o 'ñe xi'ts'iji ja rvi mimiji na jo. Pero dya i 'ñejimegueji c'ü o xi'tsc'ejji c'ü. Yo publicano 'ñe c'o ndixü c'o tsjä o bézo o 'ñejimeji c'ü. Nu'tsc'ejji zö xo i jñandgueji ja ma creo c'o, pero nu'tsc'ejji dya go nzhogü in mü'bügueji c'ü rvi creoji c'ü mi xi'tsc'ejji e Juan.

El ejemplo de los trabajadores malvados

³³'Dyaráji nu xe 'naja ñña nu rá xi'tsc'öji. Mi bübü 'na bézo c'ü mi tjé o juajma. Nuc'ü, o ngant'a o uva cja c'ü o juajma, cjanu o ngot'ü o za'a a squina c'e juajma. Cjanu o dyö'büji nu ja ro jyät'äji o uva cja rrü yödüji, ngue c'ua ro mbedye o ndeje o uva. Cjanu ndä's'ä c'ua 'naja ts'ingümü nu ja ro mimi c'ü ro mbörü cja c'e juajma.

'Cjanu o unü c'ua media c'o ro mbépi c'o uva. Cjanu o ma c'ua na jé. ³⁴Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro jogü c'o uva, c'e lamu o ndjä c'o o mbépi ro möji ja c'o mi pépji c'o uva, ngue c'ua ro unüji c'o uva c'o mi toca c'ü

nu lamuji. ³⁵Nuc'ua c'o mi pépi c'o uva, o zürüji c'ua c'o mbépi c'o vi ndjä c'e lamu. 'Naja c'ü o s'odüji, 'naja c'ü o mbö't'üji, 'naja c'ü o pjat'üji o ndojo. ³⁶Nuc'ua c'e lamu o yepe o ndjä c'o 'ñaja o mbépi c'o xe ma puncjü. Nuc'ua c'o mi pépi c'o uva, o yepe o tsjapütjoi c'o mbépi c'ua ja nzi wa tsjapüji c'o ot'ü.

³⁷'Nuc'ua c'ü na jñi, o ndjätsjé c'ua c'ü o t'i, o mama: "Nu nín ch'igö xenda ra dyätäji nu", eñe c'e lamu. ³⁸Nuc'ua c'o mi pépi c'o uva, 'ma mü o jñandaji ma éjé c'ü o t'i c'e lamu, me co pötca mamaji: "Nujnu nguejnu ra zopcüji texe yo pé's' c'ü nu tata nu. Mö rá pö't'üji ngue c'ua rá cjacöji in tsjaji yo ra zopcüji nu." ³⁹Nuc'ua 'ma o sájä c'ü o t'i c'e lamu, jo ni zürüji c'ua c'ü, go pjongüji cja c'e juajma, o mbö't'üji.

⁴⁰Xe sido o ña e Jesús o dyönüji:

—'Ma ra éjé c'e lamu c'ü ngue o cjaja c'e juajma, ¿pärä ja gui tsjijñiji? ¿Pje me ra tsjapüji c'o pépi c'o uva?

⁴¹O ndünrú c'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita, o xiji e Jesús:

—Nu c'e lamu, dya ra juentse c'o ya tsja na s'o, ra mbö't'üji c'o. Ra unü c'ua media c'o 'ñaja nte c'o ra unü c'ü ra toca angueze 'ma ra jogü c'o uva, eñe c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita.

⁴²O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji va jyétsjé 'na ndojo:

—¿Cjo dya i xörügueji c'o ya t'opjü c'ü mama a cjava:

Nu c'e ndojo c'ü dya ne c'o mi jäbä o ngümü, ngue c'ü ot'ü ya jñumüji cja squina c'ü. Ngueje Mizhocjimi c'ü o tsja a cjanu.

Nguec'ua me ri mcjöji rgá jandgöji. ¿Cjó ro nguiñi c'ü ro zädä a cjanu?, eñe.

⁴³Nguec'ua ri xi'tsc'öji, ra zädä ma dya cja ra tsja'c'üji o ntets'üji ra mandats'üji Mizhocjimi. Ra tsjapü o nte c'o 'ñaja nte c'o ra tsja c'ua ja nzi ga ne angueze. ⁴⁴C'o ra pjeñe cja c'e ndojo c'ü ri xi'tsc'öji, ixta 'huagü na jo c'o. Y 'ma ra é zé'bi c'e ndojo cja 'na nte, ixta nzhench'e 'ma c'e nte, embeji c'o.

⁴⁵Nuc'ua 'ma mü o dyärä c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo c'o ñña c'o mi mama e Jesús, o unüji c'ua ngüenda c'ü mi ngueje anguezeji mi jyétsiji. ⁴⁶Nguec'ua mi jodü ja rvä zürüji e Jesús. Pero mi süji c'o nte, na ngueje c'o nte mi junt'ü o mü'büji que mi profeta e Jesús mi pätpä Mizhocjimi ma ña'a.

22

El ejemplo del casamiento

¹Nuc'ua e Jesús xe go mama c'ua ja xe nzi ejemplo, o xipjiji:

²—Nu c'ü manda a jens'e chjénjui nza cja 'na c'ü manda c'ü xiji rey; ro dyät'ä 'na jñönü 'ma ya ro chjüntü c'ü o t'i. ³O ndjä c'o o mbépi o ma zojnüji c'o ya vi xipji ro éjé cja

c'e chjüntü. Pero dya go ne go ëji. ⁴Nuc'ua c'e rey o xipji c'o 'ñaja mbëppi: "Möji cja c'o ya ró xipjigö ra ëjë, ma xipjiji c'ü ya jogü c'o jñõnû, ya mbö't'üji c'o in ts'inzhünû 'ñe c'o pje nda ma animale c'o ma pi. Xipjiji c'ü ya nde jogü texe cja ne chjüntü, nguec'ua ra ëji", eñe c'e rey va xipji c'o o mbëppi. Cjanu o ma c'ua c'o mbëppi o ma xipjiji. ⁵Pero c'o ya vi s'ojnû, dya go tsjapüji ngüenda ro möji. C'ü o tsjaji, 'ñaja c'ü o ma cja o juajma, 'ñaja c'ü o ma ma mbö'ö. ⁶C'o 'ñaja o zürüji c'o mbëppi c'o vi ndäjä c'e rey, o mbäräji, cjanu o mbö't'üji. ⁷Ma mü o mbärä c'e rey c'ü vi tsjapüji c'o o mbëppi, me co üdü c'ua c'ü. O ndäjä c'ua c'o o tropa o ma mbö't'üji c'ua c'o bëzo c'o vi mbö'tp'ü c'o o mbëppi. Cjanu o ndü'tp'üji c'ü o jñiñiji. ⁸Nuc'ua c'e rey o xipji c'ua c'o 'ñaja o mbëppi: "Yo jñõnû ya jogü yo. Pero c'o ró zojnû, dya go ne go ëji. Nguec'ua na jo, dya ra ngäräji dya cja ne chjüntü. ⁹Nguec'ua möji dya ga ma a ñünû, c'ua ja ni mbedye c'o 'ñiji, ri ma xipjiji texe c'o ri chjëji, c'ü ra ëji cja ne chjüntü", eñe c'e rey. ¹⁰O mbedye c'ua c'o mbëppi o möji cja 'ñiji, o ma siji texe c'o mi chjëji c'o ma s'o 'ñe c'o ma jo. Nuc'ua me go ndüji cja c'e chjüntü.

¹¹'Nuc'ua 'ma o cjogü c'e rey a mbo ngue c'ua ro jñanda c'o vi siji c'o mbëppi, o jñanda c'ua 'na bëzo c'ü dya mi je o bitu c'ua ja nzi ma jyeji 'ma mi cjai chjüntü. ¹²O xipji c'ua: "Nu'tsc'e bëzo, ¿ja vi tsjogue va? Maco dya in jegue c'o bitu c'o jeji 'ma chjüntüji." C'e bëzo dya go ndünrû. ¹³Nuc'ua c'e rey o xipji c'o mi pjöste cja c'e chjüntü: "Jyü'tp'üji a ngua 'ñe a dyë ne bëzo nu. Ma pant'aji nu ja na bëxömü nu ja me ra huë, y me ra nguünxt'ü o s'ibi rgá sufre na puncjü", embeji c'o pjöste. ¹⁴Nguec'ua ri xi'tsc'öji, na puncjü c'o s'ojnû pero ja nzitjo c'o juajnüji, eñe e Jesús va nguarü va zopjüji.

El asunto de los impuestos

¹⁵Nuc'ua o mbedye c'o fariseo, mi pötma mamaji ja rvá dyönüji e Jesús c'ü rví jyopü angueze, ngue c'ua ro sö ro ngöt'üji cja c'o pje mi pjëzhi. ¹⁶Nuc'ua c'o fariseo o ndäji c'o o discipulo anguezeji, o möji co c'o nu dyoji e Herodes, o ma xipjiji e Jesús:

—Xöpüte, rí pärägöjme c'ü na cjuana c'ü in mangue, 'ñe c'ü in jizhigüe c'ü na cjuana ja ga cja o 'ñiji Mizhocjimi. Xo rí pärägöjme, dya cjó in sügue ri zopjü, na ngueje dya in cjaque ngüenda zö pje ri pjëzhi 'na nte. ¹⁷Nguec'ua ri xitsijme pje xo in cijñigüe, ¿cjo na jo rá cjöt'üji o contribución c'ü örü e César c'ü mero manda, o jiyö?, eñeji.

¹⁸Pero e Jesús ya xmi patpä c'ü ma s'o ma mbeñe anguezeji. Nguec'ua ixco xipjiji:

—Nu'tsc'ëji in cjaüji na jots'üji, chaque in öngöji. ¿Jenga na sögöji? ¹⁹Jitscöji c'e merio ja ga cja c'ü örü e César.

Anguezeji o ma jünpüji c'ua 'ñaja merio c'ü mi xiji denario. ²⁰Nuc'ua e Jesús o xipjiji: —¿Cjó o ñi nu cuat'ü ne merio, 'ñe cjó o tjü nu juns'ü?

²¹O ndünrû c'ua anguezeji o xiji:

—Ngue e César.

O ndünrû c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ü toca e César, rí unüji e César. C'ü toca Mizhocjimi, rí unüji Mizhocjimi.

²²'Ma o dyäräji c'o jña c'o, me co nguiññiji c'ua, cjanu o jyanbüji c'ua e Jesús, o möji.

La pregunta sobre la resurrección

²³C'o saduceo mamaji c'ü dya ra sö ra te c'o añima. Nuc'ua c'e pa c'ü, o ëjë ja nzi anguezeji cja e Jesús, cjanu o dyönüji o xipjiji:

²⁴—Nu'tsc'e xöpüte, o mama e Moisés 'ma cjó c'o ra ndü, 'ma dya be 'ñejui t'i c'ü nu su, nuc'ua c'ü nu su ra chjüntüvi 'ma c'ü 'ñaja o cjuarma c'e bëzo c'ü ya ndü. Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi ndü, je ngue o tjü angueze c'ü ra jñusp'üji c'e t'i c'ü ot'ü ra jmus'ü.

²⁵Nuzgöjme, mi bübüzgöjme yencho bëzo c'o mi cjuarma. 'Ñaja anguezeji o chjüntü, pero o ndü, dya jmusp'ü t'i c'ü. Nuc'ua c'ü na ye nu cjuarma o chjüntüvi c'e ndixü. ²⁶C'ua ja nzi va ndü c'ü ot'ü, je xo va cjañonu c'ü na yeje, 'ñe c'ü na jñi. Nde va cjañoji c'ua nza yenchoji, dya jmusp'üji o t'i. ²⁷Nuc'ua 'ma ya vi ndü nza yencho c'o bëzo, xo ndü c'ua c'e ndixü. ²⁸Nguec'ua rí önnc'üjme, 'ma ra te c'o añima ja c'o nzi gui mangue, ¿cjo ngue c'ü ra tsjapü nu su c'e ndixü? Na ngueje nza yenchoji nde go tsjapü o suji.

²⁹O ndünrû c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya jo c'ua ja gui mbeñegueji. Na ngueje 'ma in xörügeji o jña Mizhocjimi, dya in unnc'ëji ngüenda pje ne ra mama yo; dya xo in pärägueji ja ga cja c'ü me na zëzhi Mizhocjimi. ³⁰Yo nte chjüntüji. Xo 'ñe c'o o t'iji, chjüntüji. Pero 'ma ra te c'o añima, dya cja ra chjüntüji. Na ngue ra chjëntji nza cja c'o o anxe Mizhocjimi c'o dya chjüntü.

³¹¿Cjo dya in xörügeji yo o jña Mizhocjimi c'ü mama ra tetjo c'o añima? ³²Mama a cjava o jña: "Nguezgö o Mizhocjimizü e Abraham, 'ñe e Isaac, 'ñe e Jacob", eñe Mizhocjimi. Nguec'ua ixi 'ñetsetjo zö ya ndü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob, pero bübütjoji y ra tetjoji, eñe e Jesús.

³³Nuc'ua 'ma mü o dyärä c'o nte c'o jña c'o mi xöpü e Jesús, me mi süji, dya mi pärä pje ro nguiññiji.

El mandamiento más importante

³⁴Xo 'ñe c'o saduceo dya cja mi päräji pje ro manji. Nuc'ua 'ma mü o mbärä a cjanu c'o fariseo, cjanu o chëzhiji c'ua a jmi e Jesús. ³⁵'Ñaja anguezeji c'ü me mi pärä o ley Mizhocjimi, chaque o tsjapü t'önü e Jesús ngue c'ua ro zö'ö, o xipji:

³⁶ —Xöpüte, ¿ja ngue c'ü xenda ni muvi mandamiento cja o ley Mizhocjimi?

³⁷ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—C'ü rí tsjaji, rí ñeji Mizhocjimi c'in Jmugueji. Rí ñegueji co texe in mü'büji, 'ñe co texe in aljmaji, 'ñe co texe in pjeñeji. ³⁸ Nujnu nguejnu ot'ü yo o mandamiento Mizhocjimi, ngue nu nda ni muvi. ³⁹ Bübü c'ü 'naja o mandamiento angueze c'ü xo chjënjuí nu cja ró xi'ts'iji c'ü mama a cjava: "Rí s'iyaji yo nin minteji, c'ua ja nzi gui s'iyatsjégueji", eñe Mizhocjimi. ⁴⁰ Nu 'ma rí tsjague c'ü mama nujo yeje o mandamiento Mizhocjimi, ya xo i tsjague 'ma c'ü mama texe o jña Mizhocjimi yo xiji ley, 'ñe yo o dyopjü c'o profeta, eñe e Jesús.

¿De quién es hijo el Cristo?

⁴¹ Nuc'ua 'ma xe ma cãã c'o fariseo, o ña e Jesús. ⁴² O xipjiji:

—¿Pje xo in mangueji ja rga cja c'ü ri ngue Cristo? ¿Cjõ ri ngue o mboxbêche?

O ndünrüji c'ua:

—Ri mboxbêche cja e David.

⁴³⁻⁴⁴ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Na jo c'ü. Pero 'ma o mama e David c'ü ja ga cja e Cristo, ¿jenga o mama: "Nuc'ü, in Jmugõ c'ü", eñe? In pãrãgueji o Espiritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e David o dyopjü a cjava: Mizhocjimi o zopjü in Jmugõ o xipji: "Mimi cja in jodyëgõ.

Ri da c'ü ri mandague hasta 'ma cja rí chõpü yo nuc'ü na ü", eñe Mizhocjimi va dyopjü e David.

⁴⁵ E David o nãã e Cristo o mama: "Ngue in Jmugõ", eñe. ¿Pje ne ra mama c'ü ri mboxbêche e Cristo cja e David 'ñe c'ü xo ri ngue o Jmu?, eñe e Jesús va tsjapü t'õnü c'o fariseo.

⁴⁶ Nguec'ua anguezeji dya sö ro ndünrüji. Ndeze c'e pa c'ü, dya cja cjõ xe rezga xe ro dyõñüji e Jesús.

23

Jesús acusa a los fariseos y a los maestros de la ley

¹ Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o nte 'ñe c'o o discípulo, o xipjiji:

² —Nujyo xõpü o ley Mizhocjimi 'ñe yo fariseo, ja ngamaji ra xõpüji yo nte, ra xipjiji ja ga cja c'ü o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. ³ Nguec'ua texe c'o ra xi'tsc'ejji yo, nde rí tsjagueji, dya ri jyëzgueji. Pero dya rí tsjagueji c'ua ja ga tsja anguezeji. Na ngueje mamaji c'ü na jo, pero dya cjaji. ⁴ Anguezeji xipjiji yo nte c'o ley c'o na s'ëzhi, dya sö ra cupleji. Nguec'ua chjëntjuí c'ü rí ät'ãji o trapõjõ c'o ri tütüji, c'o me na jyü rgã nduns'üji. Pero anguezeji dya ne ra mbasp'üji ne rí 'naja o ñidyëji. ⁵ Texe c'o cja yo fariseo 'ñe yo xõpü o ley Mizhocjimi, cjaji

c'ü rguí jñanda yo nte. C'ü cjaji, ät'ãji xenda na nojo yo ts'icüero yo tjün't'üji cja o yüdüji 'ñe a nzhë'ëji, nu ja pãt'ãji o jña Mizhocjimi. Xo ät'ãji xenda na maja yo fleco yo 'nüns'ü a squina o bituji. ⁶ Ma cjaji mbaxua, me juajnüji o lugar c'o xe na jo'õ ja na mimiji ra ziji o xëdyi, ngue c'ua yo nte ra jñandaji anguezeji ra mamaji me na jõi. Xo 'ñe 'ma põi cja nintsjimi, me xo juajnüji o lugar c'o na jo nu ja ra mimiji. ⁷ Me neji ra tsja yo nte ra mbësp'iji t'ëcjañõmü rgã zenguaji cja chõjmü. Me xo ne o mü'büji ra mama yo nte ra xiji xõpüte.

⁸ 'Pero nu'tsc'ejji in discípulotsc'õji, dya rí ñe'ejji c'ü cjõ ra xi'tsc'ejji xõpüte. Na ngueje 'natjo c'ü in xõpütegueji c'ü nguezgõ e Cristo o 'ñempque Mizhocjimi, y textetsc'ejji in cjuarmaji. ⁹ Dya cjõ ri xipjiji tata cja ne xoñijõmü c'ü rí süji nza cja Mizhocjimi. Na ngueje 'natjo c'ü nin Tatagueji; ngueje c'ü bübü a jens'e. ¹⁰ Dya xo rí ñe'ejji ra xi'ts'iji jmu, na ngueje 'natjo c'in Jmugueji, c'ü nguezgõ e Cristo. ¹¹ Nu 'ma in negueji ra mbë'tsc'ejji na nojo, ni jyodü rí pjõstegueji cja yo in cjuarmaji. ¹² Na ngueje c'ü ra tsjapütsjë rrã nojo, ra tsjapüji dya pje rguí muvi c'o. Y c'o dya ra tsjapü na nojo, ra tsjapüji na nojo c'o.

¹³ Nu'tsc'ejji in xõpüji o ley Mizhocjimi, 'ñetsc'ejji in fariseoji, in cjaqueji na jots'üji pero dya cjõna. Juentsc'ejji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngueje in c'asp'üji yo nte, ngue c'ua dya unü o mü'büji Mizhocjimi c'ü manda. Nu'tsc'ejji dya in jëzji ra mandats'üji c'ü, y c'o ne'e c'ü ra manda Mizhocjimi cja anguezeji, in c'asp'üji.

¹⁴ Nu'tsc'ejji in xõpüji o ley Mizhocjimi, 'ñetsc'ejji in fariseoji, in cjaqueji na jots'üji, juentsc'ejji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngueje in jünbügueji c'o pë's'i c'o ndixü c'o ya ndü nu xira. Y para dya ra mama yo nte na s'otsc'ejji, chaque me mezhe gui dyõtqueji Mizhocjimi. Nguec'ua ri xi'tsc'õji, 'ma ra jñün'c'üji ngüenda Mizhocjimi, xenda ra jñu's'üts'üji c'ü rguí sufregueji.

¹⁵ Nu'tsc'ejji in xõpüteji 'ñetsc'ejji in fariseoji, in cjaqueji c'ü na jots'üji, juentsc'ejji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue in pes'ejji cja mar in sãt'ejji texe cja ne xoñijõmü. In xõpüji yo nte, xa'ma cjõ ra 'ñejme c'ua ja nzi gui 'ñejmegueji. Nuc'ua c'o nte c'o ejme c'ua ja gui xiqueji, xenda cja na s'o c'o, que na ngue'tsc'ejji. Nguec'ua xenda pë's'i o s'ocüji c'ü rguí möji a ma a linfiernu.

¹⁶ Nu'tsc'ejji in xõpüteji 'ñetsc'ejji in fariseoji, in cjaqueji in jizhigueji nu o 'ñiji Mizhocjimi, pero ya tsot'ü in chõgueji in chjëntc'ejji nza cja 'na ndëzhõ. Juentsc'ejji, ra castigaots'üji Mizhocjimi, na ngueje in mamaji: "Ma cjõ c'o ra nãã nzi ga mbãã ne templo, dya xo rguí muvi 'ma. Nguec'ua dya ni jyodü ra mama c'o na cjuana. Pero 'ma cjõ c'o ra nãã c'o traste de oro c'o bübü

a mbo cja ne templo, ni muvi 'ma c'ü ra nädä. Nguec'ua ni jyodü ra mama c'ö na cjuana", in eñeji. ¹⁷ Nu'tsc'ejji ya tsot'ü in chöji, dya in päräji ja ga cja. Rí xi'tsc'öji c'ü xenda ni muvi ne templo, que na ngueje c'ö traste de oro c'ö bübü a mbo. C'ü na sjü c'ö traste de oro, je ni 'ñeje cja ne templo. ¹⁸ Dya xo in cjaþüji me ni muvi c'e arta nu ja pö'tp'üji animale Mizhocjimi, cja rrü ndü'tp'üji nu. Na ngueje in mangueji: "Ma cjó c'ö ra nädä nzi ga mbärä c'e arta, dya ni muvi 'ma c'ü ra nädä. Pero 'ma cjó c'ö ra nädä c'ö animale c'ö tjü'tp'üji nu, ni muvi 'ma", in eñeji. ¹⁹ Nu'tsc'ejji ya tsot'ü in chöji, dya in päräji ja ga cja. Rí xi'tsc'öji c'ü xenda ni muvi c'e arta, que na ngue c'ö animale c'ö tjü'tp'üji Mizhocjimi nu. Na ngue c'ü na sjü c'ö animale, je ni 'ñeje cja ne arta. ²⁰ C'ü ra nädä nzi ga mbärä c'e arta, nädä 'ma c'e arta 'ñe texe c'ö animale c'ö tjü'tp'üji Mizhocjimi nu. ²¹ C'ü ra nädä ne templo, xo nädä 'ma Mizhocjimi c'ü bübü cja ne templo. ²² C'ü ra nädä nzi ga mbärä a jens'e, nädä 'ma c'ua ja manda Mizhocjimi, xo nädä 'ma Mizhocjimi c'ü manda nu.

²³ 'Nu'tsc'ejji in xöpüteji 'ñetsc'ejji in fariseoji, in cjaþüji c'ü na jots'üji, in mbeñeji Mizhocjimi in unüji c'ö in xits'ajñaji, 'ñe c'ö 'ñaja in pjñ'ñoji. Na jo rí tsjaji a cjanu, dya rí jyëzigueji. Pero juentsc'ejji, ra castigaots'üji Mizhocjimi, na ngue dya in cö'tp'üji 'ñi c'ö jña c'ö xenda ni muvi cja o ley Mizhocjimi. Mama c'e ley rá cjañi c'ö na jo, 'ñe rá juentseteji, 'ñe rá cumpleji c'ua ja nzi rgá mamaji. Nujyo, nguejyo xenda mi jyodü rvi tsjagueji yo. ²⁴ ¿Ja rgá sö rí jichiji yo dya pärä ngue c'ua ra mbäräji o 'ñiji Mizhocjimi? Maco ya tsot'ü in chöji, dya xo in pärägueji. C'ü ni jyodü rí tsjaji, dya in cjañi. Y c'ü dya nda ni muvi, ngue c'ü in jodü rí tsjaji c'ü. Nguec'ua in chjëntc'ejji nza cja 'na bëzo c'ü ro ma cja mëje ro paxü c'e ndeje ngue c'ua dya ro ts'üt'ü o ts'imörö. Cja rrü zitjo c'e ndeje, maco ri o'o nu 'na camello.

²⁵ 'Bübü o nte c'ö pe'ch'e a xes'e o mojmü 'ñe o xalo, pero dya xibi na jo a mbo. Nguec'ua na s'ö a mbo c'ö mojmü 'ñe c'ö xalo. Je xo ga cjatsc'ejji nu, nu'tsc'ejji in fariseoji. In xindyëji in tjintsiji c'ü ni xes'ets'üji pero bübü a mbo in mü'büji c'ö na s'ö; me in jodü ja rguí tsjapü in tsjac'ejji c'ö pé's'i yo nin minteji. Juentsc'ejji ra castigaots'üji Mizhocjimi. ²⁶ Nu'tsc'ejji in fariseoji, ya tsot'ü in chögueji, dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Ot'ü rí jyodüji ja rgá ndin'tsc'i in mü'büji. Nuc'ua, rrä jo c'ü ni xes'ets'üji 'ñe a mbo in mü'büji.

²⁷ 'Nu'tsc'ejji in xöpüteji 'ñetsc'ejji in fariseoji in cjaþüji na jots'üji, juentsc'ejji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngueje in chjëntc'ejji nza cja o panteón cja campo santo. Ch'öxcüji a xes'e c'ü ni 'ñetse na zö,

pero a jöümü me jä'ä c'ö o ndo'dye c'ö añima, 'ñe cjo ts'è me na x'i'í. ²⁸ Je xo ga cjatsc'ejji nu, a xes'ets'üji in jizhiji c'ü ni mama yo nte na jotsc'ejji. Me in cjaþueji c'ü na jots'üji, pero a mbo in mü'büji me bübü na puncjü c'ö na s'ö.

²⁹ 'Nu'tsc'ejji in xöpüteji 'ñetsc'ejji in fariseoji, juentsc'ejji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngueje in cjaþüji c'ü na jots'üji, pero dya cjuana. In jä'p'äji panteón c'ua ja dyögüji c'ö profeta mi jinguä, 'ñe in ä'tp'äji me na zö'o c'ua ja dyögüji c'ö 'ñaja c'ö o tsja na jo. ³⁰ In mamaji 'ma ya ri bünc'ejji c'ö cjé 'ma mi cärä c'ö in mboxpalegöji, dya rvi pjösp'ügueji 'ma mi pö't'üji c'ö profeta. ³¹ Nguec'ua in mantsjégueji ngue o mboxbëchets'üji c'ö o mbö't'ü c'ö profeta. ³² Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí cjuatügueji c'ö na s'ö c'ö xe bëzhtjo ro tsja c'ö in mboxpaleji.

³³ C'ö in mboxpalegüejji, ma s'öji nza cja o c'ijmi. Nu'tsc'ejji je xo ga cjatsc'ejji nu. Nguec'ua, ¿ja rgá sö rí c'ueñeji c'ü dya ra jñün'c'üji ngüenda rguí möji a ma a linfiernu? ³⁴ Nutscö rá täja o profeta 'ñe c'ö pärä o 'ñiji Mizhocjimi, 'ñe c'ö ra xöpü o jña angueze. Anguezeji, bübü c'ö rí chät'äji cja ngronsi rguí pö't'ügueji; 'ñaja c'ö rí cha's'üji cja nintsjimi. Y nzi 'na jñiñi rí chäji c'ö. ³⁵ Cja ne xoñjömü ya mbö't'üji na puncjü o nte c'ö mi cja na jo. C'ü ot'ö o mbö't'üji mi ngue e Abel c'ü mi cja na jo. C'ü bëþja o mbö't'üji mi ngue e Zacarías c'ü mi mböcjimi c'ü mi ngue o t'i e Berequías. I tsjögüji a nde nu ja na sjü 'ñe cja c'e arta nu ja tjü'tp'üji animale Mizhocjimi, i pö't'üji e Zacarías. Na ngue c'ü rí tsjapüji ra sufre c'ö rá täja ra é zo'c'üji, ra jñün'c'üji ngüenda Mizhocjimi c'ü nde ngue in s'ocügüejji c'ü vi mbö't'üji texe c'ö mi cja na jo ndeze e Abel hasta e Zacarías. Nguec'ua me ra tsja'c'üji rí sufreji na puncjü. ³⁶ Na cjuana rí xi'tsc'öji, nu'tsc'ejji in cäräji yo cjé dya, ngue'tsc'ejji rí sufregueji yo.

Jesús llora sobre Jerusalén

³⁷ 'Nu'tsc'ejji in menzumüji a Jerusalén, in pö't'üji c'ö profeta, 'ñe in pjat'üji o ndojo c'ö va täja Mizhocjimi va é zo'c'üji. Na puncjü rvä juentsc'öji. Mi negö ro jmu'tc'ejji c'ua ja nzi ga tsja 'na ngöñi, juis'i c'ö o ts'ingöñi a mbo cja o juaja, pero dya xo i 'ñe ri chëzhgueji. ³⁸ Tsjiññji. Xe järätjo a Jerusalén nu nin ndajññigüejji, pero ya jyëts'ijji dya Mizhocjimi. ³⁹ Rí xi'tsc'öji ndeze ne ndajme dya, dya cja xe rí jñandgöji va hasta 'ma cja rí mamaji: "Me na jo nu va ëjë nu o 'ñeme Mizhocjimi ra manda", rí 'ñeñeji.

24

Jesús dice que el templo será destruido

¹ Nuc'ua 'ma ma pedye e Jesús cja c'e templo, o ëjë c'ua c'ö o discípulo o chëzhiji a jmi, ngue c'ua ro jichiji e Jesús c'ü me ma zö

c'e templo. ² Cjanu o mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Me *in* jandgueji ne templo. Pero na cjuana rí xi'tsc'öji, ra zädä c'o pa 'ma dya cja ra jyäns'ä yeje ndojo c'o dya ra yät'ä.

Señales antes del fin

³ Nuc'ua e Jesús o ma cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos, o mimi c'ua nu. Nuc'ua c'o o discípulo o ëji a jmi, o 'ñe xipjiji:

—Xitscöjme jinguä ra yät'ä ne templo. Xo rí xitscöjme pje ma señal c'ü rga pärgöjme 'ma rí 'ñecje na yeje, y 'ma ra nguins'i ne xoñijöümü.

⁴ Cjanu o ndürü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Pjötöpüji ngüenda c'ü dya cjó ra dyonpü'eji. ⁵ Na ngueje ra ëjë na puncjü c'o ra jñüncügö in chjü, ra mamaji ngeuje Cristo anguezeji, ngue c'ua ra dyonpüji na puncjü yo nte. ⁶ Y rí dyäräji ri cjai o chü. Xo ra mbezheji ya ri cjai o chü. Pjötöpüji ngüenda c'ü dya rí sügueji, na ngueje ni jyodü ra zädä yo. Pero dya be ri sädä 'ma ra nguins'i nu xoñijöümü. ⁷ Yo país ra chüji co yo 'ñaja país. C'o rey ra chüji co c'o 'ñaja rey. Na puncjü c'ua ja ra sufrefji o tjimi, 'ñe c'ua ja ra mbi'i na zézhi ne xoñijöümü. ⁸ Nujoy, nguejyo rguí mbürü ra sufrefji yo.

⁹ Nuc'ua texe cja yo país ra nuc'eji na ü, na ngueje c'ü ni 'ñejmezügöji. Ra nzhöc'ügueji nu ja rí sufrefji, y ra mbö'tc'eji. ¹⁰ Nuc'ua na puncjü c'o ra xögü cja Mizhocjimi, y ra pötca nzhötsjéji o dyoiji, y ra pötca nuji na ü. ¹¹ Na puncjü c'o ra 'ñe tsjapü ri ña o jña Mizhocjimi, ra 'ñe dyonpü na puncjü o nte. ¹² Na puncjü c'o dya cja ra s'iya o dyoiji, na ngueje dya cja ri ätäji Mizhocjimi. ¹³ C'o sido ra 'ñejmezüji, ra ma bübütojoi co Mizhocjimi. ¹⁴ Nuc'ua textjo cja ne xoñijöümü ri cärä c'o ra zopjü yo nte ra xipjiji ra dyätäji Mizhocjimi na ngue ngueje c'ü manda. Nu'ma, ngue 'ma ya ra nguins'i nu xoñijöümü.

¹⁵⁻¹⁶ Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü c'e profeta Daniel o mama c'ü ra ë 'naja nte c'ü me rrä s'o a jmi Mizhocjimi, ra 'ñe chjotü texe, y ra 'ñe mimi c'ua ja me na sjü. Nu'tsc'eji ri xörüji yo jña yo, rí unüji na jo ngüenda c'ü rguí päräji. Nguec'ua 'ma rí jñandaji c'ü ya ri bübü nu c'e nte, rí c'ueñeji ri möji a ma cja t'eje, nu'tsc'eji ri cäräji a Judea. ¹⁷ Nu'tsc'eji ri tägäji a xes'e cja in nzungueji, ixtü c'ueñeji, dya pje rí chunüji c'o ri pë's'iji a mbo cja in nzungueji. ¹⁸ Nu'tsc'eji ri bünc'eji cja juajma, dya rí nzhogueji cja in nzungueji c'ü rí 'ñe tsanagueji in bituji. ¹⁹ Juejme c'o ri ndunte 'ñe c'o ri jötü o lélé c'o pa c'o. ²⁰ Dyötüji Mizhocjimi ngue c'ua 'ma rí c'ueñeji, dya ri ngue c'o pa c'o ri järä o sé, ni xo ri ngue nu pa c'ü rí söyaji. ²¹ Na ngueje me ra sufrefji na puncjü c'o pa c'o, c'ü nunca go sufrefji a cjanu ndeze 'ma o jyans'ü ne xoñijöümü. Y dya cja xe ra sufrefji c'ua. ²² Pero Mizhocjimi

ra tsjapü c'ü dya nda ra mezhe c'o pa c'o ra sufrefji, ngue c'ua dya ra chjorü texe c'o nte. Ra tsjapü c'ü dya ra mezhe c'o pa c'o, na ngue ri cärä c'o ya juajnü Mizhocjimi.

²³ Nuc'ua 'ma cjó c'o ra xi'ts'iji: "Je bünc'ua e Cristo" o ra xi'ts'iji: "Je bübü nu e Cristo", ra 'ñents'eji, dya rí creoji c'o xi'tsc'eji a cjanu. ²⁴ Na ngueje ra ëjë c'o ra tsjapü ri ngueje e Cristo. Xo ra ë c'o ri cjapü profeta ri cjapü ri ñaji o jña Mizhocjimi. Ra tsjaji c'o me na nojo c'o nunca mi janda c'o nte, nguec'ua me ra nguijñiji. C'o ri cjapü a cjanu profeta, ra tsjaji a cjanu, ngue c'ua xa'ma ra sö ra dyonpüji c'o ya juajnü Mizhocjimi ra tsjapü o nte. ²⁵ Nguec'ua rí xi'ts'iji dya, ante c'ü ra zädä c'o pa c'o. ²⁶ Nguec'ua 'ma ra xi'ts'iji: "Je va bübü e Cristo cja majjadü", dya rí pedyeji rí ma ñu'uji. O 'ma ra xi'ts'iji: "Je na bübü a mbo cja 'na ngümü c'ü", dya xo rí creoji c'o xi'ts'iji. ²⁷ "Ma go juë's'i dyebe nu ja ni mbes'e e jyarü, ixi 'ñetse textjo a lado hasta nu ja ni nguibi e jyarü. Je xo rga cjatjonu 'ma rá ëcjö na yeje cja Mizhocjimi, ra jñandgöji texe cja ne xoñijöümü. ²⁸ Dyäräji ne jña nu rá xi'tsc'öji dya: "C'ua ja ri 'mana c'e animale c'ü ya rguí ndü, je nguejnu ra jmurü c'o ndopare."

Cómo vendrá el Hijo del Hombre

²⁹ Nuc'ua 'ma ra nguarü ra sufrefji c'o pa c'o, ra bëxömü e jyarü. Y dya ra 'ñetse e zana. Ra jyäbä yo seje. Y ra 'ñünü nujyo na zézhi a jens'e. ³⁰ Nuc'ua ra jñandaji 'na señal a jens'e c'ü rguí mbärä yo nte c'ü ya rva ëcjö na yeje cja Mizhocjimi. Y texe c'o ri cärä cja ne xoñijöümü, me ra nzhümü rgä huëji na ngueje ra jñandgöji rva ëcjö na yeje cja Mizhocjimi. Ra jñandgöji rva ëcjö cja ngömü, ra jñandgöji c'ü me rrä zétsi 'ñe me rrä zözü. ³¹ Nuc'ua, ra mbë'biji na jens'e 'na corneta, y nutscö rá täjä c'o in anxe ra 'ñe jmutüji c'o ya ró juajnügö c'o ri cärä texe cja ne xoñijöümü.

³² Nu'tsc'eji rí unüji ngüenda yo za yo xiji higo. 'Ma ya ra dogü, 'ma ya pjürü peje o xi, *in* pärägueji ngue 'ma ya ra paja ne xoñijöümü. ³³ Je xo rga cjatjonu, 'ma rí jñandaji ya ra zädä texe yo ri xi'tsc'öji, rí päräji 'ma c'ü ya ngue ra nguins'i ne xoñijöümü. ³⁴ Na cjuana rí xi'tsc'öji, c'o ri cärä c'o pa c'o, dya ra ndü texe c'o, hasta 'ma cja ra zädä texe yo rí xi'tsc'öji. ³⁵ Ra nguarü e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, pero nín jñagö nunca ra nguarü nu.

³⁶ Dya cjó pärä pje ma pa, ni pje ma ndajme 'ma ra zädä c'o, ni xo ri pärä c'o o anxe Mizhocjimi, ni xo ri pärägö nutscö o T'izgö Mizhocjimi. Nguextjo mi Tatagö c'ü pärä.

³⁷ C'ua ja nzi ma cja c'o cjé 'ma mi bübü e Noé, je xo rga cjatjonu, 'ma rá ëcjö na yeje cja Mizhocjimi. ³⁸ C'o cjé 'ma mi bübü e Noé, 'ma dya be mi ëjë c'e tradyebe, mi ñönüji 'ñe pje nde mi si'iji. Mi chjüntüji, xo mi chjüntpüji o t'iji hasta 'ma cja zädä c'e pa

'ma mü o cjugü e Noé a mbo cja c'e barco. ³⁹ Dya mbäräji cjo ro 'ñeje c'e tradyebe hasta 'ma cja 'ñeje, go chjorüji c'ua texeji. Je xo rga cjatjonu, 'ma rá êcjö na yeje cja Mizhocjimi. ⁴⁰ Na ngueje ye bëzo c'o rva bübü cja juajma. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü. ⁴¹ Ye ndixü c'o 'natjo c'ua rva cünü. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü.

⁴² Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí pjötpüji ngüenda, na ngueje dya in päräji c'e ndajme 'ma rá êcjö nutscö in Jmuzgöji. ⁴³ 'Na bëzo c'ü ri xo'tp'üji o ngümü, nu 'ma ro mbärä pje ma ndajme c'ü xömü c'ü ro êjë c'e mb'ê, dya ro ñji; ro nde'betjo, dya ro jÿzi ro xo'tp'ü c'ü nu ngümü. ⁴⁴ Je xo rga cjatsc'ejí nu, rí pjötpüji ngüenda, na ngueje nutscö rá êcjö na yeje cja Mizhocjimi c'e ndajme c'ü dya ri tepcöji.

El siervo fiel y el siervo infiel

⁴⁵ 'Nza cja 'na lamu c'ü 'ñeje 'na mbëppi c'ü cjacjuana, 'ñe c'ü pärä ra nüpü na jo. Ra tsja c'e lamu ra xipji c'e mbëppi c'ü ra 'huinbi c'o ri cärä cja ngümü, ra unüji o xëdyi 'ma nzi ga zant'aji. Ra ma c'ua c'e lamu. ⁴⁶ Nuc'ua, 'ma ra nzhogü c'e lamu, 'ma ra ê chöt'ü c'e mbëppi rrä cja'a c'o vi xipji, me ra mäjä 'ma c'e mbëppi c'ü. ⁴⁷ Na cjuana rí xi'tsc'öji, c'e lamu ra unü c'e mbëppi c'ü ra mbötpü texe c'o ri pë's'i c'e lamu. ⁴⁸⁻⁵⁰ Pero 'ma ri s'ombëppi c'e mbëppi, 'ñe ra mamatsjé: "C'ín lamugö ra mezhjtjo c'ü", ra 'ñeñe, 'ñe 'ma ra yabü c'o nu mimbëppiji, 'ñe me ra ziji o xëdyi 'ñe ra tji co c'o me t'í, nuc'ua ra êjë c'ü o lamu nu c'e pa c'ü dya ri te'be, 'ñe c'e ndajme c'ü dya ri pärä. ⁵¹ Nuc'ua c'e lamu ra manda ra ndas'üji na puncjü co chirrio c'e mbëppi, cja rrü pant'aji c'ua ja rva cä c'o mi cjapü mi cja na jo. Je ra hué nu c'ü, 'ñe ra nguüxnt'ü o s'ibi rgä sufre na puncjü.

25

El ejemplo de las muchachas

¹ 'Rá xi'tsc'öji dya 'na ejemplo c'ü ja rgä manda Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Mi bübü dyëch'a xunt'i c'o mi tunü o sivi. O mbedye o möji, ro ma ndünrüji 'na t'i c'ü ya ro chjüntü. ² Tsi'ch'a anguezeji c'o dya mbeñe na jo, pero c'o tsich'a o mbene na jo c'o. ³ Nu c'o dya mi jün o pjeñe, o ndunü o siviji, pero dya xe go ndunüji petroleo c'ü ro xich'iji 'ma ro tjeze c'ü mi tjé. ⁴ Nu c'o o mbeñe na jo, o ndunüji petroleo co o botiaji, 'ñe c'o xe mi po'o c'o o siviji. ⁵ Nuc'ua xe mezhjtjo ro säjä c'e t'i c'ü ro chjüntü. Nguec'ua c'o xunt'i o ndägäji o t'ji, o t'ji. ⁶ Nuc'ua c'ü ndexömü, o dyäräji 'na jña c'ü mi mapjü mi mama: "Ya va êjë nu ra chjüntü; pedyeji ma chjünrüji" ⁷ O böbü c'ua texe c'o xunt'i, cjanu o jocü c'o o siviji. ⁸ Nu c'o dya mi pë's'i o pjeñe, o xipjiji c'o vi mbeñe na jo: "Dyacöjme ts'ë in petroleooji, na ngueje ya ne ra juench'etjo yo in sivigöjme" ⁹ O ndünrü

c'ua c'o vi mbeñe na jo, o xipjiji: "Iyö, dya ra sö rá da'c'üjme. Na ngueje 'ma rá da'c'üjme, dya ra zögöjme, ni xo ri ngue'tsc'ejí. Moji ma chömüji nu ja pöji", eñe c'o xunt'i c'o vi mbeñe na jo va xampja. ¹⁰ Nuc'ua 'ma cja vi mötji, o säjä c'ua c'e t'i c'ü ro chjüntü. Nu c'o ya vi xampja na jo, o cjugüji c'ua co angueze cja c'e ngümü nu ja ro tsajji c'e chjüntü. Jo nu ngot'üji c'ua c'e ngoxtji. ¹¹ Dya mezhe c'ua o säjä c'o xunt'i c'o vi ma ndömü o petroleo, o mamaji: "Xocüzüjme, nu'tsc'e nin t'ecjañömü." ¹² O ndünrü c'ua c'e t'i o xipjiji: "Na cjuana rí xi'tsc'öji, dya rí pä'c'öji", embeji.

¹³ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, rí pjötpüji ngüenda, na ngueje dya in pärägueji ja ma pa, ni pje ma ndajme 'ma rá êcjö na yeje cja Mizhocjimi.

El ejemplo de los talentos

¹⁴ 'Xe rá xi'tsc'öji c'ü 'na ejemplo c'ü ja ga manda c'ü o 'ñeme Mizhocjimi. Mi bübü 'na bëzo c'ü ro ma ne j'ë. O ma't'ü c'o o mbëppi, o zopcüji c'o mi pë's'i ngue c'ua ro mbötpüji.

¹⁵ C'ü 'na mbëppi o zopcüji tsi'ch'a ts'icaja o merio; c'ü 'na o zopcüji ye ts'icja; c'ü 'na ozopcüji 'naja ts'icaja. O zopcüji c'ua ja nzi rvä sö ro pëppiji nzi 'naji. O ma c'ua na jé c'e lamu. ¹⁶ Nuc'ua c'ü vi s'opcü tsi'ch'a ts'icja, o ma ndömü c'o ro mbö'ö c'ü. Y o ndöjö c'o xe 'na tsi'ch'a ts'icaja o merio. ¹⁷ Je xo va cjatjonu c'ü vi s'opcü ye ts'icaja, o ndöjö c'o xe 'na yeje ts'icaja. ¹⁸ Pero nu c'ü vi s'opcü 'na ts'icaja, o ma dyö'bü a jömü, cjanu dyöpcütjo nu c'o o merio c'ü nu lamu.

¹⁹ O mezhe c'ua na puncjü pa, cja nzhogü c'ü nu lamu c'o mbëppi, o zojnüji ngue c'ua ro tsajji ngüenda. ²⁰ O sä c'ua c'ü vi s'opcü tsi'ch'a ts'icaja o merio, xe ndo ma jüntjo c'o xe tsi'ch'a ts'icaja. Cjanu o xipji c'ua c'ü nu lamu: "Nu'tsc'e ín lamuts'ügö, ñ socüzü tsi'ch'a ts'icaja. Xe va êcjuä yo xe 'na tsi'ch'a yo ró töcjö", ñe. ²¹ O mama c'ua c'e lamu o xipji: "Me na jo ga mbëppjits'ügue. ñ ts-jacjuana ñ tsjague na jo'o co c'o ts'ëtjo c'o ró socüts'ügö. Nudya rá da'c'ü o bëppi c'o xenda ni muvi. Tsjogü me rá mäjui na ngue ñ pëpquigö na jo." ²² Xo säjä c'ua c'ü vi s'opcü yeje ts'icaja, o xipji c'ü nu lamu: "Nu'tsc'e ín lamuts'ügö, ñ socüzügö ye ts'icaja. Nudya bünc'ua yo xe 'na yeje ts'icaja yo ró töcjö", eñe c'e mbëppi. ²³ Nuc'ua c'ü nu lamu o xipji angueze: "Me na jo ga mbëppjits'ügue, ñ ts-jacjuana ñ tsjague na joco c'o ts'ëtjo c'o ró socüts'ügö. Nudya rá da'c'ü o bëppi c'o xenda nu muvi. Tsjogü me rá mäjui na ngue ñ pëpcö na jo", embe. ²⁴ Xo sä c'ua vi s'opcü 'naja ts'icaja, o xipji c'ü nu lamu: "Nu'tsc'e ín lamuts'ügö, rí pä'c'ägö nu'tsc'e in dacüjme o bëppi c'o na jyü; maco ngue'tsc'e in cjapü in tsjacje yo rí tögöjme. Zö nguetscöjme rí podüjme c'o in nzhëxügue 'ñe rí cjaime texe,

pero ngue in ch'ujmügüe nu ja rí ütç'øjme c'o ndëxü. ²⁵ Nguec'ua ró sügö, ró ma ö's'üts'ü nin ts'icajagüe." ²⁶ O mama c'ua c'ü nu lamu o xipji: "Na s'o ga mbëpjitsc'e, me na mañats'ü. Nu'tsc'e in pärägue rí cjanü in tsjacjö c'o ndëxü, zö dya ri podügö ni xo ri pitsigö; ngue'tsc'eji in cjaji texe c'e bëppi. ²⁷ Nguec'ua ma jo rvi ma socüzü cja banco yo in meriogö. Nguec'ua 'ma ro ëcjö, ro dyacöji yo in tsjacjö, 'ñe c'o ya rvi ndöjyö", embe. ²⁸ Cjanu o xipji c'ua c'o o mbepji: "Jñünbüji ne ts'icaja nu jün nu, unnüji nujjnu quiji dyëch'a ts'icaja. ²⁹ C'o ch'unü pje rgüü bëppi, 'ma ra ndöji, xe ra ch'unü 'ma c'o. Pero 'ma dya ra bëppi c'o vi ch'unü ra jñünbüji 'ma c'o vi ch'unüji. ³⁰ Rí pant'aji ne s'ombëppi a ma a linfiernu nu ja na bëxömü. Nujnu, nguejnu je ra huë nu ne mbëppi, 'ñe me ra nguünxt'ü o s'ibi rgá sufre nu", eñe c'e lamu va xipji c'o o mbëppi.

El juicio de las naciones

³¹ 'Nu 'ma rá ëcjö na yeje cja Mizhocjimi, me rrä zëzhizügö. Rá dyacjöjme texe c'o o anxe Mizhocjimi. Nu'c'ua rá mimi nu ja me na zö'ö, ngue c'ua rá jünpü ngüenda yo nte. ³² Nuc'ua texe yo cärä cja ne xoñijömü, ra ngäräji cja in jmigö. Nuc'ua rá xöcüji nza cja 'na mbörü xöcü c'o o ndëchjürü cja c'o chiva. ³³ C'o rí jyëtscö ndëchjürü rá cama cja in jodyë c'o, y nu c'o chiva rá cama c'ü 'nanguarü. ³⁴ Nuc'ua nutscö rí mandagö rá xicö c'o ri cärä in jodyë: "Nu'tsc'eji na jots'üji cja jmi Mizhocjimi nu mi Tatagö, chjä'dägueji. Rá da'c'üji dya, c'ü xo rí mandagueji. Ndeze 'ma dya be mi t'ät'ä nu xoñijömü, o xöcüts'üji a cjanu xo rí mandagueji. ³⁵ Rá ca'c'üji a cjanu, na ngueje 'ma mi santc'ö, nu'tsc'eji mi dacöji c'ü ro sigö. Y 'ma mi türegö, nu'tsc'eji mi dacöji ndeje. Y 'ma ró sät'ägö cja in jñiñigüejji i säcjöji zö dya mi ngue in menzumüzgöji. ³⁶ Y 'ma dya mi cäjägö pje ro jegö, nu'tsc'eji mi dacöji c'ü ro jegö. Y 'ma mi sö'dyëgö, nu'tsc'eji mi pa cjinngöji. Y 'ma mi cjocö a pjörü, nu'tsc'eji mi pa nugöji nu", rá embe c'o ri cärä cja in jodyë. ³⁷ Rá ndünrü c'ua c'o vi tsja na jo, ra xitscöji: "Nu'tsc'e in Jmuts'ügöjme, çjinguä ró jantc'ajme mi santc'e c'ü ró da'c'ö'jme 'na xëdyi? Çjinguä mi türegue c'ü ró da'c'üjme ndeje? ³⁸ Çjinguä i sät'ägue cja in jñiñigöjme c'ü ró säc'öjme? Çjinguä dya mi cägue bitu c'ü ró da'c'üjme c'ü ri jyegue? ³⁹ Çjinguä ró jantc'ajme mi södyëgue, o c'ü mi cjo'cügue a pjörü c'ü ró ma cjinnc'ijme?", ra 'ñenzgö c'o vi tsja na jo. ⁴⁰ Nutscö rí mandagö rá tjünrü c'ua rá xipjiji: "Nu cjuana rí xi'tsc'öji, c'ü vi pjös'ügüejji yo mi ts'icjuarmagö nujyo dya pje mi pjëzhi, xo 'ñetscö xo i pjöxcöji", rá embe c'o.

⁴¹ Nuc'ua rá xipji c'o ri cärä in scerda: "Nu'tsc'eji, me na s'otsc'eji, c'ueñeji cja in jmigö, möji cja sivi c'ü nunca ra juench'e, c'ü o dyät'ä Mizhocjimi c'ua ja ra sufre c'ü dya jo, 'ñe c'o demonio c'o ngue o dyoji. ⁴² Na ngueje 'ma santc'ö dya i dyacöji c'ü ro si. Y 'ma mi sufregö 'nure, dya i dyacöji ts'ë ndeje. ⁴³ Y 'ma ró sät'ägö cja in jñiñigüejji, cya i recibidozüji. Y 'ma dya mi cägö bitu c'ü ro je'e, dya i dyacöji c'ü ro jegö. Y 'ma mi sö'dyëgö 'ñe 'ma mi cjocö a pjörü, dya mi pa cjinngügöji." ⁴⁴ Nuc'ua anguezeji xo ra ndünrüji ra xitscöji: "Nu'tsc'e in Jmuts'ügöjme, çjinguä ró jantc'ajme mi sant'ague o mi sufregue 'nure, o i sät'ägue cja in jñiñigöjme c'ü dya ró pjöxc'ume? Çjinguä dya mi cägue bitu c'ü rvi jye, o mi sö'dyëgue, o mi cjo'c'e apjörü, c'ü dya ró cö'tc'üjme 'ñi?" ⁴⁵ Nuc'ua rá tjünrü rá xicöji: "Na cjuana rí xi'tsc'öji, dya i pjösc'öji a cjanu ne rí 'na yo mi cjuarmagö yo dya pje mi pzëshi. C'ü dya vi pjösc'öji yo, xo 'ñezgö, dya xo i pjöxcöji", rá embeji. ⁴⁶ Nuc'ua rá tägöji ra möji nu ja nunca ra nguarü rgá sufrejji. Pero c'o vi tsja na jo, ra möji ra ma ngäräji a jmi Mizhocjimi para siempre.

26

Planes para prender a Jesús

¹ Nuc'ua 'ma o nguarü e Jesús o mama c'o jña c'o, xe go xipji c'ua c'o o discipulo:

² —In päräji ya bëzhito yepa ra zädä c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua. Nutscö rvä ëcjö cja Mizhocjimi, ra nzhögügöji ngue c'ua ra ndät'äzüji cja ngronsi, embeji.

³ Nuc'ua c'e xömü c'ü, o ma c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita c'o pje nde mi pjëzhi, o ma jmurüji cja c'e palacio nu ja mi bübü c'ü mi mero ndamböcjimi c'ü mi chjü Caifás. ⁴ O ñaji ra rva cja rvä zürüji e Jesús c'ü dya ro mbärä c'o nte. Ro zürüji ngue c'ua ro mbö't'üji. ⁵ Mi mamaji:

—Dya ra jogü rá sürüji cja ne mbaxua; 'na ra huëñi yo nte ra tsja o dyëji, eñeji.

Una mujer unge a Jesús

⁶ 'Na nu pa, mi bübü e Jesús a Betania nu cja nu ngumü e Simón c'ü mi sö 'na ngueme c'ü ni chjü lepra. ⁷ O säjä c'ua 'na ndixü nu ja mi bübü e Jesús, ma tü 'na botia ndojo c'ü mi po'o c'o me ma jo ma jyärä. Me mi muvi na puncjü o merio c'o. Cjanu xisp'i o ñi e Jesús 'ma ya ma jü'ü cja mexa. ⁸ C'o o discipulo e Jesús o jñandaji c'ü vi tsja c'e ndixü. Me co üdüji c'ua go mamaji:

—Chjä, jyäctjo. Çjenga ya bëzhi yo me ni muvi? ⁹ Mi sö ro bö'ö na mizhi nu, ngue c'ua c'o merio c'o, ro ch'unü yo dya pje pë's'i, eñe c'o.

¹⁰ O unü ngüenda e Jesús c'o vi mama c'o discipulo, o xipjiji c'ua:

—¿Jenga na molestaoji ne ndixū? Maco na jo c'ü o tsjacö nu. ¹¹ Nu'tsc'ejí xe rí mintcjeji nujuo dya pje pè's'i, pero nutscö ra zädä 'ma dya cja rá búnc'ö a ndetsc'ejí. ¹² Ne ndixū nu, ya xisquigö ín cuerpo nujuo na jo ga jyärä, ngue c'ua ya na segura c'ü rgá dyögüzgöji. ¹³ Na cjuana rí xi'tsc'öji, texe cja ne xofijöümü c'ua ja ra zopjüji yo nte ra xipjiji ja ga czazgö, nde ra nádäji nu o tsja ne ndixū nu, ngue c'ua ra mbeñeji nu na jo nu o tsjacö, eñe e Jesús.

Judas traiciona a Jesús

¹⁴⁻¹⁵ C'o doce discípulo, mi búbü 'naja c'ü mi chjü Judas Iscariote. Nuc'ü, o ma c'ua cja c'o ndamböcjimi, o ma xipjiji:

—¿Ja nzi rí tsjötügöji ngue c'ua rá nzhö'c'üji e Jesús?

Nuc'ua c'o ndamböcjimi o ngö't'üji treinta merio o plata e Judas. ¹⁶ Ndeze c'ua, o mbürü e Judas o jyodü c'ü ja rvá tsjapü, ngue c'ua ro nzhö e Jesús.

La Cena del Señor

¹⁷ Ya vi zädä c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, 'ma mi siji o tjömèch'i c'o dya mi bäs'ä. C'ü ot'ü pa c'ü mi pjongtji c'e mbaxua, o èjë c'ua c'o discípulo cja e Jesús, o xipjiji:

—¿Ja ngue c'ua ín ne rá ma ät'äjme o jñönü c'ü rí sigue rgui súpque ne mbaxua?

¹⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'ua yeje c'o o discípulo:

—Mévi a ma a Jerusalén rí ma zopjüvi c'e bëzo c'ü ya ín părăguevi, rí xipjivi: “Va tációbe c'e xöpüte rá xi'ts'ibe c'ü ya va sädä c'ü ra sufre. Nguec'ua c'e mbaxua je ra züpü cja ín nzungue co c'o o discípulo, va 'ñenzgöbe c'e xöpüte.” Je rí xipjivi a cjanu.

¹⁹ Nuc'ua c'o discípulo o mévi c'ua ja va xipjivi e Jesús, o ma dyät'ävi c'e jñönü c'ü rví züpüji c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua.

²⁰ Nuc'ua 'ma ya vi nzhä, o mimi c'ua e Jesús cja c'e mexa ro ziji o xèdyi c'o doce o discípulo. ²¹ 'Ma ndänt'ä ma siji o xèdyi, e Jesús o xipjiji:

—Na cjuana rí xi'tsc'öji, búbüts'ejí 'na c'ü ra nzhögügö cja o dyé c'o ra mbötöc, embeji.

²² Anguezeji 'ma o dyäräji a cjanu, me go ndumüji c'ua. O mbürü o mama nzi 'naja anguezeji mi xipjiji e Jesús:

—¿Cjo nguetscö, ín Jmuts'ügö?

²³ O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—'Naja c'ü ya ndü'bü o xèdyi co nuzgö cja ne mojmü nu rrä sigöji, ngue c'ü ra nzhögügö c'ü. ²⁴ Nutscö rvä ècjö cja Mizhocjimi, ra mbötöc'ji c'ua ja nzi ga t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Pero juejme c'e bëzo c'ü ra nzhögügö. Xenda rvä jo c'ü dya ro jmus'ü c'e bëzo c'ü, na ngueje ra ma sufre na puncjü.

²⁵ O ndünrü c'ua e Judas nu c'ü ro nzhö'ö, o mama:

—¿Cjo nguetscö, xöpüte?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Ya i mantsjègue, ngue'tsc'e.

²⁶ 'Ma ndänt'ä ma siji o xèdyi, o jñü c'ua e Jesús 'na tjömèch'i, o unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xèmbi c'o o discípulo, o xipjiji:

—Jñüji ne tjömèch'i nu rrä xèñc'iji, rí siji. Nujnu ngue ín cuerpogö nu.

²⁷ Cjanu o ndès'i c'ua c'e vaso. O unü 'na pöjö Mizhocjimi, cjanu unü c'o o discípulo, o xipjiji:

—Sigueji c'ü po'o nu ín texeji. ²⁸ Na ngueje nujuo, ngue ín tsjigö nu. Na ngue c'ü rga pjödügö ín tsji rá tügö, Mizhocjimi ra tsja dya c'ua ja nzi va mama; ra perdonao dya o nzhubü na puncjü o nte. ²⁹ Rí xi'tsc'öji, ndeze dya, dya cja xe rá sigö o ndeje o uva hasta 'ma cja ra zädä c'e pa 'ma 'natjo c'ua rá cäräji nu ja rá mandagö, c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi c'ü mi Tatagö. Cja rá sigöji 'ma c'o cja nuevo c'o me xe rrä jo, eñe e Jesús.

Jesús anuncia que Pedro le negará

³⁰ Nuc'ua o tóji 'na himno va ma't'üji Mizhocjimi. Cjanu o mbedyeji c'ua a tji, o möji cja c'e t'ejé c'ü ni chjü Olivos. ³¹ Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Texets'ügueji nde rí jyèzguigöji ne xömü dya, na ngue c'ü ra tsjacügöji. Na ngueje ya t'opjü a cjava: “Rá nzhö'ö c'e mbörü ra mböt'üji. Nguec'ua c'o o ndènchjürü ra mböt'ü c'o”, eñe. ³² Pero 'ma rá tegö a nde cja c'o aña, ot'ü rá magö a ma a Galilea, ngue c'ua 'ma rí sätc'ejí nu, ya rva búnc'ö nu.

³³ O ndünrü c'ua e Pedro o xipji:

—Zö texe ra jyèts'igüejí, pero nuzgö nunca rá jèts'igö, eñe.

³⁴ E Jesús o xipji c'ua:

—Na cjuana rí xi'tsc'ö, dya be ri huè'ë o tare ne xömü dya, 'ma ya na jñi rgui tsädä c'ü dya ín päcägö.

³⁵ O mama c'ua e Pedro:

—Zö rá tügö co nu'tsc'e, pero nunca rá cädägö c'ü rgá pä'cägö, eñe c'ü.

Xo nde va mantjo c'ua texe c'o o discípulo.

Jesús ora en Getsemaní

³⁶ Nuc'ua o möji nu ja mi chjü Getsemaní. Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Mimiji va, ndeze c'ü rá magö a manu, rá ma ötü Mizhocjimi c'ü mi Tatagö, eñe.

³⁷ Nuc'ua e Jesús o zidi e Pedro 'ñe nza yeje c'o o t'i e Zebedeo. O mbürü o ndumü c'ua e Jesús, y me mi cijñi na puncjü.

³⁸ Nuc'ua o xipjiji:

—Me rí ndumügö, rí sö ra mbötügö c'ü rgá sentiogö. Chepquetjoji va, dya rí ñi, eñe e Jesús.

³⁹ Xe go ma c'ua xe ts'iquè a ma a xo'ñi, o ndüne a jömü, o dyötü Mizhocjimi o mama:

—Mí Tatats'ügö, 'ma ra sö, rí ts'a's'ü c'ü dya ra zädä c'ü rá sufregö. Pero dya rí

tsjague c'ua ja rgá negö, tsjague c'ua ja nzi gui ñegue, eñe e Jesús va dyötü Mizhocjimi.

⁴⁰ O nzhogü c'ua e Jesús nu ja mi carã c'o ññi o discípulo, o 'ñe chöt'ü ya nde vi itjo c'o. E Jesús o xipji c'ua e Pedro:

—¿Cjo dya mi sö rvi chepquegöji 'na ts'indajme c'ü dya rvi ícjeji? ⁴¹ Dya ri ñji. Dyötqueji Mizhocjimi ngue c'ua dya ra ndö'c'ejí c'ü dya jo. Já, a mbo in mün'c'ejí in neji c'ü dya ri ñji ngue c'ua ri dyötqueji Mizhocjimi. Pero yo in cuerpoji, ya mbo o cué yo, embeji c'o.

⁴² Nuc'ua o ma na yeje, o ma dyötü Mizhocjimi o mama:

—Mi Tatats'ügö, 'ma dya sö ra cjogü c'ü rá sufre, ri ne rá sufregö 'ma. Na ngue je ri negö ri tsjacö c'ua ja nzi gui ñegue, eñe e Jesús va dyötü Mizhocjimi.

⁴³ O nzhogü c'ua na yeje, o ñe chöt'ütjo ya ma itjoji na yeje, na ngeje me mi tågäji na puncjü o t'ñi. ⁴⁴ Ndo zogüttoji c'ua, o ma dyötü Mizhocjimi c'ü na ññi, o mantjo c'ua ja nzi va mama 'ma ot'ü. ⁴⁵ Nuc'ua ndo go nzhogü go ñtjo c'ua cja c'o o discípulo, o xipjiji:

—¿Cjo xe in ícjeji 'ñe in söyaji? Maco ya zädä ne ndajme nu ra nzhögögöji nutscö rvá écjö cja Mizhocjimi. Ra nzhögögöji cja dyé c'o nte c'o me cja na s'o. ⁴⁶ Ya va säjä nu ra nzhögügö. Nguec'ua ri ñangaji; rá chjéji.

Llevan preso a Jesús

⁴⁷ 'Ma ndánt'ä ma ña e Jesús, o säjä e Judas c'ü mi ngue 'naja c'o doce discípulo. Ma dyoji na puncjü nte c'o vi ndäjä c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o tita c'o pje nde mi pjézi cja c'e ññiñi, ma jünji tratjédyi 'ñe ngarrote. ⁴⁸ E Judas c'ü ro nzhö e Jesús, ya vi xipji a cjava c'o nte c'o mi póji:

—Nu c'ü rá tjünegö, ngue c'ü in jonnc'ejí c'ü. Nguec'ua ri pñench'íji c'ü, embeji.

Nguec'ua ya mi pãxtjo c'ua c'o nte.

⁴⁹ Nuc'ua e Judas ixco sãtjo cja e Jesús, o zengua. Jo ni zü'tp'ü c'ua o jmi. ⁵⁰ Nuc'ua e Jesús o xipji:

—¿Pje vi 'ñecje, bëzo?

Nuc'ua o säjä c'o nte, ixco pñench'íji c'ua e Jesús ngue c'ua ro zidyiji.

⁵¹ Nuc'ua 'naja c'o mi dyoji e Jesús o ngübü c'ü o tratjédyi, o mbetspi 'naja o ngö 'naja c'o o mbëpji c'ü mi mero ndamböcjimi. ⁵² Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Tsöt'ü nin chjédyi c'ua ja mi o'o. Na ngeje texe c'o ra pó't'unte co tjédyi, tjédyi rgüi nzhü c'o. ⁵³ ¿Pje in mangue? ¿Cjo dya sö rá ötcö c'ü mi Tatagö, angueze ixta ndäjä c'ü ra cjogü doce mil o anxe ra ñe mböxcüji? Já, sö. ⁵⁴ Pero 'ma ra ñe c'o anxe, ja rgá zädä 'ma yo ya t'opjü yo ni jyodü rá sufregö.

⁵⁵ Nuc'ua c'e ndajme c'ü, o mama e Jesús o xipji c'o nte:

—¿Ja cja c'ü in cjagueji? Maco i pedyeji cja c'in ññiñji va ñe sücöji nza cja 'ma ri nguezgö 'na mbë'ë, va jünji in chjédyiji 'ñe in ngarroteji. Pama mi carãgöji cja c'e templo mi jí'tsc'öji, maco dya mi pñenzhuigöji 'ma. ⁵⁶ Pero texe yo, ya va säjä yo, ngue c'ua ra zädä c'ü o dyopjü c'o profeta, embeji.

Nuc'ua texe c'o discípulo o c'ueñeji o zogüji e Jesús.

Jesús delante de la Junta Suprema

⁵⁷ 'Ma ya vi pñench'íji e Jesús, o zidyiji cja e Caifás c'ü mi mero ndamböcjimi, nu ja ya vi jmurü c'o tita 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. ⁵⁸ 'Ma ya mi póji, e Pedro mi bëpjtjo na jë, hasta 'ma o zät'ä nu cja c'ü o tji c'ü mi mero ndamböcjimi. O cjogü c'ua e Pedro a mbo, o ma mimi nu ja ma cã c'o mbëpji, ngue c'ua ro nu'u pje ro tsjapüji e Jesús.

⁵⁹ Ma cã nu, c'o ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o ya vi jmurü ro ññünpüji ngüenda e Jesús. Nuc'ua mi jodüji testigo c'o ro xosp'ü o buéchjine e Jesús, ngue c'ua ro bö't'ü. ⁶⁰⁻⁶¹ Pero dya mimi yeje testigo c'o ro mama 'natjo o ññavi. Nuc'ua 'ma ya vi mezhe ts'ë, o ëjë c'ua yeje testigo o 'ñe ngöt'üvi o mamavi:

—Nujne Jesús o mama a cjava: “Sö rá yä'tp'ägö nu o templo Mizhocjimi. Nuc'ua ññipatjo rá jäbä ngue c'ua ra jyärätjo na yeje”, eñe.

Nuc'ü, ngue c'ü o mama c'o testigo.

⁶² O böbü c'ua c'ü mi mero ndamböcjimi o xipji e Jesús:

—¿Cjo dya sö ri chjünrügue? ¿Pje in mangue co nujyo ñña yo na xi'tsc'ejí?

⁶³ Pero e Jesús dya go ndünrü c'ü. Nuc'ua c'ü mi mero ndamböcjimi o dyönü o xipji:

—Xitsijme nza mbärä Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, ¿cjo ngue'tsc'e Cristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi, o jiyö?

⁶⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—C'ua ja gui mangue, nguezgö. Nutscö rvá écjö cja Mizhocjimi, ri ññandgöji rva écjö cja ngömü a jens'e. Ri ññandgöji ri pë'sc'ö texe poder cja o jodyé Mizhocjimi c'ü me na zëzhi.

⁶⁵ Go üdü c'ua c'ü mi mero ndamböcjimi, go ts'üdü c'o o bitu c'o mi je'e c'ü, o mama:

—I dyäräji o zadü Mizhocjimi nu. ¿Pje xe ni jyongöji o testigo? Cja i dyäräji ya zadü Mizhocjimi nu. ⁶⁶ ¿Pje xo in mangueji?

O ndünrü c'ua anguezeji o mamaji:

—Pë's'i nu s'ocü c'ü rgü bö't'ü nu, eñe c'o ma ññünpü ngüenda e Jesús.

⁶⁷ Jo nu zosp'üji c'ua a jmi e Jesús. Bübü c'o mi ya'bü co punte, 'ñaja c'o mi pjë'chp'i a jmi c'ü dya mi janda e Jesús cjó mi ngue. ⁶⁸ Nguec'ua mi xipjiji e Jesús:

—Maco in mangue ngue'tsc'e e Cristo, ri xitscöjme cjó ngue c'ü na pjë'chc'i in jmi dya.

Pedro niega conocer a Jesús

⁶⁹ E Pedro va vi mintjo nu cja c'e tji. Mi bübü nu 'na ndixü c'ü mi pëppi nu. Nu c'e ndixü o chëzhi a jmi e Pedro, o xipji:

—Nu'tsc'e, xo mi dyocjevi e Jesús nu menzumü a Galilea.

⁷⁰ O ngädätjo c'ua e Pedro o mama:

—Dya ri pärägö pje pjëzhi c'ü in mangue.

Nde go dyärätjo c'ua texe c'o mi cārā nu.

⁷¹ Nuc'ua e Pedro o mbedye c'ua cja c'e ngoxtji. Mi bübü nu c'ü 'na ndixü c'ü xo mi pëppi nu. Angueze o jñanda e Pedro mi bōbū nu, nguec'ua va xipji c'o mi cārā nu:

—Xo 'ñe ne bëzo nu, nde mi bübüvi e Jesús nu menzumü a Nazaret, eñe.

⁷² E Pedro o yepe o ngädätjo c'ua, o mama:

—C'ua ga mbārā Mizhocjimi, dya rí pärägö ne bëzo nu.

⁷³ Dya mezhe c'ua o chëzhi a jmi e Pedro nu c'o mi bōntjo nu, o xipjiji:

—Na cjuana xo ngue'tsc'e 'naja yo o dyoji nu, na ngueje c'ua ja gui ña, ixi 'mā'tc'ätjo.

⁷⁴ Nuc'ua e Pedro o mama:

—C'ua ga mbārā Mizhocjimi, dya rí pärägö ne bëzo nu. 'Ma dya cjuana c'ü ri xi'tsc'ōji, ra züçö 'ma c'ü.

Jo ni hué c'ua 'na tare. ⁷⁵ O mbeñe c'ua e Pedro c'o jña c'o vi xipji e Jesús c'ü dya be ri hué tare 'ma ya na jñi rví ngädä c'ü mi pärā. Cjanu o mbedye c'ua e Pedro a tji, me go hué c'ua co texe o mü'bü.

27

Jesús es entregado a Pilato

¹ Nuc'ua c'ü xörü, texe c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita cja c'e jñiñi mi pötma dyüt'üji ja rvá tsjapüji e Jesús ngue c'ua ro mböt'üji. ² O jyüt'üji c'ua o dyé e Jesús, cjanu zidyiji a ma cja e Pilato c'ü mi gobernador.

La muerte de Judas

³⁻⁴ Nuc'ua 'ma o mbārā e Judas c'ü vi jñünpüji ngüenda e Jesús ro bō't'ü, me co nguiñi c'ua c'ü, na ngue vi nzhö'ö. Nuc'ua cjanu o jñünü c'ua c'o treinta merio o plata o ma zogütjo cja c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o tita, cjanu o mama:

—Ró cjağö c'o na s'o. Na ngue ró nzhö'ö c'ü ra bō't'ü 'na bëzo c'ü dya pje tsja, eñe c'ü.

Anguezeji cjanu o mamaji c'ua:

—¿Pje pë'sc'ü rá nugöjme? Nu'tsc'e rí ñu'u ja rgui tsjapü.

⁵ Nuc'ua e Judas o mbozö c'o merio a mbo cja c'e templo. Cjanu o ma c'ua, o ma ngant'atsjë tjüjmü o dyizi, cjanu o chjüns'ütsjë cja 'na za'a.

⁶ Nuc'ua c'o ndamböcjimi o mbëchiji c'o merio, cjanu o mamaji:

—Nguejyo o 'nömü 'na nte c'ü rgui bō't'ü. Nguec'ua dya ra sö rá üt'üji nu ja quiji c'o ni mbeñeji Mizhocjimi. Na ngue je ga mama a cjanu in leyji, eñeji.

⁷ Nuc'ua 'ma ya vi ñaji, cjanu o jñüji c'o merio, o ma ndömüji c'ü o juajma 'na bëzo c'ü mi ät'ä o traste. O ndömüji ngue c'ua je ro dyögüji nu, c'o dya ri menzumü cja c'e ndajñiñi c'ü. ⁸ Nguec'ua c'e juajma c'ü, xe ni chütjo dya: "Juajma c'ü o 'nömü co c'ü vi nzhü 'na nte." ⁹ Je va cjanu va zädä o jña Mizhocjimi c'ü vi mama c'e profeta Jeremías: "C'o o mboxbëche e Israel o mamaji c'ü mi muvitjo treinta merio o plata c'e nte c'ü. Nguec'ua o ngöt'üji, cjanu o nguis'iji c'o merio. ¹⁰ Nuc'ua co c'o merio, o ma ndömüji c'ü o juajma c'e bëzo c'ü mi ät'ä o traste, o ndömüji c'ua ja nzi va xitsi Mizhocjimi ro tsjapüji c'o merio", eñe e Jeremías. Nguec'ua 'ma o ndömüji c'e juajma, o zädä c'e jña c'ü vi mama e Jeremías.

Jesús ante Pilato

¹¹ E Jesús ma bōntjo a jmi c'e gobernador c'ü mi chjü Pilato. Nuc'ua c'e gobernador o dyönü o xipji:

—¿Cjo ngue'tsc'e o rey yo menzumü a Israel?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Jā, c'ua ja gui mangue, nguetscö.

¹² Nuc'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita o ngöt'üji e Jesús cja c'e gobernador, pero e Jesús dya mi tjünrü c'ü. ¹³ Nuc'ua e Pilato c'ü mi gobernador o xipji:

—¿Cjo dya in ärägue texe yo pje nde xi'ts'iji?

¹⁴ Pero dya go ndünrü e Jesús ne ri 'naja jña c'o pje nde ma xipjiji. Nguec'ua c'e gobernador, dya mi pärā pje ro nguiñi.

Jesús es sentenciado a muerte

¹⁵ Tsjë'ma mi cjaji c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, y xo mi cja c'o nte mi ötüji 'na favor c'e gobernador. Mi ötüji ro 'ñeme libre 'naja bëzo c'ü ma o'o a pjörü. Y c'e gobernador cja rrü 'ñeme c'ua libre c'e nte. ¹⁶ C'o pa c'o, ma o'o a pjörü 'na bëzo c'ü mi chjü Barrabás c'ü me mi nántji ma s'o. ¹⁷⁻¹⁸ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita, mi mbidiaji e Jesús, nguec'ua va nzhöji cja e Pilato. E Pilato o unü ngüenda pje vi nzhöji, nguec'ua va dyönüji:

—¿Ja ngue c'ü in negueji rá pjongü cja ne pjörü ra ma libre? ¿Cjo ngue e Barrabás o ngue e Jesús nu xiji Cristo?

¹⁹ Ma jü'tü e Pilato na ja mi jün ngüenda. Nuc'ua c'ü nu su e Pilato o mbenpe 'na jña, o xipji: "Dya pje rí tsjapü c'e bëzo c'ü dya pje tsja c'o na s'o. Na ngueje mi xömü ró cjinch'i angueze, me ró sufre rvá cjinch'i", eñe c'e ndixü. Nguec'ua e Pilato xenda mi ne ro 'ñeme libre e Jesús.

²⁰ Pero c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita mi üt'üji c'o nte ro dyötüji e Pilato ro 'ñeme libre e Barrabás, y xo ro dyörüji c'ü ro mböt'üji e Jesús. ²¹ Cjanu o mama c'ua e Pilato o xipjiji:

—¿Ja ngue c'ü in negueji rá eme libre?

Anguezeji nzhangua ndünrüji c'ua:

—Rí 'ñeme libre e Barrabás, eñeji.

²² Nuc'ua e Pilato o mama:

—¿Pje rá cjacpö 'ma ne Jesús nu xiji e Cristo?

Cjanu o mama c'ua texe c'o nte:

—Chät'ä cja ngronsi nu.

²³ Nuc'ua e Pilato o mama:

—¿Pje ni mbê c'ü na s'o c'ü o tsja nu?

Anguezeji xenda go mapjüji na jens'e o mamaji:

—Mangue ra dät'ä cja ngronsi nu, eñeji.

²⁴ Nuc'ua o nu'u e Pilato c'ü dya mi sô ja rvá tsjapü, ro 'ñeme e Jesús. Na ngue xenda mi huëñi c'o nte, 'na ro tsjaji o dyëji. Nguec'ua e Pilato o ma tjê 'na mojmü o ndeje, cjanu o xindyê a jmi cja c'o nte, o mama:

—Ra bôt'ü ne bëzo c'ua ja nzi gui mangueji, pero dya pje rí tö'tp'ügö nada nu. Nguec'ua rí xindyêgö c'ü rgui pärâgueji c'ü dya rí pês'c'ö in s'ocü; ngue'tsc'eji in pês'i nin s'oqueji c'ü ra bôt'ü nu, eñe e Pilato va xipji c'o nte.

²⁵ Cjanu o ndünrû c'ua texe c'o menzumü a Israel o mamaji:

—Dya ra tsja, nguezgöjme rá tuns'ü in nzhubüjme c'ü rgui bôt'ü nu. Xo 'ñe c'o in ch'igöjme xo ra nguejmeji responsable. Xo 'ñe c'o in bëchejme.

²⁶ Nuc'ua e Pilato o 'ñeme c'ua libre e Barrabás c'ua ja va dyörü c'o nte. Cjanu o manda c'ua e Pilato o ndas'üji e Jesús co chirrio. Nuc'ua 'ma o nguarü o ndas'üji, cjanu o nzhöji e Jesús ngue c'ua ro ma ndät'äji cja ngronsi.

²⁷ Nuc'ua c'o o tropa c'e gobernador o zidyiji e Jesús o möji cja c'ü o palacio. Nzhangua jmurü c'ua texe c'o tropa c'o mi cārā nu. ²⁸ Cjanu o ts'osp'üji c'ua c'o o bitu e Jesús. Cjanu o jyecheji c'ua 'naja bitu c'ü ma mbaja. ²⁹ Nuc'ua o dyät'äji 'na corona c'ü mi dyavo bidyi, cjanu jñu'tp'üji a ñi e Jesús. Cjanu o ngö'tp'üji 'na xitji cja o jodyê e Jesús. Nuc'ua cjanu o ndünñijömüji a jmi, me mi pätäji mi xipjiji:

—Nu'tsc'e o reys't'ügüe yo menzumü a Israel, sido rí mandague, mi embeji ma tsjapüji burla.

³⁰ Me mi sos'üji, y o jñünbüji c'ua c'e xitji c'ü vi ngö'tp'üji a dyê. Co nuc'ü, mi ya'p'üji a ñi. ³¹ Nuc'ua 'ma o nguarü o eñbeji, o ts'osp'üji c'ua c'e mbabitu c'ü vi jyecheji. Cjando nu jyecheji c'ua c'o o bitutsjê. O zidyiji c'ua nu ja ro ma ndät'äji cja ngronsi.

La crucifixión

³² Nuc'ua 'ma ya ma pedyeji cja c'e ndajñiñi, o chjëji 'na bëzo c'ü mi chjü Simón, c'ü mi menzumü a Cirene. Nuc'ü, o tsjapüji o nduns'ü c'e ngronsi c'ü mi tuns'ü e Jesús c'ü rví ndät'äji.

³³ O zät'äji c'ua, nu ja ni chjü'ü Gólgota c'ü ne ra mama: Tejeñinte. ³⁴ Nuc'ua mi unüji e Jesús ro zi o vino c'ü vi chjanbaji c'ü ma cjö'ö. 'Ma mü o zö, dya go ne go zi c'ü.

³⁵ Nuc'ua c'o tropa 'ma o nguarü o ndät'äji e Jesús cja c'e ngronsi, o eñeji c'ua, cjö ngue c'ü ro tsjapü o cja c'o o bitu e Jesús. Nguec'ua va zädä c'o vi mama 'na profeta: "O eñeji cjö ngue c'o ro ngana c'o in bitugö", eñe cja o jña Mizhocjimi c'ü o dyopjü c'e profeta. ³⁶ Cjanu o mintji nu, mi pjörütjoji e Jesús. ³⁷ Cjanu o cuatüji a ñi c'e ngronsi c'ü mi t'opjü, ngue c'ua ro 'mārā pje vi tjünpü ngüenda angueze. Mi t'opjü a cjava: "Nujnu, ngueje e Jesús nu o rey yo menzumü a Israel."

³⁸ Nuc'ua xo ndät'äji nu, yeje mbê. 'Naja c'ü o ndät'äji bëxtjo cja o jodyê e Jesús, 'naja c'ü o ndät'äji c'ü 'nanguarü. ³⁹⁻⁴⁰ Nu c'o mi cjogü nu, me mi juant'ü a ñi ma zadüji e Jesús, mi xipjiji:

—Nu'tsc'e mi mangue rvi yät'ä c'e templo, y c'ü na jñi nu pa rvi cjuatü rvi jyäbätjo na yeje. 'Ma ngue'tsc'e o T'it'sc'e Mizhocjimi, 'ñemetsjê dya, dyagü cja ne ngronsi, mi embeji e Jesús.

⁴¹ Xo ma mantjo c'ua c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o xöpüte, 'ñe c'o fariseo, 'ñe c'o tita. Me mi cjacpüji burla e Jesús, mi mamaji:

⁴² —Maco o mbös'ü na puncjü o nte nu, maco dya sô ra 'ñemetsjê ra dagü cja ne ngronsi. 'Ma ngueje nu ra manda a Israel nu, ra dagü dya 'ma cja ne ngronsi, ngue c'ua rá ejmegöji 'ma nu. ⁴³ Maco mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi nu, na ngueje mi mama nu: "Nguegö o T'izügö Mizhocjimi", mi eñe nu. Nguec'ua 'ma s'íya Mizhocjimi nu, sô ra ê dya Mizhocjimi ra 'ñe 'ñeme cja ne ngronsi, mi eñeji ma tsjapüji burla.

⁴⁴ Nuc'ua c'o ye mbê c'o 'natjo c'ua vi ndät'äji e Jesús, xo nde ma xitjo c'ua c'o na s'o jña c'o.

Muerte de Jesús

⁴⁵ Nuc'ua 'ma cja vi zünütjo jñisiarü, o bëxömü c'ua textjo cja ne xoñijömü, hasta 'ma cja zünü jñi c'ü nzhä. ⁴⁶ Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro zünü jñi c'ü nzhä, o mapjü c'ua na jens'e e Jesús o mama:

—Elí, Elí, lama sabactani, mi eñe.

C'e jña ne ra mama: "Nu'tsc'e in Mizhocjim-its'ügö, in Mizhocjimits'ügö, ¿jenga i jyëzguigö?"

⁴⁷ C'o mi cārā nu, o dyäräji c'o vi mama e Jesús. Bübü anguezeji c'o o mama c'ua:

—Nujnu, ma't'ü e Elías rgüi 'ñeje a jens'e.

⁴⁸ Cjanu o cjuan'di c'ua 'naja anguezeji, o ma cājā c'ua 'naja esponja. Cjanu o ngant'a cja vinagre, cjanu o ngäsp'ä cja 'na xitji, mi unüji e Jesús ro züt'ü. ⁴⁹ Pero c'o 'ñaja mi mamaji:

—Jyēzi, rá nuxāji cjo ra ējē e Elías ra 'ñe 'ñeme nu.

⁵⁰ Nuc'ua e Jesús ndo go yepco mapjütjo na jens'e, ixco ndütjo c'ua. ⁵¹ Nzi va ndü e Jesús, o chödü a nde c'e manta c'ü mi 'nüns'ü a mbo cja c'e templo, c'ü mi c'ot'ü nu ja me ma sjü. O xüt'ü ndeze nu ja mi 'nüns'ü hasta a jömü. Go mbi c'ua na zēzhi ne xoñijömü, go chädätsjē c'o ndojo. ⁵² C'o panteón nu ja mi cöt'üji o añima, go xogü c'o. Go yepe go mintjo na puncjü c'o nte c'o mi ejme Mizhocjimi c'o ya vi ndü. ⁵³ Ma mü o te e Jesús, cja xo mbedyeji c'ua anguezeji nu ja vi ngöt'üji, cjanu o möji c'ua a Jerusalén c'ü ngue o ndajñiñi Mizhocjimi. Na puncjü nte c'o mi cārā nu, c'o o ndacā anguezeji c'ü ya vi tetjoji.

⁵⁴ C'ü o xo'ñi c'o tropa, 'ñe c'o o tropa c'o mi pjörü e Jesús, o unüji ngüenda c'ü mi mbi ne xoñijömü, 'ñe c'o pje nde mi cja. Me go zü c'ua c'o, go mamaji:

—Na cjuana mi ngue o T'i Mizhocjimi nu, eñeji.

⁵⁵ Ma jē ts'ē cja c'e ngronsi, mi cārā na puncjü o ndixü, mi jandaji e Jesús. Anguezeji mi pōji e Jesús ndeze a Galilea, mi pjös'üji c'ü. ⁵⁶ Cja c'o ndixü c'o, mi bübü nu e María Magdalena, 'ñe e María c'ü nu nana e Jacobo 'ñe e José. Xo mi bübü nu, c'ü nu su e Zebedeo.

Jesús es sepultado

⁵⁷⁻⁵⁸ Mi bübü 'na bēzo c'ü mi chjü José c'ü mi menzumü a Arimatea. Mi pēs's'i na puncjü o merio. Nu c'e bēzo mi ätpā o jña e Jesús. 'Ma ya vi nzhā, o ma c'ua e José cja e Pilato, o ma dyötü c'ü o cuerpo e Jesús. Nuc'ua e Pilato o manda ro unüji c'e cuerpo. ⁵⁹ Nuc'ua e José o ndunü c'ü o cuerpo e Jesús, cjanu o mböch'ü 'na t'öxbitu. ⁶⁰ E José mi pēs's'i 'na cueva c'ü dya cjo be mi cöt'üji nu, vi manda ro dyöt'üji cja peña. Je o ma ngöt'ü c'ua nu, c'ü o cuerpo e Jesús. Cjanu o ngot'ü c'ua co 'na tralaja. Cjanu o ma c'ua c'ü. ⁶¹ Nuc'ua e María Magdalena, 'ñe c'ü 'na María, o mintjovi a jmi cja c'e cueva.

La guardia delante del sepulcro de Jesús

⁶²⁻⁶³ Nu c'e pa c'ü, ngue 'ma mi preparao c'o menzumü a Israel, na ngue c'ü na jyas'ü mi ngue c'e pa 'ma söyaji. Nuc'ua c'ü na jyas'ü, c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo o möji cja e Pilato, o xipjiji:

—Nu'tsc'e nin t'ecjañömü, cja ró mbennc'öjme ja va mama c'e dyonpüte Jesús 'ma xe mi büntjo. O mama: “Ma ya rguí zö'ö jñipa 'ma rá tügö, rá tectjö”, eñe c'ü. ⁶⁴ Nguec'ua rí mandague ra ma mbörüji cja c'e cueva hasta 'ma cja ra zö c'o jñipa. Na ngue 'ma jiyö, 'na ra ējē c'o o discípulo ra 'ñe ngüs'üji c'e añima. Nuc'ua c'o discípulo ra xiji yo nte: “Ya tetjo e Jesús a nde cja c'o añima”, ra 'ñeñeji. Nu 'ma rga cjanu, xenda

ra dyonpüji 'ma yo nte, que na ngue 'ma mi büntjo c'ü, eñe c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo va xipjiji e Pilato.

⁶⁵ Cjanu o mama c'ua e Pilato:

—Rá da c'eji tropa ra ma mbörüji. Möji co anguezeji, tsjaji c'ua ja gui mbeñegueji, ngue c'ua dya cjo ra sö ra 'ñe ngüs'ü c'e añima.

⁶⁶ Nuc'ua o möji anguezeji. Y pa dya cjo ro 'ñe ndörü c'e cueva, o meyaji c'ua c'e tralaja, cjanu o ngamaji c'o tropa o mbörüji nu.

28

La resurrección de Jesús

¹ Nuc'ua 'ma ya vi cjojú c'e pa 'ma mi söyaji, 'ma ya ma jya's'ü c'ü ot'ü pa'a nu ngo'o, o ējē c'ua e María Magdalena, 'ñe c'ü 'naja María ro 'ñe nu'uvi c'e cueva. ² Nuc'ua o ējē c'ua 'naja c'o o anxe Mizhocjimi, vi 'ñeje a jens'e o 'ñe chjen'chp'e c'e tralaja c'ü mi c'ot'ü c'e cueva. Co nu c'ü vi 'ñe chjen'chp'e c'e tralaja, o mbi'i ne xoñijömü. Nuc'ua c'e anxe cjanu mimi c'ua a xes'e cja c'e tralaja. ³ C'e anxe me mi juēns'i nza cja 'ma go juēs's'i e dyebe. C'o o bitu me mi jxaxtjo nza cja xitsji. ⁴ Nu c'o tropa 'ma o jñandaji c'e anxe c'ü vi 'ñe a jens'e, me co mbi'ch'i va pizhiji c'ua, y me co privaji. ⁵⁻⁶ Nuc'ua c'e anxe o xipji c'o ndixü:

—Rí pärägö in jodüguevi e Jesús c'ü o ndät'aji cja ngronsi. Pero dya rí süguevi, na ngueje dya cja bünuc'ua c'ü; ya tetjo c'ua ja nzi va mama. Chj'ä'dä rí ñu'uvi nu ja ngöt'üji. ⁷ Nuc'ua 'ma rí cjuarü rí ñuvi, rí mēvi na niji rí ma xipjivi c'o o discípulo e Jesús c'ü ya tetjo. Xipjiji c'ü ra ot'ü angueze ra ma a Galilea, je ra chjēji nu. Ya ró xi'ts'ivi, eñe c'e anxe.

⁸ Nuc'ua c'o ndixü ixco mbedyevi c'ua cja c'e cueva. Me mi süvi, me xo mi mäjävi. O mēvi c'ua na niji ro ma xipjivi c'o o discípulo c'o jña c'o vi dyärävi. ⁹ 'Ma ndänt'ä ma mēvi, cjanu o ē c'ua e Jesús o 'ñe chjēji o zenguavi. Nuc'ua anguezevi o chēzhivi a jmi, o ndüñijömüvi o nda'p'üvi a ngua, o ma't'üvi c'ua. ¹⁰ E Jesús o xipji c'ua c'o ndixü:

—Dya rí süguevi. Mēvi rí ma xipjivi c'o mi cjuarmaji ra möji a Galilea, je rá chjējme nu.

Lo que contaron los soldados

¹¹ Nuc'ua 'ma ya vi ma c'o ye ndixü, ja nzi c'o tropa c'o mi pjörü c'e cueva o möji a ma a Jerusalén, o ma ngös'üji c'o ndamböcjimi texe c'o vi ts'a. ¹²⁻¹³ Nuc'ua c'o ndamböcjimi o jmurüji c'ua co c'o tita. Nuc'ua 'ma o nguarü o ñatsjēji, cjanu o unüji na puncjü o merio c'o tropa, cjanu o xipjiji:

—Nu'tsc'eji rí xipjiji yo nte c'ü o ējē c'o o discípulo e Jesús mi xömü, o 'ñe ndunüji c'ü o cuerpo 'ma ya vi zü'c'eji t'ijí. ¹⁴ Nu 'ma ra mbārā c'e gobernador c'ü vi icjeji, jo rá ma jo'tp'ügöjme c'ü. Nguec'ua dya rí sügueji, embeji c'o tropa.

¹⁵ Nuc'ua c'o tropa o nguiji c'ua c'o merio. Cjanu o ma tsjaji c'ua ja nzi va manda c'o ndamböcçjimi. O xipjiji c'o nte c'ü vi 'ñeje c'o o discípulo e Jesús, vi 'ñe ndunüji c'ü o cuerpo. Nguец'ua hasta yo pa dya, xe mantji cja yo menzumü a Israel c'ü o ma ngüs'üji c'ü xödmü c'ü o cuerpo e Jesús.

Jesús comisiona a los apóstoles

¹⁶ Nuc'ua c'o once discípulo cjanu o möji a ma a Galilea cja c'e t'eye nu ja ya vi xipjiji e Jesús ro möji. ¹⁷ Nuc'ua 'ma o jñandaji e Jesús, cjanu o ndüñijömjüji o ma t'üji. Pero bübü c'o discípulo c'o mi yembeñe mi mamaji:

—Pärã, ¿cjo ri ngue e Jesús nu?, mi eñe c'o.

¹⁸ Nuc'ua e Jesús o chëzhi a jmi anguezeji, o zopjüji o xipjiji:

—Nutschö ya nde ch'acügö texe poder c'ü na zëzhi a jens'e, 'ñe cja ne xoñijömjü.

¹⁹ Nguец'ua nu'tsc'eji rí möcjeji cja yo nte yo cãrã texe cja ne xoñijömjü, rí xöpüji o jña Mizhocjimi ngue c'ua ra 'ñejmezüji. Y 'ma rí jichiji cja ndeje, rí ñänbãji o tjü Mizhocjimi c'ü mi Tata, 'ñezgö nu T'izü, 'ñe o Espíritu.

²⁰ Rí xöpüji yo nte ra tsjaji texe c'o ya ró xi'ts'iji. Jñunt'ü in mün'c'eji nutschö rí bübü co nu'tsc'eji textjo yo cjë, hasta 'ma ra nguarü ne xoñijömjü, dya rá jëtsc'iji. Je rga cjanu, amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN MARCOS

Juan el Bautista predica en el desierto

¹⁻² Rá xi'tsc'öji ja ga cja e Jesucristo c'ü o T'i Mizhocjimi. Ne historia o mbürü 'ma mi zopjü e Juan c'o nte, c'ua ja nzi va dyopjü mi jinguä e Isaías c'ü mi profeta. O dyopjü a cjava:

Dyärä, ró juajnúgö 'na bëzo ra zopjü yo nte ra xipjiji in jñagö.

Ra ot'ü in xo'ñigue ngue c'ua 'ma rí mague, ya rguí búbü dispuesto yo nte ra dyä'tc'äji.

³ Ri búbü 'na nte c'ü je ra mapjü cja ndajyadü, ra mama a cjava:

"Rí jyëzigueji c'e 'ñiji c'ü na s'o, na ngueje ya ngue ra ëjë c'ü in Jmugöji c'ü búbü a jens'e", ra 'ñeñe c'e nte.

⁴ Mi ngueje e Juan c'ü o mapjü a cjanu. O ma cja ndajyadü o ma jichi c'o nte cja ndeje. O zopjüji o xipjiji:

—Ra nzhogü in mü'büji, rí jiji, ngue c'ua Mizhocjimi ra perdonao in nzhubügueji, eñe.

⁵ Texe c'o mi cārā a Judea 'ñe cja c'e jñiñi a Jerusalén o möji cja c'e ndajyadü o ma dyäräji c'o mi mama e Juan. O mamaji c'o na s'o c'o mi cjaji. Nuc'ua e Juan o jichiji cja c'e ndare c'ü ni chjü a Jordán.

⁶ E Juan mi je'e 'na bitu c'ü vi t'ät'ä o xi o camello, y mi nzünt'ü 'naja xipjadü. Mi sa'a c'o mi nza cja o t'ünxü 'ñe mi si o ö't'apjü ngüjnü. ⁷ O mama a cjava e Juan o xipji c'o nte:

—Ra ëjë 'naja bëzo c'ü me pjëzhi na nojo; nutscö rí menutjogö que na ngueje 'na mbëpji. Búbü o mbëpji c'o o cjava c'ü nu lamu, xäpcaji o correa cja o tñza c'ü nu lamu ga mbös'ü. Nutscö, dya pje pjëtscö rá pjösc'ö a cjanu nu c'ü va ëjë. ⁸ Nutscö rí jichi co ndeje yo nte. Pero nu c'ü cja va ëjë, 'ma rí 'ñench'e in mü'büji angueze, nuc'ü, ra dya c'üji o Espiritu Mizhocjimi c'ü.

El bautismo de Jesús

⁹ E Jesús ma búbü a Nazaret c'ü tsja a Galilea. O ë 'na nu pa, o mbedye o ma nu ja ma búbü e Juan. E Juan o jichi cja c'e ndare a Jordán. ¹⁰ Nuc'ua e Jesús, 'ma o mbes'e cja c'e ndeje o jñanda c'ua o xogü a jens'e. Xo o jñanda ma sjöbü o Espiritu Mizhocjimi nza cja 'na mbaro, ma ë ndägä a xes'e angueze. ¹¹ O dyäräji c'ua 'naja c'ü o ña a jens'e o mama:

—Ngue'tsc'e in Ch'itsc'ö, me rí s'iyats'ü, me rí mä'c'ägö.

Tentación de Jesús

¹² Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi o ndjä e Jesús, o ma cja 'na ndajyadü. ¹³ O mezhe nu

cuarenta pa'a. Mi cārā nu, c'o animal c'o na sate. Xo mi búbü nu, e Satanás nu c'ü dya jo; mi xipji e Jesús c'ü ro tsja c'o na s'o. Nuc'ua o ë c'ua c'o o anxe Mizhocjimi, o ë mbös'üji e Jesús.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹⁴ 'Ma o ngot'üji e Juan a pjörü, nuc'ua e Jesús o nzhogü o ma cja c'e xoñijömü a Galilea. Mi zopjü o jña Mizhocjimi c'o nte, mi xipjiji ja rvä sö ro 'ñemeji libre cja c'o na s'o. ¹⁵ Mi xipjiji:

—Ya zädä yo pa, ya ngue ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi. Tsjapüji ra nzhogü in mü'bügueji, 'ñejeji o jña Mizhocjimi.

Jesús llama a cuatro pescadores

¹⁶ 'Na nu pa, mi nzhodü e Jesús a jmi c'e zapjü a Galilea. O jñanda c'ua yeje bëzo c'o ma pä'tä o t'ös'üvi cja c'e zapjü. C'o bëzo mi cjuarma c'o. 'Naja c'ü mi chjü Simón. C'ü 'naja mi chjü Andrés. Anguezevi mi mbajmövi. ¹⁷ Cjanu o mama c'ua e Jesús o xipjivi:

—Nu'tsc'evi in mbajmövi dya. Pero chjünt'üvi in xütçö, rá jí'ts'ivi rí zopjüvi yo nte ngue c'ua anguezeji xo ra ndünt'üji in xütjügö, embevi.

¹⁸ Jo ni zogüvi c'ua c'o o t'ös'üvi, cjanu o ndünt'üvi c'ua o xütjü e Jesús.

¹⁹ Xe möji a ma xo'ñi. E Jesús o jñanda c'ua xe yeje bëzo c'o xo mi cjuarmavi. 'Naja c'ü mi chjü Jacobo. Nu c'ü nu cjuarma mi chjü Juan. Mi ngue o t'ivi e Zebedeo. Ma cäji cja 'na bü; ma jocüji c'o o t'ös'üji. ²⁰ E Jesús o ma't'ü c'ua c'o yeje cjuarma. O jyëzivi c'ua c'ü nu tatavi cja c'e bü co c'o mbëpji. Nuc'ua o ndünt'üvi a xütjü e Jesús.

Un hombre que tenía un espíritu malo

²¹ O möji c'ua a Capernaum. Nuc'ua nu pa c'ü söyaji, e Jesús o cjogü a mbo cja o nitsjimi anguezeji. Je mi xöpü c'o nte nu. ²² C'o nte me mi dyönütsjëji na ngueje mi ña e Jesús c'o jña c'o vi unü Mizhocjimi. Mi mamaji: "Nu ne bëzo nu, nandyo ga xöcüji. Maco, dya xöcüji c'ua ja nzi ga cja c'o xöpü o ley Mizhocjimi", mi eñeji. ²³ O cjogü c'ua a mbo cja c'e nitsjimi 'naja bëzo c'ü mi o'o o mü'bü 'naja demonio. O mapjü c'e bëzo o mama:

²⁴ —Nu'tsc'e Jesús in menzumü a Nazaret, çpje in pë's'i c'ü rí ñu co nutscöjme? çCjo vi 'ñecje rí tsjacü rá ma sufridogöjme? Nutscö rí pä'c'ä. Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, dya búbüts'ü c'o na s'o.

²⁵ E Jesús o huench'i c'ua c'e demonio o xipji:

—Tso't'ü in te. Pedye cja ne bëzo.

²⁶ Nuc'ua c'e demonio o mapjü na jens'e, o tsjapü o nügü c'e bëzo. O mbedye c'ua cja c'e bëzo. ²⁷ Me co nguiñi c'ua c'o nte, mi pötma dyönüji o mamaji:

—¿Pārā, pje ne ra mama nu cja'a ne bēzo? Xipji yo demonio ra mbedye, y pedye yo, o 'ñeñeji.

²⁸ Nguec'ua dya mezhe c'ua, me mi nāntji e Jesús texe cja c'o jñiñi c'o tsja a Galilea.

Jesús sana a la suegra de Simón Pedro

²⁹ Nuc'ua e Jesús o mbedye cja c'e nitsjimi co e Simón 'ñe e Andrés 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan. Cjanu o möji cja o ngumü e Simón 'ñe e Andrés. ³⁰ C'ü nu to'o e Simón mi orü cja ngama; nuc'ü, mi sō o pa'a c'ü. O xipjiji c'ua e Jesús mi sō'dyē c'e ndixü. ³¹ Cjanu o ma c'ua nu ja mi orü c'e ndixü. O pēnchp'i o dyē'ē, o xos'ü nu ja mi orü. O c'ueñe c'ua c'e pa'a. Nuc'ua c'e ndixü o dyāt'ā c'ua jñōñü, cjanu o 'huiñiji.

Jesús sana a muchos enfermos

³² Nuc'ua 'ma ya vi nguibi e jyarü, o sinpiji e Jesús texe c'o mi sō'dyē 'ñe c'o mi bübü demonio cja o mü'bü. ³³ Texe c'o mejñiñi o jmurüji a jmi cja c'e ngumü. ³⁴ E Jesús o jocü na puncjü c'o mi sō'dyē. Xo o pjongü na puncjü o demonio cja o mü'bü yo nte. Dya mi jēzi ra ñaji, na ngueje mi pārāji pje mi pjēzhi e Jesús.

Jesús predica en Galilea

³⁵ Nuc'ua c'ü xōrū ts'i vi nanga e Jesús. Xe mi xōmütjo. O mbedye cja c'e ngumü. O ma cja 'na ndajyadü, mi ötü Mizhocjimi nu. ³⁶ E Simón 'ñe c'o mi joji angueze o ma jyodüji e Jesús. ³⁷ 'Ma o chōt'üji o xipjiji:

—Texe yo nte me jonc'üji, o 'ñeñeji.

³⁸ O ndünrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—Möjō cja yo jñiñi yo bēxtjo, ngue c'ua xo rá zopjü yo nte yo cārā, rá xipjiji o jña Mizhocjimi. Na ngueje ngueje yo rvā ēcjō yo.

³⁹ O ma c'ua cja c'o dyaja jñiñi c'o tsja a Galilea, mi zopjüji cja c'o o nitsjimiji 'ñe mi pjongü o demonio.

Jesús sana a un leproso

⁴⁰ O ējē c'ua 'naja bēzo c'ü mi sō o lepra. O ndünjōmü a jmi e Jesús, o dyötü ro jopcü. O xipji:

—Nu 'ma in ne'e, ra sō rí jōcüzü ne lepra.

⁴¹ E Jesús o juentse c'ua c'e bēzo. Cjanu o c'uana c'ua o dyē o ndörü c'e bēzo, o xipji:

—Rí negó ra jogüts'ü, eñe.

⁴² Jo ni c'ueñe c'ua c'e lepra c'ü mi sō c'e bēzo. O jogü c'ua. ⁴³ E Jesús o 'ñezhe c'ua, o xipji:

⁴⁴ —Pjōtpügue nguēnda c'ü dya cjó rí ma xipjigüe ja va jogüts'ü. C'ü rí tsja, rí ma cja c'e mbōcjimi rí ma jizhitsjē c'ü ya jogüts'ü. Cja rrí unügüe c'ua, c'ua ja nzi va manda e Moisés. Nuc'ua ra mbārā yo nte c'ü ya jogüts'ü, eñe.

⁴⁵ O mbedye c'ua c'e bēzo. Zō vi xipji e Jesús c'ü dya cjó ro xipji, pero xenda o mama c'ü mi cja e Jesús. Nguec'ua e Jesús dya cja

mi sō ro zāt'ā cja 'na jñiñi na ngueje texe c'o nte ya mi pārāji angueze. Nguec'ua je mi bübü nu ja dya cjó mi ndeñe. C'o nte c'o ja nde mi 'ñeje mi sāt'āji nu ja mi bübü e Jesús.

2

Jesús sana a un paralítico

¹ 'Ma ya vi cjogü ja nzi pa, e Jesús o nzhogü a Capernaum. O dyärāji c'ua mi mama c'o nte, ya vi zāt'ā e Jesús nu cja c'e ngumü nu ja mi oxü. ² O jmurü c'ua na puncjü nte nu ja mi bübü angueze. Me mi nzñüji, dya cja mi sō ro cjogüji cja ngoxtji. E Jesús ma zopjü c'o nte o jña Mizhocjimi. ³ Nuc'ua o ējē nziyo bēzo c'o ma tuns'ü 'naja bēzo c'ü dya mi sō ro 'ñōmü. Ma sinpiji e Jesús. ⁴ Pero dya sō ja rvā tsjocüji cja o jmi e Jesús, na ngueje me mi nzñüji nu cja c'e ngumü. O ndes'ēji c'ua a xes'e cja c'e ngumü. O xā's'āji c'ua c'e techo, cjanu o sjō'büji c'e bēzo co texe c'ü mi s'ü. ⁵ E Jesús o unü nguēnda, c'o bēzo ya vi 'ñejmeji c'ü ro tsja angueze, ro jocü c'e bēzo. O mama c'ua e Jesús o xipji c'e bēzo:

—Nu'tsc'e sē, ró perdonaots'ü in nzhubügüe, eñe.

⁶ Xo mi junrū nu, ja nzi c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. O nguññiji o dyönütsjēji a cjava: ⁷ “¿Jenga ña a cjanu ne bēzo nu ngueje Jesús? Chjēntjovi c'ü o zadü Mizhocjimi nu. Maco dya cjó sō cjó ra perdonao nzhubü; nguextjo Mizhocjimi c'ü sō.” ⁸ Exmi pārātjo e Jesús c'o mi cjiññi anguezeji, nguec'ua o xipjiji c'ua:

—¿Jenga in cjiññiji a cjanu cja in mü'büji? ⁹ Ró xipji ne bēzo nu dya sō ra 'ñōmü: “Ró perdonaots'ü in nzhubügüe.” Xo sō rá xipjigō ne bēzo: “Rí ñanga, rí chuns'ü yo in pjžhí, ma in nzungue.” ¿Ja ngue c'ü xenda na s'ēzhi c'ü ra zādā? ¹⁰ Rvā ēcjō cja Mizhocjimi, rí negó rí pārāgueji sō rá perdonao gō yo nzhubü, nguec'ua dyärāji dya c'ü rá xipji ne bēzo.

O xipji c'ua:

¹¹ —Rí ñanga, chuns'ü nu in pjinguā nu in pjžhí, ma'a in nzumü, embe.

¹² O nanga c'ua c'e bēzo c'ü dya mi sō ro 'ñōmü; o nduns'ü o pjinguā c'ü mi pjžhí, cjanu o ma o ngumü. Texeji o jñandaji 'ma o nanga c'e bēzo. Me go pizhiji go mamaji:

—Me na nojo Mizhocjimi. Nudya ró jandaji yo nunca rmi jandaji.

Jesús llama a Levi

¹³ E Jesús o ma na yeje a ñünü c'e zapjü a Galilea. Me mi jmurü c'o nte nu ja mi bübü. E Jesús o xöpüji c'ua. ¹⁴ O mbedye c'ua nu, e Jesús; o jñanda e Leví c'ü nu t'i e Alfeo. Je mi junrū nu ja mi cobra o contribución. E Jesús o xipji c'ua:

—Chjünt'ü in xütjügō.

Cjanu o bōbü c'ua e Leví, o ndünt'ü a xütjü e Jesús.

¹⁵ 'Na nu pa 'ma mi si xëdyi e Jesús cja o ngumü e Leví, mi cārā na puncjü c'o mi cobra o contribución 'ñe c'o nte c'o mi xiji na s'o na ngueje dya mi süpüji o ley c'o menzumü a Israel. 'Natjo c'ua mi siji xëdyi co e Jesús 'ñe c'o o discipulo. Na ngueje na puncjü c'o mi tjünt'ü a xütjü e Jesús. ¹⁶ Mi cārā o fariseo c'o mi xöpü o ley c'o menzumü a Israel. O jñandaji 'natjo c'ua ma siji xëdyi e Jesús 'ñe c'o mi cobra contribución 'ñe c'o dya mi süpü o leyji. Nguec'ua o xipjiji c'ua c'o o discipulo e Jesús:

—¿Jenga nin xöpütegueji 'natjo c'ua siji o xëdyi yo cobra o contribución 'ñejoyo dyaja yo na s'o'o?, eñe c'o fariseo.

¹⁷ E Jesús o dyärä c'o vi mama c'o fariseo, cjanu o xipjiji c'ua:

—Nu c'o dya sö'dyë, dya ni jyodü o médico c'o. C'o ni jyodü o médico ngueje c'o sö'dyë. Je xo ga cjatjonu, dya ngue c'o mama cja na jo, c'ü rvä ē rá xipji ra nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi; ngue c'o pārā tū o nzhubü c'ü rvä ē rá xipji ra nzhogü o mü'büji.

Le preguntan a Jesús sobre el ayuno

¹⁸ Mi mbempje c'o o discipulo e Juan 'ñe c'o fariseo. Nuc'ua o ëjē ja nzi nte nu ja mi bübü e Jesús, o xipjiji:

—C'o o discipulo e Juan me mbempje c'o; me ötüji Mizhocjimi. Je xo ga cjatjonu c'o o discipulo c'o fariseo. Maco yo in discipulogue siji o xëdyi 'ma mbempje c'o dyaja.

¹⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma ra chjüntü 'naja sē, 'ma dya be cjuarü c'e chjüntü, ¿cjo ra ne ra mbempje c'o o dyoji? 'Ma ndänt'ä xe bübüto c'e sē a nde anguezeji, dya ra mbempjeji. ²⁰ Pero ra zädä c'o pa 'ma ra zimbiji c'e sē. Nuc'ua cja ra mbempjeji 'ma.

²¹ O sido o ña e Jesús o xipjiji c'ü 'na jña:

—'Ma cjó c'o cājā 'naja zëbitu c'ü ya xüt'ü, dya ra mbä't'ä c'ua co 'naja bitu c'ü cja dadyo. 'Ma rga cjanu, ra ñungü c'e bitu c'ü cja dadyo; xenda ra xüt'ü c'ua c'e zëbitu. ²² Dya cjó xo xich'i o öt'apjü cja zëvota, na ngueje ro xüt'ü c'o zëvota, ro pjödü c'e t'apjü. O öt'apjü je xich'iji cja vota c'o cja dadyo, eñe.

Los discípulos recogen trigo en el día de descanso

²³ 'Na nu pa 'ma mi söya c'o menzumü a Israel, e Jesús 'ñe c'o o discipulo o cjogüji c'ua ja mi cja o ndëxü. C'o discipulo mi tütüji o ñirëxü, mi tjö't'ü co o dyëji, jo rron zaji. ²⁴ Nuc'ua c'o fariseo o xipjiji e Jesús, o mamaji:

—Jñanda yo in discipulogue, na tütüji yo ñirëxü, maco mama c'ü o ley Mizhocjimi c'ü dya sö rá cjaji a cjanu yo pa yo ri söyaji.

²⁵ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ejj ya i xörügueji nu c'ü o tsja e David 'ñe c'o mi dyoji, 'ma ya mi sant'aji. ²⁶ O cjogü e David cja o ngumü Mizhocjimi nu ja

ma sjü. Nuc'ua e David 'ñe c'o mi dyoji o ziji c'o tjömëch'i c'o mi jüsp'üji Mizhocjimi nu. O tsjaji 'ma mi mero ndamböcjimi e Abiatar. Maco mama c'e ley c'ü dya cjó sö cjó ro zi c'o; nguextjo mböcjimi c'o sö ro zi c'o. Pero e David o zi; xo o unü o zi c'o mi dyoji angueze.

²⁷ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Mizhocjimi ot'ü o dyät'ä yo nte; cjanu o dyät'ä c'e pa c'ü ra söya yo nte. O tsja a cjanu ngue c'ua ra mbös'ü yo nte. Dya ot'ü o dyät'ä nu pa c'ü rí söyaji cja o dyät'ä c'ua yo nte ngue c'ua rvä züpüji c'e pa. ²⁸ Nutscö rvä ëcjö cja Mizhocjimi. Nguextjoczgö sö rá mangö ja rgui süpüji yo pa yo rí söyaji, embeji c'o fariseo.

3

El hombre de la mano seca

¹ Nuc'ua e Jesús o ma na yeje cja c'ü o nitsjimi anguezeji. Mi bübü nu 'naja bëzo c'ü mi dyot'ü o dyë. ² Xo mi cārā nu, c'o nte c'o mi jodü ja rvä ngöt'üji e Jesús cja c'o pje mi pjëzhi. Nguec'ua me mi jandaji e Jesús, mi nuji cjo ro jocü o nte c'e pa c'ü mi söyaji. ³ Nuc'ua e Jesús o xipji c'e bëzo c'ü mi dyot'ü o dyë:

—Xä'dägue a 'ñecjua.

⁴ Nuc'ua e Jesús o tsja t'önü o xipji c'o nte:

—¿Ja ngue c'ü mama c'ü in leygöji rá cjaji yo pa yo rí söyaji? ¿Cjo je mama a cjanu c'e ley rá cjaji c'o na jo o rá cjaji c'o na s'o? ¿Cjo je mama a cjanu c'e ley rá pjös'üji yo in minteji ngue c'ua dya ra ndüji, o rá pöt't'üji?, eñe.

C'o nte dya pje o ndünrü c'o. O ngo't'ü o neji. ⁵ E Jesús o nguinch'i na jo c'o nte. Mi üdü c'ü, pero mi juentseji. Me mi cijjñi e Jesús na ngueje me ma me o mü'büji. Cjanu o xipji c'e bëzo:

—C'uana in dyë.

Cjanu o c'uana c'ua o dyë; o jogü c'ua.

⁶ Pero c'o fariseo o mbedyeji cja c'e nitsjimi. O ma ñaji c'ua co nu c'o mi tjünt'ü a xütjü e Herodes. Mi jodüji ja rvä mbö't'üji e Jesús.

Mucha gente a la orilla del lago

⁷ E Jesús 'ñe c'o o discipulo o möji c'ua cja c'e zapjü a Galilea. Na puncjü nte c'o o ndünt'ü c'ua a xütjü. Mi menzumüji a Galilea. ⁸ 'Ma o dyäräji c'o mi cja e Jesús, xo o ëjē na puncjü nte c'o mi menzumü a Judea, 'ñe a Jerusalén, 'ñe a Idumea, 'ñe c'o mi menzumü a 'nanguarü a Jordán. Xo o ëjē c'o mi menzumü texe a ma a Tiro 'ñe a Sidón. O ë nuji e Jesús. ⁹ Me ma pizhi c'o nte c'o ma ëjē. E Jesús o xipji c'o o discipulo ro xöpcüji 'naja bü ngue c'ua dya ro s'is'iji. ¹⁰ Na ngueje na puncjü c'o ya vi jocü. Nguec'ua texe c'o mi sö'dyë me mi chütüji, mi ne ro zät'äji cja o jmi e Jesús, ro ndörüji. ¹¹ Nu c'o demonio 'ma o jñandaji e Jesús, o ndüñijömüji a jmi angueze. Mi mapjüji mi mamaji:

—Ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi.

¹² E Jesús o huénch'iji o xipjiji c'ua c'ü dya cjó ro ma ngós'üji c'ü pje mi pjézhi angueze.

Jesús escoge a los doce apóstoles

¹³ Nuc'ua, o ma e Jesús cja 'na t'ėje. O zojnú c'ua c'o bēzo c'o mi ne angueze. O möji nu ja mi búbü angueze. ¹⁴ Cjanu o 'ñeme c'ua doce c'o ro dyoji angueze. O xipjiji:

—Ró emp'egóji rí ma zopjügeji yo nte ín jñagö. ¹⁵ Xo rí da'c'üji rí mandaji ngue c'ua rí jocüji c'o sò'dyè, y rí pjongüji o demonio, embeji c'o.

¹⁶ Nuyo, ngue o tjü'ü c'o doce discípulo c'o o 'ñeme e Jesús: e Simón c'ü xo o jñusp'ü Pedro; ¹⁷ ñe e Jacobo 'ñe e Juan c'ü nu cjuarma; o t'ivi e Zebedeo. E Jesús o jñusp'üvi c'ü 'naja o tjüvi Boanerges. C'e tjü'ü ne ra mama ngue bēzo c'ü na zēzhi nza cja 'ma yürü e dyebe. ¹⁸ Xo o 'ñeme e Andrés 'ñe e Felipe 'ñe e Bartolomé 'ñe e Mateo 'ñe e Tomás 'ñe e Jacobo c'ü nu t'i e Alfeo. Xo o 'ñeme e Tadeo 'ñe e Simón c'ü mi revolucionario. ¹⁹ Xo o 'ñeme e Judas Iscariote, nu c'ü ro nzhò e Jesús.

Acusan a Jesús de tener el poder del demonio

Nuc'ua e Jesús 'ñe c'o o discípulo o cjogüji a mbo cja 'naja ngumü. ²⁰ O èjè c'ua na yeje me na puncjü nte. Nguec'ua e Jesús 'ñe c'o o discípulo dya mi sò ro ziji xēdyi. ²¹ Mi cārā c'o nte c'o mi mama c'ü ya mi loco e Jesús. Nu c'ü nu mamá e Jesús 'ñe c'o o cjuarma, 'ma o dyārāji c'ü mi mama c'o nte, o möji c'ua, ngue c'ua ro ma sijiji e Jesús.

²² Vi 'ñeje a Jerusalén c'o mi xöpü o ley yo menzumü a Israel. Mi mamaji:

—Bübü demonio cja o mü'bü ne Jesús. Nguetsjè e Satanás c'ü dya jo c'ü pjös'ü ne bēzo, nguec'ua pjongü o demonio.

²³ E Jesús o ma't'ü c'ua c'o nte o xipjiji jña c'ü ro mbārāji pje mi mama angueze. O mama e Jesús:

—¿Ja rgá sò e Satanás ra pjongü o demonio? Maco nguetsjè o mbēpji. ²⁴ Cja 'na ndajñiñi c'ü ra chütsjéji, ra chjorü 'ma c'o rí cārā nu. ²⁵ Cja 'na ngumü, 'ma ra pötca chütsjè c'o rí cārā nu, ra chjorüji 'ma. ²⁶ Xo nzi'tjo e Satanás 'ma ro pjongü c'o demonio, xo ro chütsjéji. 'Ma rva cjanu, ¿ja xe rvá sò ro manda 'ma c'ü?

²⁷ 'Dya cjó sò ra cjogü cja o ngumü 'naja bēzo c'ü me na zēzhi, cja rron jñünbü c'o rí pè's'i, 'ma dya ot'ü ra jyü'tp'ü o dyè c'e bēzo c'ü na zēzhi. Nguec'ua ra sò ra pönbü 'ma texe c'o rí pè's'i cja o ngumü.

²⁸ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Rí xi'ts'iji, texe c'o na s'o c'o cja'a yo nte ra sò ra perdonaoji. Xo texe c'o me xipji na s'o jña, Mizhocjimi xo ra sò ra perdonaoji. ²⁹ Pero c'o ra zadü o Espiritu Mizhocjimi ra mamaji o bēpji o Espiritu Mizhocjimi ngueje o bēpji c'ü dya jo, nuc'o, dya ra perdonaoji.

Nuc'o, tü o nzhübü c'ü dya ra perdonao Mizhocjimi.

³⁰ O mama a cjanu e Jesús na ngueje mi cārā c'o o mama: “Bübü demonio cja o mü'bü e Jesús.”

La madre y los hermanos de Jesús

³¹ O sājā c'ua c'ü nu mamá e Jesús, cja na 'ñeje c'o o cjuarma e Jesús. Mi bóbütjoi a tji. O ndājāji c'ua c'ü ro ma xipji e Jesús ro mbedye ro è ñaji. ³² Nu ja mi búbü e Jesús mi junrü na puncjü o nte. O mama c'ua c'o nte o xipjiji e Jesús:

—Nin mamá 'ñe c'o nin cjuarma cārāji a tji, neji c'ü rí ñaji.

³³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'o nte:

—¿Cjó ngueje mi mamágö 'ñe mi cjuarmagö?

³⁴ O jñanda c'ua c'o 'natjo c'ua mi junrüji. O mama:

—Je búbü va yo ngueje mi mamágö 'ñe mi cjuarmagö. ³⁵ Na ngueje texe c'o ra tsja c'ua ja ga ne'e Mizhocjimi, nuc'o, ngueje mi cjuarmagö c'o, 'ñe mi cjügö c'o, 'ñe mi mamágö.

4

El ejemplo del sembrador

¹ E Jesús o ma na yeje cja c'e zapjü a Galilea. Mi xöpü c'o nte nu. Cjanu o jmurü na puncjü nte nu ja mi búbü angueze. Nuc'ua e Jesús o dat'ü cja 'na bü'ü; je o mimi nu. C'e bü mi búbü cja ndeje. Texe c'o nte mi bóbütjoi a ñünü cja c'e ndeje. ² Nuc'ua e Jesús o xipjiji na puncjü jña c'o mi ngue ejemplo. O xipjiji a cjava:

³—Dyārāji c'ü rá xi'ts'iji: 'Na mbonzhèxü o mbedye o ma mbodü o ndèxü. ⁴ Nuc'ua 'ma ya ma podü, búbü o ts'indèxü c'o o zobütjo cja 'ñiji nu ja mi cjogü o nte. O èjè c'ua c'o s'ü o mbèchiji c'o ts'indèxü. ⁵ Búbü o ts'indèxü c'o je zobütjo cja o mborojó nu ja dya ma pizhi o jömü. Dya mezhe va mbes'e, na ngueje dya mi jäs'ä na puncjü jömü. ⁶ Nuc'ua 'ma o mbes'e e jyarü, o banü c'o ndèxü o dyot'üji. Na ngueje dya vi mbeje o dyüji. ⁷ Búbü o ts'indèxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndöbidyi. 'Natjo c'ua va mbes'eji. Ndaime o nocü c'o bidyi, nguec'ua dya jyèzi ro nocü c'o ndèxü. Nguec'ua dya nguiji.

⁸ Búbü o ts'indèxü c'o o zobü c'ua ja ma jo jömü. Nuc'o, o nocü, o jogü na jo. Nzi 'na c'o ndèxü c'o o mbes'e, búbü c'o o unü treinta ts'indèxü. Dyaja c'o o unü sesenta; dyaja c'o o unü 'na ciento.

⁹ 'Ma o nguarü o xipjiji a cjanu o mama c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'eji búbü in tsögueji, rí dyārāji na jo yo jña yo rí xi'ts'öji.

El propósito de los ejemplos

¹⁰ Nuc'ua 'ma ya mi búbütsjè e Jesús, o èjè c'o doce discípulo, cja na 'ñeje ja nzi c'o dyaja

nte c'o vi dyärä c'o o mama e Jesús. O ë dyönüji e Jesús o mamaji:

—¿Pje ne ra mama yo jña yo i xitsijme?

¹¹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí o dya'c'üji Mizhocjimi rí päräji c'ü dya mi pärä c'o nte 'ma ot'ü; o dya'c'üji rí päräji c'ua ja ga manda Mizhocjimi. Yo dyaja nte, rí xipjigö o ejemplo yo. ¹² Ngue c'ua zö ra jñandaji y ra dyäräji, pero dya ra mbäräji pje ne ra mama yo jña. Na ngueje 'ma ro zo o mü'büji, ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Nuc'ua Mizhocjimi ro perdonao q nzhubüji.

Jesús explica el ejemplo del sembrador

¹³ Nuc'ua e Jesús xe o xipjiji:

—¿Cjo dya in pärägueji pje ne ra mama yo jña yo cja ró xi'ts'iji? ¿Ja rgá sö rí pärägueji pje ne ra mama yo dyaja ejemplo yo rá xi'ts'iji? ¹⁴ Nu c'o jña c'o ró xi'ts'iji je a cjava c'o: Nu c'ü podü o ts'indëxü chjëntjovi nu c'ü zopjü o jña Mizhocjimi yo nte. Nu c'o ts'indëxü ngueje o jña Mizhocjimi c'o. ¹⁵ O ndëxü c'o o zobütjo cja 'ñiji, chjëntjovi c'o nte c'o ärä o jña Mizhocjimi, nuc'ua va ëjë e Satanás c'ü dya jo, va ë jünbü c'o jña c'o bübü cja o mü'büji. ¹⁶ C'o ndëxü c'o o zobütjo cja mborojó, ngueje c'o ärä o jña Mizhocjimi, nuc'ua me mäjä ga 'ñejme c'o. ¹⁷ Pero dya si'ch'i cja o mü'büji c'o jña. Nuc'ua 'ma ra ëjë c'ü ra sufridoji 'ñe ra nuji na ü na ngue c'ü ni 'ñejmeji c'o jña, nuc'ua exta tögüji, dya cja ra sidoji. ¹⁸ Nu c'o ts'indëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndö o bidyi, ngue c'o ärä o jña Mizhocjimi. ¹⁹ Pero me mbeñeji c'o o bëpjiji, 'ñe me jodüji ja rgá ndöjói na puncjü o ch'opjü, 'ñe me mápäji yo bübü cja ne xoñijömü; cjaji c'o netsjëji. Nguec'ua dya cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ²⁰ C'o ndëxü c'o o zobü c'ua ja ma jo jömü ngue c'o nte c'o ärä o jña Mizhocjimi. Nuc'o, ejme co texe o mü'bü c'o. Nguec'ua cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Chjëntjovi c'o ndëxü c'o me xo jogü na jo. Bübü c'o o unü treinta ts'indëxü; dyaja c'o o unü sesenta; dyaja c'o o unü 'na ciento.

El ejemplo de la lámpara

²¹ Sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Ma tjütüji 'na sivi, dya co'büji co 'naja caja. Dya xo emeji a mbo cja 'na ngama. Je ë's'ëji nu ja na ts'ijens'e, ngue c'ua ra jñandaji. ²² C'ua ja ga cja c'o, je xo ga cjatjonu in jñagö. Zö dya pärä dya yo nte, pje ne ra mama in jñagö, pero ra zädä 'ma ra mbäräji. Zö bübü o jña c'o dya mi päräji 'ma ot'ü, pero ra xogü o ndö yo nte, ra unüji ngüenda ja ga cja. ²³ Nu'tsc'ejí bübü in tsögueji, rí dyäräji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji.

²⁴ Xo o mama e Jesús o xipjiji:

—Rí dyätäji na jo yo o jña Mizhocjimi yo in äräji; ra dya'c'üji mas rí päräji. ²⁵ 'Ma rí unnc'ejí na jo ngüenda yo jña, Mizhocjimi

ra dya'c'üji xenda rí tendiogüejí yo. Zö in cjiññiji c'ü ya i päräji 'na jña, pero 'ma dya rí unüji ngüenda, ra jñunnc'üji 'ma c'ü ts'iquë c'ü ya in päräji.

El ejemplo de la semilla que crece

²⁶ Xe o ña e Jesús o mama:

—C'ü ni manda Mizhocjimi chjëntjovi nza cja 'na bëzo c'ü podü o ndëxü cja o juajma. ²⁷ 'Ma xömü jñi c'e bëzo. 'Ma ya ra jyas'ü, ra nanga ra ma pëpji. Nu c'o ndëxü c'o o mbodü nocü c'o. Pero dya pärä c'e bëzo ja ga mbes'e c'o, ni ri ngueje ja ga te'e c'o. ²⁸ Ngue e jömü c'ü je cjavü ra te'e c'o ndëxü, 'ñe ra ngui'iji. Ot'ü ra mbes'e, nuc'ua ra nocü, cja rron c'os'ü o ngu'i'iji. Nuc'ua ya ra ngui' o ndëxü. ²⁹ Nuc'ua 'ma ya ra jogüji ya ra ndagüji c'ua, na ngueje ya ni dyot'üji.

El ejemplo de la semilla de mostaza

³⁰ Xe o ña e Jesús o xipjiji:

—Rá xi'ts'iji pje nza cja c'ü ni manda Mizhocjimi. ³¹ C'ü ni manda Mizhocjimi, chjëntjovi nza cja 'na ndömortasa c'ü o jñü 'na bëzo, cjanu o ma ndujmü. O ndömortasa xenda ts'iquë cja yo dyaja ndöpjindy. ³² Pero 'ma ra nocü, xenda na nojo yo, que na ngueje yo pje nde ma c'ajna, na ndä'ä yo. Nguec'ua ga ëjë yo s'ü ga dyät'äji o t'oxüji nu.

El uso que Jesús hacía de los ejemplos

³³ Na puncjü ejemplo c'o mi mama e Jesús ma xipji c'o nte o jña angueze. O xipjiji texe yo jña yo mi sö ro tendioji. ³⁴ Dya zopjüji ne ri 'naja jña c'ü dya ro jyëntspiji na ejemplo. Pero o xipji na jo c'o o discípulo ja cja. O xipjiji 'ma mi cärätsjëji.

Jesús calma el viento y las olas

³⁵ Nuc'ua c'ü nzhä'ä c'e pa'a c'ü, o mama e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Möj o je rá pes'ejí 'nanguarü a manu cja ne zapjü, eñe.

³⁶ O 'ñezheji c'ua c'o nte. O dat'ü e Jesús cja 'na bü. C'o o discípulo xo o dat'üji nu, o möji e Jesús. Mi järä nu, ja xe nzi o ts'ibü'ü c'o xo dat'ü c'o nte, xo möji e Jesús. ³⁷ Jo ni vü'ü c'ua 'na ndajma c'ü me ma zëzhi. Me mi pjö's'ü c'e ndeje ma mbo'o c'e bü'ü. Mi cjiññiji ro nizhi ndeje c'e bü'ü. ³⁸ E Jesús je mi orü cja o squina c'e bü'ü. Ma jñi. Mi jü's'ü o ñi cja 'na almada. C'o o discípulo o zopjüji c'ua e Jesús. O xipjiji:

—Nu'tsc'e xöpüte, ñanga. ¿Cjo dya in juentsquegöjme? 'Na rá tügöjme.

³⁹ O nanga c'ua e Jesús. O huënch'i c'e ndajma. O xipji c'e ndeje:

—Söya, juemegue.

Cjanu o böbü c'ua c'e ndajma; c'o ndeje, dya cja mi pjö's'ü. ⁴⁰ Nuc'ua o mama e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Nu'tsc'ejí, ¿jenga in süji? ¿Cjo dya in ejmezügöji ri pjö'c'ügöji?

⁴¹ C'o discípulo me mi sũji, mi põtma ma-maji:

—¿Pārã, pje pjëzhi ne Jesús? Maco manda ra hõbü e ndajma 'ñe yo ndeje, y nujoy, ätäji nu.

5

El hombre endemoniado de Gadara

¹ O zät'äji c'ua a Gadara c'ü bübü a 'nanguarü c'e zapjü a Galilea. ² Ma ya vi mbes'e e Jesús cja c'e bü, o ëjë c'ua 'na bëzo c'ü je vi 'ñeje cja panteón cja campo santo. O ë chjëvi e Jesús. ³ Nu c'e bëzo, mi bübü demonio cja o mü'bü. Dya cja mi bübü cja ngumü c'e bëzo; ya je mi bübü cja panteón cja campo santo. Dya cja mi sö ro ndün't'üji co cadena. ⁴ Na ngueje ya ma puncjü vi ndün'tp'üji o dyë 'ñe o ngua co cadena. Nu c'e bëzo mi c'üdütjo c'o cadena. Dya mi sö ro zürüji. ⁵ Xõmü ndempa mi nzhodü c'e bëzo cja t'etje 'ñe cja campo santo. Mi mapjü. Xo mi jüntsë o ndojo cja rron dyodütsjë o ts'ingue. ⁶ Nuc'ua c'e bëzo o jñanda e Jesús 'ma ma ëjë na jë. O cjuañi c'ua c'e bëzo. 'Ma o zät'ä jmi e Jesús, cjanu o ndüñijõmü nu. ⁷ O mapjü na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e Jesús, o T'its'ü Mizhocjimi a jens'e, çpje in pë'sc'ü rí ñugue co nutscõ? Rí õ'tc'ügõ, dya rí tsjacügõ rá ma sufrido.

⁸ O mama a cjanu na ngueje e Jesús o mama:

—Nu'tsc'e demonio, pedyegue cja ne bëzo.

⁹ E Jesús o dyõnü c'ua c'e demonio:

—¿Pje ne chjütsc'e?

Cjanu o ndünrü c'ua:

—Ni chjüzü Legión na ngueje na puncjüzüjme, eñe.

¹⁰ C'e demonio c'ü mi chjü Legión mi õtü na puncjü e Jesús c'ü dya ro manda c'o demonio ro mbedyeji cja c'e xoñijõmü. ¹¹ Mi cãrã na puncjü o cuchi cja c'e t'etje ma ñõñüji. ¹² Nuc'ua c'o demonio o dyõtütji e Jesús o xipjiji:

—Chãcjõjme nu cja yo cuchi ngue c'ua je rá quich'igõjme nu.

¹³ Nuc'ua e Jesús o jyëzi c'ua c'o demonio ro mõji nu cja c'o cuchi. O mbedye c'ua c'o demonio cja o mü'bü c'e bëzo. Je ma nguich'iji c'ua cja c'o cuchi. Nuc'ua texe c'o cuchi cjanu o zõbujj cja c'e dyã'ã, o ma jyãji nu cja c'e ndeje. O tsjünt'üji nu. C'o cuchi mi sö yeje mil c'o.

¹⁴ O cjuañi c'ua nu c'o mi c'as'ü c'o cuchi. O ma cõxteji cja c'e jñiñi 'ñe texitjo c'ua ja mi cjogüji. O mbedye c'ua c'o nte cja c'e jñiñi, o ma nuji pje na mbëjë c'o vi ts'a. ¹⁵ O zät'äji c'ua ja mi bübü e Jesús, o chõt'üji nu c'e bëzo c'ü vi mbedye c'o demonio. Mi junrú c'e bëzo, ya mi je'e o bitu, ya vi ndümbeñe. O züji c'ua. ¹⁶ O ña c'ua c'o nte c'o vi jñanda, o xipjiji c'o ma sãjã ja va tsja e Jesús va pjongü c'o demonio c'o mi bübü o mü'bü c'e bëzo. Nde xipjiji ja va ma nguich'i c'o demonio

cja c'o cuchi. ¹⁷ Nuc'ua c'o nte ya mbürü o dyõtütji e Jesús ro mbedye nu ja je mi jnorü o xoñijõmü anguezeji.

¹⁸ O dat'ü c'ua e Jesús cja c'e bü. Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi pjombgü demonio cja o mü'bü mi õtü e Jesús c'ü ro mëvi. ¹⁹ Pero e Jesús dya jyëzi ro mëvi, o xipji:

—Nzhogü, ma in nzungue. Rí xipji c'o in dyocjeji texe c'ua ja va juen'tsc'e Mizhocjimi 'ñe c'ua ja va mbõxc'ü, embe.

²⁰ O ma c'ua c'e bëzo cja c'o dyëch'a jñiñi c'o xiji Decápolis, o ma mama texe c'o vi tsja e Jesús 'ma o juentse. Texe c'o nte me mi dyõnütsjëji ja va jocü e Jesús c'e bëzo.

La hija de Jairo, y la mujer que tocó la ropa de Jesús

²¹ Ma ya mi bübü e Jesús cja c'e bü, cjanu o mõji c'ua c'ü 'na lado c'e zapjü. 'Ma o zät'äji nu, o jmurü c'ua na puncjü o nte a ñünü c'e ndeje nu ja mi bübü e Jesús. ²² O ëjë c'ua 'naja bëzo c'ü mi chjü Jairo. Nuc'ü, mi xo'ñi nu cja 'na nitsjimi a Israel. O jñanda mi bübü e Jesús, o ndüñijõmü c'ua cja o jmi. ²³ Mi mama c'e bëzo mi õtü e Jesús:

—Nu c'ü in xunt'igõ ya ngue ra ndü. Xã'dã rí ma 'ñe's'e in dyë, ngue c'ua ra jogü y ra bübüjto.

²⁴ O ma c'ua e Jesús, o mëvi c'e bëzo. Me ma puncjü nte mi põi e Jesús, me mi chütüji ma mõji. ²⁵ Xo mi pa 'na ndixü c'ü ya vi mezhe doce cjë c'ü mi dagü o cji. ²⁶ Ya vi dyät'ã cja na puncjü o médico, hasta ya vi ndeze texe o merio. Pero dya cjõ sö ro jocü; xenda mi cjatjo, sido mi sufrido. ²⁷ C'e ndixü o dyärã c'o mi mamaji c'o mi cja e Jesús. Nuc'ua c'e ndixü je mi pa a xütjü e Jesús; o ndõnbü c'ua o bitu. ²⁸ Na ngueje mi cjiñi c'e ndixü: “Nguextjo c'ü rá tjõnbü o bitu nu, exta ndixqui”, eñe. ²⁹ Exo hõbü c'ua c'o cji c'o mi dagü. Exo zõ c'ua c'ü ya vi jogü c'o me mi sufrido. ³⁰ O mbãrã e Jesús c'ü cjõ c'o vi jocü. O ñezhe a nde c'o nte, o mama:

—¿Cjõ ngue c'ü o ndõngü in bitu?

³¹ O ndünrü c'ua c'o o discípulo o xipjiji:

—Nu'tsc'e in cjague t'õnü cjõ ngue c'ü o ndõ'tc'ü in bitu. Maco me nzhü'ü yo nte, me s'ixc'igüejj, embeji.

³² Pero e Jesús mi janda texe cja c'o nte ngue c'ua ro jñanda cjõ mi ngue c'ü vi ndõtpü o bitu. ³³ C'e ndixü mi pãrã c'ü ngue e Jesús vi jocü. Nguet'ua o ndüñijõmü cja o jmi, cjanu o xipji c'ua c'ü mi ngue angueze vi ndõnbü o bitu ngue c'ua ro ndis'i. Nu c'e ndixü me mi sũ, me mi mbĩ. ³⁴ O mama c'ua e Jesús o xipji c'e ndixü:

—Nu'tsc'e süngü, ya jots'c'e dya, na ngueje i 'ñejmezügõ c'ü ro sö ro jo'c'üts'ü. Me rí mãjã rgui ma dya; dya cja rí sögue dya, c'ü me mi sufridogüe.

³⁵ Ma xe ma ña e Jesús, o sãjã c'ua 'naja c'ü je vi 'ñeje cja o ngumü e Jairo, o ë xipji e Jairo:

—Nu c'ü rvá ěcĵö, nu c'ü in xunt'i ya ndü c'ü. Dya cja ni jyodü rí xipji ne xöpüte ra ěĵe nu.

³⁶ E Jesús dya tsjapü ngüenda c'o mi mamaji. C'ü o tsja, o xipji c'e bĕzo c'ü mi xo'ñi:

—Dya rí sū'ü. Extí jñunt'ü in mü'bü c'ü ra bübütjo c'ü in xunt'igüe.

³⁷ Nuc'ua e Jesús o zidy e Pedro 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan c'ü nu cjuarma e Jacobo ro möji angueze. Nguextjo c'o o möji cja o ngümü c'e bĕzo c'ü mi xo'ñi cja c'e nitsjimi. Dya jyĕzi c'o dyaja ro möji. ³⁸ O zät'äji c'ua cja c'e ngümü. O jñanda e Jesús c'o nte c'o mi cārā nu, me mi mapjü ma huĕpji c'e añima. ³⁹ Nuc'ua e Jesús o cjogü a mbo. O mama c'ua o xipjiji:

—ĵJenga me ĵn mapjü gui huĕpji ne xunt'ï? Dya tū nu, ĵjĵto.

⁴⁰ Nuc'ua c'o nte o ndenbetjoji e Jesús va tsjapüji burla. Nuc'ua e Jesús, c'ü o tsja, o pjongü a tji c'o nte. Cjanu o tsjocü c'ü nu papā 'ñe c'ü nu mamā c'e xunt'i, cja na 'ñe c'o jñi discipulo c'o mi dyoji e Jesús. Nuc'o, 'ñe e Jesús o cjogüji a mbo nu ja ma o'o c'e xunt'i.

⁴¹ Nuc'ua e Jesús o pĕnchp'i o dyĕ c'e xunt'i, o xipji:

—Talita, cumi, o 'ñembe.

C'o jña c'o, ne ra mama: Nu'tsc'e xunt'i, rí xi'ts'i, ñanga.

⁴² O nanga c'ua c'e xunt'i, o nzhodü c'ua. Ya mi pĕs'i doce cjĕ'ĕ c'e xunt'i. Me co zü c'ua c'o mi cārā nu. Dya mi pārāji pje ro nguiñji. ⁴³ Nuc'ua o xipji e Jesús anguezeji c'ü dya cjó ro xipjiji c'ü vi jñandaji. Cjanu o mama ro unüji pje ro zi c'e xunt'i.

6

Jesús en Nazaret

¹ Cjanu o mbedye c'ua nu e Jesús, o ma nu ja mi menzumü. O möji c'o o discipulo.

² Nuc'ua c'e pa c'ü mi sōyaji, o mbürü o xöpü yo nte a mbo cja c'e nitsjimi. Na puncjü nte c'o mi ārā, me mi önütsĕji mi mamaji:

—ĵCjó jĵichi ne bĕzo? ĵJa va mbārā nu, 'ñe ja ga tsja c'o me na nojo c'o nunca rí ārāgōji?

³ ĵCjo dya nguejne e yaxü u, o t'i e María? ĵCjo dya ngue nu cjuarma e Jacobo 'ñe e José 'ñe e Judas 'ñe e Simón? ĵCjo dya xo bübü c'o o cjü cja ne jñiñi va?, eñeji.

Nguec'ua ma ünbüji e Jesús. ⁴ E Jesús o xipji c'ua anguezeji:

—'Na profeta nde respetaoji nu ja dya ri menzumü y ätäji. Pero nu ja ri menzumü, dya respetaoji c'ü. Ni xo ri ngue c'o o dyoji, ni ri ngue c'o ri cārā o ngümü, dya xo respetaoji c'ü, embeji.

⁵ E Jesús dya sō ro tsja c'o na nojo cja c'e jñiñi. Nguextjo o 'ñe's'e o dyĕ ja nzi c'o mi sō'dyĕ. O jocüji c'ua. ⁶ Me mi cijjiñi e Jesús na ngueje dya mi ejmeji angueze. Nuc'ua e

Jesús o ma cja c'o ts'ijñiñi c'o bĕxtjo mi jārā, o ma xöpü c'o nte.

Jesús manda a los discípulos a predicar

⁷ Nuc'ua e Jesús o ma'tü c'o doce o discipulo ro ěĵĕji cja o jmi. Cjanu o ndĕjĕji c'ua nde yeje nde yeje ro ma zopjüji c'o nte. Xo o unüji c'ü ja rvá sō ro pjongüji o demonio cja o mü'bü yo nte. ⁸ O xipjiji, dya pje ro ndunüji c'o rví jyodüji cja 'ñiji. Nguextjo 'na ch'ĕjĕ c'ü ro jñünü nzi 'najaji. Dya ro ndunüji xĕdyi ne ri ngueje merio. Dya xo ro nganaji mape. ⁹ Nguextjo o tĵiza ro ndin'ch'iji. Dya xo ro jyāns'p'ä o bituji. ¹⁰ Xo o mama e Jesús o xipjiji:

—Cja ngümü c'ua ja rí sāt'äji, je rí oxüji nu hasta 'ma cja rí ěe ri pedyĕji, dya rí pōtqueji ngümü rguí oxqueji. ¹¹ 'Ma rí sāt'ĕji cja 'na jñiñi, 'ma dya ra sāt'ĕji, 'ma dya ra dyā'tc'äji c'o rí xipjiji, rí pedyĕji 'ma nu. Rí jyā'bäji o jömü c'o ya rguí jyās'ā in cuaji, ngue c'ua ra unü ngüenda c'o menzumü nu, que vi tsjaji na s'o, dya sāt'ĕji. Na cjuana rí xi'tsc'ōji, nu pa c'ü ra tĵün ngüenda, xenda ra sufrido c'o cārā c'e jñiñi c'ü, que na ngueje ra sufrido c'o mi cārā a Sodoma, 'ñe a Gomorra c'o o chjotü Mizhocjimi mi jinguā na ngueje c'ü me ma s'oji.

¹² Nuc'ua c'o discipulo o möji c'ua. O ma zopjüji c'o nte. Mi xipjiji c'ü ni jyodü ro nzhogü o mü'büji. ¹³ Mi pjongüji na puncjü o demonio cja o mü'bü c'o nte. Xo mi cosp'üji aceite na puncjü c'o mi sō'dyĕ, y o jocüji.

La muerte de Juan el Bautista

¹⁴ E Herodes c'ü mi manda a Galilea, o dyārā texe c'o na nojo c'o mi cja e Jesús, na ngueje texetjo me mi mama c'o nte c'o. O mama c'ua e Herodes:

—E Juan c'ü mi jichi yo nte cja ndeje, ya tetjo, ya bübütjo na yeje. Nguec'ua na zĕzhi angueze ga tsja'a na puncjü c'o na nojo, embeji.

¹⁵ Bübü c'o mi mama:

—C'ü cja yo me na nojo, ngueje c'e profeta Elías c'ü ya ěĵe na yeje.

Dyaja c'o mi mama:

—Ngueje 'naja profeta c'ü chĕntjovi nza cja c'o profeta c'o mi cārā mi jinguā.

¹⁶ Pero e Herodes 'ma o dyārā o mama:

—C'ü cja'a yo, ngueje e Juan c'ü rō mandagō o jñüpcüji o ñi. Ya te'etjo c'ü, embeji.

¹⁷ Ngue e Herodes c'ü vi manda o ma zürüji e Juan; cjanu o ngot'üji c'ua a pjörü. O tsja a cjanu e Herodes na ngueje, 'ma xe mi bübütjo e Juan, e Herodes vi chĕntjüvi c'ü nu bĕpe c'ü mi chĵü Herodías. Nu c'e ndixü mi ngue o su e Felipe c'ü nu cjuarma e Herodes. ¹⁸ Nguec'ua o mama e Juan o xipji e Herodes:

—Dya sō rí 'ñĕjegue nu su nin cjuarma, embe.

¹⁹ Nuc'ua e Herodías me mi ünmbü e Juan. Me mi ne ro mbö't'ü, pero dya mi sö. ²⁰ Na ngueje e Herodes mi sü e Juan, na ngueje mi pärä mi ngueje 'naja bëzo c'ü mi cja c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nguec'ua e Herodes dya mi jëzi cjö pje ro tsjapü e Juan. Me mi mäjä e Herodes ma dyärä c'o mi mama e Juan, pero dya go creo na ngueje mi yembeñe. ²¹ O ë c'ua 'na nu pa'a, o chöt'ü e Herodías ja rvä mbö't'ü e Juan. C'e pa c'ü, vi sä's'ä o cjë e Herodes. O tsja mbaxua e Herodes. O zojnü c'o mi menzumü a Galilea c'o pje mi pjëzhi 'ñe c'o jmu 'ñe c'o comandante. ²² Nuc'ua c'ü o xunt'i e Herodías o ë neme a jmi nu c'o mi cärä cja c'e mbaxua. Me go mäjä c'ua e Herodes 'ñe c'o mi cärä nu. Nuc'ua e Herodes c'ü mi rey o xipji c'e xunt'i:

—Dyötcü texe c'ü rí ñe, nde rá da'c'ü.

²³ Xo o mama:

—C'ua ga mbärä Cjimi 'ma pje rí dyötcü, zö rí ngue nde'e c'o rí mandagö, nutscö rá da'c'ü, eñe e Herodes.

²⁴ O mbedye c'ua c'e xunt'i, o ma xipji c'ü nu mamá:

—Xitsi, çpje rá ötü e Herodes?

O ndünrü c'ua c'ü nu mamá o xipji:

—Dyötpü o ñi e Juan c'ü mi jichi cja ndeje yo nte.

²⁵ Nuc'ua nzi va cjögü c'e xunt'i nu ja mi bübü c'e rey Herodes, o xipji:

—Rí negö extí dyacü o ñi e Juan c'ü mi jichi yo nte, jñüncü cja 'na tramojmü, eñe c'e xunt'i.

²⁶ Me co nguiñi c'ua c'e rey Herodes. Pero jo ni mbeñe c'ü vi nädä Cjimi, 'ñe c'ü ya vi dyärä c'o nte c'o ma cärä nu; nguec'ua dya o ne ro xipji c'e xunt'i c'ü dya ro unü. ²⁷ C'e rey jo ndäjä c'ua 'na xondaro c'ü ro ma jñüpcü o ñi e Juan. O ma c'ua c'e xondaro, o ma jñüpcü o ñi e Juan nu cja c'e pjörü. ²⁸ Cjanu o jün c'ua cja 'na tramojmü, cjanu o unü c'e xunt'i. Cjanu o ma c'ua c'e xunt'i o ma unü c'ü nu nana.

²⁹ Nuc'ua c'o o discipulo e Juan, 'ma o dyärä mi mamaji c'ü vi bö't'ü e Juan, o möji o ma nduns'üji o cuerpo. Cjanu o ma dyögüji c'ua.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

³⁰ Nuc'ua c'o discipulo c'o vi ndäjä e Jesús o nzhogüji nu ja mi bübü angueze, o xipji e Jesús texe c'o vi tsjaji 'ñe c'o vi xöpüji c'o nte. ³¹ Ma puncjü nte c'o mi ma mi 'ñeje, nguec'ua e Jesús 'ñe c'o o discipulo dya mi sö ro ziji xëdyi. Nguec'ua o mama e Jesús o xipji c'o o discipulo:

—Möjö nu ja dya cjö ndeñe. Rá cärätsjëji nu ngue c'ua rá söyaji 'na ndajme, eñe.

³² O mötsjëji c'ua cja 'naja bü o zät'äji nu ja dya mi cärä o nte. ³³ Na puncjü nte c'o o jñanda 'ma o möji. O mbäräji mi ngueje e Jesús 'ñe c'o o discipulo. Nguec'ua c'o nte o

mbedyeji cja c'o jñiñi o nzhodütjoji va möji. Ot'ü o zät'ä c'o nte nu ja ro zät'ä e Jesús 'ñe c'o o discipulo. ³⁴ 'Ma o mbes'e e Jesús cja c'e bü, o jñanda ya mi cärä na puncjü nte. Mi chjëntjoji nza cja o ndëncjürü 'ma dya cjö pjörü. E Jesús me mi juente c'o nte. O mbürü o xöpüji c'ua, o xipji na puncjü jña. ³⁵ Nuc'ua 'ma ya o nzhä'ä, o ëjë c'o o discipulo e Jesús cja o jmi angueze, o xipji:

—Ya nzhä'ä. Nu va rí cäräji, ndajyadü va.

³⁶ Xipji yo nte ra möji cja yo jñiñi yo bëxtjo, 'ñe a ma a ñünü c'ua ja cärä o nte, ngue c'ua ra ndömüji pje ra ziji.

³⁷ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'eji rí unügueji pje ra ziji.

Anguezeji o ndünrüji o mamaji:

—ÇCjo in ne rá ma tömüjme ye mil mbëxo o tjömëch'i c'ü rá unüjme c'ü ra ziji?

³⁸ O ndünrü c'ua e Jesús, o dyönüji:

—ÇJa nzi tjömëch'i in jünji? Ma ñuji.

O ma nuji c'ua. Cjanu o ëji c'ua, o mamaji:

—Rí jünjme tsi'ch'a tjömëch'i cja na yeje jmö'ö.

³⁹ O mama c'ua e Jesús o xipji c'o o discipulo:

—Xipji yo nte ra mimiji cja o t'ëbi. Nde ra jyadüji rgä mimiji, embeji.

⁴⁰ Nuc'ua c'o nte o mimiji. O xögüji, bübü c'o nde mi ciento va mimiji. Bübü c'o nde mi cincuenta va mimiji. ⁴¹ Nuc'ua e Jesús o jñü c'o tsi'ch'a tjömëch'i 'ñe c'o yeje jmö. Cjanu o nä's'ä c'ua a jens'e va unü na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xëdyi c'ua c'o tjömëch'i. Cjanu o unü c'o o discipulo ngue c'ua ro unüji c'o nte. Xo o xëmbji texeji c'o yeje jmö'ö. ⁴² O ziji texeji o nijmiji. ⁴³ Nuc'ua c'o discipulo o nguis'iji c'ua c'o tjömëch'i 'ñe c'o jmö c'o o mboncjtüto. O nizhitjo doce bos'i. ⁴⁴ Nu c'o bëzo c'o o zi c'o tjömëch'i 'ñe c'o jmö mi sö tsi'ch'a mil.

Jesús camina sobre el agua

⁴⁵ Nuc'ua e Jesús o xänbä c'o o discipulo ro dat'üji cja c'e bü'ü, ro möji a Betsaida cja c'ü 'nanguarü c'e tazapü. Nuc'ua 'ma ya mi ma c'o discipulo, e Jesús o xipji c'o nte ro möji o ngumüji. ⁴⁶ Nuc'ua 'ma ya vi ma c'o nte, o ma e Jesús cja 'na t'eje, o ma dyötü Mizhocjimi. ⁴⁷ Nuc'ua 'ma ya vi xömü, nu c'e bü'ü ya mi pa a nde cja c'e tazapü. Pero e Jesús mi 'natsjë a ñünü cja c'e ndeje. ⁴⁸ O jñanda e Jesús dya mi sö c'o o discipulo ro ndütüji c'e bü na ngueje c'e ndajma mi 'ñeje nu ja mi möji. Nuc'ua 'ma ya ma 'ñetsajötmü, o ma e Jesús mi nzhodü a xes'e cja c'e ndeje; mi ma nu ja ma cärä c'o o discipulo cja c'e bü'ü. Mi ne ro cjögütjo e Jesús. ⁴⁹⁻⁵⁰ Nuc'ua c'o o discipulo, 'ma o jñandaji ma nzhodü e Jesús a xes'e cja c'e ndeje, mi cjiññiji mi ngueje 'na piche. Me co züji texeji. O mapjüji o mamaji:

—Chjä, 'na piche nu va ë nu, eñeji.

Nuc'ua e Jesús o zopjüji o xipji:

—Nguezgö. Zëchi in mü'büji, dya rí sügueji.

⁵¹ O dat'ü c'ua e Jesús cja c'e bü nu ja ma cã'ã c'o o discipulo. O söya c'ua c'e ndajma. C'o discipulo me mi süji me mi dyönütsjëji ja va zädä c'ü o söya c'e ndajma. ⁵² Na ngueje dya mi päräji pje mi ne ro mama 'ma o tsjapü e Jesús o puncjü c'o tjömëch'i. Ma me o mü'büji, dya mi sö ro nguiññiji pje mi ne ro mama c'o na nojo c'o mi cja e Jesús.

Jesús sana a los enfermos en Genesaret

⁵³ O zät'äji c'ua cja 'nanguarü c'e zapjü cja c'e xohñjömü c'ü xiji Genesaret. O ndün't'üji na jo c'e bü'ü. ⁵⁴ Ma o mbes'ëji cja c'e bü'ü, c'o nte c'o mi cãrä nu, exo mbäräji mi ngue e Jesús c'ü vi säjä. ⁵⁵ O ma cöxteji texe cja c'e jñiñi. Cjanu o mbürü o sinpiji e Jesús c'o mi sö'dyë co texe c'o ma os'üji. O sinpiji nu c'ua ja mi äräji mi bübü e Jesús. ⁵⁶ Texe c'ua ja mi sät'ã e Jesús, cja o ts'ijñiñi 'ñe cja o ndajñiñi 'ñe cja o ngümü c'o mi jãrätsjë cja batjü, mi emeji nu c'o mi sö'dyë cja o 'ñiji. C'o nte o dyötüji e Jesús c'ü ro ndötpüji zö ri nguextjo o fleco c'ü o bitu angueze. Texe c'o o ndötpü, o ndis'í c'o.

7

Lo que hace impuro al hombre

¹ Nuc'ua c'o fariseo 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, o mbedyeji a Jerusalén o sãjãji cja e Jesús. ² O jñandaji c'ü dya o xindyë c'o o discipulo e Jesús ante c'ü ro ziji o xëdyi. ³ Nu c'o fariseo 'ñe c'o dyaja menzumü a Israel mi cjaji c'ua ja nzi ma tsja o tjürü c'o o mboxtitaji. Nguec'ua dya ra ziji xëdyi 'ma dya ot'ü ra xindyëji. ⁴ Ma ra nzhögüji cja chöjmü, cja ra ziji xëdyi 'ma ya ra nguarü ra xindyëji na jo. Na puncjü tjürü c'o mi süpüji. Mi xibiji o xalo 'ñe o s'ãbã 'ñe o mojmü c'o mi dyavo metal. ⁵ Nuc'ua c'o fariseo 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi o xipijiji e Jesús o mamaji:

—¿Jenga yo in discipulogue, dya süpüji yo tjürü yo o zocüzüji c'o mi tataji? Maco dya xindyëji 'ma siji o xëdyi.

⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o xipijiji:

—Nu'tsc'ëji in cjaqqeji c'ü me na jots'ëji, pero dya cjuana. Na cjuana c'ü o mama e Isaías c'ü ja ga cjat's'ëji. O mama a cjava va pätpã Mizhocjimi:

Nujyo nte yo, sücö yo, pero nguextjo co o neji.

O mü'büji, na jë jyadü co nuzgö.

⁷ Bë ga zücö yo. Jizhiji yo o tjürü o nte, cjaþüji c'ü ri ngueje o jña Mizhocjimi yo jizhiji, eñe e Isaías.

⁸ Dya in cjaji c'ü manda Mizhocjimi. Ngueje c'o o tjürü yo nte c'o in cjaji.

⁹ Xo o xipijiji:

—In cijññiji na jo c'ü in cjaji. Dya in cjaþüji ngüenda c'ü manda Mizhocjimi, ngue c'ua gui tsjatsjëji in chjürüji. ¹⁰ O mama a cjava

e Moisés: “S'iyaji nin tataji, 'ñe nin nanaji. C'ü ra zadü nu tata o nu nana, ra mbö't'üji c'ü”, eñe e Moisés. ¹¹ Pero nu'tsc'ëji in mangueji 'ma pje ni jyodü c'o nu tata 'naja nte, sö ra mama c'e nte ra xipji c'o nu tata: “Dya sö rá pjöxc'üvi. Ya ró mama rá unügö Mizhocjimi texe c'o ro sö ro da'c'üvi”, ra 'ñembevi. ¹² Nguec'ua dya cja in jëziji pje xe ra unü c'ü nu tata 'ñe c'ü nu nana. ¹³ A cjanu in cjaþüji c'ü dya ni muvi c'ü mama Mizhocjimi, na ngueje in jizhiji yo o tjürü c'o nin mboxtitaji. Na puncjü c'o in cjaji a cjanu.

¹⁴ Nuc'ua e Jesús o xipji na yeje c'o nte:

—Chëzhiji a 'ñecjua. Dyätcãji in texeji, ngue c'ua ri päräji ja ga cja'a. ¹⁵ Dya ngueje o jñönü c'o ra zi 'na nte c'ü ra tsjapü ra tsja c'o na s'o. C'ü ra tsjapü ra tsja na s'o, ngue c'o na s'o c'o ra nguiññi a mbo o mü'bü. ¹⁶ Nu'tsc'ëji bübü in tsöji, rí dyärãji yo jña yo.

¹⁷ Nuc'ua e Jesús o xögü cja c'o nte, o cjogü a mbo c'e ngümü. Nuc'ua c'o o discipulo e Jesús o dyönüji pje mi ne ro mama c'o jña c'o cja vi mama angueze. ¹⁸⁻¹⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—¿Cjo xo 'ñetsc'ëji xo bë'tsc'ëji rí pärãgueji ja cja c'o jña c'o cja ró mangö? O jñönü c'o si 'naja nte, dya s'onbü o mü'bü, na ngueje je sät'ã cja o pjeme, y je nde ni mbedye a ndü'bü c'o.

A cjanu o mama e Jesús c'ü nde na jo texe o jñönü c'o pje nde si yo nte. ²⁰ Xe o ña e Jesús o mama:

—Nu c'o bübü cja o mü'bü 'na nte ngue c'o ni s'onbü c'e nte c'ü. ²¹⁻²² Na ngueje je ngueje cja o mü'bü yo nte, nu ja ni 'ñeje c'o pjeñe c'o na s'o, nguec'ua ga tsãji o ndixü, 'ñe yo ndixü tsãji o bëzo, 'ñe cjaji a cjanu c'o pje nde na s'o, 'ñe pje c'o pönüji, 'ñe pö't'üteji, 'ñe nepeji c'o pë's'i yo nu minteji, 'ñe nuji na ü, 'ñe ojñüteji, 'ñe cjaji texe c'o va ëjë o pjeñeji, dya c'a's'üji, 'ñe envidiãji, 'ñe santeji, 'ñe cjaþütsjëji na nojo, 'ñe dya päräji pje na mbëjë c'o na jo. ²³ Texe yo na s'o nguejyo ni s'odü o mü'bü 'naja nte, na ngueje je ni 'ñeje cja o mü'bü.

Una mujer extranjera que creyó en Jesús

²⁴ Nuc'ua o mbedye nu e Jesús, o ma cja c'o jñiñi a Tiro 'ñe a Sidón. O cjogü a mbo cja 'na ngümü. Mi ne c'ü dya cjó ro mbärã cjo mi bübü nu; pero o mbärãji. ²⁵ 'Naja ndixü o dyärã ni mamaji mi bübü e Jesús. C'ü o ts'ixunt'í c'e ndixü mi bübü demonio cja o mü'bü. Nuc'ua c'e ndixü o ma nu ja mi bübü e Jesús; o ndünjijömü cja o jmi. ²⁶ C'e ndixü je mi menzumü a Fenicia c'ü tsja a Siria. Dya mi menzumü cja c'o mi Israel. C'e ndixü o dyötü e Jesús ro pjongü c'e demonio cja c'ü nu ts'ixunt'í. ²⁷ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Ot'ü ra zi'í yo t'í; na ngueje dya jo ra jñünbüji o xëdyi yo t'í, c'ü ra panbaji o dyo'ö.

²⁸ O ndünrū c'ua c'e ndixū o xipji:

—Jägā, na cjuana c'ū in mangue, in Jmuts'ügō. Pero zō jyēntsqujime dyo'o c'o in menzumügueji a Israel, in pārāgue ja ga cja yo dyo'o, si'iji c'o ngūnxēdyi c'o jābā cja mexa, c'o jā'bā c'o ts't'i.

²⁹ O ndünrū c'ua e Jesús o xipji:

—Na jo c'ua ja guī mangue. Nguec'ua sō rí nzhogū cja in nzungue. C'e demonio ya mbedye cja in xunt'i.

³⁰ O ma c'ua c'e ndixū, o zāt'ā o ngumū. O nu'u ya vi mbedye c'e demonio cja c'e xunt'i, ya mi sōya c'e xunt'i.

Jesús sana a un sordomudo

³¹ Nuc'ua e Jesús o mbedye na yeje cja c'o jñiñi c'o mi jārā a Tiro, o cjogū cja c'o jñiñi c'o mi jārā a Sidón 'ñe a Decápolis. O zāt'ā cja c'e zapjū a Galilea. ³² O sinpiji c'ua 'naja bēzo c'ū mi ngogō, xo mi c'ūjne c'e bēzo. O dyōtūji e Jesús ro 'ñe's'e o dyē cja c'e bēzo. ³³ E Jesús o xōcū c'ua c'e bēzo c'ū mi ngogō. O c'ua't'ā c'ua o ñidyē cja o ngō'ō. Cjanu o zos'ū o ñidyē, o ndōtpū c'ua o c'ijñi c'e bēzo. ³⁴ O nā's'ā c'ua a jens'e e Jesús. O yeya, o mama c'ua:

—Efata, eñe.

C'e jña ne ra mama: “Xogū.”

³⁵ Ya o dyārā c'ua c'e bēzo. Xo o jogū c'ua o c'ijñi, o ña c'ua na jo. ³⁶ E Jesús o manda c'ua c'ū dya cjó ro ma xipjiji c'ū vi tsja angueze. Pero 'ma o xipjiji dya ro mamaji, xenda mi mamaji c'ua. ³⁷ Me mi sū c'ua c'o nte, mi mamaji:

—Me na jo texe yo cja'a ne bēzo nu. Cjapū ra dyārā yo ngogō, 'ñejoy ngone cjapū ra ña'a.

8

Jesús da de comer a cuatro mil personas

¹ Dya mezhe c'ua, o jmurū na yeje na puncjū o nte. Mi ojtjo pje ro ziji. Nuc'ua e Jesús o ma't'ū c'o o discípulo c'ū je ro chēzhiji cja o jmi, cjanu o xipjiji:

² —Rí juentscō yo nte, na ngueje ya pa jñipa c'ū ya ró cārāgōji va, y dya cja jünji pje ra ziji. ³ 'Ma rá tājāji ra mōji o ngumūji c'ū dya ra ziji o xēdyi, ra tōgūji cja 'ñiji. Cārā yo vi 'ñeje na jē.

⁴ O ndünrū c'ua c'o o discípulo o xipjiji e Jesús:

—¿Ja ri bübū va o tjōmēch'i c'ū rguī nijmi yo nte yo na puncjū? Na ngueje rí cārāgōji va cja ne ndajyadū.

⁵ O ndünrū c'ua e Jesús o dyōnūji:

—¿Ja nzi tjōmēch'i in jūngueji?

Anguezeji o mamaji:

—Yenhotjo yo rí jünjme.

⁶ Nuc'ua e Jesús o manda c'ua c'o nte ro mimiji a jōmū. Cjanu o jñū c'ua c'o yenchō tjōmēch'i. Cjanu o unū na pōjō Mizhocjimi. Cjanu o xēdyi c'ua c'o tjōmēch'i, cjanu o unū c'o o discípulo. Nuc'ua c'o o discípulo o unūji c'ua c'o nte'e. ⁷ Xo mi jünji ja nzi ts'ijmō.

E Jesús xo o unū na pōjō Mizhocjimi c'o jmō, cjanu o xipji c'o o discípulo xo ro unūji c'ua c'o nte. ⁸ O ziji c'ua; o nijmiji na jo. Nuc'ua o nguis'tjōji c'ua c'o ts'ipēraso c'o vi mboncjūtjo. O nizhi yenchō bos'i c'o. ⁹ Nu c'o nte c'o o zi, mi nziyo mil c'o. Nuc'ua e Jesús o xipji c'ua c'o nte ro mōji o ngumūji. ¹⁰ Cjanu o dat'ū c'ua cja c'e bū'ū co c'o o discípulo. O mōji c'ua cja c'o jñiñi a ma a Dalmanuta.

Los fariseos piden una señal milagrosa

¹¹ 'Ma ya vi zāt'āji nu, o sājā c'ua c'o fariseo. O ē zōji o jña e Jesús. O dyōtūji c'ū pje ro jñandaji c'ū rvi 'ñeje a jens'e, ngue c'ua ro mbārāji pje mi pjēzhi e Jesús. ¹² O yeya e Jesús o xipjiji:

—Yo nte yo cārā yo cjē dya, ¿jenga örūji pje ra jñandaji ngue c'ua ra mbārāji pje pjētscō? Na cjuana c'ū rí mangō, dya ra ch'unūji c'ū ra jñandaji.

¹³ O ma c'ua e Jesús o zogūtjo c'o fariseo. O dat'ū cja c'e bū, o mōji c'o o discípulo c'ū 'na lado cja c'e zapjū.

La levadura de los fariseos

¹⁴ C'o o discípulo e Jesús, 'natjo tjōmēch'i c'ū vi jñūnūji 'ma o dat'ūji cja c'e bū, na ngueje vi jyombeñeji. ¹⁵ Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Pjōtpūji ngūenda c'o o levadura c'o fariseo 'ñe c'o o levadura e Herodes.

¹⁶ C'o discípulo mi pōtma mamaji:

—Xitscōji a cjanu ne Jesús, na ngueje c'ū dya ró jūngōji o tjōmēch'i.

¹⁷ Mi pārā e Jesús c'ū mi cjijñiji, nguec'ua o xipjiji c'ua:

—¿Jenga in pōtqui mamaji na ngue c'ū dya i jñūji o tjōmēch'i? ¿Cjo dya be in pārāgueji c'ū sō rá da'c'eji c'ū rí si'iji? ¿Cjo ya me na me in mü'būgueji? ¹⁸ ¿Cjo dya in jandagueji co in chōji? Bübū in tsōji. ¿Cjo dya pje in ārāji? ¿Cjo dya in mbeñeji? ¹⁹ Nu 'ma ró xēmbi c'o ts'i'ch'a tjōmēch'i, o nijmi c'o ts'i'ch'a mil o bēzo. ¿Ja nzi bos'i o ts'ipēraso c'o i tsis'iji?

Anguezeji o ndünrūji o xipjiji:

—O nizhi doce c'o bos'i c'o o mboncjū.

²⁰ Xe o ña e Jesús o xipjiji:

—Nu 'ma ró xēmbi c'o yenchō tjōmēch'i, o nijmi c'o nziyo mil o bēzo. ¿Ja nzi o bos'i o ts'ipēraso c'o i tsis'iji?

Anguezeji o ndünrūji o xipjiji:

—O nizhi yenchō c'o bos'i c'o o mboncjū.

²¹ Nuc'ua o mama e Jesús o xipjiji:

—¿Cjo dya be in tendioji ja cja c'ū rí xi'ts'igōji?

Jesús sana a un ciego en Betsaida

²² Nuc'ua o zāt'ā e Jesús 'ñe c'o o discípulo a Betsaida. C'o nte o sinpiji 'naja bēzo c'ū mi ndēzhō. Mi ōtūji e Jesús ro 'ñe's'e o dyē cja c'e bēzo c'ū mi ndēzhō. ²³ Nuc'ua e Jesús o pēnch'i o dyē, o zidyí a ñünū cja c'e jñiñi.

Cjanu o ngosp'ü c'ijñi o ndö'ö. Cjanu o 'ñe's'e c'ua o dyë'ë. O mama c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'e, ¿cjo ya in janda?

²⁴ O ndünrú c'ua c'e bëzo o mama:

—Rí jandagö yo bëzo; 'ñetse nza cja za'a. Pero nzhodüji.

²⁵ Nuc'ua e Jesús o 'ñe's'e na yeje o dyë cja o ndö c'e ndëzhö. O nguinch'i c'ua na jë c'e bëzo. O jogü o ndö'ö. Ya ndäcä c'ua na jo texe. ²⁶ E Jesús o ndäjä c'ua cja o ngümü. O mama e Jesús o xipji c'e bëzo:

—Dya rí sät'ä cja c'e jñiñi. Dya cjo rí ma xipji nu, c'o ró c jagö.

Pedro declara que Jesús es el Cristo

²⁷ Nuc'ua e Jesús 'ñe c'o o discípulo o möji cja c'o jñiñi c'o tsja a Cesarea de Filipino. 'Ma mi pöji cja 'ñiji o tsja t'önü e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—¿Pje mama yo nte pjëtsigö?

²⁸ O ndünrú c'ua anguezeji:

—Bübü c'o mama ngue'tsc'e e Juan c'ü mi jichi cja ndeje yo nte. Dyaja c'o mama ngue'tsc'e e Elías. Dyaja c'o mama ngue'tsc'e 'naja c'o profeta c'ü mi cärä mi jingüä.

²⁹ O mama c'ua e Jesús o dyönüji:

—Natsc'ejl, ¿pje in mangueji? ¿Pje pjëtsigö?

O ndünrú c'ua e Pedro o xipji:

—Ngue'tsc'e e Cristo o 'ñemp'egue Mizhocjimi rí mandague.

³⁰ Nuc'ua e Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo c'ü dya cjo rí xipiji c'ü mi ngue Cristo c'ü.

Jesús anuncia su muerte

³¹ Nuc'ua o mbürü e Jesús o xipji c'o o discípulo c'ü mi jyodü ro zädä. O xipji:

—Nutsö rvä ëcjö cja Mizhocjimi, ni jyodü me rá sufridogö na puncjü. Ra jñüncü ngüenda c'o tita c'o pje pjëzhi, 'ñe c'o ndamböc'jimi, 'ñe c'o xöpü o ley Mizhocjimi, ra mamaji c'ü na s'o c'ü rí c jagö. Nuzgö ra mbötcügöji. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tegö rá bübüttö na yeje.

³² O xipji na jo'o yo jña'a yo. Nuc'ua e Pedro o xöcü 'na lado e Jesús, y o mbürü o huench'i. ³³ O ñezhe c'ua e Jesús, o jñanda c'o dyaja o discípulo. O mama c'ua e Jesús o huench'i e Pedro:

—C'ueñe cja in jmgö, Satanás. Nu c'ü in cjiñigüe, dya pje ngue c'ü cjiñi Mizhocjimi; ngueje c'ü je cjiñi yo nte.

³⁴ Nuc'ua e Jesús o mat'ü c'ua c'o nte 'ñe c'o o discípulo; o xipji:

—'Ma cjo c'o ne ra ndünt'ü in xütjügö, dya ra tsja c'ua ja nzi ga netsjë. Ra bübü dispuesto ra sufrido o ra ndü. Y ra ndenngue co nutsö. ³⁵ Na ngueje nu c'o dya bübü dispuesto ra sufrido o ra ndüji, dya ra chöt'üji c'ü rgüf bübüttöji. Pero nu c'o bübü dispuesto ra bö't'ü na ngue c'ü ni 'ñejmezüjji 'ñe c'ü ni xipji yo nte xo ra 'ñejmezüji, ra chöt'üji c'ü rgüf bübüttöji. ³⁶ Nu 'ma ro tsja

'na nte ro tsjapü o cjaja texe yo bübü va cja ne xoñijöümü, pero 'ma ro jyëzi Mizhocjimi c'e nte, ¿pje rví muvi? ³⁷ Na ngueje, 'ma ya jyëzi Mizhocjimi 'na nte, dya ra sö c'e nte pje ra unü Mizhocjimi ngue c'ua ra ë bübü Mizhocjimi co angueze. ³⁸ Yo pa dya yo, ya mbëtspiji o jña Mizhocjimi; me cjaji na s'o. Nu c'ü ra tseje rgä 'ñejmezü 'ñe in jñagö, nuzgö dya rá recibido angueze 'ma rá ëcjö na yeje cja Mizhocjimi. Rá ëcjö na yeje; c'ua ja ga cja me na zö c'ü mi Tatagö, je rga cjazgö nu 'ma rá ëcjö. Rá ëcjö co o anxé Mizhocjimi; me rrä zözgöjme.

9

¹ Xo o mama e Jesús:

—Na cjuana rí xi'tsc'öji, bübü nu yo cärä va, yo dya ra ndü'ü hasta 'ma cja ra nu'üji ja ga cja 'ma ra manda Mizhocjimi co texe o poder.

La transfiguración de Jesús

² 'Ma ya vi cjoü 'ñanto pa, e Jesús o zidy e Pedro 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan. O mötsjëji cja 'na t'eje c'ü me ma ndä'ä. 'Ma mi jandaji, 'nangua o pötü c'ua o jmi e Jesús. ³ Xo pötü c'ua ja ma 'ñetse o bitu, me mi juës'i, me ma t'öxü nza cja xitsji. Ni ri 'naja mbedye cja ne xoñijöümü c'ü ra tsjapü me rrä t'öxü a cjanu. ⁴ Jo ni 'ñetse c'ua e Elías 'ñe e Moisés, mi ñaji e Jesús. ⁵ Nuc'ua o ña c'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Xöpüte, me na jo rí cärägöji va. Rá ät'äjme jñi ts'ingümü co dyëza. 'Naja c'ü rá ä'tc'öjme, 'naja c'ü rá ä'tp'äjme e Moisés, 'naja c'ü rá ä'tp'äjme e Elías, eñe.

⁶ O mama a cjanu e Pedro na ngueje me mi sū angueze 'ñe c'o yeje c'o mi dyoji. Nguec'ua dya mi pärä pje ro mama. ⁷ O säjä c'ua 'na ngömü c'ü o ë ngobü anguezeji. O dyäräji c'ua 'na jña cja c'e ngömü c'ü mi mama a cjava:

—Nujnu ngue in Ch'igö nu me rí s'ia. Dyätäji angueze.

⁸ Nuc'ua 'ma o ndäcä c'o discípulo, dya cja jñandaji e Moisés 'ñe e Elías; ya mi nguextjo e Jesús c'ü mi bübü.

⁹ Nuc'ua 'ma ya ma sjöbüji cja c'e t'eje, cjanu o mama c'ua e Jesús o xipji:

—Dya cjo rí xipji yo cja i jñandaji. Nutsö rvä ëcjö cja Mizhocjimi. 'Ma rá tügö, rá tegö na yeje. Cja rí xipji 'ma yo nte.

¹⁰ Nguec'ua mi cjiñätsjëji c'o vi jñandaji. Dya cjo mi xipji. Pero mi pötma mamaji pje mi ne ro mama c'ü ro te'e cja c'o añima.

¹¹ Nuc'ua c'o discípulo o dyönüji e Jesús:

—¿Jenga mama c'o xöpü o ley Mizhocjimi c'ü ni jyodü ot'ü ra ëjë na yeje e Elías, cja rron ëjë e Cristo?

¹² O ndünrú c'ua e Jesús o mama:

—Na cjuana c'e jña c'ü mamaji, c'ü ot'ü ra ëjë na yeje e Elías ra ë jocü texe. ¿Pje

mama cja o jña Mizhocjimi? Mama a cjava c'ü me rá sufridogó, nutscö rvá écjö cja Mizhocjimi. Xo ra tsjacüji c'ü dya pje ni muvizügö. ¹³ Nuczógö rí xi'tsc'öji, e Elías ya éjē na yeje c'ü. O tsjapüji c'ü me mi ne anguezeji, c'ua ja nzi ga t'opjü c'ü ro tsjapüji.

Jesús sana a un muchacho que tiene un espíritu malo

¹⁴ Nuc'ua 'ma o zät'äji nu ja mi cārā c'o dyaja discípulo, o jñandaji na puncjü nte c'o ya vi jmurü nu. Mi cārā nu c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Mi söji jña co c'o discípulo. ¹⁵ Nuc'ua c'o nte 'ma o jñandaji e Jesús, me co mājāji. O cjuañiji o ma zenguaji angueze. ¹⁶ Nuc'ua e Jesús o dyönüji:

—¿Ja cja c'e jña c'ü in mangueji?

¹⁷ O ndünrü c'ua 'naja bëzo c'ü ma dyoji c'o nte, o mama:

—Xöpüte, ró sin'c'igö ín ch'igö na ngueje bübü demonio cja o mü'bü c'ü cjavü ra ngone. ¹⁸ C'e demonio texe c'ua ja pēnc'h'i me cjavü ra ñus'ü. Me pjont'ü pjügü a ne'e. Me s'i'ch'i o s'ibi; me zēchi o cuerpo. Ró xipji yo in discipulogö ro pjombgüji c'e demonio; dya sö ra pjongüji, eje.

¹⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji in cārāji yo cjē dya, dya in ejmeji. ¿Jenga dya in creozüji rá pjöxc'üji rí tsjaji c'o na nojo? Maco ya mezhe rí cārāgöji, ya mezhe rí pē'sc'ö paciencia co nu'tsc'eji. Sinquiji ne t'i'i.

²⁰ O sinpiji c'ua. C'e demonio 'ma o jñanda e Jesús, exo tsjapü o mbi'ch'i c'e t'i. O nügü c'e t'i; mi ñus'ü. Me mi pjont'ü pjügü a ne'e. ²¹ Nuc'ua e Jesús o tsja t'önü, o xipji c'ü nu tata c'e t'i'i:

—¿Jingüā ndeze o mbürü c'ü sufrido a cjanu ne t'i?

O ndünrü c'ua c'ü nu tata c'e t'i o mama:

—Ndeze 'ma cja mi ts'it'i me sufrido a cjanu. ²² C'e demonio ya na puncjü ga tsjapü ga zo'o cja sivi ñe cja ndeje, ngue c'ua ra mböt'ü. Nu 'ma sö pje rí tsjague, juentsquegöbe, pjöxcügöbe.

²³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—In önggü, ¿cjo sö pje rá cjagö? Rí önn'c'ügö, nu'tsc'e, ¿cjo ra sö rí ñejmegue Mizhocjimi? Nu c'ü ejme Mizhocjimi, Mizhocjimi ra tsja texe c'o ra dyötü.

²⁴ Exo mapjü c'ua na jens'e c'ü nu tata c'e t'i, o mama:

—Rí ejmegö Mizhocjimi. Pero bëtsi, nguec'ua rí ö'tc'ügö rí pjöxcü rá ejmegö Mizhocjimi texe c'ua ja nzi ga ne angueze.

²⁵ Nuc'ua 'ma o jñanda e Jesús ma jmurü na puncjü nte, o huēnc'h'i c'ua c'e demonio, o xipji:

—Nu'tsc'e demonio in cjavü ra ngone ñe ra ngogö ne t'i, rí mandats'ü rí pedye cja ne t'i. Y dya cja nzho xe rí tsich'i cja o mü'bü.

²⁶ Nuc'ua c'e demonio o mapjü; o tsjapü me mi mbi'ch'i c'e t'i. Cjanu o mbedye c'ua c'e demonio. Nuc'ua o jändü c'e t'i. Mi nza cja c'ü ya vi ndü. Nguec'ua na puncjü nte c'o mi mama: “Ya ndü'ü.” ²⁷ Nuc'ua e Jesús o pēnc'h'i a dyē'ē, o xos'ü. O böbü c'ua c'e t'i'i.

²⁸ Nuc'ua e Jesús o cjogü a mbo cja c'e ngumü nu ja mi oxü. C'o o discípulo o xipjitsjēji c'ua:

—¿Jenga dya sö ro pjombgüjme c'e demonio?

²⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Na demonio nza cja nu c'ü cja ró pjongü, dya cjö ra sö ra pjongü 'ma dya ra dyötü Mizhocjimi ñe ra mbempje.

Jesús anuncia otra vez su muerte

³⁰ Nuc'ua o möji a ma a Galilea. E Jesús dya mi ne cjö ro mbārā ja mi bübü angueze.

³¹ Na ngueje mi xöpü c'o o discípulo. O xipjiji:

—Nutscö rvá écjö cja Mizhocjimi, na nzhögügöji cja yo nte ra mböt'üji. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tetjogö, embeji.

³² Anguezeji, dya mi pārāji pje mi ne ro mama c'o jña c'o. Mi süji ro dyönüji ja ma cja c'o jña.

¿Quién es el más importante?

³³ E Jesús ñe c'o o discípulo o zät'äji a Capernaum. 'Ma ya mi cārāji cja ngumü, o mama c'ua e Jesús o dyönüji:

—¿Ja cja c'o mi mamagueji 'ma ma ēji cja 'ñiji?

³⁴ C'o discípulo dya ndünrüji na ngueje vi pötva dyönüji cja 'ñiji cjö ngue nza texeji ro nguejme na nojo. ³⁵ Nuc'ua o mimi e Jesús, cjanu o mat'tü c'ua c'o doce discípulo o xipjiji:

—'Ma cjö c'o ne ra nguejme na nojo, ni jyodü dya ra tsjapü na nojo; ra pjöxte, ra mbös'ü texe yo nu minteji.

³⁶ Nuc'ua e Jesús o ziji c'ua 'na ts'it'i. O 'ñeme c'ua a nde nu ja mi cārāji. O ndēs'i c'ua. Cjanu o xipjiji:

³⁷ —'Naja nte c'ü s'iya 'naja yo ts'it'i na ngueje c'ü ejmezügö c'e nte, nguetscö s'iyazü. 'Ma cjö c'o s'iyazü, dya nguec'tjözügö c'ü s'iya, xo s'iya Mizhocjimi c'ü o ndäcjä va cja ne xoñijömw.

El que no está contra nosotros, está a nuestro favor

³⁸ O mama c'ua e Juan o xipji e Jesús:

—Xöpüte, ró jandajme 'na bëzo c'ü mi nānnc'ägue in chjü ma pjongü ma demonio. Ró xipjijme c'ü dya ro tsja a cjanu na ngueje, dya rí dyocjöji c'ü.

³⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya rí ts'a's'üji c'e nte. Na ngueje dya cjö nānngā ín chjügö ga tsja c'o na nojo, nuc'ua cja rron mama na s'ozügö. ⁴⁰ Na ngueje nu c'ü dya nugüji na ü, ngue ín dyocjöji c'ü.

⁴¹ Na cjuana rí xi'ts'iji, nu c'ü ra dya'c'üji

ndeje rí siji na ngueje in ntets'úji nutsco e Cristo, nuc'ú, Mizhocjimi ra ngó't'ú c'ú.

El peligro de caer en pecado

⁴² Ma cjó c'o ra tsjapü ro tsja na s'o 'naja yo ts'iqué yo ejmezügö, xenda rvá jo ro jyü'tp'úji 'na travacjünü o dyizi c'e nte c'ú, cja rron pant'aji c'ua cja trazapjü, que na ngueje c'ú ro tsjapü ro tsja na s'o 'naja c'ú ejmezügö. ⁴³ Maco in mamaji ngue in dyéji c'ú cja'c'ú rí tsjaji c'o na s'o, dyocüji 'ma. Xenda na jo rí ma búbü'tjoi co Mizhocjimi c'ú rí 'natjo in dyéji que na ngueje rí búbü nza yeje in dyéji rí móji a linfiernu cja c'e sivi c'ú dya ra juench'e. ⁴⁴ Cja c'e lugar, dya tü c'o dyoxü c'o já'á cja c'o ya ndü; 'ñe c'e sivi dya juench'e. ⁴⁵ Maco in mamaji ngue in cuaji c'ú cja'c'ú rí tsjaji c'o na s'o, dyocüji 'ma. Xenda na jo rí ma búbü'tjoi co Mizhocjimi c'ú rí docuaji que na ngueje rí búbü nza yeje in cuaji, ra pant'aji cja c'e sivi c'ú dya ra juench'e. ⁴⁶ Cja c'e lugar, dya tü c'o dyoxü c'o já'á cja c'o ya ndü; 'ñe c'e sivi dya juench'e. ⁴⁷ Maco in mamaji ngue in chöji cja'c'ú rí tsjaji c'o na s'o, jñü'müji 'ma. Xenda na jo rí tsjogüji nu ja manda Mizhocjimi c'ú rí 'natjo in chöji que na ngueje rí búbü nza yeje in chöji, ra pant'aji cja c'e sivi a linfiernu. ⁴⁸ Cja c'e lugar, dya tü c'o dyoxü c'o já'á cja c'o ya ndü; 'ñe c'e sivi dya juench'e.

⁴⁹ 'Mi jinguá mi tjüt'úji o animal c'o mi unüji Mizhocjimi; xo mi ü's'úji ö c'o. Textets'úji in chjentjoi c'o animal c'o mi tjüt'úji na ngueje rí tsjogüji na puncjü c'o na s'észhi. ⁵⁰ Na jo o ö'ö. Pero 'ma rrá 'huë'ë c'o ö'ö, zja xe rgá öxcü 'ma? Nu'tsc'ejí ni jyodü rí chjentjoi c'e ö'ö c'ú na quijmi. Ni jyodü rí pötqui ñe'ejí.

10

Jesús enseña sobre el divorcio

¹ Nuc'ua o mbedye c'ua nu, e Jesús. O ma cja c'o jñiñi c'o tsja a Judea. O mbes'e c'ú 'nanguarü c'e ndare a Jordán. Nuc'ua na yeje o jmurü na puncjü nte nu ja mi búbü e Jesús, c'ua ja nzi va jmurüji nu ja ot'ü mi búbü. O xöpüji c'ua ja nzi va xöpü c'o dyaja nte. ² O sájá c'ua c'o fariseo. Chaque o tsjapüji t'önü e Jesús. C'ú mi 'ñejeji, ngue c'ú ro zóji e Jesús. Mi cjiññiji 'na ro jyopü c'ú ro mama. O dyönüji:

—¿Ja ga mama cja o ley Mizhocjimi, cjo na jo 'na bëzo ra mbézi nu su'u?

³ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Pje mama cja yo mandamiento yo o dyopjü e Moisés?

⁴ O mama c'ua c'o fariseo:

—E Moisés o unü sjétsi e bëzo ro unü xiscóma c'ú rví mbézi nu su.

⁵ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí me na me in mü'büji, dya in sí'yaji c'o nin suji, nguec'ua o dya'c'ejí sjétsi

e Moisés rí pëziji c'o. ⁶ Pero 'ma o mbürü o ngärá yo nte, dya ma cjanu. Na ngueje ndeze 'ma ot'ü, Mizhocjimi o 'ñeme e bëzo 'ñe e ndixü. ⁷ Nguec'ua nu yo bëzo ga zogüji nu tata 'ñe nu nana, ga mimivi c'ú nu su. ⁸ C'o mi yeje ya rí 'natjo o ts'inguevi. Dya cja ri yeje, ya rí 'natjo o ts'inguevi c'ua. ⁹ Nu c'o o tsjapü Mizhocjimi ra 'natjovi, dya ra xöcü e bëzo.

¹⁰ Nuc'ua e Jesús 'ñe c'o o discípulo o cjogüji a mbo cja 'na ngümü. Nuc'ua c'o discípulo o dyönüji ja ma cja c'o cja vi mama. ¹¹ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu c'ú ra mbézi nu su, cja rron chjüntüvi c'ú 'naja ndixü, tsájá ndixü 'ma c'ú. ¹² Nu 'ma ngueje e ndixü ra mbézi nu xíra cja rron chjüntüvi c'ú 'naja bëzo, tsájá bëzo 'ma c'e ndixü c'ú.

Jesús bendice a los niños

¹³ Ma ëjë c'o nte ma siji c'o o ts'it'iji cja o jmi e Jesús, ngue c'ua e Jesús ro 'ñe's'e o dyé anguezeji ro dyötpüji Mizhocjimi. Nuc'ua c'o discípulo 'ma o jñandaji c'o, o huëñch'iji c'ua c'o o ma siji c'o ts'it'i. ¹⁴ Pero e Jesús 'ma o jñanda c'ú mi cja c'o o discípulo, o üdü c'ua. O xipjiji:

—Jyëziji yo ts'it'i ra ëji cja in jmigö; dya rí ts'a's'üji yo, na ngueje nu c'o va ëjë co nuzgö nza cja yo ts'it'i, ngueje c'o cjanü Mizhocjimi o nte c'o. ¹⁵ Na cjuana rí x'tsc'öji, 'ma cjó c'o dya ra ëjë co nuzgö c'ua ja nzi ga 'ñeje yo ts'it'i, 'ma dya ra unü o mü'bü Mizhocjimi ra dyätá, dya ra sö Mizhocjimi ra tsjapü o nte, eñe e Jesús.

¹⁶ Nuc'ua o ndés'i c'ua nzi 'naja c'o ts'it'i. O 'ñe's'e o dyé anguezeji o dyötpüji Mizhocjimi nzi 'naja.

Un joven rico habla con Jesús

¹⁷ 'Ma ya mi pedye e Jesús ro ma cja 'ñiji, o cjuaní 'na bëzo o sájá nu ja mi búbü e Jesús. O ndünñjömü cja o jmi, cjanu o mama c'ua:

—Na jots'üge, xöpüte. ¿Pje na mbé c'ú rá cjadö ngue c'ua ra hac'ü rá búbü'tjo co Mizhocjimi para siempre?

¹⁸ E Jesús o xipji:

—¿Jenga in xitsi na jozü? Dya cjó búbü c'ú na jo'o; nguextjo Mizhocjimi. ¹⁹ In pärägue c'o o mandamiento Mizhocjimi c'o o dya'c'üji. Mama a cjava c'o: "Dya rí tsáji ndixü; yo ndixü dya ra tsájáji bëzo. Dya rí pö't'üteji. Dya pje rí pönüji. Dya rí xos'üji bëchjine. Dya cjó rí dyonpüji. Rí respetaoji nin tataji 'ñe nin nanaji."

²⁰ O ndünrú c'ua c'e bëzo:

—Xöpüte, texe yo, ya nde ró cjadö yo ndeze 'ma cja rmi ts'iquëgö.

²¹ E Jesús 'ma o jñanda c'e bëzo, o ne'e, cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e, xe bëzhi 'naja c'ú rí tsjague. Ma pögue texe c'o in pès'si, unügue c'o dya pje

pè's'i. A cjanu rí pè's'igüe a jens'e c'o me ni muvi. Cja rrí 'ñecje rí chjünt'ü in xütjügö.

²² Nuc'ua 'ma o dyärä c'e bëzo c'o vi mama e Jesús, me co ndumü va ma'a, na ngueje mi pè's'i na puncjü.

²³ Nuc'ua e Jesús o jñanda texe c'o mi cãrã nu, o xipji c'ua c'o o discipulo:

—Nu c'o me pè's'i na puncjü, me na s'èzhi c'ü ra unü o mü'büji Mizhocjimi ra dyätãji angueze.

²⁴ 'Ma o dyärä c'o discipulo c'o vi mama e Jesús, o züji. Pero e Jesús o xipjiji na yeje:

—Nu'tsc'ëji in ch'its'üji, me na s'èzhi c'ü ra tsjapü o nte Mizhocjimi nu c'o cjiñi me ra mbôs'üji c'o pè's'iji. ²⁵ 'Naja camello, dya sö ra cjogü cja o xägö 'na dyepjadü. Je xo ga cjatjonu 'na nte c'ü pè's'i na puncjü, dya sö ra unü o mü'bü Mizhocjimi ra tsjapü o nte.

²⁶ Nuc'ua anguezeji xenda mi süji c'ua. O mamaji:

—'Ma a cjanu, çcjo ngue c'ü ra sö ra jogü o mü'bü?

²⁷ E Jesús cjanu o jñandaji c'ua, o xipjiji:

—Dya cjó sö yo nte ra jocütsjé o mü'bü; pero Mizhocjimi sö ra jopcü o mü'büji. Na ngueje Mizhocjimi sö ra tsja texe.

²⁸ O mama c'ua e Pedro:

—Nutsçojme ró sogüjme texe c'o mi pè's'ijme ngue c'ua rí tjünt'ügöjme in xütjügüe.

²⁹ O ndünrú c'ua e Jesús o mama:

—Cãrã c'o ejmezügö c'o ra zopjü in jñagö yo nte. Nguec'ua ra zogü o ngumüji, o nu cjuarmaji, o nu çjüji, o nu 'ninzhömüji, o nu çjüjueji, o nu tataji 'ñe nu nanaji, o nu t'iji, o o juajmaji. ³⁰ C'o ra tsja a cjanu, ra ch'unüji c'ü rrã puncjü que na ngueje 'naja ciento c'ü mi pè's'iji 'ma ot'ü. Ra ch'unüji o ngumüji, 'ñe nu cjuarmaji, 'ñe nu çjüji, 'ñe nu 'ninzhömüji, 'ñe nu çjüjueji, 'ñe nu nanaji, 'ñe nu t'iji, 'ñe o juajmaji. Xo ra nuji na ü; ra tsja yo nte. Xo ra ch'unüji c'ü rguü bübütjoji co Mizhocjimi. ³¹ Je a cjanu, c'o çjapü vi tsjaji c'o me ni muvi, dya rguü muvi a jmi Mizhocjimi c'o. C'o unü ngüenda c'ü dya ni muvi c'ü çjaji, rguü muvi na puncjü a jmi Mizhocjimi c'o.

Nuevamente Jesús anuncia su muerte

³² E Jesús 'ñe c'o o discipulo mi pöji cja 'ñiji, mi cjins'iji a ma a Jerusalén. Mi ot'ü a xojñi e Jesús. Me mi sü c'o discipulo 'ñe c'o nte c'o mi tjünt'ü a xütjü. Nuc'ua e Jesús o xöcü c'o doce o discipulo, o ñatsjéji o xipjiji c'ü ro tsjapü c'o nte ro sufre angueze. ³³ O xipjiji a cjava:

—Ya rrã möjö a ma a Jerusalén nu ja ra nzhögügöji nutsçö rvã ècjö cja Mizhocjimi. Ra nzhögügöji cja o dyé c'o ndamböcjimi 'ñe c'o xöpü o ley Mizhocjimi, ngue c'ua ra jñüncöji ngüenda c'ü rguü mbötcöji. Ra nzhögügöji c'ua cja o dyé c'o dya menzumü a Israel. ³⁴ Me ra tsjacüji burla ra zoxcüji, ra

ndaxcöji o chirrio, ra mbötcöji. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tetçjö rá bübütjo na yeje.

Jacobo y Juan piden un favor

³⁵ Nuc'ua e Jacobo co e Juan, c'o o t'i e Zebedeo, o chëzhivi a jmi e Jesús. O xipjivi:

—Nu'tsc'e, xöpüte, rí negöbe rí tsjacübe 'na favor nu rá ö'tc'übe.

³⁶ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjivi:

—Çpje na mbëjë c'ü in nevi rá cja'c'üvi?

³⁷ O ndünrúvi o xipjivi:

—Dyacübe sjëtsi rá mimigöbe nu ja rí mandague; 'naja cja in jodyë, 'naja cja c'ü 'naja in dyë.

³⁸ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji c'o yeje o discipulo:

—Dya in unnc'evi ngüenda c'ü in ötcügövi. Nuzgö rá sufridogö c'o ra tsjacü yo nte; y rá tügö. Nu'tsc'evi dya, çcjo ra sö rí sufridovi c'o?

³⁹ O ndünrúvi c'ua:

—Jägã, ra sözübe, eñevi.

Nuc'ua e Jesús o xipjivi:

—Nuzgö rá sufridogö y rá tügö. Jã, na cjuana xo rí sufridogöevi y rí chügöevi. ⁴⁰ Pero dya nguezgö tocazú rá unü cjó ra mimi cja in jodyë, ne rí ngue c'ü 'nanguarü. Ngüextjo c'ü mi Tatagö c'ü ya juajnü cjó ra mimi nu.

⁴¹ Nuc'ua c'o dyëch'a discipulo 'ma o dyärãji, o mbürü o ünbüji c'ua e Jacobo 'ñe e Juan. ⁴² Pero e Jesús o xipji c'ua c'o o discipulo ro chëzhiji, cjanu o xipjiji c'ua:

—In pãrãgueji ja cja c'o pje nde pjëzhi cja yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi, çjapüji yo nte ra tsjaji c'ü mandaji. Y xipjiji ra tsjaji c'o söji me na jyü. ⁴³ Nu'tsc'ëji, dya rga çjatsc'ëji c'ua nzi ga cja c'o pje pjëzhi. 'Ma bübütsc'ëji 'naja c'ü ne ra tsjapü na nojo a jmi Mizhocjimi, ni jyodü ra mböxc'üji 'ma c'ü, dya ra mandats'üji. ⁴⁴ Y c'o ra ne ra tsja in xojñigüejji, ni jyodü ra mbë'pc'iji c'o, dya me ra mandats'üji. ⁴⁵ Nutsçö c'ü rvã ècjö cja Mizhocjimi, dya ngue c'ü ra mbëpqui yo nte'e; ngue c'ü rá pëpcö yo. Xo rvã ècjö rá tügö, ngue c'ua rá çjö'tp'ü o nzhübü na puncjü o nte'e, c'ü rga emeji libre, eñe e Jesús va xipji c'o o discipulo.

Jesús sana a Bartimeo el ciego

⁴⁶ O zãt'ãji c'ua a Jericó. Nuc'ua o mbedyeji nu, e Jesús 'ñe c'o o discipulo 'ñe na puncjü nte. Cja c'e 'ñiji c'ü mi pöji, mi junrú 'naja bëzo c'ü mi ndëzhö c'ü mi chjü Bartimeo. Mi ngueje nu t'i e Timeo. Mi örü o merio. ⁴⁷ C'e bëzo 'ma o dyärã mi ngueje e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret c'ü ma cjogü, o ña c'ua na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e Jesús o mboxbëchets'ü e David, juentsquögö.

⁴⁸ Na puncjü c'o nte o huënc'hji c'ua c'e bëzo o xipjiji ro ngo't'ü o ne. Pero nuc'ü, xenda o mapjü na jens'e:

—Nu'tsc'e o mboxbëchets'ü e David, juentsquegö.

⁴⁹ Nuc'ua e Jesús o böbü c'ua o mama:

—Ma't'üji ne bëzo ra chëzhi cja in jmigö.

O ma't'üji c'ua c'e bëzo c'ü mi ndëzhö o xipjiji:

—Böbü dya, mama e Jesús rí chëzhigie cja o jmi. Jñunt'ü in mü'bügüe ra joguts'ü.

⁵⁰ Nuc'ua c'e bëzo o ngama c'ü mi tējë. Exco böbü c'ua o chëzhi cja e Jesús. ⁵¹ Nuc'ua o dyönü e Jesús o xipji c'e bëzo:

—¿Pje in ne c'ü rá cja c'ü?

O ndünrú c'e bëzo c'ü mi ndëzhö o mama:

—Xöpüte, rí negö rí xocüzü in chö rá janda.

⁵² E Jesús o xipji c'ua:

—Sö rí mague dya. Ya na jots'ü na ngueje j ñeime c'ü ro jo c'üts'ü.

Jo ni zätä c'ua o ndö c'e bëzo, ya jñanda c'ua. Cjanu o ndünt'ü a xütjü e Jesús nu ja mi ma'a.

11

Jesús entra en Jerusalén

¹ Nuc'ua o zät'äji a Betfagé 'ñeje a Betania a jmi c'e t'ëje c'ü ni chjü Olivos; ya mi ngue ro zät'äji a Jerusalén. Nuc'ua e Jesús o ma't'ü c'ua yeje c'o o discípulo. ² Cjanu o xipjivi:

—Mëvi cja ne jñiñi nu jără a xojñi. 'Ma rí sät'ävi nu, rí chöt'üvi 'na burru c'ü 'nünt'ü, nu c'ü dya cjó be chägä. Rí xäpcävi, jo rrí sijjivi. ³ Nu 'ma cjó c'o ra dyönnc'üvi: “¿Jenga in xäpcävi ne burru?”, ra 'ñents'evi, nu 'ma, rí xipjivi a cjava: “Ngue c'ü in Jmugöji c'ü ni jyodü; pero jo rá é socüts'üttojme”, rí 'ñembeji c'o.

⁴ O mëvi c'ua, o chöt'üvi c'e burru. Mi 'nünt'ü a jmi 'na ngoxtji nu ja mi cjogü 'na 'ñiji. O xäpcävi c'ua. ⁵ Nu c'o mi cärä nu, bübü c'o o xipjivi:

—¿Pje na cjaguevi? ¿Jenga na xäpcävi ne burru?

⁶ Anguezevi o ndünrúvi c'ua ja nzi va xipjivi e Jesús. Nguec'ua va jyëziji o mëvi c'ua. ⁷ O sijjivi c'ua c'e burru cja e Jesús. Cjanu o ngäsp'ävi c'o mi tējëvi cja xütjü c'e burru. Nuc'ua o chägä c'ua e Jesús. ⁸ Ma puncjü nte c'o mi pöji. Dyaja c'o mi x't'mi o bituji cja c'e 'ñiji; dyaja c'o mi ocü o dyëza mi x't'p'ji.

⁹ C'o nte c'o mi ot'ü a xojñi, 'ñe c'o ma bëpja, mi mapjüji mi mamaji:

—Me na jo nu va ëjë nu o 'ñeme Mizhocjimi ra mandazüji. ¹⁰ Me na jo c'ua ja rgä manda nu; ra manda c'ua ja nzi va manda in mboxtitaji e David. Me na nojo Mizhocjimi.

¹¹ Nuc'ua o zät'ä e Jesús a Jerusalén. O cjogü c'ua a mbo cja c'e templo. O nu'u texe c'o mi cjaji nu. Ya mi nzhä'ä, ngue c'ua o mbedye nu o ma a Betania. O möji c'o doce o discípulo.

Jesús maldice a la higuera sin fruto

¹² Nuc'ua c'ü na jyas'ü, o mbedyeji a Betania o möji a Jerusalén, ya mi sant'a e Jesús.

¹³ O jñanda c'ua na jë mi 'ne'e 'na za'a c'ü mi ngue higo c'ü mi cans'a o xi. O ma nu'u cjo ri cjis'i c'e higo. 'Ma o zät'ä cja c'e higo, o chöt'ü mi nguextjo o xi c'o mi cans'a; na ngueje dya mi ngueje o pa'a c'o quis'i o higo. ¹⁴ O mama c'ua e Jesús o xipji c'e higo:

—Dya cja ra nguis'its'ü c'ü cjó ra zi'i, embe.

O dyärä c'o o discípulo.

Jesús purifica el templo

¹⁵ O zät'äji c'ua a Jerusalén. Nuc'ua e Jesús o cjogü a mbo cja c'e templo, cjanu o pjongü a tji texe c'o nte c'o pje nde ma pö, 'ñe c'o pje nde ma tömü nu. Xo o tunbü c'o o mexa c'o mi pötü o merio, 'ñe c'o o silla c'o mi pö o mbaro. ¹⁶ Y dya mi jëzi cjó pje ro ndunü a mbo cja c'e templo. ¹⁷ O xöpü c'ua c'o nte, o xipjiji:

—Ya t'opjü a cjava: “Nu in nzungö ngue ngümü c'ua ja ra dyötü Mizhocjimi yo nte yo cärä texe cja ne xofñömü”, eñe o jña Mizhocjimi. Nu'tsc'ëji na cjacpütjoi nu in nzungö nza cja 'ma ri ngue o ngümü o mbë'e c'ua ja tsjöpjoi, embeji c'o.

¹⁸ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi o dyäräji c'o mi mama e Jesús; nguec'ua mi jodüji ja rvä mbö't'üji angueze. Anguezeji me mi süji na ngueje texe c'o nte me mi mäjä ma dyäräji c'o jña c'o mi mama e Jesús. ¹⁹ Nuc'ua c'ü nzhä'ä o mbedye e Jesús 'ñe c'o o discípulo cja c'e jñiñi.

La higuera se seca

²⁰ Nuc'ua 'ma o cjogüji c'ü na jyas'ü o jñandaji c'e higo; ya vi dyot'ü na jo texe. ²¹ O mbeñe c'ua e Pedro 'ma ot'ü o nuji c'e higo; o mama c'ua o xipji e Jesús:

—Xöpüte, jñanda ne higo nu j xipji c'ü dya cja ro nguis'i, ya o dyot'ü.

²² O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Ni jyodü rí jñunt'ü in mü'büji ra dya c'üji Mizhocjimi c'ua ja nzi gui dyötüji.

²³ Na cjuana rí xi'ts'igöji, 'ma rí jñunt'ü in mü'bügueji c'ü ra zädä c'ü in mangueji, y 'ma dya rí yembeñeji, ra sö rí xipjiji ne t'ëje nu: “Cueñe c'ua, ma so'o cja ne ndeje”, rí 'ñembeji. Ra tsja c'ua, c'ua ja gui mangueji. ²⁴ Nguec'ua rí xi'ts'igöji, texe c'o pje nde rí dyötüji Mizhocjimi, rí jñunt'ü in mü'bügueji c'ü ya o dya c'üji Mizhocjimi c'ü j dyötüji. Nuc'ua ra zädä a cjanu. ²⁵ 'Ma in ötüji Mizhocjimi, ni jyodü rí perdonaoji 'ma cjó pje o tsja c'ëji. Ngue c'ua c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e xo ra perdonao'ts'üji in nzhubügueji. ²⁶ Pero 'ma dya rí perdonao'ueji c'ü cjó pje cja c'üji, dya xo ra perdonao'ts'üji in nzhubüji 'ma, c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e.

La autoridad de Jesús

²⁷ O zát'áji c'ua a Jerusalén. 'Ma mi nzhodü e Jesús a mbo c'e templo, o ëjë c'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o tita, o säjäi cja o jmi e Jesús. ²⁸ O dyönüji:

—Nu'tsc'e rí xitscöjme pje pjë'tsc'e nguec'ua in cjaque yo. ¿Cjó ngue c'ü o 'ñempc'e rí tsjague yo?

²⁹ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Xo rá önnc'ügöji 'naja t'önü. 'Ma rí xitscöji c'ü rá önnc'üji, xo rá xi'tsc'öji 'ma c'ü pje pjë'tscö nguec'ua rí cjaçö yo. ³⁰ ¿Cjó o 'ñeme e Juan mi jichi yo nte cja ndeje? ¿Cjó ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, o ngueje yo nte? Xitscöji xä, embeji.

³¹ Anguezeji mi pötü ma mamaji c'ua:

—'Ma rá mamaji ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, ra xitscöji: “¿Jenga dya i 'ñejmegueji 'ma c'ü mi xi'ts'iji e Juan?”, ra 'ñenzgöji. ³² Y 'ma rá mamaji ngueje yo nte c'o o 'ñeme e Juan, dya xo ra sö, eñeji ma mantsjéji.

Na ngueje mi süji yo nte pje c'o ro tsjapüji. Na ngueje yo nte mi ejmeji na cjuana mi profeta e Juan. ³³ O ndünrú c'ua anguezeji o xipjiji e Jesús:

—Dya rí pärägöjme cjö 'ñeme e Juan, eñeji.

Xo o ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya xo rá xi'tsc'öji pje pjë'tscö nguec'ua rí cjaçö yo.

12

El ejemplo de los trabajadores malvados

¹ Nuc'ua e Jesús cjanu o zopjü c'o nte, o xipjiji 'na ejemplo:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi tjë 'na juajma. O ngant'a o uva cja c'ü o juajma, cjanu o ngot'ü c'ua. Cjanu o dyö'bü nu ja ro yödüji c'o uva. Cjanu o ndä's'ä c'ua 'naja ts'ingumü nu ja ro mimi c'ü ro mbörü cja c'e juajma. Cjanu o unü c'ua media c'o ro mbëpi c'o uva. Cjanu o ma c'ua na jë. ² Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro jogü c'o uva, cjanu o tsja c'e lamu o ndjä 'naja o mbëpi o ma'a nu ja mi pëpiji c'o uva, ngue c'ua ro unüji c'o uva c'o mi toca. ³ Nuc'ua c'o mi pëpi c'o uva o zürüji c'e mbëpi c'ü cja vi säjä. O mbäräji c'e mbëpi; cjanu o pjongüji. Dya pje unüji. ⁴ Nuc'ua c'e lamu o ndjä c'ua c'ü 'naja o mbëpi. 'Ma o zät'ä nu ja mi pëpiji c'o uva, o s'onbüji o 'ñi'; me co tsjapüji na s'o. ⁵ Nuc'ua c'e lamu cjanu o ndjä c'ua c'ü 'naja o mbëpi. Nuc'ü, o mbö't'üji c'ü. C'e lamu xe o ndjä na puncjü c'o dyaja o mbëpi. Pero c'o mi pëpi c'o uva, nde o tsjapüji na s'o. Dyaja c'o o mbäräji; dyaja c'o o mbö't'üji.

⁶ 'Nu c'e lamu, xe mi büntjo 'naja c'ü xe ro ndjä. Mi ngueje nu t'i'i c'ü me mi s'iya. O ndjä c'ua c'e t'i'i. O mama c'e lamu: “Nu nu in ch'igö, ra dyätäji nu.” ⁷ Pero 'ma o zät'ä c'e t'i, c'o mi pëpi c'o uva o pötva

mamaji: “Nujnu, ngueje nu ra zopcüji ne juajma ra tsjapü o tsjaja. Mó rá pö't'üji ngue c'ua rá cjaçöji in tsjaçöji ne juajma”, eñeji. ⁸ Nuc'ua o zürüji c'e t'i. O mbö't'üji. Cjanu o pjongüji o cuerpo cja c'e juajma.

⁹ Xe sido o ña e Jesús o xipjiji:

—¿Cjó in pärägueji pje ra tsja dya c'e lamu? ¿Pje ra tsjapü c'o pëpi c'o uva? C'ü ra tsja, ra ë mbö't'üji. Nuc'ua cja rron unü o media c'o 'ñaja nte ra mbëpi c'o uva.

¹⁰ ¿Cjó dya i xörügueji c'o ya t'opjü? Je mama a cjava c'o:

Nu c'e ndojo c'ü dya ne c'o mi jäbä c'e ngumü,

ngue c'ü ot'ü ya jñumüji cja squina c'ü.

¹¹ Ngueje Mizhocjimi c'ü in Jmugöji c'ü o tsja a cjanu.

Nguec'ua me rí cjiññiji jenga va tsja a cjanu, eñe o jña Mizhocjimi.

¹² Nuc'ua mi jodüji ja rvá zürüji e Jesús. Na ngueje 'ma o mama e Jesús c'e ejemplo, o mbäräji c'ü mi nguetsjé anguezeji vi jyëtsiji c'o mi pëpi c'o uva. Pero dya zürüji na ngueje me mi süji c'o nte. O jyëziji c'ua, o möji.

El asunto de los impuestos

¹³ Nuc'ua o ndjäji c'ua cja e Jesús, ja nzi o fariseo 'ñe c'o político c'o mi tjünt'ü a xütjü e Herodes. Ro ma tsjapüji t'önü e Jesús. Ro dyäräji c'ua, xama pje c'o ro mama angueze, ngue c'ua ro sö ro ngöt'üji cja c'o pje mi pjëzhi. ¹⁴ O zät'äji cja e Jesús o xipjiji:

—Xöpüte, rí pärägöjme c'ü na cjuana c'ü in mangue. In xöpügue c'ü na cjuana ja ga cja o 'ñiji Mizhocjimi. Dya cjö in süge rí zopjü, na ngueje dya in cjaque ngüenda zö pje ri pjëzhi 'na nte. Nguec'ua rí xitsjime pje in cjiññigue, ¿cjo na jo rá cjöt'üji o contribución c'ü örü e rey César o maxque jiyö?, eñeji.

¹⁵ Pero e Jesús ya xmi pätpä c'ü ma s'o c'o mi mbeñeji. Nguec'ua o xipjiji:

—¿Jenga chaque in önnüji? Jñüncüji 'na merio ngue c'ua rá nu'u.

¹⁶ O ma jünpüji c'ua 'naja merio. Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Cjó o ñi nu cuat'ü ne merio 'ñe cjö o tjü nu juns'ü?

O ndünrúji c'ua o mamaji:

—Ngueje e César.

¹⁷ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ü toca e César, rí unüji e César. C'ü toca Mizhocjimi, rí unüji Mizhocjimi, eñe e Jesús.

Me co nguiññiji c'ua c'ü vi ndünrú e Jesús.

La pregunta sobre la resurrección

¹⁸ C'o saduceo mi mamaji c'ü dya ra sö ra te yo añima. O säjä c'ua ja nzi anguezeji cja e Jesús o dyönüji:

¹⁹ —Xöpüte, e Moisés o dyopjü cja in leygöji, 'ma cjö c'o ra ndü, 'ma dya be 'ñejui t'i c'ü nu su, nu'ma, c'ü nu su ra chjüntüvi 'ma c'ü 'naja o cjuarma c'e bëzo c'ü ya ndü. Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi ndü, je ngue o tjü c'ü ra

jñusp'üji c'e t'i c'ü ot'ü ra jmus'ü. ²⁰ Mi bübü yencho bëzo c'o mi cjuarma. 'Naja anguezeji o chjüntü pero o ndü, dya 'ñejui t'i c'ü nu su. ²¹ Nuc'ua c'ü na yeje o cjuarma co chjüntüvi c'e ndixü. Xo ndütjo, dya 'ñejui t'i. Je xo va cjatjonu c'ü na jñi. ²² Nde va cjatjoji c'ua nza yenchoji. O chjüntüji c'e ndixü nza texeji. Y o ndüji, dya 'ñeji t'i. Cjanu o ndü c'ua c'e ndixü. ²³ Nguec'ua ri önn'e'üjme, 'ma ra te c'o añima, ¿cjo ngue c'ü ra tsjapü nu su nza yenchoji? Na ngueje nza yenchoji nde o tsjapüji o suji, eñe c'o saduceo.

²⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—In jyopüji na ngueje, dya in unnc'eji ngüenda pje ne ra mama o jña Mizhocjimi; dya xo in pärägueji ja ga cja c'ü me na zèzhi Mizhocjimi. ²⁵ Yo nte chjüntüji. Xo 'ñe c'o o t'iji, chjüntüji. Pero 'ma ra te'e c'o añima, dya cja ra chjüntüji a cjanu. Na ngueje ri chjëntjoji nza cja c'o o anxe Mizhocjimi c'o càrà a jens'e. ²⁶ Exi 'mārätjo cja o jña Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, c'ü ra te c'o añima. ¿Cjo dya i xörügueji c'e pasaje nu ja mama c'ü mi tje c'e bidyi? O dyopjü e Moisés ja va zopjü Mizhocjimi. O mama a cjava Mizhocjimi: "Nguegö o Mizhocjimi e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob." ²⁷ Mizhocjimi dya ngue o Mizhocjimi c'o añima, ngue o Mizhocjimi c'o bübütjo. Nguec'ua exi 'ñetsetjo, zö ya ndü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob, pero bübütjoji y ra tetjoji. Nu'tsc'eji me in jyopüji, dya in cjiññiji na jo, eñe e Jesús.

El mandamiento más importante

²⁸ O säjä c'ua 'naja c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi o dyärä 'ma mi söji o jña'a, y o mbärä vi ndünrü na jo e Jesús. O chèzhi c'ua cja o jmi e Jesús, o dyönü:

—¿Ja ngue c'ü xenda ni muvi c'o o ley Mizhocjimi?

²⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—C'ü xenda ni muvi c'o o ley Mizhocjimi je mama a cjava: "Dyäräji, nu'tsc'eji in men-zumüji a Israel. Mizhocjimi c'ü ngueje in Jmugöji, 'natjo c'ü. ³⁰ Nguec'ua ri ñegueji Mizhocjimi co texe in mü'büji, 'ñe co texe in aljmaji, 'ñe co texe in pjeñeji, 'ñe co texe c'ü na zè'ts'iji." Nujnu nguejnu xenda ni muvi yo o ley Mizhocjimi. ³¹ C'ü na yeje o ley Mizhocjimi, chjëntjovi nu cja ró xi'ts'iji. Je mama a cjava: "Ri s'iyaji yo nin minteji, c'ua ja nzi gui s'iyatsjégueji", eñe Mizhocjimi. Ojtjo xe 'naja o ley Mizhocjimi c'ü xenda ni muvi nza cja yo.

³² Nuc'ua o mama c'e bëzo c'ü mi xöpü o ley Mizhocjimi:

—Xöpüte, na cjuana c'ü in mangue. 'Natjo Mizhocjimi. Dya bübü xe 'naja c'ü ri Mizhocjimi. ³³ C'ü rá neji Mizhocjimi co texe in mü'büji, 'ñe co texe in pjeñeji, 'ñe co texe in aljmaji, 'ñe co texe c'ü na zètsiji, y

rä s'iyaji in minteji c'ua ja nzi rgá s'iyatsjéji, ngue c'o xenda ni muvi. Xenda ni muvi que na ngueje texe c'o animal c'o rá pö't'üji cja rron tjü'tp'üji Mizhocjimi, 'ñe c'o pje nde rá unüji.

³⁴ Nuc'ua 'ma o dyärä e Jesús vi ndünrü na jo c'e bëzo, o xipji c'ua:

—Dya nda bë'ts'i c'ü ra tsja'c'ü o t'its'ü Mizhocjimi c'ü manda texe.

Nuc'ua dya cjo cja rezga pje xe ro dyönü e Jesús.

¿De quién es hijo el Cristo?

³⁵ E Jesús ma xöpü c'o nte cja c'e templo o xipjiji:

—C'o xöpü o ley Mizhocjimi mamaji e Cristo ri mboxbèche cja e David. ³⁶ Maco nguetsjé e David o mama a cjava 'ma o 'ñünbü o mü'bü o Espíritu Mizhocjimi:

Mizhocjimi o zopjü c'ü in Jmugö o xipji:

"Mimi cja in jodyégö. Rí da'c'ü ri mandague hasta 'ma cja ri chöpü yo nuc'ü na ü", eñe Mizhocjimi.

³⁷ E David o nädä e Cristo o mama: "Ngue in Jmugö", eñe. ¿Pje ne ra mama c'ü ri mboxbèche e Cristo cja e David 'ñe c'ü xo ri ngue o Jmu?

C'o nte c'o mi ärä, ma puncjüji. Me mi majä ma dyäräji c'o mi mama e Jesús.

Jesús acusa a los maestros de la ley

³⁸ E Jesús 'ma ma xöpüji o xipjiji:

—Ri pjötpüji ngüenda cja yo xöpü o ley Mizhocjimi. Anguezeji cja'püji na nojoji ga nzhodüji na maja o bituji. Me xo neji cjo ra mbèsp'iji t'ecjañumü rgá zenguaji cja o chöjmü. ³⁹ Ma pöji cja nitsjimi, me juajnuji o lugar c'o na jo ja ra mimiji. Y 'ma cjaji mbaxua, me xo juajñüji o lugar c'o me na jo. ⁴⁰ Anguezeji jünbüji c'o pè's'i c'o ndixü c'o ya 'nanxü. Pero me cja'püji na joji; me mezhe ga dyötüji Mizhocjimi. Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjapü xenda ra sufridoji que na ngueje 'ma dya ri xöpüteji.

La ofrenda de la viuda pobre

⁴¹ Na nu pa e Jesús o mimi a mbo c'e templo a jmi cja c'e ts'icaja nu ja mi mbeñeji Mizhocjimi. O jñanda c'o nte mi junt'üji o merio cja c'e cja. Na puncjü c'o rico mi junt'üji na puncjü merio. ⁴² Xo o èjë 'na 'nanxü c'ü dya pje mi pè's'i, o è jñunt'ü yeje ts'imerio; mi ts'iquëtjo mi muvi c'o. ⁴³ Nuc'ua e Jesús o ma't'ü o discípulo ro chèzhiji cja o jmi, o xipjiji:

—Na cjuana ri xi'ts'iji, nu e 'nanxü, nu dya pje pè's'i, nu c'ü o jñunt'ü nu, xenda ni muvi a jmi Mizhocjimi, que na ngue c'o o dyüt'ü yo dyaja. ⁴⁴ Na ngueje anguezeji o mbeñeji Mizhocjimi o unüji c'o vi mboncjü. Nu ne ndixü nu dya pje pè's'i, o unü texe c'o rví ma ndömü pje ro zi, eñe.

13

Jesús dice que el templo será destruido

¹ Nuc'ua 'ma ya mi mbedye e Jesús cja c'e templo, o mama c'ua 'naja c'o o discípulo:

—Xöpüte, jñanda yo ndojo, me na zö yo. Me na jo va dyät'äji ne templo.

² O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Nujyo in jandaji va cja ne templo, ra zädä c'o pa 'ma dya cja ra jyäns'ä yeje ndojo c'o dya ra yät'ä.

Señales antes del fin

³ Nuc'ua e Jesús o ma cja c'e t'eye c'ü ni chjü Olivos c'ü tsjinch'ivi a jmi c'e templo; o mimi c'ua nu. Nuc'ua e Pedro 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan 'ñe e Andrés o dyönütsjéji e Jesús c'ü dya cjó ro dyärä, o mamaji:

⁴ —Xitscöjme jinguä ra zädä yo. ¿Pje ma señal c'ü rá jandajme ngue c'ua rá päräjme 'ma ya ri ngue ra zädä yo?

⁵ Cjanu o ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Pjötöpüji ngüenda c'ü dya cjó ra dyon'cüji. ⁶ Na ngueje ra ëjë na puncjü c'o ra jñüncügö in chjü, ra mamaji ngueje Cristo anguezeji, ngue c'ua ra dyonpüji na puncjü yo nte.

⁷ 'Rí dyäräji ri cjaji o chü. Xo ra mbezheji ya ri cjaji o chü. Dya rí sügueji, na ngueje ni jyodü ra zädä a cjanu. Pero dya be ra nguins'i ne xoñijöümü. ⁸ Na ngueje yo ndajñiñi; ra pötü rgá chüji yo nu mindajñiñi; xo nzitjo c'o jmu ra pötü rgá chüji c'o nu mijmují. Na puncjü c'ua ja ra mb'i na zézhi ne xoñijöümü, 'ñe c'ua ja ra zöji o tjiimi. Nujyo nguejyo rguí mbürü ra sufridoji yo.

⁹ Nu'tsc'ejí, rí pjötöpüji na puncjü ngüenda, na ngueje ra nzhöc'ügueji nu ja ra jñün'cüji ngüenda. Ra dyéts'íji nu cja c'o nitsjimi. Ra zints'íji cja yo rey 'ñe yo gobernador na ngue c'ü ri ejmezüji y ri nänngäji in chjügö. 'Ma ra zints'íji a cjanu cja c'o pje pjézhi, ra sö rí xipjiji ja cjazgö. ¹⁰ Textetjo cja ne xoñijöümü ri cärä c'o ra zopjü yo nte ra xipjiji o jña Mizhocjimi, ra xipjiji ja ga manda. Nu 'ma, ngue 'ma ya ra nguins'i ne xoñijöümü. ¹¹ 'Ma ra zints'íji cja c'o pje pjézhi, extí jñunt'ü in mü'büji c'ü dya ni jyodü rí tsjijñiji ja rguí chjünrúji, ante c'ü ra jñün'cüji ngüenda. Na ngueje c'e ndajme c'ü, Mizhocjimi ra dya'cüji o jña c'ü rí mangueji. Na ngueje dya ngue'tsc'ejí rí ñaji; nu c'ü ra ña ngueje o Espíritu Mizhocjimi. ¹² Ra zädä 'ma ri ngue nu c'o ri cjuarma ra nzhöji nu cjuarmaji c'ü ra mbö't'üji; o ri ngue nu tataji 'ñe nu nanaji ra nzhöji nu t'íji c'ü ra mbö't'üji; xo nzitjo c'o t'i ra nzhöji nu tataji 'ñe nu nanaji c'ü ra mbö't'üji. ¹³ Texe yo nte ra nuc'üji na ü, na ngueje c'ü ri ejmezügöji. Pero 'ma sido rí 'ñejmezüji texe yo pa yo ri búbüji cja ne xoñijöümü, nuc'ua rí búbütojoi co Mizhocjimi a jens'e.

¹⁴ 'Rí xörügueji, rí tsjapüji ngüenda yo jña yo rá xi'ts'íji. Nu c'ü me na s'o c'ü c'apü ra s'odü texe, 'ma ya rí jñandaji c'ü je ri búbü cja c'e templo, nuc'ua nu'tsc'ejí ri cäräji a Judea, rí c'ueñe rí möji cja t'eye. ¹⁵ Nu'tsc'ejí ri tágäji a xes'e cja in nzungueji, extí c'ueñeji, dya pje rí chunüji c'o ri pè's'íji a mbo cja in nzungueji. ¹⁶ Nu'tsc'ejí ri búnc'ejí cja juajma, dya rí nzhogueji cja in nzungueji c'ü rí tsanngueji c'ü rí chéji. ¹⁷ Juejme c'o ri ndunte 'ñe c'o ri jötü o lèlè c'o pa c'o. ¹⁸ Dyötüji Mizhocjimi ngue c'ua 'ma rí c'ueñeji, dya ri ngue c'o pa c'o ri järä o sè. ¹⁹ Na ngueje me ra sufridoji na puncjü c'o pa c'o, c'ü nunca sufridoji a cjanu ndeze 'ma o dyät'ä Mizhocjimi ne xoñijöümü. Y dya cja xe ra sufridoji c'ua. ²⁰ Pero Mizhocjimi ra tsjapü c'ü dya nda ra mezhe c'o pa c'o ra sufridoji, ngue c'ua dya ra chjorü texe c'o nte. Ra tsjapü c'ü dya ra mezhe c'o pa c'o, na ngue ri cärä o nte Mizhocjimi c'o ya juajnü.

²¹ 'Nuc'ua 'ma cjó c'o ra xi'ts'íji: "Je búnc'ua e Cristo" o "Je búbü nu e Cristo", ra 'ñents'ejí, dya rí creogueji c'ü xi'tsc'ejí a cjanu. ²² Na ngueje ra ëjë c'o ra tsjapü ri nguejeji e Cristo. Xo ra ëjë c'o ri c'apü profeta, ri c'apü ri ñaji o jña Mizhocjimi, ra 'ñe jíchiji señal yo nte. Y ra tsjaji c'o me na nojo c'o ra jñanda c'o nte. Ra tsjaji a cjanu, ngue c'ua 'na xo ra sö ra dyonpüji c'o ya juajnü Mizhocjimi. ²³ Nguec'ua extí xi'ts'íji dya, ante c'ü ra zädä c'o pa c'o; ngue c'ua rí pjötöpüji ngüenda.

Comó vendrá el Hijo del Hombre

²⁴ 'Nuc'ua 'ma ra nguarü ra sufridoji c'o pa c'o, ra bëxöümü e jyarü. Y dya ra 'ñetse e zana. ²⁵ Ra jyábä yo seje. Y ra 'ñünü nujyo na zézhi a jens'e. ²⁶ Nuc'ua ra jñandagöji nutscö rvá ëcjó cja Mizhocjimi. Ra jñandgöji rva ëcjó cja ngöümü, ra jñandgöji c'ü me rrä zétsi 'ñe me rrä zözü. ²⁷ Nuc'ua rá tãjãgö c'o in anxe c'o cärä a jens'e ra ë jmutüji c'o ró juajnü c'o ri cärä texe cja ne xoñijöümü.

²⁸ Nu'tsc'ejí rí unüji ngüenda yo za yo xiji higo. 'Ma ya ra dogü, 'ma ya pjürü peje o xi, in pärãgueji ngue 'ma ya ra paja ne xoñijöümü. ²⁹ Je xo rga cjatjonu, 'ma rí jñandaji c'ü ya ra zädä yo ri xi'tsc'öji, rí pärãgueji 'ma c'ü ya ra nguins'i ne xoñijöümü. ³⁰ Na cjuana rí xi'tsc'öji, c'o ri cärä c'o pa c'o, dya ra ndü texe c'o, hasta 'ma cja ra zädä texe yo rí xi'tsc'öji. ³¹ Ra nguarü e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, pero nín jñagö nunca ra nguarü nu.

³² 'Dya cjó pärã pje ma pa, ni pje ma ndajme 'ma ra zädä c'o, ni xo ri pärã c'o o anxe Mizhocjimi, ni xo ri pärãgö nutscö o T'izgö Mizhocjimi. Nguextjo mi Tatagö c'ü pärã.

³³ 'Pjötöpüji ngüenda; chepquegöji; sido rí dyötüji Mizhocjimi, na ngueje dya in pärãgueji jinguä ra zädä c'e pa'a c'ü. ³⁴ Rí chjëntcjöbe nza cja 'na bëzo c'ü ri ngue o

cjaja 'na ngumü c'ü ro ma na jê. O zojnü c'o o mbêpji, o xipjiji c'o bêpji c'o ro tsjaji nzi 'najaji. C'e mböngoxtji o xipji c'ü ro mbörü, dya ro ijî. ³⁵ Nguec'ua ri xi'ts'iji ri chepquegöji na ngueje, dya in pâraji ja hora rá êcjö na yeje. Dya in pâraji cjo ya ri nzhâ, o cjo ya ri ndexömü, o cjo ri ngue 'ma huê o chare, o cjo ya rguí jyas'ü. ³⁶ Rí chepquegöji na ngueje 'nandga êcjö, 'na rá ê tö't'üji rrü ijîtjoi. ³⁷ Nujyo ri xi'ts'iji, ri xipjigö texe, sido ri chepquegöji.

14

Conspiración para prender a Jesús

¹ Ya mi bézhjtjo yepa ro zädä c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, 'ma mi siji o tjömêch'i c'o dya mi bän'sä. C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi mi jodüji ja rvá zürüji e Jesús c'ü dya cjó ro mbärâ, ngue c'ua ro mbö't'üji. ² Mi mamaji:

—Dya ra jogü rá sürüji cja ne mbaxua; 'na ra huêñi yo nte ra tsja o dyêji, eñeji.

Una mujer unge a Jesús

³ 'Ma mi bübü e Jesús a Betania nu cja o ngumü e Simón c'ü mi sö lepra, o säjä c'ua 'na ndixü nu ja mi bübü e Jesús, ma tü 'na botia ndoju c'ü mi po'o c'o me ma jo ma jyärâ. Me mi muvi na puncjü merio c'ü. O mbärâ c'e botia, cjanu o xisp'io ñi e Jesús 'ma ya ma jü cja mexa. ⁴ C'o mi cärâ nu, bübü c'o o üdü. O pötva mamaji:

—¿Jenga o tsja a cjanu? O nda pjödü ne perfume nu me na jo ga jyärâ. ⁵ Mi sö ro bö'ö nu, ro cjogü jñi mil mbexo nu. C'o merio c'ü, ro sö ro ch'unü yo dya pje pe's'i, eñe c'o.

Mi ünmbüji c'e ndixü, mi huêñch'iji.

⁶ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Jyëziji. ¿Jenga na huêñch'iji ne ndixü nu? Me na zö nu o tsjacü nu. ⁷ Nu'tsc'eji, xe ri mintc'eji nujyo dya pje pe's'i, nguec'ua 'ma ri ñegueji, ra sö ri pjös'üji. Pero nutscö ra zädä 'ma dya cja rá bünc'ö a ndetsc'eji. ⁸ Ne ndixü nu, o tsja nu c'ü o sö o tsja. Ya xisquigö ín cuerpo nujyo na jo ga jyärâ, ngue nu ya na seguroa c'ü rguí dyögüzügöji. ⁹ Na cjuana ri xi'tsc'öji, texe cja ne xoñijö'mü c'ua ja ra zopjüji yo nte ra xipjiji ja ga cjazgö, nde ra nádäji nu o tsja ne ndixü nu, ngue c'ua ra mbeñeji nu o tsjacü, eñe e Jesús.

Judas traiciona a Jesús

¹⁰ E Judas Iscariote c'ü mi ngueje 'naja c'o doce o discípulo e Jesús, o ma cja c'o ndamböcjimi o ma xipjiji c'ü ro nzhö e Jesús. ¹¹ Nuc'ua c'o ndamböcjimi me co mäjäji 'ma o dyäräji c'ü ro tsja e Judas. Anguezeji o mamaji c'ua c'ü ro ngö't'üji e Judas. Angueze o jyodü c'ü ja rvá tsjapü ngue c'ua ro nzhö'ö e Jesús.

La Cena del Señor

¹² Ya vi zädä c'ü ot'ü pa c'e mbaxua 'ma mi siji o tjömêch'i c'o dya mi bän'sä. Ngueje c'e pa 'ma mi jyodü ro mbö't'üji 'na ts'imê c'ü rví pjongüji c'e mbaxua. C'o o discípulo e Jesús o xipjiji:

—¿Ja ngue c'ua in ne rá ma ät'äjme o jñönü c'ü ri sigue rguí süpü ne mbaxua?

¹³ Nuc'ua e Jesús o ndäjä yeje c'o o discípulo, o xipjivi:

—Mêvi cja c'e jñiñi. 'Ma ri sät'ävi nu, ri chjëji 'na bëzo c'ü ri tunü 'na xäjñä ndeje. Rí chjünt'üvi a xütjü c'e bëzo. ¹⁴ Nu ja ra cjogü angueze ri xipjivi c'e bëzo c'ü menzumü nu: "C'ü rvá êcjöbe, mama c'e xöpüte, ¿ja bübü c'e cuarto nu ja ra mimi co c'o o discípulo ra ziji c'ü rguí züpüji ne mbaxua?" Je rga cjanu rguí xipjivi c'e menzumü. ¹⁵ Nuc'ua angueze ra jít's'ivi 'na jyäxumü c'ü na nojo c'ü ya bübü texe c'o ni jyodü. Ngueje nu ri dyät'ävi o jñönü c'ü rá siji, eñe e Jesús.

¹⁶ Anguezevi o mêvi c'ua cja c'e jñiñi, o chöt'üvi c'ua ja nzi va xipjivi. O dyät'ävi c'ua o jñönü c'o ro ziji rvá züpüji c'e mbaxua.

¹⁷ Nuc'ua c'ü nzhâ o möji e Jesús co c'o doce o discípulo. ¹⁸ O mimiji cja mexa. 'Ma ndänt'ä ma siji o xëdyi, e Jesús o xipjiji:

—Na cjuana ri xi'ts'igöji, bübü 'naja ts'ügueji nu va rrä siji o xëdyi c'ü ra nzhögügö cja o dyê c'o ra mbötcü, embeji.

¹⁹ Anguezeji 'ma o dyäräji a cjanu, me go ndumüji c'ua. O mbürü o dyöntüji e Jesús nzi 'naja anguezeji:

—¿Cjó je ngueje c'ü, cjo nguetscö?

²⁰ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Ngueje 'najats'ügueji in doceji c'ü je tü'bü o xëdyi co nuzgö cja ne mojmü nu rrä sigöji, ngue c'ü ra nzhögügö c'ü. ²¹ Nutscö rvá êcjö cja Mizhocjimi, ra mbötcüji c'ua ja nzi ga t'opjü. Pero juejme ne bëzo nu ra nzhögügö. Xenda rvá jo c'ü dya ro jmus'ü ne bëzo nu; me ra sufrido na puncjü nu.

²² 'Ma ndänt'ä ma siji o xëdyi, o jñü 'naja tjömêch'i e Jesús, o unü na pöjô Mizhocjimi. Cjanu o xënmbi c'ua c'o o discípulo, o xipjiji:

—Jñü'üji ne tjömêch'i nu rrä xêñc'iji, ri si'iji. Nujnu ngue ín cuerpogö nu.

²³ Cjanu o ndés'i c'ua c'e vaso. O unü na pöjô Mizhocjimi, cjanu o unü c'o o discípulo. O ziji c'ua texeji. ²⁴ O mama e Jesús o xipjiji:

—Nujnu ngue ín tsjigö nu. Na ngue c'ü rga pjödügö ín tsji rá tügö, Mizhocjimi ra tsja dya, cja ja nzi va mama ra tsja; ra perdonao dya o nzhübü na puncjü o nte'e. ²⁵ Rí xi'tsc'öji, ndeze dya, dya cja xe rá sigö o ndeje o uva hasta 'ma cja ra zädä c'ü rá mandagö, c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Cja rá sigö 'ma c'o cja dadyo, eñe e Jesús.

Jesús anuncia que Pedro lo negará

²⁶ 'Ma o nguarü o töjôji 'na himno, o mbedyeji o möji cja c'e t'ejje c'ü ni chjü Olivos. ²⁷ E Jesús o xipjiji c'ua:

—Texets'ügueji nde rí xögüji ne xömü dya, na ngue c'ü ra tsjacügöji dya. Na ngueje ya t'opju a cjava: “Nuzgö rá pöt'ügö c'e mbörü. Nuc'ua c'o o ndénchjürü ra mböt'ü c'o”, eñe c'ü t'opju. ²⁸ Pero 'ma ya rá tegö a nde cja c'o añima, ot'ü rá magö a ma a Galilea, ngue c'ua 'ma rí sätc'eji nu, ya rva bünc'ö nu.

²⁹ O ndünrú c'ua e Pedro o xipji:

—Zö texe ra jyetsc'igöje, pero nuzgö dya rá jéts'igö, eñe.

³⁰ E Jesús o ndünrú c'ua o xipji:

—Na cjuana rí xi'tsc'ö, dya be ri hué'ë na yeje o chare ne xömü dya, 'ma ya na jñi rgui tsädä c'ü dya in päcägö.

³¹ Xenda o mama na zéhi c'ua e Pedro:

—Jiyö. Zö rá tügö co nu'tsc'e, pero dya pje rá cädägö c'ü rgä pä'c'ö, eñe c'ü.

Xo nde va mantjo c'ua texe c'o discípulo.

Jesús ora en Getsemaní

³² O möji c'ua nu ja ni chjü Getsemaní. Nuc'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Mimiji va; rá ma ötügö Mizhocjimi, eñe.

³³ Nuc'ua e Jesús o zidyí e Pedro 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan. O mbürü o ndumü c'ua e Jesús, y me mi cijñi na puncjü. ³⁴ Nuc'ua o xipjiji:

—Me ndumü in mü'bügö, rí sö ra mbötcügö c'ü rgä sentiogö. Chepqueji va, dya rí jji, eñe e Jesús.

³⁵ Xe ma c'ua xe ts'iqué a ma xojñi, o ndüne a jömü, o dyötü Mizhocjimi, 'ma ro sö, ro cjogütjo c'ü dya ro zädä c'ü ro tsjapüji c'e hora. ³⁶ O mama:

—Mi Tatats'ügö. Sö rí tsjague texe. Tsjapü ra cjogü c'ü dya ra zädä c'ü rá sufridogö. Pero dya rí tsjague c'ua ja nzi rgä negö; tsjague c'ua ja nzi gui ñegue, eñe.

³⁷ O nzhögü c'ua e Jesús nu ja mi cärä c'o jñi o discípulo; o chöt'ü ya nde vi jñtjo c'o. E Jesús o xipji c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e Simón, ¿cjo in ícje? ¿Cjo dya mi sö ri chepque 'na hora c'ü dya rvi ícje?

³⁸ Cjanu o xipjiji texeji:

—Dya rí jñji. Dyötqueji Mizhocjimi ngue c'ua dya rí dyätäji c'ü dya jo. Cja in mü'büji, na cjuana in ne rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi; pero in cuerpoji ya mbo o cué yo.

³⁹ Nuc'ua o ma na yeje e Jesús; o ma dyötü Mizhocjimi. O mama c'o jña c'o vi mama 'ma ot'ü. ⁴⁰ O nzhögütjo na yeje; o chöt'ü ya nzhö ma jñtjoji na ngueje me mi tgä o t'jñ anguezeji. Dya mi päräji ra rvä ndünrúji. ⁴¹ O nzhögü c'ua c'ü na jñi, o xipjiji:

—¿Cjo ya in ícjeji 'ñe ya in söyaji? Ya na jo dya. Ya zädä ne ndajme. Nutscö rvä écjö cja Mizhocjimi, ya ra nzhögüji cja dyé c'o nte c'o cja c'o na s'o. ⁴² Ya rí ñangaji dya. Ya va säjä nu ra nzhögügö. Mó rá chjéji.

Llevar preso a Jesús

⁴³ 'Ma xe ma ña e Jesús, o säjä e Judas c'ü mi ngue 'naja c'o doce discípulo. Ma dyoji na puncjü nte c'o vi ndäjä c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, 'ñe c'o tita, ma jünji tratjedyi 'ñe ngarrote. ⁴⁴ E Judas c'ü ro nzhö e Jesús, ya vi xipji a cjava c'o nte c'o mi pöji:

—Nu c'ü rá tjünegö, ngue c'ü in jodügueji c'ü. Nguec'ua rí pénch'iji na jo c'ü, c'ü dya ra c'ueñe, empji.

⁴⁵ Nuc'ua e Judas 'ma o säjä, exco chézhi a jmi e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e in xöpütets'ügö.

Jo ni ndüne c'ua a jmi. ⁴⁶ Nuc'ua c'o nte exco pénch'iji c'ua e Jesús ngue c'ua ro zidyiji.

⁴⁷ Nuc'ua 'naja c'o mi dyoji e Jesús o ngübü c'ü o tratjedyi, o jñüpü o ngö 'naja c'o o mböpji c'ü mi mero ndamböcjimi. ⁴⁸ E Jesús o xipjiji c'ua:

—Ipedyeji cja c'in jññiji va é sücöji nza cja 'ma rí nguezgö 'na mbé, va jünji in chjedyiji 'ñe in ngarroteji. ⁴⁹ Pamü mi cärägöji cja 'e templo mi xö'c'üji, maco dya mi pñzhguigöji 'ma. Pero ya va sädä yo, ngue c'ua ra zädä c'ü o dyopjü c'o profeta cja o jña Mizhocjimi, embeji.

⁵⁰ Nuc'ua texe c'o discípulo o c'ueñeji o zogüji e Jesús.

El joven que huyó

⁵¹ Pero mi bübü 'naja t'i c'ü mi tjünt'ü a xütjü e Jesús. Nguetjo 'na manta mi téjé c'e t'i. C'o nte o pénch'iji. ⁵² Pero c'e t'i o mbägä c'ü o manta. O cjuañi, o matjo manguerga.

Jesús delante de la Junta Suprema

⁵³ C'o nte o zidyiji e Jesús nu ja mi bübü c'ü mi mero ndamböcjimi. Ya vi jmurü texe c'o ndamböcjimi 'ñe c'o tita 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. ⁵⁴ 'Ma ya mi pöji, e Pedro mi böpjatjo na jé, hasta 'ma o zät'ä nu cja c'ü o tji c'ü mi mero ndamböcjimi. O cjogü c'ua e Pedro a mbo, o ma mimi nu ja mi cärä c'o mböpji. Ma pa't'ü cja sivi e Pedro.

⁵⁵ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o dyaja c'o ya vi jmurü ro jññüpüji ngüenda e Jesús, mi jodüji o testigo c'o ro mama vi tsja na s'o e Jesús, ngue c'ua ro sö ro mböt'üji. Pero dya mi tö'tp'üji. ⁵⁶ Ma puncjü c'o mi mama vi tsja na s'o e Jesús, pero dya ma cjuana. Dya mimi yeje testigo c'o ro mama 'natjo o jñavi. ⁵⁷ O böbü c'ua o testigo c'o dya ma cjuana c'o o mama a cjava:

⁵⁸ —Nutscöjme ró äräjme ne Jesús o mama: “Rá tunbügö nu ne templo nu o dyät'ä yo nte. Nuc'ua jñipatjo rá jäbä c'ü 'naja c'ü dya ra jyäbä yo nte”, o 'ñeñe.

⁵⁹ Zo mi mamaji a cjanu, pero dya mi 'natjo o jñavi.

⁶⁰ O böbü c'ua c'ü mi mero ndamböcjimi a nde nu ja mi cärä c'o nte, o dyönü e Jesús:

—¿Cjo dya pje rí chjünrügüe? ¿Pje in mangue co nujoy jña yo na xi'tsc'ejí?

⁶¹ Pero e Jesús, dya pje ndünrú. Nuc'ua c'ü mi mero ndamböcjimi o dyönü na yeje o xipji:

—¿Cjo ngue'tsc'e e Cristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi c'ü me na jo?

⁶² O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Jägä, nguezgö. Nutscö rvá êcjö cja Mizhocjimi, ra zädä 'ma rí jñandgöji 'ma rá mimigö cja o jodyé Mizhocjimi c'ü me na zézhi. Rí jñandgöji rva êcjö cja ngömü a jens'e.

⁶³ O üdü c'ua c'ü mi mero ndamböcjimi, o ts'üdü c'o o bitu c'o mi je'e c'ü, o mama:

—¿Pje xe ni jyongöji o testigo? ⁶⁴ Cja j dyäräji o zadü Mizhocjimi nu. ¿Pje in mangueji?

Texeji mi mamaji mi jyodü ro bö't'ü e Jesús.

⁶⁵ Nuc'ua mi bübü c'o o zosp'ü a jmi e Jesús. O ngo'tp'üji o ndö. Cjanu o ya'büji. Cjanu o xipji:

—Rí xitscöjime cjó ngue c'ü na yapc'ü dya. Nu c'o policia xo o mbë'chap'iji a jmi.

Pedro niega conocer a Jesús

⁶⁶ E Pedro mi büntjo nu cja c'e tji. O êjë c'ua 'naja ndixü c'ü mi pëpi c'ü mi mero ndamböcjimi. ⁶⁷ Nu c'e ndixü 'ma o jñanda e Pedro c'ü ma pa't'ü cja sivi, o nguinch'i. Cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e, xo mi dyocjevi e Jesús nu menzumü a Nazaret.

⁶⁸ O ngädätjo c'ua e Pedro o mama:

—Dya rí pärägö c'ü. Dya xo rí pärägö pje pjézhi c'ü in mangue.

O mbedye c'ua a ma tji cja c'e ngoxtji. Jo ni hué c'ua 'na chare. ⁶⁹ Nuc'ua c'e ndixü c'ü mi mbëpíte o jñanda na yeje e Pedro, o xipji c'ua c'ü na yeje c'o mi cärä nu:

—Ne bëzo nu, ngue 'naja o dyoji e Jesús, eñe.

⁷⁰ E Pedro o ngädätjo na yeje. Dya mezhe c'ua, c'o mi cärä nu, o xipji na yeje e Pedro:

—Na cjuana xo ngue'tsc'e 'naja o dyoji nu, na ngueje in menzumü a Galilea; c'ua ja gui ña, exi 'mã'tc'ätjo.

⁷¹ Nuc'ua e Pedro o mbürü o ña, o mama c'ü ro zübü Mizhocjimi 'ma dya ma cjuana c'ü mi mama. O mama:

—C'ua ga mbärä Mizhocjimi, dya rí pärägö ne bëzo nu in mangueji.

⁷² Jo ni hué c'ua na yeje 'na chare. O mbeñe c'ua e Pedro c'o jña c'o vi mama e Jesús vi xipji: “Ma dya be ri hué na yeje 'na chare, ya na jñi rguí mamague c'ü dya in päcägö”, vi 'neñe. Me go hué c'ua e Pedro.

15

Jesús ante Pilato

¹ Nuc'ua c'ü xörü, c'o ndamböcjimi o jmurüji co c'o tita 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o dyaja c'o ro jñü ngüenda. Mi pötma dyü't'üji. O jyü'tp'üji o dyé e Jesús, cjanu o zidyiji o ma nzhötüji e Pilato. ² O mama c'ua e Pilato o dyönü e Jesús:

—¿Cjo in reygue cja yo menzumü a Israel? O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Jägä, nguetscö c'ua ja vi mangue.

³ C'o ndamböcjimi me mi ñaji ma xiji e Pilato c'ü vi tsja e Jesús na puncjü c'o ma s'o.

⁴ Nuc'ua e Pilato o dyönü na yeje o xipji e Jesús:

—¿Cjo dya in tjünrú? Maco na puncjü yo pje nde xi'ts'iji.

⁵ Pero dya ndünrú e Jesús. Nguec'ua dya mi parä pje ro nguüjñi e Pilato.

Jesús es sentenciado a muerte

⁶ Tsjé'ma 'ma mi cjaji c'e mbaxua, c'o nte mi ötüji c'e gobernador ro pjongü libre 'naja bëzo c'ü ma o'o a pjörü. ⁷ C'o pa c'o, ma o'o a pjörü 'na bëzo c'ü mi chjü Barrabás, 'ñe c'o o dyoji. Na ngueje vi chüji c'e gobierno, y mi pöt't'üji o nte. ⁸ Nuc'ua c'o nte o chëzhiji a jmi e Pilato, o dyötüji c'ü ro pjongü libre 'naja bëzo c'ü ma o'o a pjörü c'ua ja nzi ma cja tsjé'ma. ⁹ O ndünrú c'ua e Pilato o xipji:

—¿Cjo in neji rá pjongü libre nu c'ü ngue in reygueji nu'tsc'ejí in menzumüji a Israel?

¹⁰ O mama a cjanu e Pilato na ngueje o unü ngüenda, c'o ndamböcjimi mi envidiaji e Jesús nguec'ua je va nzhöji c'ua angueze. ¹¹ C'o ndamböcjimi o dyü't'üji c'ua c'o nte ro dyötüji e Barrabás c'ü ro pjongüji libre cja pjörü. ¹² O dyönü c'ua na yeje e Pilato:

—¿Pje rá cjacö 'ma ne bëzo nu in mangueji ngue in reygueji?

¹³ Anguezeji o mapjüji na yeje o mamaji:

—Chät'ä cja ngronsi.

¹⁴ Nuc'ua e Pilato o mama:

—¿Pje na mbë c'o na s'o c'ü o tsja nu?

Pero anguezeji xenda mi mapjüji mi mamaji:

—Chät'ä cja ngronsi.

¹⁵ E Pilato mi ne ro tsjapü ro mäjä c'o nte; nguec'ua va pjongü c'ua e Barrabás. Cjanu o manda c'ua o ndas'üji e Jesús co chirrio. Nuc'ua 'ma ya o nguarü o ndas'üji, cjanu nzhöji ngue c'ua ro ma ndät'äji cja ngronsi.

¹⁶ Nuc'ua c'o xondaro o zidyiji e Jesús o cjögüji a mbo cja o palacio c'e gobernador. O jmutüji c'ua texe c'o tropa. ¹⁷ Cjanu o jyecheji c'ua e Jesús 'na bitu c'ü ma cjpöbü. O dyät'äji 'na corona c'ü mi dyavo bidyi, cjanu o jñu'tp'üji a ñi e Jesús. ¹⁸ Nuc'ua o mbürü o mapjüji o mamaji:

—Nu'tsc'e o Jmuts'ügue yo menzumü a Israel, sido rí tsjague Rey, mi empji.

¹⁹ Mi ya'p'üji o ñi co 'naja xitji, cja ma zos'üji. O ndüñijömüji a jmi, mi cjacü mi t'ecjañumü ma zopjüji, me mi mbätäji. ²⁰ Ma

o nguarü o tsjapüji burla, o ndonsp'üji c'ua c'e bitu c'ü ma cjpobü c'ü vi jyecheji. Cjando nu jyecheji c'ua c'o o bitutsjê. O zidyiji c'ua nu ja ro ma ndät'äji cja ngronsi.

La crucifixión

²¹ Ma ya mi sidyiji e Jesús, o chjêji 'na bëzo c'ü mi menzumü a Cirene c'ü vi 'ñeje cja juajma. Nuc'ü, mi chjü Simón c'ü; mi ngueje nu tata e Alejandro 'ñe e Rufo. O tsjapüji e Simón o nduns'ü c'e ngronsi c'ü mi tuns'ü e Jesús.

²² O zät'äji c'ua, nu ja ni chjü'ü Gólgota c'ü ne ra mama: nu t'eje nu ni chjü T'ejeñinte. ²³ Nuc'ua mi unüji e Jesús ro zi o vino c'ü vi chjanbaji o mirra. Pero e Jesús dya o zi'ü. ²⁴ O ndät'äji c'ua cja ngronsi. Cjanu o eñeji cjó ngue c'ü ro ngana nzi 'naja o bitu, cjanu o jyädüji c'o o bitu.

²⁵ Ya vi zünü nueve c'ü xörü 'ma o ndät'äji e Jesús. ²⁶ O cuatüji a ñi c'e ngronsi c'ü mi t'opjü, ngue c'ua ro 'märä pje vi tjünpü ngüenda angueze. Mi t'opjü a cjava: "Nujnu, o Rey yo menzumü a Israel nu." ²⁷ Nuc'ua xo ndät'äji nu, yeje mbê. 'Naja c'ü o ndät'äji cja o jodyê e Jesús, 'naja c'ü o ndät'äji c'ü 'nanguarü. ²⁸ A cjanu o zädä c'ü t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: "Mi pëzhiji mi ngue 'naja yo cja na s'o."

²⁹ Nu c'o mi cjogü nu, me mi juant'a a ñi ma zadüji e Jesús, mi xipjiji:

—Nu'tsc'e mi mangue rvi yä't'ä ne templo, y c'ü na jñi nu pa ri cjuatü ri jyäbätjo na yeje. ³⁰ Rí 'ñemetsjê dya, dyagü cja ne ngronsi, mi empji e Jesús.

³¹ Xo ma cjanu ma mama c'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Me mi cjpajüji burla e Jesús, mi pötma mamaji:

—Maco mamaji me o mbös'ü na puncjü o nte nu, maco dya sö ra 'ñemetsjê ra dagü cja ne ngronsi. ³² Ma nguejnu e Cristo nu ra manda a Israel, ra dagü dya cja ne ngronsi, ngue c'ua rá jandaji 'ñe rá ejmegöji 'ma nu.

Nuc'ua c'o yeje c'o 'natjo c'ua vi ndät'äji e Jesús, xo mi xipjivi c'o na s'o jña c'o.

Muerte de Jesús

³³ Nuc'ua 'ma ya vi zünü nisiarü, o bëxödmü c'ua texitjo cja ne xoñijödmü, hasta 'ma cja zünü jñi c'ü nzhä. ³⁴ Nuc'ua 'ma o zünü jñi c'ü nzhä, o mapjü c'ua na jens'e e Jesús o mama:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?, mi eñe. C'e jña ne ra mama: Nu'tsc'e ín Mizhocjim-its'ügö, ¿jenga j jyëzguigö?

³⁵ C'o mi cärä nu, o dyäräji c'o vi mama e Jesús. Bübü anguezeji c'o o mama c'ua:

—Dyäräji, nujnu, ma't'ü e Elías rguü 'ñeje a jens'e.

³⁶ Cjanu o cjañi c'ua 'naja anguezeji, o ma cjä 'naja esponja. Cjanu ngant'a cja vinagre, cjanu ngäsp'ä cja 'na xitji, mi unüji e Jesús ro züt'ü. O mama c'ua:

—Rá nuxäji cjo ra ëjê e Elías ra ë 'ñeme nu.

³⁷ Nuc'ua e Jesús o mapjü na jens'e, cjanu o ndü c'ua. ³⁸ Y o chödü a nde c'e manta c'ü mi cjot'ü a mbo cja c'e templo nu ja me ma sjü; exo ndöt'ü c'ü 'na lado a ndü'bü. ³⁹ C'e capitán c'ü mi xoñi cja c'o xondaro, mi böbü a jmi e Jesús. 'Ma o unü ngüenda ja va mapjü e Jesús cjanu o ndü, o mama c'ua:

—Na cjuana mi ngue o T'i Mizhocjimi nu, eñe.

⁴⁰ Xo mi bübü ja nzi ndixü c'o mi janda ndeze na jê'ê. Mi bübü e María Magdalena 'ñe e María c'ü nu nana e Jacobo c'ü mi menor. Nuc'ü, xo mi ngue nu nana e José. Xo mi bübü e Salomé. ⁴¹ 'Ma mi bübü a Galilea e Jesús, xo mi tjünt'üji o xütjü angueze; mi pëpji angueze. Xo mi cärä c'o dyaja ndixü c'o ma puncjü c'o vi möji e Jesús a Jerusalén.

Jesús es sepultado

⁴² C'e pa'a c'ü, ngue 'ma mi preparao nu c'o menzumü a Israel, na ngueje c'ü na jyas'ü ri ngue nu pa 'ma sóyaji. ⁴³ Nuc'ua c'ü nzhä'ä o säjä 'na bëzo c'ü mi chjü José c'ü mi menzumü a Arimatea. Mi ngue 'naja c'o mi pjëzhi na nojo c'o mi jün ngüenda. Nuc'ü, xo mi te'be c'ü ro ë manda nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi. E José dya zü, o ma cja e Pilato, o ma dyötü c'ü o cuerpo e Jesús. ⁴⁴ E Pilato dya mi sö ro 'ñeje c'ü ya vi ndü e Jesús. O zojnü c'ua c'e capitán; o dyönü cjo ma cjuana ya vi ndü. ⁴⁵ O ndünrü c'ua c'e capitán o xipji que jägä ya vi ndü. Nuc'ua e Pilato o manda ro unüji c'e cuerpo e José. ⁴⁶ Nuc'ua e José o ma ndömü 'na t'öxbitu. Cjanu o ts'üpcü c'ua o cuerpo e Jesús cja c'e ngronsi. Cjanu o mböch'ü c'e bitu. Cjanu o ma ngöt'ü cja 'na cueva c'ü vi dyöt'üji cja 'na dyä c'ü peña. Cjanu o chjen'chp'e c'ua 'na tralaja va ngot'ü. ⁴⁷ E María Magdalena co e María c'ü nu mamá e José o jñandavi nu ja je ngue c'ua vi ngöt'üji e Jesús.

16

La resurrección de Jesús

¹ Nuc'ua 'ma ya vi cjogü c'e pa 'ma mi sóyaji, o ma c'ua e María Magdalena, 'ñe e María c'ü nu nana e Jacobo, 'ñe e Salomé. O ma ndömüji o pjindyjo c'o ma jo ma yüdü ngue c'ua ro ma ngä's'äji a xes'e c'e añima. ² Nuc'ua c'ü ot'ü pa nu ngo 'ma ya ma jya's'ü, o ma c'o ndixü cja c'e cueva. O zät'äji 'ma ya vi mbes'e e jyarü. ³ Mi pötma mamaji:

—¿Cjü ra chjen'chp'e c'e tralaja cja c'e cueva? Dya ra sözögöji.

⁴ Pero 'ma o jñandaji, o nuji na jo ya vi chjen'chp'ejji c'e tralaja c'ü mi c'ot'ü c'e cueva. ⁵ O nguich'ijji c'ua cja c'e cueva; o jñandaji 'naja t'i c'ü mi junrü cja o jodyê. Mi je'e 'naja t'öxbitu c'ü ma maja. Me co züji c'ua. ⁶ O mama c'ua c'e t'i, o xipjiji:

—Dya rí sũ'ũji. In jodũji e Jesús c'ũ mi menzumũ a Nazaret nu c'ũ o ndãt'ãji cja ngronsi. Ya te'etjo c'ũ; dya cja bũnc'ua c'ũ. Rí ñu'uji va ja ngõt'ũji. ⁷ Mõji, ma xipjiji c'o o discipulo c'ũ ra ot'ũ angueze ra ma a Galilea, je rí chjẽji nu, c'ua ja nzi va mama. Xo rí xipjiji a cjanu e Pedro c'ũ o discipulo, eñe c'e t'i.

⁸ Nuc'ua c'o ndixũ o c'ueñeji cja c'e cueva na ngueje me mi mbĩ'iji ñe me mi sũji. Dya cjó xo mi xipjiji na ngueje mi sũji.

Jesús aparece a María Magdalena

⁹ E Jesús o te'e xõrtjo c'ũ ot'ũ pa nu ngo. Nu 'ma ot'ũ o jizhitsjẽ e Jesús, ngue e María Magdalena c'ũ o jñanda. E Jesús vi pjombgũ yencho demonio cja o mü'bũ c'e ndixũ. ¹⁰ O ma c'ua e María Magdalena, o ma ngõs'ũ c'o mi dyoji e Jesús. Me mi cijñiji; me mi huẽji. ¹¹ 'Ma o dyãrãji mi mama e María Magdalena c'ũ mi bũbũ e Jesús y vi jñanda angueze, dya mi ejmeji.

Jesús aparece a dos de sus discípulos

¹² Nuc'ua e Jesús o jizhitsjẽ na yeje. Ngueje yeje o dyoji c'o o jñanda 'ma mi pẽvi cja batjũ. Nandyo va jñandavi e Jesús. ¹³ C'o yeje o nzhogũvi o ma ngõs'ũji c'o dyaja o dyoji. Pero dya o 'ñejmeji.

Jesús comisiona a los apóstoles

¹⁴ Nuc'ua e Jesús o jizhitsjẽ a nde cja c'o once o discipulo; o jñandaji. Ma siji xẽdyi 'ma o jñandaji e Jesús. E Jesús o huẽnc'h'iji na ngueje dya mi ejmeji, ma me o mü'bũji. Dya mi ejmeji nu c'o ya vi jñanda vi te'e e Jesús. ¹⁵ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Mõji texe cja ne xoñijõmũ; rí ma zopjũji texe yo nte, rí xipjiji in jñagõ. ¹⁶ Nu c'o ra 'ñejmezũgõ ñe ra ji'iji, ra jogũ o mü'bũ c'o. Nu c'o dya ra 'ñejmezũgõ, Mizhocjimi ra tsjapũ ra sufridoji. ¹⁷ Nu c'o ra 'ñejmezũgõ, Mizhocjimi ra unũji c'ũ ra tsjaji señal c'ũ ra 'ñetse na zẽzhiji. Nguec'ua ra nãngãji in chjũgõ rgá pjongũji o demonio. Ra ñaji nandyo jña. ¹⁸ 'Ma ra ngũ's'ũji o c'ijmi, dya pje ra s'odũji. Dya xo ra s'odũji 'ma ra ziji o veneno. Ra 'ñe's'e o dyẽji cja c'o sõ'dyẽ, ra jogũ c'ua c'o.

Jesús sube a los cielos

¹⁹ Nuc'ua e Jesucristo c'ũ in Jmugõji, 'ma o nguarũ o ña, Mizhocjimi o zidyi a jens'e. Je ma mimi nu cja o jodyẽ Mizhocjimi. ²⁰ C'o discipulo o mõji, o ma zopjũji texe yo nte. E Jesucristo c'ũ in Jmugõji o mbõs'ũji o tsjaji o señal c'o me ma nojo; nguec'ua o 'ñetse c'ũ na cjuana c'o mi mamaji. Je va cjanu, amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN LUCAS

Prólogo

1-2 Nu'tsc'e Teófilo nin t'ecjañömü, ya in pārāgue nu c'o o zādä a ndezgöjme. Bübü c'o mi pöji e Jesucristo ndeze 'ma o mbürü o zopjü c'o nte. O jñandaji c'o mi cja angueze. Anguezeji xo mamaji o jña e Jesucristo ma zocüjme. Nguec'ua бүбү c'o ya dyopjü c'ua ja ma cja 'ma mi nzhodü e Jesucristo cja ne xoñijömü. ³ Nguec'ua xo ró cjiññigó xo na jo rá opjügü c'ua ja va cja. Na ngue ya ró c'jagó na jo t'ónü ró pārāgö na jo ja ma cja ndeze 'ma o mbürü. Ngue c'o rí xi'tsc'ö dya cja ne carta, nu'tsc'e Teófilo nin t'ecjañömü. ⁴ Rí xi'tsc'ö yo, ngue c'ua rí pārāgue c'ü na cjuana c'o o xi'tsc'eji.

Un ángel anuncia el nacimiento de Juan el Bautista

⁵ O mbürü ne historia 'ma mi rey e Herodes a Judea. Mi бүбү 'naja mböcjimi c'ü mi chjü e Zacarías. 'Ma mi pöpji c'o mböcjimi cja c'e grupo c'ü mi xiji Abías, xo mi pöpji e Zacarías. C'ü nu su, mi mboxbéche cja e Aarón, mi chjü e Elisabet c'ü. ⁶ E Zacarías 'ñe e Elisabet, ma jo a jmi Mizhocjimi nza yejui. Mi nzhodüvi na jo cja o 'ñiji Mizhocjimi, mi ätävi c'o ley. Dya c'jó só pje ro xipjivi. ⁷ Pero dya mi 'ñejevi t'i. Na ngue dya mi muxt'i e Elisabet. Ya mi pale e Zacarías, ya xo mi male e Elisabet.

⁸ O zādä c'e zana c'ü ro mbēpi Mizhocjimi c'o mböcjimi c'o mi xiji Abías. ⁹ 'Na nu pa, o echaji suerte, o toca e Zacarías o c'jogü a mbo cja c'ü o templo Mizhocjimi o jyät'ä c'o ma jo ma jyärä nza cja o nguichjünü. ¹⁰ 'Ma ma jät'ä e Zacarías c'o ma jo ma jyärä, mi cärä a tji na puncjü o nte, mi ötüji Mizhocjimi. ¹¹ 'Nango jñetse c'ua 'naja c'o o anxe Mizhocjimi, o jñanda e Zacarías mi böbü c'e anxe cja o jodyé cja c'e mexa nu ja mi jät'ä c'o me ma jo ma jyärä. ¹² E Zacarías 'ma mü o jñanda c'e anxe, me go pizhi me go zü. ¹³ O mama c'ua c'e anxe o xipji:

—Nu'tsc'e Zacarías, dya rí sü. Rvá 'ne xi'tsc'ö o dyä'tc'ä Mizhocjimi c'ü i dyötü. E Elisabet c'ü nin sugue ra nduns'ü 'na ts'it'i; rí 'ñejevi 'na ts'it'i c'ü rí jñusp'üvi o t'jü e Juan. ¹⁴ Me ra mājā na puncjü in mü'bügue. Xo 'ñe na puncjü o nte ra mājā 'ma rí 'ñejevi in ch'igüe. ¹⁵ Na ngue 'ma ra nocü, me rguí muvi a jmi Mizhocjimi. Dya ra zi o vino ne ri 'naja c'o ni t'ji. O Espiritu Mizhocjimi ra 'ñünbü o mü'bü e Juan ndeze 'ma ra nduns'ü nu nana, nguec'ua ra dyätä na jo Mizhocjimi. ¹⁶ Ra zopjü yo nte, ngue c'ua na puncjü yo in menzumügueji a Israel ra jyéziji c'o na s'o, ra nzhogüji a jmi Mizhocjimi c'ü

in Jmugöji. ¹⁷ E Juan, ot'ü ra zopjü yo nte; cja ra éjé c'ua c'ü in Jmugöji. C'ua ja nzi ma cja c'e profeta Elías, je xo rga cjatjonu e Juan. Ra mbë's'i o poder Mizhocjimi c'ua ja nzi va mbë's'i e Elías. Nguec'ua 'ma ra zopjü yo nte, ra jyéziji c'o na s'o. C'o dya ne ra dyärä, ra nzhogü o mü'büji ra dyäräji. Nguec'ua yo tata 'ñe yo t'i ra ngäräji na jo. C'e t'i ra zopjü yo nte, ngue c'ua 'ma ra éjé c'ü in Jmugöji, ra dyätäji c'ü, eñe c'e anxe.

¹⁸ Nuc'ua e Zacarías o xipji c'e anxe:

—¿Ja rga pārāgö cjo na cjuana ra zādä yo? Na ngue ya rí palegö. Ya xo male c'ü mi sugö, eñe.

¹⁹ O ndünrü c'ua c'e anxe o xipji:

—Nguetscö e Gabriel rí zo'c'ö. Rí бүбүgö a jmi Mizhocjimi. O xitscö Mizhocjimi ró éjé ró é zo'c'ü, ró xi'tsc'ö yo me na jo. ²⁰ Rá da'c'ü 'na señal c'ü rguí pārāgue na cjuana c'ü ra zādä yo ró xi'ts'i. Ngue c'ü rí ngonegue dya. Dya ra sö rí ña'a hasta 'ma cja rí 'ñejevi in ch'i. Rí ngone na ngue dya i creo yo ró xi'ts'i. Texe yo ró xi'ts'i, ra zādä yo, 'ma ra zādä c'o pa, eñe c'e anxe.

²¹ C'o nte mi te'beji ro mbedye e Zacarías. Mi süji 'na pje c'o vi tsja e Zacarías, na ngue vi mezhe a mbo cja c'e templo. ²² Nuc'ua e Zacarías 'ma mü o mbedye, dya cja mi só ro zopjüji. Mi jizhitjo co o dyé, na ngue ya mi ngone. O mbārā c'ua c'o nte, pje c'o vi jñanda e Zacarías a mbo cja c'e templo.

²³ O c'jogü c'ua c'o pa c'o mi toca e Zacarías o tsja o bēpi de mböcjimi. Cjanu o ma c'ua o ngumü. ²⁴ Nuc'ua 'ma mü o c'jogü c'o pa, o ndunte c'ua e Elisabet c'ü nu su. O tso'tü c'ua ts'ch'a zana cja nu ngumü, o mama:

²⁵ —Mi bēzhgö in tse cja yo nte, na ngue dya mi muxt'igö. Pero me na jo va s'iyazügö dya Mizhocjimi c'in Jmugöji, ngue c'ua dya cja rá bēzhgö in tse.

Un ángel anuncia el nacimiento de Jesús

²⁶ O mezhe c'ua 'ñanto zana, Mizhocjimi o xipji c'e anxe Gabriel o ma cja 'na jñiñi c'ü ni chjü a Nazaret c'ü tsja a Galilea. ²⁷ O ma zopjü 'naja xunt'i c'ü cja mi xunt'itjo. C'e xunt'i ya mi ñavi 'na bēzo ro chjüntüvi. C'e bēzo, mi chjü e José c'ü. Mi mboxbéche cja e David. C'e xunt'i, mi chjü e María. ²⁸ O c'jogü c'ua c'e anxe nu ja mi бүбү c'e xunt'i, o xipji: —Cjimi, süngü. Me s'iyats'ü Mizhocjimi, y бүбү co nu'tsc'e. Xenda ra intsjmits'ü que na ngue texe yo 'ñaja ndixü, eñe c'e anxe.

²⁹ Nuc'ua e María 'ma mü o jñanda c'e anxe 'ñe 'ma mü o dyärä c'o jña c'o o mama, go zü c'ua o mü'bü, dya mi pārā pje mi ne ro mama c'o jña. ³⁰ O mama c'ua c'e anxe o xipji:

—Nu'tsc'e María, dya rí sü. Mizhocjimi me s'iyats'ü. ³¹ Nudya rí ndunte rí mus'ü 'na ts'it'i c'ü rí jñusp'ü o t'jü e Jesús. ³² Nuc'ü, ra mbēzhi na nojo c'ü, na ngueje ngue o T'i Mizhocjimi c'ü бүбү a jens'e. Mizhocjimi

c'ü ín Jmugöji ra 'ñeme c'ü nu T'i ra manda c'ua ja mi manda e David c'ü nu mboxpale.
³³ Ra tsja jmu cja yo q mboxbêche e Jacob, ra manda para siempre.

³⁴ O ndünrñ c'ua e María o xipji c'e anxe:
 —¿Ja rgá sô ra zädä yo? Dya be ri juntabe o bëzo.

³⁵ O ndünrñ c'ua c'e anxe o xipji:
 —Ra êjë q Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, ra êjë co texe o poder, ra 'ñe dya'c'ü ri chuns'ü 'na ts'it'i. Nguec'ua c'e ts'it'i c'ü ri 'ñeje, ngeuje q T'i Mizhocjimi. Nuc'ü, dya ra tsja na s'o, eñe c'e anxe.

³⁶ O sido o ña c'e anxe o xipji e María:
 —Tsjjñi c'ü o tsjapü Mizhocjimi e Elisabet c'ü in prima. Zö ya male, pero ya xo ndunte dya c'ü. Mi xiji c'ü dya mi muxt'i, pero ya zö 'ñanto zana ndeze 'ma mü o ndunte. ³⁷ Na ngeuje Mizhocjimi sô ra tsja texe, eñe c'e anxe.

³⁸ O mama c'ua e María:
 —Rí bünc'ö dispuesto ra tsjacö Mizhocjimi c'ua ja nzi gui mangue. Na ngue ín Jmugö c'ü; nutscö ngue o mbëpjizü.

Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'e anxe.

María visita a Elisabet

³⁹ Nuc'ua cjanu o ma c'ua e María o zät'ä cja 'na jñiñi c'ü tsja a Judea, c'ü ma jä'ä cja t'eje. ⁴⁰ Nuc'ua 'ma o zät'ä cja q ngumü e Zacarías, o zenguete e María, cjanu o cjogü a mbo. ⁴¹ 'Ma mü o dyärä e Elisabet mi zenguete e María, c'e ts'it'i c'ü mi tñ e Elisabet o 'ñömü a mbeme. Nuc'ua q Espiritu Mizhocjimi me co 'ñünbü o mü'bü e Elisabet. ⁴² Nguec'ua va mapjü na jens'e, o mama:

—Xenda go intsijimits'ü Mizhocjimi que na ngue texe yo 'ñaja ndixü. Me xo ra intsijimi c'e ts'it'i c'ü ín tñgue. ⁴³ Va êcje va 'ñe zenguazü, maco ngue o nanats'ügue c'ü ín Jmugö. ¿Ja va zocü Mizhocjimi i 'ñe zenguazügö? ⁴⁴ 'Ma nzi rvä ärägö 'ma mi zenguete, ixco 'ñömü ín pjeme c'e ts'it'i, na ngue me co mäjä. ⁴⁵ Nu'tsc'e i creo c'o o xi'ts'i Mizhocjimi. Ngue c'ü rguí mäjägue. Na ngue ra zädä c'ua ja nzi va mama, eñe e Elisabet.

⁴⁶ O mama c'ua e María:
 Me na nojo Mizhocjimi, ri unügö 'na pöjö co texe ín mü'bü.

⁴⁷ Me ri mápägö Mizhocjimi c'ü ra 'ñevguegö libre cja c'o na s'o.

⁴⁸ Zö me ni muvi c'ü ín Jmugö, zö dya pje ni muvizügö, pero me go s'iyazgö. Ndeze nuda, texe c'o ra ngärä c'o cjë c'o va êjë, ra mamaji o tsjacü Mizhocjimi rá mäjçö.

⁴⁹ Na ngue o tsjacü c'o me na nojo. Angueze sô ra tsja texe; ojtjo xe 'naja c'ü ri chjëntjui c'ü. Me na sjü, 'ñe me na jo c'ü.

⁵⁰ Ndeze 'ma o mbürü o ngärä yo nte, Mizhocjimi juentse c'o sü angueze.

⁵¹ Mizhocjimi cja'a yo me na nojo, na ngue me na zëzhi.

C'o me cjanü na nojo ga nguiñi q mü'bü, Mizhocjimi cjanü dya ni muvi c'o.

⁵² Yo manda c'o me cjanü na nojo, Mizhocjimi pjongü c'o, ngue c'ua dya cja pje ra mbëzhi.

C'o dya cjanü na nojo, cjanüji c'ü rguí muvi c'o.

⁵³ C'o unü ngüenda bëzhiji na puncjü, ch'unüji c'o na jo, dya cja pje ra bëzhiji.

C'o cjiñi dya pje bëzhiji, Mizhocjimi cjanüji ra bëzhiji texe.

⁵⁴⁻⁵⁵ Yo nte a Israel yo ma't'ü Mizhocjimi, me pjös'üji yo.

Mizhocjimi me juentse yo, na ngue sido mbeñe c'ua ja va mama va xipji e Abraham c'ü ín mboxpalegöji, 'ñe c'o q t'i, 'ñe c'o q bëche ro juentseji, dya ro jyëziji, eñe e María va xipji e Elisabet.

⁵⁶ O mezhe jñi zana e María mi bübüvi e Elisabet. Nuc'ua cjanu o ma c'ua q ngumü.

Nacimiento de Juan el Bautista

⁵⁷ Nuc'ua o zädä c'e pa c'ü ro zö'dyë e Elisabet. O 'ñeje 'na ts'it'i. ⁵⁸ C'o mi chängumüji e Elisabet 'ñe c'o q dyoji 'ma mü o dyäräji Mizhocjimi vi juentse na puncjü e Elisabet vi unü 'na ts'it'i, o mäjji c'ua na puncjü co angueze. ⁵⁹ 'Ma o zö chjün, o êjë c'ua c'o ro circuncidao c'e ts'it'i. Xo êjë c'o q dyoji e Elisabet. Mi ne ro jñusp'üji e Zacarías c'e ts'it'i, na ngue mi ngeuje q tñ c'ü nu tata. ⁶⁰ O ndünrñ c'ua e Elisabet c'ü nu nana c'e ts'it'i o mama:

—Iyö. Rguí chjü e Juan.

⁶¹ O mama c'ua c'o q dyoji e Elisabet:

—¿Jenga rí jñusp'ü a cjanu? Maco dya cjö bübü c'ü ni chjü Juan yo ín dyoji, eñe c'o q dyoji e Elisabet.

⁶² Cjanu o tsjaji seña co q dyëji va dyönüji e Zacarías pje ma tñü mi ne ro jñusp'ü c'ü q ts'it'i. ⁶³ Nuc'ua e Zacarías xo o tsja c'ua seña va dyörü pje rví dyopjü. Cjanu o dyopjü c'ua: “Rguí chjü e Juan”, eñe va dyopjü. Me co nguiññji c'ua texeji cjanu o mamaji:

—Pärä, ¿jenga o jñusp'üvi a cjanu?, me eñeji.

⁶⁴ 'Nango ña c'ua e Zacarías o unü 'na pöjö Mizhocjimi. ⁶⁵ Nuc'ua texe cja c'o jñiñi c'o tsja a Judea c'o järä cja t'eje, me mi süji me mi mamaji c'o me ma nojo c'o vi zädä. ⁶⁶ C'o nte c'o mi ärä, mi cjiññji q mü'büji mi mamaji:

—Pärä, ¿pje ra mbëzhi c'e ts'it'i?, eñeji.

Na ngue mi unüji ngüenda mi bübüvi Mizhocjimi c'e ts'it'i.

El canto de Zacarías

⁶⁷ Q Espiritu Mizhocjimi o 'ñünbü q mü'bü e Zacarías o ña c'o o unü Mizhocjimi ro mama:

68 Rí unügö 'na pöjö Mizhocjimi c'ü in Jmugöji nutscöji rí menzumüji a Israel. Na ngue o ëjë ra 'ñe mböxcöji nutscöji o ntezgöji, ra 'ñevguegöji libre.

69 Mizhocjimi o xipji o ëjë 'na c'ü me na zëzhi ra 'ñevguegöji libre.

Nuc'ü, je ri mboxbëche cja e David c'ü mi pëpi Mizhocjimi.

70 Ngue c'ü o mama c'o o profeta Mizhocjimi c'o mi cãrã mi jinguã. Na ngue Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'büji o zopjüji c'o nte.

71 O mamaji c'ü ra salvazüji Mizhocjimi cja o dyë c'o ri üji c'o nugüji na ü.

72 O mamaji c'ü ra mbeñe Mizhocjimi ra tsja c'ua ja nzi va mama; ra s'iyazüji c'ua ja nzi va s'ya c'o in mboxpaleji.

73 Ngue c'e jña c'ü o mamatsjë na cjuana Mizhocjimi va xipji e Abraham c'ü in mboxpaleji.

74 O mama Mizhocjimi c'ü ra salvazüji cja o dyë c'o nugüji na ü, ngue c'ua dya rá süji rga ma't'üji c'ü.

75 Y ngue c'ua rá cjaji c'ua ja nzi ga ne angeuze c'o na jo, texe yo pa yo ri cãräji cja ne xoñijömü.

76 Nutsc'e in ch'itsc'ö, ngue o profetats'ü Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e.

Rí ot'ügue a xo'ñi cja c'ü in Jmugöji, ngue c'ua 'ma ra ëjë angeuze, ya rguí bübü dispuesto yo nte ra dyätãji c'ü.

77 Nutsc'e ri zopjügue yo nte, ngue c'ua ra mbãräji ja rgã sö ra salvaji ra perdonaaji c'o na s'o, ngue c'ua ra tsjapüji o nte Mizhocjimi.

78 Na ngueje me s'iyazüji Mizhocjimi me juentsqueji. O xipji o ëjë c'ü ixmi bübüvi a jens'e, ra 'ñe dyacüji jya's'ü cja in mün'c'öji.

79 Nutscöji ri nteji ri nzhodüji cja bëxömü. C'o dya ra nzhogü o mü'bü, ra ma sufrejji 'ma ra ndüji. Pero nu c'ü ra ëjë, ra dyacüji jya's'ü cja in mü'büji.

Y ra jitscöji c'e 'ñiji ja rgã sö ra mäjã in mün'c'öji, dya cja pje rá mbeñeji, eñe e Zacarias.

80 C'e ts'it'i c'ü mi chjü Juan, go nocü c'ua. Xo go nzhodü na jo cja o 'ñiji Mizhocjimi. Mi bübü cja majyadü hasta 'ma cja mü o zãdã c'e pa 'ma o mbürü o zopjü c'o nu menzumüji a Israel.

2

Nacimiento de Jesús

1 C'o pa c'o, e César Augusto mi manda cja c'o país. O manda o tsjaji 'na censo ngue c'ua ro mbãrã ja nzi o nte c'o mi cãrã texe c'o país nu ja mi manda. 2 C'e censo c'ü ot'ü o dyät'ãji, o tsjaji 'ma mi gobernador e Cirenio a Siria. 3 Nguec'ua texe c'o nte mi jyodü ro

möji nu ja mi menzumüji, je ro ma jñu's'üji o tjüji. 4-5 Mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü e José. Mi bübü a Nazaret c'ü tsja a Galilea. Ya mi ñavi ro chjüntüvi e María. Nuc'ua e José o mëvi e María a ma a Belén c'ü tsja a Judea nu ja mi menzumü e David mi jinguã. Je mëvi nu, na ngue e José mi mboxbëche cja e David. O mëvi ro ma jñu's'üvi o tjüvi. 'Ma mü o mëvi, ya mi ndunte e María. 6 Nuc'ua 'ma mi bübüvi a Belén, o zãdã c'e pa 'ma ro zö'dyë. 7 O mus'ü c'ua c'ü nu ts'it'i c'ü ot'ü. Cjanu o mbös'ü o bitu, cjanu o ngöbüc'ua nu ja mi ñönü o burru 'ñe o nzhünü. Na ngue dya cja mi jyaadü cja c'e mesón nu ja mi oxü c'o nte.

Los ángeles y los pastores

8 Mi bëxtjo cja c'e jñiñi a Belén, mi cãrã o mbörü cja batjü, mi pjörüji c'o o ndëncjürüji 'ma xömü. 9 'Nango zãt'ã c'ua 'na o anxe Mizhocjimi nu ja mi cãrã c'o mbörü. Y nu c'ü o jya's'ü Mizhocjimi me go juëns'i nu ja mi cãräji. Me co pizhiji c'ua. 10 Nuc'ua c'e anxe o xipji c'o mbörü:

—Dya ri süji. Dyãräji, rá xi'tsc'öji yo me na jo yo me rguí mäjceji. Me xo ro mäjã yo nte texe cja ne xoñijömü. 11 Na ngue nudya o jmus'ü 'na ts'it'i cja c'e jñiñi nu ja mi menzumü e David. Ngueje e Cristo c'ü in Jmuji. Nuc'ü, ra 'ñempc'ejji libre c'ü. 12 Nujnu ngue nu rguí pärãgueji nu. Rí chöt'üji c'e ts'it'i c'ü ri bös'ü o bitu. Rí chöt'üji ri örü nu ja ñönü o burru, eñe c'e anxe.

13 'Nango 'ñetse c'ua cja c'e anxe na puncjü c'o o anxe Mizhocjimi, mi unüji 'na pöjö Mizhocjimi mi mamaji:

14 Rí unüji na puncjü 'na pöjö Mizhocjimi a jens'e c'ü me na nojo. Na ngue me go ne go mbös'ü yo nte, ngue c'ua ra mäjã o mü'büji, dya cja ra mbeñeji c'o na s'o, eñe c'o anxe.

15 Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'o anxe o möji a jens'e nu ja vi 'ñeji. Nuc'ua cjanu o pötü va mama c'ua c'o mbörü:

—Möjö a Belén, rá ma nuji nujoya zãdã yo o xitsiji c'o o anxe Mizhocjimi, eñeji.

16 Nuc'ua ixco möji dya c'ua na niji, o ma chöt'üji e María 'ñe e José 'ñe c'e ts'it'i. C'e ts'it'i je mi örü nu ja mi ñönü o burru 'ñe o nzhünü. 17 Nuc'ua c'o mbörü, 'ma o jñandaji c'e ts'it'i, o zopjüji texe c'o mi cãrã nu, o xipjiji c'o vi dyãräji pje ro mbëzhi c'e ts'it'i. 18 C'o o dyãrã, o nguijñiji: "Pãrã, çja rga cja yo?", eñeji. 19 Pero e María o mbë's'i texe c'o jña. Mi sido mi cjiñi o mü'bü pje mi ne ro mama c'o, dya go jyombeñe. 20 O nzhogü c'ua c'o mbörü, mi mamaji me na nojo Mizhocjimi. Y mi unüji 'na pöjö na ngue texe c'o vi dyãräji 'ñe c'o vi jñandaji. Na ngue ya vi zãdã c'ua ja nzi va xipji c'e anxe angezejeji.

El niño Jesús es presentado en el templo

²¹ Ma o zō chjün ngue c'ua ro circunci-
daoji c'e ts'it'i, o jñusp'üji o tju e Jesús. c'ua
ja nzi va mama c'e anxe ante c'ü ro ndunte
e María.

²² Nuc'ua o zäs'ä c'o pa c'o o jogü e María
c'ua ja ga mama c'o o ley Mizhocjimi c'o
o dyopju e Moisés. E José e María o mëvi
a Jerusalén o zidyivi c'e ts'it'i c'ü mi ngue
e Jesús, ngue c'ua ro presentaovi a jmi
Mizhocjimi. ²³ O tsjavi a cjanu, na ngue c'ü
o ley Mizhocjimi mama a cjava: "Texe c'o
ts'it'i c'o ot'ü ri 'ñecjeji, ri xöcügueji ra mbëpji
Mizhocjimi", eñe. ²⁴ Xo o ma unüvi c'o ro
mbäsp'äji Mizhocjimi c'ua ja nzi ga mama
cja c'ü o ley Mizhocjimi: "Ri unüji yeje vilo
Mizhocjimi. O 'ma jiyö, yeje mbaro", eñe.

²⁵ Mi bübü 'na bëzo a Jerusalén c'ü mi chjü
e Simeón. Mi cja na jo, y mi s'ü Mizhocjimi.
Mi te'be c'e pa 'ma ro 'ñeme libre Mizhocjimi
c'o nu menzumüji a Israel, ro unüji c'ü rví
mäji. Mi ätä o Espiritu Mizhocjimi c'ü me
mi 'ñünbü o mü'bü. ²⁶ O Espiritu Mizhocjimi
ya vi tsjapü ro mbärä e Simeón c'ü dya ro
ndü hasta 'ma cja ro jñanda nu c'ü vi juajnü
Mizhocjimi ro 'ñe salva c'o nte. ²⁷ Na nu
pa, o Espiritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü
e Simeón o ma cja c'e templo. Ngue c'e pa
'ma xo ma'a nu e José 'ñe e María o zidyivi
c'e ts'it'i o ma presentaovi c'ua ja nzi ma mama
c'e ley. ²⁸ Nguec'ua 'ma o cjogü e José 'ñe e
María, o tsja c'ua e Simeón o ndësi e Jesús, o
unü 'na pöjü Mizhocjimi o mama:

²⁹ Nu'tsc'e mi Jmuts'ügö; nutscö in mbëpjizü.
Jyëzgue rá tügö, rá ma söyagö cja in
jmigue. Na ngue ya zädä c'ua ja nzi vi
xitsi.

³⁰ Ya ró jandagö dya, nu i xipji o ëjë ra 'ñe
'ñevguegöjme libre.

³¹ Nujnu, ya i mbeñe i juajnü ra salva yo nte
texe cja ne xonijöümü.

³² Nujnu, ra unü jya's'ü cja o mü'bü yo
dya menzumü a Israel ngue c'ua ra
mbä'c'äji. Xo 'ñe yo menzumü a Israel
yo vi juajnügue, ra mbäräji c'ü me na
nots'ügue, eñe e Simeón va unü 'na
pöjü Mizhocjimi.

³³ E José 'ñe e María me go nguijñivi
c'o vi mama e Simeón ja rvá cja c'e ts'it'i.
³⁴⁻³⁵ Nuc'ua e Simeón cjanu o dyötpüvi
Mizhocjimi. Cjanu o xipji e María c'ü nu
nana e Jesús:

—Dyärä c'ü rá xi'ts'i. Mizhocjimi o xipji
o ëjë ne ts'it'i ngue c'ua 'ma ya ra nocü, ra
'ñetse yo nte ja ga nguijñi o mü'büji. Yo in
menzumögöji a Israel, na puncjü c'o dya ra
dyätpä o jña nu, nguec'ua dya ra salvaji. Y
xo na puncjü c'o ra dyätpä o jña, nguec'ua ra
salvaji. Me ra nu'uji na ü nu. Nguec'ua xo
'ñetsc'e me ra sufre in mü'bügue nza cja 'ma
cjó c'o ri tjocüts'ü 'na tjëdyi, eñe e Simeón.

³⁶ Mi bübü 'na ndixü c'ü mi 'ñünbü o
mü'bü Mizhocjimi ma zopjü c'o nte. Nuc'ü,

mi chjü e Ana. Mi ngue o xunt'i e Fanuel, mi
mboxbêche cja e Aser. Angueze ya mi male.
Ts'i vi ndü c'ü nu xïra, vi mimivi sietetjo cjë.
³⁷ Y ndeze 'ma o ndü c'ü nu xïra, ya vi mezhe
ochenta y cuatro cjë. Mi bübü cja c'e templo,
dya mi c'ueñe nu. Mi ötü Mizhocjimi zö
xömü zö ndempa. Y mi mbempje. ³⁸ 'Ma
xe mi bübü nu e José 'ñe e María 'ñe e Jesús,
o ëjë c'ua e Ana o unü 'na pöjü Mizhocjimi.
Nuc'ua o mbürü e Ana o xipji c'o nte pje ro
mbëzhi c'e ts'it'i. Na ngue mi cärä a Jerusalén
c'o mi te'be ro ëjë 'naja c'ü ro 'ñeme libre
anguezeji.

El regreso a Nazaret

³⁹ Nuc'ua e José 'ñe e María, 'ma ya
vi tsjavi texe c'ua ja nzi ga mama c'ü o
ley Mizhocjimi, cjanu o nzhogü o mëvi
a Nazaret c'ü mi ngue o jñiñivi c'ü tsja
a Galilea. ⁴⁰ C'e ts'it'i o nocü mi te na
zëzhi. Y mi cjiñi na jo o ñi, y mi pärä
na jo Mizhocjimi. Mizhocjimi mi bübü co
angueze.

El niño Jesús en el templo

⁴¹ Tsjé'ma tsjé'ma mi pjongüji a Jerusalén
c'e mbaxcua c'ü mi chjü Pascua. Nguec'ua
'ma mi sädä c'e mbaxcua, e José 'ñe e María
mi pëvi nu. ⁴² 'Ma ya mi pë's'i e Jesús doce
cjë, e José 'ñe e María o zidyivi e Jesús o
möji a Jerusalén cja c'e mbaxcua. Na ngue
tsjé'ma mi pëvi nu. ⁴³ 'Ma mü o cjogü c'e
mbaxcua, e José 'ñe e María o mbedyevi
a Jerusalén ro möji c'o 'ñaja nte c'o vi 'ñeje
a Galilea. Dya mbärävi cjo vi ngeujme e
Jesús a Jerusalén. ⁴⁴ Mi pëzhivi e Jesús ma
dyoji c'o nte. Nguec'ua o nzhodüji 'napa cja
'ñiji. Nuc'ua cjanu o jyodüvi e Jesús cja c'o o
dyoji, 'ñe cja c'o nu menzumüji c'o mi päräji.
⁴⁵ Pero dya go chöt'üvi. Nguec'ua o nzhogüvi
c'ua o mëvi na yeje a Jerusalén o ma jyodüvi.

⁴⁶ Nuc'ua 'ma o zö jñipa ndeze 'ma o
mbedyevi a Jerusalén, o chöt'üvi e Jesús a
mbo cja c'e templo. Ma jü a nde cja c'o
xöpüte c'o mi jizhi o ley Mizhocjimi. E Jesús
mi ärä c'o mi mamaji, y mi cjapüji o t'önü c'o.
⁴⁷ C'o xöpüte xo mi cjapüji t'önü e Jesús. O
unüji ngüenda e Jesús me mi pë's'i na puncjü
o pjeñe, me ma jo va ndünrü. Nguec'ua va
nguijñiji c'ua:

—¿Ja ni 'ñeje c'ü pärä nu? Maco cja ts'it'i
nu, eñeji.

⁴⁸ Nuc'ua e José 'ñe e María 'ma mü o
jñandavi e Jesús ma jü a nde cja c'o xöpüte,
me go nguijñivi. Cjanu o mama c'ua e María:

—Nu'tsc'e in ch'itsc'ö, çjenga i tsjacübe a
cjanu? Nin tatague 'ñetscö me ri sufregöbe
rgá jonc'ügöbe.

⁴⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjivi:

—Dya ni jyodü ri jyongüvi. ¿Cjo dya in
pärväni ni jyodü rá bübü cja o ngümü c'ü mi
Tata, rá cjagö c'o o bëpji?, eñe.

⁵⁰ Anguezevi dya mi pārāvi pje mi ne ro mama c'o jña c'o vi xipjivi.

⁵¹ Nuc'ua e Jesús o mbedye a Jerusalén co e José 'ñe e María, o mōji a Nazaret. Na ngue e Jesús mi ätä c'ü o tata 'ñe c'ü o nana. C'o jña c'o vi mama e Jesús, o mbeñe e María cja o mü'bü pje mi ne ro mama. ⁵² E Jesús o nocü na jo, y mi cjijñi na jo o ñi. Nguec'ua Mizhocjimi mi bübü co angueze, y me mi mápä c'ü. Xo 'ñe yo nte, me xo mi mápäji c'ü.

3

Juan el Bautista predica en el desierto

¹ O mezhe c'ua ja nzi cjë, mi emperador e Tiberio César. Ya mi quince cjë c'ü mi emperador. Mi gobernador e Poncio Pilato a Judea. E Herodes mi gobernador a Galilea. E Felipe mi gobernador a Iturea 'ñe a Traconite. E Lisantias mi gobernador a Abilinia. ² E Anás 'ñe e Caifás mi mero ndamböcjami c'o. C'o pa c'o, e Juan c'ü nu t'i e Zacarías mi bübü cja majyadü. 'Na nu pa, Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Juan o mbürü o zopjü c'o nte. ³ Nguec'ua mi nzhodü bëxtjo cja c'e ndare a Jordán, mi xipji c'o nte ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi ro jyëziji c'o na s'o, 'ñe ro j'i'iji. Nu'ma, ro perdonao 'ma Mizhocjimi c'o na s'o c'o mi cjai. ⁴ Mi jinguä c'e profeta Isaías o dyopjü 'na libro. O dyopjü c'ü ro bübü 'na nte cja 'na majyadü c'ü ro mapjü, ro zopjü c'o nte ro xipjiji:

“Rí jyëzgueji c'e 'ñiji c'ü na s'o, rí jyëzgueji c'e 'ñiji c'ü mogü. Na ngue ya ngue ra ë c'ü in Jmugöji c'ü bübü a jens'e.

⁵ 'Ma ra ëjë 'na c'ü manda, rí parejaogöji o 'ñiji, y rí nderlandi c'o 'ñiji c'o mogü. Je xo rga cjatsc'ëji nu, rí jyëziji c'e 'ñiji c'ü na s'o c'o in tëpji.

⁶ Na ngue ra ëjë nu c'ü o juajnü Mizhocjimi ra salva yo nte texe cja ne xoñijöümü”, ro 'ñeñe c'e nte.

Je ga cjanu va mama e Isaías c'ü ro mama c'e nte. Nguec'ua 'ma o mbürü e Juan o zopjü c'o nte, o zädä c'e jña c'ü vi mama e Isaías.

⁷ Na puncjü o nte c'o mi pedye cja c'o o jñiñiji mi pōji cja e Juan ngue c'ua ro jiji cja c'e ndare. Nguec'ua o mama e Juan va xipjiji:

—Nza cjatsc'ëji o c'ijmi yo sū ga c'ueñe 'ma tjë o batjü. In süji ra jñün'c'üji ngüenda Mizhocjimi rí sufregueji, nguec'ua va ëgueji va 'ñe jigüej. ⁸ Pero 'ma na cjuana o nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi, rí tsjaji na jo, ngue c'ua ra jñetse ya nzhogü in mü'büji. In pëzhgueji ra recibidots'üji Mizhocjimi, na ngue o mboxbëchets'üji e Abraham. Pero rí xi'tsc'öji, dya cja rí tsjijñiji c'ü ni jyodü ra recibidots'üji. Na ngue me na zëzhi Mizhocjimi, sö ra tsjapü yo ndojo ra mbëzhi nte c'o ra jñu's'ü e Abraham, xo ra 'ñench'e

o mü'büji Mizhocjimi. ⁹ Nza cjatsc'ëji za'a c'o dya jo c'o quis'i, c'o ya juns'ütjo jacha cja o dyü'ü, na ngue ya ra dyocüji. Texe za'a c'ü dya jo c'o quis'i, ya bübü ra dyëziji cja rrü mboch'üji cja sivi. Je xo rga cjanu rgá tsja c'üji, nu 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi.

¹⁰ C'o nte mi öñüji mi mamaji:

—Ëpje ni mbë c'ü ni jyodü rá cjajme 'ma, ngue c'ua dya ra tsjacüjme Mizhocjimi rá ma sufregjme?

¹¹ O ndünrü c'ua e Juan o xipjiji:

—Nu c'ü cājä yeje pajna, ra unü 'na pajna c'ü dya cājä. Nu c'ü pé's'i pje ra zi, ra unü c'ü dya pé's'i, eñe e Juan.

¹² Xo ëjë ja nzi c'o mi cobra o ndüvajma, o ëji ro 'ñe j'i'iji. O xipjiji e Juan:

—Xöpüte, Ëpje ni mbë c'ü ni jyodü rá cjagöjme?

¹³ O ndünrü c'ua e Juan o xipjiji:

—Rí cobrajaji ja c'o nzi ga mama c'o ley; dya rí jñu's'üji rguü cobrajaji.

¹⁴ Xo o tsja t'önü c'o tropa o mamaji:

—Nuzgöjme, Ëpje xo ni jyodü rá cjagöjme?

O ndünrü c'ua e Juan o xipjiji:

—Bübü 'ma in pizhiji yo nte, o in pezheji o bëchjine ngue c'ua ra ch'a c'üji o merio. Pero dya cja rí tsjaji a cjanu. Rí mäji co c'o in rayaji c'o cjö'tc'üji.

¹⁵ C'o nte me mi cjiñijji e Juan, cjo mi ngue Cristo c'ü mi te'beji ro ëjë. ¹⁶ O mama c'ua e Juan o xipjiji:

—Bübü o mbëpji c'o o cjaja c'ü nu lamu, xäpcäji o correa cja o mbäcua c'ü nu lamu ga mbös'ü. Nutscö ni pje pjëtscö rá pjösc'ö a cjanu nu c'ü va ëtjo. Na ngue me na nojo na puncjü angueze; nutscö rí menutjogö que na ngue 'na mbëpji. Nutscö rí jichi co ndeje yo nte. Pero nu c'ü cja va ëtjo, 'ma rí 'ñench'e in mü'büji angueze, ra dya c'üji o Espiritu Mizhocjimi c'ü. 'Ma jiyö, ra dya c'üji rí ma sufregji cja sivi.

¹⁷ Xe go sido go ña e Juan o xipjiji:

—'Na campesino ra jñüs'ü o yelgo, cja rrü mbitsi na jo o ndëxü. C'o ndëxü ra dyüt'ü cja c'ü o t'ujmü c'o, pero c'o paxa ra ndüt'ü co sivi c'o. Je xo ga cjanu rgá tsja nu c'ü cja va ëtjo. Ya bübü angueze ra recibido c'o ra nzhogü o mü'bü, pero c'o dya ra nzhogü o mü'bü, ya bübü ra mboch'üji a sivi c'ü dya ra juench'e, eñe e Juan.

¹⁸ Nujoy, ngue yo o mama e Juan va xipji c'o nte ja rva cja e Cristo. Y na puncjü o jña c'o xe go xipjiji. ¹⁹ C'e gobernador Herodes vi mimivi e Herodías c'ü nu su e Felipe. E Felipe mi ngue c'ü nu cjuarma e Herodes. Y mi cja c'o na s'o e Herodes. Nguec'ua e Juan va huëñch'i e Herodes mi xipji c'ü dya jo c'o mi cja. ²⁰ Nuc'ua e Herodes go tsja c'ua mas c'o na s'o, go manda o ma pant'aji a pjörü e Juan.

El bautismo de Jesús

²¹ Ma mi jichi e Juan c'o nte cja c'e ndare a Jordán, xo ji'i e Jesús. E Jesús 'ma o nguarü o ji'i, cjanu o dyötü c'ua Mizhocjimi. 'Ma ma ötü Mizhocjimi, go xogü a jens'e c'ua. ²² Y o zöbü o Espíritu Mizhocjimi c'ü mi nza cja 'na mbaro, o ëjê o 'ñe ndägä a xes'e e Jesús. O dyäräji c'ua 'naja c'ü o ña a jens'e o mama:

—Ngue'tsc'e in Ch'itsc'ö, me ri s'iyats'ü, me ri mä'c'ägö.

Los antepasados de Jesucristo

²³ E Jesús ya mi pë's'i treinta cjë 'ma mü o mbürü o zopjü c'o nte. C'o nte mi mamaji e Jesús mi ngueje nu t'i e José. E José mi t'i cja e Eli. ²⁴ E Eli mi t'i cja e Matat. E Matat mi t'i cja e Leví. E Leví mi t'i cja e Melqui. E Melqui mi t'i cja e Jana. E Jana mi t'i cja e José. ²⁵ E José mi t'i cja e Matatías. E Matatías mi t'i cja e Amós. E Amós mi t'i cja e Nahum. E Nahum mi t'i cja e Eslí. E Eslí mi t'i cja e Nagai. ²⁶ E Nagai mi t'i cja e Maat. E Maat mi t'i cja e Matatías. E Matatías mi t'i cja e Semei. E Semei mi t'i cja e José. E José mi t'i cja e Judá. ²⁷ E Judá mi t'i cja e Joana. E Joana mi t'i cja e Resa. E Resa mi t'i cja e Zorobabel. E Zorobabel mi t'i cja e Salatiel. E Salatiel mi t'i cja e Neri. ²⁸ E Neri mi t'i cja e Melqui. E Melqui mi t'i cja e Adi. E Adi mi t'i cja e Cosam. E Cosam mi t'i cja e Elmodam. E Elmodam mi t'i cja e Er. ²⁹ E Er mi t'i cja e José. E José mi t'i cja e Eliezer. E Eliezer mi t'i cja e Jorim. E Jorim mi t'i cja e Matat. ³⁰ E Matat mi t'i cja e Leví. E Leví mi t'i cja e Simeón. E Simeón mi t'i cja e Judá. E Judá mi t'i cja e José. E José mi t'i cja e Jonán. E Jonán mi t'i cja e Eliaquim. ³¹ E Eliaquim mi t'i cja e Melea. E Melea mi t'i cja e Mainán. E Mainán mi t'i cja e Matata. E Matata mi t'i cja e Natán. ³² E Natán mi t'i cja e David. E David mi t'i cja e Isaí. E Isaí mi t'i cja e Obed. E Obed mi t'i cja e Booz. E Booz mi t'i cja e Salmón. E Salmón mi t'i cja e Naasón. ³³ E Naasón mi t'i cja e Aminadab. E Aminadab mi t'i cja e Aram. E Aram mi t'i cja e Esrom. E Esrom mi t'i cja e Fares. E Fares mi t'i cja e Judá. ³⁴ E Judá mi t'i cja e Jacob. E Jacob mi t'i cja e Isaac. E Isaac mi t'i cja e Abraham. E Abraham mi t'i cja e Taré. E Taré mi t'i cja e Nacor. ³⁵ E Nacor mi t'i cja e Serug. E Serug mi t'i cja e Ragau. E Ragau mi t'i cja e Peleg. E Peleg mi t'i cja e Heber. E Heber mi t'i cja e Sala. ³⁶ E Sala mi t'i cja e Cainán. E Cainán mi t'i cja e Arfaxad. E Arfaxad mi t'i cja e Sem. E Sem mi t'i cja e Noé. E Noé mi t'i cja e Lamec. ³⁷ E Lamec mi t'i cja e Matusalén. E Matusalén mi t'i cja e Enoc. E Enoc mi t'i cja e Jared. E Jared mi t'i cja e Mahalaleel. E Mahalaleel mi t'i cja e Cainán. ³⁸ E Cainán mi t'i cja e Enós. E Enós mi t'i cja e Set. E Set mi t'i cja e Adán. E Adán mi t'i cja Mizhocjimi na ngue o dyät'ä Mizhocjimi c'ü.

4*Tentación de Jesús*

¹ O Espíritu Mizhocjimi me go 'ñünbü o mü'bü e Jesús o mbedye cja c'e ndare a Jordán, o ma cja 'na majyadü nu ja dya cjó mi ndeñe. Na ngue mi ätä o Espíritu Mizhocjimi. ² O mezhe nu cuarenta pa. Xo mi bübü nu, e Satanás nu c'ü dya jo, mi xipji e Jesús c'ü ro tsja c'o na s'o. C'o cuarenta pa, dya pje zi e Jesús. 'Ma ya vi cjogü c'o pa c'o, o zant'ä c'ua e Jesús. ³ Nuc'ua e Satanás nu c'ü dya jo, o xipji e Jesús:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, nguec'ua ri xipjigüe yo ndojo ra mbëzhi o xëdyi ri sigue, eñe c'ü dya jo.

⁴ O ndürü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá ä'tc'ägö c'ü in xitsi. Na ngue je t'opjü o ñña Mizhocjimi c'ü dya nguextjo xëdyi rga minc'öjme. C'ü xenda ni jyodü, ngue c'ü rá c'ajme texe ja c'o nzi ga mama Mizhocjimi.

⁵ Nuc'ua c'ü dya jo o zidy e Jesús cja 'na t'eje c'ü ma ndä'ä. O mezhe 'na ndajme o jichi texe yo jñiñi cja ne xoñjömü. ⁶ Nuc'ua c'ü dya jo o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e rá da'c'ü ri mandague texe cja yo jñiñi yo in jandague. Xo rá da'c'ü texe yo me ni muvi yo bübü cja yo jñiñi. Texe yo, ya ch'acügö yo. Ra sö rá unü c'ü ri ne rá unü. ⁷ Nu 'ma ri ndüñjömü ri matcügö, ri tsjapü in tsjacje texe yo.

⁸ O ndürü c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Satanás, dya rá ma'tc'ö. Na ngue ya t'opjü o ñña Mizhocjimi c'ü rá ndüñjömüjme rá ma't'üjme Mizhocjimi c'ü ngue in Jmuji. Y nguextjo angueze rá pëpjieme, engzöjme c'ü.

⁹ Xo tsja c'ü dya jo o zidy e Jesús a ma a Jerusalén, o 'ñe's'e c'ua a xes'e cja 'naja c'o torre c'o mi bübü cja c'e templo. O xipji c'ua:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, nguec'ua ri dacügüe dya a ma a jömü. ¹⁰ Ni jyodü ri tsjague a cjanu, na ngue ya xo t'opjü o ñña Mizhocjimi:

Mizhocjimi ra xipji c'o o anxhe rguí 'ñeja a jens'e ra 'ñe mböxc'üji.

¹¹ Ra 'ñe penchc'iji ngue c'ua dya ra s'onnc'ü in cua 'ma ri sos'ü cja ndojo, eñe c'ü ya t'opjü.

Ngue c'ua ri dacügüe ndezgua hasta jömü, eñe c'ü dya jo.

¹² Cjanu o ndürü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá dacü c'ua ja gui xitscö. Na ngue ya xo t'opjü c'ü dya rá söjme o ñña Mizhocjimi c'ü in Jmugöji, engzöjme. Nguec'ua dya rá dacü a ma a jömü para rá nugö cjo ra mböxcö Mizhocjimi, eñe e Jesús.

¹³ Nuc'ua c'ü dya jo, dya mi pärä pje xe ro xipji e Jesús para ro tsja c'o na s'o, nguec'ua va c'ueñe ja nzi pa, cja ro nzhogü na yeje pje xe ro 'ñe xipji.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹⁴ Nuc'ua e Jesús o nzhogü o ma a Galilea. Mi bübüvi texe c'ü o poder o Espiritu Mizhocjimi. Nguec'ua texe cja c'o jñiñi c'o mi tsja a Galilea, o mbürü o mamaji c'o ma nojo c'o mi cja e Jesús. ¹⁵ Mi cja e Jesús mi jíchiji cja c'o o nintsjimiji. Texeji mi mamaji: —Ne bëzo bübüvi Mizhocjimi.

Jesús en Nazaret

¹⁶ O ma c'ua e Jesús a Nazaret nu ja mi menzumü. Nuc'ua c'e pa c'ü mi söyaji, o cjogü a mbo cja c'e nintsjimi ja c'o nzi ma cja c'ü o tjürü. Cjanu o mimi nu. Cjanu o böbü c'ua ro xörü. ¹⁷ Cjanu o ch'unü c'ua c'e libro c'ü vi dyopjü e Isaías c'ü mi profeta. Cjanu o xücü c'e libro c'ü mi 'mans'a, o chöt'ü nu ja mi t'opjü a cjava:

¹⁸ O Espiritu Mizhocjimi bübü co nutscö, na ngue o juancügö.

O juancügö rá zopjü c'o unü nguenda bëzhiji na puncjü, rá xipjiji jña c'o rguí mäji.

O juancügö rá cjavü ra mäjä c'o me nzhumü o mü'bü.

O juancügö rá zopjü yo nte yo dya libre, rá xipjiji ja rgá sö ra 'ñemeji libre.

C'o ndëzhö, rá cjavü ra jñandaji.

C'o me sufre, rá emeji libre.

¹⁹ O juancügö rá xipji yo nte c'ü ya zädä c'o pa c'o o juajnú Mizhocjimi ra salvaji.

²⁰ Cjanu o mbans'a c'ua c'e libro, cjanu o unü c'ü mi pëpi cja nintsjimi. Cjanu o mimi c'ua ro jichi c'o nte. Texe c'o mi cärä cja c'e nintsjimi me mi cjinch'iji angueze, mi te'beji pje pjëzhi c'o ro mama. ²¹ Nuc'ua cjanu o ña e Jesús o xipjiji:

—Nu o jña Mizhocjimi nu cja ró xörügö, ya zädä dya a ndetsc'ëji nu, eñe.

²² C'o nte, me co nguiññiji y me go mamaji:

—Me na jo yo jña yo mama nu, pero ¿ja ga mbärä nu? Maco ngue nu t'i e José c'ü mi ngue in menzumügöji.

²³ O mama e Jesús o xipjiji:

—In päräji c'e jña c'ü rí mangöji: “Nu'tsc'e médico, rí dyät'ätsjë ante c'ü rí dyät'ä c'o 'ñaja.” Pe ngue c'ü in cjiññiji dya, cja in mü'büji. Pe xo in ne rí xitscöji a cjava: “Ró äräjme i tsjague c'o me na nojo a Capernaum, maco dya in cjague yo cja in jñiñigöji”, rí 'ñenzgöji.

²⁴ O sido o ña e Jesús o mama:

—Dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji, c'o na cjuana. Yo nte, dya respetaoji 'na profeta 'ma ngue nu menzumütsjëji. ²⁵ Dyäräji na jo c'ü xo rá xi'tsc'öji. Ya in päräji ja ma cja mi jinguä 'ma mi bübü e Elías. O mezhe jñi cjë nde c'ü dya go 'ñeje o dyebe, nguec'ua mi bübü 'na tjiñmi texe cja c'o jñiñi. C'o pa c'o, mi cärä va a Israel na puncjü o ndixü c'o ya vi ndü nu xïra. ²⁶ Pero dya ngue anguezeji c'o o xipji Mizhocjimi e Elías ro 'ñe mbös'ü. O xipji o ma a Sarepta c'ü bëxtjo järä a Sidón,

o ma mbös'ü 'na ndixü nu c'ü vi ndü nu xïra, maco dya mi menzumü a Israel. ²⁷ C'o cjë c'o mi bübü e Elías, mi cärä va a Israel na puncjü c'o mi sö c'e ngueme c'ü xiji o lepra. Pero dya cjó jogü ne ri 'naja anguezeji. Nguextjo e Naamán c'ü mi menzumü a Siria c'ü o jogü.

²⁸ Nuc'ua c'o mi cärä cja c'e nintsjimi, 'ma mü o dyäräji c'o jña c'o, me co sjëyaji c'ua na puncjü. ²⁹ Go böbüji c'ua, cjanu o pjongüji e Jesús cja c'ü o jñiñiji, o zidyiji cja c'e dyä'ä nu ja mi jäs'ä c'e jñiñi. O zidyiji ro ma pa'maji a jömü. ³⁰ Pero e Jesús o cjogütjo a nde anguezeji, o ma c'ua.

Un hombre que tenía un espíritu malo

³¹ Nuc'ua e Jesús o zöbü o ma c'ua a Capernaum c'ü mi ngue 'na jñiñi a Galilea. Chjüma chjüma c'o pa c'o mi söyaji, mi jichi c'o nte cja c'e nintsjimi. ³² C'o nte me mi süji mi cjiññiji:

—Nunca rí äräji a cjanu. Je ni 'ñeje cja Mizhocjimi c'o jña c'o xitsiji nu, eñeji.

³³ Cja c'e nintsjimi, mi bübü na bëzo c'ü vi zürü 'naja o s'ondajma e Satanás nu c'ü dya jo, c'ü o tsjavü o mapjü c'ua na jens'e c'e bëzo. ³⁴ O mama:

—Nu'tsc'e Jesús in menzumü a Nazaret, ¿pje in pë'sc'ü rí ñu co nuzgöjme? ¿Cjo vi 'ñeje rí tsjacü rá ma sufregöjme? Nutscö rí pä'c'ä. Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, dya bübüts'ü c'o na s'o.

³⁵ E Jesús o huëñch'i c'ua c'ü o s'ondajma c'ü dya jo o xipji:

—Tso't'ü in te. Pedye cja ne bëzo.

Nuc'ua c'ü o s'ondajma c'ü dya jo o tsjavü o nügü c'e bëzo a nde c'o nte c'o mi cärä. O mbedye c'ua c'e s'ondajma cja c'e bëzo y dya pje tsjavü. ³⁶ Me co nguiññi c'ua c'o nte, o mamaji:

—¿Pje pjëzhi c'ü pë's'i ne bëzo c'ü me na nojo? Manda yo o s'ondajma c'ü dya jo nza cja c'ü rí pë's'i o poder. Xipjiji ra mbedyeji, cja na mbedyeji c'ua.

³⁷ Nguec'ua texe cja c'o jñiñi c'o tsja a Galilea, me mi mamaji c'o ma nojo c'o mi cja e Jesús.

Jesús sana a la suegra de Simón Pedro

³⁸ Nuc'ua e Jesús o böbü o mbedye cja c'e nintsjimi. Cjanu o ma c'ua o zät'ä cja nu ngümü e Simón. C'ü nu to'o e Simón, mi sö pa'a. O xipjiji c'ua e Jesús ro jocü. ³⁹ Nuc'ua e Jesús o ëjë nu ja mi orü c'e ndixü. Cjanu o huëñch'i c'ua c'e pa'a. O c'ueñe c'ua c'e pa'a. O nanga c'ua na zëzhi c'e ndixü, cjanu o dyät'ä o jñönü cjanu o zijji.

Jesús sana a muchos enfermos

⁴⁰ Ma ya ma quibi e jyarü, ma ëjë c'o nte ma siji c'o o dyoji c'o mi sö pje nde ma ngueme, ma sinpiji e Jesús. Nuc'ua e Jesús mi ë's'ë o dyë nzi 'naja c'o mi sö'dyë, y mi jogüji. ⁴¹ Na puncjü c'o mi sö'dyë c'o

o mbedye o s'ondajma c'ü dya jo. Nzi ma mbedye, nzi ma mamaji:

—Ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi, eñe c'o s'ondajma.

E Jesús mi huënh'iji, dya mi jëzi ra ñaji, na ngue mi pārāji e Jesús mi ngue e Cristo.

Jesús predica en Galilea

⁴² Nuc'ua 'ma mü o jyas'ü, o mbedye e Jesús o ma cja 'na majyadü nu ja dya cjó mi ndeñe. Nuc'ua c'o nte mi jodüji e Jesús. 'Ma mü o chõt'üji, mi sümüji ngue c'ua dya ro xögü co anguezeji. ⁴³ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Xo ni jyodü rá ma zopjü c'o nte c'o cārā c'o nan'ño jñiñi, rá xipjiji ni jyodü ra dyätāji Mizhocjimi, na ngueje ngue c'ü manda. Ngue c'ü vi juancügö Mizhocjimi rá cjangö, eñe.

⁴⁴ O ma c'ua cja c'o 'ñaja jñiñi c'o mi tsja a Galilea, mi zopjüji cja c'o o nintsjimiji.

5

La pesca milagrosa

¹ 'Na nu pa, e Jesús mi bübü cja squina c'e zapjü c'ü ni chjü Genesaret. O ëjë c'ua na puncjü o nte, me mi chütüji ngue c'ua ro dyärāji o jña Mizhocjimi. ² E Jesús o jñanda c'ua yeje bü'ü c'o ma jā'ā cja squina c'e zapjü. C'o mbëjmö ya vi mbes'eji cja c'o bü, mi pe'ch'eji c'o o rreji. ³ E Jesús o dat'ü c'ua cja 'naja c'o bü c'ü mi ngue o cja e Simón. Cjanu o xipji c'ua e Simón xe ro ndütü c'e bü a ma cja c'e ndeje. O mimi c'ua cja c'e bü, o jichi c'o nte. ⁴ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o ña, o xipji e Simón:

—Mague cja c'e ndeje nu ja xenda na jë'ë. Rí pät'āji c'o in rreji ngue c'ua rí sürüji o jmö.

⁵ O ndürü c'ua e Simón o xipji:

—Xöpüte, 'naxömü rón pëpjiime, dya ró sürüjme. Pero rá pät'ägö ne rre ja c'o nzi gui xitsi, eñe.

⁶ O tsjaji c'ua ja va xiji. O zürüji c'ua na puncjü o jmö, nguec'ua ya ma xüt'ü c'e rre.

⁷ Nuc'ua o juājipjä o dyëji c'o o dyoji c'o ma cājā cja c'ü 'naja bü, ngue c'ua ro ëji ro 'ñe mbös'üji. O ëjëji c'ua, o nichiji nza yeje c'o bü, ya mi ne ro nguibi c'o. ⁸ E Simón Pedro 'ma mü o jñanda c'o jmö, o ndüñijömü a jmi e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, rí sü rgá bübü in jmgue. Na ngue me na s'ozgö, rí tū in nzhübü, eñe.

⁹ Me mi sü e Simón Pedro na ngue ma puncjü c'o jmö c'o vi zürüji. Xo mi sü c'o mi dyoji e Pedro cja c'e bü. ¹⁰ Xo mi sü e Jacobo 'ñeje e Juan c'o mi ngue o t'i e Zebedeo. Mi ngue o dyoji e Simón Pedro. E Jesús o xipji c'ua e Simón:

—Dya rí sü; chenngue dya co nutscö. Nu'tsc'e mi mbëjmögue, mi tenn'e o jmö.

Pero nudya rá j'its'i rí zopjü u nte, ngue c'ua ra dyä'tc'āji ra ndenn'eji, xo ra creozüji.

¹¹ Nuc'ua e Simón Pedro 'ñe c'o o dyoji cjanu o pjons'üji a squina c'e bü. O zogüji texe nu, o möji e Jesús, ngue c'ua ro dyätpäji o jña.

Jesús sana a un leproso

¹² 'Na nu pa, e Jesús mi bübü cja 'na jñiñi nu ja xo mi bübü 'na bëzo c'ü me mi sö o lepra. C'e bëzo 'ma o jñanda e Jesús, o ëjë o 'ñe ndüñijömü a jmi, o dyötü ro jocü, o xipji:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, nu 'ma in ne'e, sö rí jocüzü ne lepra, eñe c'e bëzo.

¹³ E Jesús o c'uana c'ua o dyë o ndörü, o xipji:

—Rí negö ra jogüts'ügue, eñe.

Jo ni c'ueñe c'ua c'e lepra. ¹⁴ E Jesús o xipji c'ua c'e bëzo:

—Dya cjó rí ma xipjigüe ja va jogüts'ü. Nguextjo c'e mböcjimi rí ma jichitsjé c'ü ya jogüts'ü. Cja rrí unügue c'ua, ja c'o nzi va manda e Moisés. Nuc'ua ra mbārā yo nte c'ü ya jogüts'ü, eñe.

¹⁵ Zö vi xipji e Jesús c'e bëzo c'ü dya cjó ro xipji, pero xenda go mamaji c'o mi cja e Jesús. Nguec'ua o ëjë na puncjü o nte ro dyärāji e Jesús, y ngue c'ua e Jesús ro jocü c'o mi sö'dyë. ¹⁶ Nguec'ua e Jesús mi xögü mi pa cja c'e majyadü nu ja dya cjó mi ndeñe, mi ötü Mizhocjimi.

Jesús sana a un paralítico

¹⁷ 'Na nu pa e Jesús mi xöpü c'o nte. Xo mi cārā nu, ja nzi c'o fariseo 'ñe ja nzi c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Vi 'ñeji texe cja c'o jñiñi c'o mi tsja a Galilea 'ñe c'o mi tsja a Judea. Xo mi cārā c'o vi 'ñeje a Jerusalén. C'ü o poder Mizhocjimi mi bübüvi co e Jesús ro jocü c'o mi sö'dyë. ¹⁸ O ëjë c'ua ja nzi bëzo c'o ma tuns'ü 'na bëzo cja 'na pjingüā. C'e bëzo, dya mi sö ro 'ñömü. Mi ne ro tsjocüji nu ja ma bübü e Jesús, ngue c'ua ro ngöbüji a jmi ro jocü. ¹⁹ Pero dya sö ja rvā tsjocüji, na ngue me mi ndüji nu cja c'e ngümü. O ndes'eji c'ua a xes'e cja c'e ngümü. O xo's'üji c'ua c'o mi t'üs'ü, cjanu o sjö'büji c'e bëzo a jmi e Jesús a nde cja c'o nte. ²⁰ Nguec'ua o unü nguenda e Jesús c'ü mi junt'ü o mü'büji c'ü ro tsja angueze ro jocü c'e bëzo. Nguec'ua o mama c'ua e Jesús o xipji c'e bëzo:

—Nu'tsc'e së, rá perdonats'ü dya in nzhübü, eñe.

²¹ Nuc'ua c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo o nguññiji: “¿Pje pjëzhi ne bëzo nu mama perdonao o nzhübü? Chjëntjovi c'ü ro zadü Mizhocjimi nu. Maco dya cjó sö ra perdonao o nzhübü; nguextjo Mizhocjimi.”

²² Mi päxtjo e Jesús c'o mi cijñü anguezeji, nguec'ua o xipjiji c'ua:

—¿Jenga in cijññiji a cjanu in mü'büji? ²³ Ró xipji ne bëzo: “Rá perdonats'ü dya in nzhübü”, ró embe, pero dya cjó sö ra mbārā

cjo ya ma o nzhubü. Pero 'ma rá xipji ne bëzo: "Rí ñanga rí nzhodü", rá embe; nu 'ma ra nanga c'ua ne bëzo ra nzhodü, nu 'ma, ixtí pärägueji 'ma c'ü dya rí on'c'üji. ²⁴ Nutscö rvá ëjë cja Mizhocjimi, ya ch'acö poder cja ne xoñijömü rá perdonats'üji c'ü na s'o c'o in cjai. Unnc'ejí dya ngüenda ngue c'ua rí päräji c'ü rí pè'sc'ö c'e poder, embeji.

Cjanu o zopjü c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sò ro 'ñömü, o xipji:

—Rí ñanga, chunsc'e nu in pjingua nu in os'ü, ma'a in nzumü, embeji c'e bëzo.

²⁵ O nanga c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sò ro 'ñömü. Texeji o jñandaji 'ma mü o nanga c'e bëzo. Nuc'ua c'e bëzo o nduns'ü c'ü o pjingua c'ü mi os'ü, cjanu o ma o ngumü, me mi unü 'na pöjô Mizhocjimi. ²⁶ C'o nte, me go pizhiji go mamaji:

—Me na nojo Mizhocjimi. Nudya ró jandaji yo me na nojo. ¿Cjó ro nguiñi c'ü rí pè's'i poder a cjanu 'na nte?

Jesús llama a Leví

²⁷ O mbeye c'ua nu e Jesús, o jñanda 'naja bëzo c'ü mi chjü e Leví c'ü mi cobra o contribución. Mi junrü nu ja mi cobraji o contribución. E Jesús o xipji c'ua:

—Chengue co nutscö rí dyätcá in jña.

²⁸ Nuc'ua e Leví o zogü texe c'e bëpji c'ü mi cja, o böbü o mëvi e Jesús.

²⁹ E Leví o manda o dyät'äji o jñönü cja nu ngumü, o mbita e Jesús. Xo ma'a nu, na puncjü c'o mi cobra o contribución, o ma ziji o xëdyi e Jesús 'ñe e Leví. ³⁰ C'o xöpüte 'ñe c'o fariseo mi so'büji ma xipjiji c'o o discípulo e Jesús:

—¿Jenga 'natjo c'ua in sigueji o xëdyi yo cobra o contribución yo me cja c'o na s'o?

³¹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu c'ü dya sö'dyë, dya ni jyodü o médico. C'o ni jyodü o médico, ngueje c'o sö'dyë. ³² Je xo ga cjatjonu, dya ngue c'o cja'pü cja na jo c'ü rvá 'ñe xipji ra nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi; ngue c'o pärä tü o nzhubü.

Le preguntan a Jesús sobre el ayuno

³³ O xipjiji c'ua e Jesús:

—C'o o discípulo e Juan me mbempjeji y me ötüji Mizhocjimi. Je xo ga cjatjonu c'o o discípulo c'o fariseo. Maco yo in discípulogue siji o xëdyi 'ma mbempje c'o 'ñaja.

³⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji 'na jña, ngue c'ua ro mbäräji jenga dya mi mbempje c'o o discípulo. O xipjiji:

—'Ma ra chjüntü 'na s'ë'e, 'ma dya be cjarü c'e chjüntü, dya sö rí tsjapüji c'o o dyoji ra nzhumüji. Na ngueje xe rí bübütjo c'e s'e a nde anguezeji. ³⁵ Pero ra zädä c'o pa 'ma ra zimbiji c'e s'e. Nuc'ua cja ra mbempjeji rgá nzhumüji 'ma.

³⁶ O sido o ña e Jesús o xipjiji c'ü 'na ejemplo:

—'Ma cjo c'o cājā 'na zëbitu c'ü ya xüt'ü, dya ra xüt'ü 'na bitu c'ü nuevo cja rrü mbä't'ä cja c'e zëbitu. Na ngue 'ma rga cjanu, ra s'odü 'ma c'ü cja dadyo. Y c'e ts'ipëraso c'ü vi xüt'ü cja c'ü cja dadyo, dya xo ra chjënji c'e zëbitu. ³⁷ Yo nte, dya xich'iji o ö't'apjü cja zëcuëro. Na ngue ro xüt'ü c'o zëcuëro, ro pjödü c'e t'apjü. Y dya cja ro jogü c'ua c'o zëcuëro. ³⁸ Ni jyodü ra xich'iji o ö't'apjü cja cuëro c'o cja nuevo, ngue c'ua dya ra s'odü o cuëro ra pjödü c'e t'apjü.

O mama a cjanu e Jesús ngue c'ua ro unü ngüenda c'o nte 'ma ro dyätpäji o jña, pero 'ma ro sido ro tsjaji c'o tjürü c'o mi cjai, ro s'odü o mü'büji. ³⁹ Xo mama e Jesús, 'ma cjo c'o me süpü c'o o tjürü c'o in mboxatitaji, nu 'ma ra dyärä ja ga cja o 'ñiji angueze, nu 'ma, 'na ra mama c'e nte: "Dya rí negö, na ngue xenda na jo ne 'ñiji nu ya rí pagö."

6

Los discípulos recogen trigo en el día de descanso

¹ 'Na c'o pa c'o mi söya c'o mi menzumü a Israel, e Jesús 'ñe c'o o discípulo mi cjogüji nu ja mi cja o ndëxü. C'o discípulo mi tücüji o ñirëxü, mi tjö't'ü co o dyëji, cja ma zaji. ² Mi cärä ja nzi c'o fariseo c'o o xipji c'o discípulo:

—¿Jenga in tücüji o ñirëxü? Maco mama c'ü o ley Mizhocjimi c'ü dya sö rá cjai a cjanu yo pa yo rí söyaji.

³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí ya i xörügueji nu c'ü o tsja e David 'ñe c'o mi dyoji, 'ma ya mi sant'aji; maco dya in so'büji angueze. ⁴ O cjogü e David cja o ngumü Mizhocjimi nu ja ma sjü. Cjanu o jñü c'ua c'o tjömëch'i c'o mi jüsp'üji Mizhocjimi nu. Nuc'ua e David 'ñe c'o mi dyoji o ziji c'o tjömëch'i. Maco mama c'e ley c'ü dya cjo mi sö ro zi c'o; mi ngüextjo mböcjimi c'o mi sö ro zi c'o.

⁵ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, sö rá mangö ja rgui süpüji yo pa yo rí söyaji, embeji c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo.

El hombre de la mano seca

⁶ Nuc'ua c'ü xe 'na nu pa c'ü mi söyaji, o cjogü e Jesús a mbo cja c'e nintsjimi. Cjanu o jichi c'o nte. Mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi dyot'ü o jodyë. ⁷ C'o xöpüte 'ñe c'o fariseo me mi jandaji e Jesús, mi nuji cjo ro jocü o nte c'e pa c'ü mi söyaji. Mi jodüji ja rvá ngöt'üji e Jesús cja c'o pje mi pjëzhi. ⁸ E Jesús ixmi pärä c'o na s'o c'o mi mbeñe anguezeji. O xipji c'ua c'e bëzo c'ü mi dyot'ü o dyë:

—Böbüge, rgui 'ñeje a nde, eñe.

Cjanu o böbü c'ua c'e bëzo o ma a nde. ⁹ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo:

—Rá cja c'üji 'na t'önü. ¿Ja ngue c'ü mama c'ü in leygöji rá cjai yo pa yo rí söyaji? ¿Cjo

mama rá cjaji c'o na jo o rá cjaji c'o na s'o? ¿Cjo mama rá pjös'úi yo nín minteji o rá pó't'úi?, eñe.

¹⁰ Nuc'ua e Jesús o nguinch'i na jo texe c'o nte c'o mi cārā a jmi. Cjanu o xipji c'e bëzo: —C'uana in dyē, eñe.

Cjanu o c'uana c'a o dyē, y ixco jogü c'ua. ¹¹ Pero c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo me go sjëyaji, mi pötma mamaji ja rvā sō pje ro tsjapüji e Jesús.

Jesús escoge a los doce apóstoles

¹² C'o pa c'o, o ma e Jesús cja t'eje. 'Naxōmü va dyötü Mizhocjimi nu. ¹³ Nuc'ua 'ma mü o jyas'ü, o ma't'ü c'o o discípulo. Cjanu o xōcū doce anguezeji c'o xo jñusp'ü o tjü apóstole. ¹⁴ O juajnü e Simón c'ü xo jñusp'ü e Pedro. Xo juajnü e Andrés c'ü nu cjuarma e Simón. Xo juajnü e Jacobo 'ñe e Juan 'ñe e Felipe 'ñe e Bartolomé. ¹⁵ Xo juajnü e Mateo 'ñe e Tomás 'ñe e Jacobo c'ü mi t'i cja e Alfeo. Xo juajnü e Simón c'ü mi revolucionario. ¹⁶ Xo juajnü e Judas c'ü nu cjuarma e Jacobo. Xo juajnü e Judas Iscariote, nu c'ü ro mbö e Jesús.

Jesús enseña a mucha gente

¹⁷ E Jesús 'ñe c'o o discípulo o zöbüji c'ua cja c'e t'eje, o zāt'äji cja 'na batjö o böbüji nu. Mi cārā nu na puncjü o nte c'o mi dyoji e Jesús c'o mi ätpā o jña. Xo mi cārā na puncjü c'o 'ñaja nte. Vi 'ñeji a Judea 'ñe a Jerusalén. Je xo vi 'ñeji texe a squina c'e mar a ma a Tiro 'ñe a Sidón. Vi 'ñeji ro 'ñe dyārāji e Jesús. Xo vi 'ñeji ngue c'ua e Jesús ro jocü c'o mi sō dyē. ¹⁸ Nuc'ua e Jesús o jocüji hasta c'o vi zürü c'o o s'ondajma e Satanās nu c'ü dya jo, xo jocü c'o. ¹⁹ Texe c'o nte mi jodü ja rvā ndörüji e Jesús, na ngue mi pēs'i o poder mi jocü c'o mi sō dyē.

La felicidad y la infelicidad

²⁰ Nuc'ua e Jesús o jñanda c'o nte c'o mi dyoji c'o mi ätpā o jña, o xipjiji:

—Nu'tsc'eji zō in pöbreji, pero 'ma in jodügueji Mizhocjimi, ngue c'ü rgui mächjeji. Na ngue ya ngue in jmuqueji dya Mizhocjimi.

²¹ 'Zō in sant'aji dya, pero ngue c'ü rgui mächjeji. Na ngue Mizhocjimi ra dya'c'üji c'o me nda na jo, dya pje ra bēs'ts'iji.

'Zō in nzhumüji dya, pero ngue c'ü rgui mächjeji. Na ngue Mizhocjimi ra tsja'c'ü me ri mächjeji.

²² 'In ätcäji in jñagö nutschö rvā ëjē cja Mizhocjimi. Nguec'ua bübü 'ma ra nuc'üji na ü yo in menzumügueji, ra pjongüts'üji a nde anguezeji ra xi'ts'iji c'o me na s'o rgá zanc'eji. Zō ra tsja'c'üji a cjanu, pero ngue yo rgui mächjeji yo. ²³ C'o pa 'ma ra tsja'c'eji ga cjanu, me ri mächjeji na puncjü. Na ngue Mizhocjimi a jens'e ra ngō'tc'üji na jo. C'o in mboxpalegueji xo tsjaji a cjanu o tsjapüji o sufre c'o profeta c'o mi cārā mi jinguā.

²⁴ 'Ma in ricoji, nu 'ma in mápäji c'o in pēs'iji, nu'ma, juentsc'eji 'ma, na ngue ra tsja'c'üji Mizhocjimi ri sufrefeji.

²⁵ 'Ma in pëzhgueji c'ü dya pje bēs'ts'iji, juentsc'eji. Na ngue ra tsja'c'üji ri sant'aji.

'Ma me in mājā gui minc'eji dya, 'ma dya in mápqueji Mizhocjimi, juentsc'eji. Na ngue ra tsja'c'üji me ri nzhumüji me ri huëgueji.

²⁶ 'Juentsc'eji na ngue c'ü ra tsja'c'üji Mizhocjimi, nu 'ma ra mama texe yo nte c'ü na jots'üji. Je xo va cjanu va tsja c'o in mboxpalegueji, o mamaji c'ü me ma jo c'o profeta c'o dya ma cjuana.

El amor a los enemigos

²⁷ 'Nu'tsc'eji in äräji, ri xi'ts'iji ri s'iyagueji c'o in üji, ri tsjaji na jontets'üji cja c'o nuc'üji na ü. ²⁸ Rí ma'tp'üji Mizhocjimi c'o sanc'üji. Xo ri dyötpüji Mizhocjimi c'o jün'sc'üji o bëchjine. ²⁹ 'Ma cjó c'o ra yapc'ü in jmiji cja in jodyëji, xo ri jyëziji ra yapc'üji c'ü na lado. 'Ma cjó c'o ra ngannc'aji c'ü in tējëji, xo ri jyëziji ra ngannc'aji c'ü in jeji. ³⁰ 'Ma cjó c'o pje ra dyö'tc'üji, unüji c'ü ni jyodü c'o. 'Ma cjó c'o pje ra jñunn'üji 'ma ngue in tsjacjeji, dya cja ri dyötüji. ³¹ C'ua ja nzi gui ñegueji c'ü ra s'iyats'üji yo nte, je xo rgui s'iyagueji a cjanu anguezeji.

³² 'Ma nguextjo c'o s'iyats'üji c'o in s'iyaji, cja bübü c'o na jo c'o in cjagueji 'ma? Maco c'o cja na s'o, xo s'iyaji c'o s'iya anguezeji. ³³ Nu'tsc'eji, 'ma nguextjo c'o pjöxc'üji c'o in pjös'üji, cja bübü c'o na jo c'o in cjagueji 'ma? Maco c'o cja na s'o, xo pjös'üji c'o pjös'ü anguezeji. ³⁴ Nu 'ma nguextjo c'o pe'sc'eji c'o in pesp'eji, cja bübü c'o na jo c'o in cjagueji 'ma? Maco c'o cja na s'o, pöta pesp'eji 'ma pje c'o ni jyodü c'o o dyoji. ³⁵ Rí s'iyagueji c'o in üji, ri tsjaji na jontets'üji y ri pesp'eji. Dya ri pëtsaji c'ü pje ra nzhocüts'üji. 'Ma ri tsjaji a cjanu, ra ngō'tc'üji na jo 'ma Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Y ra jñetse ngue o t'its'üji 'ma angueze. Na ngue me na jo angueze, me pjös'ü texe yo nte, zō cārā c'o na s'o c'o dya unü 'na pöjō. ³⁶ Rí juentsqueji yo nte c'ua ja nzi ga juen'tsc'eji Mizhocjimi c'ü in Tataji.

No juzguen a otros

³⁷ 'Dya cjó ri so'büji. 'Ma jiyō, ra jñün'c'eji nguēnda Mizhocjimi. Dya cjó ri xipjiji: "Na s'ots'üge", ri 'ñembeji. 'Ma jiyō, xo ra mama Mizhocjimi: "Na s'ots'ügeji", ra 'ñents'eji. Nguextjo Mizhocjimi ra mama ja ngue c'ü na jo y ja ngue c'ü na s'o. Rí perdonaogueji yo nin minteji; Mizhocjimi ra perdonaots'üji. ³⁸ 'Ma cjó c'o pje ni jyodü, ri unügueji. Mizhocjimi ra dya'c'eji c'ua texe c'o ni jyodüts'üji, hasta ra mboncütjo. Ra dya'c'üji c'ua ja nzi gui unnc'eji.

³⁹ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—¿Ja gui tsjijñiji? ¿Cjo sō 'naja ngorō ra jíchi o 'ñiji c'ü 'na ngorō? Dya sō. Na ngue ra zō'ovi cja t'ore nza yejuí. ⁴⁰ 'Na c'ü cja xötpü,

dya xo'ñi cja c'ü nu xöpüte. Cja ra xötpü na jo. Nu'ma, ya ri nza cja c'ü nu xöpüte 'ma.

⁴¹⁻⁴² 'Jenga in so'büji yo nin minteji? Maco c'o na s'o c'o cja'a yo nin minteji, pe ts'iqué nza cja 'na ngümpaxa c'ü ri o'o o ndó 'na nte, pero c'o na s'o c'o in cjagueji, na nojo nza cja 'na dyaxü. Jenga dya in unnc'ejji ngüenda c'o na s'o c'o in cjagueji? Pje ma jmi in pè'sc'ejji c'ü in xiqueji yo nin minteji: "Jyëzguijme rá cju'pc'öjme ne ngümpaxa nu o'o nin chögue", in embeji? Maco dya ixi cju'bügueji c'o dyaxü c'o o'o in chögueji. Nu'tsc'ejji in cjaqueji na jots'üji, pero dya cjuana. C'ü ri tsjagueji, ot'ü ri tsjünc'ejji c'o dyaxü c'o o'o in chögueji, ngue c'ua ra sö ri jñandaji na jo ri tsju'p'üji c'e ngümpaxa c'ü o'o a nzhó c'ü nin minteji, eñe e Jesús.

El árbol se conoce por su fruto

⁴³ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—'Na za'a, 'ma dya quis'i o fruta, dya sö ra mamaji na jo c'ü. Pero 'ma quis'i o fruta, dya sö ra mamaji na s'o c'ü. ⁴⁴ Nzi 'naja za'a 'mārā co c'o quis'i. Dya quitsiji o higo cja o bidyi; dya xo quitsiji o uva cja o pēdyi. ⁴⁵ Je xo ga cjatjonu, 'na nte c'ü na jo, mama o jña c'o na jo, na ngue bübü o mü'bü c'o na jo. 'Na nte c'ü na s'o, mama c'o na s'o, na ngue bübü o mü'bü c'o na s'o. C'o bübü o mü'bü 'na nte, ngue c'o ra mbedye o ne.

Las dos bases

⁴⁶ 'Jenga in xitsiji: "Nu'tsc'e Señor, in Jmuts'ügöjme", in enzgöji? Maco dya in cja cja c'ua ja nzi rgá xi'ts'iji. ⁴⁷ C'o ra ëjëzügö, 'ma ra dyätcäji in jña 'ñe 'ma ra tsjaji c'o ri mangö, rá xi'ts'iji cjo chjëntjui c'o. ⁴⁸ Chjëntjui nza cja 'na bëzo c'ü ro jyäbā na jo 'na ngümü. Ro dyö'bü na jë, cja rrü ngü'p'ü c'ua c'e cimientu co peña. Nuc'ua 'ma ro c'os'ü c'e ndare, ro pjat'ü na zëzhi cja c'e ngümü. Pero dya ro tunbü, na ngue vi tjäbā co peña. ⁴⁹ Pero yo o dyärā yo ró xi'ts'iji, 'ma dya ra tsjaji yo, chjëntjui 'na bëzo c'ü ro jyäbā 'na ngümü c'ü dya ro ngü'p'ü o cimientu, ro 'ñe's'etjo a xes'e cja e jömü. Nuc'ua c'e ndare ro pjat'ü na zëzhi cja c'e ngümü, cja rrü tunbü c'ua.

7

Jesús sana al siervo de un oficial romano

¹ E Jesús 'ma mü o nguarü o zopjü c'o nte, cjanu o ma c'ua cja 'naja jñiñi c'ü mi chjü a Capernaum. ² Cja c'e jñiñi mi bübü nu 'naja bëzo c'ü mi manda c'o tropa romano. Mi 'ñeje 'na mbëpji c'ü mi s'iya, c'ü mi sö'dyë, ya mi ngue ro ndü. ³ Nuc'ua c'ü mi manda c'o tropa, o dyärā c'o mi cja e Jesús mi jocü c'o mi sö'dyë. O tsja c'ua c'e bëzo o zopjü ja nzi c'o pje mi pjëzhi cja c'o menzumü a Israel, o xipjiji:

—Möji, ma dyötüji favor e Jesús ri xipjiji ra ëjë ra 'ñe jocü nu in mbëpji.

⁴ C'o pje mi pjëzhi o möji c'ua cja e Jesús, o ma xipjiji:

—Rvá 'ne ö'tc'üjme favor. Sö'dyë c'ü o mbëpji c'e bëzo c'ü manda cja c'o tropa; va pen'c'e 'na jña c'e bëzo ri mague, ri ma tsjapü ra ndis'i c'ü o mbëpji. Na jo ri mague. ⁵ Na ngue zö dya in menzumügöji c'e bëzo, pero s'iyazügöji nutscöji ri menzumüji a Israel. Nutscöjme o jyäpcäjme in nintsjimijme, embeji e Jesús.

⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Mö.

Cjanu o möji c'ua. 'Ma ya mi ngue ro zät'äji cja c'ü o ngümü c'e bëzo c'ü mi manda c'o tropa, cjanu o tsja c'e bëzo o xipji ja nzi c'o o dyoji:

—Möji ma chjünrüji e Jesús.

Cjanu o möji c'ua. 'Ma mü o chjëji e Jesús 'ñe c'o pje mi pjëzhi, o xipjiji c'ua e Jesús c'ua ja nzi va mama c'e bëzo:

—Rvá 'ñe tjün'c'üjme rá xi'ts'ijme c'ü mama c'e bëzo c'ü manda c'o tropa. Nuc'ü, mama a cjava: "Perdonaozü ró ö'tc'ü favor ri mague in nzumügö, pero dya ni jyodü. Nu'tsc'e me na jots'c'e, nuzgö ri tügö in nzhübü. Nguéc'ua dya ri tsjogü cja in nzumü. ⁷ Nguéc'ua dya rvá ma nu ja mi bünc'e ro ö'tc'ü ri ma tsjapü ra ndis'i c'ü in mbëpji. Pero 'ma ri mamague c'ü ra jogü c'ü in mbëpji, ri pärägö ra jogü 'ma. ⁸ Nza czazgö, o ch'acügö ri manda cja c'o tropa. 'Ma ri xipjigö 'na tropa ra ma'a ra ma tsja 'na bëpji, jo rrü ma c'ua. 'Ma ri xipji c'ü 'na tropa ra ëjë, ra ëjë c'ua. Y 'ma ri xipji c'ü in mbëpji ra tsja 'na bëpji, ra tsja c'ua. Nguéc'ua ri pärägö 'ma ri mamague c'ü ra jogü c'ü in mbëpji, ra jogü 'ma", eñe c'e bëzo va penpe 'na jña e Jesús.

⁹ E Jesús 'ma mü o dyärā c'e jña c'ü vi pejñe c'e bëzo, me co mäjä na ngue c'e bëzo mi junt'ü o mü'bü c'ü ro tsja e Jesús ro jocü c'e mbëpji. Cjanu o ñezhe c'ua e Jesús o xipji c'o nte c'o mi pöji:

—Dyäräji na jo c'ü rá xi'ts'iji. Nutscöji ri menzumüji a Israel ri ma't'üji Mizhocjimi, pero dya cjo ri tö't'ügö yo in menzumüji c'ü ri ench'e o mü'bü Mizhocjimi c'ua ja nzi ga tsja c'e bëzo c'ü junt'ü o mü'bü c'ü rá cja pü ra ndis'i c'ü o mbëpji, eñe e Jesús.

¹⁰ C'o vi ma ndünrü e Jesús, cjanu o nzhogüji c'ua cja o ngümü c'e bëzo, o 'ñe chöt'üji c'ü ya vi ndis'i c'e mbëpji c'ü mi sö'dyë.

Jesús resucita al hijo de una viuda

¹¹ Na nu pa, o mbedye e Jesús nu ja mi bübü, ro ma cja 'naja jñiñi c'ü mi chjü'ü a Naín. Mi pöji angueze na puncjü c'o o discipulo 'ñe na puncjü c'o nte. ¹² Ma ya mi ngue ro zät'äji cja o ngoxtji c'e jñiñi a Naín, o jñandaji c'ua ma pedye o nte ma tuns'üji 'na añima ro ma dyögüji. Mi nguextjo c'e t'i c'ü

mi 'ñeje c'ü nu nana. Ya vi ndü c'ü nu xīra c'e ndixū. Mi pōji c'e ndixū na puncjü c'o o menzumüji. ¹³ Nuc'ua e Jesús c'ü in Jmugōji, 'ma mü o jñanda me mi huē c'e ndixū, me go sentio o xipji c'ua:

—Dya rí huē, eñe.

¹⁴ Cjanu o ējē c'ua e Jesús a jmi cja c'e caja, cjanu o 'ñe's'e o dyē. C'e caja, dya mi cjo'bū. C'o mi tuns'ü c'e caja o bōbūji. Cjanu o mama c'ua e Jesús o xipji c'e añima:

—Nu'tsc'e sē, rí xi'tsc'ō rí ñanga.

¹⁵ Go nanga go mimi c'ua c'e t'i c'ü mi añima, y cjanu o ña c'ua. O mama c'ua e Jesús o xipji c'e ndixū:

—Bübü dya va nin ch'igüe, eñe.

¹⁶ C'o nte, me go pizhiji c'ua texeji o mamaji:

—Me na nojo Mizhocjimi. Ya ndo búbügōji 'na profeta nu me na nojo. Nujnu, o 'ñeme Mizhocjimi ra mbōxcūji nutscōji o ntezgōji, eñe c'o nte.

¹⁷ Me mi nāntji c'ua e Jesús texe a Judea, na ngue vi tsjapü o te c'e t'i c'ü vi ndü, o búbütjo na yeje. Xo mi nāntji e Jesús texe cja c'o jñāñi c'o mi chājtoji.

Los enviados de Juan el Bautista

¹⁸ Nuc'ua c'o o discipulo e Juan o mōji, o ma xipjiji e Juan c'o mi cja e Jesús. Nuc'ua e Juan o juajnū yeje c'o discipulo c'o o sājā. ¹⁹ Cjanu o xipjivi:

—Mēvi cja e Jesús, rí ma dyönüvi a cjava: “¿Cjo ngue'tsc'e c'ü rí te'bejme ra ējē, o rá te'bejme c'ü 'naja”, rí 'ñembevi c'ü.

²⁰ Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'o bēzo o zāt'ävi cja e Jesús, cjanu o xipjivi:

—C'ü rvā ēgōbe; e Juan c'ü mi jichi yo nte cja c'e ndare a Jordán o xitsibe ro 'ñe önnc'übe, ¿cjo ngue'tsc'e c'ü rí te'bejme, o rá te'bejme c'ü 'naja?

²¹ C'e ndajme 'ma mi búbü nu c'o o discipulo e Juan, e Jesús mi jocü na puncjü o nte c'o me mi sufre o ngueme. Xo mi cārā nu na puncjü o nte c'o vi zürü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. E Jesús o tsjapü o mbedye c'o s'ondajma c'o. Y na puncjü c'o mi ndēzhō, o jocü e Jesús ngue c'ua va jñanda c'o mi ndēzhō. ²² Nuc'ua e Jesús cjanu o xipji c'o yeje o discipulo e Juan:

—Nzhogü rí mēvi cja e Juan, rí ma xipjivi nu yo j jñandavi ró cjagō. Xo rí xipjivi yo j dyārāvi ró xipjigō yo nte. Xipjivi ya janda yo mi ndēzhō, 'ñe yo mi me'dye ya nzhodüji na jo. Xipjivi e Juan, yo mi sō o lepra c'ü vi pēgaji, ya jogü yo. Xipjivi, yo mi ngogō, ya ārāji dya. Y búbü c'o ya vi ndü y go tetjoji, ya búbütjoji dya. Xipjivi e Juan c'ü rí zopjügō yo pōbre rí xipjiji ja rgā jogü o mü'būji cja Mizhocjimi. ²³ Xipjivi, 'ma cjo c'o ra sido ra 'ñejmezü y dya ra yembeñe c'ü rgüi xōgü co nutscō, ngue c'ü rgüi mājā c'o, eñe e Jesús va xipji c'o o discipulo e Juan.

²⁴ O ma c'ua c'o o discipulo e Juan. Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o nte o xipjiji ja ma cja e Juan, o dyönüji:

—'Ma j möcjeji a ma cja c'e majyadü j ma ñuji e Juan, pe mi cjiññiji rvi chōt'üji 'na bēzo c'ü rí pōtpü o jña, nza cja ga pōtü o lugar 'na xitji 'ma juant'ü e ndajma. ²⁵ Pe mi cjiññigüeji rvi chōt'üji 'na bēzo c'ü rí je'e bitu c'o me ni muvi. Tsjiññiji; c'o je'e bitu c'o me ni muvi, ngue c'o rey 'ñe c'o cārā cja o palacio. ²⁶ 'Ma j ma ñuji e Juan, pe mi cjiññiji rvi chōt'üji 'naja profeta. Jā, rí mangō ngue 'na profeta e Juan. Pero xenda ni muvi o bēpji angueze que na ngue c'o 'ñaja profeta. ²⁷ Je t'opjü o jña Mizhocjimi ja ga cja e Juan c'ü mama a cjava:

Dyārā, ró juajnügō 'na bēzo ra zopjü yo nte ra xipjiji in jñagō.

Ra ot'ü in xo'ñigüe ngue c'ua 'ma rí mague, ya rgüi búbü dispuesto yo nte ra recibidots'üji, eñe.

²⁸ Rí xi'tsc'ōji, cja yo nte, dya cjo ch'unü 'na bēpji c'ü rrí muvi nza cja c'ü o unü Mizhocjimi e Juan. Zō me ma nojo c'e bēpji c'ü mi pē's'i e Juan, 'ñe me ma zō, pero xenda na zō 'ma cjo c'o ra tsjapü Mizhocjimi o nte, eñe e Jesús.

²⁹ C'o nte 'ma mü o dyārāji c'e jña c'ü vi mama e Jesús, o unüji 'na pōjō Mizhocjimi. Xo 'ñe c'o mi cobra o contribución. Na ngue vi mōji cja e Juan, vi ma j'i'iji y vi nzhogü o mü'būji cja Mizhocjimi. ³⁰ Pero c'o fariseo 'ñe c'o mi xōpü c'o ley, iyō c'o. Vi tsjapüji c'ü dya mi muvi c'e bēpji c'ü vi ch'unü e Juan, dya go ma jiji. Maco Mizhocjimi vi mbeñe ro perdonao texe c'o nte. ³¹ O mama c'ua e Jesús:

—Rá xi'tsc'ōji ja ga cja yo nte yo cjē yo rí cārāji dya, c'o dya dyātā e Juan ni rí nguetscō. ³² Anguezeji chjēntjui nza cja yo ts'it'i yo junrü cja chōjmü yo eñe cjaji o mbaxua, mat'tüji o dyoji mamaji: “Ró pjē'pc'ijime o flauta, pero nu'tsc'eji dya j nemeji”, embeji yo nu dyoji. O 'ma jiyō, eñeji cjaji como que ya vi ndü 'na nte, eñe pa ögüji c'e añima, xipjiji nu mit'iji: “Me ró nzhumüjme rvā xörüjme, pero nu'tsc'eji, dya j huēgüeji”, eñeji. ³³ C'ua ja nzi ga cja yo ts'it'i, je xo ga cjatjonu yo nte yo cārā yo cjē dya. 'Ma o mbürü e Juan o mbēpi Mizhocjimi, o xōgü, dya cjo go zivi o xēdyi c'ü rvi mājā. Nguec'ua yo nte mamaji: “E Juan pē's'i 'naja o s'ondajma c'ü dya jo”, eñeji. ³⁴ Nuc'ua nutscō rvā ēcjo cja Mizhocjimi, rí mājā rgā sigōji o xēdyi. Nguec'ua ga mama c'o nte c'o dya ne ra dyārā o jña Mizhocjimi: “Chjā, 'naja bēzo nu me ñōñü, y me si o vinu. Me xo joji yo cobra o contribución, 'ñe yo 'ñaja yo xiji na s'o”, eñeji. ³⁵ Pero rí xi'tsc'ōji, c'o ätä Mizhocjimi unüji na jo ngüenda Mizhocjimi me cjiññi na jo o ñi, me pārā na jo c'ü

cja'a; nguec'ua nde nan'ño bēppi va dyacöbe e Juan.

Jesús en la casa de Simón el fariseo

³⁶ 'Na nu pa, 'naja c'o fariseo o mbita e Jesús ro ma o ngumü ro ziji o xēdyi. O ma c'ua e Jesús o zāt'ä cja o ngumü c'e bēzo, o cjogü a mbo cjanu o ziji o xēdyi c'e bēzo c'ü vi mbita. ³⁷ Cja c'e jñiñi mi bübü ' na ndixü c'ü mi cja na puncjü c'o na s'o. O mbārā c'ua c'e ndixü c'ü mi bübü e Jesús cja o ngumü c'e bēzo mi siji o xēdyi. Cjanu o ējē c'ua c'e ndixü cja o ngumü c'e bēzo, ma tū'ü 'na ts'ibotia de ndojo c'ü mi po'o o aceite c'o ma jo ma jyärā. ³⁸ Cjanu o ē ndüñijö mü cja o ngua e Jesús. Me mi huē c'e ndixü, me co mbögü o nguizhö va mbe'chp'e o ngua e Jesús. Nuc'ua co c'o o ñixte, cjanu o ndintspi o ngua, y me co zü'tp'ü o ngua. Cjanu o ndü c'ua c'e aceite c'ü vi tū, o ngosp'ü o ngua. ³⁹ C'e fariseo c'ü vi mbita e Jesús, 'ma mü o jñanda c'o mi cja c'e ndixü, cjanu o nguñitsjē c'ua: "Ne bēzo, 'ma na cjuana ri profeta nu, ro mbārā 'ma cjö ngue ne ndixü nu na tjörü. Ro mbārā pje ma ndixü nu, ro mbārā c'ü me cja na o'nu."

⁴⁰ O mama c'ua e Jesús o xipji c'e fariseo:

—Simón, bübü 'na jña c'ü rí ne rá xi'ts'i.

O ndünrü c'ua c'e bēzo:

—Xitsigö, xöpüte.

⁴¹ O mama c'ua e Jesús:

—Mi bübü yeje bēzo c'o mi tū ngüenda mi tunpüji 'na bēzo. C'ü 'naja mi tū cuatro mil o mbēxo; c'ü 'naja mi tū cuatro ciento. ⁴² Dya mi jünvi pje rví ngöt'üvi. Nguec'ua c'e bēzo o perdonaoivi nza yejuí. ¿Ja gui tsjijñi yo yeje bēzo yo o perdonaoji? ¿Ja va ngue c'ü xenda ra gradecido ra ne'e c'e bēzo c'ü ya perdonaoivi?

⁴³ O ndünrü c'ua e Simón o xipji:

—Pe ngue c'e bēzo c'ü xenda mi tū na puncjü o merio, xenda ra gradecido c'e bēzo c'ü vi perdonao texe c'o mi tunpü.

E Jesús o xipji c'ua:

—Na cjuana c'ua ja vi tsjijñi.

⁴⁴ Nuc'ua e Jesús o jñanda c'e ndixü, cjanu o xipji c'ua e Simón:

—¿Cjo i unü na jo ngüenda c'ü o tsja ne ndixü? Ró säcjö cja in nzumügue, nu'tsc'e, dya i dyacö ndeje c'ü ro pe'ch'e in cua, c'ua ja nzi ga cja in chjürügöji. Pero ne ndixü o mbechque in cua co o nguizhö, cjanu o ndintsqui in cua co o ñixte. ⁴⁵ Nu'tsc'e, dya i sütcü in jmi; pero ne ndixü, me sütcü in cua. ⁴⁶ Nu'tsc'e, dya pje i xisqui in ñi; pero ne ndixü o ngoscü in cua o aceite yo na jo ga jyärā. ⁴⁷ C'ü vi tsja a cjanu ne ndixü, ixi 'ñetse c'ü o unü ngüenda c'ü tū na puncjü o nzhubü y ya nzhogü o mü'bü. Nguec'ua Mizhocjimi ra perdonao c'o na puncjü o tsja c'o na s'o. Pero 'ma cjö c'o dya ra unü ngüenda cjo ri tū o nzhubü, 'ma dya ra unü ngüenda c'ü ni

jyodü ra perdonao Mizhocjimi c'ü, nu'ma, dya xo ra neze 'ma c'ü.

⁴⁸ Nuc'ua e Jesús o xipji c'e ndixü:

—Rí perdonao'ts'ü c'o na s'o c'o i tsja, eñe.

⁴⁹ C'o nte c'o ma siji o xēdyi e Jesús 'ñe e Simón, mi pötma mamaji:

—¿Cjö ngue ne bēzo nu? A poco sö ra perdonaozgjöji c'o na s'o.

⁵⁰ Nuc'ua e Jesús o xipji c'ua c'e ndixü:

—Ya jogü in mü'büge, na ngue i 'ñench'ezü in mü'bü, i creo c'ü ro perdonao'ts'ü Mizhocjimi. Ma dya, dya cja rí mbeñe c'o na s'o.

8

Mujeres que ayudaban a Jesús

¹ C'o pa c'o, e Jesús mi sāt'ä cja texe c'o jñiñi 'ñe c'o ts'ijñiñi. Mi zopjü c'o nte mi xipjiji ja rvá jogü o mü'büji, ngue c'ua Mizhocjimi ro tsjapüji o nte anguezeji. Mi pöji e Jesús c'o doce o discípulo. ² Xo mi pöji e Jesús ja nzi ndixü c'o vi zürü c'o o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, 'ñe c'o mi sö'dyē. Mi pöji e Jesús na ngue angueze vi pjongü c'o s'ondajma, y vi jocü c'o mi sö'dyē. C'ü 'na ndixü mi chjü e María c'ü mi menzumü a Magdala. Nu c'e ndixü, vi zürü siete c'o o s'ondajma c'ü dya jo, pero vi pjongü e Jesús c'o. ³ C'ü 'na ndixü mi chjü e Juana. C'e ndixü, mi ngue o su e Chuza c'ü mi ngue o ngapta e Herodes, mi manda cja c'o o mbēppi. C'ü 'naja ndixü, mi chjü e Susana. Xo mi pöji e Jesús c'o 'ñaja ndixü c'o ma puncjü. Mi pjös'üji e Jesús co c'o o merioji.

El ejemplo del sembrador

⁴ Mi pedye na puncjü o nte cja o jñiñiji, mi pöji e Jesús. 'Na nu pa 'ma ya ma cäji na puncjüji, e Jesús o zopjü c'o nte o xipjiji 'na ejemplo, o mama a cjava:

⁵ —'Na mbonzhéxü o mbedye o ma mbodü o ndéxü. Nuc'ua 'ma ya ma podü, bübü o ts'indéxü c'o o zobütjo cja 'ñiji nu ja mi cjogü o nte. O ējē c'ua c'o s'ü o 'ñe jñüs'üji c'o ts'indéxü. ⁶ Bübü o ts'indéxü c'o je xo zobütjo nu ja c'o dya ma pizhi e jö mü. Nuc'ua 'ma mü o mbes'e, o dyot'ü c'o ndéxü na ngue mi ojtjo o c'ajö mü. ⁷ Bübü o ts'indéxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndö o bidyi. 'Natjo c'ua va mbes'eji. Ts'i vi nocü c'o bidyi, nguec'ua va mböt'ütjo c'o ts'indéxü, dya jyēzi ro nocü na nojo. ⁸ Bübü o ts'indéxü c'o o zobü c'ua ja ma jo o jö mü. 'Ma ya mü o nocüji, o jogüji na jo o unüji 'naja ciento ts'indéxü nzi 'na mata.

'Ma mü o nguarü o xipjiji a cjanu yo, go ña c'ua na jens'e e Jesús o mama:

—Nu'tsc'eji bübü in tsögejeji, ri dyäräji na jo yo jña yo ri xi'ts'öji.

El propósito de los ejemplos

⁹ Nuc'ua c'o o discípulo e Jesús cjanu o dyönüji e Jesús o mamaji:

—¿Pje ne ra mama yo jña yo i xitsijme?

¹⁰O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji o dya'c'úi Mizhocjimi rí pãrãji c'ü dya mi pãrã c'o nte 'ma ot'ü; o dya'c'úi rí pãrãji ja ga manda Mizhocjimi. Yo ñaja nte, rí xipjigö o ejemplo yo, ngue c'ua zö ra jñandaji y ra dyärãji, pero dya ra mbãrãji pje pjëzhi c'ü ne ra mama c'o jña.

Jesús explica el ejemplo del sembrador

¹¹C'e ejemplo c'ü ró xi'ts'iji, je a cjava. C'o ndëxü c'o ró xi'tsc'öji, ngue c'o ró jyë'tsc'öji o jña Mizhocjimi. ¹²C'o ndëxü c'o o zobütjo cja 'ñiji, ró jyë'tsc'öji c'o ärä o jña Mizhocjimi. Nuc'ua va ëjë e Satanás c'ü dya jo, va ñe jünbü c'o jña cja o mü'büji. Nguec'ua, dya ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi. Nguec'ua, dya ra ndintspiji o mü'büji c'o na s'o. ¹³C'o ndëxü c'o o zobütjo nu ja c'o dya ma pizhi o jömü, ró jyë'tsc'öji c'o me mäjä ga dyärã o jña Mizhocjimi, y me mäjä ga creoji. Pero nujyo, dya jëzitsjë ra zi'ch'i na jo o mü'büji c'o jña. Nguec'ua 'ma va ëjë c'o ra sufrefji, dya sido creoji Mizhocjimi, xögüji. ¹⁴Nu c'o ndëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndö o bidyi, rá jyë'tsc'öji c'o ärä o jña Mizhocjimi, nuc'ua me mbeñeji c'o o bëpjiji, ñe me jodüji ja rgã ndöji na puncjü o t'opjü, ñe me mäpäji yo bübü cja ne xofñijömü ga tsjaji c'o netsjëji. Nguec'ua, dya cjaji ja nzi ga ne Mizhocjimi. ¹⁵C'o ndëxü c'o o zobü c'ua ja ma jo jömü, ró jyë'tsc'öji c'o ärä o jña Mizhocjimi c'o creo co texe o mü'bü. Zö pje c'o ra sufrefji pero sido nzhodüji cja o 'ñiji Mizhocjimi. Nguec'ua chjëntjui nza cja c'o ndëxü c'o ra jogü na jo.

El ejemplo de la lámpara

¹⁶Ma tjütüji 'naja sivi, dya co'büji co 'naja s'äbã. Dya xo emeji a mbo cja ngama. Je ë's'ëji nu ja na ts'ijens'e, ngue c'ua ra sô ra jñanda c'o ri cjogü a mbo cja ngumü. ¹⁷Je xo ga cjatjonu in jñagö. Zö rí xi'tsc'ötsjëji dya yo in jñagö, pero ni jyodü rí xipceji yo nte. Zö dya pãrãji, pero ni jyodü ra mbãrãji ngue c'ua ra bübü o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'büji.

¹⁸Pjötüpüji na puncjü ngüenda rí dyärãji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji. 'Ma rí unnc'eji ngüenda yo jña, ñe 'ma rí 'ñench'e in mü'bügueji yo, nu'ma, mas rí tendiogueji 'ma yo. Zö in cjijñiji c'ü ya i jñüs'üji 'na jña, pero 'ma dya rí unüji ngüenda, ra jñünnc'üji 'ma c'ü ts'inguilëjë c'ü ya in pãrãji.

La madre y los hermanos de Jesús

¹⁹'Na nu pa, o ëjë c'ü nu nana e Jesús, ñe c'o nu cjuarma, ro säji nu ja mi bübü e Jesús. Pero dya mi sô ro cjogüji nu ja ma bübü, na ngue me ma puncjü o nte c'o ma cã nu. ²⁰O mama c'ua c'o nte o xipjiji e Jesús:

—Nin nana 'ñe c'o nin cjuarma cãrãji a tji; ne anguezeji rí ñaji.

²¹O ndünrú e Jesús o xipji c'ua c'o nte:

—C'o rí cjapcö mi nanagö 'ñe mi cjuarma, ngueje c'o ärä o jña Mizhocjimi c'o cja ja c'o nzi ga mama.

Jesús calma el viento y las olas

²²'Na nu pa, o dat'ü e Jesús cja 'naja bü co c'o o discípulo. O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Mö rá pes'eji nu 'nanguarü a manu cja ne trazapjü, eñe.

Cjanu o möji c'ua. ²³'Ma ya mi möji, o zürü c'ua t'üj e Jesús. Jo ni ëjë cja 'na trandajma c'ü me mi vü cja c'e zapjü. Ya ma pjürü ma po'o o ndeje cja c'e bü c'ü mi pjö's'ü o ndajma; mi bübü peligro c'ü ro nguibiji. ²⁴O ëjë c'ua c'o discípulo a jmi e Jesús, o zopjüji o xipjiji:

—Rí ñanga, xöpüte, ya rá quibiji.

O zö c'ua e Jesús o nanga c'ua. Cjanu o huëñch'i c'ua c'e ndajma, ñe c'o ndeje c'o me mi pjö's'ü. Ixco sóya c'ua c'e ndajma, ñe c'o ndeje, dya cja mi pjö's'ü. ²⁵O mama c'ua e Jesús o xipji c'o discípulo:

—¿Jenga dya mi creozüji c'ü ro pjö'c'öji?, eñe.

O discípulo me mi süji mi pötma mamaji:

—¿Mbãrã, pje pjëzhi e Jesús? Maco manda ra böbü e ndajma ñe yo ndeje, y nujyo, ätäji nu. Nunca rí jandaji a cjanu.

El hombre endemoniado de Gadara

²⁶O zät'äji c'ua c'e país c'ü ni chjü a Gadara c'ü bübü a 'nanguarü a Galilea cja c'e trazapjü. ²⁷'Ma ya vi mbes'e e Jesús cja c'e bü, o ëjë c'ua 'naja bëzo c'ü je vi peje cja c'e jñiñi a Gadara, o ñe chjëvi e Jesús. Nu c'e bëzo, ya vi mezhe vi zürü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. Dya cja mi je'e o bitu. Dya cja xo mi bübü cja ngumü; je mi bübü cja panteón cja campo santo. ²⁸'Ma mü o jñanda c'e bëzo e Jesús, o mapjü c'ua na jens'e, cjanu o ndünñijömü cja jmi e Jesús, cjanu o mama na jens'e:

—Nu'tsc'e Jesús, o T'its'ü Mizhocjimi, ¿pje pe'sc'ü rí ñugue co nutscö? Rí ö'tc'ügö, dya rí tsjacü rá ma sufregö.

²⁹O mama a cjanu na ngue e Jesús mi manda c'ü o s'ondajma c'ü dya jo ro mbedye cja c'e bëzo. C'ü o s'ondajma c'ü dya jo, ya vi mezhe vi zürü c'e bëzo. C'o nte mi tjün't'üji co cadena c'e bëzo, mi tjün't'üji o dyë 'ñe o ngua, ngue c'ua dya ro nzhodü libre. Pero mi c'üdütjo c'o mi ndün't'üji. Y c'ü o s'ondajma c'ü dya jo mi cjapü c'e bëzo ra nzhodü cja majyadü. ³⁰E Jesús o dyönü c'e bëzo:

—¿Pje ni chjüts'c'e?

Cjanu o ndünrú c'ua c'e bëzo:

—Ni chjüzü Legión, eñe.

C'e jña legión ne ra mama: "Na puncjü." Mi chjü a cjanu c'e bëzo, na ngue na puncjü o s'ondajma c'o vi cjogü a mbo cja o mü'bü. ³¹C'o s'ondajma mi ötüji na puncjü e Jesús c'ü dya ro manda ro möji nu ja c'o va 'nün't'ü

c'o nu mis'ondajmaji. ³² Ma cã na puncjiu o cuchi cja c'e t'ėje ma ñõnũji. Nuc'ua c'o o s'ondajma c'ũ dya jo, o dyõtũji e Jesús ro unũ sjõtsi anguezeji ro ma nguich'iji cja o mü'bũ c'o cuchi. O unũji c'ua sjõtsi. ³³ Nuc'ua c'o s'ondajma o mbedyeji cja o mü'bũ c'e bẽzo, cjanu o ma nguich'iji cja o mü'bũ c'o cuchi. Nuc'ua c'o cuchi cjanu o zõbũji texeji cja c'e dyã'ã, o ma zo'oji cja c'e trazapju o nguibiji.

³⁴ Nuc'ua c'o mi pjõrũ o cuchi, 'ma mte o jñandaji, o c'ueñeji c'ua na zẽzhi o ma mamaji cja c'e jñiñi, 'ñe texe cja c'o lugar nu ja c'o mi cãrã o nte. ³⁵ Nuc'ua c'o nte o mbedyeji c'ua, o ma nuji c'o vi tsja e Jesús. O zãt'ãji c'ua ja mi bũbũ e Jesús, o chõt'ũji nu c'e bẽzo c'ũ vi mbedye c'o o s'ondajma c'ũ dya jo, mi junrũ cja o ngua e Jesús, ya mi je'e o bitu, ya mi tjũmbeñe. O zũji c'ua. ³⁶ O ñã c'ua c'o nte o vi jñanda, o xipjiji c'o ma sãjã ja va tsja e Jesús va pjongũ c'o s'ondajma c'o mi bũbũ o mü'bũ c'e bẽzo. ³⁷ Nuc'ua c'o mi menzumũ cja c'e país a Gadara, me mi sũji mi xipjiji e Jesús:

—Rí õt'c'ũjme favor rí pedye cja nín jñiñigõjme.

O dat'ũ c'ua e Jesús cja c'e bũ, ngue c'ua ro nzhogũ nu ja vi 'ñeje. ³⁸ Nuc'ua c'e bẽzo c'ũ vi mbedye c'o s'ondajma, mi õtũ c'ũ ro mõji e Jesús 'ñe c'o o discipulo. Pero e Jesús o xipji:

³⁹ —Nzhogũ, ma in nzumũ. Rí mama c'ũ ja va mbõxc'ũ Mizhocjimi, embeji c'e bẽzo.

Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'e bẽzo, o ma mama texe cja c'e jñiñi ja va cja va pjongũ e Jesús c'o s'ondajma c'o vi zürũ c'e bẽzo.

La hija de Jairo, y la mujer que tocó la ropa de Jesús

⁴⁰ Nuc'ua 'ma mü o nzhogũ na yeje e Jesús nu ja vi 'ñeje, texe c'o nte o recibidoji na ngue mi te'beji angueze. ⁴¹ O ãjẽ c'ua 'naja bẽzo c'ũ mi chjũ e Jairo. Nuc'ũ, mi xo'ñi cja 'na nintsjimi nu ja mi pa c'o mi menzumũ a Israel mi pa ma't'ũji Mizhocjimi. O ndũñijõmũ a jmi e Jesús mi xipji ro mẽvi cja o ngumũ. ⁴² Na ngue mi 'ñeje 'natjo o xunt'i c'ũ mi ãdyi doce cjẽ'ẽ. Nuc'ũ, ya ma tũ'ũ. 'Ma ya mi ma e Jesús, me ma puncjiu o nte c'o mi põi, dya mi sõ ro ma na niñi.

⁴³ Cja c'o nte c'o mi põi e Jesús, xo mi pa 'na ndixũ c'ũ ya vi mezhe doce cjẽ c'ũ mi dagũ o cji. Ya vi ndeze texe o merio c'o mi jũn, 'ma mi pa cja o médico. Pero dya cjo mi sõ ro jocũ. ⁴⁴ Nuc'ua c'e ndixũ cjanu o ãjẽ a xũtjũ e Jesús, cjanu o ndõnbũ cja squina c'ũ o bitu c'ũ mi tẽjẽ. Ixco bõbũ c'ua c'o mi xot'ũ.

⁴⁵ Nuc'ua e Jesús cjanu o mama:

—ZCjõ ngue c'ũ o ndõcũgõ?

Cjanu o ngãdãtjõji texeji. Nuc'ua e Pedro 'ñe c'o 'ñaja discipulo cjanu o xipjiji e Jesús:

—Nu'tsc'e xõpũte, in õnũgue cjo ngue c'ũ o ndõ'c'ũgue. Ngue yo nte yo me s'ixc'ũgue.

⁴⁶ O ndũnrũ c'ua e Jesús o mama:

—Rí pãrãgõ bũbũ c'ũ o ndõcũgõ. Na ngue nutscõ ró pãrã o mbedyezũ c'ũ na zẽzhi, eñe.

⁴⁷ O unũ c'ua ngũenda c'e ndixũ c'ũ mi pãrã e Jesús c'ũ vi ndõnbũ o bitu. Nguec'ua o ãjẽ cja e Jesús, me mi mb'i. Cjanu o ndũñijõmũ a jmi, cjanu o xipji c'ua c'ũ mi ngue angueze vi ndõnbũ o bitu ngue c'ua ro ndis'i c'e ngueme c'ũ mi sõ. Y o xipji nzi va ndõnbũ nzi va ndis'i. O dyãrã texe c'o nte. ⁴⁸ O ndũnrũ c'ua e Jesús o xipji c'e ndixũ:

—Nu'tsc'e sũngũ, o ndixc'i na ngue i creozũ c'ũ ro jocũts'ũ. Mizhocjimi rí mẽvi; dya cja ra mbeñe in mü'bũ.

⁴⁹ 'Ma xe ma ñã e Jesús, o sãjã c'ua 'naja c'ũ vi 'ñeje cja o ngumũ c'e bẽzo c'ũ mi xo'ñi cja c'e nintsjimi, o 'ñe xipji c'e bẽzo:

—C'ũ rvã ãcõj, c'ũ in xunt'i ya ndũ c'ũ. Dya cja pje ni jyodũ ri xipji ne xõpũte xe ra ãjẽ nu.

⁵⁰ 'Ma mü o dyãrã e Jesús, cjanu o xipji c'e bẽzo c'ũ mi xo'ñi:

—Dya rí sũ'ũ. Ixti jñunt'ũ in mü'bũ c'ũ rá cjapcõ ra tetjo in xunt'i ra bũbũtjo na yeje.

⁵¹ 'Ma mü o zãt'ãji cja o ngumũ c'e bẽzo, dya jyẽzi e Jesús cjo ro cjogũ; nguextjo e Pedro 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan, 'ñe c'ũ nu tata c'e xunt'i, 'ñe c'ũ nu nana. ⁵² C'o nte c'o ma cã nu, mi huẽji texeji y me mi mapjũ ma huẽpji c'e aũima. O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dya rí huẽji. Dya tũ'ũ ne xunt'i, ãtjo dya nu.

⁵³ Nuc'ua c'o nte o tjezhetjoji va tsjapjũ burla e Jesús. Na ngue mi pãrãji c'ũ ya vi ndũ c'e xunt'i. ⁵⁴ Nuc'ua e Jesús o pẽnchp'i o dyẽ c'e xunt'i, o ma't'ũ na jens'e o xipji:

—Rí ñanga, xunt'i.

⁵⁵ Cjanu o te c'ua c'e xunt'i o bũbũtjo na yeje; ixco nanga c'ua c'ũ. Nuc'ua e Jesús o xipjiji ro unũji pje ro zi c'e xunt'i. ⁵⁶ C'ũ nu tata c'e xunt'i 'ñe c'ũ nu nana me go pizhivi, dya mi pãrã pje ro nguĩñivi. Nuc'ua e Jesús o xipjivi c'ua c'ũ dya cjo ro xipjivi c'ũ vi tsjapũ o te c'e xunt'i.

9

Jesús envía a los doce discípulos

¹ E Jesús o ma't'ũ c'o doce o discipulo ro ãji cja o jmi. Cjanu o unũji poder ngue c'ua ro sõ ro pjongũji texe yo o s'ondajma e Satanás c'ũ dya jo, 'ñe ro jocũji c'o mi sõ c'o pje nde ma ngueme. ² O xipjiji ro ma zopjũji c'o nte ro xipjiji c'ũ ngue Mizhocjimi c'ũ manda, nguec'ua mi jyodũ anguezeji ro dyãtãji c'ũ. Xo xipjiji ro ma jocũji c'o mi sõ dyẽ. ³ O xipjiji:

—Dya pje rí jñũnũji c'o pje rgui jyodũts'ũji cja 'ñiji. Dya pje rí jñũnũji c'ũ rgui chãji. Dya xo rí tsanaji mape c'ũ pje rgui tsant'aji o pje rgui jñunt'ũji. Dya xo rí jñũnũji pje rí siji ni rí ngue o merio. Dya xo rí tsanaji o bitu c'ũ rgui põtũji. ⁴ Cja ngumũ c'ua ja rí sãt'ãji, je rí oxũji nu hasta 'ma cja rí ñe rí pedyeji; dya rí põtqueji ngumũ rgui oxqueji. ⁵ 'Ma rí sãt'ãji

cja 'na jñiñi, 'ma dya cjó ra recibidots'úi, ri pedyegueji 'ma nu. 'Ma ri pedyegueji, ri jyä'bäji o jömü c'o ya rguí jyäs'ä in mbäcuaji, ngue c'ua ra unü ngüenda c'o menzumü nu, c'ü vi tsjaji na s'o, dya recibidots'úi, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

⁶ Go mbedye go ma c'ua c'o apóstole, mi nzhodüji texe cja c'o jñiñi mi zopjüji c'o nte mi xipjiji ja rvá jogü o mü'büji cja o jmi Mizhocjimi. Texe c'ua ja mi sät'äji, mi jocüji c'o mi sô'dyë.

La muerte de Juan el Bautista

⁷ E Herodes c'ü mi manda cja c'e país a Galilea, o dyärä texe c'o na nojo c'o mi cja e Jesús. Dya mi pärä pje ro nguiñi, na ngue bübü c'o mi mama: "E Juan va tetjo, ya bübütjo na yeje. Ngue c'ü cja yo me na nojo", eñe c'o. ⁸ Bübü c'o mi mama: "C'ü cja yo me na nojo, ngueje c'e profeta Elías c'ü ya ëjë." Bübü c'o mi mama: "Ya te'e c'ü 'naja c'o profeta c'o mi cärä mi jinguä, ya bübütjo na yeje." ⁹ O mama e Herodes:

—E Juan, maco ró mandagö o jñüpcüji o ñi. Pero, ¿cjó ri ngue c'ü cja c'o me na nojo c'o ri ärägö?

Nuc'ua e Herodes me mi jodü ja rvá jñanda e Jesús.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

¹⁰ O nzhogü c'ua c'o discípulo c'o xo mi xiji apóstole, o xipjiji e Jesús c'o bëpji c'o vi tsjaji. Nuc'ua e Jesús o zidyí c'o apóstole o möji nu ja dya mi cärä o nte, bëxtjo cja c'e jñiñi c'ü mi chjü a Betsaida. ¹¹ Pero c'o nte go mbäräji nu ja ro zät'ä e Jesús 'ñe c'o o discípulo, nguec'ua xo möji nu. E Jesús o recibido c'o nte, o xipjiji c'ü ngue Mizhocjimi c'ü manda, nguec'ua mi jyodü anguezeji ro dyätäji c'ü. Y o jocü c'o mi sô'dyë.

¹² Nuc'ua 'ma ya o nzhä'a, o ëjë c'o doce discípulo cja jmi e Jesús, o xipjiji:

—Xipji yo nte ra möji cja yo jñiñi yo bëxtjo, 'ñe texe cja c'o lugar nu ja cärä o nte, ngue c'ua ra chöt'üji pje ra ziji, y ra oxüji. Na ngue ri cäräji va cja 'naja majyadü.

¹³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji rí unügueji c'ü pje ra ziji.

Anguezeji o ndünrüji o mamaji:

—Dya ri jünjme c'ü ra zi yo; nguextjo ts'ch'a tjömëch'i cja na yeje jmö. ¿Cjo in ne rá ma tömjme c'ü ra zi yo nte yo me na puncjü?, embeji e Jesús.

¹⁴ Mi ts'ch'a mil c'o bëzo. O mama c'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Xipjiji ra xögüji nde ri cincuenta rga mimiji.

¹⁵ Cjanu o tsja c'ua c'o discípulo ja c'o nzi va manda e Jesús, o xipjiji ro mimi texe c'o nte.

¹⁶ Nuc'ua e Jesús o jñü c'o ts'ch'a tjömëch'i 'ñe c'o yeje jmö. Cjanu o nä's'ä c'ua a jens'e va unü 'na pöjo Mizhocjimi. Cjanu o më'ch'i c'ua c'o tjömëch'i 'ñe c'o jmö. Cjanu o unü c'o

o discípulo ngue c'ua ro unüji c'o nte. ¹⁷ O ziji texeji o nijmiji na jo. Nuc'ua cjanu o nguis'itjoji c'ua c'o ya nde mi ts'ipëraso c'o o mboncjütjo, y go nizhitjo doce bos'í.

Pedro declara que Jesús es el Cristo

¹⁸ 'Na nu pa, e Jesús mi cärätsjëji co c'o o discípulo, mi ötü Mizhocjimi. 'Ma mü o nguarü o dyötü Mizhocjimi, cjanu o dyönü c'o discípulo:

—¿Pje mama yo nte cjó nguetscö?

¹⁹ O ndünrü c'ua anguezeji:

—Bübü c'o mama ngue'tsc'e e Juan c'ü mi jichi yo nte co ndeje. Bübü c'o mama ngue'tsc'e e Elías. Bübü c'o mama o te 'naja c'o 'ñaja profeta c'o mi cärä mi jinguä; mamaji ngue'tsc'e c'e profeta.

²⁰ O mama c'ua e Jesús o dyönüji:

—Nu'tsc'eji, ¿pje xo in mangueji? ¿Cjó nguetscö?

O ndünrü c'ua e Pedro o xipji:

—Ngue'tsc'e e Cristo o 'ñempc'e Mizhocjimi rí mandague.

Jesús anuncia su muerte

²¹ O mama c'ua e Jesús o xipji c'o discípulo:

—Pjötüpji na puncjü ngüenda c'ü dya cjó be ri xipceji c'ü nguetscö e Cristo. ²² Zö rvä ëcjö cja Mizhocjimi, pero ni jyodü me rá sufregö na puncjü. Ra jñüncü ngüenda yo tita c'o pje pjëzhi, 'ñe yo ndamböcjimi, 'ñe yo xöpü o ley Mizhocjimi, ra mamaji c'ü na s'o c'ü rí cjägö. Y ra mbötëcgöji. Nuc'ua 'ma ra cjogü jñipa, rá tetcjö rá bübütjo na yeje, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

²³ O mama e Jesús o xipji texe c'o nte:

—'Ma cjó c'o ne ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü c'ü dya cja ra tsja c'o netsjë angueze. Y pama ra bübü dispuesto ra suffre o ra ndü. Y ra sido ra dyätcä in jña. ²⁴ C'o dya bübü dispuesto ra suffre na ngue c'ü dya ne ra ndüji, dya ra chöt'üji c'ü rguí bübüji. Pero c'o bübü dispuesto ra bö't'ü na ngue c'ü ni dyätcäji in jña, ra chöt'üji c'ü rguí bünji. ²⁵ Nu 'ma ro tsja 'na nte ro tsjapü o cja texe yo bübü va cja ne xoñijömmü, pero 'ma dya ro dyätcä in jña, ¿pje ro dyeje 'ma? Na ngue ro jyëzi Mizhocjimi c'e nte. ²⁶ Nutsco rvä ëcjö cja Mizhocjimi. Rí xi'tsc'öji rá ëcjö na yeje; me rrä zö c'ua ja rva ëcjö, c'ua ja ga cja me na zö c'ü mi Tatagö, 'ñe c'o o anxé. 'Ma cjó c'o ra zü, y ra mama: "Dya rí pärägö e Jesús, dya xo rí ätpägö o jña", ra 'ñeñe; nu'ma, xo rá mangö c'ü dya rí pärägö c'o, 'ma rá ëcjö na yeje. ²⁷ Rí dyäräji na jo yo rá xi'tsc'öji. Bübü va ja nzi yo dya ra ndü'ü hasta 'ma ra nuji ja ga cja 'ma rá mandagö, nutsco o 'ñempquegö Mizhocjimi.

La transfiguración de Jesús

²⁸ 'Ma ya vi cjogü 'nanzo c'ü vi mama e Jesús c'o jña c'o, o zidyí e Pedro 'ñe e Juan 'ñe e Jacobo, o nguins'iji cja 'na t'eje, ngue

c'ua e Jesús ro ma dyötü Mizhocjimi. ²⁹ 'Ma ma ötü Mizhocjimi, o pötü c'ua ja ma jñetse o jmi. Xo pötü c'ua ja ma jñetse o bitu; me ma t'öxü me mi juëns'i. ³⁰ Jo ni jñetse c'ua yeje bëzo c'o mi ngue e Moisés 'ñe e Elías, vi 'ñejui a jens'e mi ñaji e Jesús. ³¹ Anguezevi me mi juëns'ivi. Mi mamavi ja rvá cja c'ü ya mi ngue ro zädä; mi mamavi c'ü ja rvá mbö't'üji e Jesús a Jerusalén. ³² E Pedro 'ñe e Juan 'ñe e Jacobo me ma ëjë o t'ijji, pero dya go iji. Nguec'ua o jñandaji me mi juëns'i e Jesús ma zö. Xo jñandaji nza yeje bëzo c'o mi böbüji ce e Jesús. ³³ Nuc'ua 'ma ya mi ma e Moisés 'ñe e Elías, jo ni ña c'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Xöpüte, na jo rí cärägöjme va co nu'tsc'e 'ñe e Moisés 'ñe e Elías. Rá ät'äjme jñi ts'ingumü de dyëza. 'Naja c'ü rá ä'tc'öjme, 'naja c'ü rá ä'tp'ägöjme e Moisés, 'naja c'ü rá ä'tp'ägöjme e Elías, eñe.

Dya mi pärä pje ro mama e Pedro. ³⁴ 'Ma ndänt'ä ma ña e Pedro, o säjä c'ua 'na ngömü o 'ñe ngobü anguezeji. 'Ma mü o ngobüji c'e ngömü, o züji c'ua. ³⁵ O dyäräji c'ua 'na jña cja c'e ngömü c'ü mi mama a cjava:

—Najnu ngue ín Ch'igö nu me rí ne'e. Dyätäji angueze, eñe.

³⁶ 'Ma ya vi nguarü c'e jña, c'o discipulo o jñandaji c'ü nguextjo e Jesús c'ü mi bübü. C'o pa c'o, dya cjó xipjiji c'o vi jñandaji.

Jesús sana a un muchacho que tenía un espíritu malo

³⁷ Nuc'ua c'ü na ye nu pa, cjanu o zöbüji c'ua cja c'e t'je. O ëjë c'ua na puncjü o nte o 'ñe ndünrúji e Jesús. ³⁸ Nuc'ua 'naja bëzo c'ü ma dyoji c'o nte, o mapjü o xipji e Jesús:

—Xöpüte, rí ö'tc'ö rí 'ñe ñutcü nu ín ch'i. Na ngueje nguextjo nu rí 'ñeje nu. ³⁹ 'Naja yo o s'ondajma c'ü dya jo, nu ndajmetjo ga zürü nín ch'igö, cjapü ra mapjü. Me xo cjapü ra mbi'ch'i hasta 'ma ra pjont'ü o pjügü. Xo cjapü ra nügü hasta ya me ni c'anga. Mezhe ga mbö't'ü, dya ne ra jyézi. ⁴⁰ Ró xipji c'o in discipuloge ro pjongüji c'e s'ondajma; dya só ro pjongüji, eñe.

⁴¹ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji texeji:

—Nu'tsc'eji ín cäräji yo cjé dya, ya s'odü in mü'büji. ¿Jenga dya ín creozüji rá pjöxc'üji rí tsjaji c'o na nojo? Maco ya mezhe rí cärägöji, ya mezhe rí p'esc'ö paciencia co nu'tsc'eji.

Cjanu o xipji c'e bëzo:

—Siji ga 'ñecjua nin ch'igüe.

⁴² 'Ma ya ma siji c'e t'i, nuc'ua c'ü o s'ondajma c'ü dya jo o tsjapü o nügü c'e t'i, ixco mbö't'ü. Nuc'ua e Jesús cjanu o huënc'h'i c'ua c'e s'ondajma, o xipji ro mbedye cja c'e t'i; ixco ndis'i c'ua c'e t'i. Nuc'ua e Jesús cjanu o xipji c'e bëzo:

—Bübü dya c'ua nin ch'igüe; ya jogü nu.

⁴³ Texe c'o o jñanda, o unüji ngüenda c'ü me na zëzhi Mizhocjimi, ngue c'ua va jocü e Jesús c'e t'i. Y mi cijjñiji mi mamaji:

—Nunca rí jandaji a cjanu, eñeji.

Jesús anuncia otra vez su muerte

'Ma mi cijjñi c'o nte c'ü vi tsja e Jesús, o ña c'ua e Jesús o xipji c'o o discipulo:

⁴⁴ —Nu'tsc'eji, dyäräji na jo yo rá xi'tsc'öji. Nutscö rvá ëcjó cja Mizhocjimi, pero ra nzhögügöji cja yo nte ra mbötcüji, eñe e Jesús.

⁴⁵ Anguezeji, dya mi päräji pje mi ne ro mama c'o jña c'o; dya jyézi ro mbäräji c'o. Mi süji ro dyönüji ja ma cja c'o jña.

¿Quién es el más importante?

⁴⁶ Nuc'ua c'o discipulo o mbürü o ñatsjéji, cjó mi ngue anguezeji c'ü xenda ro mbëzhi na nojo. ⁴⁷ E Jesús mi pärä c'o mi cijjñiji cja o mü'büji. O ma't'ü c'ua 'naja ts'it'i ro ëjë a jmi. ⁴⁸ Cjanu o xipjiji c'ua:

—'Ma cjó c'o ra recibido ne ts'it'i y ra mbös'üji nu, nguetscö recibidozö c'o. Na ngue je ga cjanu rgá negö. 'Ma cjó c'o ra recibidozögö, xo recibido Mizhocjimi c'ü o xitsigö ró ëgö cja ne xoñijömi. Zö ra mbë'ts'iji na nojo, zö dya pje ra mbë'ts'iji, pero 'ma rí pjös'üji c'o pje ni jyodü, rrä nots'üji cja ín jmigö 'ma.

El que no está contra nosotros, está a nuestro favor

⁴⁹ O ndünrú c'ua e Juan o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, ró jandajme 'na bëzo c'ü mi nännc'ägue ín chjü ma pjongü yo o s'ondajma c'ü dya jo. Ró xipijime c'ü dya cja ro tsja a cjanu, na ngue dya rí dyocjöji c'ü.

⁵⁰ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rí ts'a's'üji c'ü. 'Na nte zö dya rí dyocjöji c'ü, pero 'ma dya nugüji na ü, nu'ma, bübü co nutscöji 'ma c'ü.

Jesús reprende a Jacobo y a Juan

⁵¹ Nuc'ua c'o pa, ya mi ngue ro zädä 'ma ro zidyiji e Jesús a jens'e. Zö mi pärä e Jesús c'ü me ro sufre a Jerusalén, pero sido mi nzhodü para ro zät'ä nu. ⁵² Nuc'ua cjanu o xipji c'o ro ot'ü ro ma. Anguezevi o mévi c'ua o zät'ävi cja 'na jñiñi c'ü tsja a Samaria, o jyodüvi nu ja ro oxüji e Jesús. ⁵³ Pero c'o mi menzumü nu, dya ne ro recibidoji e Jesús. Na ngue o unüji ngüenda c'ü je mi ma e Jesús a Jerusalén. ⁵⁴ Nuc'ua e Jacobo 'ñe e Juan c'o mi discipulo, 'ma mü o dyärävi c'ü dya ro recibidoji e Jesús, cjanu o ma xipjivi e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, mi jinguä o mama e Elías c'ü ro jyäbä o sivi a jens'e ro castigao c'o mi cja na s'o. ¿Cjo ín ne rá cjabe a cjanu rá mamabe ra jyäbä o sivi, ra chjorü c'o nte na ngue dya recibidots'üji?, eñe.

⁵⁵ Nuc'ua e Jesús o jñanda na jo anguezevi, cjanu o huënc'h'ivi o mama:

—In pëzhguevi c'ù na jo c'ù cja i manguevi. Pero ixti xi'tsc'övi, dya ngue Mizhocjimi c'ù o 'ñünnc'ù in mü'büvi i manguevi a cjanu. ⁵⁶ C'ù rvá êcjö cja Mizhocjimi, ró êcjö cja ne xoñijödmü, dya ngue c'ù rá chjotü yo nte; ngueje c'ù rá salva yo, eñe.

Nuc'ua, dya oxüji cja c'e jñiñi, o möji c'ua c'ù 'na jñiñi.

Los que querían seguir a Jesús

⁵⁷ Ma ya mi pöji cja 'ñiji, o êjê c'ua 'na nte cja o jmi e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, rá tennc'e co nu'tsc'e rá më c'ua ja rá mague.

⁵⁸ Cjanu o ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Ante c'ù rá më, ixti tsjiñi c'ù rá xi'tsc'ö. Yo min'ño pë's'i o tjocü ja obüji, y yo s'ü pë's'iiji o t'oxüji. Pero nutscö, zö rvá êcjö cja Mizhocjimi, pero dya rá pë'sc'ö ja rá oxü, eñe e Jesús.

⁵⁹ Xe go ña c'ua e Jesús o xipji c'ù 'na nte:

—Chjá dá rá mö.

O ndünrú c'ua o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, dyacü sjëtsi ot'ü rá ma'a, rá ma ögü mi tatagö, cja rrü mëgövi.

⁶⁰ E Jesús o xipji c'ua:

—Yo nte, chjëntjui c'ù ya ndüji, na ngue dya creozüji. Jyëzgue anguezeji ra dyögüji c'o nín mi añimaji. Nu'tsc'e rá chenngue co nutscö rá jí'ts'i rá zopjügue yo nte, rá xipjiji ni jyodü ra dyätäji Mizhocjimi, na ngue angueze ngue c'ù manda, eñe.

⁶¹ Cjanu o ña c'ua c'ù 'naja o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, rá mëgövi; nguex-tjo c'ù rá jyëzgui ot'ü rá ma êzhê c'o cãrã in nzungö.

⁶² O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Ma cjö c'o übü o tjãä, dya ñezhe ra jñanda a xütjü. 'Ma jiyö, ra s'odu 'ma c'e tjãä. Je xo ga cjatjonu, 'ma cjö c'o ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü ra sido in 'ñijigö co texe o mü'bü; dya me ra mbeñe c'o bëpji c'o vi zogü, ne ri ngue c'o o dyoji. 'Ma jiyö, dya ra sö Mizhocjimi ra tsjapü o nte 'ma c'ù.

10

Jesús envía a los setenta

¹ Na nu pa, e Jesús c'in Jmugöji o juajnú c'o xe 'ñaja nte c'o ro mbëpi angueze; o zäs'äji setenta. Cjanu o xipji c'ua nde yeje rvá möji; ro möji c'o jñiñi nu ja ro ma angueze, ro ma zopjüji c'o nte. ² Ante c'ù ro möji, e Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo va jyëtspi o ndëxü c'o nte:

—C'o ndëxü me na puncjü c'o, pero c'o ndagrëxü, ts'ëtjo c'o. Nguet'ua rá dyötüji Mizhocjimi c'ù o cjaja c'o ndëxü, ra juajnú c'o xe 'ñaja mbëpji ra êji ra 'ñe pëpji cja ne ndagrëxü. ³ Möji, ma zopjüji yo nte. Pero pjötüji ngüenda, na ngue in chjëntcjeji nza cja o ndëchjürü a nde cja o min'ño. ⁴ Dya rá tsanaji o mape c'ù pje rá jñunt'üji o

c'ù pje rá tsant'aji. Dya xo rá tsidyiji c'o rá chin'ch'iji. Dya ra mezhe rgui zenguategueji cja 'ñiji. ⁵ Cja c'e ngumü c'ua ja rá sät'äji nzi 'naja jñiñi, xipjiji c'o ri cãrã c'e ngumü: "Mizhocjimi ne ra mböxc'üji", rá 'ñembeji c'o. ⁶ Nu 'ma cjö c'o ri bübü nu c'ù ri 'te'be nu c'ù ra 'ñe 'ñeme libre c'o nte, ix na cjuana ra tsja Mizhocjimi ra salvaji c'ua ja nzi vi zenguategueji. 'Ma dya ra dyä'tc'äji, iyö 'ma. ⁷ C'ù ot'ü ngumü nu ja ra recibidots'üji, je rá oxügueji nu hasta 'ma cja rá ñe rá pedyeji; dya rá pötüji o ngumü. C'o ra dya'c'üji ri sigueji, ri siji c'o; dya ri tsegueji. Na ngue c'o o mbëpji Mizhocjimi ni jyodü ra ch'unü c'ù ra zi'iji. ⁸ Texe jñiñi c'ua ja rá sät'äji, rá siji c'o ra ch'a'c'üji. ⁹ Rí jöcüji c'o ri sö'dyë nu. Y rá xipjiji: "Ya ngue ra mandats'üji c'ù o 'ñeme Mizhocjimi", rá 'ñembeji. ¹⁰ 'Ma ja c'o ri sät'äji cja 'naja jñiñi, 'ma dya ra recibidots'üji, rá böbüji cja 'ñiji cja rrü xipjiji c'o nte: ¹¹ "Ne xijödmü cja in jñiñigueji nu o jyäs'ä in cuabe, rá tjintsibe dya, ngue c'ua ri päräji c'ù i tsjaji na s'o, dya i recibidozübe. Dyäräji na jo c'ù rá xi'ts'ibe. Zö dya i recibidozübe, pero ya ngue ra manda c'ù o 'ñeme Mizhocjimi", rá 'ñembeji.

¹² O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Rí xi'tsc'öji, c'o jñiñi c'o dya ra recibidots'üji, me ra sufrefi c'e pa 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi. Xenda ra sufrefi que na ngue c'ù ra sufre c'o mi menzumü a Sodoma, zö me ma s'o c'o o tsjaji.

Los pueblos desobedientes

¹³ Juejme yo menzumü a Corazín 'ñe yo menzumü a Betsaida, na ngue Mizhocjimi ra tsjapü me ra sufre yo. Nu cja yo yeje jñiñi, ró cjagö na puncjü c'o me na nojo, pero dya go jyëziji c'o na s'o c'ù ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Nu 'ma ri ngue a ma a Tiro 'ñeje a ma a Sidón c'ù ro cjagö a cjanu, ya rví mezhe c'ù ro nzhogü o mü'bü cja Mizhocjimi c'o mi menzumü nu, zö ma s'oji. Ya rví jyeji c'o na ärä, y ya rví minji cja bozivi c'ù ro jizhiji c'ù ya nzhogü o mü'büji. ¹⁴ Nguet'ua rá xi'tsc'öji, 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, xenda ra jñus'ü c'ù ra sufre yo menzumü a Corazín 'ñe yo menzumü a Betsaida, que na ngue c'ù ra sufre c'o mi menzumü a Tiro 'ñe a Sidón. ¹⁵ Yo menzumü a Capernaum, cjapüji c'ù me na jöji, cjiññiji c'ù ra zät'äji a jens'e. Pero Mizhocjimi ra tsjapü ra ma sufrefi a linfiernu.

¹⁶ 'Ma cjö c'o ra dyä'tc'ägueji, nguetscö ra dyätcägö c'o. 'Ma cjö c'o dya ra dyä'tc'ägueji, nguetscö, dya ne ra dyätcägö c'o. 'Ma cjö c'o dya ra dyätcägö, dya xo ra dyätä Mizhocjimi c'ù o 'ñembgue, eñe e Jesús va xipji c'o setenta c'o vi juajnú.

Cjanu o mbedye c'ua c'o setenta o möji o ma zopjüji c'o nte.

Regreso de los setenta

17 Ma mü o nzhogü c'ua o setenta, me mi mäji. O xipjiji e Jesús:

—Dya nguextjo yo nte yo o dyätcäjme, xo 'ñe o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. Ró nännc'äjme in chjügue rvá xipjijme ro mbedyejí cja o mü'bü c'o nte; go mbedyejí c'ua.

18 O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Ró jandagö e Satanás c'ü dya jo, ixco ndögü a jens'e go säjä a jömü, chjëntjui nza cja 'ma go pjäjnä o rayo va tögü 'na sivi. 19 Ró da'c'üji poder rí yödüji o c'ijmi 'ñeje o alacrán. Ró da'c'üji poder rí chöpüji e Satanás c'ü rí üji. Nguec'ua, dya ra sô pje ra tsja'c'üji. 20 In mäcejí na ngue o dyä'tc'äji c'o o s'ondajma c'ü dya jo. Pero nujo, dya ngue yo rgui mäcejí yo. C'ü rgui mäcejí, ngue c'ü ya juns'ü in chjügueji a jens'e na ngue ya ngue o ntetsc'ejí dya Mizhocjimi, eñe e Jesús va xipji c'o setenta.

Jesús se alegra

21 Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Jesús, o tsjapü me go mäjä na puncjü, o dyötü 'na pöjö Mizhocjimi o xipji:

—Mi Tatats'ügö in mandague a jens'e 'ñe cja ne xoñijömü. Yo jña yo, dya i unü ro mbärä c'o c'japü me pärä. I unügue o mbärä yo nza cja o ts'it'í yo unü nguenda c'ü dya päräji. Nguec'ua rí da'c'ü 'na pöjö. Na jo, na ngue je ga cjanu vi ñegue, mi Tatats'ügö.

22 Cjanu o mama c'ua e Jesús:

—Dya cjö pärä cjö nguetscö; nguextjo mi Tatagö päcägö. Dya cjö xo pärä mi Tatagö; nguextjözügö o T'izü, rí pärägö c'ü. Y nutscö rí jichi c'o rí ne rá jíchi c'ua ja ga cja mi Tata, ngue c'ua xo ra mbärä c'o. Je ga cjanu va dyacö mi Tata rí c'jagö; o dyacö texe o poder.

23 Nuc'ua e Jesús cjanu o xipjitsjé c'o discípulo:

—Mizhocjimi o dya'c'üji in jandaji yo rí c'jagö. Ngue nu rgui mäcejí nu. 24 Rí xi'tsc'öji, na puncjü c'o profeta c'o mi cärä mi jingua 'ñe c'o mi manda a Israel, c'o mi ne ro jñanda yo in jandaji y ro dyäräji yo in äräji. Pero dya jñandaji yo, dya xo dyäräji, eñe e Jesús.

Ejemplo del buen samaritano

25 O böbü c'ua 'na c'ü me mi pärä o ley Mizhocjimi, o dyönü e Jesús ngue c'ua ro mbärä pje pjézhí c'ü ro mama. O xipji:

—Nu'tsc'e xöpüte, ¿pje ni mbé c'ü rá c'jagö ngue c'ua ra dyacü Mizhocjimi c'ü rá bübüto co angueze para siempre?, eñe.

26 O ndünrú c'ua e Jesús o xipji c'ua:

—¿Pje ni mbé c'ü t'opjü cja o ley Mizhocjimi c'ü in xörü?

27 O ndünrú c'ua e bēzo o xipji:

—Je mama a cjava o ley Mizhocjimi: “Rí ñeji Mizhocjimi co texe in mü'büji, 'ñe co texe in almají, 'ñe co texe in fuerzaji, 'ñe co texe in pjeñeji. Y rí s'iyaji yo nin munteji ja c'o nzi gui s'iyatsjégueji.”

28 O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Na jo c'ua ja vi chjünrú. Tsjague yo, ngue c'ua ri bübütojue.

29 C'e bēzo, dya mi ne ro bēzhi o tse. Nguec'ua va dyönü:

—¿Cjó ngue c'ü ni jyodü rá s'iyagö?

30 O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Mi bübü 'na bēzo c'ü mi menzumü a Jerusalén; o mbedye nu o zöbü a Jericó. Nuc'ua cjanu o éjé c'ua o mbé'ë o pēñch'iji c'e bēzo, o ts'osp'üji c'ua c'o o bitu o mbäräji. Cjanu o möji c'ua, o mbēztjoji nu c'e bēzo; ya mi ngue ro ndü. 31 Xo ma sjöbü 'na mböcjimi cja c'e 'ñiji. 'Ma mü o zät'ä nu ja mi 'mana c'e bēzo c'ü vi pēñch'i o mbé, o jñanda pero o ngös'ütjo cja c'e 'ñiji. 32 Xo ma sjöbü 'na levita. 'Ma ya mi ngue ro zät'ä nu ja mi 'mana c'e bēzo, jo nu jñanda, xo go ngös'ütjo c'ua c'ü. 33 Xo ma sjöbü 'naja c'ü mi menzumü a Samaria c'ü mi chägä 'na burru. Zö mi nan'ño menzumü pero 'ma mü o zät'ä, o ndäcä o juentse c'ua c'ü. 34 Nuc'ua cjanu o ndü c'ua o aceite 'ñe o vinu, cjanu o xisp'i c'e bēzo nu ja vi s'odü. Cjanu o jyü'tp'ü c'ua o manta. Nuc'ua cjanu o 'ñe's'e c'ua cja o burru, cjanu o zidyí cja 'naja mesón c'ua ja mi oxü c'o nte. O mbörütjo c'ua nu. 35 Nuc'ua c'ü jyas'ü, o jñümü c'ua yeje merio, cjanu o unü c'ua c'ü mi ngue o c'jaja c'e mesón, o xipji: “Pjörü ne bēzo nu. Nu c'o xe rí gasto, 'ma rá nzhogü, rá cjö'tc'ü”, eñe c'e bēzo.

36 O sido o ña e Jesús o xipji c'e bēzo c'ü mi pärä o ley Mizhocjimi:

—¿Pje in c'jijñigue? ¿Cjó ngue nza jñi, c'ü o s'iya c'e bēzo c'ü vi pēñch'i o mbé?

37 O ndünrú c'ua c'ü mi pärä o ley Mizhocjimi, o xipji e Jesús:

—Nu c'ü o s'iya, ngue c'ü o juentse o mbös'ü.

Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Mague, y xo rí tsjague a cjanu.

Jesús en la casa de Marta y María

38 E Jesús mi pöji c'o o discípulo. O zät'äji c'ua cja 'na jñiñi. Mi bübü nu 'naja ndixü c'ü o mbitaji e Jesús ro ma cja o ngumü. C'e ndixü mi chjü e Marta. 39 E Marta mi 'ñeje 'naja o c'jüjue c'ü mi chjü e María. E María mi junrú cja o ngua e Jesús, mi ätpä o jña. 40 Pero e Marta me ma jñünt'ü c'o ma cja'a, ma ät'ä o jñönü. Nuc'ua o ma xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, ¿cjo dya in c'japü nguenda nu mi tsjijue? O jyézguitsjé rá ät'ätsjégö texe o jñönü. Xipjigüe ra mböxcü.

41 O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Marta, ¿jenga in mangue a cjanu? Me in jñünt'ügue c'o na c'jague. 42 C'ü xenda ni muvi rí tsjague, ngue c'ü na cja dya e María ätcä in jñagö. Nguec'ua na jo ra sido ra mimi ra dyätcägö in jña.

11

Jesús y la oración

¹ 'Na nu pa, e Jesús mi ötü Mizhocjimi. Nu 'ma o nguarü, o mama c'ua 'naja c'o o discípulo o xipji:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügöjme, e Juan mi jíchi c'o o discípulo ja rvá dyötüji Mizhocjimi. Nu'tsc'e, xo rí jítscöjme ja rga ötcöjme Mizhocjimi.

² O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Ma rí dyötqueji Mizhocjimi, rí xipjiji a java:

Mi Tatats'ügöjme, je in búbü a jens'e, rí pjöxcüjme nutscöjme rí cārājme cja ne xoñijömü, ngue c'ua rá súc'üjme ja c'o nzi ga züc'ü c'o cārā a jens'e.

Xo rí pjöxcüjme ngue c'ua ra mezhe ra zādā c'ü rá ä'tc'öjme ja c'o nzi ga dyä'tc'ä c'o cārā a jens'e. Na ngue ngue'tsc'e in mandague.

Xo rí ö'tc'öjme rá cjaime c'ua ja nzi gui ñegue.

³ Dyacöjme dya o xedyi c'o rá sigöjme ne pa dya.

⁴ Perdonaozögöjme c'o na s'o c'o rí cjaime.

Na ngue rí perdonaogöjme 'ma cjó c'o pje cjacüjme. Dya rí jyëzgue ra ndöcöjme c'ü dya jo. Pjöxcüjme ngue c'ua dya rá cjaime c'o na s'o.

Je rga cjanu rgui dyötüji Mizhocjimi.

⁵⁻⁶ O sido o ña c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma va säjä 'naja c'ü in jogueji c'ü ndexömü va 'ñe zenguats'üji, 'ma ojtjo pje rí unngueji c'ü ra zi c'ü, nuc'ua in pöcjeji cja 'naja in dyocjeji in pa xipjiji: "Nu'tsc'e rí jogövi, rvá ne ö'tc'ü 'na favor rí pesque jñi tjöméch'i, na ngue cja säjä cja in nzungö 'naja c'ü rí jogöbe, c'ü vi 'ñeje na jë. Ojtjo pje rá unügö c'ü ra zi", in embeji. ⁷ Ra ndünrú c'ü búbü a mbo: "¿Jenga va 'ñe molestaozü? Ya ró tranca na jo ne ngoxtji. Ya rrü igöjme yo in ch'igö cja pjingüá. Dya só rá nanga rá da'c'ü c'ü in pesque", ra 'ñents'ejí c'ü. ⁸ Zö ra xi'ts'íji a cjanu, pero sido in ötüji. Zö ngue in dyocjeji c'ü, pero dya ra dya'c'üji. Pero rí mangó ra dya' c'üji 'ma rí sido rí dyötüji favor. Na ngue ra xicha ra pe'sc'ejí c'ü. ⁹ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, sido rí dyötqueji Mizhocjimi ra dya'c'üji. Sido rí ma'töji Mizhocjimi ra dyä'tc'ejí c'ü in ötüji. ¹⁰ Na ngue texe c'o ra dyörü, ra ch'unü c'o. Y texe c'o ra jyodü, ra chöt'ü c'o. Y texe c'o ra mapjú, ra dyätäji c'o.

¹¹ 'Nu'tsc'ejí in 'ñejeji in ch'igueji, 'ma ra ëjë cja in jmiji in ch'igueji ra dyö'tc'üji 'na tjöméch'i, ¿cjo rí unügueji 'na ndojo? Iyö, dya só. O 'ma ra dyö'tc'üji 'na jmö, ¿cjo rí unügueji 'na c'ijmi? Iyö, dya xo só. ¹² O 'ma ra dyö'tc'üji 'na blanquillo, ¿cjo rí unügueji 'na alacrán? Iyö. ¹³ Maco in nteji in cjaí c'o na s'o, pero in pjéchi rí unüji c'o na jo yo in ch'igueji. Nguec'ua ixti jñunt'ü in mü'büji,

mi Tataji c'ü búbü a jens'e ra dya'c'üji o Espíritu c'ü ra ë búbü a mbo in mü'büji 'ma rí dyötqueji; 'ñe texe c'o ni jyodüts'üji, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

Acusan a Jesús de tener el poder del demonio

¹⁴ E Jesús o chjëji 'na bëzo c'ü vi zürü o s'ondajma c'ü dya jo. C'e s'ondajma mi cjaþü ra ngone c'e bëzo. Nuc'ua e Jesús cjanu o pjongü c'ua c'e s'ondajma cja c'e bëzo. 'Ma mü o mbedye c'e s'ondajma, ixco ña c'ua c'e bëzo. Nguec'ua c'o nte me co nguijnüji cjanu o mamaji:

—Nunca rí jandaji a cjanu.

¹⁵ Anguezeji búbü c'o mi mama:

—C'ü unü o poder ne bëzo ra pjongü o s'ondajma c'ü dya jo, nguetsjë e Beelzebú c'ü dya jo, c'ü manda cja c'o s' ondajma, eñeji.

¹⁶ Búbü c'o o mama:

—'Ma vi 'ñeje cja Mizhocjimi, rí tsjague 'na señal c'ü me na nojo c'ü rá jandagöjme.

¹⁷ E Jesús mi pärā c'o mi cjiññiji; nguec'ua va xipjiji c'ua:

—Cja 'na ndajññi c'ü ra chütsjëji, ra chjorü 'ma c'o rí cārā nu. Texe o ndajññi 'ñe texe o ngümü, 'ma ra pötca chütsjë c'o rí cārā nu, ra chjorüji 'ma. ¹⁸ Xo 'ñetjo e Satanás 'ma ro pjongü c'o o s'ondajmatsjë, ¿ja rvá sö xe ro manda 'ma c'ü? ¹⁹ ¿Jenga in xitscöji ngue e Beelzebú c'ü dya jo c'ü o dyacö ne poder nu rgá pjongü yo o s'ondajma? Maco c'o in dyocjeji xo pjongüji yo. Ixi 'ñetsetjo c'ü in cjiññiji na s'o. ²⁰ Rí xi'tsc'öji o dyacü Mizhocjimi o poder, nguec'ua rgá pjongö yo. Nguec'ua rí jñunt'ü in mü'büji c'ü na cjuana ya säjä a ndetsc'ejí nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.

²¹ 'Naja bëzo c'ü na zëzhi, 'ma jün o arjma c'o na jo, nu'ma, pjörü na jo o ngümü. A cjanu, dya cjó só cjó ra 'ñe pönbü c'o pe's'i. ²² Pero 'ma ra ëjë 'naja c'ü xenda na zëzhi, ra ndöpü c'ü ngue o cjaia c'e ngümü, ra jñünbü c'o o arjma c'o mi confiao ro mbös'ü. Y ra ndunbü c'o rí pe's'i cja c'e ngümü ra jyanbü c'ua c'o o dyoji. Je xo ga cjanu, nutscö xenda na zëtscö que na ngue e Satanás c'ü dya jo; nguec'ua sözgo rá pjongü dya c'o o s'ondajma.

²³ 'C'o dya tenngue co nuzgö, chjëntjui c'ü rí nugü na ü c'o. 'C'o dya ra xipji yo nte ra creozüji, chjëntjui c'ü rí c'a's'üji yo nte ngue c'ua dya xo ra creozüji.

El espíritu malo que vuelve

²⁴ 'Na s'ondajma 'ma ra mbedye cja 'na nte, ra nzhodü c'ua ja na dyodü, ra jyodü c'ua ja ra sóya pero dya ra chöt'ü. Nguec'ua ra mama c'e s'ondajma: "Rá nzhogü rá magö nu ja mi bünc'ö, nu ja ró pedyegö", ra 'ñeñe. ²⁵ Nuc'ua 'ma ra zät'ä nu, ra chöt'ü c'ü rgü baxü y ya xo rgü jöcüji na jo,

pero dya cjó ri búbü. ²⁶ Nuc'ua ra ma c'ua c'e s'ondajma xe ra ma siji xe siete c'o nu mis'ondajmaji c'o xenda na s'o que na ngue angueze; ra 'ñe cjogüji cja o mü'bü c'e bëzo, ra mimiji nu. Nuc'ua xenda ra sufre c'e nte c'ü, manda na ngue 'ma ot'ü. Na ngue xenda ra manda c'ü dya jo.

La felicidad verdadera

²⁷ 'Ma mi mama e Jesús c'o jña, o mapjü c'ua 'na ndixü c'ü mi búbü a nde c'o nte, o xipji e Jesús:

—Me na jo va unü Mizhocjimi c'ü in nanague; o unü o muxc'üge 'ñe o jö'tc'ü. Mizhocjimi ra intsjimi na puncjü c'ü.

²⁸ O ndünrú c'ua e Jesús o xipji c'ua:

—C'o ra intsjimi Mizhocjimi, ngueje c'o ra dyärä o jña Mizhocjimi 'ñe ra tsjaji ja c'o nzi ga mama.

La gente mala pide una señal milagrosa

²⁹ Nuc'ua 'ma xe ma jmurü c'o nte nu ja mi búbü e Jesús, o xipjiji c'ua:

—Yo nte yo cärä yo cjé dya, na s'oji. Nguec'ua ga dyörüji c'ü pje ra jñandaji, ngue c'ua ra mbäräji pje pjétsö. Pero dya ra ch'unüji c'ü ra jñandaji. ³⁰ 'Ma mü o ma e Jonás a Nínive o ma zopjü c'o nte, o creo c'o nte na ngue e Jonás vi mbedye cja o ne c'e trajmō nu ja ya vi dyo'o jñipa. Je xo rga czagō nu. Na ngue c'o ra tsjacüji 'ñe c'o rá czagō, na puncjü yo nte yo cärä yo cjé dya, ra 'ñejmezüji ra unüji ngüenda c'ü rvá écjō cja Mizhocjimi. Pero dya rá czagō señal c'ü ra jñanda yo nte ja c'o nzi ga dyörüji.

³¹ C'e pa 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, ra búbü nu c'e ndixü c'ü mi manda a ma a Sur, xo 'ñeyjo nte yo cärä yo cjé dya. Nu c'e ndixü vi éjē ndeze nu ja t'jorü ne xoñijōmü, o'ñe dyärä c'o mi mama e Salomón na ngue mi pè's'i na puncjü o pjeñe. Pero nu'tsc'ejí in cäräji yo cjé dya, dya in ne rí dyäräji; maco zo'c'üji dya nu 'naja nu xenda pè's'i o pjeñe que na ngue e Salomón. Nguec'ua ra jñün'c'üji ngüenda rí sufreji. ³² C'e pa 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, ra búbü nu c'o mi cärä a Nínive, xo 'ñeyjo nte yo cärä yo cjé dya. E Jonás o ma a Nínive o ma zopjü c'o mi menzumü nu; nguec'ua va jyéziji c'o na s'o o nzhogüji cja Mizhocjimi. Pero nu'tsc'ejí in cäräji yo cjé dya, dya nzhogü in mü'büji, maco zo'c'üji dya nu 'naja nu xenda pjézhí na nojo que na ngue e Jonás. Nguec'ua ra jñün'c'üji ngüenda Mizhocjimi rí sufreji.

La lámpara del cuerpo

³³ 'Ma tjütüji 'na sivi, dya emeji nu ja tsjötü. Dya xo co'büje co 'na caja. Je é's'ëji nu ja na ts'ijens'e, ngue c'ua ra sō ra jñanda c'o ri cjogü a mbo cja ngumü. ³⁴ C'ü rgá jandagöji, ngue in chöji. 'Ma na jo in chöji, rí jandaji na jo e jya's'ü. Pero 'ma s'odü in chöji, chjéntjui c'ü ri búbüji cja bëxömü 'ma.

Je xo ga cjatsc'ejí nu. 'Ma na jo in mü'büji, dya tsot'ü in chöji. Nguec'ua in unüji na jo ngüenda c'ü rvá écjō cja Mizhocjimi. Pero 'ma na s'o in mü'büji, iyō 'ma. ³⁵ Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí pjötpügeji ngüenda rí jyéziji c'ü ra zi'ch'i in mü'bügeji o jya's'ü Mizhocjimi. 'Ma jiyō, ra búbüts'üji o bëxömü. ³⁶ Pero 'ma rí unnc'ejí ngüenda c'o jña c'o rí xi'tsc'öji, 'ma rí jyéziji c'ü ra zi'ch'i in mün'c'ejí o jya's'ü Mizhocjimi, ra búbüts'üji na puncjü o jya's'ü 'ma. A cjanu rí pärägeji na jo 'ma, cjó nguetscō, 'ñe rí pärägeji ja rgui minc'ejí, eñe e Jesús.

Jesús acusa a los fariseos y a los maestros de la ley

³⁷ Nuc'ua 'ma mü o nguarü e Jesús o ña c'o jña, o éjē c'ua 'naja c'o fariseo o 'ñe xipji e Jesús ro mëvi nu ngumü ro ma ziji o xédyi. O mëvi c'ua. 'Ma o zät'ävi cja c'e ngumü o cjogüvi a mbo, o mimi e Jesús cja mexa. ³⁸ Nuc'ua c'e fariseo o jñanda c'ü dya go xindyë e Jesús ante c'ü ro zi o xédyi. Nguec'ua va nguiñitsjé c'ua: “¿Jenga dya go xindyë nu, maco je ga cjanu in chjürügöjme?” ³⁹ O mama c'ua e Jesús c'in Jmugöji:

—Búbü o nte c'o pe'ch'e a xes'e o mojmü 'ñe o xalo, pero dya xibi na jo a mbo. Nguec'ua na s'o a mbo c'o mojmü 'ñe c'o xalo. Je xo ga cjatsc'ejí nu nu'tsc'ejí in fariseoji. In xindyëji in tjintsiji c'ü ni xes'ets'üji pero búbü a mbo in mü'büji c'o na s'o; me in jodü ja rgui tsjapü in tsjacjeji c'o pè's'i yo nin minteji. ⁴⁰ Nu'tsc'ejí, dya in unnc'ejí ngüenda ja ga cja. O ngambgagöji Mizhocjimi. Ne angueze c'ü dya ngxextjo c'ü ni xes'ets'üji c'ü ra 'nin'tsc'ijí; ne c'ü xo ra 'nin'tsc'ijí in mü'büji. ⁴¹ Rí dyötüji Mizhocjimi ra ndin'tsc'ijí in mü'büji. Nu'ma, dya cja cjó pje rí jñünbüji. Y rí unüji co texe in mü'büji c'o pje ni jyodü. Nuc'ua rrä jo c'ü ni xes'ets'üji, xo 'ñe a mbo in mü'bügeji.

⁴² 'Nu'tsc'ejí in fariseoji, in mbeñeji Mizhocjimi in unüji o xits'ajna 'ñe o lota 'ñe c'o 'ñaja pjín'ño c'o cja'a cja in juajmaji. Na jo rí tsjaji a cjanu, dya rí jyéziji. Pero juentsc'ejí, ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue dya in cjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, y dya in neji angueze co texe in mü'büji. Nujyo, ngueje yo xenda mi jyodü rvi tsjagueji yo.

⁴³ 'Nu'tsc'ejí in fariseoji, juentsc'ejí ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue 'ma in pócjeji cja nintsjimi, me in juajnüji o lugar c'o xenda na jo nu ja rí mimiji. Me xo in neji c'ü ra mb'è'sc'ijí t'ecjañömü rgá zenguats'üji cja chöjmü.

⁴⁴ 'Ma dya jä'p'äji o panteón a xes'e nu ja t'ögü o añima, yo nte nzhodüji a xes'e na ngue dya päräji cjo je t'ögü nu 'na añima. Nguec'ua mamaji contaminaoji. Je xo ga

cjatsc'ejj nu, nu'tsc'ejj in xöpüteji ñetsc'ejj in fariseoji. In cjäpüji na jots'üji; nguec'ua yo nte nzhodüji co nu'tsc'ejj. Pero dya päräji c'ü bübü in mün'c'ejj c'o na s'o. Nguec'ua xo ra s'odü o mü'büji. Nguec'ua juentsc'ejj ra castigaots'üji Mizhocjimi, eñe e Jesús.

⁴⁵ O ndünrü c'ua 'naja c'o me mi pärä o ley Mizhocjimi, o xipji e Jesús:

—Xöpüte, c'ü vi xipjigüe yo fariseo, xo ñezgöjme xo i huënzhuigöjme.

⁴⁶ E Jesús o mama c'ua o xipji c'e bëzo:

—Nu'tsc'ejj in päräji o ley Mizhocjimi, juentsc'ejj xo ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue in xipjiji yo nte c'o ley c'o na s'ëzhi c'o dya sö ra cümpleji. Chjëntjui c'ü ri ätc'ejj o trapöj c'o ri tütüji, c'o me na jyü rgá nduns'üji. Pero dya in ne ri pasp'üji ne ri 'naja in ñidyëgueji.

⁴⁷ Juentsc'ejj ra castigaots'üji Mizhocjimi. In jä'p'äji o panteón c'ua ja t'ögü c'o profeta. Ngueje c'o in mboxpalegueji c'o o mbö't'ü c'o. ⁴⁸ C'o in mboxpalegueji o mbö't'üji c'o profeta; nu'tsc'ejj in jä'p'äji o panteón c'ua ja t'ögü c'o profeta. A cjanu, xixi ñetse c'ü in mäji c'o vi tsja c'o in mboxpaleji.

⁴⁹ Mizhocjimi ix mi pärä c'ü ro zädä a cjanu; nguec'ua va mama: “Rá juajnügö o profeta ñe o apóstole ra zopjüji c'o nte. Bübü c'o ra mbö't'üji; bübü c'o ra nu'üji na ü, ra tsjapüji ra sufrejji.” ⁵⁰⁻⁵¹ Ndeze 'ma o jyas'ü ne xoñijömü, ya mbö't'üji na puncjü o profeta. C'ü ot'ü o mbö't'üji, mi ngue e Abel. C'ü bëpja o mbö't'üji, ngue e Zacarías c'ü o mbö't'üji a tji cja c'e lugar c'ü na sjü, nu ja chäjui c'e arta nu ja päsp'äji o animale Mizhocjimi. Nu'tsc'ejj in cäräji yo cjë dya, in cjiññiji ja c'o nzi ma nguññi c'o in mboxpalegueji. Nguec'ua ra jñün'c'ejj ngüenda Mizhocjimi c'ü xo ngue in s'octügueji c'ü vi mbö't'üji ndeze e Abel hasta e Zacarías. Nu'tsc'ejj in cäräji yo cjë dya, ngue'tsc'ejj ri tsjöt'üji.

⁵² Mama o ley Mizhocjimi ra ëjë 'naja c'ü ra ñe salvats'üji. Zö in pärägueji na jo o ley, pero dya in unüji ngüenda c'ü nguetscö ró ëjë. C'o cja ni unütjo ts'ë ngüenda cjö nguetscö, nan'ño gui xipjiji c'o. Nguec'ua, dya xo päräji ja rgá sö ra salvaji. Juentsc'ejj, ra castigaots'üji Mizhocjimi.

⁵³ Ma o nguarü e Jesús o mama c'o jña, nuc'ua c'o xöpüte ñe c'o fariseo me go sjëyaji o dyönüji na puncjü o t'önü e Jesús. ⁵⁴ Me mi te'beji pje ro mama e Jesús, nza cja yo nte 'ma te'beji 'na animale ra zürüji. Mi te'beji, xa'ma pje c'o ro mama e Jesús nguec'ua ro sö ro göt'üji cja c'o mero mi pjëzhi na nojo.

12

Jesús enseña contra la hipocresía

¹ Ma jmurü na puncjü o nte cja jmi e Jesús; dya 'märä ja nzi mil mi cärä. Mi pötma

chütüji. Nuc'ua o mbürü e Jesús o xipji c'o o discipulo:

—Pjötüpügueji na puncjü ngüenda c'ü dya rí tsjaji nza cja yo fariseo. Anguezeji cjäpüji na joji, pero bübü o mü'büji c'o na s'o, chjëntjui nza cja o cjünñü 'ma ya ixqui 'ma chjanbaji o cjünñü c'o dya ixqui. ² Yo fariseo, zö cädäji c'o na s'o c'o cjañi ñe c'o cjiññiji, pero ra zädä 'ma ra jñetse c'o. Y zö cjañi para dya cjö ra mbärä, pero ra zädä 'ma ra mbäräji. ³ C'o jña c'o in ñatsjëji cja in nzumüji, ra zädä c'ü ra mbärä texe yo cärä cja in jñiñiji.

A quién se debe tener miedo

⁴ Nu'tsc'ejj rí dyocjöji, dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Dya rí sügueji yo nte. Zö ra mbö't'üji in cuerpoji, pero dya xe sö pje xe ra tsja'c'üji. ⁵ Rá xi'tsc'öji dya, cjö ngue c'ü rí sügueji. Sügueji Mizhocjimi c'ü sö ra mbö't'üji c'ü xo sö ra pantc'aji a linfiernu. Já, ngue c'ü rí xi'tsc'öji rí sügueji c'ü.

⁶ Yo ts'ins'ü, maco ni muvitjo yeje centavo por ts'ins'ü, pero Mizhocjimi pjörü yo. ⁷ Xo ñe in ñixtegueji, zö dya ni muvi yo, pero Mizhocjimi pärä ja nzi sö'ö yo. Mizhocjimi pjörü yo ts'ins'ü; xo ra mbö't'ügueji. Na ngue xenda ni muvits'ügueji a jmi que na puncjü o ts'ins'ü. Nguec'ua dya rí sügueji pje ra tsja'c'üji yo nte.

Los que reconocen a Jesucristo delante de la gente

⁸ Rí xi'tsc'öji, nu c'ü ejmezü c'ü ra xipji yo nte c'ü rvä ëcjö cja Mizhocjimi, nutscö rá xipji c'o o anxë Mizhocjimi c'ü ngue in ntegö c'ü. ⁹ Pero 'ma cjö c'o ra xipji yo nte c'ü dya ejmezü ñe dya päcägö, nu'ma, rá xipjigö c'o o anxë Mizhocjimi c'ü dya xo rí pärägö c'e nte c'ü.

¹⁰ Ma cjö c'o dya ra unü ngüenda c'ü rvä ëcjö cja Mizhocjimi; zö ra zangüji, pero ra sö ra perdonaoji c'o. 'Ma cjö c'o ra 'ñünbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi nguec'ua ra mbärä c'e nte pje pjëtscö, pero 'ma dya ra ñejmezü, chjëntjui c'ü ro zadü o Espiritu Mizhocjimi. Nu'ma, dya ra perdonaoji 'ma c'ü.

¹¹ Nu'tsc'ejj in tenngueji co nutscö, ra zints'iji cja nintsjimi ra jñün'c'üji ngüenda c'o pje pjëzhi nu. O ra zints'iji cja o juesi, o c'o xenda pjëzhi na nojo. Pero dya rí tsjiññiji ja rgui chjünrñüji, ñe pje rí mangueji. ¹² Na ngue o Espiritu Mizhocjimi ra mböxc'üji c'e ndajme c'ü, ra jít's'iji c'ü rgui jyodü rí maji.

El peligro de las riquezas

¹³ O ña c'ua 'naja c'o nte o xipji e Jesús:

—Xipjigüe nün cjuarma rá jyatdübe c'o o zogü c'ü mi tatagöbe.

¹⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e in cjiñi c'o na s'o. Dya ñembgueō Mizhocjimi rá c'jagō juesi rá jyan'c'úvi c'o o zogü nin tatavi.

¹⁵ O sido o ña e Jesús o xipji texe c'o nte:

—Pjōtpügeji na puncjü ngüenda c'ü dya ri jyodüji ja rguí pë's'iji na puncjü o merio. Dya xo ri jyodüji ja rguí chjēji na puncjü o juajma, ni xo ri ngue o animale ri tsāji na puncjü. Zō ri pë's'i 'na nte na puncjü, pero dya ngue c'ü na cjuana rguí mājā o mü'bü c'e nte.

¹⁶ Cjanu o xipjiji 'na ejemplo c'o nte, o mama:

—Mi bübü 'na bēzo c'ü mi pë's'i na puncjü. C'o o juajma o unü na puncjü o ndëxü. ¹⁷ Nguec'ua va mamatsjē c'ua: “¿Pje xe rá c'jagō? Na ngue ojtjo ja xe rá üt'ü yo ndëxü, na ngue ya nizhi cja yo in ch'ujmü.” ¹⁸ O mama c'ua: “C'ü rá cja'a, rá mandagō ra yātcāji yo in ch'ujmü, cja rrü jyāpcāji c'o xenda rrā nojo. Nguec'ua je rá üt'ügō texe nu c'o in nzhëxü 'ñe texe c'o ri pë's'c'ō. ¹⁹ Ri pë's'c'ō na puncjü dya; ra mezhe na puncjü o cjē. Rá sóyagō dya. Rá mägō dya, rga sigō o xēdyi, y pje c'o nde rá sigō”, eñe. ²⁰ O mama c'ua Mizhocjimi o xipji c'e bēzo: “Nu'tsc'e in cjiñiñgue na s'o. Ixti chüñgue dya ne xōmü. Me j jyodü ja vi pë's'c'e na puncjü, pero dya ra sō ri chunügue yo”, eñe Mizhocjimi va xipji c'e bēzo.

²¹ O sido o ña e Jesús o xipji c'o nte:

—C'ua ja va tsjapü Mizhocjimi c'e bēzo, je xo rga cjanu rgā tsjapü texe c'o ra jyodü ja rgā mbë's'i na puncjü, y dya ra jyodüji Mizhocjimi para ra ch'unüji c'ü na cjuana ni muvi.

Dios cuida a sus hijos

²² E Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo:

—Nguec'ua ri xi'tsc'ōji, dya ri tsjiññiñji ja rguí chōt'üji c'ü ri siji. Dya xo ri tsjiññiñgueji c'ü pje ri jyeji. ²³ Mizhocjimi o ngampc'aji va. Nadya, ¿cjo dya xo ra dya'c'üji c'ü ri siji, 'ñe c'ü ri jyegueji? ²⁴ Tsjiññiñji yo s'ü. Dya podüji o ndëxü, dya xo tagüji, dya pje xo üt'üji cja t'ujmü. Maco Mizhocjimi 'huiñi yo. Nu'tsc'ejji, xenda ni muvits'ügueji que na ngue yo s'ü. Nguec'ua, ¿cjo dya xo ra 'huintsc'ejji Mizhocjimi? ²⁵ Dya cjo bübüts'ejji c'ü sō ra chācā 'naja nde metro c'ü xe rrā ndā. ²⁶ Maco dya sō ri chācāji 'na nde metro c'ü xe rrā ndāts'üji, ¿jenga in cjiññiñji ja rguí chōt'üji c'ü pje ri sigueji 'ñe c'ü pje ri jyeji?

²⁷ Unüji ngüenda ja ga te yo lirio. Dya pëpjji, dya xo jench'ejji o tjüjmü para ra dyāt'āji o bituji. Pero me na zō yo. E Salomón mi pjēzhi na nojo, mi je o bitu c'o me ma zō. Pero xenda na zō yo lirio. ²⁸ Yo pjñ'ño cja'a cja juajma, pero ra xōrū münü na ngant'aji cja hornu ra ndüt'üji yo; maco Mizhocjimi unü c'ü na zō o ndājnā yo.

Natsc'ejji, ¿cjo dya xo ra dya'c'üji Mizhocjimi c'ü ri jyegueji? Nguec'ua, ¿jenga dya in junt'ü in mü'büji c'ü ra dya'c'üji Mizhocjimi c'o ni jyodüts'üji? ²⁹ Nguec'ua, dya me ri tsjiññiñji ja rguí chōt'üji c'ü pje ri siji. ³⁰ Na ngue yo dya päri Mizhocjimi ngueje yo me jodü ga cjanu yo. Pero nu'tsc'ejji in 'ñec'ejji c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e c'ü päri c'ü nde ni jyodüts'üji texe yo. ³¹ Nu'tsc'ejji ot'ü ri jyodüji ja rguí tsjaji ja c'o nzi ga mandats'üji Mizhocjimi, na ngue in Jmugueji c'ü. Nu 'ma ri tsjaji a cjanu, texe yo, nde ra dya'c'üji yo.

Riqueza en el cielo

³² In chjēntc'ejji nza cja o ndēnchjürü. Y ja nziťots'üji. Pero dya ri sügeji. Na ngue c'ü in Tatagōji ne ra dya'c'üji c'ü rguí bübütjōji co angueze nu ja manda, na ngue o ntats'üji dya. ³³ Pōji c'o in pë's'iji 'ñe ri unüji c'o pje ni jyodü. 'Ma ri pë's'itjōgueji in merioji, 'na ra ē o mbē ra 'ñe pōnnc'üji. O 'ma jiyō, ra s'odü c'o. Pero 'ma ri unügeji c'o pje ni jyodü, ri pë's'ejji 'ma a jens'e c'o na cjuana ni muvi c'o dya ra s'odü. Nujnu, dya sāt'ā o mbē ra pōnnc'üji c'o. Dya xo bübü o dyoxü ra tsjapü ra dya c'o. ³⁴ Nu 'ma ri pë's'igüejji na puncjü cja ne xoñijōmü, je rguí mājceji 'ma c'o ri pë's'iji cja ne xoñijōmü. Pero 'ma ra bē's'iji na puncjü a jens'e, je rguí mājceji 'ma c'o ri pë's'iji a jens'e.

Hay que estar preparados

³⁵⁻³⁶ "Ma ra ma 'na bēzo cja chjüntü, c'o o mbëpji ra nde'beji hasta 'ma cja ra nzhogü. Ra xa'maji na jo, y ra ndütüji o sivi. Ra nde'beji ngue c'ua 'ma ra nzhogü c'ü nu lamuji ra ma't'ü cja ngoxtji, jo rrü xopcüji ra cjogü c'ua a mbo. Je xo rguí tsjagueji a cjanu ri chepqueji, na ngue rá ēcjo na yeje. ³⁷ 'Ma ra nzhogü c'e lamu, 'ma ra chōt'ü rrā te'betjo c'o mbëpji, ra tsja c'e lamu ra mājā c'o mbëpji. Na cjuana c'ü ri xi'tsc'ōji, c'e lamu ra xipji c'o mbëpji ra mimiji cja mexa. Nuc'ua ra ts'o's'ü c'ü mi tējē ra 'huiñi c'o mbëpji. ³⁸ Zō ya rguí 'ñetsajōmü, pero ni jyodü c'o mbëpji ra nde'beji, dya ra ñi. 'Ma ra 'ñe chōt'ü c'e lamu c'ü rrā te'betjo c'o mbëpji, ra tsja c'e lamu me ra mājā c'o. ³⁹ 'Na bēzo c'ü ri xo'tp'üji o ngumü, nu 'ma ro mbārā pje ma ndajme c'ü ro ējē c'e mbē, dya ro ñi, ro nde'betjo, dya ro jyēzi ro xo'tp'ü c'ü nu ngumü. ⁴⁰ Je xo rga c'jats'ejji nu ri pjōtpüji ngüenda, na ngue nutscō rá ēcjo na yeje cja Mizhocjimi c'e ndajme c'ü dya ri tepcōji.

El siervo fiel y el siervo infiel

⁴¹ Nuc'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügōjme. C'o jña c'o cja j mangue, ¿cjo nguetscōjme j xitscōjme c'o, o ngue texe yo nte?

⁴² O ndürü c'ua e Jesús c'in Jmugōji:

—Para rí pārāgueji, rá xi'tsc'óji 'na ejem-plo. 'Na lamu 'ñeje 'na mbèppi c'ù manda cja c'o nu mimbèppiji. 'Ma cjacjuana c'e mbèppi, 'ñe 'ma pārā ra pèppi na jo, ra tsja c'e lamu ra xipji c'e mbèppi ra 'hucinbi c'o nu mimbèppiji 'ma nzi ga zant'aji. Ra ma c'ua c'e lamu. ⁴³ Nuc'ua 'ma ra nzhogü c'e lamu, 'ma ra 'ñe chõt'ü c'e mbèppi rrā cja'a c'o vi xipji, me ra mǎpǎ 'ma c'e mbèppi. ⁴⁴ Na cjuana c'ù rí xi'tsc'óji, c'e lamu ra unü c'e mbèppi c'ù ra mbötpü texe c'o ri pè's'i c'e lamu. ⁴⁵⁻⁴⁶ Pero 'ma ri s'ombèppi c'e mbèppi, 'ñe ra mamatsjé: "C'ín lamugó ra mezhtjo c'ù", ra 'ñeñe, 'ñe 'ma ra yabü c'o nu mimbèppiji zö bëzo zö ndixü, 'ñe me ra zi o xèdyi 'ñe ra zi c'o rguí tí, nuc'ua, ra èjë c'ù o lamu c'e pa c'ù dya ri te'be, 'ñe c'e ndajme c'ù dya ri pārā. Nuc'ua c'e lamu ra manda ra jyüt'üji na puncjü co chirrio c'e mbèppi, cja rrü pant'aji c'ua ja rva cá c'o vi tsja na s'o.

⁴⁷ C'o mbèppi c'o pārā c'o ne c'o nu lamu, pero 'ma dya cja'i c'o, ni xo ri te'beji ra nzhogü c'o nu lamu, ra jyüt'üji na puncjü 'ma c'o. ⁴⁸ Bübü o mbèppi c'o dya nda pèppi na jo, na ngue dya nda pārāji pje pjèzhi c'ù ne c'o nu lamu. Anguezeji mercedo xo ra jyüt'üji co chirrio. Pero dya nda ra jyüt'üji, na ngue dya nda pārāji c'o ne c'o nu lamu. Nu c'o ch'unü ra mbārā c'o ne Mizhocjimi ra tsjaji, ni jyodü ra tsjaji c'o. Nu c'o xenda ch'unü ra mbārā, ngue c'o ni jyodü xenda ra tsjaji. 'Ma jiyö, xenda ra castigaoji 'ma c'o.

Jesús es causa de división

⁴⁹ 'Na ngue c'ù rvá ècjö cja ne xoñijö mü, ra zädä 'ma ra bübü o chü cja ne xoñijö mü. Rí negö c'ù ya ri sädä. ⁵⁰ Pero ni jyodü ot'ü rá sufregö na puncjü. Me rí cjiñigö; me rí negö c'ù ya rva sufregö. ⁵¹ In pèzhgueji rvá ècjö cja ne xoñijö mü ngue c'ua dya cja ra chü yo nte. Pero dya ngue c'ù rvá ècjö c'ù. Na ngue c'ù rvá ècjö, ra bübü o chü cja yo nte. ⁵² Ndeze nudya, ra bübü o chü. Cja 'na ngumü c'ù ri cārā tsi'ch'a o nte, jñi cja ra nu'na na ü c'o yeje, na ngue c'ù ri ätcävi in jña. O 'ma jiyö, yeje c'o ra nu'na na ü c'o jñi. ⁵³ 'Na bëzo ra nu'na na ü c'ù nu t'i; o c'e t'i ra nu'na na ü c'ù nu tata. 'Na ndixü ra nu'na na ü c'ù o xunt'i; o c'e xunt'i ra nu'na na ü c'ù nu nana. 'Na ndixü ra nu'na na ü c'ù nu cjö'ö; o c'e cjö'ö ra nu'na na ü c'ù nu cö'ö.

Las señales de los tiempos

⁵⁴ E Jesús o sido o ña, o xipji c'ua c'o discípulo 'ñe c'o 'ñaja nte:

—'Ma in jandaji 'na trangö mü va cjins'i, ix in mangueji c'ua: "Ra 'ñeje o dyebe", in eñeji. Y ra 'ñeje. ⁵⁵ 'Ma in unüji ngüenda vü'ü c'e ndajma c'ù je ni 'ñeje a ma a Sur, in mamaji c'ù me rrā pa. Y me rrā pa. ⁵⁶ In unüji ngüenda ja ga 'ñetse a jens'e ngue c'ua in pārāji ja ga cja yo jopa 'ñe yo ra 'ñeje o dyebe. Maco ya i dyārāji na puncjü c'o rvi

pārāgueji c'ù rvá ècjö cja Mizhocjimi, zjenga dya in eje mezüji?

Procura ponerte en paz con tu enemigo

⁵⁷ 'Nguec'ua rí önc'üji, zjenga dya in cja'i ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi? ⁵⁸ 'Na nte c'ù pje vi tsjapü c'ù 'na nte, 'ma ra zidyiji cja juesi, 'ma cja ri pètjovi cja 'ñiji, na jo ra zopjü c'e nte c'ù pje vi tsjapü, ra ñavi ja rgá reglavi. 'Ma jiyö, ra zidyiji cja c'e juesi. Nuc'ua c'e juesi ra nzhö'ö cja c'e mböppjörü. Y c'e mböppjörü ra pant'a a pjörü c'ù. ⁵⁹ Dya ra mbedye nu, hasta 'ma cja ra ngöt'ü texe c'o tü. Je xo rga cjatsc'eji nu, 'ma dya rí dyötüji Mizhocjimi ra perdonats'üji c'o na s'o c'o in tuncpüji, nu'ma, ra castigaots'üji 'ma c'ù.

13

Importancia de un cambio de actitud

¹ Mi cārā nu c'o cja vi säjä. Nuc'ua cjanu o ñaji c'ua o xipjiji e Jesús ja va bö't'ü ja nzi nte c'o mi menzumü a Galilea. Nuc'o, vi möji cja c'e templo o ma unüji c'o o animaleji ro mbäsp'aji Mizhocjimi. Nuc'ua e Pilato o manda c'o o tropa o ma mbö't'üji c'o nte. ² O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'o nte c'o o mbö't'üji, in pèzhgueji c'ù xenda mi cja c'o na s'o c'o, que na ngue c'o 'ñaja o menzumüji, nguec'ua va mbö't'üji c'o. ³ Pero rí xi'tsc'óji, dya je ga cjanu. Xo 'ñetsc'eji xo rí chügueji, 'ma dya ri jyéziji c'o na s'o, 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi. ⁴ In mbeñeji ja va tunü c'e torre c'ù xiji Siloé. O ndibi c'o nte, o ndüji dieciohoji. In pèzhgueji c'ù xenda mi cja c'o na s'o c'o, que na ngue c'o 'ñaja c'o cārā a Jerusalén. ⁵ Pero rí xi'tsc'óji, dya je ga cjanu. Xo 'ñetsc'eji xo rí chügueji 'ma dya ri jyéziji c'o na s'o, 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi.

El ejemplo de la higuera sin fruto

⁶ O sido o ña e Jesús o xipjiji 'na ejemplo, o mama:

—Mi bübü 'na bëzo c'ù mi pè's'i 'na huerta c'ù mi cja o uva. Nujnu, xo vi 'ñench'e nu 'na fruta c'ù ni chjü higo. 'Na nu pa, o èjë c'e bëzo cja c'e huerta ro è nu'nu cjo mi quis'i o higo. Pero dya pje chõt'ü. ⁷ Nuc'ua cjanu o xipji c'ù o mbèppi c'ù mi pjörü c'o uva: "Ya sö jñi cjé c'ù rvá è nu'nu ne higo cjo quis'i, pero dya pje rí tö't'ü. Ixti dyèch'i. 'Ma jiyö, bëzhitjo tiempo ja 'ne'e." ⁸ Nuc'ua o ndünrü c'e mbèppi o mama: "Nu'tsc'e in lamuts'ügö, rí ö'tc'ügö xe ri jyézi ne cjé dya nu, ndezc'e rá tsötpügö e jö mü y xo rá jä'tp'ä o lama. ⁹ Nu 'ma ra nguis'i, dya rá èch'iji 'ma. Nu 'ma jiyö, rá èch'igö ja nzi gui xitsi."

Jesús sana en día de descanso a una mujer jorobada

¹⁰ 'Na nu pa c'ù mi söyaji, o ma e Jesús cja 'na nintsjimi. O ma xöpü c'o nte. ¹¹ Mi bübü nu 'na ndixü c'ù mi sö'dyè. Ya vi mezhe

dieciocho cjê vi zürü 'naja o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, mi cjaþü ra zó'dyê mi mocü ma nzhodü. Dya mi só ro xos'ü o xütjü ro böbü derecho. ¹² E Jesús 'ma mü o jñanda c'e ndixü o ma't'ü o xipji:

—Chjá'dä a 'ñecjua.

Cjanu o xipji:

—Süngü, ra c'ueñe dya c'ü in sögue na ü, embe.

¹³ Cjanu o 'ñe's'e o dyê cja c'e ndixü. Nuc'ua c'e ndixü cjanu o xos'ü o xütjü o böbü derecho. Cjanu o unü 'na pójo Mizhocjimi o mama:

—Me na jo Mizhocjimi o tsjacü o ndixqui.

¹⁴ C'ü mi xo'ñi cja c'e nintsjimi, dya go ne a cjanu. Na ngue mi xabaro 'ma mü o jocü e Jesús c'e ndixü; mi ngue c'e pa 'ma mi sóyaji. Go üdü c'e bëzo o xipji c'o nte:

—In päräji 'ñanto pa nu ngo c'ü ni jyodü rá péþjiji. Ngue c'o pa c'o na jo rí 'ñeji ngue c'ua ra ndixc'i in nzemeji. Dya rí 'ñecjeji dya, na ngue ngueje ne pa nu rí sóyaji, embeji c'o nte.

¹⁵ O ndünrü c'ua e Jesús c'in Jmugöji o xipji c'e bëzo, 'ñe c'o mi dyoji:

—¿Jenga in mangueji na s'o c'o rí cjaö rí jocü c'o só'dyê ne pa 'ma rí sóyagöji? Maco nu'tsc'ejí in xäpcägueji c'o in nzhünüji 'ma xabaro, 'ñe c'o in burruji, cja rri ma unüji o ndeje. ¹⁶ Nujne ndixü nu, je mboxbêche cja e Abraham. Ya vi zürü c'ü dya jo, chjëntjui c'ü ro ndün't'ü o tjüjmü para dya ro nzhodü libre. Ya vi mezhe dieciocho cjê. Maco in xäpcägueji in animaleji, na ne ndixü, ¿cjo dya xo mi jyodü ro emegö libre nu?

¹⁷ C'o mi nu'u na ü e Jesús, 'ma mü o dyäräji c'o jña, o bëzhi o tseji c'ua, dya sö pje xe ro mamaji. Pero c'o 'ñaja nte, me go mäji na ngue c'o me ma nojo c'o mi cja e Jesús, 'ñe c'o me ma zö.

El ejemplo de la semilla de mostaza

¹⁸ Xe go ña e Jesús o xipjiji:

—Rá xi'tsc'öji 'na jña ngue c'ua rí päräji ja ga manda Mizhocjimi. ¹⁹ C'ü ni manda Mizhocjimi, chjëntjui nza cja 'naja ndömortasa c'ü o jñü 'na bëzo, cjanu o ma ndujmü cja o juajma. Nuc'ü, o mbes'e o nocü, o chjëntjui 'naja za'a c'ü na ndä. O ëjê c'ua o s'ü o 'ñe dyät'ä o 'toxüji nu.

El ejemplo de la levadura

²⁰ Xo mama c'ua na yeje e Jesús:

—Rá xi'tsc'öji c'ü 'na jña ngue c'ua rí päräji ja ga manda Mizhocjimi. ²¹ C'ü ni manda Mizhocjimi, chjëntjui nza cja o ixcjünü c'ü o jñü 'naja ndixü o huanba jñi vola o jocjünü, hasta 'ma o ixqui texe c'e cjünü.

La puerta angosta

²² E Jesús sido mi mbeñe c'ü mi jyodü ro ma a Jerusalén. Pero mi sät'ä nzi 'na jñiñi, mi xöpü c'o nte. ²³ 'Na nte o dyönü e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, ¿cjo ja nztijo c'o ra zät'ä nu ja bübü Mizhocjimi?

Nuc'ua e Jesús o ndünrü o xipji c'o nte:

²⁴ —Me rí jyodüji rí sät'äji nu ja manda Mizhocjimi. Na ngue c'ü rgui sätc'ejí nu, na s'ëzhi, chjëntjui c'ü ri cjogü 'na nte cja 'na ngoxtji c'ü me s'is'i. Ri xi'tsc'öji, na puncjü c'o ra jyodü ja rgä cjogüji, pero dya ra sö ra cjogüji. ²⁵ Nu c'ü o cjaja c'e ngumü, ra zädä 'ma ra ngot'ü c'e ngoxtji. 'Ma cja rí sät'äji 'ma ya rgui cjot'ü c'e ngoxtji, dya cja ra xocüts'üji. Zö rí bönc'ejí nu cja c'e ngoxtji rí püt'üji rí mamaji: "Nu'tsc'e in Jmuts'ügöjme, xocüzüme", rí 'ñembeji, pero dya ra xocüts'üji. C'ü ra tsja ra xi'ts'iji: "Dya rí pä'c'öji, dya ngue in ntetsc'öji", ra 'ñents'ejí c'ü. ²⁶ Nuc'ua ri xipcjeji: "Maco nutscöjme ró sigöji o xëdyi, 'ñe 'ma mi jizhigue cja c'o 'ñiji cja c'o in jñiñigöjme, xo ma bünc'öjme nu, mi äräjme." ²⁷ Ra ndünrü c'ua angueze ra xi'ts'iji: "Ya ró xi'tsc'öji c'ü dya rí pä'c'öji. Nu'tsc'ejí i tsjaji c'o na s'o. C'ueñeji cja in jmigö in texeji." ²⁸ Nuc'ua me ri huëgueji y me ra nguünx't'ü in s'ibi rgui sufrefji. Na ngue ri jandagueji e Abraham, 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob 'ñe texe c'o profeta ri cäräji co Mizhocjimi nu ja ri manda, pero nu'tsc'ejí dya ra xocüts'üji. ²⁹ Ra ëjê na puncjü o nte, ra 'ñe ngäräji nu ja ri manda Mizhocjimi, me ra mäji cja o jmi. Rguí 'ñeji nu ja ni mbes'e e jyarü 'ñe nu ja ni nguibi. Xo rgui 'ñeji a ma a norte 'ñe a ma a sur. ³⁰ C'o cjaþü cja na jo nguec'ua pëzhiji ra zät'äji nu ja manda Mizhocjimi, dya ra zät'ä c'o. C'o unü ngüenda c'ü dya ni muviji a jmi Mizhocjimi, ra zät'ä c'o.

Jesús llora sobre Jerusalén

³¹ C'e pa c'ü, o ëjê ja nzi o fariseo o 'ñe xipjiji e Jesús:

—Pedye va rí mague. Na ngue ne ra mbö'tc'ü e Herodes c'ü manda va.

³² O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Zö pë's'i na puncjü o pjeñe e Herodes c'ü ne ra mbö'tcügö c'ü, pero möji ma xipjiji c'ü ni jyodü rá pjongü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, Rá jocü c'o só'dyê. Xipjigueji c'ü rá cjaö yo, hasta 'ma cja rá cjuatügö ne bëþji. ³³ Zö ne ra mbö'tcügö c'ü, pero rá sido rá cjaö ne bëþji hasta 'ma rá cjuatügö. Na ngue je ngueje a Jerusalén nu ja pö't'üji texe c'o ña o jña Mizhocjimi; dya ngue va. Nu'tsc'ejí rí xiqueji a cjanu e Herodes.

³⁴ O sido o ña e Jesús o mama:

—Nu'tsc'ejí in menzumüji a Jerusalén, in pö't'üji c'o profeta 'ñe in pjat'üji o ndojo c'o juajnü Mizhocjimi ra zo'c'üji. Ró juen'tsc'öji na puncjü. Mi negö ro jmu'tc'üji c'ua ja nzi ga tsja'na ngöñi juis'i c'o o ts'ingöñi a mbo cja o juaja, pero dya xo i 'ñeji ri dyätcäji in jña. ³⁵ Dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Xe järätjo a Jerusalén nu nin jñiñigueji, pero ya jyëts'c'iji

dya Mizhocjimi. Rí xi'tsc'öji, ndeze ne ndajme dya, dya cja xe rí jñandgöji va hasta 'ma cja rí mamaji: "Me na jo nu va ëjë nu o 'ñeme Mizhocjimi ra manda", rí 'ñeñeji.

14

Jesús sana a un hombre con enfermedad de hinchazón

¹ O ëjë 'na nu xabaro, e Jesús o ma cja o ngumü 'naja c'o fariseo c'ü mi xo'ñi cja 'naja nintsjimi, o ma ziji o xëdyi. C'o ma cã'ã nu, me mi jandaji e Jesús me mi äräji xa'ma ro mama o jña c'o dya mi jyodü. ² Nu a jmi e Jesús, mi bübü 'na bëzo c'ü mi sö'dyë, mi pjânt'ã texe o cuerpo. ³ Nuc'ua e Jesús o xipji c'o fariseo 'ñe c'o mi pãrã o ley Mizhocjimi:

—¿Pje mama o ley Mizhocjimi? ¿Cjo na jo rá jocüji yo sö'dyë 'ma xabaro? Maco ngue nu pa nu rí söyaji.

⁴ Anguezeji dya ndünrüji. Nuc'ua e Jesús o 'ñe's'e c'ua o dyë c'e bëzo c'ü mi pjânt'ã, o jocü cjanu o xipji:

—Ma dya in nzümü, embe.

⁵ Cjanu o xipji c'o fariseo:

—Ma ri 'ñegueji 'na burru o 'na ts'inzhünü, nu 'ma ro zo'o cja 'na pozo, ro zo'o c'ü xabaro c'ü ngue 'ma rí söyaji, ¿cjo dya ri ma tsjünc'ëji c'ü?

⁶ Anguezeji dya mi pãrãji ja rvã ndünrüji.

Los invitados al casamiento

⁷ E Jesús o jñanda c'o nte c'o vi mbitaji ro ziji o xëdyi, me mi juajnüji c'o xenda na jo nu ja ro mimiji. Nguec'ua va mama e Jesús o xipjiji:

⁸ —Ma cjó c'o ra mbitats'üji rí möji cja chjüntü, dya rí ma mimiji nu ja xenda na jo. 'Na ra ëjë 'naja c'ü vi mbitaji c'ü xenda ri pjëzhi na nojo que rá ngue'tsc'ëji.

⁹ Nuc'ua ra ëjë nu c'ü o mbitats'üji ra 'ñe xi'ts'iji: "Chjench'e xe rí mimi a ma c'ua. Na ngue nu ja in junrügue, ra mimi ne bëzo", ra 'ñents'ëji. Nuc'ua ix 'na tsetjo rguí ma minc'ëji cja squina. ¹⁰ C'ü rí tsjagueji 'ma ra mbitats'üji, rí minc'ëji a squina, ngue c'ua 'ma ra sãjá in jmgueji nu c'ü o mbitats'üji, xa'ma ra xi'ts'iji: "Nu'tsc'e rí jogövi na jo, je rguí 'ñe cjuã rí mimi nu ja xe na jo", ra 'ñents'ëji. Nuc'ua c'o rrü jü'ü cja mexa, ra unüji nguenda c'ü me nets'ëji c'ü o mbitats'üji. ¹¹ C'ü ra tsjapütsjë na nojo, ra tsjapüji c'ü dya pje rguí muvi. C'ü ra unü nguenda c'ü dya ni muvi, ra tsjapüji c'ü rguí muvi a jmi Mizhocjimi.

¹² O sido o ña e Jesús o xipji c'e bëzo c'ü vi mbita:

—Ma in ät'ägue 'na jñöñü, in mbita c'o in negue, 'ñe c'o in cjuarma, 'ñe c'o 'ñaja in dyocjeji, 'ñe c'o bëxtjo in cãrãgueji c'o jün o t'opjü. Nuc'o, nguextjo c'o in mbitague c'o. Rí xi'tsc'ö c'ü dya cja rí tsjague a cjanu. Na ngue anguezeji xo ra mbitats'üji rí mague

rí ma siji o xëdyi cja o ngumüji. A cjanu, ra ngö'tc'ütjoji c'ü vi mbitague anguezeji, pero dya ra ngö'tc'ü Mizhocjimi. ¹³ C'ü rí tsjague 'ma rí dyät'ã 'na jñöñü, xo rí mbitague c'o pöbre c'o dya pje pë's'i, c'o ch'odyë 'ñe c'o me'dye 'ñe c'o ngorö. ¹⁴ 'Ma rí tsjague a cjanu, me rí mäjägue 'ma. Na ngue dya ra sö ra ngö'tc'üji ra mbitats'üji c'ua ja nzi vi mbitague anguezeji. Nguec'ua 'ma ra bübüto na yeje c'o vi tsja na jo, xo rí tegue ra ngö'tc'ü Mizhocjimi.

El ejemplo de la gran cena

¹⁵ 'Naja c'o mi junrü cja mexa, 'ma mü o dyärã c'o vi mama e Jesús, o xipji:

—Me ra mäjä c'o ra mbita Mizhocjimi ra ma ziji o xëdyi nu ja manda angueze.

¹⁶ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü ro tsja 'na mbaxua ro dyät'ã o jñöñü. Na puncjü o nte c'o o mbita. ¹⁷ Nuc'ua 'ma o zädã c'e hora 'ma ro ziji o xëdyi, c'e bëzo o xipji c'ü o mbëpji:

"Mague cja c'o ró mbita, ma xipjiji ra ëji dya, na ngue ya jogü texe", eñe c'e bëzo. ¹⁸ Nuc'ua texeji o mbürü o mamaji ro perdonaoji na ngue dya mi sö ro möji. Nu ja ot'ü o zät'ã c'e mbëpji, o xipjiji a cjava: "Perdonaözü, dya sö rá ma sigö o xëdyi. Cja ró tömügö 'na juajma; ni jyodü rá ma nu'u."

¹⁹ C'ü 'naja o mama: "Perdonaözü, dya sö rá ma sigö o xëdyi. Cja ró tömügö tsi'ch'a yonda o nzhünü; ni jyodü rá ma nugö cjo na jo ga pëpji c'o." ²⁰ C'ü 'naja o mama: "Cja ró chjüntü, nguec'ua dya ra sö rá ma sigö o xëdyi." ²¹ Cjanu o nzhogütjo c'ua c'e mbëpji o ma xipji c'ü nu lamu c'o vi mama c'o vi mbita. Nuc'ua c'e lamu go sjëya c'ua o xipji c'ua c'ü o mbëpji: "Mague dya cja yo 'ñiji. Ja c'o rí chjëji c'o pöbre, rí sigue c'o. Rí sigue c'o ch'odyë 'ñe c'o me'dye 'ñe c'o ngorö", eñe.

O ma c'ua c'e mbëpji. ²² Nuc'ua 'ma mü o nzhogü, o mama: "Nu'tsc'e in lamuts'ügö, ró cjaög ja c'o nzi vi xitsi ró ma sigö o nte. Pero xe jyadütjo cja nin nzungue." ²³ O ndünrü c'ua c'e lamu o xipji c'ü o mbëpji: "Pedyegue cja ne jñiñi, rí mague texe c'ua ja bübü o 'ñiji ja c'o cjojü o nte, rí sido rí xiqueji ra ëji, ngue c'ua ra ndüji cja in nzungö. ²⁴ Rí xi'tsc'ö, nu c'o ot'ü ró mbitago ro ëjë, nuc'o, dya ra zi yo jñöñü yo ró ät'ägö ne ri 'naja c'o", eñe.

Lo que cuesta seguir a Cristo

²⁵ Na puncjü o nte c'o mi pöji e Jesús. 'Na nu pa 'ma mi pöji cja 'ñiji, e Jesús o ñezhe c'ua o xipji c'o nte:

²⁶ —Ma cjó c'o ne ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü xenda ra nezegö que na ngue c'ü nu tata 'ñe c'ü nu nana. Ni jyodu xenda ra nezegö que na ngue c'ü nu su 'ñe c'o o t'i. Ni jyodü xenda ra nezegö que na ngue c'o nu cjuarma 'ñe c'o nu cjü. 'Ma jiyö, dya ra sö ra ndenngue co nuzgö. Ra tsja ja c'o nzi rgã negö; dya cja ra tsja ja c'o nzi ga

netsjë. ²⁷ Ma cjó c'o ne ra ndenngue co nuzgò, ni jyodù ra бүбү dispuesto ra sufreji o ra ndüji. Ma jiyö, dya ra sö ra ndenngue co nuzgò. ²⁸ Ma cjó c'o ne ra jyäbä 'na ngümü, ni jyodü ot'ü ra tsja ngüenda, cjo ra zäs'ä c'ü rguí cjuatü c'e ngümü. ²⁹ Ma jiyö, 'ma ya rguí ngü'p'ü c'e cimientu, pero 'ma dya ri säs'ä c'ü rguí cjuatü c'e ngümü, texe c'o vi jñanda c'e bëzo mi jäbä o ngümü, ra ndenbeji rgä tsjapüji burla. ³⁰ Ra mamaji: "Ne bëzo o mbürü o jyäbä 'na ngümü, pero dya zäs'ä c'ü rví cjuatü", ra 'ñeñeji. ³¹ Xo rí tsjijñigueji ja ga cja ga tsja yo rey. 'Na rey c'ü ë'ë diez mil c'o o tropa, dya ixta ma chüvi c'ü 'na rey c'ü va ëjë va ë'ë veinte mil c'o o tropa. Ot'ü ra nguijñi cjo ra sö ra ndöpü c'o va ëjë. ³² Ma ra unü ngüenda c'ü dya ra sö, ra ndjäj c'ua c'o ra ma ndürü c'e rey 'ñe c'o o tropa 'ma xe na jë va ëtjoji, ra ma reglaji para dya ra chüji. ³³ Je xo ga cjatsc'ejí nu. Ante c'ü rí chenngueji co nuzgò, ni jyodü rí tsjijñiji na jo cjo sö rí sidoji. 'Ma dya in бүбүji dispuesto ri sogüji texe c'o in pë's'iji, dya ra sö rí chenngueji co nuzgò 'ma.

Quando la sal deja de estar salada

³⁴ O sido o ña e Jesús o mama:

—Na jo o ò'ò. Pero 'ma ra bëzhi c'ü na òxü, çja xe rgä sö xe ra òxcü? ³⁵ Zó ra huanbaji o lama cja rrü jyä'tp'äji cja jö mü, pero dya cja rguí muvi. Nguéc'ua ra mbozúji. Nu'tsc'ejí in äraji yo jña, ri tsjapüji na puncjü ngüenda yo.

15

El ejemplo de la oveja perdida

¹ Ma ëjë cja e Jesús c'o mi cobra o contribución 'ñe c'o 'ñaja c'o mi nántji mi cja c'o na s'o. Ma ëji ro ë dyäräji c'o mi mama e Jesús. ² Nguéc'ua c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o fariseo, mi tsjojneji ma zo'büji e Jesús mi mamaji:

—Ne bëzo nu, me ne yo cja na s'o ra dyoji co angueze. Y me siji o xëdyi yo.

³ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

⁴ —'Ma ri tsägueji 'na cien o ndënjchürü, 'ma ri bëzhi 'naja, ri sogueji cja batjü c'o noventa y nueve, cja rrí möji c'ua ri ma jyodüji c'e ndënjchürü c'ü ri bëzhi. Ri jyodüji hasta 'ma cja ri chöt'üji, zó ri 'natjo ndënjchürü. ⁵ Nuc'ua 'ma ri chöt'üji, me ri mäceji c'ua na puncjü, ri tsö's'üji in jyögueji. ⁶ Nuc'ua 'ma ri säceji in nzumüji, ri ma xipjiji c'o in dyocjeji 'ñe c'o bëxtjo in cäräji: "Ri mbitats'ü rí ma cja in nzumü rá mäji. Na ngue ya ró töt'ü c'ü in nzhënjchürü c'ü rvä bëzhi", ri 'ñeñeji. ⁷ Ri xi'tsc'öji, je xo ga cjatjonu 'ma ra nzhogü o mü'bü 'na nte c'ü vi tsja c'o na s'o, me ra mäji a jens'e. Xenda ra mäpäji c'e nte que rá ngue c'o noventa y nueve nte c'o cjäpü cja na jo y dya unüji ngüenda c'ü ni jyodü ra nzhogü o mü'büji.

El ejemplo de la moneda perdida

⁸ "Na ndixü c'ü ri jün diez merio de plata, 'ma ro bëzhi 'naja, ro ndütü 'na sivi ro jyodü c'e merio. Ro paxü na jo cja c'e ngümü ro jyodü hasta 'ma cja ro chöt'ü. ⁹ Nuc'ua 'ma ro chöt'ü, ro xipji c'o o dyoji 'ñe c'o bëxtjo in cäräji: "Ri mbitats'ü rí mague cja in nzumü rá mäji. Na ngue ya ró töt'ü c'e merio c'ü rvä bëzhigö", ro 'ñeñe. ¹⁰ Ri xi'tsc'öji, je xo ga cjatjonu 'ma ra nzhogü o mü'bü 'na nte c'ü vi tsja c'o na s'o, me ra mäji Mizhocjimi 'ñe c'o o anxé c'o cärä a jmi.

El ejemplo del hijo pródigo

¹¹ Xo mama c'ua:

—'Naja bëzo mi 'ñeje yeje t'i. ¹² Nu c'e t'i c'ü mi sëbi o ma cja c'ü nu tata, o ma xipji: "Mi tatats'ügö, dyacö c'ü toczaj yo in pë'sc'e", embe. Nuc'ua c'e bëzo o jyadü c'ua c'o mi pë's'i o unü nza yeje c'o o t'i. ¹³ Dya mezhe c'ua pa, c'e t'i c'ü mi sëbi o jmutü texe c'o mi pë's'i, cjanu o ma c'ua o zät'ä cja 'na país c'ü ma jë. Nuc'ua o ndeze nu texe o merio va tsja c'o na s'o; dya mbörütsjë ja rvä mimi. ¹⁴ Nuc'ua 'ma mü o ndeze texe o merio, o ëjë c'ua 'naja tjiimi cja c'e país. Nuc'ua c'e t'i mi ojtjo pje ro zi. ¹⁵ Cjanu o ma c'ua cja 'naja bëzo cja c'e país, o ma xipji: "¿Cjo dya in pë's'i o bëpji rí dyacö?", eñe. C'e bëzo, dya mi ne c'ua o zät'ä cja, pero c'e t'i sido mi örü. Nguéc'ua c'e bëzo, zó dya mi ne, pero o unü o bëpji, o ndjäj cja c'ü o hacienda ro ma ts'as'ü o cuchi. ¹⁶ C'e t'i, dya mi nijmi c'ü mi ch'unü ro zi. Nguéc'ua me mi ne c'ü xo ro ch'unü c'o mi si c'o cuchi, ngue c'ua ro nijmi. Pero dya cjo mi unü. ¹⁷ O nzhogü o mü'bü c'ua c'o na s'o c'o vi tsja, o mama: "Mi tatagö tsäjä na puncjü o mbëpji. Anguezeji poncjütjo c'ü siji, nutscö rí sufregö va o tjiimi. ¹⁸ Ixtá magö dya cja mi tata, rá ma xipji: Mi tatats'ügö, 'ma ró xögö co nu'tsc'e, ró cja'c'ö c'o na s'o, 'ñe cja o jmi Mizhocjimi. ¹⁹ Dya ga jozgö c'ü xe rí xitsi in ch'izügö. Tsjacü rá cjägö 'naja in mbëpjizügö, rá embe." ²⁰ Ixco ma c'ua cja c'ü nu tata.

"Ma xe ma jëtjo ma ëjë c'e t'i, c'e bëzo o jñanda c'ü o t'i. O juentse c'ua, o cjuan'di o ma ndürü. Cjanu o ndaja, me go züt'p'ü o jmi. ²¹ Nuc'ua c'e t'i o xipji: "Mi tatats'ügö, 'ma ró xögö co nu'tsc'e, ró cja'c'ö c'o na s'o, 'ñe cja o jmi Mizhocjimi. Dya ga jozgö c'ü xe rí xitsi in ch'izügö." ²² Nuc'ua c'e bëzo o xipji c'o o mbëpji: "Ma tsäji c'e bitu c'e xenda na jo, rí jyecheji nu in ch'igö. Rí jñu'tp'üji 'na anilio cja o dyë. Rí chin'chp'iji o dyatsi a ngua. ²³ Ma siji c'e ts'inzhünü c'ü na pi, pöt'üji rá saji rá cja'i 'na mbaxua. ²⁴ Dya mi pärägö ja vi ma'a nu in ch'igö. Mi pëzhgö 'na ya vi ndü. Pero ya nzhogütjo, бүбү dya", eñe c'e bëzo va xipji c'o o mbëpji. O mbürü o tsjaji c'ua c'e mbaxua.

25 'C'e t'i c'ü mi nzhasê ma bübü'tjo cja juajma. Nuc'ua 'ma mü o nzhogü, 'ma ya mi ngue ro säjä cja c'e ngumü, o dyärä mi pjë'biji o bizhi 'ñe mi nemeji. 26 O ma't'ü c'ua 'naja c'o mbëppi, cjanu o dyönü pje pjëzhi c'o mi cjaji. 27 O ndünrü c'ua c'e mbëppi o xipji: "Ngue nin cjuarma c'ü ya nzhogü. O säjä na jo, dya pje tsja. Nguec'ua o manda nin tatague o mbö't'üji c'e ts'inzhünü c'ü ma pi." 28 Cjanu o üdü c'ua c'ü mi nzhasê, dya mi ne ro cjogü a mbo. O mbedye c'ua c'ü nu tata o xipji ro cjogü. 29 O ndünrü c'ua c'e t'i o xipji c'ü nu tata: "Dyärä rá xi't'si. Nutscö na puncjü o cjë'ë c'o, c'o nde ga dyonpütjo na zëzhi nza cja 'ma ri nguetscö in mbëppigue. Nu c'ü in mandazü, nde ri cjagö texe. Pero dya nunca in dacügö 'na animale c'ü rga mägöjme c'o ri päcöjme. Ni ri 'naja ts'ichivo ri dacügö. 30 Pero 'ma o säjä dya nu in ch'igue nu na s'o, i manda o mbö'tp'üji c'e ts'inzhünü c'ü ma pi; maco o nde'tsc'e in meriogue ma dyoji c'o ndixü c'o na s'o, c'o nde ga dyonpütjo o bëzo." 31 O ndünrü c'ua c'e bëzo o xipji c'ü nu t'i: "Nu'tsc'e in ch'itsc'ö, ri bübü'tjogövi. Texe c'o in tsjagö, ngue in tsjague. 32 Dya mi pärägö ja vi ma'a nu nin cjuarma; mi pëzhgö 'na ya vi ndü. Pero ya nzhogütjo, bübü dya. Nguec'ua rá cjaji na jo mbaxua rá mäji."

16

El ejemplo del mayordomo que abusó de confianza

1 E Jesús xo xipji c'o o discípulo:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi rico c'ü mi 'ñeje 'na mbëppi c'ü mi pjötpü texe c'o mi pë's'i c'ü nu lamu. C'e mbëppi mi s'onbü c'o mi pë's'i c'ü o lamu. Nguec'ua mi bübü c'o o ma cja c'e lamu o ma cösteji. 2 Nuc'ua c'e lamu o zojnü c'ü o mbëppi. 'Ma mü o ëjë c'e mbëppi, o mama c'ua c'e lamu o xipji: "¿Jenga vi tsjacügö a cjanu yo ri ärägö? Mague ma chjënquigö c'o xiscömü c'o juns'ü ja nzi o merio c'ü tuncügö yo nte. Nuc'ua, dya cja xe ri pëpquigö", eñe c'e lamu va xipji c'e bëzo. 3 Nuc'ua c'e mbëppi cjanu o ma c'ua o mamatsjë c'ua: "Nu c'ü in lamugö ya ra pjongzü c'ü dya cja rá pëpigö c'ü. ¿Ja rga cjazgö dya? Dya zëtsi rá cjagö bëppi c'o na jyu, y dya só rá örü pje rá sigö, na ngue ri tsegö. 4 Ya ró mbeñegö dya c'ü rá cjagö, ngue c'ua 'ma ra zädä c'ü dya cja rá pëpigö c'in lamugö, ra recibidozö yo nte cja o ngumüji", eñe. 5 Cjanu o zojnü c'ua texe c'o mi tunpü o merio c'ü nu lamu, cjanu o ñatsjëvi c'ua nzi 'naji. O mama c'e bëzo va dyönü c'ü ot'ü o säjä: "¿Ja nzi in tunpügue c'ü in lamugö?" 6 O mama c'ua c'e nte: "Ri tunpü 'na ciento barri o aceite." O mama c'ua c'e mbëppi: "Bübü dya c'ua nin vale ri xü't'ü. Ixti dyät'ä c'ü 'na vale ri jñu's'ütjo cincuenta, cja rri jñu's'ü in chjügue." 7 Nuc'ua cja ndo nu

ëjë c'ua c'ü ndo 'naja. Cjanu o mama c'e mbëppi o xipji: "¿Ja nzi in tügue?" Angueze o mama: "Ri tunpü 'na ciento mape o ndëxü." O mama c'ua c'e mbëppi: "Bübü dya c'ua nin vale ri xü't'ü. Ixti dyät'ä c'ü 'na vale ri jñu's'ütjo ochenta", eñe. Je ga cjanu va tsja c'e mbëppi o jñu's'ütjo menu c'o mi tü c'o nte. Cjanu o ma c'ua cja c'ü nu lamu o ndëbi c'o xiscömü c'o mi ngue c'o vale c'o cja vi dyät'ä. 8 O mezhe ts'ë, nuc'ua c'e lamu cja mbärä c'o na s'o c'o vi tsja c'e mbëppi, cjanu o mama: "¿Ja va ndöcügö c'e s'ombëppi? Me pë's'i na puncjü o pjeñe", eñe. C'ua ja nzi va tsja c'e mbëppi, je xo ga cjatjonu c'o nte c'o dya pärä Mizhocjimi, me pë's'iji na puncjü o pjeñe ja ga tsjaji na jontejji cja yo nu mintejji, que na ngue yo nte c'o bübü o mü'bü o jya's'ü Mizhocjimi.

9 O sido o ña e Jesús o xipji:

—Yo nte cjaji na s'o co o merioji; nu'tsc'ejji ri tsjaji na jontets'üji co in merioji. Ri unüji yo nte c'o pje ni jyodü; ri gastoji in merioji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma ri chüji, 'ma ri sät'äji a jens'e, Mizhocjimi me ra mä't'äji ra xi't's'iji na jo vi tsjagueji.

10 C'o ra tsja c'o na jo co o merioji, xo ra tsjaji na jo c'o o bëppi Mizhocjimi c'o nda ni muvi que na ngue o merio. Pero c'o dya ra tsja c'o na jo co o merioji, dya xo ra tsjaji na jo c'o o bëppi Mizhocjimi. 11 Zö cja c'o na s'o yo nte co o merioji, pero nu'tsc'ejji ni jyodü ri tsjaji rrä jontets'üji. 'Ma dya ri tsjaji na jo co in merioji, dya xo ra dya'c'üji o bëppi Mizhocjimi c'o nda ni muvi. 12 'Ma dya ri tsjaji na jo co o merio c'o tjeze, ¿ja rgä só ra dya'c'üji Mizhocjimi c'o dya ra tjeze ri tsjapüji in tsjacjeji?

13 'Ma cjó c'o ra mbëpi yeje lamu, dya ra só ra dyätävi nza yeju. Na ngeje c'ü 'naja ri nu'üji na ü, ra tsja c'e mbëppi; c'ü 'naja ri ne. O 'ma jiyö, 'naja c'ü ri ätä; 'naja c'ü ri cjapü dya rguü muvi. Je xo ga cjatsc'ejji nu, 'ma ri jyodüji ja rguü pë's'iji na puncjü cja ne xonijöümü, nu'ma, dya ri pëpqueji 'ma Mizhocjimi co texe in mü'büji.

14 C'o fariseo c'o mi cärä nu, 'ma mü o dyärä c'o jña c'o mi mama e Jesús, o tsjaji c'ua burla. Na ngue anguezeji me mi neji o merio. 15 O mama c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'ejji in cjapüji me na jots'üji cja yo nte, pero Mizhocjimi pä'tc'ä in mü'büji. C'o in cjaji c'o mama yo nte na jo, Mizhocjimi mama na s'o c'o.

La ley y el reino de Dios

16 'Texe c'o o jña Mizhocjimi c'o xiji ley 'ñe profeta, mamaji c'ü ro ëjë c'e pa 'ma ro manda Mizhocjimi. Pero 'ma o mbürü e Juan o zopjü yo nte, ya ma sädä c'e pa. Ndeze c'o pa c'o, hasta nudya, bübü c'o zopjü yo nte, xipji c'ü ya ëjë c'ü o 'ñeme Mizhocjimi

ra manda. Nguec'ua бүбү o nte c'o me jodü ja rgá ndeñeji angueze.

¹⁷ 'Zö ra manda dya, nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi, pero xo na cjuana texe c'o mama o ley Mizhocjimi. Zö ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, pero dya ra cjogü o ley Mizhocjimi. C'o mama o ley Mizhocjimi na s'o c'o in çjaji, ix na cjuana na s'o c'o.

Jesús enseña sobre el divorcio

¹⁸ "Ma cjó c'o ra mbézi nu su, cja rrü chjüntüvi c'ü xe 'na ndixü, nu'ma, cja c'o na s'o chjëntüvi 'ma ri tsäjä o ndixü. Y c'e bézo c'ü ra chjüntüvi c'e ndixü c'ü vi bézi, xo cja na s'o c'ü chjëntüvi c'ü ri tsäjä o ndixü.

El hombre rico y Lázaro

¹⁹ O sido o ña e Jesús o xipjiji:
—Mi бүбү 'naja bézo c'ü mi rico. Mi je'e o bitu c'o me ma jo, nza cja o bitu c'o je'e o rey. Pama me mi mäji c'o o dyoji mi çjaji o mbaxua. ²⁰ Cja ngoxtji c'ü o ngümü c'e bézo, vi 'ñemeji 'na bézo c'ü mi pöbre c'ü mi dya o ts'ingue texe cja o cuerpo. Nuc'ü, mi çhü e Lázaro. ²¹ Mi sant'a na puncjü. Nguec'ua me mi ne xa'ma ro ch'unü pje ro zi'i, zö ri nguextjo c'o mëxëdyi 'ñe c'o jñöñü c'o mi jäbä a jöümü cja c'ü o mexa c'e bézo c'ü mi rico. C'o dyo, mi jösp'üji cja o cuerpo c'ü mi s'odü. ²² O ë 'na nu pa, o ndü c'e bézo c'ü mi pöbre. Nuc'ua c'o o anxë Mizhocjimi o zidyiji a jens'e nu ja бүбү e Abraham. 'Ma mü o ndü c'e bézo c'ü mi rico, o dyögüji na jo. ²³ Nuc'ua 'ma me mi sufre a linfoñu c'e bézo, o nä's'ä o jñanda e Abraham mi бүбү a jens'e. Xo jñanda mi бүбү nu e Lázaro a jmi e Abraham. ²⁴ O mapjü c'ua na jens'e o mama: "Nu'tsc'e Abraham, mi mboxpalets'ügö, juentsqegö. Xipji e Lázaro ra ëjë ra 'ñe popjü o ñidy'e cja ndeje ra jötcü in ts'ijñi. Na ngueje rrä sufregö na puncjü cja ne sivi." ²⁵ O ndünrü c'ua e Abraham o xipji: "Nu'tsc'e in mboxbëchets'ügö, mbeñegue. 'Ma mi бүбүgue a xoñijöümü, mi pë's'igüe texe c'o mi negue y me mi mápägue c'o; maco e Lázaro mi bëzhi pje ro zi 'ñe pje ro jye. Pero nudyä, mäjä, dya cja sufre dya. Nu'tsc'e in sufregue c'ua. ²⁶ Dya nguextjo nu; xo бүбү 'na cöt'ü c'ü na jë a ndetsc'e 'ñezgöbe. Nguec'ua yo cärä a 'ñecjua, dya sö ra mbes'e a ma c'ua ja in bünc'ëji. Ni xo ri ngueje c'o cärä a ma c'ua, dya sö ra mbes'ëji a 'ñecjua." ²⁷ Cjanu o mama c'ua c'ü mi rico: "Mi mboxpalets'ügö, rí ö'tc'ü na puncjü rí xipji e Lázaro ra ma cja o ngümü mi tata. ²⁸ Na ngueje rí 'ñeje tsi'ch'a in cjuarma. Rí çhäjä e Lázaro ra ma zopjü c'o mi cjuarma, ra xipjiji ra nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Xa'ma dya ra ëjë anguezeji va ja rí sufregö." ²⁹ O ndünrü c'ua e Abraham o xipji: "Anguezeji tjeji c'ü o dyopjü e Moisés 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta. 'Ma ra dyätäji c'o, dya ra zät'äji nu ja na bünc'e."

³⁰ O ndünrü c'ua c'ü mi rico o mama: "Iyö, dya ra tsjapüji ngüenda c'o. Pero 'ma cjó c'o ra te'e yo ya ndü ra ma'a nu ja cärä c'o in cjuarma, ra nzhogü o mü'büji 'ma." ³¹ O ndünrü c'ua e Abraham o xipji: "Nu 'ma dya çjapüji ngüenda c'o o dyopjü e Moisés 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta, dya xo ra creoji zö ra tetjo 'naja yo ya ndü."

17

El peligro de caer en pecado

¹ O sido o ña e Jesús o xipji c'o discípulo:

—Siempre бүбү o nte c'o çjapü ra tsja c'o na s'o yo nu minteji. Juejme c'o çjapü a cjanu yo nu minteji; Mizhocjimi ra tsjapü me ra sufreji. ² Xenda rvä jo 'ma ro 'nutpü 'na travacüjñü o dyizi c'e nte c'ü, cja rrü pant'aji cja trazapjü nu ja na jë'e, que na ngueje c'ü ro tsjapü ro tsja na s'o a cjanu 'naja c'o dya pje pjëzhi c'o ejmezü. ³ Nguec'ua rí pjötpüji ngüenda.

'Ma pje ra tsja'cüji yo nin cjuarmaji, rí zopjüji. Y 'ma ra nzhogü o mü'büji, rí perdonaogueji 'ma. ⁴ Zö siete vez nu pa c'ü pje ra tsja'cüji 'ñe siete vez ra 'ñe xi'ts'iji: "Perdonaözügö, ró cja'cügö c'o na s'o", ra 'ñents'ëji, pero ni jyodü rí perdonaogueji c'ü.

El poder de la fe

⁵ Nuc'ua c'o apóstole o xipjiji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügöjme, pjöcxüjme xenda rá creojme Mizhocjimi ngue c'ua rá perdonaojme c'ua ja nzi gui xitsijme.

⁶ E Jesús c'in Jmugöji o xipjiji c'ua:

—Zö ts'ëtjo gui 'ñejmeji Mizhocjimi, pero 'ma rí jñunt'ü in mü'büji c'ü ra dyät'cüji Mizhocjimi c'ü rí dyötqueji, ra sö rí xipjiji ne za'a nu 'ne nu: "Ts'üs'ü va, ma 'ne'e cja ne trazapjü", rí 'ñembeji. Ra tsja c'ua.

El deber del que sirve

⁷ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Tsjijniji ja ga tsja 'na bézo c'ü 'ñeje o mbëpji. Ra ma c'e mbëpji ra ma huajma, o ra ma ts'as'ü o nzhünü. 'Ma ra nzhogü c'e mbëpji, dya ra mama c'e lamu: "Lxti tsjogü rí sigüe o xëdyi", ra 'ñeñe, iyö. ⁸ C'ü ra mama: "Ma dyät'ä c'ü rá sigö ne nzhä. Nuc'ua rí xa'ma rí sirvezü c'ü rá sigö hasta 'ma cja rá cjuarü rá si. Cja rí sigüe o xëdyi", ra 'ñeñe. ⁹ Zö ra tsja c'e mbëpji ja c'o nzi va xipji, pero c'e lamu, dya ra unü 'na pöjö c'e mbëpji. ¹⁰ Je xo rga çjats'ëji nu. Zö rí tsjaji texe c'o ra xi'ts'iji Mizhocjimi, pero dya rí mangueji c'ü ni jyodü ra ngö'tc'üji c'ü. Na ngue c'o rí tsjaji ngue c'o ni jyodü rí tsjaji, eñe e Jesús.

Jesús sana a diez leprosos

¹¹ E Jesús 'ma mi ma a Jerusalén, mi nzhodü cja c'e 'ñiji nu ja mi çhäji a Samaria 'ñe a Galilea. ¹² 'Ma ya ma sät'ä cja 'naja ts'ijñiñi, o çhëji dyëch'a bézo c'o mi sö 'na ngueme c'ü ni çhü lepra. Pero dya çhëzhi

cja o jmi, o böbü'tjoi na jē. ¹³ Cjanu o mapjüji c'ua o mamaji:

—Jesús in xöpütegue, juentsquegöjme.

¹⁴ Nuc'ua e Jesús 'ma mü o jñanda c'o bëzo, o xipjiji c'o:

—Möji cja c'o mböcjimi ra nu'c'üji c'ü ya jogüts'üji dya, embeji c'o.

O möji c'ua. 'Ma ya mi möji, ixco ndis'iji na jo c'e ngueme. ¹⁵ Nuc'ua 'naja anguezeji, 'ma mü o nu'u c'ü ya vi jogü, o nzhogü o mapjü c'ua na jens'e va unü 'na pöjö Mizhocjimi. ¹⁶ Cjanu o ndüne a jömu cja o ngua e Jesús, o unü 'na pöjö. C'e bëzo mi menzumü a Samaria c'ü. ¹⁷ O mama c'ua e Jesús:

—Maco nza dyèch'a c'o mi sò c'e ngueme ró jocü, zjenga dya nzhogü c'o nueve ro ē unüji 'na pöjö Mizhocjimi? ¹⁸ Nguextjo ne bëzo nu dya in menzumögöji nu o nzhogü o ē unü 'na pöjö Mizhocjimi.

¹⁹ Cjanu o xipji c'ua c'e bëzo:

—Böbü rí mague. Ya jogüts'ü na ngue i creozügö.

Cómo llegará el reino de Dios

²⁰ Nuc'ua c'o fariseo o dyönüji e Jesús:

—¿Jingüä ra mbürü ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Zö cjö c'o me ra jñanda c'o seña, pero dya ra sò ra mbäräji jingüä ra mbürü Mizhocjimi ra manda. ²¹ Zö ra mamaji: “Je bübü a 'ñecjua nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda”, ra 'ñeñeji, zö ra mamaji: “Je bübü a manu nu”, pero dya rrü cjuana. Na ngue ya manda Mizhocjimi a ndetsc'eji.

²² O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Nutsco rvá ècjö cja Mizhocjimi y rá ècjö na yeje. Pero ante que rá ècjö, ra zädä o pa 'ma me rí sufregueji. Nguec'ua me rí ñeji rá ècjö rá càrägöji va, zö rí 'natjo pa c'ü rí neji rí söyagueji c'ü dya rí sufregueji. Pero dya be rí sädä. ²³ Rí bübü o xöpüte c'o dya cjuana ra xi'ts'iji: “Chj'ädä co nuzgöjme, na ngue bübü a 'ñecjua c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.” O ra xi'ts'iji: “Je bübü a manu c'ü”, ra 'ñents'eji. Dya rí cheñeji anguezeji, dya rí creoji c'o. ²⁴ Ma go juè's'i e dyebe, ixi 'ñetse textetjo. Je xo rga cjatjonu 'ma rá ècjö na yeje, ra jñandgagöji texe cja ne xoñijömu. ²⁵ Pero ot'ü ni jteyü rá sufregö na puncjü. Na ngue yo nte yo in menzumögöji, dya ra 'ñejmezüji. ²⁶ C'ua ja nzi ma cja c'o cjë 'ma mi bübü e Noé, je xo rga cjatjonu 'ma rá ècjö na yeje cja Mizhocjimi. ²⁷ C'o cjë 'ma mi bübü e Noé, 'ma dya be mi èjë c'e tradyebe, mi ñönüji 'ñe pje nde mi si'iji. Mi chjüntüji, xo mi chjüntpüji hasta 'ma cja zädä c'e pa 'ma mü o cjögü e Noé a mbo cja c'e bü. Dya creoji cjo ro 'ñeje c'e tradyebe hasta 'ma cja 'ñeje, go chjorüji c'ua texeji. ²⁸ C'ua ja xo nzi ma cja c'o cjë 'ma mi bübü e Lot, je xo rga cjatjonu 'ma rá ècjö na yeje. Mi siji o xedyi. Y pje c'o

nde mi pa tömüji y pje c'o nde mi pöji. Mi podüji o ndëxü. Mi jäbäji o ngumüji. ²⁹ Pero c'e pa 'ma mü o mbedye e Lot a Sodoma, o jyäbä o sivi a jens'e, 'ñe o asufre; o chjotüji texeji. ³⁰ Je xo rga cjanu c'e pa 'ma rá ècjö na yeje, 'ma ra jñandgöji texeji cjö nguetscö.

³¹ C'e pa c'ü, c'o rí bübü cja azotea a xes'e cja c'o o ngumüji, dya ra dagüji pje c'o ra ma pjongüji a mbo. C'o rí bübü cja juajma, dya ra nzhogüji cja o ngumüji. ³² Rí mbeñegueji ja va tsjapüji c'ü o su e Lot. ³³ Nu c'o dya ra ndenngue co nuzgö, c'o ra tsjatsjë c'o netsjëji rgá mápäji yo bübü cja ne xoñijömu, dya ra bübü co Mizhocjimi c'o. Nu c'o ra ndenngue co nuzgö, zö ra mbö't'üji c'o, pero ra ma ngäräji co Mizhocjimi c'o.

³⁴ Ma rí xömu 'ma rá ècjö, rí bübü yeje c'o 'natjo c'ua rí orüvi. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü. ³⁵ O 'ma rí ndempa 'ma rá ècjö, yeje ndixü c'o rrä cünüvi. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü. ³⁶ Yeje c'o rí bübü cja juajma. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü.

³⁷ O ndünrü c'ua c'o apöstole o mamaji:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügöjme, zja ngue c'ua rí tsjague a cjanu?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu ja 'mana 'na animale c'ü ya ni ndü c'ü ya na xi, je nguejnu jmurü o ndopare nu. Je xo ga cjatjonu, nu ja cja'a yo nte c'o me na s'o c'o rá cjaü ra sufre, je ngue nu rá xöcügö a cjanu yo.

18

El ejemplo de la viuda y el juez

¹ Nuc'ua e Jesús o mama 'na jña, ngue c'ua ro unüji ngüenda mi jyodü ro sido ro dyötüji Mizhocjimi, dya ro tögü o mü'büji. ² O xipjiji:

—Cja 'naja jñiñi mi bübü 'na juesi c'ü dya mi sü Mizhocjimi, dya xo mi respetao yo nte. ³ Nu cja c'e jñiñi xo mi bübü 'na ndixü c'ü vi ndü nu xïra. Mi pa cja c'e juesi mi pa xipji: “Rvá èjë rvá 'ne xi'ts'i 'na nte c'ü o ndénngü in juajma. Rí zojnügü rí castigao”, eñe. ⁴⁻⁵ O mezhe ja nzi pa, c'e juesi dya mi cjaü ngüenda c'e ndixü c'ü mi ötü. Xe go mezhtjo, cjanu o mamatsjë: “Dya rí sügö Mizhocjimi, ne xo rí ngue yo nte. Pero ne ndixü, me xichazü na ngue sido va èjë. Rá cjaü ja c'o nzi ga dyötcü, ngue c'ua dya cja ra èjë ra è molestaozü”, eñe.

⁶ O mama e Jesús c'ü in Jmugöji:

—Tsjijñi na jo c'ü o mama c'e juesi. ⁷ Zö ma s'o c'e juesi, pero o mbös'ü c'e ndixü. Nguec'ua rí xi'tsc'öji, c'o o nte Mizhocjimi, 'ma ra dyötüji Mizhocjimi xömu ndempa, Mizhocjimi ra mbös'ü c'o. Zö bübü 'ma ra mezhe, pero ra zädä 'ma ra dyätä c'o o nte ja c'o nzi ga dyötüji. ⁸ Rí xi'tsc'öji, 'ma ra zädä c'e pa, ixta mbös'ü c'o o nte. Nutsco 'ma rá ècjö na yeje cja Mizhocjimi rá 'ñe manda, ja

nzitjo nte c'o ri bübü c'o ri tepquegö 'ñe ri ejmezü, eñe e Jesús.

El ejemplo del fariseo y el cobrador de impuestos

⁹⁻¹⁰ Ma cãã nu ja nzi c'o mi cjavü me na joji, 'ñe mi cjavüji menu c'o 'ñaja nte. Nguec'ua e Jesús o mama 'na ejemplo o xipjiji:

—O nguins'i yeje bëzo a ma cja c'e templo, ro ma dyötüvi Mizhocjimi. C'ü 'naja mi fariseo. C'ü 'naja mi cobra o contribución. ¹¹ C'e fariseo o böbütojo mi cjavü me na nojo cja jmi Mizhocjimi o mama: "Mizhocjimi, ri da'c'ü 'na pöjõ na ngueje dya nza czazgõ c'o 'ñaja nte. Na mbëji, na s'o cjai, tsãji o ndixü. Dya xo nza czazgõ ne bëzo nu cobra o contribución. ¹² Yendgã mbempje nu ngo. Y rí da'c'ü ín diezmo texe c'o rí tögõ", eñe. ¹³ Nu c'ü mi cobra o contribución mi jyadüvi na jë; dya mi ne ro nã's'ã a jens'e. Mí ya'bü o tijmi mi mama: "Mizhocjimi, me na s'o c'o rí czagõ; rí tügõ na puncjü ín nzhubü. Rí ó'tc'ü rí juentsque rí perdonaozü", eñe. ¹⁴ Nuc'ua o nzhogüvi o mëvi o ngumüvi. Rí xi'tsc'õji. Mizhocjimi o perdonao c'e nte c'ü mi cobra o contribución. Pero c'e fariseo, dya perdonaoji c'ü. C'ü ra tsjavütsjã na nojo, ra tsjavüji c'ü dya pje rguí muvi. C'ü ra unü nguenda c'ü dya ni muvi, ra tsjavüji c'ü rguí muvi a jmi Mizhocjimi.

Jesús bendice a los niños

¹⁵ Ma ëjẽ c'o nte ma siji c'o o ts'it'iji cja o jmi e Jesús, ngue c'ua e Jesús ro 'ñe's'e o dyẽ anguezeji ro dyõt'püji Mizhocjimi. Nuc'ua c'o discípulo 'ma mü o jñandaji c'o, o huënch'iji c'ua c'o ma siji c'o ts'it'i. ¹⁶ Pero e Jesús o xipji c'o nte, na jo ro siji c'o ts'it'i. Cjanu o xipji c'o o discípulo:

—Jyëziji yo ts'it'i ra ëji cja ín jmigõ; dya rí ts'asp'üji. Na ngue c'o va ëjẽ co nuzgõ nza cja yo ts'it'i, ngueje c'o cjavü Mizhocjimi o Jmu. ¹⁷ Dyärãji na jo c'ü na cjuana c'ü rá xi'tsc'õji. 'Ma cjó c'o dya ra ëjẽ co nuzgõ c'ua ja nzi ga 'ñeje yo ts'it'i, dya ra sõ ra tsjavüji Mizhocjimi o Jmuji, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

Un joven rico habla con Jesús

¹⁸ O mama c'ua 'naja c'ü mi xo'ñi cja 'na nintsjimi o xipji:

—Nu'tsc'e xõpüte, me na jots'ügue. ¿Pje ni mbë c'ü rá czagõ ngue c'ua ra ch'acü c'ü rga bübütjo co Mizhocjimi para siempre?

¹⁹ E Jesús o xipji:

—¿Pje ni xitsi na jozü? Dya cjó bübü c'ü na jo; nguextjo Mizhocjimi. ²⁰ In pãrãgue c'o o mandamiento Mizhocjimi c'o o dya'c'üji: "Dya rí põ't'üteji. Dya rí tsãji o ndixü. Dya pje rí põnüji. Dya rí pezheji o bëchjine. Rí respetaoji nin tataji 'ñe nin nanaji." Xo 'ñe

c'o 'ñaja mandamiento, xo in pãrãgue c'o, eñe e Jesús.

²¹ O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Texe yo, ya nde ró czagõ yo ndeze 'ma mi ts'iquëgõ.

²² Nuc'ua e Jesús 'ma mü o dyärã c'o, o xipji:

—Xe bëzhtjo 'naja c'ü rí tsjague. Ma põgue texe c'o in pë's'i, rí unü c'o dya pje pë's'i. A cjanu rí pë's'igüe a jens'e c'o me ni muvi. Cja rrí chenngue co nuzgõ rá më.

²³ Nuc'ua 'ma mü o dyärã c'e bëzo c'o o mama e Jesús, me co ndümü c'ua, na ngue mi pë's'i na puncjü. ²⁴ E Jesús 'ma mü o jñanda me go ndümü c'e bëzo cjanu o mama c'ua:

—Nu c'o pë's'i na puncjü, me na s'ëzhi para ra unü o mü'büji Mizhocjimi ra tsjavüji o Jmuji. ²⁵ 'Naja camello, dya sõ ra cjogü cja o xãgõ 'na dyepjadü. Pero rí xi'tsc'õji, xenda sõ ra cjogü a cjanu 'na camello, que na ngue 'na nte c'ü pë's'i na puncjü ra unü o mü'bü Mizhocjimi ngue c'ua Mizhocjimi ra tsjavü o nte.

²⁶ C'o mi ärä, o mamaji:

—'Ma ga cjanu, zja rgã sö cjó ra salva 'ma?

²⁷ O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—C'ü dya sõ yo nte ra tsja, Mizhocjimi sõ ra tsja.

²⁸ Nuc'ua e Pedro o mama:

—Nutscõjme ró sogüjme texe c'o mi pë's'ijme ró tenn'õjme co nu'tsc'e.

²⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dyärãji na jo c'ü na cjuana c'ü rá xi'tsc'õji. Cãrã c'o ra unü o mü'bü Mizhocjimi ra tsjavüji o Jmuji. Nguec'ua ra zogü o ngumüji, o nu tataji 'ñe nu nanaji, o nu cjuarmaji, o nu cjüji, o nu suji, o nu t'iji, ngue c'ua ra tsjai c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ³⁰ C'o ra tsja a cjanu, ra ch'unüji c'ü rrã puncjü que na ngue c'ü mi pë's'iji 'ma ot'ü. Y 'ma ya rgué nguins'i ne jens'e 'ñe ne xoñijõmü, ra bübütjoji co Mizhocjimi.

Nuevamente Jesús anuncia su muerte

³¹ 'Na nu pa e Jesús o xõcü c'o doce o discípulo, o ñatsjëji o xipjiji:

—Ya rrã mó a ma a Jerusalén. Ra zädã texe c'o o dyopjü c'o profeta c'ü rá sufregõ nutscõ rvã ëjẽ cja Mizhocjimi. ³² Ra nzhögügõji cja o dyẽ c'o dya menzumü a Israel, me ra tsjacüji burla ra zoxcüji. Y pje c'o me nde ra tsjacüji.

³³ Ra mbärãzüji ra mbõtücüji. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tetcjó rá bübütjo na yeje, eñe e Jesús.

³⁴ C'o doce discípulo, dya mbärãji c'o jña. Dya mi unüji nguenda c'ü ja rvã zädã c'ü ro sufre e Jesús. Dya be mi ch'unü ro mbärãji.

Jesús sana a un ciego de Jericó

³⁵ E Jesús 'ma ya mi ngue ro zãt'ãji a Jericó c'o o discípulo, nu cja c'e 'ñiji mi junrü 'na bëzo c'ü mi ngorõ. Mí örü o merio. ³⁶ 'Ma mü

o dyärä mi cjugü na puncjü o nte, o tsja t'önü pje mi cja c'o nte c'o mi cjugü. ³⁷O xipjiji:

—Cjugü e Jesús nu menzumü a Nazaret, embeji c'ü.

³⁸Nuc'ua c'e bëzo o ña c'ua na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e Jesús o mboxbëchets'ü e David, juentsquegö.

³⁹C'o nte c'o mi ot'ü a xo'ñi o huënch'iji c'ua c'e bëzo o xipjiji c'ü ro ngo't'ü o ne. Pero nuc'ü, xenda go mapjü na jens'e:

—Nu'tsc'e o mboxbëchets'ü e David, juentsquegö.

⁴⁰Nuc'ua e Jesús o böbü c'ua o mama:

—Siji ga ñecjua ne bëzo.

Nuc'ua 'ma mü o zät'ä, o dyönü e Jesús o xipji c'e bëzo:

⁴¹—¿Pje in ne rá cja c'ü?

O ndünrü c'e bëzo o mama:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, rí ne c'ü rí xocüzü in chö rá janda.

⁴²E Jesús o xipji c'ua:

—Jñandague. Ró jocüts'ü na ngue j creozü.

⁴³Jo ni zätä c'ua o ndö o jñanda. Cjanu o möji c'ua e Jesús. Y o unü 'na pöjö Mizhocjimi. C'o nte 'ma mü o jñandaji o jogü c'e bëzo, o mamaji:

—Me na jo Mizhocjimi, eñeji.

19

Jesús y Zaqueo

¹E Jesús 'ñe c'o mi pöji, o zät'äji a Jericó o cjugüji cja c'e jñiñi. ²Mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi chjü Zaqueo c'ü mi jefe cja c'o mi cobra o contribución. Nuc'ü, mi rico c'ü. ³E Zaqueo, 'ma mü o dyärä o cjugü e Jesús cja c'e jñiñi, mi jodü ja rvá jñanda. Pero dya mi sò, na ngue mi pöji e Jesús na puncjü o nte, 'ñe dya ma ndä e Zaqueo. ⁴Nuc'ua o ot'ü a xo'ñi o ma ndes'e cja 'na za'a c'ü mi chjü sicómoro. O ndes'e nu, ngue c'ua ro jñanda e Jesús. Na ngue je ro cjugü nu e Jesús 'ñe c'o mi pöji. ⁵Nuc'ua 'ma mü o cjugü e Jesús a ngua c'e za'a, o ná's'ä c'ua o xipji:

—Zaqueo, dyagü na zèzhi. Na ngue rá oxü cja in nzungue dya, eñe.

⁶Nuc'ua e Zaqueo ixco dagü c'ua. Me co mäjä va mëvi e Jesús cja ngumü. ⁷C'o nte 'ma mü o jñandaji c'o, me mi tsjojne ma zo'büji e Jesús mi mamaji c'ü vi ma oxü e Jesús cja ngumü 'na bëzo c'ü ma s'o. ⁸Ma mi cäräji cja c'e ngumü, o böbü e Zaqueo o xipji e Jesús c'ü in Jmugöji:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, bübü c'ü ni jyodü rá xi'tsc'ö. C'o rí pè's'i, rá unügö nde, yo dya pje pè's'i. 'Ma ró cjopcö rvá cobra, rá nzhopcö xe 'na nziyo c'ü ró cjopcö.

⁹O mama c'ua e Jesús:

—Nudya o jogü o mü'bü ne bëzo 'ñe yo cärä o ngumü. Ixna cjuana mboxbëche dya nu, cja e Abraham. ¹⁰C'ü rvá ëcjö cja

Mizhocjimi, ngue c'ü rá jodü c'o cja na s'o, ngue c'ua rá emeji libre cja c'o na s'o. 'Ma jiyö, ra bëzhiji.

El ejemplo de las diez monedas

¹¹C'o nte xe mi cjiñijji c'o jña c'o vi xipjiji e Zaqueo. Mi unüji ts'ë ngüenda e Jesús mi ngueje c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ro 'ñe manda. Na ngue c'ü ya mi ngue ro zät'äji a Jerusalén, mi pëzhiji c'ü ya mi ngue ro manda e Jesús. Nguec'ua e Jesús xe go ña o xipjiji 'na jña c'ü rví unüji o ngüenda c'ü dya be ro manda. ¹²O mama:

—'Naja rey mi 'ñeje 'na t'i. C'e t'i ya mi ngue ro ma cja 'na país c'ü ma jë, je ro ch'unü nu c'e poder c'ü ro manda. Jo rrü nzhogü ro ë manda. ¹³Ante c'ü ro ma, o ma't'ü diez c'o o mbëpji, cjanu o unüji 'na merio c'ü me ni muvi nzi 'naji. Cjanu o xipjiji: "Rí pëpji co yo merio, ngue c'ua 'ma rá nzhogö, ya rguí ndöjö", embeji c'o mbëpji. Cjanu o ma c'ua. ¹⁴C'o o menzumü c'e t'i, mi nuji na ü c'ü. Nguec'ua va ndäji c'o xo ro ma'a nu ja ro ma c'e t'i, ro mamaji: "Dya rí negöjme ra mandazüjme nu", ro 'ñeje c'o ro ma zogü 'na jña. ¹⁵Pero o ch'unü poder c'e t'i ro manda. Nuc'ua 'ma mü o nzhogü, o manda o zojnüji c'ua c'o mbëpji c'o vi unü o merio, ngue c'ua ro mbärä ja nzi vi ndö nzi 'na c'o. ¹⁶O ëjë c'ua 'naja mbëpji o mama: "Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, i socüzü 'na merio c'ü me mi muvi. Xo va ëcjuä yo xe 'na dyëch'a merio yo ró töcjö", eñe. ¹⁷Angueze o xipji: "Me na jo ga mbëpjits'ü. I tsjacjuana i tsjague na jo c'o ts'ëjo c'o ró socüts'ügö. Nudya rá da'c'ü rí mandague cja dyëch'a jñiñi", eñe c'e t'i c'ü ya mi rey. ¹⁸O ëjë c'ü 'naja mbëpji o mama: "Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, i socüzü 'na merio c'ü me mi muvi. Nudya xo va ëcjuä yo xe 'na ts'ch'a merio yo ró tögö", eñe. ¹⁹O ndünrü c'ua c'e rey o xipji: "Nu'tsc'e rá da'c'ü rí mandague ts'ch'a jñiñi." ²⁰O ëjë c'ua c'ü 'naja mbëpji o mama: "Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, bübü c'ua nu in merio. Ró pös'ü cja 'na ts'imbayo ró pè's'i na jo. ²¹Ró sügö ró mama, zö rá pëpcjö na zèzhi, pero pje ra dyeje c'o, ró eñegö. Na ngue nu'tsc'e in dacüjme o bëpji c'o na jyü. Zö rí pë'pc'ijme, ngue'tsc'e in cja'p in tsjacje yo rí tögöjme. Zö nguetscöjme rí podüjme c'o in nzhëxüge 'ñe rí cja'jme texe, ngue in ch'ujmüge nu ja üt'üji c'o ndëxü", eñe c'e mbëpji. ²²O ndünrü c'ua c'e rey o xipji: "Na s'o ga mbëpjits'üge. Na ngue c'o in mangue, ixi 'ñetsetjo c'ü na s'o ga mbëpjits'üge. Nu'tsc'e in pärägue c'ü rí da'c'öji o bëpji c'o na jyü, 'ñe rí cja'p in tsjacjö c'o in pëpji'geji, 'ñe je ngue in ch'ujmügö nu ja üt'üji c'o ndëxü c'o in podüjgeji cja in juancjö. ²³Maco in pärägue yo, çjenga dya i mague cja banco ri ma sogü nu, nu in meriogö? 'Ma rva cjanu, 'ma ro ëcjö, ro dyacöji ne merio, 'ñe c'o ya rví ndöjö nu",

embe. ²⁴ O sido o ña c'e rey o xipji c'o mi cārā nu: "Jññübüji ne merio ne bëzo, unüji nu o ndöjō 'na dyëch'a merio." ²⁵ Anguezeji o xipjiji: "Nu'tsc'e ñn Jmuts'ügöjme, maco ya jün dyëch'a merio." ²⁶ O mama c'ua c'e rey: "Rí xi'tsc'öji, c'o ch'unü pje rguí pëpjiji, 'ma ra ndöji, xe ra ch'unü 'ma c'o. Pero 'ma dya ra pëpjiji c'o vi ch'unüji ra ndöji, nu'ma, ra jññübüji 'ma c'o vi ch'unüji. ²⁷ C'o nte c'o nugü na ü, c'o dya go ne c'ü ro mandagö anguezeji, ma siji a 'ñecjua c'o, rí pö't'üji cja ñn jmgö c'o", eñe c'e rey.

Jesús entra en Jerusalén

²⁸ Nuc'ua e Jesús 'ma mü o nguarü o mama c'o jña, go sido go ndëpi c'e 'ñiji c'ü mi ma a Jerusalén, mi pöji co c'o o discipulo. ²⁹ 'Ma ya mi ngue ro zät'äji a Betfagé 'ñeje a Betania cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos, o ma't'ü c'ua yeje c'o o discipulo. ³⁰ Cjanu o xipjivi:

—Mëvi cja ne jññü nu bübü a ma a xo'ñi. 'Ma rí sät'ävi nu, rí chöt'üvi 'na ts'iburru c'ü nünt'ü, nu c'ü dya cjö be chägä. Rí xäpcävi, cja rñi sijivi. ³¹ 'Ma cjö c'o ra dyönc'üvi: "¿Jenga ñn xäpcävi ne burru?", ra 'ñents'evi, nu'ma, rí xipjivi a cjava: "Ngue c'ü ñn Jmgöji c'ü ni jyodü", rí 'ñembevi c'o.

³² O ma c'ua c'o yeje o ma chöt'üvi ja c'o nzi va mama e Jesús. ³³ 'Ma ma xäpcävi c'e ts'iburru, cjanu o mama c'ua c'o mi ngue o cja c'e ts'iburru o xipjivi:

—¿Jenga ñn xäpcävi ne ts'iburru?

³⁴ Anguezevi o mamavi:

—Ngueje c'ü ñn Jmgöji c'ü ni jyodü.

³⁵ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o xäpcävi, cjanu o sinpivi c'ua e Jesús. Cjanu o ts'o's'üvi c'o mi tējēvi, cjanu o ngäsp'ävi c'e ts'iburru. Cjanu o 'ñes'evi c'ua e Jesús. ³⁶ Nu ja mi pa e Jesús, c'o nte xo mi c'o's'üji c'o mi tēji, cja ma xi'tp'ñi cja c'e 'ñiji. ³⁷ 'Ma ya mi ngue ro zät'äji cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos, nza texe c'o nte c'o mi pöji e Jesús o mäji o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Me na jo Mizhocjimi, me na nojo yo o dyacöji ró jandaji. ³⁸ Me na jo nu va ëjē nu o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Ya dyacöji Mizhocjimi c'ü rá pötca mápäji angueze, dya pje rá mbeñeji; me na nojo Mizhocjimi, eñe c'o nte.

³⁹ Nuc'ua c'o ja nzi fariseo c'o mi dyoji c'o nte, o mamaji o xipjiji e Jesús:

—Xöpüte, huënc'h'i yo nte yo ñn pöcjeji, xipji ra ngo't'ü o neji.

⁴⁰ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Rí xi'tsc'öji, 'ma dya ra mapjü yo, ra mapjü yo ndojo.

⁴¹ Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro zät'äji, 'ma mü o jñanda e Jesús c'e jññi a Jerusalén, o huë'ë na ngue ja ma cja c'o mi menzumü nu. ⁴² O mama:

—Quera ri unnc'ëji ngüenda c'o mi xi'tsc'öji. Nu'ma, rí salvagueji 'ma. Pero

ya tsot'ü in chögueji. ⁴³ Ngue c'ua ra zädä c'o pa 'ma ra ëjē c'o nuc'üji na ü ra 'ñe dyö'büji o sanja ra mundoji c'e jömü, ra ngäräji texe lado cja in jññigueji. Nguec'ua dya ra sö rí pedyeji, dya xo ra sö cjö ra cjogü ra 'ñe mböxc'üji. ⁴⁴ Ra yä'tc'äji ñn jññigueji; dya ra nguejme ne ri 'na ndojo a xes'e cja c'ü ñn mindojovi. Y ra mbö'tc'üji. Na ngue dya i tsjapüji ngüenda nu nu o 'ñeme Mizhocjimi ro ë 'ñempc'ëji libre.

Jesús purifica el templo

⁴⁵ Nuc'ua cjanu o cjogü a mbo cja c'e templo. Cjanu o pjongü c'o pje mi pö'ö cja c'e templo, 'ñe c'o pje mi tömü. ⁴⁶ O xipjiji:

—Ya t'opjü a cjava: "Ñn nzungö ngue 'na ngumü c'ua ja ra dyötüji Mizhocjimi", eñe o jña Mizhocjimi. Nu'tsc'ëji na cja pcüt'ojji ñn nzungö nza cja 'ma ri ngue o ngumü o mbë'ë c'ua ja tsjöji, embeji c'o.

⁴⁷ Nuc'ua pama mi pa cja c'e templo mi xöpü c'o nte. C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjēzhi na nojo, mi jodü ja rvá mbö't'üji e Jesús. ⁴⁸ Dya mi tö't'üji ja rvá tsjapüji, na ngue texe c'o nte me mi mä ma dyäräji c'o jña c'o mi mama e Jesús.

20

La autoridad de Jesús

¹ 'Na nu pa, e Jesús mi xöpü c'o nte nu cja c'e templo mi xipjiji c'ü mi jyodü ro unü o mü'büji Mizhocjimi na ngue ngueje c'ü manda. O säjä c'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjēzhi na nojo. ² O dyönüji e Jesús:

—Nu'tsc'e rí xitscöjme pje pjē'tsc'e c'ü ñn cjaque yo. ¿Cjō ngue c'ü o 'ñempc'e rí tsjague yo?

³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Xo rá önc'ügöji 'na t'önü c'ü rí xitscöji dya. ⁴ ¿Cjō 'ñeme e Juan ro jichi yo nte? ¿Cjo ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, o ngueje yo nte?, embeji.

⁵ Anguezeji pötü va mamatsjëji c'ua:

—'Ma rá mamaji ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, ra xitscöji: "¿Jenga dya i creoji 'ma c'ü mi xi'ts'iji e Juan?", ra 'ñenzgöji. ⁶ 'Ma rá mamaji c'ü ngueje yo nte c'o o 'ñeme, ra pjacüji o ndojo yo nte. Na ngue cja püji c'ü mi profeta e Juan, eñeji.

⁷ Cjanu o ndünrüji c'ua o mamaji c'ü dya mi päräji cjō ngue c'ü vi 'ñeme e Juan.

⁸ Nuc'ua e Jesús o mama o xipjiji:

—Dya xo rá xi'tsc'öji pje pjē'tscö nguec'ua rí cja gō yo.

El ejemplo de los trabajadores malvados

⁹ Nuc'ua e Jesús cjanu o zopjü c'o nte, o xipjiji 'na ejemplo:

—Bübü 'na bëzo c'ü tjē 'na juajma. O ngant'a o uva cja c'ü o juajma. Cjanu o unü c'ua media c'o ro mbëpi c'o uva. Cjanu o ma

c'ua na jê; o mezhe c'ua. ¹⁰ Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro jogü c'o uva, cjanu o tsja c'e lamu o ndjäjä 'naja o mbëpji o ma'a ja c'o ma cja'a c'o uva, ngue c'ua ro unüji c'o uva c'o mi toca. Nu c'o pëpi c'o uva, o mbäräji na puncjü c'e mbëpji c'ü cja vi säjä, cjanu o pjongüji, dya pje unüji. ¹¹ Nuc'ua c'e lamu o ndjäjä c'ua c'ü 'naja o mbëpji. 'Ma o zät'ä nu ja pëpji c'o uva, xo mbäräji c'ü, me go mbätäji. Cjanu o pjongüji, dya pje unüji. ¹² Nuc'ua c'e lamu cjanu o ndjäjä c'ua c'ü 'naja o mbëpji. Nuc'ü, o xo'tp'üji o cji, cjanu o pjongüji.

¹³ Nuc'ua c'ü o cjava c'o uva o mama: "¿Ja rga cja pügö dya? C'ü rá cjaög, rá tájä nu ín ch'igó nu me rí negö. Xa'ma ra respetaoji nu", eñe. ¹⁴ C'o pëpi c'o uva, 'ma mü o jñandaji ma êjë c'e t'i, o pötü ra mamaji c'ua: "Nujnu, ngueje nu ra zopcüji ne huerta ra tsjapü o cjava. Mö rá pö't'üji ngue c'ua rá cja pçöji ín tsjacöji ne huerta", eñeji. ¹⁵ Nuc'ua cjanu o ma pjongüji c'e t'i cja c'e huerta, cjanu o mbö't'üji. Ya nguarü ne ejemplo. ¿Cjo ín pärägueji pje ra tsja dya c'e lamu? ¿Pje ra tsjapü c'o pëpi c'o uva? ¹⁶ C'ü ra tsja, ra êjë ra ê mbö't'ü c'o pëpi c'o uva. Nuc'ua cja rrü unü o media c'o 'ñaja nte ra mbëpi c'o uva.

C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xopü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjëzhi na nojo, 'ma mü o dyäräji, o mamaji:

—Dya ra jyëzi Mizhocjimi ra zädä c'ua ja nzi vi mangue.

¹⁷ Nuc'ua e Jesús o jñandbaji na jo o jmiji, o xipjiji:

—¿Jenga ín mangueji c'ü dya ra zädä? Maco xo t'opji cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava:

Nu c'e ndojo c'ü dya go ne c'o mi jäbä c'e ngümü, ngue c'o ot'ü ya jñümüji dya a squina c'ü, eñe.

¹⁸ C'o ra pjeñe cja c'e ndojo, ixta 'huagü na jo c'o. Y 'ma ra êjë c'e ndojo ra 'ñe zë'bi 'na nte, ixta nzhench'e 'ma c'e nte, embeji c'o.

El asunto de los impuestos

¹⁹ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, mi jodüji ja rvä sö ro zürüji e Jesús. Na ngue 'ma mü o mama e Jesús c'e jña, o mbäräji c'ü mi nguetsjë anguezeji vi jyëtsiji c'o mi pëpi c'o uva. Pero dya zürüji na ngue mi süji c'o nte. ²⁰ C'ü o tsjaji, o xipjiji ja nzi c'o o dyoji ro ma chëzhiji cja c'o nte c'o mi xöpü e Jesús, ro ma tsjapüji t'önü e Jesús. Xa'ma pje c'o ro mama angueze, ngue c'ua ro sö ro ngöt'üji cja c'e gobernador. Pero ro tsjapüji c'ü mi ne ro mbäräji. ²¹ O mama c'ua anguezeji o xipjiji e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, rí päräögjime c'ü ín mague c'o na jo, 'ñe ín xöpügue na jo yo nte. In xipji c'ü na cjuana yo nte, zö pjëzhiji zö dya pje pjëzhiji. Xo rí päräögjime c'ü ín xöpügue c'ü na cjuana ja ga cja o 'ñiji Mizhocjimi. ²² Xitscögjime pje mama o ley

Mizhocjimi. ¿Cjo na jo rá cjö't'üji o contribución c'ü örü e rey César o jiyö?, eñeji.

²³ E Jesús mi pärä c'o na s'o c'o mi cjiññiji; nguec'ua va xipjiji:

—¿Jenga chaque va 'ñe önnügüji? ²⁴ Jítsiji 'na merio.

O jíchiji c'ua 'na merio. O mama c'ua e Jesús:

—¿Cjó o ñi nu cuat'ü ne merio 'ñe cjó o tjü nu juns'ü?

O ndünrüji c'ua o mamaji:

—Ngueje e César.

²⁵ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ü toca e César, rí unüji e César. C'ü toca Mizhocjimi, rí unüji Mizhocjimi, eñe e Jesús.

²⁶ Na jo va ndünrü e Jesús, y vi dyärä c'o nte c'o ma puncjü. Nguec'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o xöpüte, dya sö pje ro chö'tp'üji angueze. O unüji nguenda c'ü me na jo va ndünrü. O nguiññiji c'ua:

—Nunca rí ärägöji c'ü rí ña a cjanu 'na nte, eñeji.

Y dya cja pje dyönüji.

La pregunta sobre la resurrección

²⁷ C'e partido c'ü mi xiji saduceo mi mamaji c'ü dya ra sö ra te yo aña. O säjä c'ua ja nzi anguezeji cja e Jesús o xipjiji:

²⁸ —Xöpüte, e Moisés o dyopjü cja ín leygöji, 'ma cjó c'o ra ndü. 'ma dya be 'ñejuí t'i c'ü nu su, nu'ma, c'ü nu su ra chjüntüvi 'ma c'ü 'naja o cjuarma c'e bëzo c'ü ya ndü. Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi ndü, je ngue o tjü c'ü ra jñusp'üvi c'e t'i c'ü ot'ü ra jmus'ü.

²⁹ Nuzgögjime, mi bübüzgögjime siete bëzo c'o mi cjuarmaji. 'Naja anguezeji o chjüntü pero o ndü, dya 'ñejuí t'i c'ü nu su. ³⁰ Nuc'ua c'ü na yeje o cjuarma xo chjüntüvi c'e ndixü. Xo ndütjo, dya 'ñejuí t'i. ³¹ Je xo va cjatjonu c'ü na jñi, hasta o llega nza sietejí. O chjüntüvi c'e ndixü nza texeji. Y o ndüji, dya 'ñeji t'i. ³² Cjanu o ndü c'ua c'e ndixü. ³³ 'Ma ra te c'o aña ja c'o nzi gui mangue, ¿cjó ngue c'ü ra tsjapü nu su c'e ndixü? Na ngue nza sietejí nde go tsjapü o suji, eñe c'o saduceo.

³⁴ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Yo nte cja ne xoñijöümü chjüntüji. Xo 'ñe c'o o t'iji chjüntpüji. ³⁵ Yo nte, dya texeji ra teji ra ma ngäräji a jens'e; nguextjo c'o ya rguí jogü cja jmi Mizhocjimi. 'Ma ra te c'o, dya ra chjüntüji, dya cjó xo ra chjüntpüji. ³⁶ Na ngue dya cja ra ndüji. Nguec'ua rí chjëntjui c'o o anxe Mizhocjimi c'o dya chjüntü ni rí tü. Y rí chjëntjui nza cja Mizhocjimi, na ngue ya rguí tetjoji ya rguí bübütojoi na yeje. ³⁷ Ixi 'ñetsetjo cja o jña Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, c'ü ra te c'o aña. Ngue cja c'e pasaje nu ja mama c'ü mi tjë c'e bidyi. O dyopjü ja va mama Mizhocjimi. O mama a cjava: "Ngue o Mizhocjimizü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob", eñe Mizhocjimi cja c'o o

dyopjü e Moisés. ³⁸ Mizhocjimi dya ngue o Mizhocjimi c'o aña, ngue o Mizhocjimi c'o bübü'tjo. Ngue c'ua ixi 'ñetsetjo, zö ya ndü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob, pero bübü'tjoi y ra tetjoi, eñe e Jesús.

³⁹ Nuc'ua ja nzi c'o fariseo o xipjiji c'ua e Jesús:

—Xöpüte, me na jo gui mangue, embeji.

⁴⁰ Dya cjó cja rezga pje xe ro dyönü e Jesús.

¿De quién es hijo el Cristo?

⁴¹ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'o xöpü o ley Mizhocjimi mamaji e Cristo ri mboxbéche cja e David. ⁴² Maco nguetsjé e David o dyopjü a cjava cja Salmo: Mizhocjimi o zopjü c'ü in Jmugö o xipji:

“Mimi cja in jodyégö.

⁴³ Ri da'c'ü rí mandague hasta 'ma cja rí chöpü yo nuc'ü na ü”, eñe Mizhocjimi cja c'o o dyopjü e David.

⁴⁴ E David o nádä e Cristo o mama: “Ngue in Jmugö”, eñe. ¿Pje ne ra mama c'ü ri mboxbéche e Cristo cja e David 'ñe c'ü xo ri ngue o Jmu?, eñe e Jesús va xipji c'o nte.

Jesús acusa a los maestros de la ley

⁴⁵ Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o o discípulo; ma dyärä c'o nte. ⁴⁶ O xipjiji:

—Rí pjötpüji nguenda cja yo xöpü o ley Mizhocjimi. Anguezeji cja'püji na noji ga nzhodüji na maja o bituji. Me xo neji cjó ra mbésp'iji t'ecjañömü rgá zenguaji cja o chöjmü. 'Ma pöji cja nintsjimi, me juajnüji o lugar c'o na jo ja ra mimiji, ngue c'ua yo nte ra jñandaji anguezeji ra mamaji me na joji. Y 'ma go tsjaji o mbaxua, me xo juajnüji o lugar c'o me na jo. ⁴⁷ Anguezeji jünbüji c'o pè's'i yo ndixü yo ya ndü nu xïra. Pero me cja'püji na joji; me mezhe ga dyötüji Mizhocjimi. Na ngue c'ü ni tsjaji c'o na s'o, Mizhocjimi ra tsjapü xenda ra sufreji que na ngue 'ma dya ri xöpüteji.

21

La ofrenda de la viuda pobre

¹ Nuc'ua e Jesús o jñanda c'o rico mi junt'ü o merioji cja c'e caja nu ja mi mbeñeji Mizhocjimi. ² Xo jñanda o éjë 'na ndixü c'ü mi pöbre c'ü ya vi ndü nu xïra, o 'ñe jñunt'ü yeje merio c'o dya nda mi muvi. ³ O mama c'ua e Jesús:

—Dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. C'o yeje merio c'o o jñunt'ü ne ndixü nu pöbre, xenda ni muvi a jmi Mizhocjimi que na ngue c'o o jñunt'ü yo 'ñaja. ⁴ Yo rico o mbeñeji Mizhocjimi o unüji c'o vi mboncjü. Nu ne ndixü o unü texe c'o mi jün c'o rvi ma ndömü c'ü ro zi, eñe.

Jesús dice que el templo será destruido

⁵ Mi bübü ja nzi c'o o mama ja ma cja c'e templo. O mamaji c'ü me ma zö c'o ndojo c'o vi dyät'äji c'ü; me xo ma zö c'o mi dornao

c'e templo c'o vi unü c'o nte. O mama c'ua e Jesús:

⁶—Nujyo in jandaji, ra zädä c'o pa 'ma dya cja ra jyäns'ä yeje ndojo c'o dya ra yät'ä.

Señales antes del fin

⁷ O mamaji c'ua:

—Xöpüte, ¿jinguä ra zädä yo? ¿Pje ma señal c'ü rá jandajme ngue c'ua rá päräjme 'ma ya ri ngue ra zädä yo?

⁸ O ndürü c'ua e Jesús:

—Pjötpüji nguenda c'ü dya rí creogueji c'o ra 'ñe dyon'c'üji. Ra éjë na puncjü c'o ra jñüncügö in chjü, ra mamaji ngueje Cristo anguezeji. Y bübü c'o ra mama c'ü ya ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijömü. Dya rí cheñeji anguezeji. ⁹ Y rí dyäräji ri cjaji o chü. Xo ra mbezheji ya ri cjaji o chü. Dya rí sügueji, na ngue ni jyodü ra zädä a cjanu. Pero dya be ra nguins'i ne xoñijömü.

¹⁰ O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Yo país ra chüji co yo 'ñaja país. C'o rey ra chüji co c'o 'ñaja rey. ¹¹ Ra mbi na zézhi ne xoñijömü. Y na puncjü o jñiñi ja c'o ra sufreji o tjijmi 'ñe na puncjü o jñiñi c'o ra nzhodü o ngueme c'o me na s'ézhi. Ra jñandaji a jens'e c'o nunca jandaji nguec'ua me ra züji.

¹² Ante c'ü ra zädä yo, ra zü'c'üji yo nte ra tsja'c'üji c'ü rí sufregueji. Ra zints'iji cja yo nintsjimi ra jñün'c'üji nguenda ra pantc'aji a pjörü. Y ra zints'iji cja yo rey 'ñe yo gobernador. Nujyo, ra tsja'c'üji yo, na ngue c'ü ri ejmezüji y ri nänngäji in chjügö. ¹³ 'Ma ra zints'iji a cjanu cja c'o pje pjézhi, na sö rí xipjiji ja ga czazgö. ¹⁴ Ixtí jñunt'ü in mü'büji c'ü dya ni jyodü rí tsjijñüji ja rgui chjünrüji, ante c'ü ra jñün'c'üji nguenda. ¹⁵ Na ngue nutsö rá da'c'üji o jña c'ü rí mangueji, 'ñe o pjeñe. Nguec'ua c'o nuc'üji na ü, dya ra sö pje ra xi'ts'iji. Dya xo ra sö ra xi'ts'iji: “Dya cjanu c'ü in mangueji”, ra 'ñents'ëji. ¹⁶ Bübü 'ma ri ngue nin tataji 'ñe nin nanaji ra zints'iji cja c'o pje pjézhi. Bübü 'ma ri ngue nin cjuarmaji o ngue 'na in dyocjeji, o ngue 'na c'ü in jogueji. Bübü'c'üji c'o ra mbö't'üji. ¹⁷ Texeji ra nuc'üji na ü, na ngue nu'tsc'ëji ri ejmezüji y ri nänngäji. ¹⁸ Pero dya ra sö pje ra tsja'c'üji, 'ma dya ra ne Mizhocjimi, ni ri ngue 'naja in ñixteji ra ndö'tc'üji. ¹⁹ Zö ra tsja'c'üji yo, pero 'ma ri sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi, rí bübü'tjogueji 'ma.

²⁰ 'Ma rí jñandaji c'ü ya ri cärä o tropa texe lado a Jerusalén, ngue 'ma rí pärägueji 'ma c'ü ya ra zädä ra yät't'äji. ²¹ 'Ma rí jñandaji a cjanu, nu'tsc'ëji ri cäräji a Judea rí c'ueñe rí möji cja t'ëje. Nu'tsc'ëji ri cäräji mero a Jerusalén, rí pedye rí möji. Nu'tsc'ëji ri cäräji cja in juancjeji ri pëpjiji, dya cja ri nzhogüji a Jerusalén; ixtí möji. ²² C'o pa c'o, yo nte ra sufreji na ngue c'o na s'o c'o vi tsjaji. Ra zädä c'o t'opjü o jña Mizhocjimi. ²³ Fuejme c'o ri ndunte 'ñe c'o ri jötü o lélé c'o pa c'o.

Me ra sufreji va a Judea texeji; Mizhocjimi ra castigao yo nte. ²⁴ Cärä c'o ra mbö't'üji co tjëdyi. Cärä c'o ra dyëdyiji cja c'o nan'ño país. C'o dya menzumü a Jerusalén, ngueje c'o ra manda nu, hasta 'ma ra zädä c'ü ya mama Mizhocjimi c'ü dya cja ra mandaji.

Cómo vendrá el Hijo del Hombre

²⁵ 'Ra jñandaji c'o nunca jandaji, na ngue nan'ño rgá jñetse e jyarü 'ñe e zana 'ñe yo seje. Y cja ne xoñijömü me ra yu'u na jens'e yo mar rgá pjö's'ü e ndeje. Nguec'ua yo nte, me ra züji, dya ra mbäräji pje ra tsjaji. ²⁶ Me ra jyoji na ngue c'ü me ri süji c'o xe ra zädä. Na ngue yo bübü a jens'e ra pötü c'ü dya ri nza cja 'ma ot'ü. ²⁷ Nuc'ua ra jñandagöji rva écjö cja ngömü, ra jñandgöji c'ü me rrä zëtsi 'ñe rrä zözü. ²⁸ 'Ma ra mbürü ra zädä yo, me ri mäji rgui chepquegöji. Na ngue dya cja ra mezhe rá 'ñe emp'öji libre c'o ri sufregueji.

²⁹ O sido o ña e Jesús o xipjivi:

—Tsjijñiji ja ga cja c'e za'a c'ü ni chjü higo, 'ñe yo pje nde ma za'a. ³⁰ 'Ma in jandaji ya peje o xi, in päräji ya ra éjë c'o pa 'ma ra paja ne xoñijömü. ³¹ Je xo rga cjatjonu, 'ma ri jñandaji c'ü ya ra zädä yo ri xi'tsc'öji, ri pärägueji 'ma c'ü ya rá mandagö nutscö o 'ñevgüegö Mizhocjimi.

³² 'Dyaräji na jo c'o ri rá xi'tsc'öji dya. C'o ri cärä c'o pa c'o, dya ra ndü texe c'o, hasta 'ma cja ra zädä texe yo ri xi'tsc'öji. ³³ Ra nguarü e jens'e 'ñe ne xoñijömü, pero nín jñagö nunca ra nguarü nu.

³⁴ 'Pjötüpji na puncjü ngüenda c'ü dya ri mäpäji yo bübü cja ne xoñijömü, nza cja c'o si o t'apjü cja na tji. Dya xo ri mamaji ja rgui chöt'üji pje ri siji 'ñe pje ri jyeji. 'Ma ri tsjaji a cjanu, ra meze in mü'büji. Nguec'ua 'ma ra zädä c'e pa 'ma rá écjö na yeje, dya ri tepqueji. ³⁵ 'Ma ra éjë c'e pa, ra sufre texe yo cärä cja ne xoñijömü c'o dya ri tepque. ³⁶ Nu'tsc'eji ri chepqueji. Ri sido ri dyötüji Mizhocjimi ra dya c'üji ri zëzhgueji, ngue c'ua dya ri sufreji c'o ra zädä. Y ngue c'ua 'ma rá écjö na yeje cja Mizhocjimi, 'ma rá jün'c'üji ngüenda, dya pje rá tö't'üji.

³⁷ 'Ma ndempa e Jesús mi xöpü cja c'e templo. 'Ma xömü mi pedye mi pa oxü cja c'e t'ejé c'ü ni chjü Olivos. ³⁸ 'Ma xörü, ts'i mi 'ñeje c'o nte cja c'e templo, ma é ätpäji o jña.

22

Conspiración para prender a Jesús

¹ Ya mi ngue ro zädä c'e mbaxua c'ü mi chjü Pascua, 'ma mi siji o tjömëch' i c'o dya mi bäns'ä. ² C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi mi ne ixto mbö't'üji e Jesús. Pero mi süji c'o nte. Nguec'ua me mi jodü ja rvä sö ro mbö't'üji.

³ C'ü dya jo mi dyojui e Judas Iscariote c'ü mi ngue 'naja c'o doce o discípulo e Jesús. O 'ñünbü o mü'bü e Judas. ⁴ Nuc'ua e Judas o

dyätä c'ü dya jo, o ma cja c'o ndamböcjimi 'ñe c'o comandante cja c'e templo, o ma ñaji ja rvä tsja e Judas ngue c'ua anguezeji ro sö ro zürüji e Jesús. ⁵ Anguezeji me co mäji c'ua, o mamaji c'ü ro ngö't'üji e Judas. ⁶ Nuc'ua e Judas o mama c'ü ro tsja ja c'o nzi va xipjivi. Nuc'ua mi jodü ja rvä zidy anguezeji nu ja c'o ma bübü e Jesús, ngue c'ua ro sö ro zürüji e Jesús 'ma dya ri cärä c'o nte.

La Cena del Señor

⁷ O zädä c'ua c'e pa 'ma mi jyodü ro mbö't'üji 'na ts'imé c'ü ro zaji c'ü rví pjongüji c'e mbaxua. Xo ro ziji o tjömëch'i c'o dya mi bäns'ä. Tsjë'ma mi cjaji a cjanu. ⁸ Nuc'ua e Jesús o ma't'ü e Pedro 'ñe e Juan o xipjivi:

—Mëvi ma dyät'ävi o jñönü ngue c'ua rá süpcöji ne mbaxua.

⁹ O ndünrü c'ua anguezevi o dyönüvi:

—Ja ngue c'ua in ne rá sigöji, ngue c'ua rá ma ät'äbe?

¹⁰ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjivi:

—Dyarävi c'ü ri xi'ts'ivi. 'Ma ri sät'ävi cja c'e jñiñi, ri chjëji 'na bëzo c'ü ri tunü 'na xäñä o ndeje. Ri möji angueze, xo ri tsjögüvi cja c'e ngumü nu ja ra cjögü angueze. ¹¹ Ri xipjivi c'ua c'e bëzo c'ü menzumü nu: "C'ü rvä écjöbe, mama c'e xöpüte rá é xi'ts'ibe, zja bübü c'e cuarto nu ja ra mimi co c'o o discípulo ra ziji c'ü rgui züpüji ne mbaxua?" Je rga cjanu rgui xipjivi c'e menzumü. ¹² Nuc'ua angueze ra jít's'ivi 'na jyäxcumü c'ü na nojo c'ü ya bübü texe c'o ni jyodü. Ngueje nu ri dyät'ävi o jñönü nu, eñe e Jesús.

¹³ Anguezevi o mëvi c'ua, o ma chöt'üvi c'ua ja nzi va xipjivi. O dyät'ävi c'ua o jñönü c'o ro ziji rvä züpüji c'e mbaxua.

¹⁴ Nuc'ua 'ma mü o zädä c'e hora c'ü ro ziji c'e jñönü, o mimi c'ua e Jesús cja c'e mexa. Xo 'ñe c'o o discípulo. ¹⁵ O mama c'ua e Jesús:

—Me ri negö c'ü 'natjo c'ua rá siji c'ü rga süpcöji ne mbaxua ante c'ü rá sufregö. ¹⁶ Ri xi'tsc'öji, dya cja rá sigö c'ü rga süpcö ne mbaxua; ya ra mbötcüji ja c'o nzi ga mbö't'üji o ts'imé c'o ni züpüji ne mbaxua. Nuc'ua, ngueje nu ja manda Mizhocjimi cja rá sigöji na yeje 'ma.

¹⁷ O ndü c'ua 'na vaso, cjanu o unü 'na pöjö Mizhocjimi. O mama c'ua:

—Chüji nu, ri siji in texeji. ¹⁸ Ri xi'tsc'öji, dya cja rá sigö o ndeje o uva hasta 'ma ra zädä c'ü rá mandagö nutscö o 'ñevgüegö Mizhocjimi, embeji c'o discípulo.

¹⁹ Cjanu o jñü c'ua 'na tjömëch'i o unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xënbi c'ua c'o o discípulo, o xipjivi:

—Nujnu ngue in cuerpagö nu. Co nín cuerpagö, rá päjtc'ägöji c'ü rvi chüji. Nu na cjagueji dya, dya ri jyombeñe ri tsjagueji nu, ngue c'ua ri mbenzögöji, eñe.

²⁰ Nuc'ua 'ma ya vi nguarü vi ziji c'e tjömëch'i, e Jesús xo ndü c'e vaso. O yepe o unü 'na pöjö ja c'o nzi va jñü c'e tjömëch'i. Cjanu o xipji c'o o discipulo:

—Nujnu ngue in tsjigö nu. C'ü rga pjödü in tsji rá tügö, ngue c'ü rgui pärägueji c'ü ra peronaots'üji Mizhocjimi ja c'o nzi va mama.

²¹ 'Tsjijnñiji c'ü rá xi'tsc'öji. Nu c'ü ra nzhögügö cja o dyë yo nte ngue c'ua ra mbötcüji, ngueje 'naja yo rrä sigöji o xëdyi.

²² C'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ngue c'ü ra mbötcüji ja c'o nzi va mama Mizhocjimi. Pero juejme ne bëzo nu ra nzhögügö. Ra tsjapü Mizhocjimi me ra sufre nu.

²³ Nuc'ua anguezeji pötü va dyönüji cjó mi ngue anguezeji c'ü ro tsja a cjanu ro nzhö e Jesús.

Se discute quién sería el más importante

²⁴ C'e xömü, c'o discipulo o zöji o jña cjó mi ngue anguezeji c'ü ro tsja xo'ñi. ²⁵ Nuc'ua o mama e Jesús o xipjiji:

—C'o o rey c'o nte c'o dya ma't'ü Mizhocjimi, me mandaji yo nte. Me xipjiji c'ü pje ra tsja yo nte, maco ne c'o rey c'ü ra xiji me na jonteji. ²⁶ Nu'tsc'ëji, dya je rga cjatsc'ëji nu. Bübüts'üji c'o ra ch'unü ra mbëzhiji na nojo, pero ni jyodü ra pjösteji nza cja 'na t'i c'ü xe sëbi. Zö bübüts'ëji c'o ra mandatsc'ëji, pero ni jyodü ra mböxc'üji nza cja 'ma ri ngue 'na mbëpji. ²⁷ ¿Ja ngue c'ü mamaji c'ü xenda na nojo? ¿Cjo ngue c'ü mimi cja mexa ga zi o xëdyi, o ngue c'ü sirve o jñöñü? Ngueje c'ü mimi cja mexa. Maco ri pjöstegö a ndetsc'ëji.

²⁸ Zö dya ätcägö yo nte, zö me nugüji na ü, pero nu'tsc'ëji sido in nzhodüji co nuzgö. ²⁹ Nguec'ua ri da'c'ü ri mandaji, ja c'o nzi va dyacügö mi Tatagö. ³⁰ 'Ma rá mandagö, nu'tsc'ëji ri mimiji co nuzgö rá siji o xëdyi. Y ri tsjaji juesi ri jñünpüji ngüenda c'o in men-zumüji a Israel c'o tsja cja c'o doce estado.

Jesús anuncia que Pedro lo negará

³¹ Xo mama c'ua e Jesús c'in Jmugöji:
—Nu'tsc'e Simón, dyärä na jo c'ü ri xi'tsc'ö. E Satanäs c'ü dya jo, o ch'unü sjëtsi ra zöc'üji in texeji. Ne angueze ri xögueji co nuzgö ri pjöt'üji, nza cja ga mböt'ü o paxa 'ma pitsiji o ndëxü. ³² Nu'tsc'e Simón, ri pärägö ra mezhe 'na ndajme ra ndö'c'ü c'ü dya jo. Pero ró ö'tc'ü Mizhocjimi c'ü ri sido ri creozügö. 'Ma ra nzhögü in mü'bügie, ri pjös'ü yo nin cjuarma xo ra zëzhiji.

³³ O ndünrö c'ua e Simón Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, ri bübü dispuesto rá mëgövi, zö ra pantcavi a pjörü. Xo ri bübü dispuesto rá tügö co nu'tsc'e.

³⁴ E Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Pedro, ri xi'ts'i, ante c'ü ra huë o tare, ya na jñi rgui mamague c'ü dya in päcägö.

Se acerca la hora de prueba

³⁵ O sido o ña e Jesús o xipji c'o discipulo:

—'Ma i möcjeji i ma zopjüji yo nte, ró xi'tsc'öji c'ü dya i tsanaji o mape, ni xo i jñünüji o merio. Xo ró xi'tsc'öji c'ü dya i tsidyiji c'o ri chin'ch'iji. ¿Cjo pje c'o o bë'ts'iji 'ma?

O ndünrö c'ua anguezeji o mamaji:

—Iyö, dya pje bëtsijme.

³⁶ O ndünrö c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nudya, c'o cäjäts'üji mape ra ngana c'o. Xo ri jñünüji o merio. Na ngue dya cja ra recibidots'üji nza cja 'ma ot'ü. C'o dya jün o tjëdyi, ra mböji c'ü tëji ra ndömüji. ³⁷ Na ngue ri xi'ts'iji c'ü ni jyodü ra zädä o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava rá sufregö: "Yo nte ra mamaji c'ü me na s'o c'ü", eñe. Jä, ni jyodü ra zädä texe c'ü ya t'opjü ja rga sufregö.

³⁸ O mama c'ua c'o discipulo:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügöjme, bübü va yeje tjëdyi.

O ndünrö c'ua e Jesús o xipjiji:

—Na jotjo co nujyo.

Jesús ora en Getsemani

³⁹ Cjanu o mbedye c'ua e Jesús o ma cja c'e t'ëje c'ü ni chjü Olivos, o ma'a ja c'o nzi ma cja o tjürü. Xo möji co c'o o discipulo. ⁴⁰ 'Ma mü o zät'äji cja c'e t'ëje, o mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Dyötüji Mizhocjimi c'ü dya ri dyätäji c'ü dya jo 'ma ra zöc'üji, embeji c'o.

⁴¹ Nuc'ua cjanu o xögü co anguezeji, o ma c'ua na ts'ijë, nza cja 'ma ja c'o sobü 'na ndojo 'ma chjü c'o pana. O ndünjömü c'ua va dyötü Mizhocjimi. ⁴² O mama:

—Mi Tatats'ügö. 'Ma ri ñegue, ri ts'a's'ü c'ü dya ra zädä c'ü rá sufregö. Pero dya ri tsjague c'ua ja rgä negö; tsjague c'ua ja nzi gui ñegue, eñe.

⁴³ O 'ñetse c'ua 'na anxe c'ü vi 'ñeje a jens'e cja Mizhocjimi, o 'ñe tsjapü o zëzhi e Jesús. ⁴⁴ Me ma sufre e Jesús. Xe ma ötü Mizhocjimi co texe o mü'bü. O jenzhe, me ma puncjü ma mbibi a jömü nza cja o cji.

⁴⁵ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o dyötü Mizhocjimi, o böbü. Cjanu o ma c'ua na ja mi bübü c'o o discipulo. O chöt'üji ma jji, na ngue c'o mi cijjñiji ro sufre e Jesús. ⁴⁶ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—¿Jenga in ñceji? Ri ñangaji ri dyötüji Mizhocjimi, ngue c'ua dya ri dyätäji c'ü dya jo, 'ma ra zöc'üji.

Llevan preso a Jesús

⁴⁷ 'Ma xe ma ña e Jesús, o säjä c'ua na puncjü o nte. Mi ot'ü a xo'ñi c'ü mi chjü e Judas c'ü mi ngueje 'naja c'o doce discipulo.

Cjanu o chëzhi c'ua cja e Jesús cjanu o zü'tp'ü o jmi. ⁴⁸ Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Judas. Rvá êcjö cja Mizhocjimi. Maco va ê sütcü in jmi ngue c'ua yo va dyocjeji ra mbâcöji nguetscö e Jesús, ngue c'ua ra zinzgöji.

⁴⁹ C'o mi dyoji e Jesús, 'ma mü o jñandaji c'ü yo ra zidyiji e Jesús, o xipji c'ua:

—¿Cjo na jo rá ya'büjme co tjëdyi yo?

⁵⁰ Cjanu o tsja c'ua 'na c'o discipulo o ya'bü 'na tjëdyi 'naja c'o o mbëpji c'ü mi mero ndamböcjimi, o jñüpcü o ngö cja o jodyë. ⁵¹ O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—Iyö. Jyëziji ra tsjacöji c'ua ja c'o nzi ga neji, embeji c'o discipulo.

Nuc'ua e Jesús o jopcü c'ua c'ü o ngö c'e mbëpji. ⁵² Nuc'ua e Jesús cjanu o zopji c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o comandante cja c'e templo, 'ñe c'o 'ñaja c'o pje mi pjëzhi c'o vi 'ñe zidy e Jesús, o xipji:

—¿Jenga in cjagueji a cjanu? I pedyeji cja c'in jñiñji va ê sücöji nza cja 'ma ri nguezgö 'na mbë, va jünji in chjëdyiji 'ñe in ngarroteji.

⁵³ Pama mi bünc'öji co nu'tsc'eji cja c'e templo, maco dya mi sücügöji 'ma. Pero nudya, ngue ne hora nu ya ch'a'cüji ri tsjacöji yo. Ngue ne hora nu ya ch'unü e Satanás c'ü dya jo, ra tsja ja c'o nzi ga ne.

Pedro niega conocer a Jesús

⁵⁴ Nuc'ua anguezeji o pënc'h'iji e Jesús, cjanu o zidyiji cja o ngumü c'ü mi mero ndamböcjimi. 'Ma ya mi möji, e Pedro mi bëpjatjo na jë cja e Jesús. ⁵⁵ 'Ma mü o zät'äji, o 'ñörüji c'ua 'na sivi a nde cja c'e tji, o mimiji c'ua o pa't'üji. E Pedro xo mimi co anguezeji. ⁵⁶ 'Na ndixü c'ü mi mbëpiti nu, o jñandaji e Pedro mi junrü cja o jya's'ü c'e sivi. O nguin'chp'i c'ua o jmi, cjanu o mama:

—Nujnu, nde mi dyoji e Jesús.

⁵⁷ O ngädä c'ua e Pedro o mama:

—Dya rí pärägö nu.

⁵⁸ Dya mezhe c'ua, c'ü 'naja nte o jñanda mi junrü nu e Pedro, cjanu o xipji:

—Xo ngue'tsc'e 'naja c'o nde mi dyoji e Jesús.

O mama c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e bëzo, dya nguetscö.

⁵⁹ O mezhe c'ua 'na hora, cjanu o mama c'ua c'ü 'naja:

—Na cjuana rí pärägö, ne bëzo nu, nde mi dyoji e Jesús. Xo menzumü a Galilea nu.

⁶⁰ O mama c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e bëzo, dya rí pärägö c'ü in mangue.

Nuc'ua 'ma mi ña e Pedro, cjanu o huë c'ua 'na tare. ⁶¹ Nuc'ua e Jesús c'ü in Jmugöji o jñandaji e Pedro. Nuc'ua e Pedro o mbeñe c'o jña c'o vi xipji c'in Jmugöji: “Ante c'ü ra huë o tare, ya na jñi rgui mamague c'ü dya in päcägö”, vi 'ñeñe. ⁶² Nuc'ua e Pedro o mbedye a tji, me go huë co texe o mü'bü.

Se burlan de Jesús

⁶³ C'o bëzo c'o mi pjörü e Jesús, me mi cjapüji burla e Jesús, y mi päräji. ⁶⁴ Cjanu o ngo'tp'üji o ndö co 'na ts'imbayo. Cjanu o ya'büji o jmi, o xipji:

—'Ma o 'ñempc'e Mizhocjimi, mamague cjó ngue c'ü o mbäräts'ü, embeji.

⁶⁵ Y pje c'o nde mi xipji ma zadüji.

Jesús delante de la Junta Suprema

⁶⁶ Nuc'ua 'ma ya mü o jyans'ü, o jmurü c'ua c'o tita c'o pje mi pjëzhi cja c'e jñiñi, 'ñe c'o ndamböcjimi, 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. O zidyiji c'ua e Jesús nu ja ro jñünpüji ngüenda. O jñünpüji c'ua ngüenda o xipji:

⁶⁷ —¿Cjo ngue'tsc'e e Cristo? Xitsijme.

O ndünrü c'ua angueze o xipji:

—Zö ro xi'ts'iji, pero dya in creozüji. ⁶⁸ Nu 'ma xo ro önc'ügöji, dya xo ri chjünrügeji. Dya xo ri xäcäzüji. ⁶⁹ Nutscö rvá êcjö cja Mizhocjimi, dya ra mezhe rá ma mimi cja o jodyë Mizhocjimi c'ü me na zëzhi.

⁷⁰ Texeji o mamaji c'ua:

—¿Cjo ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi 'ma?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Jä, nguezgö c'ua ja vi mangueji.

⁷¹ Anguezeji o mamaji c'ua:

—¿Pje xe ni jyodü o testigo? Nuzgötsjëji ró äräji c'o o mama.

23

Jesús ante Pilato

¹ Cjanu o böbüji c'ua texeji, cjanu o zidyiji c'ua e Jesús cja e Pilato. ² O mbürü o xipji e Pilato c'ü vi tsja na s'o e Jesús, o mamaji:

—Nu ne bëzo nu, ró tö'tp'üjme mi onpü yo in menzumügöjme, mi xipji c'ü dya cja ra dyätäji c'ü in gobiernogue. Mama c'ü dya rá cjö't'üjme o contribución e César. Xo mama c'ü nguetsjë angueze e Cristo c'ü te'be yo nte ra manda.

³ O mama c'ua e Pilato o xipji e Jesús:

—¿Cjo in reygue cja yo menzumü a Israel?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Jä, nguetscö c'ua ja vi mangue.

⁴ Nuc'ua e Pilato, o xipji c'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte:

—Dya pje rí tö'tp'ügö c'o na s'o ne bëzo nu.

⁵ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte, sido mi xipji e Pilato c'ü vi tsja na s'o e Jesús, o mamaji:

—Nujne bëzo nu, xöpü yo nte texe cja yo in jñiñgöjme. O mbürü a ma a Galilea. Nuc'ua ma ëjë ma xöpü texe cja yo jñiñi hasta 'ma cja mü o säjä a 'ñeva a Jerusalén, xo xöpü va. Nguec'ua yo nte ne ra tsjai o chü, dya cja ra dyätäji in gobiernogue, mi eñeji ma ngöt'üji e Jesús.

Jesús ante Herodes

⁶ Nuc'ua e Pilato 'ma mü o dyärä c'o vi mamaji, cjanu o tsja c'ua t'önü:

—¿Cjo menzumü a Galilea ne bëzo?

⁷ Nuc'ua e Pilato, 'ma mü o mbärä c'ü je mi menzumü e Jesús a Galilea, o manda c'ua ro zidyji e Jesús cja e rey Herodes c'ü mi bübü a Jerusalén c'o pa c'o. Na ngue ngueje e Herodes c'ü mi manda a Galilea. ⁸ Nuc'ua e Herodes, 'ma mü o jñanda e Jesús, me co mājā na puncjü. Na ngue ya vi mezhe mi ne ro jñanda, na ngue mi ärä c'ü me mi nāntji e Jesús. Mi te'be c'ü ro tsja e Jesús o señal c'o me na nojo, ngue c'ua ro jñanda. ⁹ Nguec'ua va tsjapü na puncjü t'önü e Jesús. Pero dya go ndünrü. ¹⁰ Xo mi cārā nu c'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Me mi ñaji ma ngöt'üji e Jesús. ¹¹ E Herodes 'ñe c'o o tropa, me mi mbāxtjoji e Jesús mi cja püji menu. Cjanu o jyecheji c'ua 'na bitu c'ü me mi muvi, c'ü mi nza cja c'o je'e o rey. Nuc'ua cjanu o manda o zidyji na yeje cja e Pilato. ¹² E Pilato 'ñe e Herodes ot'ü mi üvi. Pero c'e pa c'ü, o jovi.

Jesús es sentenciado a muerte

¹³ Nuc'ua e Pilato o zojnū texe c'o ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjēzhi na nojo 'ñe c'o nte. ¹⁴ O xipjiji:

—Nu'tsc'ejī i sinquigōji ne bëzo nu, i xitsiji c'ü onpü yo nte ngue c'ua ga ne ra tsjaji revolucjón. Pero dyäräji na jo c'ü rā xi'tsc'ōji. Ró önügō na jo ne bëzo; i dyäräji in texeji. Dya pje ró tō'tp'ügō c'o in mangueji. ¹⁵ Ni xo ri ngue e Herodes, dya pje xo chō'tp'ü nu. Nguec'ua va manda i sigueji na yeje a 'ñeva. Dyäräji na jo. Dya pje tsja c'o na s'o ne bëzo, c'o rga pöt'üji. ¹⁶ Pero ante c'ü rā eme libre, rā manda ra jyüt'üji o chirrio, eñe e Pilato.

¹⁷ Tsjē'ma mi cjaji c'e mbaxua c'ü mi chjü Pascua, y tsjē'ma mi cja c'o nte mi ötüji e Pilato ro 'ñeme libre 'na bëzo c'ü ma o'o a pjörü. Nuc'ua e Pilato mi eme c'ua libre c'e nte. ¹⁸ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte, dya neji c'ü ro 'ñemeji libre e Jesús. Nguec'ua va mapjüji texeji o mamaji:

—Pöt'ü ne bëzo. Rí negōjme rí 'ñeme libre e Barrabás, eñe c'o.

¹⁹ E Barrabás vi pant'aji a pjörü na ngue vi pjütü 'na chü a Jerusalén, vi chüji c'e gobierno, y mi pöt'ü o nte. ²⁰ E Pilato ndo zopjütjo na yeje c'o nte, na ngue mi ne ro 'ñeme libre e Jesús. ²¹ Pero anguezeji o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Chät'äji cja ngronsi, chät'äji cja ngronsi.

²² Nuc'ua c'ü na jñi, o mama c'ua e Pilato o xipjiji:

—¿Pje ni mbē c'ü o tsja c'ü na s'o? Dya pje rí tō'tp'ügō c'o na s'o c'ü rga pöt'üji. Pero ante c'ü rā eme libre, rā manda ra jyüt'üji o chirrio, eñe.

²³ Pero c'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte sido mi mapjüji na jens'e, sido mi mamaji c'ü mi jyodü ro ndät'äji e Jesús cja ngronsi. O ndōji na ngue sido mi mapjüji. ²⁴ Nguec'ua e

Pilato o mama c'ü ro tsja ja c'o nzi ma dyörü anguezeji. ²⁵ O 'ñeme c'ua libre c'e bëzo ja c'o nzi ma dyörüji; maco vi tsja c'o na s'o. C'ü vi pant'aji a pjörü, ngue c'ü vi pjütü 'na chü 'ñe mi pöt'ü o nte. E Pilato xo manda c'ü ro ndät'äji e Jesús ja c'o nzi ma neji.

La crucifixión

²⁶ 'Ma ya mi sidyiji e Jesús ro ma ndät'äji cja ngronsi, o pēnch'iji 'na bëzo c'ü mi menzumü a Cirene c'ü vi 'ñeje cja juajma. Nuc'ü, mi chjü Simón c'ü. O tsjapüji e Simón ro nduns'ü c'e ngronsi ro bëpja cja e Jesús.

²⁷ Mi bëpja ma möji na puncjü o nte. Na puncjü c'o ndixü me mi ndumüji ma huēpiji e Jesús. ²⁸ E Jesús o jñanda c'o ndixü o xipjiji:

—Nu'tsc'ejī ndixü in menzumüji a Jerusalén, dyäräji c'ü rā xi'tsc'ōji. Dya rí huēji por nutscō; huētšjēgueji 'ñe rí huēpiji in ch'igueji. ²⁹ Na ngue ra zādä c'o pa 'ma me rí sufregueji. Nguec'ua ra mamaji: “Xenda rvā jo 'ma dya ro muxt'i yo ndixü 'ñe 'ma dya ro ndunteji 'ñe 'ma dya ro jötüji o lēlē”, ra 'ñeñeji. Na ngue ra sufreji na puncjü. ³⁰ Nuc'ua ra mama c'o nte: “Quera ro yēbi yo t'eje 'ñe yo ts'it'eje ro ndivguiji. Xe na jo que na ngue c'ü rā sufregōji yo na s'ēzhi”, ra 'ñeñeji. ³¹ Nutscō, zō dya pje ró cjagō, pero rā sufregō na puncjü. Nadya yo menzumü va yo tuns'ü na puncjü o nzhubü, ¿pje ra tsjapüji yo?, eñe e Jesús.

³² 'Ma mü o zidyiji e Jesús, xo mi sidyiji yeje bëzo c'o xo ro ndät'äji cja ngronsi. Nuc'o, vi tsja na s'o c'o. ³³ Nuc'ua 'ma mü o zāt'äji nu ja mi chjü T'ejeñinte, o ndät'äji cja ngronsi nu, e Jesús 'ñe c'o vi tsja na s'o. 'Naja c'ü o ndät'äji cja ngronsi cja a lado o jodyē e Jesús; 'naja c'ü o ndät'äji c'ü 'nanguarü. ³⁴ O mama c'ua e Jesús:

—Mi Tatats'ü in bübü a jens'e, rí ö'tc'ü rí perdonaogue yo. Na ngue dya päräji c'ü cjacü yo, eñe.

Nuc'ua c'o tropa o eñeji cjō ngue c'ü ro tsjapü o cjaja c'o o bitu e Jesús. ³⁵ C'o nte mi böbü mi jandaji e Jesús. Anguezeji 'ñe c'o pje mi pjēzhi, me mi cja püji burla e Jesús mi mamaji:

—Maco mamaji o mbös'ü na puncjü o nte nu, maco dya sö ra 'ñemetsjē ra dagü cja ne ngronsi. Maco mi mama ngueje nu o juanjü Mizhocjimi ra manda, maco dya dagü dya cja ne ngronsi, eñeji.

³⁶ C'o tropa xo mi cja püji burla e Jesús. Mi chēzhji cja o jmi e Jesús, mi unüji ro zi o vino c'o dya nda ma jo. ³⁷ Mi xipjiji:

—Nu 'ma ngue'tsc'e o rey yo menzumü a Israel, ts'ügütsjē dya, dyagü cja ne ngronsi.

³⁸ A xes'e cja o ñi c'e ngronsi, mi cuat'ü 'na xiscōmü c'ü mi t'opjü o letra c'e jña griego, 'ñe o latín 'ñe hebreo. Mi t'opjü a cjava: “Nujnu, o Rey yo menzumü a Israel nu.”

³⁹ Nuc'ua 'naja c'o vi tsja na s'o c'ü xo mi dät'ä nu, o zadü e Jesús o xipji:

—Nu 'ma ngue'tsc'e e Cristo, 'femetsejê dya, dyagü cja ne ngronsi. Xo rí 'ñevguegöbe libre.

⁴⁰ O ndünrü c'ua c'ü 'naja c'ü mi dät'ä nu, o huench'i o xipji:

—Nu'tsc'e, dya in sügue Mizhocjimi. ¿Jenga in sadügue ne bëzo? Nujnu, xo na sufre yo rrä sufregövi. ⁴¹ Nutscövi, rí meracidovi rá sufregövi yo, na ngue ró cjavi c'o me na s'o. Pero ne bëzo, dya pje tsja nu.

⁴² O sido o ña c'ua c'e bëzo o xipji e Jesús: —Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, rí ö'tc'ü c'ü rí mbenzegö 'ma rí nzhogue na ye rí ë mandague, eñe.

⁴³ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji: —Dyärä na jo c'ü rá xi'tsc'ö. Ne pa dya, rí bübügue co nutscö a jens'e nu ja me na zö.

Muerte de Jesús

⁴⁴ Nuc'ua 'ma mü o zünü jñisiarü, o bëxömü c'ua texe cja ne xoñijömü hasta 'ma mü o zünü jñi c'ü nzhä. ⁴⁵ O bëxömü e jyarü. Yo chödü a nde c'e manta c'ü mi cjot'ü a mbo cja c'e templo nu ja me ma sjü. ⁴⁶ Nuc'ua e Jesús o mapjü na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e mi Tatats'ügö, sinngui dya in aljma.

Nuc'ua 'ma mü o nguarü o mama c'o, cjanu o ndü c'ua.

⁴⁷ Nuc'ua c'ü mi manda c'o tropa, 'ma mü o jñanda c'o me na nojo, o ma't'ü Mizhocjimi o mama:

—Ne bëzo, na cjuana c'ü dya tsja c'o na s'o.

⁴⁸ Na puncjü o nte c'o vi ma jñanda pje ro tsjapüji e Jesús. 'Ma mü o jñandaji ja na ndü, o nzhogüji mi ya'büji o tijmjiji. Na ngue me mi stüji 'na pje ro zädä. ⁴⁹ C'o mi dyoji e Jesús, ma bóbütöji na jê, xo jñandaji. Xo 'ñe c'o ndixü c'o mi pöji e Jesús ndeze 'ma mü o mbürü o xöpü c'o nte a Galilea.

Jesús es sepultado

⁵⁰ Mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü José. Mi menzumü a Arimatea c'ü mi tsja cja c'e estado de Israel. Ma jonte c'e bëzo, y mi cja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Mi ngue 'na c'o mi pjêzhi na nojo c'o mi jün ngüenda. ⁵¹ Pero dya go ne c'o vi tsja c'o 'ñaja, 'ma mü o mamaji mi jyodü ro mbö't'üji e Jesús. Mi te'be c'ü ro ë manda nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi. ⁵² Nuc'ü, o ma c'ua cja e Pilato o ma dyötü c'ü o cuerpo e Jesús. ⁵³ Cjanu o ma ts'üpcü c'ü o cuerpo cja c'e ngronsi. Cjanu o mböch'ü 'na bitu. Cjanu o ma ngöt'ü cja 'na cueva c'ü vi dyöt'üji cja peña, c'ü dya cjö be mi cöt'üji. ⁵⁴ Nu c'e pa c'ü, ngue 'ma mi preparao c'o menzumü a Israel, na ngue c'ü na jyas'ü mi ngue c'e pa 'ma söyaji. Ya mi ngue ro nguibi e jyarü, ya mi ngue ro mbürü c'e xabaro.

⁵⁵ C'o ndixü c'o mi pöji e Jesús ndeze 'ma mü o mbürü o xöpü c'o nte a Galilea,

xo möji e José. O ma nuji c'e cueva ja ngöt'üji o cuerpo e Jesús. ⁵⁶ Cjanu o nzhogüji a Jerusalén, o dyät'äji o perfume 'ñe o ungüento, ngue c'ua ro ma ngosp'üji o cuerpo e Jesús. Nuc'ua c'ü na ye nu pa, 'ma mi söya yo menzumü a Israel, o söya c'ua c'o ndixü ja c'o nzi ma mama cja c'o o mandamiento Mizhocjimi.

24

La resurrección de Jesús

¹ Nuc'ua c'ü ot'ü pa nu ngo'o 'ma ya ma jya's'ü, o ma c'o ndixü cja c'e cueva, o ndunüji c'o perfume c'o vi dyät'äji. Xo möji c'o 'ñaja ndixü. ² 'Ma mü o zät'äji cja c'e cueva, o chöt'üji ya vi chjen'chp'eji c'e tralaja c'ü mi c'ot'ü c'e cueva. ³ Pero 'ma mü o cjogüji a mbo, dya chöt'üji c'ü o cuerpo e Jesús c'in Jmugöji. ⁴ Go züji c'ua, dya mi pärä pje ro tsjaji. 'Nango jñetse c'ua yeje anxe c'o mi 'ñetse nza cja o bëzo, mi bóbüvi o jmiji, me mi juëns'i o bituvi. ⁵ Me go pizhi c'ua c'o ndixü o ñücüji a jömü. O mama c'ua c'o anxe o xipjiji:

—¿Jenga in jodüji a nde cja yo añima nu c'ü bübütö? ⁶ Dya bübü va c'ü; ya tetjo. Mbeñeji na jo c'o o xi'tsc'eji e Jesús 'ma mi bübü a Galilea. ⁷ O xi'tsc'eji c'ü vi 'ñeje cja Mizhocjimi pero mi jyodü ro nzhöji angueze cja c'o nte c'o cja na s'o, ro ndät'äji cja ngronsi. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, ro tetjo ro bübütö na yeje, eñe c'o anxe va xipjivi c'o ndixü.

⁸ O mbeñe c'ua c'o ndixü c'o vi mama e Jesús. ⁹ Cjanu o mbedyeji nu, o möji c'ua nu ja mi cärä c'o once apóstole 'ñe c'o 'ñaja, o ma xipjiji c'o vi mama c'o anxe. ¹⁰ C'o o ma xipji c'o apóstole, mi ngueje e María Magdalena 'ñeje e Juana 'ñe e María c'ü nu nana e Jacobo. Xo mi ngue c'o 'ñaja ndixü c'o mi dyoji. ¹¹ C'o apóstole o nguüjñji c'ü mi jyo c'o ndixü. Nguec'ua dya go creoji c'o o xipjiji.

¹² Pero e Pedro ixco cjuan'di go ma cja c'e cueva. 'Ma mü o zät'ä nu, o dänä o jñanda a mbo. C'ü o jñanda, nguextjo c'e manta c'ü vi mböch'üji o cuerpo e Jesús. Cjanu o ma c'ua, me mi cjijñi pje mi ne ro mama c'o vi jñanda.

En el camino a Emaüs

¹³ C'e pa c'ü, yeje anguezeji mi mëvi cja 'na ts'jñiñi c'ü ni chjü Emaüs. C'e jñiñi mi jyadüvi once kilómetro a Jerusalén. ¹⁴ 'Ma mi pëvi, mi pötma mamavi ja va ndät'äji e Jesús cja ngronsi 'ñe ja va ngöt'üji cja cueva. Xo mi mamavi ja ga cja c'o vi mama c'o ndixü c'ü vi te e Jesús. ¹⁵ 'Ma mi ñavi 'ñe mi pötma dyönüvi, nuc'ua e Jesús o chëzhi ts'ë c'ua, cjanu o möji c'ua. ¹⁶ Anguezevi o jñandavi e Jesús, pero dya mbärävi c'ü mi ngue e Jesús. ¹⁷ O mama c'ua e Jesús o xipjivi:

—¿Pje ni mbë c'o pötqoi mamavi gui mëvi, nguec'ua me in ndumüvi?, eñe e Jesús.

¹⁸ Naja c'o bëzo mi chjü e Cleofas. O ndünrü c'ua o xipji e Jesús:

—¿Cjo dya in bübügue va a Jerusalén? Maco texe yo nte päräji c'o o zädä va yo pa yo.

¹⁹ O ndünrü c'ua e Jesús o dyönüvi:

—¿Pje ni mbë c'o o zädä?

O ndünrüvi c'ua o xipjivi:

—Ngueje c'o o tsjapüji e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret. Mizhocjimi o 'ñeme ro zopjü yo nte. Mi cja ja c'o nzi ma ne Mizhocjimi; mi ña na jo o jña Mizhocjimi y mi cja c'o me na nojo. Nguec'ua yo nte me mi näntji c'ü, me mi mamaji c'ü me ma jo c'ü. ²⁰ C'o ndamböcjami 'ñe c'o 'ñaja in menzumü c'o pjëzhi na nojo, o zidyji e Jesús na ja jñünpüji ngüenda. Y o mbö't'üji cja ngronsi. ²¹ Nutscöjime mi dyocjöjme e Jesús, mi pëzhgöjme mi ngue angueze c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ro salvazüji nutscöji ri menzumüji a Israel, ro 'ñevgueji libre cja c'o nugüji na ü. Pero ya pa jñi pa ndeze 'ma mü o ndü. ²²⁻²³ Mi xörü, ts'i vi mbedye ja nzi ndixü c'o in dyocjöjme o möji cja c'e cueva nu ja ngöt'üji e Jesús. Dya chöt'üji c'ü o cuerpo pero 'ma mü o nzhogüji, o xitsijme c'ü o jñetse yeje anxe c'o o xipjiji c'ü ya te e Jesús ya bübütjo na yeje. Nguec'ua ró sügöjme ró mamajme: “Xa'ma ya te e Jesús. Pero, ¿pära cjo na cjuana?”, ró mamajme a cjanu.

²⁴ Nguec'ua bübü ja nzi c'o in dyocjöjme c'o o ma cja c'e cueva o ma nuji. O chöt'üji ja c'o nzi va mama c'o ndixü, dya cja mi o'o e Jesús a mbo cja c'e cueva. Pero dya jñandaji c'ü. Nguec'ua, ¿pära cjo ya tetjo?

²⁵ O ndünrü c'ua e Jesús o xipjivi:

—Nu'tsc'evi, dya in pärävi na jo c'o o dyopjü c'o profeta. Dya i jyëzi ro zi'ch'i in mü'büvi c'o jña. Nguec'ua dya in creovi texe c'o o dyopjüji. ²⁶ Mi jyodü e Cristo me ro sufre rvä ndü, cja rrü ma c'ua a jens'e nu ja ra manda, eñe e Jesús.

²⁷ Nuc'ua e Jesús o xipjivi pje mi ne ro mama c'o o jña Mizhocjimi c'o vi dyopjü e Moisés 'ñe c'o vi dyopjü texe c'o profeta. Nde vi dyopjüji ja rvä cja e Cristo.

²⁸ Ya mi ngue ro zät'äji cja c'e ts'ijñiñi nu ja mi möji. E Jesús mi cjäpü c'ü ro cjogütjo xe ro ma c'ü 'na jñiñi. ²⁹ Nuc'ua anguezevi o züjmüvi c'ua o xipjivi:

—Oxque co nutscöbe na ngue ya nzhä, dya ra mezhe ra xömü, eñevi.

Nguec'ua o cjogüji a mbo cja c'e ngümü ro oxüji. ³⁰ Nuc'ua 'ma ya ma jüji cja mexa, e Jesús o jñü c'ua 'na tjömëch'i, cjanu o unü 'na pöj Mizhocjimi, cjanu o xënbivi c'ua.

³¹ Nuc'ua ixco xogü o ndövi, cja mbärävi c'ua c'ü mi ngue e Jesús c'ü mi ñaji. Nuc'ua 'nangua ojto c'ua e Jesús; dya cja jñandavi. ³² Nuc'ua o pötü va mamavi:

—'Ma ró ñaji e Jesús cja 'ñiji, 'ma o xitsivi pje ne ra mama c'o o jña Mizhocjimi, me go zi'ch'i in mü'büvi y me ró mäcjövi, eñevi.

³³ Ixco nzhogüvi o mëvi c'ua a Jerusalén. 'Ma mü o zät'ävi, o chöt'üvi ya vi jmurü c'o once apöstele 'ñe c'o mi dyoji. ³⁴ O mama c'ua anguezeji o xipjiji c'o yeje c'o cja vi säjä:

—Ya tetjo c'ü in Jmugöji. E Pedro o jñanda c'ü bübütjo c'ü, embeji c'o yeje.

³⁵ Anguezevi o mamavi c'ua c'ü vi chjëji e Jesús cja 'ñiji pero dya mi pärävi cjo mi ngue c'ü. Cja mbärävi 'ma mü o xënbivi c'e tjömëch'i cjanu o unüvi.

Jesús aparece a los discípulos

³⁶ 'Ma mi mamaji c'o, jo ni 'ñetse c'ua e Jesús a nde anguezeji o zengujaji.

³⁷ Nuc'ua anguezeji me go züji. Mi pëzhiji mi ngue 'na espíritu c'ü mi 'ñetse nza cja 'na nte. ³⁸ Nuc'ua e Jesús o mama c'ua:

—Dya ri süji; dya ri tsjijñiji. ³⁹ Jñandgaji c'ü nguetscö e Jesús. Chjönngüji ngue c'ua ri pärägueji c'ü dya nguezgö 'na espíritu. Na ngue bübü in ts'ingue 'ñe in nzhö'dyë.

⁴⁰ 'Ma mü o mama a cjanu, cjanu o jíchji o dyë 'ñe o ngua. ⁴¹ Anguezeji me co mäji c'ua na puncjü. Pero o nguujñiji: “Pära, ¿cjo na cjuana yo ri jandagöji 'ñe yo ri äräji”, eñeji. Nguec'ua dya nda mi creoji cjo vi te e Jesús. O mama c'ua e Jesús:

—¿Cjo bübü pje rá sigö?

⁴² Nuc'ua o unüji 'na përaso o jmö c'ü vi jñaxaji, cja na 'ñe 'na përaso o panal c'ü mi po'o o miel. ⁴³ O jñü c'ua e Jesús c'e jmö 'ñe c'e panal, cjanu o zi c'ua; anguezeji o jñandaji. ⁴⁴ O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma ot'ü mi bübügö co nu'tsc'ejl, ró xi'tsc'öji c'ü mi jyodü ro zädä c'o t'opjü cja c'o ley c'o o dyopjü e Moisés, 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta, 'ñe c'o t'opjü cja yo salmo. C'o ró xi'tsc'öji, ngueje yo ya zädä.

⁴⁵ Nuc'ua e Jesús o zopjüji, nguec'ua va mbäräji pje mi ne ro mama c'o mi t'opjü cja o jña Mizhocjimi. ⁴⁶ Cjanu o xipjiji:

—C'ua ja nzi ga t'opjü o jña Mizhocjimi, mi jyodü ro tügö nuzgö e Cristo, cja rrü tetcjö c'ü na jñi nu pa. ⁴⁷ Xo ni jyodü ra zopjüji yo nte ra xipjiji ra 'ñench'ezüji o mü'büji ra jyëziji c'o na s'o. A cjanu ra perdonaoji c'o na s'o c'o vi tsjaji. Ot'ü ra zopjüji yo cärä a Jerusalén, cja rrü ma zopjüji yo cärä texe cja ne xoñijömü. ⁴⁸ Ngue'tsc'ejl i jñandgueji yo o zädä, ngue'tsc'ejl ri zopjüji yo nte. ⁴⁹ Rá täjä o Espíritu Mizhocjimi ra ëjë ra ë bübü cja in mü'büji ja c'o nzi va mama Mizhocjimi. Ri che'beji va a Jerusalén hasta 'ma cja ra ëjë a jens'e, ra 'ñe dya c'üji o poder ja rgui zopjüji yo nte.

Jesús sube a los cielos

⁵⁰ 'Na nu pa, e Jesús o möji c'o apöstele o zät'äji c'ü 'nanguarü a Betania. Nuc'ua e Jesús o c'ua's'ä c'ua o dyë o dyötpü

Mizhocjimi c'o o apóstole. ⁵¹ 'Ma mi
ötpüji Mizhocjimi, ixco ma c'ua e Jesús go
zidyi Mizhocjimi a jens'e. ⁵² Anguezeji o
ndüñijömjüji o ma't'üji c'ua e Jesús. Cjanu o
nzhogüji a Jerusalén, me mi mäji. ⁵³ Sido
mi pöji cja c'e templo mi unüji 'na pöjö
Mizhocjimi. Je va cjanu, amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN JUAN

La Palabra de Dios hecha hombre

¹ Mi jinguã 'ma dya be mi ät'ä Mizhocjimi e jens'e 'ñe ne xoñijömü, ya exmi bübü e Jña'a. E Jña'a ngueje o T'i Mizhocjimi. E Jña'a mi bübüvi Mizhocjimi. Ngueje Mizhocjimi nu e Jña'a. ² Nunu, ya exmi bübüvi Mizhocjimi. ³ Texe yo bübü ngueje e Jña'a o dyät'ä. ⁴ Ngue angueze c'ü dacüji c'ü ri bübüji. Ngueje angueze c'e jya's'ü ngue c'ua ra só rá päräji Mizhocjimi. ⁵ C'e Jña je jya's'ü cja e bëxömü. E bëxömü, dya só'o ra ts'a's'ü e jya's'ü.

⁶ Mi bübü 'naja bëzo c'ü mi chjü Juan. Mizhocjimi o juajnü c'e bëzo. ⁷ O xipji c'o nte ja ma cja c'e jya's'ü, ngue c'ua ro 'ñench'e o mü'büji c'ü. ⁸ E Juan dya mi ngueje c'e jya's'ü. C'ü vi juajnü Mizhocjimi c'ü, ngue c'ü ro xipji c'o nte ja ma cja c'e jya's'ü. ⁹ E Jña'a c'ü ngue c'e jya's'ü c'ü na cjuana, ya mi ngue ro mbürü ro pëpji va. Nuc'ü, ngue c'e jya's'ü, ngue c'ua yo nte só ra mbärä Mizhocjimi.

¹⁰ Mi bübü cja ne xoñijömü. Ngueje angueze o dyät'ä ne xoñijömü. Pero c'o mi cärä cja ne xoñijömü, dya o tsjapüji ngüenda que ngueje c'e jya's'ü c'ü na cjuana. ¹¹ Nuc'ua o mimi cja ne xoñijömü; o jmus'ü cja c'o menzumü a Israel. Pero anguezeji dya go säjäji, zö mi ngue o menzumüji c'ü. ¹² Pero texe c'o o säjä, 'ñe o 'ñench'e o mü'büji; nuc'o, o unüji c'ü nguejeji o t'i Mizhocjimi. ¹³ C'ü ni tsjacoji o t'izgöji Mizhocjimi, dya ngue c'ü vi muxcüji c'o in tataji; ngue c'ü je ga ne a cjanu Mizhocjimi.

¹⁴ C'e Jña'a c'ü ngue e Jesucristo, o ë jmus'ü cja ne xoñijömü nza cjazgöji ri nteji. O mimi a nde nu ja ri cäräjme. Rö nugöjme c'ü me na zö angueze. Me na zö na ngueje nguetjo c'ü 'natjo o T'i Mizhocjimi. Nuc'ü, ró unnc'öjme ngüenda c'ü me s'iyazügöji, y na cjuana c'o o mama. ¹⁵ E Juan o mama c'o ma cjuana ja ga cja e Jesucristo. O mama na zëhji:

—Nunu ngueje nu mi xi'ts'igöji nu 'ma ró xi'ts'ijji: “Nu c'ü va bëpjazügö ra ot'ü, na ngueje ya exmi bübü 'ma dya be rmi bübügö.”

¹⁶ E Jesucristo me s'iyazüji; dacüji texe c'o ni jyodü in mü'büji. ¹⁷ Mi jinguã e Moisés o unü c'ü o ley Mizhocjimi c'o in mboxatitagöji. Nudya, ya ëjë e Jesucristo. Nguec'ua rgä pärägöji me s'iyazüji Mizhocjimi, y na cjuana c'o ya mama. ¹⁸ Dya cjo janda Mizhocjimi. Pero c'ü 'natjo o T'i Mizhocjimi o jitscöji ja ga cja Mizhocjimi. Angueze pätpä o mü'bü Mizhocjimi.

Juan el Bautista habla en favor de Jesucristo

¹⁹ 'Na nu pa'a, c'o mi menzumü a Jerusalén o ndäjäji c'o ro ma tsjapü t'onü e Juan. O ndäjäji o mböcjimi 'ñe o Levita o zät'äji cja e Juan, o dyönüji:

—¿Cjó ngue'tsc'e?

²⁰ E Juan exo xipijji c'ü na cjuana. O mama:

—Nuzgö, dya nguetscö e Cristo.

²¹ O dyönüji c'ua:

—¿Cjó ngue'tsc'e 'ma? ¿Cjo ngue'tsc'e Elías?

O mama:

—Nuzgö, dya nguetscö.

Xo o dyönüji:

—¿Cjo ngue'tsc'e c'e profeta c'ü ri te'bejme ra ëjë?, eñeji.

O ndünrü e Juan, o mama:

—Jiyö. Dya nguetscö.

²² O xipijji c'ua:

—Xitscöjme cjo ngue'tsc'e, ngue c'ua rá xipijjime nu c'o o ndäcäjme. ¿Pje in mamague dya, cjo ngue'tsc'e?

²³ O mama c'ua e Juan:

—In pärägueji ja va mama c'e profeta Isafas. O mama c'ü ro bübü cja ndajyadü 'na nte c'ü ri mapjü ri xipji yo nte: “Jyëzji c'o 'ñiji c'o na s'o, na ngueje ya ra ëjë c'in Jmugöji”, ro 'ñeñe. Nguetscö c'e nte c'ü o mama c'e profeta, eñe e Juan.

²⁴ Ngue c'o fariseo c'o vi ndjä o mböcjimi 'ñe o Levita cja e Juan. ²⁵ O dyönüji:

—¿Jenga in jichige co ndeje yo nte 'ma dya ngue'tsc'e e Cristo, 'ma dya xo ngue'tsc'e e Elías, ne ri ngue'tsc'e c'e profeta?, mi eñeji.

²⁶ O ndünrü c'ua e Juan, o mama:

—Nutsö ri jichi yo nte cja ndeje. Bübü a nde nu va in cärägueji 'naja nu c'ü dya in pärägueji; ²⁷ ngueje nu va bëpjazügö. Nutsö dya pje pjëtscö. Nuc'ü, me pjëzhi na nojo.

²⁸ Nuyo, je o zädä a Betäbara, 'naja jñiñi cja c'ü 'nanguarü c'e ndare c'ü ni chjü Jordán, nu ja je mi jichi yo nte, e Juan.

Jesús, el Cordero de Dios

²⁹ C'ü na yejnu pa'a o jñanda e Juan, ma ëjë e Jesús nu ja mi bübü angueze. O mama c'ua e Juan:

—Jñandaji dya. Va ëjë nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra ndunbü o nzhubü yo cärä cja ne xoñijömü. Ngueje o Ts'imë Mizhocjimi. ³⁰ Ngueje nu ró xi'ts'ijji nu, va bëpjazügö 'naja bëzo c'ü ra zopjü yo nte. Ya exmi bübü, 'ma dya be rmi bübügö. Ngueje nu xenda pjëzhi que na nguetscö. ³¹ Nuzgö dya mi pärägö c'ü pje pjëzhi nu. Rvã ëjëgö rvã jichite cja ndeje ngue c'ua yo menzumü a Israel ra mbäräji angueze.

³² O sido o ñatjo e Juan, o mama:

—Ró janda o Espiritu Mizhocjimi c'ü ma sjöbü a jens'e nza cja 'na mbaro. Je o ë söya

a xes'e angueze. ³³ Nuzgö, dya mi pārāgö c'ü pje pjēzhi nu. Pero Mizhocjimi, nu c'ü o juancö ró ē jichi cja ndeje yo nte, ya vi xitsi: "Nu c'ü ri jñanda ra zāt'ā in Espiritugö c'ü ra söya a xes'e angueze ngueje c'ü ra ndājā o Espiritu Mizhocjimi ra bübü cja o mü'büji." ³⁴ Ró jandagö o ējē o Espiritu Mizhocjimi co nu e Jesús, nguec'ua rí xi'ts'iji na cjuana, exi ngueje nu o T'i Mizhocjimi nu.

Los primeros discípulos de Jesús

³⁵ C'ü na yejnu pa'a mi bübütjo nu, e Juan co yeje c'o o discípulo. ³⁶ O jñanda e Juan mi cjugü e Jesús. O mama c'ua:

—Pa nu, o Ts'imē Mizhocjimi.

³⁷ O dyārā c'ua yeje c'o o discípulo e Juan. Ya ndünt'üvi c'ua a xütjü e Jesús. ³⁸ O ñezhe c'ua e Jesús. O jñanda mi tjünt'üvi a xütjü. O xipjivi:

—¿Pje in jodüvi?

Anguezevi o mamavi:

—Xöpüte, ¿ja je ngue c'ua in bübü?, o ñembevi.

³⁹ O mama c'ua e Jesús:

—Xä'dävi ngue c'ua rí jñandavi ja je rí bübü.

Ya o möji c'ua. Ya o jñandavi nu ja je mi bübü. C'e pa'a c'ü, o nguejmetjoji nu e Jesús, na ngueje ya mi zümü dyēch'a c'ü xörü.

⁴⁰ E Andrés, c'ü nu cjuarma e Simón Pedro mi ngueje 'naja c'o yeje c'o vi dyārā nu c'o o mama e Juan, cja nu o ndünt'üvi a xütjü e Jesús. ⁴¹ E Andrés o chöt'ü e Simón c'ü nu cjuarma. O xipji:

—Ya ró chjēgöjme nu c'ü o ndājā Mizhocjimi, eñe. Nuc'ü, ngue c'ü xiji Mesías.

⁴² Nuc'ua e Andrés o zidy e Simón o mévi c'ua ja mi bübü e Jesús. E Jesús o jñanda c'ua. O xipji:

—Ngue'tsc'e e Simón, nu t'its'ü e Jonás. Rguí chjüts'c'e e Cefas, eñe.

Ne jña Cefas ne ra mama Pedro.

Jesús llama a Felipe y a Natanael

⁴³ C'ü na yejnu pa'a o ne c'ua e Jesús o ma a Galilea. O chjēvi e Felipe. O xipji:

—Chjünt'ü in xütjü.

O mévi c'ua. ⁴⁴ E Felipe mi menzumü a Betsaida, nu ja mi menzumü e Andrés ñe e Pedro. ⁴⁵ E Felipe o ma xipji e Natanael:

—E Moisés o dyopjü cja o ley Mizhocjimi c'ü ra ējē Mesías. Je xo va dyopjü c'o profeta. Ya ró chjējme dya c'ü. Ngueje e Jesús c'ü menzumü a Nazaret, c'ü o t'i e José.

⁴⁶ E Natanael o xipji e Felipe:

—¿Cjo sö ra bübü a Nazaret c'ü na jo?

O ndünrü c'ua e Felipe:

—Xä'dä rí ñu'u.

⁴⁷ E Jesús o jñanda ma ējē e Natanael. O mama c'ua:

—Va ē c'ua 'naja yo menzumü a Israel nu na cjuana. Nunu, dya onpüte nu.

⁴⁸ E Natanael o xipji e Jesús:

—¿Ja cja dya, c'ü ya in pācāgö?

O ndünrü c'ua e Jesús. O xipji:

—'Ma dya be mi zon'c'ü e Felipe, nu 'ma mi bübügie cja ngua c'e higo, ró jantc'a 'ma, y ri pā'tc'ā in mü'bü.

⁴⁹ O ndünrü e Natanael, o xipji:

—Xöpüte, exi ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi. Nu'tsc'e, ngue'tsc'e i ñe ngue c'ua rí mandazüji rí menzumüji a Israel.

⁵⁰ O ndünrü e Jesús, o xipji:

—In ejmezü dya, na ngueje mi pā'tc'ā in mü'bü 'ma mi bün'c'e cja ngua c'e higo. Pero xenda na nojo c'o rí jñanda.

⁵¹ 'Na cjuana rí xi'ts'iji, rí jñandaji ra xogü a jens'e; ñe rí jñandaji c'o anxe Mizhocjimi ra möji a jens'e, ra nzhogüji nu ja rá bün'c'ö, nutschö rvā ēcjö cja Mizhocjimi.

2

Un casamiento en Caná de Galilea

¹ C'ü na jñi nu pa'a o tsjaji 'naja chjüntü a Caná c'ü tsja a Galilea. Je o ma nu c'ü nu mamá e Jesús. ² Xo o zojnüji cja c'e chjüntü e Jesús co c'o o discípulo. ³ O tjezetjo c'ua c'e vino. C'ü nu mamá e Jesús o xipji:

—Ya ndezeji o vinoji.

⁴ E Jesús o xipji c'ua:

—¿Jenga in xitsigö a cjanu? Dya be sädä c'e hora 'ma ra 'mārā cjó nguetscö.

⁵ C'ü nu mamá e Jesús o xipji c'o mi pjöxte:

—Rí tsjaji texe c'ü ra xi'ts'iji e Jesús.

⁶ Mi jārā nu, ñanto tras'äbā c'o mi ngueje ndojo c'o mi xich'iji ndeje. Nu c'e ndeje c'o mi po'o nu, mi ngue para ro xindyé c'o mi menzumü a Israel, c'ua nzi va manda o ley anguesji. C'o tras'äbā mi süjü ochenta o 'na ciento litro nzi 'naja. ⁷ E Jesús o xipji c'o mi pjöxte:

—Nu'ts'c'ejji, nichiji ndeje yo tras'äbā.

Cjanu o nichiji c'ua. Nde o jaxcüji na jo c'o tras'äbā. ⁸ E Jesús o xipjiji c'ua:

—Dyö'büji dya, chunbüji c'ü manda cja ne chjüntü.

Cjanu o ndunüji c'ua. ⁹ C'ü mi manda, o zö'ö ts'iquē c'ü e ndeje c'ü vi mbēzhi vino. Dya mi pārā ja je vi tūji. Pero c'o mböxte mi pārāji na ngueje vi dyö'büji c'e ndeje. O tsja c'ua c'ü mi manda, o ma't'ü c'ua c'ü e t'i'i c'ü cja vi chjüntü. ¹⁰ Cjanu o xipji c'ua:

—'Ma cjaji chjüntü, ot'ü xisp'iji vino c'ü na jo'o. Nuc'ua 'ma ya ra nijmiji, cja rrö xisp'iji c'ü dya nda jo. Nu'tsc'e mi pēs'itjo c'ü xenda na jo vino. Cja na unügie dya.

¹¹ Nujyo, o tsja'a e Jesús a Caná c'ü tsja a Galilea. Nguejyo o mbürü o jizhi c'ü dya nunca mi janda c'o nte. A cjanu o mbārāji c'ü me na nojo angueze. C'o o discípulo o ñejmeji c'ua angueze.

¹² Nu 'ma o nguarü yo, o zöbüji a ma a Capernaum e Jesús ñe c'ü nu mamá ñe c'o

o cjuarma 'ñe c'o o discipulo. Nunu, o mimiji ja nztijo pa'a. Dya o mezheji.

Jesús purifica el templo

¹³ Ya mi ngue ro zädä c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua c'ü cja yo menzumü a Israel. Nuc'ua o ma a ma a Jerusalén e Jesús. ¹⁴ O chöt'ü c'o mi pö o nzhünü 'ñe o ndénchjürü 'ñe o mbaro cja c'e templo. C'o mi pötü o merio xo nde mi junrü nu c'o. ¹⁵ E Jesús o dyät'ä c'ua 'naja o chirrio. Cjanu o ndas'üji va pjongüji cja c'e templo texeji co c'o o nzhünüji 'ñe c'o o ndénchjürüji. Cjanu o pjö'tp'ü o merio c'o mi pötü o merio. O tunbüji c'o o mexaji. ¹⁶ O xipji c'ua c'o mi pö'ö c'o mbaro:

—Nuyo, pjongüji va yo. Nu'tsc'eji, dya ri tsjapcüji chöjmü nu o ngümü mi Tatagö.

¹⁷ Nuc'ua c'o o discipulo o mbeñeji c'ua c'o ya t'opjü, c'ü mama a cjave: “Na ngueje c'ü me rgä pjörügö in nzungue, me ra nugöji na ü”, eñe va zopjü Mizhocjimi.

¹⁸ Nuc'ua c'o menzumü a Israel, o tsjapüji t'önü e Jesús, o xipjiji:

—¿Pje ri jítisjime ngue c'ua rá päräjme pje pjé'ts'igüe nguec'ua in cjague nu yo in cjague?

¹⁹ O ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Yä't'äji nu e templo nu. Na jñi nu pa'a rá bö'bütjo.

²⁰ O mama c'ua c'o menzumü a Israel:

—O mezhe cuarenta y seis cjé'ë va dyät'äji nu. Nu'tsc'e in mama jñipatjo ri bö'bü.

²¹ Pero e Jesús je mi mama e templo c'ü je mi nguetsjé angueze. ²² 'Ma o te'e cja yo añima e Jesús, nuc'ua c'o o discipulo o mbeñeji c'ü vi mama yo. Nuc'ua ya o 'ñejmeji c'ua yo vi t'opjü 'ñe c'e jña'a c'ü vi mama e Jesús.

Jesús conoce a todos

²³ 'Ma mi bübü e Jesús a Jerusalén cja c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, na puncjü nte c'o o 'ñejme c'o mi cja e Jesús. 'Ma o jñandaji c'o mi cja angueze c'o nunca mi jandaji, ya o 'ñejmeji c'ua. ²⁴ Pero e Jesús mi pärä c'ü dya ro ndünt'üji o xütjü. Mi pärä na ngueje mi pätpäji o mü'büji. ²⁵ Dya mi jyodü cjö ro xipji ja ma cja c'o nte. Na ngueje angueze nde mi pärä nu c'o mi cjjijñiji.

3

Jesús y Nicodemo

¹ Mi bübü 'naja c'o fariseo c'ü mi chjü Nicodemo. Mi jmu'u cja c'o menzumü a Israel. ² Nuc'ü, o ëjë 'na nu xömü cja e Jesús. O xipji:

—Xöpüte, ri pärägöjme o juanc'ü Mizhocjimi ri xöpüge yo nte. Na ngueje 'ma dya ri bübüge co Mizhocjimi, dya ro sö ri tsjague 'ma, nuyo in jizhigue yo nunca mi jandajme.

³ O ndünrü c'ua e Jesús, o xipji:

—Na cjuana c'ü ri xi'ts'i. Nu c'ü dya ra jmus'ü na yeje, dya ra sö ra nu'u c'ü ra manda Mizhocjimi a jens'e.

⁴ O xipji c'ua e Nicodemo:

—¿Ja rgä sö ra jmus'ü 'naja nte 'ma ya zöya? ¿Cjo ra sö ra cjogü cja o pjeme nu nana ra jmus'ü na yeje?

⁵ O ndünrü e Jesús:

—Ri xi'ts'igö c'ü na cjuana. Nu c'ü dya ra jmus'ü cja ndeje 'ñe cja o Espiritu Mizhocjimi, dya ra sö ra nu c'ü ra manda Mizhocjimi a jens'e. ⁶ Yo nte'e unüji o ts'ingüe c'o nu t'iji, nguec'ua xo ga nte c'o t'i. Je xo ga cjatjonu 'ma cjo c'o ra 'ñejme, Mizhocjimi unü c'ü o Espiritu ngue c'ua c'e nte ra tsjapü o t'i 'ma Mizhocjimi. ⁷ Dya me ri tsjijñi c'ü ró xi'ts'i, ni jyodü ra jmuxc'ü na yeje. ⁸ E ndajma ja nde vü'ü. In ärä vü'ü. Pero dya in pärä ja je ni 'ñeje, ne ja je ni ma'a, na ngueje dya sö ri jñandgue. Je xo ga cjatjonu, dya sö ri jñandgue Mizhocjimi 'ma unü o Espiritu 'na nte ga tsjapü o t'i.

⁹ O ndünrü c'ua e Nicodemo, o xipji:

—Nuyo, ¿ja rga sö ra ts'a'a yo?

¹⁰ O ndünrü e Jesús, o xipji:

—Ngue'tsc'e in xöpüte cja yo in menzumüji a Israel. ¿Cjo dya in pärä yo rrä xi'ts'i? ¹¹ Nuzgö rrä xi'ts'igö c'ü na cjuana. Nu c'o ri pärägöjme ri xi'tsc'öjme. Nu c'o ró nujme ri mamajme na cjuana. Pero dya in ejmeji c'o ri xi'tsc'öjme. ¹² Nu 'ma ri xi'ts'iji c'o tsjaja cja ne xoñijömjü, dya in ejmeji. ¿Ja rgui 'ñejmeji 'ma rá xi'ts'iji c'o tsjaja a jens'e?

¹³ 'Dya cjö nguins'i a jens'e ngue c'ua ra mbärä ja ga cja Mizhocjimi. Pero bübü c'ü pärä. Nutscö rvä ëjë a jens'e cja Mizhocjimi nu ja exmi bübügö, nguetscö ri pärägö. ¹⁴ 'Ma ma ëjë c'o o ijmi ma ë saji c'o in mboxtitagöji cja c'e ndajyadü, e Moisés o dyät'ä 'na c'ijmi de bronce, cjanu o ndünt't'ü cja 'na za'a c'ü ma jens'e. Nguec'ua 'ma mi janda c'o nte, dya mi tüji c'o vi za o c'ijmi. Xo rga cjatjonu, xo ni jyodü ra ndüntcüji cja ngronsi, nutscö rvä ëcjö cja Mizhocjimi. ¹⁵ Nguec'ua texe c'o ra 'ñench'ezügö cja o mü'bü nde ra bübütjoji, dya ra ndüji, eñe e Jesús.

El amor de Dios para el mundo

¹⁶ Mizhocjimi me s'iya texe yo cärä cja ne xoñijömjü. Nguec'ua va nzhö c'ü nu T'i c'ü 'natjo para o ndü e vngötcü in nzhubüji; nguec'ua texe c'o ra 'ñench'e o mü'bü angueze, dya ra ndüji, ra bübütjoji. ¹⁷ C'ü vi ndäjä Mizhocjimi c'ü nu T'i'i cja ne xoñijömjü, dya ngue c'ü ra tsjapü ra ngöt'ü o nzhubü yo cärä cja ne xoñijömjü. O ndäjä ngue c'ua o ngöt'p'ü c'o nzhubü c'o tüji. A cjanu, nu c'o ench'e o mü'bü angueze, ra bübütjoji.

¹⁸ Nu c'ü ejme c'ü nu T'i Mizhocjimi, dya ra tsjapü Mizhocjimi ra ma sufrido. C'ü dya

ejme, o mama Mizhocjimi c'ü ra tsjapü ra ma sufrido. Na ngueje o ndjäjä c'ü 'natjo o T'i, pero dya ne c'e nte ra 'ñejme. ¹⁹ E jya's'ü o ëjë cja ne xoñijömü. Pero yo nte mi neji bëxömü. Dya neji e jya's'ü na ngueje na s'o c'aji. Nguet'ua ra ma ngöt'üji o nzhubüji. ²⁰ Texe c'o cja na s'o me ünmbüji e jya's'ü. Dya xo ne ra sājāji cja e jya's'ü na ngueje 'ma ro sājāji cja e jya's'ü ro tjanbaji 'ma c'o na s'o c'o c'aji. ²¹ Nu c'o cja na cjuana, va ëji cja e jya's'ü ngue c'ua ra tjanbaji c'ü vi tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi.

Juan el Bautista vuelve a hablar de Jesús

²² 'Ma o nguarü yo, o ma c'ua e Jesús co nu c'o o discípulo a ma Judea. O nguejme nu co anguesji. Mi jichite nu. ²³ E Juan xo mi jichite a Enón bëxtjo a Salim. Mi jichite nu, na ngueje mi po na puncjü ndeje nu. O ëjë c'o nte ma ë j'i'ji. ²⁴ Dya be mi cjot'ü cja pjörü 'ma, e Juan.

²⁵ Nuc'ua c'o o discípulo e Juan o zöji jña 'naja bëzo c'ü mi menzumü a Judea. O zöji jña c'ua ja ga cja c'ü mi jichite e Jesús, 'ñe c'ü mi jichite e Juan. ²⁶ O möji cja e Juan. O xipjiji:

—Xöpüte, c'e bëzo, nu c'ü mi bübüguevi mbes'e a manu cja e ndare a Jordán, nu c'ü j xitsijme cjó ngueje, ya jichi yo nte. Nudya nde póji texeji nu ja bübü angueze.

²⁷ O ndünrü e Juan, o mama:

—Na jo c'ü. Na ngueje Mizhocjimi o unü c'e bëpji nguéc'ua ga tsja c'ua. ²⁸ Nu'tsc'ejí in pārāts'ejí ró mamagö, "Dya nguetscö e Cristo. O dācjätjogö ró ot'ü ró xipji yo nte c'ü va ëjë e Cristo. Cja rron 'ñeje angueze."

²⁹ Rá x'i'ts'ijí 'na jña. 'Ma c'aji chjüntü, ngue c'ü jovi c'e t'i c'ü ra 'ñe'chp'e a dyë c'e xunt'i. Pero c'ü jovi c'e t'i me majā ga dyärā ña'a c'e t'i ga zopjü c'e xunt'i. Je xo ga czazgö nu, me ri mājčö na ngueje ya ngue e Jesús c'ü ya zopjü dya yo nte. ³⁰ Na ngueje xenda ra mbëzhi na nojo angueze. Dya cja pje ra mbëtscö.

El que viene de arriba

³¹ Nu c'ü vi 'ñeje a jens'e ngue c'ü manda texe. Nutscö je ró tegö cja ne xoñijömü ri mama c'o tsjaja cja ne xoñijömü. Nu c'ü exmi bübü a jens'e ngue c'ü manda texe.

³² Nuc'ü, mama c'o o jñāda a jens'e 'ñe c'o o dyärā. Pero dya cjó ejme c'o mama. ³³ Nu c'ü ejme c'o mama, ya o jñunt'ü o mü'bü c'ü na cjuana c'ü mama Mizhocjimi. ³⁴ Na ngueje nu c'ü o ndjäjä Mizhocjimi, mama o jña Mizhocjimi. Mizhocjimi o unü o Espiritu ra ña o jña. Dya ënmbitjo ga unü o Espiritu.

³⁵ Mizhocjimi me s'iya c'ü nu T'i'i. O nzhotü texe cja o dyë'ë. ³⁶ Nu c'ü ench'e o mü'bü e Jesucristo c'ü nu T'i Mizhocjimi, ra bübütjo, dya ra ndü. Nu c'ü dya ench'e o mü'bü c'ü nu T'i Mizhocjimi, ra ndü'ü, dya ra bübü. Mizhocjimi ünmbü c'ü.

4

Jesús y la mujer de Samaria

¹ C'o nte ya mi pjürü mi nädäji e Jesús mi mamaji:

—E Jesús xenda na puncjü o nte c'o xöpü que na ngue c'o mi xöpü e Juan. Y xenda na puncjü o nte c'o jichi co ndeje, mi eñeji.

² Bueno, dya mi ngue e Jesús c'ü mi jichi c'o nte, mi ngue c'o o discípulo. O üdü c'ua c'o fariseo va dyäräji c'ü mi mama c'o nte. ³ Nguet'ua 'ma o mbārā a cjanu e Jesús, o mbedye c'ua a Judea co c'o o discípulo, o möji na yeje a Galilea.

⁴ Mi jyodü ro cjogü a Samaria ngue c'ua ro zāt'ā a Galilea. ⁵ O zāt'āji c'ua cja 'na ndajñiñi c'ü mi tsja a Samaria c'ü mi chjü Sicar. O juajma e Jacob bëxtjo mi tizhi cja c'e jñiñi. Nu c'e juajma vi zopcü c'ü nu t'i c'ü mi chjü José. ⁶ Mi bübütjo nu o pozo e Jacob. E Jesús ya me vi mbo o cuë ma nzhodü cja 'ñiji. O mimi a jmi cja c'e pozo. Ya mi zünü 'ñanto c'ü nzhā 'ma o zāt'āji. ⁷ O ëjë c'ua 'naja ndixü c'ü mi menzumü a Samaria. O ë ngüs'ü ndeje. Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Dyacü ts'iquë ndeje, rá si'i, eñe.

⁸ C'o o discípulo e Jesús vi möji cja c'e ndajñiñi. O ma ndömüji c'ü ro ziji e Jesús. ⁹ O mama c'ua c'ü e ndixü a Samaria, o xipji e Jesús:

—Maco in menzumü a Israel. ¿Jenga in ötcügö ndeje c'ü rí sigue? Nutscö rí ndixü y rí menzumü a Samaria, eñe.

C'o menzumü a Israel, dya ñuji c'o menzumü a Samaria. ¹⁰ O ndünrü e Jesús, o xipji: —Nu 'ma ri pārāgue c'ü unü Mizhocjimi 'ñe cjó je nguetscö c'ü xi'ts'i, "Dyacü ts'iquë ndeje rá si'", nu'tsc'e ri dyötcü, nuc'ua ro da'c'ügö ndeje c'ü sido rí bübütjo, eñe e Jesús.

¹¹ O ndünrü c'ua c'e ndixü:

—Nu'tsc'e s'ë'ë, ojtjo pje rgui tsjüs'ügue. Me na jë'ë ne pozo. ¿Ja je ngue c'ua peje c'e ndeje c'ü sido rá bübütjo? ¹² Ne pozo nu, o dyacöjme e Jacob c'ü mi mboxtitajögjme. Nuc'ü, mi si'i ne ndeje. Xo 'ñe c'o o t'i, 'ñe c'o o animaleji. Nu'tsc'e, ¿cjo xenda pjë'tsc'e na nojo que na ngueje e Jacob? A poco rí dyacö ndeje c'ü xenda na jo, eñe c'e ndixü.

¹³ O ndünrü e Jesús, o xipji:

—C'ü ra zi ne ndeje nu, ra turetjo. ¹⁴ Nu c'ü ra zi c'e ndeje c'ü rá unügö, dya cja ra ndüre. C'e ndeje c'ü rá unügö, ra bübü cja o mü'bü; ra chjëntjovi nza cja ndeje c'ü peje cja mëjë, nu'ngue'ua sido ra bübütjo c'e nte, eñe e Jesús.

¹⁵ O ndünrü c'ua c'e ndixü:

—Nu'tsc'e, s'ë, dyacö c'e ndeje c'ü. Ngue c'ua dya cja rá türe. Ngue c'ua dya cja xo rá ë cjüs'ü a 'ñecjua.

¹⁶ Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Ma zojnü nin xira. Nuc'ua rí 'ñejevi a 'ñecjua.

¹⁷ O ndünrü c'e ndixü:

—Dya rí 'ñecjō ín xīra.

O xipji c'ua e Jesús:

—I mamague c'ū na cjuana, dya in 'ñecje nin xīra. ¹⁸ Na ngueje ya mi 'ñeje tsi'ch'a nin xīra. Nu c'ū in 'ñeje dya, dya ngueje nin xīra. I mamague na cjuana yo.

¹⁹ O ndūnrū c'ua c'e ndixū, o mama:

—Nutscō, sē, rgá cjiññigō ngue'tsc'e 'na profeta. ²⁰ Nu c'o in mboxtitajme o ma't'ūji Cjimi cja ne t'eje nu. Nu'tsc'eji in menzumūgeji a Israel in mamagueji ngueje a Jerusalén nu ja je rá ma't'ūji Cjimi, eñe c'e ndixū.

²¹ O ndūnrū e Jesús, o xipji:

—Dyātcāgō yo rá xi'ts'i. Ra zādā yo pa'a nu 'ma dya cja rguí jyodū rí mōji cja ne t'eje; dya cja xo rguí jyodū rí mōji a Jerusalén ngue c'ua rí ma't'ūji in Tataji Mizhocjimi. ²² Nu'tsc'eji in ma't'ūgeji Cjimi, pero dya in pārāji ja ga cja c'ū. Nutscōjme rí ma't'ūgōjme Cjimi, pero rí pārājme ja ga cja c'ū. Na ngueje nu c'ū ra jopcū o mū'bū yo nte, je vi 'ñeje cja yo menzumū a Israel. ²³ Ya sājā yo pa, c'ū ni jyodū yo nte ra mbārāji c'ū na cjuana ja ga cja Mizhocjimi, 'ñe ra ma't'ūji co texe o mū'būji. 'Ma ra tsjaji a cjanu, na cjuana rgá ma't'ūji 'ma Mizhocjimi. Mizhocjimi ne'e cjō c'o ra ma't'ū a cjanu. ²⁴ Mizhocjimi ngueje Espiritu, dya sō rá jandaji. Nguec'ua c'o ra ma't'ū Mizhocjimi ni jyodū ra mbārāji a cjanu, c'ū dya ngue 'na ts'ita c'ū sō ra jñandaji. Pero ra ma't'ūji Mizhocjimi co texe o mū'būji, eñe e Jesús.

²⁵ O ndūnrū c'ua c'e ndixū:

—Rí pārāgō ra ējē e Mesías; 'ma ra ējē c'ū, ra nda xitsiji texe ja cja, eñe c'e ndixū.

C'e jña Mesías ne ra mama: "Ngue Cristo c'ū o 'ñeme Mizhocjimi ra manda."

²⁶ O ndūnrū c'ua e Jesús:

—Nguetscō e Cristo; rí ñagōvi.

²⁷ Nuc'ua o sājā c'o o discipulo. Me mi cjiññiji c'ua, jenga mi ñavi 'na ndixū. Pero dya cjō xipji:

—¿Jenga in ñavi ne ndixū? ¿Pje in ōnū nu?, ro 'ñeñeji.

²⁸ Nuc'ua c'e ndixū o zogūtjo c'ū nu xājñā. O ma c'ua cja c'e ndajñiñi. O ma xipji c'o nte:

²⁹ —Xā'dāji dya. Mō rá ma nuji 'naja bēzo c'ū o xitsi texe c'o ró cjagō. 'Na ri ngueje e Cristo c'ū.

³⁰ Nuc'ua o mbedyeji cja c'e ndajñiñi. O mōji nu ja je mi búbū e Jesús. ³¹ 'Ma ndānt'ā ma ñaji c'e ndixū c'o nte, nuc'ua c'o o discipulo ma xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e, xōpūte; ni jyodū rí sigue xēdyi.

Pero dya o zi'i. ³² E Jesús o xipji c'ua c'o o discipulo:

—Nuzgō rí pēs'igō c'ū rá si'i; nu'tsc'eji dya in pārāgeji.

³³ Nuc'ua c'o discipulo mi pōtma mamaji:

—¿Cjō ngue c'ū ro tunpū c'ū ra zi'i nu?

³⁴ E Jesús o xipji c'ua:

—C'e jñōnū c'ū ni zēzhi in mū'bū, ngue c'ū rí cjagō c'ū ne'e nu c'ū o ndācjāgō, y rá cjuatpūgō texe c'ū ne angueze. ³⁵ ¿Cjo dya in mamagueji xe bēzhi nziyo zana cja ra zādā dagrēxū? Pero rí xi'tsc'ōji, jñanchājji dya, yo nte yo va ējē ra dyārāji yo in jñagō, chjēntjoji nza cja o ndēxū c'o ya na jo ra dagū. ³⁶ Nu c'ū tagū jo mājā c'ū; na ngueje búbū c'o ra 'ñejmezū. Sido ra búbūtjoji; dya ra ndūji. Nguec'ua c'ū tagū 'ñe c'ū podū 'natjo c'ua ra mājāvi. ³⁷ Na ngueje na cjuana c'ū je mama a cjava: "Naja ngue c'ū podū. C'ū 'naja ngue c'ū tagū." ³⁸ Ró tāt'āgōji rí chagūji nu ja dya i pēpiji. Nandyo c'o o pēpiji. Nu'tsc'eji in tagūji c'o o mbodū anguezeji.

³⁹ Na puncjū c'o mi menzumū cja c'e ndajñiñi c'ū mi tsja a Samaria o 'ñejmeji e Jesús na ngueje c'o vi mama c'e ndixū. Vi mama c'e ndixū: "O xitsi texe c'o ró cjagō", eñe. ⁴⁰ 'Ma o sājā c'o mi menzumū a Samaria nu ja mi búbū e Jesús, c'o nte mi sūjmūji ja nzi pa e Jesús. Nguec'ua va nguejme c'ua yepa nu. ⁴¹ Xenda na puncjū c'o o 'ñejme c'ua na ngueje c'o mi mama e Jesús. ⁴² O mama c'ua c'o nte, o xipji c'e ndixū:

—Ya rí pārājme na cjuana ne bēzo nu, ngueje nu o ējē ra 'ñeme libre yo cārā cja ne xoñijōmū, ngueje e Cristo. Rí ejmegōjme na ngueje c'o i xitscōjme; y ya xo ró ārātsjējme c'o mama angueze.

Jesús sana al hijo de un empleado del gobierno

⁴³ 'Ma ya vi mezhe yepa nu, cjanu o mbedye c'ua nu. Cjanu o ma a Galilea. ⁴⁴ Na ngueje ya vi mama e Jesús: "Dya respetaoji 'na profeta cja o jñiñtsjējē." ⁴⁵ 'Ma o zāt'ā a Galilea e Jesús, c'o mi cārā nu, me co mājā va jñandaji. Na ngueje xo vi mōji cja c'e mbaxua a Jerusalén c'ū ni chjū Pascua, vi jñandaji texe c'o vi tsja nu e Jesús.

⁴⁶ O yepe o ma c'ua e Jesús a Caná c'ū tsja a Galilea. Nujnu, nguejnu vi tsjapū c'ū e ndeje o mbēzhi vino. Nujnu, mi búbū nu, 'naja c'ū mi jmu'u. Nu c'ū nu t'i'i mi sō'dyē. Je mi búbū a Capernaum. ⁴⁷ Nu c'e jmu o dyārā je vi mbedye a Judea e Jesús; ya vi zāt'ā a Caná c'ū je tsja a Galilea. O ma c'ua nu ja je mi búbū e Jesús. O ma dyōtū na puncjū ro zōbū a Capernaum, ro ma jopcū c'ū nu t'i'i na ngueje ya ma tū'ū. ⁴⁸ Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Maco rí xi'tsc'ōji cjō je nguetscō, pero in ne rí jñandgeji c'ū rá cjagō c'ū me rrā nojo c'ū rí mangueji: "Nunca rí jandgōji a cjanu", rí 'ñeñeji. 'Ma jiyō, dya rí 'ñejmezūji.

⁴⁹ C'e jmu o xipji:

—Nu'tsc'e nin t'ecjañumū, na jo ya ri sjōbū, ngue c'ua xe rí sūrū rí jocū in ch'i. Ya va tū'ū.

⁵⁰ O mama c'ua e Jesús:

—Mague dya. Nu c'ū in ch'i'i, dya ra ndū'ū c'ū. Ra búbūtjo.

Nuc'ua c'e bëzo o 'ñeje c'o jña c'o o xipji e Jesús. O ma c'ua. ⁵¹ 'Ma ya ma sjöbù angueze, o mbedye c'ua c'o o mbëpji. O ma ndünrùji. O xipji:

—Nu c'ü in ch'i'i bübütjo c'ü.

⁵² Nuc'ua c'ü nu tata c'e t'i o tsja t'önü ja hora o mbürü o jogü. O xipji c'ua:

—A ndä'ä 'ma o zünü siete, o c'ueñe c'e pa'a.

⁵³ Nuc'ua c'e tata ya o mbärã mi ngueje c'e hora c'ü vi xipji e Jesús: "In ch'i'i ra bübütjo." Nuc'ua c'ü o tata c'e t'i o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo cja na 'ñe texe c'o mi cärã o ngumü.

⁵⁴ 'Ma o mbedye e Jesús a Judea o ma a Galilea o jocü c'e t'i'i, ngue c'ü na yeje c'ü o jizhi e Jesús c'o nunca mi janda c'o nte.

5

Jesús sana al paralítico de Betesda

¹ Nuc'ua 'na nu pa mi cja o mbaxua c'o menzumü a Israel. O ma c'ua a Jerusalén e Jesús. ² Cja c'e ngoxtji a Jerusalén nu ja mi cjocüji o ndénchjürü, nuju, bëxtjo mi bübü 'na t'ore. Cja c'e jña hebreo ni chjü Betesda c'ü e t'ore. Mi järã ts'ich'a o porta nu. ³ Nunu mi orü nu, na puncjü c'o mi s'ö'dyë. Mi cärã c'o mi ndëzhö, 'ñe c'o mi me'dye, 'ñe c'o dya mi s'ö ro 'ñömü. Mi te'beji ro pjö's'ü c'e ndeje. ⁴ Na ngueje mi bübü 'ma mi dat'ü 'naja o anxë Mizhocjimi nu ja je mi po c'e ndeje. Me mi ñus'ü c'e ndeje. C'ü ot'ü mi dat'ü cja c'e ndeje 'ma ya ra nguarü ra ñus'ü, mi jogü c'o pje nde ma ngueme c'o mi s'ö'ö. ⁵ Mi bübü nu, 'naja bëzo c'ü ya mi pa'a treinta y ocho cjë'e c'ü mi s'ö'dyë. ⁶ 'Ma o jñanda e Jesús mi orü c'e bëzo, o mbärã ya vi mezhe mi s'ö'dyë. Nuc'ua e Jesús o dyönü c'ua:

—¿Cjo in ne ra jots'ü?

⁷ O ndünrü c'ü mi s'ö'dyë:

—Nu'tsc'e nin t'ecjañumü, nuzgö, ojtjo cjó ra ngöcügö cja ne t'ore 'ma pjö's'ü ne ndeje. 'Ma cja ri negö rá dat'ü, ya ni ot'ü ni dat'ü 'naja.

⁸ O ndünrü c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'e ñanga dya, xos'ü c'ü in pjzhí, nzhodü dya.

⁹ Nuc'ua exo jogü c'ua c'e bëzo. Ya o nduns'ü c'ua c'ü mi pjzhí. Nuc'ua ya o nzhodü c'ua c'e bëzo. Nu pa c'ü o nzhodü c'e bëzo ngue c'e sjüpa 'ma mi söyaji. ¹⁰ Nguec'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel o xipji c'ü vi jogü:

—Ngue nu pa dya nu rí söyaji. Mama cja o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés, dya pje ra s'ö rí chunü nu in pjzhí nu pa dya.

¹¹ O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Nguejetsjé c'ü o jocüzü c'ü o xitsitsjéjé: "Xos'ü nu in pjzhí, ri nzhodü dya."

¹² O dyönüji c'ua:

—¿Cjó ngue c'e bëzo c'ü o xi'ts'i: "Rí xos'ü nu in pjzhí ri nzhodü?"

¹³ C'ü ya vi jogü, dya mi pärã cjó ngue c'ü vi jocü. Na ngueje e Jesús vi xögü vi cjögü cja c'o nte c'o ma puncjü. ¹⁴ Nu c'e ndajme c'ua, e Jesús o chöt'ü c'e bëzo a mbo cja c'e templo. O xipji:

—Jñanda dya, xã. Ya o jots'ü dya. Dya cja rí tsja dya c'o na s'o. 'Na pje ne ra ts'a'c'ü c'ü xenda ri sufrido.

¹⁵ O ma c'ua c'e bëzo. O ma xipji c'o mi pjëzhi cja c'o nte a Israel:

—Ngueje e Jesús c'ü o tsjacö o jözü.

¹⁶ Nguec'ua c'o nte a Israel me mi nuji na ü e Jesús. Mi jodüji ro mbö't'üji na ngueje mi cja'a yo, c'e sjüpa 'ma mi söyaji. ¹⁷ Pero o mama e Jesús:

—Mi Tatagö c'ü bübü a jens'e pëpjtjo; 'ñetscö xo ri pëpjtjögö, eñe e Jesús.

¹⁸ Nuc'ua c'o mi pjëzhi cja c'o nte a Israel xenda mi jodüji c'ua ro mbö't'üji. Na ngueje e Jesús dya mi süpü c'e pa'a c'ü söyaji; xo mi mama: "Mizhocjimi nguejmi Tatagö." A cjanu mi cja'pü ra mbärãji c'ü Mizhocjimi angueze.

La autoridad del Hijo de Dios

¹⁹ Nuc'ua e Jesús, o xipji:

—Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji. Nuzgö exi ngue o T'izgö Mizhocjimi. Nguec'ua nunca ri cjagö c'ü rí netsjögö. C'ü rí cja'a, nguextjo c'ü rí janda cja'a Mizhocjimi c'ü mi Tata. Na ngueje c'o cja'a mi Tata xo rí cjagö yo, na ngue o T'izü Mizhocjimi. ²⁰ Mi Tata me s'iyazü. Nguezgö o T'izü angueze. Mi Tata jitsi texe c'o cja'a angueze. Xe ra jitsi c'o xenda na nojo bëpji que na ngueje yo, c'o rá cjagö. Nguec'ua me rí tsjijñigüeji. ²¹ Mi Tata xos'ü c'o ya ni ndü'ü. Unüji c'ü ra bübütjoi. Nuzgö o T'izü Mizhocjimi, xo ga cja'tjözögö. Rá unütjo ra bübüji, nu c'o rí ne rá unütjo. ²² Mi Tata dya cjó ra jñünpü nguenda. Ya o dyacügö mi Tata rá jñünpü nguenda texe yo nte. ²³ Nguec'ua, ra respetaozgjöji c'ua ja nzi ga respetaoji mi Tata. Nu c'ü dya neze, dya xo ne mi Tata c'ü o ndäcjä.

²⁴ 'Yo nte, chjëntjui c'ü ya ni ndüji, na ngueje tñji o nzhubüji. Pero ri xi'tsc'öji c'ü na cjuana, nu c'ü ra dyätcä in jñagö, 'ñe ra 'ñeje nu c'ü o ndäcjä, exta bübütjo. Nguec'ua dya rá jñünpü nguenda ra ma sufrido. ²⁵ Na cjuana c'ü rí xi'ts'igöji, yo nte yo ya ni ndü, ya ngue ra zädä y ya zädä dya, c'ü ra dyärãji in jña'a, nuscö o T'izü Mizhocjimi. Nu c'o ra dyätcägö, rá unüji c'ü ra bübütjoi. ²⁶ Na ngue c'ua ja nzi ga cja Mizhocjimi je xo ga cja'zögönu, nuscö o T'izü. Exo rí bübütjögö. ²⁷ Mizhocjimi xo o dyacü rá jñünpü nguenda yo nte. Na ngueje rvä ëcjö cja Mizhocjimi. ²⁸ Dya cja ri tsjijñiji: "Pero, ¿ja rgá s'ö ne bëzo ra tsja yo?", in mangueji a mbo in mün'c'ejí. Na ngueje ra ts'a c'o xe rrä nojo,

ra êjë nu pa'a 'ma ra dyätcä ín jñägö texe c'o ya ndü. ²⁹ Texeji ra mbes'ëji c'ua ja t'ögüji. Nu c'o o tsja c'ü ne Mizhocjimi, ra ch'unüji c'ü sido ra bübütoji. Nu c'o dya o tsja c'ü ne Mizhocjimi, ra jñünpüji ngüenda; ra sufridoji, dya ra nguarü.

Pruebas de la autoridad de Jesús

³⁰ Xe ma ña'a e Jesús. O mama:

—Nunca rí c jagö c'ü rí netsjögö. Nu c'ü xitsi ín Tatagö a jens'e ngue c'ü rí c jagö c'ü. Rí jünpügö ngüenda texe yo cärä cja ne xoñijöömü. Na jo c'ua nzi rga c jagö rá jünpüji ngüenda, na ngueje dya rí jodütögö rá cja c'ü rí netsjögö. Nuzgö rí c jagö c'ü ne'e mi Tatagö c'ü o ndäcjä. Nguextjo c'o rí c jagö c'o. ³¹ 'Ma rí nguextjogö rí mama c'ü exi ngue o T'izgö Mizhocjimi, ro sö rí mangueji 'ma, c'ü dya cjuana. ³² Pero rí xi'ts'iji, bübü ne 'naja c'ü mama pje pjëtscö. Rí pärägö c'ü na cjuana c'ü mama angueze. ³³ Nu'tsc'ëji í chäjägüejí o mböc'jimi 'ñe o levita o ma tsjapüji t'önü e Juan pje pjëtscö. Angueze o xipjiji c'ü na cjuana. ³⁴ Zö na cjuana c'ü o mama e Juan, dya nda ni muvi na ngueje nguetjo bëzo. Pero rí mbeñc'ëji c'o jña c'o o mama e Juan. Ngue c'ua ra sö rí 'ñejezüji, rá jocuts'ü in mü'büji. ³⁵ 'Na sivi ü's'üji cja 'ñiji. Je xo ma cjatjonu e Juan, mi j'itsc'ëji o 'ñiji Mizhocjimi. Nu'tsc'ëji í mäjäji ra nzi pa c'o c'o vi xi'ts'iji. ³⁶ E Juan o mama pje pjëtsigö; pero bübü c'o xenda ni 'ñetse pje pjëtsigö. Ngue c'o rí c jagö c'o o dyacü mi Tatagö a jens'e. Rá cjuatügö texe nu c'o o dyacü rá c jagö. Nuc'ö, ngue c'ü ni 'mārā c'o, c'ü na cjuana o ndäcjä mi Tata. ³⁷ A cjanu, mi Tata c'ü o ndäcjägö mama na cjuana pje pjëtsigö, zö nunca ín ätpäji o jña'a 'ñe dya xo xogü in chöji ngue c'ua rí pärägüejí ja ga cja c'ü. ³⁸ Dya xo ín ench'e in mü'büji o jña Mizhocjimi, na ngueje dya ín ejmezügöji nutscö o ndäcjä mi Tata. ³⁹ In xörüji na jo cja o jña Mizhocjimi, na ngueje ín cjincjeji 'ma rí xörügeji ra ch'a'c'üji c'ü rí bübütoji. Nguetsjögö yo jña'a yo je mama pje pjëtsigö. Nguetscö rí unügö c'ü rí bübütoji. ⁴⁰ Pero dya pje ín neji rí 'ñejezüji. 'Ma rí 'ñejezüji ro da'c'ëji 'ma c'ü rí bübütojeji.

⁴¹ 'Nuzgö dya pje rí jodütsjögö c'ü ra mama yo nte na nozgö. ⁴² Pero nutscö rí päjt'ägöji cja in mü'büji. Rí pärägö c'ü dya pje ín s'yaji Mizhocjimi. ⁴³ Mi Tata a jens'e o ndäcjä ró êcjögö ngue c'ua rá c jagö c'ü ne angueze. Pero nu'tsc'ëji, dya pje ín säcjägöji. 'Ma cjög c'o ra ê mama c'ü pjëzhi na nojo, nuc'ü, ngue c'ü rí säjäji c'ü. ⁴⁴ ¿Ja rgá sö rí 'ñejezüji? Dya sö. Na ngueje me ín unüji ngüenda c'ü mama yo nin minteji na jotsc'ëji. Dya ín ne rí unüji ngüenda o jña Mizhocjimi c'ü xi'tsc'ëji cjög je ngue c'ü exna cjuana na jo'o. ⁴⁵ Dya rí tsjijñigüejí c'ü rá cö'c'öji a jmi ín Tatagö a jens'e. Bübü c'ü na cö'c'ëji. Ngueje o ley Mizhocjimi c'ü o

dyopjü e Moisés. In cjiñigüejí c'ü me na jotsc'ëji na ngueje ín tjëji c'e ley, pero je ngue c'ü ni 'ñetse c'ü na s'o ín cja. ⁴⁶ Nu 'ma rí 'ñejezüjeji yo o dyopjü e Moisés, xo rí 'ñejezügöji; na ngueje e Moisés o dyopjü cja o jña Mizhocjimi c'ua ja ga c jagö. ⁴⁷ 'Ma dya ín ejmeji yo o dyopjü e Moisés, ¿ja rguí 'ñejezügöji c'ü rí mangögö?

6

Jesús da de comer a cinco mil hombres

¹ 'Ma ya o nguarü yo, o ma e Jesús nu 'nanguarü c'e zapjü a Galilea c'ü xo ni chjü Tiberias. ² Me mi pöji na puncjü o nte'e. Na ngueje mi nuji c'o mi jizhi 'ma mi jocü c'o mi sö'dyë. ³ O ma e Jesús cja 'na t'ëje. O mimi nu co nu c'o o discípulo. ⁴ Ya mi ngue ro zädätjo c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua c'ü cja yo nte a Israel. ⁵ O jñe'ch'e c'ua e Jesús, o jñanda me ma puncjü o nte c'o ma êjë nu ja mi bübü angueze. O dyönü c'ua e Felipe:

—¿Ja je rá tömüji c'ü ra zli'í yo?

⁶ Mi mama yo, na ngueje ma sö e Felipe, mi cja e Jesús. E Jesús ya mi pärä c'ü ro tsja'a. ⁷ Nuc'ua o ndürü e Felipe:

—Yeje ciento mbëxo tjömëch'i, dya ra zöji, zö rá xënji nde rí nde'ëji.

⁸ Nuc'ua o ña c'ua 'naja c'o o discípulo c'ü mi ngueje e Andrés c'o na cjuana e Simón Pedro, o xipji e Jesús:

⁹ —Bübü va 'naja t'i, nu jün tsi'ch'a tjömëch'i ndëxü, cja na yeje jmö'ö. Pero, ¿ja ra zö texeji? Na puncjüji.

¹⁰ Nuc'ua o mama e Jesús, o xipji c'o o discípulo:

—Nudya, xipjiji ra mimi dya, yo nte'e.

Mi cja na puncjü o pjindyö nu ja mi c'äräji. O mimiji c'ua. Po mi tsi'ch'a mil o bëzo.

¹¹ Nuc'ua o jñü c'o tjömëch'i e Jesús. Cjanu o unü 'na pöjögö Mizhocjimi. Nuc'ua, cjanu o unü c'ua c'o o discípulo. Nuc'ua c'o o discípulo o unüji c'o ya vi mimi. Ya nde unüji c'ua c'o jmö'ö. O zi'iji. O ziji texe c'o mi neji. ¹² O nijmiji na jo. O xipji c'ua e Jesús c'o o discípulo:

—Tsis'iji yo ya mboncjü, yo nde ndetjo, ngue c'ua dya pje ra nguejme.

¹³ O jmutüji c'ua c'o nde mi ndetjo. O nizhi doce cänista nu c'o tsi'ch'a tjömëch'i ndëxü. Nuc'ö, ngue c'o o mboncjü c'o vi ziji. ¹⁴ Nuc'ua c'o nte 'ma o jñandaji c'o vi tsja'a e Jesús mi mamaji:

—Na cjuana ngueje ne profeta nu ro êjë cja ne xoñijöömü.

¹⁵ O mbārā e Jesús mi neji ro zidyiji ngue c'ua ro tsjapüji a fuerza ro manda. Nguec'ua va xögü e Jesús o matsjögö na yeje cja 'na t'ëje.

Jesús camina sobre el agua

¹⁶ Nuc'ua 'ma ya o nzhä'ä, ya o zöbü c'ua c'o o discípulo, o zät'äji cja c'e zapjü. ¹⁷ Cjanu

o dat'uji cja 'naja bü'ü. Je mi möji nu 'nanguarü c'e ndeje a ma Capernaum. Ya vi xômütjo. E Jesús dya be ma säjä nu ja mi bübü anguesji. ¹⁸ Me mi pjõ's'ü c'e ndeje na ngueje mi vü na zëzhi e ndajma. ¹⁹ Ma ya vi möji tsì'ch'a o 'ñanto kilometro o jñandaji e Jesús c'ü mi nzhodü xes'e e ndeje. Ya mi ngue ro zät'ä cja c'e bü'ü. Me co züji c'ua. ²⁰ Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Nguetscö e Jesús. Dya rí sügueji.

²¹ Nuc'ua anguesji o mäjäji. O xipjiji c'ua e Jesús ro dat'ü cja c'e bü'ü. Exo zät'ä c'ua c'e bü'ü cja c'e jñiñi nu ja je mi möji.

La gente busca a Jesús

²²⁻²⁴ Mi cärä c'o nte c'ü vi nguejme 'nanguarü c'e trazapü nu ja vi unü 'na pöjõ Mizhocjimi e Jesús cjanu unüji o tjõmëch'i c'o o ziji. Anguezeji vi unüji ngüenda c'ü mi 'natjo bü'ü c'ü mi järä c'e xõmü. Y 'ma vi dat'ü c'o discipulo cja c'e bü'ü, dya dat'ü e Jesús co anguezeji, nguec'ua c'o discipulo vi mötsjëji. Nguet'ua c'ü na yejnu pa c'o nte mi jodüji e Jesús, pero dya o chõt'üji. Dya xo jñandaji c'o o discipulo. Nguet'ua como vi säjä ja nzi bü'ü c'o vi 'ñeje a Tiberias, o tsja c'ua c'o nte o dat'üji cja c'o bü, o möji c'ua a Capernaum o ma jyodüji e Jesús.

Jesús, el pan de la vida

²⁵ Ma o chõt'üji a Capernaum nu 'nanguarü cja e ndeje o xipjiji:

—Xöpüte, zjinguä j säjägue a 'ñecjua?

²⁶ O ndürnü c'ua e Jesús:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'igöji. Ró da'c'ejì tjõmëch'i ngue c'ua ri unnc'ejì ngüenda c'ü ngue o T'izgõ Mizhocjimi, ngue c'ua ri 'ñejmezüji. Pero c'ü va 'ñe jongöji, dya ngue para rí 'ñejmezüji. Ngue c'ü in neji rá da'c'üji na yeje c'o na njimi in pjemeji. ²⁷ C'e jñõnü c'ü rí sigöji, tjezetjo c'ü. Nguet'ua, dya me rí jyonnc'ejì c'o. Jyodüji c'e jñõnü c'ü dya ra tjeze, c'ü sido rí bübütojì. Nuc'õ rvá ëcjõ cja Mizhocjimi, nguetscõ rá da'c'üji c'e jñõnü c'ü sido rí bübütojì. Mizhocjimi c'ü mi Tatagõ ya jizhi c'ü o ndäcjä rá da'c'ejì a cjanu.

²⁸ O ndürnü c'ua c'o nte o xipjiji e Jesús:

—¿Pje rá cjaime ngue c'ua rá cjaime c'ü ne'e Mizhocjimi?

²⁹ O ndürnü c'ua e Jesús. O xipjiji:

—Nunu, ngueje c'ü ne Mizhocjimi: rí 'ñejmezügöji na ngueje o ndäcjä angueze.

³⁰ O xipjiji c'ua:

—¿Pje na mbë c'o rí jítscõjme ngue c'ua rá jandagõjme; ngue c'ua rá ejmets'üjme? ¿Pje na mbëjé c'o rí tsjague? ³¹ C'o in mboxtitaji o ziji o maná nu cja ndajyadü, 'ma mi cäräji nu, co e Moisés. C'ua ja nzi ga t'opjü: "O unüji ro ziji tjõmëch'i c'o vi 'ñeje a jens'e", eñe. ¿Cjo xo só rí tsjague a cjanu?

³² O ndürnü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'ijì. E Moisés dya ngue c'ü o dya'c'üji o tjõmëch'i c'o vi 'ñeje a

jens'e; ngue mi Tatagõ. C'e tjõmëch'i c'ü o zi c'o in mboxtitaji, dya ngue c'ü exna cjuana ni muvi. Mi Tatagõ je unü c'e tjõmëch'i c'ü exna cjuana ni muvi c'ü vi 'ñeje a jens'e. ³³ Na ngueje o tjõmëch'i Mizhocjimi ngueje c'ü vi 'ñeje a jens'e c'ü unü c'ü ra bübütojì yo cärä texe cja ne xoñijõmü, eñe e Jesús.

³⁴ O xipjiji c'ua:

—Nu'tsc'e nin t'ecjañumü, sido rí dyacõjme ne tjõmëch'i nu.

³⁵ E Jesús o xipjiji:

—Nuzgõ, nguetscö e tjõmëch'i c'ü ra dya'c'ejì c'ü rgui bübütojogueji. Nu c'ü ra ëjé co nuzgõ, dya ra zant'a. Nu c'ü ra 'ñejmezügõ, dya ra ndüre. ³⁶ Ya ró xi'ts'ijì, zõ xi j jñandaji ró cjagõ c'ü na nojo, pero dya pje in ejmezügöji. ³⁷ Texe nu c'o dacügõ mi Tata, ra ëjèji co nutscõ ra 'ñejmezüji. Nuzgõ, dya rá tãjãgõ ra ma c'o. ³⁸ Rvã ëjégõ a jens'e; dya pje ngue c'ü rá cjagõ c'ü rá ne'e. Rá cja'a c'ua ja ga ne'e mi Tatagõ c'ü o ndäcjä. ³⁹ Nunu, ngueje c'ü ne'e Mizhocjimi, nu c'ü o ndäcjä; ne'e c'ü dya rá bëzhi ne ri 'naja c'o o dyacü. 'Ma rá ëcjõ na yeje rá xos'üji. ⁴⁰ Nunu, ngueje c'ü ne'e mi Tata c'ü bübü a jens'e: texe c'o unü ngüenda nguegõ o T'izü Mizhocjimi, y ejmezügöji, ra ch'unü c'ü rgui bübütojì co Mizhocjimi. 'Ma rá ëcjõ na yeje rá xos'üji.

⁴¹ C'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel mi põtma mamatsjëji na ngueje dya mi ejmeji c'ü vi mama e Jesús: "Nguetscö e tjõmëch'i c'ü vi 'ñeje a jens'e." ⁴² Mi mamaji c'ua:

—Nunu, ¿cjo dya ngueje e Jesús nu o t'i e José? Nu tata 'ñe nu nana rí pärãgöji. Nunu, ¿jenga mama dya nu: "Rvã ëjé a jens'e"?"

⁴³ E Jesús o xipjiji c'ua:

—Dya rí põtqui mamatsjëgueji yo. ⁴⁴ Dya cjó só ra ëjé co nutscõ nu 'ma dya ra 'ñünbü o mü'bü mi Tata c'ü bübü a jens'e c'ü o ndäcjä. Nuzgõ, 'ma rá ëcjõ na yeje rá xos'ü nu c'o. ⁴⁵ Ya t'opjü cja o jñã Mizhocjimi c'o o dyopjü c'o profeta: "Mizhocjimi ra nda xöpüji." A cjanu texe c'o ätä mi Tata, 'ñe pärãji pje pjëzhi c'ü mama, va ëji co nutscõ.

⁴⁶ Zõ ätpãji o jñã Mizhocjimi, pero dya jandaji ja ga jmi. C'ü o jñanda nguextjõzügõ rvã ëjégõ cja Mizhocjimi. Nguezgõ ró janda mi Tata. ⁴⁷ Na cjuana c'ü rí xi'ts'igöji, nu c'ü ejmezügõ ra ch'unü c'ü rgui bübütojì co Mizhocjimi para siempre. ⁴⁸ Nguetscö e tjõmëch'i ngue c'ua rí bübütojogueji. ⁴⁹ Nu c'o nin mboxtitaji o ziji c'e maná nu cja ndajyadü. Pero o ndü'ü c'o. ⁵⁰ Nguetscö nu e tjõmëch'i nu vi 'ñeje a jens'e. Nguet'ua nu c'ü ra zi'ì nu, dya ra ndü'ü, ra bübütojì.

⁵¹ Exi rgã büntcjö, nguec'ua só rá da'c'üji c'ü rí bübütojogueji. Je rvã ëjégõ a jens'e. 'Ma cjó c'o ra zi'ì nu e tjõmëch'i ra ch'unü c'ü rgui bübütojì. Ne tjõmëch'i c'ü rá unügõ nu, ngueje in cuerogõ. Nuzgõ rá unügõ ngue c'ua ra bübütojì yo cärä texe cja ne xoñijõmü.

⁵² Nuc'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel mi ña, mi ñatsjëji. Mi mamaji:

—¿Ja rgá sò ra dyacöji o cuerpo rá siji?

⁵³ E Jesús o xipjiji:

—Na cjuana c'ü ri xi'tsc'öji. Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi. Ma dya ri si'iji ne tjömëch'i c'ü ngueje in cuerpagö, 'ñe 'ma dya ri si'iji in tsjigö, dya ri bübüji. ⁵⁴ Nu c'o ra zi'i e tjömëch'i c'ü ngueje in cuerpagö 'ñe ra zi in tsjigö ra ch'unü c'ü rgui bübüttöji. Nutscö 'ma rá ëcjö na yeje rá xos'ü nuc'o. ⁵⁵ C'e jñönü c'ü na cjuana c'ü ri siji ngue in cuerpagö c'ü; 'ñe in tsji'igö. ⁵⁶ Nu c'ü ra zi nu e jñönü c'ü ngueje in cuerpagö, 'ñe ra zi in tsjigö ra bübüzügö. Y nutscö je rá bünc'ö cja o mü'bü angueze. ⁵⁷ Mi Tata c'ü o ndäcjä exi bübüttö c'ü. Nguet'ua exo rgá bübüttögö. Nu c'ü ra zi c'e jñönü c'ü ngueje in cuerpagö 'ñe in tsjigö, xo ra bübüttö, na ngueje exi rgá büntcjö. ⁵⁸ Nguetscö e tjömëch'i, rvá ëjëgö a jens'e. Dya nza czazgö c'e maná c'ü o zi in mboxitaji. Nuc'o, o ndü c'o. Pero c'ü ra zi nu e tjömëch'i c'ü nguetscö, dya ra ndü, ra bübüttö co Mizhocjimi para siempre.

⁵⁹ Nu yo jña'a yo, o mama e Jesús 'ma mi bübü a Capernaum 'ma mi xöpü c'o nte cja c'ü o nintsjimiji.

Palabras de vida eterna

⁶⁰ Na puncjü c'o mi tjünt'ü a xütjü e Jesús, 'ma o dyäräji, o mamaji:

—Me na jyü yo jña'a yo. ¿Cjó ra sö'ö ra dyätá yo?

⁶¹ O mbärätsjë e Jesús c'o mi mamatsjëji. O xipjiji c'ua:

—¿Cjo in ne ri chjench'ëji a xütjü na ngueje ró xi'ts'iji yo jña'a yo? ⁶² ¿Pje ri tsjagueji 'ma, 'ma ri jñandgaji rá magö a jens'e nu ja ot'ü rmi bünc'ö? Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi. ⁶³ Ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü da'c'üji ri bübüji. Dya pje ni muvi e cuerpo. Yo jña'a yo ri xi'ts'igöji je va ëjë cja o Espiritu Mizhocjimi yo. Ngueje yo da'c'üji ri bübüttöji. ⁶⁴ Pero bübüts'ügueji c'o dya pje ejmezügö.

E Jesús ya mi pärä ndeze 'ma ot'ü cjö ngue c'o dya mi ejme. Ya nde mi pärätjö cjö ngueje c'ü ro nzhö'ö. ⁶⁵ O mama c'ua e Jesús:

—Ya ró xi'ts'iji, dya cjö ra sö ra ëjë co nuzgö, 'ma dya ra 'ñünbü o mü'bü mi Tata c'ü bübü a jens'e.

⁶⁶ 'Ma o nguarü o mama yo jña'a, na puncjü c'o o chjench'e a xütjü, dya cja o ndünt'üji o xütjü e Jesús. ⁶⁷ O mama c'ua e Jesús o xipji c'o doce discípulo:

—¿Cjo xo in ne ri chjench'ëji a xütjü, c'ü dya cja ri chjünt'üji in xütjügö?

⁶⁸ O ndünrü c'ua e Simón Pedro:

—Pero in Jmuts'üjme, ¿cjö rá ma teñegöjme? Na ngueje nguextjots'ügue in xitsijme ja rga sö rá bübüttöjme co Mizhocjimi para siempre. ⁶⁹ Nutscöjme

ri ejmets'ügöjme. Rí päräjme ngue'tsc'e e Cristo. Nguet'sc'e o T'its'ü Mizhocjimi c'ü exi bübüttö.

⁷⁰ O ndünrü c'ua e Jesús:

—In doceji. ¿Cjo dya ró juan'c'ügöji? 'Na-jats'ügueji bübü c'ü dya jo cja o mü'bü.

⁷¹ Nu c'ü mi mama e Jesús, mi ngueje e Judas Iscariote, c'ü mi ngue o t'i e Simón. Na ngueje nguejnu ro nzhö'ö e Jesús. Mi ngueje 'naja c'o doce discípulo.

7

Los hermanos de Jesús no le creían

¹ 'Ma o nguarü yo, mi nzhodü e Jesús a Galilea. Dya mi ne ro nzhodü a Judea, na ngueje mi cärä nu, c'o mi ne ro mbö't'üji e Jesús. ² Ya mi ngue ro zädätjö 'na mbaxua c'ü mi cja c'o nte. Mi ät'äji ts'ingümü c'o mi ngueje o dyëza. Mi mimiji cja c'o ts'ingümü 'ma mi cjaji c'e mbaxua. ³ C'o o cjuarma e Jesús o xipjiji c'ua:

—Na jo ri pedyegue va. Magea a Judea ngue c'ua c'o in discípulo c'o cärä nu, xo ra jñantc'aji yo in cjague yo me na nojo. ⁴ Nu c'ü ne'e pje ra tsja'a, ra tsja ngue c'ua ra jñanda yo nte. Nu 'ma in cja'a yo me na nojo, jizhitsjëjë ngue c'ua ra jñanda texe yo nte.

⁵ Ne xo ri ngueje c'o o cjuarma, dya xo mi ejmeji e Jesús. ⁶ O mama c'ua e Jesús:

—Dya be va sädä nu 'ma ra mbäräji cjö nguetscö. Nuzgö dya be sö'ö rá magö. Pero nu'tsc'ëji sö ri möttöji nu hora c'ü in ne ri möji. ⁷ Nu'tsc'ëji, dya sö ra nuc'ëji na ü yo cärä cja ne xoñjömü. Nguetscö je nugüji na ü, na ngueje ri xipjigöji c'ü na cjuana, ri xipjigöji me na s'o cjaji. ⁸ Nu'tsc'ëji, möji cja c'e mbaxua. Nutscö dya be rá magö cja c'e mbaxua, na ngueje dya be va sädä c'ü ne'e Mizhocjimi c'ü ya rá magö.

⁹ Nu 'ma o mama yo, xe o nguejmetjö a Galilea.

Jesús en la fiesta de las chozas

¹⁰ Nuc'ua o ma cja c'e mbaxua c'o o cjuarma. E Jesús xo ma'a c'ua. Pero nuc'ü, dya cjö o xipji ja va ma. O matsjëjë. ¹¹ Nu cja c'e mbaxua, c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte mi jodtüji e Jesús, mi mamaji:

—¿Ja je ri bübüxä c'e Jesús?, eñeji.

¹² Na puncjü nte c'ü me mi tsjohne mi mamaji ja cja mi cja e Jesús. Mi cärä c'o mi mama: "Na jonte c'e bëzo c'ü." Nu c'o dyaja mi mamaji: "Dya jonte c'ü. Onpü yo nte."

¹³ C'o nte mi s'üji c'o pje mi pjëzhi. Nguet'ua dya cjö mi mama na jo ja ma cja e Jesús.

¹⁴ Cja mi patjö nziyo pa'a c'ü mi cjaji c'e mbaxua. Xe mi bëzhi nziyo pa ro nguarü. O zät'ä c'ua e Jesús cja c'e templo. Ya je nguejnu o xöpü c'ua c'o nte. ¹⁵ C'o pje mi pjëzhi mi cjiñiji: "Nunca ri äragöji a cjanu." Pero mi mamaji:

—¿Ja ga mbārā yo? Dya o ma ja ro xörü.

¹⁶ O ndünrú c'ua e Jesús:

—Nu yo rrā xöpü yo nte, dya rí mamatsjējögö yo. Nu c'ü o ndäcjägö ngue c'ü je o xöcügö c'ü. ¹⁷ 'Ma cjó c'o ne ra tsja'a c'ü ñe'e Mizhocjimi, ra mbārā cjo je va ējē cja Mizhocjimi yo rí xöpügö yo nte, o maxque rí mamatsjējögö yo. ¹⁸ Nu c'ü xöpü c'ü mamatsjējē, jodütsjējē c'ü ra mama yo nte: “Me na jo 'na xöpüte”, ra 'ñeñeji. Nuzgö rí jodügö c'ü ra mamaji me na jo Mizhocjimi c'ü o ndäcjä. Nuzgö rí magagö c'ü na cjuana, dya bëchjine.

¹⁹ 'Nu'tsc'ejí, ¿cjo dya o dya'c'üji c'e ley e Moisés? Pero ne rí 'najats'ügueji dya in c'ají c'ü mama c'e ley. Maco mama c'e ley c'ü dya rá pöt't'üteji, ¿jenga in jongügöji rí pötc'üji?

²⁰ O ndünrú c'ua c'o nte, o xipjiji:

—Nu'tsc'e, búbü demonio cja in mü'bügue. ¿Cjó ngue c'ü ra jyonc'ü ra mbó'tc'ü?

²¹ O ndünrú c'ua e Jesús:

—'Natjo c'ü ró c'agö, pero nuc'ua texts'üji me o sjéyats'üji c'ü ró c'agö. ²² Cja o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés, xi'ts'iji rí meyaji in cuerpoji. C'ü ni tsjaji a cjanu, dya ngue e Moisés c'ü o mbürü; ngueje c'o in mboxtataji c'o o mbürü ndeze mi jinguä. Búbü 'ma in meyaji in cuerpoji nu pa c'ü rí sóyaji. ²³ Nu pa c'ü rí sóyaji in meyaji o cuerpo 'na bëzo ngue c'ua rí cumpleji o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. ¿Jenga me in ünngügöji c'ü ró jopcügö texe o cuerpo 'na bëzo nu pa c'ü rí sóyaji? ²⁴ Tsjiñijí na jo c'ua ja ga mama o ley e Moisés. Nuzgö, zó ró jocü 'na bëzo c'e pa c'ü rí sóyagöji, pero na jo c'ü rvá c'agö.

Jesús habla de su origen

²⁵ Ja nzi c'o mi menzumü a Jerusalén o mamaji c'ua:

—Nujnu, ¿cjo dya ngueje nu jodüji ra mbó't'üji? ²⁶ Maco, ña'atjo dya nu. Dya pje sü'ü nu. Dya cjó pje xipji. Mbārā, c'o pje pjēzhi, ¿cjo rí cjiñijí c'ü ngueje e Cristo nu? Po jiyó. ²⁷ Na ngueje nutschöji rí pärägöji na jo ja je menzumü nu. 'Ma ra ējē e Cristo, nuc'ü, dya cjó ra mbārā ja rguí 'ñeje.

²⁸ E Jesús o ña'a na jens'e nu cja c'e templo nu ja mi xöpü c'o nte, o xipjiji:

—Nu'tsc'ejí, ¿cjo in päcäji? ¿Cjo in päräji na jo ja je rí menzumü? Nuzgö dya ró étsjējögö. Na ngueje búbü 'naja c'ü exna cjuana o ndäcjägö, c'ü dya in pärägueji. ²⁹ Pero nuzgö rí pärägö c'ü, na ngueje je rvá ēcjö cja angueze. Ngueje angueze o ndäcjägö ró ējē a 'ñecua.

³⁰ Nuc'ua, mi ne ro zürüji c'ua. Pero dya cjó o pēnch'i, na ngueje dya be ne Mizhocjimi ro zürüji. ³¹ Na puncjü c'o nte c'o mi cārā nu, o 'ñejmeji e Jesús. Mi mamaji:

—Dya cjó sö ra tsja c'o xe rrā nojo. ¿Cjo rí ngueje e Cristo nu?

Los fariseos mandan policías a llevar preso a Jesús

³² C'o fariseo o dyäräji c'ua c'o mi mama c'o nte. Na ngueje c'o nte mi tsjojne ma ñaji c'o mi cja'a e Jesús. Nuc'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo o ndäjäji o policía ro ma, ro ma zürüji e Jesús. ³³ O mama c'ua e Jesús:

—Xe quejme ja nzi zana c'ü xe rá mimiji. Nuc'ua ra zädä c'e pa 'ma rá ma nu ja búbü c'ü o ndäcjä ró ējē. ³⁴ Nuc'ua rí jyongügöji. Dya cja rí chöcügöji. Nu ja rá búbügö, dya sö rí möcjeji.

³⁵ Nuc'ua c'o pje mi pjēzhi cja c'o nte a Israel o pöta mamaji:

—Mbārā, ¿ja je ra ma'a nu? ¿Jenga xitsiji c'ü dya cja rá töt'üji? Mbārā, ¿cjo je ra ma cja yo in menzumügöji a Israel c'o pjöt'ü cja yo dyaja nte? Mbārā, ¿cjo ra ma xöpü c'o dyaja nte'e? ³⁶ Mbārā, ¿ja cja'a nu o mama: “Rí jyongüji pero dya rí chöc'üji”? Xo o xitsiji: “Nu ja rá búbügö, dya pje ra sö'o rí sät'äji.”

Ríos de agua viva

³⁷ C'e pa c'ü bëpja c'e mbaxua ngue c'ü xenda mi süpüji. Nuc'ua c'e pa'a c'ü, o bóbü e Jesús. O zopjü c'ua c'o nte, o xipjiji:

—'Ma cjó c'o türe, xä'däji co nutschö. Si'iji c'e ndeje c'ü rá da'c'üji rí siji. ³⁸ Nu c'o ra 'ñejmezügö, ra zädä anguezeji c'ua ja nzi ga mama cja o jña Mizhocjimi: A mbo cja o mü'bü ra chjēntjovi nza cja 'na mbereje c'ü peje na puncjü o ndeje. Nguec'ua xo ra z'i c'o dyaja, ngue c'ua xo ra búbütjoi.

³⁹ Nujyo o mama e Jesús, nguejyo ro tsja o Espiritu Mizhocjimi c'ü ro ch'unü nu c'o ro 'ñejme e Jesús. C'e Espiritu dya be ma ējē c'ü, na ngueje dya be vi ma e Jesús cja nu Tata c'ü búbü a jens'e.

División entre la gente

⁴⁰ Nuc'ua 'ma o dyäräji yo jña'a yo, mi cārā c'o o mama:

—Nunu, na cjuana ngueje e profeta nu mi te'beji.

⁴¹ Dyaja c 'o o mama c'ua:

—Ngueje e Cristo nu o ndäjä Mizhocjimi nu.

Mi cārā c'o dyaja c'o o mama:

—Nujnu je menzumü a Galilea. Nguec'ua, ¿ja rgá sö ra tsja e Cristo nu? ⁴² Na, ¿cjo dya mama cja yo ja t'opjü: “E Cristo je rí ngueje o mboxbëche e David”? ¿Cjo dya xo mama: “Je ra te'e cja c'e ts'ijñiñi a Belén nu ja mi menzumü e David”?

⁴³ Nuc'ua a cjanu, o xögü c'ua c'o nte'e, na ngueje dya mi 'natjo o pjeñeji ma nguiñijí e Jesús. ⁴⁴ Mi cārā c'o mi ne ro zürü e Jesús. Pero dya cjó xo o pēnch'i angueze.

Las autoridades no creen en Jesús

⁴⁵ Nuc'ua c'o policía o nzhogü c'ua c'o. O möji cja c'o ndamböcjimi 'ñe cja c'o fariseo.

Nuc'ua c'o ndamböcjami 'ñe c'o fariseo o dyönüji c'ua:

—¿Jenga dya i siji e Jesús?

⁴⁶ O ndünrú c'ua c'o policía:

—Nunca rí árjme ra ña 'na bëzo c'ua nzi ga ña'a c'e bëzo c'ü.

⁴⁷ O ndünrú c'ua c'o fariseo, o xipjiji c'o policía:

—¿Cjo ya xo o dyon'c'ügueji? ⁴⁸ Tsjijñiji dya xá. ¿Cjo ya xo bübü o jmu'u 'ñe o fariseo c'o ya o 'ñeje e Jesús? Iyö. ⁴⁹ Nu yo nte'e yo, dya pje päräji o ley Mizhocjimi. Dya pje sö ra zát'äji a jmi Mizhocjimi.

⁵⁰ E Nicodemo nu c'ü vi ma'a 'na nu xömü cja e Jesús, mi ngueje 'naja c'o fariseo. O mama angueze:

⁵¹ —Cja in leygöji, dya sö rá mamaji c'o na s'o vi tsja 'na bëzo c'ü dya be ri äräji c'o mama angueze, y c'ü dya be ri päräji ja cja c'ü cja'a.

⁵² O ndünrú c'ua c'o fariseo, o xipjiji e Nicodemo:

—Nu'tsc'e, Nicodemo, ¿cjo xo in men-zumüge a Galilea? Ni jyodü ri ñu'u yo ya t'opjü, ngue c'ua rí ñuxá c'ü dya cjó ra te'e a Galilea c'ü ri ngueje profeta.

La mujer adúltera

⁵³ Nuc'ua, como ya vi nguarü c'e mbaxua, o ma nzi 'najaji o ngumüji.

8

¹ E Jesús o ma c'ua cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos. ² Nuc'ua 'ma mi xörtjo c'ü na yejnu pa, e Jesús o ma na yeje cja c' e templo. Nuc'ua texe c'o nte'e o chézhiji a jmi e Jesús. O mimi c'ua e Jesús. Cjanu o xöpü c'ua c'o nte. ³ Nuc'ua c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o fariseo o sinpiji c'ua 'naja ndixü c'ü vi ch'ö'tp'ü bëzo c'ü dya mi ngueje o xíra. O tsjapüji o mimi a nde'e nu ja mi bübü e Jesús. ⁴ O mamaji c'ua:

—Xöpüte, nu e ndixü nu, o zürüji. Mi bübüvi 'na bëzo c'ü dya ngueje o xíra. ⁵ Cja c'e ley c'ü o dyopjü e Moisés o mandazüji rá pjat'üji ndojo yo cja a cjanu. ¿Nu'tsc'e dya, pje ri xitsijme dya?

⁶ Nu yo mi xipjiji nguetjo ma söji, ngue c'ua ro sö ro ngöt'üji cja c'o pje mi pjézh. Nuc'ua e Jesús o ñücü a jömü. O dyopjü c'ua a jömü co o ñidyé. ⁷ Nu 'ma sido mi öütjoji, o jñüs'ü o ñi'i. Cjanu o xipjiji c'ua:

—Ma bübüts'c'ejí 'naja c'ü dya tü o nzhubü ngue c'ü ra ot'ü ra pjat'ü ndojo ne ndixü.

⁸ Nuc'ua o ñücütjo na yeje a jömü e Jesús. O dyopjü a jömü co o ñidyé. ⁹ Ma o dyäräji, o nguiññiji c'ua cja o mü'büji c'ü mi tji o nzhubüji. Nuc'ua nde 'naja va möji c'ua. Nu c'o xenda mi tita ngue c'o ot'ü o ma c'o. Cjanu o mbedye c'ua c'o cja mi t'i'i. Nuc'ua ya o nguejmetsjé c'ua e Jesús 'ñe c'e ndixü c'ü mi junrü a jmi. ¹⁰ Nuc'ua cjanu o jñüs'ü c'ua o ñi'i e Jesús. Dya cjó cja o jñanda. Ya

mi nguetjo c'e ndixü c'ü xe mi bübü. O xipji c'ua:

—Nu'tsc'e ndixü, ¿ja je cãrã dya, nu c'o mi mama in tügüe nzhubü? ¿Cjo dya cjó pja'c'ü ndojo?

¹¹ C'e ndixü o ndünrú:

—Nu'tsc'e, in Jmuts'ügö, dya cjó pjacö ndojo.

Nuc'ua o xipji e Jesús:

—Ne xo ri nguetscö, dya xo rí xi'ts'i ni jyodü rí chügüe. Ma'a dya. Pero dya cja rí tsja c'o na s'o.

Jesús, la luz del mundo

¹² E Jesús o zopjtüjo na yeje c'o nte. O xipjiji: —Nguetscö e jya's'ü cja ne xoñijömü. Nu c'ü ra ndüt'ü in xütjügö, dya ra nzhodü cja e bëxömü. Nuc'ü, ra bübü jya's'ü o mü'bü c'ü ra unü c'ü rguí bübütjo.

¹³ Nuc'ua c'o fariseo o xipjiji:

—Nu'tsc'e in mamatsjégue pje pjé'ts'i. Nu c'o in mamague dya cjuana.

¹⁴ O ndünrú c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Zö rí mamatsjégö pje pjétsi, pero yo rí xi'ts'igöji na cjuana. Na ngueje rí pärägö ja je rvá éjé, 'ñe ja rga ma'a. Nu'tsc'ejí, dya in pärägueji ja rvá éjégö. Dya xo in päräji ja ngue c'ua rá ma'a. ¹⁵ Nu'tsc'ejí c'ua ja nzi gui tsjinncjeji, in jünji nguenda in mamaji c'ü na s'ozgö. Pero nutsö, c'ü rvá écjö, dya ngue c'ü rá mangö c'ü cja na s'o 'naja, y c'ü cja na jo c'ü 'naja. ¹⁶ Zö dya ngue c'ü rvá écjö, pero 'ma rí mangö ja ga cja 'na nte ga nguiñji o mü'bü, na cjuana c'ü rí mangö. Na ngueje c'ü rí mangö, dya ngue c'ü rgá cjiññitsjégö, ngue c'ü cjiññi Mizhocjimi c'ü o ndäcjö c'ü rí bübübe. ¹⁷ Ya xo t'opjü cja in leygueji c'ü je mama a cjava: “Nu c'ü mama yeje nte ngue c'o na cjuana.” ¹⁸ Nuzgö rí mama pje pjétsi. Nu c'ü mi Tatagö c'ü o ndäcjä, ngue c'ü xo mama pje pjétsigö.

¹⁹ Nuc'ua o xipjiji c'ua:

—¿Ja je bübü c'ü nin Tata?

O ndünrú c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Ni xo ri nguetscö in päcäji, ni ri ngueje mi Tata in päräji. Nu 'ma ri päcägöji, ngue 'ma xo ri päcäji mi Tata.

²⁰ E Jesús mi xöpü c'o nte cja c'e templo. Je mi mama yo jña'a yo, nu ja mi sogüji o ofrendaji. Dya cjó o zürü e Jesús, na ngueje dya be mi jezi c'ü nu Tata Mizhocjimi.

“A donde yo voy, ustedes no pueden ir”

²¹ Nuc'ua o ndünrú c'ua na yeje e Jesús:

—Nutsö ya rá ma'a. Nu'tsc'ejí rí jyongüji. Pero rí chügueji na ngue c'o in nzhunc'ejí c'o in tügueji. Nguec'ua nu ja je rá magö, nu'tsc'ejí, dya ra sö rí sät'äji nu.

²² O mama c'ua c'o pje mi pjézh cja c'o nte a Israel:

—Nu e bëzo nu, ¿cjo ra pö't'ütsjéjé? Nguec'ua mama: “Nu ja je rá magö, nu'tsc'ejí dya ra sö rí sät'äji.”

²³ Nuc'ua o ndünrú c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'ejí, in menzumúji a jómú. Nutscö, je rí menzumügö a jens'e. Nu'tsc'ejí, in menzumügueji cja ne xoñijómú. Nutscö, dya pje rí menzumügö va cja ne xoñijómú. ²⁴ Nguec'ua ró xi'ts'íji: “Rí chügueji na ngue c'o in nzhunc'ejí c'o in tügueji.” Na ngueje 'ma dya rí ñejmeji nguezgö extí búbü, c'o nzhubü c'o in tñji ngue c'o je rgui chñji c'o.

²⁵ O ndünrú c'ua c'o nte:
—Xitsijme cjó ngue'tsc'e.

Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Ya ró xi'ts'ígöji cjó nguezgö. ²⁶ Na puncjü c'o me rí ne rá zo'c'üji. Me na puncjü c'o in cjaí c'o só rá mama in tügueji nzhubü. Pero nu c'ü o ndäcjägö ngue c'ü na cjuana c'ü. C'o ró ätpägö o mama angueze nguejyo je rí zopjü yo cärä cja ne xoñijómú.

²⁷ E Jesús mi xipjiji mi nguejnu Tata c'ü vi ndjä. Pero dya mi pärä c'o nte. ²⁸ O ndünrú c'ua e Jesús:

—Nutscö rvá êcjö cja Mizhocjimi. Nu'tsc'ejí rí chäpcöji cja ngronsi. Nu'ma, cja ra zädä 'ma rí unnc'ejí ngüenda c'ü nguezgö extí búbü. Dya pje rí cjägö c'ü rí cjätsjé. Ngue yo o xöcú mi Tata, yo rí xi'ts'íji. ²⁹ Nu c'ü o ndäcjä búbü co nuzgö. Dya pje jyëzguigö c'ü rá búbütsjégö c'ü, na ngueje sido rí cjägö c'o ne angueze.

³⁰ 'Ma o mama yo jña'a yo, na puncjü c'o o creö c'o mi mama e Jesús.

Los hijos de Dios y los esclavos del pecado

³¹ O xipji c'ua e Jesús c'o nte a Israel c'o ya vi 'ñejme angueze:

—'Ma sido rí 'ñejmeji yo jña yo rí ña'a, nu'ma, na cjuana in ätcöji 'ma. ³² 'Ma rí 'ñejmezügöji yo jña yo rí ña'a, rí päräji c'ü na cjuana 'ma. 'Ma rí päräji c'ü na cjuana, ra t'empc'ejí libre 'ma.

³³ O ndüntüji c'ua, o xipjiji:

—Nguetscöjme o mboxbêchejme e Abraham. Dya cjó rí pêpcöjme. ¿Jenga in mamague c'ü ra 'ñempcöjme libre?

³⁴ O ndünrú e Jesús, o mama:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'íji. Texe c'o cja'a c'o na s'o, dya libre c'o. Chjëntjovi nza cja 'na mbëpji c'ü tjünt'ü a xütjü, c'ü dya só ra xögü cja nu lamu. ³⁵ C'o tjünt'ü a xütjü o nzhubü, dya ngueje o t'i Mizhocjimi c'o. Angueze ra pjongü nu c'o dya ngueje o t'i. C'o o t'i ra sido ra búbütojji co Mizhocjimi. ³⁶ Nu c'ü na cjuana ra 'ñempc'ejí libre cja c'o na s'o, nguetscö o T'izü Mizhocjimi. ³⁷ Rí pärägö ngue'tsc'ejí o mboxbêchets'üji e Abraham. Pero in ne rí pötcügöji, na ngueje in jñagö, dya pje in ench'e cja in mü'büji. ³⁸ Rí ñagö nu c'o ró nugö cja o jmi mi Tatagö c'ü búbü a jens'e. Nu'tsc'ejí in cjaí nu c'o i dyäräji cja o jmi nin tataji.

³⁹ Nuc'ua o ndünrúji, o xipjiji:

—C'ü mi tatagöjme ngueje e Abraham.

O ndünrú c'ua e Jesús, o xipjiji:

—'Ma rí ngue'tsc'ejí o t'its'üji e Abraham, rí tsjaji c'ü o tsja e Abraham. ⁴⁰ E Abraham, nuc'ü, o dyätä Mizhocjimi c'ü. Pero nudya in jongüji rí pötcüji. E Abraham dya ro tsja a cjanu. Nutscö rí bëzo ró xi'ts'íji c'o na cjuana nu c'o ró ärägö cja Mizhocjimi. Nguec'ua in ne rí pötcüji. ⁴¹ Nu'tsc'ejí in cjaí c'ü cja c'ü nin tatagueji.

O xipjiji c'ua:

—Nutscöjme dya o t'izgöjme nandyo bëzo. 'Natjo mi Tata rí sicjöjme. Ngueje Mizhocjimi.

⁴² E Jesús o xipjiji c'ua:

—'Ma rí ngueje Mizhocjimi nin tatagueji, rí s'iyazügöji 'ma. Na ngueje nguezgö 'natjözügö o T'izü Mizhocjimi. Je ró pecjö cja Mizhocjimi. Dya ró êjëtsjégö. Ngueje Mizhocjimi je ndäcjö ró êjé. ⁴³ ¿Jenga dya in päräji ja cja c'ü rí mangö? Dya in päräji na ngueje, dya in ne rí dyätäji in jña'a. ⁴⁴ Nu'tsc'ejí, nu c'ü nin tatagueji ngueje c'ü dya jo. In ne rí tsjaji nu c'o ne'e nin tatagueji. Ndeze o mbürü, c'ü dya jo ngue mbö't'üte. Nuc'ü, dya pje mama c'ü na cjuana c'ü. Na ngueje c'ü na cjuana, dya pje búbü o mü'bü. Nu 'ma mama c'o dya cjuana ngueje c'o cjiñjitsjé cja o mü'bü c'o mama. Na ngueje c'ü dya jo, na mbëchjine. Nguejnu tata nu c'o xo mama c'ü dya cjuana. ⁴⁵ Dya in ejmezüji na ngueje nutscö rí mama c'o na cjuana. ⁴⁶ ¿Cjo búbütsc'ejí 'naja c'ü só ra mama rí cjägö c'o na s'o? Nu 'ma rí xi'ts'íji c'ü na cjuana, ¿jenga dya pje in ejmezügöji? ⁴⁷ Nu c'o ngueje o t'i'i Mizhocjimi ätpäji o jña'a. Pero nu'tsc'ejí, dya ngue'tsc'ejí o t'its'üji Mizhocjimi na ngueje dya in ätpägueji c'o o jña.

Cristo existió antes que Abraham

⁴⁸ O ndünrú c'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel. Me co üdüji. O xipjiji:

—Rí päräjme na jo, búbü demonio cja in mü'bügue. Je jí tegue a ma a Samaria, dya in pärägue ja cja Mizhocjimi.

⁴⁹ O ndünrú c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Dya búbü demonio cja in mü'bügö. C'ü rí mamagö ngue c'ü ne'e mi Tatagö. Nu'tsc'ejí c'ü in cjaí, dya pje in ejmezügöji rvá êcjö cja mi Tatagö Mizhocjimi. ⁵⁰ Dya rí jodügö c'ü rí mangueji na nojözügö; nu c'ü jodü c'ü rí mangueji na nojözügö, ngue mi Tatagö Mizhocjimi. Angueze ra jizhi c'ü na nojözügö. ⁵¹ Na cjuana c'ü rí xi'ts'ígöji, nu c'ü sido ra dyätö yo rí mangö, dya ra ndü'ü, ra búbütojo c'ü.

⁵² Nuc'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel o xipjiji:

—Nudya, rí päräjme na jo dya, búbü demonio in mü'bügue. Ya o ndü'ü e Abraham. Ya xo o ndü'ü c'o profeta. Maco nu'tsc'e

in mama nu c'ü sido ra dyä'tc'ägue, dya ra ndü'ü, sido ra bübüto. ⁵³ Nu'tsc'e in cjin-cje xenda na nojots'ügue que na ngueje mi tatajme e Abraham. Nuc'ü, o ndü'ü c'ü. Xo o ndü'ü c'o profeta. ¿Cjo ngue c'ü je na c'apütsjégue?

⁵⁴ O ndünrü e Jesús, o xipjiji:

—Nu 'ma ri jodütsjéjögö c'ü ro mama yon te na nojözügö, dya pje rvi muvi 'ma c'o. Mi Tatagö ngue c'ü jodü c'ü ra mamaji a cjanu. Maco in mamagueji que mi Tatagö ngueje in Mizhocjimigueji. ⁵⁵ Nu'tsc'eji, dya in pärägueji angueze. Pero nutsco ri pärägö c'ü. 'Ma ro mama c'ü dya ri pärägö Mizhocjimi, ri nguezgö 'na mbëchjine nza c'atse'jeji. Jo ri pärägö Mizhocjimi. Rí c'agö c'o mama angueze. ⁵⁶ E Abraham c'ü nin mboxtitaji me co mājā 'ma o 'ñejme ro jñandga ma ëcjö. A cjanu o jñandga. O mājā c'ua.

⁵⁷ C'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel o xipjiji c'ua:

—Dya be xo in nzhodügue ni cincuenta c'jē'ë. ¿Ja rvi jñandague e Abraham?

⁵⁸ E Jesús o xipjiji:

—Na cjuana c'ü ri xi'ts'iji. 'Ma dya be mi bübü e Abraham, ya exmi bübügö.

⁵⁹ Nuc'ua o jñüs'üji ndojo c'o ro p'at'üji e Jesús. Pero nuc'ü, o tsjögö c'ü. Dya cjo jñandga ja va ma. O mbedye cja c'e templo. O ma'a.

9

Jesús sana a un hombre que nació ciego

¹ 'Ma o c'ogö e Jesús o jñandga 'naja bëzo c'ü mi ndëzhö. Mi ndëzhö 'ma o jmus'ü c'ü.

² Nuc'ua c'o o discipulo o dyönüji e Jesús, o xipjiji:

—Xöpüte, ¿Cjo ngue c'ü o tsja c'o na s'o, nguec'ua va ndëzhö nu? ¿Cjo ngueje ne bëzo nu ndëzhö maxque ngueje c'o o tata?

³ O ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—C'ü vi ndëzhö, dya ngue c'ü vi tsja c'o na s'o nu. Dya xo ngue c'ü vi tsja c'o na s'o c'o o tata. C'ü vi ndëzhö ngue c'ü rguí 'ñetse c'ü me na nojo c'ü cja'a Mizhocjimi. ⁴ Ni jyodü rá c'agö c'o ne'e nu c'ü o ndäc'jä, ndeze 'ma xe ndempa. Va ëjë xömü, 'ma dya cja sö c'jö ra pëpji. ⁵ Ndeze c'ü xe rá mimigö cja ne xoñijömü, nguetsco e jya's'ü cja ne xoñijömü.

⁶ 'Ma o mama a cjanu o zogü a jömü o c'ijñi, o mbopjü c'ua c'e jömü. Cjanu o ngans'a c'o mbëömü. O ngosp'ü c'ua cja o ndö'ö c'e bëzo c'ü mi ndëzhö. ⁷ E Jesús o xipji c'ua:

—Ma xinzhö cja c'e t'ore c'ü ni chjü Siloé, eñe. C'e tjü'ü ne ra mama 'naja c'ü dājā.

Cjanu o ma'a c'ua c'e bëzo c'ü mi ndëzhö. O ma xinzhö. Nu 'ma o nzhogü c'ua, ya mi janda. ⁸ Nuc'ua c'o o mejñiñi 'ñe c'o ya vi jñandga mi ndëzhö mi mamaji:

—¿Cjo dya ngueje nu mi ndëzhö nu ja nde mi junrü nu me mi örü pje ra zi?

⁹ Mi cārā c'o mi mama:

—Ngueje nu.

C'o dyaja mi mamaji:

—Dya ngue nu, pero exi nguetjo nu.

O ndünrü c'ua c'ü mi ndëzhö, o mama:

—Nguetscö.

¹⁰ O xipjiji c'ua:

—¿Ja va xogü dya, c'o in chö'ö?

¹¹ O ndünrü c'ua angueze, o mama:

—C'e bëzo c'ü ni chjü'ü Jesús o ngans'a mbëömü. O ngoscügö in chö'ö. Cjanu o xitsi c'ua: "Ma a Siloé, ma xinzhö." Ró ma'a c'ua, ró ma xinzhö. Ya o xogü c'ua yo in chögö, ya ró janda.

¹² Nuc'ua o xipjiji:

—¿Ja je bübü dya, c'e bëzo c'ü?

Angueze o ndünrü:

—Dya ri pärägö ja je bübü.

Los fariseos interrogan al ciego que fue sanado

¹³ O zidyiji nu c'ü mi ndëzhö, o möji cja c'o fariseo. ¹⁴ C'e pa 'ma söyaji ngue 'ma o ngans'a e Jesús o mbëömü c'ü vi xopcü o ndö'ö c'e bëzo c'ü mi ndëzhö. ¹⁵ Nuc'ua o yepe o ña c'ua c'o fariseo, o dyönüji c'e bëzo pje vi ts'apü ngue c'ua va xogü o ndö'ö. Angueze o xipjiji:

—O ngoscügö mbëömü in chö'ö. Cjanu ró xinzhö. Nudya ya ri janda dya.

¹⁶ Nuc'ua mi cārā o fariseo c'o mi mama:

—C'e bëzo c'ü in mangue o jo'c'üts'ü, dya pje vi 'ñeje cja Mizhocjimi c'ü; na ngueje dya pje süpü nu pa c'ü ri söyaji.

Dyaja c'o mi mama:

—C'e bëzo, dya cja'a c'o na s'o. 'Ma ri cja c'o na s'o c'e bëzo, dya ro sö ro tsja'a yo me na nojo yo nunca ri jandaji.

Dya mi 'natjo o pjeñeji.

¹⁷ O yepe o dyönütjoi c'ü mi ndëzhö:

—¿Pje xo in mangue, pje pjëzhi nu c'ü o xo'c'üts'ü in chö'ö?

Angueze c'ua, 'ma o ndünrü o mama:

—Ngueje 'na profeta.

¹⁸ Nu c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel, dya mi ejmeji cjo mi ndëzhö c'e bëzo. Dya mi ejmeji cjo vi xogü c'o o ndö'ö. Cja 'ñejmeji 'ma cja o zojñüji nu tata c'e bëzo c'ü vi xogü o ndö'ö, 'ñe nu nana. ¹⁹ O dyönüji, o xipjiji:

—¿Cjo ngueje in ch'igöbe nu, nu in manguevi exmi ndëzhö 'ma o jmus'ü? ¿Jenga janda dya 'ma?

²⁰ O ndünrü c'ua c'ü nu tata 'ñe c'ü nu nana, o mamavi:

—Rí pärägöbe ngueje in ch'igöbe nu. 'Ma o jmus'ü nu, exmi ndëzhö nu. ²¹ Jenga ya janda dya, dya ri päräbe. Dya xo ri pärägöbe cjo je o xopcü o ndö'ö nu. Ya jo ndümbeñe angueze. Dyönütsjëji. Ya ra xi'ts'itsjëji.

²² O mama a cjanu c'ü nu tata 'ñe c'ü nu nana na ngueje mi süvi c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel. Na ngueje ya vi mamaji 'ma

cjó o'ro mama e Jesús ngueje e Cristo, ro pjongüji c'e nte'e cja o nitsjimiji. ²³ Nguec'ua va mama c'ü nu tata c'e bëzo 'ñe c'ü nu nana: "Ya jo ndümbeñe. Dyönüji angueze. Ya ra xi'ts'itsjëji."

²⁴ Nuc'ua o yepe o zojnütjoji c'e bëzo c'ü mi ndëzhö, o xipjiji:

—Unü 'na pöjô Mizhocjimi c'ü o xo'c'üts'ü in chö'ö. Nutscöjme rí päräjme na jo, c'e bëzo cja'a c'o na s'o c'ü.

²⁵ O ndünrü c'ua c'ü mi ndëzhö, o mama:

—Dya rí pärägö c'ü, cjo cja c'o na s'o c'ü. Nguextjo nu rí pärägö, nutscö dya rmi jandagö. Nudya rí janda dya.

²⁶ Nuc'ua na yeje o xipjijtoji c'ua:

—Pero, ¿pje o tsja'c'ü? ¿Ja va xo'c'üts'ü in chö'ö?

²⁷ C'ü mi ndëzhö o ndüntüji:

—Ya ró xi'ts'iji, pero dya i dyätöji. ¿Jenga in ne rí yepe rí dyäräji? Maxque, ¿cjo xo in negueji rí chjünt'üji o xütjü?

²⁸ Nuc'ua o zadütjoji, o mamaji:

—Nu'tsc'e ngue'tsc'e in tjünt'ü a xütjü e Jesús. Nutscöjme rí tjünt'üjme a xütjü e Moisés. ²⁹ Nutscöjme rí pärägöjme, e Moisés o zopjü c'o nte. O mama c'o jña c'o vi mama Mizhocjimi. Pero c'e bëzo c'ü in mangue o jo'c'üts'ü, dya rí päräjme ja je vi 'ñeje c'ü.

³⁰ O ndünrü c'ua c'e bëzo c'ü mi ndëzhö, o xipjiji:

—Yo in xitsiji, me in cjacüji rá dyäxä. Maco o xocüzügö in chö'ö c'e bëzo, ¿jenga dya in päräji ja je vi 'ñeje c'ü? ³¹ Rí pärägöji, zó ra tsja 'na nte ra dyötü Mizhocjimi ra unü poder, pero 'ma cja na s'o c'e nte, Mizhocjimi dya ra dyärä c'ü örü c'e nte. Pero nu c'o ma't'ü Mizhocjimi 'ñe cja'a c'ua ja ga ne'e angueze, nuc'o, Mizhocjimi ra dyätä c'o. ³² Ndeze 'ma o mbürü ne xoñijömü, cärä c'o o jmus'ü ndëzhö. Pero dya rí ärägöji c'ü ri бүбү 'na bëzo c'ü ri jocü c'o. ³³ Nu c'e bëzo, 'ma dya rví 'ñeje cja Mizhocjimi c'ü, dya xo ro só'ö pje ro tsja'a.

³⁴ O ndüntüji c'ua, o xipjiji:

—Nu'tsc'e i tsja c'o na s'o; exvi chetjovi in nzhunc'e. ¿Jenga in cjinncje ra só rí xöcügöjme?

Cjanu o pjongüji c'ua cja c'e nitsjimiji.

Ciegos espirituales

³⁵ O dyärä e Jesús ya vi pjongüji c'e bëzo. Nguec'ua va jyodü ja je mi nzhodü c'e bëzo. 'Ma o chöt'ü, o xipji:

—¿Cjo in ejmegue o T'i Mizhocjimi?

³⁶ O ndünrü angueze, o mama:

—Nu'tsc'e sê'e, xitsigö cjo ngueje o T'i Mizhocjimi; ngue c'ua ra só rá ejmegö angueze.

³⁷ O ndünrü c'ua e Jesús:

—Ya i jñandague angueze. Nguetscö rrä ñavi.

³⁸ O mama c'ua c'e bëzo:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, rí ejmets'ü. Ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi.

Cjanu o ndünñijömü o ma't'ü c'ua.

³⁹ O mama c'ua e Jesús:

—Na ngue c'ü rvä ëcjö, exi 'ñetsetjo ja ga nguiñi o mü'bü yo nte. C'o unü ngüenda c'ü ni jyodü ra xogü o ndöji ngue c'ua ra бүбү o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'büji, ra xogü o ndöji ra mbäräji Mizhocjimi. Pero c'o cjiñi ya xogü o ndöji, nuc'o, ra ndëzhöji, dya ra mbäräji c'ü na cjuana.

⁴⁰ O dyärä ja nzi c'o fariseo c'o mi cärä bëxtjo nu ja mi бүбү e Jesús, o mamaji c'ua:

—A poco in cjiñigue c'ü xo rí ndëzhöjme.

⁴¹ O ndünrü c'ua e Jesús:

—'Ma ri unnc'ejji ngüenda c'ü ni jyonc'ejji o jya's'ü Mizhocjimi, ro perdonaots'üji 'ma c'o na s'ö. Pero in mangueji: "Ya xogü in chögöjme, rí päräjme na jo", in eñeji. Nguec'ua xe in tütjoji in nzhunc'ejji.

10

El ejemplo del corral

¹ 'Na cjuana c'ü rá xi'ts'igöji. Nu c'ü dya ra cjojú cja o ngoxtji nu ja cot'üji o ndëncjürü, nu c'ü je dacütjo cja ndüngümü, nuc'ü ngueje mbê'ë c'ü; y xopcü nu ja cjo't'ü o ndëncjürü. ² Nu c'ü je cjojú cja o ngoxtji nu ja cjo't'ü o ndëncjürü ngueje e mbörü c'ü. ³ E mböngoxtji xopcü ngoxtji e mbörü. C'o ndëncjürü ätpäji o jña'a. Nu c'e mbörü nänbä o tjü'ü yo o ndëncjürü. Ngueje c'ü pjongü c'ua c'o ndëncjürü ra ma ziji o t'ëbi. ⁴ 'Ma ra mbedye c'o o ndëncjürü, ra ot'ü e mbörü. Cja rron ma c'o o ndëncjürü. C'o ndëncjürü tjünt'üji a xütjü c'e mbörü, na ngueje pätpäji o jña'a. ⁵ 'Ma ra ëjë 'naja c'ü dya päräji, dya ra ndünt'üji a xütjü. Nu c'ü ra tsjaji, ra c'ueñeji; na ngueje dya pätpäji o jña'a c'o nandyo.

⁶ Nu yo jña'a yo, je zopjü e Jesús o fariseo. Pero anguesji dya o mbäräji ja cja c'ü mi xipjiji.

Jesús, el buen pastor

⁷ O ña c'ua na yeje e Jesús, o xipjiji:

—Na cjuana c'ü rá xi'ts'igöji. Nutscö nguetscö e ngoxtji nu ja cjojú yo ndëncjürü. ⁸ Texe c'o va ëts'cejji c'o ne c'ü rí chjünt'üji o xütjü, ne ra dyon'cejji. Ngue c'ü mbê'ë c'o xopcü nu ja cjo't'ü o ndëncjürü. Pero c'o ndëncjürü dya pje ätäji. ⁹ Nuzgö nguetscö e ngoxtji nu ja cjojú yo ndëncjürü. Nu c'ü ra 'ñench'ezü o mü'bü, ngue c'ü só ra cjojú. Nuc'ü, ngue c'ü ra jogü o mü'bü c'ü. Nuc'ü, ra chöt'ü texe c'o ni jyodü o mü'bü. Nguec'ua ra chjëntjovi nza cja 'na ndëncjürü c'ü ra cjojú, ra mbedye, ra chöt'ütjo o t'ëbi c'ü ra zi'i.

¹⁰ 'E mbê'ë ni 'ñetjo ra ë pönü c'o ndëncjürü. Ra mböt'ü texe c'o. Nutscö

rvá ějĕgō ngue c'ua ra būbūtjoji. Me ra māpa Mizhocjimi rgá būbūtjoji.

¹¹ Va mama c'ua e Jesús:

—Nuzgō nguetscō 'na mbōrū c'ū me na jo; ojtjo c'ū ri nza czjagō. 'Na mbōrū c'ū na jo, būbū dispuesto ra ñana c'o ndēnchjūrū cja c'o mbē'ē, zō ra mbō't'ūji c'ū. ¹² Pero 'ma cjo c'o ts'ō't'ū ra mbōrū c'o ndēnchjūrū, dya ra mbōrū na jo c'o, na ngueje dya exi ngue o cja c'o ndēnchjūrū. Nguec'ua 'ma ra jñanda rva ějē e mindyo, exta zogū c'ua c'o ndēnchjūrū, ra c'ueñe ra ma. Nguec'ua c'e mindyo ra pēnch'i c'o ndēnchjūrū, nde ra mbō't'ū c'ua c'o. ¹³ C'ueñe c'ū mi pjōrū na ngueje ts'ō't'ūjto, dya ngueje o cja c'o ndēnchjūrū. Nguec'ua dya cja pū ngūenda pje ra ts'apū c'o.

¹⁴ Xe ma ña'a e Jesús, o mama:

—Nguetscō c'e mbōrū c'ū me na jo. Rí pārāgō c'o ngueje in nzhēnchjūrūgō. Anguezeji xo pācāgōji. ¹⁵ A cjanu, xo pācā mi Tata c'ū būbū a jens'e. Nuzgō xo rí pārāgō mi Tata. Nuzgō rá tūgō ngue c'ua ra būbūtjo c'o in nzhēnchjūrūgō. ¹⁶ Xo rí tsājāgō c'o dyaja ndēnchjūrū c'o dya be tjūnt'ū in xūtjūgō. Nuc'o, xo ni jyodū xo rá pjōrū c'o. Ra dyātācāji in jñagō, ra ndūnt'ūji in xūtjū. A cjanu ri 'natjo nu ja ri cārāji, 'ñe ri 'natjo mbōrū, c'ū nguēzgō.

¹⁷ 'Me s'iyazū mi Tata c'ū būbū a jens'e; na ngueje rá tūgō ngue c'ua ra yepē rá būbūtjo. ¹⁸ Dya cjo ra tsjacū rá tūgō. Nguetscō rrā unūtsjējē rá tū'ū. Sō'ō rá unūtsjēgō rá tū'ū, 'ñe sō'ō rá nanga. Ngueje c'ū vi ndācā mi Tatagō c'ū būbū a jens'e.

¹⁹ Na ngueje vi mama yo jña'a yo e Jesús, c'o nte o zōji na yeje co jña, dya mi 'natjo pjeñe mi cjiñjiji. ²⁰ Na puncjū anguesji c'o mi mama:

—Būbū demonio cja o mū'bū ne Jesús. Dya pārā pje mama. ¿Jenga in ātāji c'ū xi'ts'iji nu?

²¹ Dyaja c'o mi mama:

—Ne bēzo nu, 'ma ri būbū c'ū dya jo cja o mū'bū, dya ro mama yo jña yo me na jo. C'ū dya jo, a poco sō'ō ra xopcū o ndō'ō 'na ndēzhō, c'ua ja nzi va tsja ne bēzo.

Las autoridades de Israel rechazan a Jesús

²² C'o pa'a c'o, c'o nte a Jerusalén o tsjaji 'na mbaxua, mi mbeñeji c'e pa 'ma o dyōtūji Mizhocjimi ro nintsjimi na yeje c'e templo. Ma sē c'o pa c'o. ²³ E Jesús je mi nzhodū nu cja c'e templo cja o porta e Salomón. ²⁴ Nuc'ua c'o pje mi pjēzhi cja c'o nte a Israel, o jmurūji a jmi e Jesús, o xipjiji:

—¿Jenga dya rí xitsijme na jo cjo je ngue'tsc'e? Nu 'ma ngue'tsc'e e Cristo exti xitsijme na jo.

²⁵ Nuc'ua o ndūnrū e Jesús, o xipjiji:

—Ró xi'ts'iji cjo je nguetscō. Nu'tsc'ēji dya in ejmezūji. Nuzgō rrā cja gō c'o ne'e mi Tata a jens'e. A cjanu, mārā na jo cjo je nguetscō. ²⁶ Nu'tsc'ēji, dya in ejmezūji na ngueje dya ngue'tsc'ēji in nzhēnchjūrūts'ūji. ²⁷ C'o in nzhēnchjūrūgō ātācāji in jñagō. Rí pārāgō c'o. Anguesji tjūnt'ūji in xūtjūgō. ²⁸ Nu c'o in nzhēnchjūrūgō ri unūgō c'ū sido ra būbūtjoji. Nuc'o, dya ra ndū'ū c'o. Nuc'o, dya cjo sō cjo ra zipqui cja in dyēgō. ²⁹ Mi Tatagō c'ū o dyacūgō c'o, ngueje c'ū xenda na nojo texe c'ū. Nguec'ua dya cjo sō cjo ra zinbi cja o dyē'ē mi Tatagō c'o. ³⁰ Nutscō co c'ū mi Tata a jens'e rí 'natjobe, eñe e Jesús.

³¹ Nuc'ua o jñūs'ū na yeje o ndojo c'o pje mi pjēzhi cja c'o nte a Israel. Ro pjat'ūji e Jesús. ³² O ndūnrū c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Na puncjū c'o na jo c'o ya ró ji'ts'iji. Mi Tata a jens'e ngue c'ū o jítsigō c'o. Texe yo ró cja'a, ¿ja būbū c'ū na s'o c'ū rgui pjacūji?

³³ O ndūnrū c'ua anguezeji, o mamaji:

—Nu yo na jo in tsjague, dya nguejyo rga pja'c'ūjme yo. C'ū rga pja'c'ūjme, ngueje c'ū in sadūgue Mizhocjimi. Maco xo nguetjots'ūgue 'na bēzo; pero in cja pū que nguets'ū Mizhocjimi.

³⁴⁻³⁶ O ndūnrū c'ua e Jesús o xipjiji:

—Mbeñeji ja ga t'opjū cja in leyji. Je t'opjū nu, c'ū ja va sjipji c'o o juajnū Mizhocjimi jingūā ro pātpāji angueze rva zopjūji c'o nte. Je t'opjū a cjava: “Ngue'tsc'ēji in mizhocjimigueji”, eñe Mizhocjimi. Rí pārāgōji c'ū je va mama Mizhocjimi, na ngueje na cjuana c'ū t'opjū cja o jña. C'o nte c'o o juajnū Mizhocjimi mi jingūā, o mama Mizhocjimi o xiji mizhocjimi c'o. Nguec'ua, ¿jenga in mamaji rí sadūgō Mizhocjimi na ngueje ró xi'ts'iji: “Exi nguejezū o T'izū Mizhocjimi”, maco Mizhocjimi o ndācā ró ějē cja ne xoñijōmū? ³⁷ Tsjijñijji na jo cjo rí cja gō c'ū ne'e mi Tata; 'ma jiyō, dya rí 'ñejmezūji 'ma. ³⁸ Pero 'ma in jandgaji rí cja gō c'ū ne'e angueze, exti unnc'ēji ngūenda 'ma c'ū būbūzūgō mi Tata, 'ñe nutscō rí būnc'ōbe angueze. Exti unnc'ēji ngūenda a cjanu zō dya in ejmezūji c'ū ró xi'tsc'ōji exi ngue o T'izū Mizhocjimi.

³⁹ Nuc'ua mi neji na yeje ro zūrūtjoji. Nuc'ua o mbedyetjo e Jesús cja o dyēji.

⁴⁰ O ma mbes'e na yeje cja c'e ndare a Jordán nu ja ot'ū mi jichite e Juan. O nguejme c'ua nu. ⁴¹ Na puncjū c'o o zāt'ā cja o jmi'i e Jesús, mi mamaji:

—E Juan dya pje o tsja'a c'ū me na nojo c'ū nunca rí jandaji. Pero ma cjuana c'o o mama e Juan ja ga cja ne bēzo, ne Jesús.

⁴² A cjanu, na puncjū c'o mi cārā nu, o 'ñench'e o mū'būji e Jesús.

11

Muerte de Lázaro

¹ Mi bübü c'ua 'naja bëzo c'ü mi sö'dyë c'ü mi chjü'ü e Lázaro. Mi menzumü a Betania, nu ja mi menzumü e María 'ñe e Marta c'ü nu cjüjuë. ² Mi ngueje c'e María c'ü je o ngosp'ü o ngua e Jesús c'ü in Jmugöji c'e perfume c'ü ma jo ma yüdü. Cjanu o ndintspi c'ua o ngua'a co o ñixti. Nu c'ü nu 'ninzhömü c'ü mi chjü e Lázaro, ngue c'ü mi sö'dyë c'ü. ³ C'o o cjü e Lázaro o mbenpevi c'ua na jña e Jesús, o xipjivi:

—Nu'tsc'e, in Jmuts'üjme, nu c'ü me in s'iyague, sö'dyë c'ü.

⁴ Ma o dyärä e Jesús o mama:

—Nu c'e ndötc'ijeme c'ü, dya ngue c'ü rguí nzhü'ütjo. Na ngueje rá cjagö c'ü rguí unü ngüenda yo nte c'ü me na zëzhi Mizhocjimi. A cjanu xo ra unüji ngüenda nguezgö o T'izü Mizhocjimi, me xo na zëtscö.

⁵ E Jesús me mi s'iya e Marta co c'ü nu cjüjuë 'ñe e Lázaro. ⁶ Nuc'ua 'ma ya vi dyärä mi sö'dyë e Lázaro, xe o nguejmetjo e Jesús yepa nu ja je mi bübü nu 'nanguarü c'e ndare a Jordán. ⁷ Ma ya o cjögü c'ua c'o yepa, o xipji c'o o discípulo:

—Möjō a Judea. Rá yepe rá sät'ätjoji nu.

⁸ C'o o discípulo o xipjiji c'ua:

—Xöpüte, dya be mezhe 'ma mi ne ro pja c'ü ndojo c'o pje pjëzhi cja c'o nte a Israel. ¿Cjo rí matjo na yeje a manu?

⁹ O ndünrū e Jesús, o xipjiji:

—¿Cjo dya cja'a doce hora nu pa'a? Nu c'ü ra nzhodü 'ma ndempa, dya rá pjeñe na ngueje janda e jya's'ü cja ne xoñijömü. ¹⁰ Nu c'ü ra nzhodü 'ma xömü ngue c'ü ra pjeñe c'ü, na ngueje dya bübü e jya's'ü c'ü ra jñanda ja ngue c'ua nzhodü.

¹¹ Ma o nguarü o mama a cjanu, o mama c'ua:

—Nu c'ü e Lázaro c'ü rí joji jñtjo. Rá ma'a, rá ma dyö'ö.

¹² O mama c'ua c'o o discípulo:

—Nu'tsc'e in Jmuts'üjme, nu 'ma jñtjo, ra jogütjo 'ma.

¹³ C'ü mi mama e Jesús ngue c'ü ya vi ndü'ü e Lázaro. Pero c'o o discípulo o nguiññji mi mama c'ü vi sóyatjo vi jñ. ¹⁴ Nuc'ua e Jesús ya xo xipjiji na jo:

—E Lázaro ya ndü'ü c'ü. ¹⁵ Na jo c'ü dya mi bübügö nu, ante c'ü ro ndü e Lázaro; ngue c'ua rí 'ñejmezüji dya, 'ma rí jñandaji c'ü rá cjagö. Möjō dya, rá ma nji.

¹⁶ O mama c'ua e Tomás c'ü xo mi chjü'ü Cuate, o xipji c'o o midiscipuloji:

—Xo rá möjō ngue c'ua 'natjo c'ua rá ma tñji co e Jesús.

O möji c'ua.

Jesús es la resurrección y la vida

¹⁷ Ma o zät'äji, ya o mbärä c'ua e Jesús ya mi pa nziyo pa'a c'ü ya vi c'öt'ü e Lázaro cja cueva. ¹⁸ C'e jññi a Betania mi bëxtjo a Jerusalén. Mi jyadütjovi yeje kilómetro nde.

¹⁹ Nguec'ua na puncjü c'o mi menzumü a Jerusalén c'o o ma a Betania, o ma jo'tp'üji e Marta 'ñe e María, na ngueje ya vi ndü e Lázaro c'ü nu 'ninzhömüvi. ²⁰ Nuc'ua o dyärä e Marta ma ëjë e Jesús. Nzi va dyärä, nzi va mbedye; o ma ndünrū. E María o nguentjo nu cja ngumü. ²¹ E Marta o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e, in Jmuts'ügö, nu 'ma rí bübügue a 'ñecjua, dya ro ndü'ü 'ma c'ü in 'ninzhömü.

²² Nudya, xo rí pärägö, texe c'o rí dyötü Mizhocjimi, nde ra dya c'ü.

²³ O ndünrū c'ua e Jesús:

—Ra te'etjo c'ü nin 'ninzhömü.

²⁴ O xipji c'ua e Marta:

—Rí pärägö c'e pa'a 'ma ra te'e c'o añima, xo ra te'etjo c'ü mi 'ninzhömü.

²⁵ O xipji c'ua e Jesús:

—Nuzgö nguetscö rá xos'ü c'o ya ndü, rá cjapü ra te'ejí. Rá unügö c'ü rguí bübüji. Nu c'ü ra 'ñejmezügö, zö ra ndü'ü, ra te'etjo, ra bübütjo na yeje. ²⁶ Texe c'o bübü c'o ejmezügö, dya ra ndü'üji. ¿Cjo in ejme yo rrä xi'ts'i?

²⁷ Nuc'ua e Marta o xipji c'ua:

—Jägä, in Jmuts'ügö. Nutscö rí ejmegö ngue'tsc'e e Cristo, o T'its'ü Mizhocjimi. Ngue'tsc'e o mama Mizhocjimi rí 'ñecje cja ne xoñijömü.

Jesús llora junto al sepulcro de Lázaro

²⁸ Nuc'ua 'ma o nguarü o mama a cjanu e Marta, o ma c'ua. O ma zojnü e María c'ü nu cjüjuë. O tsjontp'ütjo va ña'a, o xipji:

—E xöpüte va sājā. Zon'c'ü rí ma'a nu.

²⁹ E María nzi va dyärä, nzi va böhü. Nuc'ua o ma'a nu ja je mi bübü e Jesús. ³⁰ E Jesús dya be mi sät'ä cja c'e jññi. Xe mi bübütjo nu ja je vi chjévi e Marta. ³¹ Nuc'ua c'o nte a Israel c'o mi jo'tp'ü e María nu cja ngumü, o jñandaji o böhü zacü e María. O mbedye a tji'i. Anguezeji o ndünt'üji a xütjü, o mamaji:

—Ni ma cja c'e cueva. Ra ma huë'ë nu.

³² Nuc'ua o zät'ä e María nu ja je mi bübü e Jesús. 'Ma o jñanda o ndüñijömü a jmi'i e Jesús. O xipji c'ua:

—Nu'tsc'e, in Jmuts'ügö, 'ma rí bübügue a 'ñecjua, dya ro ndü'ü 'ma c'ü mi 'ninzhömügö.

³³ Nuc'ua e Jesús o jñanda c'ua e María mi huë'ë; 'ñe c'o nte a Israel c'o mi dyoji e María xo mi huëji. Nuc'ua me co sentio cja o mü'bü. Me mi chana o mü'bü. ³⁴ O dyönü c'ua e Jesús, o mama:

—¿Ja je ngue c'ua i tsöt'üji c'e añima?

O xipjiji:

—Nu'tsc'e in Jmuts'üjme, xä'dä rí ë ñu'u.

³⁵ Nuc'ua o huë'ë e Jesús. ³⁶ O mama c'ua c'o nte a Israel:

—Jñandaji. Nujnu me mi s'iya e Lázaro.

³⁷ Mi cärä anguesji c'o o mama:

—Nu e bëzo nu, maco o xopcü o ndö'ö c'ü mi ndëzhö. ¿Cjo dya ro sö ro jocü e Lázaro ngue c'ua dya ro ndü'ü?

Resurrección de Lázaro

³⁸ Nuc'ua e Jesús me co sentio na yeje cja o mü'bü. Cjanu o ma nu ja vi ngöt'üji e Lázaro. Mi c'ot'ü 'na ndojo. ³⁹ O mama c'ua e Jesús:

—Tsjüs'üji ne ndojo.

E Marta c'ü nu cjü e Lázaro c'ü ya vi ndü, o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö. Maco ya na xīfī c'ü. Ya pa nziyo pa ndeze o ndü.

⁴⁰ O ndürü c'ua e Jesús, o xipji:

—Ya ró xi'ts'i, nu 'ma ri 'ñejme, rí jñanda c'ü na zëzhi c'ü cja Mizhocjimi.

⁴¹ Nuc'ua o ngüs'üji c'ua c'e ndojo nu ja je vi ngöt'üji c'e añima. E Jesús o nã's'ä c'ua a jens'e, o mama:

—Nu'tsc'e mi Tatats'ü, rí da'c'ü na pöjö na ngueje i dyätcä, y rí tsjague c'ua ja nzi rvä ö'tc'ü. ⁴² Nutscö ya rí pärägö sido in ätcä. C'ü cja rvä da'c'ü na pöjö, ngue c'ü ra dyärä yo cärä a 'ñecjua, ngue c'ua ra 'ñejmeji ngue'tsc'e i chäcjägö.

⁴³ 'Ma o nguarü o mama yo jña'a yo, o mapjü na jens'e:

—Nu'tsc'e Lázaro, pedyegue a tji.

⁴⁴ Nuc'ua e Lázaro c'ü ya vi ndü'ü o mbedye c'ua. Mi 'mans'a o manta. O jmi'i mi bös'ü 'naja bitu. O mama c'ua e Jesús:

—Xäpcäji dya ne manta. Jyëziji ra ma cja o ngümü.

Conspiración para prender a Jesús

⁴⁵ Nuc'ua na puncjü c'o mi menzumü a Jerusalén c'o mi dyoji e María, o 'ñench'e o mü'büji e Jesús. Na ngueje vi jñandaji c'ü vi tsja e Jesús. ⁴⁶ Nuc'ua mi cärä anguesji c'o o ma c'ua cja o fariseo. O xipjiji c'o vi tsja e Jesús. ⁴⁷ Nuc'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo o jmurüji c'ua. O pötva mamaji:

—¿Pje rá cjagöji? C'e bëzo Jesús, cja'a na puncjü c'o me na nojo. ⁴⁸ 'Ma rá jëzitjoi ra tsja a cjanu, randa 'ñejme angueze texe yo in menzumügöji ra tsjapüji o jmuji. Nguec'ua c'o menzumü a Roma c'o mandazüji dya, ra 'ñe yätcöji ne templo nu ja rí ma't'üji Cjimi. A cja dya nu rá chorügöji.

⁴⁹ 'Naja c'o mi jmurü, mi chjü e Caifás. Nuc'ü, mi mero ndamböcjimi c'e cjë'ë c'ü. O xipjiji:

—Nu'tsc'ëji, dya pje in pärägueji. ⁵⁰ Dya in päräji c'ü xenda na jo c'ü ri 'natjo bëzo c'ü ra ndü ngue c'ua dya ra ndü texe yo nte.

⁵¹ C'e Caifás mi mero ndamböcjimi c'e cjë'ë c'ü, nguec'ua Mizhocjimi o tsjapü o mama c'ü ro zäda zö dya mi pärä e Caifás ja cja c'ü mi mama. O mama ro ndü'ü e Jesús ngue c'ua dya ro ndü c'o mejñiñi. ⁵² Dya nguextjo anguezjeji c'o dya ro ndü. Xo ro ngärätjo na puncjü nte texe cja ne xoñijömü c'o dya ro ndü na ngueje ro 'ñench'e o mü'büji e Jesús,

ro tsjaji o t'i Mizhocjimi. ⁵³ Ndeze c'e pa c'ü, mi pötma dyüt'ütsjéji ja rvä tsjapüji ro mbö't'üji e Jesús.

⁵⁴ Nuc'ua e Jesús dya cja nzhodü c'ü ro jñanda c'o pje mi pjëzhi a Jerusalén. O mbedye cja c'e xoñijömü a Judea. Je o ma'a cja c'e xoñijömü c'ü bübü a jmi'i cja c'e ndajyadü. O ma cja 'naja jñiñi c'ü ni chjü'ü Efraín. Ya je nguejme nu, co nu c'o o discípulo.

⁵⁵ C'e mbaxua c'ü cja yo nte a Israel c'ü ni chjü Pascua ya ma sädätjo. Na puncjü c'o nte o möji a ma Jerusalén 'ma dya be mi sädä c'e mbaxua. Ro 'nintspiji ante c'ü ro mbedye c'e mbaxua. ⁵⁶ Nuc'ua mi jodüji c'ua e Jesús. Mi pötma mamaji 'ma mi bübüji cja c'e templo:

—¿Pje in mangueji? ¿Cjo ra rezga ra ëjë e Jesús cja c'e mbaxua?, mi eñeji.

⁵⁷ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo ya vi mandaji, nu 'ma cjö c'o ro mbärä ja je mi bübü e Jesús ro ngös'üji anguezjeji ngue c'ua ro ma zürüji.

12

Una mujer unge a Jesús

¹ 'Ma xe mi bëzhtjo 'ñanto pa'a ro zädä c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, o ma c'ua e Jesús a Betania nu ja je mi bübü e Lázaro c'ü vi ndü'ü. Nuc'ü, vi xos'ü cja c'o añima. ² O dyä'tp'äji nu 'na jñönü e Jesús. Ngueje e Marta c'ü mi xisp'i. E Lázaro mi ngue 'naja c'o mi junrü co e Jesús cja mexa. ³ Nuc'ua e María o tüt'ü nde kilo o ungüento c'ü mi dyavo nardo. Me mi muvi na mizhi. O ngosp'ü c'ua o ngua'a e Jesús. Cjanu o nd-intspi co o fñixti. Nu cja c'e ngümü me co jyä'ä c'ü mi yüdü c'e ungüento. ⁴ Xo mi bübü nu, e Judas Iscariote c'ü mi ngue o t'i e Simón. Mi ngue 'naja c'o o discípulo e Jesús. Ngue c'e Judas c'ü ro nzhö'ö e Jesús. O mama e Judas:

⁵ —¿Jenga dya vi bö'ö jñi ciento mbëxo ne ungüento; ro cha'unü c'o dya pje pë's'i?

⁶ C'ü vi mama a cjanu e Judas, dya ngue c'ü mi juentse c'o dya pje mi pë's'i. Na ngue dya mi juentse c'o. C'ü vi mama yo jña'a yo, ngue c'ü mi mbë'ë. Mi pjörü c'e cfimerio, y mi quibi c'o je mi üt'üji nu. ⁷ Nuc'ua e Jesús o mama:

—Jyëzigue. E María o ngoscü ne ungüento; ngue c'ü ra tsjacüji 'ma ya rga tüt'ü. Pero angueze na mbenze dya. ⁸ Sido in bübügueji yo dya pje pë's'i. Pero nutscö, dya sido rá bünc'öji.

Conspiración contra Lázaro

⁹ Nuc'ua na puncjü o nte c'o mi cärä a Israel o mbäräji mi bübü nu e Jesús, nguec'ua va möji nu. Dya mi nguextjo c'ü ro ma nuji e Jesús. Xo mi möji ro ma nuji e Lázaro, c'ü vi xos'ü cja c'o añima. ¹⁰ Nguec'ua c'o ndamböcjimi o dyüt'ütsjéji ngue c'ua xo ro

mbò't'ùji e Lázaro. ¹¹ Na ngueje na puncju o nte a Israel c'o mi xògüji co anguezeji mi möji cja e Jesús. Mi ejmeji angueze, na ngueje vi xos'ù e Lázaro.

Jesús entra en Jerusalén

¹² C'ù na vejnu pa'a na puncju nte'e c'o vi möji cja c'e mbaxua o dyäräji ro ëjë e Jesús a Jerusalén. ¹³ Nuc'ua o ngant'aji o dyë o palma. Cjanu o mbedyeji c'ua, o ma ndünrùji e Jesús. Mi mapjüji, mi mamaji a cjava:

—Aleluya. Me na jo nu va ëjë nu o 'ñeme Mizhocjimi ra mandazüji nutscöji rí menzumüji a Israel.

¹⁴ E Jesús o chòt'ù 'naja burru. O chägä c'ua, c'ua ja nzi ga t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Mama a cjava c'ù:

¹⁵ Nu'tsc'ëji in menzumüji a Sion, dya rí süji. Jñandaji. Va ëjë cjuä in Jmugueji.

Nuc'ù, va chägä 'naja burru c'ù, eñe cja o jña Mizhocjimi.

¹⁶ C'o o discípulo e Jesús, dya be mi päräji ja ma cja nu yo jña'a yo. Nuc'ua 'ma ya vi ma a jens'e e Jesús, ngue 'ma cja o mbeñeji c'ù ngueje e Jesús c'ù vi t'opjü yo jña yo. Cja nde o mbeñeji c'ua c'ù vi ts'a a cjanu.

¹⁷⁻¹⁸ C'o nte c'o vi jñanda e Jesús 'ma o tsjapü o te'e e Lázaro 'ma o zopjü ro mbedye cja c'e cueva, nuc'o, o xipjiji c'o dyaja. Nguec'ua va mbärä c'o dyaja, nguec'ua va ma ndünrùji e Jesús ante c'ù ro säjä a Jerusalén. ¹⁹ O pòtva mama c'ua c'o fariseo:

—Nu'tsc'ëji ya i ñutsjeji, dya sö pje rí tsjaji c'ù rí ts'a's'ùji e Jesús. Texe yo nte ya tjünt'ùji a xütjü angueze, ya nde möji c'ù.

Unos griegos buscan a Jesús

²⁰ Xo mi cärä ja nzi nte c'o mi ña griego c'o vi ma ma't'ù Mizhocjimi cja c'e mbaxua. ²¹ Nuc'ua c'o griego o zät'äji cja e Felipe c'ù mi menzumü a Betsaida c'ù tsja a Galilea. O dyötüji, o xipjiji:

—Nu'tsc'ë s'ë, nutscöjme rí negöjme rá chjéjme e Jesús.

²² O ma c'ua e Felipe; o ma xipji e Andrés. O mèvi c'ua; o ma xipjivi e Jesús c'ù ya mi cärä o griego. ²³ O ndünrù c'ua e Jesús, o mama:

—Ya va sädä rá tügö, rá magö a jens'e cja Mizhocjimi nu ja rvä ëcjö. ²⁴ Nuzgö, na cjuana c'ù rí xí'ts'ljji. 'Naja ndëxü c'ù ya ra zobü a jömü, 'ma ra nguibi a jömü, ra mbes'e ra unü na puncju ndëxü. C'e ndëxü 'ma dya ra nguibi a jömü, ra nguejme 'natjo ndëxü.

²⁵ Nu c'ù s'iyatsjéjé o vida, nuc'ù, ra ndü'ù c'ù. Nu c'ù dya s'iyatsjéjé o vida nu va cja ne xoñijömü, nuc'ù, sido ra bübütjo c'ù. Dya ra ndü'ù. ²⁶ Nu c'ù ne ra ndünt'ù in xütjügö, ni jyodü sido ra 'ñejme in jñagö. Nu ja je rá bübügö je xo ra bübü nu. Mi Tatagö a jens'e ra s'iya nu c'ù sido ejme in jñagö.

Jesús anuncia su muerte

²⁷ Nudya me sufrido in mü'bügö. ¿Pje rá mamagö? ¿Cjo rá xipji mi Tata a cjava: “Mi Tatats'ù rí ts'a's'ù ngue c'ua dya rá tügö?” Jiyö, dya rá xipji a cjanu, na ngueje, ngueje yo rvä ëjë cja ne xoñijömü. Ró ë rá tügö. ²⁸ Nguec'ua rí tsjague c'ua ja nzi gui ñegue rá tügö, ngue c'ua ra mbärä yo nte c'ù me na nojots'ügue, nu'tsc'e mi Tatats'ù.

Nuc'ua o dyäräji 'naja jña a jens'e, o mama:

—Ya ró jichi yo nte c'ù me na nojözügö. Pero xe rá jichitjoji c'ù me na nozgo.

²⁹ C'o nte c'o mi cärä nu, o dyäräji c'e jña c'ù vi 'ñeje a jens'e. O mamaji c'ua c'ù vi yürü. Pero bübü c'o mi mama:

—Ngueje 'naja o anxe Mizhocjimi c'ù o zopjü e Jesús.

³⁰ O ndünrù c'ua e Jesús, o xipjiji:

—I dyäräji c'e jña. Dya pje nguetjözügö o zocü. O zoc'ù in texeji, ngue c'ua rí unnc'ëji na puncju ngüenda. ³¹ Na ngue c'o ya ngue ra tsjacöji, ra 'ñetse c'ù nugü na ü yo nte yo cärä cja ne xoñijömü. Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjapü ra sufridoji. C'ù dya jo c'ù manda cja ne xoñijömü, Mizhocjimi ya ra pjongü a tji dya c'ù. ³² 'Ma ra ndäpcäji cja ngronsi, nuc'ua yo nte ra nguijnjiji cja o mü'büji. Ra mbäräji pje pjëtscö.

³³ Mi mama a cjanu yo, ngue c'ua ro mbäräji ja rvä ndü'ù. ³⁴ O ndüntü c'ua c'o nte, o mamaji:

—Nutscöjme ya ró äräjme c'ù mama cja o ley Mizhocjimi c'ù o dyopjü e Moisés. Mama a cjava: “E Cristo, nu c'ù ra ndäjä Mizhocjimi, sido ra bübütjo”, eñe. ¿Jenga in mangue ni jyodü ra däpc'ä cja ngronsi? Maco in mangue vi 'ñegue cja Mizhocjimi. ¿Cjo dya rí ngue'tsc'e 'ma e Cristo? O, ¿ja ga cja c'ù in xitscöjme?

³⁵ E Jesús o ndünrù c'ua:

—Xe ja nzi pa xe rá bübütjogö rí jya's'ù c'ua in cärägueji. Jyëziji ra nguich'i jya's'ù cja in mü'büji 'ma xe rí bübütjogö va, ngue c'ua dya rí nzhodügueji cja bëxödmü. Na ngueje 'ma rí nzhodüji cja bëxödmü, dya rí päräji ja rí möji 'ma. ³⁶ Nudya, nutscö rí jya's'ù xe rí bübügö a nde c'ua ja in cärägueji. Rí 'ñejmezüji, ngue c'ua ra bübü o jya's'ù Mizhocjimi a mbo cja in mü'büji.

Nu yo jña'a yo, o mama e Jesús. Cjanu o ma'a c'ua. Dya cja jñandaji ja vi ma'a.

Por qué la gente de Israel no creía en Jesús

³⁷ E Jesús ya vi tsja na puncju c'o na nojo cja o jmi anguesji; pero dya mi ejmeji angueze. ³⁸ A cjanu o zädä c'o vi mama e Isaias c'ù mi profeta. O mama:

Nu'tsc'e, in Jmuts'ügö. ¿Cjó ngue c'ù ya o 'ñejme nu c'o ró mamaji?

¿Cjó ngue c'ù ya o unü na jo ngüenda c'ù me na zëzhi c'ù in Jmugöji?

Dya cjó 'ñejme. Dya cjó ne ro jñanda, eñe c'e profeta.

³⁹ Nguec'ua dya cjó sô cjó ro 'ñenche o mü'bü Mizhocjimi. Xo o mama a cjava e Isaías:

⁴⁰ Mizhocjimi o tsjapü o ndëzhöji. Xo o tsjapü o meze o mü'büji, guec'ua dya o 'ñejmeji.

'Ma ro unüji na jo ngüenda, 'ma ro 'ñejmeji cja o mü'büji, nu'ma, ro nzhogü o mü'büji, nuc'ua ro mama 'ma Mizhocjimi:

"Nutsco rá jopcüji o mü'büji."

⁴¹ Nu yo jña'a yo, o mama e Isaías na ngueje o jñanda c'ü me na nojo e Cristo. O mama c'ua ja rva cja e Cristo.

⁴² Na puncjü c'o pje mi pjëzhi mi ejmeji e Jesús. Pero dya mi ne ro mamaji cjo mi ejmeji. Ngue c'o fariseo c'o mi süji. Mi sü anguesji ro pjongüji cja o nintsjimiji.

⁴³ Xenda mi süji c'o mama c'o bëzo que na ngueje c'o mama Mizhocjimi.

Las palabras de Jesús juzgarán a la gente

⁴⁴ Nuc'ua e Jesús o ña na jens'e, o mama:

—Nu c'ü ench'ezügö cja o mü'bü, xo ench'e cja o mü'bü nu c'ü o ndäcjägö.

⁴⁵ Nu c'ü jandgagö, 'ñe unü ngüenda cjó je nguetscö, xo unü ngüenda ja ga cja c'ü o ndäcjägö. ⁴⁶ Rö ëjë cja ne xoñijömi; nguetscö e jya's'ü. Texe c'o ench'ezügö cja o mü'büji, dya ra nzhodüji cja bëxömi. ⁴⁷ 'Ma cjó c'o ra dyärä yo jña yo rí mangö, pero 'ma dya ätcä, dya nguezgö rá mama c'ü ni jyodü ra ma sufrido c'ü. Na ngueje c'ü rvä ëcjö cja ne xoñijömi, dya ngue c'ü rá cjavü ra ma sufrido yo cärä; ngue c'ü rá salvaji. ⁴⁸ Nu c'o dya ejmezü y dya xo ätcä yo rí mama, bübü c'ü ra jñünpü nguarü c'ü. Na ngueje 'ma rá ëcjö na yeje, yo jña yo ró mangö ngueje c'ü rguí tjünpü nguarü c'o vi tsja na s'o c'o. ⁴⁹ Na ngueje nutsco, dya ró mamatsjögö yo jña'a yo. Mi Tata a jens'e c'ü o ndäcjä ngueje c'ü o mandazü ró xi'ts'iji yo jña'a yo, xo xitsi ja rvä zo c'üji. ⁵⁰ Rí pärägö yo jña'a yo o ndäcjä mi Tata ró ë mama ngueje yo jña yo cjavü sido ra bübütyo yo nte. Rí mangö yo jña yo xitsi mi Tatagö.

13

Jesús lava los pies de sus discípulos

¹ 'Ma xe mi bëzhitjo ro zädä c'e mbaxua c'ü xiji Pascua, ya mi pärä e Jesús ya vi zädä c'ü ro ndü; ro mbedye cja ne xoñijömi. Je ro ma cja nu Tata c'ü bübü a jens'e. Me mi s'iya c'o mi cärä cja ne xoñijömi c'o mi ench'e o mü'bü angueze. Y o tsja c'ua c'ü ni 'ñetse me mi s'iyaji na puncjü.

² E Jesús 'ñe c'o o discípulo ma siji xëdyi. E Judas Iscariote c'ü mi nguejnu t'i e Simón, ya vi dyätä c'ü dya jo ro nzhö e Jesús. ³ Ya mi pärä e Jesús, c'ü nu Tata a jens'e ya vi unü texe poder ngue c'ua ro manda. E

Jesús mi pärä je vi 'ñeje cja Mizhocjimi, y ro nzhögü cja Mizhocjimi. ⁴ O höbü c'ua e Jesús nu ja ma siji o xëdyi, o ngäcä o bitu c'ü mi tējē. Cjanu o ngäjä c'ua 'naja bitu c'ü o mbä'bä. ⁵ Cjanu o xich'i c'ua ndeje 'naja ts'i ndamojmü c'ü mi xindyëji. Cjanu o mbürü o mbe'chp'e o ngua'a c'o o discípulo. Mi tjintsji c'ua co nu c'ü o bitu c'ü mi pä'bä.

⁶ Cjanu o höbü a jmi e Simón Pedro. E Pedro o xipji:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö. ¿Jenga rí pechquegö ín cua'a?

⁷ O ndürü e Jesús, o xipji:

—Nu yo rrä cjavö, dya in pärägue dya. Cja rí pärä después nu yo rrä cjavö.

⁸ O ndürü c'ua e Pedro:

—Dya pje rá jë'tsc'i rí pechquegö ín cua'a.

O ndürü c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu 'ma dya rí jyëtsqui rá pe'chc'e, dya pje rí jogövi.

⁹ O mama c'ua e Simón Pedro:

—Nu'tsc'e, ín Jmuts'ügö. Dya nguextjo ín cua c'ü rí pechque. Xo rí pechque ín dyë'e 'ñe ín jmi'i.

¹⁰ O mama c'ua e Jesús:

—Nu c'o ya xaja, ya nguetojo o nguaji c'ü xe ra be'chp'eji, ngue c'ua ra nda chjiz'í texe. Nu'tsc'eji ya chjizits'üji na jo, pero dya chjizits'üji in texeji.

¹¹ E Jesús ya mi pärä cjó ngue c'ü ro nzhö'ö, guec'ua o mama a cjanu: "Dya chjizits'üji in texeji."

¹² Nuc'ua 'ma o nguarü o mbe'chp'e o nguaji, cjanu o ngans'a c'ua o bitu, o ndëjë. O mimitjo c'ua na yeje cja mexa. Cjanu o dyönüji c'ua, o xipjiji:

—¿Cjo in päräji yo cja ró cja c'üji?

¹³ Nu'tsc'eji in xitsiji que nguezgö in xöpütezüji, nguezgö in Jmuzüji. Na jo c'ü in mamaji, na ngueje na cjuana. ¹⁴ Nuzgö in xöpütezüji, in Jmuzüji, ró pe'chc'egö in cuaji. Nguec'ua, nu'tsc'eji xo ni jyodü rí pötqui pe'ch'e in cuaji. ¹⁵ Nuzgö c'ua ja nzi rvä cja c'üji, nu'tsc'eji, xo ni jyodü rí pötqui tsjagueji a cjanu. ¹⁶ Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji, 'naja mbëpji, dya xenda na nojo que na ngueje o lamu. Ne xo ri ngueje c'ü o däjä, dya xenda na nojo que na ngueje nu c'ü o ndäjä. ¹⁷ Nu 'ma in päräji yo, me rí mäjaji 'ma rí tsjaji.

¹⁸ Rí pärägö ja ga cjatsc'eji nu'tsc'eji ró juan c'üji. Rí pärägö bübütsc'eji 'naja c'ü ra tsja c'ua ja nzi ga t'opjü c'ü mama a cjava: "Maco mi dyocjöbe c'e bëzo y ma sigöbe o xëdyi, pero ra nzhögü c'ü." Dya in texeji rí tsjaji yo. ¹⁹ Rí xi'ts'iji yo, 'ma dya be va sädä ngue c'ua 'ma ra zädä yo, rí 'ñejmeji, nu c'ü ya ró xi'ts'iji, rvä ëcjö cja Mizhocjimi. ²⁰ Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji, nu 'ma rá täc'öji rí zopjüji yo nte, nu c'ü ra säc'eji nguetscö säcjö 'ma c'ü. Nu 'ma ra säcjö c'ü, xo säjä 'ma c'ü o ndäcjägö.

Jesús anuncia que Judas lo traicionará

²¹ Ma o nguarú o mama a cjanu e Jesús, me go nguññi go sufrido o mü'bü c'ua. O xipjji na jo:

—Na cjuana c'ü rí xi'ts'iji, nu'tsc'ejí bübüts'ejí 'naja c'ü ra nzhögü.

²² Nuc'ua c'o o discípulo mi pöma jñandaji. Dya mi päräji cjó ngue c'ü je vi mama. ²³ 'Naja c'o o discípulo 'natjo c'ua mi junrüvi e Jesús. E Jesús me mi s'iyá c'e discípulo. ²⁴ E Simón Pedro o tsjapü seña c'e discípulo ngue c'ua ro tsja t'önü cjó je ngue c'ü mi xipji e Jesús. ²⁵ Nuc'ua c'e discípulo c'ü 'natjo c'ua mi junrüvi e Jesús o dyönü:

—Nu'tsc'e, in Jmuts'ügö, ¿cjó ngue c'ü ra nzhöc'ügue?

²⁶ O ndünrü c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu c'ü rá unü ne xedyi nu rá tü'bü cja ne jñönü ngue c'ü ra nzhögü c'ü.

Cjanu o ndü'bü c'ua, cjanu o unü e Judas Iscariote c'ü nu t'i e Simón. ²⁷ Nuc'ua e Judas, 'ma o jñü'ü c'e xedyi, o nguich'i c'ua c'ü dya jo cja o mü'bü. E Jesús o xipji c'ua:

—Nu c'o rí tsjague, ya extí ma'a rí ma tsjague c'o.

²⁸ Nu c'o dyaja c'o mi junrü cja mexa, dya pje mbäräji jenga mi xipji a cjanu. ²⁹ E Judas mi tü'ü c'e cñmerio. Mi cärä c'o discípulo c'o mi cjiññi e Jesús mi xipji e Judas ro ma ndömü c'o mi jyodü cja c'e mbaxua. Mi cärä c'o mi cjiññi mi xipji e Jesús c'ü ro ma unü merio c'o dya pje mi pé's'i. ³⁰ Nuc'ua e Judas 'ma o jñü'ü c'e xedyi, exo mbedye c'ua. Ya mi xömü.

El nuevo mandamiento

³¹ Nuc'ua 'ma o mbedye e Judas, o mama c'ua e Jesús:

—Nutsco rvá ecjö cja Mizhocjimi, rá cjagö dya nu c'ü rvá ejé rá cja'a. A cjanu ra 'ñetse c'ü me na nojozügö. A cjanu xo ra 'ñetse c'ü me na nojo Mizhocjimi c'ü ngueje mi Tatagö. ³² C'ü rá cjagö, ya zädä rá cjagö. Nguéc'ua ra 'ñetse c'ü me na nojo Mizhocjimi. Nuc'ua Mizhocjimi ra tsjapü ra 'ñetse c'ü me na nojozü, nutsco rvá ecjö cja Mizhocjimi. ³³ Nu'tsc'ejí in ch'itsc'öji, ya 'natjo ndajme xe rá bübü co nu'tsc'ejí. Rí jyongügöji. C'ua ja nzi rvá xipji c'o pje pjézhí cja c'o nte a Israel, a cjanu xo rí xi'ts'igöji dya. Nu ja je rá magö, nu'tsc'ejí, dya ra sö rá möcjöji dya. ³⁴ Rí xi'ts'öji 'na jña nu cja dadyo. Nguéjnu rí tsjaji nu. Rí pötqui s'iyaji. C'ua ja nzi rvá s'iyats'ügöji, je xo rgui s'iyagueji a cjanu. ³⁵ 'Ma rí pötqui s'iyaji, a cjanu ra mbärä texe yo nte ngue'tsc'ejí in discipulots'üji.

Jesús anuncia que Pedro le negará

³⁶ E Simón Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö. ¿Ja je rí mague? O ndünrü c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu ja je rá magö, dya pje ra sö rá möcjöji dya. Cja ne rí sät'ägueji después nu ja je rá sät'c'ö.

³⁷ O ndünrü c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e, in Jmuts'ügö, ¿jenga dya ra sö rá mögovi dya? Nutsco rá nzhötsjéje ngue c'ua ra mböt'cüji c'ü dya ra mböt'cü'gueji.

³⁸ O ndünrü e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e Pedro, in mangue rí nzhötsjéje ra bö'tc'ü ngue c'ua dya ra bö'tcügö. Pero na cjuana c'ü rí xi'ts'igö, 'ma rí dyärä ra hué'e o chare, ya rí pa na jñi rgui tsämngä c'ü in päcägö.

14*Jesús, el camino al Padre*

¹ Xe ma ña'a e Jesús, o mama:

—Dya me ra triste in mü'büji. Rí 'ñench'e in mü'büji Mizhocjimi. Xo rí 'ñench'ezügö cja in mü'büji. ² A jens'e nu ja bübü mi Tatagö, nunu, me järä na puncjü ja rá bübügöji. Nuzgö ya rá magö a manu, rá ma xä'mä nu ja rí bübügueji. Nu 'ma dya ri järä na puncjü o ngumü nu ja rí bübügueji, dya ro xi'ts'iji a cjanu. ³ Nuzgö na cjuana rá magö, rá ma xä'mägö nu ja je rí bübügueji. Pero rá étcjö na yeje. Rá sints'iji ngue c'ua nu ja je rá magö, nu'tsc'ejí xo rí ma bübügueji nu. ⁴ Nu'tsc'ejí ya in päräji nu ja je rá magö. Xo in päräji c'e 'ñiji c'ü je sät'ä nu.

⁵ Nuc'ua e Tomás o xipji:

—Nu'tsc'e, in Jmuts'üjme, dya rí pärägöjme nu ja je rí mague. ¿Ja rgä sö rá pärägöjme c'e 'ñiji c'ü je sät'ä nu?

⁶ O ndünrü c'ua e Jesús, o mama:

—Nuzgö nguetscö e 'ñiji. Nguetscö rí jí'ts'iji c'ü na cjuana ja ga cja Mizhocjimi. Nguetscö rí da'cüji c'ü sido rí bübütojoi. 'Ma cjó c'o ra 'ñench'ezü cja o mü'bü, ra zät'ä a jens'e 'ma nu ja bübü mi Tatagö. 'Ma jiyö, dya ra sö ra zät'ä. ⁷ Nu 'ma ya ri päcägöji, ya xo ri päräji mi Tata. Nudya, ya i päräji mi Tata, ya i jñandaji dya angueze.

⁸ E Felipe o xipji c'ua:

—Nu'tsc'e, in Jmuts'üjme, jitsigöjme c'ü nin Tata. Nguextjo c'ü rí negöjme c'ü.

⁹ E Jesús o xipji c'ua:

—Nu'tsc'e Felipe, ya mezhe rí bübügöji. ¿Cjo dya be in pärä cjó je nguetscö? Nu c'ü ya o jñandaga, ya xo jñanda mi Tatagö c'ü ngueje Mizhocjimi. ¿Jenga in mamague: "Jitsjime c'ü nin Tata"? ¹⁰ ¿Cjo dya in ejmeje je rí bübügö cja mi Tata, y mi Tata je bübügö? Yo jña'a yo rí xi'ts'igöji, dya pje rí mamatsjégö yo. Ngueje mi Tata c'ü je bübügö c'ü xitsi rá cja yo rí cjagö. ¹¹ Ya ró xi'ts'iji rí bübügöbe mi Tata, je xo bübügö mi Tata. 'Ma dya sö rí jñunt'ü in mü'büji c'ü ró xi'ts'itjoi, 'ñejmeji na ngueje yo na nojo yo rí cjagö. ¹² Nuzgö, na cjuana c'ü rí xi'ts'iji, nu c'ü ra 'ñejmezügö, xo ra tsja c'ua ja nzi rgä

cjagö. Nuzgö ya ngue rá magö cja mi Tata. Nuc'ua nu c'ü ra 'ñejmezügö rá unü c'ü ra tsja c'ü xenda na nojo que na ngue yo rí cjagö. ¹³ Ma rí jyodü rí tsjaji c'ua ja nzi rgá negö, ra sö rí dyörüji mi Tata a jens'e. Nuc'ua rá da'c'üji c'ua ja nzi gui dyörüji c'ü. A cjanu ra 'ñetse c'ü me na nojo mi Tatagö c'ü ngueje Mizhocjimi. ¹⁴ Ma pje rí dyörüji na ngueje in ejmezü, nutscö rá cja'a.

Jesus promete enviar el Espíritu Santo

¹⁵ Nu 'ma in s'iyazüji, rí tsjaji yo rí mandats'ügöji. ¹⁶ Nutscö rá ötügö mi Tata a jens'e. Angueze ra ndäjä ne 'naja ra ë bübü co nu'tsc'ëji c'ü ra 'ñe mböxc'üji. Sido ra bübüts'ügueji c'ü. ¹⁷ Nu c'ü ra dya'c'üji Mizhocjimi ngueje o Espiritu c'ü ra jí'ts'iji ja ga cja Mizhocjimi. Nu c'o cärä cja ne xoñijömmü c'o dya ench'ezü cja o mü'büji, o Espiritu Mizhocjimi dya sö ra bübüji, na ngueje dya päräji angueze, ni xo päräji ja ga péppi c'ü. Pero nu'tsc'ëji in pärägueji na ngueje bübü co nu'tsc'ëji. Xo ra bübü cja in mü'bügueji. ¹⁸ Nuzgö dya rá sogüts'üji nza cja 'na jyoya. Nuzgö rá yepe rá nzhogütjogö rá ëjë va ja in cärägueji. ¹⁹ Dya cja ra mezhe c'ü xe ra jñandga yo cärä cja ne xoñijömmü. Pero nu'tsc'ëji rí jñandgaji. Sido rá bübüjtogö, nguec'ua nu'tsc'ëji xo sido rí bübüjtogöje. ²⁰ Nu'tsc'ëji, 'ma ra zädä c'e pa'a c'ü ra ëjë o Espiritu Mizhocjimi, rí päräji je rí bünc'öbe mi Tata. Xo rí päräji in bünc'ëji co nutscö, 'ñe nutscö rí bünc'ö cja in mü'bügueji. ²¹ Nu c'ü pärä yo rí mandagö, c'ü xo ra tsja'a yo rí mandagö, ngueje c'ü s'iyazü c'ü. Mi Tatagö xo ra s'iya nu c'ü s'iyazü. Nuc'ü, xo rá s'iyagö c'ü. Nuc'ü, xo rá cchapü na mbäcä na jo'o.

²² O ndünrö c'ua e Judas c'ü dya mi ngueje e Judas Iscariote, o mama:

—Nu'tsc'e, in jmut's'ügöjme. ¿Ja rgá sö'ö rí tsjacüjme rá pä'c'äjme c'ü dya ra mbä'c'ä yo cärä cja ne xoñijömmü?

²³ O ndünrö c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu c'o s'iyazügö ra tsja'a yo rí mama. Nuc'ua ra tsja mi Tatagö xo ra s'iyaji anguezeji. Nuc'ua nutscöbe rá ë bübügöbe cja o mü'büji. ²⁴ Nu c'o dya s'iyazü, dya xo cja'a yo rí mama. C'o jña'a c'o rí mangö, dya pje rí mamatsjögö yo. Mi Tatagö c'ü o ndäcägö, xitsi rá mama yo jña'a yo.

²⁵ Nu yo jña'a yo, rí xi'ts'iji dya yo, nudya xe rí bübü cja in jmiji. ²⁶ Mizhocjimi c'ü ngueje mi Tatagö ra ndäjä nu c'ü ra 'ñe mböxc'üji c'ü ngueje o Espiritu angueze. Nuc'ü, ra pätcägö c'ü. Ra xo'c'üji texe, ra mbeñc'ëji texe c'o ró xi'ts'igöji.

²⁷ 'Nu nte 'ma zenguaji yo nín minteji, xipjiji ra söyaji. Pero c'o o mü'büji sido sü'ü, dya söya. Nutscö, söya in mü'bügö, rá cchapü ra söya in mü'bügueji. Nuzgö ya rá magö. Pero dya rí sü'üji, ra söya in mü'büji. ²⁸ Ya me sü in mü'bügueji na ngueje ya j dyäräji c'ü ró

xi'ts'iji ya rá magö. Rá nzhogü rá ëtcjö c'ua ja rí cärägueji. Nu 'ma xenda rí s'iyazüji, me rí mäc'ëji 'ma, na ngueje rá ma cja mi Tata a jens'e. Na ngueje mi Tatagö xenda na nojo que na nguezegö. ²⁹ Ya ró xi'ts'iji dya, nudya dya be sädä. Ngue c'ua 'ma ra zädä, sido rí 'ñejmezüji.

³⁰ Dya cja xe rá ñaji na puncjü, na ngueje va ëjë c'o nte c'o pépi c'ü dya jo. C'ü dya jo manda cja o mü'bü yo cärä cja ne xoñijömmü. Pero dya sö ra manda cja in mü'bügö. ³¹ Pero ni jyodü ra mbärä yo cärä cja ne xoñijömmü, nuzgö me rí s'iyagö mi Tata. Nguec'ua rí cjagö c'o mandazü mi Tata. Böbüji. Rá pedyejji va.

15

La planta de uva y sus ramas

¹ O mama e Jesús:

—Na cjuana nguetscö e za'a c'ü me na jo. Mi Tatagö a jens'e ngue c'ü pjörü c'e za'a c'ü. ² Texe o dyéza c'ü bübüzügö c'o dya quis'i, ra dyëch'iji. Texe dyéza c'o quis'i, ra dyodüji ngue c'ua xenda ra nguis'i na puncjü. ³ Nu'tsc'ëji ya j 'ñejmeji c'o jña'a c'o ya ró xi'ts'iji, nguec'ua ya jogü in mü'büji dya. ⁴ Sido rí 'ñejmezügöji, nuc'ua nutscö sido rá bübü cja in mü'büji. Chjëntjovi nza cja 'naja dyéza, 'ma dya ra bübü cja c'e za'a, dya ra nguis'i. Xo rga cjatjots'ügueji nu, nu 'ma dya sido rí 'ñejmezügöji, dya xo sö rí tsjaji nu c'ü rí negö.

⁵ Nutscö nguetscö e za'a. Nu'tsc'ëji ngue'tsc'ëji o dyë'ë. Nu c'ü sido ra 'ñejmezügö, nutscö sido rá bübügö cja o mü'bü c'ü. Nuc'ü, ra sö ra tsja nu c'ü rí negö. Nu'tsc'ëji, dya ra sö pje rí tsjaji c'ü rí negö, 'ma dya rí 'ñejmezügöji. ⁶ Nu c'ü dya sido ra 'ñejmezügö chjëntjovi nza cja 'na dyéza c'ü dya jo, c'ü panatjoji, cja na dyot'ü c'ua, cja na jñüs'üji c'ua, cja na ngöt'üji a sivi, ra ndë'ë.

⁷ Nu 'ma sido rí 'ñejmezügöji, nu 'ma sido ra bübü in jñagö cja in mü'bügueji, nuc'ua dyörüji c'ü rí 'ñe'ëji. A cjanu ra dya'c'üji 'ma. ⁸ Nu 'ma rí tsjaji c'ü rí negö, ra 'ñetse 'ma c'ü rí ngue'tsc'ëji in discipulots'ügöji. A cjanu ra 'ñetse 'ma, c'ü me na nojo mi Tatagö. ⁹ C'ua ja va s'iyazügö mi Tata a jens'e, je xo rvá s'iyats'ügöji. Sido rí tsjaji c'ü rí negö na ngueje rí s'iyats'üji. ¹⁰ Mi Tatagö a jens'e me sido s'iyazügö c'ü, na ngueje rí cjagö c'o mandazü angueze. A cjanu sido rá s'iyats'üji 'ma rí tsjaji c'o rí mandats'üji.

¹¹ Ró xi'ts'iji nu yo jña'a yo, ngue c'ua ra mäjä in mü'büji c'ua nzi rgá mäjägö. A cjanu, na cjuana me rí mäc'ëji 'ma. ¹² Ngueje nu rí mandats'üji nu, rí pötqui s'iyaji c'ua ja nzi rvá s'iyats'ügöji. ¹³ Nu c'ü xenda s'iyate ngue c'ü ra unütsjëj c'ü ra bö't'ü c'ü; ngue c'ua dya ra bö't'ü c'ü jovi. ¹⁴ Nu'tsc'ëji

ngue'tsc'ejí rí jogóji, nu 'ma rí tsjaji yo rí mandats'ügóji. ¹⁵ Dya cja rá xi'ts'íji c'ü rí ngue'tsc'ejí in mbëpjits'ügóji, na ngueje 'naja mbëpji dya pärâ c'o cja'a o lamu. Rí xi'ts'íji dya, c'ü ngue'tsc'ejí rí joji dya, na ngueje texe c'o ró ärägö cja mi Tata a jens'e, ya ró xi'ts'íji. ¹⁶ Nu'tsc'ejí dya i juancügóji. Nuzgö nguetscö ró juan'c'ügóji. Ró emp'egóji ngue c'ua sido rí tsjaji c'ua ja nzi rgá negö, rí ma zopjúji yo nte ngue c'ua sido ra 'ñejmezúji anguezeji. Nuc'ua texe c'o rí dyötúji mi Tata a jens'e na ngueje in ejmezúji, angueze ra dya'c'úji. ¹⁷ Nutscö rí mandats'úji rí pötqui s'iyagueji.

El mundo odia a Jesús y a los suyos

¹⁸ "Ma ra nuc'úji na ü yo cärâ cja ne xoñijömü c'o dya ejmezü, dya me rí tsjijníji. Rí mbeñegeji nutscö ot'ü o nugóji na ü 'ma dya be mi nuc'ejí na ü. ¹⁹ Nu 'ma rí tsjaji c'ü cja yo cärâ cja ne xoñijömü c'o dya ejmezü, nu'ma, ro s'iyats'ügueji 'ma yo. Pero nu'tsc'ejí ya i 'ñejmezügóji na ngueje ró juan'c'ügóji. A cjanu, dya pje in cjaji c'ua ja nzi ga tsja c'o dya ejmezü, nguec'ua nuc'ügueji na ü. ²⁰ Mbeñeji c'e jña'a c'ü ró xi'ts'íji: "Naja mbëpji dya xenda na nojo que na ngueje o lamu." Nu 'ma ya nugóji na ü, me trácjâji, xo 'ñetsc'ejí xo ra nugóji na ü, ra ndrâc'âji. 'Ma o dyätcägóji c'o ró xipjíji, xo ra dyä'tc'ägueji c'o rí xipjíji. ²¹ Ra tsja'c'úji a cjanu, na ngueje in ejmezügóji. Dya pärâji nu c'ü o ndäcjä ró êcjö cja ne xoñijömü.

²² 'Nudya túji o nzhubúji dya, na ngueje 'ma ró ê zopjúgóji in jñagö, dya 'ñejmezúji. ²³ Nu c'ü nugügö na ü, xo nu'u na ü c'ü mi Tata a jens'e. ²⁴ Ró cjagö c'o me na nojo a jmi anguezeji c'ü dya sö cjö ro tsja. Nguec'ua va unúji ngüenda c'ü o ndäcjä mi Tatagö. Pero dya 'ñejmezúji. Nguec'ua, dya nguextjözgö nugóji na ü, xo nuji na ü c'ü mi Tatagö. Nguec'ua me túji o nzhubúji dya. ²⁵ A cjanu, va sädä nu c'ü t'opjú cja o leyji c'ü o unü Mizhocjimi anguezeji. Je mama a cjava: "O nugúji na ü, dya pje rmi cjagö", eñe cja c'e ley.

²⁶ Xe mi ña e Jesús, o mama:

—Nuc'ua 'ma ra êjë nu c'ü ra 'ñe mböxc'úji, ngue c'ü ra mama c'ü ja ga cjazgö c'ü. Nuzgö nguetscö rá tájä ndeze cja mi Tatagö a jens'e nu c'ü ra 'ñe mböxc'úji. Ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü ra jí'ts'íji c'ü na cjuana. ²⁷ Nu'tsc'ejí xo rí mamaji ja ga cjazgö, na ngueje rí dyocjóji ndeze 'ma ot'ü 'ma ró zopjú yo nte.

16

¹ 'Nuzgö ró xi'ts'íji yo jña'a yo, ngue c'ua dya rí chench'ejí a xütjú. ² Yo nte a Israel ra pjongüts'úji cja o nintsjimiji. Ra zädä 'ma ra nguiñíji c'ü rí ne Mizhocjimi ra tsja anguezeji ra mbö'tc'úji. ³ Ra tsjaji a cjanu na

ngueje dya pärâji mi Tata, ne xo rí nguetscö päcâji. ⁴ Ya ró xi'ts'íji yo, ngue c'ua 'ma ra zädä c'e pa, rí mbeñeji ya rvá xi'ts'igóji yo.

Lo que hace el Espíritu Santo

'Cja rrâ xi'ts'íji dya yo jña, na ngueje cja ni jyonc'ejí rí pärâgueji dya. ⁵ Nudya, rá ma'a nu ja je búbü c'ü o ndäcjä. Pero nu'tsc'ejí, ne rí 'najats'ügueji, dya cjö öngü ja je rá ma. ⁶ Me in cjiñíji na puncjú cja in mü'búji na ngueje ró xi'ts'íji yo. ⁷ Rí xi'ts'igóji c'ü na cjuana. Nuzgö ni jyodyá rá magö, na ngueje 'ma dya rá magö, dya ra êjêts'ügueji nu c'ü ra 'ñe mböxc'úji. Nu 'ma rá magö, rá tájä c'ü ra 'ñe mböxc'úji. ⁸ Nu 'ma ra êjë c'ü, ra tsjapü yo cärâ cja ne xoñijömü ra mbârâji c'ü túji o nzhubúji. Xo ra tsjapü ra mbârâji nguextjözgö me na jözgö, nguextjözgö sö rá jocúji. Ya xo ra tsjapü ra mbârâji ngue Mizhocjimi c'ü ra jñünpü ngüenda anguezeji ra ma sufridoji. ⁹ Nu c'ü ra 'ñe mböxc'úji, ra tsjapü ra mbârâji c'ü túji o nzhubúji na ngueje dya ench'ezügö cja o mü'búji. ¹⁰ Ra tsjapü ra mbârâji me na jözgö, nguextjözgö sö rá jocúji. Na ngueje 'ma ya rga túgö, rá tetjögö. Nuc'ua rá magö cja mi Tata. Dya cja xe rí jñandgaji. ¹¹ Nu c'ü ra 'ñe mböxc'úji, ra tsjapü ra mbârâji, Mizhocjimi manda ya ra tsjapü ra ma sufrido nu c'o dya ätä angueze. Na ngueje Mizhocjimi ya rí jizhi c'ü ra ma sufrido c'ü dya jo c'ü manda cja ne xoñijömü.

¹² 'Xe rí pë's'itjögö na puncjú c'o rá xi'ts'íji. Pero dya be sö rí tendioji ja ga cja nu c'o ro xi'ts'íji. ¹³ Nu 'ma ra êjë o Espiritu Mizhocjimi, nuc'ü, ra jí'ts'íji texe c'o na cjuana. Nuc'ü, dya pje ra ñatsjêjë. Ra mama texe c'o ra dyärâ c'o mama Mizhocjimi. Nuc'ü, ra 'ñe ngöxc'úji c'o cja ra zädä. ¹⁴ Angueze ra jí'ts'íji c'ü me na nozgo, na ngueje ra mböxc'úji rí tendioji na jo ja ga cja c'o in jñagö c'o ya ró xi'tsc'óji. ¹⁵ Texe c'ua ja ga cja mi Tatagö, nuzgö xo ga cjazgö nu. Nguec'ua ró mama: "O Espiritu Mizhocjimi ra mböxc'úji rí tendioji na jo ja ga cja c'o in jñagö c'o ya ró xi'tsc'óji."

La tristeza se cambiará en alegría

¹⁶ 'Dya cja ra mezhe c'ü xe rí jñandgagóji. Nuc'ua, dya ra mezhe rí jñandgatoji na yeje.

¹⁷ Nuc'ua c'o o discípulo búbü c'o o pötva mama:

—¿Ja ga cja yo xitsiji: "Dya cja ra mezhe xe rí jñandgaji, nuc'ua, dya ra mezhe rí jñandgatoji na yeje"? ¿Jenga nde mama: "Dya rí jñandgaji na ngueje rá magö cja mi Tata"?

¹⁸ Mi mamaji c'ua:

—Pärâ, ¿ja ga cja yo mama: "Dya cja ra mezhe"? Nuzgóji, dya rí pärâgóji ja ga cja c'ü mama.

¹⁹ O mbârâ e Jesús, mi ne ro dyönúji, nguec'ua o xipjíji c'ua:

—In pötqui dyönütsjéji pje ne ra mama c'ü ró xi'ts'iji c'ü dya cja ra mezhe xe ri jñandgaji, nuc'ua, dya ra mezhe ri jñandgatjoji na yeje. ²⁰ Nuzgö na cjuana c'ü ri xi'ts'iji, nu'tsc'ejí me ri hu'e'ëji, me ri tristegueji ri mbenzeji. Pero yo cãrã cja ne xoñijömu c'o dya ejmezügö, nuyo, me ra mäjã yo. Nu'tsc'ejí me ri tsijnñiji cja in mü'büji. Pero nu c'ü me rgui tristeji, exi ngue c'ü rgui mäjceji después. ²¹ 'Naja ndixü, nu 'ma mus'ü o t'i, me sufrido na ü'ü. Nuc'ua 'ma ya mus'ü c'ü nu ts'it'i, dya cja mbeñe c'ü na ü'ü. Ya mäjätjo na ngueje c'ü ya vi mus'ü 'naja ts'it'i cja ne xoñijömu. ²² Nu'tsc'ejí, je xo ga cjatsc'ejí dya nu. Me in sufridoji c'ü me in cjiññiji cja in mü'büji. Pero rá chjëtjoji na yeje. Nuc'ua me ra mäjätjo na yeje in mü'büji. Dya cjo ra sö ra jñücúts'ügueji c'ü me ri mäjãji.

²³ 'Nu pa'a c'ü rá chjëtjoji na yeje, dya pje ri dyönngüji 'ma. Ya ri pärãji ja ga cja c'ü ri xi'ts'iji dya. Na ngueje in ejmezüji, sö ri dyötüji mi Tata a jens'e. Nuc'ua ra dya'c'üji c'ua ja nzi gui dyötüji c'ü. ²⁴ Dya be in nänngãji in chjügö c'ü pje ni dyötüji mi Tatagö. Dyötüji dya. Texe nde ra dya'c'üji, ngue c'ua me ra mäjã in mü'büji.

Jesucristo, vencedor del mundo

²⁵ 'Nu yo ró xi'ts'iji, dya be sö ri tendioji na jo ja ga cja yo. Ra zädã 'ma ya rá xi'ts'iji na jo ja ga cja mi Tata. ²⁶ Dya ri xi'ts'iji nguetscö rá ö'tc'üji mi Tata. C'e pa'a c'ü, ri dyötütsjéji mi Tata, ri nänngãji in chjügö. ²⁷ Na ngueje nguetsjé mi Tata c'ü s'iyats'üji, na ngueje nu'tsc'ejí me in s'iyazüji. I 'ñejmeji c'ü je rvã écjö cja mi Tata c'ü Mizhocjimí. ²⁸ Je rvã écjö cja mi Tata a jens'e. Ró écjö cja ne xoñijömu. Ya ngue rá pedye cja ne xoñijömu. Rá nzhögü, rá ma cja mi Tata.

²⁹ C'o o discípulo o xipjiji c'ua:

—Nudya, 'ñetse na jo, yo jña yo in mangue. Ya ró tendiojme ja ga cja c'o in xitsijme. ³⁰ Nudya ya ri pärãgöjme c'ü nde in pärãgue texe. In pätcöjme in mü'büjme, nguec'ua dya ni jyodü rá cja'c'üjme t'önü. Nguec'ua ya ri ejmejme je i pedyegue cja Mizhocjimi.

³¹ O ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Nudya, ¿Cjo ya in ejmezüji dya, 'ma? ³² Ya ngue ra zädã c'e hora, na cjuana ya o zädã, c'ü ri pjötc'ejí in texeji. Nde 'naja rgui möcjeji cja in nzungueji. Nuc'ua ya ri sogüzütsjéji. Pero nutscö, dya ri bübütsjégö. Nuzgö ri bünc'öbe mi Tata c'ü bübü a jens'e. ³³ Nu yo jña'a yo, ri xi'ts'iji yo, ngue c'ua mas ri 'ñejmezüji, a cjanu rá da'c'üji ra sóya in mü'bügeji. Cja ne xoñijömu me ri sufridogueji. Pero, dya ri süji na ngueje ró töpügö nu c'ü manda yo cãrã cja ne xoñijömu.

17

Jesús ora por sus discípulos

¹ Nuc'ua 'ma o nguarü e Jesús o mama yo jña'a yo, o nã's'ã c'ua a jens'e, o mama:

—Nu'tsc'e mi Tatats'ü, ya zädã c'e hora 'ma rá tügö. Tsjapü ra mbãrãji yo nte cjo je nguetscö. Rí tsjapü ra mbãrãji nguetscö in Ch'izgö me na nozgó. A cjanu, ngue c'ua xo ra mbã'c'ãji me na notsc'e, nu'tsc'e mi Tatats'ügö a jens'e. ² Nu'tsc'e mi Tatats'ü, ya i dyacö rá mandagö texe yo nte cja ne xoñijömu. Nu c'o ench'ezügö cja o mü'bü, rá unügö c'ü sido ra bübüttöji. ³ Sido ra bübüttöji na ngueje pä'c'ãji, nu'tsc'e nguetscö in Mizhocjimigue c'ü na cjuana. Sido ra bübüttöji na ngueje xo päcãji, nutscö e Jesucristo i chãcjägö cja ne xoñijömu.

⁴ 'Nutscö ró jichi yo nte yo cãrã cja ne xoñijömu c'ü me na nots'ügue, na ngueje ró cja texe c'o i xitsi. ⁵ Nudya, mi Tatats'ü, ri tsjague ngue c'ua rá bübügö na yeje co nu'tsc'e nu ja me na nojots'ügue. Rí tsja ngue c'ua rá bübügövi c'ua ja nzi rmã bübügövi 'ma dya be mi t'ät'ã ne xoñijömu.

⁶ 'Nu c'o cãrã cja ne xoñijömu yo i dyacü, ngue'tsc'e je i 'ñünbü o mü'büji, ngue c'ua o 'ñench'ezü cja o mü'büji. Nujo, ró jichiji ja ga cjats'ügue, mi Tatats'ü. Anguesji sido cja mi nu c'o in mangue. ⁷ Texe c'o ró cjangö, 'ñe c'o ró mangö, ngue'tsc'e i xitscö ró cjangö, ngue'tsc'e i xitscö ró ñagö. ⁸ Na ngueje ya ró xipjiji c'o jña'a c'o i xitsi ro xipjiji. Anguesji o 'ñejmeji c'o ró xipjiji. Ya xo pärãji cja o mü'büji c'ü na cjuana je rvã écjö cja in dyé'ë. Ya xo 'ñejmeji, ngue'tsc'e i chãcjã cja ne xoñijömu.

⁹ 'Nu'tsc'e mi Tatats'ü, nutscö ri ö'tc'ügö yo o 'ñejmets'ü in jñague. Dya ri ö'tc'ügö yo cãrã cja ne xoñijömu yo dya ejme. C'o ri ö'tc'ügö ngueje c'o i dyacü na ngueje ngue'tsc'e je in 'ñeje dya yo. ¹⁰ Texe yo in ntegegö ngueje in ntegegö. Texe yo in ntegegö ngueje in ntegegö. Anguezeji päcãji exi ngue in Ch'izgö.

¹¹ 'Nutscö je rá magö nu ja je in bünc'e, nu'tsc'e mi Tatats'ü. Dya cja rá bübügö va cja ne xoñijömu. Pero nu yo i dyacü, nuyo, cãrãji cja ne xoñijömu. Mi Tatats'ü, nu'tsc'e me na jots'ü, ri ö'tc'ü ri tsjapü nu yo i dyacü, ra mbã'c'ãji c'ü xo ngue'tsc'e nu Tatats'üji. A cjanu ri pjörüji. Nguec'ua ra 'natjoji c'ua ja xo nzi ga czjagövi, ri 'natjogövi, mi Tatats'ü. ¹² Nutscö xe ri bübügö co anguesji, ri pjoürögöji, na ngueje me na zé'ts'igüe, i dyacügö ja rgã pjörüji. Nguec'ua ne ri 'naja anguesji cjo ró bëzhigö. Nguextjo 'natjo c'ü o dyo'o o mü'bü c'ü dya jo. O bëzhi c'ü, c'ua ja nzi ga mama cja in jñague.

¹³ 'Mi Tatats'ügö, ya rá magö c'ua ja je in bünc'e. Rã mangö yo jña'a yo, nudya xe ri bünc'ö cja ne xoñijömu, ngue c'ua nu yo i dyacö, na cjuana ra mäjãji c'ua ja nzi rgã mäjãgö. ¹⁴ Nu yo i dyacü, ró xipjigöji in jñagö. Yo cãrã cja ne xoñijömu c'o dya ejme, me

nuji na ü nu yo ejme ín jñagö. Na ngueje c'ua ja nzi ga cjazgö c'ü dya ri tsja e cja ne xoñijöümü, je xo ga cjatjonu yo ejme ín jñagö. ¹⁵ Dya ri ö'tc'ü c'ü rí sidijji c'ü dya cja ra ngäräji cja ne xoñijöümü. Rrã ö'tc'ü rí pjörüji nu va cja ne xoñijöümü nu ja manda c'ü dya jo. ¹⁶ Na ngueje dya menzumüji va cja ne xoñijöümü. C'ua ja nzi ga cjazgö, dya rí menzumü va cja ne xoñijöümü, je xo ga cjatjonu anguesji. ¹⁷ Anguezeji o 'ñejmeji ín jñague, nguec'ua nu'tsc'e rí xöcüji ra tsjaji c'ua ja nzi gui ñegue. Ngue ín jñague jíchiji c'ü ín negue. ¹⁸ I chãcã, ró ê zopjú yo cãrã cja ne xoñijöümü ró xipjiji yo ín jñague. C'ua ja nzi vi chãcãgö cja ne xoñijöümü, ró juajnú anguesji ra zopjúji yo nte yo cãrã cja ne xoñijöümü. ¹⁹ Rã cjangö c'ua ja nzi gui ñegue rá tügö. Ngue c'ua anguezeji xo ra tsjaji c'ua ja nzi gui ñegue.

²⁰ 'Dya nguextjo yo i dyacü rí ö'tc'ü yo. Xo rí ö'tc'ü c'o cja ra 'ñejmezügö na ngueje c'o ín jñagö c'o ra mama yo i dyacü. ²¹ Rí ö'tc'ü, texeji nde ra 'natjoji, c'ua ja nzi ga cjatse mi Tatats'ü, ín bübüzügö, nutsö rí bübüts'ügö. Rí ö'tc'ügö, texe yo xo ra 'natjoji co nutsövi. Rí ö'tc'ü a cjanu ngue c'ua yo cãrã cja ne xoñijöümü ra 'ñejmezüji c'ü ngue'tsc'e i chãcãgö. ²² Nu'tsc'e mi Tatats'ü, c'ua ja nzi rgã 'natjovi, xo ró unü anguezeji c'ü rí 'natjoji anguesji co nutsövi. Nguec'ua rí 'natjoji anguesji c'ua ja nzi rgã 'natjovi. ²³ Na ngueje rí bübü cja o mü'bü anguesji. Y nu'tsc'e mi Tatats'ü, rí bübüzügö. Nguec'ua anguesji na cjuana ra 'natjoji. A cjanu yo cãrã cja ne xoñijöümü ra mbärãji ngue'tsc'e i chãcãgö. Xo ra mbärãji ngue'tsc'e mi Tatats'ü ín s'iyague anguesji, c'ua ja xo gui s'iyazügö.

²⁴ Nu'tsc'e mi Tatats'ügö, nu yo i dyacü, rí negö c'ü xo ra bübüji nu ja je rá magö. Nguec'ua ra jñandaji c'ü me ma zö'ö rmã bübügö co nu'tsc'e 'ma dya be mi t'ãt'ã ne xoñijöümü. Ra jñandaji c'ü ja gui s'iyazügö ndeze 'ma dya be mi t'ãt'ã ne xoñijöümü. ²⁵ Nu'tsc'e, mi Tatats'ü, me ín cjague me na jo. Yo cãrã cja ne xoñijöümü, dya pã'c'ãji. Pero nutsö rí pã'c'ã. Nu yo i dyacü xo pärãji ngue'tsc'e i chãcã. ²⁶ Ya ró unüji o mbã'c'ãji, nu'tsc'e mi Tatats'ü. Sido rá unüji yo, ra mbã'c'ãji. Nguec'ua, c'ua ja gui s'iyazü, ra mbärãji cja o mü'büji c'ü xo ín s'iyague anguesji. Xo rá bübügö cja o mü'bü anguesji.

18

Llevan preso a Jesús

¹ Ma o nguarü o mama yo jña'a yo e Jesús, nuc'ua o möji c'ua co o discípulo. O mbes'ejji cja c'e 'ñinzhe c'ü ni chjú Cedron, o zãt'ãji nu ja je mi bübü 'naja huerta. Nuc'ua e Jesús co c'o o discípulo o cjogüji a mbo cja c'e

huerta. ² Nu c'ü e Judas c'ü ro nzhö'ö e Jesús, xo mi pärã nu cja c'e huerta. Na ngueje e Jesús 'ñe c'o o discípulo sido mi pöji nu. ³ E Judas o dyëdyi c'ua c'o xondaro. Xo dyëdyi c'o policia c'o mi pëpi c'o ndamböcjimi 'ñe c'o fariseo. Nuc'ua o möji cja c'e huerta. Ma tûji o lámpara 'ñe o tizhi c'o mi tjë'ë. Nde ma jünji c'o rví tsjaji o chü. ⁴ E Jesús ya mi pärã texe c'o ro tsjapüji c'ü. O ma chjéji c'ua, o dyönüji: —¿Cjò ngue c'ü ín jodügueji?

⁵ O ndünrü c'ua c'o nte c'o ma ë'ë e Judas, o xipjiji:

—Rí jodügöjme e Jesús c'ü menzumü a Nazaret.

E Jesús o xipjiji:

—Nutsö nguetscö e Jesús.

Xo mi bübü co anguesji e Judas, nu c'ü ro nzhö'ö e Jesús. ⁶ Nzi va mama e Jesús: “Nguetscö”, nuc'ua o ndã't'ãtsjëji na zëzhi o xütjütsjëji, o nügüji. ⁷ E Jesús o yepe o dyönüji c'ua:

—¿Cjò ngue c'ü ín jodügueji?

Anguesji o mamaji:

—Rí jodügöjme e Jesús c'ü menzumü a Nazaret.

⁸ Nuc'ua o yepe o ndünrü c'ua e Jesús, o xipjiji:

—Ya ró xi'ts'iji que nguetscö. Nu 'ma nguetscö ín jongüji, jyëtsquiji yo ín discípulogö ra möji.

⁹ A cjanu o zãdã c'o jña'a c'o ya vi mama e Jesús. O mama: “Nu c'o i dyacü, dya pje ró bëzhigö ne rí 'naja c'o.” ¹⁰ E Simón Pedro mi jün 'na tjëdyi. O ngübü c'ua c'e tjëdyi cja o xipjadü. Cjanu o ya'bü c'ua c'ü nu mbëpji c'ü mi mero ndamböcjimi. O dyopcü c'ü nu ngö'ö cja o jodyë. Nu c'e mbëpji mi chjü'tü Malco. ¹¹ Nuc'ua e Jesús o xipji e Pedro:

—Tsöt'ü c'ü ín chjëdyi cja o xipjadü. Dya rí ts'axcügö c'ü rá cjangö c'ü ne mi Tatagö c'ü bübü a jens'e.

Jesús ante el jefe de los sacerdotes

¹² Nuc'ua c'o xondaro 'ñe c'ü mi manda cja c'o xondaro 'ñe c'o policia c'o mi menzumü a Israel, o zürüji e Jesús. Ya nde jyü'tp'üji c'ua o dyë'ë. ¹³ Nuc'ua ot'ü o zidyiji e Jesús cja nu ndã e Caifás c'ü mi chjú Anás. C'e cjë'ë c'ü, mi mero ndamböcjimi e Caifás. ¹⁴ Mi ngueje e Caifás c'ü vi xipji c'o pje mi pjëzhi a Israel c'ü mi jyodü ro ndü'tü 'naja bëzo ngue c'ua dya ro ndü texe c'o mejñañi.

Pedro niega conocer a Jesús

¹⁵ E Simón Pedro mi tjünt'ü a xütjü e Jesús. Xo 'ñe 'naja o discípulo xo mi tjünxtjo a xütjü. Nu c'ü mi mero ndamböcjimi mi pärã c'e discípulo c'ü. O cjogü c'ua c'e discípulo co e Jesús nu ja ma bübü c'ü mi mero ndamböcjimi. ¹⁶ Nu c'e Pedro o nguejmetjo a tji'i cja c'e ngoxtji. O mbedye c'ua c'ü 'naja discípulo c'ü mi pärã c'e ndamböcjimi. O ma zopjú c'e ndixü c'ü mi mböngoxxtji. O jyëzji

c'ua o cjugü a mbo c'e Pedro. ¹⁷ Nuc'ua c'e ndixü c'ü mi mböngoxtji, o xipji e Pedro:

—¿Cjo dya xo ngue'tsc'e 'naja o discípulo ne bëzo nu?

O xipji c'ua angueze:

—Nutsö, dya nguetscö o discipulozgo nu.

¹⁸ Nuc'ua c'o mbëpji 'ñe c'o policia nde mi böbüji nu. Vi 'ñörüji chjeme na ngueje ma së'ë. Ma pa't'üji. Anguesji nde mi dyoji e Pedro ma pa't'üji cja sivi.

El jefe de los sacerdotes interroga a Jesús

¹⁹ Nuc'ua c'e ndamböcimi o dyönü e Jesús, cjo mi ngue c' o mi tjünt'ü a xütjü angueze. Xo o dyönü pje nza cja c'ü mi xöpüji. ²⁰ O ndünrö c'ua e Jesús, o xipji:

—Nutsö ró zopjü na puncjü o nte cja ne xoñijömü. Nutsö sido ró xöpüte cja yo nitsjimi va a Israel. Xo nde ró xöpüte cja c'e templo nu ja je jmurü na puncjü in menzumügöji. Dya pje ró mamagö c'ü dya cjo ro dyärä. ²¹ ¿Jenga in önnügö dya yo? Dyönüji c'o ya o dyärä, pje ni mbë c'ü ró xipjiji. Nuc'o, pärä na jo c'o ró mangö c'o.

²² 'Ma o mama a cjanu e Jesús, 'naja c'o policia c'ü mi bübü nu, o chötü 'naja mbädye e Jesús. O xipji:

—¿Cjo e rga cjanu rgu chjüntügue ne ndamböcimi?

²³ O ndüntü c'ua e Jesús, o xipji:

—Nu 'ma ró tjüntügö na s'o, mamague pje pjëzhi c'ü na s'o c'ü ró xipji. 'Ma ró tjüntügö c'ü na cjuana, ¿jenga i pjëchqi in jmigö?

²⁴ Nuc'ua e Anás cjanu o ndjä e Jesús nu cja e Caifás c'ü xo mi mero ndamböcimi. Xe mi tjüt'ütjo o dyë e Jesús.

Pedro niega otra vez a Jesús

²⁵ Xe mi böntjo e Simón Pedro, ma pa't'ütjo a sivi. O ña c'ua c'o xo mi cärä nu, o dyönüji e Pedro:

—¿Cjo dya xo ngue'tsc'e o discipulots'ü e Jesús?

E Simón Pedro o ngädä, o mama:

—Nuzgö, dya pje nguetscö 'naja o discipulo.

²⁶ C'ü mi mero ndamböcimi mi 'ñeje 'na o mbëpji c'ü mi ngue o dyojui c'e bëzo c'ü vi dyogü o ngö'd c'ü vi dyopcü e Pedro. O ña c'ua c' e mbëpji o xipji e Pedro:

—Xo ró jantc'agö cja c'e huerta, nde mi dyocjevi e Jesús.

²⁷ Nuc'ua o ngädätjo na jñi'i e Pedro. Nuc'ua jo ni huë'ë c'ua c'o chare.

Jesús delante de Pilato

²⁸ Nuc'ua o mbedyeji c'ua cja o ngümü e Caifás, o zidyiji e Jesús cja o palacio c'e gobernador. Xöxtjo o zät'äji. Nu c'o pje mi pjëzhi a Israel dya o cjugüji nu cja c'e palacio. Na ngueje mi süji 'na ro contaminaoji. C'ua ja nzi ga mama o ley anguesji, 'na ro contaminaoji, dya ro só ro z'i'iji c'ü ch'unü

cja c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua. ²⁹ Nuc'ua o mbedye e Pilato nu ja je mi cärä anguesji. O xipjiji:

—¿Pje vi sicjeji va ne bëzo nu?

³⁰ O ndünröji c'ua, o xipjiji:

—Nu 'ma dya ro tsja c'o na s'o nu, dya xo ro ë nzhö'c'üjme.

³¹ O ndünrö c'ua e Pilato:

—Sidyigueji ngue c'ua rí jñünpüji ngüenda c'ua ja nzi ga manda in leygueji.

C'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel o ndünröji c'ua:

—Dya in jëzguigöjme cjo rá pö't'ügöjme.

³² A cjanu o zädä c'o vi mama e Jesús ja cja rvä ndü'ü. ³³ Nuc'ua e Pilato o cjugü na yeje a ma a mbo'o nu cja c'e palacio. Nuc'ua o ma't'ü c'ua e Jesús, o xipji:

—¿Cjo ngue'tsc'e o jmuts'ü yo nte a Israel?

³⁴ O ndüntü c'ua e Jesús, o xipji:

—¿Cjo in ejmetsjëgue yo, maxque bübü c'ü o xi'ts'i cjo je nguetscö?

³⁵ O ndünrö c'ua e Pilato:

—A poco in cjinncje xo rí menzumügö a Israel. Nguetsjë c'o ndamböcimi 'ñe c'o dyaja in menzumütsjëgueji c'o o ë nzhöc'üji va ja rí bünc'ö. Nguec'ua rí önnü'ü pje i tsjague.

³⁶ O ndünrö e Jesús, o xipji:

—Nutsö, dya nza czazgö c'o dyaja jmu'u c'o manda cja ne xoñijömü. 'Ma rva cjanu, nuc'ua nu c'o tjünt'ü in xütjügö ro ñangagö c'o. Nguec'ua dya ro nzhögüji cja yo in menzumügöjme va a Israel. Nguec'ua rí xi'ts'i, dya nza czazgö c'o dyaja jmu'u c'o manda cja ne xoñijömü.

³⁷ O ndünrö c'ua e Pilato:

—¿Cjo ngue'tsc'e 'naja c'ü manda 'ma?

O ndünrö c'ua e Jesús:

—In mamague c'ü rí mandagö. Ngueje c'ü je rvä te'egö c'ü. Nguec'ua rvä ëjë cja ne xoñijömü ngue c'ua rá mama c'o na cjuana. Texe yo nte c'o ätä c'ü na cjuana päräji cjo je nguetscö.

³⁸ O dyönü c'ua e Pilato:

—¿Pje ni mbëjë c'ü na cjuana?

Jesús es sentenciado a muerte

'Ma o mama yo, o mbedye na yeje a tji e Pilato nu ja mi cärä c'o nte a Israel. O xipjiji:

—Dya pje rí tö'tp'ü c'ü na s'o c'ü ro tsja c'e bëzo c'ü. ³⁹ Nu'tsc'ëji in menzumüji a Israel in pë's'iji 'na tjürü c'ü in cjai 'ma pedye ne mbaxua nu ni chjü Pascua. In ötcöji rá pjongü libre 'naja c'ü na o'o a pjörü. ¿Cjo in ne rá pjongü libre e Jesús c'ü in jmugueji?

⁴⁰ Nuc'ua o mapjüji na yeje texeji, o mamaji:

—Nuc'ü, dya rí pjongü c'ü. Pjongü e Barrabás.

Nu c'ü e Barrabás mi ngueje 'naja mbë'ë mi pö't'üte c'ü.

19

¹ Nuc'ua e Pilato o manda c'o xondaro o ndas'úi e Jesús. ² Nuc'ua c'o xondaro o mbeji 'naja corona c'ú mi dyavo bidyi. Nuc'ua cjanu o jñusp'úi cja o ñi e Jesús. Cjanu o jyecheji c'ua 'naja bitu c'ú ma cjpobü. ³ Cjanu o chézhiji a jmi go mbë'chp'iji c'ua o jmi, o xipjiji:

—Nu tsc'e in jmu'u cja yo nte a Israel, sido ri tsjague jmu'u.

Nuc'ua ya o chörüji c'ua c'o mbädyë.

⁴ Nuc'ua e Pilato o mbedye na yeje a tji. O xipji c'o nte a Israel c'o mi cãrã nu:

—Jñandaji. Rvã siñc'iji a tji e Jesús, ngue c'ua ri pãrãji dya pje rô t'p'ügö c'ú pje ro tsja'a c'ú.

⁵ Nuc'ua o mbedye c'ua a tji e Jesús. Mi juns'ü c'e corona c'ú mi dyavo bidyi. Nde mi je c'e bitu c'ú ma cjpobü. E Pilato o xipji c'ua c'o nte a Israel:

—Jñandaji dya. Ya бүбү va ne bëzo.

⁶ C'o ndamböcjimi 'ñe c'o policia 'ma o jñandaji e Jesús, exo mapjüji c'ua, o mamaji:

—Chät'ã cja ngronsi nu, chät'ã cja ngronsi nu.

O ndünrú c'ua e Pilato:

—Nu tsc'eji, sidyigueji, rí ma chät'ãji. Nuzgö dya pje ri t'p'ügö c'ú na s'o c'ú ro tsja'a.

⁷ O ndünrúji c'ua:

—Nutschöjme rí pë'sc'öjme in leyjme. C'ua ja nzi ga mandazügöjme c'e ley, ni jyodü ra ndü ne bëzo, na ngueje o tsjapütsjé c'ú ngue o T'i Mizhocjimi.

⁸ Nuc'ua 'ma o dyärã yo jña'a yo, xenda o zü'ü c'ua e Pilato. ⁹ Nuc'ua o cjojütjo c'ua na yeje a mbo cja c' e palacio. O xipji c'ua e Jesús:

—¿Ja je in menzumügue?

E Jesús, dya pje o ndünrú c'ú.

¹⁰ Nuc'ua e Pilato o xipji:

—¿Jenga dya in tjüntcü yo rí zo'c'ü? ¿Cjo dya in pãrã pje pjëtscö? Sö rá empc'e libre. Xo sö rá nzhöc'ü c'ú ra ndät'äts'üji cja ngronsi.

¹¹ O ndünrú c'ua e Jesús:

—Dya pje ro sö pje ri tsjacü 'ma dya ro dya'c'ü sjëtsi Mizhocjimi c'ú бүбү a jens'e. Nguec'ua nu c'ú o ñ nzhögü cja in dyëgue, ngue c'ú xenda na nojo o nzhubü c'ú.

¹² Ndeze c'e ndajme c'ua, e Pilato mi ne ro 'ñeme libre e Jesús. Pero c'o nte a Israel mi mapjüji, mi mamaji:

—Ma rí 'ñeme libre c'e bëzo, dya pje in joguevi 'ma e César c'ú mero jmu cja ne xojömü. Na ngueje 'ma cjó c'o xe ra tsjapü jmu nza cja ga tsja c'e bëzo, nu'ma, chüvi e César 'ma.

¹³ Nuc'ua e Pilato, 'ma o dyärã yo jña'a yo, o zidyitjo na yeje a ma a tji e Jesús. E Pilato o ma mimi c'ua, nu ja je mi jünpü ngüenda c'o nte. Cja jña hebreo mi chjü

Gabata c'e lugar, c'ú ne ra mama nu ja vi mbäbãji cemento. ¹⁴ C'e pa'a c'ú, mi ngue 'ma mi preparaaji ngue c'ua c'ú na jyas'ü ro tsjaji c'e ndambaxua c'ú ni chjü Pascua. Ya vi zünü 'ñanto c'ú xörü. Nuc'ua e Pilato o xipji c'o nte a Israel:

—Jñandaji. Бүбү va, nu in jmgueji, nu mandats'üji.

¹⁵ Anguesji o mapjüji:

—Sidyi ne bëzo nu, ma chät'ã cja ngronsi.

E Pilato o xipjiji c'ua:

—Nu nin jmgueji, ¿cjo in neji rá tãt'ã cja ngronsi?

O ndünrú c'ua c'o ndamböcjimi, o mamaji:

—Nu c'ú in jmjume nguetoje e César.

¹⁶ Nuc'ua e Pilato o nzhö e Jesús ngue c'ua ro dät'ã cja ngronsi. Cjanu o zidyiji c'ua e Jesús.

La crucifixión

¹⁷ Nuc'ua o nduns'ütsjé c'ua c'ú nu ngronsi. O mbedye, o ma nu ja je mi chjü'ü ñinte. Cja jña hebreo mi chjü'ü Gólgota.

¹⁸ Nunu ngue nu ja je ndät'ãji cja ngronsi nu. O ndät'ãji angueze, cja ne yeje bëzo c'o xo ndät'ãji, 'naja cja o jodyë, c'ú 'naja cja o squierda. E Jesús, mi бүбү a nde'e c'ú. ¹⁹ E Pilato o dyopjü c'ua 'naja xiscöma c'ú ro ma cuatüji c'ua cja o ngronsi e Jesús. C'ú mi t'opjü mi mama a cjava: “Nunu ngueje e Jesús, nu je menzumü a Nazaret. Ngueje o Jmu'u yo nte a Israel.” ²⁰ Na puncjü c'o nte a Israel c'o o xörü nu mi cuat'ü cja o ngronsi e Jesús, na ngueje nu ja vi dät'ã e Jesús mi bëxtjo cja c'e jñiñi. C'o jña'a c'o, mi t'opjü cja jña hebreo 'ñe cja griego 'ñe cja latin. ²¹ C'o ndamböcjimi cja c'o nte a Israel o ma xipjiji c'ua e Pilato:

—Dya ri dyopjü a cjava: “Ngueje o Jmu'u yo nte a Israel.” Rí dyopjü a cjava: “Mi cjpätsjé ne bëzo mi ngueje o Jmu'u yo nte a Israel.”

²² O ndünrú c'ua e Pilato:

—Nuzgö, nu c'o ya ró opjügö, dya rá pötügö.

²³ Nuc'ua c'o xondaro 'ma ya o nguarü o ndät'ãji e Jesús, o nganbaji c'ua c'o o bitu. C'o nziyo xondaro nde 'naja o bitu va ngana c'o. Nde o nganbaji c'ú mi tējé. C'ú mi tējé mi 'na ma cjatjo va be'e texe, dya mi ch'acã. ²⁴ O pötva mamatsjé anguesji:

—Nu nu mi tējé, dya rá xüt'üji nu. Nu c'ú rá cjaji, rá eñeji cjó ra ndöjõ ra tsjapü o cjava.

A cjanu o zädã c'ú je t'opjü c'ú mama a cjava: “Ra nganngöji in bitugö, ra jyadüji nde 'naja rgã nganaji. Y nu c'ú rí tējégö, ra eñeji cjó ra ndöjõ ra ngana c'ú”, eñe. Nuyo, o tsja a cjanu c'o xondaro.

²⁵ Mi cãrã a jmi cja o ngronsi e Jesús, c'ú nu nana cja na 'ñe c'ú nu cjüüé c'ú nu nana. Xo mi бүбү nu e María c'ú nu su e Cleofas, 'ñe e María Magdalena. ²⁶ E Jesús o jñanda c'ua c'ú

nu nana c'ü mi bübü nu, 'ñe c'ü nu discípulo c'ü mi s'iya, nde mi böbüvi nu. Nuc'ua o xipji c'ua c'ü nu nana:

—Jñanda dya, mamá, nunu in discipulogö, nu nde in böbüvi, ya ngueje in ch'igüe dya nu.

²⁷ Nuc'ua e Jesús o xipji c'ü nu discípulo:

—Jñanda, nu mi mamágö, ya ngueje nin mamágüe dya nu.

Ndeze c'e hora c'ü, c'ü nu nana e Jesús o tsjapü nu nana c'e discípulo. Nuc'ua c'e discípulo, 'ma o ma o ngümü, o zidyí c'e ndixü.

Muerte de Jesús

²⁸ Nu 'ma ya o nguarü yo, ya mi pärã e Jesús ya vi nguarü texe. Nuc'ua o mama c'ua:

—Me rí türe dya.

A cja dya nu o zädä c'ü mi t'opjü.

²⁹ Mi järä nu, 'naja s'ábä c'ü mi nizhi o vinagre. Nuc'ua o popjüi 'naja esponja cja c'e vinagre. Cjanu o mbans'aji cja 'naja maza c'ü ni chjü'ü hisopo. Nuc'ua o c'uásp'äji c'e maza o zät'ä cja o ne'e e Jesús. ³⁰ Nuc'ua e Jesús, 'ma ya o popjüi o ne co c'e vinagre, o mama c'ua:

—Ya o nguarü texe.

Nuc'ua ya nücü c'ua, ngueje 'ma ya o ndü'ü.

Un soldado abre con su lanza el costado de Jesús

³¹ Nuc'ua c'o nte a Israel ya mi preparaóji, na ngue c'ü na jyas'ü mi ngueje c'e ndambaxua c'ü ni chjü Pascua. Nuc'ua o dyörtüji e Pilato ro 'huapcüji o ngua'a c'o añima c'o vi dät'ä cja ngronsi, ro ts'ücüji ngue c'ua dya ro bübüji nu cja ngronsi nu pa c'ü mi söya c'o nte. Na ngueje me mi süpüji c'e pa. ³² O ma c'ua c'o xondaro, o ma 'huapcüji o ngua c'o yeje c'o nde vi dät'ä 'ma o dät'ä e Jesús. ³³ Nuc'ua 'ma o zät'äji cja e Jesús, o nu'üji c'ua, ya vi ndü'ü. Nuc'ua dya cja o 'huapcüji o ngua'a.

³⁴ Nuc'ua 'naja c'o xondaro o chjopcü o ximätjä e Jesús co 'naja lanza. Nuc'ua ya o mbedye c'ua o cji'i 'ñe o ndeje. ³⁵ Bübü 'na bëzo c'ü o jñanda texe yo o tsjapüji e Jesús, nguec'ua ga xi'tsc'eji yo. Angueze pärã na cjuana yo mama. C'ü ni xi'tsc'eji yo, ngue c'ü xo rgui 'ñejmegueji e Jesús. ³⁶ O ts'a'a yo ngue c'ua ro zädä c'o mi t'opjü c'o mama a cjava: "Angueze, dya pje ra 'huapcüji ne ri 'naja o ndo'dyë." ³⁷ Xo t'opjü c'ü mama a cjava: "Nu c'ü o chjocüji lanza, nuc'ü, ra jñandaji c'ü."

Jesús es sepultado

³⁸ Mi bübü 'na bëzo c'ü mi menzumü a Arimatea c'ü mi chjü José. Nuc'ü, xo mi ejme e Jesús, pero dya cjó ngös'ü na ngueje mi sü'ü c'o dyaja c'o pje mi pjëzhi cja c'o nte a Israel. C'e bëzo c'ü, o ma dyötü e Pilato

ro unü sjëtsi ro ma ts'ücü c'e añima c'ü mi ngueje e Jesús. Nuc'ua e Pilato o unü sjëtsi.

³⁹ Nuc'ua xo o ëjë c'ua e Nicodemo, nu c'ü vi ma'a c'ü xömü cja e Jesús. Mi tü'ü o pjindyo c'o mi chjü mirra 'ñe c'o mi chjü áloes c'o vi huana. Nu c'ü pjindyo c'o, o zó treinta kilo c'ü na jyü'ü. ⁴⁰ O ndunüvi c'ua c'e añima. O ngos'üvi c'o mirra 'ñe c'o áloes. Cjanu o mbös'üvi manta. Nuc'o, je mi cjavi a cjanu, na ngueje c'o nte a Israel je ga dyögüji a cjanu. ⁴¹ Cja c'e lugar c'ü, nu ja je vi dät'ä e Jesús, mi bübü 'naja huerta. Nu cja c'e huerta mi bübü 'naja cueva nu ja ro ngöt'üji o añima. Dya cjó be mi cöt'üji nu. ⁴² Ya mi ngue ro mbürü c'e pa 'ma söya c'o menzumü a Israel. Nguec'ua je ngöt'üvi e Jesús cja c'e cueva, na ngueje mi bëxtjo nu ja vi ndät'äji c'ü.

20

La resurrección de Jesús

¹ C'ü ot'ü pa nu ngo'o, e María Magdalena o ma cja c'e cueva. Xe mi xömütjo 'ma o ma. O jñanda c'e ndojo c'ü mi c'o't'ü, dya cja mi c'o't'ü cja c'e cueva. ² Nuc'ua cjanu o ma c'ua na niiji. O ma nu ja mi bübü e Simón Pedro 'ñe c'ü 'naja discípulo. Nu c'e discípulo c'ü, me mi s'iyaji c'ü, mi cja e Jesús. E María o xipjivi: —C'ü in Jmu'üji, ya o ndunüji c'ü. Dya pje rí päräjme ja je o ngöt'üji.

³ O ma c'ua e Pedro co c'ü 'naja discípulo. Je mëvi nu cja c'e cueva nu ja je vi c'öt'ü e Jesús. ⁴ O mëvi na niiji nza yejevi. Nu c'ü 'naja discípulo ngue c'ü xenda o ma na niiji c'ü. Nuc'ü, ot'ü o zät'ä nu cja c'e cueva c'ü. ⁵ Nuc'ua o ngu'ich'í c'ua c'e discípulo cja c'e cueva. O jñanda c'ua c'o bitu c'o ya mi bädätjo. Nu c'e discípulo, dya o nguich'í cja c'e cueva. ⁶ O säjä c'ua e Simón Pedro c'ü ma tjünt'ü a xütjü. Ngue c'ü ya je nguich'í cja cueva c'ü. O nu'u c'o bitu c'o vi mbös'üji ya mi bädätjo c'o. ⁷ C'e bitu c'ü mi bös'ü o ñi'i e Jesús, dya chjana c'o mi tējē c'ü. Mi bädä aparte c'ü. Mi ch'o't'ü na jo. ⁸ Nuc'ua ya xo o nguich'í c'ua c'ü 'naja discípulo c'ü ot'ü vi zät'ä cja c'e cueva. O 'ñejme c'ua e Jesús ya vi te'e. ⁹ Dya be mi pärävi ja cja c'ü mama yo ya vi t'opjü c'ü mama c'ü mi jyodü ro te'etjo e Jesús nu ja vi c'öt'ü cja c'o añima. ¹⁰ Nuc'ua c'o discípulo o nzhogütjovi. O mëvi cja o ngümüvi.

Jesús se aparece a María Magdalena

¹¹ Nu c'e María mi böbütjo a tj'i. Me mi huë'e c'ü. O ngu'ich'í c'ua cja c'e cueva. ¹² Nuc'ua o jñanda c'ua yeje o anxe Mizhocjimi c'o mi je na t'öxü. Je mi junrüvi nu ja je vi c'öt'ü e Jesús. 'Naja je mi junrü nu ja vi jñusp'üji o ñi'i. C'ü 'naja je mi junrü cja o ngua'a. ¹³ Nuc'ua c'o anxe o dyönüvi e María: —¿Jenga in huë'ëgue?

O ndünrü c'ua e María:

—Rí huë'ëgò na ngueje ya o ndunngügöji c'ù in Jmu'ugò. Dya rí pãrà dya, ja je ma ngöt'ùji.

¹⁴Ma o nguarü o mama yo jña'a yo, e María o ñezhe a ma a xütjü. Ya o jñanda c'ua 'naja c'ù mi böbü cja o xütjü. E María dya pje mbãrà c'ù, cjo mi ngueje e Jesús. ¹⁵Nuc'ua e Jesús o xipji c'ua:

—¿Jenga in huë'ëgue? ¿Cjó ngueje c'ù in jodügue?

E María mi cijjñi mi ngueje c'ù mi pjörü c'e huerta. Nuc'ua e María o xipji:

—Së'ë, nu 'ma i chunügue in Jmugò, xitsigö ja je i ma sogü, nguec'ua rá magò nu, rá tunü.

¹⁶E Jesús o zopjü c'ua, o mama:

—Nu'tsc'e María.

O ñezhe c'ua e María. O ña cja jña hebreo, o xipji:

—Nu'tsc'e ngue'tsc'e in xöpütets'ügö.

¹⁷E Jesús o xipji:

—Dya rí pënzhuigü, na ngueje dya be rí pagò cja mi Tata c'ù bübü a jens'e. Nu c'ù rí tsja, ma cja yo mi cjuarma. Xipjiji, nuzgò ya rá magò cja mi Tatagò a jens'e. Nuc'ü, xo ngueje nin Tatagueji. Angueje ngueje in Mizhocjimigö. Xo ngueje in Mizhocjimigueji.

¹⁸O ma'a c'ua e María Magdalena, o ma ngös'ü c'ua c'o discípulo, o xipjiji:

—Nuzgò ya ró chjégöbe nu c'ù in Jmugöji.

O xipjiji c'ua c'o jña'a c'o vi mama e Jesús.

Jesús se aparece a los discípulos

¹⁹Ya mi nzhã'à c'ù ot'ü pa nu ngo'o. Mi cjo't'ü c'e ngoxtji nu ja 'natjo c'ua mi cãrà c'ò o discípulo e Jesús. Vi ngot'üji na jo c'e ngoxtji na ngueje mi sùji c'o nu menzumüji a Israel. O ëjë c'ua e Jesús, o ë böbü a nde anguesji. O ë zenguaji, o xipjiji:

—Cjimi in texeji in cjuarmats'üji. Ra söya in mü'büji, dya cja rí sügueji.

²⁰Ma o xipjiji a cjanu, ya o jíchiji o dyë'ë ñe c'ù nu ximãtjã. Me co mãjä c'ua c'o o discípulo 'ma o jñandaji nu c'ù nu Jmu'uji. ²¹E Jesús o xipjitjoi c'ua na yeje:

—Ra söya in mü'büji, dya cja rí sügueji. C'ua ja nzi va ndãcjö mi Tatagò c'ù bübü a jens'e, xo rgã táç'ägöji rí ma zopjüji yo nte.

²²Ma o nguarü o mama yo jña'a yo, o juipji e Jesús. O xipjiji:

—Ra bübü cja in mü'büji o Espiritu Mizhocjimi. ²³Nuc'ua, nu c'o rí perdonaogueji o nzhubüji, ya perdonaoji c'ua c'o. Nu c'o dya rí perdonaogueji o nzhubüji, dya perdonaoji c'o.

Tomás ve al Señor resucitado

²⁴Nu 'ma o ëjë e Jesús, dya mi bübü co anguesji e Tomás c'ù xo mi chjü Gemelo. Nuc'ü, xo mi ngueje 'naja c'o doce discípulo.

²⁵Nguec'ua c'o dyaja discípulo 'ma o chjëi e Tomás, o xipjiji c'ua:

—Nu'tsc'e, Tomás, nuzgöjme ró jandajme in Jmugöji.

E Tomás o xipjiji:

—Nuzgò dya pje rí ejmegö. Cja rá ejmegö 'ma rá nu'tp'ü o dyë'ë c'ua ja je o ndã'p'äji ñe 'ma rá c'ua't'ã in nidyë c'ua ja je o chjopcüji o clavo, y 'ma rá c'ua't'ã in dyë'ë cja o ximãtjã nu ja je o chjopcüji. Ngue 'ma cja rá ejme 'ma.

²⁶Nu 'ma o zò chjün'ü, ma cãã na yeje a mbo cja c'e ngumü c'o discípulo. E Tomás xo nde mi bübüji. Mi cjo't'ütjo na jo c'o ngoxtji. Nuc'ua o ëjë c'ua e Jesús. O ë böbü a nde anguesji. Nuc'ua o yepe o mamatjo c'ua:

—Cjimi in texeji, in cjuarmats'üji. Ra söya in mü'büji, dya cja rí sügueji.

²⁷E Jesús o xipji c'ua e Tomás:

—C'ua't'ã in ñidyë dya va. Jñandga in dyëgö. C'uanã in dyë, c'ua't'ã cja in ximãtjãgö. Dya rí tsjijñi cjo dya nguetscö. C'ù rí tsja, ñejmegue que nguetscö.

²⁸Nuc'ua o ndürü c'ua e Tomás, o xipji:

—Jãgã. Ngue'tsc'e in Jmuts'ügö. Ngue'tsc'e in Mizhocjimits'ügö.

²⁹E Jesús o xipji c'ua:

—Nu'tsc'e Tomás, i ñench'ezü cja in mü'büge na ngueje ya i ñutcü in dyë'ë. Nu c'o dya nutcügö in dyë'ë, pero ra ñench'ezü cja o mü'büji, me ra mãjä c'o, eñe e Jesús.

El propósito de este libro

³⁰Xe ma puncjü c'o ma nojo c'o o tsja'a e Jesús cja o jmi c'ò o discípulo. Pero nuc'ò, dya pje t'opjü cja nu e libro c'o. ³¹Nu c'o ya t'opjü dya va, t'opjü ngue c'ua rí ñejmeji e Jesús ngueje e Cristo c'ù o T'i Mizhocjimi. A cjanu, nu 'ma rí ñench'ëji in mü'büji e Cristo, angueze ra dya'c'üji c'ù sido rí bübü'tjoi co Mizhocjimi.

21

Jesús se aparece a siete de sus discípulos

¹Dya cja mezhe c'ua, o matjo na yeje e Jesús nu ja mi cãrà c'ò o discípulo cja c'e trazapjü a Tiberias, ngue c'ua xe ro unüji ngüenda c'ù vi te'etjo. Rá xi'tsc'öji ja va ts'a. ²Natjo c'ua mi cãràji e Simón Pedro ñe e Tomás c'ù xo mi chjü'ü Gemelo ñe e Natanael c'ù mi menzumü a Canã c'ù tsja a Galilea, ñe c'o yeje o t'i e Zebedeo, cja na xe yeje c'o o discípulo e Jesús. ³E Simón Pedro o xipjiji:

—Nuzgò rá ma pagò o jmö'ö.

O ndürü c'ua c'o dyaja discípulo:

—Xo ñezgöjme, xo rá möjö.

Nuc'ua o möji c'ua. O dat'üji cja 'naja bü'ü. C'e xömü c'ù, dya pje o zürüji. ⁴Nu 'ma ya mi ngue ro jyas'ü, e Jesús ya mi böbü cja ñünü cja c'e ndeje. C'o discípulo dya mi pãràji cjo mi ngueje e Jesús. ⁵Nuc'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji in ch'itsc'öji, ¿cjo ya i sürügueji na jmö c'ù rí sagueji?

O ndünrūji, o mamaji:

—Jiyō. Ojtjo dya pje rí sūrügōjme.

⁶ E Jesús o xipji c'ua:

—Pāt'āji dya c'e red a ma cja in jodyēji cja e büt'ū, ngue c'ua rí chōt'ūji.

Nuc'ua o mbāt'āji c'ua. Nuc'ua, dya cja mi sō ro ngūs'ūji na ngueje me ma puncjū c'o jmō'ō c'o vi ngāāji. ⁷ Nuc'ua c'ū o discipulo e Jesús c'ū me mi s'iya o xipji e Pedro:

—Nunu ngueje in Jmuji nu.

Ma o dyārā e Simón Pedro mi ngueje o Jmuji, o jye o bitu c'ū vi ndons'ū. Cjanu o dat'ū c'ua cja ndeje. ⁸ Nu c'e büt'ū mi jyadūvi cien metro ro zāt'ā a ñünū c'e zapjū. ⁹ Ma o dyaja discipulo ma ējēji cja c'e büt'ū, ma cjūt'ūji c'e red c'ū me mi nizhi o jmō'ō. ¹⁰ Ma o zāt'āji a ñünū cja c'e zapjū o jñandaji o chjeme c'o ya ma tjē. Mi juns'ū c'ua o jmō'ō. Xo ma jā'ā o xēdyi. ¹¹ E Jesús o xipji c'ua:

—Ma jñūji dya, ja nzi jmō'ō c'o j sūrūji.

¹² E Simón Pedro o ndes'e c'ua cja c'e büt'ū. O ma tū'ū c'e red. Cjanu o jyāt'ā a ndeje, cjanu o ngūt'ū ya ma cja ñünū c'e zapjū. C'e red ma nizhi o jmō'ō c'o nde ma nojo. Ma qui'i naja ciento cincuenta y tres o jmō'ō. Zō xi ma puncjūji, dya pje o xūt'ū c'e red. ¹³ O mama c'ua e Jesús, o xipji c'o discipulo:

—Xā'dāji dya. Rí siji o xēdyi.

C'o discipulo dya mi rezga ro dyōnūji cjō mi ngueje. Anguezeji ya mi pārāji mi ngueje o Jmuji. ¹⁴ Nuc'ua e Jesús o jñū'ū c'ua c'o xēdyi. Cjanu o unūji. Ya nde unūji c'ua c'o jmō'ō.

¹⁵ Nunu, ya ma jñ'i ma chjēji e Jesús ndeze vi te'e cja c'o añima.

Jesús habla con Simón Pedro

¹⁶ Nuc'ua 'ma o nguarū o ziji o xēdyi, e Jesús o xipji e Simón Pedro:

—Nu'tsc'e, Simón, o t'its'ū e Jonás, ¿cjo xenda in s'iyazügō que na ngueje yo?

E Pedro o xipji c'ua:

—Jāgā. Nu'tsc'e in Jmuts'ügō, in pārāgue rí nets'egō.

O ndünrū c'ua e Jesús:

—Huiñi c'o in ts'imēgō.

¹⁷ E Jesús o xipji c'ua na yeje:

—Simón, nu'tsc'e o t'its'ū e Jonás, ¿cjo in s'iyazū?

O ndünrū c'ua e Pedro:

—Jāgā. Nu'tsc'e in Jmuts'ügō, in pārāgue rí nets'egō.

O xipji c'ua e Jesús:

—Pjörū c'o in nzhēnchjürügō.

¹⁸ E Jesús o xipji c'ua na jñ'i:

—Nu'tsc'e Simón, o t'its'ū e Jonás, ¿cjo in neze?

O nguiñi c'ua e Pedro na ngueje e Jesús vi xipji c'ū na jñ'i: “¿Cjo in neze?” O ndünrū c'ua, o xipji:

—Nu'tsc'e, in Jmuts'ügō, in pārāgue texe. In pārāgue rí nets'ō na puncjū.

O xipji c'ua e Jesús:

—Pjörū c'o in nzhēnchjürügō. ¹⁹ Na cjuana c'ū rí xi'ts'i. Nu'tsc'e, Pedro, ndeze 'ma cja mi t'igüe, mi cjague c'ū mi cji in ñigüe, y mi pague c'ua ja mi negue. Nu 'ma ya rí titague, rí chjüdügüe in dyē'ē, y ra zints'iji nu ja dya rí ñegüe rí ma'a.

²⁰ E Jesús o xipji e Pedro yo jñ'a yo, ngue c'ua ro mbārā ja rvá ndū'ū na ngueje sido ro 'ñejme Mizhocjimi. Xo o xipji c'ua:

—Nudya, chjünt'ū in xütjügō dya.

El discípulo amado

O ñezhe e Pedro. O jñanda c'e discipulo c'ū mi junrūvi e Jesús 'ma o ziji o xēdyi ante c'ū ro bōt'ū e Jesús. Ngue c'ū vi mama: “Nu'tsc'e, in Jmuts'ū, ¿cjo je ngue c'ū ra nzhōc'ügüe?” C'e discipulo ma tjünt'ū a xütjū e Pedro ñe e Jesús. E Jesús me mi s'iya c'e discipulo. ²¹ E Pedro 'ma o jñanda c'e discipulo, o xipji c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'e, in Jmuts'ügō, ne bēzo nu, ¿pje ra tsjapūji c'ū ra sufrido nu?

²² O ndünrū c'ua e Jesús:

—Nu'tsc'e, Pedro, 'ma rá negō xe ra bübū nu hasta cja ne rá ēcjō na yeje, ¿pje mportats'ügüe? C'ū ni jyodū rí tsjague, sido rí chjüntc'e in xütjügō.

²³ Nguec'ua c'o cjuarma nde mi mamaji c'ū dya ro ndū'ū c'e discipulo. Pero e Jesús dya vi xipji c'ū dya ro ndū'ū. C'ū vi xipji je ngueje a cjava: “Ma rá negō xe ra bübū angueze cja rá ēcjō na yeje, nu'tsc'e, ¿pje mportats'ügüe?”

²⁴ Nu c'e discipulo nguejnu na xi'tsc'eji nu c'o o ts'a'a. Nguejnu na opjū yo jñ'a yo. Rí pārāgōjme nu c'ū xi'tsc'eji c'e discipulo, na cjuana yo.

²⁵ Xe bübütjo c'o dyaja c'o me na puncjū c'o o tsja'a e Jesús. Nu 'ma ro t'opjū texe c'o, rí cjinnecjō, dya xo ro chjēñfi cja ne xoñijōmū c'o libro c'o ro t'opjū. Na cjuana texe yo rí xi'tsc'ōji, amén.

LOS HECHOS DE LOS APOSTOLES

La promesa del Espíritu Santo

¹⁻² Nu'tsc'e Teófilo, ya ró pen'c'e 'na carta. Ró xi'tsc'ö ja ga cja c'o o tsja e Jesús hasta 'ma o ma a jens'e, 'ma o zidyí Mizhocjimi. Ró xi'tsc'ö c'o o tsja, 'ñe c'o jña c'o o jíchi va zopjü c'o nte. Ante c'ü ro zidyíji a jens'e e Jesús, o zopjü c'o bëzo c'o vi juajnü c'o mi apóstole. O xipjiji c'ü ro ëjé o Espíritu Mizhocjimi; nguec'ua mi jyodü ro sidoji c'e bëpji c'ü mi cja e Jesús. ³ O ndü e Jesucristo cja ngronsi, cjanu o tetjo c'ua o бүбүтjо na yeje. Nuc'ua, ante c'ü ro zidyíji a jens'e, xe go mezhe cuarenta pa c'ü xe mi бүбүтjо cja ne xoñijöümü. Na puncjü vez va jñetse nu ja mi cārā c'o apóstole, o jizhi c'ü ya vi te'e. Anguezeji o jñandaji c'ü na cjuana vi te. E Jesús o zopjü c'o apóstole o xipjiji c'ü ja rvá manda angueze. Na ngue ngue c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi.

⁴ Na nu pa mi cārāji e Jesús c'o o apóstole. Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o apóstole o xipjiji:

—Dyārāji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Dya rí pedyeji va a Jerusalén. Rí che'beji ra ch'a'c'üji nu c'ü o mama Mizhocjimi c'ü ya ró xi'tsc'öji. ⁵ Ró xi'tsc'öji e Juan mi jichi yo nte co ndeje. Pero dya cja ra mezhe o pa, ra ëjé o Espíritu Mizhocjimi ra ë бүбү cja in mü'bügueji, embeji c'o apóstole.

Jesús sube al cielo

⁶ 'Ma mi cārāji e Jesús c'o o apóstole, o mama c'ua c'o apóstole o dyönüji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügöjme, nutschöjme rí menzumüjme a Israel. 'Ma ot'ü, mi 'ñegöjme in reygöjme c'o in menzumügöjme. ¿Cjo ya ngue rí mandague rí tsjague in reygöjme, ngue c'ua dya cja ra mandazüjme c'o 'ñaja nte?

⁷ O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ü mama Mizhocjimi mi Tata ra zädä, nguextjo angueze ra mama jinguā ra zädä, 'ñe ja rga cja c'o pa c'o. Nu'tsc'ejí, dya ngue'tsc'ejí tocats'üji rí pārají yo. ⁸ C'ü tocats'üji rí pārají, ngueje c'ü ra ëts'üji o Espíritu Mizhocjimi ra ë бүбү cja in mü'büji ra dya'c'üji poder. Nguec'ua rí zopjügueji yo nte yo tsja va a Jerusalén rí xipjiji c'o ya jñandaji ró cjağö, 'ñe c'o idyārāji ró xi'tsc'öji. Xo rí möji a Judea rí ma zopjüji c'o nte c'o cārā nu. Xo 'ñe a ma a Samaria, 'ñe texe cja ne xoñijöümü, eñe e Jesús va xipji c'o o apóstole.

⁹ 'Ma o nguarü e Jesús o mama c'o jña c'o, o jñanda c'o apóstole o nguins'i a jens'e e Jesús; o zidyí Mizhocjimi. O cjoğü c'ua cja 'na ngömü; dya cja jñandaji c'ua c'ü. ¹⁰ 'Ma xe mi jandaji a jens'e, 'nango jñetse c'ua yeje

anxe c'o o mi nza cja o bëzo. Mi je'evi o bitu c'o me ma t'öxü. Mi böbüvi cja o jmi c'o apóstole.

¹¹ O xipjiji c'ua c'o apóstole:

—Nu'tsc'ejí in menzumüji a Galilea, ¿jenga in jandaji a jens'e? Mizhocjimi va zidyí a jens'e e Jesús. Ja c'o nzi vi jñandagueji va ma a jens'e, je xo rga cjatjonu 'ma ra ëjé na yeje, eñe c'o yeje anxe.

Se escoge a Matías para reemplazar a Judas

¹² C'o apóstole mi cārāji cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivo. O mbedyeji nu, o möji a Jerusalén nu ja vi 'ñeji e Jesús. C'e t'eje mi bëxtjo a Jerusalén; mi jyadütjovi 'na kilómetro. Nguextjo c'ü mi mama c'o ley c'ü mi só ro nzhodüji c'e pa 'ma mi söyaji. ¹³ C'o apóstole mi chjü e Pedro, 'ñe e Jacobo 'ñe e Juan 'ñe e Andrés 'ñe e Felipe 'ñe e Tomás' 'ñe e Bartolomé 'ñe e Mateo 'ñe e Jacobo c'ü mi t'í cja e Alfeo. Xo mi chjü e Simón c'ü mi revolucionario, 'ñe e Judas c'ü mi cjuarmavi e Jacobo. 'Ma mü o zāt'āji a Jerusalén, o cjoğüji cja c'e ngümü nu ja mi oxüji cjanu o ndes'ejí o cjoğüji cja c'e cuarto c'ü mi jās'ä a xes'e. ¹⁴ Mi 'natjo o pjeñeji ma dyötüji Mizhocjimi. Xo mi бүбү nu c'o o cjuarma e Jesús, 'ñe c'ü nu nana c'ü mi ngue e María, 'ñe c'o 'ñaja ndixü. Xo mi ötüji Mizhocjimi.

¹⁵ Nu cja c'e jyāxcümü, mi cārā 'na ciento viente cjuarma. C'o pa 'ma mi cārāji nu, o böbü e Pedro a nde cja c'o cjuarma, cjanu o xipjiji:

¹⁶ —Nu'tsc'ejí mi cjuarmats'ügöji. Mi jin-guā o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e David o dyopjü ja rva cja nu c'ü ro mbös'ü c'o nte ro zürjü e Jesús. E Judas o jizhi ja mi cārāgöji e Jesús, nguec'ua va zidyíji e Jesús cja c'o pje mi pjēzhi. Nguec'ua o zädä c'ü o jña Mizhocjimi ja c'o nzi va mama e David. ¹⁷ Mi dyocjöji e Judas. E Jesús xo vi 'ñeme e Judas c'ü ro tsja c'e bëpji c'ü rá cjañi, eñe e Pedro.

¹⁸ E Judas o ngö't'üji para o tsja na s'o, o zidyí c'o nte c'o o ma zürü e Jesús. Nuc'ua cjanu o ma chjüns'ütsjē; o ndögü a jömü o mböt'ü texe c'o o xēpjo. Co c'e merio c'ü vi ngö't'üji e Judas, o ndömüji 'na juajma. ¹⁹ C'o mi menzumü a Jerusalén, 'ma mü o mbārāji c'o vi tsja e Judas, o jñusp'üji c'ua c'e juajma mi chjü Acéldama cja o jña anguezeji. C'e tjü Acéldama ne ra mama Cjijuajma c'ü.

²⁰ O sido o ña e Pedro o mama:

—Je t'opjü a cjava cja Salmos:

Dya cja cjo rí бүбү cja o ngümü; dya cja cjo rí nzheñe nu, eñe.

Xo mama cja Salmos:

C'e bëpji c'ü o ch'unü ra tsja, ra tsja c'ü 'ñaja, eñe o jña Mizhocjimi.

²¹ Nguec'ua c'ü ro pēpji e Judas, rá juajnüji c'ü ra pēpji. Бүбү va o bëzo c'o mi dyocjöji co e Jesús. ²² Mi dyocjöji co e Jesús ndeze c'o pa 'ma mi jichi e Juan c'o nte, hasta 'ma o zidyíji

a jens'e e Jesús. 'Naja yo, xo ni jyodü ra tsja apóstole co nutscöji, rá xipjiji yo nte c'ü o te e Jesús, eñe e Pedro.

²³ Nguec'ua c'o mi cārā nu, o mamaji c'ü mi bübü yeje c'o dya mi apóstole c'o mi dyoji e Jesús ndeze 'ma mi jichi e Juan c'o nte, hasta 'ma o zidyiji a jens'e e Jesús. Nuc'o, mi chjü e José Barsabás 'ñe e Matías. E José Barsabás xo mi xiji Justo. ²⁴ Nuc'ua o dyötüji Mizhocjimi o mamaji:

—Mizhocjimi in Jmuts'ügöjme, in pātčägöjme in mü'büjme nutscöjme ri nteögjme. Rí ö'tc'öjme c'ü ri jitscöjme yo yeje cjuarma, ja ngue c'ü ya i juajnügue. ²⁵ Nguec'ua ra tsja apóstole ra tsja c'e bēpji c'ü ro tsja e Judas. Na ngue e Judas o xögü co nutscöjme, o tsja c'o na s'o. Nguec'ua va ma sufre, eñeji va dyötüji Mizhocjimi.

²⁶ Nuc'ua cjanu o echaji suerte; o toca e Matías. Nguec'ua o zötjo c'o doce apóstole.

2

La venida del Espíritu Santo

¹ O zädä c'ua c'o pa 'ma mi pjongüji c'e mbaxua c'ü mi chjü Pentecostés. C'o apóstole 'ñe c'o 'ñaja c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo, 'natjo c'ua mi cārāji. ² 'Nango dyārāji c'ü vi 'ñeje a jens'e c'ü me mi yürü nza cja 'ma vü na zēzhi o ndajma. Me go yürü c'ua na jens'e a mbo cja c'e ngümü nu ja ma jüji. ³ 'Nango jñandaji c'ua o c'ijñi c'o mi 'ñetse nza cja o sivi. Nuc'o, o mböt'ü o 'ñe toca nzi 'naji. ⁴ Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi o cjojú a mbo o mü'bü texeji, me go 'ñünbü o mü'büji. Nguec'ua o mbürü o ñaji c'ua nan'ño idioma, ja c'o nzi va unü o Espiritu Mizhocjimi o ñaji.

⁵ Mi cārā a Jerusalén c'o mi ätä Mizhocjimi c'o mi ngue o dyoji c'o menzumü cja c'e país a Israel, pero vi jmus'üji cja c'o 'ñaja país. ⁶ Anguezeji 'ma mü o dyārāji, o möji c'ua nu ja mi cārā c'o apóstole 'ñe c'o 'ñaja cjuarma. Dya mi pārā pje ro nguiñiji, na ngue mi ārāji mi ñaji o jña c'o mi ña anguezeji. ⁷ Me co züji c'ua, me co mamaji:

—Nujoyo na ña'a, çjo dya menzumüji a Galilea? ⁸ Maco ña in jñagöji yo, eñeji.

⁹ Nu c'o vi ē dyārā c'o mi ña c'o cjuarma, mi cārā c'o vi jmus'ü cja c'e país c'ü mi chjü a Partia. Xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Media 'ñe a Elam. Xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Mesopotamia. Xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Judea. Xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Capadocia 'ñe a Ponto 'ñe a Asia. ¹⁰ C'o o ē dyārā c'o mi ña c'o cjuarma, xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Frigia 'ñe a Panfilia. Xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Egipto 'ñe a Cirene 'ñe cja c'o 'ñaja país a Cirene a manu. Xo mi cārā c'o vi 'ñeje a Roma. C'o vi 'ñeje a Roma, bübü c'o mi ngue o dyoji c'o menzumü cja c'e país a Israel; bübü c'o dya mi ngue o dyoji c'o menzumü a

Israel, pero mi ma't'üji Mizhocjimi ja c'o nzi ma ma't'ü Mizhocjimi c'o menzumü a Israel. ¹¹ C'o o ē dyārā c'o mi ña c'o cjuarma, xo mi cārā c'o vi jmus'ü a Creta 'ñe a Arabia. Texe c'o o ē dyārā, pötü va mamaji:

—Rí ārägöji ña yo bēzo yo in jñagöji nzi 'nazgöji. Mamaji c'o me na nojo c'o o tsja Mizhocjimi, mi eñeji.

¹² Anguezeji mi sūji, dya mi pārā pje ro nguiñiji. Mi pötü va mamaji:

—¿Pje ne ra mama c'ü ñaji a cjanu yo in jñagöji?, eñeji.

¹³ Bübü c'o me mi tjenbe ma tsjapü burla c'o cjuarma, mi mamaji:

—Nujoyo, ya tü yo.

Lo que Pedro dijo a la gente

¹⁴ Nuc'ua o böbü c'o doce apóstole. Cjanu o ña c'ua na jens'e e Pedro o zopjü c'o nte c'o vi 'ñe dyārā, o xipjiji:

—Nu'tsc'ejji in cārāji a Jerusalén, dyārāji c'ü rá xi'tsc'öji zö in menzumüji va a Judea o jiyö. Rí unnc'ejji na jo ngüenda. ¹⁵ Bübüts'üji c'o pēzhi ri tīgöjme, pero dya ga cjanu. Maco xöxtjo, cja zünü a las nueve. ¹⁶ C'ü rgā ñagöjme nan'ño idioma, ya zädä c'ü o mama e Joel c'ü mi profeta. O mama a cjava:

¹⁷ O mama Mizhocjimi: C'o cje c'o ya rguí ma ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, rá tājā in Espiritu ra ma bübü cja o mü'bü yo nte yo cārā texe cja ne xoñijöümü. Me ra 'ñünbü o mü'büji.

Nguec'ua c'o sē ra mamaji in jñagö; 'ñe c'o süngü.

C'o sē 'ñe c'o tata ra nguinch'iji o t'jī ra mbārāji c'o ra zädä.

¹⁸ C'o pa c'o, rá unü in Espiritu c'o bēzo 'ñe c'o ndixü c'o pēpquigö.

Ra 'ñünbü o mü'büji ra zopjüji yo nte ra xipjiji in jñagö.

¹⁹ Rá jizhigö a jens'e o señal c'o me rrā nojo, c'o me rguí zü yo nte. Xo 'ñe cja ne xoñijöümü.

Ra jñandaji o cji, 'ñe o sivi, 'ñe o bipji c'ü ri nza cja o trangöümü.

²⁰ Ra bēxöümü e jyarü. E zana ri jñetse nza cja o cji.

Nujoyo, rá jizhgö yo. Nuc'ua ra ējē c'in Jmugueji ra 'ñe manda.

Me rrā sjü c'e pa c'ü.

²¹ Nu c'o ra dyötü Mizhocjimi co texe o mü'bü, ra perdonaoji 'ma c'o na s'o, mama a cjanu o jña Mizhocjimi ja c'o nzi va dyopjü e Joel c'ü mi profeta.

²² O sido o ña e Pedro o mama:

—Nu'tsc'ejji in menzumüts'ügöji a Israel, dyārāji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Rá xi'tsc'öji ja ga cja e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret. Mizhocjimi o unü poder e Jesús; nguec'ua va tsja c'o me na nojo a ndetsc'ejji c'o nunca mi jandagueji. Nuc'o, ngue c'o rvi pārāgueji c'ü vi 'ñeje e Jesús cja Mizhocjimi. ²³ Pero i

dyötüji c'o dya in menzumügöji o ndät'äji cja ngronsi c'ü, maco dya tjëji o ley Mizhocjimi. Nguец'ua in pë's'i in s'ocügueji chjëntjui c'ü ri pö't'ügueji. Mizhocjimi ya mi pärä c'o ri tsjapüji e Jesús. Na ngue ndeze mi jinguä o mama c'ü ro ëjë e Jesús ro ë ndü. Nguец'ua o jyëzi i tsjaji a cjanu c'o na s'o. ²⁴ Zö o mbö't'üji e Jesús, pero Mizhocjimi o tsjapü o te, o bübütjo na yeje. Dya sö ro nguejme cja c'e cueva nu ja vi ngöt'üji. Na ngue me na zëzhi e Jesús que na ngue e muerte. ²⁵ Mi jinguä o mama e David c'ü ja rvä te e Jesús. O mama:

Rí pärägö Mizhocjimi bübü co nuzgö, dya jëzguigö.

Nuc'ü, bübü cja in jodyëgö pjöxcügö; dya ni jyodü pje rá sügö.

²⁶ Nguец'ua me mäjä in mü'bü, y me rí unü 'na pöjö Mizhocjimi.

Zö rá tügö, pero ri pärägö c'ü rá tetjo.

²⁷ 'Ma rá tügö, rí pärägö c'ü dya rí jyëzi in almagö ra ma nu ja cärä c'o 'ñaja aljma.

Dya xo rí jyëzi ra dya'a in cuerpogö. Na ngue in Ch'izügö.

²⁸ I jtscö ja rgä sö rá bübütjo co nu'tsc'e para siempre.

Me rá mäcjö cja in jmigue, eñe e David.

²⁹ O sido o ña e Pedro o mama:

—Nu'tsc'eji in menzumüts'ügöji, ixtá xi'tsc'öji ja ga cja, c'ü dya ngue e David c'ü ro zädä texe yo ña. E David c'ü in mboxatitagöji o ndü, cjanu o dyögüji c'ua c'ü. Zö ya mezhe, pero ri texeji rí pärägöji ja dyögüji. ³⁰ E David mi profeta mi mama c'o ña c'o o xipji Mizhocjimi ro mama. Mizhocjimi o mamatsjë na cjuana o xipji e David ja rva cja e Cristo c'ü o mama Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre. O xipji c'ü ri mboxbéche e Cristo cja e David; 'ñe c'ü ro manda ja c'o nzi ma manda e David. ³¹ Ante c'ü ro ëjë e Cristo, o mama e David c'ü ro tetjo e Cristo. O mama c'ü dya ro ma o aljma nu ja cärä c'o 'ñaja aljma; dya xo ro dya'a o cuerpo. ³² Nutscöjme ró jandajme; nguец'ua ri xi'tsc'öjme Mizhocjimi o tsjapü o te e Jesús 'ma ya vi ndü. ³³ Cjanu o zidyí a jens'e o unü c'ü o mimi cja o jodyë Mizhocjimi nu ja mandavi dya. Nuc'ua Mizhocjimi o tsja ja c'o nzi va mama, o unü poder e Jesús o ndäjä o Espíritu Mizhocjimi o ëjë cja ne xoñijömmü. Nguец'ua o Espíritu Mizhocjimi c'ü cja'a yo in jandagueji 'ñe yo in äräji. ³⁴ O mama e David:

Mizhocjimi o zopjü c'in Jmugö o xipji:

"Mimi cja in jodyëgö.

³⁵ Rí da'c'ü rí mandague hasta 'ma cja rí chöpü yo nuc'ü na ü", eñe e David.

In pärägueji, dya zidyíji e David a jens'e cja o jodyë Mizhocjimi.

³⁶ Nu'tsc'eji in menzumüts'ügöji a Israel, ixtá jñunt'ü in mün'ceji nguец'ua e Jesús c'ü

o 'ñeme Mizhocjimi. Nguец'ua e Jesús c'ü ra 'ñevgueji libre rá cjapüji in Jmugöji. Maco i dyörüji o ndät'äji cja ngronsi, eñe e Pedro.

³⁷ C'o nte c'o mi cärä nu, 'ma mü o dyäräji c'o ña, o zi'ch'i o mü'büji, o unüji ngüenda c'ü vi tsjaji c'o na s'o. Cjanu o xipjiji e Pedro 'ñe c'o 'ñaja apóstole:

—Nu'tsc'eji in menzumüts'ügöjme, ró cjagöjme c'o na s'o. ¿Pje rá cjagöjme dya?

³⁸ O ndünrü c'ua e Pedro o xipjiji:

—C'ü rí tsjaji; jyëzji c'o na s'o, ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi. Y rí jigueji. A cjanu rí jizhigueji c'ü rí dyätäji dya e Jesucristo. Nu 'ma rí tsjaji a cjanu, ra perdonast'üji 'ma Mizhocjimi. Xo ra dya'c'üji o Espíritu ra bübü cja in mü'büji. ³⁹ O mama Mizhocjimi c'ü in Jmugöji, c'ü ra dya'c'üji o Espíritu 'ma ra nzhogü in mü'büji. Ra dya'c'üji, 'ñe c'o in ch'igüejí. Xo ra unü o Espíritu c'o nte c'o cärä na jë. Ra unü o Espíritu texe c'o ra tsjapü o nte, eñe e Pedro.

⁴⁰ Xe na puncjü o ña c'o o mama e Pedro va zopjü c'o nte. Mi zopjüji co texe o mü'bü mi xipjiji:

—Nu'tsc'eji in cäräji yo cjë dya, na s'o in cja. Jyëzji c'o na s'o, ra nzhogü in mü'büji. Nguец'ua ra jogü in mü'büji.

⁴¹ Nu c'o o dyätpä o ña e Pedro, o jiji. O zö como 'na jñi mil o nte c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, o ndeñeji co c'o na mi creo. ⁴² Sido mi äräji c'o ña c'o mi mama c'o apóstole. Me mi mäji ma ngäräji. 'Natjo c'ua mi siji c'ü mi mbeñeji ja va ndü e Jesús. Sido mi ötüji Mizhocjimi.

La vida de los primeros cristianos

⁴³ O Espíritu Mizhocjimi o unü poder c'o apóstole mi cjaji c'o me na nojo. Nguец'ua c'o nte o unüji ngüenda c'ü na cjuana c'o mi mama c'o apóstole. Y me mi süji. ⁴⁴ Nu c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo mi pötü ma s'iyaji. C'o pje mi pë's'i, dya mi ne ro jñütsjéji, mi pjös'üji c'o pje mi jyodü. ⁴⁵ 'Ma cjö pje mi jyodü, mi pa 'na cjuarma mi pa pö 'na juajma o 'na ngumüt, o pje c'o mi pa pö. Cja rrü unü c'ua c'o dya pje mi pë's'i. ⁴⁶ Pama mi jmurüji cja c'e templo. Cja o ngumüji mi pötü ma mbítaji mi siji o xédyi ma mbeñeji ja va ndü e Jesucristo. Y me mi mäji, dya pje mi mbeñeji. ⁴⁷ Mi unüji na puncjü 'na pöjö Mizhocjimi. C'o nte, mi nuji na jo c'o mi creo e Jesucristo. Pama Mizhocjimi o jopcü o mü'bü na puncjü o nte. Nguец'ua pama mi jmurüji mas c'o ya vi creo.

3

Un cojo es sanado

¹ 'Na nu pa e Pedro o mëvi e Juan cja c'e templo, o ma dyötüvi Mizhocjimi nu. Ya vi zünü jñi'c'ü nzhä; mi ngue 'naja hora c'o mi pa ötüji Mizhocjimi. ² 'Ma ya mi mëvi, ma tñji 'na bëzo c'ü dya mi sö ro nzhodü. Nuc'ü,

je ma cjanu ndeze 'ma o jmus'ü. Nguec'ua pama ni pa emeji c'e bëzo cja 'na o ngoxtji c'e templo, ngue c'ua ro dyötü o merio c'o mi cjogü nu. C'e ngoxtji nu ja mi emeji, ni chjü Na Zö. ³ C'e bëzo o jñanda e Pedro 'ñe e Juan c'ü ya mi ngue ro cjogüvi cja c'e templo. Cjanu o dyötü o merio anguezevi. ⁴ Nuc'ua e Pedro o jñanda na jo c'e bëzo; xo 'ñe e Juan. O mama c'ua e Pedro o xipji:

—Jñandgagöbe, eñe.

⁵ Nuc'ua c'e bëzo o jñanda na jo anguezevi, mi te'be pje ro ch'unü. ⁶ O mama c'ua e Pedro o xipji:

—Dya rí jüngö pje rá da'c'ü; dya rí jüngö plata ni oro. Pero rí xi'tsc'ö ra mböxc'ü e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret. Nuc'ü, ngue c'ü o ndäjä Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre. Nguec'ua rí böbüge rí nzhodü, embeji c'e bëzo c'ü dya mi sö ro nzhodü.

⁷ Nuc'ua e Pedro cjanu o pënchp'i c'ua o jodyë c'e bëzo, cjanu o bö'bü. Ixco jogü c'ua o ngua 'ñe o bola, o zëzhi. ⁸ Nuc'ua ixco böbü c'ua o nzhodü. Cjanu o cjogü c'ua cja c'e templo co e Pedro 'ñe e Juan, mi nzhodü y mi dacü. Mi mama c'ü me na jo Mizhocjimi, mi unü 'na pöjö. ⁹ C'o nte c'o ma cã'ä cja c'e templo, o jñandaji mi nzhodü c'e bëzo 'ñe mi unü 'na pöjö Mizhocjimi. ¹⁰ Mi päräji ngueje c'e bëzo c'ü mi junrü cja o ngoxtji c'e templo c'ü ni chjü Na Zö, mi örü o merio. Me go züji c'ua, dya mi parä pje ro nguijñji. Na ngueje ya vi jogü c'e bëzo, ya mi nzhodü.

Discurso de Pedro en el Portal de Salomón

¹¹ Cja c'e templo, bübü 'na porta c'ü ni chjü o Portal e Salomón. Je mi bübü nu e Pedro 'ñe e Juan. C'e bëzo c'ü vi jogü o ngua, sido mi dyoji co anguezevi. C'o nte o möji c'ua na niji nu ja mi bübü c'e bëzo 'ñe e Pedro 'ñe e Juan. Me mi süji, na ngue vi jogü c'e bëzo. ¹² E Pedro 'ma mü o jñanda ya vi mundo c'o nte, cjanu o xipji c'ua:

—Nu'tsc'ëji in menzumüts'öji a Israel, zjenga me in süji me in jandgagöbe? In pëzhgueji c'ü me na jozgöbe 'ñe me na zëzhi in jñagöbe, nguec'ua rvä jocübe ne bëzo. Pero iyö. ¹³ C'ü o jocü, ngue o T'i Mizhocjimi c'ü mi ma't'ü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob c'o mi ngue in mboxatitagöji. Nudya Mizhocjimi ya unü poder e Jesús c'ü o T'i ngue c'ua ra manda. Nu'tsc'ëji i sidyiji e Jesús cja jmi e Pilato ngue c'ua ro jñünpüji nguenda. Mi ne e Pilato ro 'ñeme libre e Jesús, pero dya i ñegueji. ¹⁴ Maco e Jesús dya tsja c'o na s'o, pero dya i ñeji ro 'ñemeji libre c'ü. Maco ngue c'e bëzo c'ü mi pöt'üte c'ü i dyötüji e Pilato o 'ñeme libre. ¹⁵ I dyötüji e Pilato o mböt'üji e Jesús, maco ngueje c'ü o ngambgagöji va c'ü o dyacüji c'ü rgá bübüttöji. O mböt'üji e Jesús, pero Mizhocjimi o tsjapü o te'e o bübüttöjo na

yeje. Nutscöjme ró jandajme; nguec'ua rí xi'tsc'öjme o te. ¹⁶ Ngue o poder e Jesús c'ü o tsjapü o zëzhi o ngua ne bëzo, na ngue o 'ñench'e o mü'bü e Jesús, o creo c'ü ro jogü. Nujnu, in pärägueji c'ü dya mi sö ro nzhodü. Pero in jandaji ya jogü dya. O 'ñench'e o mü'bü e Jesús; nguec'ua o jogü ja c'o nzi gui jñandaji, eñe e Pedro.

¹⁷ O sido o ña e Pedro o mama:

—Nu'tsc'ëji in menzumüts'ügöji, rí pärägö c'ü dya mi pärägueji cjo ngueje c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Xo 'ñe c'o mböcjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o pje pjëzhi, dya xo mi päräji. ¹⁸ O zädä ja c'o nzi va mama Mizhocjimi. Mi jinguä Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü texe c'o o profeta o mamaji c'ü ro sufre nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi. ¹⁹ Ixti unnc'ëji nguenda c'ü i tsjaji c'o na s'o. Nzhogüji cja Mizhocjimi rí dyötüji ra perdonao'ts'üji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, ra perdonao'ts'üji 'ma. Nuc'ua Mizhocjimi ra dya'c'üji me rí mäcjeji, dya pje rí mbeñeji. ²⁰ Xo ra ndäjä e Jesús ra ëjë na yeje. Na ngue ngueje c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. ²¹ Pero sido ra bübü e Jesús a jens'e hasta 'ma cja ra zädä c'o o mama Mizhocjimi. Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü c'o o profeta o mamaji ra zädä 'ma ra jogü texe, ja c'o nzi ma cja 'ma cja vi dyät'ä Mizhocjimi e jens'e 'ñe ne xoñijöümü. ²² O mama e Moisés: “Mizhocjimi c'in Jmugöji o 'ñempquegö rí mamagö o jña. Je xo rga cjatjonu, ra 'ñeme c'ü 'na c'o in menzumügöji xo ra mama o jña. Texe c'o ra xi'ts'iji c'ü, rí dyätäji c'ü. ²³ 'Ma cjo c'o dya ra dyätpä o jña, ra pjongüji cja c'o o nte, ra mböt'üji.” Nuyo, ngue yo o mama e Moisés, eñe e Pedro va xipji c'o nte.

²⁴ O sido o ña e Pedro o mama:

—E Samuel mi ngue c'e profeta c'ü ot'ü o mama yo ya zädä yo cjë dya. Xo mama a cjanu c'o 'ñaja profeta. ²⁵ Mizhocjimi o xipji a cjava e Abraham: “Na ngue c'ü ra tsja c'ü in mboxbëchegue, rá intsjimigö yo nte yo cärä texe cja ne xoñijöümü”, eñe Mizhocjimi va xipji e Abraham. C'o in mboxatitagöji mi te'beji ro zädä c'ü vi mama Mizhocjimi. Nutscöji o mboxbëchezüji anguezeji, nguezgöji ne ra intsjimizüji dya Mizhocjimi ja c'o nzi va xipji e Abraham, 'ñe ja c'o nzi va mama c'o profeta. ²⁶ Mizhocjimi o 'ñeme e Jesús. Nutscöji rí menzumüji a Israel, nguetscöji ot'ü o ë zocüji, ngue c'ua rá jëziji c'o na s'o, ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi. A cjanu ra intsjimizüji. Nguec'ua rí xi'tsc'öji ni jyodü rí dyätpäji dya o jña e Jesucristo, ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi, eñe e Pedro.

4

Pedro y Juan delante de las autoridades

¹ 'Ma mi ña e Pedro 'ñe e Juan ma zopjüvi c'o nte, o ëjê c'ua c'o mböcïjimi, 'ñe c'e comandante cja c'e templo, 'ñe c'o saduceo. ² Me mi sjëyaji na ngue e Pedro 'ñe e Juan mi jíchivi c'o nte, mi xipjiji c'ü vi te e Jesús nguec'ua ra zädä 'ma mi ña e Pedro, o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. Nguec'ua o zö como 'na tsi'ch'a mil o bëzo c'o ya mi creo.

⁵ Nuc'ua c'ü na ye nu pa, o zojnüji c'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'o menzumu a Israel, 'ñe c'o tita, 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, o jmurüji a Jerusalén. ⁶ Xo mi bübü nu e Anás c'ü mi mero ndamböcïjimi, 'ñe e Caifás, 'ñe e Juan 'ñe e Alejandro, 'ñe c'o 'ñaja o dyoji e Anás 'ñe e Caifás. ⁷ O mandaji c'ua o ma siji e Pedro 'ñe e Juan. 'Ma mü o säjui, cjanu o xipjiji ro böbüvi a nde. Cjanu o dyönüji c'ua:

—¿Cjó dya'c'üvi poder i jocüvi ne bëzo? ¿Cjó o tjü i ñänbägüevi?

⁸ Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi me go 'ñünbü o mü'bü e Pedro o ndürnü:

—Nu'tsc'ëji in mandaji cja yo nte, 'ñetsc'ëji in titaji. ⁹ Rö cja göbe c'o na jo, ró pjös'übe ne bëzo nu dya mi sö ro nzhodü. Maco nu'tsc'ëji in cjacübe t'önü ja rvá jocü göbe nu. ¹⁰ Ixti unnc'ëji ngüenda in texeji, 'ñe texe yo in menzumüji a Israel, ngueje e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret nu c'ü o jocü ne bëzo, nguec'ua böbü dya cja in jmigueji. E Jesús ngue e Cristo c'ü o mama Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre. Nu'tsc'ëji i dyörüji o ndät'äji cja ngronsi. Pero 'ma ya vi ndü, o tsjapü Mizhocjimi te'e o bübüto na yeje. ¹¹ In päräji c'ü mama o jña Mizhocjimi: “Nu c'e piedra c'ü dya go ne c'o mi jäbä o ngümü, ngue c'ü ot'ü ya jñümüji cja squina dya c'ü”, eñe c'e jña. Ya zädä c'e jña. Nu'tsc'ëji, dya i ñeji e Jesucristo. Pero Mizhocjimi ya 'ñeme ra manda. ¹² Ojtjo xe 'naja c'ü ra jocüzü in mü'büji c'o na s'o; nguextjo e Jesucristo. Dya cjo xe ra ndäjä Mizhocjimi ra ë salvazüji; nguextjo e Jesús, eñe e Pedro.

¹³ C'o mi jün ngüenda o nguiññiji c'ua:

—¿Ja ni 'ñeje c'ü ni ñavi a cjanu? Dya süvi, dya xo tsejevi, mi eñeji.

O mamaji a cjanu, na ngue mi päräji c'ü dya xötpüvi cja yo ley, y dya pje xo mi pjëzhivi. Cjanu o mbeñeji c'ua:

—Mi dyoji e Jesús; ngue c'ü o jichi yo, eñeji.

¹⁴ Dya mi sö pje ro xipjiji e Pedro 'ñe e Juan. Na ngue o jñandaji mi böbü nu c'e bëzo c'ü ya vi jogü. ¹⁵ Nguec'ua o xipjiji e Pedro 'ñe e Juan ro mbedyevi a tji. 'Ma mü o mbedyevi a tji, nuc'ua cjanu o ñaji ja rvá tsjapüji. ¹⁶ O mamaji:

—¿Ja rga cja püji? Texe yo cärä va a Jerusalén ya päräji c'ü o tsjavi c'ü me na nojo, o jocüvi ne bëzo. Dya sö rá cädägöji.

¹⁷ Para dya cja xe ra mbärä yo in menzumügöji a Israel, ni jyodü rá xipjiji yo ye bëzo pje c'o rá cja püji 'ma sido ra nänmbävi o tjü e Jesús rgá zopjüvi yo nte.

¹⁸ Nuc'ua cjanu o ma't'üji e Pedro 'ñe e Juan. Anguezevi o cjugüvi c'ua na yeje nu ja mi jünji ngüenda. Nuc'ua c'o mi jün ngüenda, cjanu o xipjiji e Pedro 'ñe e Juan:

—Dya cja rí xipjivi yo nte ja ga cja e Jesús. 'Ma xe rí ñänmbävi o tjü, jo rí ñuvi 'ma, embeji e Pedro 'ñe e Juan.

¹⁹ O ndürnü c'ua e Pedro 'ñe e Juan o xipjiji:

—Tsjiññiji. ¿Cjo na jo a jmi Mizhocjimi ot'ü rá ä'tc'ägöbe que na ngue Mizhocjimi? ²⁰ C'o ró jandabe 'ñe c'o ró äräbe, ni jyodü rá xipjibe yo nte c'o.

²¹ Nuc'ua c'o mi jün ngüenda o menasaoji na yeje e Pedro 'ñe e Juan, cjanu o 'ñemeji libre. Dya mi sö pje ro tsjapüji, na ngue mi süji c'o nte. Na ngue c'o nte me mi ma't'üji Mizhocjimi mi mamaji c'ü me na nojo, na ngue vi jogü c'e bëzo. ²² C'e bëzo ya mi pë's'i mas de cuarenta cjä.

Los creyentes piden confianza y valor

²³ E Pedro 'ñe e Juan, 'ma mü o 'ñemeji libre, cjanu o mëvi c'ua nu ja ma cä c'o o dyoji; o ma xipjiji texe c'o vi mama c'o ndamböcïjimi 'ñe c'o tita c'o pje mi pjëzhi. ²⁴ 'Ma mü o dyäräji, me go ma't'üji c'ua Mizhocjimi texeji o mamaji:

—Mizhocjimi in Jmuts'ügöjme, me na zë'ts'igüe sö rí tsjague texe. Ngue'tsc'e i dyät'ä e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, 'ñe yo mar, 'ñe texe yo bübü 'ñe yo cja'a. ²⁵ I chäjä in Espiritu o ë 'ñünbü o mü'bü e David c'ü mi ngue in mboxatitagöjme c'ü mi pë'pc'igüe. Nguec'ua o mama a cjava:

C'o 'ñaja nte me üdü ga tsjaji o mbecüë.

Yo nte yo in menzumügöji me cjiññiji c'ü pje ra tsjaji, pero dya sö.

²⁶ Yo rey cja ne xoñijöümü 'ñe c'o 'ñaja c'o pje pjëzhi o jmurüji, mi nuji na ü Mizhocjimi 'ñe c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ro manda, eñe in jñague c'ü o mama e David.

²⁷ O sido o dyötüji Mizhocjimi o mamaji:

—Na cjuana o zädä ne jña nu o mama e David; o zädä cja ne ndajñiñi. Yo in menzumügöjme va a Israel 'ñe c'o 'ñaja nte mi 'natjo o pjeñeji va mamaji c'ü ro mbö't'üji e Jesús c'ü ngue in Ch'igüe. Maco dya pje vi tsja. E rey Herodes 'ñe e gobernador Poncio Pilato o jyëzivi o mbö't'üji e Jesús. ²⁸ Nu c'ü o tsjaji, ngue c'ü ya vi mangue ro zädä. Itsjapü o zädä. ²⁹ Mizhocjimi in Jmuts'ügöjme. C'o o jñünpü ngüenda yo in cjuarmagöjme, o mamaji c'ü pje ra tsjacüjme 'ma sido rá zopjüjme yo nte. Nguec'ua rí ö'tc'öjme rí dyacöjme c'ü dya rá süjme, sido rá mamajme in jñague. Na ngue in mbëpjizüjme. ³⁰ Xo rí ö'tc'öjme

rí pjòxctjme. Nguec'ua 'ma rá nänmbäjme o tjü e Jesús c'in Ch'igüe c'ü me in mápägue, nu'tsc'e rí jocü c'o sò'dyë y rí tsja c'o 'ñaja c'o me na nojo. Nguec'ua yo nte ra unüji ngüenda c'ü na cjuana c'ü rí xipjijme, eñeji va dyötüji Mizhocjimi.

³¹ 'Ma mü o nguarü o dyötüji Mizhocjimi, o mbi c'ua na zèzhi nu ja ma cäji. O Espiritu Mizhocjimi me go 'ñünbü o mü'büji texeji. Nguec'ua 'ma mü o xipjiji o jña Mizhocjimi c'o nte, sido mi zopjüji, dya mi süji.

Todas las cosas eran de todos

³² C'o mi creo e Jesús, mi 'natjo o mü'büji 'ñe o pñejeji; mi pötü ma s'iyaji. C'o pje mi pè's'i, dya cjo mama: "Ngue in tsjacjö nu", ro 'ñejeji. Na ngue c'o mi pè's'iji mi cjpätüji nde mi ngue o cjaji. ³³ C'o apóstole sido mi zopjüji c'o nte mi xipjiji c'ü vi te e Jesús. O ch'unüji ja va zopjüji; nguec'ua c'o jña o z'ich'i o mü'bü c'o nte. Mizhocjimi o mbös'ü texeji. ³⁴ C'o mi creo e Jesús, dya cjo cja mi bëzhi. Na ngue 'ma cjo c'o pje mi jyodü, mi pa 'na cjuarma mi pa pö 'na juajma o 'na ngumü. ³⁵ Cja rrü jün c'o merio ra è unü c'o apóstole. Nuc'ua c'o apóstole ra unüji c'ua c'o pje mi jyodü. ³⁶ Mi bübü 'na cjuarma c'ü mi chjü e José c'ü mi muboxbëche cja e Leví. Nuc'ü, je mi menzumü a Chipre. C'o apóstole xo jñusp'üji Bernabé c'e cjuarma. C'e tjü Bernabé ne ra mama: Nu c'ü cjacüji rá mäji. ³⁷ C'e cjuarma o mbö 'na juajma, cjanu o jün c'o merio o unü c'o apóstole.

5

El pecado de Ananías y Safira

¹ C'ü 'naja cjuarma mi chjü e Ananías. Mi chjü e Safira c'ü nu su. O mbövi 'na juajma. ² Cjanu o ma c'ua e Ananías o ma unü c'o merio c'o apóstole. Dya unü texe, ndetjo c'o o unü. Pero o tsjapü c'ü vi unü texe. C'ü nu su, mi pärä c'ü ro tsja a cjanu e Ananías c'ü dya ro unü texe. ³ 'Ma mü o unüji c'o merio c'o apóstole, o mama e Pedro o xipji e Ananías:

—Nu'tsc'e Ananías, ¿jenga i dyätägue e Sattanäs c'ü dya jo 'ma o 'ñünnc'ü in mü'bügue? C'o merio c'o o ngö'tc'üji c'e juajma c'ü i pöguevi, i jñügue 'na parte pero i tsjapü i jñügue texe. Chjëntjui c'ü ri xique 'na bëchjine o Espiritu Mizhocjimi. ⁴ 'Ma dya be mi pöguevi c'e juajma, mi ngue in tsjacjevi; mi sö ri tsjapüvi ja c'o nzi mi ñeuevi. Nuc'ua 'ma vi pöguevi, mi sö ri gastovi c'o merio ja c'o nzi mi ñeuevi. Na ngue mi ngue in tsjacjevi. Nguec'ua, ¿jenga i tsjijñivi in mü'büvi yo na s'o yo i tsjaguevi? Mi cjpaque nguextjogjöjme mi xitscöjme c'o dya cjuana. Pero ngue o Espiritu Mizhocjimi c'ü i xipjigüe c'o, eñe e Pedro.

⁵ Nuc'ua e Ananías 'ma mü o dyärä yo jña yo, cjanu o nügü o ndü. Texe c'o o dyärä c'o jña c'o vi xipjiji e Ananías, me go züji c'ua. ⁶ O

ëjë c'ua ja nzi o sè o è mböch'üji o manta c'e añima. Cjanu o ndunüji c'ua o ma dyögüji.

⁷ O mezhe c'ua jñi hora, o cjogü c'ua c'ü o su e Ananías; dya mi pärä cjo vi ndü c'ü nu xïra. ⁸ O mama c'ua e Pedro o xipji c'e ndixü:

—Yo merio yo o jün e Ananías, ¿cjo nguextjo yo o ngö'tc'üji c'e juajma c'ü i pöguevi?

O ndünrü c'ua c'e ndixü:

—Jä, nguextjo yo.

⁹ O ndünrü c'ua e Pedro o xipji:

—¿Jenga i ñaguevi c'ü nin xïra i tsjijñigüevi a cjanu yo na s'o? ¿Cjo i pèzhguevi c'ü dya ro castigaots'üvi o Espiritu Mizhocjimi? Rí ärägö ya va säjä nu c'o o ndunü c'ü nin xïra o ma dyögüji. Xo ra ndunnc'üji in cuerpogue, embeji c'e ndixü.

¹⁰ Ixco nügü c'ua c'e ndixü cja o ngua e Pedro, o ndü. 'Ma mü o cjogü c'o sè, o jñandaji ya vi ndü. O ndunüji c'ua c'e ndixü o ma dyögüji 'na lado nu ja vi dyögüji c'ü nu xïra. ¹¹ Me go zü c'ua texe c'o mi creo e Jesucristo; 'ñe texe c'o o mbärä ja va ndü e Ananías 'ñe e Safira.

Muchos milagros y señales

¹² Mizhocjimi o unü o poder c'o apóstole o tsjaji na puncjü c'o na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. C'o cjuarma mi jmurüji cja c'e porta c'ü ni chjü o Portal e Salomón.

¹³ C'o dya mi creo, mi süji ro ndeñeji c'o cjuarma. Pero c'o 'ñaja me mi mamaji c'ü me ma jonte c'o cjuarma. ¹⁴ Na puncjü o nte c'o xo 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'in Jmugöji; o bëzo 'ñe o ndixü. ¹⁵ Nguec'ua mi pjongüji c'o mi sò'dyë, mi cö's'üji o ngama 'ñe o pjinguä, mi pa cöbüji cja 'ñiji. Nguec'ua 'ma ro cjogü e Pedro, xa'ma ro ndöt'ü c'ü o xörü cja c'o mi sò'dyë ro jogüji. ¹⁶ Na puncjü o nte c'o vi 'ñeje cja c'o jñiñi c'o mi bëxtjo a Jerusalén, o siji c'o mi sò'dyë 'ñe c'o vi zürü o s'ondajma c'ü dya jo. Nde go jogüji.

Los apóstoles son perseguidos

¹⁷ C'ü mi mero ndamböcjimi 'ñe c'o saduceo c'o mi dyoji, me mi sjëyaji. Na ngue na puncjü o nte c'o mi teñe c'o apóstole. ¹⁸ Nguec'ua o zürüji c'o apóstole, cjanu o pant'aji a pjörü nu ja ma cäjä texe c'o mi cja na s'o. ¹⁹ Nuc'ua c'e xömü, o ëjë c'ua 'na o anxe Mizhocjimi o è xocü c'o ngoxtji cja c'e pjörü, o 'ñeme libre c'o apóstole. Cjanu o xipjiji:

²⁰ —Möji cja ne templo, böbüji nu ja ra jñantc'aji yo nte. Nuc'ua rí xipjiji yo jña yo mama ja rgä sö ra salvaji ra bübüji co Mizhocjimi, embeji c'o.

²¹ O tsjaji ja c'o nzi va xipjiji. C'ü na jyas'ü o möji cja c'e templo o ma jíchiji c'o nte.

C'ü mi mero ndamböcjimi 'ñe c'o mi dyoji o ëji nu ja mi jünji ngüenda. Cjanu o zojnüji c'ua c'o pje mi pjèzhi cja c'o menzumü a Israel o jmurüji ngue c'ua ro jñünpüji ngüenda c'o apóstole. Cjanu o mandaji c'o mbëjji

ro mōji cja c'e pjörü ro ma siji c'o apóstole.
 22 'Ma mü o zät'ä c'o mbëpji cja c'e pjörü, dya
 cja chöt'üji c'o apóstole. Cjanu o nzhogüji o ë
 xipjiji:

23 —Ró ma tötc'ojme cgot'ütjo na jo c'o
 ngoxtji. Y c'o guardia cja c'e pjörü, böbüji
 pjörüji. Pero 'ma ró xocüjme c'o ngoxtji ró
 cjogüjme a mbo, dya cja ró töt'üjme c'o bëzo
 c'o ro ma sig'ojme, eñeji.

24 C'ü mi mero ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja
 ndamböcjimi 'ñe c'ü mi comandante cja c'e
 templo, 'ma mü o dyäräji yo jña, dya mi pärä
 pje ro nguiñji. O mamaji:

—Pärä, çpe me ra tsja c'o bëzo c'o ró
 pant'aji a pjörü?

25 Nuc'ua o säjä c'ua 'naja c'ü o ë xipjiji:

—C'o bëzo c'o i pant'aji a pjörü, böbüji cja
 ne templo jíchiji yo nte, embeji.

26 Nuc'ua c'e comandante 'ñe c'o mbëpji
 o mōji cja c'e templo o ma siji c'o apóstole,
 pero dya pje tsjapüji. Na ngue mi süji c'o
 nte, 'na ro pjat'üji o ndojo. 27 'Ma mü o
 siji c'o apóstole, o xipjiji ro böbüji a nde
 nu ja ro jñünpüji ngüenda. Nuc'ua c'ü mi
 mero ndamböcjimi cjanu o tsjapü t'önü c'o
 apóstole. 28 O xipjiji:

—¿Jenga sido in jíchiji yo nte? Maco ró
 xi'tsc'ojme c'ü dya cja ri ñänbäji o tjü e Jesús.
 Nudya, texe va a Jerusalén päräji c'o in ma-
 maji. In neji c'ü ra nguiñji yo nte c'ü ngue in
 s'ocüjme o mböt'üji e Jesús.

29 O ndünrú c'ua e Pedro 'ñe c'o 'ñaja
 apóstole o mamaji:

—Xenda ni jyodü rá ätc'ojme Mizhocjimi
 que na ngue'tsc'eji rá ätc'ojme. Na ngue
 in ntejtogueji nza çjazg'ojme. 30 I dyörüji
 c'ü ro ndät'äji e Jesús cja ngronsi, nza cja
 'ma ro tsja c'o na s'o. Nguec'ua in pès's'i
 in s'ocügueji chjëntjui c'ü ri pöt'ügueji c'ü.
 Pero Mizhocjimi c'ü mi ma't'ü c'o in mbox-
 atitagöji, o tsjapü o te. 31 O zidy a jens'e e
 Jesús nu ja mimi dya cja o jodyé. O unü c'ü
 ra tsja in jmgöji 'ñe c'ü ra salvazüji nutscöji
 ri menzumügöji a Israel. Nguec'ua 'ma cjo
 c'o ra nzhogü o mü'bü, ra perdonao 'ma
 Mizhocjimi. 32 Rí xi'tsc'ojme yo, na ngue
 ró jandajme y ró äräjme. Xo 'ñe o Espiritu
 Mizhocjimi jizhi c'ü na cjuana c'ü ri mama-
 jme. Mizhocjimi unü o Espiritu texe c'o ätpä
 o jña, eñeji.

33 C'o mi jün ngüenda, 'ma mü o dyäräji c'o
 jña c'o mi mama e Pedro, me co üdüji c'ua
 na puncjü, mi ne ro mböt'üji c'o apóstole.

34 Cja c'o mi jün ngüenda, mi bübü 'na fariseo
 c'ü mi chjü e Gamaliel. Mi xöpü o ley
 Mizhocjimi; me mi nántji cja c'o nte. E
 Gamaliel o böbü, o manda ro pjongüji a tji
 c'o apóstole. 35 Cjanu o ñatsjéji c'o 'ñaja c'o mi
 jün ngüenda o xipjiji:

—Nu'tsc'eji ri menzumügöji a Israel.
 Tsjiñji na jo c'ü ri tsjapüji yo bëzo.
 36 Mbeñequeji c'o pa 'ma mi bübü c'e bëzo

c'ü mi chjü e Teudas. Nuc'ü, mi cjaü
 mi manda. Na puncjü o bëzo c'o mi teñe
 angueze, mi sö 'na nziyo cientoji. Pero o
 mböt'üji c'e bëzo, y o mböt'ü texe c'o mi
 dyoji. O bëzhi c'ü mi ne ro tsja. 37 Nuc'ua
 c'o pa 'ma mü o tsjaji o censo, na puncjü
 o nte c'o mi teñe e Judas c'ü mi menzumü
 a Galilea. Pero o ndü, y c'o mi dyoji xo
 mböt'ü c'o. 38 Nguec'ua ri xi'tsc'öji, jyéziji yo
 bëzo, dya ri pöt'üji. Na ngue 'ma nguetsjé
 anguezeji cjiñji c'o jña c'o mamaji, 'ñe 'ma
 ngue o podertsjéji c'ü ni tsjaji yo me na nojo,
 dya ra mezhe ra chjörü 'ma. 39 Pero 'ma
 ngueje Mizhocjimi c'ü unü o poder yo bëzo,
 dya ra sö ri ts'a's'üji. 'Ma ri ts'a's'üji, chjëntjui
 c'ü in c'a's'üji Mizhocjimi, eñe e Gamaliel.

40 C'o 'ñaja cjanu o mamaji:

—Na jo ja c'o nzi vi mangue. Dya rá
 pöt'üjme, eñeji.

Cjanu o xipjiji c'o apóstole ro cjogüji na
 yeje. O mbäräji c'ua, cjanu o xipjiji c'ü dya
 cja ro xipjiji o jña e Jesús c'o nte. Cjanu
 o 'ñemeji libre. 41 C'o apóstole cjanu o
 mbedyeji, me mi mäji. O mamaji:

—Zö o bëchqui in tseji va mbärüzüji, pero
 ri mäcöji. Na ngue Mizhocjimi o dyacüji ri
 sufregöji por e Jesús, eñeji. 42 Sido mi pöji
 cja c'e templo mi jíchiji c'o nte, mi mamaji e
 Jesús ngue c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.
 Xo mi xöpüji cja o ngumü c'o nte.

6

Se nombran a siete diáconos

1 Pama mi creo na puncjü o nte e Jesu-
 cristo. Nuc'ua 'ma ya ma puncjü c'o mi creo,
 c'o cjuarma c'o mi ña griego o reclamaoji o
 mamaji:

—Yo ndixü yo in dyocjójme yo ya ndü o
 xira, dya nda ch'unüji pje ra ziji. Xenda
 ch'unü yo ndixü yo ña hebreo, embeji c'o
 apóstole.

2 Nuc'ua c'o apóstole o ñaji cjanu o zojnüji
 texe c'o mi ätpä o jña Mizhocjimi. 'Ma mü o
 jmurüji, cjanu o xipjiji c'ua:

—Nutscöjme ri xipjijme o jña Mizhocjimi
 yo nte. Dya ra jogü rá jézijme ne bëpji
 para ra nu'ujme cjo pès's'i pje ra zi texe yo
 cjuarma. 3 Nguec'ua ri xi'tsc'öjme cjuarma,
 ri juajnügeji siete cjuarma, ra unüji c'e bëpji
 ra unüji c'ü ra zi c'o cjuarma c'o pje ni jy-
 odü. Rí juajnüji c'o me nántji cjai na jo, 'ñe
 ätäji o Espiritu Mizhocjimi, 'ñe pès's'iji na jo
 o pjeñeji. 4 Nutscöjme ri apóstolejme sido rá
 ötc'ojme Mizhocjimi, y sido rá xipjijme o jña
 Mizhocjimi yo nte, eñeji.

5 Texe c'o mi cärä nu, o nguejmeji con-
 forme c'o jña c'o vi mama c'o apóstole. Cjanu
 o juajnüji c'ua e Esteban c'ü mi creo co texe
 o mü'bü, y mi ätä o Espiritu Mizhocjimi. Xo
 juajnüji e Felipe 'ñe e Prócoro 'ñe e Nicanor
 'ñe e Timón 'ñe e Parmenas 'ñe e Nicolás. E

Nicolás mi menzumü a Antioquia, pero ante c'ü ro creo e Jesucristo, mi creo Mizhocjimi ja c'o nzi ga creo yo menzumü a Israel. ⁶ Ma mü o nguarü o juajnüji c'o siete cjuarma, o xipjiji ro böbüji cja o jmi c'o apóstole. Nuc'ua c'o apóstole cjanu o 'ñe's'e o dyëji va dyötüpüji Mizhocjimi.

⁷ Nuc'ua mas mi mamaji o jña Mizhocjimi. Nguec'ua me na puncjü o nte a Jerusalén c'o o 'ñenche o mü'bü e Jesucristo. Na puncjü o mböcjimi c'o xo dyätpä o jña Mizhocjimi xo 'ñenche o mü'büji e Jesucristo.

Toman preso a Esteban

⁸ Mizhocjimi o mbös'ü e Esteban 'ñe o unü poder. Nguec'ua o tsja c'o me na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. ⁹ Mi bübü 'na nintsjimi c'ü mi chjü o Nintsjimi c'o nte c'o ya 'ñemeji libre. C'o mi pa nu, mi bübü ja nzi anguezeji c'o o zöji o jña e Esteban. Mi menzumüji a ma a Cirene 'ñe a ma a Alejandria 'ñe a ma a Cilicia 'ñe a ma cja c'e país a Asia. ¹⁰ Q Espiritu Mizhocjimi o mbös'ü e Esteban o unü o pjeñe ja rvá ñaji c'o. Nguec'ua anguezeji, dya cja sö pje ro mamaji. ¹¹ Nuc'ua cjanu o dyüt'üji c'ua ja nzi o bëzo. Nguec'ua ja c'o nde mi mamaji:

—Ró äräjme e Esteban o zadü e Moisés 'ñe Mizhocjimi, eñeji.

¹² Nguec'ua c'o tita c'o mi manda, 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, 'ñe c'o 'ñaja nte, me co üdüji c'ua na puncjü. Nuc'ua c'o nte c'o vi zöji o jña e Esteban, ixco cjuand'iji go möji nu ja mi bübü e Esteban o ma pënch'iji. Cjanu o zidyiji nu ja ro jñünpüji ngüenda. ¹³ Cjanu o 'ñemeji c'ua o testigo c'o ro mama o bëchjine. O mamaji a cjava:

—Ne bëzo nu, sido sadü ne templo nu me na sjü. Xo sadü o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. ¹⁴ Ró äräjme o mama c'ü ra ëjë e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret ra ë yä't'a ne templo. Ra xitsiji nan'ño rga cjaji c'o dya nza cja c'o o mama e Moisés, eñe c'o mi mama o bëchjine.

¹⁵ Q jmi e Esteban me mi juëns'i nza cja o jmi 'na o anxe Mizhocjimi. Nguec'ua texe c'o mi jün ngüenda, me go jñandbaji o jmi c'ü mi juëns'i.

7

Defensa de Esteban

¹ Nuc'ua c'ü mi mero ndamböcjimi o dyönü e Esteban o mama:

—¿Cjo na cjuana c'ü mama yo?

² O ndünrü c'ua e Esteban o xipji c'o mi jün ngüenda 'ñe c'o 'ñaja nte:

—Nu'tsc'ëji in menzumüts'öji, dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Mizhocjimi a jens'e o zopjü e Abraham c'in mboxatitagöji 'ma mi bübü a Mesopotamia. Dya be mi pa a Harán. ³ O xipji: “Pedyegue cja in jñiñi rí sogü yo in dyocjeji, rí mague nu ja rá j'tsc'ö”, embeji

e Abraham. ⁴ O mbedye c'ua e Abraham a Caldea c'ü tsja a Mesopotamia, o ma mimi a Harán. 'Ma mü o ndü c'ü nu tata e Abraham, Mizhocjimi o xipji e Abraham o ëjë nu va ja rí cäräji. ⁵ Dya ch'unü e Abraham ne ri 'na juajma c'ü ro tsjapü o cjaja. Pero o mama Mizhocjimi c'ü ro zädä 'ma ro unü e Abraham texe ne país ro tsjapü o cjaja. Xo mama c'ü ro tsjapü o cjaja c'o o mboxbëche c'o ro tsjäjä. Zö dya mi 'ñeje e Abraham o t'i, pero Mizhocjimi o mama a cjanu. ⁶ Xo mama Mizhocjimi: “C'o in mboxbëche gue ra ma mimiji cja c'ü 'na país. Ra mezhe cuatro ciento cje, nuc'ua c'o menzumü nu, ra tsjapüji me ra sufre c'o in mboxbëche, ra tsjapüji ra mbëpji anguezeji. ⁷ Pero rá castigao c'e nación c'ü ra mbëpji. Nuc'ua ra mbedye libre c'o in mboxbëche gue, ra ëji a 'ñeva ra ë matcögöji”, eñe Mizhocjimi va xipji e Abraham.

⁸ O sido o ña e Esteban o mama:

—Mizhocjimi o xipji e Abraham ro circuncidaoji c'ü o t'i 'ñe c'o o bëche. Ngue c'ü rví mbeñeji c'ü vi mama Mizhocjimi ro unü anguezeji. 'Ma mü o jmusp'ü 'na t'i e Abraham, o jñusp'ü o tjü e Isaac. Nuc'ua cjanu o circuncidao 'ma o zö chjün. Je xo va cjanu e Isaac o circuncidao c'ü o t'i c'ü mi ngue e Jacob. Y e Jacob o circuncidao c'o doce o t'i c'o mi ngue in mboxatitagöji.

⁹ 'C'o once in mboxatitagöji me mi sjëyaji na ngue c'ü o tataji xenda mi s'iya e José que na ngue anguezeji. Nguec'ua o mböji e José, o mböpüji c'o mi pa a Egipto o zidyiji nu e José. Pero Mizhocjimi mi bübü co e José, o 'ñeme libre nu ja mi sufre. ¹⁰ O unü na puncjü o pjeñe; nguec'ua e Faraón c'ü mi rey a Egipto me go ne'e e José, o 'ñeme o tsja gobernador texe a Egipto. Xo unü o manda texe cja c'o o mbëpji e Faraón c'o mi cärä cja o palacio.

¹¹ O ëjë c'ua 'na tjijmi texe a Egipto, 'ñe texe a 'ñeva nu ja mi xiji Canaán c'o pa c'o. Me mi sufre c'o nte. C'o in mboxatitagöji mi ojtjo pje ro ziji. ¹² Nuc'ua e Jacob o dyärä mi póji o ndëxü a Egipto. Nguec'ua o ndjäji c'o o t'i c'o mi ngue in mboxatitagöji o möji a Egipto. ¹³ Nuc'ua 'ma mü o möji na yeje a Egipto, e José o xipjitsjé anguezeji: “Nutsco nguetscö e José in cjuarmazüji”, eñe. Nuc'ua e José cjanu o jíchi anguezeji a jmi e Faraón. Nguec'ua va mbärä e Faraón anguezeji mi ngue o cjuarma e José. ¹⁴ Nuc'ua e José o mbenpe 'na jña e Jacob c'ü mi ngue o tata, o xipji ro möji a Egipto texe c'o o t'i 'ñe c'o o bëche. Mi söji como 'na setenta y cincoji. ¹⁵⁻¹⁶ O möji c'ua. Nujnu, je nguejnu o ma ndü e Jacob. Nuc'ua o tují o cuerpo a 'ñe a Siquem, o ë ngöt'üji cja c'e cueva c'ü vi ndömü e Abraham. Vi ngöt'ü ja nzi merio de plata c'o o t'i e Hamor c'o mi menzumü a Siquem c'o mi ngue o cjaja c'e cueva. Je xo

ngue a Egipto o ndū c'o o t'i e Jacob c'o mi ngue in mboxatitagōji. Xo tūji c'o o cuerpoji a ñe a Siquem, xo ngōt'ūji cja c'e cueva.

17 "Ma ya mi ngue ro zādā c'o vi xipji Mizhocjimi e Abraham, me co ngārā na puncjū c'o in mboxatitagōji c'o mi cārā a Egipto. Me ma puncjūji. 18 Nuc'ua o mimi c'ua rey 'na bēzo a Egipto c'ū dya mi pārā c'o vi tsja e José. 19 C'e rey o tsjapūji na s'o c'o in mboxatitagōji, mi xipjiji ra ma mbēziji c'o o ts'it'iji 'ma cja mi mus'ūtjoji. A cjanu, dya nda rvā puncjūji 'ma. 20 C'o pa c'o, o jmus'ū e Moisés c'ū me ma zō a jmi Mizhocjimi. O mezhe jñi zana, c'ū o tata ñe c'ū o nana o mbörüvi e Moisés. 21 Nuc'ua cjanu o pjongüvi c'ua cja o ngumüvi. Nuc'ua c'ū o xunt'i c'e rey a Egipto o chōt'ū, o mbörü nza cja 'ma ri ngue o t'i. 22 O jichiji e Moisés texe c'o mi pārā c'o mi menzumū a Egipto. Nguec'ua mi pjēchi ra ña'a na jo, y mi pjēchi ja rvā tsja na jo 'na bēpi.

23 "Ma ya mi ēdyi cuarenta cjē e Moisés, o nguijñi o mü'bū na jo ro ma nu'u pje mi cja c'o in menzumūji a Israel c'o mi esclavo a Egipto. Na ngue mi ngue o dyoji. 24 O jñanda c'ua 'na c'o mi menzumū a Egipto mi pārā 'na c'o mi menzumū a Israel. Nuc'ua e Moisés cjanu o ma ñana c'ū mi menzumū a Israel, o mbō't'ū c'ū mi menzumū a Egipto na ngue mi pārā c'e Israelita. 25 O nguijñi e Moisés: "Yo in menzumügōjme ra unūji ngüenda c'ū o ñempquegō Mizhocjimi rá emeji libre", eñe. Je ga cjanu va nguijñi e Moisés c'ū ro unū ngüenda c'o in mboxatitagōji. Pero dya unūji ngüenda. 26 C'ū na ye nu pa, e Moisés o jñanda mi chū yeje c'o in mboxatitaji. E Moisés mi jo'tp'üvi o xipjivi: "Nu'tsc'evi, žjenga in pōtkui chūguevi? Maco in dyocjevi", eñe e Moisés. 27 Nuc'ua c'ū mi jonbū o chū c'ū 'na o dyoji, o ndütüji e Moisés cjanu o xipji c'ua: "Nu'tsc'e, žpje pē'sc'ū rí ñu co nuzgōbe? Dya cjō ñempc'e rí tsja juesi rí mandazūbe. 28 žCjo in ne rí pōtcügō ja c'o nzi vi pō't'ūgue c'e Egipcio a ndā'ā?", embeji e Moisés. 29 Nuc'ua e Moisés 'ma mü o dyārā c'o mi mama c'e bēzo, o unū c'ua ngüenda c'ū ya mi pārāji c'ū vi tsja. Nguec'ua o c'ueñe o ma c'ua a ma a Madián nu ja dya cjō mi pārā. Je chjüntü nu. C'ū nu su o musp'ū yeje o t'i.

30 O mezhe c'ua cuarenta cjē, e Moisés mi bübū cja 'na majjadü; mi bēxtjo cja 'na t'eje c'ū ni chjū a Sinaí. O jñetse c'ua 'na o anxe Mizhocjimi cja 'na zarza c'ū mi tjē. 31 E Moisés 'ma o jñanda, me co nguijñi, dya mi pārā pje mi pjēzhi. 'Ma mü o chēzhi ro nu'u, o dyārā c'ua o ña Mizhocjimi. 32 O xipji e Moisés: "Nutscō o Mizhocjimizügō e Abraham ñe e Isaac ñe e Jacob c'o mi ngue in mboxatitague", eñe Mizhocjimi. Me go mbi c'ua e Moisés, dya cja rezga xe ro nu'u. 33 O mama c'ua Mizhocjimi: "Ts'o't'ū c'o in tin'ch'i. Na ngue me na sjū nu ja in böbü.

34 C'o in menzumügue ngue in ntegō c'o. Rí janda me cjanūji ra sufreji a Egipto. Xo rí ārā me quejaji. Nguec'ua rvā ēgō a jens'e rá emeji libre. Nudya rí xi'tsc'ō rí mague a ma a Egipto. A cjanu rá emeji libre", embeji e Moisés.

35 O sido o ña e Esteban o mama:

—Mizhocjimi o ndājā e Moisés o nzhogü a ma a Egipto. Maco c'o in mboxatitagōji vi xipjiji: "Nu'tsc'e, žpje pē'sc'ū rí ñu co nuzgōjme? Dya cjō ñempc'e rí tsja juesi rí mandazūjme", embeji c'ū. Mizhocjimi o unū e Moisés mi manda cja c'o in mboxatitagōji o 'ñemeji libre. C'e anxe c'ū vi jñetse cja c'e bidyi o mbō's'ū e Moisés. 36 E Moisés o tsja o señal c'o me na nojo a Egipto, ñe cja c'e ndeje c'ū ni chjū Mar Rojo. Nguec'ua va pjongü libre a Egipto c'o in mboxatitagōji. C'o cuarenta cjē c'o mi cārāji cja c'e majjadü, e Moisés mi manda anguezeji y mi cja c'o me ma nojo. 37 E Moisés o xipji c'o nu menzumūji a Israel c'o mi ngue in mboxatitaji: "Mizhocjimi ra ñeme 'na c'o in menzumügōji ra mama o jña, ja c'o nzi va ñempquegō", eñe. 38 E Moisés mi bübū cja c'e majjadü co c'o in mboxatitaji c'o vi juaññ Mizhocjimi. Mi cārāji cja o ngua c'e t'eje c'ū ni chjū a Sinaí. 'Na o anxe Mizhocjimi o zopjü e Moisés o xipji c'o o mandamiento Mizhocjimi c'o ro dyātā c'o nte. Nuc'ua e Moisés o xipji c'o in mboxatitagōji. 'Ma ro dyātāji c'o ley, ro bübütjoji co Mizhocjimi para siempre.

39 Pero c'o in mboxatitaji, dya go ne go dyātāji e Moisés. Dya neji ro manda e Moisés anguezeji. Me mi mbeñeji a Egipto nu ja vi mbedyeji. 40 Nguec'ua 'ma mü o mezhe e Moisés a xes'e cja c'e t'eje, c'o in mboxatitagōji o xipjiji e Aarón: "Rí dyātācājme na ts'ita c'ū ri nza cja 'na ts'inzhünü c'ū rá ma'tc'ōjme, c'ū ra zinzijme na jo cja 'ñiji. Na ngue e Moisés c'ū o pjongüzūjme a Egipto, dya rí pärājōjme pje tsja", eñeji. 41 Nguec'ua cjanu o dyāt'āji c'ū mi nza cja 'na ts'inzhünü. Cjanu o mbō't'ūji o animale c'o o mbāsp'āji a jmi. Me go mājāji c'e ts'inzhünü, maco vi dyāt'ātjoji co o dyētsjēji. 42 Nguec'ua Mizhocjimi o jyēzi anguezeji. Nguec'ua anguezeji o mbürü o ma't'ūji e jyarü ñe e zana ñe yo seje. Nguec'ua va dyopjü a cjava c'o profeta:

Nu'tsc'ēji in menzumūji a Israel, 'ma mi cārāji c'o cuarenta cjē cja majjadü, 'ma mi pō't'ūgueji o animale cja rrī pä's'āji, žcjo nguetscō mi matcügōji? Iyō.

43 C'ū mi ma't'ūgueji, ngue e Moloc ñe e Renfán.

I dyāt'āji c'e ts'ingümü nu ja mi tågā e ts'ita Moloc.

Xo i dyāt'āji e ts'ita Renfán c'ū mi nza cja 'na seje.

Nuc'o, mi tunūgueji ja c'o mi pōcjeji.

Nguec'ua rá pjongüts'üji rí pjöt'ügueji a Babilonia a manu, eñe c'o profeta.

⁴⁴ O sido o ña e Esteban o mama:

—Mizhocjimi o xipji e Moisés ro dyät'ä 'na ngumü de xipjadü nu ja ro bübü Mizhocjimi a nde cja c'o in mboxatitaji cja c'e majyadü. O mama: “Rí dyät'ä c'ü rí nza cja c'ü ya ró jí'ts'i i jñanda”, embe. ⁴⁵ 'Ma mü o ndü e Moisés, e Josué o tsja xo'ñi mi manda cja c'o o t'i c'o in mboxatitaji c'o vi mbedye a Egipto. 'Ma mü o säji cja ne país, ya mi cãrã c'o 'ñaja nte. Pero Mizhocjimi o pjongü c'o. Nguec'ua c'o in mboxatitagöji o tsjapüji o cjaji ne país. 'Ma mü o säji, ma túji c'e ngumü de xipjadü. Mi bübü c'e ngumü de xipjadü hasta c'o pa 'ma mi rey e David.

⁴⁶ Mizhocjimi me mi ne e David. Nguec'ua e David o dyötü sjëtsi Mizhocjimi ro dyä'tp'ä 'na ngumü. Na ngue e Jacob c'ü nu mboxpale xo mi ma't'ü Mizhocjimi. ⁴⁷ Ngue o t'i e David c'ü mi chjü e Salomón c'ü o dyä'tp'ä 'na templo Mizhocjimi. ⁴⁸ Pero Mizhocjimi dya ni jyodü o templo nu ja ra mimi. Na ngue yo templo rí ä'tc'öji co in dyëji. Dyärãji c'ü o mama 'na o profeta Mizhocjimi:

⁴⁹ E jens'e ngue nu ja rí bübü rí manda.

Ne xoñijömü ngue nu ja rí e'me in cua.

Nguec'ua dya só rá mimigö cja 'na templo c'ü rí dyät'äji. Cja rgã só rá mimigö nu?

⁵⁰ Maco ró ä'tägö texe yo bübü 'ñe texe yo cja'a, eñe Mizhocjimi.

⁵¹ O sido o ña e Esteban o xipji c'o mi jün nguenda:

—Nu'tsc'ejí, dya in ne rí dyärãji. Ya meze in mü'büji, ya tsot'ü in tsöji. Zö 'ñünn'c'ü in mü'büji o Espiritu Mizhocjimi, pero in cjaji ja c'o nzi gui ñetsjëji. In chjëntceji nza cja c'o in mboxatitagöji. ⁵² Anguezeji o mbö't'üji texe c'o profeta. Mi mama c'o profeta c'ü ro ëjë 'naja c'ü me na jo a jmi Mizhocjimi. Pero c'o in mboxatitaji o mbö't'üji c'o. Nu c'ü o ëjë, i sidyiji cja c'o pje pjëzhi o mbö't'üji; chjëntjui c'ü rí pó't'ügueji. ⁵³ C'o o anxe Mizhocjimi o ë unüji e Moisés c'ü o ley Mizhocjimi. In tjëgueji c'e ley, pero dya in ätäji, eñe e Esteban.

Muerte de Esteban

⁵⁴ C'o mi jün nguenda, 'ma mü o dyärã yo jña yo vi mama e Esteban, me go üdüji me mi nguünx't'ü a zibiji. ⁵⁵ Pero e Esteban dya go zü; o Espiritu Mizhocjimi sido mi 'ñünbü o mü'bü. O ná's'ä a jens'e o jñanda nu ja bübü Mizhocjimi me mi juëns'i. Xo jñanda e Jesús mi böbü cja o jodyé Mizhocjimi. ⁵⁶ Cjanu o mama:

—Dyärãji. Rí jandagö ya xogü a jens'e. Rí janda nu vi 'ñeje cja Mizhocjimi, böbü cja o jodyé Mizhocjimi, eñe.

⁵⁷ Anguezeji o ngo't'ü o ngöji co o dyëji, o mapjüji c'ua na jens'e va ma pënc'h'iji e

Esteban. ⁵⁸ Cjanu o pjongüji cja c'e ndajñiñi, cjanu o pjat'üji c'ua o ndojo. Ngue c'o testigo c'o vi xosp'ü o bëchjine e Esteban c'o ot'ü o pjat'ü o ndojo. Ante c'ü ro pjat'üji c'ü, o ts'o's'üji c'o mabitü c'o mi jeji, cjanu o unüji 'na së c'ü mi chjü e Saulo ro mbörü c'o. ⁵⁹ 'Ma mi pjat'üji o ndojo e Esteban, o dyötü c'ua Mizhocjimi o mama:

—Jesús in Jmuts'ügö, sinngui dya in aljma, eñe.

⁶⁰ Cjanu o ndüñijömü o mapjü na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, na s'o yo na cjacöji. Pero rí ö'tc'ügö rí perdonaogüejí yo.

Nuc'ua 'ma mü o nguarü o mama a cjanu, cjanu o ndü c'ua.

8

Saulo persigue a la iglesia

¹ E Saulo me mi mäjã na ngue vi mbö't'üji e Esteban.

C'e pa c'ü, o mbürü o tsjapüji o sufre c'o mi creo e Jesucristo c'o mi cãrã a Jerusalén. Nguec'ua o mbö't'üji o möji cja na puncjü o jñiñi a Judea 'ñe a Samaria. Nguextjo c'o apóstole c'o dya c'ueñe; o nguejmetjoji a Jerusalén. ² 'Ma mü o ndü e Esteban, mi bübü c'o mi sũ Mizhocjimi o ma dyögüji me mi huëpji. ³ E Saulo me mi nu'na na ü c'o mi creo e Jesús. O cjojú cja c'o ngumü nu ja mi cãrã c'o cjuarma, o pjongüji cjanu o ma pant'aji a pjörü, zö mi bëzo zö mi ndixü.

Predicación del evangelio en Samaria

⁴ C'o cjuarma c'o vi mbedye a Jerusalén, mi mamaji o jña e Jesucristo texe nu ja c'o mi sãt'äji, mi xipjiji c'o 'ñaja nte. ⁵ E Felipe o ma a Samaria o ma xipjiji:

—C'ü o mama Mizhocjimi ra ë 'ñevguegöji libre, ya ëjë. Ngueje e Jesús, eñe.

⁶ Na puncjü o nte c'o o dyärã c'o jña c'o o mama e Felipe. Xo jñandaji c'o me na nojo c'o o tsja. Nguec'ua na puncjü c'o o creo o jña e Jesucristo. ⁷ Na puncjü o nte c'o vi zürü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. E Felipe mi xipji c'o s'ondajma ro mbedye; mi pedye c'ua c'o s'ondajma mi mapjüji na jens'e. Mi cãrã na puncjü a Samaria c'o dya mi só ro 'ñömü. Xo na puncjü c'o mi me'dye. O jogü c'o. ⁸ Nguec'ua me mi mäjã cja c'e jñiñi.

⁹ A Samaria mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü e Simón. Ante c'ü ro ma nu e Felipe, mi séro e Simón mi cja c'o me na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. Mi cja pü me ma nojo. ¹⁰ Texe c'o mi cãrã nu, me mi ätpãji o jña, ndeze c'o dya pje mi pjëzhi hasta c'o mi pjëzhi na nojo. Mi mamaji:

—Nujnu ngue nu vi 'ñeje cja Mizhocjimi nu mero na zëzhi, mi eñeji.

¹¹ C'o nte me mi ätpãji o jña e Simón. Na ngue ya vi mezhe mi cja c'o me na nojo c'o

nunca mi jandaji. ¹² Pero 'ma mü o zät'ä a Samaria e Felipe, o xipjiji c'o nte:

—Rí xi'tsc'öji 'na jña c'ü rgui mäcjeji. E Jesucristo ngue c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Ngue c'ü rí dyätäji, embeji.

Nguec'ua na puncjü o bëzo 'ñe o ndixü c'o o dyätpä o jña, cjanu o jiji. ¹³ Xo 'ñe e Simón o creo. Nuc'ua 'ma ya vi j'i, mi teñe e Felipe. O jñanda mi cja e Felipe o señal c'o me na nojo. Nguec'ua dya mi pärä e Simón pje ro nguiñi, na ngue nunca mi janda a cjanu.

¹⁴ C'o apóstole c'o mi cārā a Jerusalén, o dyārāji c'ü ya mi ätpäji o jña Mizhocjimi a Samaria. Nguec'ua o ndäji e Pedro 'ñe e Juan o mëvi a Samaria. ¹⁵ O mëvi ngue c'ua ro dyötpüvi Mizhocjimi c'o mi creo, ngue c'ua ro ch'unüji o Espiritu Mizhocjimi. ¹⁶ Na ngue dya be mi jizhi o Espiritu Mizhocjimi cjo mi ngue o nte Mizhocjimi c'o mi menzumü a Samaria. Ya vi jiji, pero nguextjo o tjü e Jesús c'in Jmugöji c'ü o nänbäji 'ma o jichiji. ¹⁷ Nuc'ua e Pedro 'ñe e Juan o 'ñe's'e o dyëvi c'o mi creo. O ë c'ua o Espiritu Mizhocjimi o ë bübü cja o mü'büji.

¹⁸⁻¹⁹ E Simón o jñanda e Pedro 'ñe e Juan o 'ñe's'e o dyëvi c'o cjuarma. O jñanda ja ma cja 'ma o ëjë o Espiritu Mizhocjimi. Nguec'ua o xipji e Pedro 'ñe e Juan:

—Dyacövi ne poder ä cjö'tc'üvi o merio. Nguec'ua 'ma cjö c'o rá ë's'ë in dyëgö, ra ëjë o Espiritu Mizhocjimi ra ë bübü o mü'büji, eñe.

²⁰ O ndünrü c'ua e Pedro o xipji:

—Ra ma a linfiernu in meriogüe. Xo 'ñets'c'e, 'ma dya ra nzhogü in mü'bü. Na ngue in pëzhgüe ri chömü c'ü unü Mizhocjimi. ²¹ Dya rí pë's'igüe parte cja o jña e Jesucristo, na ngue dya jo in mü'bü a jmi Mizhocjimi. ²² Jyëzi nu na s'o nu in cjiñi, rí dyötü Mizhocjimi. Xa'ma ra perdonao's'ü. ²³ Rí unnc'ö ngüenda c'ü me na s'o in mü'bügüe. Xe in bübüto cja o dyë e Satanás c'ü dya jo c'ü dya ne ra jyëts'ci, eñe e Pedro va xipji e Simón.

²⁴ O ndünrü c'ua e Simón o mama:

—Dyötcügö Mizhocjimi ngue c'ua dya rá sufregö yo i xitsi, embeji e Pedro.

²⁵ E Pedro 'ñe e Juan o xipjivi o jña Mizhocjimi c'o nte, o mamavi c'o vi jñandavi 'ñe c'o vi dyārāvi. Nuc'ua cjanu o mbedyevi nu, ro mëvi a Jerusalén. 'Ma mü o cjogüvi na puncjü o jñiñi c'o tsja a Samaria, o xipjivi o jña e Jesucristo c'o nte.

Felipe y el hombre de Etiopía

²⁶ O ëjë 'na o anxë Mizhocjimi nu ja mi bübü e Felipe, o ë xipji:

—Ixti mague a ma a sur, rí chëpi c'e 'ñiji c'ü pedye a Jerusalén c'ü ni ma a Gaza, embe.

C'e 'ñiji cjogü cja 'na majyadü. ²⁷⁻²⁸ Ixco ma c'ua e Felipe. Cja c'e 'ñiji mi pa 'na bëzo c'ü mi menzumü a Etiopía. Mi tagä cja 'na carro c'ü mi cjüt'ü o pjadü. Mi pjëzhi na

nojo, mi pjötpü texe c'o mi pë's'i e Candace c'ü mi reina a Etiopía. C'e bëzo ya vi 'ñeje a Jerusalén nu ja vi ma ma't'ü Mizhocjimi. 'Ma mü o jñanda e Felipe c'e bëzo, ya ma nzhogü ro ma cja o país a Etiopía. Mi xörü o jña Mizhocjimi c'ü vi dyopjü e Isaías c'ü mi profeta.

²⁹ Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi o xipji e Felipe:

—Chëzhi cja ne carro.

³⁰ 'Ma mü o chëzhi e Felipe, o dyärä mi xörü c'e bëzo c'o vi dyopjü e Isaías. O mama c'ua e Felipe o dyönü:

—¿Cjo in pärägüe pje ne ra mama yo in xörüngüe?

³¹ O ndünrü c'ua c'e bëzo o mama:

—¿Ja rgä sö rá pärägö, 'ma dya cjö ra jitsigö? Ches'e rá min'hui, embe.

³² C'ü o jña Mizhocjimi c'ü mi xörü, je mi t'opjü nu c'ü mama a cjava:

Ra zidyiji c'e nte ja c'o nzi ga zidyiji o ndëncjürü, ra mböt'üji.

Ja c'o nzi ga cja o ndëncjürü 'ma äxäji, dya nzama o neji; je xo rga cjatjonu c'e nte 'ma ra tsjapüji c'o na s'o, dya pje ra mama.

³³ Ra tsjapüji burla c'e nte ra jñünpüji ngüenda ra tsjapüji ra sufre, zö dya pje vi tsja.

¿Ja rgä sö ra 'ñeje o t'i cja ne xoñijömü?

Na ngue ra mböt'üji c'ü, eñe o jña Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Isaías.

³⁴ O mama c'ua c'e bëzo o xipji e Felipe:

—Tsjaçü favor rí xitsi cjö ngue c'ü ra sufre a cjanu. ¿Cjo ngueje c'e profeta c'ü o dyopjü ne jña, o ngue c'ü nan'ño?, eñe.

³⁵ Nuc'ua e Felipe o xipji c'e bëzo pje mi ne ro mama c'e jña c'ü mi xörü, o xipji ja va mböt'üji e Jesús; o xipji ngueje e Jesús c'ü ra salvazüji. ³⁶ Ya mi cjogüvi nu ja mi po'o o ndeje. O mama c'ua c'e bëzo:

—Po'va o ndeje. ¿Cjo ra sö rá jigö?

³⁷ O ndünrü c'ua e Felipe o xipji:

—Jenga jiyö. Sö, 'ma in creo co texe in mü'bü.

O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Rí creogö e Jesucristo ngue o T'i Mizhocjimi, eñe c'e bëzo.

³⁸ Cjanu o manda o bö'büji c'e carro. Nuc'ua e Felipe 'ñe c'e bëzo o dagüvi cja c'e carro, cjanu o dat'üvi cja c'e ndeje. O tsja c'ua e Felipe o jichi c'e bëzo. ³⁹ Cjanu o mbes'evi cja c'e ndeje. Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi 'nango zidyí e Felipe. Nguec'ua c'e bëzo dya cja jñanda. Pero sido mi pa cja c'e 'ñiji, me mi mäjä. ⁴⁰ Nuc'ua e Felipe mi bübü a Azoto. O mbedye a Azoto mi sät'ä nzi 'na jñiñi mi xipji c'o nte ja ga cja e Jesucristo, hasta o zät'ä a Cesarea.

9

¹ E Saulo me mi nu'u na ü c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo c'in Jmugöji, sido mi mama:

—Rá pô't'ügö texe c'o, eñe.

Nguec'ua o ma c'ua cja c'ü mi mero ndamböcjami. ² O ma xipji:

—Rí ö't'ügö rí dyopjügue o carta c'o rá tjëdyi a ma a Damasco, rá jizhi cja c'o nintsjimi. Rí jñu's'ü c'ü ya i dyacügö sjëtsi nguec'ua 'ma cjó c'o rá töt'ügö a Damasco c'o sido o 'ñiji e Jesús, rá tjün't'ü co cadena rá siji a 'ñeva a Jerusalén, zö ri bëzo zö ri ndixü, eñe e Saulo.

O tsja c'ua c'e ndamböcjami ja c'o nzi va xipji e Saulo. ³ O ma c'ua e Saulo. 'Ma ya mi ngue ro zät'ä a Damasco, 'nango ëjë c'ua a jens'e 'na jya's'ü c'ü me mi juëns'i c'ü o pjat'ü nu ja ma ëjë e Saulo. ⁴ Cjanu o ndögü c'ua e Saulo c'ü mi chägä, cjanu o dyärä c'ü mi mama a cjava:

—Nu'tsc'e Saulo, çjenga in cjavü ra sufre yo creozgö? Chjëntjui c'ü ri nguetscö c'ü ri cjacö rá sufre.

⁵ O ndünrü c'ua e Saulo o mama:

—Çcjö ngue'tsc'e, nu'tsc'e nin t'ecjañömü? O ndünrü c'ua c'ü in Jmugöji o xipji e Saulo:

—Nguetscö e Jesús. In cjavü ra sufre yo creozgö. In chjëntjui nza cja 'na nzhünü c'ü dya ne ra dyärä, c'ü me pjech'e c'e maza c'ü ni chjocüji, nguec'ua ga s'odü. Je xo ga cjats'e nu, 'ma dya rí dyätcägö in jña, mas ra s'odü in mü'bü.

⁶ Me go zü c'ua e Saulo me go mbi, cjanu o mama:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, çpje in ne rá cjavö?

O ndünrü c'ua e Jesús c'in Jmugöji:

—Ixtí mague dya, rí sät'ä cja c'e ndajñiñi a Damasco; nujnu, ra xi't's'iji c'ü rí tsja, embeji e Saulo.

⁷ C'o bëzo c'o mi pöji e Saulo, me go pizhiji, dya mi sö ro ñaji. O dyäräji c'ü mi ña pero dya jñandaji. ⁸ Nuc'ua e Saulo o nanga nu ja mi 'mana. Nuc'ua 'ma mü o xocü o ndö, dya cja mi janda. Nguec'ua o pënchp'iji o dyë, cjanu o ngüñüji o zidyiji a ma a Damasco. ⁹ 'Ma mi bübü a Damasco, o zö jñi pa c'ü dya mi janda. Dya zi o jñönü, ne ri ndeje.

¹⁰ A Damasco mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü e Ananías, mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. Mizhocjimi o zopjü a t'jji e Ananías o xipji:

—Nu'tsc'e Ananías.

O ndünrü c'ua e Ananías:

—Mizhocjimi in Jmuts'ügö, xitsigö pje in ne rá cjavö.

¹¹ O mama c'ua Mizhocjimi o xipji:

—Ixtí mague cja c'e calle c'ü ni chjü Derecho. 'Ma rí sät'ä cja o ngümü e Judas, rí tsja t'önü cjo bübü nu 'na bëzo c'ü ni chjü e Saulo c'ü o jmus'ü a Tarso. Nudya na ötcügö. ¹² Ró unügö o nguinch'i 'na t'jji o jñant'c'a nu'tsc'e Ananías, i tsjögü cja c' e ngümü nu ja bübü,

cja ni 'ñe's'e in dyëgue. Nguec'ua o jogü o ndö, o sö o jñanda na yeje. Je ga cjanu ró unügö o nguinch'i e Saulo.

¹³ O ndünrü c'ua e Ananías o mama:

—Mizhocjimi in Jmuts'ügö, na puncjü o cjuarma c'o o xitsi ja ga cja e Saulo. O tsjavü me go sufre c'o in ntegue c'o cärä a Jerusalén. ¹⁴ Nudya, cja säjä va, tjë 'na carta c'ü o dyopjü c'o ndamböcjami. C'ü mama c'e carta, e Saulo pë's'i sjëtsi ra zücüjme rí texejme nutscöjime rí ma'tc'öjme, ra pantcayme a pjörü.

¹⁵ O ndünrü c'ua Mizhocjimi o xipji e Ananías:

—Mague. Ya ró juajnügö e Saulo ra zopjü c'o in menzumügeji a Israel 'ñe c'o dya menzumü a Israel, 'ñe c'o o reyji. Nguec'ua ra mbäcäji ja ga cjavö. ¹⁶ Rá xipji e Saulo c'ü ra sufre na puncjü, na ngue ra xipji in jñagö yo nte, eñe Mizhocjimi va xipji e Ananías.

¹⁷ O ma c'ua e Ananías o zät'ä cja c'e ngümü nu ja mi bübü e Saulo. O cjögü a mbo, cjanu o 'ñe's'e c'ua o dyë e Saulo, cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e Saulo, mi cjuarmats'ügö. E Jesús c'in Jmugöji o jñets, i jñanda 'ma ma ëcje cja 'ñiji. O ndäcjö ró ëjë, ngue c'ua ra jogü in chó rí jñanda na yeje, 'ñe ngue c'ua ra ëjë o Espiritu Mizhocjimi ra ë bübü in mü'bü, eñe e Ananías.

¹⁸ Ixco ndögü c'ua cja o ndö e Saulo c'o mi nza cja o ts'ixisquë. Nuc'ua ya jñanda c'ua na jo. Nuc'ua cjanu o ji'i; ngue e Ananías o jichi. ¹⁹ Cjanu o zi o xëdyi; nguec'ua o zëzhi. Nuc'ua e Saulo, o mimiji ja nzi pa a Damasco co c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo.

Saulo predica en Damasco

²⁰ Nuc'ua mi pa cja c'o nintsjimi mi pa zopjü c'o nte, mi xipjiji e Jesús ngue o T'i Mizhocjimi. ²¹ C'o o dyärä mi ña e Saulo, me mi cjijñi mi mamaji:

—Nujnu ngue nu mi cjavü me ra sufre c'o creo e Jesús c'o cärä a Jerusalén. C'ü vi 'ñeje a 'ñeva ngue c'ü ro zürü yo creo, ro ndün't'üji co cadena cja rrü zidyiji cja c' o ndamböcjami. Maco nudya, ya xipji o jña e Jesús yo nte, eñeji.

²² Pama Mizhocjimi xenda mi pjös't'ü e Saulo ja ma zopjü c'o o menzumüji a Israel c'o mi cärä a Damasco. O mbenbeji c'o vi dyopjü c'o profeta ja rva cja c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ro manda. A cjanu o jizhi c'ü ngueje e Jesús c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi. Nguec'ua anguezeji, dya sö pje ro mamaji.

Saulo escapa de aquella gente de Israel que no creía en Jesucristo

²³ O mezhe c'ua, c'o mi menzumü a Israel c'o mi cärä a Damasco o ñatsjëji o mamaji ja rvä mbö't'üji e Saulo. ²⁴ O mbärä e Saulo c'ü mi ne ro mbö't'üji. Xömü ndempa mi pjörüji cja o ngoxtji c'e jñiñi, ngue c'ua 'ma

ro mbedye e Saulo, ro mbò't'ùji. ²⁵ 'Na nu xòmü, c'o mi ejme e Jesucristo, o mbòs'ùji e Saulo o mbedye libre cja c'e jñiñi. O xipjiji e Saulo o dyo'o cja 'na bos'i. Cjanu o sjò'bùji cja c'e varda c'ü mi c'ot'ù cja c'e jñiñi.

Saulo en Jerusalén

²⁶ 'Ma mü o zät'ä e Saulo a Jerusalén, mi ne ro ndeñe c'o mi cārā nu c'o mi creo e Jesucristo. Pero texeji mi süji e Saulo, dya mi creoji c'ü ya mi ätpä o jña e Jesucristo. ²⁷ 'Na cjuarma c'ü mi chjü e Bernabé o recibido e Saulo. Cjanu o zidyí cja c'o apóstole o xipjiji:

—'Ma mi pa cja 'ñiji e Saulo, o jñetse c'ín Jmugöji; e Saulo o jñanda. C'ín Jmugöji o zopjü nu. Y 'ma mi bübü a Damasco, o xipji o nte ja ga cja e Jesús, dya zü, eñe e Bernabé.

²⁸ Nguec'ua o recibidoji c'ua e Saulo texe ja c'o mi jmurü c'o cjuarma a Jerusalén. ²⁹ Mi zopjü c'o nte mi xipjiji ja ga cja e Jesús c'ín Jmugöji, y dya mi sü. 'Ma mi zopjü c'o o menzumüji a Israel c'o mi ña griego, me mi söji o jña. Anguezeji o ñatsëji o mamaji ja rvá mbò't'ùji c'ü. ³⁰ 'Ma mü o mbārā c'o cjuarma, o möji e Saulo a ma a Cesarea. Cjanu o xipjiji:

—Ra sö rí sät'ägue na jo dya a Tarso, embeji e Saulo.

³¹ Nuc'ua c'o cjuarma c'o mi cārā cja c'e estado de Judea, dya cja mi nuji na ü c'o, dya cja pje mi cjapüji. Xo 'ñe c'o mi cārā cja c'e estado de Galilea 'ñe cja c'e estado de Samaria. Y xenda mi pārāji ja ga cja e Jesucristo. Mi süji Mizhocjimi mi ätäji. O Espíritu Mizhocjimi mi pjòs'ü anguezeji. Nguec'ua xe na puncjü c'o o creo.

Eneas es sanado

³² E Pedro mi pa texe nu ja mi cārā o cjuarma. 'Na nu pa, o ma a Lida o ma zengua c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. ³³ Mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi chjü e Eneas. Ya vi mezhe ocho cjë ma o'o cja ngama, dya mi sö ro 'ñömü. E Pedro o jñanda c'e bëzo. ³⁴ Cjanu o xipji:

—Eneas, e Jesucristo ra jocüts'ü. Rí ñanga rí xä'ma in nzama, embe.

Nuc'ua cjanu o nanga c'ua. ³⁵ C'o mi cārā a Lida 'ñe c'o mi cārā a Sarón, o jñandaji ya vi jogü c'e bëzo. O jyëziji c'ua c'o mi creoji, o creoji e Jesucristo.

Resurrección de Dorcas

³⁶ Cja c'e jñiñi a Jope, mi bübü 'na ndixü c'ü mi chjü e Tabita c'ü mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. Cja c'e idioma griego mi chjü e Dorcas. C'e ndixü mi unü o merio c'o dya pje mi pë's'i; me ma jonte mi pjòs'ü texe c'o nte. ³⁷ C'o pa c'o, o zürü 'na ngueme o ndü. O xatüji o cuerpo, cjanu o ngòbüji cja 'na jyäxcumü. ³⁸ A Jope mi bëxtjo a Lida. C'o cjuarma a Jope o dyäräji e Pedro mi bübü a

Lida. Nguec'ua o ndäji ye cjuarma c'o o ma xipji e Pedro:

—Rvā ē ò'tc'òbe favor ixtá mò a Jope, eñevi.

³⁹ Nuc'ua e Pedro o möji c'ua anguezevi. 'Ma mü o zät'äji, cjanu o zidyiji e Pedro cja c'e jyäxcumü. Ma cā nu na puncjü o ndixü c'o ya vi ndü nu xīra. O ma böbüji cja o jmi e Pedro, me mi huëpji e Dorcas. O jichiji e Pedro c'o pajna 'ñe c'o 'ñaja bitu c'o vi ndä'bä e Dorcas 'ma xe mi bübü. ⁴⁰ E Pedro o xipji texe c'o ndixü ro mbedyeji. Nuc'ua cjanu o ndüñjömü o dyötü Mizhocjimi. Cjanu o jñanda c'e ndixü c'ü vi ndü, o xipji:

—Nu'tsc'e Tabita, ñanga.

Nuc'ua c'e ndixü o xocü c'ua o ndö o jñanda e Pedro. Cjanu o nanga o mimi c'ua. ⁴¹ Nuc'ua e Pedro o pënchp'i o dyë c'e ndixü o bö'bü. Cjanu o ma't'ü c'ua c'o ndixü 'ñe c'o 'ñaja c'o o nte Mizhocjimi, o jichiji c'ü ya vi te e Tabita ya mi bübütjo na yeje. ⁴² Texe c'o mi cārā a Jope o dyäräji e Pedro vi tsjapü o te c'e ndixü. Nguec'ua na puncjü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'ín Jmugöji. ⁴³ Nuc'ua e Pedro o mezhe na puncjü o pa va mimi a Jope. Mi oxü cja o ngumü 'na bëzo c'ü xo mi chjü e Simón c'ü mi corti o xipjadü o animale.

10

Pedro y Cornelio

¹ A Cesarea mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü e Cornelio. Mi manda cja 'na cien o tropa c'o mi xiji Tropa Italiana. ² Zö dya mi menzumü a Israel e Cornelio, pero mi sü 'ñe mi ma't'ü Mizhocjimi. Xo 'ñe texe c'o mi cārā o ngumü. Mi unü o merio c'o dya pje mi pë's'i. Pama mi ötü Mizhocjimi. ³ 'Na nu pa 'ma ya vi zünü jñi c'ü nzhä, Mizhocjimi o unü e Cornelio o jñanda 'na anxe, nza cja 'na ro nguinch'i 'na t'jji. O cjogü nu ja mi bübü o xipji:

—Nu'tsc'e Cornelio, eñe c'e anxe.

⁴ Me go zü e Cornelio me go jñanda c'e anxe. Cjanu o xipji:

—¿Pje pjëzhi, nu'tsc'e nin t'ecjañömü?

O ndünrü c'ua c'e anxe o mama:

—Rvā ē xi'ts'igö Mizhocjimi mä c'ägue. Na ngue jñ öttigue c'ü, 'ñe jñ unü o merio yo dya pje pë's'i. ⁵ Nudya rí chäjä o bëzo c'o ra ma a Jope ra ma siji 'na bëzo c'ü ni chjü e Simón Pedro. ⁶ Nuc'ü, je oxü cja o ngumü 'na bëzo c'ü xo ni chjü e Simón c'ü corti o xipjadü o animale. C'e ngumü järä a squina cja nezapjü. Ra xi'ts'i e Simón Pedro pje ni jyodü rí tsjague, eñe c'e anxe va xipji e Cornelio.

⁷ O ma c'ua c'e anxe c'ü mi ñavi e Cornelio. Nuc'ua e Cornelio o ma't'ü c'ua yeje c'o o mbëpji, 'ñeje 'na c'o tropa c'ü mi teñe angueze, c'ü xo mi sü Mizhocjimi. ⁸ O xipjiji

texe c'o vi mama c'e anxe, cjanu o ndäji c'ua o möji a Jope.

⁹ C'ü na ye nu pa 'ma ya vi zünü jñisiarü, mi pöji cja 'ñiji ya mi ngue ro zät'äji a Jope. E Pedro o ndes'e a xes'e cja sotea cja c'e ngumü nu ja mi oxü, o dyötü Mizhocjimi. ¹⁰ Nuc'ua cjanu o zant'a, mi ne o xëdyi. 'Ma ma ät'äji o jñönü, mi sö e Pedro nza cja c'ü dya cja mi bübü cja c'e sotea, mi sö nza cja 'ma ro nguinch'i 'na t'ji. ¹¹ O jñanda ya vi xogü a jens'e. Cjanu o jñanda nza cja 'na manta c'ü me na nojo c'ü vi 'ñeje a jens'e o säja a jömü. O jñetse nza cja c'ü cjó c'o mi pënc'h'i nza nziyo squina. ¹² Cja c'e manta mi cã'ã o c'ijmi 'ñe o s'ü, 'ñe c'o pje nde ma animale c'o bübü nziyo o ngua. ¹³ Nuc'ua e Pedro o dyärã 'na jña c'ü vi 'ñeje a jens'e c'ü o mama:

—Nu'tsc'e Pedro, böbü rí pöt'ügue 'na yo animale rí sa.

¹⁴ O ndünrú c'ua e Pedro o mama:

—Iyö, in Jmuts'ügö, dya ra sö. Nunca rí sagö o ts'ingue c'o na s'o c'o mama in leygue c'ü dya rá sagöjme, eñe e Pedro.

¹⁵ O ndünrú c'ua c'ü mi zopjü e Pedro, o mama:

—Dya rí mangue na s'o nu c'ü ya ró tjintscö, eñe Mizhocjimi.

¹⁶ Jñi vez va xipjiji a cjanu e Pedro. Y jñi vez va ndünrú a cjanu. Nuc'ua c'e manta cjanu o nguins'i c'ua a jens'e nu ja vi 'ñeje. ¹⁷ E Pedro me mi cjiñi o mü'bü pje mi ne ro mama c'o vi jñanda. Jo nu säja c'ua cja c'e ngoxtji c'o bëzo c'o vi 'ñeje cja e Cornelio. Na ngue ya vi tsjaji t'önü ja mi bübü o ngumü e Simón. ¹⁸ O zenguatëji c'ua, cjanu o tsjaji t'önü cjo mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi chjü e Simón Pedro. ¹⁹ 'Ma mi cjiñi e Pedro pje mi ne ro mama c'o vi jñanda, o ña c'ua o Espiritu Mizhocjimi o xipji:

—Cja säja jñi bëzo c'o va ë jonc'ü. ²⁰ Dyagü cja ne sotea rí möji co anguezeji. Dya rí yembeñe; nutscö ró täcjö o ëjẽ c'o, embeji e Pedro.

²¹ O dagü c'ua e Pedro nu ja c'o ma böbü c'o bëzo c'o vi 'ñeje cja e Cornelio, cjanu o xipjiji:

—Nguetscö in jongüji. ¿Pje vi 'ñecjeji?, embeji.

²² Anguezeji o mamaji:

—O ndäcöjme 'na bëzo c'ü ni chjü e Cornelio c'ü manda o tropa. Nuc'ü, sü Mizhocjimi y cja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo. Texe yo in menzumügeji a Israel mamaji c'ü cja na jo c'e bëzo. Mizhocjimi o ndäjä 'na o anxe o ma zopjü e Cornelio. O xipji c'ü ro ndäcöjme rá ë sints'ijme rá mö o ngumü, ngue c'ua rí zopjüge. Angueze ra dyärã c'o rí xipjigüe, eñe c'o bëzo va xipjiji e Pedro.

²³ Nuc'ua e Pedro o xipji c'o bëzo o cjogüji cja c'e ngumü o ziji o xëdyi. Y o oxüji. Nuc'ua c'ü na jyas'ü, e Pedro o möji c'o bëzo. Xo möji ja nzi c'o cjuarma c'o mi cãrã a Jope.

²⁴ C'ü na jñi nu pa, o zät'äji a Cesarea. E Cornelio ya ma te'be anguezeji; ya vi mbita c'o o dyoji 'ñe c'o mi päräji. Nuc'o, ya ma cãji nu. ²⁵ 'Ma mü o zät'ã e Pedro 'ñe c'o mi pöji cja o ngumü e Cornelio, o mbedye c'ua e Cornelio o recibido e Pedro. O ndünñjömü cja o jmi, nza cja 'ma ro ma't'ü Mizhocjimi. ²⁶ Nuc'ua e Pedro o pënc'h'i o dyë o bö'bü. O xipji:

—Böbü. Dya pje pjëtscö, xo rí ntejtögö nza cjatsc'e.

²⁷ O cjogüvi c'ua mi ñavi. E Pedro o jñanda ya vi jmurü na puncjü o nte. ²⁸ Cjanu o xipjiji:

—In pärägueji nutscöjme rí menzumüjme a Israel, dya sö rá dyocjöji nu'tsc'ëji dya in menzumüji a Israel, ni rá cjogüjme cja in nzungueji rá ñaji. 'Ma jiyö, 'na ra pëgazüjme c'o na s'o. Pero o jñtscö Mizhocjimi c'ü dya cja rá mangö cjó na s'o. ²⁹ Nguec'ua 'ma mü o ma xitsi yo bëzo ro ëcjöjme yo, dya ró mangö: "Iyö", ro 'ñeñe. Nu'tsc'e Cornelio, xitscö pje vi chãjä o ma sizgö yo, eñe e Pedro.

³⁰ O mama c'ua e Cornelio:

—Ya sö nziyo pa, mi ötögö Mizhocjimi y mi mbempje. Ya vi zünü jñi c'ü nzãh. O ë c'ua 'na bëzo o ë böbü in jmgö. Mi je'e o bitu c'o me mi juëns'i. ³¹ O xitsi: "Nu'tsc'e Cornelio, Mizhocjimi o dyã'tc'ã c'o in ötü. Angueze pärã c'ü in cja, in unü o merio yo dya pje pë's'i", enze. ³² Xo xitsi: "Rí chãjä o bëzo c'o ra ma a Jope ra ma siji 'na bëzo c'ü ni chjü e Simón Pedro. Nuc'ü, je oxü cja o ngumü 'na bëzo c'ü xo ni chjü e Simón, c'ü corti o xipjadü o animale. C'e ngumü jãrã a squina cja nezapjü", enzgö c'e bëzo c'ü ró janda. ³³ Nguec'ua ixtó täjä yo o ma sits'i. Pöcjü i 'ñeje. Rí cãrãjme a jmi Mizhocjimi rí texejme, rí ne rá äräjme c'o o j'it's'i rí xitscöjme.

Discurso de Pedro en la casa de Cornelio

³⁴ Nuc'ua e Pedro o zopjü c'o nte o xipjiji:

—Dyärãji na jo. Nudya, rí pärägö Mizhocjimi dya juajnü cjó ra s'iya; ix na cjuana s'iya texe yo nte. ³⁵ Zö ja menzumü 'na nte, pero 'ma ra zü Mizhocjimi 'ñe ra tsja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo, nu'ma, ra mãpä Mizhocjimi 'ma c'o. ³⁶ Mizhocjimi o ndäjä e Jesucristo o ë zocüjme nutscöjme rí menzumüjme a Israel. O xitscöjme ja rgã sö ra mãjä in mü'büji rí texeji, dya pje rá mbeñeji. Na ngue e Jesucristo ngue in Jmgöji zö ja nde rí menzumüji. ³⁷ In pärägueji e Juan mi zopjü c'o nte mi jichiji co ndeje. Nuc'ua e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret, mi nzhodü a Galilea mi zopjü c'o nte. Xo 'ñe a Judea. ³⁸ Mizhocjimi o 'ñeme e Jesús o zopjü c'o nte. O Espiritu Mizhocjimi c'ü mi bübüvi, o unü o poder. Nguec'ua mi pjös'ü c'o nte, y mi jocü c'o vi zürü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo.

Na ngue Mizhocjimi mi búbü co angueze. ³⁹Nutscöjme rí apóstolejme ró jandajme c'o o tsja e Jesús a Jerusalén, ñe texe yo ja cārā c'o in menzumügöjme a Israel. Nuc'ua o ndät'äji e Jesús cja ngronsi va mbö't'üji. ⁴⁰Pero c'ü na jñi nu pa, Mizhocjimi o tsjapü o te. Cjanu o jizhi c'ü ya vi tetjo. ⁴¹Pero dya texe yo nte o jñanda 'ma mü o te. Nguetscöjme ró jandajme. Na ngue o juancüjme Mizhocjimi rá xipjijme yo nte. 'Ma ya vi te e Jesús, ró sigöjme o xédyi angueze. ⁴²O xitscöjme e Jesús rá zopjüjme yo nte, rá xipjijme c'ü ngueje angueze c'ü o ñeme Mizhocjimi ra jñünpü nguenda c'o ya rguí ndü ñe c'o xe ri cārā. ⁴³Texe c'o profeta o mamaji ja ga cja e Jesús. O mamaji 'ma cjó c'o ra ñench'e o mü'bü c'ü, ra perdonaoji 'ma c'o na s'o c'o vi tsjaji, eñe e Pedro.

Reciben el Espíritu Santo los que no son de Israel

⁴⁴'Ma xe mi ña e Pedro, 'nango ëjë c'ua a jens'e o Espíritu Mizhocjimi o ë búbü cja o mü'bü c'o mi ärä c'o jña. ⁴⁵C'o vi ëji e Pedro cja o ngümü e Cornelio, ya mi creoji e Jesucristo. Anguezeji xo mi menzumüji a Israel. Nguec'ua 'ma o ëjë o Espíritu Mizhocjimi, me go nguñijiji cjanu o mamaji:

—¿Cjó ro mama ro unü o Espíritu Mizhocjimi yo dya menzumü a Israel?, eñeji.

⁴⁶O mbārāji c'ü vi ñeje o Espíritu Mizhocjimi, na ngue o dyārāji c'o nte mi ñaji nan'ño idioma; xo mi mamaji c'ü me na nojo Mizhocjimi ñe me na jo. O mama c'ua e Pedro o xipji c'o o menzumüji:

⁴⁷—Na jo ra j'i' yo; dya sö rä c'a's'üji. Na ngue Mizhocjimi o unü o Espíritu anguezeji, ja c'o nzi va dyacöji, eñe.

⁴⁸Nuc'ua e Pedro o xipji c'o nte c'o dya mi menzumü a Israel ro jiji, na ngue xo ñench'e o mü'büji e Jesús c'ü in Jmugöji. Nuc'ua anguezeji o xipjiji e Pedro c'ü ro mimi ja nzi pa co anguezeji.

11

Informe de Pedro a la iglesia de Jerusalén

¹C'o apóstole c'o mi cārā a Judea ñe c'o ñaja cjuarma, o mbārāji c'ü vi creo o jña Mizhocjimi c'o dya mi menzumü a Israel. ²Cārā a Jerusalén c'o mama ni jyodü rá circuncidaoji. 'Ma mü o nzhogü e Pedro a Jerusalén, anguezeji o huénch'iji c'ua e Pedro. ³O xipjiji:

—¿Jenga j tsjogü o ngümü c'o dya in menzumüji j siji o xédyi? Maco dya circuncidao c'ü, embeji e Pedro.

⁴O ndünrü c'ua e Pedro o xipjiji texe ja va cja. O mama:

⁵—Mi búbügö cja c'e jñiñi a Jope. 'Na nu pa mi ötügö Mizhocjimi. Nuc'ua ró sö nza cja c'ü dya cja mi búbü, nza cja 'ma ro cjinch'i

'na t'jli. Ró janda c'ü mi nza cja 'na manta c'ü ma nojo. O jñetse nza cja c'ü cjó c'o mi pënch'i nza nziyo squina. Vi ñeje a jens'e o säjä a jömü cja in jmigö. ⁶'Ma ró janda na jo cja c'e manta, ró janda o c'ijmi ñe o s'ü ñe o animale c'o na sate, ñe c'o ñaja animale c'o búbü nziyo o ngua. ⁷Nuc'ua ró ärägö 'na jña c'ü o mama: "Nuc'ua Pedro, búbü rí pö't'ügue 'na yo animale rí sa", enzgö c'e jña. ⁸Nuc'ua ró tjünrügö ró xipji: "Iyö, in Jmuts'ügö, dya ra sö. Nunca rí sagö o ts'ingue c'o na s'o c'o mama in leygue c'ü dya rá sagöjme", rí embegö. ⁹Nuc'ua c'e jña c'ü vi ñeje a jens'e, o xitsi c'ua na yeje: "Dya rí mangue na s'o c'ü ya ró tjintscö", enzgö Mizhocjimi. ¹⁰Jñi vez va xitscö a cjanu. Y jñi vez rvä tjünrü a cjanu. Nuc'ua c'e manta cjanu o nguins'i c'ua a jens'e nu ja vi ñeje. ¹¹Nuc'ua jo nu zät'ä c'ua jñi bëzo cja c'e ngümü nu ja mi bünç'ö. Vi ñeji a Cesarea o ë zinzgöji. ¹²O xitsi o Espíritu Mizhocjimi ro möjme c'o bëzo, dya ro yembeñe. Xo ñe yo ñanto cjuarma, xo ró möcjöjme yo. 'Ma ró sät'äjme, ró cjogüjme cja o ngümü c'e bëzo c'ü vi ndäjä c'o o ma a Jope o ma sigö. ¹³Nuc'ua c'e bëzo o xitscöjme c'ü vi jñanda 'na anxe cja o ngümü. C'e anxe o zopjü o xipji: "Rí chäjä c'o ra ma a Jope ra ma siji e Simón Pedro. ¹⁴Ra xi'ts'i ja rgui salvague, ñe texe yo cārā in nzungue", eñe c'e anxe va xipji c'e bëzo. ¹⁵'Ma ró zopjügö c'o mi cārā c'e ngümü, 'nango ëjë c'ua o Espíritu Mizhocjimi o ë búbü cja o mü'büji, ja c'o nzi va ëjë cja in mü'bügöji 'ma ot'ü 'ma mi cārägöji va. ¹⁶Ró mbeñe c'ua c'e jña c'ü vi mama e Jesús c'in Jmugöji. O mama: "E Juan mi jichi yo nte co ndeje. Pero ra zädä 'ma ra ëjë o Espíritu Mizhocjimi ra ë búbü cja in mü'büji", eñe e Jesucristo.

¹⁷O sido o ña e Pedro o mama:

—Mizhocjimi o unüji o Espíritu anguezeji 'ma o ñench'e o mü'büji e Jesucristo c'in Jmugöji, ja c'o nzi va dyacöji 'ma ró ench'e in mü'bügöji c'ü. ¿Cjó nguetscö c'ü dya ro ätägö Mizhocjimi c'ü dya ro cjogü cja o ngümü c'e bëzo?, eñe e Pedro.

¹⁸C'o nte c'o vi huénch'i e Pedro, 'ma mü o dyārā c'o mi mama, go juemeji. Cjanu o mamaji:

—Me na jo Mizhocjimi. Xo unü c'o dya menzumü a Israel ra dyārāji o jña. Nguec'ua 'ma ra jyéziji c'o na s'o ra nzhogü o mü'büji, ra búbütjoci co Mizhocjimi.

La iglesia de Antioquía

¹⁹'Ma mü o pjat'üji o ndojo e Esteban, o mbürü o tsjapüji o sufre c'o mi creo e Jesucristo. Nguec'ua o c'ueñeji o möji cja c'o ñaja jñiñi. Búbü c'o o ma hasta cja c'e país a Fenicia, ñe c'e país a Chipre, ñe c'e jñiñi a Antioquía. Mi xipjiji o jña e Jesucristo c'o nu menzumüji c'o mi cārā nu. Pero c'o dya mi

menzumü a Israel, dya mi xipjiji c'o. ²⁰ Mi cārā a Antioquia c'o vi 'ñeje a Chipre 'ñe a Cirene. 'Ma mü o sāji nu, o mbürü o zopjüji c'o mi ña griego c'o dya mi menzumü a Israel, o xipjiji o jña e Jesucristo c'ín Jmugöji. ²¹ Mizhocjimi o mbös'ü anguezeji o zopjüji na jo c'o nte. Nguec'ua c'o dya mi menzumü a Israel, na puncjü c'o o jyēzi c'o mi creoji, o 'ñenche' o mü'büji e Jesucristo c'ín Jmugöji.

²² C'o cjuarma c'o mi cārā a Jerusalén, o mbārāji c'ü vi creo c'o dya mi menzumü a Israel. Nguec'ua o ndāji e Bernabé o ma a Antioquia. ²³ 'Ma mü o zāt'ā, me go mājā. Na ngue o unü ngüenda Mizhocjimi vi intsijimi na puncjü c'o nte. Nuc'ua cjanu o xipjiji sido ro 'ñejmeji co texe o mü'büji e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. ²⁴ Ma jonte e Bernabé. Mi cja ja c'o nzi ma 'ñünbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi. Y mi creo e Jesucristo co texe o mü'bü. Nguec'ua 'ma mü o zopjü c'o nte, na puncjü c'o o 'ñenche' o mü'bü e Jesucristo c'ín Jmugöji.

²⁵ Nuc'ua e Bernabé o mbedye a Antioquia cjanu o ma c'ua a Tarso o ma jyodü e Saulo. ²⁶ 'Ma o chöt'ü, o siji a Antioquia. O mezhevi 'na cjē nu, mi zopjüvi c'o cjuarma y mi jíchivi o 'ñiji e Cristo na puncjü o nte. Je ngue a Antioquia c'ü o mbürü o xiji cristiano c'o mi enche' o mü'bü e Jesucristo.

²⁷ 'Ma mi bübü a Antioquia e Bernabé 'ñe e Saulo, o ējē ja nzi c'o mi profeta c'o vi 'ñeje a Jerusalén. ²⁸ 'Na c'o profeta mi chjü e Agabo. O Espiritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü. Nguec'ua o böbü nu ja mi jmurü c'o cjuarma, o mama c'ü ro ējē 'na tjiimi ro sufrejē texe cja c'o país. O zādā c'e jña 'ma mi manda e Claudio. ²⁹ Nguec'ua c'o cjuarma c'o mi cārā a Antioquia o ñaji o mamaji c'ü ro mbenpeji o merio c'o cjuarma c'o mi cārā a Judea. C'ü ro sō nzi 'naja, ro mbös'üji c'o. ³⁰ Nuc'ua 'ma o jmutüji c'o merio, cjanu o ndāji c'ua e Bernabé 'ñe e Saulo o jñünüvi c'o merio o ma zopcüvi c'o mi pastor cja c'o cjuarma a Judea.

12

Muerte de Jacobo y encarcelamiento de Pedro

¹ C'o pa c'o, mi rey e Herodes. O manda o ma zürüji ja nzi c'o mi ma't'ü e Jesucristo, o tsjapü o sufrejē. ² O manda o mbö't'üji co tjēdyi e Jacobo c'ü mi ngue o cjuarma e Juan. ³ Nguec'ua me co mājā c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi creo e Jesucristo. O unü ngüenda e Herodes c'ü me mi mājē; nguec'ua xo manda o ma zürüji e Pedro. Mi ngue c'o pa 'ma mi siji o tjömēch'i c'o dya mi bāns'ä. ⁴ 'Ma o zürüji e Pedro, o manda e Herodes o pant'aji a pjörü. O manda c'ua dieciseis o tropa ro mbörüji e Pedro; ro pēpji nziyo tropa, cja rrü cambiaji c'ua. O nguijñi

e Herodes, 'ma ro nguarü c'e mbaxua c'ü ni chjü Pascua, ro jñünpü ngüenda e Pedro cja jmi c'o nte, cja rrü manda ro mbö't'üji. ⁵ Nguec'ua mi pjörüji na jo e Pedro. Pero c'o cjuarma c'o mi cārā a Jerusalén sido mi ötü Mizhocjimi co texe o mü'büji, c'ü ro mbös'ü na puncjü e Pedro.

Dios libra de la cárcel a Pedro

⁶ 'Na nu xömü 'ma ma bübü e Pedro a pjörü, mi 'nün't'ü o cadena nzi 'na o dyē. Y cada lado mi bübü 'na tropa c'ü xo mi tjün't'ü o dyē c'o cadena. Ma jji e Pedro. Xo mi bübü yeje tropa c'o mi pjörü cja o ngoxtji c'e pjörü. C'ü na jyas'ü, e Herodes ro jñünpü ngüenda e Pedro cja jmi c'o nte. ⁷ C'e xömü 'nango jñetse 'na o anxe Mizhocjimi. Y me go jya's'ü cja c'e cuarto. C'e anxe o 'ñünbü o ximatjü e Pedro ngue c'ua o zö. Nuc'ua c'e anxe cjanu o xipji:

—Ixtí ñanga, embeji e Pedro.

Nuc'ua c'o cadena c'o mi 'nün't'ü o dyē, o ndögü c'ua. ⁸ Nuc'ua c'e anxe cjanu o xipji e Pedro:

—Nzünt'ü in mbünt'ü, chin'ch'i in mbäcua.

O tsja c'ua e Pedro ja c'o nzi va mama c'e anxe. Nuc'ua c'e anxe cjanu o xipji:

—Chējē in bitu cja rrü 'ñeje. Rá ot'ügö, rí bēpjague.

⁹ O mbedye c'ua e Pedro mi bēpja cja c'e anxe. Dya mi pārā cjo ix na cjuana mi pedye cja c'e pjörü. Mi sō nza cja 'ma ro nguinch'i 'na t'jji. ¹⁰ O cjögüvi yeje ngoxtji nu ja xo mi pjörü o tropa. Cjanu o zāt'ävi cja c'e ngoxtji de t'ēzi c'ü mi mbedyeji a tji. C'e ngoxtji o xogütsjē c'ua. O mbedyevi c'ua o caminaovi 'na calle. 'Nango ojto c'ua c'e anxe, ja mi 'natsjē e Pedro. ¹¹ Nuc'ua cjanu o mbārā c'ua e Pedro c'ü na cjuana vi mbedye cja c'e pjörü. Cjanu o mama c'ua:

—Nudya, rí pārägö Mizhocjimi o ndājā c'ü o anxe o ē 'ñevgue libre. Nguec'ua dya ro tsjacügö e Herodes ja c'o nzi ga ne c'o ín menzumügö c'o dya creo, eñe.

¹² 'Ma mü o mbārā e Pedro c'ü na cjuana vi mbedye libre, cjanu o ma c'ua cja o ngümü e María c'ü nu nana e Juan c'ü xo mi chjü Marcos. Nujnu, mi jmurü na puncjü o cjuarma mi ötüji Mizhocjimi. ¹³ 'Ma mü o zāt'ā e Pedro cja c'e ngümü, o toca cja c'e ngoxtji. O mbedye c'ua 'na xunt'i cja c'e patio o ma dyärä cjö mi ngue. C'e xunt'i mi chjü e Rode. ¹⁴ C'e xunt'i o mbätpä o jña e Pedro 'ma mü o zenguete, pero dya xopcü c'e ngoxtji. Na ngue me go mājā. Cjanu o cjuan'di o cjögü a mbo, o ma xipji c'o ma cā nu:

—E Pedro böbü cja ngoxtji, embeji c'o.

¹⁵ O ndünrü c'ua anguezeji o mamaji:

—Nu'tsc'e in locague, eñeji.

O mama c'ua c'e xunt'i:

—Iyö. Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, embeji c'o. Anguezeji cjanu o mamaji:

—Iyö, dya ngue. Pe ngueje c'e anxe c'ü pjörü c'ü, eñeji.

¹⁶ E Pedro sido mi toca cja c'e ngoxtji. Nuc'ua c'o ma cã a mbo, cjanu o ma xopcüji c'e ngoxtji. 'Ma mü o jñandaji c'ü mi ngue e Pedro, me go nguiññji c'ua o mamaji:

—Pärã, ñja va mbedye a pjörü nu?

¹⁷ Nuc'ua e Pedro cjanu o tsja c'ua o seña co o dyë ro ngo't'ü o neji. Cjanu o xipjiji ja va ñeme libre Mizhocjimi angueze. Xo xipjiji:

—Nujoy, rí xipjigueji e Jacobo ñe c'o ñaja cjuarma, eñe.

Cjanu o mbedye c'ua, o ma c'ü 'na lugar.

¹⁸ C'ü na jyas'ü, me mi sü c'o tropa me mi pötü ma mamaji c'ü dya mi pärãji ja vi ma e Pedro. ¹⁹ Nuc'ua e Herodes o ndãjä c'o o ma jyodü e Pedro, pero dya chõt'üji. Nguec'ua o tsjapü t'önü c'o tropa c'o mi pjörü e Pedro, cjanu o manda o mbö't'üji c'o. Cjanu o mbedye a Judea o ma a Cesarea o ma mimi nu.

La muerte de Herodes

²⁰ E Herodes me mi ünübü c'o mi menzumü a Tiro ñe a Sidón. Nguec'ua anguezeji mi jodüji ja rvã jo'tp'üji c'ü. Na ngue c'o mi siji, mi tömüji cja c'e pais nu ja mi manda e Herodes. Mi bübü 'na bëzo c'ü mi pjëzhi na nojo cja o palacio e Herodes. Nuc'ü, mi chjü e Blasto. C'o mi cãrä a Tiro ñe a Sidón o möji cja e Blasto o ma ngö't'üji o merio o xipjiji:

—Pjöxcüjme rá jo'tp'ügöjme ne rey Herodes, embeji.

Nguec'ua e Blasto cjanu o ma cja e Herodes o ma xipji c'ü mi ne c'o mi menzumü a Tiro ñe a Sidón ro ñaji e Herodes. ²¹ Nuc'ua e Herodes o mbã's'ã 'na pa, c'ü ro ñaji c'o mi menzumü a Tiro ñe a Sidón. 'Ma mü o zädã c'e pa, e Herodes o jye'e c'o me na zö, na ngue mi rey. Cjanu o ndägã cja c'ü o silla c'ü xiji trono. Cjanu o zopjü c'o nte. ²² Nuc'ua c'o nte chaque o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Nu na ña'a, dya nte nu, Mizhocjimi nu, eñeji.

²³ E Herodes o jyëzi c'o nte o ma't'üji angueze. Dya mama:

—Dya rí matcögöji; nguextjo Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e rí ma't'üji, ro ñeñe.

Nguec'ua o ëjë 'naja o anxe Mizhocjimi o ë tsjapü o zö'dyë e Herodes, o ngã'ã o dyoxü a mbeme. C'o dyoxü o zapü a mbo o pjeme; dya mezhe o ndü.

²⁴ Xe na puncjü o nte c'o o dyärã o jña Mizhocjimi o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo.

²⁵ E Bernabé ñe e Saulo, 'ma o ma unüvi c'o merio c'o cjuarma a Judea, cjanu o mbedyevi a Jerusalén o nzhogü o mëvi a Antioquia mi sivi e Juan c'ü xo mi chjü Marcos.

13

Bernabé y Saulo comienzan su trabajo misionero

¹ C'o cjuarma c'o mi cãrä a Antioquia, mi bübü c'o mi profeta ñe c'o mi xöpüte mi jizhiji o jña Mizhocjimi. Mi ngue e Bernabé, ñe e Simón c'ü mi xiji Negro, ñe e Lucio c'ü mi menzumü a Cirene, ñe e Manaén c'ü junto va tevi e Herodes c'ü mi manda a Galilea, ñe e Saulo. ² 'Na nu pa, mi ma't'üji Mizhocjimi y mi mbempjeji. Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi o ña c'ua o xipjiji:

—Ya ró juajnügö e Bernabé ñe e Saulo ra mbëpquivi. Ixtí chãgueji ra ma tsjavi c'e bëpji, embeji c'o.

³ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o ma't'üji Mizhocjimi ñe o mbempjeji, cjanu o ñe's'eji o dyëji e Bernabé ñe e Saulo. Cjanu o ndãji ro mëvi cja c'o ñaja jñiñi ro ma mbëpivi Mizhocjimi.

Los apóstoles predicán en Chipre

⁴ Ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü o ndãjä e Bernabé ñe e Saulo. Nuc'ua anguezevi cjanu o zidyivi e Marcos o möji c'ua a Seleucia. Nuc'ua o mbedyeji nu, o möji c'ua cja 'na barco o zãt'ãji cja c'e isla c'ü ni chjü a Chipre c'ü bübü a nde cja c'e ndeje. ⁵ O zãt'ãji a Salamina c'ü tsja a Chipre. Nuc'ua cjanu o möji c'ua cja c'o nintsjimi c'o bübü a Chipre nu ja ma't'ü Mizhocjimi c'o menzumü a Israel. E Bernabé ñe e Saulo o zopjüvi c'o mi jmurü nu, o xipjiji o jña Mizhocjimi. Mi dyo- oji e Marcos ngue c'ua ro mbös'ü anguezevi. ⁶⁻⁸ Cja c'e isla a Chipre, mi gobernador o Sergio Paulo. Nuc'ü, mi pë's'i na puncjü o pjeñe. Mi dyojui e Sergio Paulo 'na bëzo c'ü mi menzumü a Israel c'ü mi cëro. Nuc'ü, mi chjü e Barjesús. Xo mi xiji e Elimas. Nuc'ü, mi cjapü mi ña o jña Mizhocjimi, pero dya ma cjuana. E Bernabé ñe e Saulo ñe e Marcos o zãt'ãji texe cja c'o jñiñi cja c'e isla a Chipre. 'Ma mü o zãt'ãji cja c'e jñiñi a Pafos, nuc'ua e Sergio Paulo o zojnü c'ua anguezeji. Na ngue me mi ne ro dyärã o jña Mizhocjimi. 'Ma mü o ña e Bernabé ñe e Saulo, dya go ne e Elimas. Me mi jodü ja rvã ts'a's'ü, ngue c'ua c'e gobernador dya ro creo o jña Mizhocjimi c'o mi mama e Bernabé ñe e Saulo. ⁹ Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi o 'ñünübü o mü'bü e Saulo c'ü xo ni chjü e Pablo, me go jñanda e Elimas. ¹⁰ Cjanu o xipji:

—Nu'tsc'e in cjapü in jichi yo nte, pero me na s'o c'o in cjague. In onpügue yo nte in xipjiji c'o dya cjuana. O t'its'ü e Satanás c'ü dya jo, in cjague o bëpji c'ü. In nague na ü texe c'o na jo. Me na jo o 'ñiji Mizhocjimi, pero nan'ño gui jichigue yo nte in xipjiji c'o dya cjuana. ¹¹ Dyärã. Ra castigaots'ügue dya Mizhocjimi ra tsja c'ü rí ndëzhögue. Ra

mezhe ja nzi o pa, dya rí jñanda o jya's'ü e jyarü, eñe e Pablo.

Nuc'ua o bēxōmü o ndö e Elimas, dya cja mi janda. Nguec'ua mi örü cjó ro pēnchp'i o dyē ro ngüjnü. ¹² Ma mü o jñanda c'e gobernador ja va ndēzhö e Elimas, me go nguijnü c'ua:

—Nunca rí janda a cjanu. Me na zēzhi o jña Mizhocjimi, eñe.

Nguec'ua o ñench'e o mü'bü e Jesucristo.

Pablo y Bernabé en Antioquia de Pisidia

¹³ Nuc'ua e Pablo ñe c'ö mi dyoji, cjanu o ndes'ēji c'ua cja ña barco o mbdeyēji a Pafos o möji c'ua a Perge c'ü tsja cja c'e estado de Panfilia. Ma mü o zät'āji nu, nuc'ua e Juan Marcos o jyanbüji co anguezevi, o nzhogü o ma c'ua a Jerusalén. ¹⁴ Nuc'ua e Pablo ñe e Bernabé o mbdeyēvi a Perge o mëvi c'ua a Antioquia c'ü bēxtjo cja c'e estado de Pisidia. Nuc'ua c'e pa 'ma mi sōya c'ö mi menzumü a Israel, o mëvi cja c'e nintsjimi, cjanu o mimivi c'ua. ¹⁵ Cjanu o bōbü c'ua na c'ü o xörü o jña Mizhocjimi. O xörü na pasaje cja c'ö ley c'ö o dyopjü e Moisés, ñe na pasaje c'ü o dyopjü c'ö profeta. Nuc'ua c'ö mi manda cja c'e nintsjimi, cjanu o mandaji 'naja c'ü o ma xipji e Pablo ñe e Bernabé:

—Mi cjuarmats'ügövi, 'ma in jünguevi 'na jña, xitscōjme, embeji c'ö.

¹⁶ Cjanu o bōbü c'ua e Pablo o tsja o seña co o dyē c'ü dya cjó ro ña. Cjanu o mama:

—Nu'tsc'ēji in menzumüts'ügöji a Israel, ñetsc'ēji dya in menzumüji a Israel pero in süji Mizhocjimi, dyärāji na jo c'ü rá xi'tsc'ōji. ¹⁷ Mizhocjimi o juajnú c'ö in mboxatitaji nutscōji rí menzumüji a Israel, o tsjapüji o nte. 'Ma mi cārā anguezeji a ma a Egipto, Mizhocjimi o intsjimi anguezeji, guec'ua va ngārāji na puncjü. Nuc'ua o pjongüji libre cjanu o möji c'ua, na ngue me na zēzhi angueze. ¹⁸ O mezhe c'ua cuarenta cjē mi pjörü Mizhocjimi anguezeji 'ma mi nzhodüji cja c'e majyadü. Zö mi cjaji c'ö na s'ö, pero Mizhocjimi mi pēsp'iji paciencia anguezeji. ¹⁹ Mizhocjimi o chjotü c'ö siete raza c'ö mi cārā a Canaán. Cjanu o unü a Canaán c'ö in mboxatitagöji o tsjapü o cja. ²⁰ O mezhe cuatro ciento cincuenta cjē va ñeme Mizhocjimi c'ö mi cja juesi cja c'ö nte, hasta e Samuel c'ü mi bēpja juesi, c'ü xo mi profeta. ²¹ O mezhe c'ua, c'ö in mboxatitaji o dyötüji Mizhocjimi ro ñeme 'naja anguezeji c'ü ro tsja rey. O ñeme c'ua e Saúl c'ü mi t'i cja e Cis, ñe mi mboxbēche cja e Benjamín. O mezhe cuarenta cjē c'ü mi rey, mi manda cja c'ö in mboxatitaji. ²² Nuc'ua Mizhocjimi dya cja jyēzi xe ro manda e Saúl; o ñeme c'ua e David o tsja rey. O mama Mizhocjimi: "E David c'ü nu t'i e Isaí, me rí mápägö c'ü; rí janda ätcägö c'ü. Ra tsja ja c'ö nzi rgá negö",

eñe Mizhocjimi. ²³ O mama Mizhocjimi c'ü ro ñeme 'na c'ö o mboxbēche e David ro ñe ñevguegöji libre nutscōji rí menzumüji a Israel. Ya tsja Mizhocjimi ja c'ö nzi va mama, o ndājā 'naja c'ü o ñe ñevgueji libre cja c'ö na s'ö c'ö rí cja. Nuc'ü, ngueje e Jesús. ²⁴ Ante c'ü ro zopjü e Jesús c'ö nte, e Juan ya mi pēpi Mizhocjimi. Mi zopjü c'ö in menzumügöji mi xipjiji ro jyēziji c'ö na s'ö, ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. ²⁵ E Juan, 'ma ya mi ngue ro nguarü c'ü mi pēpi Mizhocjimi, o xipji c'ua c'ö nte: "In pēzhgueji nguetscö c'ü o mama Mizhocjimi ra ñe ñempc'ēji libre, pero dya nguetscö; ngue c'ü cja va ējē. Bübü o mbēpji c'ö xāpcā o mbācua c'ü nu lamu ga mbös'ü. Nutscö, dya pje pjētscö rá pjösc'ö a cjanu c'ü cja va ējē. Na ngue angueze me na nojo na puncjü; nutscö, dya pje ni muvüzögö", eñe e Juan.

²⁶ O sido o ña e Pablo o mama:

—Rí zo c'öji nu'tsc'ēji in menzumüts'ügöji a Israel, o mboxbēchezüji e Abraham. Xö rí zo c'öji nu'tsc'ēji dya in menzumüji a Israel pero in süji Mizhocjimi. Mizhocjimi ne c'ü rí pāragueji ja rgá sö rí salvagueji in texeji. ²⁷ Ma müs o ējē e Jesús, c'ö ndamböcimi ñe c'ö ñaja c'ö pje mi pjēzhi, dya mi pārāji cjo vi ñeje cja Mizhocjimi. Ni xo rí ngue c'ö ñaja nte a Jerusalén dya xo mi pārāji. Dya unüji ngüenda cjo ya vi zādä o jña Mizhocjimi c'ö vi dyopjü c'ö profeta, maco chjüma'ma xabaro mi xörüji o jña Mizhocjimi. C'ö profeta o mamaji c'ü mi jyodü ro ndü e Jesús. Nguec'ua va zādä c'ö vi dyopjü c'ö profeta. ²⁸ Zö dya chö'tp'üji c'ü vi tsja na s'ö c'ü rví ndü, pero o dyötüji e Pilato c'ü ro manda ro mbö't'üji c'ü. ²⁹ Nguec'ua va zādä texe c'ö mi t'opjü cja o jña Mizhocjimi ja rvá tsjapüji e Jesús. Nuc'ua, bübü c'ö o ma ts'üpcü o cuerpo cja c'e ngronsi, cjanu o ma ngöt'üji cja 'na cueva. ³⁰ Zö ya vi ndü e Jesús, pero Mizhocjimi o tsjapü o te'e o bübütjo na yeje. ³¹ O mezhe c'ua ja nzi c'ü o jñetse e Jesús, o jñanda na puncjü o nte c'ü ya vi te. C'ö o jñanda, ngue c'ö mi nzhodüji e Jesús ante c'ü ro mbö't'üji. Mi nzhodüji ndeze 'ma o mbürü o zopjü c'ö nte a Galilea, hasta o zät'ā a Jerusalén. Nguec'ua zopjüji yo nte, xipjiji o te e Jesús.

³²⁻³³ 'Rí xi'tsc'öbe c'ü rguí mäjceji. Nu c'e jña c'ü o xipji Mizhocjimi c'ö in mboxatitagöji, ya zādä yo cjē yo rí cārägöji nutscōji o mboxbēchezüji c'ö. O tsjapü o te e Jesús ja c'ö nzi ga t'opjü cja Salmo dos. Je mama a cjava c'e Salmo: "Ixi ngue'tsc'e in Ch'itsc'ö. Ne pa dya, ró jizhi que nu'tsc'e in Ch'itsc'ö", eñe Mizhocjimi. ³⁴ Mizhocjimi xo mama: "Rá intsjimits'ü ja c'ö nzi rvá xipjigö e David." C'ü vi mama a cjanu Mizhocjimi, ngue c'ü ro tsjapü ro te e Jesús, c'ü dya ro dya'a o cuerpo. ³⁵ Nguec'ua mama a cjava c'ü 'na Salmo: "Rí pārägö c'ü dya

rí jyëzi ra dya'a ín cuerpogö. Na ngue i juancügö", eñe. ³⁶ E David o tsja rey cja c'o o menzumüji c'o mi ngue ín mboxatitagöji; o tsja ja c'o nzi va mama Mizhocjimi. Pero 'ma o ndü, o dyögüji a lado nu ja ya vi dyögüji c'o ín mboxatitaji. Cjanu o dya'a o cuerpo. ³⁷ Pero 'ma mü o ndü e Jesús, Mizhocjimi o tsjapü o te, dya go dya'a o cuerpo. ³⁸ Nguec'ua rí xi'tsc'öji nu'tsc'eji ín menzumüts'ügöji, ngueje e Jesús c'ü ra perdoants'üji ín nzhubüji c'o ín tüji. ³⁹ C'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, dya ra 'ñempc'eji libre cja c'o na s'o. Pero 'ma rí 'ñench'e ín mü'büji e Jesucristo, ra 'ñempc'eji libre texe cja c'o na s'o. ⁴⁰ Pjötüpüji na puncjü ngüenda. Na ngue 'ma dya rí 'ñench'e ín mü'büji e Jesucristo, ra zädä 'ma rí sufregueji ja c'o nzi va dyopjü c'o profeta. Je dyopjüji a cjava:

⁴¹ Nu'tsc'eji ín cjacüji burla. Pero jñant'maji, rá cjağö c'o me na nojo, c'ü dya rí creoji zö cjó ra xi'ts'iji.

Y rí mangueji: "¿Ja rgä sö ra zädä yo?"

Pero rí chüji, eñe Mizhocjimi.

⁴² Nuc'ua e Pablo 'ñe c'o mi dyoji, cjanu o mbedyeji c'ua cja c' e nintsjimi. C'o nte me go mamaji c'ua:

—Tsjacüjme favor rí 'ñejui ra chjün, rí ë yepe rí xitscöjme yo i xitsijme dya.

⁴³ 'Ma mü o nguarü c'e culto, na puncjü c'o mi menzumü a Israel c'o o ndeñe co e Pablo 'ñe e Bernabé. Xo 'ñe c'o dya mi menzumü a Israel pero mi ma't'üji Mizhocjimi, anguezeji xo na puncjü c'o o ndeñe co e Pablo 'ñe e Bernabé. Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé o zopjüvi c'ua anguezeji o xipjiji:

—Nu'tsc'eji rí sido rí dyätpäji o jña e Jesucristo. Ngueje c'ü o ndjä Mizhocjimi o ë mböxcüji.

⁴⁴ Nuc'ua c'ü na ye nu xabaro, o ë c'ua texe c'o mi cärä c'e jñiñi o ë dyäräji o jña Mizhocjimi. ⁴⁵ C'o mi menzumü a Israel, 'ma mü o jñandaji xo vi jmurü na puncjü o nte c'o dya mi menzumü a Israel, o sjéyaji c'ua na puncjü. O zadüji e Pablo o mamaji c'ü dya ma cjuana c'ü mi mama. ⁴⁶ Dya zü e Pablo 'ñe e Bernabé, o mamavi:

—Nu'tsc'eji rí menzumügöji a Israel, ngue'tsc'eji ot'ü ró xi'tsc'öbe o jña Mizhocjimi. Pero dya i ñeji. Nguec'ua, zö Mizhocjimi ne ra 'ñempc'eji libre cja c'o na s'o, pero dya sö. Na ngue dya ín creoji c'ü xi'ts'iji. Nguec'ua dya cja ra zo'c'öbe; rá zopjübe c'o dya ngue ín menzumügöji. ⁴⁷ Ngue c'ü o xitsibe Mizhocjimi. O mama a cjava:

Ró juan'c'ü rí zopjü yo nte yo dya menzumü a Israel yo cärä texe cja ne xoñijöümü, ngue c'ua ra salvaji ra bübü ín jya's'ügö cja o mü'büji, eñe Mizhocjimi.

A cjanu va mama e Pablo.

⁴⁸ C'o dya mi menzumü a Israel, 'ma mü o dyäräji c'o jña c'o o mama e Pablo, me go mäji o mamaji c'ü me na jo o jña Mizhocjimi. Bübü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesús. Nguec'ua o bübütojji co Mizhocjimi. Nuc'o, ngue c'o ya vi juajnü Mizhocjimi. ⁴⁹ Nuc'ua o jña e Jesucristo c'ín Jmugöji, o mamaji texe c'o jñiñi cja c'e estado. ⁵⁰ Nuc'ua c'o mi menzumü a Israel, o dyüt'üji c'o ndixü c'o pje mi pjëzhi cja c'e jñiñi c'o mi ma't'ü Mizhocjimi. Xo dyüt'üji c'o bëzo c'o pje mi pjëzhi. Nguec'ua o nuji na ü e Pablo 'ñe e Bernabé, cjanu o pjongüji nu. ⁵¹ Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé 'ma mü o mbedyevi nu, cjanu o jyä'bävi c'ua o jöümü c'o mi jäs'ä cja o mbäcuavi, ngue c'ua ro mbärä c'o mi menzumü nu, c'ü vi tsjaji c'o na s'o, dya recibidoji anguezevi. Cjanu o mëvi cja c'e jñiñi a Iconio. ⁵² C'o mi cärä a Antioquia c'o vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, zö mi nuji na ü c'o, pero o Espiritu Mizhocjimi me go 'ñünbü o mü'büji o tsjapüji me go mäji.

14

Pablo y Bernabé en Iconio

¹ 'Ma mi bübüvi e Pablo 'ñe e Bernabé a Iconio, o mëvi cja c'e nintsjimi nu ja mi pa c'o mi menzumü a Israel. O zopjüvi c'o nte ja c'o nzi ma zopjüvi cja c'o 'ñaja jñiñi. Nuc'ua na puncjü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. C'o o creo, mi cärä c'o mi menzumü a Israel; xo mi cärä c'o dya mi menzumü a Israel. ² C'o mi menzumü a Israel c'o dya go ne go creo, o dyüt'üji c'o dya mi menzumü a Israel. Nguec'ua va nguijñiji c'o na s'o, o nuji c'ua na ü e Pablo 'ñe e Bernabé. ³ E Pablo 'ñe e Bernabé o mezhe va mimivi a Iconio. Mi zopjüvi c'o nte, dya mi süvi. Mi xipjiji:

—Me s'iyats'üji e Jesucristo c'ü ín Jmugöji, mi eñevi.

Nguec'ua c'ü ín Jmugöji o unüvi poder o tsjavi c'o na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. Nguec'ua va mbäräji c'ü na cjuana c'o mi mama e Pablo 'ñe e Bernabé. ⁴ C'o mi cärä a Iconio, dya mi 'natjo o pjeñe ma nguijñiji. Mi cärä c'o mi teñe c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi ätpä o jña e Jesucristo; mi cärä c'o mi teñe c'o apostole c'o mi ngue e Pablo 'ñe e Bernabé. ⁵ Nuc'ua c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi ätä c'o apostole, cjanu o ma ñaji c'ua c'o pje mi pjëzhi cja c'e jñiñi. Xo ñaji c'o 'ñaja nte c'o dya mi menzumü a Israel. O mamaji c'ü ro tsjapüji burla c'o apostole, cja rrü pjat'üji o ndofo. ⁶⁻⁷ Pero e Pablo 'ñe e Bernabé o mbärävi. Nguec'ua o c'ueñe o mëvi c'ua a Lистра 'ñe a Derbe c'o tsja cja c'e estado de Licaonia. Nujnu, o zopjüvi c'o nte o xipjiji ja rvä sö e Jesús ro 'ñeme libre anguezeji cja c'o na s'o. Xo zopjüji c'o nte cja c'o 'ñaja jñiñi c'o bëxtjo mi chäji.

Apedrean a Pablo en Lистра

⁸ A Listra mi bübü 'na bëzo c'ü dya mi sö ro nzhodü, mi junrü a jö mü. Je ma cjanu ndeze 'ma o jmus'ü. ⁹ Nuc'ü, o dyärä mi ña e Pablo 'ma mi zopjü c'o nte. E Pablo o jñanda na jo c'e bëzo, o mbärä c'ü mi junt'ü o mü'bü c'e bëzo c'ü ro sö Mizhocjimi ro jocü. ¹⁰ Nguec'ua o ña c'ua na jens'e e Pablo o xipji c'e bëzo:

—Böbü dya, rí böbü derecho, eñe.

O böbü na zëzhi, cjanu o nzhodü c'ua. ¹¹ Na puncjü o nte c'o o jñanda e Pablo ja va jocü c'e bëzo. O mapjüji c'ua na jens'e o ñaji c'e jña Licaonia o mamavi:

—Nujyo, ngue yo ín ts'itagöji yo rí ma t'üji. O mbëzhi o nte nza czagjöji. O ëjui nu ja rí cärägöji o ë nugüji, eñeji.

¹² Cjanu o jñusp'üji c'ua ts'ita Júpiter e Bernabé. E Pablo, o jñusp'üji ts'ita Mercurio, na ngue mi ngue e Pablo c'ü mi zopjü c'o nte.

¹³ A tji cja o ngoxtji c'e jñiñi nu ja mi cjögüji, mi järä 'na templo nu ja mi ma t'üji e Júpiter. Nuc'ua c'ü mi mböcjimi cja c'o templo o siji o toro cja o ngoxtji c'e jñiñi. C'o toro ya vi ndepei o ndäjnä. C'e mböcjimi 'ñe c'o nte mi ne ro mbö't'üji c'o toro, cja rrü mbäsp'äji e Pablo 'ñe e Bernabé c'ü rví ma t'üji. ¹⁴ E Pablo 'ñe e Bernabé 'ma mü o mbärävi c'ü mi ne ro tsja c'o nte, o cjanu/divi o cjögüvi a nde nu ja mi cärä c'o nte. O ts'üdü o bituvi, o mapjüvi c'ua na jens'e o mamavi:

¹⁵ —Nu'tsc'ëji in bëzoji, çjenga in ne rí pötcübe o toro? Maco rí ntejogöbe nza cjats'ëji. C'ü rvä ëçjöbe, rá xi'tsc'öbe ja rgä sö ra 'ñemp'ëji libre cja c'o na s'o. Ni jyödü rí jyëziji yo ts'ita. Dya cja rí creoji, na ngue dya sö ra mböxc'üji. Rí 'ñench'e in mü'büji Mizhocjimi c'ü bübü para siempre, c'ü o dyät'ä e jens'e 'ñe ne xoñjömü, 'ñe texe yo bübü a jens'e 'ñe yo bübü cja ne xoñjömü. Xo dyät'ä yo ndeje 'ñe texe c'o cä'ä nu. ¹⁶ Mi jinguä Mizhocjimi o jyëzi texe c'o nte mi cjaji ja c'o nzi ma netsjëji. ¹⁷ Pero Mizhocjimi mi unü c'o mi jyödü c'o nte; xo 'ñetscöji dacöji c'o pje ni jyödüzüji. Va penqueji o dyebe; dacüji o ts'itj. Nguec'ua me rí mäjöji, bübü c'ü rá sigöji. A cjanu, ngue c'ü rga pärägöji bübü Mizhocjimi, eñe e Pablo 'ñe e Bernabé.

¹⁸ Zö mi mamavi a cjanu, pero c'o nte siempre mi ne ro mbö'tp'üji o toro anguezevi. Pero o sido o xipjivi c'ü dya ro tsjaji a cjanu.

¹⁹ Cjanu o säjä c'ua a Listra ja nzi o nte c'o mi menzumü a Israel, vi 'ñeji a Antioquia 'ñe a Iconio. O dyü't'üji c'ua c'o mi cärä a Listra o pjat'üji o ndojo e Pablo. Cjanu o ngüt'üji c'ua va pjongüji a tji cja c'e jñiñi. Mi pëzhiji ya vi ndü. ²⁰ Nuc'ua cjanu o ë c'ua c'o cja vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, o ë böbüji nu ja mi 'mana e Pablo. Nuc'ua e Pablo cjanu o nanga c'ua, o cjögü na yeje cja c'e jñiñi. C'ü na ye nu pa, o mbedyevi nu e Bernabé o mëvi a Derbe.

²¹ A Derbe o zopjüvi c'o nte o xipjiji o jña Mizhocjimi. Na puncjü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Nuc'ua cjanu o nzhogü o mëvi a Listra 'ñe a Iconio 'ñe a Antioquia. ²² O zopjüvi c'o mi creo e Jesucristo, o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji sido rí 'ñejmeji e Jesucristo. Dya pje rí tsjijñiji 'ma pje c'o cja c'üji. Na ngue 'ma cjó c'o unü o mü'bü Mizhocjimi ra dyätä, nuji na ü 'ma c'o, o pje c'o cja püji, embeji c'o.

Nguec'ua o zëzhiji, dya züji. ²³ Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé cjanu o juajnüvi c'ua c'o ro tsja pastor nzi 'naja jñiñi. C'o cjuarma c'o mi cärä nu, 'ñe c'o apóstole o mbempjeji. Nuc'ua c'o apóstole o dyötüvi Mizhocjimi ro mbös'ü c'o pastor 'ñe c'o 'ñaja cjuarma, na ngue vi creoji. Cjanu o mbedyevi o mëvi c'ua.

Pablo y Bernabé vuelven a Antioquia de Siria

²⁴ O huench'ëvi c'ua cja c'e estado de Pisidia o zät'ävi a Perge c'ü tsja a Panfilia. ²⁵ 'Ma mü o nguarü o zopjüvi c'o mi cärä nu, cjanu o zöbüvi o mëvi a ma a Atalia. ²⁶ Nujnu, o ndes'ëvi cja 'na barco c'ü mi ma a Antioquia c'ü tsja a Siria. Je mi mëvi nu, na ngue nujnu ngueje nu ja vi dyötü Mizhocjimi c'o cjuarma, ro mbös'ü e Pablo 'ñe e Bernabé cja c'e bëpji. Je mi mëvi nu, na ngue ya vi cjuatüvi c'e bëpji. ²⁷ 'Ma o zät'ävi a Antioquia, o zojnüvi c'ua c'o cjuarma. 'Ma mü o jmurüji, nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé o xipjiji ja va mbös'ü Mizhocjimi va zopjüvi c'o nte. Xo xipjiji Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü c'o dya mi menzumü a Israel, xo dyätpäji o jña e Jesucristo. ²⁸ O mezhe c'ua na puncjü o pa, mi cäräji co c'o mi cärä a Antioquia c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo.

15

La reunión en Jerusalén

¹ C'o pa c'o, xo säjä c'ua ja nzi o bëzo a Antioquia c'o vi 'ñeje a Judea. O zopjüji c'o cjuarma o xipjiji:

—'Ma dya ra circuncidaots'üji ja c'o nzi va dyopjü e Moisés, dya ra sö rí salvagueji, embeji c'o cjuarma c'o mi cärä a Antioquia.

² E Pablo 'ñe e Bernabé o mamavi c'ü dya ro sö ro circuncidaoji c'o mi menzumü a Antioquia. Nguec'ua va zöji c'ua o jña c'o. Nguec'ua c'o cjuarma a Antioquia o xipjiji e Pablo 'ñe e Bernabé ro mëvi a Jerusalén, 'ñe ja nzi anguezeji, ro ma ñaji c'o apóstole 'ñe c'o pastor, ro dyönüji cjo mi jyödü ro circuncidaoji c'o dya mi menzumü a Israel.

³ Cjanu o möji c'ua. Bübü o cjuarma c'o o ma zogüji. 'Ma o cjögüji a Fenicia 'ñe a Samaria, o zät'äji c'o jñiñi nu ja mi cärä o cjuarma. O xipjiji c'ü ya vi creo na puncjü o nte c'o dya mi menzumü a Israel. Nguec'ua me co mäjä c'o cjuarma.

⁴ 'Ma mü o zät'äji a Jerusalén, c'o apóstole 'ñe c'o pastor 'ñe c'o 'ñaja cjuarma o recibidoji e Pablo 'ñe e Bernabé 'ñe c'o ma dyoji. Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé cjanu o mamavi ja va mbös'ü Mizhocjimi o zopjüvi c'o dya mi menzumü a Israel. ⁵ Mi bübü nu ja nzi o fariseo c'o vi creo e Jesucristo. O böbüji c'ua cjanu o mamaji:

—Ni jyodü rá circuncidaogöji c'o dya menzumü a Israel c'o ätpä o jña e Jesucristo. Xo rá xipjiji ni jyodü ra dyätäji o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés, eñeji.

⁶ Nguec'ua o tsjaji na junta, o jmurü c'o apóstole 'ñe c'o pastor o 'ñaja ja rvá xipjiji c'o dya mi menzumü a Israel. ⁷ Nuc'ua 'ma ya vi mezhe vi zöji o jña, o böbü e Pedro o xipjiji:

—Mi cjuarmats'ügöji, in pärägueji ya mezhe ja nzi cjé, Mizhocjimi o juancügö nguetscö ot'ü ró zopjügö c'o dya menzumü a Israel ró xipjiji ja rvá 'ñemeji libre cja c'o na s'o. 'Ma o dyäräji c'o ró xipjiji, o creoji. ⁸ Ja c'o nzi va dyacöji Mizhocjimi o Espiritu, je xo ga cjanu va unü yo dya menzumü a Israel c'o ya 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Na ngue Mizhocjimi pätpä o mü'bü texe yo nte. ⁹ Angueze dya juajnü cjó ra s'ya. O ndintspi o mü'bü yo dya menzumü a Israel 'ma o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo, ja c'o nzi va ndintsqi in mü'bügöji. ¹⁰ Maco Mizhocjimi ya recibido yo dya menzumü a Israel, ¿jenga in xipjiji ni jyodü ra dyätäji c'o ley? Dya ri tsjaji a cjanu; 'na ra ünnc'üji Mizhocjimi. C'o in mboxatitagöji mi söji na jyü c'o ley, dya só ro cumpleji c'o. Ni xo ri nguetscöji. ¹¹ Ri pärägöji na s'ozgöji pero ra salvazügöji Mizhocjimi na ngue me s'iyazüji e Jesús c'in Jmugöji. Je xo rga cjanu rgá salva yo dya menzumü a Israel, eñe e Pedro.

¹² 'Ma mü o nguarü o ña e Pedro, dya cjó cja ndümrü. Nuc'ua e Pablo 'ñe e Bernabé o zopjüvi c'o mi cärä nu, o xipjiji ja va mbös'üvi Mizhocjimi va zopjüvi c'o dya mi menzumü a Israel. O mbös'ü o tsjavi c'o na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. ¹³ 'Ma mü o nguarü o ñavi, cjanu o ña c'ua e Jacobo o xipji c'o mi cärä nu:

—Mi cjuarmats'ügöji, dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. ¹⁴ Ya xitsiji e Simón Pedro c'ü ya mezhe Mizhocjimi xo juentse yo dya menzumü a Israel, xo tsjapü o nte yo. ¹⁵ Nujyo, ngue yo o dyopjü c'o profeta c'ü ro zädä. C'o o dyopjüji je mama a cjava:

¹⁶ Yo nte, dya cja matcüji ja c'o nzi va matcüji cja c'e ngumü de xipjadü c'ü o dyät'ä e David.

Nguec'ua 'ma ra zädä c'o pa, rá nzhogó rá cjanü yo nte ra matcüji na yeje.

¹⁷⁻¹⁸ Rá cjanü in ntego c'o 'ñaja nte, zö ja nde menzumüji.

Ra jyongüji ra mbäcäji, eñe Mizhocjimi.

Nujyo, o jitscöji ndeze mi jinguä yo.

Je ga cjanu va mama c'o profeta.

¹⁹ O sido o ña e Jacobo o mama:

—C'ü ri mangö, yo dya menzumü a Israel c'o ya ejme dya Mizhocjimi, dya ni jyodü rá xipjiji ra circuncidaoji ja c'o nzi ga mama c'o ley. ²⁰ C'ü rá cjaji, rá penpeji 'na carta rá xipjiji c'ü dya ra zaji o ts'ingue o animale c'o päsp'äji yo ts'tita. C'o bëzo, dya ra tsäji o ndixü; c'o ndixü, dya xo ra tsäji o bëzo. Xo 'ñe c'o dya be chjüntü. Xo rá xipjiji, dya ra zaji o ts'ingue o animale c'o dya mbedye o cji. Dya xo ra ziji o cji. ²¹ Rá xipjiji a cjanu. Na ngue ya mezhe jizhiji o ley e Moisés texe cja c'o ciudad. 'Ma xabaro xörüji cja nintsjimi c'e ley, eñe e Jacobo.

²² Nuc'ua o nguejme conforme c'o apóstole 'ñe c'o pastor 'ñe c'o 'ñaja cjuarma. O juajnüji c'ua yeje cjuarma c'ü ro möji a Antioquia e Pablo 'ñe e Bernabé. Nuc'ua, mi xo 'ñivi cja c'o cjuarma. C'ü 'naja mi chjü e Judas Barsabás; c'ü 'naja mi chjü e Silas. ²³ O dyopjüji 'na carta o jñu's'üji a cjava:

“Nutscöjme ri apóstolegöjme 'ñetscöjme ri pastorgöjme ri pen'cöjme ne carta. Ri zenguats'üjme cjuarma, nu'tsc'ejji dya in menzumüji a Israel in cäräji a Antioquia 'ñe texe cja ne estado de Siria 'ñe ne estado de Cilicia. ²⁴ C'ü rgá pen'cöjme ne carta, ró ärägöjme bübü c'o o mbedye va ja ri cärägöjme c'o o ë nuc'üji. O xi'ts'ijji ni jyodü ra circuncidaots'üji 'ñe ri tsjaji c'o mama o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. Nguec'ua dya in päräji ja ngue c'ü ri creoji. Nu c'o o ë xi'ts'ijji a cjanu, dya ró tögöjme c'o. ²⁵ Ya ró ñagöjme ró juajnüjme yeje cjuarma rá täcöjme ra ëji e Bernabé 'ñe e Pablo, ra 'ñe zenguats'üji. Me ri s'iyagöjme anguezevi. ²⁶ Zö cjogüvi na puncjü peligro 'na ra mbö't'üji c'o, pero sido zopjüvi yo nte, xipjiji o jña e Jesucristo c'in Jmugöji. ²⁷ Ró juajnüjme e Judas 'ñe e Silas ra ëji e Bernabé 'ñe e Pablo. E Judas 'ñe e Silas ra xi'ts'ijji nu yo ró opjüjme cja ne carta. ²⁸ O Espiritu Mizhocjimi o dyacöjme o pjeñe, o jitscöjme c'o rá xi'tsc'öjme ri tsjaji. Y na jo, nguextjo c'o rá xi'tsc'öjme c'o. 'Ma jiyü, 'na ri sögueji na jyü. ²⁹ Yo rá xi'tsc'öjme, ngue c'ü dya ri saji o ts'ingue o animale c'o päsp'äji yo ts'tita. Dya xo ri saji o cji. Dya xo ri saji o animale c'o dya mbedye o cji. Nu'tsc'ejji in bëzoji, dya ri tsäji o ndixü; 'ñetsc'ejji in ndixüji, dya ri tsäji o bëzo. Xo 'ñetsc'ejji dya be in chjüntüji. 'Ma dya ri tsjaji yo na s'o, in cjaji na jo'ma. Zenguaji, Mizhocjimi ra mböxc'üji”, eñe c'e carta va dyopjüji.

³⁰ Cjanu o ndäji c'ua e Judas 'ñe e Silas o ndedyivi c'e carta, o möji e Bernabé 'ñe e Pablo a Antioquia. 'Ma mü o zät'äji, cjanu o xipjiji c'ua c'o cjuarma a Antioquia ro jmurüji. 'Ma o jmurüji, o unüji c'ua c'e carta. ³¹ 'Ma mü o xörüji c'e carta, me go mäji na ngue ma jo c'o jña c'o mi t'opjü nu. ³² E Judas 'ñe e Silas mi profetävi. O xipjivi na puncjü

o jña c'o cjuarma, o jíchiji ja ga cja o jña Mizhocjimi. Nguец'ua c'o cjuarma xenda go zézhiji cja o jña Mizhocjimi. ³³ E Judas 'ñe e Silas o mezhevi ja nzi pa a Antioquia. Nuc'ua 'ma mü o nzhogüvi nu ja vi 'ñeji e Bernabé 'ñe e Pablo, c'o cjuarma a Antioquia o xipjiji anguezevi:

—Mizhocjimi ra mböxc'üvi. Xipjivi ra mbörü Cjimi c'o o ndäc'äji, eñeji.

³⁴⁻³⁵ E Pablo 'ñe e Bernabé xe go mimivi a Antioquia. Anguezevi 'ñe c'o 'ñaja xöpüte mi jizhiji mi mamaji o jña Mizhocjimi.

Pablo comienza su segundo viaje misionero

³⁶ O mezhe c'ua ja nzi o pa, o mama c'ua e Pablo o xipji e Bernabé:

—Na jo rá mé cja c'o jñiñi nu ja ya ró zopjüvi o jña Mizhocjimi c'o nte. Rá ma zenguavi c'o cjuarma, rá nuvi pje cjaji, eñe e Pablo.

³⁷ E Bernabé mi ne ro zidyivi e Juan Marcos. ³⁸ Pero o mama e Pablo c'ü xenda na jo 'ma dya ro zidyivi c'ü. Na ngue e Marcos vi jyanbüji co anguezevi a Panfilia; dya sido cja c'e bēpi co anguezevi. ³⁹ Nguец'ua o zóvi c'ua o jña e Bernabé e Pablo. Nguец'ua va xögüvi c'ua. Nuc'ua e Bernabé cjanu o mévi e Marcos. O mbes'evi cja 'na barco o mévi a Chipre. ⁴⁰ Nuc'ua e Pablo o juajnü e Silas ro mévi ro mbēpivi Mizhocjimi. C'o cjuarma a Antioquia o dyötpüji Mizhocjimi ro mbös'ü e Pablo 'ñe e Silas. Cjanu o mévi c'ua. ⁴¹ O zät'ävi texe cja e estado de Siria 'ñe cja c'e estado de Cilicia. E Pablo mi zopjü c'o cjuarma; nguец'ua va zézhiji cja o jña Mizhocjimi.

16

Timoteo acompaña a Pablo y a Silas

¹ Nuc'ua cjanu o mévi c'ua a Derbe 'ñeje a Listra. Mi bübü nu 'na t'i c'ü mi chjü e Timoteo. Nuc'ü, mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. C'ü nu nana mi menzumü a Israel, y xo mi ench'e o mü'bü e Jesucristo. C'ü nu tata mi menzumü a Grecia. ² C'o cjuarma a Listra 'ñe a Iconio mi mamaji c'ü mi cja na jo e Timoteo. ³ E Pablo o ne o zidyivi e Timoteo ngue c'ua ro mbös'üvi cja c'e bēpi. Pero ot'ü o circuncidao. Na ngue c'o mi menzumü a Israel c'o mi cārā cja c'o jñiñi nu ja ro möji e Pablo e Silas e Timoteo, mi pārāji c'ü mi griego c'ü o tata e Timoteo, dya mi menzumü a Israel. 'Ma o nguarü o circuncidao, cjanu o möji c'ua. ⁴ Texe cja c'o jñiñi ja c'o mi pōji, mi zopjüji c'o cjuarma mi xipjiji c'o vi mama c'o apóstole 'ñe c'o pastor c'o mi cārā a Jerusalén. ⁵ Nguец'ua c'o cjuarma xenda go mbārāji go creoji e Jesucristo. Pama mi bübü c'o mi ench'e o mü'bü e Jesucristo.

La visión que Pablo tuvo de un hombre de Macedonia

⁶ Nuc'ua mi ne ro möji a Asia ro xipjiji o jña e Jesucristo c'o nte. Pero o Espiritu Mizhocjimi o tsjapü o mbārāji c'ü dya ro möji nu. Nguец'ua va cjogütjōji cja c'e estado de Frigia 'ñe cja c'e estado de Galacia. ⁷ 'Ma ya mi ngue ro zät'äji cja c'e estado de Misia, mi cja ro möji a Bitinia. Pero o Espiritu e Jesucristo dya jyēzi ro möji. ⁸ Nguец'ua va cjogütjōji c'ua cja c'e estado de Misia, dya mamaji o jña Mizhocjimi nu. Nuc'ua o zät'äji a Troas c'ü tsja a Misia. ⁹ 'Na nu xömü 'ma mi cārāji a Troas, Mizhocjimi o jíchi e Pablo c'ü o jñanda, nza cja 'ma ro nguinch'i 'na t'jji. O jñanda 'na bézo c'ü mi menzumü cja c'e estado de Macedonia. Mi böbü ma xipji e Pablo: "Möji a Macedonia rí ma pjöxcüjme", eñe c'e bézo. ¹⁰ Nutscó e Lucas, je ngue a Troas ró chjégōjme e Pablo 'ñe c'o mi dyoji. Na ngue c'ü o jñanda e Pablo c'ü o jíchi Mizhocjimi, ró pārājme Mizhocjimi mi jítscōjme c'ü ro ma zopjüjme c'o mi cārā a Macedonia ro ma xipijime o jña e Jesucristo. Ixtó xampjajme ro möcjōjme nu.

Pablo y Silas en Filipos

¹¹ Ró tes'ejme c'ua cja c'e barco c'ü ró töt'üjme a Troas ró möjme derecho ró sät'äjme a Samotracia. C'ü na ye nu pa, ró sät'äjme a Neápolis ró dagüjme cja c'e barco. ¹² Nuc'ua ró pedeyejme nu ró sät'äjme a Filipos nu ja cārā na puncjü o nte c'o vi 'ñeje a Roma o 'ñe mandaji nu. A Filipos ngue 'na jñiñi c'ü me na nojo cja c'o 'ñaja jñiñi c'o tsja a Macedonia. Ró mimijme ja nzi pa nu. ¹³ 'Ma mü o zädā c'e pa 'ma sóya c'o menzumü a Israel, ró pedeyejme cja o ngxotji c'e jñiñi ró möcjōjme a squina cja 'na ndare nu ja mi pa ötüji Mizhocjimi. Ró mimijme ró jíchijme c'o ndixü c'o mi jmurü nu. ¹⁴ 'Na c'o ndixü c'o mi ärā c'o mi mamajme, mi ngue 'na ndixü c'ü mi chjü e Lidia. Mi menzumü a Tiatira mi pō o bitu c'o ma cjipobü. Nuc'ü, mi ma't'ü Mizhocjimi. Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü o creo c'o jña c'o o mama e Pablo. ¹⁵ Cjanu o ji c'ua, 'ñe c'o mi cārā o ngumü. Nuc'ua cjanu o xitscōjme:

—Nu 'ma in mangueji c'ü na cjuana rí ench'e in mü'bügö c'ü in Jmugōji, rí mbitats'üji rá mö in nzungö rí ma oxqueji nu, enzgōjme c'ü.

O zümpcūjme ró oxūjme nu.

¹⁶ 'Na nu pa, mi pōcjōjme nu ja mi pa ötūjme Mizhocjimi. Ró chjégōjme 'na xunt'i c'ü mi esclavo. Mi o'o o mü'bü 'na o espíritu e Satanás c'ü dya jo, mi unü poder mi divinao. C'o o lamu c'e xunt'i mi tōji na puncjü o merio co c'ü mi divinao c'e xunt'i. ¹⁷ Nuc'ü, mi tjünt'ü in xütjügōjme nu ja mi pōcjōjme e Pablo, mi mapjü na jens'e mi mama:

—Nu yo bëzo, ngue o mbëppi Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Xi'ts'iji ja rgá sô rí salvagueji, eñe c'e xunt'i.

¹⁸ O mezhe c'ua na puncjü o pa, mi cja a cjanu c'e xunt'i mi tjünt'ü in xütjügöjme mi mama a cjanu. O xicha c'ua e Pablo o pjünü o jñanda c'e xunt'i. Cjanu o xipji c'ua c'ü o espíritu c'ü dya jo:

—Me na zëzhi e Jesucristo; rí xi'tsc'ö rí pedye cja ne xunt'i.

Cjanu o mbedye c'ua.

¹⁹ C'o o lamu c'e xunt'i o mbäräji c'ua c'ü dya cja ro ndöji na puncjü o merio. Nguec'ua cjanu o zürüji c'ua e Pablo 'ñe e Silas o zidyiji a fuerza a jmi c'o pje mi pjëzhi, ngue c'ua ro jñünpüji ngüenda. ²⁰ 'Ma mü o zät'äji cja c'o pje mi pjëzhi, cjanu o xipjiji c'ua:

—Nu yo bëzo, je menzumüvi a Israel. Va ë xipjiji nan'ño jña yo nte ga dyonpüji. Nguec'ua dya päräji ja ngue c'ü ra creoji. ²¹ Mamavi o jña c'o mama in leygöji c'ü dya sô rá cjaji ni xo rá creoji. Na ngue rí menzumügöji a Roma, eñeji.

²² Nguec'ua c'o nte o üdüji, mi ne ro mbäräji e Pablo 'ñe e Silas. C'o pje mi pjëzhi cjanu o ts'ünbüvi c'ua o bitu e Pablo 'ñe e Silas. Cjanu o mandavi o mbäräji co dyenza. ²³ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o mbäräji na puncjü, cjanu o pant'äji c'ua a pjörü. Cjanu o xipjiji c'ua c'e mböppjörü ro mbörüji na jo e Pablo 'ñe e Silas para dya ro mbedyevi. ²⁴ Nguec'ua c'e mböppjörü o tsja ja c'o nzi va xipjiji, o siji e Pablo 'ñe e Silas o ë tsjocüji mas a mbo cja c'e pjörü. Cjanu o ngö'tp'üji c'ua o nguavi cja yeje dyaxü c'o vi dyö't'üji, para dya ro sô ro mbedyevi.

²⁵ Nuc'ua c'ü ndëxömü e Pablo 'ñe e Silas mi ötüvi Mizhocjimi y mi tövi o himno ma ma't'üvi Mizhocjimi. C'o 'ñaja c'o ma o'o a pjörü mi äräji. ²⁶ 'Nango mbi c'ua na zëzhi ne xoñijömü go 'ñömü c'o cimiento cja c'e pjörü go xogü c'o ngoxtji. C'o cadena c'o mi 'nün't'ü c'o ma o'o a pjörü, o ndögü nu ja mi sa'a cja ndüngümü. ²⁷ C'e mböppjörü 'ma mü o zö, o jñanda ya vi xogü c'o ngoxtji cja c'e pjörü. O ngübü c'ua o tjëdyi ro pö't'ütsjë. Na ngue mi pëzhi ya vi c'ueñe texe c'o ma o'o cja c'e pjörü. ²⁸ Nuc'ua e Pablo o mapjü c'ua na jens'e o xipji:

—Dya rí pö't'ütsjë; rí cäxtjögöjme rí texe-jme, eñe.

²⁹ Nuc'ua c'e mböppjörü o manda o tüji o sivi. Cjanu o cjuan'di o ma a mbo cja c'e pjörü, me mi mbi. Cjanu o ndüñijömü cja o jmi e Pablo 'ñe e Silas. ³⁰ Cjanu o zidyivi a tji o xipjivi:

—Nu'tsc'evi nin t'ecjañömüvi, çpje ni jy-odü rá cjagö ngue c'ua rá salvagö?

³¹ Cjanu o ndünrivi o xipjivi:

—Rí 'ñench'e in mü'bü e Jesucristo rí ts-japü in Jmugue. Ra 'ñempc'e libre texe cja

c'o na s'o; xo 'ñe yo cärä in nzumü, embeji c'e mböppjörü.

³² Nuc'ua cjanu o xipjivi o jña Mizhocjimi c'e bëzo 'ñe texe c'o mi cärä o ngümü. ³³ Nuc'ua mismo c'e xömü, c'e mböppjörü ixco zidyi c'ua e Pablo 'ñe e Silas nu ja mi po o ndeje o mbe'chp'evi nu ja vi s'odü. Nuc'ua cjanu o jichiji co ndeje c'e mböppjörü 'ñe c'o mi cärä o ngümü. ³⁴ Nuc'ua c'e mböppjörü cjanu o zidyi e Pablo 'ñe e Silas cja o ngümü, o ma unüvi o xëdyi o zivi. Me go mäjä c'ua c'e mböppjörü 'ñe c'o mi cärä o ngümü, na ngue vi 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi.

³⁵ Nuc'ua c'ü na jyas'ü, c'o pje mi pjëzhi cjanu o zopjüvi c'ua c'o policia o xipjiji:

—Mëvi ma xopcüvi c'o bëzo c'o ró pant'äji a pjörü.

³⁶ 'Ma mü o zät'ävi nu, o xipjivi c'e mböppjörü. Nuc'ua c'e mböppjörü cjanu o ma xipji e Pablo:

—C'o pje pjëzhi o ndävi c'o o ë mama c'ü sô rí pedyevi libre. Nguec'ua pedyevi, Mizhocjimi rí möji, eñe c'e mböppjörü.

³⁷ Pero e Pablo dya nguejme conforme o xipji c'o policia:

—C'o pje pjëzhi o mandavi o mbärüzübe na puncjü, me go bëchquibe in tsebe cja yo nte, zö dya jñüncübe ngüenda. Y o pandgabe a pjörü. O tsjacübe a cjanu, maco rí menzumügöbe a Roma. Nudya, nevi c'ü rá pedyebe, c'ü dya ra mbärä yo nte. Iyö. Ma xipjivi ra ëjui ra 'ñe pjongüzübe libre.

³⁸ Cjanu o ma c'ua c'o policia cja c'o pje mi pjëzhi, o ma xipjivi ja va mama e Pablo. 'Ma mü o dyärä c'o pje mi pjëzhi c'ü mi menzumü a Roma e Pablo 'ñe e Silas, me go züvi c'ua. ³⁹ Cjanu o mëvi c'ua cja c'e pjörü o ma xipjivi e Pablo 'ñe e Silas:

—Perdonaozübe c'ü ró cja'c'öbe.

Cjanu o pjongüvi c'ua libre cja c'e pjörü. Cjanu o xipjivi:

—Rí ö't'üjme 'na favor rí pedyevi cja ne jñiñi, eñe c'o pje mi pjëzhi.

⁴⁰ Nuc'ua e Pablo 'ñe e Silas 'ma mü o mbedyevi libre cja c'e pjörü, cjanu o ma zenguavi e Lidia. Nuc'ua cjanu o zopjüvi c'o cjuarma c'o mi cärä nu; nguec'ua o mäji y o zëzhiji. O mbedye o möji c'ua co e Timoteo.

17

El alboroto en Tesalónica

¹ O zät'äji c'ua a Anfipolis 'ñe a Apolonia pero o cjogütjoi, o zät'äji cja c'e jñiñi a Tesalónica. Nujnu, bübü nu 'ñaja nintsjimi nu ja ma't'ü Mizhocjimi c'o menzumü a Israel. ² Texe nu ja mi sät'ä e Pablo mi pa cja nintsjimi. Nguec'ua o mezhe jñi nzo, chjünma mi pa cja c'e nintsjimi a Tesalónica mi pa jichi o jña Mizhocjimi c'o nte. ³ O jichiji c'o mama o jña Mizhocjimi, ngue c'ua ro

mbārāji mi jyodü ro sufre rvá ndü e Cristo, cja rrü tetjo c'ua na yeje. O xipjiji:

—In te'beji c'ü o mama Mizhocjimi ra ē 'ñevgueji libre. Pero ri xi'tsc'öji, nuc'ü, ya ējē. Ngueje e Jesús.

⁴ C'o menzumü a Israel, bübü c'o o creo o ndeñeji e Pablo 'ñe e Silas. C'o dya menzumü a Israel c'o xo mi sü Mizhocjimi, na puncjü c'o xo creo e Jesucristo. Nuc'o, mi bübü ja nzi ndixü c'o pje mi pjēzhi. ⁵ Nuc'ua c'o menzumü a Israel c'o dya mi creo, me go sjējaji c'ua na ngue c'o nte o ndeñeji e Pablo 'ñe e Silas. Nguec'ua cjanu o möji cja chōjmü nu ja mi cārā c'o bēzo c'o ma s'o c'o dya mi pēpji c'o ja nde mi nzhodü. O xipjiji ro möji anguezeji. 'Ma mi pōji, o mbürü o mapjüji c'ua na jens'e. Nguec'ua va mundo c'ua na puncjü o nte. Nuc'ua cjanu o möji cja o ngumü e Jasón, Cjanu o xo'tp'üji o ngumü cjanu o cjogüji, ngue c'ua ro pjongüji e Pablo 'ñe e Silas ro zidyiji nu ja ro jñünpüji ngüenda a jmi c'o nte. ⁶ Pero dya chōt'üji. Nguec'ua o pēnch'iji c'ua e Jasón 'ñe ja nzi c'o 'ñaja cjuarma, o zidyiji a fuerza cja c'o pje mi pjēzhi cja c'e jñiñi. O mapjüji na jens'e mi mamaji:

—E Pablo 'ñe e Silas nzhodüvi onpüvi yo nte. Nguec'ua texe cja ne xoñijöümü bübü c'o ya s'onbüji o mü'bü na ngue c'o jña c'o mamavi. Nudya, va ējui va ē oncügöji. ⁷ Nu ne Jasón o recibido cja o ngumü c'o, ngue c'ua sido oxüvi. C'o creo ja c'o nzi ga mama anguezevi, dya cjaji ja c'o nzi ga manda e César c'ü mero manda; mamaji e Jesús ngueje c'ü mero manda, eñeji.

⁸ C'o nte 'ñe c'o pje mi pjēzhi 'ma mü o dyārāji a cjanu, me go züji, dya mi pärā pje ro tsjaji. ⁹ Nuc'ua c'o pje mi pjēzhi cjanu o cobrají o merio e Jasón 'ñe c'o 'ñaja cjuarma, o xipjiji c'ü ro nzhocpüji c'o merio 'ma ro mbedye e Pablo 'ñe e Silas cja c'e jñiñi. Cjanu o 'ñemeji c'ua libre.

Pablo y Silas en Berea

¹⁰ Nuc'ua c'o cjuarma cjanu o xipjiji e Pablo 'ñe e Silas c'ü ro mbedyevi c'e xömü, ro mëvi a ma a Berea. 'Ma mü o zāt'ävi nu, o mëvi cja c'e nintsjimi nu ja ma't'ü Mizhocjimi c'o menzumü a Israel. ¹¹ C'o mi cārā a Berea xenda mi ārāji que na ngue c'o mi cārā a Tesalónica. O dyārāji co texe o mü'büji c'o jña c'o mi mama e Pablo 'ñe e Silas. Pama mi nuji cja o jña Mizhocjimi cjo na cjuana c'o mi mamavi. ¹² Nguec'ua c'o menzumü a Israel, na puncjü c'o o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Xo 'ñe na puncjü o ndixü c'o pje mi pjēzhi c'o mi griego c'o dya mi menzumü a Israel, xo creoji e Jesucristo. Xo 'ñe o bēzo c'o mi griego. ¹³ Nuc'ua c'o mi cārā a Tesalónica c'o mi menzumü a Israel, o mbārāji c'ua e Pablo 'ñe e Silas vi mëvi a Berea; e Pablo mi zopjü c'o nte mi xipjiji o

jña Mizhocjimi. Ixco möji c'ua o ma dyüt't'üji c'o nte, ngue c'ua me go mundoji va mapjüji.

¹⁴ Nuc'ua c'o cjuarma ixco ndāji c'ua c'o ro ma caminao e Pablo ro zāt'äji a squina cja c'e mar. E Silas 'ñe e Timoteo o nguejnevi a Berea. ¹⁵ C'o cjuarma o ma caminaoji e Pablo hasta o zāt'äji a Atenas. Nuc'ua e Pablo o mama c'ua o xipjiji:

—'Ma rí nzhogueji a Berea, xipjiji e Silas 'ñe e Timoteo ra tsjavi posible ra ējui, dya ra mezhevi.

Pablo en Atenas

¹⁶ E Pablo mi te'be e Silas 'ñe e Timoteo ro sājui a Atenas. Me go sufre o mü'bü, na ngue o jñanda mi tágā na puncjü o ts'ita cja c'e jñiñi. ¹⁷ Nguec'ua mi pa cja c'e nintsjimi mi ñaji c'o mi menzumü a Israel mi xipjiji ja ga cja c'ü na cjuana. Xo mi ñaji c'o dya mi menzumü a Israel c'o xo mi ma't'ü Mizhocjimi. Y pama mi pa cja c'e chōjmü mi ñaji c'o mi pa nu. ¹⁸ Nujnu, mi pa nu c'o mi xiji epicureo c'o mi xōtpü o jña e Epicuro, 'ñe c'o mi xiji estoico c'o mi xōtpü o jña e Zenón. Anguezeji o zōji o jña e Pablo. Bübü c'o o mama:

—Mbārā, ¿pje ra xitscöji ne bēzo nu ja nde pezhe o jña?, eñeji.

Bübü c'o o mama:

—Nza cja c'ü xitscöji rá creoji nan'ño ts'ita c'o ma't'üji nan'ño jñiñi, eñeji.

O mamaji a cjanu na ngue e Pablo mi xipji anguezeji ja ga cja e Jesús 'ñe c'e Resurrección. Anguezeji dya tendioji, mi cjarüji e Jesús 'ñe c'e Resurrección mi ngue o tñü yeje ts'ita. ¹⁹ O zidyiji c'ua e Pablo nu ja mi chjü a Areópago nu ja mi jünji ngüenda. Cjanu o xipjiji:

—Rí ne rí xitscöjme ne jña nu in jizhgue ngue c'ua rá pärājme. ²⁰ In mangue yo nunca rí ārājme. Rí ne rá pärājme ja ga cja yo, embeji e Pablo.

²¹ C'o mi menzumü a Atenas 'ñe c'o dya mi menzumü a Atenas c'o mi cārā nu, sido mi mamaji c'o jña c'o nuevo y me mi ne ra dyārāji c'o jña c'o nuevo.

²² Nuc'ua e Pablo cjanu o böbü c'ua nu ja mi jünji ngüenda nu ja mi chjü a Areópago, cjanu o mama:

—Nu'tsc'eji in bēzoi in cārāji va a Atenas, rí unnc'ö ngüenda c'ü me in ma't'üji o ts'ita. ²³ 'Ma mi nzhodügö mi janda yo ts'ita yo in ma't'üji, ró janda 'na altar c'ü juns'ü a cjava: "Ne altar ngue para c'e ts'ita c'ü dya rí pärägöji", je juns'ü a cjanu. Nudya rá xi'tsc'öji ja ga cja c'ü dya in pärāji pero in mamaji in ma't'üji, c'ü ngueje Mizhocjimi.

²⁴ Mizhocjimi o dyät'ä e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, 'ñe texe yo bübü 'ñe yo cja'a. Nuc'ü, manda texe a jens'e 'ñe texe cja ne xoñijöümü. Nguec'ua dya bübü a mbo o templo 'ñe o ts'ingumü nu ja ra mimi. Na ngue nuyo, ät'ätjoi co dyé yo. ²⁵ Nu'tsc'eji

in cjiññiji c'ü pje c'o ni jyodü yo ts'ita rí unügueji. Pero Mizhocjimi dya pje ni jyodü. Maco ngue angueze o ngambgagöji va cja ne xoñjömü, y dacüji c'ü rgá búbüji 'ñe c'ü rgá tsjons'ü in jñüji. Xo dacüji texe c'o ni jyongüji.

²⁶ Mizhocjimi o ngama texe yo raza 'ñe yo nación. Na ngue je mboxbëchiji cja c'e bëzo c'ü ot'ü o dyät'ä Mizhocjimi. O mama Mizhocjimi jinguä ro mimi nzi 'na raza yo cãrã dya, 'ñe ja ngue c'ua ro ngãrãji. Xo 'ñe c'o cja ra ngãrã. ²⁷ O ngama a cjanu Mizhocjimi yo raza, ngue c'ua texeji ra jyodüji angueze, ra mbãrãji ja ga cja, ra 'ñench'e o mü'büji. Na ngue dya jë búbü Mizhocjimi co nuzgöji rí nteji. ²⁸ Na ngue dacüji c'ü rgá búbüji 'ñe c'ü rgá 'ñö'müji in dyëji 'ñe in cuaji. Nguec'ua sö rá mamaji búbü co nutscöji c'ü. Xo mama a cjanu 'naja c'o in menzumügueji c'o mi xiji poeta c'o mi pjëchi ra ña c'o pje nde ma jña. O mama: "O t'izgöji Mizhocjimi", eñe. ²⁹ Nu 'ma o t'izgöji Mizhocjimi, ni jyodü rá unnc'öji ngüenda c'ü dya Mizhocjimi yo ts'ita yo ät'ä yo nte. Na ngue ät'äji ja c'o nzi ga neji, de oro o de plata o de ndojo. ³⁰ Ma ot'ü, Mizhocjimi mi pësp'i na puncjü paciencia c'o mi mat'tü yo ts'ita. Na ngue dya mi pärãji. Pero nudyä, mama Mizhocjimi c'ü ni jyodü ra nzoghü o mü'bü texe yo cãrã cja ne xoñjömü. ³¹ Mizhocjimi ya juajnü 'na pa 'ma ra jñüncüji ngüenda. O 'ñeme 'na bëzo c'ü ra jñüncüji na jo ngüenda. 'Ma o ndü c'e bëzo, Mizhocjimi o tsjapü o te. Ngue c'ü rga pärãgöji rí texeji, c'e bëzo ngueje c'ü ra jñüncüji ngüenda, eñe e Pablo.

³² 'Ma mü o dyärãji c'ü mi mama e Pablo c'ü vi te e Jesús 'ma ya vi ndü, búbü c'o o tsjapü burla va ndenbe e Pablo. Búbü c'o o mama:

—Xe rí xitscöjme 'na nu pa, eñeji.

³³ Nguec'ua e Pablo o mbedye no ja mi cãrãji. ³⁴ Búbü c'o o ndeñe e Pablo o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. 'Na anguezeji mi chjü e Dionisio. Mi ngue 'na c'o bëzo c'o mi jün ngüenda. Xo creo 'na ndixü c'ü mi chjü e Dámaris.

18

Pablo en Corinto

¹ Nuc'ua e Pablo o mbedye a Atenas o ma a Corinto. ² Nujnu, o chjévi nu 'na bëzo c'ü xo mi Israelita, pero vi jmus'ü cja c'e estado de Ponto c'ü tsja a Asia. Nuc'ü, mi chjü e Aquila. Cja vi 'ñeji c'ü nu su a Italia nu ja mi búbüvi. Na ngue e Claudio c'ü mi mero mi manda o xipji texe c'o mi menzumü a Israel ro mbedyeji a Roma c'ü tsja cja c'e país a Italia. C'ü nu su e Aquila mi chjü e Priscila. E Pablo o ma zengua e Aquila 'ñe e Priscila cja o ngümü. ³ C'e bëpji c'ü mi cja e Aquila 'ñe e Priscila, mi mismotjo c'e bëpji c'ü mi cja e Pablo. Mi tä'bãji o xipjadü o animale mi

pöji. Y nu c'o mi tömü, mi ät'äji o ngümüji. Nguec'ua e Pablo o mimiji co anguezevi, mi tä'bãji o xipjadü. ⁴ E Pablo mi pa 'ma xabaro cja c'e nintsjimi mi ñaji c'o menzumü a Israel 'ñe c'o dya menzumü a Israel, mi xipji ro dyätãpãji o jña e Jesucristo.

⁵ Nuc'ua cjanu o säjä c'ua e Silas 'ñe e Timoteo, vi 'ñeji cja c'e estado de Macedonia. Nuc'ua e Pablo pama mi zopjü c'o mi menzumü a Israel mi xipji:

—Rí xi'tsc'öji c'ü na cjuana, e Jesús ngue c'ü o mama Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre, embeji.

⁶ Anguezeji dya go ne go creoji, y o zadüji e Pablo. Nguec'ua e Pablo o juancja o bitu ngue c'ua ro unüji ngüenda c'ü ro mbedye cja c'e nintsjimi, dya cja ro ma zopjü anguezeji. Cjanu o mama c'ua:

—C'ü rí ma sufregueji, dya ngue in s'ocügö; ngueje in s'ocügueji. Na ngue 'ma ró xi'tsc'öji rí 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, dya i dyätãji. Nudyä, rá zopjügö yo dya menzumü a Israel, eñe e Pablo.

⁷ Cjanu o mbedye c'ua cja c'e nintsjimi. O cjogü c'ua cja 'na ngümü c'ü bëxtjo mi jãrã cja c'e nintsjimi. C'e ngümü mi ngue o ngümü e Justo. Nuc'ü, dya mi menzumü a Israel pero mi mat'tü Mizhocjimi. Nu cja c'e ngümü ngue nu sido mi ña e Pablo o jña Mizhocjimi. ⁸ C'ü mi manda cja c'e nintsjimi, mi chjü e Crispo. Nuc'ü, o 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'in Jmugöji; xo 'ñe texe c'o mi cãrã o ngümü. C'o mi menzumü a Corinto, na puncjü c'o o dyätã e Pablo cjanu o creoji e Jesucristo. Cjanu o jiji. ⁹ 'Na nu xömü Mizhocjimi o unü e Pablo o jñanda nza cja 'ma ro nguinch'i 'na t'jji, o xipji:

—Dya rí sü. Sido rí zopjügö yo nte, dya rí jueme. ¹⁰ Na ngue rí búbügö co nu'tsc'e. Dya rá jëzi cjó pje ra tsja c'ü. Na ngue cja ne jñiñi cãrã na puncjü o nte c'o ra dyätã in jña; nutscö rá cjañü in ntegö, eñe Mizhocjimi.

¹¹ O mezhe 'na cjë nde va mimi e Pablo a Corinto mi jichi o jña Mizhocjimi c'o nte.

¹² E Galión mi gobernador cja c'e estado de Acaya. 'Na nu pa, c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi ätpã o jña e Jesucristo, o jmurüji o ñaji. Cjanu o ma zürüji e Pablo o zidyiji a jmi e Galión nu ja mi jün ngüenda. ¹³ Cjanu o xipji c'ua e Galión:

—Ne bëzo nu, onpü yo nte xipji nan'ño rgá mat'tüji Mizhocjimi. Maco dya mama a cjanu c'o ley, eñeji va xipji e Galión.

¹⁴ Nuc'ua e Pablo ya mi ngue ro ndürü. Pero e Galión o ña c'ua o xipji c'o mi menzumü a Israel:

—Nu'tsc'eji in menzumüji a Israel, sido va ë molestaozögöji, ya xichazögö co nu'tsc'eji. 'Ma ro pö't'unte ne bëzo, o pje c'o ro tsjapü 'na nte, ro ätc'öji 'ma. ¹⁵ Pero dya pje tsja nu. C'ü ni ñugueji na ü nu, ngue c'ü dya jizhi ja c'o nzi ga mama c'o in leygueji.

Nan'ño jña c'o mama y nan'ño tjũ c'ũ nädä. Nguéc'ua ngue'tsc'ëji sô rí reglatsjêji; nutscö dya pë'sc'ü rá nugö yo, embeji c'o.

¹⁶ Cjanu o manda o pjongüji c'o mi menzumü a Israel nu ja mi jün ngüenda. ¹⁷ Nuc'ua c'o dya mi menzumü a Israel, o pë'nch'iji c'ua e Sóstenes c'ũ mi manda cja c'e nintsjimi a Corinto, o mbäräji a jmi e Galión nu ja mi jün ngüenda. Pero e Galión dya tsjapü ngüenda.

Pablo vuelve a Antioquía y comienza su tercer viaje misionero

¹⁸ E Pablo xe go mezhe c'ua na puncjü o pa, o mimi a Corinto. Nuc'ua cjanu o 'ñezhe c'ua c'o cjuarma. Cjanu o möji c'ua e Aquila 'ñe e Priscila a ma a Siria, mi póji cja 'na barco. 'Ma mü o zät'äji a Cencrea, o 'ñaxpaji o ñi na ngue ya vi cumple c'e promesa c'ũ vi mama va xipji Mizhocjimi. ¹⁹⁻²¹ O mbedeyeji nu, o zät'äji a Efeso. E Pablo cjanu o cjogü cja c'e nintsjimi o ñaji c'o mi menzumü a Israel o xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Anguezeji mi sújmüji e Pablo xe ro mezhe rvá mimiji. Pero e Pablo o ndünrü o mama c'ũ dya mi sô. Cjanu o 'ñezhe anguezeji o xipjiji:

—Ni jyodü rá magö a Jerusalén rá ma süpcö c'e mbaxcua c'ũ ya ra zädä. Pero 'ma ra ne Mizhocjimi, rá nzhogü rá ñ zenguats'üji na yeje.

Cjanu o ma ndes'e cja 'na barco c'ũ mi cjogü a Efeso, o mbedye nu. E Aquila 'ñe e Priscila o nguejmevi a Efeso. ²² 'Ma mü o zät'ä c'e barco cja c'e jñiñi a Cesarea, o dagü e Pablo o ma'a nu ja mi jmurü c'o cjuarma a Jerusalén, o ma zenguaji. O mbedye c'ua nu, cjanu o ma c'ua a Antioquía. ²³ O mezhe ja nzi pa va mimi nu. Cjanu o mbedye o ma cja c' e estado de Galacia 'ñe cja c'e estado de Frigia. O zät'ä texe cja c'o jñiñi nu ja mi cärä c'o mi ätpä o jña e Jesucristo, o zopjüji. Nguéc'ua o mäji y o zëzhiji.

Apolos predica en Efeso

²⁴ Dya go mezhe go säjä c'ua a Efeso 'na bëzo c'ũ mi chjü e Apolos. Mi Israelita pero vi jmus'ü a Alejandria. C'e bëzo mi pärä na jo o jña Mizhocjimi, y mi pjëchi ra zopjü na jo c'o nte. ²⁵ Nuc'ü, ya vi jichiji ja ga cja o 'ñiji e Jesús c'ín Jmugöji. Mi zopjü c'o nte co texe o mü'bü, mi xipjiji ja ga cja e Jesús ja c'o nzi va dyärä. Pero dya mi pärä na jo ja ga cja. E Apolos mi pärä e Juan mi jichi co ndeje c'o nte. Pero dya mi pärä ja ga nänbäji dya o tjü e Jesucristo 'ma jichiji c'o enche o mü'bü angueze. ²⁶ Nuc'ua e Apolos o mbürü o zopjü c'o nte cja c'e nintsjimi, o xipjiji texe c'ũ mi pärä ja ga cja e Jesús. Y dya mi sü. Nuc'ua e Priscila 'ñe e Aquila 'ma mü o dyärävi mi ña e Apolos, o zidyivi o ngümüvi. Cjanu o ñatsjêji c'ua o xipjivi c'o jña c'o xe mi bëzhi ro mbärä. ²⁷⁻²⁸ Nuc'ua e Apolos cjanu o mama c'ũ ro ndes'e cja 'na barco ro ma cja

c'e estado de Acaya. Nguéc'ua c'o cjuarma a Efeso o xipjiji e Apolos:

—Jä, na jo rí mague, embeji c'ü.

Cjanu o dyopjüji 'na carta ro ndëdyi e Apolos, ngue c'ua c'o cjuarma a Acaya ro recibidoji c'ü. 'Ma o zät'ä a Acaya, Mizhocjimi o unü poder e Apolo o zopjü c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi creo e Jesucristo. Mi söji o jña anguezeji nu ja mi cärä texe c'o nte mi äräji. Mi zopjüji co texe o mü'bü mi xipjiji ja ga mama o jña Mizhocjimi; nguéc'ua c'o nte va mbäräji e Jesús ngueje c'ü o mama Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre. Nguéc'ua c'o mi söji o jña e Apolos o bëzhiji. Nguéc'ua c'o ya vi creo e Jesucristo xenda go zëzhiji.

19

Pablo en Efeso

¹ 'Ma mi bübü e Apolos a Corinto c'ũ tsja a Acaya, e Pablo mi nzhodü cja c'o jñiñi c'o mi järä cja 'eje. Cjanu o zät'ä a Efeso. Cjanu o chjêji nu, ja nzi c'o mi ätpä o jña e Jesucristo. ² Cjanu o xipjiji c'ua:

—'Ma i creogueji, ¿cjo o ëjê o Espiritu Mizhocjimi cja in mü'bügueji?

O ndünrü c'ua anguezeji o mamaji:

—Dya rí äräjme cjo bübü o Espiritu Mizhocjimi.

³ O ndünrü c'ua e Pablo o mama:

—¿Ja vi jigueji 'ma?

O ndünrü c'ua anguezeji:

—O nzhogü in mü'büjme ja c'o nzi va mama e Juan, cja rrü jigöjme.

⁴ O ndünrü c'ua e Pablo o xipjiji:

—'Ma mi jichi e Juan c'o nte, mi xipjiji ro jyëziji c'o na s'o ro 'ñench'e o mü'büji c'ũ cja ro ëjê, c'ũ ngueje e Jesús. Nguëje c'ü o mama Mizhocjimi ra 'ñevgueji libre cja c'o na s'o, eñe e Pablo.

⁵ 'Ma mü o dyäräji a cjanu, cjanu o jiji c'ua na yeje. O nänbäji o tjü e Jesús c'ín Jmugöji va jichiji. ⁶ Nuc'ua e Pablo o 'ñe's'e o dyë anguezeji. Nuc'ua o ëjê c'ua o Espiritu Mizhocjimi o ë bübü cja o meze o mü'büji. Nuc'ua o mbürü o ñaji c'ua nan'ño idioma, y mi mamaji o jña Mizhocjimi. ⁷ Anguezeji mi söji 'na doce bëzo.

⁸ O mezhe jñi zana e Pablo mi pa cja c'e nintsjimi, mi pa ñaji c'o nte mi xipjiji mi jyodü ro 'ñench'e o mü'büji e Jesús, na ngue ngueje angueze c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. ⁹ Pero bübü c'o o meze o mü'bü, c'o dya go 'ñejme e Jesucristo. Anguezeji o zopjüji c'ua c'o 'ñaja c'o mi jmurü cja c'e nintsjimi, o xipjiji c'ũ dya ma jo o 'ñiji e Jesús. Nguéc'ua e Pablo o mbedye cja c'e nintsjimi, dya cja mi pa zopjü nu c'o nte. Nuc'ua e Pablo 'ñe c'o mi teñe angueze, cjanu o möji c'ua cja 'na scuela nu ja mi köpüte 'na bëzo c'ũ mi chjü e Tiranno. Nuc'ua e Pablo

pama mi pa cja c'e scuela mi pa zopjü c'o nte. ¹⁰ O mezhe yeje cjë c'ü mi pa zopjü c'o nte nu. Nguec'ua texe c'o mi cārã cja c'e estado de Asia, o dyārãji o jña e Jesucristo c'ín Jmugöji, zö mi menzumü a Israel zö dya mi menzumü a Israel. ¹¹ Mizhocjimi o unü poder e Pablo o tsja c'o na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. ¹² Nguec'ua c'o ts'imbayo c'o mi jüt'ü o ñi e Pablo 'ñe c'o o péchera, mi canaji mi pa cuatüji c'o mi sö'dyë 'ñe c'o vi zürü c'o o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. Nguec'ua mi jogü c'o mi sö'dyë y mi pedye c'o s'ondajma.

¹³ Bübü c'o menzumü a Israel c'o mi nzhodü mi cjua'ma c'o vi zürü o s'ondajma c'ü dya jo. Mi nänbãji o tjü e Jesús c'ín Jmugöji ma cjua'maji, xa'ma ro mbedye c'o s'ondajma. Mi mamaji:

—Pedye cja ne nte. Rí xi'tsc'ö co o poder e Jesús c'ü nädã e Pablo ga zopjü yo nte, embeji c'o s'ondajma.

¹⁴ Cja c'o menzumü a Israel, mi bübü 'na ndamböcjimi c'ü mi chjü e Esceva. Mi 'ñeje yencho t'i c'o mi nänbã o tjü e Jesús ma cjua'maji. ¹⁵ 'Na nu pa 'ma o nänbãji a cjanu o tjü e Jesús, o ndünrü c'ua c'e s'ondajma o mama:

—Rí pãrãgö cjó ngeuje e Jesús. Xo rí pãrãgö cjó ngeuje e Pablo. Natsc'ejí, ¿pje'tsc'ejí?, efe.

¹⁶ Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi zürü c'e s'ondajma, 'nango dacü o ma ndaji c'o o t'i e Esceva. Me go mbärãji go ndöpüji. Nuc'ua o mbedyeji c'ua cja c'e ngumü, ya mi nzergatjoji y ya me vi s'odüji. ¹⁷ Nuc'ua c'o mi cārã a Efeso c'o mi menzumü a Israel, 'ma mü o mbärãji c'ü vi tsja c'o o t'i e Esceva, me go züji c'ua. Xo 'ñe c'o dya mi menzumü a Israel. Na ngue mi pãrãji, zö mi nänbãji o tjü e Jesús pero dya mi creoji, nguec'ua va tsjapüji a cjanu c'o o t'i e Esceva. Nguec'ua o mamaji c'ü me na nojo e Jesús c'ü in Jmugöji.

¹⁸ O ëjë c'ua na puncjü c'o ya mi creo e Jesucristo pero sido mi cëroji, mi divinaoji y pje c'o nde mi cjaji. O mamaji c'ü dya ma jo c'o mi cjaji, y dya cja ro tsjaji. ¹⁹ Bübü o cëro c'o mi cja o magia. O ma tjëji c'o o libroji c'o mi juns'ü c'o magia, cjanu o ndüt'üji a jmi texe c'o nte. O tsjaji ngüenda c'ü ja nzi mi muvi c'o libro; o zäs'a cincuenta mil o merio de plata. ²⁰ Na puncjü o nte c'o o creo e Jesucristo co texe o mü'bü. Na ngue me na zëhi o jña Mizhocjimi.

²¹ Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Pablo ro ma na yeje cja c'e estado de Macedonia 'ñe cja c'e estado de Acaya, ro ma zengua c'o cjuarma. Nuc'ua cja rrü ma a ma a Jerusalén. O mama:

—'Ma rá sät'ã a Jerusalén, xo ni jyodü rá ëjë a Roma, efe.

²² Nuc'ua e Pablo o ndãjë yeje c'o nu mimbëpjiji o mëvi a Macedonia. Nuc'o, mi

ngueje e Timoteo 'ñe e Erasto. E Pablo xe ngeujme o mimi cja c'e estado de Asia.

El alboroto en Efeso

²³ 'Na nu pa 'ma xe mi bübü e Pablo a Efeso, me mi huëñi c'o nte me mi mapjüji. Na ngue mi bübü c'o dya go ne o 'ñiji Mizhocjimi. ²⁴ Mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü e Demetrio. Mi ät'ã o ts'inana de plata c'o mi xiji ts'ina Diana. Xo mi ät'ã o ts'ingumü nu ja mi tãgã c'o ts'ina Diana. Mi tsãjä o mbëpji c'o mi pjëchi ra dyät'ã o ts'inana; nguec'ua mi tõi na puncjü o merio. ²⁵ E Demetrio o zojnü c'ua c'o o mbëpji 'ñe c'o 'ñaja c'o mi ät'ã o ts'inana. 'Ma mü o jmurüji, cjanu o xipjiji c'ua:

—Nu'tsc'ejí nin t'ecjanömjü, in pãrãji rí tõi na puncjü o merio rgã ät'ãji yo ts'inana. ²⁶ Pero xo in pãrãji ja ga cja ga tsja e Pablo, zopjü yo nte xipjiji c'ü dya mizhocjimi yo ts'inana; na ngue rí ät'ãtjoji co in dyëgöji yo. Xo in äräji mama a cjanu e Pablo cja c'o 'ñaja jñiñi. Nguec'ua na puncjü o nte c'o dya cja ma't'ü yo ts'inana; va creoji c'o mama e Pablo. Dya nguextjo va a Efeso; xo 'ñe texe cja ne estado de Asia. ²⁷ Bübü peligro ra tsjacüji burla yo nte, dya cja ra ndömüji yo ts'inana yo rí ät'öji. Y dya nguextjo nu, xo ra tsjapüji c'ü dya cja ni muvi o templo e ts'ina Diana. Dya cja ra züpüji e ts'ina Diana. Maco nudya ma't'üji texe va a Asia 'ñe texe cja ne xoñijömu.

²⁸ 'Ma mü o dyärãji c'o o mama e Demetrio, me go sjëyaji c'ua na puncjü o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Me na nojo e ts'ina Diana nu rí ma'tc'öji nutscöji rí menzumüji a Efeso, eñeji.

Y sido mi mapjüji a cjanu. ²⁹ Nguec'ua texe c'o nte cja c'e jñiñi o mbürü o huëñiji, pero dya mi pãrãji pje mi pjëzhi. Nuc'ua cjanu o cjuan'di o möji c'ua nu ja mi cjaji o junta. 'Ma mü o möji nu, o pënch'iji e Gayo 'ñeje e Aristarco c'o mi dyoji e Pablo, o zidyiji a fuerza nu ja mi cjaji o junta. Anguezevi mi menzumüvi a Macedonia. ³⁰ E Pablo mi ne ro cjogü a nde cja c'o nte ro ñaji. Pero c'o mi creo e Jesucristo, dya jyëziji ro cjogü. ³¹ C'o pje mi pjëzhi c'o mi manda cja c'e estado de Asia, bübü c'o mi joji e Pablo. Anguezeji o ndãji c'o o ma'a nu ja mi bübü e Pablo o ma dyötüji 'na favor c'ü dya ro ma cja c'e junta, 'na pje c'o ro tsjapüji. ³² C'o nte me mi huëñiji. Nan'ño c'o mi mama c'o 'ñaja; nan'ño c'o mi mama c'o 'ñaja. Nguec'ua na puncjü c'o dya mi pãrã pje vi jmurüji.

³³ Nuc'ua c'o menzumü a Israel c'o dya mi creo e Jesucristo, o juajñüji 'na c'o o dyoji c'ü mi chjü e Alejandro para ro frentaoji co c'o nte. Bübü c'o o xipji e Alejandro pje vi jmurüji cja c'e junta. Nuc'ua e Alejandro o tsja o seña co o dyë ngue c'ua ro ngo't'ü o ne c'o nte. Na ngue mi ne ro xipjiji c'o nte

c'ü dya mi ngue o s'ocü c'o mi menzumü a Israel. ³⁴ Pero c'o nte, 'ma mü o jñandaji e Alejandro mi menzumü a Israel, cjanu o mapjüji c'ua na yeje. O mezhe c'ua yeje hora junto va mapjüji a cjava:

—Me na noje e ts'ina Diana nu rí ma'tc'öji nutscöji rí menzumüji a Efeso, eñeji va mapjüji.

³⁵ Nuc'ua c'ü mi representante cja c'e jñiñi, o xipji o ngo't'ü o ne c'o nte. Cjanu o xipjiji:

—Nu'tsc'ejji ín menzumüts'ügöji a Efeso. Yo nte yo cãrã texe cja ne xoñijömü pärãji nutscöji rí menzumüji a Efeso rí pjörügöji e ts'ina Diana c'ü vi 'ñeja a jens'e o säjä a jömü. Xo rí pjörügöji o templo. ³⁶ Maco nde pärãji a cjanu y dya cjó só ra ngädã, na jo, dya rí mapjüji. Dya pje rí tsjaji. ³⁷ I siji yo yeje bëzo, maco dya pje pönüvi cja o templo c'ü ín ts'inanaji. Dya xo zadüvi c'ü. ³⁸ Nujujo, 'ma o tsjavi na s'o, 'ma pje c'o o tsjapüji e Demetrio 'ñe yo 'ñaja yo ät'ã yo ts'ina, nu'ma, sö anguezeji ra möji cja juesi. Nuc'ua c'e juesi ra jññüpü ngüenda yo yeje bëzo. ³⁹ 'Ma ngue 'na jña c'ü xe na s'ëzhi, rá ñaji 'ma ra zädã c'e pa 'ma rá cjaji junta, ja c'o nzi ga mama cja c'o ley. ⁴⁰ Nu c'o mandazüji, ra ëji ra ë huënzhgöji jenga me ró huëñiji. Ra nguijñiji rí ne rá cjaji o revolución, dya cja rá ätäji o gobiernoji. Dya ra sö pje rá xipjiji, eñe c'e representante.

⁴¹ Nuc'ua 'ma mü o nguarü o ña, cjanu o xipji c'ua c'o nte ro möji o ngumüji.

20

Viaje de Pablo a Macedonia y a Grecia

¹ 'Ma o nguarü o huëñi c'o nte, nuc'ua e Pablo o mbenpe 'na jña c'o mi ejme e Jesucristo ro jmurüji. 'Ma mü o jmurüji, cjanu o zopjüji. Cjanu o 'ñezheji cjanu o ma a ma a Macedonia. ² O zät'ã cja c'o jñiñi nu ja mi cãrã o cjuarma, me go zopjüji ngue c'ua o mäji y o zëzhiji. Cjanu o mbedye a Macedonia o ma c'ua a Grecia c'ü xo xiji a Acaya. ³⁻⁶ O mezhe jñi zana va mimi nu. Nuc'ua o mama ro ndes'e cja barco ro ma a Siria. C'o mi menzumü a Israel c'o dya mi creo, mi mamaji ja rvã mbö't'üji e Pablo 'ma ro ma cja barco. O mbãrã c'ua e Pablo; nguec'ua dya ndes'e cja barco. C'o o ndes'e ngue c'o mi dyoji e Pablo. Mi ngue e Sópater c'ü mi menzumü a Berea, 'ñe e Aristarco 'ñe e Segundo c'o mi menzumü a Tesalónica, 'ñe e Gayo c'ü mi menzumü a Derbe, 'ñe e Timoteo. Xo 'ñe e Tíquico 'ñe e Trófico c'o mi menzumü cja c'e estado de Asia. Anguezeji ot'ü o möji cja barco. Pero e Pablo o nzhogü o ma na yeje a Macedonia. Nujnu, je ro ma ndes'e cja barco. Nutscö e Lucas ró chjögöbe e Pablo a Filipos c'ü tsja a Macedonia. O zädã c'ua c'e mbaxua 'ma siji o tjömëch'i

c'o dya bãs'ã. 'Ma o cjogü c'e mbaxua, ró tes'ebe cja barco a Filipos xo ró mëbe a Troas. O mezhe tsi'ch'a pa, cja ró sät'ãbe nu. Ya ma tepquegöbe c'o cjuarma c'o vi ot'ü. Ró mimijme siete pa nu.

Visita de Pablo en Troas

⁷ C'ü ot'ü pa nu ngo, ró jmurüjme c'o cjuarma c'o mi cãrã a Troas, ngue c'ua ro sijme o tjömëch'i c'ü rva mbeñejme ja va ndü e Jesucristo. E Pablo o zopjü c'o cjuarma, na ngue ro pedeyjme c'ü na ye nu pa. O mezhe ndexömü va ña. ⁸ Mi tjë na puncjü o sivi nu ja mi jmurüjme cja c'e ngumü c'ü na jñi piso. ⁹ 'Na t'i c'ü mi chjü e Eutico mi tagã cja ventana. O zürü o t'jï na ngue o mezhe va ña'a e Pablo. Nguec'ua va ndögü a jömü. 'Ma ró dagüjme ró ma nujme, ya vi ndü. ¹⁰ E Pablo xo dagü cja c'e jyãxumü, o ma ndaja c'e t'i c'ü ya vi ndü. Nuc'ua cjanu o xitscöjme c'ua:

—Dya rí süji. Mizhocjimi o tsjapü o te, ya bübütjo na yeje, enzgöjme.

¹¹ Nuc'ua e Pablo 'ñezgöjme ró tes'ejme na yeje cja c'e jyãxumü. E Pablo o më'ch'i c'e tjömëch'i c'ü rvã mbeñejme ja va ndü e Jesús. Cja rrü sigöjme o xëdyi. E Pablo cjanu o ñaji c'ua c'o cjuarma hasta 'ma o jyas'ü. Cjanu o ma c'ua. ¹² O zidyiji e Eutico cja o ngumü, me mi mäji. Na ngue vi ndü pero Mizhocjimi o tsjapü o te na yeje.

Viaje desde Troas a Mileto

¹³ Ante c'ü ro mbedye e Pablo a Troas, o xitscöjme ro tes'ejme cja barco nu, ro möjme a Asón; angueze ro matsjé cja 'ñiji. ¹⁴ Nguec'ua 'ma ró chjögöjme e Pablo a Asón, xo ndes'e cja c'e barco. Cja rrü möcjöjme a Mitilene nu ja mi ma c'e barco. ¹⁵ C'ü na ye nu pa, o mbedye nu c'e barco ró möjme ró cjogüjme a lado cja c'e isla a Quío. C'ü na jñi nu pa, ró sät'ãjme cja c'e isla a Samos, y ró oxüjme cja c'e jñiñi a Trogilio. C'ü na ngiyo nu pa, ró sät'ãjme a Mileto. ¹⁶ E Pablo mi xädã ro ma a Jerusalén, xa'ma ro zät'ã nu 'ma ro pjongüji c'e mbaxua c'ü ni chjü Pentecostés. Nguec'ua ya vi uajnú 'na barco c'ü ro cjogütjo a Efeso c'ü dya ro böbü. Na ngue dya mi ne ro metscöjme cja c'e estado de Asia.

Discurso de Pablo a los ancianos de Efeso

¹⁷ 'Ma ró sät'ãjme a Mileto, e Pablo o ndãjä c'o o ma a Efeso o ma siji c'o mi pastor cja c'o cjuarma. ¹⁸ 'Ma o ëji, nuc'ua e Pablo cjanu o xipji c'ua anguezeji:

—Ín pärãgueji ja rvã minc'ö a ndetsc'ejji ndeze c'e pa 'ma cja rvã sägö va a Asia. ¹⁹ Ró pépcö Mizhocjimi co texe ín mü'bü. Y dya ró cjapü na nozü. Me mi huëgö na ngue c'o nte c'o dya go ne go creo. Y me mi sufregö na ngue c'o ín menzumügöjme a Israel me mi jodü ja rvã mbö'tcüji. ²⁰ Ró

xi'tsc'öji texe c'o mi jyodü ri pärägueji; dya ró co'bügö ne ri 'na jña. Ró zo'c'üji 'ma mi jmurügueji; xo ró zo'c'üji cja in nzungueji. ²¹ Ró zopjügö c'o in menzumügöjme a Israel, ró xipjiji co texe in mü'bü ro jyézji c'o na s'o ro nzhogüji cja Mizhocjimi, y ro 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo c'in Jmugöji. Xo 'ñetsc'ej, dya in menzumügueji a Israel, xo ró zo'c'öji a cjanu. ²² Nudya rrä magö a Jerusalén. Na ngue o Espiritu Mizhocjimi jítscö c'ü ni jyodü rá magö nu. Dya rí pärä pje ra tsjacüji nu. ²³ Pero texe cja c'o jñiñi ja rí sátc'ö, o Espiritu Mizhocjimi xitscö c'ü ra pantcaji a pjörü nu, 'ñe me rá sufregö. ²⁴ Pero dya ra tsja zó rá sufregö zó ra mbötcüji. C'ü rí negö, ngue c'ü rá cjuatü ne bēpi nu o dyacü e Jesús c'in Jmugöji. O dyacü rí zopjügö yo nte rí xipjiji me s'ya Mizhocjimi anguezeji; ne ra 'ñemeji libre cja c'o na s'o.

²⁵ "Ma mi búbü co nu'tsc'ej, mi xi'tsc'öji c'ü ri unü in mü'bügueji e Jesús c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Nudya rí xi'tsc'öji c'ü dya cja rá chjögöji. ²⁶ Tsjiñiñi na jo c'ü rí xi'tsc'öji, na ngue ya rá jyanbüji ne pa dya. 'Ma cjo c'o búbüts'üji c'ü dya ra salva, c'ü ra ma sufre, dya ngue in s'ocügö. ²⁷ Na ngue ró xi'tsc'öji texe c'o ne Mizhocjimi rá pärägöji 'ñe rá cjai; dya ró co'bügö ne ri 'na jña. ²⁸ Rí pjötpüji nguenda ja rguí minc'ej. Xo rí pjörüji texe c'o 'ñaja cjuarma c'o ma't'ü e Jesucristo c'in Jmugöji. Na ngue chjēntjui nza cja o ndēnchjürü. O Espiritu Mizhocjimi o dya'c'üji ne bēpi rí tsjaji o mbörü. Rí pjörüji na jo, na ngue o pjödü o cji va ndü e Jesús; nguec'ua va tsjapü o ndēnchjürü c'o. ²⁹ Rí pärägö 'ma rá jyanbüji, 'ma rá magö, ra ējē c'o na s'o ga xöpunte. Nuc'o, rí chjēntjui nza cja o min'ño c'o me na sate, ra ē pjö't'üji c'o ndēnchjürü. ³⁰ Xo ra búbüts'üji c'o ra jichi c'o ya ri creo e Jesucristo, ra xipjiji o jña c'o dya cjuana, ngue c'ua c'o ya ri creo ra ndēñeji co anguezeji. Nguec'ua c'o ya ri creo e Jesucristo, búbü c'o ra creo c'o xöpüte. ³¹ Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí pjötpügueji na puncjü nguenda. Mbeñegueji, ró minc'ö jñi cje a ndetsc'ej. Zö xömü zö ndempa pero sido mi zo'c'öji. Mi xi'tsc'öji ja rvi minc'ej hasta búbü 'ma mi huégö por nu'tsc'ej.

³² Nudya cjuarma, rí ötcö Mizhocjimi ra mbö'c'üji y ra tsja'c'üji ra zi'ch'i in mü'bügueji o jña c'ü mama ja ga s'iyazügöji. Me na zēhi o jña, ra mböxc'üji ra tsja'c'üji xenda rí dyätäji Mizhocjimi. Nguec'ua ra dya'c'üji c'o me na jo a jens'e c'o ra ch'unü texe c'o cjpä o nte. ³³ Ma mi búbügö co nu'tsc'ej, dya cjo mi nepegö o merio ne ri ngue o bitu. ³⁴ In päräji mi pépcjö c'ü ma tötc'ö c'ü mi sigö 'ñe c'o mi jegö, 'ñe c'ü mi si c'o mi dyocjöjme 'ñe c'o mi jeji. ³⁵ Ró jí'ts'iji 'na tjürü c'ü xo rí tsjaji. Rí pépcjeji ngue c'ua rí pjös'üji c'o pje ni jyodü. Rí mbeñegueji c'ü o mama e Jesús

c'in Jmugöji: "Xenda rí mäceji 'ma rí unüji, que na ngue 'ma ra ch'a'c'üji", eñe va mama.

³⁶ Nuc'ua e Pablo 'ma o nguarü o zopjü a cjanu c'o pastor; cjanu o ndüñjömü o dyötü Mizhocjimi co texe anguezeji. ³⁷ Nuc'ua anguezeji me go huéji c'ua, na ngue ya ro ma e Pablo. Me go ndaji y me go zü'tp'üji o jmi. ³⁸ Me mi sentioji na ngue c'o jña c'o vi mama e Pablo c'ü dya cja ro chjēji. Nuc'ua ró möcjöjme e Pablo; anguezeji o ma zogüzüjme hasta cja c'e barco.

21

Viaje de Pablo a Jerusalén

¹ Nuc'ua 'ma mü o 'ñetscöjme c'o cjuarma, cja rrü möjme c'ua cja c'e barco. Ró möcjöjme derecho cja c'e isla c'ü ni chjü a Cos. C'ü na ye nu pa, ró möjme a Rodas. 'Ma ró pedyejme nu, ró möjme a Pátara. ² Nujnu, ró jodüjme nu 'na barco c'ü ro ma a Fenicia. 'Ma ró tö't'üjme, ró tes'ejme cja rrü möjme. ³ 'Ma ma möcjöjme, ró jandajme c'e isla c'ü ni chjü a Chipre ró cjogüjme cja o jodyē. Ró sidojme hasta ró sät'ajme cja c'e jñiñi c'ü ni chjü a Tiro c'ü tsja a Siria. Ró dagüjme cja c'e barco, na ngue je ro sjö'büji nu c'o mi tunü c'e barco. ⁴ A Tiro ró jodüjme ja mi cārā c'o mi ätpä o jña e Jesucristo. Nujnu, ró minc'öjme nu siete pa. O Espiritu Mizhocjimi ya vi jíchiji c'o cjuarma c'ü me ro sufre e Pablo a Jerusalén. Nguec'ua o xipjiji e Pablo c'ü dya ro ma nu. ⁵ 'Ma o zädä c'o pa 'ma ro mbedye c'e barco, ró pedyejme cja c'e jñiñi a Tiro ró möjme. Nuc'ua texe c'o cjuarma 'ñe c'o o suji 'ñe c'o o t'iji o ma caminaozüjme 'ma ró pedyejme cja c'e jñiñi. 'Ma ró sät'ajme cja squina c'e mar; ró ndüñjömüjme ró ötcöjme Mizhocjimi. ⁶ Cjanu pötü rvá chagöjme, cjanu o 'ñetscöjme c'ua. Nuc'ua cja rrü tes'ejme cja c'e barco; anguezeji cjanu o nzhogüji o ngumüji.

⁷ 'Ma ró pedyejme a Tiro, ró möjme a Tolemaida c'ü tsja a Fenicia. 'Ma ró dagüjme nu, dya cja ró möcjöjme cja barco. A Tolemaida ró ma zengaujme c'o cjuarma, y ró minc'öjme 'napa co anguezeji. ⁸ Nuc'ua c'ü na ye nu pa, 'ma ró pedyejme a Tolemaida, cja rrü möjme a Cesarea. 'Ma ró sät'ajme nu, ró cjogüjme cja o ngumü e Felipe ró oxüjme nu. Nuc'ü, mi zopjü c'o nte mi xipjiji ja rvá só ro salvaji. E Felipe mi ngue 'na c'o siete c'o vi juañjü ro unü pje ro zi'i c'o ndixü c'o ya vi ndü nu xira. ⁹ E Felipe mi tsäjā nziyo o xunt'i c'o dya mi chjüntü. Mi mamaji o jña Mizhocjimi ja c'o nzi ma 'ñünbü o mü'büji. ¹⁰ Ró minc'öjme nu ja nzi pa. O ējē c'ua 'na bëzo c'ü mi chjü e Agabo vi 'ñeje a Judea. Xo mi profeta mi mama o jña Mizhocjimi. ¹¹ O sājā nu ja mi cārājme. Cjanu o nganba c'ua c'ü mi nzünt'ü e Pablo, cjanu o jyüt'ü c'ua o ngua 'ñe o dyē. Cjanu o mama:

—Rí xi'tsc'öji c'ü mama o Espiritu Mizhocjimi. C'o cārā a Jerusalén c'o dya ätpā o jña e Jesucristo, je xo rgá cjanu rgá jyü'tp'üji o dyē 'ñe o ngua ne bēzo nu ngue o cja ne mbūnt'ü, cja rrū ziydiji ra ma nzhōji cja o dyē c'o dya menzumü a Israel.

¹² Ma ró äragōjme c'ü o mama e Agabo, nuzgōjme 'ñe c'ü cjuarma c'ü mi cārā a Cesarea me ró ötcōjme na puncjü e Pablo c'ü dya ro ma a Jerusalén. ¹³ O ndünrū c'ua e Pablo o xitscōjme:

—¿Jenga in huēji? In cjacüji xo rá sentioḡo. ¿Cjo in neji c'ü dya rá cjaḡo ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi? Rí bübü dispuesto ra züctüji a Jerusalén ra jyütctüji in dyē 'ñe in cua, ra pantcaji a pjörü. Dya nguextjo nu; xo rí bübü dispuesto ra mböctüji na ngue rí pēpigō e Jesús c'in Jmugōji, eñe.

¹⁴ Ma dya dyätcājme, dya cja pje ró xipjime. Ró mamajme:

—Ra zädä rí tsjague ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi.

¹⁵ Nuc'ua ró xampjajme, cja rrü möjme c'ua a Jerusalén. ¹⁶ Bübü ja nzi cjuarma a Cesarea c'o o ma zogüzüjme hasta ró sät'äjme a Jerusalén. C'o cjuarma o zinzgōjme cja o ngumü e Mnasón c'ü mi menzumü a Chipre; je ró oxüjme nu. C'e bēzo, ya vi mezhe vi 'ñenche o mü'bü e Jesucristo.

Pablo visita a Jacobo

¹⁷ C'o cjuarma a Jerusalén me go mäji va recibidozüjme. ¹⁸ C'ü na ye nu pa, ró möcjōjme e Pablo ró ma zenguaime e Jacobo. Ya xo ma cājā nu texe c'o pje mi pjēzhi cja c'o cjuarma. ¹⁹ Ma ró cjuarü ró zenguaime, nuc'ua e Pablo cjanu o xipji c'o cjuarma ja va mbös'ü Mizhocjimi angueze va zopjü c'o nte c'o dya mi menzumü a Israel. ²⁰ Ma o dyäräji c'o o mama e Pablo, o mama c'ü me na nojo Mizhocjimi 'ñe me na jo. Cjanu o xipjiji c'ua e Pablo:

—Na jo c'ua ja gui mangue, cjuarma. Pero dyärä na jo c'o rá xi'tsc'ōjme. Cārā na puncjü mil c'o in menzumügōji c'ü ya creo e Jesucristo. Anguezeji me süpüji c'ü ley c'o o dyopjü e Moisés. Y neji texe c'o cjuarma xo ra züpüji c'o. ²¹ Anguezeji äräji nan'ño gui jíchigue c'o in menzumügōji c'o cārā c'o nan'ño jñiñi; äräji in xipjiji c'ü dya cja ra dyätäji c'o o dyopjü e Moisés; äräji in xipjiji c'ü dya cja ra circuncidaoji c'o o t'iji, ni xo ra tsjaji c'o 'ñaja in chjürügōji. ²² Yo in menzumügōji ra mbäräji c'ü i 'ñecje, ra mundoj 'na pje c'o ra tsja c'üji. Nguец'ua, ¿ja rga cja püji? ²³ Na jo rí tsjague c'o rá xi'tsc'ōjme dya. Bübüzgōjme nziyo cjuarma yo o tsja promesa va xipjiji Mizhocjimi. ²⁴ Rí möcjeji yo cjuarma cja ne templo rí chōmügue o animale c'o rí unügeji. Nuc'ua yo cjuarma ra unüji c'o mböcjimi ra mbäsp'äji Mizhocjimi. A cjanu ra jogüji a jmi Mizhocjimi. Nuc'ua ra

sö ra 'ñaxpaji o ñiji, na ngue ya rgüi cumpleji c'o promesa. Nuc'ua yo in menzumügōji ra mbäräji c'ü dya cjuana c'ü äräji; in cjaḡe ja c'o nzi ga mama c'o ley c'o o dyopjü e Moisés. ²⁵ Dya rí xi'tsc'ōjme c'ü ni jyödü ra dyätä c'o ley c'o dya rí menzumügōji. Na ngue ya ró ñagōjme ró penpejme 'na carta ró xipjijme c'o ni jyödü ra tsjaji. Ngue c'ü dya ra zaji o ts'ingue o animale c'o bāsp'ä yo ts'ita. Dya xo ra ziji o cji. Dya xo ra zaji o ts'ingue o animale c'o dya mbedye o cji. C'o bēzo, dya ra tsäji o ndixü; c'o ndixü, dya xo ra tsäji o bēzo, eñe e Jacobo.

Toman preso a Pablo en el templo

²⁶ C'ü na ye nu pa, e Pablo o möji c'ua c'o nziyo cjuarma o cjogüji cja c'e templo. Nuc'ua e Pablo o xipji c'e mböcjimi c'ü ya mi ngue ro cumple c'o bēzo c'o promesa c'o vi xipjiji Mizhocjimi. Xo mama e Pablo:

—Nutsco nguetscö rá tömügö c'o animale c'o ra dya c'ü yo bēzo, rí päsp'ägue Mizhocjimi, eñe.

²⁷⁻²⁸ Nuc'ua ya mi ngue ro zädä c'o xe siete pa 'ma ro cumpleji c'o promesa. C'o menzumü a Israel c'o vi 'ñeje cja c'e estado de Asia, bübü c'o o jñanda e Pablo cja c'e templo. O pēñch'iji c'ua e Pablo, cjanu o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Nu'tsc'eji in bēzoji rí menzumüji a Israel, pjöxcüjme rá pēñch'ijme ne bēzo. Nguеje nu nzhodü texe cja ne xoñijömtü, jichi yo nte c'o me na s'o. Nujnu, ña'a contra nutscoji o ntezgōji Mizhocjimi. Xo ña'a contra o ley e Moisés, 'ñe ne templo nu me na sjü. Y dya nguextjo nu; o siji yo dya rí menzumügōji o cjogüji cja ne templo nu me na sjü o contaminaoji, eñeji.

²⁹ C'o vi 'ñeje a Asia o mamaji a cjanu, na ngue o jñandaji a Jerusalén e Tróximo c'ü mi menzumü a Efeso mi dyojui e Pablo. Mi pēzhiji e Pablo xo vi siji e Tróximo cja c'e templo.

³⁰ Me co üdü c'ua texe c'o mi cārā cja c'e jñiñi. Go cjanudji c'ua go mundoji. Cjanu o pēñch'iji e Pablo go pjongüji cja c'e templo. Ixco ngot'üji c'ua c'o ngoxtji. ³¹ C'o nte mi ne ixto mbö't'üji e Pablo. Pero bübü c'o o ma cja c'e bēzo c'ü mi manda 'na mil o tropa romana, o ma xipjiji c'ü ya vi mundo texe c'o mi menzumü a Jerusalén ma huēñiji. ³² Nu c'e bēzo, ixco ma't'ü c'ua c'o tropa 'ñe c'o mi manda cada cien tropa, ixco dagüji c'ua cja c'e jyäxcadumü nu ja mi cāräji c'ü mi chäjui c'e templo, o möji nu ja mi cārā c'o nte. C'o nte 'ma mü o jñandaji c'e bēzo 'ñe c'o tropa, o jyēziji c'ua, dya cja mbäräji e Pablo. ³³ O säjä c'ua c'e bēzo, cjanu o manda o pēñch'iji e Pablo cjanu o ndün't'üji yeje cadena. Nuc'ua cjanu o zopjü c'o nte o dyönüji pje mi pjēzhi e Pablo y pje vi tsja. ³⁴ C'o nte me mi huēñiji. Nan'ño c'o mi mama c'o 'ñaja; nan'ño c'o

mi mama c'o 'ñaja. Nguec'ua dya mi sò ro mbārā c'e bēzo pje vi tsja e Pablo. Nguec'ua cjanu o manda ro zidyiji e Pablo a mbo cja c'e jyāxumū. ³⁵⁻³⁶Ma o zāt'ā c'o tropa 'ñe e Pablo cja c'e dezhe c'ù rví ndes'eji cja c'e jyāxumū, c'o tropa o ndēs'iji c'ua e Pablo cjanu o ngō's'ù o jyōji. Na ngue c'o nte me mi chütüji y me mi mapjüji na jens'e mi mamaji:

—Pō't'üji ne bēzo.

Pablo hace su defensa delante de la gente

³⁷⁻³⁸Ma ya mi ngue ro cjoḡ c'o tropa a mbo cja c'e jyāxumū, o mama c'ua e Pablo o xipji c'e bēzo c'ù mi manda texe c'o tropa:

—¿Cjo sò rā xi'tsc'ō 'na jña?, eñe e Pablo.

O ndünrū c'ua c'e bēzo:

—Mi pēzhgō mi ngue'tsc'e c'e bēzo c'ù menzumū a Egipto. Pero dya ngue'tsc'e, na ngue in ñague griego. Nuc'ü, mi dyoji c'o rí xicōjme o pō't'unte. Dya be mezhe mi jodü ja rvā tsjaji o revolució ro ndöpüji ne gobierno. C'e bēzo o dyēdyi nziyo mil c'o mi pō't'üte o möji cja majyadü nu ja dya cjo nzheñe, eñe c'e bēzo va xipji e Pablo.

³⁹O ndünrū c'ua e Pablo o mama:

—Nutsco rí Israelitagō. O jmuxcū a Tarso c'ù tsja cja c'e estado de Cilicia. Rí tsjagō cja 'na jññi c'ù me manda. Rí ö'tc'ü favor rí jyēzgui rá zopjügō yo nte, eñe.

⁴⁰O unū c'ua sjētsi. Nuc'ua e Pablo o böbü cja c'e dezhe, o tsja o seña co o dyē ro ngo't'ü o ne c'o nte. Nguec'ua, dya cja nda mi mapjüji na jens'e. Nuc'ua e Pablo o ña c'ua c'e idioma hebreo va zopjü c'o nte, o mama:

22

¹—Nu'tsc'eji in menzumüts'ügōji, nu'tsc'eji pjē'ts'iji in jünji ngüenda 'ñetsc'eji dya pje pjē'ts'iji, rí zo'c'ōji. Dyärägueji na jo c'ù rá xi'tsc'ōji, ngue c'ua rí pärägueji c'ù dya rí c'jagō c'o na s'o, eñe e Pablo.

²Ma o dyäräji e Pablo mi ña hebreo, xe go juemeji c'ua. O mama c'ua e Pablo:

³—Xo rí Israelitagō nza cjatsc'eji. O jmuxcō a Tarso c'ù tsja a Cilicia, pero ró tegō va cja ne ndajññi. Nu c'ù o jítscō, mi ngue e Gamaliel. O jítscō na jo c'o ley c'o o unū Mizhocjimi c'o in mboxatitagōji. Mi sügō Mizhocjimi; 'ma cjo c'o mi pēzhgō c'ù dya mi sü Mizhocjimi, mi sjēyazgō na puncjü ja c'o nzi gui tsjagueji dya. ⁴Nguec'ua mi nugō na ü c'o mi tēpi o 'ñiji e Jesús, mi negō c'ù ro mbö't'üji texeji. Mi mandagō ra ndün't'üji o cadena cja rrü pant'aji a pjörü, zō mi bēzo zō mi ndixü. ⁵Nu mero ndamböcjimi 'ñe yo jün ngüenda cja yo in menzumüji, päräji c'ù na cjuana c'ù rí xi'tsc'ōji je ma cjazgō nu. Na ngue anguezeji o dyacüji o carta c'ù ro tjēdyi a ma a Damasco ro jichi c'o mi manda cja c'o nintsjimi nu. Nuc'ua ró ma c'ua ro ma sürü c'o mi creo

e Jesús c'o mi cārā nu, cja rrü tjün't'üji co cadena ro ēji va a Jerusalén ngue c'ua ro castigaoji.

Pablo cuenta de su conversión

⁶Ma mi pagō cja 'ñiji, 'ma ya mi ngue ro sāt'ā a Damasco, ya vi jñisiarü. 'Nango ējē c'ua a jens'e 'na jya's'ü c'ù me mi juēns'i c'ù o pjat'ü nu ja mi pagō. ⁷Ró töḡü a jōmü c'ù mi chägäḡō. Cja rrü ärägō 'na jña c'ù o xitscō a cjava: “Nu'tsc'e Saulo, ¿jenga in c'japü ra sufre yo creozügō? Chjēntjü c'ù rí nguetscō rí c'jacō rá sufre”, enzgō. ⁸Ró tjüntügō ró xipji: “Nu'tsc'e nin t'ecjañömü, ¿cjo ngue'tsc'e?” O ndünrū c'ua c'ù mi ña: “Nguetscō e Jesús mi menzumüḡ a Nazaret. In c'japü ra sufre yo creozügō; chjēntjü c'ù rí nguetscō rí c'jacō rá sufre”, enzgō. ⁹C'o mi pōcōjme, me co züji. O jñandaji c'e jya's'ü pero dya dyäräji pje pjēzhi c'ù o mama c'e jña c'ù mi zocügō. ¹⁰Ró mamagō c'ua: “Nu'tsc'e in Jmuts'ügō, ¿pje in ne rá c'jagō?”, ró embe. O ndünrū c'ua c'in Jmugō o xitsi: “Ixti mague dya, rí sāt'ā a Damasco. Nujnu, ra xi'ts'iji nu, c'e bēpi c'ù ya mama Mizhocjimi rí tsjague”, enze. ¹¹Nuc'ua, dya cja mi jandagō na ngue me mi juēns'i c'e jya's'ü. Nguec'ua c'o mi pōcōjme o pēnzhgüji in dyē, cjanu o ngüncüji o zinziji a Damasco.

¹²Mi bübü 'na bēzo a Damasco c'ù mi chjü e Ananías. Mi sü Mizhocjimi mi ätä c'o ley. C'o in menzumügōji c'o mi cārā nu, mi mamaji c'ù mi cja na jo. ¹³O ējē c'ua e Ananías nu ja mi oxügō, o böbü in jmigō o xitsi: “Nu'tsc'e Saulo mi cjuarmats'ügō. Ra jogü dya in chō rí jñanda na yeje”, enze. Ixco jogü c'ua in chō ró janda e Ananías. ¹⁴Nuc'ua e Ananías cjanu o xitscō: “Mizhocjimi c'ù mi ma't'ü c'o in mboxatitagōji, o juan'c'ügue ndeze mi jinguä ngue c'ua rí pärägue c'o ne angueze rí tsja. O dya'c'ügue j jñanda e Jesús nu c'ù me na jo a jmi Mizhocjimi. Xo dya'c'ü j dyärä o zo'c'ü. ¹⁵Nguec'ua rí xipjigüe yo nte ja ga cja e Jesús; rí xipjiji ja ga cja c'ü j jñanda 'ñe c'o j dyärä. ¹⁶Nudya, dya cja pje rí che'be; ixti jigüe dya. Rí 'ñench'e in mü'bü e Jesús y rí tsjapü in Jmugue. 'Ma rí tsjague a cjanu, ra ndin'tsc'i in mü'bü c'o na s'o”, enzgō e Ananías.

Pablo cuenta cómo fue enviado a los que no eran de Israel

¹⁷Ma ró nzhogō a Jerusalén, ró ējē cja ne templo ró ö'tü Mizhocjimi. 'Ma mi ötüḡō Mizhocjimi, o dyacü c'ù ró janda, nza cja 'ma ro cjinch'i 'na t'jji. ¹⁸Ró janda e Jesús; o xitsi: “Pura pedyegue a Jerusalén, na ngue zō rí xipjigüe yo nte ja rvā zo'c'ügō y ja vi jñandgagō, pero dya ra creots'üji”, enzgō. ¹⁹Pero ró xicō c'ua: “Iyō in Jmuts'ügō; ra creozüji. Päräji mi pagō cja c'o nintsjimi mi pa jodü ö'tü mi creots'ü. Mi mandagō ra

pant'aji a pjörü y ra mbäräji. ²⁰Ma o mama e Esteban c'ü me na jots'ügüe, 'ma o mbö't'üji c'ü, xo mi bönc'ö nu, me mi mäcjö. Ró pjötpü o bitu c'o o mbö't'ü c'ü", ró embe c'in Jmugö. ²¹O ndünrú c'ua o mama: "Pedyegue, rá tãc'ä ri mague na jê nu ja cãrã c'o dya menzumü a Israel, rí ma zopjüji", enzgö. Nujoyo, ngueje yo o mama e Pablo va xipji c'o nte.

Pablo en manos del comandante

²²C'o nte o dyäräji na jo, hasta 'ma cja mama e Pablo c'ü vi ch'unü o bËpji mi zopjü c'o dya menzumü a Israel. Nuc'ua cjanu o mapjüji c'ua na yeje o mamaji:

—Pö't'üji ne bëzo. Dya cja xe ra mimi cja ne xoñijömmü, eñeji.

²³'Ma mi mapjüji na jens'e, xo mi juant'aji o bituji y mi vos'üji o jömmü a jens'e. Na ngue me mi üdüji. ²⁴Nuc'ua c'ü mi manda c'o tropa, o manda o zidyiji e Pablo a mbo cja c'e jyãxcumü nu ja mi cãrã c'o tropa. Cjanu o manda ro ndas'üji o chirrio, ngue c'ua ro mama e Pablo pje vi tsja, nguec'ua ma mapjü c'o nte. ²⁵Ante c'ü ro ndas'üji, o ndün't'üji o xipjadü. Mi böbü nu 'na bëzo c'ü mi manda cien tropa. Nuc'ua e Pablo cjanu o xipji c'ua c'e bëzo:

—Mama cja c'o ley c'ü dya sö rí chas'üji o chirrio c'o menzumü a Roma. Ni jyodü ot'ü rí jñünpüji ngüenda pje mbë c'ü o tsja, eñe e Pablo.

²⁶C'e bëzo 'ma o dyärã c'o o mama e Pablo, cjanu o ma c'ua cja c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa, o ma xipji:

—Pjötpü ngüenda ne bëzo, c'ü dya pje xe rí tsjapü. Na ngue menzumü a Roma.

²⁷Nuc'ua c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa, cjanu o ëjê c'ua nu ja mi bübü e Pablo, o ë xipji:

—Xitsi. ¿Cjo in menzumügüe a Roma?

O ndünrú c'ua e Pablo:

—Jã.

²⁸O ndünrú c'ua c'e bëzo:

—Maco ró cjöt'ügö na puncjü o merio para ró cjagö menzumü a Roma.

O ndünrú c'ua e Pablo o mama:

—Nutsö rí menzumügö a Roma ndeze 'ma o jmuxcügö, eñe.

²⁹Nuc'ua c'o ya mi ngue ro ndas'ü o chirrio e Pablo, o ndans'aji c'ua. Nuc'ua c'ü mi manda texe c'o tropa, xo zü c'ua. Na ngue vi manda o ndün't'üji co xipjadü e Pablo, maco mi menzumü a Roma.

Pablo delante de la Junta Suprema

³⁰C'ü mi manda c'o tropa, mi ne ro mbärã jenga mi mama c'o mi menzumü a Israel c'ü mi jyodü ro ndü e Pablo. Nguec'ua c'ü na ye nu pa, o xipji c'o ndamböcjimi 'ñe texe c'o mi jün ngüenda ro ë jmurüji. Nuc'ua cjanu o xãpcã e Pablo, cjanu o dagüvi cja c'e jyãxcumü. Cjanu o cjogüvi nu ja mi jünji

ngüenda. Cjanu o xipji e Pablo ro böbü cja o jmiji.

23

¹Nuc'ua e Pablo o jñanda na jo c'o mi jün ngüenda, cjanu o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji in menzumüts'ügöji, sido rí jodü rá cjagö ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo, eñe.

²Nuc'ua c'ü mi mero ndamböcjimi c'ü mi chjü e Ananías, cjanu o xipji c'o bëxtjo mi böbü cja e Pablo ro mbë'chp'üji o ne. ³O ndünrú c'ua e Pablo o xipji c'ü mi mero ndamböcjimi:

—Nu'tsc'ëji in cjapü na jots'ügüe, pero na s'o c'o in cjague. Mizhocjimi ra castigaots'ü. In cjapü in jüncüji ngüenda ja c'o nzi ga mama c'o ley; maco in manda ra mbëchquiji in te, eñe e Pablo.

⁴O ndünrú c'ua c'o bëxtjo mi böbü, o mamaji:

—¿Jenga i sadügüe nu? Maco o 'ñeme Mizhocjimi ra tsja mero ndamböcjimi.

⁵O ndünrú c'ua e Pablo o mama:

—Nu'tsc'ëji in menzumüts'ügöji, dya mi pärãgö cjo mi mero ndamböcjimi nu. 'Ma ro pärãgö, dya ro xipji a cjanu. Na ngue cja o ley Mizhocjimi, mama c'ü dya pje rá xicöji yo in menzumügöji yo pje pjëzhi.

⁶Nuc'ua e Pablo o unü c'ua ngüenda c'o mi jün ngüenda, mi cãrã 'na partido c'o mi saduceo, mi cãrã 'na partido c'o mi fariseo. Nguec'ua o ña c'ua na jens'e:

—Nu'tsc'ëji in menzumüts'ügöji, rí fariseogö o t'izgö 'na fariseo. In jüncüji ngüenda na ngue rí creogö c'ü ra zãdã c'e pa 'ma ra te'e texe c'o ya ndü.

⁷Nuc'ua c'o fariseo 'ñe c'o saduceo, dya cja mi 'natjo o pjeñeji; ya nde mi nan'ño ma nguijñiji c'ua. ⁸Na ngue yo saduceo mamaji c'ü dya cja ra te c'o ya ndü. Xo mamaji c'ü ojtjo anxe. Xo mamaji c'ü dya bübü e Satanás c'ü dya jo, ne ri ngue c'o o mbëpji. Yo fariseo creoji bübü nza texe yo. Xo creoji c'ü ra te c'o ya ndü. ⁹Nuc'ua c'o mi jün ngüenda o mbürü o zöji o jña, o ñaji na jens'e. Cjanu o böbü c'ua, ja nzi c'o fariseo c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, o mamaji:

—Dya pje ri tö'tp'ügöjme c'o na s'o c'o ri cja ne bëzo. 'Na ri ngueje 'na o anxe Mizhocjimi c'ü o zopjü. 'Ma ga cjanu, na jo, dya pje rá cjapüji. Na ngue 'ma rá c'a's'üji nu, chjëntjui c'ü ro c'a's'üji Mizhocjimi.

¹⁰Nuc'ua c'o fariseo mas go zöji o jña c'o saduceo, y o mbürü o chüji. Nuc'ua c'e bëzo c'ü mi manda c'o tropa, o zü c'ua 'na ro mbärãji e Pablo ro s'odü na puncjü. Nguec'ua o ma't'ü c'o tropa o dagüji cja c'e jyãxcumü o ë ñanaji e Pablo a nde c'o saduceo, cjanu o zidyiji c'ua na yeje cja c'e jyãxcumü.

¹¹ Nuc'ua c'e xömü c'ü na ye nu pa, 'nango jñetse c'ua e Jesucristo c'In Jmugöji mi böbü cja o jmi e Pablo, o xipji:

—Nu'tsc'e Pablo, dya ri sügue; ri mäcje. I zopjügue yo nte va a Jerusalén, i xipjiji ja ga cjangö. Xo ni jyodü ri mague a Roma xo ri zopjügue c'o nte c'o cärä nu, eñe e Jesús va xipji e Pablo.

Planes para matar a Pablo

¹² C'ü na ye nu pa, c'o mi menzumü a Israel c'o dya mi creo e Jesucristo, o mamaji c'ü ro mböt'üji e Pablo. O juraji Mizhocjimi va mamaji:

—Dya cja rá siji o xédyi ne ri ndeje, hasta 'ma rá cjuarü rá pöt'üji e Pablo. Ra zücöji Mizhocjimi 'ma dya rá cjangöji a cjanu.

¹³ Mi sö mas de cuarenta c'o o mama a cjanu. ¹⁴ Anguezeji cjanu o möji c'ua cja c'o ndamböcjimi 'ñe ja nzi c'o mi jün ngüenda, o ma xipjiji:

—Nutscöjme ró nádäje Mizhocjimi. Ró mamajme c'ü dya cja rá sijme o xédyi ne ri ndeje, hasta 'ma rá cjuarü rá pöt'üjme e Pablo. Ra zücöjme Mizhocjimi 'ma dya rá cjangme a cjanu. ¹⁵ Nguec'ua nu tsc'ejí 'ñe c'o 'ñaja c'o jün ngüenda, chaque ri penpeji 'na jña c'e bëzo c'ü manda c'o tropa ra sin'c'iji e Pablo. Rí xipceji ni jyodü xenda ri pärägueji pje pjézhi c'ü o tsja e Pablo. Nutscöjme ya ri bübüjme rá pöt'üjme ante c'ü ra säjä va, eñeji.

¹⁶ A Jerusalén mi bübü nu c'ü nu sobrinu e Pablo, o t'i c'ü nu cjü. Nuc'ü, o dyärä c'o mi mama c' o bëzo ro mböt'üji e Pablo 'ma ro cjangö. Cjanu o ma c'ua cja c'e jyäxcumü o ma xipji e Pablo. ¹⁷ Nuc'ua e Pablo cjanu o ma't'ü c'ua 'naja c'o bëzo c'o mi manda cien tropa, cjanu o xipji:

—Rí ö'tc'ü favor ri mëvi ne t'i cja c'e bëzo c'ü manda texe yo tropa; va jün 'na jña pje ra xipji, embe.

¹⁸ O zidyí c'ua cja c'e bëzo c'ü mi manda c'o tropa, cjanu o xipji:

—C'ü rvä écjöbe, o matcügö c'e bëzo c'ü ró cotc'öji c'ü ni chjü e Pablo. O dyötü favor ró sigö ne t'i; va jün 'na jña pje ra xi'ts'i, embe.

¹⁹ Nuc'ua c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa, cjanu o pënch'í c'ua o dyé c'e t'i, cjanu o ndans'avi ro ñatsjévi. Cjanu o dyönü: —¿Pje pjézhi c'ü ri xitsi?

²⁰ O ndünrü c'ua c'e t'i:

—Yo menzumü va, ya ñaji. Ra xörü chaque ra é dyöt'üji ri sidyi e Pablo nu ja jünji ngüenda. Ra xi'ts'iji c'ü ni jyodü xenda ra mbäräji pje pjézhi c'ü o tsja e Pablo. ²¹ Nguec'ua ri ö'tc'ügö c'ü dya ri tsjague c'ü ra é xi'ts'iji. Na ngue sö mas de cuarenta bëzo c'o ne ra mböt'ü e Pablo. Ya te'beji dya c'ü, ngue c'ua 'ma ri tsjögüvi, ra mböt'üji. Anguezeji va nádäji Mizhocjimi o mamaji a cjava: “Dya cja rá siji o xédyi ne ri

ndeje, hasta 'ma rá cjuarü rá pöt'üji e Pablo. Ra zücöji Mizhocjimi 'ma dya rá cjangöji a cjanu”, eñe anguezeji. Nguec'ua te'beji dya, c'ü ri tsjague ja c'o nzi rgä é xi'ts'iji.

²² O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Pjötüpüge na puncjü ngüenda, dya cjó ri xipji c'ü i xitscö yo. Mague dya, embe c'e t'i.

Envían a Pablo ante Félix el gobernador

²³ Nuc'ua c'e bëzo cjanu o ma't'ü c'ua yeje c'o mi manda cien tropa, o xipjivi:

—Mandaguevi yo yeje ciento tropa yo nzhontjo ra xampjari ri möji a Cesarea. Rí pedyeji 'ma ra unü a las nueve ne xömü. Xo ri möji setenta tropa c'o chägä o pjadü, cja na yeje ciento c'o qui o lanza. ²⁴ Xo ri xöcüvi o pjadü c'o ra chägä e Pablo. Rí pjörüji na jo, ngue c'ua ra zät'ä na jo cja e Félix c'ü gobernador, embeji c'o yeje c'o mi manda cien tropa.

²⁵ Nuc'ua c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa, cjanu o dyopjü 'na carta c'ü ro mbenpe e Félix. O jñu's'ü a cjava:

²⁶ “Nu'tsc'e Félix in gobernadorgue, ri zenguats'ügö nin t'ecjanömü. Nguetscö e Claudio Lisis ri pen'c'ö ne carta. ²⁷ Rí xi'tsc'ö ne bëzo nu va siji yo tropa. C'o menzumü a Israel o zürtüji ne bëzo, ya mi ngue ro mböt'üji. 'Ma ró pärägö c'ü menzumü a Roma nu, ixtó édyigö in tropa ró ma ñanajme ró cjocüjme cja c'e jyäxcumü. ²⁸ Nutscö mi ne ro pärägö pje vi tsja ne bëzo, na ngue c'o nte mi mamaji c'ü vi tsja na s'o. Nguec'ua ró dagübe cja c'e jyäxcumü ró sidyi ne bëzo nu ja jün ngüenda c'o menzumü a Israel. ²⁹ Mi mama c'o nte c'ü vi tsja na s'o nu. Pero ro unnc'ö ngüenda nguextjo c'o o ley anguezeji c'o mi mamaji c'ü dya ätä nu. Dya pje ró tö'tp'ügö c'o na s'o c'o ro tsja, c'ü rva pöt'ü ni xo ri ngue c'ü rva pant'a a pjörü. ³⁰ Nuc'ua o éjë 'naja c'ü o 'ñe xitsi c'ü mi cärä o bëzo c'o ya vi ñaji ra rvä mböt'üji ne bëzo. Nguec'ua ró täcjö yo tropa o siji nu. Y c'o nte c'o mama c'ü o tsja na s'o nu, ró xipjiji ra éji ra é xi'ts'iji”, eñe va dyopjü c'e bëzo c'ü mi manda texe c'o tropa c'o ma cäjä cja c'e jyäxcumü.

³¹ Nuc'ua c'o tropa cjanu o tsjaji ja c'o nzi va xipjiji; o zidyiji e Pablo c'e xömü a Antípatris. ³² C'ü na ye nu pa, c'o tropa c'o mi nzhontjo o nzhogüji cja c'e jyäxcumü nu ja vi mbedyeji. C'o tropa c'o mi chägä o pjadü ngue c'o o möji e Pablo. ³³ 'Ma o zät'äji a Cesarea, o unüji c'e carta c'e gobernador; cjanu o nzhöji e Pablo. ³⁴ Nuc'ua c'e gobernador 'ma o nguarü o xörü c'e carta, cjanu o dyönü e Pablo pje ma estado mi tsja. 'Ma o mbärä mi tsja a Cilicia, cjanu o mama c'ua:

³⁵ —'Ma ra säjä c'o mama i tsjague c'o na s'o, rá jün'c'ügö ngüenda, embeji e Pablo.

Cjanu o manda o zidyiji e Pablo cja o palacio e Herodes nu ja ro oxü. Xo manda ro mbörüji nu.

24

Defensa de Pablo delante de Félix

¹ O mezhe c'ua tsi'ch'a pa, o sājā c'ua a Cesarea e Ananías c'ü mi mero ndamböc'jimi, 'ñe ja nzi c'o mi jün ngüenda. Ma siji 'na licenciado c'ü mi chjü e Tértulo. O möji cja c'e gobernador ngue c'ua ro cusa e Pablo. ² Nuc'ua c'e gobernador o manda o siji e Pablo. 'Ma mü o sājā e Pablo, nuc'ua e Tértulo o mbürü o cusa e Pablo, o xipji c'e gobernador:

—Nu'tsc'e Félix nin t'ecjañö mü. Na ngue in gobernador, ri caräjme na jo, dya cjó ri chüjme. In pjöxcüjme na puncjü; nguec'ua dya pje bêtscöjme. ³ Nguec'ua ri da'c'üjme na puncjü 'na pójo nu'tsc'e Félix, me na jon-tets'ü. ⁴ Dya ri ne rá bē'chc'ijme na puncjü in tiempo. Pero ri ö'tc'üjme ri dyätcäjme na ngue na jontets'ü. Dya puncjü o jña c'o rá ñagöjme. ⁵ Ne bëzo ró tö'tp'üjme me na s'o c'o cja'a. Nzhodü texe cja ne xoñjömü, zopjü c'o in menzumügöjme. Nguec'ua anguezeji, dya cja ne ra dyätäji in gobiernogue. C'o teñe angueze, ni chjü nazareno. Anguezeji dya cja ma't'üji Mizhocjimi nza cjazgöjme; nan'ño ga creoji. ⁶ Ne bëzo ya mi ngue ro contaminao c'in templogöjme, pero ró sürüjme. Mi ne ro jünpüjme ngüenda ja c'o nzi ga mama c'o in leygöjme. ⁷ Pero o metio e Lisias c'ü manda c'o tropa nu, o möji c'o o tropa nu ja mi jünpüjme ngüenda ne bëzo, o ma zinngujme a fuerza. ⁸ Cjanu o xitsijme ro ecjögjme cja in jmigue. Nguec'ua 'ma ri tsjapü t'önü ne bëzo, ri pärägue c'ü na cjuana c'ü ri xi'tsc'öjme o tsja na s'o nu.

⁹ C'o 'ñaja c'o mi menzumü a Israel cjanu o mamaji c'ua:

—Na cjuana yo mama e Tértulo, embeji c'e gobernador.

¹⁰ Nuc'ua c'e gobernador cjanu o tsjapü c'ua o seña e Pablo ro ña. O mama c'ua e Pablo:

—Ri pärägö ya pa ja nzi cjé c'ü in gobernador in jüngue ngüenda in in paísgöjme. Nguec'ua ri mägö; dya ri sü rá tjünrügö. ¹¹ Ya mezhe como 'na doce pa, ró magö a Jerusalén ró ma ma't'ügö Mizhocjimi. 'Ma ri tsja t'önü, ri pärägue c'ü na cjuana yo rá xi'tsc'ö. ¹² Nujyo, mamaji ró cjagö c'o na s'o 'ma ró magö a Jerusalén. Pero dya cjó ró sögöbe o jña para ro mundo c'o nte; ni ri ngue cja c'e templo, ni ri ngue cja c'o nintsjöi, ni ja xo ri ngue cja c'e ndajñiñi a Jerusalén. ¹³ Nujyo xi'tsc'eji, dya sö ra mamaji c'ü na cjuana. ¹⁴ Nutscö na cjuana ri creogö c'e jña c'ü cja jizhi Mizhocjimi. Nujyo in menzumügöjme, mamaji c'ü nan'ño rgá creogö dya. Pero dya cjuana c'ü mama yo. Na ngue ri ma't'ügö Mizhocjimi c'ü mi ma't'ü c'o in mboxatitagöjme. Ri creogö texe c'o mama c'o ley, 'ñe texe c'o o dyopjü c'o

profeta. ¹⁵ Ri creogö c'ü o mama Mizhocjimi ra te c'o ya ndü, c'o o tsja na jo 'ñe c'o o tsja na s'o. Nu yo in menzumügöjme xo creoji a cjanu. ¹⁶ Siempre ri jodügö rá cjagö c'o na jo, ngue c'ua dya rá cjagö na s'o a jmi Mizhocjimi, ni pje rá cjapocö yo nín minteji.

¹⁷ 'Ró magö ja nzi vez a Jerusalén, pero o mezhe ja nzi cjé c'ü cja ró magö. Mi doce pa, 'ma ró magö nu, ró jünügö c'o ró unü c'o pobre. Xo ró jünü c'o ro unügö Mizhocjimi. ¹⁸ 'Ma ró unügö Mizhocjimi cja c'e templo c'o ofrenda c'o mi jünügö, o jñandgaji nu. Pero nujyo, dya ngue yo o jñandga. C'o o jñandga, ngueje ja nzi in menzumügöjme c'o vi 'ñeje a Asia. Ya rvá cumplögö c'o rvá mama ro cjagö, ja c'o nzi ga cja in chjürügöjme. Dya mi dyocögjme na puncjü o nte; dya cjó xo ró sögöbe o jña c'ü ro mundo o nte. ¹⁹ C'o vi 'ñeje a Asia c'o o jñandga cja c'e templo, 'ma o jñandgaji ró cjagö c'o na s'o, sö ra ëji ra 'ñe mamaji. ²⁰ O 'ma jiyö, ri dyönü yo in menzumügöjme cjo ró cjagö c'o na s'o 'ma mi bünc'ö a jmi yo, 'ma mi jüncüji ngüenda. ²¹ 'Ma o jñüncüji ngüenda, ró ñagö na jens'e ró mama a cjava: "In jüncüji ngüenda na ngue ri creogö c'ü ra te texe c'ua ndü", ró embeji. Nu c'o ró mama a cjanu, dya s'o c'o, eñe e Pablo.

²² E Félix ya mi pärä na jo'o ja ma cja o 'ñiji e Jesucristo. Pero dya nguarü o jñünpü ngüenda e Pablo. O xipjiji c'o nte:

—'Ma ra ëjē e Lisias c'ü manda c'o tropa, rá jünpü na yeje ngüenda ne bëzo cja in jmigueji, eñe.

²³ Cjanu o ma't'ü c'ua 'na c'o mi manda cien tropa, o xipji c'ü ro mbörüji e Pablo, pero ro jyéziji ro nzhodü libre cja c'e palacio, y c'o o dyoji e Pablo mi sö ro ma zenguaji ro ma zopcüji c'o mi jyodü.

²⁴ O mezhe c'ua ja nzi pa, o ëjē c'ua na yeje e Félix nu ja mi jün ngüenda, ma dyojui c'ü nu su c'ü mi chjü e Drusila. E Drusila mi menzumü a Israel. Nuc'ua e Félix o manda ro ma siji e Pablo. 'Ma o sājā e Pablo, o zopjü e Félix 'ñe e Drusila o xipjivi ja ga cja e Jesucristo. ²⁵ O mama e Pablo ni jyodü 'na nte ra tsja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo, y ra mbörütsjē ja rgá mimi, dya ra tsja ja c'o nzi ga netsjē. Na ngue ra zädá c'e pa 'ma ra jñünpü ngüenda Mizhocjimi texe yo nte. O zü c'ua e Félix cjanu o xipji e Pablo:

—Mague dya cja c'e palacio. 'Ma xe rá pé'sc'ö tiempo, rá zon'c'ü na yeje.

²⁶ C'ü vi mama e Félix c'ü ro ma e Pablo, xo ngueje c'ü mi te'be xa'ma ro unü o merio e Pablo, ngue c'ua ro 'ñeme libre. Nguec'ua na puncjü vez va zojnü o ñavi. ²⁷ O mezhe c'ua yeje cjé. Nuc'ua ya ro mbedye gobernador e Félix; ro tsja gobernador e Porcio Festo. E Félix dya 'ñeme libre e Pablo, na ngue mi ne ro unü favor c'o mi menzumü a Israel c'o mi nu'u na ü e Pablo.

25

Pablo delante de Festo

¹Ma o tsja gobernador e Festo, o mezhe jñi pa, cjanu o mbedye a Cesarea o ma c'ua a Jerusalén. ²Nuc'ua c'o ndamböcjami 'ñe c'o ñaja c'o pje mi pjëzhi cja c'o menzumü a Israel, o xipjiji e Festo c'ü vi tsja na s'o e Pablo. ³O mamaji:

—Tsjacüjme favor rí manda ra siji a 'ñecjua e Pablo, eñeji.

O mamaji a cjanu, na ngue ya vi mamaji ja rva mbö't'üji e Pablo 'ma ro cjogü cja 'ñiji. ⁴O ndünrü c'ua e Festo:

—Je va cjet'ü a Cesarea e Pablo. Dya ra mezhe rá magö nu. ⁵Nguec'ua yo pje pjëzhits'üji rá möcjöjme a Cesarea. 'Ma pje c'o o tsja c'e bëzo, ra xitscöji 'ma rá sät'äjme nu, eñe e Festo.

⁶E Festo o mezhe como dyëch'a o ocho pa a Jerusalén. Cjanu o nzhogü o ma a Cesarea nu ja vi 'ñeje. C'ü na ye nu pa, e Festo o mimi nu ja mi jün ngüenda, cjanu o manda o ma siji e Pablo. ⁷'Ma o säjä, ya ma cäjä c'o menzumü a Israel c'o vi 'ñeje a Jerusalén. Anguezeji o böbüji cja o jmi e Pablo, o mamaji na puncjü c'o na s'o c'o vi tsja. Pero dya sö ro mamaji c'ü na cjuana. ⁸O ndünrü c'ua e Pablo o mama:

—Dya pje ró cjagö contra c'o mama in leygöjme nutscöjme rí menzumüjme a Israel. Dya xo ró contaminao c'ü in templojme. Dya pje xo ró mangö 'na jña contra e César c'ü mero manda, embeji c'e gobernador.

⁹E Festo mi ne ro unü favor c' o mi menzumü a Israel c'o mi nu'u na ü e Pablo. Nguec'ua va dyönüji e Pablo:

—¿Cjo in ne rá sint's'i a Jerusalén? Je rá ma jün'c'ügö nu ngüenda cjo na cjuana yo mama yo in menzumüjueji.

¹⁰O ndünrü c'ua e Pablo o xipji:

—Iyö. Na ngue je ngue va o 'ñempc'e e César rí jñü ngüenda; dya ngue a Jerusalén. In päräje na jo, c'ü dya pje ró cjapügö yo in menzumüjueji. ¹¹'Ma pje c'o i chötcü c'o na s'o c'o ró cjagö c'ü rga tügö, rí bübü dispuesto rá tügö. Pero 'ma dya cjuana yo mama yo, dya in pë's'i derecho rí nzhögügö cja o dyë yo, c'ü pje ra tsjacüji. Rí negö ra jñüncü ngüenda e César c'ü mero manda a Roma, eñe e Pablo.

¹²Nuc'ua e Festo cjanu o ñaji c'ua c'o mi pjöste c'o mi pärä c'o ley romana. Cjanu o xipji c'ua e Pablo:

—I dyötcü ngueje e César ra jñün'c'ü ngüenda. Nguec'ua ra zints'iji cja e César.

Pablo delante del rey Agripa

¹³Dya mezhe pa, e Agripa c'ü mi rey 'ñe e Berenice o säjui c'ua a Cesarea, o'ñe zenguavi e Festo. ¹⁴O mezhe va mimivi nu na puncjü o pa. E Festo o xipji c'e rey ja ma cja e Pablo, o mama:

—Bübü va 'na bëzo cja ne palacio c'ü dya sö ra mbedye libre ndeze 'ma mi gobernador e Félix. Nuc'ü, ni chjü e Pablo. ¹⁵'Ma ró magö a Jerusalén, c'o mero ndamböcjami 'ñe c'o 'ñaja c'o pje pjëzhi cja yo in menzumüjueji a Israel, o xitscöji c'ü vi tsja na s'o e Pablo. O dyötcüji c'ü ro mandagö ro mbö't'üji. ¹⁶Nuc'ua ró xipjigöji: "Iyö. Nutscöjme rí menzumüjme a Roma, dya rí cjajme a cjanu. Zö cjö c'o ra ñe mama bübü 'na nte c'ü o tsja na s'o, pero dya xtá pö't'ügöjme. C'e nte c'ü ri mamaji o tsja na s'o, pë's'i derecho ra pjendio ra mama cja o jmi c'o va ñe cusa o tsja na s'o", ró embe c'o. ¹⁷Nuc'ua 'ma o ëji a 'ñeva, c'ü na ye nu pa, ró ma mimigö nu ja rí jün ngüenda. Cja rrü mandagö c'ua o siji e Pablo. ¹⁸⁻¹⁹Mi pëzhgö 'na pje c'o vi tsja c'e bëzo c'o ma s'o. Pero dya ga cjanu. Na ngue 'ma o böbü o ña c'o mi cusa e Pablo, dya mamaji na cjuana pje pjëzhi c'ü na s'o c'ü vi tsja. C'ü o mamaji, nguextjo c'ü ja ga cja ga mat'üji Mizhocjami, 'ñe c'ü nan'ño ga creo e Pablo. Mama e Pablo c'ü o ndü 'na bëzo c'ü mi chjü e Jesús, pero o tetjo na yeje. Anguezeji, dya neji a cjanu. ²⁰Dya mi pärä ja rva jünpügö ngüenda e Pablo. Na ngue, dya rí pärägö ja ga cja o religión yo in menzumüjueji a Israel. Nguec'ua ró önü e Pablo cjo mi ne ro sidyigö angueze a Jerusalén, je ro ma tjünpü ngüenda nu. ²¹Pero dya ne e Pablo je ro ma tjünpü ngüenda a Jerusalén; o xitscö ngueje e César Augusto c'ü ra jñünpü ngüenda. Nguec'ua ró manda sido ra mbörüji va, hasta 'ma cja ra sö rá täjä ra zidyiji nu ja va bübü e César, eñe e Festo va xipji e Agripa.

²²O ndünrü c'ua e Agripa o xipji e Festo:

—Xo rí ne rá ärägö c'o mama c'e bëzo.

O ndünrü c'ua e Festo:

—Ra xörü rí dyärägue.

²³Nuc'ua c'ü na ye nu pa, o säjä c'ua e Agripa 'ñe e Berenice cja c'e cuarto nu ja mi jün ngüenda c'e gobernador. Mi jevi o bitu c'o me ma zö, y ma dyoji na puncjü c'o o dyoji. Xo säjä c'ü bëzo c'o mi manda 'na mil o tropa. Xo säjä c'o pje mi pjëzhi cja c'e jñiñi a Cesarea. Nuc'ua e Festo o manda o ma siji e Pablo. ²⁴Cjanu o mama c'ua e Festo:

—Nu'tsc'e Agripa in reygue, 'ñets'ceji in texeji in cäräji va. Bübü in jmigueji ne bëzo nu in ne rí dyäräji c'o mama, eñe.

O sido o ña e Festo o xipji e Agripa:

—Texe c'o in menzumüjueji a Israel c'o cärä a Jerusalén, 'ñe c'o cärä va, o xitscöji c'ü o tsja na s'o ne bëzo. O mapjüji na jens'e va mamaji c'ü mi jyodü ro ndü. ²⁵Pero dya pje ró tö'tp'ü c'ü rvi bö't'ü. Ne bëzo o xitscö ngueje e César c'ü mero manda a Roma ra jñünpü ngüenda. Nguec'ua ró mamagö c'ü rá manda ra zidyiji a manu. ²⁶Pero dya rí pärä ja rga cjapü. Na ngue 'ma rá penpe 'na carta

e César c'in jmgü, dya rí pärā pje rá jü'sc'ö, na ngue dya pje rí tó'tp'ügö c'o na s'o ne bëzo. Nguec'ua ró manda o siji cja in jmgueji in texeji rí dyärāji. Nu'tsc'e Agripa in reygue, ngue'tsc'e rí negö rí dyärāgue, ngue c'ua rí mamague pje rá jü'sc'ö cja c'e carta. ²⁷ Na ngue 'ma rá mandagö ra zidyiji ne bëzo cja e César ra jñünpüji ngüenda, pero 'ma dya rá mama pje ni cusaji, dya ra jogü, eñe e Festo.

26

Pablo presenta su caso ante el rey Agripa

¹ O mama c'ua e Agripa o xipji e Pablo:

—Sö rí ñague; rí da'c'ü sjëtsi.

Nuc'ua e Pablo o c'ua's'ä o dyë, cjanu o mbürü o ña o mama:

² —Nu'tsc'e Agripa in reygue. Yo in menzumügöji me mamaji c'ü ró cjagö na s'o. Rí mácjö na ngue ngue'tsc'e rí dyätcä na jo c'o rá mangö. ³ Na ngue in pärāgue na jo yo in chjürügöji nutscöji rí menzumüji a Israel. Xo in pärāgue c'o partido c'o búbüzüji; dya 'natjo rgä cjiññji. Nguec'ua me rí sögöji o jña. Nguec'ua rí xi'tsc'ö rí pëscö paciencia rí dyätcägö.

La vida de Pablo antes de su conversión

⁴ 'Texe yo in menzumügöji pärāji ja ga cja rgä minc'ö ndeze 'ma cja mi ts'it'igö. Pärāji ja ma minc'ö cja in jñññigö 'ñe a Jerusalén. ⁵ Ya mezhe pärāji c'ü rí búnc'ö cja c'e partido c'ü ni chjü fariseo. Nutscöjme rí cärācme cja c'e partido, xenda rí süpcöjme c'o ley que na ngue c'o cärā cja c'ü 'na partido. Yo in menzumügöji pärāji. 'Ma ro ne ro xi'ts'iji, ro mamaji c'ü na cjuana yo rí mangö. ⁶ Nudya in jüncü ngüenda; rí böbügö cja in jmgue na ngue rí creogö Mizhocjimi ra tsjapü ra te c'o ya ndü, ja c'o nzi va xipji c'o in mboxatitagöji. ⁷ C'o in menzumügöji c'o tsja cja c'o doce estado, sido ma'tüji Mizhocjimi na ngue te'beji c'e pa 'ma ra te c'o ya ndü. Nu'tsc'e Agripa in reygue, c'o in menzumügöji te'beji c'o rí te'begö, maco anguezeji mamaji ró cjagö c'o na s'o, embeji e Agripa.

⁸ O sido o ña e Pablo o xipji texe c'o ma cājā nu:

—¿Jenga dya in creoji c'ü sö Mizhocjimi ra tsjapü ra te c'o ya ndü?

Cómo Pablo antes perseguía a los cristianos

⁹ O sido o ña e Pablo o xipji c'e rey:

—'Ma ot'ü mi nugö na ü c'o mi creo e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret, mi cjaü ra sufrefi. Mi pëzhgö je ga cjanu ma ne Mizhocjimi. ¹⁰ Ngue c'ü mi cjagö a Jerusalén. O dyacü sjëtsi c'o mero ndamböcjimi mi pant'agö a pjörü c'o o nte e Jesús, maco ma jo a jmi Mizhocjimi c'o. 'Ma mi jünpüji ngüenda, mi mangö c'ü mi jyodü ro ndüji. ¹¹ 'Ma mi töt'ügö cja nintsjimi c'o mi creo e

Jesús, mi cjaü ra sufrefi; xa'ma ro mamaji c'ü dya ma jo e Jesús. Me mi ünbügö na puncjü c'o. Nguec'ua 'ma mi c'ueñeji, 'ma mi póji cja c'o jñññi c'o tsja cja c'o nan'ño país, mi pa jodügöji nu.

Pablo cuenta otra vez su conversión

¹² 'Nguec'ua 'na nu pa, ró magö a Damasco. Na ngue c'o mero ndamböcjimi ya vi dyacü sjëtsi ro jodügö c'o o nte e Jesús ro cjaüji ro sufrefi ja c'o nzi ma negö. ¹³ Nu'tsc'e rey, 'ma mi pagö cja 'ñiji, 'ma ya vi jñññiarü, ró jandagö 'nango ëjë a jens'e 'na jya's'ü c'ü o pjat'ü nu ja mi pagö 'ñe c'o mi pócjöjme. Me mi juëns'i que na ngue e jyarü. ¹⁴ Nguec'ua ró tögöjme a jömmü nu c'o mi chägäjme. Nuc'ua ró ärägö c'ü mi ña c'e jña hebreo o xitscö: "Nu'tsc'e Saulo, ¿jenga in cjaü ra sufrefi c'o creozgö? Chjëntjui c'ü rí nguetscö rí cjacö rá sufrefi. In chjëntjui nza cja 'na nzhünü c'ü dya ne ra dyärä, c'ü me pjech'e c'e maza c'ü ni chjocüji; nguec'ua ga s'odü", enzgö. ¹⁵ Ró tjünrügö c'ua ró mama: "Nu'tsc'e nin t'ecjañömü, ¿cjö nguetsc'e?", ró embe. O ndünrü c'ua c'in jmgö o xitsi: "Nguetscö e Jesús. In cjaü ra sufrefi yo creozügö; chjëntjui c'ü rí nguetscö rí cjacö rá sufrefi. ¹⁶⁻¹⁸ Böbü. Ya ró juan'c'ügö rí pëpquigö. Ngue c'o rvä cja'c'ü j jñandga. Nguec'ua rá täc'ä rí mague cja c'o dya in menzumügueji, rí ma xipji ja vi jñandga dya. Xo rí xipji c'o cja xe rá j'itsc'ö 'ma rí jñandga. Nudya e Satanás c'ü dya jo, ya ngo'tp'ü o ndöji. Pero 'ma rí zopjügueji, ra xogü o ndöji, ra zi'ch'i o mü'büji o jya's'ü Mizhocjimi. Nguec'ua, dya cja ra nzhodüji cja bëxömü; ra jyëziji c'o na s'o, dya cja ra dyätäji c'ü dya jo. Ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi. Nuc'ua Mizhocjimi ra perdonaoji anguezeji c'o na s'o c'o cjaü, ra tsjapüji o nte na ngue rí ejmezügö c'o. Böbü c'o in menzumügueji c'o ra jyodü pje ra tsja'c'ü; xo 'ñe c'o dya in menzumügueji. Pero rá emp'egö libre, dya pje ra tsja'c'üji", enzgö e Jesús. Ngue yo o mama e Pablo va xipji e Agripa.

Pablo obedece la visión

¹⁹ O sido o ña e Pablo o mama:

—Nu'tsc'e Agripa in reygue, nu c'o o xit-sigö e Jesús 'ma vi 'ñeje a jens'e c'e jya's'ü, ró ätä; ngue yo rí cjagö. ²⁰ Ot'ü ró zopjü c'o cärā a Damasco. Ró xipji mi jyodü ro jyëziji c'o na s'o ro nzhogüji cja Mizhocjimi, cja rrü tsjaji c'o na jo'ngue c'ua ro jñetsc c'ü o nzhogü o mü'büji. Xo ró zopjügö a cjanu c'o nte a Jerusalén 'ñe texe cja c'e estado de Judea. Xo ró magö nu ja cärā c'o dya in menzumügöji, ró ma zopjügö anguezeji. ²¹ Nguec'ua 'ma mi búbügö cja c'e templo, o zücügö c'o in menzumügöji mi ne ro mbötcüji. ²² Pero dya mbötcüji. Na ngue o mböxcü Mizhocjimi. Nguec'ua xe rí búbütjo,

ri böbügö cja in jmgueji. Rí zo'c'üji nu'tsc'eji pjë'ts'íji na nojo, 'ñetsc'eji dya pje pjë'ts'íji. C'ü rí xi'tsc'öji, ngue c'o o mama e Moisés 'ñe c'o profeta ro zädä. Dya rí mangö jña c'o nan'ño. ²³ O mama e Moisés 'ñe c'o profeta, nu c'ü o mama Mizhocjimi ro ë 'ñevgüeji libre mi jyodü ro sufre 'ñe ro ndü. Nuc'ua cja rrü te ro bübüto na yeje, ngue c'ua ra zi'ch'i o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'bü yo menzumü a Israel 'ñe yo dya menzumü a Israel, eñe e Pablo.

Pablo trata de convencer a Agripa de que se haga cristiano

²⁴ 'Ma mi mama a cjanu e Pablo mi pjen-diotsjé, 'nango mapjü c'ua na jens'e e Festo o mama:

—Nu'tsc'e Pablo in locogue, na ngue yo na puncjü yo in studiague.

²⁵ O ndünrü c'ua e Pablo o xipji:

—Nu'tsc'e Festo nin t'ecjanömü, dya rí locogö. Rí mangö c'o na cjuana. ²⁶ Ne rey pärä texe yo rí mangö. Nguec'ua dya rí sügö rí xipjigö texe yo. Rí pärägö, nujnu unü ngüenda texe yo o zädä, na ngue texe cja in paisgöjme päräji.

²⁷ Nuc'ua e Pablo cjanu o zopjü c'ua e Agripa o xipji:

—Nu'tsc'e Agripa in reygue, ¿cjo in creogue c'ü na cjuana c'o o dyopjü c'o profeta? Rí pärägö in creogue.

²⁸ O ndünrü c'ua e Agripa o mama:

—Pe in cjiñi rá creogö e Jesús, na ngue yo ja nzitjo jña yo in mangue.

²⁹ O ndünrü c'ua e Pablo o mama:

—Zö ja nzitjo jña, zö na puncjü o jña, pero quera ri creogue e Jesús ja c'o nzi rgá creogö. Xo 'ñe texe yo ärä yo rí mangö ne pa dya. 'Ma ri creoji, xa'ma dya ra ngo'c'üji ja c'o nzi ga ngocöji, eñe.

³⁰ O böbü c'ua c'e rey 'ñe c'e gobernador 'ñe e Berenice 'ñe c'o ma jü'ü nu. ³¹ Cjanu o mbedyeji o ma ñatsjéji ja rvá tsjapjü e Pablo. O pötü va mamaji:

—C'e bëzo, dya pje cja c'o na s'o c'ü rguí ndü, ni ra dyo a pjörü, eñeji.

³² O mama c'ua e Agripa o xipji e Festo:

—C'e bëzo, 'ma dya ro dyö'tc'ü ra jñünpü ngüenda e César angueze, ro sö ri 'ñemegue libre, eñe.

27

Pablo es enviado a Roma

¹ Nuc'ua e Festo cjanu o mama ro zidyiji e Pablo a Roma c'ü tsja a Italia, ro möji cja barco. E Festo o nzhö e Pablo cja 'na bëzo c'ü mi chjü e Julio c'ü mi manda cien tropa c'o mi xiji grupo Augusto. Xo nzhötüji e Julio c'o 'ñaja nte c'o ma o'o a pjörü, xo ro zidyiji a Italia. Nutscö e Lucas xo ró möcjöjme. ² Ró tes'ejme cja 'na barco c'ü vi 'ñeje cja c'e jñiñi a Adramitio, c'ü ro zät'ä cja c'o jñiñi a

Asia c'o järä squina cja mar. Cja rrü möjme c'ua. Xo ró möcjöjme 'na bëzo c'ü mi chjü e Aristarco c'ü mi menzumü a Tesalónica c'ü tsja cja c'e estado de Macedonia. ³ C'ü na ye nu pa, ró sät'äjme a Sidón. Ma jonte e Julio o unü sjetsi e Pablo o ma zengua c'o mi pärä nu. O ziji o xëdyi anguezeji, cjanu o oxüji cja o ngumüji. ⁴ Nuc'ua 'ma ró pedyejme a Sidón cja c'e barco, mi vü na zëzhi e ndajma, mi pjö's'ü c'e ndeje ma pjat'ü cja c'e barco. Na ngue e ndajma je mi 'ñeje nu ja ma möcjöjme. Nguec'ua 'ma ró cjogüjme cja c'e isla c'ü ni chjü a Chipre, ró cjogüjme cja c'e lado o jodyé nu ja mi tsjötü. ⁵ Sido ró möjme cja c'e barco ró cjogüjme bëxtjo cja c'e estado de Cilicia 'ñe cja c'e estado de Panfilia. Ró sät'äjme a Mira c'ü tsja cja c'e estado de Licia.

⁶ 'Ma mi cäräjme a Mira, c'e bëzo c'ü mi manda cien tropa o jyodü 'na barco c'ü ro ma hasta a Italia. O chöt'ü c'ua 'na barco c'ü vi 'ñeje a Alejandría mi ma a Italia. Nuc'ua ró tes'ejme cja c'e barco. ⁷ Ró nzhodüjme ja nzi pa cja c'e ndeje, pero jmanch'a ma möjme. O metscöjme, co trabajo ró cjogüjme a Gnido nu ja mi bëxtjo. E ndajma mi vü na zëzhi, dya mi sö ro möcjöjme derecho. Nguec'ua ró unüjme vuelta cja in squierdajme, ró cjogüjme bëxtjo a Salmón cja c'e isla c'ü ni chjü a Creta. Cja rrü unüjme c'ua vuelta cja in jodyégöjme, ngue c'ua ro cjogüjme a Creta cja c'e lado a sur nu ja mi tsjötü ts'ë. ⁸ Mi trávajo, pero ró sät'äjme nu ja ni chjü Puertos Buenos c'ü bëxtjo cja c'e jñiñi c'ü ni chjü a Lasea.

⁹ Ya vi metscöjme na puncjü o pa. Ya vi cjogü c'o pa c'o mi mbempje c'o menzumü a Israel. Ya vi zädä c'o pa c'o ma së 'ma mi bübü na puncjü o peligro ro nzhodüjme cja barco. Nguec'ua e Pablo o zopjü c'o mi pöcjöjme. ¹⁰ O xipjiji:

—Nu'tsc'eji nin t'ecjañömüji, rí mangö 'ma rá sidoji, 'na pje c'o rá cja. 'Na ra nguibi ne barco ra bëzhi texe yo tunü. Xo 'ñetscöji rá tñji, eñe.

¹¹ C'e bëzo c'ü mi manda cien tropa, dya dyätä e Pablo; xenda dyätä c'ü mi ëdyi c'e barco 'ñe c'ü o cja c'e barco. O mamaji c'ü ro sidogöjme. ¹² Mi bübü ja nzi c'o mi ne ro nguejme c'e barco a Puertos Buenos. Pero xenda ma puncjü c'o dya ne. Na ngue a Puertos Buenos, dya nda ma jo'o ro böbü c'e barco c'o pa c'o ma së. Nguec'ua o mamaji c'ü ro pedyejme a Puertos Buenos ro sidojme, xa'ma ro sö ro sät'äjme a Fenice c'ü ngue c'ü 'na puerto cja c'e isla a Creta. Nujnu, je ro mimijme c'o pa c'o ma së. Na ngue c'e puerto, dya cjogü e ndajme 'ma ni 'ñeje a noroeste 'ñe 'ma ni 'ñeje a suroeste.

La tempestad en el mar

¹³ O pötü c'ua ja mi 'ñeje e ndajma. Dya cja mi 'ñeje nu ja ni nguibi e jyarü, ya je mi 'ñeje

a sur. Dya cja mi vü na zèzhi. Nguec'ua c'ü mi èdyi c'e barco 'ñe c'ü o cjaia, mi pèzhivi c'ü ro sö ro sät'äjme na jo a Fenice. Nguec'ua o mandavi o ngüs'üji c'o t'èzi c'o mi nza cja o gancho c'o mi pèñch'i c'e barco para dya ro ndütü e ndajma ro ma. Ró mójme c'ua ro cjogüjme bèxtjo a Creta. ¹⁴Dya go mezhe c'ua go pótü na yeje e ndajma. 'Nango è c'ua 'na trandajma c'ü vi 'ñeje a noreste cja c'e isla. ¹⁵Nguec'ua, dya cja sö xe ro mójme derecho ro cjogüjme lado cja c'e isla. Ró jèzjime c'ua c'e barco o ndütü e ndajma. ¹⁶O zät'ä cja 'na ts'i isla c'ü ni chjü a Clauda, ró cjogüjme cja c'e lado c'ü mi tsjötü. Cja rrü cjüs'üjme c'e ts'ibü c'ü mi cjüt'ü c'e barco, me mi trávajo ma cjüs'üjme. ¹⁷'Ma ró cjuarü ró cjüs'üjme c'e ts'ibü, nuc'ua c'o mi pèppi cja c'e barco, cjanu o tsjapüji o ndü c'o cable c'ü mi 'nünt'ü nu, ngue c'ua ro zèzhi c'e barco. Mi süji 'na mas ro ndütü e ndajma c'e barco ro zät'ä nu ja ni chjü a Sirte nu ja jä'a o 'ñöxömü nu ja dya nda ga jè e ndeje. Mi süji 'na ro 'huagü c'e barco 'ma ro zät'ä nu. Nguec'ua va sjö'büji c'e manta c'ü ma mbät'ä, ngue c'ua dya nda ro ndütü e ndajma. O jyèziji c'e barco, dya cja mi èdyji. ¹⁸C'ü na ye nu pa, sido mi pa c'e barco ma ndütü e ndajma. Nguec'ua o mboch'üji a ndeje c'o mi tunü c'e barco, ngue c'ua dya nda ro jyübü. ¹⁹C'ü na jñi nu pa, ró poch'üjme a ndeje texe c'o mi pè's'i c'e barco. ²⁰O mezhe na puncjü o pa, dya mi cji e jyarü ne ri ngue yo seje. Sido mi vü na zèzhi e ndajma. Nguec'ua ró mamajme pàrà cjo ro pedeyjme na jo; 'na ro tujme.

²¹Ya vi mezhe c'ü dya cja mi sijme o xèdyi. Nuc'ua e Pablo o bóbü c'ua a ndezgójme, cjanu o mama:

—Nu'tsc'èji nin t'ecjañömüji, ró xi'tsc'öji c'ü dya ro pedeyji a Puertos Buenos cja c'e isla a Creta. 'Ma ri dyätcäji, xenda rvá jo 'ma; dya ro sufrejji. ²²Pero nudyra xi'tsc'öji, dya ri sügueji. Zó ra 'huagü ne barco, pero dya cjó ra ndüzgöji. ²³Rí xi'tsc'öji a cjanu, na ngue mi xömü o èjè 'na o anxè Mizhocjimi cja in jmgjö o è zocügö. Mizhocjimi c'ü búbü a jens'e ngue c'ü ri ma't'ügö; ngue o ntezgö c'ü. ²⁴O xitsi c'e anxè: “Nu'tsc'e Pablo, dya ri sügue. Dya ri chügue, na ngue ni jyödü ri sät'ägue a Roma ri bóbügue a jmi e César c'ü mero manda. Mizhocjimi o dyä'tc'ä c'ü i dyötü, nguec'ua dya cjó ra ndü yo in pöceji cja ne barco”, enzgö. ²⁵Nguec'ua ri xi'tsc'öji, dya cja ri sügueji. Rí creogö Mizhocjimi c'ü ra zädä ja c'o nzi va xitsi c'ü o anxè. ²⁶Pero 'ma ra 'huagü ne barco, rá sogöji cja ndeje bèxtjo cja 'na ts'i isla rá pes'èji, èñe e Pablo.

²⁷Ya vi mezhe ye nzo c'e barco ma ndütü e ndajma. Mi nzhodü cja c'e mar c'ü ni chjü Mar Adria. Ya vi xömü. Nuc'ua c'ü ndexömü, c'o mi pèppi cja c'e barco o mamaji:

—Cja c'ü ya rá sät'äji cja 'na isla, èñeji.

²⁸Cjanu o dyèdyji ja nzi mi pè's'i c'ü ma jè c'e ndeje. Mi sö treinta y seis metro. Xe mójji ts'è, cjanu o dyèdyji c'ua na yeje; ya mi sötjo veintisiete. ²⁹Me go züji c'ua, 'na ro sät'äjme nu ja mi quiji o ndojo. Nguec'ua o ma quiji c'o nziyo t'èzi c'o mi nza cja o gancho c'o mi 'nünt'ü o tjüjmü, cjanu o mboch'üji a ndeje cja o xütjü c'e barco ngue c'ua 'ma ro zät'ä a jömü, xa'ma ro gancho ro bóbü c'e barco. Me mi mamaji quera ro jyans'ü. ³⁰Nuc'ua c'o mi pèppi cja barco, o mbürü o sjö'büji c'ua c'e ts'ibü cja c'e ndeje. C'o t'èzi c'o mi búbü a xo'ñi c'e barco, mi cjapüji ro ndunüji na ts'ijè cja rrü mboch'üji, ngue c'ua dya nda ro 'ñömü c'e barco. Pero c'ü mi sjö'büji c'e ts'ibü, ngue c'ü mi ne ro c'ueñeji ro salvaji. ³¹Nuc'ua e Pablo cjanu o ma't'ü c'e bèzo c'ü mi manda cien tropa, 'ñe c'o o tropa, o xipjiji:

—Nujyo, ni jyödü, dya ra dagüji cja ne barco. 'Ma jiyö, ri chüji, dya ri salvaji, embeji c'o.

³²Nuc'ua c'o tropa cjanu o ma dyocüji c'o tjüjmü c'o mi sjö'büji c'e ts'ibü; o ndögü a ndeje.

³³Nuc'ua 'ma ya ma jya's'ü, e Pablo o xipji anguezeji ro ziji o xèdyi. O mama:

—Ya mezhe ye nzo c'ü dya in sigueji o xèdyi. ³⁴Nguec'ua ri xi'tsc'öji ri sigueji dya o xèdyi ngue c'ua ri zèzhiji. Nguec'ua, dya ri chügueji ni pje ri tsjaji, èñe.

³⁵Nuc'ua 'ma o nguarü o mama yo jña, cjanu o jñü c'ua o tjömèch'i cjanu o unü 'na pójö Mizhocjimi a jmi nza texeji. Cjanu o mè'ch'i c'ua, cjanu o zi c'ua. ³⁶Anguezeji o mbürü o mäji c'ua, dya cja nda mi süji. Xo ziji c'ua o xèdyi. ³⁷Mi söjme ye ciento setenta y seis mi càràjme cja c'e barco. ³⁸'Ma o nguarü o ziji o xèdyi o nijmiji, cjanu o mboch'üji a ndeje c'o mape c'o mi quiji o ndèxü. O tsjaji a cjanu ngue c'ua dya nda ro jyübü c'e barco.

Se hunde el barco

³⁹Nuc'ua 'ma mü o jyas'ü na jo, ró jandajme c'e isla c'ü ya mi bèxtjo. C'o mi pèppi cja c'e barco, dya mi pàràji ja mi ngue. Pero o jñandaji c'ü ma jä'a o 'ñöxömü cja squina c'e ndeje. O mamaji xa'ma ro sö ro zät'ä c'e barco cja c'e 'ñöxömü. ⁴⁰Nguec'ua o dyocüji c'o tjüjmü c'o mi 'nünt'ü c'o t'èzi, ngue c'ua ro ma na yeje c'e barco. Y o xäpcäji c'e za'a c'ü mi dyèji. Xo ngüs'üji c'e manta c'ü ma mbät'ä, ngue c'ua o ndütü e ndajma. Nguec'ua c'e barco o mbürü o ma c'ua cja c'o 'ñöxömü c'o mi jä'a a squina c'e ndeje. ⁴¹Pero o zät'ä c'e barco nu ja dya nda ma jè c'e ndeje nu ja mi sjöbü yeje 'ñinze c'o mi chjè nu. Nguec'ua o bóbü c'ua c'e barco. A xo'ñi c'e barco o nguibi cja c'e 'ñöxömü, dya cja mi 'ñömü. Pero o xütjü c'e barco o

'huagü, na ngue c' o ndeje me mi pjö's'ü na zëzhi. ⁴² Nuc'ua c'o tropa cjanu o mamaji:

—Na jo ixtá pöt'üji yo rvá siji yo ma o'o a pjörü. 'Ma jiyö, 'na ra dyömpüji cja ne ndeje ra c'ueñeji, eñe c'o tropa.

⁴³ C'ü mi manda c'o tropa, dya ne'e c'ü ro mböt'üji e Pablo. Nguec'ua dya jyëzi ro tsjaji ja c'o nzi ma mamaji. Cjanu o xitscöjme:

—'Ma in pjëchi rí dyömpüji cja ndeje, rí dyat'üji cja ndeje rí dyömpüji rí sät'äji cja squina ndeje. ⁴⁴ 'Ma dya in pjëchi rí dyömpüji, rí pëñch'iji yo tabla yo ni ndunü e ndeje o yo pje nda ma za'a yo vi t'ät'ä ne barco. Ra ndüxc'üji ngue c'ua rí sät'äji cja squina ndeje, enzgöjme.

Nguec'ua ró pesc'öjme cja ndeje rí texe-jme, dya cjó ndüzgöjme.

28

Pablo en la isla de Malta

¹ 'Ma ró pes'ejme cja c'e ndeje, ró päräjme c'e isla mi chjü a Malta. ² C'o mi menzumü nu, ma jonteji. O recibidozümje na jo, o 'ñörüji 'na sivi ró pat'üjme na ngue ya mi ëjë o dyebe, y ma së. ³ E Pablo xo ma mbëchi 'na cjörü o za'a, cjanu o ma ngä's'ä cja c'e sivi. Nuc'ua 'ma mü o mbürü o pat'ü c'o za'a, 'nango mbedye c'ua 'na c'ijmi c'ü ma sate c'ü mi nza cja 'na pozü. O zapü o dyë e Pablo, o 'nünt'ü, dya ts'i vi c'ügü. ⁴ C'o mi menzumü a Malta 'ma o jñandaji mi 'nünt'ütjo c'e c'ijmi, o pötü va mamaji c'ua:

—Ne bëzo, pe o pöt'ünte nu. Zö o mbes'e cja ndeje, dya ndü'tü, pero ya ngöt'ü dya c'o o tsja na s'o, eñeji.

⁵ Nuc'ua e Pablo o juancja o dyë; o c'ügü c'ua c'e c'ijmi o ndögü cja c'e sivi. Pero dya pje tsja e Pablo. ⁶ C'o mi menzumü nu, mi te'beji c'ü ro pjant'ä o ts'ingue e Pablo, o ro ndü. O mezhe mi te'beji pero dya pje tsja e Pablo. Nguec'ua dya cja nguññiji c'ü vi pöt'ünte e Pablo. Cjanu o mamaji e Pablo mi ngue 'naja c'o o ts'itaji c'o mi ma t'üji.

⁷ C'ü mi manda cja c'e isla a Malta mi chjü e Publico. Mi tjë o juajma c'o mi bëxtjo nu ja ró pes'ejme cja c'e ndeje. E Publico ma jonte, o recibidozümje na jo. O dyacümje ja ró oxümje, xo dyacümje c'o ró sijme. O metscöjme jñi pa nu. ⁸ C'ü nu tata e Publico, ma o'otjo cja ngama mi sö'dyë. Mi sö o pa'a 'ñeje mi unü posición. Nuc'ua e Pablo o ma'a nu ja ma o'o c'e tita. O 'ñe's'e o dyë, cjanu o dyötpü Mizhocjimi o jocü. ⁹ 'Ma o jogü c'e tita, cjanu o ëjë c'ua c'o 'ñaja c'o mi cärä cja c'e isla c'o mi sö'dyë. E Pablo xo jocü anguezeji. ¹⁰ O dyacümje na puncjü o regalo. 'Ma o zädä c'e pa c'ü ro tes'ejme cja barco ro möjme a Italia, xo dyacöjme texe c'o mi jyongöjme.

Pablo llega a Roma

¹¹ O mezhe jñi zana rvá minc'öjme cja c'e isla. Nuc'ua ró tes'ejme cja 'na barco c'ü vi böbü a Malta c'o pa c'o ma së. C'e barco vi 'ñeje a Alejandria. A xo'ñi cja c'e barco, mi cuat'ü c'e ts'ita Cástor 'ñe c'e ts'ita Pólux. ¹² 'Ma ró sät'äjme a Siracusa, ró cjogüjme cja c'e puerto o metscöjme jñi pa nu. ¹³ 'Ma ró pedyejme a Siracusa, ró cjogüjme bëxtjo cja squina c'e ndeje ró sät'äjme a Regio. C'ü na ye nu pa, o mbürü o vü e ndajma c'ü vi 'ñeje a sur. Nguec'ua c'ü na jñi nu pa, ró sät'äjme a Puteoli. ¹⁴ Nujnu ró dagüjme cja c'e barco. Ró töt'üjme nu ja mi cärä o cjuarma c'o xo creó e Jesucristo. O mbitazümje ró mimijme co anguezeji. O mezhe 'na nzo ró mimijme nu. Nuc'ua 'ma ró pedyejme nu, ró möjme cja c'e 'ñiji c'ü ni ma a Roma. ¹⁵ C'o cjuarma a Roma o mbäräji c'ü ma möjme nu. Nguec'ua o mbedyeji nu, o ma ndüncümje. Bübü c'o ró chjögöjme cja c'e jñiñi c'ü ni chjü a Foro de Apio; 'ñaja c'o cja ró ma chjögöjme 'ma ró sät'äjme cja c'e jñiñi a Tres Tabernas. 'Ma o jñanda e Pablo c'o cjuarma, o unü 'na pöjö Mizhocjimi y me go mäjä o mü'bü. ¹⁶ 'Ma ró sät'äjme a Roma, c'e bëzo c'ü mi manda c'o tropa, o zidyí c'ua c'o bëzo c'o vi siji cja c'e barco c'o ma o'o a pjörü a Cesarea, o zät'äji nu ja mi bübü c'ü mi mero mböjpörü, ngue c'ua ro mbörüji c'o. Pero e Pablo, o jyëziji o mimi cja 'na ngumü aparte; 'natjo tropa c'ü o mbörü.

Pablo predica en Roma

¹⁷ O mezhe c'ua jñi pa, e Pablo o zojnüji c'ua c'o menzumü a Israel c'o mi manda cja c'o nintsjima a Roma. 'Ma o jmurüji, cjanu o mama c'ua e Pablo o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji in menzumüts'ügöji, dya pje cjó ró cjaü ne ri 'naja c'o in menzumügöji. Pero o zücüji a Jerusalén o zinziji cja c'o manda nu, c'o menzumü va a Roma, o pantcaji a pjörü. C'o in menzumügöji mamaji rí cjaü c'ü dya ni muvi yo tjürü yo o zocüzüji c'o in mboxatitaji, pero iyö. ¹⁸ C'o manda nu, c'o menzumü va a Roma, o jñüncüji nguenda pero dya pje chötcüji c'ü rví mbötcüji. Nguec'ua mi ne ro 'ñevgueji libre. ¹⁹ Pero dya go ne a cjanu c'o in menzumügöji. Nguec'ua rvá örügö sjëti o sizgöji va a jmi e César. Dya ngue c'ü rá cusagö c'o in menzumüji; ngue c'ü ra jñüncü nguenda e César rá mama pje vi cusazüji anguezeji. ²⁰ 'Nünt'ütjo o cadena in dyë, na ngue yo me na jo yo rí te'begö. Maco xo te'be a cjanu c'o in menzumügöji. Ngue c'ü rvá zon'c'üji; ngue c'ua rá xi'tsc'öji ja ga cja c'o na jo c'o in te'beji, eñe.

²¹ O ndünrü c'ua anguezeji o xipjiji e Pablo:

—Dya rí pärägöjme cjo i tsjague na s'o. Na ngue dya cjó penquejme o carta ndeze a Judea. Dya cjó xo va ëjë. C'ü pje ra ë

xitscöjme. ²² Rí ne rí zocüjme rí xitscöjme ja ga cja c'o in creogue. Na ngue rí päräjme, texe cja c'o jñiñi mamaji c'ü dya ga jo o 'ñiji e Jesús.

²³ Cjanu o mbäsp'äji 'na pa c'ü ro ñaji na yeje. 'Ma o zädä c'e pa, o ëji na puncjüji cja c'e ngumü nu ja mi pjörüji e Pablo. O mbürü o ña e Pablo c'ü xörü; o böbü hasta c'ü nzhä. O mbenbeji c'ü mama c'o ley c'o o dyopjü e Moisés, 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta; o xipjiji c'ü ya vi zädä c'o vi dyopjüji. O zopjüji a cjanu, ngue c'ua ro unüji ngüenda e Jesús ngueje c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda, ngue c'ua ro 'ñench'e o mü'büji c'ü. ²⁴ Bübü c'o o creo c'o mi mama e Pablo; bübü c'o dya creo. ²⁵ Nguet'ua, dya mi 'natjo o pjeñe ma nguiñiji. Nuc'ua 'ma ya ro mbedyeji, o mama c'ua e Pablo o xipjiji:

—O Espiritu Mizhocjimi o xipji e Isaías c'ü mi profeta o zopjü c'o in mboxatitagöji. Na cjuana c'e jña c'ü o mama ja ma cja anguezeji. Dyäräji c'ü o mama. Na ngue je xo ga cjatsc'ejji nu. O mama a cjava:

²⁶ Mague cja yo nte, rí ma xipjiji c'ü ra dyäräji pero dya ra mbäräji.

Ra jñandaji pero dya ra mbäräji pje pjëzhi.

²⁷ Yo nte, ya tsot'ü o mü'büji. Na ngue 'ma ro xogü o mü'büji, xa'ma ro zo'o o mü'büji in jñagö.

Y 'ma cjó c'o zopjüji, dya cja cjaüpüji ngüenda. Na ngue 'ma ro tsjapüji ngüenda, xa'ma ro dyäräji ro mbäräji pje ri pjëzhi.

Ya tsot'ü a nzhöji. Na ngue 'ma ro jñandaji, xa'ma ro mbäräji, ro nzhogü o mü'büji.

Nuc'ua ro salvagö yo, ro emeji libre cja c'o na s'o, embeji e Isaías.

²⁸ O sido o ña e Pablo o mama:

—Dyäräji na jo c'ü ri xi'tsc'öji. Nguet'ua c'o dya in menzumögöji c'o ra xipjiji dya o jña Mizhocjimi, ngue c'ua Mizhocjimi ra 'ñemeji libre cja c'o na s'o. Anguezeji ra dyäräji.

²⁹ 'Ma o nguarü e Pablo o mama c'o jña, cjanu o mbedye c'ua c'o o menzumüji, me mi pötü ma zöji o jña.

³⁰ O mezhe ye cjë va mimi e Pablo cja c'e ngumü. Mi cjöt'ü o renta; nguet'ua mi só ra recibido c'o mi pa zengua. ³¹ Mi zopjü c'o nte mi xipjiji c'ü ro dyätäji Mizhocjimi, na ngue ngueje c'ü manda. Xo mi jíchiji ja ga cja e Jesucristo c'ü in Jmugöji. Dya cjó mi sü pje ro xipji, y dya cjó mi c'a's'ü.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS ROMANOS

Pablo escribe a la iglesia de Roma

¹ Nguetscö e Pablo. O mbëppjizü e Jesucristo. O ñembguegö Mizhocjimi rá ma nu c'ua ja ra ndäcjä rá ma, rá ma zopjü yo nte rá xipjiji nu jña angueze, nu me na jo.

² Nguejne jña nu ya vi mama Mizhocjimi cja o jña angueze. Ngue c'o profeta c'o o dyopjü c'e jña'a c'ü. ³ Nu jña Mizhocjimi nu me na jo, mama ja cja c'ü nu T'i. O ëjê nza cja 'na nte cja ne xoñijöümü. Mi ngueje 'naja o mboxbêche e David. ⁴ O Espiritu Mizhocjimi me na zëzhi, o tsjapü o nanga c'ü nu T'i 'ma ya vi ndü. A cjanu o 'mārā ngueje o T'i Mizhocjimi. Nujnu ngueje e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ⁵ E Jesucristo o nugü na jo. O ndäcjä rá cja o bëpji angueze. Ngue c'ua ra 'ñejmeji, ra dyätäji angueze, yo nte yo cārā teze cja ne xoñijöümü. A cjanu ra mamaji me na jo, me na nojo e Jesucristo. ⁶ Xo nztjots'ügueji dya, xo o zon'c'üji e Jesucristo.

⁷ Nuts'c'ëji in cārāji a Roma, rí pen'c'ëji ne xiscömā, rí bō'tc'üji Cjimi. Me nets'ëji Mizhocjimi. O zon'c'ügueji o tsja'c'üji o nte angueze. Mizhocjimi c'ü mi Tataji 'ñe e Jesucristo c'ü in Jmujji me ra nuc'üji na jo, xo ra tsja'c'üji dya pje ri tsjijnjiji.

Pablo quiere visitar Roma

⁸ C'ü ot'ü rá xi'ts'iji dya: teze cja ne xoñijöümü mamaji que in ejmeji e Jesucristo. Nguec'ua rí nádä e Jesucristo rgá unü na pöjō in Mizhocjimi. ⁹ Ngue Mizhocjimi c'ü ri pëpigö co teze in mü'bü; rí mama yo na jo jña c'o mama ja cja c'ü nu T'i. Mizhocjimi pārā na jo, 'ma rí ötügö Mizhocjimi, dya rí jyombeñets'üji. ¹⁰ Rí ötügö Mizhocjimi, 'ma ra ne angueze, rá magö rá ma zenguats'üji. Ya mezhe rí ne rá ma'a. ¹¹ Rí ötügö angueze a cjanu, na ngueje me rí ne rá chjëji. Rí ne rá j'it's'iji c'ü ya xo o jitsi Mizhocjimi, c'ua ja cja angueze, ngue c'ua xo ra zëzhi in mü'büji. ¹² Nu c'ü rí mangö dya, rí ne rá bübü c'ua ja in cārāji ngue c'ua ra mājā in mü'bügö. Xo 'ñets'c'ëji xo ra mājā in mü'bügueji na ngueje nde 'natjo c'ü rí ejmeji rí texeji.

¹³ Mi cjuarmats'ügöji. Rí negö rí pārāji, mi ne na puncjü ro ma'a. Pero hasta nuda dya be sö rá ma. Rí ne rá ma ngue c'ua c'ü rí pépi Mizhocjimi ra tsja'c'üji rí zëzhiji, c'ua ja xo nzi rvá cja'a 'ma mi nzhodügö cja yo dyaja jñiñi. ¹⁴ Ni jyodü rá zopjü c'o pjëchi ra xörü 'ñe c'o dya pjëchi ra xörü. ¹⁵ Nguec'ua me rí ne xo rá ma xi'ts'iji nu o jña e Cristo, nu'tsc'ëji in cārāji a Roma.

El poder del evangelio

¹⁶ Me rí mápägö ne jña nu mama ja cja e Cristo, na ngue me na jo. Yo nte 'ma ārāji ne jña, Mizhocjimi me pëpji na zëzhi ngue c'ua ra 'ñeme libre cja c'o na s'o teze c'o ra 'ñejme. Ot'ü ra dyärä c'o menzumü a Israel ra jogü o mü'büji. Nuc'ua xo ra dyärä c'o dyaja nte, xo ra jogü o mü'büji. ¹⁷ Nu na jo jña jitsiji ja ga sö ra mama Mizhocjimi ya na jozüji dya a jmi angueze. C'ü ra mama Mizhocjimi na jozüji, ni jyodü rá ench'e in mü'büji e Jesucristo. Y sido rá ejmeji angueze. Je ga cjanu va t'opjü cja o jña Mizhocjimi: "Nu c'ü ra 'ñench'e o mü'bü angueze, nuc'ua, na mama Mizhocjimi ya perdonao; dya tü nzhubü dya c'ü. Xo ra bübüto c'ü, na ngueje ejme", eñe.

La culpa de la humanidad

¹⁸ Ya 'mārā na jo, Mizhocjimi a jens'e me ra tsjapü ra sufrido c'o dya sü angueze, c'o cja na s'o. Jo pārāji c'ü na cjuana c'ü ne Mizhocjimi ra tsjaji, pero cjaji c'o na s'o. ¹⁹ Pārāji ja cja Mizhocjimi. Nguetsjê angueze o jichiji. ²⁰ Mizhocjimi me na zëzhi; dya sö rá jandaji angueze. Pero ndeze 'ma o dyät'ä Mizhocjimi e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, yo nte pārāji bübü Mizhocjimi. Pārāji me na zëzhi angueze. Na ngueje unüji ngüenda teze yo o dyät'ä c'ü. Nguec'ua 'ma ra tjünpü nguarü c'o cja na s'o, dya ra sö ra mamaji c'ü dya mi pārāji ja ga cja Mizhocjimi. ²¹ Zö xi mi pārāji Mizhocjimi, dya mi cja püji ngüenda. Dya xo mi unüji na pöjō. O pjeñeji c'ü mi cjiñjiji, dya pje mi muvi. A cjanu, mi nzhodüji cja bëxöümü; ya mi ojtjo jya's'ü cja o mü'büji. ²² Mi cja püji me mi pārāji. Pero o zädä c'ü dya cja mi pārāji Mizhocjimi. ²³ Dya cja ma't'üji Mizhocjimi c'ü me na nojo c'ü dya sö ra ndü'ü c'ü ra ojtjo. O mbürü o dyät'äji nu c'o ro ma't'üji. O dyät'äji o ts'ita, o ts'inana c'o jñetse nza czazgöji ri nteji, mazo ri tü'üji. Nde dyät'äji o ts'ita yo 'ñetse nza cja s'ü'ü. Nde o dyät'äji o ts'ita yo tü nziyo o ngua, y yo cjüt'ü o pjeme. Ngueje yo o ma't'üji yo nza cja 'ma ri ngueje Mizhocjimi.

²⁴ Nguec'ua Mizhocjimi o jyëzi c'ua o tsjaji teze c'o na s'o c'o mi ne o mü'büji. Mí pötma tsjaji c'o na s'o c'o me 'na tseje. ²⁵ Mizhocjimi o jyëzi o tsjaji a cjanu c'o na s'o, na ngue anguezeji ya vi jyëziji Mizhocjimi c'ü ixna cjuana c'ü o dyät'ä teze. Nujyo o dyät'ä Mizhocjimi nguejyo o ma't'üji yo. Mizhocjimi dya cja ma't'üji. Nguetjo angueze me na jo'o; me na nojo. Ni jyodü sido rá ma't'üji. Je rga cjanu.

²⁶ Na ngue c'ü mi cjaji a cjanu, Mizhocjimi o jyëzi c'ua me xe ne'e o cuerpoji c'o me na s'o. C'o ndixü dya cja mi ne ro mimivi co o xiraji. Mí obütsjëji c'o nu mirixüji. ²⁷ Je xo ma cjatjonu c'o bëzo. Dya cja mi mimivi co o suji. Mí obütsjëji co c'o o mibëzoji. Me mi pötma neji o cuerpoji c'ü ro tsjaji c'o na s'o.

Mi cjami me 'na tseje. C'ü na s'o c'ü mi cjami ngue c'ü je tsjapü me go sufrido o cuerpoji.

²⁸ Dya cja mi ne ro mbäräji ja ga cja Mizhocjimi. Nguec'ua Mizhocjimi o jyëziji c'ua ro nguifñiji o pjeñeji c'o na s'o, c'ü dya cja ro sö ro tsjaji c'ü na jo. Me ma s'o mi cjami c'o me 'na tseje. ²⁹ Me mi cjami c'o dya jo. C'o bëzo mi tsäjäji ndixü; c'o ndixü mi tsäjäji bëzo. C'o mi pë's'i c'o dyaja, mi nepeji. Y mi cjiññi na s'o o pjeñeji. Me mi pötma envidiaji c'o o minteji. Me mi pöt't'üteji. 'Ma ra zöji jña'a, me ma s'o ma santeji. Me mi pjëchiji ra dyonpü o dyoji. Me mi nuji na ü c'o o minteji. Me mi pötma mbetchetsjéji c'o o dyoji. ³⁰ Mi xosp'üji bëchjine c'o o minteji. Mizhocjimi ya me mi nuji na ü c'ü. Me na s'o jña na ndünr'üji. Me mi cjamüji na nojoji. Me mi cjamüji me na joji. Mi jodüji pje xe ro tsjaji c'ü xenda na s'o. C'o o tataji, dya cja mi ätäji. ³¹ Dya cja xo mi cjiññiji c'ü na jo ngue c'ua ro tsjaji. Dya cja xo mi cumpleji c'ü mi mamaji. Dya cja xo mi s'iyaji o menzumüji. Dya cja xo mi perdonaoji c'o o minteji. Dya mi juentseji c'o o minteji ngue c'ua ro mbös'üji. ³² Je ma cjanu ma tsja c'o nte, y je xo ga cjanu ga tsja dya yo nte. Me cjami c'o na s'o, zö päräji mama Mizhocjimi ni jyodü ra ndü c'o. Dya xo nguextjo cjami a cjanu, me xo mápäji c'o cja c'ua nzi ga tsja anguezeji.

2

Dios juzga conforme a la verdad

¹ Nu'tsc'ëji, zö cjó c'o ri ngue'tsc'ëji, dya rí tsjiññiji c'ü dya in tñji nzhübü. Nu'tsc'ëji me in so'büji yo in minteji. Pero nu c'o cja in minteji, xo in cjatjogueji. In mamaji c'ü dya jo c'o cjami. Dya xo jo c'ü in cjaqueji. ² Rí päräji me na jo'o c'ü cja Mizhocjimi. Me ra jñünpü ngüenda c'o cja'a c'o ya ró xi'ts'iji. Ra tsjapü ra sufridoji. ³ Nu'tsc'ëji me in so'büji c'o dyaja c'o me cja c'o na s'o. Nde 'na ma cjaztjots'üji in cjami c'o na s'o. ¿Cjo in cjiññiji, dya xo ra jñün'c'ügueji ngüenda Mizhocjimi? ⁴ Mizhocjimi me na jo, me pëscöji paciencia yo r'í cjaçöji. ¿Cjo in cjiññiji c'ü dya ra fastidiao? ¿Cjo dya in päräji dya, me pëscöji paciencia ngue c'ua ra nzhogü in mü'büji? Pero in cjamüji c'ü dya ni muvi c'ü ni mbëscöji paciencia. ⁵ Me na me in mü'büji. Dya in ne ra nzhogü in mü'büji. Me sido in cjaqueji c'o na s'o c'o rguí sufridogueji nu pa 'ma ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi, texe c'o ró cjami. C'e pa'a c'ü, ra 'ñetse me na jo rgá jñüncüji ngüenda Mizhocjimi. ⁶ Ra tsjapü ra sufrido nu c'o cja na s'o. Nu c'o cja na jo, ra unüji c'ü na jo. ⁷ Bübü c'o te'be Mizhocjimi ra tsjapüji ra jogüji c'ua ja xo nzi ga cja angueze na jo. Jodüji c'ü ra mama Mizhocjimi cjami na jo. 'Ma dya ra tögüji rgá tsjaji c'ü ne Mizhocjimi, angueze ra unüji 'ma c'ü ra bübütjoji, dya

ra ndüji. ⁸ Pero bübü c'o dya ne ra dyätä yo jña yo na cjuana; cjami c'o netsjéji. C'ü je ätäji ngue c'ü na s'o c'ü cjami. Mizhocjimi ra ünmbü c'o. Ra tsjapü ra sufridoji na ngueje cjami c'ü na s'o. ⁹ Mizhocjimi ra jñünpüji ngüenda ra tsjapü me ra sufrido texe c'o cja na s'o. Ra tjünpü ngüenda c'o menzumü a Israel. Nuc'ua xo ra tjünpü ngüenda c'o dyaja nte c'o dya menzumü a Israel. ¹⁰ Nu c'o cja na jo, ra chöt'üji c'ü me na zö. Mizhocjimi ra xipji cjami na jo. Xo ra chöt'üji c'ü ra söyaji. Nu c'o menzumü a Israel c'o o tsja na jo, ra chöt'ü c'o. Nuc'ua c'o dyaja nte xo ra chöt'ü c'o.

¹¹ Na ngueje Mizhocjimi nde jyëztjo ga nu'u yo menzumü a Israel 'ñe texe yo dyaja nte. ¹² E Moisés o zocpüji o ley Mizhocjimi nu c'o menzumü a Israel. Dya o zocpüji c'o dya menzumü a Israel. Pero c'o dya menzumü a Israel 'ma ra tsjaji c'o na s'o, ra ndüji, zö dya ra jñünpüji ngüenda Mizhocjimi c'ua ja nzi ga mama c'e ley. Nu c'o menzumü a Israel 'ma ra tsjaji c'o na s'o, Mizhocjimi ra jñünpüji ngüenda cjo o tsjaji c'ü mama c'e ley, cjo jiyö. ¹³ C'o na jo a jmi Mizhocjimi, dya ngue c'o pärätjo c'ü mama o ley angueze. Ngueje c'o cja'a c'ua ja nzi ga mama. ¹⁴ Rí tsjiññiji dya, yo dya menzumü a Israel. Dya tjéji o ley Mizhocjimi. Pero bübü 'ma cjami c'ü mama c'e ley na ngueje päräji a mbo o mü'büji c'ü na jo. Nu c'ü ni mbäräji a cjanu, chjëntjui c'ü ri tjéji 'na ley. ¹⁵ Nu c'o dya menzumü a Israel, 'ñetse c'ü päräji cja o mü'büji c'ü mama c'e ley. Na ngueje päräji cja o mü'büji 'ma cjami na jo, y 'ma cjami na s'o. Bübü 'ma cjiññiji: "¿Jenga ró cja na s'o?" Bübü 'ma mamaji: "Rí pärä ró cjaçö na jo", eñeji. ¹⁶ Ra zädä c'e pa, Mizhocjimi ra unü e Jesucristo ra jñünpü ngüenda texe yo nte. Dya cjó pätcäji in mü'büji. Pero e Jesucristo pätcäji in mü'büji c'ü. Ra jñüncüji ngüenda nzi 'nazüji c'o ró cjami. Ngue c'ü mama o jña e Cristo. Ngue c'o rí xipjigö yo nte.

La gente de Israel y la ley de Moisés

¹⁷ Nu'tsc'ëji rí menzumüçöji a Israel, in mangueji in päräji c'e ley c'ü o zocüzüji e Moisés. Me in cjamütsjéji na nojo in mangueji nguextjogçöji o ntezgöji Mizhocjimi. ¹⁸ In mangueji in päräqueji c'ü ne'e Mizhocjimi. In mamaji: "Rí pärägö c'ü na jo rá cja, na ngueje ró xötpü ne ley", in eñeji. ¹⁹ In junt'ü in mü'büji in pjëchiji rí jíchiji c'o dya be xögü o ndö. In mangueji in päräji rí xöpüji yo nzhontjo cja bëxödü, ngue c'ua ra bübü jya's'ü cja o mü'büji. ²⁰ In cjiññigüje me in päräji rí zopjütsjé yo dya pärä. In mamaji me in päräji rí xöpüji yo cja xötpütjo. C'e ley c'ü in tjëgueji in mamaji je t'opjü c'ua c'ü, texe c'o ni jyodü rá päräji, 'ñe texe c'o na cjuana. ²¹ Nu'tsc'ëji in xöpüji, ¿jenga dya in cjami c'ua ja gui xöpüji? Nu'tsc'ëji in zopjüji

yo nte in xipjiji dya pje ra pönüji, ¿jenga in pönügueji? ²² Nu'tsc'eji in xipjiji yo bëzo c'ü dya ra tsājāji ndixū, yo ndixū c'ü dya ra tsājāji bëzo, ¿jenga in tsājāgueji? Nu'tsc'eji me in üji yo ts'ita yo tågä cja nitsjimi, ¿jenga in pönüji nu ja na tågä yo? ²³ Nu'tsc'eji me in cjpqueji c'ü me na nojots'üji na ngueje in tjēji o ley Mizhocjimi, ¿cjo dya in cjiññigüejji in bëchpiji o tseje Mizhocjimi na ngueje dya in cjagueji c'o mama c'e ley? ²⁴ Je xo ga cjatjonu, ya t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: "Nu yo dya menzumü a Israel sadüji Mizhocjimi na ngueje c'o menzumü a Israel cjaji c'o na s'o", eñe.

²⁵ Nutscöji rí menzumüji a Israel rí meyaji in cuerpoji ngue c'ua ra 'mārā o ntezüji Mizhocjimi. Ngue c'ü rí mangöji rí circuncidaoji. C'ü ni jmeja in cuerpogueji, ni muvi, 'ma rí tsjaji c'ua ja nzi ga mama o ley Mizhocjimi. Pero 'ma dya rí tsjaji c'ü mama c'e ley, Mizhocjimi jantc'aji nza cja 'ma dya rí jmeja in cuerpoji. ²⁶ Nu c'o dya jmeja o cuerpo, 'ma ra tsjaji na jo c'ua ja nzi ga mama c'e ley, Mizhocjimi nutjoji nza cja c'ü rví jmeja o cuerpoji. ²⁷ Nu c'o ra nguejme c'ua ja va jmus'ü, c'ü dya ra jmeja o cuerpoji, 'ma ra tsjaji c'ü mama c'e ley, jizhiji c'ü dya ga jotsc'eji nu'tsc'eji, dya in cjaji c'ua ja ga mama c'e ley. Jizhiji c'ü dya jotsc'eji, zö in pärāji c'e ley y zö ya xo jmeja in cuerpoji. ²⁸ Dya ga cjuana ngue o nte Mizhocjimi nu c'ü a xes'etjo mama ngue o nte Mizhocjimi. Dya xo ga cjuana ngue o t'i Mizhocjimi nu c'ü jmeja o cuerpo pero dya ejme Mizhocjimi. ²⁹ Nu c'ü na cjuana ngue o nte Mizhocjimi, ya o 'ñenche o mü'bü Mizhocjimi. Ngue o Espiritu Mizhocjimi c'ü pötpü o mü'bü. Zö rá cjaji c'ü mama o ley Mizhocjimi, pero dya ngue c'ü rguí pötcü in mü'büji. Nu c'ü na cjuana ngue o nte Mizhocjimi, Mizhocjimi ra mama na jo'o c'ü, zö dya ra mama yo nte na jo'o c'ü.

3

¹ Yo menzumü a Israel, ¿pje pēs'iji 'ma, c'ü dya pēs'si yo dyaja nte? ¿Pje ni muvi c'ü ni jmeja o cuerpoji? ² Ni muvi na puncjü. C'ü xenda ni muvi c'ü pēs'si yo menzumü a Israel, ngueje nu jña Mizhocjimi nu o unüji ra dyätāji. ³ Pero c'o menzumü a Israel cārā c'o dya ätä o jña Mizhocjimi. Na ngueje c'ü dya ejmeji, ¿pje in cjiññiji, cjo in cjincejji c'ü dya ra cumple Mizhocjimi c'ü o mama ra tsja? Iyö. ⁴ Mizhocjimi tiene que ra cumple texe nu c'o o mama. Exna cjuana Mizhocjimi cja'a c'ü mama, zö ra mama texe yo nte c'o dya cjuana. Je t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: Nu'tsc'e Mizhocjimi, na cjuana nu c'ü in mama.

'Ma ra unüji ngüenda ja cja c'ü in cjague, ra mbārāji in cjague na jo, eñe.

⁵ 'Ma cjo c'o cja na s'o, rí mamaji c'ü dya ätä Mizhocjimi. A cjanu, ixi jñetse c'ü me na jo Mizhocjimi. Maco jñetse c'ü me na jo Mizhocjimi 'ma rí cjaji c'o na s'o, ¿jenga ra castigaözüji Mizhocjimi? Dya rí mangö a cjanu; c'ü rí mangö, ngue c'ü cjiññi yo nte ga cjanu. ⁶ Pero dya cjuana c'ü cjiññiji. Na ngue 'ma dya ro castigao Mizhocjimi, ¿ja rvä sö ro jñünpü ngüenda yo cja na s'o?

⁷ Bübü c'o mama a cjava: "Ma rí mamajme o bëchjine, rí cjpüjme xenda ra 'ñetse c'ü na cjuana Mizhocjimi, 'ñe c'ü me na jo'o c'ü. Nguec'ua, ¿jenga ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi ra mama c'ü rí tñji in nzhubüji?", eñeji. ⁸ Mamaji: "¿Cjo dya ra jogü rá cjaji c'o na s'o, ngue c'ua ra 'ñetse na jonte Mizhocjimi?" Bübü nte c'o mama rí mangö a cjanu. Dya cjuana c'ü mamaji. Mizhocjimi ra tsjapü ra sufridoji, na ngue na s'o c'ü mamaji.

Todos somos culpables

⁹ ¿Pje rá mangö 'ma? Rí menzumüji a Israel, ¿cjo xenda na jözüji que na ngueje yo dyaja nte? Jiyö. Ya ró jí'ts'iji c'ü nde tjünt'ü a xütjü nzhubü texe yo nte. Nutscöji rí menzumüji a Israel, no nztijo yo dyaja nte nde rí cjaji c'o na s'o. ¹⁰ Je xo ga cjatjonu, c'ü t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: Dya cjo bübü c'ü rrä jo, ne rí 'naja.

¹¹ Dya cjo pärā ja ga cja Mizhocjimi. Dya cjo jödü Mizhocjimi.

¹² Ya södüji cja Mizhocjimi, nza texeji. Ya s'odüji.

Dya cjo bübü c'ü ri cja'a na jo, ne rí 'naja.

¹³ Me na s'o jña c'o mamaji. Onpüji yo nte 'ma ñaji. Me xosp'üji bëchjine.

¹⁴ Pedye a neji c'ü me santeji. Me söji jña'a.

¹⁵ Me ts'iquëtjo c'ü jödüji mbo ra tsja dyéji. Mbö't'ütejji.

¹⁶ Me s'odüji texe. Nu ja sät'aji me cjpüji ra sufrido c'o cārā nu.

¹⁷ Dya pärāji ja rgá mimiji na jo, c'ü dya ra chüji.

¹⁸ Dya pje süji Mizhocjimi. Je ga cjanu ga mama cja o jña Mizhocjimi.

¹⁹ Rí pärägöji c'ü mama o ley Mizhocjimi je sjitscöji, nutscöji rí menzumüji a Israel, na ngueje rí tjēji c'e ley. Nguec'ua ixi 'ñetse c'ü dya nguextjo c'o dya menzumü a Israel c'o na s'o a jmi Mizhocjimi; xo 'ñezgöji rí menzumüji a Israel xo rí tñji in nzhubüji. Dya sö rá mamaji c'ü na jözgöji. ²⁰ A jmi Mizhocjimi dya cjo bübü c'ü dya tñ o nzhubü, zö jödü ra tsja c'ü mama c'e ley. Na ngue c'e ley, ngue c'ü xitscöji c'ü nde rí tñji in nzhubüji.

La salvación es por medio de la fe

²¹ Nudya o tsjacüji ra pärāji ja rgá sö Mizhocjimi ra mama na jözüji dya. Ngue c'ü rí enche in mü'büji e Cristo, dya ngue c'ü rí cjaji c'o mama c'e ley. Ya xo mama a cjanu cja yo vi t'opjü mi jinguä, yo xiji ley

'ñe profeta. ²² Zö cjo c'o ri ngeuje, nu c'ü ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra mama ya na jo dya c'ü. Yo menzumü a Israel'ñe yo dyaja nte nde 'na ma cjatjoji. ²³ Na ngeuje texe yo nte cjaji c'o na s'o. Dya cjaji c'ü ne Mizhocjimi c'ü ra tsjaji. ²⁴ Na jonte Mizhocjimi. Dacütjoji c'ü dya ró tjoji. Mizhocjimi mama c'ü dya rí tji nzhubü na ngeuje e Jesucristo o ndü e ngötcüji in nzhubü. ²⁵ Mi jinguä, Mizhocjimi mi pësp'i na puncü paciencia c'o mi cja na s'o. Ngeuc'ua carä c'o mi mama c'ü dya mi cjaü ngüenda Mizhocjimi zö mi cja na s'o c'o nte. Pero nuda, ya jitscöji Mizhocjimi c'ü ra castigao c'o cja na s'o. Na ngeuje Mizhocjimi o ndütü e Jesucristo c'o in nzhubügöji, o pjödü o cji va ngötcüji c'o. Ngeuc'ua, 'ma cjo c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra perdonao o nzhubü. ²⁶ Mizhocjimi jitsiji dya c'ü ra castigao c'o cja na s'o. Na ngeuje ya o ndü e Jesucristo, o ngötcüji in nzhubü. Pero nu c'ü ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra mama c'ü ya perdonao; dya tñ o nzhubü dya c'ü.

²⁷ Ngeuc'ua, dya sö rá cjaütsjéji na nojo. ¿Cjo pje ro sö ro cjaji c'ü ro cjo't'ütsjéji in nzhubüji? Jiyö. Dya sö ro cjaji texe c'ü mama o ley Mizhocjimi. Pero 'ma ró ench'e in mü'büji e Jesucristo c'ü o ngötcüji in nzhubüji, o mama Mizhocjimi c'ü na jozgöji dya a jmi. ²⁸ Ngeuc'ua rí xi'tsc'öji, 'ma rá ench'e in mü'büji e Jesucristo, nu'ma, ngeue 'ma ra mama Mizhocjimi c'ü dya rí tñ dya in nzhubüji. Dya ngeue c'ü ri cjaji c'ü mama o ley.

²⁹ Nutscöji rí menzumüji a Israel, ¿cjo nguetjozüji s'iyazgöji Mizhocjimi? ¿Cjo nguextjo in Mizhocjimi? ¿Cjo dya xo ngeue o Mizhocjimi yo dyaja nte? Xo nde texe yo dya menzumü a Israel xo ngeuje o Mizhocjimi. ³⁰ Natjo Mizhocjimi bübü. Nu c'ü menzumü a Israel, Mizhocjimi ra mama c'ü dya tñ nzhubü dya c'o, 'ma ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. Xo 'ñeje c'o dyaja nte, Mizhocjimi xo ra mama c'ü dya tñ nzhubü dya c'o, 'ma ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. ³¹ ¿Cjo dya pje ni muvi c'ua c'ü o ley Mizhocjimi? Ni muvi c'e ley. Pero 'ma rí ench'e in mü'büji e Jesucristo, nu'ma, ngeue 'ma na cjuana rí cjaüji ni muvi c'e ley.

4

El ejemplo de Abraham

¹ Nu e Abraham c'ü in mboxtitaji, nutscöji rí menzumüji a Israel, ¿pje rá mamaji dya c'ü? ² 'Ma ro mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tñ nzhubü e Abraham na ngeue c'ü pje vi tsja c'o na jo; nuc'ua e Abraham ro sö ro tsjapütsjé na nojo 'ma. Pero dya ngeue c'ü ni tsja 'na nte c'o na jo, c'ü rguí jogü a jmi Mizhocjimi. ³ Nu yo o jña Mizhocjimi

yo ya t'opjü mama a cjava: "E Abraham o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi; o creo c'ü ro tsja c'ua ja nzi va mama. Ngeuc'ua va mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tñ nzhubü e Abraham." ⁴ 'Naja nte c'ü pëpji, tjoji c'ü ts'ö't'ü; dya ch'unütjo. Pero dya cjo sö ra ndöjö c'ü unü Mizhocjimi. Mizhocjimi dacütjoji. ⁵ Ngeue Mizhocjimi c'ü perdonao yo tñ nzhubü. Ra mama Mizhocjimi c'ü dya ri tñ nzhubü nu c'ü ra 'ñench'e angueze cja o mü'bü. Dya ngeue c'ü cjo't'ü c'ü cja'a c'e nte. Mizhocjimi unütjo c'ü rguí jogü a jmi. ⁶ Je xo ga cjatjono va mama e David, c'ü me ra mäjä 'na nte 'ma ra mama Mizhocjimi c'ü dya tñ nzhubü dya c'ü. Dya ngeue c'ü pje vi tsja c'o na jo c'e nte c'ü ro mama a cjanu Mizhocjimi. ⁷ O mama e David:

Me ra mäjä 'na nte, 'ma ra perdonao Mizhocjimi o nzhubü y dya ra castigao.

⁸ Me ra mäjä 'na nte 'ma ya ra mama Mizhocjimi c'ü dya ri tñ o nzhubü.

⁹ Rá önn'üji 'na t'önu dya. ¿Cjo nguetjo c'o menzumü a Israel c'o jmeja o cuerpoji c'o ra mäjä a cjanu, maxque xo ra mäjä c'o dyaja nte c'o dya jmeja o cuerpoji? Xo ra mäjä c'o. Tsjiñiji e Abraham c'ü mi menzumü a Israel. O 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Ngeuc'ua o mama c'ua Mizhocjimi c'ü dya cja mi tñ nzhubü e Abraham. ¹⁰ 'Ma o mama a cjanu Mizhocjimi, ¿cjo ya vi jmeja o cuerpo e Abraham, cjo jiyö? Jiyö. Dya be mi jmeja o cuerpo 'ma c'ü. ¹¹ Pero ya vi 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi; ngeuc'ua o mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tñ nzhubü e Abraham. O jmeja o cuerpo c'ü rví jizhi ya vi mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tñ nzhubü c'ü. Ngeuc'ua e Abraham ngeue o mboxtita texe c'o ench'e o mü'bü Mizhocjimi zö menzumüji a Israel, zö jiyö. Zö dya jmeja o cuerpo yo dya menzumü a Israel, pero 'ma ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi, ra tsjapüji o mboxbêche 'ma e Abraham. Na ngeuje ejmeji c'ua ja nzi xo va 'ñeje e Abraham. Y ra mama Mizhocjimi c'ü ya perdonaoji; dya ri tñ nzhubü. ¹² Xo 'ñetjo yo menzumü a Israel yo ya jmeja o cuerpoji, 'ma ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi c'ua ja nzi va tsja e Abraham 'ma dya be mi jmeja o cuerpo, nu'ma, xo ra tsjapüji o mboxbêche 'ma angueze.

La promesa es cumplida por medio de la fe

¹³ Mizhocjimi o xipji e Abraham: "Rá da'c'ö ne xoñijö'mü c'ü rí tsjapü in tsjacje, cja na 'ñe c'o in mboxbêche, xo ra tsjapüji o cjaajai." O xipji a cjanu na ngeuje e Abraham vi 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, ngeuc'ua o mama c'ua Mizhocjimi c'ü dya cja mi tñ nzhubü e Abraham. Dya mi ngeue c'ü vi tsja c'o mama c'e ley. ¹⁴ 'Ma ri

ngue c'o cja c'ü mama c'e ley ro ch'unü ne xoñijö mü. dya rví muvi 'ma c'ü rgá ench'eji ín mü'büji Mizhocjimi. A cjanu, dya xo ro cumple Mizhocjimi c'ü mi mama. ¹⁵ Nu 'ma bübü ley, 'ma dya rí cjaji c'ü mama c'e ley, Mizhocjimi ünngüji. Ra tsjacüji rá sufridoji na ngue c'ü rí cjaji. Pero nu ja ojto ley, dya cjo yödü ley.

¹⁶ O sjippi e Abraham ro ch'unü ne xoñijö mü. Xo 'ñe texe c'o o mboxbêche, xo ro ch'unüji. O mama Mizhocjimi ro zädä a cjanu, nu 'ma ro 'ñench'eji o mü'büji angueze, y dya ro jyodütsjëji a rvá ndöjôji ne xoñijö mü. Nguetsjëjë Mizhocjimi ro unütjo. Nguec'ua na cjuana ro tsjapü o tsjaja texe c'o o mboxbêche e Abraham c'o cja ro ngärä. Dya nguextjo c'o o t'i e Abraham c'o tjë c'e ley ro ch'unü. Xo ro ch'unü nu c'o dya tjë c'e ley pero ench'eji o mü'büji Mizhocjimi c'ua ja nzi va tsja e Abraham. Mizhocjimi o jñanda e Abraham nza cja 'ma ri ngueje ín mboxtitagöji texezüji rí ejmeji Mizhocjimi. ¹⁷ Nguec'ua je t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'e jña c'ü vi sjippi e Abraham. Mizhocjimi o xipji a cjava: "Ró juan'c'ü rí tsja mboxtita me na puncjü jñiñi texe cja ne xoñijö mü", eñe. O mama a cjanu na ngueje e Abraham o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. E Abraham o 'ñejme c'ü mi sö Mizhocjimi ro tsjapü ro zëzhi na yeje 'na nte, zó ya ri pale, c'ü dya ro mezhe ro ndü. Xo o jñunt'ü o mü'bü c'ü mi sö Mizhocjimi ro zojnú c'o cja ro jmus'ü nza cja 'ma ya ri cäräji.

¹⁸ E Abraham 'ma ya vi cjogü yo cjë 'ma ro 'ñeje t'i, xe mi te'betjo Mizhocjimi ro unü 'na t'i'i. Mi ejme Mizhocjimi ro cumple c'ü vi mama. Mi ejme ro tsja mboxtita e Abraham na puncjü jñiñi cja ne xoñijö mü. Mizhocjimi ya vi xipji a cjava: "Je rga cjanu c'ü rrä puncjü c'o ín mboxbêche; rrä puncjüji nza cja yo seje a jens'e", eñe. ¹⁹ E Abraham dya tögü c'ü ro jyëzi Mizhocjimi; o 'ñejme cja o mü'bü Mizhocjimi ro cumple c'ü vi mama. Mi pärä c'ü ya mi tita angueze. Ya mi ngue ro sötü 'na ciento cjë'ë. Xo mi pärä ya vi cjogü c'ü ro muxt'i e Sara c'ü nu su'u. ²⁰ Pero sido mi junt'ü o mü'bü c'ü na cjuana c'ü vi mama Mizhocjimi. Me co zëzhi na puncjü. O 'ñejme Mizhocjimi ro cumple c'ü vi mama. O mama me na nojo Mizhocjimi. ²¹ E Abraham ya vi jñunt'ü o mü'bü c'ü dya s'ëzhi ro tsja Mizhocjimi nu c'ü vi mama. ²² E Abraham o 'ñejme c'ü ro tsja c'ü vi mama. Nguec'ua Mizhocjimi o mama c'ü dya cja mi tü nzhübü e Abraham.

²³ Nu c'o jña c'o ya t'opjü cja o jña Mizhocjimi mama a cjava: "O mama Mizhocjimi, e Abraham dya cja mi tü nzhübü na ngueje o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi." Pero dya nguextjo e Abraham, ²⁴ xo 'ñezgöji ra mama Mizhocjimi c'ü dya rí tñji nzhübü 'ma rá ench'eji ín mü'büji

Mizhocjimi. Ngue Mizhocjimi c'ü o xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü. E Jesucristo ngue c'ü ín Jmugöji c'ü. ²⁵ Mizhocjimi o ndäjä e Jesucristo o ë ndü. A cjanu o ngötcöji c'o ín nzhübüji. Nuc'ua o te'etjo na yeje 'ma ya vi bö't'ü; nguec'ua ya mama Mizhocjimi c'ü dya rí tñji dya nzhübü.

5

El resultado de ser declarados sin culpa

¹ Mizhocjimi mama c'ü dya rí tñji nzhübü dya, na ngueje ya ró ench'eji ín mü'büji e Jesucristo. Ya xo rí pötü rgá nuji dya Mizhocjimi, na ngue c'ü o tsja'a e Jesucristo c'ü ngueje ín Jmuji. ² Ya sö rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi c'ü nugüji na jo dya, na ngueje c'ü o tsja e Jesucristo. Me na zó Mizhocjimi. Me rí mäjäji rgá te'beji angueze; c'ua ja nzi ga cja na zó angueze, je xo rga czajgöji nu. ³ C'ü ra tsjacüji c'ua nzi ga cja angueze, dya nguextjo c'ü rgá mäjöji c'ü. Xo rí mäjäji 'ma pje rí sufridoji. 'Ma rí sufridoji ngue 'ma rí zëzhiji, dya tögü ín mü'büji. ⁴ 'Ma rí zëzhiji, rí cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nguec'ua rí te'beji Mizhocjimi ra tsjacüji c'ua nzi ga cja angueze. ⁵ Rí päräji na cjuana ra zädä. Rí päräji na ngueje me s'ch'i ín mü'bügöji c'ü s'iyazügöji Mizhocjimi. O Espiritu Mizhocjimi c'ü o ch'actüji ra bübü cja ín mü'büji, ngue c'ü cjacüji rá päräji me s'iyazüji Mizhocjimi.

⁶ Me ma s'ozgöji. Dya sö pje ro czajgöji c'ü ro jöcüzegöji. Pero o säjä c'e pa o ndü e Cristo c'ü rva tügöji. ⁷ Casi dya cjo bübü c'ü me ri ne o minte ngue c'ua ro pätpä c'ü rví ndü nu minte. 'Na rí bübü c'o ro zëchi o mü'bü c'ü ro pätpä c'ü rví ndü 'na c'ü na jonte. ⁸ Pero ngueje 'ma rmi tñji ín nzhübüji, e Cristo o ë ndü c'ü rva tügöji. Je a cjanu, rí päräji Mizhocjimi me s'iyazüji. ⁹ Nudya, ya mama Mizhocjimi c'ü dya rí tñji dya nzhübü na ngueje o ë pjödü o cji e Jesucristo o böbü a nde. Nguec'ua rí päräji c'ü dya ra ünngüji Mizhocjimi nu pa c'ü ra jñüncüji ngüenda yo rí cjaji. ¹⁰ O ë ndü e Jesucristo 'ma mi ünngüji Mizhocjimi. Nguec'ua ya rí joji dya Mizhocjimi. Nguec'ua rí päräji sido böbü a ndezügöji; dacüji c'ü sido rá bübüttöji. ¹¹ Dya nguextjo rí mäjäji na ngueje rá bübüttöji. Exi ngue dya, rí mäjäji Mizhocjimi na ngueje e Jesucristo c'ü ín Jmuji o tsjacüji rá pötca nuji Mizhocjimi. Mizhocjimi dya ünngüji dya, na ngueje e Jesucristo o ngötcöji ín nzhübüji.

Adány Cristo

¹² Nu c'ü e Adán c'ü ot'ü nte o tsja c'ü na s'o. Nguec'ua je va te c'ua e nzhübü cja ne xoñijö mü. Je a cjanu va mbürü c'ü rí tñji, Nguec'ua dya, nde rí tñji, na ngueje nde rí cjaji c'o na s'o. ¹³ 'Ma dya be mi ch'unü c'ü o ley Mizhocjimi, ya mi cjaji c'o na s'o cja

ne xoñijõmü. Pero 'ma dya bübü ley, dya tjünpüji nguenda cjo tüji, cjo dya tüji nzhubü. ¹⁴ Pero o ndü texe c'o nte zõ dya be mi ch'unüji c'e ley. O ndüji texeji ndeze e Adán hasta e Moisés c'ü o dyopjü c'e ley. O ndüji zõ dya o tsjaji mismo c'e nzhubü c'ü vi tsja e Adán. E Adán c'ü ot'ü bëzo, dya mi chjëntjui c'e bëzo c'ü mi te'beji cja ro ëjë. Ngueje e Jesucristo.

¹⁵ E Adán o dyacöji c'ü na s'o; e Jesucristo o dyacöji c'ü na jo. Nde ri tüji ri texeji, na ngueje o tsja c'o na s'o 'naja nte c'ü ngueje e Adán. Je xo ga cjatjonu, Mizhocjimi nu'u na jo dya na ngueje nte, unüji c'ü rgui bübütjoi, na ngueje c'ü o tsja na jo 'naja nte, c'ü ngueje e Jesucristo. ¹⁶ E Adán mi 'natjo bëzo. 'Ma o tsja 'natjo nzhubü, ndeze nu'ma, texe yo nte cjaji c'o na s'o. Nguec'ua va mama Mizhocjimi, texe yo nte tüji nzhubü. Na puncjü nzhubü c'o o tsja yo nte. E Jesucristo o ngõ'tp'ü o nzhubü texeji. A cjanu Mizhocjimi s'o na mama c'ü dya tüji dya o nzhubüji. ¹⁷ Na ngueje o tsja c'ü na s'o 'natjo bëzo, texe yo nte tüji. C'ü 'naja bëzo c'ü ngueje e Jesucristo o ngõ't'ü texe yo nzhubü. Nguec'ua nu c'o ench'e o mü'bü angueze, ra mama Mizhocjimi c'ü dya tüji nzhubü. Nguec'ua ra 'natjoi co angueze rgá bübütjoi.

¹⁸ 'Natjo nzhubü c'ü o tsja 'naja nte, c'ü ngueje e Adán. O mama c'ua Mizhocjimi ri tüji nzhubü ri texeji. Je xo va cjatjonu, na ngue c'ü vi tsja na jo 'natjo nte c'ü ngueje e Jesucristo, ra mama Mizhocjimi c'ü dya ri tüji nzhubü y rá bübütjoi. ¹⁹ Na ngueje c'ü dya dyätá Mizhocjimi 'naja nte c'ü ngueje e Adán, ndeze nu'ma, ri tüji nzhubü ri texeji. 'Naja nte, c'ü ngueje e Jesucristo o dyätá Mizhocjimi. A cjanu, na puncjü nte c'o ra mama Mizhocjimi c'ü dya ri tü o nzhubüji.

²⁰ Mizhocjimi o dyacöji c'ü o ley ngue c'ua ro päräji mi tüji na puncjü nzhubü. Zõ mi tüji na puncjü nzhubü, me co juentsqueji Mizhocjimi. ²¹ A cjanu, c'o in nzhubüji mi pötcöji. Pero me co juentscöji Mizhocjimi. O ndäjä e Jesucristo o ë ndü por nutscöji. Nguec'ua na jozgöji dya a jmi Mizhocjimi, y angueze dacüji c'ü rgá bübütjoi.

6

Muertos respecto al pecado pero vivos en Cristo

¹ ¿Pje rá mamaji 'ma? ¿Cjo sido rá cjaji c'o na s'o ngue c'ua xenda ra juentsqueji Mizhocjimi? ² Jiyõ. Ya ró tüji. Ya 'ñevgeji libre cja c'o na s'o; nguec'ua dya cja rá cjaji c'o. ³ ¿Cjo dya in päräji, nutscöji ri ench'e in mü'büji e Jesucristo, 'ma ró jiji ró 'natjoi co e Cristo? Ne ra mama, ró 'natjoi co angueze 'ma o ndü. ⁴ 'Ma ró jiji ne ra mama ró 'natjoi co e Jesucristo 'ma o ndü 'ñe 'ma o t'ögü.

Mizhocjimi c'ü na zëzhi o xos'ü nu T'i. A cjanu, c'ua ja nzi va tsjapü o te angueze, ya xo ri dadyoji ngue c'ua dadyo rga nzhodüji dya.

⁵ Na ngueje 'ma ró 'natjoi co e Jesucristo 'ma o ndü, xo ró 'natjoi co angueze 'ma o te'e. ⁶ Rí pärägöji, me mi cjaji c'o na s'o c'ua ja nzi ma netsjëji, pero 'natjo c'ua o dät'ázüji cja ngronsi co e Jesucristo. O dät'ázüji nu, ngue c'ua dya cja rá ne rá caji c'o na s'o, ngue c'ua dya cja rá tjünt'üji a xütjü e nzhubü. ⁷ Na ngueje 'naja nte c'ü ya ndü, dya cja cja'a c'o na s'o. ⁸ 'Ma a cjanu ró 'natjoi co e Jesucristo 'ma o ndü, ri pärägöji ri bübütjogöji na ngueje bübü angueze. ⁹ Rí päräji e Jesucristo o nanga 'ma o ndü. Dya cja sö'õ xe ra ndü. Sido ra bübütjo. ¹⁰ 'Natjo va ndü e Jesucristo; dya ni jyodü ra ngõ'tcüji na yeje in nzhubüji. Ya bübütjo dya. Sido bübütjo a jmi Mizhocjimi. ¹¹ A cjanu ri jñunt'ü in mü'büji ya xo i chüji, c'ü dya cja ri chjünt'üji a xütjü e nzhubü. Nudya, ya in bübütjoi, c'ü ya je ri chjünt'üji a xütjü ngueje Mizhocjimi. Je a cja c'ua dya, na ngueje ya in 'natjoi co e Jesucristo.

¹² Nguec'ua, dya cja ri sidoji e nzhubü c'ü xe ri tsjaji c'ü ne'e in cuerpoji. ¹³ Dya cja ri jyëziji in cuerpoji xe ra tsja c'o na s'o, ne ri ngue in chöji, ne ri ngue in ts'jññji, texe in cuerpoji. Pero ri unüji in mü'büji Mizhocjimi na ngueje i chüji co e Jesucristo, y ya xoxc'üji Mizhocjimi. Xo ri unü in cuerpoji c'ü rgui tsjaji c'o na jo. ¹⁴ Dya cja xe ra mandats'üji e nzhubü. Nudya, dya ra jñün'c'üji nguenda cjo i tsjaji c'o mama c'e ley. Na ngue Mizhocjimi nuc'üji na jo dya, ya perdonats'üji.

Un ejemplo tomado de la esclavitud

¹⁵ Ya ri päräji Mizhocjimi, dya ra jñüncüji nguenda cjo ró cjaji c'o mama c'e ley. Na ngue me nugüji na jo Mizhocjimi. ¿Pje rá cjaji 'ma? ¿Cjo rá cjaji c'o na s'o 'ma? Jiyõ. Dya rá cjaji c'o na s'o. ¹⁶ ¿Cjo dya in päräji nu c'ü in ätäji c'ü in chjünt'üji a xütjü, ngue in jmuji c'ü? 'Ma ri chjünt'üji a xütjü e nzhubü, ngue in jmuji c'ü. Ngue c'ü ra mbõ'tc'üji c'ü. 'Ma ri dyätäji Mizhocjimi, ngueje in Jmuji c'ü. Ngue c'ü ra tsja'c'üji ri bübütjoi. ¹⁷ Sido mi cjagueji c'o na s'o. Pero ri unü na pöjö Mizhocjimi, ya in ätäji co texe in mü'büji nu na jo jña na ró xi'ts'iji. ¹⁸ O 'ñempc'ejii libre e Jesucristo c'ü dya cja ri sidoji e nzhubü. Nudya, c'ü je ri sidoji ngue c'ü na jo. ¹⁹ Rrä xi'ts'iji yo jña'a yo, ngue c'ua sö ri tendioji. Sido mi tjünt'üji a xütjü c'o na s'o. C'o ma s'o mi cjaji, xe mi juns'ü c'o mi cjaji c'o na s'o. Nudya ni jyodü ri unü in mü'büji Mizhocjimi, 'ñe in cuerpoji, ngue c'ua ri tsjaji ja c'o nzi ga ne angueze.

²⁰ 'Ma mi tjünt'üji a xütjü e nzhubü, dya mi ätäji Mizhocjimi c'ü xi'ts'iji ri tsjaji na jo.

21 Nudya, ya in tsejeji dya c'ü mi cjaji c'o na s'o. ¿Pje mi tøjögejei 'ma c'ü mi cjaji c'o na s'o? C'ü ra ts'ö't'ü c'o cja c'o, ngue c'ü ra ndü. 22 Ya o 'ñempc'eji libre e Jesucristo ngue c'ua dya cja rí chjünt'üji a xütjü e nzhubü. O 'ñempc'eji ngue c'ua rí pëpji Mizhocjimi; sido rí chjünt'üji a xütjü angueze. C'ü ra dya c'üji, ngue c'ü rí mimiji dya, c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi; y sido rí bübütoji co Mizhocjimi. 23 Nu c'ü ra ndünt'ü a xütjü e nzhubü, ra ndü'ü c'ü. Ngueje c'ü je ts'ö't'ü c'ü. Nu c'ü tjünt'ü a xütjü e Jesucristo c'ü in Jmuji, sido ra bübüto c'ü, dya ra ndü. Ngueje c'ü je unü Mizhocjimi.

7

Un ejemplo tomado del matrimonio

1 Nu'tsc'eji mi cjuarmats'ügöji, rí zo'c'üji, nu'tsc'eji in päräji c'e ley. ¿Cjo dya in päräji, 'ma xe in bübütoji ngue 'ma in ätäji c'e ley? Dya ngueje 'ma ya rí chüji. 2 Mama cja c'e ley, 'naja ndixü c'ü ya chjüntü, dya ra jyanmbüvi c'ü nu xíra 'ma xe rí bübüto c'ü nu xíra. Pero 'ma ra ndü c'ü nu xíra, dya cja ni jyodü c'e ndixü ra dyätä c'e ley c'ü mama nguextjo nu xíra ra mimivi. Na ngueje ya ndü c'ü nu xíra. 3 Pero 'ma ra 'ñeje c'ü xe 'naja bëzo 'ma xe büntjo c'ü nu xíra, cja'a na s'o c'e ndixü, tsäjä bëzo. Pero 'ma ya rgüü ndü c'ü nu xíra, c'e ley c'ü mama ja rvá mimivi c'ü nu xíra, dya cja manda c'e ndixü. Nuc'ua 'ma ra chjüntüvi c'ü 'naja bëzo, dya tsäjä bëzo 'ma.

4 Je xo ga cjatjots'ügueji nu, nu'tsc'eji mi cjuarmats'ügöji. I chügejei na ngueje i 'natjoji co e Cristo 'ma o ndü. I chügejei, nguec'ua dya cja mandats'üji c'e ley. Ya ngue c'ü 'naja c'ü mandats'üji dya. Ngueje e Jesucristo. Mizhocjimi o xos'ü 'ma ya vi ndü. I 'natjoji co e Cristo 'ma o te'e, ngue c'ua rí mimiji dya, c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. 5 C'e ley o jitscöji pje pjëzhi c'o na s'o c'o dya ro cjaji. Nguec'ua, 'ma dya be mi ench'e in mü'büji e Jesucristo, ma ëjë in pjeñeji c'ü ro cjaji c'o na s'o c'o mama c'e ley c'ü dya ro cjaji. Mi cjaji; nguec'ua mi tüji. 6 Pero ró 'natjoji co e Cristo 'ma o ndü. Nguec'ua ya 'ñembgueji libre, dya cja mandazüji c'e ley. Ngueje Mizhocjimi c'ü rí ätcöji dya. Dya cja rí jodüji ja rga ätäji c'e ley. Pero sö rá cjaji dya c'o na jo, na ngueje o Espíritu Mizhocjimi bübü cja in mü'büji.

El pecado que está en mí

7 Na ngue c'ü bübü c'e ley, xenda rí cjaji c'o na s'o. ¿Pje rá mangöji dya? ¿Cjo na s'o c'e ley? Jiyö. Pero 'ma dya ro ch'unü c'o ley, dya ro pärägö cjo mi tügö nzhubü cjo jiyö. A cjanu, 'ma cjo c'o pje ro nepegö, dya ro pärä c'ü mi tü nzhubü 'ma dya ro bübü ley c'ü mama: "Dya cjo pje rí ñepegue", eñe. 8 C'ü mama c'e ley, o tsjapü xenda mi 'ñüngü

in mü'bü nguec'ua me mi ne ro cjägö texe c'o na s'o. 'Ma dya ro bübü ley, dya ro unü ngüenda cjo mi tü nzhubü. 9 'Ma dya be rmi pärägö c'e ley, nutscö mi cjiñigö rmi bünc'ö na jo. Pero 'ma ró pärä c'e ley, nuc'ua extö pärä dya rmi bünc'ö na jo, mi tügö nzhubü. 10 Vi ch'unü c'e ley c'ü rva bübütoji. Pero nutscö mi tügö. 11 Na ngueje 'ma mi ärä c'e ley, ma ëjë in pjeñe c'ü ro cjägö c'o na s'o. Mi cjägö c'ü rmi netsjë. A cjanu, me co dyoncö c'o nzhubü c'o mi cjägö. Nu c'o nzhubü c'o mi cjägö ngue c'o ma tügö.

12 Rí päräji me na jo c'e ley, c'ua ja nzi ga cja Mizhocjimi me na jo. Texe c'ü mandazüji c'e ley, me na jo'o. Ngue c'o ne'e Mizhocjimi. 13 Nudya, c'e ley c'ü na jo, ¿cjo mi pötcü c'ü? Iyö, dya ngue c'e ley c'ü mi pötcügö; ngueje c'o na s'o c'o mi cjägö. Na jo c'e ley. Pero 'ma mi ärägö c'e ley, xenda mi cjägö c'o na s'o. Nguec'ua ixi 'ñetse c'ü me na s'o c'o va ëjë in pjeñeji.

14 Rí päräji c'e ley je ni 'ñeje cja o Espíritu Mizhocjimi. Pero nutscö me na s'ozgö. Zö rí ne rá cja na jo, pero rí cja c'ü na s'o. 15 C'ü rí cjägö, dya rí pärägö jenga rí cjägö. Nu c'ü rí pärägö na jo rá cja, dya rí cjägö c'ü. Nu c'ü na s'o c'ü rí cjägö, me rí s'o'ogö c'ü. 16 'Ma me rí s'o'o yo rí cja'a, ixi 'ñetsetjo c'ü rí pärägö c'ü na jo'o c'e ley. 17 C'o na s'o c'o va ëjë in pjeñe, ngue c'o cjacü rá cja c'ü dya rí ne rá cja. 18 Rí pärägö dya pje jozgö. Me na zëzhi c'o na s'o c'o va ëjë in pjeñe. Nguec'ua zö rí ne rá cja c'ü na jo, pero dya pje sözgötsjë. 19 Dya rí cjägö c'ü na jo c'ü rí ne rá cjägö. Nu c'ü na s'o c'ü dya rí ne rá cja'a, ngue c'ü rí cjägö c'ü. 20 Nu 'ma rí cja c'ü dya rí ne rá cja, ngueje c'o na s'o c'o va ëjë in pjeñegö, cjacü rá cjägö a cjanu.

21 Ya rí pärä 'ma rí ne rá cja c'ü na jo, ya rrü ts'axcü c'o na s'o c'o va ëjë in pjeñe. 22 Cja in mü'bü me rí mäpä o ley Mizhocjimi. 23 Zö rí mäpä o ley Mizhocjimi, y rí pärä c'ü na jo c'e ley, xe rí cjägö c'o na s'o. Nguec'ua dya pje sözgötsjë rá cjägö c'ü me ne in mü'bügö rá ätä Mizhocjimi.

24 Juenzgöji, ¿cjo ra sö ra böbü a nde, ra 'ñembgueji libre c'ü dya cja rá tjünt'üji a xütjü rá sidogöji e nzhubü c'ü pötcüji? 25 Rí untügö na pöjü Mizhocjimi. Ngueje e Jesucristo c'ü in Jmuji c'ü o böbü a nde. O 'ñembguejöji libre. Rí yepe rí mangö, c'e ley c'ü o dyacüji Mizhocjimi, rí pärä c'ü na jo'o c'ü. Pero c'e ley, dya sö ra 'ñembgueji cja yo nzhubü yo mandazüji.

8

La vida que es por el Espíritu de Dios

1 Nuc'ua ya 'ñemeji libre dya, nu c'o 'natjoji co e Jesucristo, c'o cja c'ua ja ga ne o Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü cja o mü'büji, y dya

cja'aji c'ua ja ga netsjëji. ² Dya cja mandazüji e nzhubü c'ü mi pötcüji. Nu c'ü mandazüji dya, ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü cjacüji rá búbütjoi na ngueje e Jesucristo o 'ñembgueji libre. ³ C'e ley, dya sö'ö ro 'ñembguegöji libre, na ngueje ma zëzhi c'o na s'o c'o ma ëjë ín pjeñeji. Pero Mizhocjimi c'ü na zëzhi o 'ñembgueji libre. O ndjä e Jesucristo c'ü nu T'i cja ne xoñijömu. Mi nte nza czjgöji, rí tñji nzhubü. Pero angueze, dya mi tñ nzhubü. C'o nzhubü c'o mi tñgöji, ngue c'o je vi ndü angueze c'o. A cjanu mama Mizhocjimi, dya rí tñji nzhubü dya. ⁴ Nguec'ua sö rá cjai dya c'ü mama c'e ley, 'ma rá cjai c'ü ne'e o Espiritu Mizhocjimi y dya rá cjai c'ü rí netsjëji.

⁵ Nu c'o cja'a c'ua ja ga netsjëji, me jodüji c'ü netsjëji. Nu c'o cja'a c'ua ja ga ne o Espiritu Mizhocjimi, me jodüji c'ü ne'e o Espiritu Mizhocjimi. ⁶ Nu c'ü jodü ra tsja c'ü netsjë, ra ndü'ü c'ü. Nu c'ü ra jyodü c'ü ne o Espiritu Mizhocjimi, ra búbütjoi c'ü, dya ra ndü. Ra mbärä c'ü na jo angueze a jmi Mizhocjimi. ⁷ Nu c'ü ra jyodü ra tsja c'ü netsjë, üvi Mizhocjimi c'ü. Dya ne ra dyätpä o ley Mizhocjimi. Dya xo sö'ö ra dyätä. ⁸ Nu c'o cja'a c'ua ja nzi ga netsjëji c'o na s'o c'o va ëjë o pjeñeji, dya sö ra tsjai c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi c'ü rguí mājā.

⁹ Pero nu'tsc'ëji ín ätäji o Espiritu Mizhocjimi c'ü búbü ín mü'büji. Dya ín cjai c'ü ín netsjëji. Nu c'ü dya búbü o Espiritu e Cristo cja o mü'bü, dya je 'ñeje e Cristo c'ü. ¹⁰ Nu 'ma búbü cja ín mü'büji e Jesucristo, ra búbütjoi na aljmaji na ngueje o jocüts'üji Mizhocjimi. Pero ra ndü'ü ín cuerpoji na ngueje ín cjai c'o na s'o. ¹¹ Mizhocjimi o xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü. Nu 'ma búbü cja ín mü'büji o Espiritu Mizhocjimi, Mizhocjimi c'ü o tsjapü o te'e e Jesucristo 'ma ya vi ndü, xo ra unü fuerza dya, ín cuerpoji c'ü ya ra ndü.

¹² Nguec'ua, nu'tsc'ëji mi cjuarmats'ügöji, ni jyodü c'ü dya rá sidoji e nzhubü c'ü rá cjai c'o ne ín cuerpoji. ¹³ Nu 'ma rí sidogueji e nzhubü, rí chüji 'ma. Pero nu 'ma rí dyätäji o Espiritu Mizhocjimi c'ü búbü cja ín mü'büji, dya rí tsjai c'ü ín netsjëji 'ma. Y rí búbütjogueji 'ma.

¹⁴ Nu c'o ätä o Espiritu Mizhocjimi, y cjai c'ua nzi ga ne angueze, ngue o t'i Mizhocjimi c'o. ¹⁵ 'Ma mi jyodü ro ätäji e ley, dya mi sö. Me mi süji c'ua. Dya cja rí süji dya, na ngueje ya rí ätäji o Espiritu Mizhocjimi. Nguec'ua ya rí ma'tc'öji a cjava: "Nu'tsc'e Mizhocjimi, mi Tatats'ügöjime", rí empji. ¹⁶ O Espiritu Mizhocjimi cjacüji rá päräji cja ín mü'büji o t'izüji Mizhocjimi. ¹⁷ Nu 'ma o t'izüji Mizhocjimi, búbü c'ü ch'acüji. Ch'acüji c'ü p'e's'i Mizhocjimi c'ü ín Tataji. C'ü ch'unü e Jesucristo c'ü nu T'i, xo 'ñezgöji xo ch'acüji c'ü. Je a cjanu, nu 'ma rí sufridoji na ngueje

rí 'natjoi co e Cristo. Nuc'ua 'ma ra 'ñetse c'ü me na zö e Cristo, je xo rga czjgöji nu.

¹⁸ C'o me rí sufridoji yo pa dya yo, me ch'iquëtjo, na ngueje c'ü me na nojo c'ü cja rá jandaji. Rá jandaji c'ü me rrä zö. ¹⁹ Texe c'o o dyät'ä Mizhocjimi me te'beji, me petsaji ra jñandgöji c'ü ya rvä nocüji cja o dyë angueze, nutscöji o t'izgöji Mizhocjimi. ²⁰ Texe yo o dyät'ä Mizhocjimi cja ne xoñijömu, o tsjapüji o s'odüji. Dya ngue c'ü vi neji a cjanu. Mizhocjimi o tsjapüji a cjanu, ngue c'ua xo ra nde'beji Mizhocjimi c'ü ra joci texe. ²¹ Mizhocjimi ra jociji ngue c'ua dya cja ra s'odüji. Ya xo rrä zöji 'ma ra 'ñeme libre Mizhocjimi c'o o t'i angueze. ²² Rí päräji texe yo búbü chjëntjui 'na ndixü c'ü ya ra zö'dyë. Me mapjü ga sufrido yo, je ga cjanu yo ndeze 'ma o mbürü o tsjai c'o na s'o, hasta nu pa dya. ²³ Dya nguextjo yo, sufrido yo. Xo 'ñezgöji rí nteji, xo rí sufridoji. Chjëntjui c'ü rí mapjügöji a mbo ín mü'büji. Mizhocjimi ya o dyacüji c'ü o Espiritu, nguec'ua ya rí päräji nguetscöji o ts'it'izüji Mizhocjimi. Pero xe rí te'beji c'e pa, 'ma ya rrí dadyo ín cuerpoji. C'e pa'a c'ü, ra 'ñetse na jo, c'ü o t'izüji Mizhocjimi. ²⁴ Ya o jocizüji ín mü'büji Mizhocjimi. Rí te'betjoi c'e pa 'ma ya rrí dadyo ín cuerpoji. Dya cjo te'be nu c'ü ya zädä. ²⁵ Pero nu 'ma rí te'beji c'ü dya be rí nuji, ni jyodü sido rá te'beji, dya ra tögü ín mü'büji.

²⁶ O Espiritu Mizhocjimi c'ü búbü cja ín mü'büji cjacüji sido rá te'beji. Xo pjöxcüji dya. Dya nda rí päräji ja rga ötüji Mizhocjimi. Dya rí jünji jña c'ü rga mamaji. Pero o Espiritu Mizhocjimi ötcüji angueze. ²⁷ Mizhocjimi pätpä o mü'bü yo nte. Xo pärä pje na ötü o Espiritu. Na ngue o Espiritu ötcüji Mizhocjimi nutscöji o ntezgöji, c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi.

Más que victoriosos

²⁸ Nu c'o s'iya Mizhocjimi, c'o o zojnü angueze c'ua nzi va ne angueze, rí päräji Mizhocjimi cjavü ra mbös'üji texe c'ü ra zädä; zö pje nde ra tsjapüji c'o. ²⁹ Ndeze 'ma ot'ü, ya mi pärä Mizhocjimi c'o o t'i angueze 'ma dya be mi jmus'üji. Nuc'o, o xöcü Mizhocjimi c'ü ro zädä c'ü exti nguetoji e Jesucristo c'ü nu T'i. Nguec'ua c'ü nu T'i Mizhocjimi c'ü ngueje e Jesucristo ra ngue o ndasé na puncjü o cjuarma. ³⁰ Nu c'o vi mbeñe Mizhocjimi ro ngue c'o o t'i, xo o zojnü c'o. Nu c'o o zojnü angueze, o tsjapü o jogüji cja o jmi angueze. Nuc'o, xo o tsjapüji rrä zö'öji nza cja e Jesucristo c'ü nu T'i.

³¹ ¿Pje rá mangöji, yo ró xi'ts'iji? Bübüzüji Mizhocjimi. Dya ni jyodü cjo rá süji. ³² Mizhocjimi dya mama: "Jyäcätjo ín Ch'igö; dya rá tájägö nu", ro 'ñeñe. Iyö. Pero o ndjä o ë ndü va pätcäji. Nuc'ua, ¿cjo dya xo ra dyacüji texe c'ü ngue o tsjaja angueze?

³³ ¿Cjó só ra mama xe tũ nzhubũ yo o juajnũ Mizhocjimi? Dya cjó só. Nguetsjẽ angueze mama c'ũ ya perdonaozũji, dya rí tũji nzhubũ. ³⁴ Nudya, ¿cjó só ra mama ni jyodũ rá tũji? Dya cjó só, na ngueje ngue e Jesucristo c'ũ o ndũ c'ũ rva tũgõji, cjanu o te. Nudya, bũbũtjo dya c'ũ, cja o jodyẽ Mizhocjimi nu ja sido ñacõji cja jmi Mizhocjimi. ³⁵ ¿Cjó só pje ra tsja c'ũ dya cja ra s'iyazũji e Cristo? Dya sũ'õ pje ra tsja'a 'naja. Zõ pje rá nuji, zõ pje rá sufridoji; me s'iyazũji e Cristo. Zõ nugũji na ù; zõ ri sõji tũjmi; zõ ojtjo pje rá jeji, me s'iyazũji e Cristo. Zõ ya ngue rá tũji, zõ ra mbõtcũji, me s'iyazũji e Cristo. ³⁶ C'ũ rrã nuji nguejnu je ga t'opjũ cja o ñã Mizhocjimi. Mama a cjava:

Yo nte me cja'a ra mbõtcũji texe yo pa'a na ngueje je ngue o t'izũji Mizhocjimi.

Rí chjẽntjõji nza cja ndẽchjũrũ c'o ya xõcũji ra mbõ't'ũji.

³⁷ Zõ rí nuji texe yo, sido rí zẽzhiji. Na ngueje e Jesucristo c'ũ bũbũ cja ín mü'bũji me na zẽzhi c'ũ. Me xo s'iyazũji. ³⁸ Cja ín mü'bũgõ rí pãrã na cjuana me s'iyazũji Mizhocjimi. Dya só pje ra jyanngũgõji Mizhocjimi c'ũ me s'iyazũji. Ne ri ngue c'ũ rga tũji; ne ri ngue c'ũ pje ra tsjacũji 'ma xe rí bũbũji. Ne ri ngue c'o o anxe Mizhocjimi; ne ri ngue e Satanãs c'ũ dya jo 'ñe c'o o dyõji. Ne ri ngue c'o va sãdã dya; ne ri ngue c'o cja ra zãdã. Dya só pje ra jyanngũgõji Mizhocjimi c'ũ me s'iyazũji. ³⁹ Ne ri ngue c'o bũbũ a jens'e; ne ri ngue c'o bũbũ a jõmũ. Texe yo o dyãt'ã Mizhocjimi; dya pje bũbũ c'ũ só ra jyanngũgõji Mizhocjimi c'ũ me s'iyazũji. Na ngue c'ũ o tsja e Jesucristo c'ũ ín jmgõji, rí pãrã me s'iyazũji Mizhocjimi.

9

Dios ha escogido a los de Israel

¹ Na cjuana c'ũ rí xi'ts'iji na ngueje bũbũzũ e Cristo. Dya bẽchjine c'ũ rí xi'ts'iji. O Espõritu Mizhocjimi cjacũ rá pãrã a mbo ín mü'bũ c'ũ na cjuana c'ũ rí xi'ts'iji. ² Na cjuana me rí cjiñã na puncjũ; me nzhumũ ín mü'bũ c'ũ dya c'ueñe. ³ Na ngueje nuzgõ rí negõ 'ma ro sõ, ja rva cjavũgõ ro pãtpãgõ yo ín menzumũgõjme, dya cja ro bũbũzũ e Cristo, nu 'ma je rva cjanu ro jogũ o mü'bũji, ro bũbũtjo yo ín menzumũgõjme. ⁴ Nu yo ín menzumũgõjme je menzumũji a Israel. Ngue c'o o tsjavũ Mizhocjimi o t'í. Ngue c'o mi jandaji na zõ Mizhocjimi. Ngue c'o o xipji Mizhocjimi pje mi ne angueze. Ngue c'o o ch'unũ nu ley Mizhocjimi. Ngue c'o o xipji Mizhocjimi ja rvã ma't'ũji angueze. Ngue c'o o xipji Mizhocjimi pje ro tsja angueze. ⁵ Nu c'o o mboxtita yo menzumũ a Israel mi ngue c'o mi ma't'ũ Mizhocjimi. E Cristo je vi peje nu cja c'o menzumũ a Israel 'ma o jmus'ũ

cja ne xoñijõmũ. Angueze ngue Mizhocjimi; manda texe a jens'e 'ñe texe cja ne xoñijõmũ. Nguextjo angueze rá ma't'ũji. Je rga cjanu, amẽn.

⁶ Nu c'o mi mama Mizhocjimi ro unũ yo menzumũ a Israel, jo na cjuana c'o. Pero dya texe c'o menzumũ a Israel ngue o t'í Mizhocjimi. ⁷ Nu c'e t'í c'ũ mi mama Mizhocjimi ro unũ e Abraham, ngue e Isaac. Nguextjo c'o o mboxbẽche e Isaac c'ũ mama Mizhocjimi ngue c'o o mboxbẽche e Abraham. ⁸ C'ũ ni tsjavũ o t'í Mizhocjimi 'na nte, dya ngue c'ũ ri mboxbẽche cja e Abraham, ngue c'ũ ya mama Mizhocjimi ra tsjavũ o t'í. ⁹ O mama Mizhocjimi a cjava, o xipji e Abraham: "Ra chjũncjẽ dya, rá ãjẽ. Nguec'ua e Sara c'ũ nin su ra mus'ũ 'na ts'it'í", eñe Mizhocjimi. C'e ts'it'í mi ngue e Isaac.

¹⁰ Nuc'ua e Rebeca mi tũ yeje ts'it'í c'o mi cuate c'õ ro musp'ũ e Isaac c'ũ mi ngue ín mboxitagõji. ¹¹⁻¹² Mizhocjimi c'ũ zõjnũ yo nte, juajnũ c'o ne ra juajnũ. 'Ma dya be mi jmus'ũ c'o ye t'í, 'ma dya pje be mi cjaví c'ũ na jo ne ri ngue c'ũ na s'o, Mizhocjimi o mama, o xipji e Rebeca: "C'ũ ot'ũ ra jmus'ũ, ra mbẽpi c'ũ va bẽpja", eñe. ¹³ Je xo ga cjavõnu c'ũ mama cja c'ũ t'opjũ: "Nza yeje bẽzo, ngue e Jacob c'ũ ró juajnũ rá intsjĩmigõ; dya ngueje e Esaũ", eñe Mizhocjimi.

¹⁴ ¿Pje rá mangõji, 'ma? ¿Cjo rá maji c'ũ dya jo c'ũ cja Mizhocjimi? Jiyõ. Me na jo ga tsja Mizhocjimi. ¹⁵ O xipji e Moisés: "Nuzgõ rá juentcõ nu c'ũ rí ne rá juentse", eñe. ¹⁶ Mizhocjimi 'ma ra juentse 'na nte, dya ngue c'ũ mi ne c'e nte c'ũ rví juentse. Ne xo ri ngue c'ũ me mi cja'a c'e nte c'ũ rví juentse. Mizhocjimi ra juentse na ngueje ne ra juentse. ¹⁷ Je t'opjũ c'ũ o mama Mizhocjimi va xipji e Faraõn: "Ró juan'c'ũgõ j tsja rey, ngue c'ua ra 'ñetse c'ũ me na zẽtsigõ. Ró juan'c'ũgõ ngue c'ua ín chjũgõ ra 'mãrã texe cja ne xoñijõmũ", eñe. ¹⁸ Nguec'ua 'ñetse Mizhocjimi juentse c'ũ ne ra juentse. C'ua ja nzi va tsjavũ Mizhocjimi e Faraõn ma me o mü'bũ, je xo ga cjavõnu cjavũ na me o mü'bũ nu c'ũ ne ra tsjavũ a cjanu.

¹⁹ Na rí xitsiji: "¿Jenga mama Mizhocjimi c'ũ ngue ín s'ocũgõji c'ũ rí cjaví 'ma? ¿Cjó ngue c'ũ só ra zõvi Mizhocjimi? Angueze cja'a c'ũ ne'e", rí 'ñenzgõji. ²⁰ ¿Pje pjẽ'tsc'e c'ũ ni sõvi ñã Mizhocjimi? 'Na s'ãbã, 'ma ro sõ ro ñã'a, ¿cjo ro xipji c'ũ vi dyãt'ã: "¿Jenga j dyãcõ a cjanu?", ro 'ñeñe? ²¹ C'ũ ãt'ã o s'ãbã, ¿cjo dya só ra dyãt'ã 'natjo mbẽjõmũ 'na s'ãbã c'ũ na zõ, xo 'ñe 'na s'ãbã c'ũ rgui dyũt'ũ o cañabũ?

²² ¿Pje rá mangõji 'ma? Mizhocjimi ne'e ra jizhi c'ũ ùmbũ nzhubũ; y ngue angueze c'ũ na zẽzhi c'ũ só ra tsjavũ ra sufrido c'o tũ nzhubũ. Zõ Mizhocjimi ra tsjavũ ra

sufridoji a cjanu, pero pësp'iji na puncjü paciencia anguezeji. ²³ A cjanu Mizhocjimi o mbësp'iji na puncjü paciencia; ngue c'ua ra 'ñetse me na zö c'ü cjanü nu c'o juentse angueze. Mizhocjimi o mama ndeze mi jingua c'ü ra tsjapü a cjanu anguezeji. ²⁴ Ra tsjapü a cjanu Mizhocjimi nu c'o o zojnü angueze, dya nguextjo c'o menzumü a Israel; xo 'ñe c'o dyaja nte. ²⁵ Je xo ga cjatjonu c'ü mama Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Oseas. O mama a cjava:

C'o dya mi ngue in ntego, rá mama ngue in ntego dya c'o.

C'ü dya mi s'iyagö, rá xipji dya: "Rí s'iyats'ügö dya", rá embe.

²⁶ Nu ja vi sjipjiji: "Dya ngue'tsc'eji in ntets'ügöji", eñe,

ngueje nu c'ua ja ra sjipjiji ngueje o t'iji Mizhocjimi c'ü bübütjo.

²⁷ Xo 'ñeje e Isaías o mama co texe o mü'bü ja rva cja yo menzumü a Israel. O mama a cjava: "C'o o mboxbëche e Israel rrã puncjüji; ri chjëntjui 'ñöxijömu a ñünü e ndeje. Zö rrã puncjüji, pero ja nztjo c'o ra jogü o mü'bü c'o. ²⁸ Dya cja xe ra mezhe ra tsja Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama, ra jñünpü ngüenda yo carã cja ne xoñijömu c'o cja na s'o, ra castigaöji", eñe. ²⁹ Je xo ga cjatjonu va dyopjü e Isaías c'ü ro zädä. O mama a cjava:

Na ngueje me juentsete Mizhocjimi c'ü manda texe, o jyëzi c'ü xe ro carãji ja ri nziji.

'Ma jiyö, ya ro tjørüzüji rí texeji, nza cja c'o mi menzumü a Sodoma 'ñe c'o mi menzumü a Gomorra. O tjørü c'o, eñe.

La gente de Israel y el evangelio

³⁰ ¿Pje rá mangöji 'ma? Nu c'o dya mi menzumü a Israel, dya mi jodüji ja rvã jogüji a jmi Mizhocjimi. Pero o 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi, nguec'ua Mizhocjimi mama c'ü dya tñji nzhübü dya. ³¹ Nu c'o menzumü a Israel mi jodü ro tsjaji texe c'o mama o ley Mizhocjimi ngue c'ua ro jogüji a jmi angueze. Pero dya sö ro tsjaji. Nguec'ua xe tüttoji nzhübü. ³² ¿Jenga xe tüttoji nzhübü? Xe tüttoji nzhübü na ngueje dya 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi. C'ü mi cjaji, mi jodü ro cumpleji ngue c'ua ro jogüji a jmi Mizhocjimi. O pjeñeji cja c'e ndojo, c'ua ja nzi ga t'opjü cja o jña Mizhocjimi. ³³ C'e jña mama a cjava:

Tsjijñiji na jo. Rí emegö a Sion 'na ndojo c'ü ni pje'seji 'ñe c'ü ni nügüji. C'e ndojo ne ra mama e Cristo. Nu c'ü ra 'ñench'e o mü'bü angueze, dya ra bëzhi o tseje; ra chöt'ü c'ü na cjuana c'ü mama angueze, eñe.

10

¹ Mi cjuarmats'ügöji, c'ü ne'e in mü'bügö, c'ü rí ötpügö Mizhocjimi yo menzumü a Israel ngue c'ü ra 'ñemeji libre cja c'o na s'o, ra jogü o mü'büji. ² Rí pärã na jo, me jodüji c'ü me ra neji Mizhocjimi. Pero dya pärãji ra ma't'üji Mizhocjimi c'ua ja nzi ga ne angueze. ³ Anguezeji dya cjanüji ngüenda Mizhocjimi ja rgã sö ra jopcü o mü'büji. C'ü cjaji, jodütsjéji ra cumpleji o ley Mizhocjimi ngue c'ua ra jogüji cja o jmi. Dya ne ra dyätãji c'ü mama Mizhocjimi, c'ü ja rgã sö ra jopcü o mü'büji. ⁴ C'ü rguã jogü 'na nte a jmi Mizhocjimi, dya ngue c'ü ra cumple c'ü o ley. Na ngue ja ëjë e Cristo. Nu c'o ench'e o mü'bü e Cristo, nguextjo c'o mama Mizhocjimi ja jogüji cja o jmi.

⁵ Nu c'o ne c'ü ra jopcü o mü'büji na ngueje jodü ra dyätãji o ley e Moisés, je t'opjü a cjava cja c'e ley: "Para ra bübütjo 'na nte, ni jyödü ra tsja texe c'o mama c'e ley", eñe. ⁶ Pero nudyä, 'ma cjo c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo, ra jogü 'ma a jmi Mizhocjimi. Dya ni jyödü ra nguiñi cja o mü'bü: "¿Cjõ ra ma a jens'e ra ma sinquiji a 'ñecua e Cristo?" ⁷ Dya xo ni jyödü ra nguiñi: "¿Cjõ ra ma cja c'o ya ndü ra tsjapü ra te'e e Cristo?", ra 'ñeñe, iyö. ⁸ Pero, ¿pje cjiñi cja o mü'bü nu c'e nte c'ü dya tñ nzhübü na ngueje o 'ñench'e o mü'bü e Cristo? Mama c'e nte'e c'ü: "Ya ró ärã o jña e Cristo; bübü o jña cja in mü'bügö, y rí ña'a o jña", eñe. C'e jña, ngue c'ü rí xipjigö yo nte. ⁹ Rí xi't'siji: "Ma na cjuana rí mangueji e Jesucristo ngue in Jmugueji y 'ma na cjuana in ejmeji cja in mü'bü Mizhocjimi o xos'ü 'ma o ndü, ra jocüts'üji in mü'bü 'ma. ¹⁰ Na ngueje 'ma rí 'ñench'e in mü'büji e Cristo, ra mama Mizhocjimi ya perdonaots'üji, dya in tñji dya nzhübü; y 'ma dya rí tseji rí mangueji e Cristo ngue in Jmugueji, Mizhocjimi ra jocüts'ü in mü'büji 'ma.

¹¹ O jña Mizhocjimi mama a cjava: "Nu c'ü ejme e Jesucristo, dya ra yembeñe na ngueje Mizhocjimi ra tsja texe c'ü o mama", eñe. ¹² C'ü ra 'ñeje, dya ra tsja zö ri menzumüji a Israel; zö ja nde ri menzumüji. Na ngueje 'natjo o Jmu yo menzumü a Israel y yo dyaja nte. Ra 'nintsjimiji texe c'o ma't'ü angueze. ¹³ Na ngueje ra jogü o mü'bü texe c'o na cjuana ma't'ü c'ü in Jmugöji. ¹⁴ Pero, ¿ja rgã sö ra ma't'üji nu c'ü dya be ejmeji? ¿ja xo rgã sö ra 'ñejeji nu c'ü dya be ärãji ja ga cja? ¿ja xo rgã sö ra dyärãji nu 'ma öjtjo cjo ra zopjüji? ¹⁵ 'Ma dya cjo dãjä, ¿ja rgã sö ra zopjüji? Je xo ga cjatjonu, c'ü t'opjü c'ü mama a cjava: "Me na jo 'ma cjo c'o ra ma zopjü yo nte ra xipjiji o jña Mizhocjimi."

¹⁶ Dya texeji o 'ñejeji nu o jña e Cristo. Ya zädä c'ua ja nzi va mama e Isaías. O mama a cjava: "Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, ¿cjo ngue c'ü o 'ñeje c'o ró mamajme?", eñe. ¹⁷ Öt'ü ra

dyärä 'na nte o jña e Cristo; nuc'ua ra 'ñejme 'ma.

¹⁸ Pero rí mangö, ¿cjo dya dyäräji? Jã, na cjuana o dyäräji. O jña Mizhocjimi mama a cjava:

Nu e jña'a nu, o mamaji texe cja ne xoñijö mü. Xo dyäräji texe c'ua ja jnorü ne xoñijö mü.

¹⁹ Rá önnc'üji na yeje. ¿Cjo dya unü nguenda c'o menzumü a Israel? E Moisés ngue c'ü ot'ü o dyopjü a cjava:

Rá nu na jo yo dya ngue in ntegö, ngue c'ua me rí enviagueje anguezeji.

Yo nte yo dya pärä, rá cja püji na jo ngue c'ua rí unmbügueji yo.

²⁰ Xo 'ñeje e Isaías o zéchi o mü'bü c'ü rví mama a cjava:

C'o dya mi jongü, ngue c'o o chöcügö c'o.

Ró jizhítsjé c'ü rví mbäcä c'o dya mi jodü ja rvä mbäcä, eñe.

²¹ Pero c'ü mi mama ja ga cja yo menzumü a Israel, o mama e Isaías a cjava: "Najpa, 'najpa, rvä te'beta rvä ma't'ü yo nte yo dya ne ra dyätcä. Pero dya cjaçüji nguenda c'ü rí mama", eñe e Isaías va pätpä Mizhocjimi.

11

Los de Israel que son salvos

¹ Nguec'ua rí mangö: Nudya, ¿cjo ya jyézi Mizhocjimi yo menzumü a Israel yo o juajnü mi jinguã? Jiyö; nutscö rí ejmegö e Jesucristo. Maco nguetscö 'naja yo menzumü a Israel. O mboxbéchezü e Abraham. Je xo rí béche cja e Benjamín. ² Mizhocjimi dya jyézi yo o nte angueze yo ya vi xöcü ro tsjapü o t'i angueze. Nudya, ¿cjo dya in päräji ja ga mama nu t'opjü, nu nádä e Elías, 'ma o ngöt'ü c'o nu menzumüji a Israel? O ngöt'üji a jmi Mizhocjimi. ³ O mama e Elías a cjava: "Nu'tsc'e in jnuts'ügö, ya mböt'üji c'o mi mama in jñague. Ya yä't'äji c'o altar nu ja mi ma't'ügue c'o in nte'e. Ya nguetjozügö xe rí bünc'ö. Nudya jongüji ja rgä mböt'üji", eñe e Elías. ⁴ ¿Ja va ndüntü c'ua Mizhocjimi? O ndünrü a cjava: "Ró xöcügö yenchö mil c'o dya ndüñijö mü a jmi c'e ts'ita Baal. Nuc'o, matcügö c'o", eñe Mizhocjimi. ⁵ Je xo ga cjatjonu yo pa dya yo. Cärä ja nzi yo menzumü a Israel yo ejme Mizhocjimi. Angueze o juajnüji na ngueje me na jonte c'ü. ⁶ O unütjoji c'ü ro jogü o mü'büji. Dya ngue c'ü pje vi tsja anguezeji c'o na jo c'ü o jogü o mü'büji. 'Ma ri ngue a cjanu, dya ro ch'unütjoji 'ma.

⁷ ¿Pje rá mangöji 'ma? Yo menzumü a Israel dya chöt'üji c'ü me mi jodüji. Pero c'o o juajnü Mizhocjimi, ngue c'o o chöt'ü c'o. C'o dyaja o tsjapüji ma me o mü'büji. ⁸ Anguezeji cja c'ua ja ga mama o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: "Mizhocjimi o unüji 'na pjeñe c'ü dya ro tsjapüji nguenda. O tsjapü o ndöji c'ü dya ro jñandaji, 'ñe o ngöji

c'ü dya ro dyäräji. Je ga cjatjonu anguezeji hasta yo pa dya", eñe. ⁹ Xo 'ñeje e David, o mama a cjava:

Me ñönüji na jo nguec'ua ga nguiñüji me mäjä Mizhocjimi ga neji. C'ü o pjeñeji onpütjoji.

Pero Mizhocjimi ra nzhocpüji c'ü cja.

¹⁰ Ra ndézhöji ngue c'ua dya ra sö ra jñandaji. Texe yo pa ra c'oxütjüji, eñe.

La salvación de los que no son de Israel

¹¹ C'ü rí mangö, ¿cjo ya pjeñeji c'ü dya cja ra sö ra böbüji? Jägä ra sötjo, 'ma ra dyätäji Mizhocjimi. Pero yo menzumü a Israel, dya ne ro dyätäji o jña e Cristo; yo dyaja nte ngueje yo na ätä dya. Nguec'ua sö ra jopcü o mü'büji. A cjanu yo menzumü a Israel ra enviadaji na ngue c'ü ni jopcü o mü'bü dya, yo dyaja nte. ¹² O bézhi yo menzumü a Israel 'ma dya ne ro dyäräji o jña e Cristo. Mizhocjimi o 'nintsjimi c'ua yo dyaja nte cja ne xoñijö mü. Tsjiñüji. Xenda ra 'nintsjimi texe yo nte cja ne xoñijö mü 'ma xo ra nzhogü o mü'bü yo menzumü a Israel ra 'ñejmeji e Cristo.

¹³ Nu'tsc'eji in päräji, Mizhocjimi o ndäcä rá zo c'üji dya, nu'tsc'eji dya in menzumüji a Israel. Co texe in mü'bü rí zo c'üji o jña e Cristo. ¹⁴ Xo rí xipji a cjanu yo in menzumügöjme c'ü ya jöcüs'ü in mü'büji Mizhocjimi. Xa'ma xo ra ne ra 'ñejme ja nzi anguesji, ra jogü o mü'büji. ¹⁵ Nu c'o menzumü a Israel, o xögüji cja Mizhocjimi; ngue c'ua Mizhocjimi dya cja cja pü o nte c'o. Nguec'ua nudya, ngue yo dyaja nte cja ne xoñijö mü c'o recibido dya Mizhocjimi. Tsjiñüji, nu 'ma ra 'ñejme e Jesucristo yo menzumü a Israel, ra recibido na yeje Mizhocjimi 'ma yo. Nu'ma, ra chjénjui c'ü ro nanga c'o ya vi ndü'ü. ¹⁶ E Abraham chjénjui 'na dyüza. C'o o mboxbéche chjénjui c'o o dyéza. A cjanu, Mizhocjimi 'ma o xöcü e Abraham xo o xöcü texe c'o o mboxbéche.

¹⁷ Bübü c'o dyéza c'o o 'huacüji cja c'e za'a. Anguesji ngue c'o menzumü a Israel c'o dya ejme e Jesucristo. Nu'tsc'eji, dya in menzumüji a Israel, in chjénjui o dyéza 'na olivo c'ü tetsjéje. O ch'äcäts'üji nu ja vi 'huacü c'o dyéza c'e olivo c'ü exvi 'ñencheji. Xo 'ñetsc'eji dya, je ni 'ñeje cja c'e dyü'ü c'ü da c'üji c'ü ni nocüji. ¹⁸ Zö je ga cjatjonu, dya rí tsjiñüji xenda na jotsc'eji que na ngueje c'o dyaja c'o o 'huacüji. Nu 'ma ra éj in pjeñeji a cjanu, rí unnc'eji na jo nguenda c'ü dya je ni 'ñejets'üji c'ü rgüi nocü c'e dyü'ü. Ngue c'e dyü'ü c'ü da c'üji c'ü rgüi nocügueji.

¹⁹ Na ri bübüts'üji c'ü ra xitsi a cjava: "O 'huacüji c'o dyé olivo ngue c'ua o ch'äcäzügöjme", ra 'ñenzeji. ²⁰ Jã, na cjuana c'ü in mangueji. Pero pjötpüji nguenda. ¿Jenga o 'huacüji? O 'huacüji na ngueje dya 'ñejmeji Mizhocjimi. Nu'tsc'eji o ch'äcäts'üji

na ngueje in ejmeji dya Mizhocjimi. Nguец'ua dya ri tsjapütsjēji na nojo. C'ü ri tsjaji, ri sūji Mizhocjimi. ²¹ Tsjiññiji na jo. Mizhocjimi o 'huacü yo dyēza c'o je vi mbeje cja c'e za. Pjōtpūji ngüenda, 'ma. Mizhocjimi xo s'ō'ra 'huacüts'ūji nu'tsc'ēji o ch'äcäts'ügueji cja c'e za'a. ²² Me na jonte Mizhocjimi. Pero me xo cjaü ra sufrido nu c'o dya o 'ñejme. O 'huacüji cja c'e za'a. Pero nu'tsc'ēji, me na jonte c'ua nzi ga nuc'ūji 'ma sido ri 'ñejmeji. 'Ma dya sido ri 'ñejmeji, xo ra 'huacüts'ügueji cja c'e za'a. ²³ Xo nzitjo nu c'o menzumü a Israel, 'ma ra nzhogü o mü'būji ra 'ñejmeji Mizhocjimi, xo ra chäcä Mizhocjimi anguezeji. Na ngueje Mizhocjimi me na zēzhi. Sō ra chäcätjoji na yeje. ²⁴ Na ngueje c'o menzumü a Israel ngueje c'e olivo c'ü exo 'ñench'ēji. Nu'tsc'ēji ngue'tsc'ēji c'e za c'ü ni chjü olivo c'ü o tetsjējē. O ch'äcäts'ūji cja c'e za c'ü exvi 'ñench'ēji. Xe ra sō ra ch'äcätjo na yeje c'o dyē c'o je vi mbeje cja c'e za c'ü exvi 'ñench'ēji.

La salvación final de los de Israel

²⁵ Mi cjuarmats'ūji. Bübü c'ü dya 'mārā 'ma ot'ü c'ü ri negō ri pārāgueji na jo. Rá xi'tsc'ōji ngue c'ua dya ri tsjapütsjēji na nojo. Cārā c'ō menzumü a Israel c'o o meze o mü'būji. Je rga cjatjoji c'ua dya, hasta 'ma cja ra sötü c'ua texe c'o ra 'ñejme Mizhocjimi yo dyaja nte. ²⁶ Nuc'ua ra jogü c'ua o mü'bü texe yo menzumü a Israel, c'ua ja nzi va t'opjü a cjava:

Ra ējē nu c'ü ra böbü a nde. Rguí 'ñeje a Sion, ra ndintspi o mü'bü yo o mboxbēche e Jacob.

²⁷ Nujnu ngue nu ró mama 'ma ot'ü c'ü rá cjağō; ró mama c'ü rá tjintspiji o mü'būji, eñe Mizhocjimi c'ü ra tsja'a.

²⁸ Anguezeji ūji Mizhocjimi. Dya o dyätāji o jña e Cristo. Nguец'ua ya o säjä c'ua ja in cārāgueji c'e jña. Pero Mizhocjimi o juajñü yo menzumü a Israel na ngueje ngue o mboxbēcheje e Abraham. Mizhocjimi me s'iyaji. ²⁹ Nu c'ü mama Mizhocjimi ra tsja, ra cumple c'ü. O zojñü c'o menzumü a Israel. Mizhocjimi dya pötü c'ü cja'a. ³⁰ Nu'tsc'ēji, dya in menzumüji a Israel, mi jingüā, dya mi negueji ri dyätāji Mizhocjimi. Pero ya juen'tsc'ēji dya angueze, na ngueje yo menzumü a Israel, dya ne ra 'ñejmeji. ³¹ Je xo ga cjatjonu anguezeji, dya ne ra dyätāji. Pero c'ua nzi ga juen'tsc'ēgueji dya Mizhocjimi, xo ra zādä c'ü ra juentse anguezeji. ³² Mizhocjimi o tsjapü c'ü o 'ñetse c'ü tū'ü o nzhubü texe yo nte, yo menzumü a Israel 'ñe yo dyaja nte. Nguец'ua Mizhocjimi sō ra juentseji texeji.

³³ Me na jo c'ü cjiññi Mizhocjimi. Me na nojo c'ü cja'a. ¿Cjō sō ra mbārā jenga cja'a c'ü cja? Pero angueze, me na zō texe c'o cja'a.

³⁴ Q jña Mizhocjimi mama a cjava: “¿Cjō

ngue c'ü o mbārā c'ü mi cjiññi Mizhocjimi? ¿Cjō ngue c'ü sō ra tsja xōpüte ra xipji Mizhocjimi c'ü ra tsja? Dya cjō sō. ³⁵ ¿Cjō ngue c'ü ya vi mbeñe Mizhocjimi ante c'ü ro tsja Mizhocjimi ro mbeñe c'e nte? Ojtjo dya cjō bübü”, eñe. ³⁶ Texe yo bübü, texe yo ts'a, je ni 'ñeje cja Mizhocjimi. 'Ma pje c'o ts'a, ngueje angueze vi mbeñe c'ü ro ts'a. 'Ma pje c'o ts'a, ngue c'ü ra 'mārā Mizhocjimi. Dya rá jējziji rga mamaji angueze me na zō'ō. Je rga cjanu, amén.

12

La vida consagrada a Dios

¹ Mi cjuarmats'ūji, me co juen'tsc'ēji Mizhocjimi. Nguец'ua ri ö'tc'ūji ri nzhötütsjēji Mizhocjimi co texe in mü'būji texe yo pa c'o ri bübüji, ri tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze c'o na jo. Nguец'ü ni jyodü ri tsjaji. Nguец'ü rguí mājā Mizhocjimi. ² Q Espiritu Mizhocjimi da'c'ūji nuevo in pjeñeji. Nudya c'ü in dadyoji, ni jyodü dadyo rguí nzhodüji. Dya cja ri nzhodüji c'ua ja nzi ga nzhodü nu c'o dya pärā Mizhocjimi. Nuc'ua sō ri pārāji c'ü ne Mizhocjimi. Sō ri pārāji c'ü na jo.

³ Mizhocjimi o dyacü c'ü ja rgā sō rá jí'ts'ūji c'ua nzi ga cja angueze. Nguец'ua rrā zo'c'ūji. Mizhocjimi o dya'c'ūji ja rguí pēpji angueze. Nguец'ua dya ri tsjiññitsjēji que me na nojots'ūji. Dya ri tsjiññiji que xenda ni muvits'ūji a jmi Mizhocjimi que na ngueje yo nin cjuarmaji. ⁴ Nu in cuerpoji bübü na puncjü yo ch'äcäzūji. Pero dya 'na ma cjatjo c'ü o bēpji anguezeji. ⁵ Je xo ga cjatjozögōji nu. Na puncjüzūji. Pero 'natjo in cuerpoji na ngueje e Cristo bübü cja in mü'būji. Ri 'natjo cuerpoji ri texeji; ri pötü rgā pjōxteji.

⁶ Yo bēpji yo sō rá cjañi, nde nandyo yo, c'ua nzi va dyacüji Mizhocjimi rá cjañi. C'o o ch'unü ra ña o jña Mizhocjimi, ra ña c'ua ja nzi va unü Mizhocjimi ra ña. ⁷ C'o o ch'unü ra tsja mbōxte cja o bēpji Mizhocjimi, ra tsjacjuana. C'o o ch'unü ra xōpü o jña Mizhocjimi, ra xōpü na jo'o. ⁸ C'o o ch'unü ra zopjü yo cjuarma, ra zopjüji na jo o jña Mizhocjimi. Nu c'o ra unü c'ü pje nde pēs'si, ra unü co texe o mü'bü. Nu c'o o ch'unü ra tsja xo'ñi cja o bēpji Mizhocjimi, ra mbōtpü ngüenda ra tsja c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nu c'ü pjōs'ü c'o pje ni jyodü, ra mājā rgā mbōs'ü.

Deberes de la vida cristiana

⁹ Rí s'iyaji yo nin minteji co texe in mü'būji. Jyēzgueji c'o na s'o. Sido ri tsjaji c'o na jo. ¹⁰ Rí pōtqui s'iyaji na ngueje nde in cjuarmaji in texeji. Dya ri envidiaji yo nin cjuarmaji. Pero ri tsjiññiji c'ü xenda na jo nzi 'naja anguezeji que na ngue'tsc'ēji.

¹¹ C'ü ri tsjaji ri pēpigueji na jo; dya ri ndyemeji. Nguец'ü in Jmugōji in pēpji. C'ü

rí tsjaji, rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne o Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü cja in mü'büji.

¹² Rí mǎcjeji na ngue ra ch'a'e'c'ei c'o me na jo'o. Zó pje rí sufridoji, pero dya rí jyéziji Mizhocjimi. Sido ri dyötüji angueze.

¹³ Mizhocjimi ne'e, nu c'o in pè's'i rí unüji nin cjuarmaji 'ma pje ni jyödüji. Rí pjötpüji nguenda ri sǎjǎji na jo c'o cjuarma c'o va ëjê na jê'ê.

¹⁴ Rí ma'tp'ütjoji Cjimi c'o nuc'üji na ü. Rí xipjiji na jo jña, dya rí sadüji.

¹⁵ 'Ma cjó c'o mǎjǎ, xo rí mǎcjeji co anguezeji. 'Ma cjó c'o nzhümü o mü'bü, xo ri ndümüji co anguezeji.

¹⁶ Rí pötqui ñuji na jo. Dya rí tsjapüji na nojo c'ü ri nguetojo yo pje pjêzhi rí ñegueji y rí jogueji. Texe yo dya pje pjêzhi, xo rí ñeji yo, xo rí joji yo. Dya rí tsjñitsjêji c'ü me ri pǎrǎgueji.

¹⁷ 'Ma cjó c'o ra tsja'c'üji na s'o, dya rí nzhopqueji. C'ü rí tsjaji, mimiji na jo a jmi yo nte. ¹⁸ Rí tsjaji posible rí pötqui ñuji texe yo nte, zó dya ra nuc'üji anguezeji. ¹⁹ Nu'tsc'ejji rí s'iyats'üji, 'ma cjó c'o pje ra tsja'c'üji na s'o, dya rí nzhopqueji. Nu'tsc'ejji jyéziji ra nzhopcüji Mizhocjimi. Na ngueje o jña Mizhocjimi je t'opjü a cjava: "Nguetscö rá nzhopcö 'ma cjó c'o pje cǎpü na s'o c'ü nu minteji. Nguetscö je rá castigao", eñe c'in Jmuji. ²⁰ Xo mama a cjava: "Nu 'ma ri sant'a c'ü in üvi, unügue c'ü ra zi'i. Nu 'ma ri türe, unügue ndeje. 'Ma rí tsjague a cjanu, xǎmǎ ra nguifñi, ra tseje na ngue vi tsja'c'ü na s'o", eñe c'in Jmuji. ²¹ C'ü pje ra tsja'c'üji c'ü na s'o, dya rí jyézi ra ndö'c'üji c'ü rí tsjaji c'ua c'ü na s'o. C'ü rí tsjaji, tsjapüji c'ü na jo c'e nte. 'Ma rga cjanu, rí chöpüji c'ü na s'o 'ma.

13

¹ Ni jyödü rí dyätǎji yo pje pjêzhi in texeji. Mizhocjimi jêzi yo pje pjêzhi ra mandaji cja yo nu minteji. Ngue angueze o ngamaji ra tsjaji jmu. ² Nguec'ua, c'ü dya ra dyätǎ c'o jmu, dya xo ätä Mizhocjimi 'ma c'ü. Mizhocjimi ra jñünpü nguenda 'ma. Ra tsjapü ra sufrido. ³ C'ü vi ngamaji c'o pje pjêzhi, dya ngue c'ü ra zü'ü c'o cja na jo; ngue c'ü ra zü'ü c'o cja na s'o. Nu'tsc'ejji, nu 'ma dya in neji rí süji yo pje pjêzhi, tsjagueji na jo 'ma. Nuc'ua anguezeji ra mamaji me na jots'ejji. ⁴ Mizhocjimi o ngamaji yo pje pjêzhi ngue c'ua rí mimiji na jo. Pero nu 'ma rí tsjaji na s'o, rí sügueji 'ma. Na ngueje dya bëvatjo ga mbë's'i poder yo pje pjêzhi ra tsja'c'üji rí sufridoji. Ngue o mbëpjiji Mizhocjimi ngue c'ua ra tsjapü ra sufrido c'o cja'a na s'o. Ra nzhopcüji c'ü vi tsjaji na s'o. ⁵ Nguec'ua rí dyätǎji anguezeji. Dya nguextjo c'ü rgui süji c'ü pje ra tsja'c'üji rí sufridoji. Rí dyätǎji na ngueje in pǎrǎji c'ü na jo a cjanu. ⁶ Ngue yo ni tsjöt'üji o ndünjuajma yo

pje pjêzhi. Na ngue ya ngama Mizhocjimi anguezeji ra mandaji.

⁷ Tsjöt'üji texe c'o in tüji. C'ü in tunpüji faina rí tsjaji. C'ü in tunpüji ndünjuajma, tsjöt'üji. C'ü ni jyödü rí süji, rí süji c'ü. C'ü ni jyödü rí respetaoji, rí respetaoji c'ü. ⁸ Dya cjó pje rí chüsp'üji nguenda. Pero rí pötqui s'iyaji. C'ü ra s'iya nu minteji, cja'a c'ü mama o ley Mizhocjimi. ⁹ Je t'opjü a cjava: "Dya rí tsǎjǎ ndixü. Ne xo ri ngue e ndixü ra tsǎjǎ bëzo. Dya rí pö't'üte. Dya cjó pje rí pömbü. Dya cjó rí xosp'ü bëchjine. Dya cjó pje rí ñepe." Tsjyjo ley yo, 'ñe c'o pje nde ma ley, ya vi tsjagueji c'ü mama yo, nu 'ma rí dyätǎji c'e ley c'ü mama a cjava: "Rí s'iya nin minteji c'ua ja gui ñetsjêgue", eñe. ¹⁰ C'ü ra s'iya nu minteji, dya ra tsjapü c'ü na s'o. Nguec'ua 'ma cjó c'o ra s'iya nu minteji, ya tsja 'ma, texe c'ü mama c'e ley.

¹¹ Dya cja rí ljiji, rí söji. Tsjaji c'ü mama Mizhocjimi. Nutscöji ró ench'e in mü'büji e Jesucristo. Dya cja ra mezca ra cumple texe c'o na jo c'o o mama ra dyacüji. ¹² E xömü ya ni ma'a. Ya va pǎ'mǎ a jömü e pa 'ma ra ëjê na yeje e Cristo. Dya cja rá cǎji c'o dya ma jo c'o mi cǎji 'ma rmi nzhodüji cja bëxömmü. Rá zêzhiji, rá cǎji c'o na jo. Na ngueje ya rí nzhodüji cja e jya's'ü. ¹³ Rá mimigöji na jo nza cja 'ma ri ngue 'ma ndempa 'ma cjó c'o jandgaji. Dya me rá cjambaxuaji c'ü me rá tüji. Dya rá tsǎjǎji ndixü, ne ri ndixü ra tsǎjǎji bëzo. Dya rá cǎji c'ü pëndözüji in cuerpoji. Dya rá cǎji chü. Dya cjó rá envidiaji. ¹⁴ Rí jyéziji e Cristo c'ü bübü cja in mü'büji ra tsja'c'üji rí zêzhiji. Dya rí tsjapüji nguenda nu in cuerpoji c'ü rgui tsjijñiji ja rgui tsjaji c'ü ne'e nu in cuerpoji.

14

No critiques a tu hermano

¹ Bübü cjuarma c'o cǎjñi cja o mü'bü c'ü dya ra jogü ra tsjaji nu c'o in cjagueji, zó in cǎjñiji cja in mü'büji ra jogü rí tsjagueji c'o. Rí sǎjǎji c'o cjuarma c'o. Pero dya rí söji jña c'ü rgui xipjiji c'ü dya jo c'ü cǎjñi anguezeji. ² Bübü c'o cǎjñi na jo ra zi pje nde ma jñönü. Xo bübü c'o ra zitjo c'ajna, na ngueje cǎjñiji cja o mü'büji c'ü dya ra jogü ra zaji o ts'ingue. ³ Nu c'ü sa ts'ingue, dya ra tsjapü menu c'ü dya sa ts'ingue. C'ü si c'ajna, dya xo ra mama c'ü dya jo c'ü cja nu c'ü dya si c'ajna. Na ngueje Mizhocjimi sǎjǎ nu c'ü sa ts'ingue; xo nzitjo c'ü si c'ajna. ⁴ Jenga in so'büji yo nin cjuarmaji? Maco ngueje o mbëpjiji Mizhocjimi. Dya ngueje in mbëpjigueji. Nguetsjê Mizhocjimi mama cjo na jo va mbëpji, cjo jiyö. Mizhocjimi só ra tsjapüji ra mbëpji na jo na ngueje na zêzhi angueze.

⁵ Bübü c'o cǎjñi c'ü bübü pa'a c'o xenda na sjü'ü a jmi Mizhocjimi que na ngueje

c'o dyaja pa'a. Bübü c'o cjiñi nde 'na ma cjatjo yo pa'a a jmi Mizhocjimi. Ni jyodü nzi 'naja ra mbârã na jo cja o pjeñe c'ü na jo c'ü cja'a. ⁶ C'o cjavü ngüenda c'o sjüpa, mbeñeji Mizhocjimi ga tsjaji. C'o dya cjavü ngüenda, xo mbeñeji Mizhocjimi. C'o si pje nde ma jñõnũ, mbeñeji Mizhocjimi na ngueje unũji na pøjõ. C'o dya xo si, xo mbeñe Mizhocjimi c'o. Xo unũji na pøjõ.

⁷ Dya ri cãrãtsjögöji. 'Ma ri tũji, dya xo ri büntsjeji. ⁸ Nu 'ma ri bübüji, ngueje in Jmuji c'ü ri bübüji a jmi. Nu 'ma ri tũji, xo ngueje a jmi e Jmu c'ü ri tũji. Nguec'ua zõ ri bübütojo o zõ ya rga tũji, e 'ñezgõji e Jesucristo. ⁹ E Cristo o tsja o Jmu c'o ya ndũ 'ñe yo cãrãtjo dya. Ngue c'ü vi ndũ'ü e Cristo, cjanu o tetjo o bübütojo.

¹⁰ Nu'tsc'ejji, çjenga in so'bügueji nin cjuarma? Çjenga in cjavüji menu nin cjuarma? Maco texezüji nde rá böbüji a jmi Mizhocjimi c'ü rguí jñüncüji ngüenda. ¹¹ Je t'opjü a cjava c'ü o mama c'in Jmugõji:

Ixna cjuana ri bübügõ. Je xo ga cjatjonu, na cjuana ra ndũñjõmũji texeji cja in jmgõ;

ra mamaji c'ua nguezgõ Mizhocjimi ri mandagõ texe, eñe.

¹² Nguec'ua nzi 'nazgõji rá nzhõtũji ngüenda Mizhocjimi c'ü pje nde ró cjaji nzi 'nazgõji.

No hasas tropezar a tu hermano

¹³ Nguec'ua dya cja rá põtca so'bü in dyoji. C'ü rá cjaji, rá cjiñiñji na jo c'ü dya pje rá cjaji c'ü ra tsjapü ra nügü yo mi cjuarmaji, nguec'ua dya ra xögüji cja e Cristo. ¹⁴ E Jesucristo c'ü bübü cja in mü'bügõ, o tsjacü rá pärã c'ü dya cja c'o na s'o 'naja nte, zõ ra za ts'ingue, zõ dya ra za ts'ingue. Pero nu c'ü cjiñi c'ü cja c'o na s'o 'ma sa ts'ingue, o ma dya sa ts'ingue; nuc'ü, cja c'o na s'o 'ma c'ü. ¹⁵ 'Ma ra nügü nin cjuarmaji na ngue in sagueji ts'ingue, nuc'ua c'ü in cjagueji e 'ñetse c'ua, dya in s'iyaji nin cjuarmaji. O ndũ e Cristo ngue c'ua ro 'ñeme libre nin cjuarmaji. Dya ri tsjapüji ra xögüji cja e Cristo na ngue c'ü in ne ri saji ts'ingue. ¹⁶ Zõ in pärãgueji c'o na jo ri tsjaji, pero ri pjõtpüji ngüenda ja rguí nzhodũji ngue c'ua, dya ra sõ ra mamaji na s'o c'ü in cjagueji. ¹⁷ Ngue Mizhocjimi c'ü mandazüji. Nguec'ua, dya ra tsja zõ pje rá siji, zõ dya pje rá siji. Nu c'ü ni muvi ngue c'ü rá nzhodũji na jo, 'ñe rá cãrãji na jo yo nte. Me xo rá mãjãji na ngueje bübü o Espiritu Mizhocjimi cja in mü'büji. ¹⁸ Nu c'ü pëpi a cjanu e Cristo, Mizhocjimi ra mãpä c'ü, y yo nte ra mbãrã cja o mü'büji na jo ga nzhodũ c'ü.

¹⁹ Sido ri jyodũji ri põtqui ñuji, ri põtqui pjõs'üji ngue c'ua xenda ri pärãji Mizhocjimi in texeji. ²⁰ Dya pje ri sigueji c'ü rguí s'o'tp'üji c'ü cja Mizhocjimi cja o mü'bü c'ü 'naja. Jã, na cjuana na jo texe yo pje nde

ma jñõnũ. Pero 'ma cjó c'o pje ra zi c'ü rguí tsja c'o na s'o c'ü 'naja, dya rga jo 'ma. ²¹ Na jo c'ü dya ri saji ts'ingue, dya xo ri siji vino. Dya pje ri tsjaji c'ü ri tsjapüji ra nügü nin cjuarmaji, o ra mamaji c'ü dya jo c'ü in cjagueji. ²² Nu c'ü o j'i'ts'iji Mizhocjimi ra jogü ri tsjaji na ngueje in ejmeji angueze, ngue c'ü ri tsjaji c'ü. Pero nin cjuarmaji c'ü ejme cja o mü'bü c'ü dya ra jogü ra tsja a cjanu, dya ri tsjaji a jmi'ü c'ü. Nu 'ma in pärã cja in mü'büji na jo in cjaji, me in mãcjeji 'ma. ²³ 'Naja cjuarma c'ü dya pärã cjo na jo ra za ts'ingue cjo jiyõ, 'ma ra za c'e ts'ingue, cja c'o na s'o 'ma. Na ngueje 'ma dya pärã 'naja cjuarma cjo na jo ra tsja cjo jiyõ, pero 'ma ra tsja, cja c'o na s'o 'ma.

15

Agrada a tu prójimo, no a ti mismo

¹ Bübüzügõji ri ejmeji ra jogü pje rá cjaji. Nutscõji ri ejmeji a cjanu, dya rá xipjiji c'o dyaja c'ü ni jyodü ra 'ñejmeji c'ua ja nzi rgã ejmegõji. ² Bübü c'o ri ne rá cjaji c'o ri pärãji c'o na jo. Pero ni jyodü rá cjiñiñji yo in cjuarmaji. Na ngueje, dya ra jogü pje rá cjaji c'ü rá cjavõji ra tsja na s'o anguezeji. Rã cjaji ngue c'ua xenda ra mbãrãji Mizhocjimi. ³ Je xo va cjatjonu e Cristo. Dya xo tsjatsjõ nu c'ü mi ne'e; o tsja c'ua ja nzi ga t'opjü c'ü mama a cjava: "C'o jña c'o sanc'üji nu'tsc'e in Mizhocjimits'ü, nguetscõ je ri sèchigõ c'o." ⁴ Texe c'o o t'opjü mi jinguã, je vi t'opjü c'o, c'ü rga xõrũji ngue c'ua rá pärãgõji. Nguec'ua rá te'beji na jo Mizhocjimi. Yo o jña Mizhocjimi yo t'opjü jitsiji rá sèchiji, nde rá mãjãji. ⁵ Ngue Mizhocjimi c'ü cjavõji rá zèzhiji 'ñe rá mãjãji. Angueze ra dya'c'üji c'ü 'natjo rguí tsjijñiñji, c'ua ja nzi va tsja e Jesucristo. ⁶ Nguec'ua 'natjo jña ri mamaji. Ri mamaji me na jo Mizhocjimi c'ü nu Tata in Jmuji e Jesucristo.

El evangelio anunciado a los que no son de Israel

⁷ Nguec'ua ri põtqui sãjãji, c'ua ja nzi va sãcãji e Cristo. 'Ma je rguí tsjaji a cjanu, ra 'mãrã Mizhocjimi me na zõ'õ. ⁸ Ri mangõ e Cristo o tsja mbõxte cja yo menzumü a Israel ngue c'ua ro mbãrã yo nte c'ü na cjuana c'ü mama Mizhocjimi. O tsja mbõxte ngue c'ua ro zãdã c'ü vi xipji Mizhocjimi c'o in mboxatitajme. ⁹ O ã tsja mbõxte ngue c'ua xo ra juentse yo nte yo dya menzumü a Israel. Nguec'ua anguezeji me ra mamaji c'ü me na zõ Mizhocjimi c'ua ja nzi va t'opjü a cjava:

Ngue nu rga tõ'c'ügõ tjõjõ a nde'e cja yo dya menzumü a Israel. Y rá ma'tc'ügõ in chjügue, eñe.

¹⁰ Xo mama a cjava:

Nu'tsc'ejji, dya in menzumüji a Israel, ri mãcjeji co yo o nte Mizhocjimi.

11 Xo mama:

Nu'tsc'ejji, dya in menzumüji a Israel, ri ma'tc'ejji in Jmuji, in texeji.

Texe yo nte nde ra mamaji me na jo Mizhocjimi.

12 Je xo ga cjatjonu va mama e Isaías:

Ra êjê 'naja o mboxbêche e Isaí, nza cja 'ma peje 'na dyüza c'ü ya ni dyocüji.

Ra 'ñemeji ra tsja Jmu cja yo nte yo dya menzumü a Israel.

'Ma ra êjê c'ü, ngue c'ü ra 'ñench'e o mü'büji, eñe.

13 Mizhocjimi dacüji c'ü me rrã te'beji. Rí ötügö ra tsja c'üji ri mäjceji na puncjü. Me ra söya na jo in mün'c'ejji na ngueje in ejmeji angueze. Nguec'ua me xo ri che'beji na jo na ngueje na zèzhi o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü in mü'bügeji.

14 Mi cjuarmats'ügöji, ya ró junt'ü in mü'bügö na jo c'ü in cjaji. Xo nde in pärãji c'ü ni jyodü. Xo söts'üji ri pötqui zopjüji nzi 'natsc'ejji. 15 Nujyo ri opjügö, ri zo'c'üji co yo na zèzhi jña ngue c'ua ri mbenn'c'ejji. Ró opjügö a cjanu na ngueje o 'ñempcö Mizhocjimi rá zo'c'ejji nu'tsc'ejji, dya in menzumüji a Israel. 16 O 'ngütcö Mizhocjimi ri pépi e Jesucristo a nde cja yo dya menzumü a Israel. Rí xipjiji o jña Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo, ra mäjã Mizhocjimi. Ngueje o Espiritu Mizhocjimi ra xöcüji.

17 Me ni muvi c'ü ni mböxcü e Jesucristo c'ü ri pépi Mizhocjimi. 18 C'ü rá mama, nguextjo c'ü o mböxcü e Cristo ró cja. Nguec'ua yo dya menzumü a Israel o dyätãji Mizhocjimi na ngue c'ü rvã zopjüji, 'ñe c'ü rvã cjagö. 19 O Espiritu Mizhocjimi c'ü na zèzhi o 'ñünngügö in mü'bü. O mböxcü ró cjagö c'o na nojo, c'o me mi cjiñi yo nte; nguec'ua mi unüji ngüenda c'ü na cjuana c'o mi mangö. Ró mama na jo nu jña nu mama ja ga cja e Cristo. Ró pjürü ró mama ne jña'a nu ndeze a Jerusalén; ró nzhodü ró zopjü yo nte cja na puncjü jñiñi hasta ró sät'ã a ma a Ilírico. 20 Me ne in mü'bü rá mama o jña e Cristo nu c'ua ja dya be pärãji e Cristo. Nguec'ua, dya ri chjéntcjöbe nza cja c'ü jãbã 'na ngümü nu ja ot'ü vi pjütü cimientu c'ü 'naja. 21 C'o ri zopjügö, ngue c'o nádãji a cjava cja o jña Mizhocjimi:

C'o dya sjipji ja ga cja Mizhocjimi, ngue c'o ra mbãrã ja ga cja angueze.

Nu c'o dya dyãrã, ngue c'o ra mbãrã c'o.

Pablo piensa ir a Roma

22 Na ngue c'ü rgã nzhonc'ö cja yo jñiñi nu ja dya be äraji o jña e Jesucristo, dya só ro ma zenguats'üji. 23 Pero nudyã, dya cja xe bübü jñiñi a 'ñecjua c'ü xe ni jyodü rá zopjüji. Y ya mezhe cjé'ë me ri ne rá ma zenguats'üji. 24 Nguec'ua 'ma rá ma a ma a España, ri negö rá cjogü rá ma zenguats'üji. Rí ne rá mimi

ja nzi pa co nu'tsc'ejji, rá mäjcoji. Nuc'ua ra jogü ri pjöxcüji c'ü rga magö na jo cja 'ñiji.

25 Pero nudyã, je rga magö a ma a Jerusalén. Rá ma sopcö o merio c'o o nte Mizhocjimi c'o cãrã nu. 26 C'o ejme Mizhocjimi c'o cãrã a Macedonia 'ñe yo cãrã a Acaya, o ne ro jmutüji merio c'ü ro mbenpeji c'o o nte Mizhocjimi c'o cãrã a Jerusalén c'o dya pje pé's'i. 27 O ne ro tsjaji a cjanu. Na cjuana ni jyodü ra mbös'üji yo menzumü a Israel. Na ngueje anguezeji o mbös'üji yo dya menzumü a Israel 'ma o zopjüji o jña e Cristo. Nguec'ua yo dya menzumü a Israel ni jyodü xo ra mbös'üji dya, c'o menzumü a Israel. 28 Nguec'ua rá ma sogü a ma a Jerusalén yo na jmutü c'o menzumü a Macedonia 'ñe c'o menzumü a Acaya. Nuc'ua 'ma rá ma a ma a España, rá cjogü c'ua ja in cãrãgeji. 29 Rí pärãgö 'ma rá sät'ã nu ja in cãrãgeji, xenda ra 'nintsjimizüji e Cristo 'ma.

30 Mi cjuarmats'ügöji ri ö'tc'üji ri pjöxcüji ri dyötcöji Mizhocjimi co texe in mü'büji na ngue c'ü rgã ejmegöji e Jesucristo c'ü in Jmuji. Xo ri dyötcöji Mizhocjimi na ngue c'ü o dyacüji o Espiritu c'ü rá pötca s'iyaji. 31 Rí dyötcöji Mizhocjimi c'ü ra böbü a nde, ra mböcü. Na ngueje me cãrã a ma a Judea c'o dya ne ra 'ñejme. Xo ri dyötcöji Mizhocjimi ngue c'ua c'o o nte Mizhocjimi c'o cãrã a ma a Jerusalén me ra mäjãji rgã nguiji c'o merio c'o rá ma sopcüji. 32 Xo ri dyötcöji Mizhocjimi nu 'ma ra ne angueze, rá mäjã rga sät'ã nu ja in cãrãgeji, ngue c'ua rá söyagö ja nzi pa. 33 Mizhocjimi ngue c'ü dacüji c'ü ra söya in mü'büji. Angueze ra bübüts'üji, texets'üji. Je rga cjanu, amén.

16

Saludos personales

1 Rí ne ri pärãji nu e Febe, mi cjügöji na ngue xo ejme e Cristo. Va tjé'ë ne carta. Nujnu pjöxte, pépi in Jmuji nu cja c'o cjuarma c'o cãrã a Cencrea. 2 Rí sãjãgeji nu, c'ua ja xo gui sãjãji c'o dyaja c'o ejme c'ü in Jmuji. Rí pjös'üji texe c'o rgul jyodü e Febe. Angueze ya mbös'ü na puncjü cjuarma. Xo me co mböxcü na puncjü.

3 Xipjiji ra mbörü Cjimi nza yejevi e Priscila c'o e Aquila. Rí mimbëpjiime cja e Jesucristo. 4 Nza yejevi mi nzhötsjévi c'ü rví ndüvi, c'ü dya ro mbötcügö c'o nte. Rí unügö na pöjö anguezevi. Dya xo nguextjözögö. Xo 'ñe texe yo ejme Mizhocjimi yo dya menzumü a Israel, xo unüji na pöjö e Priscila 'ñe e Aquila. 5 Xo ri bötpügö Cjimi c'o ejme Mizhocjimi c'o jmurü cja o ngümü e Priscila 'ñe e Aquila. Xo ri bötpügö Cjimi e Epeneto c'ü me ri s'iyagö. Ngue c'ü ot'ü o 'ñejme e Cristo nujuã a Acaya. 6 Xipjiji e María ra mbörü Cjimi. Angueze o pépi na puncjü a ndetsc'ejji. 7 Xipjiji ra mbörüvi

Cjimi e Andrónico 'ñe e Junias; rí c'ajme c'o. Ma búbújme a pjörü. C'o apóstole mamaji me na jonte anguezevi. Ot'ü o mbârâvi e Cristo que na nguetscö.

⁸ Xipjiji ra mbörü Cjimi e Amplias. Me rí s'ia na ngueje ejme e Jesucristo c'ü in Jmuji. ⁹ Rí bötpügö Cjimi e Urbano c'ü o mböxcüjme ró pëp'ijme e Jesucristo. Xo rí bötpügö Cjimi e Estaquis. Rí s'iyagö c'ü. ¹⁰ Xo rí bötpügö Cjimi e Apeles c'ü ya 'mārā na jo c'ü ejme e Jesucristo. Xo rí xipjiji ra mbörü Cjimi c'o cārā nu ngümü e Aristóbulo. ¹¹ Xipjiji ra mbörü Cjimi e Herodiön c'ü rí c'jabe. Rí bötpügö Cjimi e Narciso 'ñe c'o cārā o ngümü c'o xo ejme e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ¹² Xo rí xipjiji e Trifena 'ñe e Trifosa ra mbörüvi Cjimi. Anguezevi pëp'ivi na puncjü c'ua ja ga ne c'ü in Jmuji. Xo rí xipjiji e Pérsida ra mbörü Cjimi. Me rí s'iyagö c'ü. Xo o pëp'iji na zëzhi c'ua ja ga ne in Jmuji. ¹³ Xo rí bötpü Cjimi e Rufo. Nuc'ü, me nädäji c'ü na jo ga dyätä c'ü in Jmuji. Xo rí bötpügö Cjimi c'ü nu mamá e Rufo c'ü chjënju nza c'ja 'ma xo rí ngue mi mamágö c'ü. ¹⁴ Xo rí bötpü Cjimi e Asíncrito 'ñe e Flegonte 'ñe e Hermas 'ñe e Patrobas 'ñe e Hermes 'ñe c'o cjuarma c'o jmurü co anguezeji. ¹⁵ Xo rí bötpü Cjimi e Filólogo 'ñe e Julia 'ñe e Nereo 'ñe c'ü nu cjü 'ñe e Olimpas 'ñe texe c'o o nte Mizhocjimi c'o jmurü co anguezeji.

¹⁶ Rí pötqui zenguateji co texe in mü'büji, na ngue c'ü ya je 'ñets'ügueji Mizhocjimi. Bö'tc'üji Cjimi texe yo ja nde jmurü yo ma't'ü e Jesucristo.

¹⁷ Mi cjuarmats'üji, rí ö'tc'üji rí pjötpüji ngüenda nu c'o nan'ño ga jizhi, nguec'ua ga xöc'üji c'o cjuarma. Dya rí dyocjeji c'o. ¹⁸ Na ngueje c'o c'ja'a a cjanu, dya c'jaji c'ü manda e Jesucristo c'ü in Jmuji. Cjatsjëji c'ua ja nzi ga neji. Me t'ecjañumü ga ñaji. Me xo c'japüji me pârâji. A cjanu onpüji c'o cjuarma c'o ts'í ni 'ñejme c'o pje nde sjipjiji. ¹⁹ Pero texe yo nte ya pã'c'ãji nu tsc'ëji in ätãji o jña e Cristo. Nguec'ua me rí mä'c'ãji. Rí negö rí pârãgueji ja rguí tsjaji na jo; dya rí ne rí pârãgueji c'ü na s'o. ²⁰ Mizhocjimi ngue c'ü c'jaciü dya pje rá c'jijñiji. Dya ra mezhe, angueze ra tsja'c'ü rí chöpüji c'ü dya jo c'ü ni chjü Satanás. Rí yödütjioji c'ü. Rí ötcö e Jesucristo c'ü in Jmuji me ra nuc'üji na jo.

²¹ Bö'tc'üji Cjimi e Timoteo c'ü in mimbëpjibe. Xo 'ñeje e Lucio 'ñe e Jasón 'ñe e Sosípater c'o rí c'ajme.

²² Xo bö'tc'üji Cjimi e Tercio nu na opjü ne carta. Xo ejme e Jesucristo c'ü in Jmuji.

²³ Xo bö'tc'üji Cjimi e Gayo. Angueze o säcjä na jo nu c'ja ngümü. Xo säjä texe yo cjuarma a 'ñecjua. Xo bö'tc'üji Cjimi e Erasto c'ü ngue tesoroero c'ja ne ndajñiñi va. Xo bö'tc'üji Cjimi e cjuarma Cuarto.

²⁴ Rí ötcö e Jesucristo c'ü in Jmugöji me ra nuc'üji na jo nza texets'üji. Je rga cjanu, amén.

Alabanza final

²⁵ Me na jo Mizhocjimi c'ü sö'ö ra tsja'c'ü ra zë'ts'iji c'ua ja ga mama o jña e Cristo nu rí mama. Ngue nu c'ja 'mārā. Mi jinguā dya c'jü mi pârā nu. ²⁶ Ya 'mārā ne jña dya nu. Nde 'na ma c'jatio ga mama nu jña'a nu, 'ñe c'ü o dyopjü c'o profeta. Mizhocjimi c'ü ra búbüjto para siempre, o manda c'ü ro jmama o jña, c'ü ro sjipji texe c'ja yo jñiñi texe c'ja ne xoñijömü, ngue c'ua ra dyärãji, ra 'ñejmeji.

²⁷ Nguextjo Mizhocjimi c'ü me pârā na jo. Dya rá jëziji rá mamaji me na zö'ö Mizhocjimi na ngue c'ü o tsja e Jesucristo. Je rga cjanu, amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS CORINTIOS

Pablo escribe a la iglesia en Corinto

¹ Nutscö e Pablo rí apóstolegö o juancügö e Jesucristo rá zopcjö yo nte. Nguetsjé Mizhocjimi o ne o juancügö a cjanu. Nutscö 'ñe e cjuarma Sóstenes rí pen'c'egöbe ne carta. ² Nu'tsc'ejí in cārāguejí a Corinto c'ü tsja a Grecia, in jmurüji in ma'tc'ejí Mizhocjimi, ngue'tsc'ejí in pen'c'ejí ne carta. Mizhocjimi o 'ñünc'ü in mün'c'ejí. Nguec'ua 'ma i 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, o tsja'c'üji Mizhocjimi o ntets'üji. Y o xöcüs'üji rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze. Dya nguextjotsc'ejí o ntetsc'ejí Mizhocjimi; xo ngue o nte angueze texe c'o ma't'ü e Jesucristo c'in Jmugöji, zö ja nde cārāji. Dya nguextjozögöji in Jmugöji c'ü; xo 'ñe anguezejí, xo ngue o Jmuji. ³ Rí ötcö Mizhocjimi c'ü mi Tatagöji, 'ñe e Jesucristo c'in Jmugöji c'ü ra sido ra nuc'ejí na jo, ngue c'ua ra mājā in mün'c'ejí, dya pje rí mbeñeji.

Bendiciones por medio de Cristo

⁴ Texe 'ma rí ötgö Mizhocjimi, rí unngö 'na pöjö c'ü ya me o mböxc'üguejí na jo. O mböxc'ejí a cjanu, na ngue búbü in mü'büji dya e Cristo Jesús. ⁵ O mböxc'ejí o dya'c'üji c'ü ja rguí pöpquejí c'ü. Nguec'ua só rí zopczejí dya yo nte, 'ñe rí pāraguejí dya na jo, ja ga cja Mizhocjimi. O dya'c'üji a cjanu Mizhocjimi, na ngueje búbü in mün'c'ejí dya e Jesucristo. ⁶ Nguec'ua ya zādā c'ua ja rvā x'i'tsc'öji. Na ngueje 'ma mi búbü co nu'tsc'ejí, ró x'i'tsc'öji ro mböxc'üji e Cristo rí nzhodüji na jo cja o 'ñiji Mizhocjimi. Y na cjuana ya o mböxc'üji a cjanu. ⁷ Nguec'ua, dya pje bē'tsc'ejí dya; só rí pöpquejí na jo dya Mizhocjimi. Y te'be in mün'c'ejí dya c'ü ra ējē na yeje e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ⁸ Mizhocjimi ra sido ra dya'c'ejí c'ü rguí zēzhiji, ngue c'ua texe c'o cjē c'o xe rí minc'ejí, dya rí jyēzguejí c'ü. Nguec'ua c'e pa 'ma ra ējē e Jesucristo c'in Jmugöji, dya pje ra chötcöji c'o na s'o. ⁹ Mizhocjimi o 'ñünc'ü in mün'c'ejí nzi 'natsc'ejí i 'ñench'e in mü'büji c'ü nu T'i c'ü ngueje e Jesucristo c'in Jmugöji. Nguec'ua 'natjo in mü'büji dya co angueze. Ixti jñunt'ü in mün'c'ejí c'ü ra dya'c'ejí c'ü rguí zēzhiji. Na ngueje angueze cja'a c'ua ja nzi ga mama.

Divisiones en la iglesia

¹⁰ Rí ö'tc'ügöji cjuarma, c'ü rí 'natjo jña c'ü rí ñaguejí, dya rí söji o jña. Na ngue je ga cjanu ga mandazüji e Jesucristo c'in Jmugöji. Dya xo rí xöguejí cja yo nin cjuarmaji. Nu c'ü rí tsjaguejí, rí pötqui ñeji ngue c'ua rí 'natjo pjeñe c'ü rí tsjijñiguejí, 'ñe c'ü rí tsjaguejí. ¹¹ Nu'tsc'ejí mi cjuarmats'ügöji, o ngöxcö c'o

cārā o ngumü e Cloé c'ü ya in pötqui dyonpüteji. ¹² Bübüts'ejí c'o mama: "Rí teñeje me e Pablo. Ngue c'ü xe na jo ga xöpünte", eñeji. Bübü c'o mama: "Iyö. Ngue e Apolos rí teñeje me." Bübü c'o mama: "Ngue e Pedro rí teñeje me." Bübü c'o mama: "Nutscöjme rí teñeje me e Cristo", eñeji. ¹³ ¿Cjo búbü na puncjü Cristo? Iyö, 'natjo c'ü búbü. Nutscö e Pablo, ¿cjo nguezegö o ndā'āzgöji cja ngronsi c'ü rva päjt'āgöji? Iyö, dya nguezegö. ¿Cjo ngue in chjügö o nānngägöji 'ma i jiguejí? Iyö, dya nguezegö; ngue o tjü e Cristo. ¹⁴ Rí unngö 'na pöjö Mizhocjimi c'ü nguextjo e Crispo 'ñe e Gayo c'o ró jichcö a ndetsc'ejí. ¹⁵ Na ngue 'ma ro jichcö na puncjü o nte, búbü c'o ro mama: "E Pablo jichi cja ndeje na puncjü o nte, ngue c'ua ra ndeñeji co angueze", ro 'ñeñeji. ¹⁶ Xo rí mbeñegö xo ró jichcö c'o cārā nu ngumü e Estéfanos: Pero dya cja rí mbeñe cjo je nde ró jichcö. ¹⁷ C'ü vi juancügö e Cristo, dya ngue c'ü rá jichcö yo nte; ngue c'ü rá xipjiji ja ga cja e Jesucristo. 'Ma rí zopcjö yo nte, dya rí jodü rá xicöji jña c'o me na zö, para ra mamaji me rí pāragö. 'Ma rva cjanu, dya ro tsjapü nguenda 'ma yo nte c'ü o pätcöji e Jesucristo va ndü cja ngronsi.

Cristo, el poder y la sabiduría de Dios

¹⁸ Nutscöjme rí apóstolejme rí zopcjöjme yo nte, rí xicöjme o ndü e Jesucristo va ngötcüji in nzhubüji. Cārā o nte c'o c'apü dya ni muvi yo rí mangöjme a cjanu. Anguezejí ya ni ma ra bēzhi o aljmaji, dya ra salvaji. Pero nutscöji sido jöcüzü in mü'büji Mizhocjimi ngue c'ua rá jēzgöji c'o na s'o. Nguec'ua c'o jña c'o mama ja va ndü e Jesucristo cja ngronsi, ngue c'o rgā pāragöji c'ü me na zēzhi Mizhocjimi. ¹⁹ Ya zādā c'ü t'opjü ga cjava:

Yo me pārā, rá jünbüji c'ü ni mbārāji.

C'o pēs's'i na puncjü o pjeñe, rá c'apü c'ü dya cja rguí muvi c'o ra nguññi c'o, eñe Mizhocjimi.

²⁰ Yo cārā cja ne xoñijömü c'o dya pārā Mizhocjimi, búbü c'o me pārā. Xo búbü c'o me pjēchi ra jichi yo nu minteji. Xo búbü c'o me pjēchi ra zöji o jña yo nu minteji. Pero, ¿pje ni muvi a jmi Mizhocjimi c'o nte c'o? Ya jizhi dya Mizhocjimi c'ü dya ni muvi c'ü pārsjē yo nte. ²¹ Mizhocjimi pēs's'i na jo o pjeñe. Nguec'ua ndeze mi jinguā o mbeñe c'ü dya ro só ro nguññitsjē yo nte ro mbārāji angueze. Mizhocjimi o ne ro salva yo nte, nguec'ua va juajnü c'o ra zopjü yo nte, ra xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Nguec'ua 'ma cjo c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra 'ñeme libre cja c'o na s'o. C'o jña c'o mama ja va sufre e Jesucristo, ngue c'o c'apü yo nte c'ü dya ni muvi c'o.

²² Yo in menzumüjme a Israel örüji 'na señal c'ü ra jñandaji. 'Ma jiyö, dya ra creoji

zö cjó c'o ra zopjúji. Yo in menzumügueji a Grecia me jodúji 'na c'ü me pärä, ra zopjúji. 'Ma jiyö, dya xo ra creoji. ²³ Nutscöjme rí apóstolejme 'ma rí zopcjöjme yo nte, rí xicöjme o ndü e Cristo cja ngronsi por nutscöji. Yo in menzumüjme a Israel, dya ne ra creoji; cjiññiji dya pè's'i poder, na ngue o sufre. Yo in menzumügueji a Grecia, cjaþúji c'ü dya ni muvi c'ü vi ndü a cjanu e Cristo. ²⁴ Pero Mizhocjimi o 'ñüncü in mü'büjme ja rí nzijme rí menzumüjme a Israel; nguec'ua rvá ejmegöjme e Jesucristo. Xo 'ñüncü in mün'c'ejj ja nzitsc'ejj in menzumügueji a Grecia. Nguec'ua 'ma rí ärägöji c'ü ja va sufre e Cristo, rí unnc'öji ngüenda c'ü na zézhi Mizhocjimi 'ñe c'ü me na jo va mbeñe. ²⁵ Mama yo in menzumügueji c'ü dya ni muvi c'ü o mbeñe Mizhocjimi. Pero xenda na jo o pjeñe Mizhocjimi que na ngue yo nte. Mama yo in menzumügöjme c'ü dya ga zézhi e Jesucristo na ngue o sufre. Pero xenda na zézhi Mizhocjimi c'ü o jyëzi o sufre e Cristo, que na ngue yo nte. ²⁶ Tsjijñiji cjuarma ja ga cjatsc'ejj. Dya puncjüts'üji c'o pè's'i na puncjü o pjeñe c'ua ja nzi ga mbè's'i yo nte yo dya pärä Mizhocjimi. Pero Mizhocjimi o 'ñüncü in mün'c'ejj i creoji e Jesucristo. Dya xo puncjüts'üji c'o pje pjézhi, ni xo na puncjütsc'ejj c'o ngue o t'i c'o me ma jonte, pero Mizhocjimi o 'ñüncü in mü'büji i 'ñejmeji. ²⁷ Nu'tsc'ejj mama yo nte c'ü dya in jüngueji in pjeñeji, o juan'c'ejj Mizhocjimi ngue c'ua ra bëchpiji o tseje nu c'o nántji me pärä. Nu'tsc'ejj mama yo nte c'ü dya pje pjè'tsc'ejj, o juan'c'ejj Mizhocjimi ngue c'ua ra bëchpiji o tseje c'o me nántji pje pjézhi. ²⁸ Nu'tsc'ejj cja'c'üji yo nte c'ü dya ni muvitsc'ejj, o juan'c'ejj Mizhocjimi ngue c'ua ra jñünbü c'ü ni muvi c'o nántji me ni muvi. ²⁹ Je va cjanu va tsja Mizhocjimi. Nguec'ua dya cjó ra tsjapütsjé na nojo a jmi Mizhocjimi.

³⁰ Nu'tsc'ejj bübü in mün'c'ejj dya e Cristo; nguec'ua in pärägueji ja ga cja Mizhocjimi. Rí pärägöji c'ü o ngötcüji e Jesucristo c'o in nzhunc'öji; nguec'ua dya cja rí tñji c'o. Xo rí pärägöji c'ü sido pèpji cja in mü'büji ngue c'ua xenda rá cjaji c'ua ja nzi ga ne angueze. Nguetsjé Mizhocjimi c'ü o dyacöji c'ü ni bübü in mün'c'öji dya e Cristo. ³¹ Nguec'ua, dya rá cjaþúji na nozúji c'ü rgá pärägöji yo. Rá cjaji c'ua ja nzi ga t'opjú o jña Mizhocjimi c'ü mama ga cjava: "Dya ra jogü cjó ra tsjapütsjé na nojo. Nguextjo Mizhocjimi rá cjaþöji na nojo", eñe c'e jña.

2

El mensaje de Cristo crucificado

¹ Je xo va cjanu rvá cjaçö 'ma ró sägö nu va ja in cärägueji cjuarma. 'Ma ró xi'tsc'öji ja ga salvazúji Mizhocjimi, dya zö rvá zo'c'öji.

Dya xo ró xi'tsc'öji jña c'o mama yo cjaþú me pärä. ² Na ngueje ró negö nguextjo ró xi'tsc'öji ja ga cja e Jesucristo, 'ñe ja va pätcöji va ndü cja ngronsi. ³ Y 'ma ró minc'öji va, dya mi sögö ma zètscö. Xo mi mbigö ma sügö, na jo ga zo'c'öji na jo. ⁴ Yo nte, me jodü ja rgá 'ñünbü o mü'bü yo nu minteji, nguec'ua ga mamaji jña c'o 'ñetse me päräji. Pero nutscö, dya je va cjanu rvá zo'c'öji. O Espiritu Mizhocjimi o 'ñüncü in mü'büji i päräji c'ü na cjuana c'o mi xi'tsc'öji. Nguec'ua vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo. ⁵ Dya ró negö c'ü rvi mamaji: "E Pablo pärä na puncjü; na jo ga zocöji. Nguec'ua ró creoji e Jesús", rí 'ñeñeji, iyö. Ró ötügö Mizhocjimi c'ü ro 'ñünc'ejj in mü'büji. Nguec'ua ix na cjuana vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo.

Dios se da a conocer por medio de su Espíritu

⁶ Nutscöjme, zö dya zö rgá zopjújme yo nte, pero rí pjèchcöjme na jo 'na jña. Pero nguextjo c'o nzhodü na jo co Mizhocjimi c'o rí xicöjme yo. Dya nza cja c'e pjeñe c'ü pè's'i yo nte yo cärä yo cjé dya yo dya pärä Mizhocjimi. Ni xo nza cja c'ü pjèchi yo pje pjézhi yo cjé dya. Na ngueje anguezeji, ra tsjapü Mizhocjimi c'ü dya cja pje ra mbèzhiji. ⁷ C'ü rí xipjijme c'o nzhodü na jo co Mizhocjimi, ngue c'ü cjiññi Mizhocjimi. 'Ma ot'ü, dya cjó mi pärä c'e pjeñe c'ü. Na ngue dya be mi ch'acöji ro päräji. Pero 'ma dya be mi ät'ä ne xoñijöümü, ya xcuí mbeñe Mizhocjimi c'ü ra tsjacüji me rguí muvizgöji cja o jmi. ⁸ C'ü o mbeñe Mizhocjimi, dya mbärä ne rí 'naja yo pje pjézhi yo cjé dya. Nguec'ua va ndät'äji e Jesucristo cja ngronsi, maco Mizhocjimi e Jesucristo c'ü me na nojo. ⁹ Anguezeji go zädä c'ua ja nzi va t'opjú cja o jña Mizhocjimi c'ü mama ga cjava:

Nunca go jñandaji c'o ya vi preparao Mizhocjimi ra unü c'o ejme angueze 'ñe neji.

Dya xo go dyäräji c'ü ja ga cja.

Ni xo go nguññitsjéji cja o mü'büji c'o, eñe c'e jña.

¹⁰ Pero nutscöji 'ma ró ench'e in mün'c'öji e Jesucristo, o dyacöji in Mizhocjimi o Espiritu o ë bübü cja in mün'c'öji. O Espiritu Mizhocjimi pärä texe c'ü ya mbeñe Mizhocjimi. Nguec'ua rgá pärägöji yo ya preparao Mizhocjimi ra dyacüji.

¹¹ Dya cjó päxtjé texe c'ua ja ga nguññi c'ü 'na nte. Nguextjo c'e nte, pärätsjé o pjeñetsjé angueze. Je xo ga cjaþonu, dya cjó xo pärä ja ga nguññi Mizhocjimi; nguextjo c'ü o Espiritu angueze. ¹² Nutscöji, dya ch'acöji rá cjiññiji c'ua ja nzi ga nguññi yo nte yo dya pärä Mizhocjimi. Mizhocjimi ya dyacüji o Espiritu, ngue c'ua ra sö rá pärägöji c'ua ja va s'iyazgöji Mizhocjimi, 'ñe c'ua ja ga

mböxcöji. ¹³ Nujyo, nguejyo rí mangöjme yo. Pero dya ngue in jñatsjéme yo rí cijjñitsjéme yo rí mangöjme. Yo rí mangöjme, nguejyo jña yo jñtsijme o Espiritu Mizhocjimi. Y c'o nte c'o rí xipijme yo jña yo, ngue c'o ya бүбү o мү'бү o Espiritu Mizhocjimi c'o.

¹⁴ C'o nte c'o dya бүбү o мү'бү o Espiritu Mizhocjimi, dya ne ra creoji c'o mama c'ü. Na ngue c'apüji c'ü dya pje ni muvi c'o mama c'ü. Dya xo sö ra mbäräji pje pjézi c'o mama c'ü. Nguextjo c'o nte c'o бүбү o мү'бү angueze c'o sö ra mbärä pje pjézi c'o mama c'ü. ¹⁵⁻¹⁶ Nu c'o бүбү o мү'бү o Espiritu Mizhocjimi sö ra mbäräji c'o na cjuana ni muvi. Je t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi: “Dya cjó sö ra mbärä c'ü cijjñi c'in Jmugöji. Nguec'ua, dya cjó sö ra tsja xöpunte 'na nte, c'ü pje ra jichi c'in Jmugöji”, eñe c'e jña. Nuzgöji бүбү in mün'c'öji dya e Jesucristo, nguec'ua rgá mbeñeji c'e pjeñe c'ü cijjñi angueze. Nguec'ua yo nte me dyätjözgöji, dya sö ra mbäräji ja ga cja rgá mbeñeji. Na ngueje anguezeji, dya бүбү o мү'бүji o Espiritu Mizhocjimi.

3

Compañeros de trabajo sirviendo a Dios

¹ Ma mi бүбүgö co nu'tsc'ejí cjuarma, ró xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi. Y xe ro xi'tsc'öji mas o jña, pero dya be sö rvi jñunt'ü in mün'c'ejí c'o. Na ngue dya i tsjagueji na jo c'ua ja nzi ga ne o Espiritu Mizhocjimi; i tsjaji c'o in netsjéji. Dya xo i dyätäji na jo e Cristo. ² Nza cjatsc'ejí yo lélé yo sibatjo, yo dya sö ra za o ts'ingue. Ró xi'tsc'öji jña c'o dya s'ézhi rvi päräji. Na ngue dya be sö rvi jñunt'ü in mün'c'ejí c'o xe 'ñaja jña. Dya be xo sö. ³ Na ngueje sido in cjagueji c'o in netsjéji. In pötqui huinsteji y me xo in pötqui dyonpütsjéji. C'ü ni tsjagueji a cjanu, je ni 'ñetse nu, c'ü in cjagueji c'o in netsjéji. Je xo ni 'ñetse nu, c'ü in nzhodüji c'ua ja nzi ga nzhodü c'o nte c'o dya pärä Mizhocjimi. ⁴ Бүбүts'ejí c'o mama: “Nutscöjme rí teñeje e Pablo”, eñe c'o cjuarma. Бүбү c'o mama: “Nutscöjme rí teñeje e Apolos”, eñeji. Nguec'ua rí xi'tsc'öji, nza cjatsc'ejí yo nte yo dya pärä Mizhocjimi.

⁵ Nuzgö e Pablo 'ñe e Apolos, dya ni jyodü rí mangueji nda ni muvizgöbe. Na ngueje rí mbëpjítjobe cja Mizhocjimi rí nza yejebe, nde ró zo'c'öbe in texeji. Nguec'ua vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo. Rí pëpcjöbe c'ua ja nzi va dyacöbe c'in Jmuji. ⁶ Nguetscö e Pablo ot'ü ró zo'c'öji, nguec'ua rí chjëntcjöbe nza cja 'naja c'ü ro ngant'a o planta. E Apolos cja zo'c'ejí nguec'ua chjënjuí nza cja c'ü ro xi'chp'i o ndeje c'o planta. Pero Mizhocjimi ngue c'ü che'ts'ejí c'ü. ⁷ Nguec'ua, dya nda ni muvi c'ü cant'a, ni xo rí ngue c'ü xi'chp'i

o ndeje. C'ü na cjuana ni muvi, ngue Mizhocjimi c'ü c'apü ra nocü. ⁸ C'ü cant'a 'ñe c'ü xi'chp'i o ndeje, nde 'na ma cjatjovi. Pero zö nde 'na ma cjatjovi, ra ts'ö't'üvi c'ua ja nzi va pëpjívi. ⁹ Nutscö 'ñe e Apolos rí mimbëpjítjobe cja Mizhocjimi. Nu'tsc'ejí in chjëntcjeji nza cja 'na juajma c'ü ya ndujmüji c'ü ngue o cjava Mizhocjimi.

O in chjëntcjeji 'na ngumü c'ü na jäbä angueze. ¹⁰ Mizhocjimi o dyacö c'ü ja rgá zopcjö yo nte. Nguec'ua rí chjëntcjöbe 'na bëzo c'ü ri pjéchi ra jyäbä na jo 'na ngumü. Nuzgö 'ma ró xi'tsc'öji rvi 'ñejmeji e Cristo, ró chjëntjobe 'na bëzo c'ü ro ngü'ü o cimientö 'na ngumü. C'o 'ñaja xöpunte c'o va 'ñe zo'c'ejí, chjëntjuí 'na bëzo c'ü ro bö'bü o ndüngümü. Pero ni jyodü nzi 'naji ra mbötöpji nguenda ja zo'c'ejí. ¹¹ Yo nte, 'ma jäbäji 'na ngumü, ot'ü c'ü'p'üji o cimientö. Je xo va cjatjonu, nutsco ot'ü ró zo'c'öji, ró xi'tsc'öji rvi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo. Y dya ra jogü cjó ra 'ñe xi'tsc'ejí nan'ño rgui 'ñejmeji. Na ngue ojtjo xe 'naja c'ü ra sal-vazüji. ¹² C'o 'ñaja xöpunte, zö xo ra xö'c'ejí ja ga cja e Cristo, pero ni jyodü ra mbëpji na jo Mizhocjimi. 'Ma ra mbëpji na jo, ra chjëntjuí 'ma 'na bëzo c'ü ri ät'ä 'na ngumü co oro, o co plata, o co ndojo c'o me ni muvi. 'Ma jiyö, ra chjëntjuí 'ma 'na bëzo c'ü ri ät'ä 'na ngumü co zatjo, o co zacatón, o co xitjito. ¹³⁻¹⁵ 'Ma tjé'ë 'na ngumü, jñetse cjo na jo va dyät'äji cjo jiyö. Na ngueje 'ma zatjo o zacatón c'ü vi dyät'äji, ixta chjorü 'ma c'e ngumü. Pero 'ma ndojo vi ät'ä, iyö 'ma. Je xo rga cjatjonu c'e pa 'ma ra jñüncüji nguenda, ra 'ñetse ja va mbëpi Mizhocjimi nzi 'na xöpüte, cjo na jo o jiyö. Nu 'ma na jo va mbëpi, ra ts'ö't'ü 'ma c'ü. 'Ma jiyö, ra chjëntjuí 'na bëzo c'ü ri tjé'ë o ngumü. Zö ra sufre rgá mbedye c'e bëzo ngue c'ua ra salva, pero ra chjorü c'e ngumü c'ü vi dyät'ä. Je xo rga cjatjonu c'o vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo pero dya ga jo va mbëpji c'ü in Jmugöji. Zö ra salvaji, pero dya rgui muvi a jmi Mizhocjimi c'e bëpji c'ü vi tsjaji. Nguec'ua, dya ra ngö't'üji.

¹⁶ ¿Cjo dya in päräji, ngue o templots'üji Mizhocjimi? Na ngue nguetsjé c'ü o Espiritu Mizhocjimi c'ü бүбү in mün'c'ejí dya. ¹⁷ Nu 'ma rí sido rí huinsteji, ra zädä c'ü rí chjorütsjéji. Dya rí tsjaji a cjanu. Na ngue 'ma in cjaji a cjanu, in s'onbüji o templo Mizhocjimi c'ü me na sjü, c'ü ngue'tsc'ejí. Nu c'o ra sido ra tsjatsc'ejí a cjanu, Mizhocjimi ra tsjapü ra sufre c'o.

¹⁸ In cijjñiji c'ü me ni muvi 'ma cjó c'o pärä na puncjü. Pero dya rí tsjijñiji a cjanu, na ngueje dya cjuana. C'o cijjñits'ejí c'ü me pärä c'ua ja nzi ga mbärä yo nte yo cärä yo cje dya, ni jyodü ra jyéziji c'e pjeñe c'ü cijjñiji a cjanu. Y ra mbürü ra nguijñiji c'e pjeñe c'ü cijjñi Mizhocjimi, zö mama yo nte c'ü dya ni muvi c'ü. A cjanu ra sö

ra mbārāji c'ua c'ü na cjuana. ¹⁹ C'o pāřā yo nte cja ne xoñijōmü va, dya ni muvi a jmi Mizhocjimi c'o. Na ngueje je t'opjü c'ü mama ga cjava: "C'o me pāřā, pjēchiji ja ga dyonpūji yo nu minteji. Pero Mizhocjimi c'asp'ūji c'ü ni tsjaji ga cjanu", eñe. ²⁰ Je xo t'opjü c'ü mama a cjava: "C'o cjavü me pāřā, pāřā c'ín Jmugöji c'ü dya ni muvi c'ü cjiññi c'o", eñe. ²¹ Nguec'ua rí xi'tsc'öji in texeji, dya rí mamaji c'ü cjó nda ni muvi 'na nte na ngue c'ü pje ni mbēzhi c'ü, nza czazgöjme rí apóstolejme. Na ngue nde rí mbēpjitjogöjme ngue c'ua rá pjöxc'újme in texeji. ²² Zó ri nguezgö e Pablo, zó ri ngue e Apolos o e Pedro, Mizhocjimi o dyacújme ne bēppi ngue c'ua rá pjöxc'újme. Zó pje c'o va sādā yo cje yo in cārāji cja ne xoñijōmü, zó pje c'o xe ra zādā, zó rí chūgeji, pero Mizhocjimi ya mbeñe ja ga cja texe yo, y ra mböxc'úji. ²³ Nguec'ua, dya rí tsjacöjme in jmuzgöjme. Na ngueje e Cristo ngue in Jmugöji c'ü rá ätcöji. Y e Cristo ätä Mizhocjimi c'ü nu Tata.

4

El trabajo de los apóstoles

¹ Ni jyodü rí unnc'ejí ngüenda c'ü rí mbēpjitjogöjme cja e Jesucristo. Mizhocjimi o dyacöjme ne bēppi nu, c'ü rí xipijjime yo nte yo o jña yo dya mi pāřāji mi jinguā. ² In pāřāgueji o mbēppi ni jyodü ra tsjacjuanaji ja c'o nzi ga ne c'o o lamuji. ³ Nguec'ua, dya nda rí cja'c'öji ngüenda, 'ma ngue'tsc'ejí in mangueji cjo na jo rgá pēpcö e Jesucristo o iyö. Dya xo rí cjavcö ngüenda yo nte zö xitscö yo, cjo na jo rgá pēpcö c'ü o iyö. Dya xo rí mbeñetsjēgö ja rgá pēpcö c'ü. ⁴ Zó rí cjiññitsjē c'ü rgá ätcö na jo, pero dya ngue c'ü rgui mamaji c'ü na jozgo. Nu c'ü ra jñüncügö ngüenda c'ü ja rvá pēpcö c'ü, nguextjo c'ín Jmugöji. ⁵ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya rí tsjiññiji 'na nte ja ga mbēpi Mizhocjimi. Na ngueje dya be va sādā c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi. Che'beji hasta 'ma cja ra ējē c'ín Jmugöji ra 'ñe tsjavü ra 'ñetse na jo, c'o dya 'ñetse dya. Ra tsjavü ra 'ñetse c'o cjiññi o mü'bü dya yo nte. Nuc'ua nu 'ma na jo rvá pēpcöji c'ü, nguextjo Mizhocjimi ra mama c'ü na jo rvá cjaji.

⁶ Mi cjuarmats'ügöji, c'ü rvá xi'tsc'öji yo, ngue c'ü dya rí tsjiññiji e Apolos c'ü me ni muvi, ni ri nguezgö c'ü me ni muvizgö; ngue c'ua rí tsjagueji c'ü t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Nguec'ua ne rí 'natsc'ejí, dya rí tsjavqueji c'ü me in pāřāgueji c'ü rgui mamaji c'ü me na jo 'na nte'e, 'ñe c'ü rgui tsjavqueji menu c'ü 'naja. ⁷ Nu'tsc'ejí, zcjö dya'c'ejí sjētsi c'ü in cjinncjeji c'ü xenda na jots'ejí que na ngueje c'o 'ñaja? Dya cjó dya'c'ejí sjētsi. C'ü in pāřāgueji, zcjo dya xo dya'c'ejí Mizhocjimi c'ü? Maco o dya'c'ejí,

zcjenga in cjavqueji na nots'üji nza cja 'ma rí ngue in pjeñetsjēji c'ü in cjiññiji?

⁸ Nu'tsc'ejí in pēzhgueji c'ü dya cja xe ni jyodü rá jí'tsc'öjme. In pēzhgueji c'ü dya pje xe ni jyodü rí pāřāji. In cjavüji na notsc'ejí nza cja 'ma ya me ri jmugeji; maco zügöjme rí apóstolejme, dya rí söjme cjo ri jmugöjme. Quera rí tsjagueji na jo, ngue c'ua rvá notsc'ejí a jmi Mizhocjimi, ngue c'ua nuzgöjme xo ro mbētsjime jmu'u co nu'tsc'ejí 'ma. ⁹ Nutscöjme rí apóstolejme, rí cjiññigö c'ü dya ni muvizgöjme va ngambgöjme Mizhocjimi; rí cjiññigö o ngambgöjme nza cja o nte. C'o ya tñünpü ngüenda ra bö't'ü. Rí cjiññigö a cjanu, na ngueje cja ne xoñijōmü me bēchquigöjme in tsejme ga jñandögjme yo nte, na ngue yo rí sufregöjme. Xo 'ñe c'o o anxe Mizhocjimi me xo jandgöjme rí sufregöjme. ¹⁰ Nutscöjme rí apóstolejme rí zopjüjme yo nte rí xipijjime ja ga cja e Cristo. Nguec'ua ga xitscöjme c'ü dya rí pāřā c'ü rí cjajme. Pero nu'tsc'ejí bübü in mü'n'c'ejí dya e Cristo, in cjavqueji c'ü me in pāřāgueji. Nutscöjme, mama yo nte c'ü dya ni muvizgöjme; nu'tsc'ejí in cjavüji c'ü me ni muvizgöjme. Nutscöjme me cjavüjme menu yo nte; nu'tsc'ejí me respetaots'üji yo. ¹¹ Hasta yo pa dya, bübü 'ma bētsjime c'ü rá sijme 'ñe c'ü rá jejme. Yacüjme yo nte, y ja c'o nde rí nzhonnc'öjme. ¹² Zó rí apóstolegöjme pero me po in cuēgöjme rgá pēpcöjme ngue c'ua rá tötc'öjme 'na xēdyi. 'Ma sangöjme yo nte, rí ma'tp'ütjome Cjimi yo. 'Ma cjavüjme yo nte rá sufregöjme, rí pēsp'ijjime paciencia. ¹³ Zö pechquejme o bēchjine, pero sido rí zopcjöjme na jo. Yo nte yo dya pāřā Mizhocjimi, cjavüjme nza cja o cañabü. Hasta nudya cjavüjme c'ü dya ni muvizgöjme.

¹⁴ C'ü rvá xi'tsc'öji yo, dya ngue c'ü rvi tsegueji. Ró xi'tsc'öji nza cja 'na bēzo c'ü zopjü o t'i ga unü consejo, na ngueje me ne'e c'e t'i. ¹⁵ Zö xi rí sö'ö 'na dyēch'a mil c'o in xöpütegueji c'o o xi'tsc'ejí ja ga cja e Cristo, pero dya in 'ñecjeji na puncjü nin tatagueji. Nguextjozgo chjēntjui c'ü rí nguezgö nin tatazögöji. Na ngue 'ma ró xi'tsc'öji ja rvá jocüts'ü in mü'büji e Jesucristo, i 'ñenche in mü'büji c'ü. ¹⁶ Nguec'ua rí ö'tc'öji rí nzhodügueji c'ua ja nzi rgá nzhodügö.

¹⁷ Ró täjä e Timoteo ta ē nuc'üji. Nuc'ü, rí s'iyagö chjēntjui c'ü rí ngue in ch'igö. Angueze äřä c'ü rí xipijgö, na ngueje xo bübü o mü'bü e Cristo c'ü in Jmugöji. Angueze ra mbennc'ejí ja rgá minc'ö rgá ätcö e Cristo. Je xo rgá jíchcö a cjanu texe c'ua ja nde jmurü c'o cjuarma. ¹⁸ Bübüts'ejí c'o cjavütsjē na nojo, na ngueje pēzhiji c'ü dya rá ēgö nu va ja in cārāgueji. ¹⁹ Pero rí xi'tsc'öji, 'ma ra ne Mizhocjimi, dya ra mezhe rá ēgö rá 'ñe zenguats'üji. Jo rá 'ñe nugö c'o cjavü me pāřā. Dya rá cjavü

ngüenda c'o jña c'o ri mama c'o. Pero rá nu'u cjo cjai ja c'o nzi ga 'ñünbù Mizhocjimi o mü'büji. ²⁰ C'ü ni mandazüji Mizhocjimi, dya ngüextjo jña c'o ri ärägöji. C'ü ni muvi, ngue c'ü rá cjai c'ua ja nzi ga 'ñünnü Mizhocjimi in mü'n'c'öji. ²¹ ¿Ja ngue c'ü in negueji? ¿Cjo in ne rí sido rí tsjapqueji na notsc'ejí ngue c'ua rá è huénhc'íji na zèzhi? ¿O rí jyèziji c'ü in cjai a cjanu ngue c'ua jmanch'a rga zo'c'öji, ngue c'ua rí pärägueji na jo c'ü rí s'iyats'ügöji?

5

Se juzga un caso de inmoralidad

¹ Me mamaji c'ü bübüts'c'ejí 'na cjuarma c'ü dyojui c'ü nu jánana. Me na s'o c'ü cja a cjanu, nguec'ua hasta yo nte yo dya ma't'ü Mizhocjimi mamaji c'ü dya cjó só ra tsja a cjanu. ² Maco nu'tsc'ejí in sido in c'japqueji c'ü me na jots'c'ejí. Xenda rvá jo 'ma rvi ndumügueji 'ñe rvi pjongueji c'e cjuarma a ndets'c'ejí. Na ngue me na s'o c'ü cja c'ü. ³ Nutscö, dya rí bünc'ö va ja in cärägueji, pero chjëntjui c'ü rí bünc'öji, na ngue rí mbents'c'öji co texe in mü'n'c'ö. Nguec'ua chjëntjui nza cja 'ma rí bünc'öji, nutscö ya ró c'jijí ja rga xi'tsc'öji c'ü rí tsjapqueji c'e cjuarma c'ü cja na s'o ga dyojui c'ü nu jánana. ⁴ Rí jmurügueji. Nutscö chjëntjui c'ü xo rá bübü co nu'tsc'ejí. Y xo ra bübü e Jesu-cristo c'in Jmugöji co texe o poder angueze. Rí jñünpüji ngüenda c'e cjuarma na ngueje ya dya'c'ejí c'e poder e Jesús c'in Jmugöji. ⁵ Rí xi'tsc'öji rí pjongüji c'e cjuarma, ngue c'ua Mizhocjimi ra jyézi e Satanás c'ü dya jo ra tsjapü ra sufre o cuerpo, ngue c'ua c'e cjuarma xa'ma ra nzhoço o mü'bü cja Mizhocjimi. Nguec'ua c'e pa 'ma ra èjè e Jesús c'in Jmugöji, ya rgui jogü o mü'bü c'e cjuarma c'o na s'o.

⁶ C'ü ni tsjapqueji na jots'c'ejí, chjëntjui nza cja o levadura c'o ni bñns'á o tjömèch'i. ¿Cjo dya in pärägueji ra tsjapü ra bñns'á na puncjü o tjömèch'i, zó rí ts'ètjo o levadura c'ü ra huanbaji o harina? ⁷ In pärägueji ja ga cja c'e mbaxua 'ma pö't'üji o ts'imé y pjongüji o levadura cja o ngumüji. Je xo ga cjatjo dya nu, o mbö't'üji e Cristo ngue c'ua dya cja ra bübüts'c'ejí c'o na s'o. Nguec'ua, ja c'o nzi ga pjongüji o levadura, rí pjongüji c'e cjuarma c'ü cja na s'o a ndets'c'ejí. ⁸ Dya rá c'jagöji c'o na s'o. Na ngue chjëntjui o levadura c'o. Rá cjai c'o na jo'o 'ñe c'o na cjuana. Nuc'o, chjëntjui c'e harina c'ü dya huanbaji o levadura.

⁹ Ró opcjö 'na carta c'ü ró pen'c'ejí. Ró xi'tsc'öji c'ü dya rí dyocjeji c'o tsájá o ndixü, ni rí ngue c'o ndixü c'o tsájá o bëzo. ¹⁰ Pe in c'jijíji ró xi'tsc'öji c'ü dya rí ñaji yo dya cjuarma c'o cja na s'o. Pero dya ngue c'ü ró xi'tsc'öji. Na ngue 'ma dya rí ñaji yo

dya cjuarma, ¿ja rgá só rí chömüji, ja rgá só rí pögeji, ja rgá só rí min'c'ejí? Na ngue cja yo dya cjuarma, na puncjü c'o tsájá o ndixü, 'ñe na puncjü c'o me nepe c'o pè's'i nu minteji. Xo na puncjü c'o me pjèchi ja ga dyonpü nu minteji, ngue c'ua pje c'o tjènbiji o pje c'o jünbüji. Xo na puncjü c'o ma't'ü o ts'ita. ¹¹ Rí mbenn'c'ejí dya c'ü ró xi'tsc'öji cja c'e carta. Ngue c'ü dya rí dyocjeji c'o xiji cjuarma 'ma tsáji o ndixü, o 'ma nepeji c'o pè's'i nu minteji, o 'ma ma't'üji o ts'ita. Dya xo rí dyocjeji c'o xiji cjuarma 'ma so'büteji, o 'ma t'íji, o 'ma onpüji nu minteji ngue c'ua pje c'o ra ndènbiji o pje c'o ra jñünbüji. Dya xo rí sigueji o xèdyi c'o. ¹²⁻¹³ Yo dya cjuarma, ¿pje pè's'c'ü rá nugöji co nujoyo, c'ü rga jñünpügöji ngüenda va yo? Nguetsjè Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda anguezeji. C'o ni jyodü rí jñünpügueji ngüenda ngüextjo c'o cjuarma. Nguec'ua rí xi'tsc'öji, pjongueji nu c'ü bü'n'hui c'ü nu jánana, na ngue me na s'o a ndets'c'ejí.

6

Pleitos delante de jueces que no son creyentes

¹ 'Ma pje c'o cja'c'ejí yo nin cjuarmagueji, in pöceji a jmi c'o juesi c'o dya creo Mizhocjimi ngue c'ua ra jñünpüji ngüenda yo nin cjuarmaji. ¿Pje ma jmi in pè's'c'ejí c'ü in c'jagueji a cjanu? Maco dya in pöceji a jmi c'o ngue o t'i Mizhocjimi nza c'jats'c'ejí. ² ¿Cjo dya in pärägueji 'ma ra zädä c'e pa 'ma ra tjün ngüenda, nguezgöji o t'izgöji Mizhocjimi rá jñünpüji ngüenda texe yo cärä va cja ne xoñijöümü? Maco rá jñünpüji ngüenda texe yo nte c'e pa c'ü, ¿cjo dya xo söts'c'ejí rí jñünpüji ngüenda dya yo nin cjuarmaji? ³ ¿Cjo dya in pärägueji c'ü xo rá jñünpügöji ngüenda c'o o anxè Mizhocjimi? Y 'ma rá jñünpügöji ngüenda c'o o anxè Mizhocjimi, xo só rá jñünpügöji ngüenda yo mi cjuarmagöji c'o pje nde cja va cja ne xoñijöümü. ⁴ Nguec'ua 'ma bübüts'c'ejí c'o ts'i pje ma chü, ¿jenga in pöceji a jmi c'o juesi c'o dya ejme Mizhocjimi? Na ngueje dya pje pjèzhi cja o t'i Mizhocjimi c'o. ⁵ Rí xi'tsc'öji a cjanu ngue c'ua rí tsegueji. A poco dya bübüts'c'ejí 'na cjuarma c'ü pè's'i na jo o pjeñe ra só ra jñün'c'ejí ngüenda. ⁶ Pero c'ü in c'jagueji, in sidyiji yo nin cjuarmaji nu ja ra ma jñünpüji ngüenda. Me na s'o ga cjanu. Pero c'ü xenda na s'o, ngue c'ü in sidyiji yo, a jmi c'o dya ejme Mizhocjimi.

⁷ C'ü ni sidyiji yo nin cjuarmaji ra tjünpüji ngüenda, in jèziji ga ndö'c'ejí c'ü dya jo. ¿Jenga dya in jèztjogueji zó cjó pje ra tsja'c'ejí? ¿Jenga dya in pèsp'iji paciencia texe c'o pje nde jünn'c'ejí 'ñe c'o pje nde tjènn'c'ijí? Xenda na jo rí pèsp'iji paciencia a cjanu. ⁸ Maco nu'tsc'ejí, xo bübü 'ma xo in cjai c'o na s'o,

hasta yo nin cjuarmaji in cjpüji, pje c'o in jünbüji.

⁹⁻¹⁰ Pe in cjiññji zö ra tsja na s'o 'na nte pero sö ra zät'ä nu ja manda Mizhocjimi. Dya cja ri tsjiññji a cjanu, na ngueje dya cjuana. C'o ma't'ü o ts'ita, dya sö ra zät'äji nu ja manda Mizhocjimi. Ni ri ngue c'o tsäjä o ndixü, ni ri ngue o ndixü c'o tsäjä o bëzo, dya xo sö ra zät'äji nu ja manda Mizhocjimi. Ni xo ri ngue c'o dya be chjüntü c'o cja a cjanu c'o na s'o. Ni xo ri ngue c'o obütsjé nu mibëzoji. Ni xo ri ngue yo mbë'ë, dya xo sö ra zät'äji nu ja manda Mizhocjimi. Ni ri ngue c'o nepe c'o pë's'i nu minteji. Ni xo ri ngue c'o t'it'. Ni xo ri ngue c'o sante. Ni xo ri ngue c'o onpü nu minteji ngue c'ua pje c'o ra ndënbiji o ra jñünbüji. ¹¹ Bübüts'c'ejí c'o je xo ma cjanu ma tsja c'o na s'o. Pero ya i ñe o ndin'tsc'iji in mün'c'ejí. Ya xo o xöcüs't'üji Mizhocjimi. Y dya in tüji dya in nzhunc'ejí. Nguetsjé o Espíritu in Mizhocjimigöji c'ü o dya'c'ejí a cjanu. Je dya'c'ejí a cjanu na ngue c'ü vi ndü e Jesucristo c'in Jmugöji por nutscöji.

La santidad del cuerpo

¹² Bübü c'o mama c'ü sö rá cjangöji texe c'o ne in cuerpoji. Pero ri xi'tsc'öji c'ü dya ni jyodü rá cjangöji texe c'o, na ngueje dya pjöxcöji c'o. Dya xo rá cjangöji c'ua ja nzi rgá netsjégöji. 'Ma jiyö, ra ndöcügöji c'o. ¹³ O jñönü ngue para in pjemegöji. Xo 'ñe in pjemegöji me ne o jñönü. Nguec'ua sö rá sigöji c'o pje nde ma jñönü, na ngueje ra zädä c'e pa' ma ra chjotü Mizhocjimi o jñönü 'ñe in pjemegöji nza yejuí. Pero dya rgá cjanu in cuerpogöji. Nguec'ua in cuerpoji, dya ngue para rá tsäji o ndixü. Xo 'ñe o cuerpo o ndixü, dya ngue para rá tsäji o bëzo. Nin cuerpogöji ngue para rá pëpcöji c'in Jmuji c'ü bübü a jens'e. Y c'in Jmugöji ni jyongöji ra bübü cja in cuerpoji c'ü. ¹⁴ Mizhocjimi o tsjapü o te c'in Jmugöji 'ma ya vi ndü. Nguec'ua je xo rgá cjangöji nu, ra tsjacöji Mizhocjimi rá tetcjöji c'ü ri nuevo in cuerpoji, na ngueje me na zëzhi angueze.

¹⁵⁻¹⁶ In pärägueji c'ü mama cja o jña Mizhocjimi: "Ma cjö c'o ra min'hui 'na ndixü, ya ri 'natjo o ts'inguevi c'o mi yeje", eñe. Nguec'ua 'na cjuarma, 'ma ra juntavi 'na ndixü c'ü dya ngue nu su, ya unü o cuerpo c'e ndixü; maco ngue o cjaja e Cristo in cuerpogöji. Nguec'ua 'ma cjö c'o ra tsäjä o ndixü, chjëntjui c'ü ri jünbü o cuerpo c'ü ngue o cjaja e Cristo, cja rrü unü c'e ndixü. Xo 'ñe yo hermana 'ma tsäji o bëzo. ¿Cjo rá cjaji a cjanu? Iyö, dya ra sö. ¹⁷ 'Na nte 'ma ra bübü o mü'bü e Cristo c'in Jmugöji, ya ri 'natjo o mü'büvi.

¹⁸ Pjötüpüji na puncjü ngüenda c'ü dya ri tsäcjeji o ndixü. Xo 'ñetsc'ejí in hermanaji, dya ri tsäcjeji o bëzo. Xo 'ñetsc'ejí, dya be

in chjüntüji, dya xo ri tsjagueji c'o na s'o. Na s'o texe yo nzhübü. Pero 'ma cjö c'o tsäjä o ndixü, me na s'o c'o. Na ngueje unü o cuerpo c'e ndixü, maco ngue o cjaja Mizhocjimi c'ü o cuerpo c'e bëzo. ¹⁹ ¿Cjo dya in pärägueji, in cuerpogueji ngue o templo o Espíritu Mizhocjimi c'ü me na sjü'ü c'ü bübü in mün'c'ejí? Nguetsjé Mizhocjimi c'ü o dya'c'üji c'ü. Dya ngue in tsjatsjégueji in cuerpoji. ²⁰ Na ngueje Mizhocjimi o ngöt'ü me na mizhi va ndömpc'ejí. Nguec'ua, dya ri tsjaji c'o netsjé in cuerpoji. Ri tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, ngue c'ua xenda ra mbärä yo nte c'ü me na nojo angueze.

7

Consejos sobre el matrimonio

¹ Nudya rá xi'tsc'öji c'o t'önü c'o i dyönngüji cja c'e carta c'ü i penquegöji. Ri xi'tsc'öji, na jo e bëzo dya ra 'ñe nu su'u. ² Pero para dya ra ndö'c'ejí c'ü rgui tsäcjeji o ndixü, ni jyodü nzi 'na bëzotsc'ejí ra 'ñeje nu su'u. Xo 'ñe nzi 'na ndixütsc'ejí ra 'ñeje nu xíra. ³ E bëzo ni jyodü c'ü dya ra ngänbä o cuerpo c'ü nu su. Je xo rgá cjatjonu e ndixü, ni jyodü c'ü dya ra ngänbä o cuerpo c'ü nu xíra. ⁴ Na ngueje c'e ndixü c'ü ya chjüntü, dya mandatsjé c'ü o cuerpo. Ngue c'ü nu xíra c'ü manda c'ü. Xo 'ñetjo e bëzo, dya cja xo mandatsjé c'ü o cuerpo c'ü. Je ngue c'ü nu su c'ü manda c'ü. ⁵ Nu'tsc'ejí in bëzoji, dya ri tsänbäji in cuerpoji yo nin suji. Xo 'ñetsc'ejí in ndixüji, dya xo ri tsänbäji in cuerpoji yo nin xírají. Ra sö ri pötqui tsädävi a cjanu, nguextjo 'ma ri ñatsjévi in nza yejuí c'ü xenda ri dyötüvi Mizhocjimi. Nu'ma, ra sö ri jyézi c'ü rgui juntavi 'ma. Pero dya xo ra mezhe pa c'ü rgui pötqui jyézi. Nuc'ua ndo ri yepe ri juntavi c'ua. 'Ma jiyö, 'na ra ndö'c'evi 'ma c'ü dya jo, na ngueje dya ra sö ri sëchivi c'ü ne in cuerpovi.

⁶ Dya ri xi'tsc'öji ri chjüntqueji, pero in pë'sc'ejí sjëtsi ri chjüntqueji. ⁷ Quera ro tsja nza cjangö texe yo cjuarma, dya ro chjüntüji. Pero nzi 'nazgöji sö rá cjaji c'ua ja nzi va dyacöji Mizhocjimi. Bübü c'o ya o ch'ünü ra chjüntü, bübü c'o o ch'ünü ra mintsjé.

⁸ Nu'tsc'ejí dya be in chjüntqueji, ri xi'tsc'öji c'ü na jo ri tsjaji nza cjangö c'ü dya ri chjüntqueji. Xo 'ñetsc'ejí ya ndü nin xírají, dya cja ri yepe ri chjüntqueji. ⁹ Pero 'ma dya sö ri sëchiji cja in cuerpoji, ri chjüntqueji 'ma. Na ngueje xenda na jo ri chjüntqueji, que na ngue ri sufrejé rgui minc'ejí.

¹⁰ Nu'tsc'ejí ya in chjüntüji, dya ri c'uenbeji nin xírají. Dya nquezgö ró cjiññitsjégö yo; ngue c'in Jmugöji c'ü manda ga cjanu. ¹¹ 'Ma bübüts'c'ejí c'ü ra jyanbüvi c'ü nu xíra, dya cja ra yepe ra chjüntü 'ma c'ü. O ra ma jo'tp'ü c'ü nu xíra, ngue c'ua

ra mintjovi c'ua na yeje. Nu'tsc'ëji in bëzoji, dya rí pëzgueji nin suji.

¹² Xo búbü 'na jña c'ü rá xi'tsc'ëji nu'tsc'ëji 'ma dya ejme Mizhocjimi nin suji 'ñe nin xïrají. Dya ngue c'ü ixo mandazü c'ín Jmugöji; ngezgö rí xi'tsc'ëji yo. Nu'tsc'ëji cjuarma, 'ma dya creo Mizhocjimi yo nin sugueji, pero 'ma ne anguezeji xe rí mintc'ëji c'o, dya rí jyanbügueji 'ma c'o. ¹³ Xo 'ñetsc'ëji hermana, 'ma dya ejme Mizhocjimi yo nin xïragueji, pero 'ma ne anguezeji xe rí mintc'ëji c'o, dya xo rí jyanbügueji 'ma c'o. ¹⁴ Na ngueje Mizhocjimi ra intsjimi c'e bëzo c'ü dya creo, na ngue creo Mizhocjimi c'ü nu su'u. Xo 'ñe c'e ndixü c'ü dya creo, xo ra intsjimiji c'ü, na ngue creo Mizhocjimi c'ü nu xïra. 'Ma jiyö, dya ro intsjimi Mizhocjimi c'o o t'iji 'ma. Pero nudyá, ya intsjimi Mizhocjimi c'o. ¹⁵ 'Ma ne ra ma c'ü nin suji o c'ü nin xïrají c'o dya ejme Mizhocjimi, nu'tsc'ëji rí jyëziji ra ma c'o. Nu'ma, dya cja xe ni jyödü xe rí minc'ëji 'ma c'o nin xïrají, o c'o nin sugueji. Na ngue ne'e Mizhocjimi c'ü rá cãräji na jo. ¹⁶ Nu'tsc'ëji in ndixüji, pe in cjiññiji 'ma dya rí jyëzgueji ra ma yo nin xïrají, xa'ma ra salva 'ma c'o. Pero, ¿ja rguí pãrägueji? Xo 'ñetsc'ëji in bëzoji, ¿ja xo rguí pãrägueji cjo ra salva yo nin sugueji, 'ma dya xo rí jyëzgueji ra ma c'o? Dya ra sö rí pãrägueji.

¹⁷ Nzi 'natsc'ëji rí tsjaji c'ua ja c'o nzi va dya'c'ëji c'ín Jmugöji. Je ga cjanu rgá xipcö yo cjuarma texe nu ja jmurüji. ¹⁸ Bübütsc'ëji c'o ya circuncidaots'ëji in cuerpoji. Nu 'ma ya vi circuncidaots'ëji 'ma o 'ñünc'ü in mü'büji Mizhocjimi i 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, nu'ma, dya rí jyödüji ja rguí borrají c'o jmeja. Y 'ma dya vi circuncidaots'ëji 'ma o 'ñünc'ü in mü'büji, dya ni jyödü rí circuncidaoji 'ma. ¹⁹ C'ü ni circuncidaoji 'na nte, dya ni muvi c'ü. Dya xo ni muvi c'ü dya ni circuncidaoji. C'ü na cjuana ni muvi, ngue c'ü rá cjaji c'ü mandazüji Mizhocjimi. ²⁰ Nguec'ua rí xi'tsc'ëji, c'ua ja c'o nzi ma cjatsc'ëji 'ma o 'ñünc'ü in mün'c'ëji Mizhocjimi, je rga cjanu rguí minc'ëji nzi 'natsc'ëji. ²¹ Nu 'ma ngue o cjatsc'ëji 'na hacendado 'ma mü o 'ñünc'ü in mü'büji Mizhocjimi, dya rí pë'sc'ëji ndumü zö rí sïdo rí ngue'tsc'ëji o cjats'üji c'e hacendado c'ü. Pero 'ma ra sö rí reglaji ngue c'ua rí pedyegueji libre, rí tsjaji 'ma. Xenda na jo ga cjanu. ²² C'o ngue o cjaja 'na hacendado 'ma mü o 'ñünc'ü o mü'bü Mizhocjimi, ya libre a jmi e Cristo c'o, zö rí sidotjoji rí ngue o cjaja c'e hacendado. Y c'o libre c'o dya cjo o cjaja, ya ngue o cjaja dya e Cristo c'o, ra mbëpji angueze. ²³ E Cristo o ngöt'ü me na mizhi va ndömpc'ëji. Nguec'ua, dya xti dyätqueji c'ü ra xi'ts'iji yo nte; rí dyätäji c'ü xi'ts'iji e Cristo. ²⁴ Mi cjuarmats'ügöji, zö mi libregueji o jiyö 'ma

mü o 'ñünc'ü in mü'büji Mizhocjimi, zö vi chjüntqueji o jiyö, zö vi circuncidaots'ëji o jiyö, pero c'ü ni jyödü, ngue c'ü rí sïdoji Mizhocjimi.

²⁵ C'ü ra tsja c'ü dya be chjüntü, dya mandazü c'ín Jmugöji rá xi'tsc'ëji. Pero o juentsquegö o dyacö rí apóstolegö. Nguec'ua rí cjiññi rí mamagö jña, c'ua ja nzi ga ne angueze. ²⁶ Rí cjiññigö xenda na jo 'ma dya ra chjüntü dya yo hermano 'ñe yo hermana. Na ngueje ya va sädä c'o pa c'o me ra tsjacüji yo nte rá sufreji va. ²⁷ 'Ma in 'ñegueji nin suji, dya rí jyödü ja rguí jyanbüji. 'Ma dya in 'ñegueji nin suji, dya rí jyödüji nin suji 'ma. ²⁸ Pero 'ma rí chjüntqueji, dya s'o c'ü in cjagueji 'ma. Xo 'ñetsc'ëji in ndixüji, dya xo ga s'o 'ma rí chjüntqueji. Pero me rí sufregueji c'o pa c'o ya va sädä. Rí mangö c'ü na jo'o, dya rí chjüntqueji ngue c'ua xa'ma dya nda rí sufregueji 'ma.

²⁹ Dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'ëji dya, cjuarma. Ya va sädä c'o pa c'o rá sufreji va. Nguec'ua rí xi'tsc'ëji, c'o ya 'ñeje nu su'u, ra mbëpji Mizhocjimi rgá minji co c'ü nu suji, chjëntjui nza cja c'ü dya rí 'ñeji o suji. ³⁰ C'o cjiññi ga ndumü, ra mimiji nza cja c'ü dya rí ndumüji. C'o mäjä, ra mimiji nza cja c'ü dya rí mäjäji. C'o pje nde tömü, ra mimiji nza cja c'ü dya pje rí pë's'iji. ³¹ Y 'ma bübütsc'ëji c'o mápä yo búbü va cja ne xoñijömmü, dya ra mápäji na puncjü c'o. Na ngue c'o cja yo nte cja ne xoñijömmü, ya va sädä c'ü dya cja rguí muvi c'o.

³² Rí negö c'ü dya pje rí mbennc'ëji cja ne xoñijömmü. C'o cjuarma c'o dya chjüntü, me ne ra mbëpji c'ín Jmugöji nguec'ua ra mäjä angueze. ³³ Pero c'o cjuarma c'o ya chjüntü, me ne ra tsjaji c'ü cjaji cja ne xoñijömmü. Jödüji ja rgá mäjä c'o nu suji. ³⁴ Je xo ga cjatjonu c'o ndixü c'o ya chjüntü, 'ñe c'o dya chjüntü. Nde nan'ño ga nguiññiji. C'o dya be chjüntü, me ne ra mbëpji c'ín Jmugöji. Jödüji ra dyätäji angueze co texe o cuerpoji, 'ñe co texe o mü'büji. Pero c'o ya chjüntü, me ne ra tsjaji c'ü cjaji cja ne xoñijömmü; jödüji ja rgá mäjä c'o nu xïrají.

³⁵ Dya ngue c'ü rgá c'axc'üji c'ü rí xi'tsc'ëji c'ü dya rí chjüntqueji. Ngue c'ü rí ne rá pjöxc'ügöji, ngue c'ua ra sö rí sïdo rí pëpji na jo c'ín Jmugöji, c'ü rí nguextjo angueze c'ü rí jyödüji c'ü rguí mäjä.

³⁶ 'Ma cjo c'o 'ñeje 'na xunt'i c'ü dya chjüntü, 'ma ya cjögütjo va xunt'i, 'ma cjiññi c'ü nu tata c'ü ni jyödü ra chjüntü; nu'ma, ra tsja c'e bëzo ja c'o nzi ga nguiññi, ra chjüntpü 'ma c'ü o xunt'i. Dya xo rrä s'o c'ü ra chjüntpü c'ü. ³⁷ Pero 'ma ya mbeñe na jo c'ü dya ra chjüntpü c'ü nu xunt'i, 'ñe 'ma xo janda na jo c'ü dya ni jyödü ra chjüntpü; nu'ma, ra sö ra tsja 'ma c'e bëzo ja c'o nzi ga nguiññi. 'Ma ya nguiññi na jo c'ü dya ra chjüntü c'ü nu xunt'i, na jo c'ü dya ra

chjüntpü 'ma c'ü. ³⁸Nu c'ü ra chjüntpü c'ü nu xunt'i, na jo cja'a c'ü. Nu c'ü dya ra chjüntpü c'ü nu xunt'i, xenda na jo c'ü cja'a c'ü.

³⁹Dya ra sö 'na ndixü ra jyanbüvi c'ü nu xïra, 'ma xe büntjo. Pero 'ma ya rguü ndü c'ü nu xïra, ya sö ra chjüntüvi c'ü 'na bëzo 'ma. Pero ra chjüntüvi 'na bëzo c'ü xo ätpä o jña c'ïn Jmugöji. ⁴⁰Pero rí mangö nu 'ma ra mintsjë c'e ndixü, xenda na jo rgá mimi 'ma. Je xo ga cjanu rgá cjiñi c'ü ni zocöji o Espiritu Mizhocjimi.

8

Los alimentos consagrados a los ídolos

¹Xo 'ñe i tsjacöji t'önü ja ga cja c'o o ts'ingue c'o animale c'o ya vi bäsp'ä cja yo ts'ita. Já, na cjuana c'ü i xitscöji c'ü rí pärägöji ja ga cja, rí texeji. Pero 'ma cjo c'o cjiñi me pärä, cjaþütsjë na nojo 'ma c'ü. 'Ma cjo c'o s'iya c'ü nu cjuarma, ngue 'ma pjös'ü na jo 'ma c'ü. ²C'o cjiñi me pärä, ni jyodü ra unüji ngüenda c'ü dya be päräji ja c'o nzi ga jyodü ra mbäräji. ³C'ü ni muvi, dya ngue c'ü rá pärägöji na puncjü; ngue c'ü rá neji Mizhocjimi. Nu'ma, ra recibidozüji Mizhocjimi.

⁴I dyöngöji cjo na jo rí sapüji c'o o ts'ingue c'o animale c'o ya vi bäsp'ä cja yo ts'ita. Rí pärägöji, dya pje ni muvi yo ts'ita cja ne xoñijöümü, na ngue 'natjo Mizhocjimi c'ü bübü. ⁵Cärä na puncjü c'o xiji mizhocjimi cja ne xoñijöümü 'ñe a jens'e. Na cjuana cärä na puncjü c'o xiji mizhocjimi c'o cjaþü yo nte o jmuji. ⁶Pero nutscöji rí ejmeji e Cristo, 'natjo Mizhocjimi c'ü rí ma'tc'öji, c'ü ngue 'in Tatagöji c'ü o dyät'ä texe ne jens'e 'ñe ne xoñijöümü. C'ü vi ngambgöji, nguextjo angueze rá pëpcöji c'ü. Xo 'natjo c'ü rí cjaþcöji in Jmugöji, c'ü ngue e Jesucristo c'ü o dyät'ä texe yo bübü. Ngue angueze o dyacöji c'ü rgá bünc'öji dya.

⁷Pero yo cjuarma, dya texeji päräji ga cjanu; dya texeji päräji c'ü dya pje ni muvi yo ts'ita. Na ngueje cärä o cjuarma c'o ot'ü mi ma't'ü yo ts'ita. Nguec'ua 'ma sapüji c'o o ts'ingue c'o animale c'o vi bäsp'ä cja yo ts'ita, xe cjiñiñi yo ts'ita 'ma, 'ñe cjiñiñi c'ü na s'o c'ü na cjai. Na ngueje dya be päräji cjo na jo xe ra za'aji, cjo jiyö. ⁸Dya ngue c'ü rá sigöji c'o, c'ü rguü recibidozüji Mizhocjimi. 'Ma rá sigöji c'o, dya pje ra mböxcöji c'o. Ni ri ngue 'ma dya rá sigöji, dya pje xo ra bëtscöji. ⁹Sö rí sigueji c'o ts'ingue c'ü vi bäsp'ä cja yo ts'ita. Pero bübü cjuarma c'o dya be pärä cjo na jo xe ra ziji cjo jiyö. Nguec'ua rí pjötpügueji ngüenda c'ü dya rí tsjaþqueji ra tsja c'o na s'o anguezeji c'ü ra ziji. ¹⁰Na ngue 'ma rí möji nu ja c'o bübü yo ts'ita rí ma siji c'o ts'ingue c'o vi bäsp'ä yo, 'ñe 'ma ra jñantc'aji 'na cjuarma c'ü dya be pärä cjo na jo xe ra zijo iyö, çcjo dya ra tsja c'o na s'o c'ü rguü

rezga ra zi c'ü? Já, ra tsja c'o na s'o c'ü rguü rezga ra zi. ¹¹Y nu'tsc'ëji na ngue c'ü in cjaþqueji me in päräji, 'ñe in siji c'o o bäsp'ä cja yo ts'ita, nu'ma, 'na ra bëzhi o aljma c'o cjuarma c'o dya be pärä na jo. Maco c'ü vi ndü e Cristo, ngue c'ü dya ra bëzhi, na büntjo c'o. ¹²Nguec'ua 'ma in sigueji a cjanu, in cjai c'o na s'o contra e Cristo na ngueje in s'onbüji o bëpji angueze. Ngue c'ü in cjai 'ma xo si yo nin cjuarmaji nu 'ma dya be päräji na jo ra ziji o jiyö. Dya nguextjo c'ü in cjai c'o na s'o contra anguezeji; xo in cjai c'o na s'o contra e Cristo. ¹³Nu 'ma ri cja c'o na s'o 'na mi cjuarmagö, na ngue c'ü rvä sigö c'o ts'ingue c'o vi bäsp'ä cja yo ts'ita, nu'ma, nunca xe rá sigö 'ma c'o ts'ingue c'o. 'Ma jiyö, rá cjaþcö ra tsja c'o na s'o 'ma mi cjuarma.

9

Los derechos de un apóstol

¹Sö rá cjaþö texe c'o dya mama Mizhocjimi na s'o. Na ngue e Jesucristo o 'ñevgueji libre, nguec'ua dya cja mandazöji c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyoppü e Moisés. Y na yeje, pjëtscö apöstole. Rö janda e Jesús c'ïn Jmugöji. Y 'ma ró pëpcjö a ndetsc'ëji, i 'ñench'e in mü'n'c'ëji c'ü. ²Bübü c'o mama c'ü dya rí apöstolegö. Pero nu'tsc'ëji in pärägueji c'ü rí apöstolegö. Na ngueje bübütsc'ëji dya in mü'n'c'ëji c'ïn Jmuji, na ngue ró zo'c'öji.

³Ngue nu rí xicö c'o cjacö t'önü pje pjëtsco. ⁴Nutscöjme rí apöstolejme, rí pë'sc'öjme derecho c'ü ra dyacöjme yo cjuarma c'ü rá sijme. ⁵E Pedro 'ñe c'o nu cjuarma e Jesucristo c'ïn Jmuji 'ñe c'o 'ñaja apöstole, 'ma nzhodü ga zoppüji yo nte, sidyiji o suji c'o xo creo e Jesucristo. Natscö 'ma ri 'ñegö mi su'u, çcjo dya xo ro pë'sc'ö derecho ro dyocjöbe c'ü? ⁶Çcjo in cjiñiñi nguextjo c'o 'ñaja apöstole c'o pë's'i derecho ra ch'unü c'ü ra ziji? Pe in cjiñiñi ni jyodü rá pëpjigö ngue c'ua rá tö't'ü c'ü rá sigö; xo 'ñe e Bernabé, ra pëpji para ra chöt'ü c'ü ra zi. ⁷Rí önn'üji, çcjo bübü 'na tropa c'ü ni jyodü ra gastotsjë o merio ra ndöümü c'ü ra zi, 'ñe c'ü ra jye? Iyö, dya bübü. Y c'o cant'a o uva, çcjo dya xo sö ra ziji c'o ri quis'i? Já, sö ra ziji. C'o c'as'ü o ndëchjürü, çcjo dya sö ra ziji c'ü o lechi c'o? Já, xo sö ra ziji. ⁸Çcjo nguextjo rí mangö c'ua ja ga tsja yo nte? Iyö, xo mama ga cjanu yo o mandamiento Mizhocjimi. ⁹C'o o mandamiento Mizhocjimi c'o o dyoppü e Moisés, t'opjü a cjava c'o: "Ma ra yödü o ndëxü c'o in nzhünüji, dya pje rí jñu'tp'üji a ne c'o; jyëziji ra ñönüji." C'ü vi mama a cjanu Mizhocjimi, dya ngue c'ü me s'iya o nzhünü. ¹⁰C'e jña je vi t'opjü por nutscöji rí nteji, ngue c'ua rá pärägöji, c'ü huajma ni jyodü ra ch'unü o ndëxü c'o ra mbedye cja c'e juajma. Xo 'ñetjo c'ü tagü o ndëxü.

Nguec'ua 'ma cja huajmatjo, o 'ma ya tagü, ixta jñunt'ü o mü'bü c'ü ra ch'unü c'o ndëxü. ¹¹ Ró xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi. ¿Cjo me ri sögueji na jyü rguí pjöxcö c'o in pë'sc'ëji? ¹² C'o ñaja xöpute, mamaji pë'st'iji derecho ra dyö'tc'ügeji; nazgö, ¿cjo dya xenda ri pë'sc'ö derecho rá ö'tc'ö? Pero dya pje ri ö'tc'ö. C'ü ri c jagö, ri huanta texe 'ma pje c'o bëtsi, ngue c'ua ra sö rá zopjü na puncjü o nte, ra dyäräji c'e jña c'ü mama ja ga cja e Cristo. ¹³ ¿Cjo dya in pärägueji, c'o pëpji cja c'ü o templo c'o in menzumüjme a Israel, si'iji c'o pje bübü cja c'e templo? Anguezeji pëpji cja c'e arta, nguec'ua ga zipiji c'o o ts'ingue c'o animale c'o pö'tp'üji Mizhocjimi nu. ¹⁴ Je xo ga cjatjonu va manda c'in jmgöji, nu c'o zopjü yo nte ga xipijji ra rgá sö ra jogü o mü'büji, ni jyodü ra ch'unü c'ü ra ziji, na ngue xipijji o jña Mizhocjimi. ¹⁵ Pero nutscö, dya xo ri örügö c'ü rá sigö, 'ñe c'ü rá jegö. Dya xo ngue c'ü rgá pen'c'öji ne carta, c'ü pje ri dyacöji. Na ngue c'ü dya rgá örügö, ngue c'ü rgá mäcjö c'ü. Nguec'ua xenda na jo c'ü dya rá örügö, zö ro tügö o tjiimi.

¹⁶ Rí zopcjö yo nte ri xipijji ra rgá sö ra 'ñemeji libre cja c'o na s'o. Pero dya ra sö rá cjaptüsjë na nojo. Na ngueje pë'sc'ü rá zopjüji a cjanu. 'Ma jiyö, juentscö ra jñüncö ngüenda 'ma Mizhocjimi. ¹⁷ Dya nguegzö ró juancjotsjë ne bëpji nu rgá zopjü yo nte. Ma rva cjanu, ro ngötcüji 'ma. Pero o ch'acö ne bëpji; nguec'ua rá c jagö zö dya ró juajnú. ¹⁸ ¿Pje ra ts'ötcö 'ma cja ne xoñijömjü? Ojtjo, dya pje ra ts'ötcö. Pero ri mäcjö na ngueje dya pje ri cobragö yo nte, 'ma ri xipijji ja rgá sö ra jogü o mü'büji. Dya pje ri örügö, zö xi ri pë'sc'ö derecho ra dyacöji.

¹⁹ Zö dya ngue o mbëpizü ne ri 'na nte, pero ri pjös'ügö texe yo nte, ngue c'ua c'o dya be ench'e o mü'bü e Cristo, ra 'ñench'e o mü'büji na puncjüji. ²⁰ 'Ma ri bübügö cja c'o in menzumüjme a Israel, ri c jagö nza cja anguezeji ngue c'ua ra 'ñench'e o mü'büji e Cristo. Dya cja ri süpcö c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, pero 'ma ri cärägöjme c'o me süpü c'o ley, ri c jagö c'ü mama c'o ley, nza cja c'ü me xo ri süpügö, ngue c'ua c'o me süpü c'o ley ra dyätpäji o jña e Cristo. ²¹ 'Ma ri bübügö cja c'o dya tjë c'o ley, ri c jagö nza cja c'ü dya ri mandazü c'o ley, ngue c'ua xo rá töjö c'o dya tjë c'o ley, ra 'ñemeji e Cristo. Dya ngue c'ü dya mandazü Mizhocjimi, pero ngue c'ü o jña e Cristo c'ü ri ätagö dya. ²² Cärä o nte c'o cjiñi c'ü bübü o jñönü c'ü dya sö ra ziji. 'Ma ri bübügö co anguezeji, ri c jagö nza cja anguezeji, dya xo ri sigö c'o jñönü. Rí c jagö a cjanu, ngue c'ua rá töjögö c'o, ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. Texe cja yo nte, ri c jagö nza cja anguezeji. Rí c jagö texe, ngue c'ua ra bübü c'o ra 'ñeje, ra jogü o mü'büji. ²³ Texe nde ri c jagö yo, ngue c'ua xe rrä puncjü o nte c'o

ra creo yo jña yo ri xipijji c'ü ja rgá 'ñemeji libre cja c'o na s'o. Y ngue c'ua xo 'ñezgö xo ra mböxcö yo jña yo.

²⁴ In pärägueji cja 'na carrera, cjaji carrera texeji. Pero 'natjo c'ü ra ndöjö, y ngue c'ü ra ch'unü c'e listön c'ü. Je xo rga cjacsc'ëji nu, ri tsjacjuanaji rguí dyätäji Mizhocjimi, ngue c'ua ra ch'a'c'ëji c'o me na jo. ²⁵ C'o eñe pje nde ma t'eñe, jëziji texe c'o dya ni jyodü ra ziji, 'ñe c'o pje ra tsjaji, ngue c'ua ra sö ra ndöji. Maco ts'i ni tjeze c'ü ra ch'unüji 'ma ra ndöji. Pero nutscöji, c'ü ra dyacöji Mizhocjimi, nunca ra tjeze c'ü. ²⁶ Nutscö, dya nza c jagö c'ü ri cja carrera c'ü dya ri pärä ja ra zät'a. Dya xo nza c jagö boxeador c'ü me ri c'uana a dyë, pero dya ri sürü ra yabü c'ü 'naja. ²⁷ Rí pjörütsjë ja rgá minc'ö, ngue c'ua dya rá c jagö c'o na s'o c'ü ne in cuerpogö. 'Ma jiyö, ra ch'ötcö c'ü dya rvá ätcö na jo Mizhocjimi; zö rvá zopcjö na puncjü o nte.

10

Consejos contra la idolatría

¹ Nguec'ua ri negö ri mbeñeji na jo cjuarma, ja va mbös'ü Mizhocjimi c'o in mboxatitagöjme o mbedyeji a Egipto. O ndünt'üji a xütjü cja c'e ngömü. Y o mbes'ëji na jo cja c'e mar. ² 'Ma o zütüji c'e ngömü, 'ñe 'ma o mbes'ëji cja c'e mar, o jizhiji texeji c'ü ro dyätäji e Moisés. ³ Mi ojtjo pje ro ziji nu, pero Mizhocjimi sido mi penpeji c'ü ro ziji. Nu c'e jñönü, nde mi siji texeji c'ü. ⁴ Y xo mi siji texeji c'e ndeje c'ü o unü Mizhocjimi anguezeji. Dya mi bëzhi o ndeje na ngueje mi pöji anguesji 'naja c'ü o tsjapü ro mbeje o ndeje cja c'e ndojo c'ü ro ziji. Mi nguetsjë e Cristo c'ü. ⁵ Zö vi mbös'üji a cjanu texe c'o vi mbedye a Egipto, pero yetjo nte c'o o tsja na jo c'ü va mäjä Mizhocjimi. Pero c'o 'ñaja c'o ma puncjü, iyö c'o ziji. Nguec'ua va üdü Mizhocjimi, nguec'ua va ndü anguezeji mi bodüji cja c'e majyadü.

⁶ C'ü ja va mbös'üji c'o, 'ñe c'o o tsjapü Mizhocjimi c'o, ngue c'ü xo rga unnc'öji ngüenda, ngue c'ua dya rá ne rá cjaji c'o na s'o, ja c'o nzi ma tsja anguesji. ⁷ Mi cärä anguezeji c'o mi ma't'ü o ts'ita. Na ngueje mama a cjava o jña Mizhocjimi: "O mimi c'o nte, o ziji o xëdyi. Cjanu o böbüji c'ua; go nemeji a jmi c'e ts'inzhünü c'ü vi dyät'äji", eñe o jña Mizhocjimi. Nu'tsc'ëji, dya ri tsjagüjeji a cjanu ri ma't'ëji yo ts'ita. ⁸ Mi cärä anguezeji c'o mi tsjäjä o ndixü. Nguec'ua 'na nu pa, o ndü veintitres milji. Nutscöji, dya rá c jagöji a cjanu. ⁹ Mi cärä anguezeji c'o mi cja na s'o; mi nuji cjo ro castigao Mizhocjimi anguezeji. Nguec'ua ma ëjé c'o c'ijmi mi saji c'o nte; nguec'ua mi tji. Nutscöji, dya rá söji a cjanu o jña e Jesucristo rá nuji cjo ra castigaozüji o iyö. ¹⁰ Mi cärä anguezeji c'o

me mi reclamao. Nguec'ua va mbö't'üji c'o, o tsja 'naja c'o o anxe Mizhocjimi. Nu'tsc'ejí, dya rí reclamaoji a cjanu.

¹¹ Texe c'o o tsjapü Mizhocjimi c'o, ngue c'ü rga unnc'öji ngüenda. Xo t'opjü c'o, ngue c'ua xo ra zi'ch'i in mün'c'öji c'o, ngue c'ua dya xo rá cjai a cjanu c'o na s'o. Na ngueje ya rí cārāji yo cjé yo ya ni ma ra nguarü. ¹² Nguec'ua rí xi'tsc'öji, c'ü cjiññi me na jo cja o jmi Mizhocjimi, ni jyodü ra mböngüenda c'ü. 'Ma jiyö, 'na ra tsja c'o na s'o. ¹³ Texe yo nte, bübü 'ma va êjë o pjeñeji ra tsjaji c'o na s'o. Pero Mizhocjimi só ra mbös'üji na jo; dya ra tsjaji c'o. Nguec'ua 'ma va êjë in pjeñeji c'o na s'o, dya ni jyodü rí tsjaji c'o. Ixtí jñunt'ü in mün'c'ejí, Mizhocjimi ra dya'c'üji ja rgui zézhiji ngue c'ua dya rí tsjaji c'o na s'o.

¹⁴ Rí s'iyatsc'öji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya pje rí tsjaji c'ü rgui pè's'iji parte co yo ts'ita. ¹⁵ Rí xi'tsc'öji a cjanu, na ngueje in părăgeje c'ü na jo. Rí tsjiññi na jo, ngue c'ua rí părăgeje c'ü na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji. ¹⁶ 'Ma rí jmurügöji rí mbeñeji ja va ndü e Cristo, ot'ü rí unngöji 'na pöjō, cja rrü sigöji c'ü po'o c'e vaso. 'Ma rí cjağöji a cjanu, rí jizhiji 'ma c'ü 'natjo in mü'büji nzi 'nazgöji rgá pè's'iji parte co e Cristo c'ü o pjödü o cji por nutscöji. Xo 'ñe 'ma rí mē'ch'öji c'e tjömēch'i cja rrü siji, xo rí jizhgöji 'ma c'ü 'natjo in mü'büji nzi 'nazgöji rgá pè's'iji parte co e Cristo c'ü o sufre va ndü por nutscöji. ¹⁷ 'Natjo c'e tjömēch'i c'ü rí sigöji rgá mbeñeji ja va ndü e Cristo. Nguec'ua zō na puncjüzüji rí ejmeje e Cristo, pero 'natjo in mü'büji rgá pè's'iji parte co e Cristo. Na ngueje rí sigöji c'ü 'natjo tjömēch'i rí texeji.

¹⁸ Tsjiññi c'o in menzumögöjme a Israel. Anguejeji 'natjo c'ua mi saji c'o o ts'ingue c'o animal c'o mi pásp'aji Mizhocjimi cja c'e arta. Nguec'ua mi jizhiji c'ü mi 'natjo o mü'büji ma mbē's'iji parte co Mizhocjimi c'ü mi ngue o cjava c'e arta. ¹⁹ ¿Cjo in unnc'ejí ngüenda yo rí xi'tsc'öji? ¿Cjo in cjinncjeji rí mangö c'ü pje ni muvi yo ts'ita? Iyö. ¿Cjo in cjinncjeji rí mangö c'ü pje ni muvi c'o ts'ingue c'o pásp'aji cja yo ts'ita? Iyö, dya rí mangö ga cjanu. ²⁰ Dyärāji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. 'Ma pje c'o pö't'ü c'o dya ejme Mizhocjimi, cja rrü mbä's'aji cja c'o o arta anguesji, dya ngue Mizhocjimi c'ü pásp'aji; ngue c'o demonio c'o ngue o dyoji e Satanás c'ü dya jo. Nguec'ua 'ma in sagueji c'o ts'ingue c'o vi mbäsp'aji yo ts'ita, chjēntjui c'ü rí pè's'igueje parte co c'o demonio. Nguec'ua, dya rí negö rí sido rí sagueje c'o o ts'ingue c'o animale c'o vi mbäsp'aji yo ts'ita. ²¹ 'Ma in sigueje c'ü po'o c'e vaso gui mbeñeji e Jesucristo, dya só rí sigueje c'o vi mbäsp'aji yo ts'ita. 'Ma in sigueje c'o ni pè'sc'ejí parte co e Jesucristo, dya só rí sigueje c'o rvi pè's'iji parte co c'o demonio. ²² Nu 'ma sido rá sagöji c'o ts'ingue c'o vi mbäsp'aji yo ts'ita, ra

üdü 'ma c'in Jmugöji, na ngue dya rí negöji 'ma angueze co texe in mü'büji. A poco in cjiññi c'ü xenda na zētscöji que na ngue angueze.

La libertad y el amor cristiano

²³ Só rí tsjagueje texe c'o dya mama Mizhocjimi na s'o. Pero dya ni jyodü texe rí tsjagueje c'o. Y texe c'o, dya xo pjöxc'ejí c'o, ni xo rí ngue yo nin cjuarmaji. ²⁴ Dya rí tsjiññi nguextjo cjo in pè'sc'ejí derecho c'ü pje rí tsjaji; xo rí tsjinncjeji yo nin cjuarmaji. Na ngueje dya jo pje rí tsjaji c'ü ra tsjapü ra tsja c'o na s'o yo.

²⁵ Texe c'o pje nde ma ts'ingue c'o pöji cja böngue, ra só rí sigueje c'o. Dya rí tsjaji t'önü cjo vi mbäsp'aji cja ts'ita c'o ts'ingue. Na ngue dya ni jyodü rí părăgeje. ²⁶ Pero 'na ngueje ne xoñjömü, o cjava in Jmugöji nu. Xo 'ñe texe yo bübü.

²⁷ 'Ma cjo c'o ra zon'ceji c'o dya ejme Mizhocjimi, ra xi'tsc'ejí rí möji rí ma siji o xēdyi cja o ngümüji, nu 'ma in ne rí möji, rí siji texe c'o ra ch'a'c'ejí. Dya rí tsjapüji t'önü cjo vi mbäsp'aji cja ts'ita c'o jñönü. Na ngueje dya ni jyodü rí părăgeje. ²⁸ Pero 'ma cjo c'o ra xi'tsc'ejí: "Yo ts'ingue yo ch'a'c'ejí, o bāsp'ā cja ts'ita yo", ra 'ñents'ejí, dya rí sigueje 'ma. 'Ma jiyö, rí tsjapqueje ra tsja c'ü na s'o 'ma c'ü o xi'tsc'ejí. Na ngueje nuc'ü, cjiññi c'ü dya ga jo ra zi c'e ts'ingue. ²⁹ Dya ngue'tsc'ejí rí tsjiññigueje c'ü dya ra só rí sigueje, jiyö. C'ü ra nguiññi dya jo ra zi, ngue c'ü o xi'tsc'ejí c'ü vi bāsp'ā c'e ts'ingue cja yo ts'ita. Nguec'ua dya rí sigueje c'o. Nu'tsc'ejí pe rí xitscöji a cjava: "Rí pè'sc'öjme derecho rá sigöjme c'o pje nde ma jñönü. Nguec'ua, dya cjo pè's'i derecho ra zopcöjme, zō rí cjiññi c'ü dya jo c'ü rí sigöjme. ³⁰ Nguec'ua, ¿jenga sopcöjme 'ma rí sigöjme c'o ts'ingue c'o pásp'aji cja yo ts'ita; maco rí unüjme 'na pöjō Mizhocjimi?", rí 'ñenzgöji. ³¹ Pero rí xi'tsc'öji, 'ma rí sigueje o xēdyi, o 'ma pje c'o nde rí siji, o 'ma pje c'o rí tsjagueje, rí tsjaji c'ua ja ga ne Mizhocjimi, ngue c'ua ra 'mārā me na jo angueze. ³² Rí tsjaji c'ü dya cjo rí tsjapüji ra tsja c'o na s'o, zō rí ngue yo in menzumögöjme a Israel, o zō rí ngue yo in menzumögöjme a Grecia, zō creoji Mizhocjimi, zō dya creoji. ³³ Rí tsjaji ja c'o nzi rgá cjağö. Na ngueje nutscö, dya rí cjiññigö nguextjo cjo só pje rá cjağö. Xo rí cjinncjö yo nte, na ngueje dya ra jogü pje rá cjağö c'ü rá cjağö yo nte ra tsjaji c'o na s'o. Rí cjağö a cjanu ngue c'ua xa'ma ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo, ra salvaji.

11

¹ Rí cjağö a cjanu, na ngue ngueje o 'ñiji e Cristo. Nu'tsc'ejí rí tsjagueje c'ua ja nzi rgá cjağö.

Las mujeres en el culto

² Me ri má'c'ägöji cjuarma, na ngue in mbenzgöji texe c'ua ja ri nzhodü. Me xo in cjaji ja c'o nzi rvá xi'tsc'öji. ³ Pero bübü c'ü xe ri negö ri pärägueji. Mizhocjimi manda cja e Cristo. E Cristo manda cja e bëzo. E bëzo manda cja e ndixü. ⁴ E bëzo, 'ma ro jñus'ü o tjüs'ü 'ma go dyötü Mizhocjimi o 'ma go mama o jña Mizhocjimi, ro bëzhi o tseje 'ma c'ü. ⁵ Pero e ndixü, nu 'ma dya pje ra ngo'bü o ñi 'ma go dyötü Mizhocjimi o 'ma go ña o jña Mizhocjimi, xo ra bëzhi o tseje 'ma c'ü. Chjëntjui c'ü ro t'äxpä o ñi c'ü. ⁶ 'Na ndixü c'ü dya ra ngo'bü o ñi, ni jyodü ra t'äxä c'ü. Pero nu 'ma ix 'na tsetjo c'ü rguí t'äxä, ni jyodü ra ngo'bü o ñi 'ma c'ü. ⁷ E bëzo, dya ni jyodü pje ra jñus'ü. Na ngue o dyät'ä Mizhocjimi e bëzo c'ü ixi nguetjo angueze. Nguec'ua ngueje Mizhocjimi c'ü manda cja e bëzo. Pero e ndixü je vi 'ñeje cja e bëzo, nguec'ua ngue e bëzo manda cja e ndixü. ⁸ Dya ngue e ndixü, c'ü vi t'ät'ä e bëzo. Je ngue e bëzo c'ü vi t'ät'ä e ndixü. ⁹ Dya ngue e bëzo o t'ät'ä para ra mbös'üji e ndixü. Ngue e ndixü o t'ät'ä, ngue c'ua ra mbös'üji e bëzo. ¹⁰ C'ü ni ngo'bü o ñi yo ndixü, je jizhiji c'ü dya mandaji cja yo bëzo. Co'büji o ñiji a cjanu, na ngue janda c'o o anxe Mizhocjimi. ¹¹ Mizhocjimi recibido yo bëzo 'ñe yo ndixü nza yejui. Na ngue 'ma ri ojto yo bëzo, dya ri bübü 'ma yo ndixü. Y 'ma ri ojto yo ndixü, dya ri bübü 'ma yo bëzo. ¹² Na ngueje e Eva c'ü mi ot'ü ndixü, je vi 'ñeje cja e Adán c'ü mi ot'ü bëzo. Je xo ga cjatjonu e bëzo, je ni 'ñeje cja e ndixü. Zö ri bëzo, zö ri ndixü, pero ngue Mizhocjimi o ngambgagöji.

¹³ Nu'tsc'ëji ri tsjijnji. Çcjo na jo ra dyötü Mizhocjimi e ndixü, nu 'ma dya ra ngo'bü o ñi? Iyö, dya ga jo. ¹⁴ 'Ma na maja o ñixte 'na bëzo, dya ni jyodü cjó ra xi'tsc'ëji c'ü ix 'na tsetjo; ixi jñetsetjo. ¹⁵ 'Ma na maja o ñixte 'na ndixü, dya pje ngue 'na tseje. O ch'unü yo ndixü ra mbe o ñixte yo, ngue c'ua ra ngo'p'üji a ñi. ¹⁶ Bübüts'ëji c'o ra sjëya rgá ndünrü, na ngue yo jña yo ri xi'tsc'öji. Pero ri xicö c'o, dya ri pë'sc'öji xe 'na tjürü que na ngue nu ri xi'tsc'öji ri tso'büji in ñiji. Ni xo ri pë's'iji xe 'na tjürü c'ua ja nde jmurü yo cjuarma ga ma't'üji Mizhocjimi.

Abusos en la Cena del Señor

¹⁷ Bübü 'na jña c'ü rá xi'tsc'öji. C'ü ni jmurügueji, ngue para ri ma't'üji Mizhocjimi; dya ngue para ri tsjai yo na s'o. ¹⁸ C'ü xenda ni jyodü rá xi'tsc'öji, ri äragö 'ma in jmurügueji, nde in xögueji nde ts'i grupots'ëji. Pe na cjuana c'o ri äragö. ¹⁹ A poco in cjjijnji ni jyodü ra bübüts'ëji c'o ts'igrupo, ngue c'ua ra 'ñets'ets'üji cjó ngue c'o xenda pärä na jo ja ga cja, ngue c'ua ra tsjapüji na nojo. ²⁰ Pero 'ma in jmurügueji nde ts'i grupots'ëji, çja rgá s'o 'natjo c'ua ja ri sigueji c'o rguí mbeñegueji ja va ndü c'in

Jmugöji? ²¹ Na ngueje nde va tütsjëgueji in jñöñüji, cja rrí sitsjëgueji. Nguec'ua sant'a c'o dya nda pë's'i c'ü ra zi, y c'o 'ñaja, ya nijmiji hasta bünc'o ya ne ra titjo. ²² Nama, çcjo dya in pë'sc'ëji in nzungueji c'ua ja ri sigueji o xëdyi? Pe in cjjijnji c'ü dya ni muvi c'ü 'natjo c'ua ja ri jmurügueji ri ma'tc'ëji Mizhocjimi. Na ngueje c'ü ni sitsjëgueji in jñöñüji, in cjapüji ra tseje c'o dya pje pë's'i. C'ü ni tsjagueji a cjanu, çcjo rá xi'tsc'öji c'ü ri mä'c'öji? Iyö, dya ra sö.

La Cena del Señor

²³ Ya ró xi'tsc'öji ja rguí mbeñeji c'ua ja va ndü e Jesús c'in Jmugöji. Nguec'ua angueze c'ü o xitsigö c'ua ja va cja va tsja'a c'e xömü 'ma o zürüji o zidyiji cja c'o pje mi pjëzhi. O jñü c'e tjömëch'i. ²⁴ Nuc'ua o unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o xëpi c'ua c'o o discípulo. Cjanu o xipjiji c'ua: "Nujyo ri xë'tsc'öji, jñüji ri si'iji yo. Ngue in cuerpogö yo. Co nin cuerpogö, rá päjt'ägöji c'ü rvi chüji. Nu na cjagueji dya, dya ri jyombeñe ri tsjagueji nu, ngue c'ua ri mbenzgöji", eñe. ²⁵ Nuc'ua, 'ma ya vi nguarü vi ziji c'e tjömëch'i, e Jesús xo ndü c'ua c'e vaso. O yepe o unü 'na pöjö ja c'o nzi va jñü c'e tjömëch'i. Cjanu o xipji c'o o discípulo: "Nujnu, ngue in tsjigö nu. C'ü rga pjödü in tsji, ngue c'ü rguí pärägueji c'ü ra perdonaots'üji Mizhocjimi, ja c'o nzi va mama. Texe 'ma ri sigueji a cjanu, ri mbenzgöji 'ma", embeji. ²⁶ Nguec'ua ri xi'tsc'öji, 'ma ri sigueji a cjanu o tjömëch'i, 'ñe c'ü ri po o vaso, in jizhigueji 'ma c'ü o päjt'äji va ndü c'in Jmugöji. Ri tsjagueji a cjanu, hasta 'ma ra ëjë na yeje.

Cómo se debe tomar la Cena del Señor

²⁷ 'Ma cjó c'o ra zi c'e tjömëch'i 'ñe c'ü ri po'o c'e vaso, 'ma dya ra mbeñe e Jesucristo c'in Jmugöji ja va ndü, nu'ma, ra merecido c'ü ra tsjapü Mizhocjimi ra sufre, na ngueje c'ü dya vi tsjapü ni muvi c'ü vi sufre o cuerpo c'in Jmugöji, 'ñe c'ü vi pjödü o cji. ²⁸ Nguec'ua nzi 'natsc'ëji, ot'ü ri tsjijnji. Nguec'ua 'ma ri bübüts'üji c'o na s'o, ri dyötüji Mizhocjimi ra perdonaots'ëji c'o. Nuc'ua, cja rrí siji c'ua c'e tjömëch'i, 'ñe c'ü ri po'o c'e vaso. ²⁹ Na ngueje 'ma cjó c'o ra zi' c'o, nu 'ma dya ra mbeñeji c'ü o cuerpo c'in Jmuji ja va sufre por natscöji, Mizhocjimi ra castigao 'ma c'o. Na ngueje dya nguiñiji c'ua ja nzi ga jyodü. ³⁰ Nguec'ua ga bübüts'ëji na puncjü c'o sö'dyë, 'ñe c'o dya ga zëzhi, 'ñe c'o ya ndü. ³¹ Pero 'ma ot'ü rá cjjijnji, dya ra castigaozüji 'ma Mizhocjimi. ³² Castigaozüji a cjanu Mizhocjimi, ngue c'ua rá xötpü rá ätcöji c'ü. Je ga cjanu ga castigaozgöji va c'ü, ngue c'ua c'e pa 'ma ra jñünpü nguenda Mizhocjimi ra ma sufre c'o dya ätpä o jña, dya ra jñünügöji nguenda 'ma. ³³ Nguec'ua ri xi'tsc'öji cjuarma, 'ma in jmurügueji gui siji o xëdyi, ri pötqui che'beji. ³⁴ Nu'ma cjó

c'o ri sant'a, ot'ü ra zi o xëdyi cja o ngümü c'ü. Nu 'ma ri tsjagueji a cjanu cja rri jmurügeji, dya ra castigaots'üji 'ma Mizhocjimi. Bübü c'o xe ra xi'tsc'öji, pero cja rá ë xi'tsc'öji.

12

Las capacidades que el Espíritu Santo da a cada uno

¹ Rí negö rí pärägueji cjuarma, ja ga 'ñünnü in mü'büji o Espiritu Mizhocjimi, ngue c'ua ra só rá pëpji Mizhocjimi.

² In pärägueji ja ma cjatsc'ëji 'ma dya be mi ench'e in mü'büji e Jesucristo. Mi 'ñünn'ëji in mü'büji mi ma'tc'ëji o ts'ita yo dya ña.

³ Nguec'ua ri xi'tsc'öji, 'ma cjó c'o ra zadü e Jesús, ixti pärägueji c'ü dya ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü 'ñünnü o mü'bü c'e nte. Pero 'ma cjó c'o ra mama co texe o mü'bü ngue in Jmuji e Jesús, nu'ma, ngue 'ma 'ñünnü o mü'bü 'ma o Espiritu Mizhocjimi.

⁴ Nde nan'ño ga dyacöji o Espiritu Mizhocjimi nzi 'nazgöji, ngue c'ua xo nan'ño rgá pëpcöji Mizhocjimi. Pero 'natjo c'e Espiritu.

⁵ Nan'ño ga dyacöji c'ua ja rgá pjöstegöji nzi 'nazgöji, pero 'natjo c'in Jmuji.

⁶ Nan'ño ga dyacöji c'ua ja rgá pëpji, pero 'natjo Mizhocjimi c'ü pjöxcöji rá cjaji texe c'ü rgá pëpcöji.

⁷ C'ü ni 'ñünnü in mün'c'öji o Espiritu Mizhocjimi c'ü rgá pëpcöji Mizhocjimi, ngue c'ü rga pötca pjösteji.

⁸ Bübüzögöji c'o ya ch'unü ja rgá zopjü yo nte, ngue c'ua ra mbäräji c'ü na cjuana. Pero nguetsjé o Espiritu Mizhocjimi c'ü unüji a cjanu. Bübüzögöji c'o ya ch'unü ja rgá zopjü yo nte, ngue c'ua ra mbäräji ja rgá mimiji. Pero nguetsjé c'e Espiritu c'ü 'ñünnü o mü'büji, ngue c'ua ra zopjüji a cjanu.

⁹ Bübüzüji c'o ya ch'unü ra nde'be o mü'büji c'ü ra tsja Mizhocjimi c'o me na nojo. Pero nguetsjé o Espiritu Mizhocjimi c'ü je unüji a cjanu. Bübüzögöji c'o ya ch'unü ja rgá jocü yo sö'dyë. Pero nguetsjé c'e Espiritu c'ü unüji a cjanu.

¹⁰ Bübüzögöji c'o ya ch'unü ja rgá tsja c'o na nojo c'o nunca janda yo nte. Bübüzögöji c'o ya ch'unü ra ñaji o ñña Mizhocjimi co poder. Bübüzögöji c'o ya ch'unü, ngue c'ua 'ma cjó c'o ra mama 'na ñña, ixta mbäräji cjo je ngue o Espiritu Mizhocjimi c'ü o 'ñünnü o mü'bü, o ngue e Satanás c'ü dya jo. Bübüzögöji c'o ya ch'unü ra ña nan'ño idioma c'o dya päräji. Bübüzögöji c'o ya ch'unü ra mbärä, ngue c'ua 'ma cjó c'o ra ña nan'ño idioma, ra xipjiji c'o rrä cã nu c'o dya ri meya, pje ne ra mama c'o ñña.

¹¹ Na puncjü bëpji, pero 'natjo o Espiritu Mizhocjimi c'ü 'ñünnögöji in mün'c'öji rá cjaji texe yo bëpji. Nde dacüji ja c'o nzi ga netsjé.

Todos pertenecemos a un solo cuerpo

¹² Na nte, 'natjo o cuerpo, pero na puncjü yo bübü o cuerpo c'ü. Na puncjü c'o, pero 'natjo cuerpo. Je xo ga cjatjonu e

Cristo, 'natjo angueze pero na puncjüzögöji rí bün'c'öji c'ü. ¹³ Nutscöji 'ma ró ench'e in mü'büji e Cristo, cja ch'acöji 'ma 'natjo o Espiritu Mizhocjimi c'ü ra bübü in mün'c'öji rí texeji. Nguec'ua rí chjëntcöji 'natjo cuerpo dya, zö ri menzumüji a Israel, o zö ri menzumüji a Grecia. Rí chjëntcöji 'natjo cuerpo dya, zö ri esclavoji, o zö dya ri esclavoji. O ch'acöji 'natjo Espiritu rí texeji.

¹⁴ O cuerpo 'na nte, dya 'natjo c'o bübü; na puncjü c'o. ¹⁵ Zö ro ña in cuagöji ro mama: "Dya rí dyëgö, nguec'ua dya rí bübü cja ne cuerpo", ro 'ñeñe, pero bübü nín cuaji cja in cuerpoji. ¹⁶ Xo 'ñe in tsögöji, zö ro ña ro mama: "Dya rí ndögö, nguec'ua dya rí bübü cja ne cuerpo", ro 'ñeñe, pero xo bübü nín tsöji cja in cuerpoji. ¹⁷ Nu 'ma ri dyavü o ndö texe in cuerpoji, cja rva ärägöji 'ma? Xo 'ñe 'ma ri dyavü o ngö'ö, cja rva püns'üji pje ri jyärä 'ma? ¹⁸ Pero Mizhocjimi o dyätcäji texe yo bübüzüji c'ü ri 'natjo in cuerpoji. Je ga cjanu va ne angueze. ¹⁹ Nu 'ma nde ri bübü aparte yo bübüzüji, cja ri bübü 'ma in cuerpoji? ²⁰ Pero c'ua ja ga cja dya, bübüzüji na puncjü, pero 'natjo in cuerpoji.

²¹ Nu 'ma ro sö ro ña in chögöji, pero dya ro xipji in dyëji: "Dya rí jyodüzü c'ü pje rí pjöxcö", ro 'ñeñe. Na ngue pötca pjöstevi. Ni xo ri ngue in ñigöji, 'ma ro sö ro ña, pero dya ro xipji in cuaji: "Dya ni jyodüzü c'ü pje rí pjöxcövi", ro 'ñembevi. ²² Bübü in cuerpoji c'o nza cja c'ü dya nda ni jyodüzüji. Pero ni jyodüzüji texe yo. ²³ Yo bübü cja in cuerpoji c'o rí cjapcöji c'ü dya nda ni muvi, ngue c'o rí co'bügöji na jo c'o. Xo 'ñe yo dya jo ga jñetse, rí co'büji na jo, ngue c'ua xo na jo rgá jñetse yo. ²⁴ Yo bübü in cuerpoji yo jñetse na jo, dya nda ni jyodü rá co'büji yo. Mizhocjimi o dyät'ä yo bübü in cuerpoji, ngue c'ua xenda ni muvi c'o rí cjapüji c'ü dya nda ni muvi. ²⁵ O dyät'äji a cjanu yo, ngue c'ua dya ra pëpjitsjé aparte yo, ra pötca pjösteji. ²⁶ Nguec'ua 'ma ra zö'ö na ü'ü 'na yo bübü in cuerpoji, nde ra zö na ü'ü 'ma texe in cuerpoji. Xo 'ñe 'ma rá pjörüji na jo 'na yo bübü in cuerpoji, xo na jo rgá zö 'ma texe in cuerpoji.

²⁷ Nu'tsc'ëji o cuerpot's'ügeji dya e Cristo. In bübügeji cja o cuerpo nzi 'natsc'ëji. ²⁸ Nutscöji rí jmurüji rí ma't'üji Mizhocjimi, Mizhocjimi ya dyacöji in bëpcöji nzi 'nazgöji. Bübü c'o ya juajnü Mizhocjimi ra tsja apöstele ra zopjüji yo nte. Ngue c'ü xenda ni muvi cja c'o bëpji c'o dacöji c'ü. Bübü c'o ra mama o ñña angueze co poder. Xo ni muvi c'e bëpji c'ü. C'ü na jñi, bübü c'o ra xöpü o nte. Xo ni muvi c'e bëpji c'ü. Bübü c'o ch'unü ja rgá tsja c'o na nojo. Bübü c'o ra tsjapü ra ndis'i c'o ri sö'dyë. Bübü c'o ra pjöste, 'ñe c'o ra tsja xo'ñi ngue c'ua c'o 'ñaja cjuarma ra tsjaji o bëpji. Bübü c'o ra ña nan'ño idioma c'o dya päräji. ²⁹ c'cjo nde

rí texcöji rí apóstoleji? ¿Cjo nde rí ñaji o jña Mizhocjimi co poder? ¿Cjo nde rí xöpüji yo nte? ¿Cjo nde ch'acöji ja rga cjañi c'o na nojo? Iyö, dya nde ch'acöji c'o. ³⁰ ¿Cjo nde ch'acöji rá jocüji yo sö'dyë? ¿Cjo nde rí ñaji nan'ño idioma? ¿Cjo nde sö rá xipjiji c'o cjuarma pje ne ra mama 'ma cjó c'o ra ña nan'ño idioma? Iyö. ³¹ Nu'tsc'ëji rí jyodüji c'ü ra ch'a'c'ëji c'o xenda nín muvi ga bëppi yo cja ró xi'tsc'öji. Pero bübü 'na c'ü rí tsjaji c'ü xenda nín muvi que na ngue yo bëppi yo. Dyäräji na jo dya, c'ü rá xi'tsc'öji.

13

El amor

¹ Zö ch'acö rí ñagö c'o nan'ño idioma, y zö xo ro ñagö ja c'o nzi ga ña c'o anxë, pero 'ma dya ro s'iya yo nín mintegöji, ri chjëntcjöbe 'ma 'na t'ëzi c'ü zünü na jo, pero dya pje xe ni muvi. O ri chjëntcjöbe o címbalo c'o pjë'bji. Zö ro mbedye na jo jña in tegö, pero ¿pje rví muvizgö 'ma? ² Zö ch'acö rá ñagö o jña Mizhocjimi co poder, y zö xi ro pärägö texe c'o dya mi 'mārā mi jinguā 'ñe texe c'o na cjuana, pero 'ma dya ro s'iya yo nín mintegöji, dya pje rví muvizgö 'ma. Zö xi ro ejme na jo Mizhocjimi, nguëc'ua ro sö ro xipji yo t'ëje: “Chjans'aji ga manu”, ro empji, nuc'ua ro ndans'aji; pero 'ma dya ro s'iya yo nín mintegöji, dya pje rví muvizgö 'ma. ³ Zö xi ro jüngö texe c'o rí pë'sc'ö ro unügö c'o dya pje pë's'i, pero 'ma dya ro s'iyagö yo nín mintegöji, ¿pje ro dyezgö 'ma? Y 'ma ro zücöji ro pantcöji a sivi, zö ro séhcö na jo rvā ndé in cuerpo, pero 'ma dya ro s'iya yo nín minteji, ¿pje xo ro dyezgö 'ma?

⁴ 'Ma rá s'iyaji yo nín minteji, rá pësp'iji paciencia 'ma cjó pje nde ra tsjacüji. Rá jodüji ja rga pjös'üji anguesji. 'Ma rá s'iyaji yo nín minteji, dya rá mbidiäji. 'Ma rá s'iyaji yo nín minteji, dya xo rá cjaüpütsjëji na nojo rga mamaji: “Me na jozgöjme”, rá eñeji. ⁵ 'Ma rá s'iyaji yo nín minteji, dya pje rá mamaji c'ü rgü tseji anguezeji. Dya rá jodüji ja rga pjös'ütsjëji; rá jodüji ja rga pjös'üji yo nín minteji. 'Ma rá s'iyaji yo nín minteji, dya ra ünngöji 'ma cjó pje ra tsjacüji. Dya xo rá mbeñeji c'o pje vi tsjacöji c'o na s'o. ⁶ 'Ma rá s'iyaji yo nín minteji, dya rá mājāji 'ma cjó c'o ra tsja c'o na s'o. Rá mājāji 'ma cjó c'o ra tsja na jo. ⁷ 'Ma rá s'iyaji yo nín minteji, rá pësp'iji paciencia zö cjó pje ra xitsiji o zö cjó pje ra tsjacüji. Y rá creoji 'ma ra mama ra tsja c'o na jo.

⁸ Ra zädä c'ü dya cja rgüi jyodü cjó ra ña o jña Mizhocjimi. Xo ra zädä c'ü dya cjó xe ra unü o Espiritu Mizhocjimi c'ü xe ra ña nan'ño idioma. Xo ra zädä c'ü dya cja rgüi jyodü ra dyacöji o Espiritu ja rga pärägöji. Pero, zö ya rgüi nguins'i ne xofüjömü, Mizhocjimi ne'e c'ü rá pötca

s'iyagöji. ⁹ C'ü rgä pärägöji Mizhocjimi nu va cja ne xofüjömü, dya xo rí pärägöji na jo. Xo 'ñe c'o rgä ñagöji o jña, dya xo rí mangöji na jo c'o. ¹⁰ Dya nda rí pärägöji na jo. Pero ra zädä c'e pa 'ma rá pärägöji na jo.

¹¹ 'Ma cja mi ts't'igö, mi ñagö nzi ts't'it'i, mi mbeñe nzi ts't'it'i, mi cjiññi nzi ts't'it'i. Pero 'ma ya ró bëzogö, dya cja ró cjağö nzi ts't'it'i 'ma. ¹² Je xo ga czazgöji nu, c'ü rgä pärägöji dya, chjëntjui c'ü rí jandatjoji cja jñeje, c'ü dya jñetsezüji na jo. Pero ra zädä c'e pa 'ma rá päräji texe c'o dya rí pärägöji dya. Dya xo rí pärägö na jo dya. Pero ra zädä c'e pa 'ma rá pärägö texe c'o na cjuana ja c'o nzi ga mbäcö Mizhocjimi. ¹³ Nguëc'ua ri xi'tsc'öji, ni jyodü sido rá ejmeji Mizhocjimi, 'ñe rá te'beji c'ü ra zädä c'o ya mama angueze, 'ñe rá s'iyaji yo nín minteji. Nujyo, siempre ni jyodü rá cjañi yo. C'ü xenda ne Mizhocjimi rá cjañi, nguë c'ü rá s'iyaji yo nín minteji.

14

El hablar en lenguas

¹ C'ü rí tsjaji, rí s'iyagueji yo nín minteji. Xo rí ñeji c'ü rí dya'c'ëji o Espiritu Mizhocjimi ja rgüi pëpqueji Mizhocjimi. C'e bëppi c'ü xenda rí ñeji, nguë c'ü rí ñagueji o jña Mizhocjimi co poder. ² Nu 'ma cjó c'o vi unü o Espiritu Mizhocjimi ra ña nan'ño idioma c'ü dya pärā, dya nguë yo nte yo ri zopjü c'ü. Nguextjo Mizhocjimi c'ü ärā. Na nguëje dya cjó sö ra mbārā pje pjëzhi c'ü ri mama c'ü. Na nguëje 'ñünbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi ra ña o jña c'o dya cjó ra mbārā. ³ Pero 'ma cjó c'o ra ña o jña Mizhocjimi co poder; nguë yo nte yo ri zopjü c'ü, nguëc'ua xenda ra mbārāji Mizhocjimi. Xo zopjüji ja rgä mimiji. Xo cjañjüji ra mä o mü'büji. ⁴ Pero 'ma cjó c'o ch'unü ra ña nan'ño idioma, nguextjotsjë c'e nte c'ü ri ña, c'ü xenda ra mbārā Mizhocjimi. Pero 'ma cjó c'o ra ña o jña Mizhocjimi co poder; nguëje texe c'o ri jmurü c'o xenda ra mbārāji Mizhocjimi.

⁵ Quera ro dya'c'üji ri ñagueji nan'ño idioma in texeji. Pero c'ü xenda rí negö, nguë c'ü rí ñagueji o jña Mizhocjimi co poder. Na nguëje xenda na jo c'e bëppi c'ü, que na nguë 'ma ri ñagueji nan'ño idioma c'o dya cjó pärā. Pero 'ma sö rí xipjiji c'o ri jmurü pje ne ra mama c'o jña c'o in mamaji gui ñaji nan'ño idioma, nu'ma, na jo 'ma c'ü. Na nguë a cjanu, xenda ra mbārāji Mizhocjimi. ⁶ Tsjiññi cjuarma. 'Ma ro ëgö ro 'ñe zenguats'üji, 'ma ro ñagö nan'ño idioma, pero 'ma dya ro xi'tsc'öji c'ü vi jítscö Mizhocjimi, o c'ü rí pärägö, ¿pje ro dyeje 'ma? Nu 'ma dya pje ro xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi, o 'ma dya pje ro jítsc'öji, ¿pje xo ro dyeje 'ma?

⁷ In päräji o pito, 'ñe o bizhi. Dya pë's'iji vida, pero zünüji. Pero 'ma dya ra cambia

c'e tono c'ü ni mbë'biji yo bizhi, çja rgá sò ra mbârâji 'ma, pje pjëzhi c'ü ri bë'bi? ⁸ Xo 'ñe o corneta. Nu 'ma dya ra mbes'e na jo c'ü ra mbë'biji, çja rgá sò ra xampja 'ma 'na tropa, ra ma cja chü? ⁹ Je xo ga cjats'ejji nu. Nu 'ma ri ñaji nan'ño idioma, çja rgá sò cjo ra mbârâ pje pjëzhi c'ü ri mangueji 'ma? Chjëntjui c'ü ro ndunü o ndajma c'o jña c'o. ¹⁰ Bübü me na puncjü o idioma yo ñaji cja ne xoñijö mü, y nde t'ärâ nza texyo. ¹¹ Pero 'ma dya rá pârâgö c'o jña c'o ri ña 'na nte, ra ngujiñi 'ma c'e nte c'ü nguetscö dya ri menzumögöbe c'ü. Xo 'ñezgö xo rá unnc'ö nguenda c'e nte, c'ü dya ri tsja cja in jñiñigö. ¹² Nu'tsc'ejji in jodüji c'ü ra 'ñünnc'ejji in mün'c'ejji o Espiritu Mizhocjimi, ngue c'ua ra sò ri pëpqueji Mizhocjimi. Nguec'ua ri xi'tsc'öji, ri jyodü ri tsjaji c'o bëpi c'o ra mbös'ü texe c'o ri jmurü xenda ra mbârâji Mizhocjimi.

¹³ Nguec'ua c'ü ña nan'ño idioma, ra dyötü Mizhocjimi ra unü c'ü rguí mbârâ pje ne ra mama c'o jña c'o ri ña, ngue c'ua ra xipji c'o 'ñaja. ¹⁴ 'Ma ri ötcö Mizhocjimi, 'ma ri ñagö nan'ño idioma c'ü dya in pârâgö, pedye in tegö c'o je ni 'ñeje cja ri mü'bügö. Pero dya ri cjiñi in ñigö pje ne ra mama yo jña. ¹⁵ Nguec'ua ni jyodü rá ötügö Mizhocjimi co in mün'c'ö, 'ñe in ñigö, nza yeju. Rá töpü o himno co texe in mün'c'ö 'ñe in ñigö. ¹⁶ 'Ma in unügueji 'na pöjö Mizhocjimi, 'ma ri ñaji nan'ño idioma, nu'ma, çja rgá sò ra mbârâ c'o cja vi ndät'ä ra mamaji: "Na cjuana c'ü mama yo", ra 'ñeñeji? Maco dya ra mbârâji pje pjëzhi c'ü vi mangueji vi unngueji 'na pöjö Mizhocjimi. ¹⁷ Já, pe ri unngueji na jo 'na pöjö Mizhocjimi. Pero 'ma je rga cjanu rguí ñaji nan'ño idioma, dya ra mbös'üji c'o 'ñaja nte c'o ri jmurü. ¹⁸ Rí unngö 'na pöjö Mizhocjimi c'ü xenda ri ñagö nan'ño idioma que na ngue in texegueji. ¹⁹ Pero texe nu ja ri pa zopjügö yo cjuarma, xenda ri ne rá cjiñi in ñigö ja rga ñagö, zö ri tsi'ch'atjo jña, que na ngue c'ü ro ñagö 'na diez mü jña cja nan'ño idioma. Na ngue 'ma rá cjiñi in ñigö ja rga ñagö, rá jíhcö 'ma yo cjuarma.

²⁰ Xo 'ñetsc'ejji cjuarma. 'Ma in ñagueji nan'ño idioma, nu 'ma dya in pârâji pje ne ra mama c'o jña c'o in mangueji, nu'ma, in chjëntc'ejji 'ma yo ts'it'i yo dya be cjiñi na jo o ñiji. Na jo ri tsjaji nzi ts'it'i c'ü dya cjo pje ri tsjapqueji c'o na s'o. Pero ri tsjiñijji nzi bëzo. ²¹ Tsjiñijji c'ü ya t'opjü cja o ley Mizhocjimi c'ü mama a cjava: "Rá juajnú c'o nte c'o ri tsja a nan'ño nación c'o ri ña'a nan'ño idioma. Ra ëji ra 'ñe zopjüji in jñagö yo nte. Pero zö xi rá cjagö a cjanu, dya xo ra dyätcö in jña yo nte", eñe Mizhocjimi. ²² Yo nan'ño idioma, ngue yo rguí mbârâ yo nte c'ü bübüts'ejji Mizhocjimi. C'o ra unü nguenda a cjanu, dya ngue yo ya creo; ngue c'o dya creo. Pero c'ü rgá ñaji o jña

Mizhocjimi co poder; dya ngue c'o dya ejme c'o ra unü nguenda; ngue c'o ya ejme. ²³ 'Ma in jmurügueji, 'ma nde ri ñagueji nan'ño idioma, y 'ma ra cjogü c'o cja ni ndäxtjo, o c'o dya ejme Mizhocjimi, çpje ra manxá c'o? Çjo dya ra xi'ts'ijji in locoji 'ma in ñagueji a cjanu yo nan'ño idioma? ²⁴ Pero 'ma nde ri mangueji o jña Mizhocjimi, y ra cjogü 'naja c'ü dya ejme, o c'ü cja ni ndäxtjo, ra zi'ch'i o mü'bü 'ma c'ü, na ngue c'ü nde vi mangueji. Y ra unü nguenda c'o na s'o c'o vi tsja c'ü. ²⁵ Cja ra mbeñetsjê a mbo o mü'bü c'o vi tsja na s'o. Cja rrü ndüñijö mü cja in jmigueji ra ma't'ü Mizhocjimi. Y ra mama na cjuana bübüts'ejji Mizhocjimi.

Hagan todo decentemente y con orden

²⁶ Nguec'ua ri xi'tsc'öji pje ri tsjaji cjuarma. Bübüts'üji c'o ra tö 'na himno. Bübüts'ejji c'o ra ña o jña Mizhocjimi rgá zo'c'ejji. Y c'o ya ch'unüts'ejji ra mbârâ, ra ji'tsc'ejji c'o. Bübüts'ejji c'o ra ña nan'ño idioma. Bübüts'ügueji c'o ra mama pje ne ra mama c'o jña c'o. Pero texe yo, ri tsjagueji yo, ngue c'ua texe yo cjuarma xenda ra mbârâji Mizhocjimi. ²⁷ 'Ma cjo c'o ra ñatsc'ejji nan'ño idioma, ra sò ra ñatsc'ejji yeje o jñi'i. Pero dya ra cjogü jñi'i. Y ra pötü rgá ñaji. Xo ni jyodü cjo c'o ra xi'ts'ijji pje ne ra mama c'o jña c'o ri ña c'o. ²⁸ 'Ma in jmurügueji, nu 'ma dya ri bübü 'na cjuarma c'ü vi ch'unü ra mbârâ pje ne ra mama c'o nan'ño idioma, ra ngo't'ü 'ma a ne'e nu c'ü ri ñatsc'ejji nan'ño idioma. Ra ñatsjê, y ra ñavi Mizhocjimi. ²⁹ Je xo rga cjatjonu c'o ri ña o jña Mizhocjimi, ra ña'a yeje o jñi. Y c'o 'ñaja profeta c'o ri carâ nu, ra unüji nguenda cjo na jo o iyö. ³⁰ Y zö ya ri ña 'natsc'ejji, pero 'ma ra ñaji Mizhocjimi pje c'o ra jíchi 'naja c'ü ri junrütjo, ra ngo't'ü 'ma a ne'e nu c'ü ri ña. ³¹ Nu 'ma ri pötqueji a cjanu, ra sò nde ri mamaji o jña Mizhocjimi in texeji, ngue c'ua nde ri jñüns'üji nde 'na jña. Y nde ra zi'ch'i in mün'c'ejji in texeji. ³² 'Ma cjo c'o ya ri ña o jña Mizhocjimi, pero 'ma ra 'ñünbü o Espiritu Mizhocjimi o mü'bü c'ü 'naja cjuarma ra ña, dya ni jyodü sido ra ña c'ü ot'ü. Ra sò ra jueme, ngue c'ua xo ra sò ra ña'a c'ü 'na. ³³ Na ngueje Mizhocjimi dya ne'e c'ü rá huëñiji. Ne angueze rá cjaji co orde.

³⁴ 'Ma nde ri jmurügueji, dya ra sò ra zo'c'ejji yo ndixü. Na ngue dya pë's'ijji derecho ra ñaji; ni jyodü ra dyätäji c'o pje pjëzhi nu ja in jmurüji. Je ga cjanu ga mama c'ü o ley Mizhocjimi. ³⁵ 'Ma pje c'o ne ra mbârâ yo ndixü, ra dyönütsjêji nu xiräji cja o ngumüji. Na ngue ix 'na tsetjo c'ü ra ña 'na ndixü ra zopjü c'o ri jmurü.

³⁶ Rí cja'c'üji t'önü, çjo ngue'tsc'ejji je mbedyets'üji nu o jña Mizhocjimi, nguec'ua dya ne in mü'büji yo ri xi'tsc'öji? Ço cjo nguextjots'üji in pârâgueji? ³⁷ 'Ma cjo

c'o cjiññits'úi c'ü pätpä Mizhocjimi, 'ñe c'ü 'ñünbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi ra mbëpi Mizhocjimi, ni jyodü ra unü nguenda yo rí xi'tsc'öji. Na ngueje ngue o jña c'ín Jmugöji yo. ³⁸Y c'ü dya ra tsjapü nguenda yo, dya xo ra tsjapüji nguenda c'ü.

³⁹Nguec'ua rí xi'tsc'öji cjuarma, rí jyodüji rí ñagueji o jña Mizhocjimi co poder. Pero 'ma c'jó c'o ra ña nan'ño idioma c'o ra unü o Espiritu Mizhocjimi, dya rí ts'a's'úi c'ü. ⁴⁰Pero texe rí tsjaji na jo co orde.

15

La resurrección de Cristo

¹'Ma ot'ü, ró xi'tsc'öji ja ga cja e Jesucristo. Nudya, cja ndo rá mbenn'ceji na yeje dya c'o jña c'o. Ngue c'o jña c'o i creoji y sido in creoji dya. ²Ró zo'c'öji, i dyätpäji o jña e Jesucristo. Nu 'ma i unnc'eji na jo nguenda c'ü ró xi'tsc'öji, 'ñe 'ma rí sido ri creoji, nu'ma, ni ma ra jogü in mün'c'eji 'ma c'o na s'o.

³C'ü ró xi'tsc'öji, nguetsjé Mizhocjimi c'ü o jítscö c'o. Y ngue c'o xenda ni jyodü rá päragöji. Ró xi'tsc'öji o ndü e Cristo va ngötc'üji in nzhunc'öji, ja c'o nzi va mama o jña Mizhocjimi c'ü ro ndü. ⁴Xo ró xi'tsc'öji o ngöt'úi cja cueva c'ü. Nuc'ua na jñi nu pa, o te'etjo c'ua ja nzi va mama o jña Mizhocjimi c'ü ro tetjo. ⁵Xo ró xi'tsc'öji 'ma ya vi te'e e Jesucristo, o jñanda e Pedro c'ü ya ndo mi büntjo e Jesucristo. Nuc'ua, o jñanda na yeje e Pedro 'ñe c'o 'ñaja apóstole. ⁶Nuc'ua, como 'na ts'ch'a ciento cjuarma c'o 'natjo c'ua mi cārāji c'o o jñanda e Jesucristo. Xe cārātjo na puncjü anguesji, pero bübü c'o ya ndü. ⁷Nuc'ua, e Jacobo xo jñanda e Jesucristo. Después texe c'o apóstole o jñandaji c'ua.

⁸Nutscö e Pablo, rí bēpjagö cja c'o apóstole. Na ngueje o mezhe cja ró jandagö e Jesucristo. C'ua ja nzi ga cja 'na lēlē c'ü ya yöxcü 'nanga jmus'ütjo, je xo ma cjazgö nu 'ma o tsjacö apóstole; ni xo ró mbeñe c'ü ro cjangö apóstole. ⁹C'o 'ñaja apóstole, xenda ma jöji que na nguetscö. Dya ma jozgö c'ü ro juancügö Mizhocjimi rá cjangö apóstole. Na ngueje mi cjacpö ra sufre yo o nte Mizhocjimi c'o mi jmurü mi ma't'úi e Jesucristo. ¹⁰Pero rí apóstolegö dya, na ngue o juentscö Mizhocjimi o dyacö ne bēpji rí apóstolegö. Dya bëva va juentscö. Na ngueje xenda na puncjü c'ü rí pēpcjö, que na ngueje texe c'o 'ñaja apóstole. Dya rí cjsatsjé ne bēpji nu; ngue Mizhocjimi me pjöxcö na puncjü. ¹¹Pero zö ri nguezgö, o zö ri ngue c'o 'ñaja apóstole, nde rí mangöjme c'ua ja va ndü e Jesucristo, cjanu o te c'ua na yeje. Nu yo jña yo, ngue yo in creoji dya yo.

La resurrección de los muertos

¹²Rí zopjüjme yo nte, rí xipijjime c'ü o te'e e Cristo 'ma ya vi ndü o bübütoja na yeje. Maco bübüts'úi c'o mama c'ü dya só

rá tegöji na yeje 'ma ya rga tñji. ¹³Nu 'ma dya rvá cjuana c'ü ra te'e yo añima, dya xo rvá cjuana 'ma, c'ü o te e Cristo. ¹⁴Y 'ma dya rvá cjuana c'ü o te e Cristo, dya rví muvi 'ma c'o rí xi'tsc'öji. Ni ri ngue c'o xi'tsc'öji c'o 'ñaja apóstole. Dya xo rví muvi 'ma, c'ü ni 'ñejmegueji e Cristo. ¹⁵Nu'ma, xo ro ch'ötcöjme c'ü rvá pezhejme o bëchjine c'ü ja va cja va tsja Mizhocjimi. Na ngueje ya ró xi'tsc'öjme c'ü o tsjapü Mizhocjimi o te e Cristo 'ma ya vi ndü. Pero nu 'ma dya rvá cjuana c'ü ra te yo añima, dya xo rvá cjuana 'ma c'ü o tsjapü Mizhocjimi o te e Cristo. ¹⁶Na ngueje 'ma dya rvá cjuana c'ü ra tsjapü Mizhocjimi ra te yo añima, dya xo rvá cjuana 'ma, c'ü o te e Cristo. ¹⁷Nu 'ma dya rvá cjuana c'ü o tsjapü Mizhocjimi o te e Cristo, dya pje xo rví muvi 'ma c'ü ni 'ñench'e in mü'bügueji e Cristo. Xe ri tñgueji 'ma in nzhunc'öji. ¹⁸Yo ejme e Cristo, bübü c'o ya ndü. Nu 'ma dya rvá cjuana c'ü o te e Cristo, xo 'ñetjo anguezeji, dya xo ro teji. Nguec'ua ro bëzhiji 'ma. ¹⁹'Ma dya rvá cjuana c'ü rá tegöji rá ma cārāji co e Cristo, juenzgöji 'ma; çpje rví muvi 'ma c'ü rgá ätpäji o jña angueze? Nu'ma, xenda na jo c'ü ro mäpäji nguextjo yo bübü cja ne xoñijö mü, ja c'o nzi ga tsja yo dya ejme e Cristo.

²⁰Pero dya je ga cjanu. Na ngueje Mizhocjimi o tsjapü o te e Cristo 'ma ya vi ndü. Nguec'ua 'ma ra zädä c'e pa, cja nde ra te'e texe c'o vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'o ya ndü. ²¹Na ngue c'ü vi ndü 'na nte, nguec'ua nde rgá tñji. Je xo rga cjatjonu, na ngue c'ü vi te'e c'ü 'na nte, nguec'ua xo rá tetcjöji rí tēxeji co in cuerpoji. ²²O ndü e Adán c'ü mi ngue in mboxpalegöji, na ngueje o tsja c'o na s'o. O jñuscöji xo rí cjaji c'o na s'o; nguec'ua xo rgá tñgöji rí tēxeji. Je xo ga cjatjonu; ra tsjacöji Mizhocjimi nde rá teji rí tēxeji co in cuerpoji. Na ngue ya jñuscöji e Cristo; c'ua ja ga cja angueze, je xo ga cjazgöji dya nu. ²³Pero cja rá teji 'ma cja ra zädä c'e pa. Ot'ü o te e Cristo. Nuc'ua 'ma ra ëjē na ye e Cristo, cja ra te texe c'o ench'e o mü'bü angueze. ²⁴Nuc'ua ra nguins'i ne xoñijö mü. Y c'e poder c'ü pē's'i dya e Cristo ra manda, na unüji Mizhocjimi, ra tsja e Cristo. Pero ot'ü ra tsja e Cristo ra ndöpü c'o pje nde pjēzhi, zö pje ma poder c'ü me rrā nojo ri pē's'iji. Nguec'ua dya pje xe ra mbēzhiji. ²⁵Ni jyodü ot'ü ra manda e Cristo, hasta 'ma cja ra ndöpü texe c'o üji, ra chjotpüji texe o poderji. ²⁶C'ü üvi e Cristo c'ü rguü nguarü ra ndöpüji, ngue e muerte. Nguec'ua dya cja xe rá tñji. ²⁷Je t'opjü a cjava: "O unüji texe poder ra manda", eñe. Dya ngue c'ü ra manda e Cristo cja Mizhocjimi; maco nguetsjé Mizhocjimi c'ü o unü c'e poder e Cristo. ²⁸Nuc'ua, 'ma ya nde ra chjotpüji o poder texe c'o üvi e Cristo, ra nzhopcüji texe poder Mizhocjimi; ra tsja

e Cristo c'ü nguetsjë c'ü o T'i. Na ngueje nguetsjë Mizhocjimi c'ü ot'ü o unü c'e poder c'ü. Nguec'ua Mizhocjimi ra mbë's'i na yeje texe o poder.

²⁹ Bübü c'o ji'i c'ü ro ji c'o ya ndü. Nu 'ma dya rvá cjuana c'ü ra te yo añima, dya ro tsjaji 'ma a cjanu. Xo pärã anguezeji c'ü ra te yo añima, ngue c'ua ga jiji a cjanu.

³⁰ Nutsçöjme rí apóstolejme, pama rí cjogöjme peligro rgá zopjüjme yo nte. Nu 'ma dya rvá cjuana ra te yo añima, ¿pje rvi muvi 'ma c'ü rgá sufregöjme a cjanu? ³¹ Ya pëpji dya e Cristo Jesús c'in Jmugöji a mbo cja in mün'c'ejji, nguec'ua nutsçö rí mä'c'öjji. In pärägueji c'ü na cjuana rí mä'c'öjji. Je xo ga cjatjonu rí jñunt'ü in mün'c'ejji c'ü na cjuana pama rí cjogü peligro rá tü. ³² 'Ma ró sufre na puncjü a Efeso, chjëntjui c'ü ro chügöbe o animale c'o me na sate. Nu 'ma dya rvá cjuana c'ü ra te yo añima, ¿pje ro dyeje 'ma, c'ü rvá sufregö a cjanu? Xenda na jo c'ü ro cjaji ja c'o nzi ga mama yo nte. Mamaji anguezeji: “Xe rá sigöji dya, nu dya xe rí bünc'öjji. 'Ma rá tüji, ra nguejme yo. Na ngue dya cja rá teji”, eñeji.

³³ Dya cja xe rí jyëzgueji cjó xe ra dyon'c'ejji ra xi'tsc'ejji jña a cjanu. Zö xi na jo in chjürügueji, pero nu 'ma rí dyoji c'o cjiñi na s'o, xo rí tsjijñi a cjanu, y rí tsjaji c'o na s'o 'ma. ³⁴ Chjümbeñegueji. Jyëziji c'ü ni dyocjeji c'o nte c'o, na ngue na s'o ga cjanu. Na ngue anguezeji, dya pärãji Mizhocjimi. Rí xi'tsc'öjji a cjanu, xa'ma rí pjörü in tseji.

Cómo van a resucitar los muertos

³⁵ Bübü c'o ra xitscö: “¿Ja rgá te yo añima? 'Ma rá teji cja t'o, ¿ja rgá cja c'in cuerpoji 'ma?”, ra ñenzgöji. ³⁶ Nu 'ma in mangueji a cjanu, dya in unnc'ejji ngüenda ja ga cja. 'Ma in tujmüji o ndëchjô, ot'ü in ögüji. Nu 'ma jiyö, dya ro mbes'e 'ma c'o. ³⁷ Y 'ma in tujmüji, dya ngue c'o ts'itjô c'o in tujmüji; ngue c'o ts'indëchjô. Je xo ga cjatjonu o ndëxü, o pje c'o nde in podüji. ³⁸ Mizhocjimi cja'a c'ua ja c'o nzi ga ne. Na ngueje unü nzi 'na ts'igrano c'ua ja nzi ga mbes'ejji. Nde nan'ñoji. ³⁹ Je xo ga cjatjonu texe o ts'ingue, dya 'na ma cjatjo yo. Nan'ño o ts'ingue o nte. Xo nan'ño o ts'ingue yo animale nza cja e burro. Y xo nan'ño o ts'ingue o jmö, ñe o ts'ingue yo s'ü. ⁴⁰ Na jo va t'ät'ä yo bübü a jens'e. Xo na jo va t'ät'ä yo cãrã cja ne xoñijöümü, ñe yo cja'a. Pero nan'ñovi. ⁴¹ E jyarü ñe e zana ñe yo seje, nde zãrã yo. Pero nde nan'ño ga zãrãji nzi 'naji. ⁴² Je xo rgá cjatjonu, 'ma ra te'e yo añima. Yo añima yo ögüji, dya'a o ts'ingueji. Pero 'ma ra teji, ra bübü o cuerpoji c'ü dya cja xe ra ndü. ⁴³ 'Ma ya ni ndüji, dya cja ni muvi 'ma c'e cuerpo. Pero 'ma ra teji, ra bübü o cuerpoji c'ü me xe rrã jo. 'Ma ya ni ndüji, dya cja ñömü. Pero 'ma ra teji, ra bübü o cuerpoji c'ü xenda

rrã zëzhi. ⁴⁴ Nín cuerpoji nu bübüzüji dya, ngue para rá mimiji cja ne xoñijöümü. Pero ra dyögüji in cuerpoji. Nuc'ua 'ma rá tegöji, ra bübüzüji in cuerpoji para rá ma minc'öji co Mizhocjimi. Bübü in cuerpoji nu rgá cãrãji cja ne xoñijöümü. Pero in cuerpoji c'ua ja rga cja, ngue c'ü rga ma cãrãji co Mizhocjimi. ⁴⁵ Je xo ga cjanu va t'opjü c'ü mama a cjava: “Ma mü o dyät'ä Mizhocjimi c'ü ot'ü Adán, o bübü c'ü o cuerpo c'ü.” Pero 'ma ya vi mezhe, o ëjê e Jesús c'ü sô rá xiji c'ü bëpja Adán. Angueze, Mizhocjimi c'ü. Nguec'ua sô ra tsjacöji rá bübütjogöji na yeje. ⁴⁶ C'in cuerpoji c'ü rga ma cãrãji co Mizhocjimi, dya nza cja nu ot'ü bübü. Nu ot'ü bübü, ngue nín cuerpoji dya, nu rgá cãrãji cja ne xoñijöümü. C'in cuerpoji c'ü rga ma cãrãji co Mizhocjimi, ngue c'ü cja ra ch'acüji c'ü. ⁴⁷ C'ü ot'ü nte, je vi ñeje cja ne xoñijöümü c'ü. Vi t'ät'ätjo co jöümü c'ü. C'ü 'na bëzo, je vi ñeje a jens'e c'ü. Nguetsjë c'in Jmugöji c'ü. ⁴⁸ C'ua ja c'o nzi ma cja c'e bëzo c'ü vi t'ät'ätjo co jöümü, je xo ga cjazgöji nu. Na ngueje xo jömütjo nín cuerpogöji. Pero rí tsjagöji dya a jens'e, na ngue rí ench'e in mü'büji e Jesucristo. Nguec'ua, ja c'o nzi ga cja c'ü tsja a jens'e c'ü ngue in Jmugöji e Jesucristo, je xo rgá cjazgöji nu. ⁴⁹ Nutsçöji o jñuscöji c'ua ja c'o nzi ma cja c'e bëzo c'ü vi t'ät'ä co jöümü. Je xo rgá cjatjonu, ra jñuscöji c'ua ja c'o nzi ga cja, nu c'ü vi ñeje a jens'e.

⁵⁰ Bübü c'ü rá xi'tsc'öjji cjuarma. Co nín cuerpogöji nu bübüzgöji dya, dya ra sô ra ch'acöji c'ü rá sãt'öjji nu ja manda Mizhocjimi. Na ngueje nín cuerpogöji, bübü ts'ingue, ñe o cji nu. Co nín cuerpogöji, dya sô ra ch'acöji dya c'ü rá sãt'äji nu ja dya pje dya'a. Na ngueje nín cuerpogöji, dya'a nu. ⁵¹ Dyärã'maji. Rá xi'tsc'öjji dya o jña, c'o dya ch'unü ro mbãrã o mi cãrã mi jinguã. Dya rá tügöji rí texeji. Pero rí texeji ra pötcüji Mizhocjimi c'ü ja ga cja nín cuerpogöji. ⁵² 'Ma ra zünü c'ü rguí nguarü trompeta, jo rrü pötcüji. 'Ma cjó c'o c'uujmi a nzhö'ö, dya mezhe nada. Je xo rga cjanu rgá pötcöji. Nuc'ua Mizhocjimi ra tsjapü ra te'e texe c'o ya ndü. Ra bübü o cuerpoji c'ü nunca ra ndü. Xo ñetscöji rí cãrãji, nde ra pötcügöji. ⁵³ Ní jyodü ra bübüzgöji na cuerpo c'ü dya ra dya'a. Na ngue nín cuerpogöji nu bübüzgöji dya, ra dya'a nu. Ni jyodü ra bübüzgöji 'na cuerpo c'ü dya ra ndü. Na ngue nín cuerpoji nu bübüzgöji dya, ra ndü nu. ⁵⁴ Nín cuerpoji nu bübüzgöji dya, ra ndü y ra dya'a nu. Pero ra zãdãzgöji c'ü rí nuevo in cuerpoji c'ü dya cja ra ndü. Nu'ma, ya rguí zãdã 'ma c'e jña c'ü t'opjü a cjava: “Ya ndöpüji e muerte; ya chjotüji c'ü. ⁵⁵ Zö rá tügöji, zö ra dyögüzüji, pero dya ra ndöcüji e muerte. Na ngue, dya rá quejmeji cja t'o”, eñe o jña Mizhocjimi. ⁵⁶ Rí tüji, na ngueje rí cjaji c'o na s'o. Rí cjaji c'o na s'o, na ngue

dya rí ne rá átáji o ley Mizhocjimi. ⁵⁷ Pero rí unngö 'na pójö Mizhocjimi. Zó rá túji, pero ra tsjacúji Mizhocjimi rá tetcjöji na yeje. Na ngue o ndü e Jesucristo c'ü in Jmugöji va ngötcúji in nzhunc'öji, cjanu o tetjo c'ua na yeje.

⁵⁸ Rí s'iyats'ügöji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji c'ü dya rí yembeñeji c'ü rguí jyëzgueji Mizhocjimi. Rí sido rí pëpji na puncjü c'in Jmugöji. Y rí jñunt'ü in mü'búji c'ü dya bëvatjo gui pëpqueji angueze. Na ngue rá tetcjöji na ye.

16

La colecta para los hermanos

¹ Rí xi'tsc'öji ja ga cja o merio c'o rá jmutúji rá pjös'úji c'o o t'i Mizhocjimi c'o cãrã a Jerusalén. C'ua ja c'o nzi rvã xipji c'o cjuarma a Galacia, je xo rga cjanu rguí tsjagueji. ² C'ü ot'ü pa nu ngo'o, nzi 'natsc'ëji ra xöcü ja nzi merio c'ua ja va unü Mizhocjimi o ndöjö; ra mbë's'i cja o ngumü c'o. Nguec'ua 'ma rá säcjö va ja in cãrãji, dya ní jyodü cja rí jmutqueji 'ma c'o merio. ³ Rí juajñügueji c'o in confiaoji. Nguec'ua 'ma rá säcjö va, rá táji ra möji a ma a Jerusalén. Y rá unúji 'na xiscömü ra ndëdyjji ngue c'ua c'o cjuarma a Jerusalén ra recibidoji anguezeji. Cja rrü möji c'ua, ra ma zogúji c'o merio. ⁴ 'Ma xo ní jyodü rá möcjöjme c'o a ma a Jerusalén, ra jogü.

Planes de viaje de Pablo

⁵ 'Na nu pa, rá cjögü cja c'e nación a Macedonia. Cja rrü 'ñe zenguats'úji. Na ngueje ní jyodü rá cjögö a Macedonia. ⁶ 'Ma rá säcjö va ja in cãrãgueji, xa'ma rá mimiji co nu'tsc'ëji yo pa yo rrã së. Nuc'ua 'ma rá pedye, ra sö rí pjöxcöji c'ü rga ma cja 'ñiji. ⁷ Dya ngue c'ü rí ne rá zenguats'ütjoi cja rrü ma, iyö. Ne in mü'bü rá mimiji ja nzi zana, nu 'ma ra dyacö sjëtsi Mizhocjimi c'in Jmuji. ⁸ Xe rá mimigö ja xe nzi pa a Efeso, hasta 'ma ra cjögü c'e mbaxua Pentecostés. ⁹ Na ngueje ya recibidozúji na jo a Efeso rá ña'a o jña Mizhocjimi, y na puncjü o nte yo rí zopjü. Y xo na puncjü yo nugü na ü.

¹⁰ Xa'ma ra säjä e Timoteo va ja in cãrãgueji. Nu 'ma ra säjä, rí pjötpüji nguenda c'ü dya rí tsjapüji ra tseje. Na ngue xo pëpi c'in Jmugöji c'ü, c'ua ja c'o nzi rgã pëpigö. ¹¹ Dya rí tsjapüji menu c'ü. Nuc'ua, 'ma ra mbedye va, rí pjös'úji ra ma, ngue c'ua ra ma nu ja rí bünc'ö. Na ngueje rí pëtsa ra ma nu. Xo 'ñe c'o cjuarma.

¹² E cjuarma Apolos ró ötü na puncjü ro ëji c'o cjuarma ro 'ñe zenguats'úji. Pero angueze o mama c'ü dya ro ëji c'o cjuarma. Cja ra ëjë, 'ma ra mbë's'i tiempo.

Saludos finales

¹³ Nu'tsc'ëji rí pjötpüji nguenda c'ü dya rí tsjaji c'o na s'o. Sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi.

Rí zëzhiji zö pje rí sufrejé. ¹⁴ Texe c'o rí tsjaji, rí s'iyaji yo nin minteji. ¹⁵ Ya in pãrãgueji, e Estéfanos 'ñe c'o cãrã nu ngumü ngue c'o ot'ü o dyãtpã o jña e Jesucristo va a Acaya c'o. Anguezeji me pjös'úji yo o t'i Mizhocjimi. ¹⁶ Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí respetaoji e Estéfanos, 'ñe c'o cãrã nu ngumü. Xo 'ñe texe c'o je ga cjanu ga pjöste. Rí respetaoji texe c'o pëpji na zëzhi c'o pje nde ma mböste. ¹⁷ Me rí mäcjö. Na ngueje o ma e Estéfanos, 'ñe e Fortunato, 'ñe e Acaico nu ja rí bünc'ö; o ma zenguazúji. Chjëntjui c'ü ro päjtë'ägueji c'o, na ngue dya sö rvi möcëji a manu. ¹⁸ Na ngue c'ü vi möji anguezeji vi ma zocüzügöji 'na jña, nguec'ua dya cja xe rí mbentsc'öji dya. Ní xo rí ngue'tsc'ëji, dya cja xe ní jyodü rí mbenzgöji. Nguec'ua rí tsjapüji nguenda anguezeji, xo 'ñe texe c'o je ga cjanu ga pjöste.

¹⁹ Va bö'tc'ütjoi Cjimi c'o cjuarma texe nu ja jmurüji a ma a Asia. Xo va bö'tc'ütjoi Cjimi e Aquila, 'ñe e Priscila. Xo va bö'tc'ütjoi Cjimi c'o cjuarma c'o jmurü o ngumü anguezevi. Va bö'tc'ütjoi Cjimi na puncjü anguezeji; ö'tc'ütjoi ra mböxc'üji e Jesucristo c'in Jmugöji. ²⁰ Va bö'tc'ütjoi Cjimi texe c'o cjuarma. Rí pötqui zenguateji co texe in mü'búji. Na ngue o t'itsc'ëji Mizhocjimi.

²¹ Yo jña yo ní nguarü rgã ma'tc'ütjoi Cjimi, nguezgö e Pablo rí opjügö co in dyëgö yo.

²² C'o nte c'o dya ne'e e Jesucristo c'in Jmugöji, jyëzgueji c'o. Xo ra jyëzi Mizhocjimi c'o. Rí mbenn'ëji a cjanu, na ngue ra ëjë c'in Jmugöji.

²³ E Jesucristo c'in Jmugöji ra mböxc'üji. ²⁴ Rí s'iyats'úji na ngue bübü e Cristo Jesús a mbo in mün'c'öji. Amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS CORINTIOS

Pablo escribe a la iglesia en Corinto

¹ Nutscö e Pablo o juancügö e Jesucristo rá cjangö apóstole, rá zopjü yo nte. Je ga cjanu va ne Mizhocjimi. Nutscöbe e cjuarma Timoteo ri pen'c'öbe ne carta. Nu'tsc'ejí o ntetsc'ejí Mizhocjimi in jmurüji a Corinto c'ü tsja a Acaya in ma't'üji Mizhocjimi, ngue'tsc'ejí ri pen'c'öbe ne carta. Dya nguextjotsc'ejí in cãrãji a Corinto ri zenguats'ügöbe. Xo 'ñetjo c'o cjuarma c'o cãrã c'o 'ñaja jñiñi a Acaya, ri xiqueji ra mbörü Cjimi c'o. ² Rí ötcöbe Mizhocjimi c'in Tataji, 'ñe e Jesucristo c'in Jmugöji ra sido ra nuc'ejí na jo, ngue c'ua ra mãjä in mün'c'ejí, dya pje ri mbeñeji.

Sufrimientos de Pablo

³ Me na jo Mizhocjimi, ri unügö na puncjü 'na pöjö. Ngue nu Tata e Jesucristo c'in Jmugöji. Mizhocjimi me juentsqueji 'ma pje c'o ri sufregöji, na ngue in Tatagöji c'ü. Y cjacüji rá mãji, na ngue in Mizhocjimigöji c'ü. ⁴ Mizhocjimi cjacö rá mãjä. Nguec'ua 'ma cjö c'o ra säjä o ndumü, o pje c'o ra sufre, ra só rá zopjü c'o, ngue c'ua ra mãji. Rá xicöji ja va tsjacö Mizhocjimi rvá mãjä 'ma mi sufregö. ⁵ Me go sufre e Cristo. Je xo ga cjangönu, me ri sufregö na ngueje ri pepcö c'ü. Pero angueze bübü in mün'c'ö ngue c'ua me cjacö rá mãjä. ⁶ Ró sufregö rvá zo'c'öji. Pero o 'ñempc'ejí libre Mizhocjimi cja c'o na s'o c'o mi cjaji, y me go mãjä in mün'c'ejí. 'Ma ri sufregö, Mizhocjimi cjacö rá mãjä. Nguec'ua ra só rá zo'c'öji 'ma pje c'o ri sufregueji ja c'o nzi rgá sufregö; ra só rá zo'c'öji ngue c'ua xo ri mãcjeji. Y ri zëzhgueji, dya ri jyëzgueji Mizhocjimi. Ngue c'ua ri unnc'ejí ngüenda, zö ri sufregö, zö cjacö rá mãjä, pero nde ngueje para rá pjöxc'öji. ⁷ Zö ri sufregueji c'ua ja nzi rgá sufregö, pero ri pärägö ra tsja'c'ejí Mizhocjimi ri mãcjeji, ja c'o nzi ga tsjacö rá mãcjö.

⁸ Rí negö ri pärägueji cjuarma, ja c'o rvá sufregö ga manu a Asia. Me ró sufregö na puncjü, dya mi pärägö cjo ro huantagö c'o ma s'ëzhi. Ró cjiñigö c'ü ro tügö nu. ⁹ O tsjacü Mizhocjimi ró cjiñi a cjanu, ngue c'ua ro unnc'ö ngüenda c'ü dya mi só ro séchitsjögö, ngue c'ua ro junt'ü in mü'bü c'ü ro dyacö Mizhocjimi c'ü rva zëzhi. Na ngueje angueze só ra tsjapü 'na nte ra bübü na yeje 'ma ya rguí ndü. ¹⁰ Ya ro tügö c'ü me ró sufregö, pero o mböxcö Mizhocjimi. Nguec'ua dya ró tügö. Ngue Mizhocjimi c'ü pjöxcö. Rí pärägö ngueje c'ü ra mböxcö 'ma pje c'o xe rá sufre. ¹¹ Pero ni jyödü ri dyötücü na puncjü Mizhocjimi ra mböxcö

c'ü. A cjanu 'ma ra mböxcö Mizhocjimi, me na puncjü o cjuarma c'o ra unü 'na pöjö Mizhocjimi.

Por qué Pablo se tardó en ir a Corinto

¹² Me ri mãcjö, na ngueje ri pärägö c'ü na jo rgá zo'c'öji. Xo ri pärägö c'ü na jo rgá zopjügö yo nte, dya ri jodügö c'ü ra ndenngueji co nuzgö. Mizhocjimi me pjöxcö rá minc'ö na jo, 'ñe rá xi'tsc'öji c'ü na cjuana, dya rá xi'tsc'öji o bëchjine. ¹³⁻¹⁴ 'Ma ri pen'c'ejí 'na carta, xo ri xi'tsc'öji c'ü na cjuana, dya ri xi'tsc'öji o bëchjine. Nguec'ua 'ma ri xörügueji, ra só ri unnc'ejí ngüenda pje pjëzhi c'ü ri mangö. Bübütsc'ejí c'o mãcö, na ngueje unüji ngüenda c'ü na cjuana c'o ri xi'tsc'öji. Pero ri te'begö ri mãcöji na jo in texeji. Nutscö ri te'begö rá mã'c'öji c'e pa 'ma ra ëjë e Jesucristo c'in Jmugöji.

¹⁵⁻¹⁶ Ró cjiñi cja in mü'bü nu'tsc'ejí mi mãcöji mi creozüji. Nguec'ua ró mbeñegö ro 'ñe zenguats'üji, cja rrü magö c'ua a Macedonia. Nuc'ua 'ma ro pedye a Macedonia, ro nzhogü ro 'ñe zenguats'üji na yeje, ngue c'ua rvi mãcjeji na yeje. Nuc'ua ro só ri pjöxcöji ngue c'ua dya pje ro bëtscö cja 'ñiji 'ma ro magö a Judea. ¹⁷ Pero dya mi só ro ëcjö c'ua ja nzi rvá mbeñe. Nguec'ua bübütsc'ejí c'o mama c'ü ró mamatjo ro ëjë, pero dya ró cjiñi, ngue c'ua dya rvá cumplegö. Bübütsc'ejí c'o mama c'ü ri cjangö c'ua ja nzi ga tsja yo nte; mamaji c'ü ri mantjo c'ü rá cjangö, zö dya ri cjiñi cjo rá cumple. ¹⁸ Rí xi'tsc'öji, Mizhocjimi cumple c'ü mama. Je xo ga cjangönu, 'ma pje c'o ri xi'tsc'öji, dya ri cjiñigö 'na jña, cja rrü mangö c'ü 'na jña c'ü ri nan'ño. ¹⁹ E Silvano 'ñe e Timoteo 'ñezgö ró zo'c'öjme ró xi'tsc'öjme ja cja c'ü nu T'i Mizhocjimi, c'ü ngue e Jesucristo. Nuc'ü, dya yembeñe o jña c'ü; siempre mama c'ü na cjuana. ²⁰ 'Ma o ëjë e Jesucristo, o zãdã c'o ya vi mama Mizhocjimi. E Jesucristo o cumple texe c'o. Nguec'ua ri mangöji me na jo Mizhocjimi, na cjuana texe c'o mama. ²¹ Mizhocjimi ngue c'ü cjacöji rá zëzhgöji, rá sido rá ätpãji o jña e Cristo. Ngue angueze o juancüji. ²² Y o dyacöji o Espiritu o ëjë cja in mün'c'öji; nguec'ua jñetszögöji c'ü ya ngue o t'izgöji dya c'ü. Bübü in mün'c'öji dya o Espiritu Mizhocjimi, ngue c'ua ri pärägöji c'ü xe ra dyacöji Mizhocjimi c'o me na jo.

²³ Rá xi'tsc'öji jenga dya ró ëcjö a Corinto c'ua ja nzi rvá mangö. Pãtcö in mü'bü Mizhocjimi c'ü na cjuana c'ü ri xi'tsc'öji. 'Ma ro ëcjö c'o pa c'o rvá xi'tsc'öji, rvi jyödü ro huënc'c'iji na ngueje c'o ma s'o c'o mi bübü a ndetsc'ejí. Nuc'ua me rvi nzhumügueji 'ma. ²⁴ 'Ma ro huënc'c'öji, dya ro xi'ts'iji c'ü dya in creoji na jo. Na ngue ya in ejmeji e Jesucristo. C'ü rva huënc'c'iji, ngue c'ü ro pjöxc'üji xa'ma ri jyëzgueji c'o na s'o, ngue c'ua ri mãcjeji.

2

¹ Ró mbeñegò c'ü dya ro ãcjö c'o pa c'o rvá xi'tsc'öji, na ngeueje dya mi negò me ro sentiogò a ndetsc'ëji c'ua ja nzi rvá sentiogò 'na nu vez 'ma ró ñe zenguats'üji. Na ngeueje 'ma ro tö'tc'üji c'ü xe ri c'aji c'o na s'o, me ro sentiogò. ² Nuc'ua ro huënchc'öji, nu'tsc'ëji me xo ri sentiogueji 'ma. A cjanu, dya xo ro sö ro mäcjö 'ma. ³ Nguec'ua, dya ró ãcjö. Pero ró pen'c'ëji 'na carta ró huënchc'öji, ngue c'ua 'ma ro ãcjö, ya rvi jyëzgueji c'o na s'o. Nuc'ua, dya cja ro sentiogò, ro mäjä co nu'tsc'ëji. Na ngeueje ró cjiññigò, nu'tsc'ëji ñ neji c'ü rá mäcjö. 'Ma jiyö, dya xo sö ri mäc'ëji. ⁴ 'Ma ró pen'c'ëji c'e carta, me ró cjiññi cjo ri jyëzgueji c'o na s'o. Y me ró huëgò. 'Ma j xörügueji c'e carta, me xo j sentiogueji. C'ü rvá huënchc'öji, dya ngeuextjo c'ü ri sentiogueji; xo ngue c'ü ri unnc'ëji ngüenda me ri s'iyats'üji.

Perdón para el que había hecho mal

⁵ Me ró sentiogò ñ mü'bü, na ngue c'ü vi tsja na s'o c'e cjuarma. Pero dya nguextjogò ró sentiogò, xo 'ñetsc'ëji. ⁶ Nu'tsc'ëji j ñagueji j castigaoji c'e cjuarma. Ya na jo, dya cja ni jyodü pje xe ri tsjapüji c'e cjuarma. ⁷ C'ü ri tsjagueji dya, ri perdonaoji na ngeueje ya nzhogü o mü'bü. Y ri zopjüji na jo'ö ngue c'ua ra mäjä. 'Ma jiyö, ra tögü o mü'bü c'e cjuarma rgá sentio na puncjü. ⁸ Rí ó'tc'üji ri recibidoji na yeje dya c'e cjuarma, ngue c'ua ra unü nguenda c'ü me ñ s'iyagueji. ⁹ C'ü rvá pen'c'öji c'e carta, ngue c'ü rva pärägö cjo ri tsjagueji c'o rvá xi'tsc'öji rvi castigaoji c'e cjuarma. ¹⁰ 'Ma cjo c'o ri perdonaogëji, xo 'ñetscö xo rá perdonaogö. Rá perdonaog, na ngeueje je ga cjanu ga ne e Cristo c'ü jandgagö. Rá perdonaog, ngue c'ua ri unnc'ëji ngüenda ni jyodü rá perdonaoji. ¹¹ 'Ma jiyö, ra ndöcöji e Satanás nu c'ü dya jo. Rí pärägöji, dya ne c'ü dya jo c'ü rá pötca perdonaoji.

Intranquilidad de Pablo en Troas

¹² Ró magö a Troas ró zopjü o nte ró xipjiji ja ga cja e Jesucristo c'ñ Jmugöji. Y o recibidozöji na jo ró pépcö c'ñ Jmuji rvá zopcjöji. ¹³ Mi te'begö mi cjuarmaji e Tito ro zät'ä a Troas rví ñeje cja ñ jñiñgueji a Corinto. Pero dya go zät'ä. Nguec'ua me mi mbentsc'öji pje mi cgagueji. Nguec'ua rvá ëzhë c'o cjuarma a Troas, ró ma c'ua a ma a Macedonia; xa'ma je ro chjégöbe nu e Tito.

Victoriosos en Cristo

¹⁴ Rí unügö 'na pöjö Mizhocjimi. Na ngue bübü ñ mü'n'c'ö e Jesucristo, pjöxcö Mizhocjimi. Nguec'ua pedye na jo ñ mbëpjigö, zö pje c'o ri c'agö zö ri sufregö. Zö ja c'o ri sät'ägö, ri xipjigö yo nte ja ga cja e Jesucristo. Nguec'ua ga inch'i o jña e Jesucristo texe cja ne xohijö mü, nzi ga inch'i o nguichjünü texe

cja 'na ngümü. Nguec'ua na puncjü c'o ya mbärä e Jesucristo. ¹⁵ Yo nte me püns'üji na quijmi o nguichjünü. Je xo ga cjatjonu, me mäjä Mizhocjimi, na ngeueje ri xipji yo nte ja ga cja e Jesucristo. Je ga cjanu ga ne Mizhocjimi rá c'agö, zö bübü c'o ra dyätpä o jña e Cristo nguec'ua ra jogü o mü'büji, zö bübü c'o dya ra dyätpä o jña nguec'ua dya ra jogü o mü'büji. ¹⁶ Rí zopjü yo nte. Nu c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ra bübüto c'o. C'o dya ra 'ñench'e o mü'bü, ra ndü c'o, dya ra salvaji. Nguec'ua me na sjü'ü ne bëpji. ¿Ja rga cumplegö nu? ¹⁷ Cärä na puncjü c'o xöpü o nte, nan'ño ga jichiji o jña e Jesucristo, c'aji ra ndöji o merio. Nutscö, dya ga cjanu rgá jizhgö. Rí xipji yo nte c'ü na cjuana ja ga cja e Jesucristo. Ngue Mizhocjimi c'ü o juancügö c'ü xo jandgagö ja rgá c'agö ne bëpji. Y pjöxcö e Jesucristo c'ü bübü ñ mü'n'c'ö.

3

El mensaje del nuevo pacto

¹ Na ngue c'o cja rvá xi'tsc'öji, bübü c'o ra mama: "Ndo c'apütsjë na nojo e Pablo, me c'apü c'ü me na jo ga xöpüte", ra 'ñeñeji. C'o nan'ño ga xöpü, tjëji o carta de recomendación. Nguec'ua gui recibidogueji c'o. A poco ñ cjiññiji xo ni jyodü rá tjëgö 'na carta de recomendación rá jí'tsc'öji, ngue c'ua ri recibidozögöji na yeje. A poco ñ cjiññiji ni jyodü ri dyacöji 'na carta de recomendación rá jíchi c'o 'ñaja cjuarma, ngue c'ua xo ra recibidozöji. ² 'Ma ró zo'c'öji, j 'ñench'e ñ mü'n'c'ëji e Jesucristo. Rí pärägö c'ü ri mbëpjigö cja Mizhocjimi. 'Ma cjo c'o xo ra unü ngüenda ja vi 'ñench'e ñ mü'büji e Jesucristo, xo ra mbäräji 'ma c'ü ri mbëpjigö cja Mizhocjimi. ³ 'Ma ró xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi, e Cristo o tsjapü o zi'ch'i ñ mü'büji c'o jña. Nguec'ua gui nzhodüji c'ua ja nzi ga ne angueze. Nguec'ua ñ chjëntc'ëji 'na carta de recomendación, ngue c'ua ra unü ngüenda yo nte c'ü ri mbëpjigö cja Mizhocjimi. Nu o jña Mizhocjimi, dya jñu'sc'üji co o tinta; ngue o Espiritu Mizhocjimi o tsjapü o zi'ch'i ñ mü'büji. Mi jingua 'ma o dyacöji Mizhocjimi c'o o mandamiento, o jñu's'ü cja laja c'o. Pero nudyä, je ngue a mbo cja ñ mü'büji nu ja jñu's'ü dya o jña.

⁴ Na ngue pjöxcö e Jesucristo, ri pärägö c'ü sö na jo rá pépcö Mizhocjimi. ⁵ Nutscö, dya sö rá c'atsjégö c'ü na jo. Ngeueje Mizhocjimi c'ü dacö poder ngue c'ua sö rá pépcö c'ü. ⁶ O dyacö poder rá pépcö, rá zopjü yo nte rá xipjiji 'na jña c'ü nuevo c'ü me na jo. C'e jña'ä, dya ngue c'o mandamiento c'o o jñu's'üji cja c'o laja 'ñe cja c'o xipjadü; ngueje 'na jña c'ü ra jñu's'ü o Espiritu Mizhocjimi a mbo cja ñ mü'n'c'öji. C'o me jodü ra cumple c'o mandamiento, ra ndüji, dya ra salvaji.

Pero o Espiritu Mizhocjimi ra dyacöji c'ü rga bübütojji.

⁷⁻⁸ Mizhocjimi o zopjü e Moisés, o unü c'o laja c'o mi juns'ü c'o mandamiento. E Moisés cjanu o tjëmpi c'o nu menzumüji a Israel. Me ma zö ma jya's'ü o jmi e Moisés 'ma o ch'unü c'o mandamiento. Nguec'ua c'o nte, dya mi sô ro jñandbaji o jmi. Zö ma zö o jmi e Moisés, pero ts'ë ts'ë va cambia ngue c'ua mi ma ma tjørü c'ü mi juëns'i. Me ma zö'ö 'ma o ch'unü c'o mandamiento, pero xenda na zö 'ma cjó c'o ra xipji yo nte ja ga cja e Jesucristo. Na ngueje 'ma cjó c'o me jodü ra cuple c'o mandamiento, ra ndü 'ma c'o. Pero 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ra tsja o Espiritu Mizhocjimi ra unü c'ü rguí bübüto c'o. ⁹ Me ma zö 'ma o ch'unü c'o mandamiento, pero dya mi cumplegöji. Nguec'ua rvá unnc'öji ngüenda c'ü rí tügöji in nzhunc'öji. Pero yo jña yo mama ja ga cja e Jesucristo, mamaji ja rgá sô ra perdonaozögöji ra jogü in mü'büji a jmi Mizhocjimi. Nguec'ua xenda na zö yo jña yo, que na ngueje c'o mandamiento. ¹⁰ E zana na zö ga jñetse, pero 'ma cjiñi e jyarü, dya cja zärä na jo e zana. Je xo ga cjatjonu c'o mandamiento. Na zö c'o, pero ya ch'acöji dya 'na jña c'ü xenda na zö. ¹¹ Me ma zö 'ma o ch'unü c'o mandamiento, pero ro zädä 'ma dya cja ro mandazüji c'o. Nguec'ua ne jña nu cja ch'acöji, xenda na zö nu, na ngueje nunca ra nguarü.

¹² Rí pärägö c'ü dya ra nguarü ne jña nu. Nguec'ua, dya rí co'bügö ne rí 'naja jña, rí xi'tsc'öji na cjuana texe c'ü ja ga cja. ¹³ 'Ma ra jya's'ü o jmi e Moisés, mi co'bü c'ua o jmi 'na bitu. Mi co'bü o jmi, ngue c'ua c'o nu menzumüji a Israel, dya ro unüji ngüenda c'ü mi ma ma tjørü nu c'ü mi juëns'i. Pero nutsco, dya rí co'bügö ne rí 'na jña; rí xi'tsc'öji na cjuana texe c'ü ja ga cja. ¹⁴ C'o nte c'o mi póji e Moisés, dya unüji ngüenda pje vi ch'unüji c'o mandamiento. C'ua ja nzi va ngo'bü e Moisés c'ü o jmi, je xo ga cjatjonu c'o in menzumügöjme a Israel hasta yo pa dya. 'Ma xörüji c'o mandamiento, nza cja c'ü ya tsot'ü o ndöji, dya unüji ngüenda ja ga cja. Nguxetjo 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, nu'ma, ngue 'ma ra unüji c'ua ngüenda ja ga cja. ¹⁵ Já, hasta yo pa dya, 'ma xörüji o ley c'o o dyopjü e Moisés, tsot'ü o ndöji. ¹⁶ Pero 'ma cjó c'o ra nzhogü o mü'bü cja c'in Jmugöji, dya cja ra tsot'ü 'ma o ndöji, ra unüji c'ua ngüenda c'ü dya ngue c'o mandamiento c'o ra 'ñevgueji libre cja c'o na s'o; nguxetjo e Jesucristo ra 'ñevgueji libre. ¹⁷ Ngue c'in Jmugöji c'ü o dyacüji o Espiritu o ëjë co nuzgöji. 'Ma rá ench'e in mün'c'öji e Jesucristo c'in Jmugöji, c'ü o Espiritu ra dyacöji c'ü dya cja rá sù rga chëzhiji a jmi Mizhocjimi. ¹⁸ Nutscoji, dya cja tsot'ü in chögöji. Nguec'ua 'ma rá sido

rá chëzhiji cja e Jesucristo c'in Jmugöji, 'ma rá sido rá unüji ngüenda ja ga cja c'ü me na zö angueze 'ñe me na jo, xo 'ñetscöji ya rguí ma ra pötcüji in mü'büji c'ü. Nguec'ua ja c'o nzi ga cja angueze, je xo rga czazgöji nu. Na ngueje c'ü o Espiritu ra pëjpi a mbo in mü'büji.

4

¹ Mizhocjimi o s'iyazügö o dyacö ne bëjpi. Nguec'ua, dya rí sügö rgá zopcjó yo nte, ni xo rí tögü in mün'c'ö. ² Bübü c'o cja na s'o c'ü ix 'na tsetjo. Me päräji ja ga dyonpüji yo nu minteji. Cjapü ñaji o jña Mizhocjimi, pero dya mamaji c'ü na cjuana. Pötüji c'e jña ngue c'ua yo nte ra ndeñeji co anguezeji. Nutsco, dya ga cjanu rgá czagö. Jandgagö Mizhocjimi c'ü rí mangö c'ü na cjuana c'ü ja ix ga cja o jña. 'Ma ra ne ra unü ngüenda yo nte, ra sô ra mbäräji texeji c'ü na cjuana c'o rí xipjiji. ³ 'Ma rí xipjigö yo nte ja ga cja e Jesucristo, bübü c'o dya creo c'o rí mangö. Ngueje c'o ya ni ma ra bëhzi o aljma, dya ra salvaji. ⁴ Anguezeji, dya ne ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo; ätäji e Satanás nu c'ü dya jo, ätäji nza cja c'ü rí ngue Mizhocjimi. C'ü dya jo, co'tp'ü o ndöji. Nguec'ua 'ma äräji ja ga cja e Jesucristo, dya jya's'ü o mü'büji. Nguec'ua, dya päräji cjo Mizhocjimi e Jesucristo c'ü me na zö. ⁵ Nutsco, dya rí xi'tsc'öji ja ga czazgö; rí xi'tsc'öji ja ga cja e Jesucristo. Rí xi'tsc'öji ngue in Jmugöji c'ü. Rí zo'c'öji, na ngueje rí pëpcö angueze rgá pjöxc'öji. ⁶ Mi jinguä 'ma mi bëxömütjo, o mama Mizhocjimi que ro bübü o jya's'ü. O bübü c'ua jya's'ü. Je xo va cjatjonu, Mizhocjimi o dyacöji o jya's'ü a mbo cja in mün'c'öji. Nguec'ua rí unnc'öji ngüenda, 'ma rí äräji ja ga cja e Cristo, rí päräji ja ga cja c'ü me na zö Mizhocjimi. Na ngueje e Cristo, xo Mizhocjimi c'ü.

El vivir por la fe

⁷ Yo nte pës'iji c'o me ni muvi a mbo cja 'na s'äbä, maco dya ni muvi c'e s'äbä. Je xo ga czazgönu, me ni muvi o jya's'ü Mizhocjimi c'ü bübü in mün'c'ö. Pero in cuerpogö, dya ni muvi, dya ga zëzhi. A cjanu ga jñetse c'ü je ngue Mizhocjimi c'ü me na zëzhi, dya nguetscö. ⁸ Bübü 'ma pje c'o nde rí sufregö. Pero me na zëzhi Mizhocjimi, me pjöxcö na puncjü. Bübü 'ma me cjiñi in mü'bü ja rga cjapü, pero dya tögü in mü'bü. ⁹ Me jongö yo nte, me ne ra tsjacüji rá sufre. Pero dya jëzguigö Mizhocjimi. Zö bübü 'ma ya ra mbötcöji, pero xe rí bübüto. ¹⁰ Ja c'o nde rí nzhodügö, me jongöji ja rgá mbötcöji, ja c'o nzi va mbö't'üji e Jesús. Nguec'ua me rí sufregö. Pero Mizhocjimi pjöcügö. Je ga cjanu ga jñetse c'ü bübüto e Jesucristo, y dacü c'ü rgá bübütojgö. ¹¹ Nu dya xe rí büntcjö, me jongöji ja rgá mbötcöji, na

ngueje rí pëpigò e Jesús. Dya pje ga zëtscò, pero angueze cjacü rá zëzhgò. Je ga cjanu ga jñetse c'ü bübü e Jesús a mbo cja in mün'c'ò. ¹² Na ngue c'ü rgá zo'c'òji, o dya'c'üji nueva vida, pero rí bübü peligró rá tügò.

¹³⁻¹⁴ T'opjü a cjava o jña Mizhocjimi: "Ró creó c'ü ró ärä, nguec'ua rvá mangö", eñe. Je xo ga cjazgönu. Rí creogö zò rá tügò, pero ra tsjacò Mizhocjimi rá bübü'tjo na yeje, c'ua ja nzi va tsjapü e Jesús o bübü'tjo na yeje. Y ra zinzgö co nu' tsc'ëji, rá ma càrãji cja o jmi. Nguec'ua rvá zo'c'üji. ¹⁵ Nu yo rí sufregö, ngue para rá pjöxc'öji. Na ngue c'ü rí zo'c'òji, xenda na puncjüts'üji c'o ra unü ngüenda ja ga s'iyazgöji Mizhocjimi. Nguec'ua na puncjü c'o ra unü 'na pöjò Mizhocjimi, ra mamaji c'ü me na nojo angueze, 'ñe me na jo.

¹⁶ Nguec'ua, dya ga tögü in mün'c'ò. Zò ya ni ma rá titagö, pero pama pama pjöxcö Mizhocjimi, dacò cja in mün'c'ò c'ü rga zëzhigö. ¹⁷ Yo rí sufregö, nza cja c'ü 'na ts'indajmetjo, chjëntjui c'ü dya rí sufregö. Na ngueje rí pärägö ra dyacò Mizhocjimi ja c'o me na zò, c'ü dya ra nguarü. ¹⁸ Dya rí cjavü ngüenda yo rí janda cja ne xoñjömü. Rí cjavü ngüenda c'o bübü a jens'e c'o dya rí janda. Na ngueje yo rí janda, ra cjojütjo yo. Pero c'o dya rí janda, ra mezhe c'ü dya ra nguarü c'o.

5

¹ 'Ma rá tügöji, ra chjorü nu in cuerpogöji nu rí bübügöji cja ne xoñjömü. Pero rí pärägö ra zädä 'ma ra dyacöji c'ü ri nuevo in cuerpoji c'ü dya ra chjorü. Ngue Mizhocjimi c'ü ra dyacöji c'ü ri nuevo in cuerpoji; dya ngue yo nte yo ra dyät'ä. 'Ma ya ri nuevo in cuerpoji, rá sido rá bübügöji a jens'e para siempre. ²⁻³ Nu dya xe bübü dya in cuerpogö, me rí sö rgá sufre. Rí negö ra ch'acö c'ü ri nuevo in cuerpo c'ü dya rá tügö. Na ngueje 'ma rá tügö, ra dya in cuerpogö, y dya be ri ch'acügö c'ü ri nuevo in cuerpogö. Cja ra ch'acü a cjanu, 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo. ⁴ Nu dya xe bübü dya in cuerpogö, me rí sö rgá sufre. Pero dya rí negö rá tügö dya. Na ngueje 'ma rá tügö, ra dya'a in cuerpogö y dya be ri ch'acügö c'ü ri nuevo in cuerpo. Rí negö ra ch'acö c'ü ri nuevo in cuerpo, nu dya xe rí bübügö. Ngue c'ua ra pötcügöji nu in cuerpo nu ra chjorü, ixta ch'acö c'ü ri nuevo in cuerpo ngue c'ua dya ra chjorü. ⁵ Nguetsjë Mizhocjimi c'ü o mama ra dyacöji a cjanu. Y ya xipji o Espiritu o ëjë o 'ñe bübü cja in mün'c'öji. Nguec'ua rí pärägöji c'ü xo ra dyacöji c'ü ri nuevo in cuerpogöji.

⁶ Zò rá tügö, pero dya ra tsja'a, na ngue me mäjä in mün'c'ò. Nu dya xe rí bübügöji, dya be rí càrãji a jens'e a jmi c'in Jmugöji. ⁷ C'ü rí mangö, rí ench'e in mün'c'öji e Jesucristo, zò dya be rí jandgöji dya c'ü. ⁸ Zò rá tügö, pero

dya rí sügö. Na ngue rí pärägö nzi rá tügöji, ixta ma bübügöji a jens'e a jmi c'in Jmugöji. Zò dya be ri ch'acö c'ü ri nuevo in cuerpo, pero xenda na jo rá tügö rá ma bübügö a jmi c'ü in Jmugöji, que na ngue ra mezhe rá sufre rga minc'öji va. ⁹ Zò xe rí bübügö 'ma ra ëjë e Jesucristo, zò ya rga tügö, pero dya ra tsja. Me rí jodügö rá cjangö ja c'o nzi ga ne angueze. ¹⁰ Na ngueje rí texeji rá càrãji a jmi e Cristo nu ja ra jñüncöji ngüenda, ngue c'ua ra jñetse ja rvá minc'öji, ngue c'ua angueze ra ngötcöji nzi 'nazgöji texe c'o ró cjami cja ne xoñjömü. 'Ma rá cjami ja c'o nzi ga ne angueze, ra ngötcöji 'ma c'o na jo. 'Ma jiyö, dya ra ngötcöji 'ma; ra jñetse c'ü rvá cjami c'o na s'o.

El mensaje de la paz

¹¹ Rí sügö c'in Jmugöji, na ngueje rí pärägö ra jñüncü ngüenda c'ü. Nguec'ua rí xipji yo nte ra unüji ngüenda nguetscö 'na xöpüte c'ü na cjuana. Mizhocjimi pätcö in mü'bü c'ü rí jodü rá xöpügö ja c'o nzi ga ne. Y rí te'begö c'ü xo 'ñetsc'ëji xo rí unnc'ëji ngüenda c'ü rí jodü rá xöpügö ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. ¹² Ró xi'tsc'öji na yeje c'ü nguetscö 'na xöpüte c'ü na cjuana. C'ü rgá xi'tsc'öji yo, dya ngue c'ü rí cjavü na nojo; ngue c'ü rgui pärägueji ja rgui chjünrjüji 'ma pje c'o ra xi'tsc'ëji c'o na s'o ga xöpüte. Anguezeji mamaji c'ü dya cjuanazgö 'na xöpüte. Na ngueje cjavüji ni muvi 'na nte, 'ma pje c'o pjëzhi o 'ma pjëchi ra ña'a na jo; dya cjavüji ngüenda c'ü bübü a mbo cja o mü'bü. Rí xi'tsc'öji yo, ngue c'ua ra sö rí xipjiji c'o 'ña xöpüte c'ü na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji. ¹³ Na ngue c'ü rí mangö c'ü na cjuanazgö 'na xöpüte, bübü c'o xi'ts'iji ya rí locogö. Y mamaji c'ü rí cjavcö c'ü na nozü. Pero rí xi'tsc'öji, c'ü rgá mangö na cjuanazgö 'na xöpüte, ngue c'ü rgui jñetse me na nojo Mizhocjimi. Y 'ma rí xi'tsc'öji na jo 'na pjeñe, ngue c'ü rgá pjöxc'öji c'ü. ¹⁴ Na ngue c'ü me go s'iyazgö e Jesucristo, rí unnc'ö ngüenda xo ni jyodü rá s'iyagö yo nte rga zopcjö yo. Na ngueje ró unü ngüenda o ndü angueze c'ü ro tügöji rí texeji; nguec'ua chjëntjui c'ü ya ró tügöji. ¹⁵ O ndü por nutscöji rí texeji, nguec'ua 'ma rá ench'e in mü'büji angueze, rá bübü'tjoji 'ma. Nuc'ua, dya cja rá cjami ja c'o rgá netsjëji, rá cjami dya ja c'o nzi ga ne angueze. Na ngueje o ndü por nutscöji, cjanu o bübü'tjo na yeje. ¹⁶ Nguec'ua nutscö, dya cja rí cjavü ngüenda zò ja ga jñetse 'na nte, o zò pje rí pjëzhi. 'Ma ot'ü, mi cjavcö dya mi muvi e Jesús, mi cjiñigö c'ü mi nguextjo 'na nte. Pero dya cja rí cjiñigö a cjanu, rí unnc'ö dya ngüenda e Jesús ngueje Cristo c'ü ne ra mama: Vi 'ñeje cja Mizhocjimi. ¹⁷ 'Ma cjö c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo, ya ri nuevo 'ma o mü'bü 'ñe o pjeñe c'ü. Dya cja rí cjiñi nza cja 'ma ot'ü. Tsjiñiji cjuarma, ya ri nuevo rgá nguñjü o mü'bü 'ma c'e nte.

¹⁸ Nguetsjé Mizhocjimi o tsjacöji ya nuevo dya in mün'c'öji. O ndäjä e Cristo o ëjë, o 'ñe ndü por nutscöji, ngue c'ua sô ra nugüji dya na jo Mizhocjimi. Y nguetsjé Mizhocjimi c'ü o dyacö ne bëppi rá xipji yo nte, c'ü ya sô rá chëzhiji dya a jmi Mizhocjimi, na ngue angueze ya sô ra recibidozüji. ¹⁹ Mizhocjimi o ndäjä e Cristo o ë ndü por nutscöji rí nteji. Nguec'ua sô dya Mizhocjimi ra perdonaozgöji dya c'o, ra nugüji na jo. O dyacö ne bëppi rá xipji yo nte, c'ü ra sô rá chëzhiji dya a jmi Mizhocjimi. ²⁰ Rí pätpägö e Cristo rgá zopjü yo nte, chjëntjui c'ü rí nguetsjé Mizhocjimi rí ña'a. C'ü ro mama e Cristo, nutscö rí zopjü yo nte co texe in mün'c'ö, rí xicöji a cjava: "Chëzhgueji dya cja o jmi Mizhocjimi; angueze ra recibidots'üji", rí embe yo nte. ²¹ E Jesucristo mi ojto o nzhübü, nunca mi cja c'o na s'o. Pero Mizhocjimi o tsjapü e Jesucristo o ngötc'üji in nzhunc'öji, nza cja 'ma rí ngue angueze rví tsja c'o na s'o. O tsja a cjanu Mizhocjimi ngue c'ua 'ma rá ench'e in mün'c'öji e Jesucristo, ra nugüji Mizhocjimi nza cja c'ü nunca rva cjagöji c'o na s'o.

6

¹ Rí pëpcö Mizhocjimi; nguec'ua rí zo'c'öji. In mangueji c'ü in junt'ü in mü'büji que Mizhocjimi nugüji dya na jo. Pero 'ma dya rí tsjaji ja c'o nzi ga ne, nu'ma, 'ñetse c'ü dya cjuana in creoji. ² O mama Mizhocjimi: C'e pa c'ü rvá mangö, ró äjtç'ägöji 'ma i dyötc'öji.

Ró pjöxc'öji c'e pa c'ü ya rvá mangö ro empc'öji libre, eñe Mizhocjimi.

Rí tsjijñiji, ya zädä c'o cjé nu c'o o mama Mizhocjimi. Nudya, ngue dya, sô ra salvatsc'ëji Mizhocjimi.

³ Rí jodü ja rga minc'ö na jo, ngue c'ua dya ra sô cjó ra zopçügö ra mama: "Dya ga jo yo jña yo xitscöji e Pablo. Dya rí negö yo", ra 'ñeñe. ⁴ Zö pje rí sufregö pero rí sëchcö, dya rí jëzgö ne bëppi. Rí cjagö a cjanu ngue c'ua ra 'mārā na jo'o c'ü ngue o mbëpjizü Mizhocjimi. Bübü 'ma pje c'o nde rí sufregö, dya rí pāřā ja rga cja pü. Pero rí sëchcö c'o. ⁵ Bübü 'ma jücüji co chirrio. Xo bübü 'ma pantacjai a pjörü. Xo bübü 'ma me jmurü yo nte me mamaji pje ra tsjacöji. Pero rí sëchcö c'o. Rí pëpcö Mizhocjimi hasta ya me ni mbotjo in cuë. Nguec'ua rí bëzhi na puncjü in ch'ijí, y bün'ma dya rí sigö o xëdyi. ⁶ Siempre rí jodügö ja rga cjagö c'o na jo. C'ü rí pāřägö ja ga cja Mizhocjimi, ngue c'ü rí xipjigö yo nte. 'Ma cjó pje cjacö, rí pësp'iji paciencia. Rí cjagö na jontezgö ngue c'ua rá pjös'ü yo nín mintegöji. Me pjöxcö o Espiritu Mizhocjimi ja rgá pëpcö Mizhocjimi. Y rí s'iyagö yo nín mintegöji, dya rí cja pütjo que rí s'iyaji. Nujyo, ngue yo ni jñetse c'ü ngue o mbëpjizü Mizhocjimi. ⁷ Bübüzgö o poder

Mizhocjimi; nguec'ua rgá zopçjö yo nte rí xicöji o jña angueze c'o na cjuana. Ya na jozügö dya a jmi Mizhocjimi; nguec'ua ya dyacö texe c'ü ni jyongö, ngue c'ua rá tögö o nte ra dyätpäji o jña e Jesucristo, 'ñe ngue c'ua dya ra ndöcö e Satanás nu c'ü dya jo. ⁸ Bübü 'ma respetaozüji, bübü 'ma cjacöji c'ü dya ni muvizgö. Bübü 'ma xoscöji o bëchjine, bübü 'ma mamaji c'ü na jontezgö. Pero rí sido rí pëpcö Mizhocjimi rgá zopçjö yo nte. Zö mamaji c'ü rí onpü yo nte, pero rí sido rí xicöji c'ü na cjuana. ⁹ Zö cārā c'o cjacö c'ü dya ni muvizgö, pero bübü c'o unü ngüenda ngue o mbëpjizgö Mizhocjimi. Zö bübü 'ma ya ngue rá tügö, pero rí jñandaji xe rí bübütjo. Zö pencö Mizhocjimi o ndümü, pero dya cjacü rá tügö. ¹⁰ Bün'ma me rí nzhumügö, pero Mizhocjimi cjacö rá mājā. Zö dya pje rí pë'sc'ö, pero rí xicö yo nte yo jña yo me ni muvi, ngue c'ua ra mbë's'iji c'o na cjuana ni muvi. Dya pje rí pë'sc'ö nzi ga mbë's'i yo nte. Pero rí pë'sc'ö texe c'o na cjuana ni muvi.

¹¹ Mi cjuarmats'üji in cārāji a Corinto, rí xi'tsc'öji texe c'o rí pë'sc'ö cja in mü'bü, dya pje rí co'bügö ne rí 'na jña. Me rí nets'ëji. ¹² In cjiññiji c'ü dya rí netsc'öji. Ngue'tsc'ëji, dya in nezgöji. ¹³ Rí xi'tsc'öji dya, nza cja 'na bëzo c'ü zopjü c'o o t'i. Rí ñezgöji ja c'o nzi rgá netsc'öji.

Somos templo del Dios viviente

¹⁴ Dya sô rá 'hüech'iji cja 'na vovo 'na nzhünü co 'na burru. Je xo ga cjatjonu, dya sô rí nzhodüji c'o dya creo Mizhocjimi rí tsjaji c'ua ja nzi ga tsja anguezeji. C'o na jo, dya sô ra dyoji c'o na s'o. C'o ya bübü o mü'bü o jya's'ü Mizhocjimi, dya sô ra dyoji c'o nzhodü cja bëxömmü. ¹⁵ Dya xo sô e Cristo rí 'natjo o pjeñevi e Satanás nu c'ü dya jo. 'Na nte c'ü ya 'ñench'e o mü'bü e Cristo, dya sô ra nzhodüvi c'ü dya ne ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo. ¹⁶ Cja c'e templo nu ja ma't'üji Mizhocjimi, dya sô ra ndägā o santo. Je xo rga cjatsc'ëji nu, dya rí nzhodüji c'o dya ne ra 'ñejme Mizhocjimi. Na ngueje ngue o templotsc'ëji dya Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. O mama a cjava:

Rá mimigö a nde anguezeji, rá nzhodügö co anguezeji.

Rí nguetscö o Mizhocjimizüji, y rá cjapcö in ch'igö c'o, eñe Mizhocjimi.

¹⁷ Nguec'ua ni jyodü rí tsjaji ja c'o xo nzi va mama Mizhocjimi:

Rí xögüji cja c'o cja'a na s'o, dya cja rí dyoc-jeji.

Dya cja rí tsjaji c'o na s'o. Nguec'ua rá recibidotsc'öji.

¹⁸ Rí nguetscö in Tatazögöji. Y rá cja'c'öji in ch'itsc'öji 'ñe in xunt'itsc'öji, eñe Mizhocjimi c'ü me na nojo.

7

¹ Rí s'iyatsc'öji cjuarma; nguec'ua rí xi'tsc'öji yo. Na ngue yo o mama Mizhocjimi, ni jyodü rá xögüji texe cja c'o na s'o, ngue c'ua ra ndintsquigöji c'o. Na ngueje 'ma rá cjaí c'o na s'o, ra s'odü in cuerpogöji 'ñe in mü'büji. Ni jyodü rá cjaí c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, y nguextjo angueze rá sügöji.

El cambio de actitud de los corintios

² Rí ñezgöji co texe in mün'c'ejí. Dya pje ró cja'c'öji c'ü na s'o ne rí 'natsc'ejí. Dya pje ró xi'tsc'öji c'ü ro s'odü in mün'c'ejí ne rí 'natsc'ejí. Dya ró pe'chc'ejí béchjine ne rí 'natsc'ejí. ³ C'ü rvá xi'tsc'öji yo, dya ngue c'ü ri mangö c'ü in cjiññji c'ü rvá cja'c'öji c'o na s'o. Ya ró xi'ts'íji c'ü me rí nets'ejí co texe in mün'c'ö. Zö pje xe rá sufregö, pero rá sido rá nets'ejí hasta rí bübü rá tügö co nu'tsc'ejí. ⁴ Rí xi'tsc'öji me rí mä'c'öji. Y rí xipjigö c'o 'ñaja cjuarma c'ü na jo gui tsjagueji. Zö me rí sufregö, pero me rí mä'c'ö.

⁵ 'Ma ró sät'ägö a Macedonia, dya sö ro sóya in pjeñegö, na ngue mi bübü c'o pje nde ma problema. Mi sufregö, y me mi mbeñe in mün'c'ö. ⁶ Pero Mizhocjimi me cjaü ra mäjä 'ma cjó c'o ya ni tögü o mü'bü. Nuc'ü, xo tsjacö ró mäjä. Na ngueje e Tito o zät'ä nu ja mi bübügö. ⁷ C'ü vi zät'ä e Tito, dya nguextjo c'ü rvá mäcjö c'ü. Xo ró mäcjö, na ngue o xitscö e Tito c'ü vi mäjä angueze 'ma o 'ñe nuc'ejí. O xitscö c'ü me in ne rí jñandagöji. O xitscö c'ü me i nzhumügueji por c'ü vi tsjagueji. Xo xitscö c'ü me in ne rí tsjagueji c'o ya rvá xi'tsc'öji. Nguec'ua xe mas ró mäcjö.

⁸ Me i nzhumügueji 'ma i xörüji c'e carta c'ü ró pen'c'öji. Nguec'ua mi cjiññigö: "Na jo, dya ro penpegöji c'e carta", rí eñetsjögö. Pero rí pärägö dya, dya go mezhe vi nzhumügueji. Nguec'ua rí mäcjö ró pen'c'öji c'e carta. ⁹ C'ü rgá mäcjö, dya nguextjo c'ü vi nzhumügueji. Rí mäcjö na ngueje i nzhumüji c'ua ja nzi va ne Mizhocjimi, i nzhumüji cjanu o nzhogü in mün'c'ejí cja Mizhocjimi. Nguec'ua ixi jñetsetjo c'ü dya ró cja'c'öji na s'o 'ma ró pen'c'öji c'e carta. ¹⁰ 'Ma cjó c'o ra nzhümü ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, ra nzhogü o mü'bü ra salva. Y dya ra yembeñe c'e nte c'ü xe ra nzhogü cja c'o na s'o. Na puncü o nte c'o nzhümü, pero dya nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Nguec'ua ra ndüji, dya ra salvaji. ¹¹ Nu'tsc'ejí i nzhumügueji ja c'o nzi va ne Mizhocjimi; nguec'ua me in ne rí tsjaji dya c'o na jo. Dya mi cjaüqueji ngüenda c'o na s'o c'o mi bübü a ndetsc'ejí. Pero 'ma i xörügueji c'e carta, ix i tsjapüji ngüenda. Y mi negueji ro pärägö c'ü ja ma cja, c'ü dya i pè'sc'ejí in s'ocügueji in texeji. Me xo i s'ogueji c'ü vi tsja na s'o 'na cjuarmatsc'ejí. Me xo i sügueji. Me xo mi ne rí jñandagöji, rí xitscöji c'ü in ne rí dyätcägöji. Xo i castigaoji

c'e cjuarma na ngue vi tsja na s'o. I tsjaji texe c'o ró xi'tsc'öji; nguec'ua dya cja pje sö'ö pje xe rá xi'tsc'öji dya. ¹² Ró pen'c'öji c'e carta, ró xi'tsc'öji rí castigaoji c'e cjuarma c'ü vi tsja na s'o. Xo mi juentsegö nu c'ü vi tsjapüji na s'o. Pero c'ü xenda mi cjiññigö, ngue'tsc'ejí. Ró pen'c'ejí c'e carta ngue c'ua rí unnc'ejí ngüenda c'ü ix na cjuana in nezeji a mbo cja in mün'c'ejí, 'ñe in ne rí dyätcäji. Je a cjanu va ne Mizhocjimi.

¹³ Nguec'ua rí mäcjö dya, dya cja pje rí mbeñe dya. Y mas rí mäcjö, na ngueje ya xo vi mäjä e Tito. 'Ma o éj e Tito o 'ñe nuc'ejí, i recibidoji in texeji; nguec'ua dya cja pje xo mbeñe dya c'ü. ¹⁴ Ante c'ü ro éj e Tito ro 'ñe zenguats'üji, ya rvá xicö que rí dyätcäji. Y dya ró bézhgö in tsegö. Na ngue i dyätcäji. Nguec'ua na cjuana c'o ró xipji e Tito. Je xo ga cjatjonu, texe c'o rí xi'tsc'öji, na cjuana c'o. ¹⁵ E Tito, me nets'ejí na puncü, na ngueje mbeñe ja c'o vi recibidogueji angueze. Me i sügueji 'ma i dyäräji c'ü o xi'ts'íji. Me i dyätäji c'ü. ¹⁶ Me rí mäcjö, rí pärägö que rí tsjagueji na jo.

8

Dando generosamente

¹ Rí ne rá xi'tsc'öji cjuarma, c'o o tsja c'o cjuarma c'o jmurü cja c'o jñiñi c'o tsja a manu a Macedonia. Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü c'o cjuarma a Macedonia ra mbös'üji c'o cjuarma a ma a Judea c'o pje ni jyodü. ² C'o cjuarma a Macedonia me go sufreji o prueba, pero me go mäji na puncü. Nguec'ua va tsja anguezeji o jmutüji o merio ra mbenpeji c'o cjuarma a Judea. O jmutüji co texe o mü'büji zö dya pje co teme anguezeji. ³ Rí xi'ts'íji c'ü na cjuana. Anguezeji o tsjaji mas posible o jmutüji o t'opjü c'ü o söji. Anguezetsjéji o ne o jmutüji. ⁴ O dyötöji na puncü c'ü xo ro anguezeji ro mbös'üji c'o 'ñaja jñiñi rvá mbenpeji o merio c'o cjuarma a Judea. ⁵ Ya mi te'begö c'ü ro tsja anguezeji ro mbös'üji o merio. Pero dya nguextjo c'ü o tsjaji. Ot'ü o unüji o mü'büji c'in jmugöji ro dyätäji c'ü, 'ñezgö xo ro dyätcägöji. Na ngue je va cjanu va ne Mizhocjimi. ⁶ Nguec'ua ró xipji e Tito ra éj e 'ñe cjuatü c'e bëpji c'ü o mbürü a ndetsc'ejí. Na ngue 'ma mi bübü e Tito co nu'tsc'ejí, o xi'tsc'ejí c'ü na jo rí jmutueji o merio rí pjösc'ejí c'o cjuarma a Judea. ⁷ Na jo gui 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo. In päräji na jo o jña Mizhocjimi, y in päräji ja gui zopjüji na jo yo nte. Me in jodü rí tsjaji c'o na jo. Me xo in nezeji. Ja c'o nzi gui tsjaji texe yo na jo, xo rí pjös'üji c'o cjuarma a Judea. ⁸ Nujyo, dya xtí mandats'üji yo. Nguextjo c'ü rí unnc'ejí ngüenda ja ga tsja c'o cjuarma a Macedonia me jodü ra mbös'üji c'o cjuarma a Judea. Nguec'ua je xo rgui

tsjagueji a cjanu. A cjanu ra jñetse c'ua na jo, c'ù na cjuana in nezeji. ⁹ In pàràgueji ja va s'iyazgöji e Jesucristo c'in Jmugöji. Nutscöji, dya pje mi muvizgöji cja o jmi Mizhocjimi. E Jesucristo me ni muvi; nuc'ù, ixmi bübüvi Mizhocjimi c'ù. Pero o èjë cja ne xoñijömü nza czazgöji rí nteji, me go tsjapüji dya ni muvi c'ù. Nguec'ua me ni muvizgöji dya cja jmi Mizhocjimi.

¹⁰ A cjè'è mi negueji ri pjös'üji c'o cjuarma a Judea; guec'ua vi jmutqueji ja nzi o merio. Rí cjiñigö, na jo rí cjuatüji c'ù i pjürügeji. ¹¹ C'ù ya i pjürüji, nudya rí cjuatüji co texe in mü'büji ja c'o nzi vi pjürüji. Rí pjös'üji c'o cjuarma c'ù mas ra sötsc'èji. ¹² 'Ma rí unügeji co texe in mün'c'èji, ra mājā 'ma Mizhocjimi. Mizhocjimi dya te'be rí unügeji c'o dya in pès'iiji, nguextjo c'o sötsc'èji.

¹³ Rí negö rí pjösc'èji c'o cjuarma a Judea. Pero dya rí tsjopqueji rgui unüji o merio. 'Ma ga cjanu, ngue'tsc'èji me rí suffregueji c'o rgui jyodüts'üji. ¹⁴ Rí pjösc'èji ngue c'ua anguezeji ra mbès'iiji algo, 'ñetsc'èji xe xo rí pès'c'èji algo. Nu'tsc'èji xenda in pès'c'èji dya; guec'ua rí unügeji c'o ni jyodüji anguezeji dya. 'Ma ra zādā 'na xenda ra mbès'iiji anguezeji, ra sō anguezeji ra dya'c'èji c'o rgui jyodüts'üji. Nguec'ua nde rí pès'c'èji algo in texeji. ¹⁵ Mbeñeji ja c'o nzi ga t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Je mama a cjava: "Nu c'o na puncjü va jñüs'ü c'o manā, dya pje go mboncjö c'o. Nu c'o dya nda jñüs'ü, xo zötjo c'o, dya pje go bëzhi c'ù ro ziji."

Tito y sus compañeros

¹⁶ Rí unügö 'na pöjō Mizhocjimi. Na ngueje o 'ñünbü o mü'bü e Tito me xo ne'e c'ù rí tsjagueji a cjanu yo na jo. ¹⁷ 'Ma ró xipji e Tito ra 'ñe xi'ts'iiji rí pjös'üji c'o cjuarma a Judea, me go mājā va dyätcägö. Ya xmi ne e Tito ra 'ñe nuc'èji. Na ngue me ne'e ra 'ñe mböxc'üji.

¹⁸ Rá xipji e Tito ra èji yeje cjuarma. 'Na c'o cjuarma c'o ra èji e Tito, me nādäji texe nu ja jmurü yo cjuarma. Na ngueje cja'a c'e cjuarma me zopjü yo nte, me xipjiji ja ga cja e Jesucristo. ¹⁹ C'o congregación o juajnüji c'e cjuarma rá ma sopcöjme c'o merio c'o cjuarma a Judea 'ma rí cjuarü rí jmutqueji. Nguec'ua 'ma rá ècjöjme ja nzi cjuarma c'o tsja a Macedonia rá säcjöjme va a Corinto, ya rgui jmutqueji c'o merio. Nguec'ua rá möcjöjme c'ua c'e cjuarma a ma a Judea, rá pjös'üji c'o merio. A cjanu ra jñetse c'ù me na jo Mizhocjimi. Xo ra jñetse c'ù me in ne rí pjösc'èji c'o. ²⁰ Rá möcjöjme c'e cjuarma ngue c'ua dya ra jyäxcöji c'o merio c'o na puncjü c'o rrü pjös'üji c'o cjuarma a Judea. ²¹ Pärā c'in Jmugöji c'ù dya rá tjörügö c'o merio. Pero rá möcjöjme c'e cjuarma. 'Ma jiyö, 'na ra mamaji c'ù ró tjörügö c'o merio.

²² C'e cjuarma c'ù ra èji e Tito 'ñe c'e cjuarma c'ù cja ró xi'ts'iiji, na jonte c'ù. Na puncjü rvá sögö c'e cjuarma; guec'ua rí pàràgö me jodü ja rgā tsja c'o na jo. Nudya, me ne'e angueze ra 'ñe zenguats'üji, na ngueje pärā c'ù rí tsjaji na jo. ²³ Nu'tsc'èji, 'ma cjó c'o ra dyönnc'èji: "¿Pje pjèzhi e Tito?", ra 'ñentsc'èji, rí xipjigueji: "Ngue o dyojui e Pablo nu pèpjivi. Anguezevi pjöxcöjme", rí 'ñembeji c'o. 'Ma cjó c'o ra dyönnc'èji c'ù pje pjèzhi c'o yeje cjuarma c'o ra èji e Tito, rí xipjiji ngueje c'o vi juajnü c'o congregación. Rí xipjiji c'ù pèpjivi na jo cja Mizhocjimi; guec'ua ga unü ngüenda yo nte c'ù me na nojo e Cristo. ²⁴ C'o cjuarma c'o ra 'ñe zenguats'üji, rí xicöji c'ù in cjagueji na jo. Rí recibidogueji na jo c'o cjuarma. A cjanu ra jñetse c'ù in s'iyagueji c'o. Ra mbārā c'ua c'o cjuarma cja c'o 'ñaja congregación c'ù na cjuana c'o rí xicö anguezeji c'ù in cjagueji na jo.

9

La colecta para los hermanos

¹ Zó rí xi'tsc'öji cja ne carta ja rgui pjösc'èji o merio c'o cjuarma a Judea, pero dya ni jyodü rá xi'ts'iiji. ² Na ngueje rí pàràgö in ne rí pjös'ügeji. Rí xipjigö c'o cjuarma a ma a Macedonia ja gui tsjagueji nu'tsc'èji in menzumüji a Corinto c'ù tsja a Acaya. Rí xicöji a cjava: "C'o cjuarma a ma a Acaya, ya bübüji dispuesto ra mbös'üji o merio c'o cjuarma a Judea. Ndeze a cjè'è, neji a cjanu", rí embeji. Nguec'ua me xo ne o mü'bü c'o cjuarma a Macedonia xo ra mbös'üji c'o cjuarma a Judea. ³ Ró xipji c'o cjuarma a Macedonia c'ù rí pjösc'èji o merio c'o cjuarma a Judea. Nguec'ua rá xipji e Tito 'ñe c'o yeje cjuarma ra èji, ngue c'ua rí pjürü rí jmutqueji c'o merio. 'Ma dya rí jmutügeji, ra mama c'o cjuarma a ma a Macedonia c'ù dya cjuana c'ù ró xicöji. ⁴ Na ngueje 'ma rá ècjöjme ja nzi o cjuarma c'o tsja a Macedonia rá säcjöjme va a Corinto, 'ma ra chö'tc'èji anguezeji c'ù dya be rí jmutqueji o merio, rá bëzhgö in tseje 'ma. Na ngue me rí mājā rgā xipji c'o cjuarma a Macedonia c'ù rí pjösc'èji c'o cjuarma a Judea. Xo 'ñetsc'èji xo rí tsegueji 'ma. ⁵ Nguec'ua ró cjiñigö c'ù mi jyodü ro xipji e Tito 'ñe c'o ra dyoji, ra èji ante c'ù rá ècjöjme c'o cjuarma c'o tsja a Macedonia. Ra xi'tsc'èji ja rgui jmutqueji c'o merio c'o ya i mangueji rí pjösc'èji c'o cjuarma a Judea, ngue c'ua 'ma rá säcjöjme c'o cjuarma c'o tsja a Macedonia, ya rí quixtjo c'o merio. 'Ma rí unügeji o merio, dya rí tsjiñigueji c'o in meriogueji. Rí unüji co texe in mü'büji.

⁶ 'Ma rí unügeji in merioji, rí mbeñeji yo rá xi'tsc'öji dya: C'ù ts'inguilètjo o ts'indèchjö ra ndujmü, ts'inguilètjo o tjö ra xenze c'ù. C'ù na puncjü o ts'indèchjö ra ndujmü, na

puncjü o tjõ ra xenze c'ü. ⁷ Rí unügueji ja c'o nzi va nguñji in mü'bügeji nzi 'natsc'ëji. Dya rí sentio rguí unüji. Dya xo rí unüji nza cja c'ü ri cja'c'üji a fuerza. Mizhocjimi me ne'e nu c'ü me májã ga unü. ⁸ Me na zëzhi Mizhocjimi, sò ra dya'c'ëji texe c'o na jo, ngue c'ua rí pë'sc'ëji na puncjü, dya ra bët's'ji. Nguec'ua ra sò rí pjõsc'ëji c'o pje ni jyodü. ⁹ Ra sò rí tsjaji c'ua ja nzi ga mama o jña Mizhocjimi c'ü t'opjü a cjava:

'Ma cjó c'o ra mbõs'ü yo nu minteji c'o pje rguí jyodüji, siempre ra mbës'i 'ma c'ü, ngue c'ua ra sò ra sizo ra mbõs'ü yo nu minteji.

¹⁰ Mizhocjimi dactüji o semilla rá tujmüji. Xo dactüji c'o pje rá siji. Je xo rga cjatjonu ra dya'c'ëji texe c'o ni jyodüts'üji, y mas ra dya'c'ëji. A cjanu ra sò rí tsjagueji rrü jontets'ëji rí pjõsc'ëji yo nin mintegueji.

¹¹ Ra dya'c'ëji Mizhocjimi c'o na jo, ngue c'ua rí pjõsc'ëji na jo c'o nin cjuarmagueji. Nguec'ua 'ma rá ma sopcõjme o merio c'o cjuarma, anguezeji ra unüji na puncjü 'na pøjõ Mizhocjimi. ¹² C'ü rguí pjõsc'ëji c'o cjuarma a Judea, na jo c'ü. Na ngueje pje c'o ni jyodüji anguezeji. Pero c'ü xenda ni muvi, ngueje c'ü ra tsja anguezeji ra unüji na puncjü 'na pøjõ Mizhocjimi na ngue vi pjõsc'ëji c'o. ¹³ In mangueji c'ü in ätqueji o jña e Cristo. 'Ma rí pjõsc'ëji c'o cjuarma a Judea, ra unüji 'ma nguenda na cjuana in ejmeji e Jesucristo, ra mamaji me na nojo Mizhocjimi. Ra mamaji me na nojo Mizhocjimi por c'ü vi pjõsc'ëji na jo anguezeji, 'ñe in pjõs'üji 'ma cjó c'o pje ni jyodü. ¹⁴ Anguezeji ra mbents'ëji ra dyõ'tc'ëji Mizhocjimi. Na ngueje me go 'ñünc'ü in mü'n'c'ëji Mizhocjimi i pjõs'üji. ¹⁵ Dya rí jünji jña ja rga unüji na jo 'na pøjõ Mizhocjimi. Na ngue o dyacõji c'ü me ni muvi c'ü ngueje e Jesucristo c'ü o ëjã cja ne xoñijõmü por nutscõji.

10

La autoridad de Pablo como apóstol

¹ Nutscõ e Pablo rí xi'tsc'õji rí dyätcägõji. Pero c'ua ja nzi ma cja e Jesucristo, je xo ga cjazgõnu, dya rí cjacpõ na nojo rgã zo'c'õji, y rí bübü dispuesto rá perdonaots'õji. Bübüts'ëji c'o mama me rí sũ rgã zo'c'õji 'ma rí bübü co nu'tsc'ëji, pero c'ü me rí huënc'h'õji na zëzhi 'ma rí pen'c'õji 'na carta. ² Bübüts'üji c'o pëzhi que rí cjat-sjögõ ne bëpji nza cja 'na nte c'ü dya creõ Mizhocjimi. Rí õ'tc'õji rí dyätcãji in texeji. 'Ma jiyõ, ya ró cjiñigõ, 'ma rá 'ñe zenguats'üji, rá huënc'h'i na zëzhi c'o mama rí sũ rgã zo'c'õji. Dya rá sũgõ. ³ Rí ntetjogõ, pero c'ü rgã zo'c'õji, dya nza cja ga zo'c'üji yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi. ⁴ Cja ne bëpji na rgã pépcõ Mizhocjimi, dya rí cjiñjtsjögõ in

pjeñe ja rga zopjü c'o mama dya cjuana o jña Mizhocjimi; Mizhocjimi dacõ o poder. ⁵ Yo nte, me cjiññitsjëji o pjeñe ga tsjapüji na nojo. Me üji yo jña yo mama ja ga cja Mizhocjimi. Pero co o poder Mizhocjimi rí zopcjõji, ngue c'ua na puncjü c'o jëzi c'e pjeñe c'ü cjiññji, cja na dyätãji c'ua e Cristo. ⁶ Nguec'ua nu'tsc'ëji rí dyätcägõji. C'o dya ra dyätcägõ, ya rí bübü rá castigaogõ c'o.

⁷ Bübü c'o cjiññitsjë c'ü mbëpji cja Mizhocjimi, y mamaji c'ü dya ngue o mbëpji c'ü. Nu'tsc'ëji in creogueji c'o, na ngue dya in pãpãji o mü'büji. Bueno, 'ma cjó c'o mama ngueje o mbëpji Mizhocjimi anguezeji, ni jyodü xo ra unüji nguenda nutscõ xo rí mbëpji cja Mizhocjimi.

⁸ Nguetsjë c'in Jmugõji o dyacõ poder rá cjadõ ne bëpji. Ne bëpji, dya ngue c'ü rá xõcüs'üji; ngueje c'ü mas rí 'ñejmeji e Jesucristo. Zõ xe rá xi'tsc'õji c'ü ja ga mbëtscõ na nojo, pero na cjuana. Dya cjó sò ra mama c'ü dya cjuana yo rí mangõ c'ü rga bëzhgõ in tseje. ⁹ Ixti unnc'ëji nguenda, c'ü rgã pen'c'õji o carta, dya ngue c'ü rguí sũgueji. ¹⁰ C'o xõpüte xi'tsc'ëji a cjava: "E Pablo 'ma pen'c'ëji o carta, me huënc'h'iji na zëzhi nza cja c'ü ri pës'i o poder. Pero 'ma bübü co nu'tsc'ëji c'ü, dya huënc'h'ëji a cjanu. Y dya ña na jo", ents'ëji c'o xõpüte. ¹¹ C'o xi'tsc'ëji a cjanu, ni jyodü ixta unüji nguenda, 'ma rá ëcjõ co nu'tsc'ëji rí bübü rá castigaots'üji c'ua ja nzi rgã mangõ cja yo carta 'ma dya rí bübü co nu'tsc'ëji.

¹² C'o xõpüte, me mamatsjëji c'ü me na jo ga jizhiji. Cjiññitsjëji que na jo ga xõpüteji, na ngue nde dyotji ga jizhiji. Pero dya ni muvi c'ü ni jyëtsitsjëji a cjanu. Nutscõ, dya rá mangõ cjo nda na jozgõ que na ngue anguezeji. ¹³ Dya rá cjacpütsjögõ a cjanu na nojo. C'ü rá mangõ, nguextjo c'ü ja va cja va dyacõ Mizhocjimi ne bëpji nu rgã zopcjõ yo nte. Ngue angueje o dyacõ ró 'ñe zo'c'õji. ¹⁴ Nguetscõ ot'ü ró 'ñe xi'tsc'õji ja ga cja e Cristo. Nguec'ua rí pë'sc'õ derecho rá zo'c'õji; nu'tsc'ëji ni jyodü rí dyätcägõji. ¹⁵ Dya rí cjadõ ja c'o ga tsja c'o xõpüte. Anguezeji pøjü nu ja ya vi ma'a c'ü 'naja vi ma zopjü yo nte. Cjacpüji na noji nza cja 'ma rí nguetsjë anguezeji ot'ü vi zopjüji yo nte. Rí te'begõ rí 'ñejmeji na jo Mizhocjimi. A cjanu ra sò rá magõ cja c'o 'ñaja jñiñi ja c'o nzi va dyacõ Mizhocjimi rá ma pëpji. ¹⁶ Rá magõ cja c'o jñiñi c'o mas na jë, rá ma xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Y 'ma rá sãt'ägõ nu ja ya mbürü o creoji o jña Mizhocjimi, dya rá onpü yo nte, cja rrü mangõ: "Na puncjü o nte va yo ya ndenngue co nuzgõ", rá eñegõ, iyõ. Na ngue rí ngue c'ü 'na cjuarma c'ü ya vi pjütü c'e bëpji.

¹⁷ 'Ma cjó c'o ra mbëpi na jo Mizhocjimi, dya ni jyodü ra mama: "Nutscõ ró cjadõ ne bëpji." C'ü ni jyodü ra mama: "Mizhocjimi o

mböxcü ró pëjgigö ne bëppi", ra'ñeñe. ¹⁸ Zö ra mama 'na nte: "Me na jozgö", ra 'ñeñe, pero dya ngue c'ü ni jñetse cjo na jo. Pero 'ma mama Mizhocjimi c'ü na jo 'na nte, ix na cjuana na jo 'ma c'ü.

11

Pablo y los apóstoles falsos

¹ Xa'ma ri pé'sc'ëji paciencia co nutscö c'o xe rá xi'tsc'öji. Na ngue c'ü ri cjacpö me ni muvi ne bëppi nu rgá zopcjö yo nte, bübü c'o ra mama que ri locogö, dya ri jüngö in pjeñe. Pero ri ö'tc'öji ri péscöji paciencia c'o xe rá xi'tsc'öji. ² 'Na bëzo me pjörü c'ü nu xunt'i, ngue c'ua 'ma ra chjüntpü c'ü q xunt'i, dya be ri chjëvi o bëzo. Nguec'ua nguextjo c'ü nu xira ra dyojui. Je xo ga cjatjonu, me ri pjö'c'öji c'ua ja nzi ga mbö'c'ëji Mizhocjimi. Ri negö nguextjo e Cristo ri ñegueji. ³ C'e c'ijmi o dyonpü e Eva, mi cjavü mi xippi c'o na cjuana pero iyö. Je xo ga cjatjonu, ri sügö 'na cjö c'o ra dyon'c'üji ra s'onnc'üji in pjeñeji; nguec'ua dya cja ri ñegueji e Cristo co texe in mün'c'ëji. ⁴ Rö xi'tsc'öji ja rgá sö e Jesús ra 'ñevgueji libre cja c'o na s'o; nguec'ua vi creogueji. Y Mizhocjimi o dya'c'ëji c'ü q Espiritu o ëjë cja in mün'c'ëji. Pero bübü o xöpüte c'o va ëtsjë c'o nan'ño ga zo'c'üji. Maco in pésp'iji paciencia anguezeji, xo ni jyodü ri péscöji paciencia yo ri xi'tsc'öji. ⁵ Anguezeji cjavü me na noji, mamaji c'ü ngue anguezeji o apóstole e Jesucristo. A poco in cjiññiji c'ü xenda na nojo anguezeji que rá nguetscö. ⁶ Anguezeji mamaji c'ü dya zö rgá ñagö. Zö ga cjanu, pero ri pärägö na jo yo ri xi'tsc'öji. In pärägueji c'ü ri pärägö na jo. Na ngueje 'ma ró zo'c'öji, dya ró co'bügö ne ri 'naja jña.

⁷ 'Ma ró xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi, dya ró jüngö c'o mi dacöji. A poco in cjiññiji c'ü rvá cja na s'o, na ngue dya ró jün'c'üji. Nu c'ü rvá zo'c'öji, dya ngue c'ü pje ro jün'c'üji; ngueje c'ü rvá muvitsc'ëji a jmi Mizhocjimi. ⁸ Rö jüngö c'o merio c'o o dyacö c'o cjuarma cja c'o 'ñaja congregación. Nguec'ua o sö ró xi'tsc'öji o jña Mizhocjimi. ⁹ 'Ma mi bübü co nu'tsc'ëji, 'ma pje c'o mi bëtscö, dya ró ötü ne ri 'natsc'ëji. Pero c'o cjuarma a ma a Macedonia o ndäji c'o o ëjë o 'ñe zocüzögöji c'o mi jyodüzü. Nguec'ua dya ró jün'c'üji, dya pje xo rá jün'c'üji. Na ngueje dya ri negö ri sögueji na jyü. ¹⁰ Bübü e Cristo co nutscö; nguec'ua na cjuana c'ü ri xi'tsc'öji. Me ri mäcjö na ngueje dya ró jüngö c'o mi dacöji nu'tsc'ëji in tsjaji texe a 'ñe a Acaya. Y nunca dya pje rá jün'c'üji. ¹¹ Bübü c'o mama c'ü dya ri nets'egöji, nguec'ua dya rgá jüngö c'o ri dyacöji. Pero pätcö in mü'bü Mizhocjimi ri nets'ëji.

¹² C'o 'ñaja xöpüte, neji c'ü rá jüngö c'o ri dyacöji. A cjanu ra sö ra xi'ts'iji: "Jñanchjaji,

e Pablo ri chjëntcjöjme c'ü", ra 'ñeñeji. Nguec'ua, dya rgá jün'c'üji c'o ri dyacöji, dya xo rá jün'c'üji. ¹³ Anguezeji me nzhodüji ga dyonpüji yo nte. Cjavüji c'ü ri ngue o apóstole e Cristo, maco dya juajnü e Cristo anguezeji. ¹⁴ Dya ni jyodü ri tsjijñiji na puncjü c'ü ni tsja a cjanu anguezeji. Na ngue je xo ga cjanu ga tsja e Satanás nu c'ü dya jo, bün'ma cjavü c'ü ri ngue 'naja c'o o anxe Mizhocjimi. ¹⁵ Nguec'ua dya ni jyodü ri tsjijñiji na puncjü c'o xöpüte c'o cjavü ri xi'tsc'ëji c'o na jo. Na ngueje anguezeji, ngue o mbëppi c'ü dya jo. Mizhocjimi ra tsjavü ra sufreji, na ngueje cjaji na s'o.

Sufrimientos de Pablo como apóstol

¹⁶ Me ri xi'tsc'öji ja ga mbëtscö na nojo, pero dya ri ma tsjijñiji cjo ri locogö. Zö ri tsjijñiji c'ü ri locogö, pero xe ri péscöji paciencia c'ü xe rá mangö c'ü ja ga mbëtscö na nojo. Maco in pésp'iji paciencia c'o xöpüte c'o cjavü na nojo. ¹⁷ Dya mandazgöji c'in Jmugöji me rá mangöji pje pjëtscöji. Pero xe ni jyodü rá mangö c'ü pje pjëtscö, zö ri mangueji ri locogö. ¹⁸ C'o xöpüte me cjavüji na nojo na ngue c'ü pjëzhiji. Xo rá mangö dya c'ü ja ga mbëtscö na nojo. ¹⁹ In cjiññiji in pé'sc'ëji na puncjü in pjeñeji; nguec'ua guí pésp'iji paciencia c'o xöpüte c'o cjavü na nojo. ²⁰ C'o xöpüte me mandatsc'ëji, pero in sido in pésp'iji paciencia in ätägueji c'o. Anguezeji me jün'c'üji in merioji, pero in sido in pésp'iji paciencia. Anguezeji me cjavüji in jmugueji, me cja'c'ëji c'ü dya ni muvitsc'ëji. Xo pjë'hc'ëji in jmiji, pero in sido in pésp'iji paciencia in ätäji. ²¹ A poco in cjiññiji xe na jo 'ma xo ro cjacpö chala a ndetsc'ëji ja c'o nzi ga tsja c'o xöpüte. Ri perdonaozögöji c'ü dya ró cja'c'öji a cjanu c'o na s'o.

C'o xöpüte, me mäjä ga tsjavütsjëji na nojo. Je xo rga cjavög dya nu, c'o mama anguezeji ja ga mbëzhiji na nojo, xo ngue c'o xo sö rá mangö c'ü pje pjëtscö, zö ri mangueji ri locogö. ²² C'o xöpüte cjavüji na nojo na ngueje ñaji hebreo. Xo 'ñezgö xo ri ñagö hebreo. Anguezeji mamaji me menzumüji a Israel. Xo 'ñezgö je xo ri menzumügö nu. Xo mamaji me mboxbëcheji cja e Abraham. Xo 'ñezgö xo ngue o mboxbëchezü c'ü. ²³ Xo mamaji c'ü mbëppiji cja e Cristo. Nutscö mas na jo rgá pëpcö c'ü. Bueno, ri mangö yo, zö ri tsjijñiji c'ü me ri locogö. Mas ró pëppi na zëzhi que na ngue anguezeji. Mas o jyücüji co chirrio que na ngue anguezeji. Y mas go pantcaji a pjörü. Na puncjü rvá cjogü peli-gro c'ü ya ro tügö. ²⁴ C'o in menzumögöjme a Israel, ts'ch'a vez va jyücüji co chirrio. O zö treinta y nueve c'o o dyacöji nzi 'na vez c'ü mi jüctüji. ²⁵ Jñi vez va jyücöji co dyenza. 'Na vez o pjacöji o ndojo. Jñi vez va chödü a nde c'o barco 'ma mi nzhodügö cja mar.

Nguec'ua 'naxömü cja na 'napa ró sufregö cja ndeje. ²⁶ Na puncjü rgá nzhodügö rgá zopjügö yo nte. Rí cjogü peligro rgá pes'egö cja ndare. Rí cjogü peligro ra ts'acüzgö o mbë'ë. Rí cjogü peligro 'na pje c'o ra tsjacö yo in menzumügöjme, 'ñe c'o dya ngue in menzumügöjme. Rí cjogü peligro 'ma rí nzhodügö cja c'o jñiñi, 'ñe 'ma rí nzhodügö cja majyadü, 'ñe 'ma rí nzhodügö cja barco. Xo rí cjogü peligro 'ma rí chjögöjme c'o c'apü cjuarma. ²⁷ Bübü 'ma rí pëpcjö na zëzhi hasta me ni mbotjo in cuëgö, 'ñe me rí sögö na ü. Bübü 'ma rí bëzhi na puncjü in ch'jögö. Bübü na puncjü 'ma dya rí sigö o xëdyi, na ngueje ojtjo pje rá sigö. Na puncjü rgá túsëgö, na ngueje bëtsi c'ü rá jegö.

²⁸ Nujoy, dya nguextjo yo rí sufregö yo. Pama me rí mbeñegö c'o cjuarma texe cja c'o congregación. ²⁹ 'Ma bübü 'na cjuarma c'ü dya nda ejme Mizhocjimi, me rí sentiojö nza cja c'ü rí nguetscö c'ü dya nda rí creö. 'Ma cjö c'o c'apü ra tsja na s'o 'na cjuarma, rí ügöbe c'ë nte c'ü. Y rí tsegö nza cja 'ma rí nguezgö ro c'agö c'o na s'o. ³⁰ Pe in neji xe rá mangö c'ü pje pjëtscö. Iyö. C'ü rá c'agö dya, rá xi'tsc'öji ja ga cja c'ü dya zëtscö. ³¹ Na cjuana yo rí xi'tsc'öji; nzi ga mbärä Mizhocjimi c'ü mi ma't'ü e Jesucristo c'in Jmugöji c'ü ngue o T'i. Me na nojo Mizhocjimi; ni jyodü nunca rá jëzi rga c'apüji na nojo c'ü. ³² 'Ma mi bünc'ö a Damasco, o tsja c'e gobernador c'ü vi 'ñeme e rey Aretas, o ngama c'o mi pjörü cja c'o trangox-tji, ngue c'ua 'ma ro pedyegö, ro ts'acüzüji. ³³ Pero c'o in dyocjöjme go pjongüzüji cja 'na ventana c'ü mi bübü cja c'e varda, cjanu o sjöpcüji cja 'naja bos'i. Ró c'ueñegö c'ua cja c'e ciudad, dya pje tsjacö c'e gobernador.

12

Visiones y revelaciones

¹ Dya ni muvi c'ü me rgá mangö c'ü pje pjëtscö. Pero bübü c'ü xe rá xi'tsc'öji. Rá xi'tsc'öji ja ga cja c'o o dyacö e Jesucristo c'in Jmugöji ró cjinch'igö, 'ñe c'o o jítscö. ²⁻³ Ya cjogü catorce cjë 'ma o zinzgö a jens'e Mizhocjimi. Dya rí pärägö cjo o zinzgö co texe in cuerpo, cjo nguextjo in aljma c'ü o zinnüi. Nguextjo Mizhocjimi pärä. ⁴ O zinzgö nu ja me na zö. Je ró ärägö nu c'o jña'a c'o me na sjü c'o dya sö rá xi'tsc'öji. ⁵ Pero dya rá c'apütsjë na nojo. Ngue Mizhocjimi c'ü rá c'apcö na nojo, na ngueje ngue c'ü o zinzgö c'ü. C'ü rá xi'tsc'öji ja ga c'azgö, dya ngue c'ü me na nozgö; ngueje c'ü dya ga zëtscö. ⁶ Zö rí negö ro xi'tsc'öji c'o me na zö rvá jandagö, pero dya rí locogö. Na ngueje na cjuana c'ü ro xi'tsc'öji. Pero dya rá xi'tsc'öji c'o. In jandgaji ja rgá nzhodügö. Xo in äräji c'o jña c'o rí xi'tsc'öji. Nguec'ua dya ni jyodü rá xi'tsc'öji c'o me na zö c'o ró

jandagö. 'Ma jiyö, rí cjinñigüejí c'ü me na jozgö na puncjü, zö dya ga c'azgö nu.

⁷ Me na zö c'o o jítscö Mizhocjimi. Pero dya go ne Mizhocjimi c'ü rá c'apcö na nozü rga mangö c'o ró jandagö nu. Nguec'ua o jyëzi Mizhocjimi e Satanás nu c'ü dya jo c'jacü rá sufregö nza cja 'ma rí tjocüzgö 'na bidyi. Nuc'ü, me rí sufregö c'ü, ngue c'ua dya rá c'apcö na nozü. ⁸ Jñi vez rvá ötügö c'in Jmugöji ro tsjapü ro c'ueñe c'ü rgá sufregö. ⁹ O ndünrü c'ua c'in Jmugöji o xitsigö: "Me rí s'iyats'ügö. ¿Pje xe ni jyonc'ü? 'Ma dya pje ga zëzhi 'na nte, je ngue 'ma jñetse c'ü me na zëtscö, na ngueje rí pjös'ügö c'ü", enzgö c'in Jmugöji. Nguec'ua me rí mäjö na puncjü na ngue dya pje ga zëtscö. Rí mäjö na ngueje bübüzü o poder e Cristo. ¹⁰ Na ngue c'ü rgá pëpcö e Cristo, me c'jacö na s'o yo nte me pjongüzüji cja o jñiñiji, y pje c'o nde rí sufregö. Pero rí mäjö. Na ngueje 'ma dya ga zëtscö, ngue 'ma ix na cjuana na zëtsi.

Preocupación de Pablo por la iglesia de Corinto

¹¹ Na ngue me ró xi'tsc'öji pje pjëtscö, pe in mamaji c'ü rí locogö. Pero, ¿ja rva c'apü? 'Ma o xi'tsc'ëji c'o xöpüte c'ü dya jo rgá jizhigö, dya i xiquejei c'ü na jo rgá xöpütegö. Nguec'ua ni jyodü rá xi'tsc'öji pje pjëtscö. C'o xöpüte c'apüji rí ngue o apóstole e Cristo c'o me ni muvi. Pero xenda na nozgö, zö dya ni muvizgö. ¹² 'Ma mi bünc'ö co nu'tsc'ëji, ró sufregö. Pero ró sido ró pëpcö e Cristo. Y ró c'agö c'o me na nojo c'o nunca mi jandagueji. Nguec'ua vi unnc'ëji ngüenda c'ü na cjuana c'ü mi xi'tsc'öji. Nguec'ua in pärägueji c'ü ngue o apóstolez e Jesucristo. ¹³ A poco in cjinñiji c'ü xenda ró s'iyagö na jo c'o 'ñaja congregación que na ngue'tsc'ëji. Bueno, c'ü ró c'agö, ngueje c'ü dya ró jün'c'üji in meriogueji. 'Ma jiyö, rvi sögueji na jyü. Perdonaozögöji c'ü dya ró jün'c'üji in merioji.

¹⁴ Dya ra metscö rá 'ñe nuc'üji. Ra zö'ö na jñi c'ü rga ëjë. Y dya rá jün'c'üji in meriogueji. Dya ngue in meriogueji c'o rí mbeñegö, ngue'tsc'ëji me rí mbents'ëji. Dya ngue yo t'i c'o ni jyodü ra mbë's'iji c'ü rgüi mbös'üji nu tataji; ngueje yo nzhante c'o ni jyodü ra mbë's'iji c'ü rgüi mbös'üji nu t'iji. ¹⁵ Me rí mäjö rgá pëpcö Mizhocjimi rgá pjöxc'öji, zö me potjo in cuëgö. Nza cja c'ü mas rí netsc'öji, y dya nda in nezgöji.

¹⁶ Bübüts'ëji c'ü ra mama, zö dya ró jüngö c'o merio c'o mi dacöji, pero ró jodügö ja rvá on'c'üji. ¹⁷ Rí xi'tsc'öji, 'ma ró xipji c'o cjuarma o ëji o 'ñe zo'c'ëji, dya pje xo jñün'c'üji. ¹⁸ Ró xipji e Tito ro ëjui c'ü 'na cjuarma, o 'ñe nuc'ëji. ¿Cjo pje c'o o jñün'c'üji e Tito? Iyö, dya pje xo jñün'c'üji. ¿Cjo dya xo mbents'ëji angueze, ja c'o nzi rgá mbents'ëji? Já, xo mbents'ëji. ¿Cjo dya xo

tsja ja c'o nzi rgá c'jagö? Jã, je xo va tsjatjo a cjanu.

¹⁹ Nu yo rí xi'tsc'öji, pe in c'ijññi c'ü rrã ñanatsjé cja in jmigüejí nza cja 'ma ro c'jagö na s'o. Pero dya je ca cjanu. Nu yo rí xi'tsc'öji, jandgagö Mizhocjimi. Y búbü e Cristo co nutschö. Rí s'iyatsc'öji cjuarma. C'ü rgá xi'tsc'öji yo, ngue c'ü mas rí pärãji Mizhocjimi. ²⁰ Rí negö rí nzhodügüejí na jo. In negueji c'ü rá má'c'öji. Pero rí sügö 'ma rá ñe nuc'ejí, 'na rá tö'tc'üji c'ü dya ri nzhodüji na jo. 'Ma rga cjanu, dya ra sö rá má'c'öji 'ma. Rí sügö 'na rá tö'tc'üji c'ü me ri sögueji o jña, ñe me ri ne ra mbë'ts'iji na nojo c'ua ja nzi ga mbëzhi c'o 'ñaja. O rá tö'tc'üji rí pötqui sjëyaji, ñe rí pötqui hu'ls'iji. O rá tö'tc'üji rí pötqui xos'üji o bëchjine, ñe me rí pötqui tsjojneji. O rá tö'tc'üji rí c'japquetsjéji rrü notsc'ejí nzi 'natsc'ejí, ñe me rí ñatsjé rí ñatsjégueji. ²¹ Búbüts'ejí c'o cja na s'o. In c'ijññi na s'o cja in mü'bügüejí. In tsägüejí o bëzo o ndixü, ñe pje c'o nde in c'jaji a cjanu c'o na s'o. Rí sügö, 'ma rá ñe nuc'ejí, 'na rá tö'tc'üji c'ü dya be ri nzhogü in mü'büji. Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjacö me ra sentio in mü'bügö me rá huë'c'öji.

13

Advertencias y saludos finales

¹ 'Ma rá ëcjö na yeje, ya ra zö na jñi c'ü rvã ëgö va. Tsjiññi c'ü t'opjü a cjava: "Ma c'jö c'o ra tsja na s'o, ni jyodü yeje o jñi'c'ü o jñanda vi tsja na s'o, c'o ra cöste. Nu'ma, ra sö ra castigaöji 'ma c'ü", eñe. ² 'Ma ró ñe zenguats'üji c'ü na yeje, ró zopjü c'o mi c'jats'ügüejí na s'o, ró xicöji ro nzhogü o mü'büji. 'Ma jiyö, ro castigaogö c'o, 'ma ro ëgö na jñi'i. Nudya, dya rí búnc'ö co nu'tsc'ejí. Pero rí zo'c'öji nu'tsc'ejí in s'ido in c'jaji c'o na s'o, rí xi'tsc'öji, 'ma rá ëcjö na jñi, rá castigaots'üji. ³ Nu 'ma dya in pärãgueji cjo rí pätpägö e Cristo, jo rí ñugueji 'ma, 'ma rá ëcjö. Me na zëzhi angueze, dya sü ra castigaots'üji. ⁴ 'Ma o ndábãji e Cristo cja ngronsi, o jñetse nza cja c'ü dya ma zëzhi. Pero búbütsjo dya c'ü, na ngueje c'ü o poder Mizhocjimi o tsjapü o búbütsjo na yeje. Je xo ga c'jazgönu. Na ngueje búbü in mün'c'ö e Cristo, jmanch'a rgá zo'c'öji na jo, nza cja c'ü dya rí pë'sc'ö poder. Pero búbütsjo o poder Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma dya ra nzhogü in mü'bügüejí, rí búbü rá castigaots'üji.

⁵ Nu'tsc'ejí, ngue'tsc'ejí ni jyodü rí ñutsjéji cjo na cjuana i ñench'e in mün'c'ejí e Cristo. ¿Cjo búbü in mün'c'ejí e Cristo? ¿Cjo 'ñünn'ü in mü'büji rí tsjaji ja c'o nzi ga ne? 'Ma jiyö, dya cjuana in ejmeji 'ma. ⁶ Pero 'ma búbü in mün'c'ejí e Cristo, rí te'begö rí unnc'ejí ngüenda xo 'ñetscö xo búbütsjögö c'ü, y ngue o apóstoleztjögö c'ü. ⁷ 'Ma rá ñe castigaots'üji, nu'ma, rí pärãgueji c'ü rí búnc'ö o poder

e Cristo. Pero rí ötcö Mizhocjimi c'ü rí jyëzgueji c'o na s'o. Zö rí negö ra jñetse c'ü ngue o apóstoleztjögö e Cristo, pero rí negö mas c'ü rí tsjagueji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. ⁸ Ra sö rá zo'c'öji ngue c'ua rí tsjaji c'o na jo. Pero 'ma ya rgui tsjaji c'o na jo, dya cja ra sö rá castigaots'üji 'ma. ⁹ 'Ma na zë'tsc'ejí, 'ma in c'jaji c'o na jo, dya ni jyodü rá castigaots'üji co o poder Mizhocjimi. Ngue c'ü rgá mäc'jögö c'ü. Y ngue c'ü rí ötcö Mizhocjimi, c'ü rí tsjagueji dya c'o na jo. ¹⁰ Mizhocjimi o dyacö poder, pero dya ngue c'ü rga chjotc'öji; ngueje c'ü rga pjöxc'öji mas rí ñejmeji Mizhocjimi. Nguec'ua nudya rí búnc'ö co nu'tsc'ejí, rí pen'c'ejí ne carta rí xi'tsc'öji yo, xa'ma rí dyätcägöji ante c'ü rá ëcjö. 'Ma rí tsjaji a cjanu, dya rgui jyodü rá huënc'öji 'ma rá ëcjö.

¹¹ Ya rá cjuatügö ne carta. Mizhocjimi ra mböxc'üji cjuarma. Jyëzji c'o na s'o, mas rí tsjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Dyätcäji c'o rí xi'tsc'öji, ngue c'ua ra mäjä in mün'c'ejí. Rí tsjiññi 'natjo in pjeñeji, rí tsãrãgueji na jo. 'Ma rí tsjaji yo, ra búbüts'ejí Mizhocjimi c'ü s'iyazgöji ñe c'jacöji ra mäjä in mün'c'öji, ngue c'ua dya pje rá mbeñeji. ¹² Rí pötqui zenguateji co texe in mü'büji, na ngueje ngue o t'itsc'ejí Mizhocjimi. ¹³ Bö'tc'ütjaji Cjimi c'o cjuarma c'o rí cãrãgöjme.

¹⁴ Rí ötcö Mizhocjimi c'ü mas rí unnc'ejí ngüenda in texeji c'ü me nugüji na jo e Jesucristo c'in Jmugöji. Xo rí ötcö Mizhocjimi c'ü mas rí unnc'ejí ngüenda c'ü me s'iyazgöji Mizhocjimi, ñe c'ü búbü in mün'c'öji o Espíritu. Amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS GÁLATAS

Pablo escribe a las iglesias en Galacia

¹ Nguetscö e Pablo rí pen'c'öji ne carta. Bübü c'o xi'tsc'eji nguetsjë yo nte yo o juancü rá cjagö apóstole. O 'ma jiyö, xi'ts'iji Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü yo nte o juancüji. Pero iyö. C'ü o juancü nguetsjë e Jesucristo c'ü o te 'ma ya vi ndü, 'ñe Mizhocjimi c'ü nu Tata c'ü o tsjapü o te. ² Nu'tsc'eji in jmurüji a Galacia in ench'e in mün'c'ei e Jesucristo, ngue'tsc'eji rí pen'c'öji ne carta. Nutscö 'ñe texe y cjuarma yo rí cärägöjme, rí zenguats'üjme. ³ Rí ötcö Mizhocjimi c'ü mi Tataji, 'ñe e Jesucristo c'in Jmugöji ra sido ra nuc'eji na jo, ngue c'ua ra mäjä in mü'büji, dya pje rí mbeñeji. ⁴ E Jesucristo o ne o ndü va ngötcüji in nzhunc'öji. O 'ñevgueji libre, ngue c'ua dya cja ra mandazüji c'ü na s'o c'ü bübü cja ne xoñijömü. O ndü a cjanu e Jesucristo na ngueje je ga cjanu va ne Mizhocjimi c'ü mi Tatagöji. ⁵ Me na nojo Mizhocjimi 'ñe me na jo. Je ga cjanu angueze texetjo c'o c'jö, 'ñe 'ma ya rguí nguarü ne xoñijömü. Amén.

No hay otro mensaje de salvación

⁶⁻⁷ 'Ma ró zo'c'öji, o 'ñünc'eji in mün'c'ei Mizhocjimi o jí'tsc'eji c'ua ja va s'iyatsc'eji e Cristo va ndü. Nguet'ua vi 'ñench'e in mün'c'ei e Jesucristo. Pero nudyä va êts'c'eji c'o nan'ño ga zo'c'ejí; dya xi'tsc'eji c'ü nguex'tjo e Cristo ra salvatsc'eji. Nguet'ua in yem-beñeji; in ne rí creoji c'e jña c'ü xi'tsc'eji c'o nan'ño xöpüte. Jenga me ts'i ni jyëzgueji a cjanu c'e jña c'ü o dya'c'ejí Mizhocjimi c'ü ja ga cja e Cristo? Mi cjapcö mi nzhodügueji na jo cja o 'ñiji e Cristo. C'e jña c'ü in ne rí creoji, dya ngue c'ü ra 'ñempc'eji libre cja c'o na s'o.

⁸ Nutscöjme ya ró xi'tsc'öjme ja rga 'ñevgueji libre e Cristo. Nguet'ua rí xi'tsc'öji, zö rí apóstolegö pero 'ma ro xi'tsc'öji nan'ño jña, nu'ma, ro jyëzögö 'ma Mizhocjimi ro tsjacü ro ma sufregö. Je xo rga cjatjonu c'o o anxé Mizhocjimi c'o ixi cärä a jens'e, 'ma ro e xi'tsc'eji nan'ño jña, xo ro tsjapü Mizhocjimi ro ma sufre 'ma c'o. ⁹ Ya ró xi'tsc'öji ja rguí salvagueji. Xo ró xi'tsc'öji 'ma c'jö c'o ra 'ñe xi'ts'iji nan'ño jña, Mizhocjimi ra tsjapü ra sufre c'ü. Y rí yepe rí xi'tsc'öji a cjanu.

¹⁰ C'ü rvä xi'tsc'öji a cjanu, ngue c'ü rguí unnc'eji nguenda c'ü dya ngue c'o xöpüte c'o rí jodügö ra macägö, ni xo ri ngue'tsc'eji; ngue Mizhocjimi rí jodü ra macägö. Nu 'ma c'jö c'o ri ngueje cja yo nte c'ü ro jodü ro macägö, dya ngue e Cristo c'ü rí pëpcö 'ma.

Cómo llegó Pablo a ser apóstol

¹¹ Rí mbeñejeji cjuarma. C'o jña c'o ró xi'tsc'öji ja ga jogü in mün'c'öji, dya ngueje yo

nte yo o nguiñitsjë o mü'bü c'o. ¹² Na ngueje dya c'jö xitsigö yo nte ja ga cja, ni c'jö xo ro xöcü. Nguetsjë e Jesucristo o jítsi ró pärägö ja ga jocüzü in mü'büji.

¹³ Ya ró xi'tsc'öji ja ga cja rmá minc'ö 'ma dya be me ejmegö e Cristo. Mi cjagö in chjürügöjme nutscöjme rí menzumüjme a Israel. Ró xi'tsc'öji c'ü me mi cjapcö ra sufre c'o o nte Mizhocjimi c'o mi jmurü mi ma't'üji e Jesucristo. Y me mi cjagö ro chjotcö c'o. ¹⁴ Xenda mi cjagö in chjürügöjme, que na ngueje na puncjü c'o in menzumügöjme c'o cja nde mi sëgöjme. Na ngueje xenda mi tëpcö o tjürü c'o mi mboxpalejme. ¹⁵ Pero ante c'ü ro jmxucü, ya vi xöcüzü Mizhocjimi c'ü ro pëpcö c'ü. Na ngue c'ü vi s'iyazügö Mizhocjimi, o e 'na nu pa o 'ñünnü in mü'bü. Y nutscö ró ench'e in mü'bü e Jesucristo na ngueje c'ü vi s'iyazügö c'ü. ¹⁶ Y go ne Mizhocjimi go tsjacü ró pärägö ja ga cja e Jesucristo c'ü nu T'i. O jítsigö a cjanu ngue c'ua rá magö cja yo nte yo dya menzumü a Israel, rá ma xipjiji ja rgä sö e Cristo ra 'ñeme libre anguezeji cja c'o na s'o. 'Ma o jítsigö a cjanu Mizhocjimi, dya c'jö ró önü ne rí 'naja nte ja rva cja rva zopcjö yo nte. ¹⁷ Dya xo ró magö a ma a Jerusalén ro ma önü c'o ot'ü vi mbëzhi apóstole que na nguezgö. C'ü ró cjagö, ixtó xögütsjë ró magö a ma a Arabia. O cjogü ja nzi pa, cja rrü nzhogö ró e c'ua a Damasco.

¹⁸ Nuc'ua 'ma ya vi cjogü jñi c'jö, ró magö a ma a Jerusalén c'ü tsja a Judea. Pero dya ngue c'ü ro ma önnögö ja rva zopcjö yo nte. Ngue c'ü rvä ma pärägö e Pedro. Y dya mezhe rvä minc'ö nu, c'ü ro ñabe; yen-zotjo. ¹⁹ Xo ró chjögöbe nu, e Jacobo c'ü nu cjuarma e Jesucristo c'in Jmugöji. Pero c'o 'ñaja apóstole, dya ró chjögöjme c'o. ²⁰ Nujyo rí xi'tsc'öji, dya bëchjine yo. Na cjuana yo, c'ua ja nzi ga mbätcä in mü'bü Mizhocjimi.

²¹ Nuc'ua ró pedyegö a Jerusalén ró magö a ma a Cilicia 'ñe a Siria. ²² C'o cjuarma c'o mi jmurü cja c'o 'ñaja jñiñi a Judea, dya be mi pácägö c'o. ²³ Pero mi äräji c'o mi mama c'o o dyoji: "E Pablo dya mi ne c'jö ro 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Nguet'ua mi cjacüjme rá sufrejme y me mi ne ro mbötc'jme. Pero nudyä, e Pablo xipji dya yo nte xo ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo", mi eñe c'o cjuarma ma xipjiji c'o o dyoji. ²⁴ Nguet'ua c'o cjuarma c'o mi cärä a Israel mi mamaji c'ü me na zëzhi Mizhocjimi, na nguezgö e Pablo xo ró ench'e in mü'bügö e Jesucristo.

2

Los otros apóstoles aceptan a Pablo

¹ O cjogü c'ua catorce c'jö ró magö a ma a Jerusalén, ró mëbe e Bernabé. Xo ró sidyibe e Tito. ² Nguetsjë Mizhocjimi o tsjacü ró

pārāgō c'ū mi jyodū ro mōcōjme nu. Ró ma ñatsjējme c'o pjēzhi apóstole nu. Ró xipjiji ja ga cja rgá zopcjō yo dya menzumū a Israel rí xipjiji ja rgá sō e Jesucristo ra 'ñeme libre anguezeji cja c'o na s'o. Mi negō c'ū ro unū ngüenda c'o apóstole, c'o jña c'o rí xipjigō yo nte, chjēntjui c'o jña c'o mama c'o apóstole. 'Ma jiyō 'na dya rví muvi 'ma c'ū rvá pēpcjō na puncjū, 'ñe c'ū cja xe rá pēpcjō. Na ngueje 'na dya ro mbōxcügō c'o apóstole cja ne bēpji. ³⁻⁵ Na ngueje cārā c'o 'ñaja c'o vi mama c'ū ni jyodū ra circuncidaoji yo dya menzumū a Israel ra dyopcjū e cuerpoji. Nutscōji búbū ín mün'c'ōji dya e Cristo Jesús; nguec'ua dya cja mandazūji c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjū e Moisés. Pero búbū c'o chaque cja pū cjuarma; mi nugūtjōjme cjo mi chajue c'ua ja nzi ga t'opjū c'o ley cjo iyō. Na ngueje anguezeji mi neji ro nzhogūjme ro jodū ro ātcōjme c'o ley c'o. Mi neji ro circuncidaoji e Tito c'ū mi dyocjōjme, na ngueje dya mi menzumū a Israel, nguec'ua dya vi circuncidaoji c'ū. Pero dya ró negō ro circuncidaoji e Tito. Ni xo ro negō ro circuncidaoji c'o 'ñaja cjuarma c'o dya menzumū a Israel. Na ngueje mi mbentsc'ōji nu'tsc'ēji, dya ín menzumūji a Israel, ró negō rí sido rí 'ñejmeji c'ū na cjuana c'ua ja rgui salvagueji. Nguec'ua 'ma ró cjuarū ró ñajme c'o apóstole, cjanu o mama c'ua anguezeji c'ū dya ni jyodū ra circuncidaoji c'o cjuarma c'o dya menzumū a Israel, ni xo rí ngueje e Tito.

⁶ C'o pjēzhi apóstole, dya pje xitsigōji c'ū pje xe ro jīhcō yo dya menzumū a Israel. Para nutscō, dya ra tsja zō pje pjēzhiji, na ngueje Mizhocjimi ra juajnū 'na nte'e zō dya pje rí pjēzhi. ⁷ C'o pjēzhi apóstole, c'ū o tsjaji, o unūji ngüenda c'ū vi juancügō Mizhocjimi rá sāt'c'ō cja yo dya menzumū a Israel, rá xipjiji ja rgá sō ra jogū o mū'būji. Xo unūji ngüenda vi juajnū Mizhocjimi e Pedro ra zopjū yo menzumū a Israel. ⁸ Xo mbārāji ngue Mizhocjimi c'ū 'ñūnbū o mū'bū e Pedro ra tsja apóstole, ngue c'ua ga zopjū yo menzumū a Israel. Y xo mbārāji ngue Mizhocjimi c'ū 'ñūngū ín mün'c'ō ngue c'ua xo pjētsi apóstole rí zopjū yo dya menzumū a Israel.

⁹ C'o apóstole c'o me mi nāntji pjēzhi na puncjū, ngueje e Jacobo 'ñe e Pedro 'ñe e Juan. Anguezeji o unūji ngüenda c'ū vi tsja Mizhocjimi vi tsjacügō apóstole, 'ñe vi mbōxcū na puncjū. Nguec'ua va dyactūji o dyēji va macābe e Bernabé, cjanu xitsibe: "Nu'tsc'evi 'ñetscōjme rí mbēpji cja e Cristo. Nu'tsc'evi rí ma zopjūvi yo nte yo dya menzumū a Israel, nutscōjme rá ma zopjūjme yo rí menzumūji a Israel. ¹⁰ Pero dya rí jyombeñevi rí pjōs'ūvi c'o ín menzumūgōji c'o dya pje pēs'i", o 'ñenzgōbe c'o. C'e jña'a ró negō c'ū, na ngueje siempre rí mbeñe c'o cjuarma c'o dya pje pēs'i.

Pablo reprende a Pedro en Antioquía

¹¹ 'Na nu pa, zō mi pārā e Pedro c'o na jo, pero nan'ño va tsja. Nguec'ua rvá huēnc'h'ō c'ua. Rá xi'tsc'ōji dya, ja va ts'a. Ot'ū o ma e Pedro a ma a Antioquía. ¹² Nuc'ua 'natjo c'ua mi siji o xēdyi c'o cjuarma c'o dya menzumū a Israel. Nuc'ua cjanu sājā c'ua ja nzi c'o menzumū a Israel c'o mi ngue o dyoji e Jacobo. Nguec'ua mi sū e Pedro xe ro ziji o xēdyi c'o cjuarma c'o dya menzumū a Israel. Na ngueje 'na ro mama c'o ya vi sājā, jenga mi siji o xēdyi e Pedro c'o cjuarma c'o 'ñaja menzumū. Nguec'ua zō mi pārā e Pedro ma jo c'ū 'natjo c'ua mi siji o xēdyi c'o cjuarma c'o dya menzumū a Israel, pero go xōgū c'ua; dya cja 'natjo c'ua go ziji o xēdyi c'o. ¹³ Xo 'ñetjo c'o 'ñaja cjuarma c'o menzumū a Israel c'o mi cārā a Antioquía, zō xo mi pārāji ma jo c'ū 'natjo c'ua mi siji o xēdyi c'o 'ñaja cjuarma, pero xo tsjaji c'ua ja va tsja e Pedro go xōgūji. Y 'ma o nu'u ga cjanu e Bernabé, xo xōgū c'ū. ¹⁴ Nguec'ua ró unnc'ō ngüenda c'ū dya ma jo c'ū mi xōgūji. Na ngueje c'o jña c'o mama ja ga salvazūji, dya mama c'ū rá xōgūji a cjanu. Nguec'ua rvá huēnc'h'i e Pedro nu ja mi cārāji texeji, ró xipji a cjava: "Nu'tsc'e ín cjague c'ū t'opjū c'o ín leygōji c'ū dya rá cjaji nutscōji rí menzumūji a Israel; ín sigueji o xēdyi yo dya menzumū a Israel. Dya s'o c'ū ín cjague dya a cjanu, na jo c'ū. Nguec'ua, ¿jenga l xōgue cja yo cjuarma yo dya menzumū a Israel? Ra nguiññiji c'ū ni jyodū ra tsjaji c'ua ja nzi ga tsja yo ín menzumūgōji, xo ra jyodū ra cumpleji texe c'o ín leygōji. Pero dya ni jyodū."

La gente de Israel, igual que todos, se salva por fe

¹⁵ Xo ró xipji a cjava e Pedro: "Yo dya menzumū a Israel, dya tjēji c'o o ley Mizhocjimi; nguec'ua nutscōji rí menzumūji a Israel mi xicōji cja'a na s'o c'o. Nutscōvi, ixti menzumūgōvi a Israel. ¹⁶ Pero ró unnc'ōvi ngüenda zō ra jyodū 'na nte ra dyātā texe c'o ley, pero xe rí tūtjo o nzhubū a jmi Mizhocjimi. Xo ró unnc'ōvi ngüenda nguextjo 'ma ra tsja 'na nte ra 'ñench'e o mū'bū e Jesucristo, nu'ma, ra mama Mizhocjimi c'ū dya cja rí tū o nzhubū 'ma c'ū. Nguec'ua xo 'ñezgōvi xo ró ench'e ín mün'c'ōvi e Jesucristo ngue c'ua dya cja xe rá tuns'ūvi ín nzhunc'ōvi. Na ngueje je t'opjū a cjava o jña Mizhocjimi: 'Zō cjo c'o ra tsja ra dyātā texe c'o ley, pero xe rí tūtjo o nzhubū a jmi Mizhocjimi c'e nte c'ū', eñe."

¹⁷ Xe ró xicō e Pedro: "Nutscōvi ró negōvi c'ū dya cja xe ra búbūzūvi c'o na s'o. Nguec'ua rvá ench'e ín mün'c'ōvi e Cristo. Nguec'ua sō rá jyētsitsjēvi dya yo dya menzumū a Israel yo xiji na s'o. Na ngueje c'ua ja nzi ga cja anguezeji, dya tjēji c'o ín leygōji, je xo ga cjazgōvi dya nu, dya cja mandazūvi

c'o ley. 'Ma ró jëzgövi c'o ley ngue c'ua ro ench'e ín mün'c'övi e Cristo, ¿cjo ix ma s'o ga cjanu? Iyö. ¹⁸ Rí xi'tsc'ö na cjuana cjó ngue c'ü cja na s'o. 'Ma cjó c'o ya 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, 'ma ra nzhögü na yeje ra jyodü ra cumple c'o ley, nu'ma, ngue 'ma ix na cjuana tuns'ü o nzhübü c'ü. ¹⁹ Nuzgö ró unnc'ö ngüenda c'ü dya sö ro cumplegö texe c'o ley. C'ua ja nzi ga cja 'na mbëppi c'ü ya ndü'ü, dya cja manda c'ü nu lamu, je xo ga czazgö dya nu, dya cja mandazü c'o ley. Nguec'ua nza czazgö c'ü ya ró tügö. Pero a jmi Mizhocjimi rí búntcjo dya, y nguextjo angueze rí átcö c'ü. ²⁰ 'Ma o ndü e Cristo cja ngronsi, xo ró tügö nu. Nguec'ua dya cja nza czazgö 'ma ot'ü. Zö xe búbüzü ín cuerpogö, pero búbü dya a mbo cja ín mün'c'ö e Cristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi. Nguec'ua nuda, rí ench'e ín mü'bü c'ü recibidozö dya Mizhocjimi, na ngueje o s'iyazügö e Cristo o ne o pätcä va ndü c'ü. ²¹ Búbü c'o c'japü dya ni muvi c'ü vi s'iyazüji Mizhocjimi va ndäjä c'ü o T'i o ë ndü; mamaji ni jyodü rá cumplegöji c'o ley, ngue c'ua rra'jözüji a jmi Mizhocjimi. Pero nutscö, dya rí mangö a cjanu. Na ngue 'ma rva cjanu, ¿pje ro dyeje 'ma c'ü vi ë ndü e Cristo?', ró embe e Pedro.

3

La ley o la fe

¹ Nu'tsc'ëji cjuarma ín cäräji a Galacia, ró xi'tsc'öji na jo'o ja va ndü e Cristo cja ngronsi por nutscöji. Pero nuda yn ne rí dyäräji 'na jña c'ü dya cjuana. ¿Jenga i jyëzgueji o dyon'c'ëji? Dya ín c'jijñi na jo 'na pjeñe. ² Búbü c'ü rí negö rá önn'üji. Mizhocjimi o dya'c'üji o Espiritu o ë búbü cja ín mü'büji. ¿Cjo i tsjaji texe c'ü t'opjü c'o ley nguec'ua va dya'c'üji c'ü? Jiyö. O dya'c'üji c'ü, na ngueje 'ma i dyäräji ja ga cja e Cristo, i 'ñench'e ín mün'c'ëji c'ü. ³ 'Ma i 'ñench'e ín mün'c'ëji e Jesucristo, o tsja Mizhocjimi o ndäjä o Espiritu ra dya'c'ëji poder rí tsjaji na jo. Maco ín jodü rí tsjatsjëji c'o na jo rguí cumpleji c'o ley. Dya jo c'e pjeñe c'ü ín c'jijñi. ⁴ 'Ma i pjürü i 'ñejmeji o jña e Cristo, i sufregueji na puncjü. Pero 'ma rí jyëzgueji dya c'e jña, dya ni muvi dya 'ma c'ü i sufreji. Xa'ma dya rí jyëzgueji c'ü. ⁵ O Espiritu Mizhocjimi da'c'ëji o poder. A cjanu Mizhocjimi da'c'üji ín c'jaji c'o na nojo c'o nunca mi janda yo nte. ¿Cjo ín áteqjeji texe c'o ley nguec'ua ga dya'c'ëji Mizhocjimi o poder? Iyö. Da'c'ëji a cjanu o poder, na ngueje 'ma ín äräji ja ga cja e Cristo, ín creoji.

⁶ Je xo va cjatjonu e Abraham mi jin-guä, o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, o creo c'ü ro tsja c'ua ja nzi va xipji. Nguec'ua va mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tü o nzhübü e Abraham. ⁷ Nguec'ua ixti unnc'ëji ngüenda, c'o je ga cjanu ga 'ñench'e

o mü'bü Mizhocjimi, je ngueje c'o na cjuana mboxbëche cja e Abraham c'o, na ngueje ench'e o mü'büji Mizhocjimi c'ua ja nzi va tsja e Abraham. ⁸ Mizhocjimi xo xipji a cjava e Abraham: "Na ngue i creo c'ü ró xi'ts'i, ró intsjimits'ü. Je xo rga cjanu yo cärä texe cja ne xoñijömu, xo rá intsjimigö yo", eñe. Nguec'ua t'opjü dya cja o jña Mizhocjimi. O mama a cjanu Mizhocjimi, na ngue ya ixmi pärä c'ü xo 'ñetjo c'o dya menzumü a Israel xo ro 'ñench'e o mü'büji angueze. Y 'ma ro 'ñenche o mü'büji, dya cja ri tüji o nzhübüji 'ma. ⁹ Nguec'ua c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo, ngue c'o ra intsjimi dya Mizhocjimi, ra mama c'ü dya cja ri tüji o nzhübüji, c'ua ja nzi va mama c'ü dya cja mi tü e Abraham o nzhübü, na ngue xo 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi.

¹⁰ Cärä c'o c'jijñi c'ü dya cja ri tü o nzhübüji nu 'ma ra cumpleji texe c'o o ley Mizhocjimi. Pero dya cjó sö ra cumple texe c'o o ley Mizhocjimi. Nguec'ua c'o c'jijñi a cjanu, ra tsjapü Mizhocjimi ra ma sufreji. Na ngue je t'opjü a cjava o jña Mizhocjimi: "Ma cjó c'o dya ra cumple texe c'ü t'opjü cja o ley Mizhocjimi, ra ma sufre 'ma c'ü", eñe. ¹¹ C'o jodü ra cumple texe c'o ley ngue c'ua ra jogüji a jmi Mizhocjimi, rí pärägöji c'ü xe tütjoji o nzhübüji a jmi Mizhocjimi. Na ngueje je xo t'opjü a cjava o jña Mizhocjimi: "C'ü ra 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, ngue c'ü ra mama Mizhocjimi c'ü dya cja ri tü o nzhübü c'ü, y ra ch'unü c'ü rguí búbütjo c'ü", eñe. ¹² Pero c'o ley, nan'ño ga mamaji. Je t'opü ga cjava c'o ley: "Na nte, 'ma dya ra cumple texe c'o ley, dya ra ch'unü c'ü rguí búbütjo", eñe c'o ley.

¹³ Nguec'ua ixi jñetse cja c'e ley c'ü ro tsjaciüji Mizhocjimi ro ma sufreji, na ngueje dya sö ro cumpleji texe c'o mama cja c'e ley. Pero Mizhocjimi o tsjapü o sufre e Cristo c'ü ro ma sufregöji, ngue c'ua dya cja xe ni jyodü rá ma tüji. C'ü rguí unnc'ëji ngüenda c'ü ngue Mizhocjimi o tsjapü o sufre e Cristo, ngue c'e jña c'ü je t'opjü ga cjava: "Mizhocjimi je ngue c'ü c'japü ra sufre 'ma cjó c'o ra sufre rgá ndü cja ngronsi", eñe o jña Mizhocjimi. ¹⁴ O pätcägöji va ndü e Cristo. Nguec'ua nu'tsc'ëji zö dya ín men-zumtjü a Israel, pero xo 'ñetsc'ëji ra intsjim-its'üji dya Mizhocjimi c'ua ja nzi va xipji e Abraham, ra perdonats'üji. Y ra dya'c'üji o Espiritu; 'ñetscöjme xo ra dyacüjme. Na ngue rí ench'e ín mü'büji e Jesucristo.

La ley y la promesa

¹⁵ Tsjijñi cjuarma, ja rgá c'jaji va cja ne xoñijömu. 'Naja nte 'ma ya rguí mbäbä 'naja xiscömu, y 'ma ya rguí cuatüji sello c'e xiscömu c'ü, dya cjó ra sö ra ts'a's'ü ni cjó pje xe ra jñu's'ü c'ü. ¹⁶ 'Ma mü o mama Mizhocjimi c'ü ro intsjimi c'o nte, dya nádäji

c'o o mboxbêche e Abraham. Na ngue 'ma rva cjanu, rvá puncjü o mboxbêche c'o ro jnädä 'ma. Pero 'natjo c'ü o mboxbêche e Abraham c'ü o jnädä, c'ü ngueje e Cristo. Na ngue je ga cjava va mama Mizhocjimi va xipji e Abraham: "Na ngue c'ü ra tsja c'ü in mboxbêchegue, rá intsjimigö c'o nte c'o ri cärä texe cja ne xoñijö mü", eñe. ¹⁷ Dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Mizhocjimi o mama c'ü ro intsjimi c'o nte c'o ri cärä texe cja ne xoñijö mü. C'ü vi mama a cjanu Mizhocjimi, chjëntjui c'ü ro mbäbävi 'na xiscömü e Abraham, cja rrü cuatütsjê sello. Xe go mezhetjo c'ua cuatrociento treinta cjê'e, cja ch'unü 'ma c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés. Nguec'ua zö bübü c'o ley, pero ya zädä c'e jña c'ü ot'ü vi mama Mizhocjimi va xipji e Abraham. Na ngueje na cjuana ya intsjimizüji dya Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama. ¹⁸ C'ü rgüí cumple 'na nte o ley Mizhocjimi, dya ngue c'ü rgüí perdonao Mizhocjimi c'e nte. Na ngue 'ma dya be mi ch'unü c'o ley, o mama Mizhocjimi 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü, ra perdonao Mizhocjimi c'ua ja nzi va perdonao e Abraham.

¹⁹ ¿Cjo dya ni muvi 'ma c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés? Dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Zö ya vi mama Mizhocjimi c'ü ro intsjimizüji, pero xo dyacüjme c'o ley nutscöjme rí menzumüjme a Israel, ngue c'ua ro unnc'öji ngüenda rí texeji c'ü rí tügöji in nzhunc'öji, dya rí ätcöji Mizhocjimi. O dyacüjme c'o ley hasta 'ma cja ro êjê c'ü o mboxbêche e Abraham c'ü ngue e Jesucristo. Nuc'ü, ngueje c'ü vi mama Mizhocjimi ro intsjimizüji ja c'o nzi va xipji e Abraham. C'o ley, ngue Mizhocjimi o manda c'o o anxe o 'ñe unü c'o in mboxpalejme c'o. O unüji a dyê e Moisés. ²⁰ 'Ma o unüji c'o ley, dya je ngue anguezeji o unüji; je ngueje a dyê e Moisés c'ü o unüji c'o. Pero 'ma o mama Mizhocjimi c'ü ro intsjimi c'o nte c'o ri cärä texe cja ne xoñijö mü, nguetsjê Mizhocjimi o zopjütsjê e Abraham.

El propósito de la ley

²¹ ¿Pje rá mangöji 'ma? Maco Mizhocjimi o xipji e Abraham c'ü ro intsjimi yo nte yo cärä texe cja ne xoñijö mü, ¿cjo dya ni muvi 'ma c'o ley? Iyö, na jo c'o ley. Pero c'o ley, dya sö ra dyacüji c'ü rga bübütjoi, dya sö ra dyacüji poder. 'Ma jiyö, ro sö ro cumplegöji 'ma c'o ley, ngue c'ua dya ro tüji in nzhunc'öji. ²² Pero dya je ga cjanu. Na ngueje je t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü rí tügöji in nzhunc'öji rí texeji; dya cjó bübü c'ü rí ätä texe c'o ley. Nguec'ua nudya, 'ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ra intsjimi Mizhocjimi c'ua ja nzi va xipji e Abraham, ra perdonaoji.

²³ Nutscöjme rí menzumüjme a Israel, 'ma dya be rmi ench'e in mü'büjme e Jesucristo, mi mandazüjme c'o ley, pero dya sö ro cjagöjme c'o mi mandazüjme c'o. Mi mandazüjme a cjanu, ngue c'ua 'ma ro êjê e Jesucristo, ro ench'e in mü'n'c'öjme angueze. ²⁴ Tsjijñiji ja ga cja c'o pè's'i o bëpji ra mbörü o t'i. Pjörüji hasta 'ma cja ra ndümbeñe c'o t'i. Je xo ga cjatjonu c'o ley, mi pjöcüjme ngue c'ua 'ma ro êjê e Cristo, ro ench'e in mü'n'c'öjme 'ma c'ü, ngue c'ua ro mama 'ma Mizhocjimi c'ü dya cja ri tügöjme in nzhunc'öjme. ²⁵ Nguec'ua nudya ya zädä c'ü rí ench'e in mü'büjme e Jesucristo, nguec'ua dya cja mandazüjme dya c'o ley.

²⁶ Zö ri menzumügeji a Israel o jiyö, pero ya o t'itsc'ejji dya Mizhocjimi, na ngueje in ench'e in mü'n'c'ejji dya e Jesucristo. ²⁷ Ya i jigueji, in 'natjoi co e Jesucristo. C'ua ja ga cja angueze, xo rga cjatsc'ejji dya nu. ²⁸ A jmi Mizhocjimi, dya ra tsja zö ri menzumü a Israel 'naja nte, o jiyö. Dya ra tsja, zö ri esclavo o zö ri libre. Dya ra tsja, zö ri bëzo o zö ri ndixü. Nde 'na ma cjatsc'ejji dya, na ngueje bübü dya e Jesucristo cja in mü'n'c'ejji in texeji. ²⁹ Ngue o ntetsc'ejji dya e Cristo. Nguec'ua zö dya in menzumüji e Abraham, pero o mboxbêchets'üji dya c'ü, na ngueje in ench'e in mü'n'c'ejji dya Mizhocjimi c'ua ja nzi va tsja e Abraham. Nguec'ua xo 'ñetsc'ejji ra dya'c'ejji Mizhocjimi c'ü vi xipji ro unü angueze.

4

¹ 'Ma ra ndü 'na bëzo, ra zopcü c'ü nu t'i'i texe c'o pè's'i. Nuc'ua c'ü nu t'i, zö ri mentsjaja texe c'o o s'opcü, pero 'ma dya be ri tjümbeñe, chjëntjui c'ü ri mbëpjtjo. ² Na ngueje bübü c'o pjörü c'e t'i c'ü, 'ñe c'o vi s'opcü. Nguec'ua c'e t'i ni jyodü ra dyätä anguezeji hasta 'ma cja ra zädä c'e pa c'ü o mbä's'ä c'ü ndü nu tata, cja ra tsjapü o cja ja 'ma c'o. ³ C'ua ja nzi ga cja c'e t'i, je xo ma cjazgöji nu. 'Ma dya be mi ngue na cjuana o t'izgöji Mizhocjimi, mi nza cjaztjogöji mbëpji na ngue mi mandazügöji c'o ley, 'ñe yo tjürü yo cjaji va cja ne xoñijö mü. ⁴ Pero 'ma mü o zädä c'o pa c'o vi juajnü Mizhocjimi, o ndjä c'ua c'ü nu T'i c'ü ngue e Jesucristo o ë o 'ñe jmus'ü cja 'naja ndixü, o jmus'ü nza cjazgöji. O ë o 'ñe cumple c'o ley c'o mi mandazüjme nutscöjme rí menzumüjme a Israel. ⁵ O êjê para o 'ñe ndü va 'ñevgueji libre. Nguec'ua nutscöji, dya cja xe ra mandazüji dya c'o ley 'ñe yo tjürü, ngue c'ua Mizhocjimi sö ra tsjajüji o t'izgöji dya c'ü.

⁶ Na ngueje o t'itsc'ejji dya Mizhocjimi, nguec'ua Mizhocjimi o dya'c'üji c'ü o Espíritu o ë bübü cja in mü'n'c'ejji dya. Nuc'ü, 'ñünnc'ejji in mü'n'c'ejji c'ü, nguec'ua gui xipjiji Mizhocjimi: "Mi Tatats'üjme", in embeji c'ü. ⁷ Nguec'ua, dya cja in mbëpjtjoi ne

rí 'natsc'ejji; o t'itsc'ejji dya Mizhocjimi. Nguéc'ua ga dya'c'ejji c'ü o mama mi jinguã va xipji e Abraham. Dacüji a cjanu na nguêje c'ü vi 'ñe ndü e Cristo.

Pablo se preocupa por los creyentes

⁸ Ma dya be mi pärãgueji Mizhocjimi, mi nza cjatjots'ejji mbëpji, na nguêje me mi sügueji yo ts'ita, mi cjaji c'o o mandamien-toji. Maco dya Mizhocjimi yo. ⁹ Pero nudya, ya in pärãgueji dya Mizhocjimi. C'ü xenda na jo, ngue c'ü ya mbã'c'ãji Mizhocjimi ya tsja'c'ejji o t'itsc'ejji dya c'ü. Nguéc'ua, çjenga in ne ri nzhogü ri dyãtqueji c'o ley 'ñe yo tjürü c'o mi mandats'üji? Maco dya sö ra 'ñempc'ejji libre cja c'o na s'o, ni pje ra mböxc'üji c'o. ¹⁰ In süpüji yo pa, 'ñe yo zana, 'ñe yo cjë'ë, cja na 'ñe yo mbaxua. ¹¹ Nguéc'ua me ri cjiñi cja in mü'bügö cjo na cjuana i 'ñench'e in mün'c'ejji e Jesucristo. 'Ma jiyö, çpje dyeje c'ü rvã pëpcjö na puncjü a ndetsc'ejji?

¹² Nu'tsc'ejji, dya mi mandats'üji c'o ley, na nguêje dya mi tjëgueji c'o. Nutsçöjme ri tjëgöjme, pero nutsçö ro ench'e in mün'c'ö e Jesucristo, nguéc'ua dya cja mandazü c'o. In ne ri cumpleji c'o ley. Pero ri xi'tsc'öji co texe in mü'bü cjuarma, ri tsjaji c'ua ja nzi rgã cjangö dya, dya ri jyëzgueji ra mandats'üji c'o ley. C'ü rvã xi'tsc'öji a cjanu, dya ngue c'ü pje vi tsjacüji, iyö. ¹³ Na ngue ri mbeñegö c'ü na jo vi recibidozüji 'ma. Mi sö'dyëgö 'ma, nguéc'ua rvã 'ñe mimigö cja in jñiñji. Nguéc'ua ró xi'tsc'öji a rgã sö ra salvatsc'ejji e Cristo. ¹⁴ Nu c'e ngueme, zö mi xichats'üji pero dya i tsjapqueji c'ü dya rví muvi c'o jña c'o mi xi'tsc'öji 'ma. Dya xo i xitsçöji: "Dya ri ne rá ärajme", ri 'ñenzçöji. C'ü i tsjaji, i recibidozüji nza cja 'ma ri nguëzçö 'naja c'o o anxë Mizhocjimi. I recibidozüji nza cja 'ma ri nguëzçö e Cristo Jesús. ¹⁵ Çjenga dya cja in ne ri dyãtcãji? Maco mi mãcjeji 'ma ró zo'c'öji 'ma ot'ü. Me mi ne ri pjöxcöji hasta mi cjiñiñji quisiera ro sö ri dyacü in chögueji. ¹⁶ Pero nudya, pe ri xitsigöji ya ri nuc'öji na ü dya, na nguêje c'ü rvã xi'tsc'öji c'ü na cjuana.

¹⁷ Nu c'o xöpüte c'o xi'tsc'ejji ri circuncidaogueji, me ne ra xi'tsc'ejji jña c'o rgui mãgueji, pero dya jo c'ü xi'tsc'ejji c'o. Na nguêje ne ra tsja'c'ejji ri xögueji co nuzgö, cja rrí cheñeji co nu c'o. ¹⁸ 'Ma çjö c'o ne ra xi'tsc'ejji jña c'o rgui mãgueji, na jo c'ü, zö ri bünc'ö co nu'tsc'ejji zö jiyö. Pero ni jyodü ra xi'tsc'ejji jña c'o na cjuana. 'Ma jiyö, dya jo 'ma. ¹⁹ Nu'tsc'ejji in ch'itsc'öji, c'ua ja nzi ga cja 'na ndixü c'ü ya ra zö'dyë sö'ö c'ua ja na ü'ü, je xo ma czangö nu; me mi sentio in mü'bü por nu'tsc'ejji hasta 'ma i creoji. Nudya, me sentio na yeje in mü'bü. Na nguêje ri pëtsa c'ü ri jyëzgueji c'e pjeñe c'ü in cjiñiñji dya, ngue c'ua ra 'ñetse na jo c'ü na cjuana i 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo.

²⁰ Me cja in mü'bü ro bünc'ö co nu'tsc'ejji, ngue c'ua xenda ro pärãgö ra rva zo'c'öji. Na nguêje dya ri pärãgö jenga in ne ri creoji c'o xöpüte c'o va 'ñe on'c'ejji.

El ejemplo de Agar y Sara

²¹ C'o netsc'ejji ra mandats'üji c'o ley, xit-sixãji, çcjo dya in unüji na jo ngüenda pje pjëzhi c'ü dya c'o ley? ²² C'o ley, je t'opjü nu, c'ü mi 'ñeje yeje t'i e Abraham. C'ü 'naja, vi mus'ü 'na ndixü c'ü mi mbëpíte. C'ü 'naja, vi mus'ü 'na ndixü c'ü dya çjö mi ngue o mbëpíte c'ü, c'ü mi nguetsjë c'ü nu su e Abraham. ²³ Nu c'ü o t'i c'e mbëpíte, o jmus'ü c'ua ja va netsjë e Abraham. Pero c'ü o t'i c'e ndixü c'ü dya mi mbëpíte, o jmus'ü c'ü, na nguêje Mizhocjimi ya vi xipji e Abraham ro jmus'ü. ²⁴ C'o ndixü c'ü, rá jyëtsçö c'o ye jña c'ua ja va zocüji Mizhocjimi. C'e mbëpíte c'ü mi chjü'ü e Agar, nguêje c'ü rá jyëtsçö c'o ley c'ü, c'o o unü Mizhocjimi c'o in mboxatitajme cja c'e t'eje a Sinai. Na nguêje c'o me jodü ra cumple c'o ley c'o, nza cjatjo mbëpji, dya libre c'o. Na nguêje me süpüji c'o ley. ²⁵ E Agar, xo rá jyëtsçö c'e t'eje a Sinai c'ü je bübü a Arabia. Xo rá jyëtsçö c'e jñiñi a Jerusalén yo pa dya. Na nguêje c'o in menzumüjme a Jerusalén chjëntjui nza cja mbëpji c'o, na nguêje me jodü ra cumpleji c'o ley. ²⁶ Nu c'e ndixü c'ü mi libre c'ü dya mi mbëpíte, rá jyëtsçö c'e Jerusalén a jens'e c'ü. Nutsçöji je ri menzumüji nu, nguéc'ua dya cja nza czangöji mbëpji, ya ri libregöji dya. ²⁷ Ra sö ri unnc'ejji ngüenda a cjanu, na nguêje ya t'opjü a cjava:

Mãjague, nu'tsc'e dya i ndunte, ni xo ri muxt'i.

Mapcje na zëzhi rgui mãcje, nu'tsc'e dya i sö c'ua na ü'ü rvi muxt'i.

Na nguêje zö dya in muxt'igüe, pero xenda rrã puncjü c'o in ch'igüe, que na nguêje c'o o t'i c'e ndixü c'ü mbëpíte c'ü o musp'ü t'i c'ü nin xirague, eñe.

²⁸ C'ü o t'i c'e ndixü c'ü mi libre, mi ngue e Isaac. O jmus'ü c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Je xo ga cjatjonu, cjuarma, o t'izgöji Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama. ²⁹ C'o pa c'o, mi nuji na ü c'e t'i c'ü vi mama Mizhocjimi ro jmus'ü; mi cja c'e t'i c'ü vi jmus'ü na ngue c'ü mi netsjë a cjanu c'ü nu tata. Je xo ga cjatjo dya nu, c'o me jodü ra cumple c'o ley, nugüji na ü c'o, nutsçöji ri ätäji e Jesucristo. ³⁰ Pero dyärã'maji c'ü t'opjü cja o jña Mizhocjimi: "Chãjnã ne ndixü nu mbëpíte ri xipji ra mëvi nu t'i. Na nguêje nu o t'i ne ndixü nu, dya pje ra ch'unü ni pje xo ra s'opcü nu. Nguextjo nu jnu t'i ne ndixü nu dya mbëpíte, nu ra s'opcü texe", eñe cja o jña Mizhocjimi. ³¹ Nguéc'ua ri xi'tsc'öji cjuarma, dya cja mandazüji c'o ley, dya cja nza czangöji c'ü o t'i c'e ndixü c'ü mi mbëpíte. O 'ñevguegöji libre e Cristo;

nguec'ua nza czazgöji dya c'ü q t'i c'e ndixü c'ü dya mi mbêpite.

5

Sigan firmes en la libertad

¹ E Cristo o 'ñevgueji libre ngue c'ua dya cja ra mandazüji nza cja o mbêpji. Nguec'ua dya ri tsjapüji nguenda c'o 'ñaja xöpüte, dya ri jyëzgueji ra mandats'ejji c'o ley.

² C'o xöpüte neji ra circuncidaots'üji, Dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji nutsö e Pablo ri apóstolegö. Dya ri jyëziji ra circuncidaots'üji. Na ngueje, dya ngue c'ü rguí salvagueji; nguextjo e Cristo ra salvats'üji. ³ Xo rá yepe rá xi'tsc'öji 'ñaja jña. Texe c'o cja ra circuncidaoji, xo ni jyodü ra tsjaji texe c'o 'ñaja jña c'ua ja nzi ga mama c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés. 'Ma jiyö, dya ra salva 'ma c'o. ⁴ Bübüts'ejji c'o ne ra cumple c'o ley, na ngueje cjiññiji 'ma ra tsjaji a cjanu, dya cja ri tû o nzhubüji. Pero ri xi'tsc'öji, 'ma cjiññiji a cjanu, dya ench'e o mü'büji 'ma e Cristo, ya xögüji co angueze. Y ya o jyëziji Mizhocjimi, maco o s'iyazüji va ndäjä e Cristo. ⁵ Nutscöji ró ench'e in mü'bügöji e Jesucristo, bübü in mün'l'öji dya o Espiritu Mizhocjimi. Nguec'ua ri pärägöji 'ma rá sätc'öji cja jmi Mizhocjimi, ra xitsiji c'ü dya ri tügöji in nzhunc'öji. ⁶ 'Ma cjö c'o bübü o mü'bü e Cristo Jesús, dya ra tsja zö ya vi circuncidaoji o jiyö. Na ngueje 'ma cjö c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ra sö ra s'iya yo nu minteji 'ma. Ngue c'ü ni muvi c'ü.

⁷ Nu'tsc'ejji mi nzhdögueji na jo cja o 'ñiji e Cristo. ¿Jenga i jyëzgueji o dyon'ejji, nguec'ua dya cja in ne ri dyätqueji dya c'o jña c'o na cjuana? ⁸ C'ü o 'ñünc'ejji in mü'büji ngue c'ua vi jyëzgueji c'o jña c'o na cjuana, dya ngue Mizhocjimi. C'ü o tsja Mizhocjimi, o 'ñünc'ü in mün'l'ejji 'ma ot'ü, ngue c'ua vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo. ⁹ Nguec'ua ri pjötpügueji nguenda c'o jña c'o ni dyon'ejji, na ngueje chjëntjui nza cja o icxjñü. In pärägueji co ts'ingulëjë c'ü rrä ixi, ra s'odü texe o cjuñü. ¹⁰ Bübüzügöji dya c'in Jmugöji, nguec'ua ri juntc'ö in mü'bü c'ü xo ri tsjiññiji c'e pjeñe c'ü ri cjiññigö, c'ü dya nan'ñu rguí tsjiññiji. Pero nu c'ü cja'c'ejji ri yembeñeji, ra nduns'ü o nzhubü c'ü, zö cjö ri ngueje y zö pje ri pjëzhi.

¹¹ Rí xipjigö yo nte c'ü o pätcäji va ndü e Cristo cja ngronsi. Nguec'ua ga nugüji na ü. 'Ma ro jü'sc'ö xe 'na jña c'ü xe ro xicöji c'ü ni jyodü ra circuncidaoji, jo ri ñu'majji cjuarma, dya cja ro nugü na ü 'ma c'o. ¹² Ya ponch'ü in mün'l'ejji na ngueje c'o xöpüte c'ua va 'ñe xi'tsc'ejji c'ü ni jyodü ra circuncidaots'üji ra dyocüts'üji in cuerpoji. Maco c'o xöpüte c'japüji ni muvi c'ü ni dyopcüji o cuerpo 'na nte, ¿jenga dya ne c'o xöpüte ixta cji'p'itsjéji?

¹³ Nu'tsc'ejji o 'ñünc'ü in mü'büji Mizhocjimi i 'ñench'e in mün'l'ejji e Cristo, ngue c'ua ri libregueji, dya cja xe ra mandats'üji c'o ley. Pero dya ri tsjiññiji: "Rí libregöji dya, nguec'ua sö rá cjaji dya texe c'ua ja nzi rgá netsjögöji", ri 'ñeñeji. Iyö. Nu c'ü ri tsjaji, ri pötqui s'iyaji y ri pötqui pjösteji. ¹⁴ Mama a cjava o jña Mizhocjimi: "S'iyagueji yo nin minteji c'ua ja nzi gui s'iyatsjéji", eñe. Nu 'ma ri s'iyaji a cjanu yo nin minteji, nu'ma, ya i cumpleji 'ma c'ü mama c'o ley. ¹⁵ Pjötüpüji na jo nguenda. Na ngue 'ma in pötqui ñuji na ü, 'ñe 'ma in pötqui chüji, 'na ri chjorütsjéji 'ma.

Los deseos humanos y la vida por el Espíritu

¹⁶ Dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Nu 'ma ri dyätäji o Espiritu Mizhocjimi, dya in c'jagueji 'ma c'ua ja nzi gui ñetsjéji c'o na s'o. ¹⁷ C'o va ëjë in pjeñetsjéji rá cjaji, dya ne o Espiritu Mizhocjimi c'o. Y c'ü ne o Espiritu Mizhocjimi c'ü rá c'jagöji, dya ri netsjögöji c'o. Nguec'ua bübü 'ma ri yembeñeji c'o ri cjaji. ¹⁸ Pero 'ma ri dyätqueji o Espiritu Mizhocjimi, dya cja xe ra mandats'üji 'ma c'o ley.

¹⁹ Ixi jñetssetjo 'na nte, 'ma cja'a c'ua ja ga netsjé c'o na s'o. C'o nte c'o cja c'ua ja ga netsjé, cärä c'o 'ñeje ndixü c'o dya ngue nu su'u. Y cärä ndixü c'o 'ñeje bëzo c'o dya ngue nu xira. Xo cärä c'o pje nde cja ga cjanu c'o na s'o, cjaji c'o va ëjë o pjeñetsjéji, dya c'a's'üji. ²⁰ Yo nte c'o cja c'ua ja ga netsjé c'o na s'o, cärä c'o mat'ü yo ts'ita. Xo cärä c'o céro. Cärä c'o nu'u na ü yo nu minteji. Cärä c'o jonbü chü yo nu minteji. Cärä c'o nepe c'ü pè's'i yo nu minteji. Cärä c'o me ts'i ni üdü. Cärä c'o me jodü nguextjo c'o netsjé. Cärä c'o me xöcü yo nte, y me üji c'o dya ngue o dyotsjéji. ²¹ Yo nte c'o cja c'ua ja nzi ga netsjéji c'o na s'o, cärä c'o me jodü ja rgá tsjapüji o c'jajaji c'o pè's'i yo nu minteji. Cärä c'o pöt'ünté. Cärä c'o t'it'. Cärä c'o me cja c'o na s'o cja mbaxua. Y pje c'o xe nde cjaji. Ya ró xi'tsc'öji 'ma ot'ü, y nudya ri yepe ri xi'tsc'öji, c'o cja ga cjanu, dya ra sö ra zät'äji a jmi Mizhocjimi ja manda.

²² Pero 'ma rá ätcöji o Espiritu Mizhocjimi, ra 'ñünnüji 'ma in mün'l'öji ngue c'ua rá s'iyaji yo nün minteji, y rá mäpäji Mizhocjimi, y rá mimiji na jo, dya pje rá mbeñeji. Y 'ma rá ätcöji c'ü, rá pësp'iji paciencia zö cjö pje ra tsjaciüji, dya pje rá nzhopcüji c'o na s'o. Y rá c'jagöji rrä jontezgöji rá pjös'üji yo nin minteji. Y 'ma pje c'o rá mamaji c'ü rá cjaji, rá cumpleji c'ua ja rvá mangöji. ²³ Xo 'ñeje 'ma rá ätcöji o Espiritu Mizhocjimi, rá ätäji Mizhocjimi, dya rá c'japcüji rrä nozgöji. Y rá pjörütsjéji ngue c'ua dya rá c'jatsjéji c'ü rá cjiññetsjéji. 'Ma rá c'jagöji a cjanu texe yo na jo, dya bübü ne ri

'naja ley c'ù ri mama na s'o rí c'jagöji 'ma. ²⁴Ma o ndü e Cristo cja ngronsi, xo ró tügöji nutscöji ya rí ench'e ín mü'büji. Nguéc'ua rí jéziji c'o na s'o c'o netsjé ín mü'büji. ²⁵Je ngue por o Espiritu c'ù ni búbü Mizhocjimi cja ín mü'büji dya. Nguéc'ua angueze rá átcöji dya.

²⁶Dya rá jodüji c'ù ra mama yo nte c'ù me na jozgöji. Dya cjó rá xipjiji: "Xenda na jozgö que na ngue'tsc'e", rá embeji. Iyö. Dya xo rá póta mbidiaji.

6

Ayúdense unos a otros

¹Mi cjuarmatsc'öji, búbü 'ma ra tsja na s'o 'na cjuarma. 'Ma ga cjanu, nu'tsc'ejí ín átqueji o Espiritu Mizhocjimi ngue'tsc'ejí rí zopjúji, ngue c'ua ra nzhogü o mü'bü ra jyézi c'o na s'o c'ù. Pero jmanch'a rguí zopjúji, dya rí tsjapütsjéji rrá jotsc'ejí. Xo rí pjötpügejei ngüenda c'ù dya xo ra ndö'c'ù ín mün'c'ejí c'ù xo rguí tsjagueji c'o na s'o. ²'Ma cja na s'o 'na cjuarma, chjëntjui c'ù ri tuns'ü 'na pöjö c'ù me na jyü. Nguéc'ua rí pjösc'ejí 'ma c'ù. O zö pje rí pjézhi c'ù ni jyodü 'na cjuarma, rí pjösc'ejí c'ù. 'Ma rí tsjagueji a cjanu, ya í tsjagueji c'ù o xitsiji e Cristo.

³Nu 'ma cjó c'o c'jijñitsjé c'ù me na jo c'ù cja'a, pero 'ma dya je ga cjanu ga tsja, nu'ma, dya cjuana 'ma c'ù c'jijñi c'e nte. ⁴Yo nin cjuarmatsjéji, dya ngueje yo rí jñandagejei c'ù cja yo, cja rri manguejei: "Xenda na jozgö que na ngue ne cjuarma nu", rí 'ñeñeji. Iyö. Je nguetsjé c'o ín cjagueji rí ñuji cjo na jo c'o o jiyö. Y 'ma na jo c'o ín cjagueji, je ngue c'o rguí mágueji 'ma c'o. ⁵Nzi 'nazgöji rá nzhötüji ngüenda Mizhocjimi c'ua ja nzi rvá minc'öji; dya ngueje c'ua ja va mimi c'ù 'naja mi cjuarmagöji.

⁶C'o xötpü o jña Mizhocjimi ni jyodü ra mbös'üji c'o jizhi o jña Mizhocjimi, ra unüji c'o rguí jyodüji.

⁷Pe ín c'jijñiji c'ù dya ra tsja, zö ja rgá mimi 'na nte. Pero rí xi'tsc'öji, dya cja rí tsjijñiji a cjanu, na ngueje dya cjuana. Na ngueje Mizhocjimi dya só cjó ra tsjapü burla c'ù. Na ngue c'ua ja ga tsja 'na nte, je xo rgá cjanu rgá nzhopcüji c'ù. Chjëntjui nza cja 'na c'ù ra mbodü o ndéxü, ra ndagü o ndéxü. Pero 'ma ra mbodü o ndöbidi, bidiya ra ndagü. ⁸Nu c'o sido cja'a c'ua ja ga netsjé nguec'ua ga tsjaji c'o na s'o, dya ra búbüji co Mizhocjimi c'o, ra ndüji. Pero c'o sido áta o Espiritu Mizhocjimi nguec'ua ga tsjaji c'o na jo, ra ch'unüji c'ù rguí búbüji Mizhocjimi, dya ra ndüji. ⁹Nguéc'ua ni jyodü, dya ra tögüzüji rga c'ají c'o na jo. Na ngueje 'ma dya rá jéziji, ra ngötcüji na jo 'ma Mizhocjimi 'ma ra zädä c'e pa 'ma ra tjün ngüenda. ¹⁰Nguéc'ua texe 'ma sö'ö, ni jyodü rá pjösc'üji texe yo nín mintegöji. C'o xenda rá pjösc'öji ngue yo mi cjuarmagöji yo ench'e o mü'bü e Cristo.

Advertencias y saludos finales

¹¹Jñant'maji dya yo letra yo na nojo yo rí opjütsjégö. Ngué yo rguí nguarü. ¹²C'o xöpüte neji c'ù ra mama yo ín menzumüjme: "Na jo c'o xöpüte, na ngueje xo c'ají ín chjürügöji", ra 'ñeñeji. Nguéc'ua ga xi'tsc'ejí c'o xöpüte c'ù rí circuncidaogueji. Nu 'ma dya ro xi'ts'iji a cjanu, ro tsja yo nte ro nuji na ü 'ma c'o xöpüte. Na ngueje c'o xöpüte creoji c'ù o pätcägöji e Cristo va ndü cja ngronsi. Pero dya neji cjó ra nuji na ü. ¹³Nu c'o xöpüte c'o xi'tsc'ejí ra circuncidaots'üji, dya xo cumpleji c'o ley. Pero neji c'ù ra circuncidaots'üji ngue c'ua ra má'c'ají ra mamaji: "Jñant'maji, ya circuncidaoji c'o cãrã a Galacia", ra 'ñembeji c'o nu menzumüji. ¹⁴Pero nutscö, dya cja rí ne rá c'ajpcö rguí muvi c'ù rguí circuncidaoji 'na nte o c'o pje rí pjézhi. C'ù rá c'ajpcö rguí muvi, nguextjo c'ù o pätcäji e Jesucristo c'ín Jmugöji va ndü cja ngronsi. Na ngueje c'ù vi ndü cja ngronsi e Jesucristo, chjëntjui c'ù ró tügö. Nguéc'ua dya cja mandazü yo na s'o yo búbü cja ne xoñjömü. Y nguec'ua yo nte yo dya ejme Mizhocjimi, dya xo cjacü ngüenda yo. ¹⁵'Ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Cristo, dya ni muvi c'ù ya vi circuncidaoji o jiyö. C'ù na cjuana ni muvi, ngue c'ù ya ngue o t'i Mizhocjimi 'na nte, ngue c'ua nuevo ga nguiñi dya, y nuevo ga mimi. ¹⁶Texe c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo ngue c'ua ra mbös'üji nuevo rgá mimiji, Mizhocjimi ra juentse c'o, y ra unü c'ù rguí májä o mü'büji, dya pje ra mbeñeji. Na ngueje c'o ra tsja a cjanu, ngueje c'o ra tsjapü Mizhocjimi o nte c'ua ja nzi va tsja mi jingüã o tsjapü e Israel o nte.

¹⁷Ndeze dya, ga ma a xo'ñi, dya rí negö cjó ra mama c'ù dya rí apóstolegö o ra tsjapü ni muvi c'ù ni dyopcüji o cuerpoji ga circuncidaoji yo nte. Na ngueje xo 'ñezgö xo búbü yo jñetse cja ín cuerpogö, pero ngueje c'ua ja rvá sufregö na ngue rí pépi e Jesús.

¹⁸Mi cjuarmats'ügöji, e Jesucristo c'ín Jmugöji c'ù búbü cja ín mün'c'ejí ra mböxc'üji nuevo rguí minc'ejí. E rga cjanu, amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS EFESIOS

Pablo escribe a la iglesia en Efeso

¹ Nuzgö e Pablo, ri apóstolegö cja e Jesucristo, na ngeuje o ne a cjanu Mizhocjimi. Rí pen'c'eji ne carta, nu'tsc'eji in cārāji a Efeso; o ntets'üji Mizhocjimi na ngeuje in ejmeji e Jesucristo. ² Rí ötcö Mizhocjimi c'ü in Tataji, 'ñe e Jesucristo c'ü in Jmugöji ra sido ra nuc'eji na jo'o. Nguец'ua ra mājā in mü'büji, dya pje ri mbeñeji.

Bendiciones espirituales en Cristo

³ Me na jo Mizhocjimi c'ü ngeuje nu Mizhocjimi c'ü in Jmugöji e Jesucristo. Xo ngeuje nu Tata e Jesucristo c'ü in Jmugöji, na ngeuje xo Mizhocjimi e Jesucristo. Mizhocjimi ngue c'ü o nintsjimizüji c'ü; na ngeuje ri 'natjoji dya co e Cristo. Me co nintsjimizügöji Mizhocjimi co texe c'ü je va ëjë a jens'e cja e Jesucristo. ⁴ 'Ma dya be mi t'ät'ä ne xoñijö mü, o juancügöji Mizhocjimi c'ü ra ngeuzüji o t'i angueze c'ü dya rá tū in nzhubüji a jmi angueze. O juancügöji c'ü exti nguetjözügöji e Cristo. ⁵ Me co s'iyazügöji Mizhocjimi. O ne o tsjacüji o t'i. O tsja c'ua ja nzi va nguiñi angueze. Ngue c'ü o ndājā e Jesucristo c'ü nu T'i cja ne xoñijö mü ngue c'ua o tsjacüji o t'izüji Mizhocjimi. ⁶ Sido ri ma't'ügöji Mizhocjimi na ngeuje me co mbenzeji. Mizhocjimi me s'iya c'ü nu T'i. Me xo s'iyazügöji na ngeuje ri 'natjoji dya co c'ü nu T'i. ⁷ Me co s'iyazügöji Mizhocjimi. O ndājā e Jesucristo cja ne xoñijö mü. E Jesucristo o ë pjödü o cji va ndömbgüji. A cjanu o perdonao Mizhocjimi in nzhubügöji. ⁸ Mizhocjimi o jitsji c'ü me co s'iyazüji. O dyacüji ri pārāji ja cja angueze. ⁹ Nu c'ü mi ne Mizhocjimi ro tsja'a, dya cjó mi pārā. Pero ya o tsjacüji Mizhocjimi ró pārāji dya, nu c'ü o mbeñe o tsja. ¹⁰ Nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi ngeuje e Cristo ra manda texe c'o bübü a jens'e 'ñe cja ne xoñijö mü. Nguец'ua a cjanu ya ra 'natjoji. Nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi ya cja dya na ngeuje ya zādā c'o cjë c'o ya vi mama.

¹¹ Nutscöji ri 'natjoji co e Cristo. Nguец'ua, c'ua ja nzi va ne Mizhocjimi, o tsjacüji o t'izüji angueze. Na ngeuje Mizhocjimi cja'a texe c'ua ja nzi ga nguiñi. ¹² Nutscöjme ri menzumüjme a Israel. 'Ma dya be ma ëjë e Jesucristo, ya rmi te'bejme angueze. Rí cārāgöjme ja ri nzijme c'ü ot'ü ró ejmejme e Jesucristo. Mizhocjimi o ne o tsjacüjme nguezüjme o t'i angueze; ngue c'ua yo nte ra jñandaji nu c'ü o tsjacüjme angueze, ra mamaji c'ü me na nojo c'ü, 'ñe me na jo. ¹³ Nu'tsc'eji, dya in menzumügeuji a Israel,

xo 'ñetsc'eji i 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo 'ma i dyärägeuji c'e jña c'ü na cjuana c'ü mama ja rga jöcüt's'ü in mü'büji. Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi c'ü vi mama Mizhocjimi ro ëjë, o ë mimi cja in mü'bügueji. A cjanu xo 'ñetsc'eji o tsja c'üji Mizhocjimi o t'its'üji dya. Ya xo in 'natjoji dya co e Jesucristo. ¹⁴ O Espiritu Mizhocjimi bübü cja in mü'bügöji. Ngue angueze cjacüji ri pārāji, ra cjuatü Mizhocjimi nu c'ü cja'a. Nu c'ü cjacüji Mizhocjimi ngue c'ü exti nguetjözüji e Jesucristo, 'ma rá sät'āji a jens'e nu ja bübü angueze. Nguец'ua rá ma't'üji dya Mizhocjimi na ngeuje me na nojo.

Pablo pide a Dios que dé sabiduría a los creyentes

¹⁵ Rí ärägö c'ü mamaji sido in ejmeji e Jesucristo c'ü in Jmugöji; y me xo in s'iyaji c'o dyaja c'o xo ngue o nte Mizhocjimi. ¹⁶ Nguец'ua nuzgö, dya ri söyagö rgā unü na pöjö Mizhocjimi. Rí mbents'eji 'ma ri ötügö Mizhocjimi. ¹⁷ Mizhocjimi ngeuje o Mizhocjimi c'ü in Jmugöji c'ü ngeuje e Jesucristo. Mizhocjimi ngeuje mi Tataji c'ü me na nojo. Nuzgö ri ötügö Mizhocjimi xenda ra jí'ts'iji ja cja angueze; ngue c'ua xenda ri pārāgeuji angueze cja in mü'bügueji. ¹⁸ Me ri ötügö Mizhocjimi ra dya c'üji jya's'ü cja in mü'büji c'ü ri tsjijñigueji na jo, ngue c'ua xenda ri tendiogueji na jo nu c'ü o tsja c'üji Mizhocjimi me na zö. O zon'c'ügueji ri ngue o t'its'üji angueze. Rí ötcö Mizhocjimi ra dya c'üji xo ri pārāgeuji c'ü exti nguetjots'üji e Jesucristo. Ngue c'ü in te'beji dya. Ngeuzgöji o t'izüji Mizhocjimi ra dyacöji a cjanu. ¹⁹ Me ri ötügö Mizhocjimi c'ü xo ri tendiogueji c'ü me na zëzhi Mizhocjimi. Angueze sö ra tsja texe. Nutscöji ri ejmeji Mizhocjimi, ngue o Espiritu angueze c'ü me na zëzhi ga pëpji cja in mü'bügöji. ²⁰ Mizhocjimi, c'ua ja nzi o pëpji na zëzhi 'ma o xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü, je xo va cjanu ga pëpji na zëzhi cja in mü'bügöji. 'Ma ya vi xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü, nuc'ua o tsjapü c'ua o mimi Jmu a jens'e cja o jodyé Mizhocjimi. ²¹ Mizhocjimi o unü e Jesucristo ra manda texe cja yo gobierno, 'ñejoy jmu, 'ñeje texe yo pje nde pjëzhi cja yo nte. E Jesucristo manda texe dya. Dya ra nguarü c'ü ra manda c'ü. ²² Mizhocjimi o unü e Jesucristo ra manda texe; texe bübü a jö mü cja o ngua'a. Mizhocjimi o tsjapü e Jesucristo in ñigöji, nutscöji ri jmurüji ri ejmeji angueze. ²³ Ngeuzüji o cuerpozüji angueze. Ngue angueze c'ü manda cja in mü'bügöji. A cjanu 'ñetse cja ne xoñijö mü ja cja e Jesucristo, 'ñetse c'ü sädā texe c'ü o mbeñe Mizhocjimi.

2

Salvos por el amor de Dios

¹ Nu'tsc'ejí, xo o xoxc'ügueji Mizhocjimi; o dya c'ügueji c'ü gui bübüjtogueji. Na ngue c'o na s'o c'o mi cjagueji, chjëntjui c'ü ya rvi chügueji. ² Nu'tsc'ejí mi cjagueji c'o na s'o; mi nzhodügueji c'ua ja nzi ga tsja yo nte yo dya pärä Mizhocjimi. Mi ätägueji e Satanás c'ü dya jo c'ü ndaxojñi texe yo demonio. Ngue e Satanás c'ü pëpji cja o mü'bü yo nte yo dya ätä Mizhocjimi. ³ Nutscöji, dya rmi ätägöji Mizhocjimi. Rmi cjagöji c'o mi net-sjëji; texe c'o mi ne in cuerpogöji. Rmi cjagöji texe c'o ma ëjë cja in ñügöji. Mizhocjimi rmi ünngügöji c'ua ja xo nzi ga ünmbü texe c'o dyaja c'o cja na s'o. Mizhocjimi ra tsjapü ra sufrido c'o. ⁴ Pero Mizhocjimi me juentsquegöji me go s'iyazüji na puncjü. ⁵ Na ngue c'o na s'o c'o mi cjagöji chjëntjui c'ü ya rvä tügöji. Pero o dyacüji Mizhocjimi c'ü rí bübütojoi, na ngueje e Jesucristo bübütjo. A cjanu Mizhocjimi o ñevgueji libre cja c'o na s'o, na ngue me s'iyazüji. ⁶ Mizhocjimi o xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü; xo 'ñetscöji o xoxcügöji 'ma. Nguec'ua Mizhocjimi o tsjacüji rí 'natjoi dya, co e Jesucristo c'ü manda a jens'e. C'ua ja nzi ga nugüji dya Mizhocjimi, ya 'natjo c'ua rí mimüji co e Jesucristo. ⁷ Mizhocjimi o tsja texe yo, ngue c'ua texe yo cjë yo va ëjë 'ñe 'ma ya rgüi nguins'i ne xofñijömü; texezüji rá unüji nguenda c'ü me o s'iyazüji Mizhocjimi, me o juentsquegöji, nutscöji ya rí 'natjoi co e Jesucristo. ⁸ C'ü vi jogü in mü'bügueji, dya ngue c'ü rvi tsjagueji c'o na jo. Ngue c'ü me o s'iyats'üji Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma i 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, o jocüts'üji Mizhocjimi in mü'büji. Mizhocjimi o ne o tsja a cjanu. ⁹ Dya cjó sö cjó ra tsjapütsjë na nojo c'ü ra mama: "Na jozügö a jmi Mizhocjimi na ngueje ró cjagö na jo", ra 'ñeñe. ¹⁰ Ngue Mizhocjimi c'ü o jocüzüji in mü'bügöji. O tsjacüji rí 'natjoi co e Jesucristo, nguec'ua dadyo in mü'büji. Nudya, ne'e Mizhocjimi dadyo rga mimüji dya, ngue c'ua rá cjagöji c'o na jo c'ua ja ya nzi va mbeñe Mizhocjimi.

La paz tenemos por medio de Cristo

¹¹ Nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel, mbeñeji ja ma cjats'üji mi jinguä. Nutscöjme rí menzumüjme a Israel mi ocüjme in cuerpojme ngue c'ua ro 'mārā mi ngue o ntezüjme Mizhocjimi. Mi mamajme que nu'tsc'ejí, dya mi nguets'üji o ntets'üji Mizhocjimi na ngueje, dya pje mi ocüji in cuerpogueji. ¹² Mi jinguä Mizhocjimi o mama c'ü ro ëjë e Cristo ro 'ñe jopcü o mü'bü yo nte. Nguetscöjme rí menzumüjme a Israel o xitsijme a cjanu Mizhocjimi. Nguec'ua mi te'bejme e Cristo. Nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel, nguec'ua dya

mi te'begueji e Cristo c'ua ja nzi rmá te'begöjme. Y dya mi ngue o ntets'üji Mizhocjimi nza cjazgöjme. Dya mi pärägueji ja ga cja Mizhocjimi. ¹³ Pero nudya, ya in 'natjoi co e Jesucristo. Nu 'ma ot'ü, dya pje mi ngue'tsc'ejí o ntets'ügueji Mizhocjimi. Pero nudya, dya nguextjözüjme o ntezüjme Mizhocjimi, xo 'ñetsc'ejí ya xo ngue o ntets'üji dya c'ü; na ngueje e Jesucristo o pjödü o cji va ngötcüji in nzhubüji. ¹⁴ Nutscöjme rí menzumüjme a Israel, 'ñetsc'ejí, dya in menzumüji a Israel, e Jesucristo ya o tsjacüji ya 'natjo jñiñi c'ua ja rí menzumüji dya. Nutscöjme 'ñetsc'ejí mi pötü rmá nuji na ü. Pero nudya e Jesucristo ya tsjacüji c'ü rí caräji na jo dya. ¹⁵ Mi pötü rmá nuji na ü, na ngueje nutscöjme mi tjëjme c'o o ley Mizhocjimi; nu'tsc'ejí, dya mi tjëgueji c'o. Pero o 'ñe ndü e Jesucristo va ngötcüji in nzhubüji, nguec'ua dya cja mandazüjme c'o ley. A cjanu o tsjacüji ya rí 'natjo ntezüji c'ü cja rí dadyoji; nutscöjme rí menzumüjme a Israel, 'ñetsc'ejí, dya in menzumüjme a Israel. A cjanu xo o tsjacüji rá caräji na jo. ¹⁶ Ngue cja ngronsi o ndü e Jesucristo. O böbü a nde'ezüji 'ñe cja Mizhocjimi, nguec'ua rí pötca mäjäji dya Mizhocjimi. Nudya, dya cja rí pötca üji Mizhocjimi. E Jesucristo o ndü cja ngronsi va ngötcüji in nzhubügöji. A cjanu, nutscöjme rí menzumüjme a Israel, 'ñetsc'ejí, dya in menzumüji a Israel, ya rí 'natjo cuerpoji, dya cja rí pötca üji.

¹⁷ O ëjë e Jesucristo, nguec'ua rí päräji ya nugüjme na jo Mizhocjimi, nuzgöjme rí menzumüjme a Israel. Xo 'ñetsc'ejí, dya in menzumüji a Israel, xo nuc'üji na jo. ¹⁸ Nudya nutscöjme rí menzumüjme a Israel ya sö rá chëzhijme a jmi Mizhocjimi c'ü ngueje in Tatagöji. Xo 'ñetsc'ejí sö rí chëzhigueji na ngueje 'natjo o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü in mü'bügueji 'ñe in mü'bügöjme. ¹⁹ Nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel, nguec'ua dya mi ngue o ntets'üji Mizhocjimi. Pero nudya, ya ngue o ntets'üji dya c'ü. A cjanu xo in menzumüji dya a jens'e cja Mizhocjimi. ²⁰ Nu'tsc'ejí dya; xo 'ñezgöjme nguezgöji 'na templo nu ja bübü Mizhocjimi na ngueje rí ejmeji e Jesucristo. Angueze ngue c'e ndojo c'ü ot'ü o tjumü cja squina c'ü. Nu c'o apóstole 'ñe c'o profeta o mamaji ja ga cja e Jesucristo. Anguesji ngueje c'o ndojo c'o o jñumüji cja c'e cimianto. Nutscöji rí ejmeji o jña Mizhocjimi, nguezgöji c'o ndojo c'o o dyü's'üji a xes'e cja c'e cimianto. ²¹ Ra nocü c'e templo c'ü nguezgöji o ntezüji Mizhocjimi. Texe c'o ejme e Jesucristo ngue c'o ndojo c'o na jü's'üji a xes'e cja c'e cimianto. Texe c'o ejme e Jesucristo ya 'natjoi co angueze. C'e templo c'ü na jábäji me na sjü, na ngueje ngue o tsjaja Mizhocjimi. Nunu, je bübü no angueze.

22 Xo 'ñetsc'ejí xo na jù'sc'ügueji cja c'e templo c'ü ngue o nte Mizhocjimi, na ngueje xo 'ñetsc'ejí bübü in mü'bügueji dya, o Espiritu Mizhocjimi.

3

Pablo encargado del evangelio para los que no eran de Israel

¹ Nutscó e Pablo, rí mbëpjtjogó cja e Jesucristo. Nguec'ua rí ogó cja pjörü na ngueje rí zo'c'öji o jña e Jesucristo, nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel. ² Ya jo in pärägueji me s'iyazügó Mizhocjimi. O 'ñembgö rá xi'ts'íji c'ü me s'iyats'üji angueze. ³ Ya ró xi'tsc'öji ja nzi jña cja ne carta ngue c'ua rí pärägueji nguetsjé Mizhocjimi o jitsi pje na mbë c'ü o mbeñe angueze. Nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi, dya mi päräji mi jinguä. Pero nudyä, ja 'mārā dya. ⁴ 'Ma rí xörügueji c'o jña c'o ró xi'tsc'öji cja ne carta, ra sô rí unügueji nguenda c'ü rí pärägö nu c'o o mbeñe Mizhocjimi, nguec'ua va ndäjä e Cristo. ⁵ Nu c'o nte c'o mi cārā mi jinguä, nuc'o, dya mi päräji c'ü o mbeñe Mizhocjimi c'o. Yo cjé dya yo, o Espiritu Mizhocjimi jichi c'o apóstole 'ñe c'o profeta, nu c'ü o mbeñe. Nu c'o apóstole 'ñe c'o profeta ngue c'o o xócü Mizhocjimi ra mbëpji angueze. ⁶ Nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi ngue c'ü rá 'natjoi co e Jesucristo 'ma rá ench'e in mü'büji e Jesucristo. A cjanu, nu'tsc'ejí, dya in menzumügueji a Israel, 'ñezgöjme rí menzumüjme a Israel, nudyä, ja rí 'natjo cuerpoji cja e Jesucristo. Nu c'o o mama Mizhocjimi ro dyacüjme, ja xo da'c'üji. ⁷ Me co s'iyazü Mizhocjimi. O juancü ngue c'ua rí zopjü yo nte rí xipjiji ja rgá sô ra jogü o mü'büji. Me na zézhi o péjji cja in mü'bügó 'ma o juancügó. ⁸ Nguezgö e Pablo, xenda rí menutjogó cja texe yo o nte Mizhocjimi. Pero me co s'iyazügó Mizhocjimi. O juancügó rá zo'c'üji, nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel. Rá zo'c'üji o jña e Jesucristo c'ü mama ja ga cja angueze, me na nojo, me s'iyats'üji. ⁹ Mizhocjimi o juancügó rá zopjü yo nte rá xipjiji nu c'ü o mbeñe angueze. Ndeze 'ma o dyät'ä Mizhocjimi e jens'e 'ñe ne xoñijömü o mbeñe angueze c'ü ra 'natjoi cja e Cristo texe yo nte. Pero c'o nte, dya mi päräji c'o mi mbeñe Mizhocjimi. ¹⁰ Na ngue c'ü rí zo'c'öji nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel, in ench'e in mü'büji e Jesucristo. Nguec'ua nu'tsc'ejí 'ñezgöjme rí 'natjoi dya. Na ngue c'ü rí 'natjoi, pärä yo anxe a jens'e me na nojo Mizhocjimi, me pé's'i na puncjü o pjeñe. Xo 'ñe yo demonio xo päräji a cjanu. ¹¹ 'Ma dya be mi 'tät'ä ne xoñijömü, Mizhocjimi o mbeñe

c'ü rá 'natjoi co e Cristo. Ya o ëjē e Jesucristo. Texe c'o ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo, 'natjoi co e Cristo. ¹² Nguec'ua, dya rí sügöji rgá chézhiji a jmi Mizhocjimi; na ngueje ró ench'e in mü'büji e Jesucristo; ya rí 'natjoi co angueze. ¹³ Nutscó e Pablo, rrä sufridogó na ngueje rí zo'c'öji nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel; ngue c'ua rí pärägueji nu c'ü o mbeñe Mizhocjimi. Me rí ö'tc'üji, dya ra tögü in mü'bügueji na ngueje c'ü rrä sufridogó. Rí mäcjeji na ngue c'ü rí zo'c'üji o jña Mizhocjimi.

El amor de Cristo

¹⁴ Nu'tsc'ejí, dya in menzumüji a Israel, nudyä, ja xo ngue o t'its'üji Mizhocjimi dya; na ngueje in ench'e in mü'bügueji e Jesucristo. Nguec'ua, nutscó e Pablo, rí ndüñijömü a jmi Mizhocjimi c'ü nu Tata e Jesucristo c'ü in Jmugöji. Me rí unügó na pöjō angueze. ¹⁵ Mizhocjimi xo ngueje nu Tata texe c'o ench'e o mü'bü e Jesucristo. Nguejnu Tata nu c'o ya ndü c'o vi 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Xo nguejnu Tata nu c'o bübüto c'o ench'e o mü'bü e Jesucristo. ¹⁶ Mizhocjimi c'ü in Tataböji me na nojo; me na zézhi c'ü. Rí ötügö angueze c'ü xenda rí zézhiji na ngueje o Espiritu Mizhocjimi bübü cja in mü'bügueji. ¹⁷ Rí ö'tc'üji Mizhocjimi c'ü sido rí 'ñejmejeji e Jesucristo; ngue c'ua sido ra bübü e Jesucristo cja in mü'bügueji. A cjanu rí s'iyaji Mizhocjimi. Xo rí s'iyageji nin minteji. ¹⁸ A cjanu ra sô rí pärägueji co texe yo o nte Mizhocjimi c'ü me s'iyazüji e Jesucristo. Dya ts'iquëtjo va s'iyazüji c'ü. Me s'iyazüji na puncjü. ¹⁹ Rí ö'tc'üji Mizhocjimi c'ü rí pärägueji ja me ga s'iyazügöji e Cristo; zö dya sô rá tendioji texe c'ua ja ga s'iyazügöji c'ü. A cjanu xo rí ö'tc'ügöji Mizhocjimi c'ü ra manda cja in mü'bügueji angueze; ngue c'ua rí nocüji cja o dyé angueze. Ngue c'ua, c'ua ja ga cja angueze, je xo rgá cjats'ügueji nu.

²⁰ Mizhocjimi péjji cja in mü'bügöji. Sô ra tsja xenda na puncjü que na ngueje c'ü sô rá ötüji. C'ü rí cjiñjiji rá ötüji Mizhocjimi, ts'iquëtjo; pero c'o cja'a Mizhocjimi, me na puncjü. ²¹ Me na nojo Mizhocjimi. Texe c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra tsjapüji o nte c'o. Ra tsjapüji rí 'natjoi co e Cristo. Texe yo cjé yo va ëjē ra 'ñetse me na nojo Mizhocjimi; xo 'ñe 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijömü. Je rga cjanu, amén.

4

Unidos por el Espíritu

¹ Nuzgö e Pablo, rí ogó a pjörü na ngueje rí zopjügó yo nte rí xipjiji o jña c'ü in Jmugöji. O zon'c'ügueji Mizhocjimi rí 'natjots'üji co e Jesucristo. Nguec'ua me rí ö'tc'üji c'ü rí nzhodüji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ² Dya

rí tsjapüji c'ü me rrä nojots'üji. Me na jon-tets'ü rgui mimiji. 'Ma cjó pje ra tsja'c'üji, dya rí tsjapüji na s'o c'o. Rí pësp'iji paciencia, rí s'iyaji. ³ Tsjacjuanagueji rí pötqui ñugueji na jo. A cjanu rí 'na ma cjatjo in mü'bügueji c'ua ja nzi va dya'c'üji o Espíritu Mizhocjimi. ⁴ Na ngueje, nutscöjme rí menzumüjme a Israel, 'ñets'ceji, dya in menzumüji a Israel, ya 'natjo in cuerpogöji co e Jesucristo. Nutscöji, 'natjo o Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü cja in mü'bügöji. Nuzgöji o zoncüji Mizhocjimi ri nguezüji o t'izüji angueze; nguec'ua texezüji ya rrä te'begöji c'ü exti nguetjozögöji e Jesucristo. ⁵ 'Natjo in Jmugöji c'ü ngueje e Jesucristo. 'Natjo c'ü jocüzü in mü'bügöji c'ü ngueje e Jesucristo c'ü ró ench'e in mü'büji. Nu'tsc'ejí ñezgöjme ró jigöji. A cjanu ró jizhiji c'ü rí 'natjoji co e Jesucristo. ⁶ Nuzgöji rí ejmeji e Jesucristo; 'natjo Mizhocjimi c'ü ngueje in Tatagöji. Ngueje angueze c'ü manda texe; je pëpji cja in mü'bügöji, rí ndexejí.

⁷ Rí 'natjoji cja e Jesucristo. Pero angueze nandyo ga dyacüji nzi 'nazgöji ja rgá pëpji angueze. ⁸ Mama a cjava cja o jña Mizhocjimi:

Nu c'ü mi manda o ndöpü c'o mi üji, cjanu o zidyiji; o nguins'í cja t'eye o zát'äji nu ja mi manda.

Nuc'ua c'ü mi manda o jñü c'o vi jñünbüji c'o vi ndöpü, cjanu o unü c'o o nte angueze.

⁹ Je xo va cjatjonu e Jesucristo; o nguins'í o ma a jens'e. Pero ot'ü vi 'ñeje a jens'e o ëjê cja ne xoñijöümü. ¹⁰ Angueze o ëjê cja ne xoñijöümü, nuc'ua 'ma o ndü, 'ma o nanga; cjanu o ma a jens'e. Nguec'ua angueze manda texe a jens'e 'ñe cja ne xoñijöümü. ¹¹ E Jesucristo o dyacüji nzi 'najazüji ja rgá pëpji angueze. Bübü c'o o ch'unü ra tsja apóstole. Bübü c'o ra zopjú o cjuarma ra xipjiji c'ü ne Mizhocjimi. Bübü c'o ra zopjú yo nte ngue c'ua ra mbäräji ja rga jopcü o mü'büji. Bübü c'o ra mbörü o nte Mizhocjimi. Bübü c'o ra xöpü o jña Mizhocjimi yo nte. ¹² A cjanu Mizhocjimi o dyacüji nzi 'nazgöji ja rgá pëpji angueze, ngue c'ua rá zëzhiji nutscöji o cuerpozüji e Jesucristo. ¹³ Mizhocjimi ne c'ü xenda rá pärägöji e Jesucristo c'ü nu T'i c'ü ya ró ench'e in mü'bügöji. Ne Mizhocjimi c'ü sido rá nocüji cja o dyë angueze; ngue c'ua exti nguetjozögöji e Cristo. ¹⁴ Bübü o xöpüte c'o dya pärä o 'ñiji Mizhocjimi. Me mamaji bëchjine ga dyonpëji yo nte. Nu'tsc'ejí, dya rí 'ñejmeji c'o. Yo ts'it'í me pötüji o pjeñeji; texe c'o äräji, nde ejmeji. Mizhocjimi, dya ne c'ü rga cjatse'ejí o ts'it'í. ¹⁵ Mizhocjimi ne c'ü rá s'iyaji yo in minteji; ne'e c'ü rá mamaji c'ü na cjuana, dya rá cjaji o bëchjine. A cjanu rá nocüji cja o dyë'ë Mizhocjimi; exti nguetjozögöji e Jesucristo. E Jesucristo ngueje in ñigöji nutscöji rí ejmeji angueze.

¹⁶ Nutscöji ngue o cuerpozüji angueze; rí 'natjoji co angueze. Na ngue c'ü bübü angueze cja in mü'büji, ra sò rá pötü rga s'iyaji ra sò rá pötü rga pjös'üji, ngue c'ua rí texeji mas rá nocüji cja o dyë Mizhocjimi.

La nueva vida en Cristo

¹⁷ Nguec'ua me rí ot'c'üji rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne in Jmugöji; dya cja rí nzhodügueji c'ua ja nzi ga nzhodü nu c'o dya pje ejme Mizhocjimi. Anguezeji me cjaji c'ua ja nzi ga netsjëji; dya jo c'ü cjiññiji. ¹⁸ Dya bübü o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'büji. Me na me o mü'büji, dya ne ra dyätäji Mizhocjimi, nguec'ua, dya päräji Mizhocjimi. A cjanu, dya bübü Mizhocjimi cja o mü'büji. ¹⁹ Me cjaji c'o na s'o, c'o ix 'na tsejtjo; pero dya tsejeji. Me cjaji texe c'o me netsjë o cuerpoji, 'ñe c'o va ëjê o ñiji, dya c'a's'üji c'o. ²⁰ Pero nu'tsc'ejí, in pärägueji, dya a cjanu c'ü ne e Jesucristo c'ü rí tsjagueji. ²¹ Nu'tsc'ejí, ya in pärägueji ja cja e Jesucristo. In pärägueji c'o ne angueze rí tsjaji. ²² Ne e Jesucristo c'ü dya cja rí nzhodügueji c'ua ja nzi mi nzhodügueji 'ma dya mi pärägueji angueze. Nu c'o mi cjagueji 'ma, ma s'o c'o. Mi pëzhgueji c'ü me ri mäcjeji a cjanu; pero dya ma cjuana. Na ngue c'o mi cjagueji, ngue c'o rvi chügueji c'o. ²³ Nudya, ni jyodü dadyo rgui tsjiññigueji dya. ²⁴ Mizhocjimi ya tsja'c'üji o t'itsc'ejí dya. Nguec'ua rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze c'o na jo. Na ngueje je ga cjanu angueze, me na jo c'ü.

²⁵ Dya rí pezheji bëchjine. Nu c'ü rí tsjaji, rí pötü rgui xipjiji c'o na cjuana. Rí tsjaji a cjanu na ngueje ya 'natjo in cuerpoji co e Jesucristo.

²⁶ Nu 'ma ünnc'üji, dya rí jyëziji ra ndö'c'üji c'ü rí tsjagueji na s'o. Dya rí sjëyaji 'napa. ²⁷ 'Ma in sido in sjëyaji, ya in jëziji 'ma c'ü dya jo ra tsja'c'ü rí tsjaji texe c'ua ja nzi ga ne angueze.

²⁸ Nu 'ma in mbëgue, rí jyëzigue c'o, dya cja rí pönü. Nu c'ü rí tsja, rí pëpji na jo, ngue c'ua rí pë's'í pje rí unü nu c'o pje ni jyodü.

²⁹ Dya xo rí ñäji na s'o jña. Dya rí ñagueji c'o jña c'o dya pje ni muvi. Rí ñagueji jña c'o na jo c'o ra mbös'ü c'o ärä. ³⁰ Bübü o Espíritu Mizhocjimi cja in mü'bügöji. A cjanu rí pärägöji, 'ma ra ëjê na yeje e Jesucristo, ya exti nguetjozüji angueze. Nguec'ua rí pjötpügueji nguenda rí ñagueji jña c'ua ja nzi ga ne o Espíritu Mizhocjimi. 'Ma jiyö, dya ra mäjä angueze.

³¹ Nguec'ua, dya cja rí pötqui ñugueji na ü. Nu'tsc'ejí, dya cja rí tsja in cuëji. Rí jy-ombeñeji 'ma cjó pje ra tsja'c'üji. Dya cjó xo rí sannc'ejí; dya cjó xo rí xosp'üji o bëchjine. Dya cjó cja rí tsjapüji na s'o. ³² Nu c'ü rí tsjagueji, rí pötqui tsjagueji c'o na jo. Nu'tsc'ejí rí pötqui juentsegueji. Rí pötqui perdonaoji na ngueje Mizhocjimi o perdonaots'ügueji in

nzhubÿji. Na ngueje e Jesucristo o ndÿ; o ngô'tc'ÿji in nzhubÿji.

5

Cómo deben vivir los hijos de Dios

¹ Nu'tsc'ejji, o t'its'ÿji Mizhocjimi dya. Mizhocjimi me s'iyats'ÿji. Nguec'ua, nudya, xo rí s'iyagueji dya yo nin minteji. ² Rí s'iyaji rgui nzhodÿji, c'ua ja nzi o tsja; o s'iyazÿji. O ne o ndÿ va ngôtc'ÿji in nzhubÿji. Mizhocjimi me co mãpã e Jesucristo na ngue c'ÿ o tsja e Jesucristo.

³ Nu'tsc'ejji, ya nguets'ÿji o ntets'ÿji Mizhocjimi dya. Nguec'ua, nudya, rí nzhodÿgueji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Nu'tsc'ejji, in bêzoji, dya rí tsjãgueji o ndixÿ. Nzitjots'ÿgueji in ndixÿji, dya rí tsjãgueji o bêzo. Dya rí ñepegueji c'ÿ pês'si yo nin minteji. Nuyo, dya rí tsjagueji yo; dya xo rí mamaji yo. ⁴ Dya rí mamaji c'ÿ na s'o jña ngue c'ua dya rí bêzhi in tsejeji. Dya rí ña, ñagueji jña c'ÿ dya pje ni muvi. Dya rí enmbegueji c'ÿ jña c'ÿ mama c'ÿ rí tsjagueji c'ÿ na jo. Nu c'ÿ rí tsjagueji, rí mamaji jña c'ÿ rgui unÿji na pójö Mizhocjimi. ⁵ Ya in pãrãgueji, c'ÿ bêzo c'ÿ tsjã ndixÿ, 'ñe c'ÿ ndixÿ c'ÿ tsjã bêzo, nuc'o, dya ra zãt'aji a jens'e nu ja manda e Jesucristo co Mizhocjimi; ne ri ngue c'ÿ nepe c'ÿ pês'si c'ÿ dyaja, dya xo ra zãt'aji a jens'e. Nuc'o, chjëntjovi c'ÿ rí ma't'ÿji yo ts'ita. ⁶ Bÿbÿ c'ÿ ra xi'ts'iji c'ÿ dya ra tsja, zö rí tsjaji a cjanu c'ÿ na s'o. Pero dya cjuana. Nguec'ua, dya rí jyëziji ra dyon'c'ÿji. C'ÿ dya ätä Mizhocjimi c'ÿ cja a cjanu c'ÿ na s'o, ya mama Mizhocjimi ra tsjapÿ ra sufrido c'ÿ. ⁷ Nu'tsc'ejji, dya rí dyocjeji c'ÿ cja'a c'ÿ.

⁸ Me ma bêxömÿ a mbo in mü'bÿgueji. Ya o jya's'ÿ cja in mü'bÿgueji na ngueje ya in 'natjoji co e Jesucristo c'ÿ ngueje in Jmugöji dya; nguec'ua ya in 'natjoji co angueze. Nguec'ua rí nzhodÿgueji c'ua ja nzi ga ne angueze. ⁹ Nu 'ma rí nzhodÿgueji cja jya's'ÿ, rrã jontets'ÿgueji 'ma; rí ñagueji c'ÿ na cjuana 'ma, rí mimigüejji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ¹⁰ Ni jyodÿ rí xötpÿgueji rí tsjagueji c'ÿ rgui mãjä e Jesucristo c'ÿ in Jmugöji. ¹¹ C'ÿ me bÿbÿ bêxömÿ cja o mü'bÿ, me cjaji c'ÿ na s'o. Nu'tsc'ejji, dya rí tsjagueji a cjanu. C'ÿ rí tsjaji, rí zopjÿji c'ÿ cja a cjanu, rí xipjiji c'ÿ dya ne Mizhocjimi a cjanu na ngueje c'ÿ cja me na s'o cjaji. ¹² Anguezeji 'ma cãrãtsjëji, cjaji c'ÿ me na s'o. Nguec'ua me rí tsecjöji rá mamaji c'ÿ cja'a c'ÿ. ¹³ Pero 'ma rá xipjiji ja cja c'ÿ mama Mizhocjimi; nu'ma, ra unÿji ngüenda c'ÿ na s'o c'ÿ cjaji. Nuc'ua 'ma ra dyötÿji Mizhocjimi, ra ndintsipji c'ÿ o mü'bÿji, ya ra jya's'ÿ cja o mü'bÿji 'ma. ¹⁴ Nguec'ua mama a cjava cja o jña Mizhocjimi:

Nu'tsc'ejji in cjaji c'ÿ na s'o, chjëntjovi c'ÿ in İceji, dya in ätäji Mizhocjimi.

Nguec'ua rí sôgueji rí unnc'ejji ngüenda c'ÿ na s'o in cjaji.

E Jesucristo ra dya c'ÿji jya's'ÿ cja in mü'bÿji, eñe.

¹⁵ Nguec'ua pjötpÿgueji ngüenda ja rgui nzhodÿgueji. Dya rí nzhodÿgueji c'ua ja nzi ga nzhodÿ c'ÿ dya pãrã Mizhocjimi. Rí nzhodÿgueji na jo, na ngueje ya in pãrãgueji Mizhocjimi c'ÿ ne angueze rí tsjaji. ¹⁶ Cja ne xoñijömmÿ me cjaji na puncjÿ c'ÿ na s'o. Pero nu c'ÿ rí tsjagueji, sido rí jyodÿ rí tsjagueji c'ÿ na jo. ¹⁷ Dya rí tsjaji c'ÿ na s'o nza cja c'ÿ dya pãrã Mizhocjimi. Jyodÿgueji rí pãrãgueji c'ÿ ne Mizhocjimi rí tsjaji. ¹⁸ Dya rí tÿgueji. 'Ma cjö c'ÿ t'ÿ, sô'ö c'ÿ me mãjä, pero cja c'ÿ na s'o. Nu'tsc'ejji rí jyëziji o Espiritu Mizhocjimi ra manda cja in mü'bÿji. Nu'ma, na cjuana in mãcjeji 'ma. ¹⁹ Rí pötqui ñagueji o salmo, 'ñeje o himno. Rí ma't'ÿji in Jmugöji co texe in mü'bÿgueji 'ma rí tójöji o himno. ²⁰ Texe c'ÿ ra tsja c'ÿji, pero sido rí unÿgueji na pójö. 'Ma rí unÿji na pójö Mizhocjimi rí ñãdãgueji e Jesucristo c'ÿ in Jmugöji.

La vida familiar del cristiano

²¹ Me rí pötqui dyätãji na ngueje in sügueji c'ÿ in Jmugöji.

²² Nu'tsc'ejji in ndixÿji 'ma ya in chjüntÿji, rí dyätãgueji c'ÿ nin xïraji. Na ngueje je ga cjanu ga ne Mizhocjimi rí tsjaji. ²³ Na ngueje e bêzo ngueje o ñi c'ÿ nu su; c'ua ja xo nzi ga cja e Jesucristo, ngueje o ñi yo ejme angueze. E Jesucristo ngue c'ÿ jopcÿ o mü'bÿ yo ejme angueze. Nu yo ejme e Jesucristo ngue o cuerpo angueze. ²⁴ C'ua ja nzi ga cja'a yo ejme e Jesucristo me ätäji angueze; xo rga cjanu yo ndixÿ yo ya chjüntÿ ni jyodÿ ra dyätã c'ÿ nu xïra.

²⁵ Nu'tsc'ejji, in bêzoji 'ma ya in chjüntÿji, ni jyodÿ rí s'iyaji c'ÿ nin su; c'ua ja xo va s'iya e Jesucristo yo o nte angueze. E Jesucristo o ê ndÿ; ngue c'ua ro unÿ c'ÿ ro bÿbÿtjo yo o nte angueze. ²⁶ O ndÿ e Jesucristo ngue c'ua ra ndintsipi o mü'bÿ yo o nte angueze. A cjanu o tsjacÿji e Jesucristo o ntezÿji dya c'ÿ. C'ÿ rvã jigöji, ne ra mama e Jesucristo o ndintsiquigöji c'ÿ na s'o c'ÿ mi cja göji, na ngueje rí ejmegöji o jña angueze. ²⁷ E Jesucristo o ndintsiquiji in mü'bÿji nutscöji o ntezÿji c'ÿ; ngue c'ua 'ma ra êjê na yeje angueze, me ra mãjä rgã recibidozÿji. Na ngueje ya rrã zözÿji a jmi angueze, nza cja 'na novia c'ÿ dya pje bÿbÿ c'ÿ na s'o, na zö cja jmi c'ÿ nu novio. ²⁸ E Jesucristo me s'iya yo o nte angueze. A cjanu, nu'tsc'ejji in bêzoji 'ma ya in chjüntÿji, xo ni jyodÿ rí s'iyaji c'ÿ nin su. 'Ma cjö c'ÿ s'iya c'ÿ nu su, nguetsjê o cuerpo c'ÿ s'iya c'ÿ, na ngueje 'natjo o cuerpovi co nu su. ²⁹ Nguec'ua me s'iya nu su; unÿ pje ra zi 'ñe pje ra jye. Na ngueje

'natjo o cuerpovi co c'ü nu su. Je xo ga cjanu e Jesucristo s'iyazüji nutscöji o ntezüji dya angueze. ³⁰ Na ngueje 'natjo in cuerpoji co angueze. E Jesucristo ngue in ñigöji; nutscöji nguetscöji c'o chäc cja o cuerpo. ³¹ Mama a cjava cja o ñña Mizhocjimi: "A cjanu 'ma ra chjüntü 'na bëzo, ra zogü nu tata 'ñejnu mamá, ngue c'ua ra бүбүvi nu su. Nuc'ua ya ri 'natjo o cuerpovi", eñe. ³² Me na zö a cjanu c'ü ni 'natjo o cuerpovi 'na bëzo nu su. Pero c'ü ri negö ri unnc'ëji ngüenda, ngue c'ü xenda ni muvi. Nutscöji ri ejmeji e Jesucristo, 'natjo in cuerpoji co angueze. 'Ma ot'ü, dya cjö mi pärä a cjanu. ³³ C'ü rá xi'ts'iji dya, nu'tsc'ëji cjuarma ya in chjüntüji, ni jyodü ri s'iyagueji c'ü in sugueji c'ua ja xo gui s'iyatsjëji. Xo 'ñetsc'ëji in ndixüji, ni jyodü nzi 'najats'üji ri respetaoji c'ü in xiragueji.

6

¹ Nu'tsc'ëji in t'l'iji, ni jyodü ri dyätäji nin tataji 'ñejni mamáji, na ngueje e Jesucristo c'ü in Jmugöji ne a cjanu. ² Ri respetaogüejji nin tataji 'ñejni mamáji, na ngueje nuju manda Mizhocjimi. 'Ma ri tsjagueji a cjanu, Mizhocjimi ra nintsjim-its'üji. Nu e mandamiento nu, ngue nu ot'ü c'ü mama Mizhocjimi ra nintsjimits'üji 'ma ri tsjagueji nu. ³ Mama Mizhocjimi, 'ma ri respetaoji nin tataji 'ñejni mamáji, ri mäjägüejji 'ma; y ri mimiji na puncjü cjë cja ne xoñijö mü 'ma.

⁴ Xo 'ñetsc'ëji in tataji, ri zopjüji na jo yo in ch'igüejji; dya ri huench'iji na zëzhi. 'Ma jiyö, 'na ra sjëyaji. Nu c'ü ri tsjaji, ri jichiji ra dyäräji. Ri xöpügujji o ñña Mizhocjimi.

⁵ Nu'tsc'ëji in mbëpjiji ri dyätägüejji yo in lamuji cja ne xoñijö mü. Ri dyätäji co texe in mü'büji nza cja gui dyätägüejji e Jesucristo c'ü in lamugüejji a jens'e. ⁶ Ri pëpigüejji na jo nin lamuji; dya nguextjo 'ma ra ññantc'aji anguesji, para ra mamaji c'ua c'ü na jo c'ü in cjagueji. Ri pëpji na jo nin lamuji na ngueje in pëpigüejji e Jesucristo. Ri pëpigüejji co texe in mü'büji, na ngueje je ga cjanu ga ne Mizhocjimi. ⁷ Me ri mäjäji rgui pëpigüejji na jo yo in lamuji; na ngueje, dya xo nguextjo yo bëzo yo in pëpji. Xo ngueje e Jesucristo c'ü in Jmugöji in pëpigüejji c'ü. ⁸ Ya in pärägüejji, nu c'ü ni tsjagueji na jo cja yo in minteji, e Jesucristo c'ü in Jmugöji ra ngö'tc'üji c'ü in tsjagueji c'o na jo. Dya ra tsja, zö ri mbëpjigüejji, zö dya ri mbëpjigüejji.

⁹ Xo nzi'tjots'ügüejji in lamugüejji, xo ri ñügüejji na jo nuyo in mbëpjigüejji. Dya ri menasaoji. In pärägüejji nu c'ü nu Jmu anguesji, xo ngueje c'ü in Jmugüejji c'ü. Ngueje e Jesucristo c'ü je бүбү a jens'e. Angueze dya juajnü; ra dyötü ngüenda yo lamu, xo 'ñe yo mbëpji.

Las armas espirituales del cristiano

¹⁰ Mi cjuarmats'ügöji, xe бүбү c'ü xe rá xi'tsc'öji. Ya in 'natjoji co e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugöji. Nguec'ua me ri zëzhiji, na ngueje na zëzhi angueze. ¹¹ E Satanás c'ü dya jo, me jodü ja rga dyoncüji c'ü dya cja rá cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Pero Mizhocjimi me dacüji ja rga sö rá zëzhiji. 'Na xondaro je'e c'ü pjötpü o cuerpo cja chü. Xo ga cjanu Mizhocjimi me dacüji c'ü rgä zëzhiji, ngue c'ua, dya ra ndöcüji c'ü dya jo. ¹² Nu yo ri ügöji yo ri chügöji, dya ngueje yo nte. C'o ri chügöji, ngueje c'ü dya jo 'ñe c'o o mbëpji c'o dya ri jandaji. C'ü dya jo 'ñe c'o o mbëpji ngue c'o manda cja ne xoñijö mü. Nuc'o, me na s'o c'o. Ngue c'o cja pü me na bëxö mü cja o mü'bü yo nte; nguec'ua yo nte, dya ätäji Mizhocjimi. ¹³ Nguec'ua ni jyodü ri zëzhigüejji rgui 'ñejmeji Mizhocjimi. A cjanu, 'ma ra jyonnc'üji chü c'ü dya jo, dya ra ndö'c'üji 'ma. A cjanu, dya ri ñügüji, dya ri tsjaji c'o na s'o. ¹⁴ A cjanu ri zëzhiji. 'Na xondaro nzünt'ü na jo o mbünt'ü c'ü na jo rga zëzhi. A cjanu ra zë'ts'iji na jo 'ma sido ri mamaji c'ü na cjuana. 'Na xondaro co'bü o tijmi co 'na t'ëzi nguec'ua nu c'o üvi, 'ma pjat'üji, dya ra chötpü cja ts'ingue. A cjanu 'ma sido ri tsjagueji c'o ne Mizhocjimi, angueze ra mbö'c'üji na ngueje e Jesucristo ya je бүбү cja in mü'bügüejji. Nguec'ua dya pje ra nguich'i cja in mü'büji c'o na s'o. ¹⁵ 'Na xondaro t'i'ch'ö dyatsi, ngue c'ua dya pje ra chjocü o ngua cja chü. Je xo ga cjatsc'ëji nu. Ya i 'ñen'che in mü'büji e Jesucristo, nguec'ua Mizhocjimi cja'c'üji ra söya in mü'bügüejji, dya ri sügujji cja ne chü nu jonnc'üji e Satanás c'ü dya jo. ¹⁶ 'Na xondaro jün 'na escudo ngue c'ua, dya ra chöt'ü c'o flecha c'o ya ri tjë'ë c'o ra pana c'o enemigo. Je xo ga cjatsc'ëji nu, sido ri 'ñejmeji e Jesucristo c'ü o ndin'tsc'igüejji in mü'bügüejji. A cjanu, dya ra ndö'c'üji e Satanás c'ü me jonnc'ü ja rgä ndö'c'üji. ¹⁷ 'Na xondaro junt'ü 'na casco o ñi ngue c'ua ra mbörü o ñi cja chü. Je xo ga cjats'ügüejji nu. In pärägüejji e Jesucristo o jocüts'üji in mü'büji; o 'ñempc'ëji libre ngue c'ua, dya ri tsjijñji c'o na s'o cja in ñigüejji. 'Na xondaro xo jün 'na tjëdyi. Co c'e tjëdyi c'ü jün, cja pü ra c'ueñe c'o chüvi. Je xo ga cjats'ügüejji nu. C'ü dya jo, me jonnc'üji chü. Pero in pärägüejji o ñña Mizhocjimi. Co c'e ñña, o Espiritu Mizhocjimi ra mböxc'üji ngue c'ua, dya ri dyätäji c'ü dya jo; ri tsjapüji ra c'ueñe. ¹⁸ Nu'tsc'ëji, sido ri dyötügüejji Mizhocjimi ra mböxc'üji. Xö mü, ndempa ri dyötügüejji Mizhocjimi. Ri dyötüji c'ua ja nzi ga ne o Espiritu Mizhocjimi c'ü бүбү cja in mü'bügüejji. Ri dyötügüejji Mizhocjimi ra mbös'ü texe c'o o nte angueze. ¹⁹ Nutscö e Pablo, xo ri dyötügöji Mizhocjimi ra dyacügö ñña rá zopjü yo nte. Xo ri dyötüji Mizhocjimi c'ü dya rá sügö rga zopjüji, pero rá xipjiji na jo c'ü mama Mizhocjimi c'ü ja

rgá sô yo nte ra 'natjoji co e Jesucristo, zö menzumüji a Israel o jiyö. ²⁰ Mizhocjimi o 'ñembguegö c'ü rá zopjü yo nte rá xipjiji c'o o jña angueze. Na ngue c'ü ri zopjügö yo nte, ri ogö a pjörü. Pero ri dyötcügöji Mizhocjimi c'ü rá zopjü yo nte c'ua ja nzi ga ne angueze; c'ü dya rá sügö.

Saludos finales

²¹ E Tíquico c'ü in cjuarmagöji ra xi'ts'iji pje ri c jagö 'ñe c'o bëppi c'o ri pëpcö Mizhocjimi. Nuc'ü, me ri s'iyagö c'ü. Angueze me pjöxcügö cja o bëppi in Jmugöji e Jesucristo. ²² Nguec'ua rvá tājägö e cjuarma Tíquico ngue c'ua ri pärägueji pje ri c jajme. Nguec'ua a cjanu ra mājā in mü'bügieji.

²³ Rí ötügö e Jesucristo c'ü in Jmugöji, 'ñe Mizhocjimi c'ü nu Tata ra tsja'üji ra mājā in mü'büji, dya pje ri mbeñeji. Xo ri ötügö anguezevi ra dya'üji ri pötqui s'iyaji. Ra dya'üji a cjanu, 'ma ri jñunt'ü in mü'büji ra dya'üji c'o. ²⁴ Nuzgö, xo ri ötügö Mizhocjimi ra nintsjimi texe c'o na cjuana ätä in Jmugöji e Jesucristo, 'ñe neji. Je rga cjanu, amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS FILIPENSES

Pablo escribe desde la cárcel a la iglesia de Filipos

¹ Nutscö e Pablo 'ñe e Timoteo, rí mbëpjigöbe cja e Jesucristo. Nutscöbe rí pen'c'egöbe ne carta, nu'tsc'ejí cjuarma in cãrãji a Filipos, co texe c'o pastor 'ñe c'o pjös'ü c'o pastor. Nu'tsc'ejí o ntets'üji Mizhocjimi. In 'natjoji co e Jesucristo. ² Mizhocjimi c'ü in Tatagöji 'ñe e Jesucristo c'ü in Jmugöji ra nu'c'ejí na jo; y ra tsja'c'üji ra mäjã in mü'büji, dya pje rí mbeñeji.

Oración de Pablo por los creyentes

³ Texe 'ma rí mbents'egöji rí unü na pöjö Mizhocjimi. ⁴ Rí mbents'egöji texe 'ma rí ötügö Mizhocjimi. Me mäjã in mü'bügö rgã ötü Mizhocjimi. ⁵ Rí unügö na pöjö Mizhocjimi na ngueje ndeze nu pa 'ma ot'ü ñ dyãragueji c'e jña c'ü mama ja ga cja e Jesucristo, hasta nudya, yo pa dya yo, nutscö 'ñets'ejí rí 'natjoji. Na ngueje nu'tsc'ejí sïdo in ejmegueji e Jesucristo 'ñe in zopjüji yo nte c'ua ja nzi rgã zopjögö. ⁶ Ngue Mizhocjimi c'ü o pëpji cja in mü'bügueji ngue c'ua ñ 'ñench'e in mü'büji angueze. Rí pärãgö Mizhocjimi sïdo ra pëpji cja in mü'büji hasta 'ma ra ëjã na yeje e Jesucristo; ngue c'ua rí nocüji cja o dyë Mizhocjimi. ⁷ Na jo rá mbents'ejí a cjanu, na ngueje me rí s'iyats'üji. Exi 'ñetse pëpji Mizhocjimi cja in mü'büji. Na ngueje dya ñ jyombeñezügöji c'ü rrã ogö a pjörü. Xo ñ pjöxcüji 'ma o zinzigöji a jmi c'o pje pjëzhi, 'ma mi xipjigöji ja ga cja o jña e Cristo. ⁸ Mizhocjimi pärã c'ü me rí s'iyats'ügöji in texeji, na ngueje 'natjo in mü'büji co e Jesucristo c'ü me s'iyazüji. ⁹ Nu'tsc'ejí in s'iyaji Mizhocjimi. Xo in pötqui s'iyaji. Me rí ötügö Mizhocjimi c'ü xenda me rí s'iyaji. A cjanu xenda rí pärãgueji Mizhocjimi. Xo rí ötügö Mizhocjimi ra jì'ts'iji c'o ne angueze rí tsjaji. ¹⁰ A cjanu sö rí pärãji c'ü na jo rí tsjagueji. Ngue c'ua 'ma ra ëjã na yeje e Jesucristo, ra 'ñetse vi tsjagueji c'ua ja nzi ga ne angueze, nguec'ua dya ra sö pje ra xi'ts'iji. ¹¹ A cjanu 'ma sïdo rí 'ñejmeji e Jesucristo c'ü bübü cja in mü'büji, rí tsjaji c'o ne Mizhocjimi 'ma. Nuc'ua rí 'ñetse c'ua c'ü me na nojo Mizhocjimi, 'ñe me na jonte.

Para mí la vida es Cristo

¹² Mi cjuarmats'ügöji, zö rí ogö a pjörü, pero nu o jña e Cristo, dya c'a's'üji. Na cjuana, nudya ngue dya xenda ãrãji dya, ne jña. ¹³ Texe yo xondaro yo pjörü va cja ne palacio, y textetjo nu va a Roma pärãji c'ü rí ogö a pjörü na ngueje rí ejmegö e Jesucristo. ¹⁴ Yo cjuarma pärãji c'ü sïdo rí ñagö o jña

Mizhocjimi zö rí ogö a pjörü. Nguec'ua na puncjü anguezeji xenda o zëzhiji. Nudya, dya cja süji ga zopjüji o jña Mizhocjimi yo nte. Na ngueje pärãji c'ü in Jmugöji, dya jëzguigöji; me pjöxcüji.

¹⁵⁻¹⁷ Bübü cjuarma c'o zopjü yo nte, xipjiji o jña e Cristo, na ngueje me juentsqueji. Anguezeji me neji e Cristo. Xo s'iyazügöji. Pärãji Mizhocjimi o 'ñembgue rá zopjü yo nte rá xipjiji o jña e Cristo. Pero bübü cjuarma c'o ña o jña e Cristo, na ngueje neji c'ü ra xögü na puncjü cjuarma co nuzgö, cja rrü möji co anguezeji. Anguezeji nzhodüji libre ga zopjüji o jña Mizhocjimi yo nte. Pero xöcüji c'o cjuarma. Cjijñiji, 'ma rá ãrãgö xögü c'o cjuarma ngue c'ua ra ndunt'ü a xütjü anguezeji, xenda ra sufrido in mü'bügö va a pjörü. ¹⁸ Pero dya ra tsja zö neze c'o cjuarma c'o ña o jña e Cristo, zö nugü na ü c'o. Nu c'ü je me ni muvi, ngue c'ü zopjüji yo nte.

Nguec'ua me mäjã in mü'bügö dya. ¹⁹ Sido rá mäjãgö, na ngueje rí pärãgö texe c'o ts'acü ra mbedye na jo c'o. Rí pärãgö ra mbedye na jo na ngueje me in ötcüji Mizhocjimi. Xo pjöxcügö o Espiritu e Jesucristo. ²⁰ Nu c'ü je rí negö, rí te'begö cja in mü'bügö c'ü dya rá sügö. Rí ne sïdo rá zopjü na zëzhi yo nte, rá xipjiji nu o jña e Cristo c'ua ja nzi rvã cjagö 'ma cja rvã ench'e in mü'bügö e Jesucristo. Dya ra tsja zö ra mbötcüji, zö ra 'ñevuegöji libre xe rá mimitjo cja ne xoñijö mü; pero c'ü rí negö ngue c'ü ra unü ngüenda yo nte c'ü me na nojo e Cristo. ²¹ Rí 'natjögöbe co e Cristo, nguec'ua me rí mäjã xe rí bübütgöji cja ne xoñijö mü. Pero xenda na jo rá tügö, na ngueje rá ma bünc'ö co e Cristo. ²² 'Ma xe rá mimitjo cja ne xoñijö mü, xe sö rá pëpitjo c'ü mi Jmugöji e Jesucristo. Nuc'ua na puncjü c'o ra dyãrä o jña e Cristo. Nguec'ua, dya rí pärãgö ja ngue c'ü xenda na jo; cjo xenda na jo xe rá mimitjögö cja ne xoñijö mü, o cjo ya ra zixqui e Cristo. ²³ Bübü 'ma rí mangö na jo rá tügö; bübü 'ma xo rí mangö na jo xe rá mimitjögö. Nuzgö, rí rí negö, rá tügö ngue c'ua rá ma bübügöbe e Cristo. Ngue c'ü xenda na jo. ²⁴ Pero por nu'tsc'ejí xenda na jo xe rá mimitjo va cja ne xoñijö mü ngue c'ua xe ra sö rá zo'c'üji nu o jña e Cristo. ²⁵ Ni jyodü rá zo'c'üji, nguec'ua rí pärãgö c'ü xe rá mimitjo, rá ë zo'c'üji na yeje, ngue c'ua xenda rí pärãgueji na jo e Cristo, y rí mäjãji rgui 'ñejmeji angueze. ²⁶ 'Ma rá ë zenguats'üji na yeje, rí mãcjeji na puncjü, rí mangueji c'ü me na nojo e Jesucristo na ngueje ya rgui pjongüzü libre cja pjörü.

²⁷ Zö rá ëcjö; zö dya rá ëcjö, rí minc'ejí na jo c'ua ja nzi ga mama o jña e Cristo. Nguec'ua rá ãrãgö c'ü rí mamaji c'ü sïdo in ejmeji e Jesucristo; c'ü 'na ma cjatjo c'ü in cjijñiji; c'ü in cjacjuanaji in zopjüji o jña e Jesucristo yo nte. ²⁸ Dya pje rí sü'üji c'o nuc'üji na ü. Nu c'ü ni nuc'üji na ü

exi 'ñetse c'ü ra ndüji. Mizhocjimi, dya ra unüji c'ü ra bübütoji. Pero nu 'tsc'ëji c'ü rgui zëzhigueji, ri 'ñetse c'ü ya o 'ñempc'ëji libre Mizhocjimi. ²⁹ Mizhocjimi o dya'c'üji c'ü i dyäräji o jña angueze; nguec'ua i 'ñejmeji e Jesucristo. Mizhocjimi xo o dya'c'üji c'ü in sufridoji na ngueje in ejmeji e Jesucristo. Me na jo nu yo o dya'c'üji Mizhocjimi. ³⁰ I jñandgueji o tsjacüji ró sufrido na puncjü, na ngueje ri pëpigö e Jesucristo. Xo in äräji c'ü ri sufridogö dya. Nu'tsc'ëji 'ñetscö 'na ma cjatjo c'ü rgä cjangöji na s'ëzhi; ri sëchitjoji.

2

La humillación y la grandeza de Cristo

¹ E Cristo bübü cja in mü'bügueji. Me s'iyats'üji angueze nguec'ua me cja'c'üji ri mäceji. O Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü cja in mü'büji ngue c'ü cja'c'üji ri s'iyaji yo in minteji. Xo cja'c'üji ri juentseji yo in minteji. ² Na ngueje texe yo cja ró xi'ts'iji, ri 'na ma cjatjo c'ü ri tsjijñi ngue c'ua ri tsjacüji xenda rá mäcjö. Rí pötqui s'iyaji c'ua ja nzi ga s'iyats'üji e Cristo, ri 'na ma cjatjo in mü'büji. ³ Dya ri huinsteji, dya ri jyodügueji ja rgä mbë'ts'iji na nojo. Nu c'ü ri tsjaji, nu'tsc'ëji tsjapüji xenda ni muvi nzi 'na yo nin cjuarmaji que na ngue'tsc'ëji. ⁴ Dya nguetjo cja in bëpjiji ri jyodü ri pëpjiji. Xo ri jyonn'ëji ja rgui pötü rgui pjös'üji.

⁵ C'ua ja nzi va nguññi e Cristo Jesús, xo rgui tsjijñigüji c'ua. ⁶ C'ua ja nzi ga cja Mizhocjimi, xo ga cjanu e Cristo Jesús, na ngueje angueze Mizhocjimi. Pero dya o tsjapütsjé na nojo e Cristo Jesús c'ü dya ro dyätä nu Tata. ⁷ Mizhocjimi angueze, pero o ë jmus'ü nza cjatscöji ri nteji. O ëjë o ë dyätä Mizhocjimi c'ü nu Tata. ⁸ Mi nte'e e Jesucristo. O ne o tsja texe c'ü mi ne Mizhocjimi c'ü nu Tata; nguec'ua o ne o ndü. Je ngue cja 'na ngronsi o ndü. 'Ma cjó c'o tü cja 'na ngronsi, mamaji c'ü me na s'o c'ü. ⁹ E Cristo Jesús o tsja c'ü mi ne Mizhocjimi. Nguec'ua Mizhocjimi o unü o mbëzhi me na nojo a jens'e. Dya cjó bübü c'ü ra mbëzhi nza cja e Cristo Jesús. Angueze manda texe. ¹⁰ Na ngueje me na nojo e Jesús, nguec'ua ra ndüñijómüji a jmi angueze texe c'o cärä a jens'e 'ñe yo cärä cja ne xoñijómü, 'ñe c'o cärä a linfiernu. ¹¹ Texeji ra nädäji e Jesucristo ngueje c'ü Jmu'u. A cjanu ra 'mārā c'ü me na nojo Mizhocjimi c'ü nu Tata.

Los cristianos son como luces en el mundo

¹² 'Ma mi bünc'ö co nu'tsc'ëji i dyätägüjeji Mizhocjimi; i tsjagüjeji c'o ne angueze. Nudya ri bünc'ö na jë, pero ri ö'tc'ügöji sido ri dyätägüjeji Mizhocjimi. E Jesucristo o 'ñempc'ëji libre cja c'o na s'o, nguec'ua sido ri tsjacuanaji, ri süji Mizhocjimi. ¹³ Ra sö ri dyätäji Mizhocjimi, na ngueje Mizhocjimi

ngue c'ü pëpji cja in mü'bügueji. Ngue angueze cja'c'üji ri ñe ri tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze. Xo pjöxc'üji nguec'ua sö ri tsjaji c'o.

¹⁴ Nu'tsc'ëji, dya ri pötqui reclamaoji. Dya xo ri pötqui söji o jña. ¹⁵ Nguec'ua, dya ra sö cjó pje ra xi'ts'iji. Ra 'ñetse in ätäji Mizhocjimi co texe in mü'bügueji. A cjanu ra 'ñetse exi nguetjots'ügüjeji Mizhocjimi, nu'tsc'ëji o t'its'üji angueze. In cäräji a nde yo nte yo dya nzhodü na jo. Pero nu'tsc'ëji 'ñets'ëts'üji a nde anguesji c'ü bübü o jya's'ü Mizhocjimi in mü'bügueji. ¹⁶ Nu'tsc'ëji ri zopjügüjeji yo nte, ri xipjiji ja rgä sö e Cristo ra unü c'ü rgui bübütoji. Nuc'ua 'ma ra ëjë na yeje e Cristo, me rá mä'c'ägöji na ngueje i dyätäji c'ü me ró zo'c'ügöji. ¹⁷ Nu'tsc'ëji in ejmeji e Cristo, ya i unügueji in mü'büji, in pëpji angueze. Zo ra mbötcügöji, pero nuzgö me ri mä'c'ägöji. ¹⁸ Nguec'ua a cjanu xo ri mäjägueji. Rí mäjägueji co nutscö.

Timoteo y Epafrodito

¹⁹ 'Ma ra ne e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugöji, ri negö, dya cja ra mezhe c'ü rá täcjö e Timoteo ra ëjë c'ua ja in cäräji. Rá mäcjö 'ma ya rá pärägö pje in cjaji. ²⁰ Dya cjó bübü co nutscö c'ü ri cjiññi nza cja e Timoteo. Angueze ra jyodü na cjuana ra mböxc'üji. ²¹ C'o dyaja cjuarma c'o bübü co nutscö dya, jodütsjéjeji c'o netsjéjeji. Dya pje jodüji c'ü ra mbös'üji c'o dyaja c'ua ja nzi ga ne e Jesucristo. ²² Nu'tsc'ëji ya in pärägüjeji c'ü na jonte e Timoteo. Nuc'ü, chjëntjovi 'ma ri ngueje in ch'igö, me o mböxcügö na puncjü ró zopjübe yo nte nu o jña e Cristo. ²³ Nuzgö, 'ma rá pärägö cjo ra bötcügö cjo ra pjongüzüji libre, ri negö extä täcjö e Timoteo ra ëjë c'ua ja in cärägüjeji. ²⁴ 'Ma ra ne e Jesucristo c'ü in Jmugöji, dya ra mezhe ra pjongüzüji libre xo rá ëcjö c'ua ja in cärägüjeji.

²⁵ Rí mangö c'ü xo ni jyodü rá täcjö e cjuarma Epafrodito nu ja in cärägüjeji. Ngueje in mimbëpjibe. Ngue c'ü ri dyocjöbe c'ü. Mi zopjügöbe o jña e Cristo yo nte. Nguetsjé e Epafrodito nu c'ü i chäjäji c'ü; nguec'ua ro ë mböxcü. ²⁶ E cjuarma Epafrodito me mbents'ëji in texeji. Angueze me ne ra ma zenguats'üji. Me mbents'ëji na ngueje vi pärägüjeji mi sö'dyë c'ü. ²⁷ Na cjuana nda mi cja c'ü e cjuarma. Ya mi ngue ro ndü'ü. Pero Mizhocjimi o juentscö angueze. Xo 'ñezgö, me xo o juentscö Mizhocjimi. Ya mi sufrido in mü'bügö. Pero 'ma ro ndü c'e cjuarma, xenda ro sufrido na puncjü in mü'bügö 'ma. ²⁸ Nguec'ua ri negö extä täjägö c'ua ja in cärägüjeji; nguec'ua 'ma ya ri jñandaji na yeje angueze, me ri mäjäji. Nutscö dya, dya cja me rá cjiññigö 'ma. ²⁹ Nu'tsc'ëji ri mäjägueji rgui tsjocüji in nzümüjeji, na ngueje ngue

'naja cjuarma c'ü ejme in Jmugöji e Jesucristo. Rí resmetaogueji texe c'o nza cja angueze. ³⁰Nune cjuarma nu, ya mi ngue ro ndü na ngueje pëpi e Cristo. Nu t'sc'ëji me mi ne ri pjöxcüji. Pero dya söts'ügueji, na ngueje dya mi búnc'ö c'ua ja in carágeji. Nguec'ua e Epafrodito mi cja posible ro tsja texe c'o mi jyongü, zö 'na ro bó't'ü angueze.

3

La rectitud verdadera

¹ Nu t'sc'ëji in cjuarmats'ügöji, xe búbüttö c'ü xe rá xi'ts'iji. Sido rí mápágeji c'ü in Jmugö. Nuzgö, dya pje xichazügö c'ü rá opcjü na yeje c'o ya ró xi'tsc'öji. Nuc'o, ni jyodü rá xi'ts'iji na yeje c'o, ngue c'ua rí mbeñegueji na jo. ² Rí pjötpügueji nguenda c'o me na s'o ga xöpüte. Nuc'o, chjëntjovi dyo'o c'o me na sate. Anguezeji jodü ra cumplet-sjëji c'o na jo, pero cjaji c'o na s'o. Mamaji ni jyodü rí meyaji in cuerpoji; 'ma jiyö, dya ra tsja c'ëji Mizhocjimi o t'its'üji 'ma. ³ Pero nutscöji na cjuana o t'izüji Mizhocjimi na ngueje ya ró ench'e in mü'büji e Jesucristo; nguec'ua rí ma't'üji Mizhocjimi cja in mü'büji. Rí mamagöji nguetjo e Jesucristo c'ü embgueji libre. Dya rí jodüji rá cumplet-sjëji c'o na jo. ⁴ Búbü c'o mama ngueje o t'iji Mizhocjimi na ngueje pje pjézhiji cja yo nte a Israel. Nutscö xenda pjétsi que na ngueje texe anguesji. ⁵ Nutscö je rí menzumügö a Israel. O mboxbëchezügö e Benjamín. 'Ma ya vi cjögü c'o ocho pa 'ma ya vi jmuxcügö, nuc'ua o meyajüji in cuerpogö c'ua ja nzi ga cja yo in menzumüjme a Israel. Rí ñagö c'e ñña hebreo. Xo mi ñña hebreo mi tatagö 'ñe mi mamagö. Nuzgö ró cjagö c'o mama cja o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. Ró cjagö c'ua ja nzi ga cja c'o fariseo na ngueje xo rí fariseogö. ⁶ Me mi süpügö c'o in leygöjme, y mi negö texeji nde ro züpüji c'o. Nguec'ua me mi cjapü ra sufrido c'o vi 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. Mi jodü ja rva chjotüji. Nuzgö mi ätägö c'o mama cja o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés, nguec'ua dya cjó mi sö ro huénzhgui. ⁷ Texe yo, ró mangö c'ü me ni muvi yo. Pero ya rí pärägö na jo c'ü dya pje ni muvi yo, mi c'axcöji yo, ngue c'ua dya ro jöcüü in mü'bügö. Nu c'ü ni muvizügö ngue c'ü búbü e Jesucristo cja in mü'bügö dya. ⁸⁻⁹ Rí pärägö na jo c'ü pje mi pjétsigö, dya pje ni muvi; ne ri ngue c'ü pje xe ra mbëtsi c'ü rguü muvi. Nu c'ü ni muvi ngue c'ü rí pärägö e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugö. Nu c'o rí cjapügö me ni muvi, nuda ya rí cjapütjogö ngue cañabü. Nuzgö ró jëzi texe c'o, ngue c'ua ro 'natjobe co e Cristo. Zö ró cjagö c'o mama cja o ley e Moisés, dya ngue a cjanu o jözü a jmi Mizhocjimi. O jöcüzügö Mizhocjimi 'ma ró ench'e in mü'bügö e Jesucristo. Mizhocjimi

ra jöcü texe c'o ra 'ñejme e Jesucristo. ¹⁰ Rí negö rá pärägö texe c'ua ja ga cja e Cristo. Mizhocjimi me na zëzhi. O tsjapü o te'e e Jesucristo 'ma ya vi ndü. O te'e ngue c'ua ra dyacüji c'ü rá búbüttöji. Nguec'ua rí negö dadyo nga mimigö dya. O sufrido e Jesucristo; nguec'ua nuzgö, rí ne rá ätägö c'ü, zö xo rá sufridogö. Dya cja xo rí negö ra mandazü yo nzhübü, na ngueje o ndü e Jesucristo va ngöcüji in nzhübüji. ¹¹ A cjanu, nuc'ua 'ma rá tügö, ra tsjacü Mizhocjimi rá tetjü nu pa'a 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo.

La lucha para llegar a la meta

¹² Nuzgö dya be exi nguetjözügö e Cristo, texe c'ua ja ga cja angueze. Pero nutscö rí cjacjuanagö ngue c'ua exti nguetjözügö angueze, na ngueje ngue c'ü vi 'ñevgue libre. ¹³ Nu t'sc'ëji mi cjuarmats'ügöji; rí pärägö c'ü dya be exi nguetjözügö e Cristo, texe c'ua ja ga cja angueze. Pero dya cja rí cjiñigö c'ua ja nzi rí má cjagö. Nuzgö c'ü rí cjagö, rí cjacjuanagö, sido rá tjünt'ü a xütjü e Cristo; ngue c'ua exti nguetjözügö c'ua ja nzi ga cja angueze. ¹⁴ Nu c'ü rí cjagö rí chjëntcjöbe nza cja 'naja nte c'ü me cja carrea. Nu c'e nte c'ü, ne ra ndöjü c'ü ra ch'unü. A cjanu, nuzgö rí cjacjuanagö, rí tjünt'ügö a xütjü e Jesucristo; ngue c'ua rá töjü c'ü ra unü Mizhocjimi. Mizhocjimi ra dyacü rá sät'a a jens'e nu ja búbü angueze; ra dyacü c'ü exti nguetjözügö e Jesucristo.

¹⁵ 'Ma in cjiñigüej c'ü ya exi nguetjözügö e Jesucristo, ni jyodü rí mbeñegueji c'ü xe bë'ts'iji. Mizhocjimi ra jít's'iji c'ü ni jyodü xe rí tsjacjuanagueji sido rí chjünt'üji a xütjü e Jesucristo. ¹⁶ Nu 'ma rí pärägöji c'ua ja ga cja e Jesucristo, ni jyodü rá cjagöji c'ua ja nzi ga ne angueze. Dya rá yembeñegöji.

¹⁷ Nu t'sc'ëji in cjuarmats'ügöji, rí tsjaji c'ua ja nzi rgá cjagö. Nu t'sc'ëji rí unüji nguenda nu c'o nzhodü c'ua ja nzi rgá nzhodügö. ¹⁸ Cärä na puncjü c'o dya nzhodü a cjanu. Ya na puncjü rgá xi'ts'iji, nuda rí huë'ë dya, rgá xi'ts'iji; dya cjaji c'ua ja nzi ga ne e Jesucristo. Nza cja c'ü me nuji na ü e Jesucristo c'ü o ndü cja ngronsi. ¹⁹ Nu c'ü je ra tsjapüji yo, ngue c'ü ra ndüji; je ra möji a linfiernu. Anguezeji cjatsjëji c'o netsjëji; dya cjaji c'o ne Mizhocjimi. Cjaji c'o na s'o c'o ex 'na tsetjetjo, pero me mápáji c'o. C'o cja'a yo nte cja ne xofñjömü ngue c'o me jodü ra tsjaji c'o. ²⁰ Pero nutscöji je rí menzumüji a jens'e. Nutscöji rí ten'c'öji je rguü 'ñeje nu, nu c'ü o 'ñevgueji libre. Ngueje e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ²¹ Angueze ra pötcüji in cuerpoji nu tsjaja cja ne xofñjömü. Nuc'ua c'ü in cuerpoji ya exti nguetjo o cuerpo angueze c'ua ja nzi ga cja ndeze o te, o ma a jens'e. Ra pötcügöji in cuerpoji na ngueje na zëzhi angueze. Nde manda texe.

4

Alégrese siempre en el Señor

¹ Nu'tsc'ejí in cjuarmats'ügöji, me rí s'yíats'üji. Me rí negö rá ma nuc'üji. Me rí mä'c'ägöji na ngueje i dyätäji o jña Mizhocjimi c'ü ró zo'c'üji. Exi 'ñetse ró pëpcö na jo Mizhocjimi rvá zo'c'üji. Nuzgö rí ö'tc'üji, dya ra tögüts'üji, sido rí dyätäji e Jesucristo c'ü in Jmugöji. Rí xi'ts'íji yo, na ngueje me rí s'yíats'ügöji.

² Nudya bübü 'na jña c'ü rá xipjivi yo hermana, e Evodia 'ñeje e Sintique. Nu'tsc'evi ni jyodü rí 'na ma cjatjo rgui tsjijñivi na ngueje in ejmevi e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ³ Xo 'ñetsc'e mi cjuarmats'ügö, 'ma rí zopjügö nu o jña e Cristo yo nte, dya tögü in mü'büge guí pjöxcü. Rí ö'tc'ügö rí zopjü nza yeje c'o hermana ngue c'ua rí 'na ma cjatjo rgá nguiñivi. Rí zopjüvi na ngueje nza yeje c'o hermana o mböxcügö 'ma rmi zopjügö nu o jña e Cristo yo nte. Xo o mböxcü e Clemente 'ñe c'o dyaja. Texe c'o, o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo; nguec'ua o tjü'ü anguesji je t'opjü cja c'e libro c'ü quis'í o tjü c'o ra bübütjo.

⁴ Nu'tsc'ejí, dya ra tögü in mü'bügeje rgui mäjäji, na ngueje in ejmeji e Jesucristo c'ü in Jmugöji. Nuzgö rá yepcö rá xi'ts'íji, rí mäjägueji. ⁵ Zö cjó pje ra tsja'c'üji, pero rí pësp'íji paciencia. Nuc'ua ra mbärá yo nte c'ü me na jopü in mü'bügeje. Rí tsjaji a cjanu na ngueje e Jesucristo c'ü in Jmugöji ya ngue ra ëjë.

⁶ Dya pje rí tsjijñigueji. Rí xipjigueji Mizhocjimi texe c'o ni jyonc'üji. Rí dyötügeje angueze. Rí unüji na pöjö. ⁷ Nuc'ua Mizhocjimi ra tsja'c'üji ra söya in mü'bügeje c'ü dya pje rí tsjijñiji, na ngue in 'natjoji co e Jesucristo. Me na nojo Mizhocjimi. Dya cjó sö ra mbärá ja ga tsjacüji rá mäjäji cja in mü'büji.

Piensen en lo que es bueno

⁸ Xe bübütjo c'ü xe rá xi'ts'íji cjuarma. Rí unüji ngüenda texe c'o na cjuana, 'ñe texe c'o ni jyodü rá respetaoji. Rí unüji ngüenda texe c'o na jo, 'ñe c'o dya pje bübü c'ü na s'o. Rí unüji ngüenda texe c'o me na zö, 'ñe texe c'o me na jo rgá äräji. Nguejyo je rí tsjijñiji yo.

⁹ Rí tsjagueji c'o ró jí'tsc'öji. Ya in pärägueji xo ngue c'o rí cjagö c'o. Nuc'ua ra bübü Mizhocjimi cja in mü'bügeje c'ü cja'c'üji rí mäjäji cja in mü'büji.

Ofrendas de los filipenses para Pablo

¹⁰ E Jesucristo c'ü in Jmugöji me cjacügö rá mäcjö na ngueje ya na yeje c'ü i mbenzegöji i pjöxcüji. Dya pje rí mangö c'ü ya vi jyombeñezüji. Pero dya pje mi tö't'ügeje ja rvi pjöxcüji. ¹¹ Dya rí mangö c'ü pje ni jyongü; na ngueje ya rí pärägö ja rga mäjägö 'ma pje rí pë'sc'ö, y 'ma dya pje rí pë'sc'ö. ¹² Nuzgö

ró nugö 'ma rí jün pje rá si; ya xo ró nugö 'ma dya rí jün. Zö rí sant'agö, zö rí nijmigö, zö rí ojtjo, zö rí bübü texe; pero nutsö rí pärägö ja rga mäjägö rga mimigö. ¹³ Nuzgö sö rá cjagö texe na ngueje e Jesucristo cjacü rá zëzhi. ¹⁴ Zö mi zëzhigö, pero i tsjagueji na jo c'ü i pjöxcüji c'ü pje mi jyongü.

¹⁵ Nu'tsc'ejí cjuarma in cäräji a Filipos; in mbeñeji 'ma ró pedyegö cja c'e estado de Macedonia. Nu'tsc'ejí cja vi 'ñejmeji o jña e Jesucristo. Pero i penqueji o ofrenda 'ma. In päräji nguextjots'üji i pjöxcüji a cjanu. I tsjagueji na ngueje me i gradecidogueji yo jña yo ró zo'c'ügöji. Nu c'o cjuarma cja c'o dyaja jñiñi, dya cjó o mbenque o ofrenda 'ma. ¹⁶ 'Ma xe mi bünc'ö a Tesalónica yengüi pjöxcüji. I penquejöji o ofrenda. ¹⁷ Nuzgö, dya ngue c'ü me rí negö pje rí dyacüji. Nu c'ü je rí negö, rí tsjagueji c'ü ne Mizhocjimi. Nguec'ua xenda ra nintsjim-its'üji 'ma angueze. ¹⁸ Ya rí pë'sc'ö dya texe c'o ni jyongö. Na cjuana poncjütjo. Nuzgö rí mäcjö na ngueje ya o dyacü e Epafrodito nu c'o merio c'o i penqueji. Me xo mäjä Mizhocjimi na ngueje chjëntjovi c'ü rí unüji angueze nu c'o merio c'o i dyacüji. ¹⁹ Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e xo ra dya'c'üji texe c'o bé'ts'íji na ngueje texe ngueje o tsjaja angueze. Ra dya'c'üji na ngueje rí 'natjoji co e Jesucristo. ²⁰ Mizhocjimi c'ü in Tatagöji me na nojo. Dya ra nguarü rá mamaji c'ü me na nojo angueze. Je rga cjanu, amén.

Saludos finales

²¹ Xipjiji ra mbörü Cjimi texe c'o ya 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Nu yo cjuarma yo rí bünc'öjme bö'tc'ütjoji Cjimi. ²² Yo cjuarma yo cärä cja o ngumü e César c'ü manda, bö'tc'üji Cjimi. Xo 'ñe texe yo cjuarma yo cärä va.

²³ E Jesucristo c'ü in Jmugöji ra nuc'üji na jo, in texeji. Je rga cjanu, amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS COLOSENSES

Pablo escribe a la iglesia de Colosas

¹ Nutscö e Pablo, rí apóstolegö cja e Jesucristo; na ngueje o ne a cjanu Mizhocjimi. Rí opjügö ne carta rá pen'c'ejí. E Timoteo c'ü in cjuarmagöji xo va bö'tc'ügueji Cjimi. ² Rí pen'c'ejí ne carta, nu'tsc'ejí in menzumüji a Colosas. Nu'tsc'ejí o ntetsc'ejí Mizhocjimi. Sido in ejmegueji e Jesucristo. Mizhocjimi c'ü in Tatagöji ra nuc'üji na jo, y ra tsja'c'ü ra söya in mü'bügueji c'ü.

La oración de Pablo por los creyentes

³ 'Ma rí ö'tc'ügöbe Mizhocjimi, rí unübe na pöjö Mizhocjimi c'ü nu Tata e Jesucristo c'ü in Jmugöji. ⁴ Na ngueje ró äragöbe mamaji c'ü in ejmegueji e Jesucristo. Me xo in s'yagueji texe yo dyaja o nte Mizhocjimi. ⁵ Xo in te'begueji Mizhocjimi ra dya'c'üji c'ü 'natjo c'ua rí bübüji a jens'e co angueze. Ngue c'ü o mama nu c'o o xi'ts'iji o jña e Jesucristo. Na cjuana o jña angueze. ⁶ Ya o zo'c'ügueji o jña e Cristo. Nguec'ua vi 'ñench'e in mü'büji angueze, y ya dadyo gui mimiji. Xo zopjüji c'o dyaja nte cja ne xoñijöümü. Nguec'ua xo ejmeji o jña e Jesucristo; y ya xo dadyo ga mimiji dya. 'Ma i dyärägueji o jña e Jesucristo, nuc'ua ya i pärägueji me na cjuana me nugüji na jo Mizhocjimi. ⁷ Ngue e Epafra c'ü rí s'yaji c'ü o zo'c'ügueji o jña e Jesucristo. Rí mimbëpjijme e Epafra cja e Jesucristo. Nuc'ü, pëpi na jo e Jesucristo c'ü. C'ü ro ëcjö ro ë zenguats'üji, o pätcägö e Epafra o ëjë. ⁸ Angueze o xitsibe c'ü in pötqui s'yaji yo cjuarma na ngueje o Espiritu Mizhocjimi bübü cja in mü'bügueji.

⁹ Nguec'ua ndeze c'e pa 'ma ró pärägöjme c'ü in ejmeji e Jesucristo, dya rí söyajme rgá ö'tc'üjme Mizhocjimi. Rí ötüjme Mizhocjimi ra tsja'c'üji rí pärägueji na jo c'ü ne angueze rí tsjaji. Xo ra tsja'c'üji rí pärägueji c'ü mbeñe Mizhocjimi. Ngue o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü cja in mü'bügueji c'ü ra tsja'c'üji rí pärägueji yo. ¹⁰ Rí ötüjme Mizhocjimi c'ü rí nzhodügueji na jo c'ua ja nzi ga ne e Jesucristo c'ü in Jmugöji. A cjanu ra mä'c'äji angueze. A cjanu rí tsjaji c'o na jo; y xenda rí pärägueji angueze. ¹¹ Rí ötüjme Mizhocjimi ra dya'c'üji rí zëzhiji na ngueje Mizhocjimi me na zëzhi. Ngue c'ua zö pje c'o rí sufridoji, pero rí mäceji, dya ra tögü in mü'büji. ¹² Nuzgöjme rí ötüjme Mizhocjimi c'ü in Tataji c'ü sido rí unügueji na pöjö angueze. Na ngueje o jocüts'ü in mü'bügueji. O tsja'c'üji o t'its'üji angueze. Nguec'ua in nzhodügueji cja e jya's'ü; y 'na nu pa rí tsäräji a jens'e cja Mizhocjimi co texe c'o o

t'i Mizhocjimi. ¹³ Mizhocjimi o 'ñembgueji libre, ngue c'ua dya cja mandazüji e Satanás c'ü cja pü ra bëxöümü cja o mü'bü yo nte. O tsjacüji Mizhocjimi o t'izüji, nguec'ua c'ü mandazüji dya, ngue e Jesucristo c'ü o T'i. Mizhocjimi me s'ya c'ü nu T'i. ¹⁴ E Jesucristo o ngötcüji in nzhubüji, nguec'ua va perdonaozüji Mizhocjimi.

La paz con Dios por medio de la muerte de Cristo

¹⁵ Mizhocjimi, dya cjö janda. Pero rí unüji ngüenda ja ga cja, na ngueje texe c'ua ja ga cja angueze je xo ga cjatjonu e Jesucristo c'ü ya exmi bübüvi Mizhocjimi 'ma dya be mi t'ät'ä e jens'e 'ñe ne xoñijöümü. ¹⁶ E Jesucristo o dyät'ä e jens'e 'ñeje ne xoñijöümü c'ua ja nzi ma mbeñe Mizhocjimi. O dyät'ä yo rí jandaji 'ñe c'o dya rí jandaji. O dyät'ä c'o anxe c'o ätä angueze; 'ñe c'o dya cja ätä angueze. O dyät'ä texe, ngue c'ua ra dyätäji angueze, y ngue c'ua ra zädä texe c'o o mbeñe angueze ra tsja'a. ¹⁷ Ya exmi bübü e Jesucristo 'ma dya pje be mi t'ät'ä. Yo o dyät'ä angueze, xe bübüto yo, na ngueje ngue angueze c'ü pjörü yo. ¹⁸ E Jesucristo ngueje in ñigöji nutscöji rí ejmeji angueze; nutscöji ngue o cuerpozüji angueze. E Jesucristo o te'e na yeje 'ma ya vi ndü. Ngue c'ü ot'ü o te'e c'ü dya cja ra ndü. Nguec'ua unü c'ü rguí bübüto c'o ejme angueze. Nguec'ua ngueje angueze c'ü manda texe. ¹⁹ Texe c'ua ja ga cja Mizhocjimi, je xo ga cjatjonu e Cristo. Je va ne a cjanu Mizhocjimi. ²⁰ Mizhocjimi o ndäjä e Jesucristo cja ne xoñijöümü ngue c'ua o 'ñe pjödü o cji cja ngronsi. A cjanu e Jesucristo o jocü texe c'ü vi s'odü a jens'e 'ñe cja ne xoñijöümü, ngue c'ua texe yo nte ra sö ra nzhogüji cja Mizhocjimi.

²¹ Nu'tsc'ejí, dya mi pärägueji Mizhocjimi. Me mi nugueji na ü Mizhocjimi. Me mi cjagueji c'o na s'o. Pero nudya, ya tsja Mizhocjimi ngue c'ua dya cja in nuji na ü dya c'ü. ²² O ndäjä e Jesucristo o ëjë nza czaggöji rí nteji. O ndü va ngötcüji in nzhubügöji; ngue c'ua dya cja in nugueji na ü dya Mizhocjimi. Nudya, a jmi Mizhocjimi ya 'nin'tsc'iji in mü'büji, dya cja bübüts'üji c'o na s'o. Y dya cjö sö pje ra xi'ts'iji. ²³ Pero ni jyödü sido rí 'ñejmegueji e Jesucristo. Sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi, dya rí chjench'egueji. Sido rí che'begueji c'ü ra dya'c'üji e Jesucristo c'ü rí mimiji co Mizhocjimi a jens'e. Nu yo jña'a yo, ya i dyärägueji yo. Ya xo o dyäräji texe cja yo jñiñi. Nutscö e Pablo, rí zopjügö yo nte rí xipjiji yo jña'a yo.

Pablo encargado de servir a la iglesia

²⁴ Rí mäcjö dya, nu c'ü me rrä sufridogö na ngueje rí zo'c'ügöji o jña Mizhocjimi. E Jesucristo o sufrido ngue c'ua ro ngärä c'o ejme angueze. Nuc'o, ngueje o cuerpo

angueze. Nguec'ua rrã sufridogö, y xe rá sufridogö ngue c'ua xenda na puncjü nte ra dyärã o jña Mizhocjimi. ²⁵ Mizhocjimi o 'ñembuegö rá c jagö mbörü cja yo ejme angueze. Nguec'ua rrã zo'c'ügöji dya, yo o jña Mizhocjimi; nguec'ua sö ri pärãgueji na jo, ja cja c'ü mama Mizhocjimi. ²⁶ C'e jña c'ü mama Mizhocjimi, dya mi pärãji ndeze 'ma o mbürü o ngärãji. Pero nudya, yo ejme e Jesucristo, Mizhocjimi cja püji ra mbärãji c'e jña c'ü dya mi pärãji. ²⁷ Nutscöji ri ejmeji Mizhocjimi, Mizhocjimi ne'e c'ü rá pärãji c'e jña c'ü dya mi 'mãrã mi jinguã. Me na zö c'e jña; mama c'e jña c'ü nu'tsc'ejji, dya in men-zumüji a Israel, xo 'ñetsc'ejji bübü e Jesucristo cja in mü'bügueji, nguec'ua in pärãgueji 'na nu pa ri bübüji co angueze a jens'e, y exti nguetjots'üji angueze.

²⁸ Ngueje e Jesucristo c'ü rá nãnc'öjme 'ma ri zopjüjme yo nte. Rí xipjigöjme texe yo nte c'o ri chjögöjme c'ü ni jyodü ra 'ñejmeji e Jesucristo. Rí xipjigöjme ra jyéziji c'o na s'o. Rí xipjigöjme texe c'ua ja ga dyacüjme pjeñe Mizhocjimi, ngue c'ua sido ra 'ñejmeji e Jesucristo. Ngue c'ua a cjanu ra nzhodüji c'ua ja nzi ga ne angueze na ngueje angueze ri bübü cja o mü'büji. ²⁹ Ngue c'ü ri pëpi na zëzhi texe yo pa, dya pje ri söyagö rgá xipji yo nte c'ua ja ga cja e Jesucristo. Me na zëzhi e Jesucristo c'ü dacü rá zëzhigö ngue c'ua rá c jagö o bëpji angueze.

2

¹ Rí ne ri pärãgueji c'ü me ri mbents'ejji; me ri ö'tc'ügöji Cjimi, nu'tsc'ejji in carãji a Colosas. Me xo ri ötpü Cjimi c'o carã a Laodicea; xo 'ñe textets'üji cjuarma, dya ri chjögöji. ² Me ri ötügö Mizhocjimi c'ü ra zëzhi in mü'bügueji; c'ü ri pötqui s'yajji ngue c'ua ri 'natjo in mü'bügueji. Me ri ötügö Mizhocjimi c'ü ri tendiogueji na jo ja ga cja c'e jña c'ü mama Mizhocjimi ja ga cja e Jesucristo. C'e jña, dya mi pärãji mi jinguã. ³ Na ngueje nguextjö e Jesucristo c'ü pärã texe c'ü mbeñe Mizhocjimi. Nu c'ü mbeñe Mizhocjimi ngue c'ü me na zö'ö c'ü. Nu 'ma bübü e Jesucristo cja in mü'bügöji; ngue 'ma ri pärãgöji ja ga cja Mizhocjimi 'ma. ⁴ Nujyo ri mamagö yo, ngue c'ua dya cjó ra dyon'c'üji. Na ngueje bübü c'o me pärã o jña ja ga dyonpü yo nu minteji. ⁵ Nuzgö, zö dya ri bünc'ö nu ja in carãgueji, pero ri mbents'ejji cja in mü'bügö. Me ri mäjägö c'ü in nzhodügueji na jo; na cjuana in ejmegueji e Cristo.

⁶ Ya j 'ñench'egueji in mü'büji e Jesucristo. Angueze ngue c'ü in Jmugueji dya c'ü. Nguec'ua sido ri 'ñejmegueji angueze, na ngueje in 'natjoji co angueze dya. ⁷ Ni jyodü xenda rá pärãgueji e Jesucristo. Nuc'ü, bübü cja in mü'bügueji c'ü. Rí zëzhigueji rgui

'ñejmeji angueze, c'ua ja ya nzi va xö'c'üji. Y me ri unügueji na pöjö Mizhocjimi.

La nueva vida en Cristo

⁸ Bübü o xöpüte c'o va ã on'c'üji. Mamaji me pärãji, pero dya pje ni muvi c'ü xi'ts'ijji na ngue dya mamaji c'ua ja ga cja e Jesucristo. Nu c'ü xi'ts'ijji, ngueje o tjürü yo nte; c'ua ja nzi ga nguujñji cja ne xoñijömi. Nguec'ua ri xi'tsc'öji ri pjötpügueji ngüenda c'ü dya ri jyéziji ra dyon'c'üji.

⁹ E Jesucristo ngue Mizhocjimi. Texe c'ua ja nzi ga cja Mizhocjimi, je xo ga cjatjonu e Jesucristo. ¹⁰ Texe c'o ni jyodüts'üji, ra dya c'üji Mizhocjimi, na ngueje ya in 'natjoji co e Jesucristo. Ngueje angueze c'ü je manda texe c'o pje nde pjëzhi, c'o pje nde manda, zö ri ngue a jens'e, zö ri ngue cja ne xoñijömi. ¹¹ Nu c'o na s'o ga xöpüte, mamaji c'ü ni jyodü ra circuncidaots'üji ngue c'ua rrã jots'üji a jmi Mizhocjimi. Pero, dya je a cjanu. Na ngueje e Jesucristo o ndin'tsc'ijji in mü'büji. Nguec'ua ya na jots'üji dya a jmi Mizhocjimi. ¹² Nu c'ü vi jigueji ne ra mama ya j 'natjoji co e Jesucristo 'ma o ndü, 'ñe 'ma o t'ögü. A cjanu xo j 'natjoji co angueze 'ma o te'e. Nudya ya dadyo in mü'büji dya. Na ngueje in ejmeji Mizhocjimi c'ü me na zëzhi c'ü o xos'ü e Jesucristo 'ma ya vi ndü.

¹³ Na ngue c'o na s'o c'o mi c jagueji, chjëntjui c'ü ya rvi chügueji. Mi c jagueji c'ua ja nzi mi netsjëji. Pero 'ma ró ench'e in mü'büji e Jesucristo, o perdonaozüji Mizhocjimi texe c'o in nzhubügöji, o tsjacüji rá bübütjoji. Na ngueje o te'e e Jesucristo 'ma ya vi ndü, y bübütjo dya. ¹⁴ Dya rmi c jagöji c'ua ja nzi ga mama cja o ley Mizhocjimi; nguec'ua rmi tügöji in nzhubüji c'o ro ma cjö't'üji. Pero e Jesucristo, o ndät'ãji cja ngronsi. A cjanu o ndü va ngötcüji in nzhubügöji. Nguec'ua nudya, dya cja mandazüji c'ü o ley Mizhocjimi. ¹⁵ Mi ätägöji c'ü dya jo 'ñe c'o o mbëpji, nguec'ua rvã tuncs'ö in nzhubüji. Pero 'ma o ndü cja ngronsi e Jesucristo, o ngötcügöji texe in nzhubügöji c'ü. A cjanu e Jesucristo o jizhi c'ü xenda na zëzhi angueze que na ngueje e Satanás c'ü dya jo; o jizhi c'ü nguetsjë angueze c'ü manda texe.

Busquen las cosas que son del cielo

¹⁶ C'o na s'o ga xöpüte so'pc'üji c'o. Mamaji c'ü bübü o ts'ingue c'o dya sö ri sagueji, y bübü c'o dya sö ri sigueji. Xo mamaji c'ü ni jyodü ri süpügueji yo mbaxua, zö ri ngue c'o cjaji chjümü o zã'mã o tsjë'ma. Dya ri jyéziji ra zo'pc'üji a cjanu. ¹⁷ C'o ley c'o mama anguezeji ri tsjaji, ngue c'ü rvi unü ngüenda c'o in mboxtitajme c'ü ro ëjë e Cristo. Ya ëjë dya c'ü, nguec'ua dya cja mandazüji c'o ley. ¹⁸ Dya ri 'ñejmeji 'ma cjó c'o ra xi'ts'ijji Mizhocjimi dya ra recibidots'üji, nu'tsc'ejji in ench'ejji in mü'büji e Jesucristo. Carã c'o xöpü c'ü dya cjuana. Mamaji c'ü dya sö

rí chëzhiji a jmi Mizhocjimi na ngueje in ntejtjoi. Mamaji ni jyodü rí ma't'üji c'o anxe c'ua ja nzi ga tsja anguezeji. Me c'apüji na nojo na ngueje dya bübü Mizhocjimi co anguezeji. Mamaji c'ü xenda päräji na ngueje pje c'o cjinch'iji. ¹⁹ C'o xöpüte, dya c'apüji ngüenda e Jesucristo c'ü me na nojo. E Jesucristo ngueje in ñigöji. Texe c'o ejme angueze, angueze c'apüji ra nocüji cja o dyë c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, na ngueje 'natjoi co e Jesucristo.

²⁰ I 'natjogueji co e Jesucristo 'ma o ndü. Ngueje angueze o 'ñempc'ejí libre, nguec'ua, dya cja mandats'ügueji dya c'o ley. ¿Lenga in c'atjogueji nza cja yo nte yo dya pje ejme e Jesucristo? ¿Lenga in ätägueji c'o xi'ts'iji c'o xöpüte? ²¹ Anguesji xi'ts'iji c'ü pje nde ma jñöñü na jo rí siji, 'ñe c'ü dya jo rí sigueji. Mamaji c'ü bübü c'o dya jo rí chjörüji. ²² Texe c'o xi'tsc'ejí ngue c'o cjinñitsjé yo nte yo. Zó rí siji, o dya rí siji, nuc'o, dya ngue c'o ra jocüts'ü in mü'bügueji. Nuc'o, ra tjeze c'o. ²³ C'o nte c'o tjünt'ü a xütjü c'o xöpüte mamaji, dya sö ra chëzhiji cja jmi Mizhocjimi; mamaji ni jyodü ra cuplejji c'ü mamatsjéji anguesji na jo ra tsjaji. Mamaji ni jyodü ra huanta o cuerpoji; 'ma jiyö, dya ra recibido Mizhocjimi anguezeji. C'ü ni huantaji a cjanu, nza cja c'ü na jo c'ají. Pero dya pjös'üji ra jyëzji c'o na s'o c'o cjinñi o mü'büji. Na ngue sido c'ají c'o netsjéji.

3

¹ Nu'tsc'ejí i 'natjoi co e Cristo 'ma o te'e, 'ñe 'ma o ma manda cja o jodyë Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Nguec'ua jyodügueji dya, co texe in mü'büji rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne e Jesucristo. ² Rí tsjinñigüejí ja ga cja Mizhocjimi c'ü je bübü a jens'e. Dya me rí jyodügueji yo bübü cja ne xoñijöñü. ³ Na ngueje nu'tsc'ejí i 'natjogueji co e Jesucristo 'ma o ndü. Nguec'ua xo in 'natjoi co Mizhocjimi c'ü nu Tata, zó dya tjanda. ⁴ Pero 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo; c'ua ja rga jandají angueze, je xo rgá jñandgagöji a cjanu. Rí bübüjtjogöji na ngueje e Cristo bübü cja in mü'bügöji.

La vida antigua y la vida nueva

⁵ Nu'tsc'ejí i 'natjoi co e Cristo 'ma o ndü; nguec'ua dya rí tsjaji c'o c'ají cja ne xoñijöñü. Nu'tsc'ejí in bëzoji, dya rí tsjäjägueji ndixü; xo 'ñetsc'ejí in ndixüji, dya xo rí tsjäjägueji bëzo. Y 'ma dya be in 'ñeji nin su, dya c'ó rí tsjaji c'o na s'o. Dya rí tsjinñigüejí c'o me na s'o. Dya xo rí tsjagüejí c'o me na s'o. Dya xo rí ñegueji c'o pës's'i c'ü 'naja in dyoji. 'Ma rí ñegueji c'o pës's'i c'ü 'naja, rí pës'c'ejí in s'ocügüejí 'ma, chjëntjovi 'ma rí ma't'üji o ts'íta. ⁶ Ngue c'o nte c'o dya ätä Mizhocjimi c'o cja a cjanu. Mizhocjimi ra tsjapü ra ma sufridoji, na

ngue yo me na s'o yo c'ají. ⁷ Xo nzitjots'ügueji xo mi c'jagüejí c'o na s'o, dya mi ätägueji Mizhocjimi. ⁸ Nudya ni jyodü rí jyëzji texe yo. Dya rí tsjaji cuë. Rí jyombeñeji 'ma c'ó pje ra tsja c'üji. Dya xo rí tsjinñi c'ü c'ó rí tsjapügueji c'ü na s'o. Dya xo rí santegüejí. Dya ra mbedye c'o na s'o jña cja in tegueji. ⁹ Dya rí pötqui pezhgueji bëchjine. Nu'tsc'ejí c'ua ja nzi ma c'ajts'üji, dya cja c'ajts'ejí dya nu. Na ngueje i jyëzgueji c'o na s'o. ¹⁰ Nu'tsc'ejí ya dadyo in mü'bügueji dya. Ya ni ma ra jñu'sc'ügueji dya e Jesucristo c'ü bübü cja in mü'bügueji. Ngue angueze c'ü c'ajc'üji xenda rí pärägueji ja ga cja Mizhocjimi. ¹¹ 'Ma rí ejmegöji e Jesucristo, dya ra tsja zó rí menzumögöji a Israel, o zó dya rí menzumüji nu. Dya xo ra tsja, zó rí c'jagöji c'o tjürü c'o cja yo menzumü a Israel, zó dya rí c'jagöji c'o. Dya xo ra tsja zó rí pjëchiji rá xörüji, zó dya rí pjëhcöji. Dya xo ra tsja zó rí mbëpcjéji, o dya rí mbëpcjéji. C'ü ni muvi, ngueje e Jesucristo c'ü ya je bübü cja in mü'bügöji rí texeji 'ñe mandazüji.

¹² Mizhocjimi me s'iyats'üji. O juan c'üji rí tsjagüejí o ntets'üji angueze. Nguec'ua xo rí juentseji yo nte. Rí tsjagüejí na jonte. Nu'tsc'ejí, dya rí tsjatsjégüejí c'ü me na nots'üji. Tsjapüji c'ü xenda na jonte c'o dyaja que na ngue'tsc'ejí. Dya rí nzhopc'üji c'ü c'ajc'üji c'ü na s'o yo nin minteji. ¹³ Rí pötqui pësp'iji paciencia. Rí pötqui perdonaogüejí 'ma c'ó pje ra tsja c'üji. Nu'tsc'ejí o perdonaots'ügueji e Jesucristo. Nguec'ua xo rí perdonaogüejí c'o in dyoji. ¹⁴ Texe yo rrä xi'ts'iji, ni muvi yo. Pero c'ü xenda ni muvi ngue c'ü me rí pötqui s'iyaji. A cjanu rí tsjaji texe c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ¹⁵ Rí pötqui ñegueji na ngueje Mizhocjimi ya o zon c'üji c'ü rí 'natjoi co e Jesucristo. Y rí unügueji na pöjü Mizhocjimi.

¹⁶ Me na zö o jña e Cristo; jyëzi ra zi'ch'i cja in mü'bügueji. Jyodüji rí pärägueji ja ga cja Mizhocjimi. A cjanu rí pötqui xöpügueji ja cja o jña e Cristo. Rí chöpügueji o salmo Mizhocjimi, 'ñe o himno. Rí unüji na pöjü Mizhocjimi co texe in mü'büji. ¹⁷ Texe c'o rí mamagueji, rí mamaji na ngueje o ntets'üji e Jesucristo. Texe c'o rí tsjagüejí, rí tsjaji na ngueje o ntets'ügueji e Jesucristo. Xo rí unügueji na pöjü Mizhocjimi c'ü in Tatagöji, na ngueje c'o o tsja e Jesucristo.

Deberes sociales del cristiano

¹⁸ Nu'tsc'ejí in ndixügueji 'ma ya in chjüntüji, rí dyätäji nin xiraji c'ua ja ga ne'e e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugöji. ¹⁹ Nu'tsc'ejí in bëzoji 'ma ya in chjüntüji xo rí s'iyagueji c'o in suji. Dya na s'o rguí huëñch'iji. ²⁰ Nu'tsc'ejí in t'i'iji, rí dyätqueji nin tataji texe c'ü ra mandats'üji; na ngueje je a cjanu ga ne'e e Jesucristo c'ü ngueje

ín Jmugöji. ²¹ Nu'tsc'ejí in tataji, rí zopjúji na jo yo in ch'igüejí, dya rí huénch'iji na zézhi. 'Ma jiyö, 'na ra sjëyaji, y ra tögü o mü'büji. ²² Nu'tsc'ejí in mbëpjugueji, tsjagueji texe c'o ra mandats'üji nu c'o rí pëpíji cja ne xoñijömü. Dya nguextjo 'ma ra jñantc'aji anguezeji, para ra mamaji c'ua c'ü na jo c'ü in cjagueji. Rí pëpíji co texe in mü'büji na ngueje in süji Mizhocjimi. ²³ Texe c'o rí tsjagueji, tsjaji co texe in mü'büji. Dya nguextjo yo nte yo in pëpíji; xo 'ñe e Jesucristo c'ü ngueje in Jmugöji, xo in pëpíji. ²⁴ In pârâgueji e Jesucristo c'ü in Jmugöji ra dya'c'üji nu c'ü mbeñe Mizhocjimi, na ngueje e Jesucristo ngueje c'ü in pëpígueji c'ü. ²⁵ Mizhocjimi dya juajnü. Zö cjó ri ngueje, 'ma ra tsja c'ü na s'o, Mizhocjimi ra jñünpü nguenda; ra tsjapü ra sufrido na ngue c'ü vi tsja na s'o.

4

¹ Nu'tsc'ejí in lamuji, rí tsjapügueji na jo yo in mbëpji. Rí tsjöt't'üji c'ua ja nzi ga pëpíji. Rí tsjagueji a cjanu na ngueje in pârâgueji in Jmugöji c'ü bübü a jens'e ngue in lamugueji c'ü.

² Sido rí dyötüji na pöjô Mizhocjimi. 'Ma rí unügueji na pöjô Mizhocjimi, dya rí tsjijñiji yo tsja cja ne xoñijömü. ³ 'Ma rí dyötüji Mizhocjimi, rí dyötöjme ra mböxc'üjme, ngue c'ua ra sö rá zopjújme yo nte rá xipjijme c'ü mbeñe Mizhocjimi c'ü dya mi pârâji. Nu c'ü mbeñe Mizhocjimi ngue c'ü rá 'natjoi co e Jesucristo. Nutscö e Pablo, rí ogö a pjörü na ngueje rí zopjúgö yo nte rí xipjiji o jña e Jesucristo. ⁴ Rí dyötöc'üji Mizhocjimi c'ü ra sö rá zopjú na jo yo nte; ngue c'ua ra dyärâji na jo nu c'o o mbeñe Mizhocjimi. A cjanu ne Mizhocjimi c'ü rá ñägö.

⁵ Rí nzhodügueji na jo. A cjanu, nu c'o dya ejme e Jesucristo ra unüji nguenda c'ü na cjuana o jña e Jesucristo. Jyodügueji ja rguí zopjúgueji yo dya ejme e Jesucristo. ⁶ Jyodügueji ja rguí xipjiji c'o o jña e Cristo c'o ni jyodü ra dyärâji. Ngue o Espiritu Mizhocjimi c'ü je bübü cja in mü'bügueji c'ü je ra mböxc'üji, ngue c'ua rí pârâgueji ja rguí zopjúji nzi 'naja.

Saludos finales

⁷ Texe c'o rí cjägö, ra xi'ts'iji e Tiquico c'ü in mimbëpji. Ngue in cjuarmagöji c'ü me rí s'iyagöji c'ü. E Tiquico sido pëpi na jo e Jesucristo c'ü in Jmugöji, y pjöxte na jo. ⁸ Rrâ täjägö e Tiquico ngue c'ua rí pârâgueji pje rí cjägöjme. Nu c'o ra xi'ts'iji dya c'ü, ra tsjapü ra mäjä in mü'bügueji. ⁹ Ra ëjëvi e cjuarma Onésimo c'ü ngueje in menzumügueji, nu c'ü me rí s'iyagöji. Nuc'ü, pëpi na jo e Jesucristo. Anguezevi ra xi'ts'iji texe c'o rí cjäjme a 'ñecjua.

¹⁰ E Aristarco c'ü rrä ogöbe a pjörü va bö'tc'üji Cjimi in texeji. Xo va bö'tc'üji Cjimi e Marcos c'ü nu primo hermano e Bernabé. Ya xo ró xi'ts'iji, 'ma ra ë e Marcos va ja in cârâgueji rí recíbidogüejí na jo. ¹¹ Xo va bö'tc'üji Cjimi e Jesús, c'ü xo xiji Justo. Cja yo menzumü a Israel c'o ejme e Jesucristo nguextjo e Aristarco 'ñe e Marcos 'ñe e Justo c'o pjöxcügö rá zopjújme yo nte rá xipjijme ra 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo, ngue c'ua ra tsjapüji Mizhocjimi o Jmuji. Nza jñi'ti yo, me cjäcügö ra mäjä in mü'bügö yo. ¹² Xo va bö'tc'ügueji Cjimi e Epafras c'ü xo ngueje in menzumügueji. Nuc'ü, xo pëpi e Jesucristo. E Epafras sido ö'tc'ügueji Mizhocjimi. Me ö'tc'ügueji Mizhocjimi c'ü rí nocüji cja o dyë Mizhocjimi; c'ü rí pârâgueji c'o ne Mizhocjimi rí tsjaji, y rí tsjacjuanaji rí tsjaji c'o. ¹³ Rí mangö, e Epafras me mbents'ejí, nu'tsc'ejí in cârâji a Colosas. Me ötü Mizhocjimi ra mböxc'üji. Me xo ötü Mizhocjimi ra mbös'ü c'o cârä a Laodicea 'ñe c'o cârä a Hierápolis. ¹⁴ Xo va bö'tc'ügueji Cjimi e Lucas c'e médico c'ü me rí s'iyagöji. E Demas xo va bö'tc'üji Cjimi.

¹⁵ Nuzgö e Pablo, xo rí bötpügö Cjimi c'o cjuarma c'o cârä a Laodicea. Xo rí bötpügö Cjimi e Ninfas 'ñeje c'o ejme e Jesucristo c'o jmurü cja o ngümü. ¹⁶ Nu 'ma rí xörüji ne carta, nuc'ua rí penpegueji c'o cjuarma a Laodicea xo ra xörüji. Nu'tsc'ejí xo rí xörügueji c'e carta c'ü je rá peñe a Laodicea. ¹⁷ Rí negö rí xipjiji a cjava e Arquivo: "Ngue Mizhocjimi o 'ñemp'egue ngue c'ua rí pëpi angueze. Sido rí tsjacjuana rí tsja c'ua ja nzi ga ne angueze", rí 'ñembeji.

¹⁸ Yo jña yo cja ni nguarü yo rvä bö'tc'üji Cjimi, nguezgö e Pablo ró opjütsjégö yo. Nuzgö rrä ogö a pjörü. Rí ö'tc'üji rí mbenzeji. Mizhocjimi me ra nuc'üji na jo. Je rga cjanu, amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS TESALONICENSSES

Pablo y sus compañeros escriben a la iglesia

¹ Nutsco e Pablo 'ñe e Silvano 'ñe e Timoteo rí pen'c'öjme ne carta. Rí pen'c'öjme ne carta nu'tsc'ëji in jmurüji a Tesalónica in ench'e in mün'c'ëji Mizhocjimi c'in Tatagöji, 'ñe e Jesucristo c'in Jmugöji. Mizhocjimi c'in Tataji 'ñe e Jesucristo c'in Jmugöji ra sido ra nuc'ügueji na jo, ngue c'ua ra majä in mün'c'ëji, dya pje rí mbeñeji.

El ejemplo de fe que daban los de Tesalónica

² Texe 'ma rí ö'tc'öjme Mizhocjimi c'in Tataji, rí nännc'öjme in chjüji nzi 'natsc'ëji, y rí unngöjme 'na pöjö angueze. ³ Na ngueje sido rí mbeñeje c'o na jo c'o in cjaji. I 'ñench'e in mün'c'ëji e Jesucristo nguec'ua gui tsjai dya c'o na jo. In s'iyagueji yo nin minteji nguec'ua na zëzhi gui pjösteji hasta 'ma ya me ni mbo in cuëgueji. Xo in te'beji 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo c'in Jmugöji y rá caräji a jmi Mizhocjimi c'in Tataböji. Nguec'ua c'o pje nde in sufregueji, in séchqueji c'o. ⁴ Xo rí unngöjme 'na pöjö Mizhocjimi cjuarma, na ngueje rí päräjme me netsc'ëji c'ü, 'ñe o juan'c'ügueji c'ü. ⁵ Rí pärägöjme c'ü o juan'c'üji Mizhocjimi. Na ngueje 'ma ró 'ñe xi'tsc'öjme ja rga salvats'üji e Jesucristo, dya i dyärägueji nza cja 'ma ri ngue pje nde ma jña'a. Pero o Espiritu Mizhocjimi o 'ñünn'c'üji na zëzhi in mün'c'ëji, nguec'ua vi pärägueji c'ü ngue o jña Mizhocjimi c'ü rvä xi'tsc'öjme. In pärägueji c'ü rvä zo'c'öjme a cjanu, nguextjo c'ü ro pjöxc'üjme xo rí 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo.

⁶ Xo rí pärägöjme c'ü o juan'c'üji Mizhocjimi. Na ngueje i chëpqueji c'in 'ñijigöjme c'ü ngue o 'ñiji e Jesús c'in Jmugöji. 'Ma i creoji o jña Mizhocjimi, me go tsja'c'üji yo nte i sufregueji na puncjü; pero o Espiritu Mizhocjimi o dya'c'üji c'ü me go majä in mün'c'ëji. ⁷ C'ü vi mäcjeji a cjanu vi 'ñejmeji o jña Mizhocjimi, ngue 'na 'ñiji c'ü o mbürü o ndëpi texe c'o ench'e o mü'bü e Jesucristo c'o tsja a Macedonia 'ñe c'o tsja a Acaya. ⁸ I xipjiji c'o 'ñaja, nguec'ua ja c'o nde go mbäräji o jña e Jesucristo c'in Jmugöji. Dya nguextjo a Macedonia 'ñeja a Acaya; texe cja yo jñiñi päräji dya c'ü i 'ñejmeji Mizhocjimi. Nguec'ua, dya ni jyodü pje rá xicöjme ja vi 'ñejmegueji. ⁹ Na ngueje anguezeji mamaji ja va cja vi tsjagueji 'ma ró 'ñe zo'c'öjme. Mamaji c'ü i jyëzgueji c'o ts'ita, i 'ñench'e in mün'c'ëji c'ua Mizhocjimi c'ü ix na cjuana

c'ü ixi bübüjto. Nguec'ua nudya in pëpqueji dya angueze. ¹⁰ Xo mamaji c'ü in te'beji rguí 'ñeje na yeje a jens'e e Jesús c'ü nu T'i Mizhocjimi c'ü o tsjapü o te'e 'ma ya vi ndü. Nuc'ü, o ë 'ñevgueji libre cja c'o na s'o c'o rí cjaji, ngue c'ua dya ra tsjacüji Mizhocjimi rá ma sufregöji.

2

El trabajo de Pablo en Tesalónica

¹ In pärägueji cjuarma, 'ma ró 'ñe zo'c'öjme, dya ndunü ndajma in jñägöjme. ² In pärägueji ante que ró säjme cja in jñiñigueji, me ró sufregöjme na puncjü a ma a Filipos, y me go bëchquijme in tsegöjme va tsjacüjme c'o na s'o. Xo 'ñe cja in jñiñigueji mü bübü c'ü mi cja ro ts'axcüjme. Pero Mizhocjimi o tsjacüjme ró zëzhgöjme ngue c'ua dya ró sügöjme ró xi'tsc'öjme ja ga ne Mizhocjimi ra jogü in mün'c'öji. ³ C'o jña c'o ró xi'tsc'öjme, dya ngue o bëchjine c'o rva creojme. C'ü rvä zo'c'öjme, dya xo ngue c'ü rvi tsjötöcöjme o me rvi sücüjme. Dya xo ró on'c'öjme c'ü ro xi'tsc'öjme o bëchjine. ⁴ Ngue Mizhocjimi o dyacöjme ne bëjpi nu rgä zo'c'öjme, na ngueje o nutcügöjme c'ü rí cjacjuanajme. Nguec'ua rvä 'ne zo'c'öjme. Dya ngue c'ü rvä 'ne xi'tsc'öjme jña c'o rvi mäcjeji, pero c'ü rvi mäjä Mizhocjimi c'ü pätcä in mün'c'öjme. ⁵ In pärägueji c'ü dya xo ró xi'tsc'öjme c'ü ma jotsc'ëji ngue c'ua rvi creozüjme. Dya xo ró zo'c'öjme para rvi tsjötöcöjme. Pätcö in mü'büjme Mizhocjimi c'ü na cjuana yo rí xi'tsc'öjme a cjanu. ⁶ Dya ró jodüjme c'ü me ri mäcöjme, ró jodügöjme c'ü me ri mäpqueji Mizhocjimi. Ni xo ri ngue c'o 'ñaja jñiñi ro jodügöjme c'ü ro mäcöjme. O juancüjme e Cristo rá zopjüjme yo nte. Nguec'ua ro sö ro cjaögöjme c'ü rvi sücüjme. ⁷ Pero dya ró cjaögöjme a cjanu. C'ua ja nzi ga tsja 'na ndixü me s'ija ga mbörü c'o o ts'it'i, je xo va cjanu rvä pjö'c'öjme. ⁸ Ró netsc'öjme me na puncjü. Nguec'ua c'ü mi negöjme, dya nguextjo c'ü ro xi'tsc'öjme o jña Mizhocjimi; xo ró ne ró pjöxc'öjme co texe in mün'c'öjme. Na ngueje rí netsc'öjme na puncjü. ⁹ In mbeñeji cjuarma, ja ma pëpcjöjme na zëzhi hasta 'ma me mi po in cuëgöjme. Mi zo'c'öjme o jña Mizhocjimi, pero zö xömü zö ndempa mi pëpcjöjme c'o 'ñaja bëpji, ngue c'ua dya rí tsjötöcöjme. 'Ma jiyö, 'na rvi sögueji na jyü.

¹⁰ Nu'tsc'ëji in ench'e in mü'büji dya e Cristo, in pärägueji ja rvä mün'c'öjme a ndetsc'ëji. Ró ätcöjme Mizhocjimi y ró cjaögöjme c'o na jo'o, nguec'ua dya sö cjö pje ro xitscöjme. Xo pärä Mizhocjimi c'ü je ga cjanu rvä cjaögöjme. ¹¹ In pärägueji c'ü ró zo'c'ötsjëme nzi 'natsc'ëji, c'ua ja nzi ga tsja 'na bëzo zopjütsjë c'ü nu t'i'i. 'Ma mi nzhumügueji, ró xi'tsc'öjme jña c'ü vi mäcjeji. ¹² Xo ró zo'c'öjme na zëzhi c'ü ni

iyodü rí nzhodügeje na jo, c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Na ngeje nguetsjê angueze mbitats'üji rí möji nu ja manda angueze nu ja me na zö'ö.

¹³ Rí sido rí unngöjme 'na pöjö Mizhocjimi. Na ngeje 'ma ró xi'tsc'öjme o jña Mizhocjimi, dya i dyärätöji nza cja 'ma ri ngue o jña yo nte. Pero i jyéziji o zi'ch'i in mü'büji na ngeje i unnc'ejí ngüenda c'ü ngeje o jña Mizhocjimi. Y ixna cjuana ngeje o jña angueze c'ü, c'ü pëjji na zëzhi a mbo cja in mün'c'ejí nu'tsc'ejí in ench'e in mün'c'ejí dya e Cristo. ¹⁴ Nguec'ua 'ma o tsja'ceji yo nte i sufregueji cjuarma, i sêchqueji c'ua ja nzi va sêchi c'o congregación a Judea c'o ench'e o mü'bü e Cristo 'ñe ma't'üji Mizhocjimi. Yo in menzumügeje o tsja'ceji i sufregueji, chjëntjui nza cja c'o in menzumügöjme o tsjapüji o sufregueji c'o in dyocöjme a ma a Judea. ¹⁵ C'o in menzumügöjme a Judea ngue c'o o mbö't'ü e Jesús, maco ngue in Jmugöji c'ü. O tsjaji c'ua ja nzi va tsja c'o mi mboxpalegöjme va mbö't'üji c'o profeta c'o in menzumütsjêjme. Ngue c'o in menzumügöjme a Judea c'o o pjongüzüjme cja in jñiñgueji, 'ñe cja c'o 'ñaja jñiñi. Mizhocjimi üdü na ngue anguezeji cja i c'o na s'o. Anguezeji na s'o ga ts'asp'üji yo nu minteji. ¹⁶ 'Ma rí zopjüjme c'o dya menzumü a Judea ja rgá salvaji, c'axcöjme c'o in menzumügöjme a Judea c'o dya ejme e Cristo. Nguec'ua ya nduns'üji na puncjü o nzhubüji. Nguec'ua me ra tsjapü Mizhocjimi ra sufregueji.

Pablo desea visitar otra vez a los de Tesalónica

¹⁷ Dya mezhe rvá pedyejme cja in jñiñgueji, 'ma ró pjürü ró jonc'üjme cjuarma. Zö mi nzhodüjme na jê'ê, pero in mün'c'öjme, dya mi nzhodü na jê co nu'tsc'ejí. Me mi mbeñe in mün'c'öjme ro 'ñe zenguats'üjme. ¹⁸ Nuzgö e Pablo na puncjü mi mbeñe ro 'ñe zenguats'üjme, pero dya ró êcöjme na ngeje e Satanás c'ü dya jo, o ts'axcöjme c'ü. ¹⁹ ¿Cjo in cja'pqueji c'ü dya rí ma'c'öjme, ngue c'ua dya rvá 'ñe zenguats'üjme? Iyö. Rí junt'ü in mün'c'öjme c'ü rí tsjagueji c'o na jo. Nguec'ua 'ma ra êjê na yeje e Jesucristo c'in Jmugöji y rá cãrãgöji a jmi, me rá mäcöjme 'ma ra xi'tsc'ejí angueze c'ü vi tsjagueji c'o na jo. ²⁰ Jã, ngue'tsc'ejí rí mä'c'öjme.

3

¹⁻² 'Ma ró pedyejme cja in jñiñgueji, me mi mbents'ejme na puncjü. Nguec'ua rvá mbeñe e Silvano ró tãjãbe c'in cjuarmagöji e Timoteo o 'ñe nuc'ejí. Ró tãjãbe zö ro sufregöbe rva quentsjêbe a ma a Atenas. E Timoteo rí pëpcöjme Mizhocjimi rgá xipcöjme yo nte c'ü ja rgá sô e Cristo ra jopcü o mü'büji ra salvaji. Pero ró tãcöbe c'ü, ro

'ñe zo'c'ejí, ngue c'ua xe nda rvi zëzhgueji, y ngue c'ua ro mãjä in mün'c'ejí. ³ O 'ñe zo'c'ejí e Timoteo ngue c'ua dya ro tögü in mü'büji ri jyëzhgueji e Cristo na ngejyo in sufregueji. In pãrãgueji c'ü ya ch'acöji rá sufregöji nuc'cöji rí ätpãji o jña e Jesucristo. ⁴ Na ngue 'ma xe mi bunc'öjme co nu'tsc'ejí, mi xi'tsc'öjme c'ü mi pë'sc'ü ro sufregöji. In pãrãgueji dya, c'ü ya zädã c'ua ja nzi rvá xi'tsc'öjme. ⁵ C'ua ja nzi rvá xi'tsc'öjme cja ne carta, me mi mbents'ejme na puncjü. 'Na ya rví dyon'c'ejí c'ü dya jo, ri jyëzhgueji e Cristo. Y 'ma rva cjanu, ¿pje ro dyeje 'ma c'ü rvá pëpcöjme a ndets'ejí hasta 'ma me mi potjo in cuëgöjme? Nguec'ua ró tãjä e Timoteo ro ê nuc'üji, para ro pãrãgö cjo xe in ejmeji.

⁶ Cja nzhögü e Timoteo, cja jüncübe 'na jña c'ü me rvá mäcöbe e Silvano. O xitscöbe in ejmeji na jo e Jesucristo, y in pötqui s'iyaji. Xo xitscöbe me in mbenzgöjme na puncjü. O xitscöbe me ne in mün'c'ejí rí jñandöbe in jmgöbe, c'ua ja xo nzi ga ne in mün'c'öbe rá jant'öbe in jmgueji. ⁷ Nguec'ua zö pje nde rí cjogüjme, zö rí sufregöjme cjuarma, pero mãjä in mün'c'öjme na ngeje sido in creoji e Jesucristo. ⁸ Nguec'ua 'ma rí sido rí 'ñejeji e Cristo, nuc'cöjme rá mãjä rga munc'öjme. ⁹ Me rí mäpcöjme na puncjü Mizhocjimi na ngue in sido in ejmegueji e Jesucristo. Dya rí jünjme jña c'ü ja rga nzhopcöjme na jo 'na pöjö angueze. ¹⁰ Zö xömü zö ndempa rí ötcöjme Mizhocjimi co texe in mün'c'öjme ra dyacöjme sjëtsi rá jant'ajme in jmgueji. Nguec'ua c'ü xe bêtsc'ejí, ra sô rá jítsc'öjme. Nguec'ua xenda na jo rgui dyätãji e Jesucristo.

¹¹ Rí ötcöjme Mizhocjimi c'ü mi Tataji, 'ñe e Jesucristo c'in Jmugöji ra sizijme na jo rá säjme va ja in cãrãgueji. ¹² Rí ötcöjme c'in Jmugöji c'ü ra mböxc'ejí, ngue c'ua xenda rí pötqui s'iyaji yo nin cjuarmaji, 'ñe c'ü xenda rí s'iyagueji yo nte'e c'ua ja nzi rgá s'iyatsc'öjme. ¹³ Nguec'ua ra sô rí zëzhgueji na jo. Nguec'ua 'ma ra êjê e Jesús c'in Jmugöji co texe c'o ejme angueze c'o ya cãrã a jens'e, me rrã jots'ejí a jmi Mizhocjimi, c'ü dya ra sô pje ra xi'tsc'ejí.

4

La vida que agrada a Dios

¹ In pãrãgueji cjuarma, ró xi'ts'ijme c'ü ni iyodü rí nzhodüji na jo c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, ngue c'ua ra mä'c'ejí c'ü. In nzhodüji na jo c'ua ja rvá xi'ts'ijme. Pero rí ö'tc'üjme co texe in mün'c'öjme c'ü xenda rí tsjaji na jo. Rí xi'tsc'öjme c'ü rí tsjagueji a cjanu na ngeje je ga mandazüji a cjanu e Jesucristo c'in Jmugöji.

² Ya in pãrãgueji c'o jña c'o ró xi'tsc'öjme. Nguetsjê e Jesucristo c'in Jmugöji o 'ñünnü in mün'c'öjme ró xi'ts'ijme. ³ Ne'e

Mizhocjimi c'ü rí tsjaji c'ua ja ga ne angueze c'o na jo. Ne'e c'ü dya rí tsâgueji o ndixü. Ni ri ngue'tsc'ejí in ndixüji, dya rí tsâji o bëzo. ⁴Xo ne'e c'ü rí pârâji nzi 'natsc'ejí ja rgui pjörüji na jo in cuerpoji, ngue c'ua nguextjo c'ü nin chjüntqueji rí mimiji. Na ngueje ni muvi in cuerpogöji, ni jyodü rá cjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo. ⁵C'ü ne in cuerpoji, dya rí jyëziji ra zints'iji rí tsjaji c'o na s'o. Ngue c'o dya pârâ ra dyätâ Mizhocjimi c'o cja ga cjanu. ⁶Dya rí 'ñeji c'ü 'na lado 'na ndixü. 'Ma jiyö, in cjpajú na s'o c'ü nu xîra; maco ngue nin cjuarmaji c'e bëzo c'ü. Texe c'o ra tsja a cjanu, ra tsjapü c'ín Jmugöji ra sufrefji, na ngue na s'o c'o vi tsjaji. Nujoyo, ya ró xi'ts'ijme. ⁷C'ü vi 'ñünnü in mü'büji Mizhocjimi, dya ngue c'ü rá cjaji c'o na s'o. Ngue c'ü rá cjaji c'o na jo. ⁸Nguec'ua 'ma cjo c'o dya ra ne ra dyärâ yo jña yo, dya ngue o jña yo nte c'ü na jünpütjo, ngue o jña Mizhocjimi. Maco nguetsjê angueze o dyacüji o Espiritu c'ü me na jo'o, ngue c'ua rá cjaji na jo.

⁹Dya ni jyodü rá xi'ts'iji cja ne carta c'ü ni jyodü rí pötqui s'iyaji. Na ngue Mizhocjimi sido jí'ts'iji in pötqui s'iyaji. ¹⁰Xo in s'iyaji texe yo cjuarma yo cärâ a Macedonia. Pero rí xi'ts'ijme cjuarma, xenda rí pötqui s'iyaji. ¹¹Dya cja rí tsjijñiji c'e pjeñe c'ü xti jyëziji in bëpjiji. Dya cja rí ma ñu'ují c'o o bëpji c'o 'ñaja. C'ü rí tsjaji, rí pëpjitsjêji in bëpjiji c'ua ja rvâ xi'ts'ijme. ¹²Nguec'ua dya ra bë'ts'iji pje rí siji 'ñe pje rí jyeji. Y nguec'ua c'o dya pârâ Mizhocjimi ra mamaji na jo in cjaji.

La venida del Señor

¹³Rí negöjme rí pârâji cjuarma, ja rga cja c'o ya ndü'ü. C'o dya ma't'ü Mizhocjimi, 'ma cjo c'o tü anguezeji, me ndümü ga huëpji. Na ngue dya pârâji cjo ra te'e c'e añima ra ma bübüvi Mizhocjimi o jiyö. Pero nu c'ü rá xi'tsc'öjme dya, ngue c'ü dya rí huëpji a cjanu c'o ya ndüts'ejí. ¹⁴Rí creoji e Jesús o ndü, cjanu o tetjo. Nguec'ua rí pârâgöji c'o ya ndü c'o vi 'ñenche o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi xo ra tsjapü ra tetjo c'o, ra ngârâji e Jesucristo 'ma ra êjê na yeje.

¹⁵Yo jña yo rá xi'ts'ijme, ngueje e Jesucristo c'ín Jmugöji c'ü o tsjacöjme ró pârâgöjme yo. 'Ma ra êjê angueze, c'o xe rí bübüzüji, rá chjêji angueze. Pero dya rá otc'öji cja c'o ya ndü'ü. ¹⁶Na ngueje nguetsjê c'ín Jmugöji c'ü rgui 'ñeja a jens'e. Y ra ña'a na jens'e. Y xo ra ña'a na jens'e 'naja c'o o anxe Mizhocjimi c'ü xenda manda. Y ra mbë'biji o trompeta Mizhocjimi. Nguec'ua c'o añima c'o vi 'ñenche o mü'bü e Jesucristo, ot'ü ra te c'o. ¹⁷Nuc'ua c'o xe rí bübüzüji, 'nandga zinzgöji cja ngömü co anguezeji. Nuc'ua, ngue c'ü rga chjêji c'ín Jmugöji. Y nunca ra nguarü rga mintcöjji co angueze. ¹⁸Nujoyo,

rí pötqui xipjiji yo, ngue c'ua rí mäjâji, dya rí huëpji c'o ya ndüts'ejí.

5

¹Pero mi cjuarmats'üji, dya ni jyodü rá xi'ts'ijme cja ne carta jingüâ ra êjê e Jesucristo, 'ñe ja rgâ cja c'o pa c'o. ²Na ngueje in pârâji na jo, ja rgâ zädâ c'e pa'a 'ma ra êjê c'ín Jmugöji. Ra zädâ c'ü dya rí te'beji, chjëntjui nza cja 'ma ra êjê 'na mbë'ê 'ma xömü, 'ma dya cjo te'be. ³C'o dya rí ench'e o mü'bü e Jesucristo ra mamaji: "Rí cärâji na jo, dya pje cjacöji", rí eñeji. Pero nu'ma, ngue 'ma ra êjê c'ín Jmugöji. Y c'ua ja nzi ga cja 'na ndixü c'ü ndunte 'nanga zö na ü, je xo rga cjatjonu anguezeji, 'nandga mbârâji c'ü ya bëzhiji, y ra tsjapüji ra sufrefji. Y dya ra só ja ra möji c'ü dya ra sufrefji. ⁴Pero nu'tsc'ejí mi cjuarmats'üji, dya in nzhodüji cja bëxömü. Nguec'ua c'e pa'a, dya ra zädâts'üji nza cja 'na mbë'ê. ⁵Na ngueje texets'üji bübü in mün'c'ejí o jya's'ü Mizhocjimi. Nguec'ua rí tsärâji e Jesucristo c'e pa 'ma ra êjê. Nutscöji, dya rí nzhodüji cja bëxömü. ⁶C'o nzhodü cja bëxömü ga tsja c'o na s'o, dya cjpajú ngüenda c'e pa c'ü ra zädâ. Nza cja c'ü rí Itji. Nutscöji, dya rá cjaji a cjanu. Rá te'beji c'e pa y rá pjötpüji ngüenda ja rga mimiji. ⁷Yo nte'e, xömü tji. C'o tñt, xömü tji. ⁸Nutscöji rá cärâji e Jesucristo c'e pa c'ü. Nguec'ua ni jyodü rá pjötpüji ngüenda rá sido rá ejmeji e Jesucristo. Xo rá sido rá s'iyaji yo nin minteji. Xo rá sido rá te'beji ra 'ñe zinzgöji Mizhocjimi rá mimiji co angueze. Je ga cjanu rga pjörütsjêji in aljmaji. ⁹Dya ne Mizhocjimi ra tsjacöji rá sufrefji. O ne o ndjä e Jesucristo o 'ñe sufrefji. Nguec'ua 'ma rá ench'e in mün'c'öji c'ü, dya ra tsjacöji Mizhocjimi rá ma sufrefji. ¹⁰C'ü ró tügöji, o ndü e Jesús. Nguec'ua zö rí bübütjogöji 'ma ra êjê, zö ya rga tñt'üji, pero rá bübütjoi co angueze. ¹¹Nujoyo jña yo, rí pötqui zopjüji yo. Nguec'ua rí mäjâji, y xenda rí zëzhgueji. Ya in pötqui zopjüji a cjanu, pero rí sidoji.

Pablo aconseja a los hermanos

¹²Bübü c'o in xo 'ñigueji cja o jña c'ín Jmuji. Anguezeji pëpjiji zö ya me rgui mbotjo o cuëji. Y zo'c'ejí 'ma pje in cjaji. Ni jyodü rí respetaoji anguezeji, cjuarma. ¹³Xo rí xi'tsc'öjme rí ñeji yo, y rí dyätâji, na ngueje c'e bëpji c'ü cjaji. In texeji rí tsärâji na jo.

¹⁴Mi cjuarmats'üji, xo rí xi'tsc'öjme rí huëñ'hji c'o dya ne ra pëpji. C'o me tögü o mü'bü, rí xipjiji o jña Mizhocjimi ngue c'ua ra mäjí. C'o dya nda ätpâ na jo o jña Mizhocjimi, rí pjös'üji. Jmanch'a rgui zopjüji texeji, dya ra ünn'c'ejí.

¹⁵Rí pjötpüji ngüenda c'ü dya rí nzhopqueji 'ma cjo c'o pje ra tsja'c'üji na s'o. C'ü rí tsjaji, rí pötqui pjös'üji yo nin cjuarmaji, y rí s'iyaji texe yo nte.

¹⁶ Dya rí jyëzi rgui mäjäji. ¹⁷ Dya rí jyëzi rgui dyötüji Mizhocjimi. ¹⁸ Zö pje rí sufreji, pero rí unngueji 'na pöjö Mizhocjimi. Je ga cjanu ga ne Mizhocjimi rí tsjaji nu'tsc'ëji bübü in mün'c'ëji dya e Cristo Jesús.

¹⁹ Ma cjö c'o ra 'ñünbü ö mü'bü ö Espiritu Mizhocjimi ra zo'c'ëji ö jña Mizhocjimi, dya rí ts'a's'üji. ²⁰ Dya rí tsjapüji menu 'ma cjö c'o ra pätpä Mizhocjimi rgä zo'c'ëji. ²¹ Pero dya xti creoji texe c'o ra xi'ts'iji c'o. Rí tsjijñiji cjo na jo ö jiyö. Nu 'ma na jo, rí tsjaji 'ma c'o xi'ts'iji. ²² Rí xögüji texe cja c'o na s'o.

²³ Mizhocjimi ngue c'ü cjacüji ra mäjä in mü'büji ngue c'ua dya pje rá mbeñeji. Rí ö'tc'öjme ra mböxc'ëji rí tsjaji texe c'ua ja nzi ga ne angueze. Ra mbö'c'üji co texe in aljmaji 'ñe in mü'büji 'ñe in cuerpoji. Nguec'ua 'ma ra ëjë e Jesucristo c'ín Jmuji, dya pje ra chö'tc'ëji c'o na s'o. ²⁴ Jñunt'ü in mün'c'ëji c'ü ra mböxc'ëji a cjanu Mizhocjimi, na ngueje ixi nguetsjë ö 'ñünc'ü in mü'büji i 'ñejmeji e Jesucristo.

Saludos y bendición final

²⁵ Mi cjuarmats'ügöjme, rí dyötcüjme Mizhocjimi.

²⁶ Xipjiji texe c'o cjuarma ra mbörüji Cjimi. Xipjiji c'ü rí ne anguezeji co texe in mü'bü. Na ngue ö t'izgöji Mizhocjimi.

²⁷ Nutscö e Pablo rí xi'tsc'öji rí pjötpüji na puncjü ngüenda rí xörüji ne carta nu, ra dyärä texe yo cjuarma. Na ngue je ga cjanu ga ne Mizhocjimi.

²⁸ Rí ötügö e Jesucristo c'ín Jmuji ra sido ra nuc'üji na jo. Je rga cjanu, amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS TESALONICENSSES

Pablo y sus compañeros escriben a la iglesia

¹ Nutsco e Pablo 'ñe e Silvano 'ñe e Timoteo ri pen'c'ejme ne carta. Rí zenguats'ujme nu'tsc'ejí in jmurúji a Tesalónica in ench'e in mü'búji Mizhocjimi c'ü mi Tataji, 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji. ² Anguezevi ra nuc'ejí na jo. Xo ra tsja'c'üji ra mäjä in mü'búji, dya pje ri mbeñeji.

Dios juzgará a los pecadores cuando Cristo venga

³ Mi cjuarmats'üji, dya rí jëzi rgá unújme 'na pöjô Mizhocjimi na ngueje xenda in ejmeji na jo e Jesucristo, 'ñe xenda in pötqui s'iyaji in texeji. ⁴ Nguec'ua texe c'o ja nde jmurú c'o ma't'ü Mizhocjimi, rí mäjä rgá xipjijme c'ü me na jo gui tsjagueji. Rí xipjijme c'ü cja'c'ejí na s'o yo nte, 'ñe me va säts'ejí o ndumú, pero in zëzhji, dya in jëziji c'ü ni 'ñench'e in mü'búji Mizhocjimi. ⁵ In sufregueji yo, na ngueje in ätqueji Mizhocjimi c'ín Jmugöji. C'ü ni zëzhgueji cja yo in sufreji, ngue c'ü rguí unnc'ejí nguenda Mizhocjimi ra ngö'tc'üji na jo 'ma rí sätc'ejí nu ja ri manda angueze. Ra mama c'ü na jo vi tsjagueji, ngue c'ua rí tsärägueji nu co angueze.

⁶ Pero nu c'o cja'c'ejí na s'o, Mizhocjimi mbeñe c'ü na jo ra tsjapü ra sufreji. ⁷ Xo mbeñe c'ü na jo ra tsja'c'ejí rí söyaji, dya cja pje ri sufregueji, ni ri nguezgöjime. Nujyo, ra zädä yo, 'ma ra ëjë e Jesucristo rá jandaji rí texeji. Rguí 'ñeja a jens'e. Y na ngueje pë's'i na puncjü o poder, ra dyoji c'o o anxë. Ra ëjë cja 'na trasivi c'ü ri tjë. ⁸ Ra tsjapü ra sufre c'o dya vi 'ñench'e o mü'bü angueze para ro jogü o mü'búji. Na ngue dya ne go dyätäji Mizhocjimi. ⁹ C'o cja a cjanu c'o na s'o, nunca ra zät'äji cja jmi Mizhocjimi, nunca ra jñandaji ja ga cja Mizhocjimi c'ü me na zö'ö 'ñe me na zëzhi. Mizhocjimi ra tsjapü ra sufreji para siempre, na ngue na s'o c'o vi tsjaji. ¹⁰ Nujyo, ra zädä yo, c'e pa 'ma ra ëjë e Jesucristo. Texe c'o ench'e o mü'bü e Cristo, ngueje o t'i Mizhocjimi c'o. C'e pa 'ma ra ëjë e Jesucristo, ra 'ñetse c'ua c'o o t'i Mizhocjimi c'ü ya ri chjëntji angueze. Na ngueje 'ma ró zo'c'öjme, j 'ñench'e in mün'c'ejí c'ü. Nguec'ua c'o ra jñanda c'e pa, me ra nguinjiji ra mamaji c'ü me na jo e Jesucristo, 'ñe me na nojo.

¹¹ Nguec'ua dya rí jëzi rgá ö'tc'öjme in Mizhocjimigöji nu c'ü o 'ñünc'ü in mü'búji j dyätpäji o jña e Jesucristo. Rí ö'tc'öjme ra mböxc'ejí xenda rí 'ñejmeji c'ü. Nuc'ua, ra sö ri tsjaji texe c'o na jo c'o in mbeñe ri tsjaji.

Nguec'ua 'ma ra ëjë e Jesucristo, Mizhocjimi ra xi'ts'ijí c'ü j tsjaji c'o na jo. ¹² Y me ra nântji e Jesucristo c'ín Jmugöji ra mamaji me na jo angueze, na ngue vi tsjagueji c'o na jo. Me xo ra nãnc'äji me na jots'c'ejí na ngueje c'ua ja va mböxc'üji angueze.

2

El hombre de pecado

¹⁻² Mi cjuarmats'üji, ró xi'ts'ijme c'ü ra ëjë na yeje e Jesucristo c'ín Jmugöji, ra 'ñe zinzgöji rá bübüji co angueze. Pe bübü c'o xi'ts'ejí: "O Espiritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Pablo o mama c'ü ya zädä c'o pa 'ma ra ëjë e Jesucristo c'ín Jmugöji", ents'ejí. O 'ma jiyö, xi'ts'ejí c'ü rí zopcjöjme yo cjuarma ri xipjijme c'ü ya zädä c'o pa. O 'ma jiyö, c'ü rvä jü'sc'öjme a cjanu cja 'na carta. Pero dya rí mangöjme a cjanu. Nguec'ua dya ra pi'ts'ijí, dya rí süji. ³ Dya rí dyätqueji c'o xi'ts'ijí a cjanu c'o dya cjuana. Na cjuana ra ëjë e Jesucristo. Pero ante c'ü ra ëjë, yo nte dya cja ra züji Mizhocjimi zö ya vi mbäräji o jña. Y ra üji Mizhocjimi. Ante c'ü ra ëjë e Jesucristo, ra ëjë c'e nte c'ü me na s'o c'ü ra juajnü e Satanás c'ü dya jo ra tsjapü o mbëpji. Ra 'ñe jizhi c'ü me ri pjëzhi na nojo. Pero ya mama Mizhocjimi ra ma sufre c'e nte. ⁴ C'e nte c'ü, dya ra ne cjö xe ra ma't'ü Mizhocjimi, ni yo pje nde ma't'ü yo nte. Ra tsjapütsjë na nojo, ra tsjapü dya pje ni muvi yo. Nguec'ua angueze ra mimi cja o templo Mizhocjimi, ra mama ri ngue Mizhocjimi.

⁵ 'Ma xe mi bübügö co nu'tsc'ejí, ró xi'ts'ijí yo. ¿Cjo dya in mbeñeji? ⁶ Nudya in päräji c'ü c'a's'ü, nguec'ua dya be va ëjë c'e nte c'ü ra juajnü c'ü dya jo. Xo in päräji pje pjëzhi c'ü c'a's'ü. Cja ra 'ñe jizhistsjë c'e nte 'ma ra zädä c'e pa'a c'ü ya ch'unü. ⁷⁻⁸ Nu yo rí xi'ts'ijí, ya va pjürü yo, zö dya be jñetse na jo. Ya cärä o nte c'o dya ne ra dyätä Mizhocjimi, ngue c'ua ga tsjaji c'o na s'o. Pero c'e nte c'ü ra juajnü c'ü dya jo ra tsjapü o mbëpji, dya be va ëjë. Na ngueje bübü c'ü c'a's'ü. 'Ma ya rguí ojtjo c'ü c'a's'ü, ixta jñetse 'ma c'e nte c'ü me na s'o. Pero 'ma ra ëjë e Jesucristo c'ín Jmugöji, nguextjo c'ü ra ña c'o o jña, ixta ndü 'ma c'e nte. Y nguextjo c'ü rva juëns'i e Jesucristo, ra chjotpü c'o na s'o c'o vi tsja c'e nte. ⁹ 'Ma ra ëjë c'e nte, ya ri ench'e o mü'bü e Satanás c'ü dya jo c'ü ra unü poder. Nguec'ua ra tsja na puncjü c'o na nojo. Nguec'ua yo nte e dyonpüji yo, ra creoji c'ü ri mero na zëzhi. ¹⁰ Y na ngue c'ü me rrä s'o c'e nte c'ü, ra zopjü c'o nte c'o ya rguí bëzhi o aljma, ra xipjiji c'o dya cjuana. Na ngueje anguezeji ya ri äräji yo jña yo na cjuana c'ü rví salvaji, pero dya ri neji. ¹¹ Nguec'ua Mizhocjimi ra mbenpeji c'ü ra pëpji a mbo cja o mü'búji, ngue c'ua ra creoji c'e bëchjine c'ü ri mama c'e nte. ¹² Nguec'ua

Mizhocjimi ra tsjapü ra ma sufre texe c'o ya ri ärä yo jña yo na cjuana pero dya ri ätä, y ri mäpäji c'o na s'o.

Escogidos para ser salvados

¹³ Pero nu'tsc'ëji mi cjuarmats'üji, s'iyats'üji c'ín Jmugöji. Ni jyodü c'ü dya rá jëzime rga unüjme 'na pöj Mizhocjimi, na ngueje ndeze mi jinguä o juan'c'üji c'ü rguü jogü in mün'c'ëji. Nguec'ua 'ma i creoji yo jña yo na cjuana, o xöcüs't'üji o Espiritu Mizhocjimi o tsja'c'ëji o t'itsc'ëji Mizhocjimi. ¹⁴ 'Ma ró xi'ts'ijme ja rvä jogü in mü'büji, ngue Mizhocjimi o 'ñünc'ü in mü'büji. Ya vi ne Mizhocjimi c'ü me xo rrä jots'üji c'ua ja ga cja e Jesucristo c'ín Jmugöji me na jo.

¹⁵ Nguec'ua dya rí creoji c'o ra xi'ts'ijji o bëchjine, dya xo ra pi'ts'ijji. Dya xo rí jyëziji c'o jña c'o o dyacöjme Mizhocjimi ró xi'tsc'öjme. Rí sido rí 'ñejmeji c'o ró xi'tsc'öjme 'ma mi bübüjme co nu'tsc'ëji. Xo 'ñe c'o ró xi'tsc'öjme cja carta. ¹⁶⁻¹⁷ Mizhocjimi o s'iyazgöji va ndäjä o T'i. Y o nugüji na jo, nguec'ua va tsjapü o zëzhi in mün'c'öji, dya ni jyodü nunca xe rá süji. Rí junt'ü in mün'c'öji dya, c'ü rá ma minc'öji co Mizhocjimi. E Jesucristo c'ín Jmuji 'ñe Mizhocjimi c'ín Tataji, rí ötcöjme ra tsjapü ra zëzhi in mün'c'ëji. Y ra mböxc'ëji rí tsjaji texe c'o na jo, y rí mamaji texe c'o na jo.

3

Oren por nosotros

¹ Nguextjo yo rí xi'tsc'öjme yo. Mi cjuarmats'üji rí dyötcüjme Mizhocjimi, ngue c'ua ra sö rá zopjüjme na puncjü o nte rá xipjijme o jña Mizhocjimi, ngue c'ua ra dyätä na puncjü o nte c'ua ja nzi vi dyätqueji. ² Xo rí dyötcüjme Mizhocjimi c'ü ra böbü a nde'e ra mböxcöjme. Na ngueje cärä nte c'o me na s'o c'o pje nde cjacöjme, na ngueje dya ench'e o mü'büji e Jesucristo. ³ Pero jñunt'ü in mü'büji, ra tsja c'ín Jmugöji c'ua ja va mama. Ra tsja'c'ü ra zë'ts'ijji 'ñe ra mbö'c'üji na ngueje c'ü dya jo'o me jodü pje ra tsja'c'üji. ⁴ Na ngue c'ü ya ni mböxc'üji a cjanu c'ín Jmugöji, rí päräjme c'ü in cjai c'o ró xi'ts'ijme, 'ñe c'ü xe rí tsjaji. ⁵ Rí ö'tc'öjme e Jesucristo c'ín Jmugöji, c'ü rí unnc'ëji na jo ngüenda c'ua ja ga s'iyats'üji Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma pje c'o rí sufrejji, rí sëchjiji c'ua ja nzi va tsja e Cristo, dya rí jyëziji Mizhocjimi.

El deber de trabajar

⁶ Nujyo rá xi'tsc'öjme dya cjuarma, nguet-sjë e Jesucristo c'ín Jmugöji c'ü manda. 'Ma mi bübüjme co nu'tsc'ëji, o ch'acöjme ró xi'ts'ijme c'ü ni jyodü rí pëpjiji. 'Ma bübüts'ëji o cjuarma c'o dya ne ra pëpji, dya rí dyocjeji c'o. ⁷ Nu'tsc'ëji in päräji c'ü ni jyodü rí tsjaji c'ua ja nzi rgä cjacöjme. Dya mi ndemegöjme 'ma mi bübüjme a ndetsc'ëji.

⁸ Dya cjó ró sipcöjme o xëdyi c'ü dya ro cjö't'üjme. Ró pëpjijme na zëzhi. Zö xömü zö ndempa mi pëpjijme, ngue c'ua dya rvi tsjötöcöjme 'ne rí 'natsc'ëji. 'Ma jiyö 'na rí sögueji na jyü. ⁹ Mi pë'sc'öjme derecho ro ch'acöjme c'ü ro sijme, pero dya cjó ró ötcöjme. Ró pëpcöjme ngue c'ua xo rvi tsjagueji c'e tjürü c'ü rvä cjaime a cjanu. ¹⁰ 'Ma xe mi bübüjme co nu'tsc'ëji, ró xi'tsc'öjme 'ma cjó c'o dya pëpji, dya xo ra zi o xëdyi, ró ents'ëji. ¹¹ Rí äräjme bübüts'üji c'o na maña, dya pëpjiji. C'ü cjai, me nzhodü ga nu'tp'üji o bëpji yo nín minteji c'o dya ni jyodü ra nuji. ¹² Nu'tsc'ëji in cjai a cjanu, nguetsjë e Jesucristo c'ín Jmugöji c'ü manda yo rá xi'tsc'öjme dya. Rí xi'tsc'öjme c'ü dya cja rí nzhodü rí ñu'tp'ügueji o bëpji c'o 'ñaja, pero rí pëpjiji ngue c'ua rí chö't'üji c'ü rí sigueji.

¹³ Mi cjuarmats'üjme in texeji, rí tsjaji c'o na jo. Dya ra tögüts'üji rguü tsjaji a cjanu. ¹⁴ 'Ma cjó c'o dya ra dyätcäjme yo jña yo ró xi'ts'ijme cja ne carta, ixti unnc'ëji na jo ngüenda cjó ngueje, ngue c'ua dya rí dyoji c'o. Xa'ma ra tseje c'o. ¹⁵ Pero dya rí ñugueji na ü c'o. Jmanch'a rguü zopjüji rí xipjiji ra jyëziji c'o na s'o. Na ngueje ngue nin cjuarmaji.

Bendición final

¹⁶ C'ín Jmugöji ngue c'ü dacöji c'ü rguü mäjä in mün'c'öji. Nguec'ua rí ötcö angueze ra dya'c'ëji c'ü dya ra nguarü rgä mäjä in mün'c'ëji, zö pje c'o nde rí tsjogüji. Rí ötcö angueze ra bübüts'üji nzi 'natsc'ëji.

¹⁷ Yo jña yo ni nguarü yo rgä ma'tc'üji Cjimi, nguezgö e Pablo rí opjügö co in dyëgö yo. Texe cja yo carta yo rí peñje, rí opjü ja nzi jña co in dyëgö, ngue c'ua ra 'mārā nguezgö rí peñje yo. ¹⁸ E Jesucristo c'ín Jmuji ra nuc'üji na jo in texeji. Je rga cjanu, amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TIMOTEO

Pablo escribe a Timoteo

¹ Nutscö e Pablo rí pen'c'e ne carta. O juancügö e Cristo Jesús rá c'jagö apóstole rá zopjü yo nte. O mandazü Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'ín Jmugöji rá zopçöji a cjanu. Mizhocjimi o ndäjä e Jesucristo o ã 'ñevgeji libre, nguec'ua rí pärägöji rá salvagöji. ² Nu'tsc'e Timoteo rí pen'c'e ne carta. Rí cja'c'ö nza cja 'ma ri ne ngue in ch'itsc'ö. Na ngueje 'ma ró zo'c'ö, xo ÿ 'ñench'e in mü'bü e Jesucristo. Rí ötcö Mizhocjimi c'ín Tataji ra nuc'ü na jo, 'ñe ra juen'tsc'e, ngue c'ua ra mäjä in mü'bügue, dya pje ri mbeñe. Je xo rgä ötcö a cjanu e Jesucristo c'ín Jmugöji.

Advertencia contra enseñanzas falsas

³⁻⁴ Mizhocjimi ne'e c'ü rá ench'e in mü'büji e Jesucristo. Pero cärä a Efeso co nan'ño ga jizhi. Mamaji ja ma cja c'ö in mboxatitagöji, pero xe jü's'üji jña c'ö dya t'opjü cja o jña Mizhocjimi. Nguec'ua c'ö nte c'ö ärä c'ü mama c'ö xöpüte, me söji o jña pje ne ra mama c'ö jña, y dya sö ra mbäräji na jo Mizhocjimi. Y dya ench'e o mü'büji e Jesucristo. Nguec'ua 'ma ró magö a Macedonia, ró xi'tsc'ö i tsejme a Efeso. Ró xi'tsc'ö rvi zopjü yo nan'ño ga xöpüte, rvi xipjiji c'ü dya cja ro xöpüji a cjanu yo nte, 'ñe dya cja ro mbezheji c'ö me mamaji. Y rí xi'tsc'ö dya na yeje, rí zopceji c'ü dya cja ra xöpüji a cjanu.

⁵ Ni jyodü rá unü in mü'büji rá cjai c'ö na jo, 'ñe rá creoji Mizhocjimi co texe in mü'büji. 'Ma ga cjanu, ra só rá s'iyaji yo nín minteji, 'ñe rá ne'ejí Mizhocjimi. ⁶ Pero bübü c'ö dya ne o mü'bü ra tsja c'ö na jo. Dya ätäji na jo Mizhocjimi. Nguec'ua ya xögüji cja c'e 'ñiji c'ü na jo, me mamaji jña c'ö dya pje ni muvi. ⁷ Ne anguezeji ra xöpüji yo nte ja ga cja c'ü o ley Mizhocjimi; me xipjiji: "Je ga cjava ne ley", embeji. Pero dya pärä c'ö xöpüte ja ga cja c'e ley, ni xo päräji c'ö jña c'ö mamaji.

⁸ Bueno, rí pärägöji c'ü me na jo c'ü o ley Mizhocjimi. Pero ni jyodü rá unüji na jo ngüenda pje vi ch'acöji c'ü. ⁹ C'ü vi ch'acöji c'ü o ley Mizhocjimi, dya ngue para c'ö ätä Mizhocjimi c'ö cja na jo; ngue para c'ö dya ne ra dyärä, ngue c'ua ra unüji ngüenda c'ü na s'ö cjai. C'ü o ley Mizhocjimi ngue para c'ö dya ätä Mizhocjimi c'ö cja na s'ö. Xo ngue para c'ö dya sü Mizhocjimi c'ö me yönbü o jña'a. C'ü vi ch'acöji c'ü o ley Mizhocjimi, xo ngue para c'ö pärä nu tata 'ñe nu nana, xo 'ñe c'ö pö't'üte. ¹⁰ Xo 'ñe c'ö tsjä o ndixü, 'ñe c'ö ndixü c'ö tsjä o bëzo. Xo 'ñe c'ö dya be chjüntü c'ö cja na s'ö. C'ü vi ch'acöji c'ü

o ley Mizhocjimi, xo ngue para c'ö obütsjévi nín mibézovi, 'ñe c'ö pönü nu minteji para ra tsjapüji o mbëpjiji, 'ñe c'ö mbëchjine, 'ñe c'ö nädä Mizhocjimi y mamaji c'ö dya cjuana. Xo ngue para c'ö pje nde cja, c'ö dya ätä o jña Mizhocjimi c'ü me na jo. ¹¹ Mizhocjimi o juancügö rá zopjü yo nte rá xipjiji ja ga cja angueze me na nojo 'ñe me na jo.

Gratitud por la misericordia de Dios

¹² E Cristo Jesús c'ín Jmugöji, ngue c'ü o dyacö ja rgä zopjü a cjanu yo nte. Nuc'ü, rí unügö 'na pöjü na ngueje mi pärä angueze c'ü ro ätcö, nguec'ua va juancü rí pëpigö c'ü. ¹³ O juancü zö na s'ö mi c'jagö 'ma ot'ü. Mi sadügö e Jesucristo. Y mi c'japü ra sufre c'ö ätpä o jña c'ü; mi c'japcö ma nozgö, dya mi juentsegö anguezeji. Pero o juentsque e Jesucristo, na ngue dya be mi ench'e in mü'bügö c'ü, dya mi pärägö pje pjëzhi angueze. Nguec'ua mi pëzhgö ma jo c'ö mi c'jagö. ¹⁴ O nugü na jo Mizhocjimi o perdonoazü texe c'ö na s'ö. Nguec'ua rí ench'e in mü'bü e Cristo Jesús nguec'ua rí s'iyagö dya yo nte.

¹⁵ Bübü 'na jña c'ü na cjuana c'ü ni jyodü ra creo yo nte. Je ga cjava ne jña: "O ëjë e Cristo Jesús cja ne xoñijömü, o ëjë para o ë jocüzü in mü'büji nutscöji rí cjai c'ö na s'ö." Texe cja yo nte, nutscö xenda ma s'ozgö. ¹⁶ Zö me ma s'ö mi c'jagö, pero e Jesucristo o mezhe va mbësqügö paciencia o juentscö a cjanu, ngue c'ua c'ö cjë c'ö ra ëjë, ra unü ngüenda yo nte c'ü me pë's'i paciencia e Cristo ga juentseji. Nguec'ua ra 'ñench'e o mü'büji c'ü, ra ch'unü c'ü rgüi bübüttöji. ¹⁷ Mizhocjimi nunca ra nguarü rgä manda. Zö ya rgüi nguins'i ne xoñijömü, pero Mizhocjimi ra bübüttö para siempre. Dya sö rá jandagöji. Dya cjö bübü c'ü ri pärä nza cja angueze; ojtjo xe 'na Mizhocjimi. Nguec'ua ni jyodü rá sügöji c'ü, y rá mamaji c'ü me na nojo. Nunca rá jëziji rga ma't'üji. Amén.

¹⁸ Nu'tsc'e Timoteo in ch'itsc'ö, 'ma dya be mi pëpque Mizhocjimi, bübü o cjuarma c'ö o pätpä Mizhocjimi va mamaji c'ü rí pëpque na jo c'ü. Nguec'ua rí xi'tsc'ö dya, rí pëpcje na jo cja Mizhocjimi, ja c'ö nzi ga tsja na jo o chü 'na tropa ga mbëpi c'ü nu gobierno. ¹⁹ I 'ñench'e in mü'bü e Jesucristo; dya rí jyëzi. Y rí tsja c'ö in pärägue c'ö na jo. Bübü c'ö mi pärä pje pjëzhi c'ö na jo, pero go ne go tsjai c'ö na s'ö. Nguec'ua o s'odü o mü'büji, dya cja ejmeji e Jesucristo. ²⁰ Nza cja e Himeneo 'ñe e Alejandro. Ró xipji c'ö cjuarma o pjongüji anguezevi cja c'ö cjuarma. Ngue c'ua ra sö e Satanás c'ü dya jo ra tsjapü ra sufrevi. Xa'ma ra nzhögü o mü'büvi, dya cja ra tsjavi c'ö na s'ö. Na ngue 'ma cjö c'ö ra tsja a cjanu, nu'ma, cja c'ü na s'ö, chjëntjui c'ü ro zadü Mizhocjimi.

2

Instrucciones sobre la oración

¹ Nu'tsc'e Timoteo, rá xi'tsc'ö c'ü xenda ni jyodü rí xipce texe yo cjuarma. Ni jyodü ra chëzhiji a jmi Mizhocjimi ra dyötüji 'ma cjó c'o pje ni jyodü. Y ra unüji 'na pöjö. 'Ma rí dyötüji Mizhocjimi, dyötpüji texe yo nte. ² Rí dyötpüji Mizhocjimi yo gobierno 'ñe texe yo pjëzhi na nojo, ngue c'ua rá mimiji na jo, rá cãrãji paz. Y ngue c'ua rá süji Mizhocjimi, 'ñe rá mimiji na jo cja yo nte. ³ Mizhocjimi ne ra salvazüji rí nteji ra jocüzü ín mü'büji. Nguec'ua 'ma rá ötpöji texe yo nte, na jo 'ma, y ra mãjä 'ma angueze. ⁴ Na ngue ne'e angueze ra jogü o mü'bü texe yo nte, ra mbãrãji c'ü na cjuana. ⁵ Na ngue 'natjo Mizhocjimi. Xo 'natjo c'ü ñacöji cja jmi Mizhocjimi; ngueje e Jesucristo. Nuc'ü, Mizhocjimi c'ü, pero xo nte. ⁶ Nuc'ü, o ne o pãtcöji va ndü va ngötcüji c'o na s'o. O 'ñe ndü e Jesús 'ma o zãdã c'o pa c'o v mama Mizhocjimi. Nguec'ua rá unüji ngüenda c'ü ne Mizhocjimi ra 'ñevgeji libre rí texeji. ⁷ Mizhocjimi o juancü rá cjägö apóstole rá zopjü yo nte rá xipjiji ja g'siyazüji c'ü. Pãtcö ín mü'bü e Cristo c'ü dya bëchjine yo rí mangö c'ü o juancü Mizhocjimi; na cjuana. O juancü rá xöpü yo dya menzumü a Is-rael, ngue c'ua ra mbãrãji c'ü na cjuana, ra 'ñenche o mü'büji e Jesucristo.

⁸ Rí xi'tsc'ö, texe c'ua ja jmurü yo cjuarma, ni jyodü yo bëzo ra dyötüji Mizhocjimi. 'Ma neji c'ü ra tsja Mizhocjimi ra dyätãji, ni jyodü ra tsjaji c'o na jo. 'Ma nzhãnt'ã na ötüji Mizhocjimi, rí 'natjo o pjeñeji, dya cjó ra sjëya na ngue c'ü v tsja na s'o 'na nu cjuarmaji. ⁹ Yo hermana, rí xipjiji c'ü dya ra jyodüji c'ü rguí jñetse rrü zöji cja yo nte. Bübü o ndixü c'o je'e o bitu c'o dya ni jyodü ra jye'ej. Cjapüji me rrü zö o ñi'iji. Me teveji o tjeve de oro 'ñe de plata. 'Je'ej o bitu c'o me na mizhi ngue c'ua ra mama yo nte me na zöji. ¹⁰ C'ü rguí jñetse na zö yo hermana, ngueje c'ü ra pjösteji cja yo nte. Ngue c'ü ni jyodü ra tsja yo ndixü yo sü Mizhocjimi. ¹¹ 'Ma jmurü yo cjuarma, ni jyodü yo ndixü ra dyãrãji na jo 'ma cjó c'o ra zopjüji, dya ra ndünrüji. ¹² Dya rí jëzigö yo ndixü ra xöpüji yo cjuarma, ni xo ra mandaji cja yo bëzo. C'ü ra tsjaji, ra dyãrãji, dya pje ra ndünrüji. ¹³ Na ngueje ot'ü o dyät'ã Mizhocjimi c'e bëzo c'ü mi ngue e Adán. Cjanu o dyät'ã c'e ndixü c'ü mi ngue e Eva. ¹⁴ Y 'ma ot'sja na s'o e Adán 'ñe e Eva c'ü dya dyätãvi Mizhocjimi, dya ngue e Adán c'ü o dyonpüji. C'ü o creo c'ü o mama e Satanás c'ü dya jo, ngueje e Eva. Ngue e Eva c'ü ot'ü o tsja na s'o. ¹⁵ Nguec'ua yo ndixü, söji na ü 'ma mus'üji o t'i. Pero ra salvaji nu 'ma ra dyãtpãji o jña e Jesucristo. Xo ni jyodü ra s'iyaji yo nín minteji, 'ñe ra tsjaji na jo y ra nguñjiji na jo o pjeñeji.

3

Cómo deben ser los obispos

¹ Na cjuana ne jña'a nu: Na jo, 'ma cjó c'o ne ra tsja pastor cja yo cjuarma. Ngueje 'na bëpji c'ü na jo. ² Para ra tsja pastor 'na cjuarma, ni jyodü ra mimi na jo, ngue c'ua dya cjó sö pje ra xipji. Y nguextjo nu su ra dyojuí, dya ra 'ñeje c'ü 'na lado. Ra nguññi na jo o pjeñe. Y ra mimi na jo cja yo nte. C'ü ra tsja pastor, xo ni jyodü ra unü sjëtsi ra oxü c'o nan'ño menzumü. Xo ni jyodü ra jichi na jo yo nte. ³ Xo ni jyodü c'ü dya ra tí'i. Dya xo ra jyodü o chü. Dya xo ra jyodü ja rgá jñü na puncjü o merio. Y 'ma cjó pje ra xipji, ra mbë's'i paciencia, dya ra ndünrü. Dya cjó me ra zövi o jña. Dya xo ra ne'e o merio. ⁴ Ni jyodü ra tsja c'e pastor ra zopjü na jo c'o ri cãrã o ngumü. Ngue c'ua c'o o t'i ra respetaoji ra dyätãji. ⁵ 'Ma dya pãrã 'na bëzo ra manda na jo c'o o t'i, jja rgá sö ra mbörü yo o t'i Mizhocjimi? ⁶ Dya sö ra tsja pastor 'na bëzo nu 'ma cja ni creo. 'Ma jiyö, 'na ra tsjapü na nojo. Nguec'ua Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda ra sufre ja c'o nzi va jñünpü ngüenda e Satanás c'ü dya jo, na ngue xo tsjapü na nojo c'ü. ⁷ C'ü ra tsja pastor, xo ni jyodü ra mimi na jo, ngue c'ua yo nte yo dya ejme e Jesucristo ra mamaji: "Me na jonte nu", ra 'ñeñeji. 'Ma jiyö, ra mamaji c'ü dya jo cja c'ü. Je ga cjanu ga ne e Satanás c'ü dya jo c'ü rá bëzhgö ín tseji cja yo nte.

Cómo deben ser los diáconos

⁸ Je xo rga cjanu yo diácono. Ni jyodü ra mimiji na jo, ngue c'ua yo nte ra respetaoji. C'ü ra mamaji, ra mamaji c'ü na cjuana. Dya ra tí'ji. Dya xo ra jyodü ja rgá jñüji na puncjü o merio. ⁹ Ya ch'acöji rá pãrãji dya yo jña yo dya cjó mi pãrã mi jingüã. C'ü ra tsja diácono ni jyodü ra sido ra creo yo jña yo. Pero dya nguextjo ra creo; xo ni jyodü ra tsja c'o na jo. ¹⁰ Ot'ü ra mama texe yo cjuarma cjo na jo ra tsja diácono c'e cjuarma o jiyö. Nuc'ua 'ma dya pje tö'tp'üji c'o na s'o, na jo ra tsja diácono 'ma c'ü. ¹¹ Je xo rga cjatjonu c'o ndixü c'o ra tsja mböste. Ni jyodü ra mimiji na jo, ngue c'ua yo nte ra respetaoji. Ni jyodü dya ra xos'üji o bëchjine. Ra nguññiji na jo o pjeñeji. Ra tsjaji na cjuana texe c'o cjaji. ¹² Yo diácono, nguextjo nu suji ra dyojuí, dya ra 'ñejeji c'ü 'na lado. Xo ni jyodü ra zopjüji na jo c'o o t'iji, 'ñe cjó c'o xe бүбү o ngumüji, ngue c'ua ra ngãrãji na jo. ¹³ Nu c'o ra tsja na jo diácono, me ra nãdãtjoi cja yo nte c'ü cjaji na jo. Nguec'ua ra sö na jo c'o diácono ra zopjüji yo nte, ra xipjiji ra 'ñejmeji e Jesucristo.

El secreto de nuestra religión

¹⁴ Rí pëtsagö c'ü dya ra mezhe rá ëgö rá 'ñe nuc'ü. Pero nujyo, rí xi'tsc'ö cja ne carta yo. ¹⁵ Na ngue 'na ra metse. Rí xi'ts'i yo,

ngue c'ua ri pārāgue ja rgá mimi yo o t'i Mizhocjimi. Yo o t'i, ngue o templo angueze, na ngue angueze búbü cja o mü'büji. Ni jyodü c'o o t'i Mizhocjimi ra zopjüji yo nte ra xipjiji c'o jña c'o na cjuana. Y ra sido ra tsjaji ja c'o nzi ga mama c'o jña c'o. ¹⁶ C'o jña c'o na cjuana c'o ri creogöji, dya mi pārāji mi jingua c'o. Y ri mangöji me na zó: E Jesucristo ngue Mizhocjimi, pero o 'ñe jmus'ü nza cjazgöji ri nteji.

Q Espiritu Mizhocjimi o tsjapü o jñetse e Jesucristo c'ü ixi ngue o T'i Mizhocjimi. C'o anxe, me co jñandaji e Jesucristo. C'o dya menzumü a Israel, sipjiji ja ga cja e Jesucristo. Nguec'ua texe cja ne xoñijöümü, ench'e o mü'büji c'ü.

O s'idyi a jens'e e Jesucristo nu ja me na nojo c'ü, 'ñe me na zó.

4

Los que se apartarán de la fe

¹ Mama o Espiritu Mizhocjimi ja rga cja c'o cjé 'ma ya ra nguins'i ne xoñijöümü. Ra búbü o xöpüte c'o ra 'ñünbü o mü'bü e Satanás c'ü dya jo 'ñe c'o demonio, me ra dyonpüji yo nte rgá xöpüji. Nguec'ua búbü c'o ra creo c'o ri mama c'o xöpüte, ra jyéziji c'o jña c'o ya dyacöji Mizhocjimi. ² C'o xöpüte ra tsjapüji me rrã joji, pero ri bēchjine c'o ri mamaji. Me ri cjaji c'o na s'o, pero dya cja ri söji cjo na s'o c'o ri cjaji. ³ C'o xöpüte ra xipjiji c'o nte c'ü dya ra s'o ra chjüntüji. Y ra xipjiji c'ü búbü o jñönü c'ü dya jo ra ziji. Maco yo jñönü, nguetsjē Mizhocjimi dacöji yo, nguec'ua nutscöji ri nteji rá unüji 'na pöjō Mizhocjimi, cja rrü sigöji. Nutscöji ri ejmeji e Jesucristo y ri pārāgöji dya c'ü na cjuana, xo sō rá siji c'o pje nde ma jñönü. ⁴ Na ngueje na jo texe yo o dyät'ã Mizhocjimi. Nguec'ua rá siji texe o jñönü. Pero ot'ü rá unüji 'na pöjō Mizhocjimi cja rrü siji. ⁵ O mama Mizhocjimi na jo rá sigöji c'o pje nde ma jñönü. Nguec'ua 'ma rá unüji 'na pöjō, ra intsjimi 'ma Mizhocjimi c'e jñönü ngue c'ua ra jogü rá siji.

Un buen siervo de Jesucristo

⁶ Yo jña yo ri xi'tsc'ö, ri xipcje yo cjuarma. Xo 'ñetsc'e ni jyodü ri xörü c'o jña c'o ri creoji, y ri tsjijü c'o. O jí'tsc'eji c'o na jo; ni jyodü ri sidogue c'o. 'Ma ri tsjague a cjanu, na jo 'na mbēpjitsc'e cja e Jesucristo. ⁷ Dya ri tsjapü nguenda c'o jña c'o mama c'o na s'o ga xöpüte. C'o pezhe c'o, dya pjöxcöji rá ätäji Mizhocjimi, na ngueje dya ni muvi c'o. Nu'tsc'e ri xötpü ri dyätä Mizhocjimi. ⁸ 'Ma rá xötpü rá cjaji jercicio, rgüi muvi para in cuerpoji, pero ts'inguilēto. Pero 'ma rá xötpü rá ätäji Mizhocjimi, me rgüi muvi na puncjü 'ma. Na ngueje ya mama Mizhocjimi, 'ma cjó c'o ra dyätä angueze, ra tsja angueze ra mbös'üji va, y ra unüji c'ü

rgüi mimitjoji a jens'e. ⁹ Na cjuana ne jña'a nu, y ni jyodü ra creo nza texe yo nte. ¹⁰ C'ü ri ench'e in mü'bügö, ngueje Mizhocjimi c'ü búbütjo 'ñe dacüji c'ü rgá búbütjoji. Ri ench'e in mü'bü na ngueje ne angueze ra 'ñeme libre yo nte texe cja c'o na s'o. C'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, Mizhocjimi ra salva c'o. Nguec'ua ri pēpcjö rgá zopjü yo nte hasta me potjo in cuēgö, y ri sufregö c'o pje nde xitscöji.

¹¹ Nujyo jña'a yo, ri xipcjeji ra tsjaji yo, y ri xöpqueji yo. ¹² Búbü c'o ya 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'o cja'c'ü menu na ngueje cja in 'tigue. Pero ri tsja 'na tjürü c'ü na jo, ngue c'ua xo ra tsja anguezeji. Ri 'ñague jña c'o na jo, y ri nzhodü na jo. Ri s'iya yo nte co texe in mü'bü. Ri 'ñejme na jo Mizhocjimi. Y dya ri tsjague c'o na s'o. 'Ma ri tsjague a cjanu yo na jo, dya cjó ra tsja'c'ü menu 'ma. ¹³ Hasta 'ma cja rá ēgö va ja in búbü, ri pjötpüge nguenda ri xörüge o jña Mizhocjimi, ra dyäräji texeji. Ri zopjüji y ri xöpüji. ¹⁴ C'o cjuarma o pätpäji Mizhocjimi va mamaji c'ü ri tsjague ne bēpji, y c'o tita cja c'o cjuarma o 'ñe'sc'eji o dyēji. Nguec'ua Mizhocjimi o dya'c'ü ja rgui tsjague ne bēpji. Nguec'ua ri xi'tsc'ö, dya ri jyēzi ne bēpji, sido ri tsjague.

¹⁵ Nu yo ri xi'tsc'ö, ri tsjijü yo y ri jyodü ri tsja, ngue c'ua texeji ra jñantc'aji c'ü xenda na jo gui tsja. ¹⁶ Ri pjötpütsjē nguenda ja rgui dyätque Mizhocjimi. Xo ri pjötpü nguenda ja rgui xöpque c'o 'ñaja. 'Ma ri sido a cjanu, ra jogü in mü'büge 'ñe c'o o mü'bü c'o ra dyä'tc'ägue.

5

Cómo portarse con los creyentes

¹ 'Ma pje c'o ra tsja yo cjuarma c'o ya tita, dya ri huēnh'igue na zēzhi c'o. Ri zopjüji na jo nza cja 'ma ri ngueje nin tatague. Xo 'ñe yo sē'ē, ri zopjüji nza cja 'ma ri ngueje nin cjuarma. ² Yo nita, ri zopjüji na jo nza cja 'ma ri ngueje nin nana. Yo süngü, ri zopjüji nza cja 'ma ri ngueje nin cjü'ü; y dya ri tsjapüge na s'o yo.

³ Yo ndixü yo ya ndü nu xīra, 'ma dya 'ñeje cjó ra mbös'ü, ri pjös'üji yo. ⁴ Pero 'ma 'ñejeji o t'i'i, ni jyodü c'o o t'i ra mbös'üji c'ü. C'o t'i, 'ma mi ts'it'iji, o mbös'üji anguezeji, o tsja c'ü nu nanaji. Nguec'ua nudya ni jyodü anguezeji ra nzhopcüji ra mbös'üji c'ü. Je xo rga cjanu 'ma 'ñeje o bēche c'e ndixü, ra mbös'üji c'ü. 'Ma ra tsjaji a cjanu, ixi na cjuana respetaoji 'ma c'ü. Y ngue c'ü rgüi mäjä Mizhocjimi. ⁵ C'e ndixü c'ü dya cjó 'ñeje, junt'ü o mü'bü nguextjo Mizhocjimi ra mbös'ü. Nguec'ua sido ötü Mizhocjimi zö xömü zö ndempa. ⁶ Nu c'ü ya ndü nu xīra, nu 'ma me mäpä yo búbü cja ne xoñijöümü, chjëntjui c'ü ya ndü, na ngue dya cja mäpä

Mizhocjimi. ⁷ Rí xipjigüe c'o cjuarma ra mbös'üji c'o ndixü c'o dya cjó 'ñeje. 'Ma ra tsjaji a cjanu, dya cjó só cjó pje ra xipjiji 'ma. ⁸ C'o ejme Mizhocjimi, ni jyodü ra mbös'üji c'o cārā o ngumü 'ñe c'o 'ñaja o dyoji. 'Ma cjó c'o dya pjös'ü c'o o dyoji, dya ejme na jo 'ma c'ü. Maco c'o dya ejme, pjös'üji c'o o dyoji.

⁹ Yo ndixü yo ya ndü nu xīra, bübü c'o rí juajnügüe ra tsjaji 'na bēppi cja yo cjuarma. Pero ngue 'ma ya ri ēdyi sesenta cjē'ē, 'ñe 'ma 'natjo nu xīra c'ü mi 'ñeje. ¹⁰ Xo 'ñe 'ma o tsja na jo nguec'ua ga mama yo nte: "Nujnu, na jo va mbös'ü yo nte'e. O s'īya c'o o t'i, y o unü sjētsi ro oxü c'o nan'ño menzumü, y o mbe'chp'e o ngua c'o o t'i Mizhocjimi, y o mbös'ü na puncjü c'o mi sufre na puncjü. O mbös'ü 'ma cjó pje mi jyodü", eñe yo nte. 'Ma ga cjanu, na jo ra tsja 'na bēppi cja Mizhocjimi 'ma.

¹¹ Yo ndixü yo ya ndü nu xīra c'o cja xe xunt'i, dya rí juajnügüe ra tsjaji 'na bēppi. Na ngueje 'ma xenda ra neji o bēzo que na ngueje e Cristo, ra ne ra chjüntüji na yeje 'ma. ¹² Na s'o a cjanu, na ngueje dya mbēpji e Jesucristo ja c'o nzi va mamaji. ¹³ Xo 'ñe ra xötpüji rrü mañaji, ra nzhöt'ütjoji cja ngumü. Dya nguextjo nu; xo ra mamaji jña c'o dya pje ni muvi. Xo ra zo'p'üji c'o o bēppi c'o 'ñaja. Y me ri ña ri ñaji c'o dya ni jyodü ra ñaji. ¹⁴ Nguec'ua yo ndixü yo ya ndü nu xīra c'o cja xe xunt'i, rí negö c'ü ra chjüntüji na yeje, ra mus'üji o t'i. Y ra zopjüji na jo c'o cārā o ngumü ngue c'ua ra ngārāji na jo. Nguec'ua dya ra só pje ra xitscöji c'o nugüji na ü. ¹⁵ Bübü ndixü c'o ya ndü nu xīra c'o ya xögü cja o 'ñiji Mizhocjimi. Ya möji c'ü dya jo.

¹⁶ 'Ma ra ndü c'ü nu xīra 'na o dyoji 'na cjuarma, ni jyodü c'e cjuarma ra mbös'ü c'e ndixü. C'e cjuarma, dya ra nde'be texe yo cjuarma ra mbös'üji c'e ndixü. Pero 'ma bübü 'na ndixü c'ü dya cjó 'ñeje cjó ra mbös'ü, ni jyodü texe yo cjuarma ra mbös'üji c'ü.

¹⁷ C'o tita c'o na jo ga manda cja yo cjuarma, 'ma bēppji na zēzhi ga zopjüji yo nte 'ñe ga xöpüji, ni jyodü rí pjös'üji na jo o merio. ¹⁸ Na ngueje t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi: "Ma ra yödü o ndëxü c'o in nzhüntüji, dya pje rí jñu'tp'üji a ne'e c'o; jyēziji ra ñönüji." Xo t'opjü a cjava: "Na mbēppi pēs'si derecho ra mbös'üji o merio."

¹⁹ 'Ma cjó c'o ra 'ñe xi'tsc'e c'ü o tsja na s'o 'naja c'o tita, dya xtí creogue. Nu 'ma bübü yeje o jñi' c'o o ndäcä vi tsja na s'o, rí creogue 'ma. ²⁰ 'Ma cjó c'o sido cja na s'o, rí huēnch'i 'ma cārāji texeji. Nguec'ua ra zü'ü c'o 'ñaja cjuarma. ²¹ Pätcö in mü'büvi Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'in Jmuji 'ñe c'o o anxe c'o o juajñü. Nguec'ua rí xi'tsc'ö rí pjötpügüe nguēnda ixtü tsjapü na jo t'önü ante c'ü rí huēnch'i 'na cjuarma. Y dya cjó rí

unügüe favor. ²² Dya ts'i rgui juajñü c'o tita c'o ra manda cja yo cjuarma; ot'ü rí ñu'u cjo bübü na jo. Na ngueje 'ma rí juajnügüe 'na tita c'ü cja na s'o, xo in pēs'si in s'ocügüe. Nu'tsc'e xo ni jyodü rí tsjagüe c'o na jo.

²³ Dya rí sitjogue ndeje. Xo rí si'i ts'ingüilējē vino como 'ñechjē, xa'ma ra ndis'i in pjeme c'ü ndajmetjo ga ü'ü.

²⁴ Bübü o nte c'o ixtü pārāji c'ü na s'o cjaji. Bübü c'o dya rá pārāji o nzhübü hasta 'ma cja rá fijaji na jo ja ga nzhodüji. ²⁵ Xo bübü o nte c'o ixi jñetsetjo c'ü cjaji na jo. O 'ma dya jñetse, dya ra mezhe ra 'mārā.

6

¹ Bübüts'c'ejí o cjuarma c'o pēppi cja o lamu c'o dya ejme Mizhocjimi. Zö me cja'püji ra pēppji o bēppi c'o na jyü, pero ni jyodü ra respetaoji c'o nu lamuji. 'Ma jiyö, ra mama yo nte: "Dya jo Mizhocjimi 'ñe yo o jña", ra 'ñeñeji. ² Bübüts'c'ejí c'o pēppi cja o lamu c'o ejme Mizhocjimi. C'e cjuarma c'ü mbēppi, zö cjuarmavi dya c'ü nu lamu, pero dya ra jogü ra tsjapü c'ü dya ni muvi c'ü nu lamu. C'ü ra tsja, xenda ra mbēpi na jo'o, na ngueje cjuarma c'e lamu c'ü pēpi, nguec'ua ga tsja c'e mbēppi s'īya c'ü nu lamu. Nujoyo rí xöpügüe yo, y rí xipjiji ra tsjaji yo.

La religión y el contentamiento

³ C'o o jña e Jesucristo c'in Jmugöji, me na jo c'o. Na ngueje jitscöji ja rga ätäji Mizhocjimi. Pero bübü c'o nan'ño ga nguiñi 'ñe nan'ño ga xöpü. ⁴ Cja'püji na nojo, pero dya pārāji ja ga cja. Y s'odü o pjeñeji, nguec'ua me cja'ji o t'önü 'ñe me söji o jña. Nguec'ua ne ra huinste rgá xöpütejí, y cja'ji o chü, y sadüji c'ü nu mixöpütejí, y me ne ra mbēzhiji c'ü pēzhi c'o 'ñaja. ⁵ Me söji o jña'a na ngueje ya s'odü o pjeñeji, dya pārāji c'ü na cjuana. Cjijñiji 'ma ra ma't'üji Mizhocjimi, ra jñüji 'ma na puncjü o merio. Nu'tsc'e, dya rí dyocjeji c'o ga cjanu ga tsja. ⁶ Nu 'ma rá quejmetjoji conforme co nu yo rí pēs's'iji, 'ñe 'ma rá süji Mizhocjimi, nu'ma, ngue 'ma rá töji na puncjü que o merio. ⁷ Dya pje ró jünji 'ma o jmuxütji cja ne xoñitjömü. Y na cjuana c'ü dya xo só pje rá jünüji 'ma rá tügöji. ⁸ Nguec'ua 'ma rí pēs's'iji pje rá si'iji 'ñe pje rá je'eji, rá mājāji, dya pje rá mbeñeji. ⁹ Nu c'o ne ra mbēs's'i na puncjü o merio, cjijñiji o mü'bü pje c'o nde ra tsjaji, maco na s'o c'o, dya ni jyodü ra tsjaji. Nguec'ua ga bēzhiji o almajji y ra möji a ma a linfierno. ¹⁰ 'Ma cjó c'o me ne ra jñü na puncjü o merio, ra mbürü ra tsja c'o nde na s'o, ngue c'ua ra jñü. Bübü c'o me ne o merio, nguec'ua ts'ē ts'ē va xögüji cja e Jesucristo. Nguec'ua dya cja creoji dya c'ü. Nguec'ua me sufre ga ndumü o mü'büji.

La buena lucha de la fe

¹¹ Nu'tsc'e o juan'c'e Mizhocjimi rí pëpque, nguec'ua rí xi'tsc'ö rí xögue texe cja yo na s'o. Sido rí tsja na jo. Y rí sügue Mizhocjimi. Y sido rí 'ñejme e Jesucristo. Y rí s'ya yo nte. Zö pje ri sufregue, pero dya rí jyëzgue Mizhocjimi. Y dya rí tsjapü na nots'ü. ¹² O 'ñünc'ü in mü'bügue Mizhocjimi nguec'ua i mangue c'o jña c'o me na jo; i mangue e Jesucristo ngue in Jmugue, o dyärä na puncjü o nte. Nguec'ua rí xi'tsc'ö, zö bübü c'ü c'axc'ü, pero rí sido rí creo e Jesucristo, ngue c'ua siempre rí bübütojogue co Mizhocjimi. ¹³ Jantc'ague Mizhocjimi c'ü dacöji c'ü rgá bübütoji. Xo jantc'ague e Jesucristo. 'Ma o tsja e Poncio Pilato o tsjapü t'önü e Jesucristo c'ü pje mi pjëzhi, dya zü e Jesús, o mama na jo. ¹⁴ Nguec'ua texe yo rí xi'tsc'ö, xo rí tsjague y dya rí sü rgui xöpügue yo. Ngue c'ua dya ra s'odü in mü'bü, y ngue c'ua dya ra sö cjó pje ra xi'ts'i. Rí tsjague a cjanu hasta 'ma cja ra ëjë e Jesucristo c'in Jmuji. ¹⁵ Ngue Mizhocjimi ra tsjapü ra jñetse a cjanu e Jesucristo 'ma ra zädä c'e pa c'ü o mama. Na ngueje me na zëzhi Mizhocjimi; ojtjo xe 'naja c'ü ri nza cja angueze me na zëzhi, 'ñe me na jo. Me na nojo Mizhocjimi; manda texe cja yo rey 'ñe cja yo gobierno. ¹⁶ Angueze ixi bübü, y je ni 'ñeje nu, c'ü rgá bübügöji. Bübü cja jya's'ü c'ua ja dya cjó sö cjó ra chëzhi. Dya cjó jñanda Mizhocjimi ne ri 'na nte'e; dya cjó xo sö cjó ra jñanda. Me na jo angueze, y dya nunca ra nguarü c'ü ra manda. Nguec'ua ni jyodü rá sügöji c'ü. Je rga cjanu, amén.

¹⁷ Nu c'o rico cja ne xoñjömü, rí xipcjeji c'ü dya ra confiaoji o merio. Na ngue 'na ndajme jünji, 'na ndajme ojtjo. C'ü ra confiaoji, ngue Mizhocjimi c'ü dacöji texe c'o ni jyodüzüji ngue c'ua rá mäjä rga mimiji. ¹⁸ Nguec'ua rí xipcje c'o rico ra mbös'üji c'o pje ni jyodü. 'Ma ra tsjaji ga cjanu, ix na cjuana ri rico 'ma anguezeji a jmi Mizhocjimi. Xipcjeji 'ma cjó pje ni jyodü, ra unüji, dya ra mamaji "jyö." ¹⁹ Nu'ma, ix na cjuana ri ricoji 'ma a jmi Mizhocjimi, y dya ra zü'üji c'e pa 'ma ra jñünc'üji ngüenda Mizhocjimi. Na ngueje ra bübütoji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi.

Encargo final a Timoteo

²⁰ Nu'tsc'e Timoteo, Mizhocjimi o dya'c'e in pärägue yo jña yo na cjuana. Nguec'ua rí tsjague yo, 'ñe rí xipji yo nte xo ra tsjaji yo. Bübü c'o me cjanü pärä pero dya cjuana. Anguezeji me söji o jña c'o dya pje ni muvi. Nu'tsc'e, dya rí dyocjeji c'o xöpü ga cjanu. ²¹ Na ngue c'o xöpü ga cjanu, bübü c'o ya xögü, dya cja ejmeji e Jesucristo.

Mizhocjimi ra mböxc'ü. Amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TIMOTEO

Pablo escribe a Timoteo

¹ Nutsco e Pablo rí pen'c'e ne carta. Ndeze mi jingua Mizhocjimi o mama c'ü ra unü c'ü rguí bübü'tjo yo nte. Nguec'ua o juancügö rá c'jagö apóstole rá zopco yo nte, ngue c'ua 'ma c'j' c'o ra 'ñenche o mü'bü'e e Cristo Jesús, ra bübü'tjo c'o. ² Nu'tsc'e Timoteo, ngue'tsc'e rí pen'c'e ne carta. Rí cja'c'ü nza cja 'ma rí ngueje in ch'itsc'ö, y me rí s'iyats'ü. Mizhocjimi c'in Tataji ra nuc'ü na jo 'ñe ra juen'tsc'e. Xo 'ñe e Cristo Jesús c'in Jmugöji ra nuc'ü na jo 'ñe ra juen'tsc'e. Nguec'ua ra mäjä in mü'bü'gue, dya pje rí mbeñe.

Dando testimonio de Cristo

³ C'o in mboxatitagöji mi ma't'üji Mizhocjimi y mi c'jaji na jo. Je xo ga c'jagö nu, rí ma't'ü Mizhocjimi y rí c'jagö c'o rí pärägö c'ü na jo. Xo 'ñetsc'e. Nguec'ua 'ma rí ötcö Mizhocjimi xömü ndempa, rí unügö 'na pöj. ⁴ 'Ma rí ö'tc'ö Mizhocjimi, rí mbeñegö ja vi huégue 'ma ró jyanbügövi. Me rí ne rá jantc'a in jmi, ngue c'ua me rá mäjä. ⁵ 'Ma rí ö'tc'ö Mizhocjimi xo rí mbeñegö ja gui dyätpä o jña e Jesucristo. Ot'ü o creo e Loida c'ü nin nitague, 'ñe e Eunice c'ü nin nana. Y rí pärägö, xo 'ñetsc'e xo in creogue na cjuana e Jesucristo co texe in mü'bü'gue.

⁶ Nguec'ua rí mbenn'c'egö ja rvä ë's'ë in dyégö cja in ñigue. Mizhocjimi o dya'c'ü ja rguí tsjague 'na bëppi cja yo cjuarma. Rí mbenn'c'egö dya, rí tsjacjuana rí tsjague c'e bëppi. ⁷ C'ü o dyacöji Mizhocjimi, dya ngue c'ü ra zü in mü'bü'ji. Ngueje c'ü ra zèzhi in mü'bü'ji, 'ñe c'ü rá s'iyaji yo nte, 'ñe c'ü rá c'jijñi na jo 'na pjeñe. ⁸ Nguec'ua, dya rí tsejegue 'ma pje ra xi'tsi yo nte. Rí xipcjeji ja ga cja e Jesucristo c'in Jmugöji. Nutsco rí xipji c'ü o jña e Jesucristo yo nte, nguec'ua rrü ogö a pjörü. Pero nu'tsc'e, dya rí sügue c'ü rrä ogö a pjörü. Zö ra tsja'c'ü yo nte rí sufregue c'ua ja nzi rgá sufregö, pero xo rí sido rí xipji yo nte ja rgá sö e Jesucristo ra ndintspi o mü'bü'ji c'o na s'o. Mizhocjimi me na zèzhi; ra dya'c'ü c'ü rguí zèzhgue. ⁹ Nguetstjé Mizhocjimi o 'ñevgueji libre cja c'o na s'o, y o 'ñünngü in mü'bü'ji rá c'jaji c'ua ja nzi ga ne angueze. C'ü vi salvazgöji, dya ngue c'ü rva c'jaji c'o na jo. C'ü vi salvazgöji Mizhocjimi, ngue c'ü ya vi ne a cjanu, 'ma dya be mi ät'ä ne xoñijö'mü. Me go s'iyazgöji go mama c'ü ro ndäjä e Cristo Jesús. ¹⁰ Rí pärägöji c'ü me s'iyazgöji Mizhocjimi. Na ngueje o ëj e Jesucristo o 'ñe 'ñevgueji libre. O ndü'ü, cjanu o tetjo o bübü'tjo na yeje, nguec'ua dya cja ni jyodü rá sügöji c'ü rá

tüji. Y cja o jña, rí unüji ngüenda c'ü rá bübü'tjoji co Mizhocjimi para siempre, zö ya rguí nguins'i ne xoñijö'mü.

¹¹ Nu o jña angueze, ngue c'ü vi juancügö Mizhocjimi rá xipji yo nte yo dya menzumü a Israel, 'ñe c'ü rá xötpügöji. ¹² Nguec'ua rrü sufregö a pjörü. Pero dya rí tsegö rgá sufre. Rí ench'e in mü'bü Mizhocjimi, rí pärägö c'ü na zèzhi angueze, nguec'ua ga tsja'a ja c'o nzi ga mama. Na ngueje ró unü in mü'bügö c'ü, rí pärägö ra mböcügö ngue c'ua 'ma ra zädä c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda Mizhocjimi, dya pje ra chötcö c'o na s'o.

¹³ Ró xi'tsc'ö c'ü na cjuana ja ga cja Mizhocjimi. Je xo rguí xipjigüe a cjanu yo nte, dya nan'ño rguí xipcjeji. Rí sido rí 'ñejme Mizhocjimi y rí s'iyague yo nte. Na ngueje bübü e Cristo Jesús a mbo in mün'c'e. ¹⁴ Mizhocjimi o dya'c'ü in pärägüe c'o jña c'o na cjuana. Nguec'ua rí pjötpügüe ngüenda c'ü rguí tsjague c'o, 'ñe xo rí xipji yo nte c'ü xo ra tsjaji yo. Ra mböxc'ügüe o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü in mün'c'öji.

¹⁵ Ya in pärägüe o xögü e Figelo 'ñe e Hermógenes co nutsco. Xo 'ñeje c'o 'ñaja cjuarma a Asia. ¹⁶ Rí ötcö Mizhocjimi ra juentse c'o cärä o ngümü e Onesiforo. E Onesiforo o mböxcö na puncjü, nguec'ua me va mäjä in mün'c'ö. Angueze dya tseje c'ü rrü o'o a pjörü. ¹⁷ Na ngueje 'ma o säjä a Roma, me go jyongö na puncjü hasta 'ma o chöcö. ¹⁸ Xo in pärägüe ja va mböxcöji na puncjü a Efeso. Rí ötcö Mizhocjimi c'in Jmugöji ra juentse c'e cjuarma 'ma ra jñüncüji ngüenda.

2

Un buen soldado de Jesucristo

¹ Rí zo'c'ö dya, nza cja 'ma rí ngue in ch'itsc'ö. Rí zèzhgue, ra mböxc'ü e Cristo Jesús rí zèzhgue. ² Ró xi'tsc'ö ja ga cja Mizhocjimi, 'ñe ja cja e Jesucristo. Na puncjü c'o cjuarma c'o xo mi cärägöji c'o xo dyärä 'ma mi xi'tsc'ö. C'o jña c'o ró xi'tsc'ö, rí xipjigüe c'o cjuarma c'o ra tsjacjuana c'o ra só ra xöpü c'o 'ñaja cjuarma.

³ Rí tsjijñigüe ja ga cja o tropa. Zö sufreji, pero sèchji ga mbëppi c'ü nu gobiernöji. Je xo rga c'jatsc'e nu, zö rí sufregue, pero rí sido rí pëpque na jo e Cristo Jesús. ⁴ 'Ma c'j' c'o ra tsja o tropa, ni jyodü ra jyombeñe c'e bëppi c'ü mi c'jaja 'ma dya be mi tropa ngue c'ua ra dyätä co texe o mü'bü c'ü manda cja yo tropa. ⁵ 'Ma c'j' c'o ra tsja carrera, ni jyodü ra tsja c'ua ja nzi ga mama c'e orde cja c'e carrera. 'Ma jiyö, dya ra ndöj'ö 'ma c'e listón, zö ot'ü ra zät'ä cja c'e raya. ⁶ 'Na campesino ngue c'ü ot'ü ra zi' c'o ra mbedye cja juajma. Pero ni jyodü ra pëppi na jo zö rí po'o o cuë. ⁷ Tsjijñi na jo pje ne ra mama yo jña yo cja ró

xi'tsc'ò. C'ín Jmugòji ra mböxc'ù rí tendiogüe yo.

⁸ Rí mbeñegue e Jesucristo c'ü o mboxbêche e David. Nuc'ü, o ndü'ü c'ü, pero o tetjo na yeje. Ngue c'ü rí xipjigö yo nte 'ma rí zopjüji. ⁹ Na ngue c'ü rí zopjü a cjanu yo nte, o ts'axcüji o pantcaji a pjörü nza cja 'ma rí cjadö c'o na s'o. Nguec'ua me rí sufregö. Pero o jña Mizhocjimi, dya sò ra ts'a's'üji. ¹⁰ Zö me rí sufregö, pero rí sëhcö, dya rí jëzi rgá zopjü yo nte. Na ngueje rí pãrãgö cãrã c'o ya juajnü Mizhocjimi. Anguezeji ra dyãrãji c'e jña c'ü rá xipjiji, ra ñench'e o mü'büji e Jesucristo. Nguec'ua ra jogü o mü'büji y ra ma mimiji co Mizhocjimi nu ja me na zö'ö.

¹¹ Na cjuana ne jña nu cja rá xi'tsc'ö dya:

O ndü e Jesucristo por nutscöji. 'Ma rá bübüji dispuesto rá tüji na ngue c'ü rgá ätpãgöji o jña, xo rá bübütjoji 'ma co angueze.

¹² Zö rá sufregöji, pero 'ma rá sëhcöji, rá mandaji 'ma co e Jesucristo.

Pero 'ma rá mamaji: “Dya rí pãrãgö c'ü”, rá eñeji, nu'ma, xo ra mama angueze c'ü dya pãcöji.

¹³ Zö dya rá sidoji angueze c'ua ja nzi rgá mangöji, pero angueze ra tsja c'ua ja nzi va mama; ra ngötcüji 'ma rá sidoji, y ra castigaozüji 'ma rá jëzji. Siempre cumple c'ü mama.

Un trabajador aprobado

¹⁴ Rí mbenmbegue yo cjuarma, rí xipjiji c'ü ra mbötpüji na puncjü ngüenda c'ü dya ra zöji o jña. Na ngueje dya ne ga cjanu Mizhocjimi c'ín Jmugöji. Rí xipjiji c'ü dya ra zöji o jña, na ngueje ra s'onbü o mü'bü c'o rí ärä. ¹⁵ Nu'tsc'e rí pjötpügue na puncjü ngüenda rí zopjü yo nte c'ua ja nzi ga t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. 'Ma rí tsjague a cjanu, ra mä'c'ä 'ma Mizhocjimi. 'Ma jiyö, rí bëzhgue 'ma in tseje. ¹⁶ Cãrã o xöpüte c'o me ña jña'a c'o dya ni muvi, na ngueje dya süji Mizhocjimi. Dya rí dyocjeji anguezeji ní xo rí sögueji o jña c'o. Na ngueje co c'o jña c'o mamaji, xenda ra tsjaji c'o na s'o, cja na ñe c'o nte c'o rí ärä. ¹⁷ C'o o jña c'o xöpüte ra s'onbü o mü'büji, chjëntjui nza cja na herida c'ü ní ma ní nguibi c'ü ní dya'a. Nza cja e Himeneo 'ñe e Fileto c'o xöpüte. ¹⁸ Anguezevi ya xögüvi cja c'e ñiji c'ü na cjuana. Mamavi c'ü ya ró tetcjöji 'ma o dyacöji nueva vida. Na jo c'ü. Pero dya nguextjo nu. Xo mamavi c'ü dya rá tetcjöji na yeje c'ü rí nuevo ín cuerpoji. Nguec'ua bübü c'o ya s'onbü o mü'bü, dya cja creoji e Jesucristo. ¹⁹ Pero c'o na cjuana o t'í Mizhocjimi, dya ra xögüji cja e Jesucristo. Anguezeji chjëntjui nza cja 'na ngümü c'ü na jo va jyãbãji c'ü dya ra tunü. Na ngueje c'ín Jmugöji pãrã cjö ngueje c'o o t'í, y pjörü c'o.

Y 'ma cjö c'o mama: “E Jesucristo ngue ín Jmugö c'ü”, eñe, ní jyodü na jyëzi texe c'o na s'o. ²⁰ Cja o ngümü 'na rico, bübü o traste de oro 'ñe de plata c'o me ni muvi c'o cant'aji o ndãjnã, 'ñe c'o ni sirveji o jñõnü. Xo bübü o traste de ts'atjo o de varrotjo c'o na sucio c'o üt'üji o basura. ²¹ 'Ma cjö c'o ra jyëzi c'o na s'o c'o ya ró xi'tsc'ö, rí chjëntjui 'ma 'na traste de oro c'ü dya sucio. Nu'ma, ra sò c'e cjuarma ra mbëpi na jo 'ma c'ín Jmugöji, ra tsja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo.

²² 'Ma cja t'itjo 'na nte, bübü na puncjü c'o na s'o c'o ne ra tsja. Nu'tsc'e, dya rí tsjague c'o, ni rí tsjiñi c'o. C'ü rí tsjague, sido rí tsjague na jo, y rí sido rí ñeje e Jesucristo. Sido rí s'iyague yo nte. Xo 'ñe, sido rí dyocjeji c'o ma't'ü Mizhocjimi c'o xo xögü cja c'o na s'o. Rí tsãrãgueji na jo nu c'o cjuarma c'o. ²³ Cãrã c'o me söji o jña ga mamaji c'o jña c'o dya ni muvi. Na ngueje dya pãrãji pje pjëzhi c'ü na cjuana. Nu'tsc'e, dya rí tsjapü ngüenda c'o nte c'o rí söji o jña. In pãrãgue, je ngue c'ü ni mbürü o chü. ²⁴ Ngue o mbëpjits'ügue c'ín Jmugöji. Nguec'ua dya cjö ni jyodü cjö rí söguevi o jña. Jmanch'a rgui zopjü yo nte. Rí jichiji na jo o jña Mizhocjimi. Zö cjö c'o pje ra xi'ts'i, pero rí pësp'i paciencia, dya rí chjünrü. ²⁵ 'Ma cjö c'o dya ra ne ra dyã'tc'ãgue, jmanch'a rgui zopjüji. Xa'ma ra 'ñünbü Mizhocjimi o mü'büji ra nzhogüji. Ra mbãrãji 'ma o jña angueze c'ü na cjuana, ra ñejeje. ²⁶ Nudya, c'o dya ne ra dyã'tc'ãgue, ya zo'oji cja o dyë e Satanás c'ü dya jo. Nguec'ua ga tsjaji c'o na s'o, ja c'o nzi ga ne e Satanás. Pero 'ma ra nzhogü o mü'büji, dya cja ra dyãtãji c'ü dya jo.

3

Cómo será la gente en los últimos días

¹ Ixti unnc'e ngüenda yo cjë yo ya va chëzhi ra nguins'i ne xoñijõmü, ra zãdã cjë'e c'o me rrü s'ëzhi. ² Yo nte'e ra s'iyatsjëji; dya ra s'iyaji yo nín minteji. Me ra neji o merio. Me ra pötü rgá mamatsjëji me na joji. Me xo ra tsjapütsjëji na nojo, ra tsjapüji menu c'o ñaja. Ra zadüji Mizhocjimi y ra zadüji yo nín minteji. Dya ra dyãtãji c'o nu tataji. Dya cja ra gradecidoji c'ü rgui unüji 'na pöjõ. Dya cjö ra respetaoji. ³ Dya ra s'iyaji c'o o dyoji. Dya ra jo'tp'üji c'o rí üji, zö rí ne c'o rí üji. Ra xosp'üji o bëchjine yo nín minteji. Y c'ü ra ëjë o ñiji, ixta tsjaji, dya ra ts'a's'üji. Nguec'ua rí chjëntjui nza cja o animale c'o na sate. Y ra nuji na ü texe c'o na jo. ⁴ Ra zidyiji yo nín minteji cja c'o pje pjëzhi. C'ü ra nguñiñi o ñiji, ra tsjaji. Ra tsjapü me rí pãrãji. Ra tsja yo nte, dya ra mãpãji Mizhocjimi; ra mãpãji c'o netsjëji. ⁵ Ra tsjapü rí ma't'üji Mizhocjimi, pero 'ma ra 'ñünbü Mizhocjimi o mü'büji, anguezeji dya ra dyãtãji c'ü.

Nu c'o ra tsja ga cjanu, dya pje rí dyocjeji c'o. ⁶ Nuc'o, ngue c'o me zenguate cja yo ngumú, me xipjiji jña yo ndixú ga dyonpúji. Búbü o ndixú c'o unú ngüenda c'ü tû na puncjü o nzhubü, nguec'ua ga creoji c'ü mama c'o na s'o ga xöpüte. Na ngue c'o pje nde ne c'o ndixú, cjaji c'o na s'o. ⁷ C'o ndixú siempre neji cjó ra jíchiji, ra dyaráji c'o. Pero dya nunca ra mbārāji c'ü ix na cjuana. ⁸ C'o na s'o ga xöpüte, ya s'odü o pjeñeji. Zö mama ejmeji Mizhocjimi, pero dya cjuana. C'ua ja nzi va tsja e Janes 'ñe e Jambres mi onpüvi c'o nte ngue c'ua dya ro dyátāji e Moisés, je xo ga cjañonu c'o xöpüte onpüji yo nte; dya neji c'ü ra mbārā yo nte c'o jña c'o na cjuana. ⁹ Pero dya texe yo nte ra creoji c'o xöpüte. Na ngueje ra zādā c'o xöpüte c'ua ja nzi va zādā e Janes 'ñe e Jambres; ra mbārā texe yo nte c'ü dya ni muvi c'ü ri mama c'o xöpüte, ni rrā cjuana.

El último encargo de Pablo a Timoteo

¹⁰ Nu'tsc'e, dya pje nza cjatsc'e c'o. Na ngueje c'o jña c'o ró jí'tsc'ö, i dyätcägö c'o. C'ua ja nzi rgá minc'ö, je xo gui minc'e a cjanu. I unügue ngüenda rí pëpcö Mizhocjimi co texe in mü'bü. Xo i unü ngüenda ja rgá ätpägö o jña, 'ñe c'ua ja rgá pësp'i paciencia 'ma cjó pje cjacü; dya rí nzhopcö c'ü rá cjañu na s'o c'ü. Xo i unü ngüenda c'ü rí s'iyagö yo nte. Xo i unü ngüenda rí sidogö Mizhocjimi. ¹¹ Rí sido Mizhocjimi zö nugüji na ü, zö me cjacüji rá sufregö. In pârāgue ja va nugüji na ü 'ma mi bünc'ö cja c'o ciudad a Antioquia, 'ñe a Iconio, 'ñe a Listra. In pârāgue ja va tsjacüji ró sufregö na puncjü. Pero Mizhocjimi o mböxcö rvá sèchi texe c'o. ¹² C'o ench'e o mü'bü e Jesucristo c'o ne ra dyätā angueze, nuc'o, ra nu'uji na ü c'o, ra tsja yo nte. ¹³ C'o xöpüte c'o me na s'o c'o onpü yo nín minteji, xenda rrā s'o c'o. Ra sido ra dyonpüji yo nte. Y c'o xöpüte xo ra creoji o bëchjine.

¹⁴ Nu'tsc'e sido rí creo c'o jña c'o ya i xötpü c'o in pârāgue c'ü na cjuana. In pârāgue nu c'o o jí'ts'i, na cjuana c'ü mama c'o. ¹⁵ Xo in pârāgue o jí'tsc'eji o jña Mizhocjimi ndeze 'ma cja mi ts't'igüe. Nguec'ua in pârāgue ja ga cja e Cristo Jesús. Nuc'ü, ra sido ra jocüts'ü in mü'bü, na ngue in ench'e in mü'bü c'ü. ¹⁶ Texe c'o o dyopjü o jña Mizhocjimi, ngue o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'büji o dyopjüji. Me ni muvi o jña Mizhocjimi para rá jíchöji yo nte c'ü na cjuana ja ga cja Mizhocjimi, 'ñe ja rga pjöngüendaji cja c'o dya cjuana. Me xo ni muvi o jña Mizhocjimi para rá zopjüji c'o cja na s'o, ngue c'ua ra jyéziji c'o, ra tsjaji c'o na jo. Me xo ni muvi para rá jíchiji pje ni mbë c'o na jo c'o ra tsjaji. ¹⁷ Mizhocjimi o dyacöji o jña, ngue c'ua nutscöji o t'izgöji rá cjañi texe c'ua ja nzi ga ne angueze c'o na jo.

4

¹ Pā'tc'ā in mü'bü Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'in Jmugöji. Nguec'ua rí pjötpügue na puncjü ngüenda rí tsjague yo cja rá xi'tsc'ö dya. Na ngueje ra ëjë na yeje e Jesucristo ra 'ñe manda. Pero ante c'ü ra manda, ra jñünpü ngüenda c'o xe ri búbütjo 'ñe c'o ya rguí ndü. ² Nguec'ua rí xi'tsc'ö rí tsjacjuana rí zopjügue yo nte, rí xipjiji o jña Mizhocjimi. Rí xipjiji ma dyä'tc'āji, o dya dyä'tc'āji. Xipjiji o jña Mizhocjimi ngue c'ua c'o cja na s'o ra unüji ngüenda c'ü na s'o cjañi. Xipjiji o jña Mizhocjimi rguí huënch'iji. Xipjiji o jña Mizhocjimi rguí zopjüji ra tsjaji c'o na jo. Rí pësp'igüeji na puncjü paciencia rguí jíchqueji. ³ Rí xipjigüeji dya o jña Mizhocjimi, na ngueje ra zādā 'ma dya cja ra dyaráji c'o o jña Mizhocjimi c'o me na jo y na cjuana. Me ra ndeñeji c'o xöpüte c'o ra xipjiji jña c'o ra ne ra dyaráji c'o rguí mājāji. ⁴ Ra ngo't'üji o ngöji, dya cja ra dyaráji c'ü na cjuana. Ra creoji c'o pje nde ma bëchjine c'ü pezhe yo nte. ⁵ Nu'tsc'e, rí tsjijñigüe na jo in pjeñe, dya rí creogue c'o bëchjine. C'o rí sufregue, rí sèchque c'o. Sido rí xipjigüe yo nte ja ga cja e Jesucristo. Rí tsjague texe c'o bëpji c'o ya dya c'ü Mizhocjimi.

⁶ Ya ra zādā 'ma ra bötcö. C'ü rga tügö, chjëntjui 'na ofrenda c'ü ro unügö Mizhocjimi. ⁷ Xo rí chjëntcjöbe nza cja c'ü ya tsja na jo 'na carrera, ró sido cja o 'ñiji Mizhocjimi, ró cjañö c'o o xitsi. Y sido rí ejmegö c'ü. ⁸ Nguec'ua ja bësqügö a jens'e c'ü ra dyacö c'in Jmugöji c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda. Ra ch'acö na ngueje rvā ätcö na jo. Na ngueje c'in Jmugöji cjö't'ü na jo c'o cja na jo. Dya nguextjozögö ra ch'acügö; xo 'ñetjo texe c'o me ne o mü'bü ra ëjë na yeje e Jesucristo.

Instrucciones personales

⁹ Rí tsjague posible ts'i rguí ma zenguazü. ¹⁰ Na ngueje e Demas ya o zogüzü, o ma a ma a Tesalónica. Na ngueje o mápā yo cjañi dya cja ne xoñijömü. E Crescente o ma a ma a Galacia. E Tito o ma a ma a Dalmacia. ¹¹ Nguextjo e Lucas xe rí búbügöbe. 'Ma rí ma zenguazü, rí jyodü e Marcos rí mëvi ra ma mböxcü. Na ngueje angueze na jo ga mböste. ¹² E Tiquico ró xipji ra ë va a Efeso. ¹³ 'Ma rí ma zenguazü, rí tsannga c'in gavan c'ü ró sogö a ma a Troas cja o ngumü e Carpo. Xo rí chjënngui c'o in libro. C'ü xenda rí unü ngüenda rí chjënngui, ngue c'o xipjadü c'o t'opjü o jña Mizhocjimi.

¹⁴ Me go tsjacügö c'o na s'o e Alejandro c'ü pëpji cja yo metal. Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjapü ra sufre. ¹⁵ Nu'tsc'e rí pjötpü ngüenda angueze. Na ngueje me go nugüjme na ü'ü, mi cjañtjo bëchjine c'o in jñagöjme.

¹⁶ 'Ma o dyöngö c'o pje pjëzhi, 'ma o jñüncöji ngüenda c'ü primero vez, dya cjó

ñacö; ró ñatsjögö. Na ngueje texeji go zogüzüji. Rí ötcö Mizhocjimi ra perdonaoji c'ü vi zogüzüji a cjanu. ¹⁷ Zö o zogüzüji, pero mi bübü c'ín Jmugöji co nuzgö, o tsjacü ró zëzhgö. Nguéc'ua rvá zopjü c'o nte ró xipjiji na jo'o ja ga cja e Cristo. Nguéc'ua va dyärä me na puncjü c'o dya menzumü a Israel. Y nguéc'ua dya jñüncüji ngüenda c'ü ro mbötcöji. C'o ne ra mbötcö, chjëntjui nza cja o León yo me na sate. ¹⁸ C'ín Jmugöji ra mböxcö zö me ra tsjacüji c'o me rá sufre. Ra mböxcö ngue c'ua rá mimigö nu ja manda angueze a jens'e. Me na jo angueze 'ñe me na nojo. Je rga cjanu texe c'o cjë'ë, zö ya rguí nguins'i ne xoñijömü.

Saludos y bendición final

¹⁹ Xipji ra mbörü Cjimi e Prisca 'ñeje e Aquila. Xo rí xipji ra mbörü Cjimi c'o cārā o ngumü e Onesíforo. ²⁰ E Erasto o nguejme a ma a Corinto. E Trófimo ró sogü a ma a Mileto, na ngueje mi sö'dyë c'ü. ²¹ Rí tsjague posible rí ma zenguazü ante c'ü ra zädä yo pa yo na së'ë. Va bö'tc'ütjo Cjimi e Eubulo 'ñeje e Pudente 'ñe e Lino 'ñeje e Claudia, cja na 'ñe texe c'o cjuarma.

²² Nu'tsc'e Timoteo, ra mböxc'ü e Jesucristo c'ín Jmugöji. Y sido ra nuc'ejí na jo in texeji. Je rga cjanu, amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TITO

Pablo escribe a Tito

¹ Nutsco e Pablo rí pen'c'e ne carta. Rí mbëpjiġo cja Mizhocjimi. O apóstolezūġo e Jesucristo, o juancūġo rá zopjū yo nte, rá xipjiji ja ga cja angueze. Ngue c'ua ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo c'o o juajnū Mizhocjimi. Y ngue c'ua ra mbārāji yo jña yo na cjuana ja ga cja Mizhocjimi, ngue c'ua ra mimiji c'ua ja nzi ga ne angueze. ² Rí zopjūġo yo nte, na ngueje rí pārāġo Mizhocjimi ra tsja c'ua ja nzi va mama, ra unū o rġuü búbütjo yo nte. Na ngueje 'ma dya be mi ä't'ä Mizhocjimi ne xoñijōmü, o mama c'ü ro dyacōji c'ü rva búbütjoji. Mizhocjimi, dya mbëchjine c'ü. ³ Ya zādä dya yo cjē c'o o mama Mizhocjimi. O mandazū angueze o dyacō ne bēpji rá zopjū yo nte, ngue c'ua ra mbārāji dya c'ü ngue Mizhocjimi ra salva anguezeji. ⁴ Nu'tsc'e Tito, ngue'tsc'e rí pen'c'e ne carta. Rí cja'c'ü nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'ö. Na ngueje 'ma ró xi'tsc'ö ja ga cja e Jesucristo, i 'ñench'e ín mü'büġe c'ü, c'ua ja nzi rvá ench'e ín mün'c'ö. Rí ötcö Mizhocjimi c'ín Tataji ra nuc'ü na jo, 'ñe ra juen'tsc'e 'ñe ra tsjapü ra sóya ín mü'bü, dya pje rí mbeñegue. Je xo rgá ötcö e Jesucristo c'ín Jmugōji nu c'ü o ē 'ñevgueġoji libre cja c'o na s'o.

El trabajo de Tito en Creta

⁵ 'Ma ró sogüts'ü a ma a Creta, ngue c'ü ri tsjague c'ü xe mi bëhzi ro cjagö. Ngue c'ü ri juajnū cjó ro tsja pastor c'ua ja ya nzi rvá xi'tsc'ö; nzi 'na jñüñi c'ü tsja a Creta ri juajnūġe c'o ri menzumü nu, ra tsja pastor. ⁶ Para ra tsja pastor 'na cjuarma, ni jyodü ra mimi na jo, ngue c'ua dya cjó sö pje ra xipji. Y nguextjo nu su ra dyojui, dya ra 'ñeje c'ü 'na lado. Ni jyodü c'o o t'i ya ri ench'e o mü'büji Mizhocjimi. Ni jyodü ra dyārāji, dya ra tsjaji c'o na s'o. ⁷ 'Na pastor, pjörü yo nu cjuarma ga mbëpi Mizhocjimi. Nguec'ua c'ü ra tsja pastor, ni jyodü ra mimi na jo, ngue c'ua ra nádāji cja'a na jo. Dya ra tsjapü na nojo. Dya xo ra sjëya. Dya xo ra t'f. Dya xo ra jyodü o chü. Dya xo ra ne o t'opjü. ⁸ C'ü ra tsja pastor, ra unū sjëtsi ra oxü c'o nan'ño menzumü. Ra tsja c'o na jo. Ra nguññi na jo o pjeñe. Rrā jonte cja yo nu minteji. Ra tsja c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. Ra mbörütsjē ja rgá mimi. ⁹ Yo jña yo na cjuana yo vi jíchiji yo pastor ja ga cja e Jesucristo, ni jyodü yo pastor ra unüji na jo nguenda, dya ra jyëziji. Ngue c'ua ra só yo pastor ra jizhiji na jo yo jña yo me na jo. Y 'ma cjó c'o ra mama "Iyö, dya cjuana", ra 'ñeñe, ra só c'e pastor

ra zopjü c'o, ngue c'ua ra 'ñetse c'ü dya jo va ña'a c'o.

¹⁰ Na ngueje cārā na puncjü o xöpüte c'o dya pje ne ra dyārā yo jña yo mama ja ga cja e Jesucristo. Mamaji jña c'o dya ni muvi, y onpüji yo nte. Ngue c'o ín menzumüġjme a Israel c'o xenda cja a cjanu, dya ne ra dyārāji. ¹¹ Xipjiji jña c'o cjuarma c'ü dya ni jyodü ra xipjiji. Nguec'ua búbü o ngumü nu ja ya nde jyëziji Mizhocjimi. C'ü ni tsjaji xöpüte, nguextjo c'ü ra ndöji na puncjü o t'opjü. Nguec'ua ni jyodü rí huëñch'igüe c'o xöpüte, ngue c'ua dya cja ra ñaji a cjanu. ¹² Tsjiññi c'ü o mama 'naja c'o o menzumütsjēji c'ü mi cja'püji mi ngue 'na profeta. O mama a cjava: "Yo ín menzumüjme a Creta, me pezheji o bëchjine. Me na s'onteji. Me siji o xëdyi, pero me na mañaji, dya ne ra pëpjiñi", eñe c'e nte c'ü mi cja'püji profeta. ¹³ Na cjuana va mama c'e nte. Na ngueje cārā c'o me na mbëchjine nza cja c'o xöpüte c'o onpü yo cjuarma. Nguec'ua nu'tsc'e rí huëñch'i yo cjuarma, ngue c'ua dya cja ra creoji c'o xöpüte, ra creoji na jo Mizhocjimi. ¹⁴ Na ngueje c'o xöpüte xipjiji yo cjuarma c'o jña c'o cjiññtsjē yo ín menzumüġjme a Israel, yo dya ne ra creo yo jña yo na cjuana c'ü ja ga cja e Jesucristo. C'o xöpüte xipjiji yo cjuarma c'ü búbü o jñöñü c'ü dya sö ra ziji.

¹⁵ Pero rí xi'tsc'ö, c'o ya ndintspiji o mü'bü c'o na s'o, unüji nguenda c'ü na jo zö pje ra ziji. Pero c'o dya ench'e o mü'bü e Jesucristo, na s'o o mü'büji. Nguec'ua na s'o, zö pje ra tsjaji. Na ngueje ya s'odü o pjeñeji, dya pārāji pje ni mbë c'ü na jo'ö 'ñe c'ü na s'o. ¹⁶ Mama c'o xöpüte c'ü pārāji Mizhocjimi. Pero c'ü ni tsjaji na s'o, ixi 'ñetse c'ü dya pārāji. Me na s'oji cja o jmi Mizhocjimi, dya pje ne ra dyārāji. Ya 'mätpäji c'ü dya pje sö'ö pje ra tsjaji c'o na jo.

2

La enseñanza sana

¹ Nu'tsc'e Tito, dya rí xipjigüe yo cjuarma ja c'o ga mama c'o xöpüte c'o na mbëchjine. Rí xipjiji ra mimiji na jo, c'ua ja nzi ga mama o jña Mizhocjimi nu me na jo. ² Rí xique yo cjuarma yo ya tita ra mbörütsjēji ja rgá mimiji, ra mimiji na jo ngue c'ua yo nte ra respetaoji c'o. Xipjiji ra nguñññi na jo o pjeñeji, 'ñe ra sidu ra 'ñejmeji Mizhocjimi. Xo rí xipjiji ra s'iyaji na jo yo nu minteji. Zö pje ra sufrejji, xipjiji c'ü dya ra töġü o mü'büji, ra sidoji Mizhocjimi. ³ Je xo rga cjanu yo nita. Xique anguezeji ra züji Mizhocjimi rgá mimiji na jo. Xipjiji c'ü dya ra xos'üji o bëchjine. Xipjiji c'ü dya ra tñji. Xipjiji ra jizhiji 'na tñürü c'ü na jo. ⁴ Nguec'ua yo cja xe xunt'i xo ra s'iyaji o xīrajai 'ñe o t'iji. ⁵ Y ra mbörütsjēji ja rgá mimiji, dya ra nguñññi c'o

'ñaja bëzo. Ra pëpjiji na jo cja o ngumüji, y me rrä jonteji. Xo ra dyätäji c'o nu xiraji. Ni jyodü rga cjanu rgä tsjaji. 'Ma jiyö, ra mama yo nte: "Dya pje ga jo o jña Mizhocjimi", ra 'ñeñeji.

⁶ Je xo rga cjanu yo cjuarma yo cja xe t'i. Rí xipjiji ra mbörütsjëji ra rgä mimiji. ⁷ Nu'tsc'e, texe c'ü rí tsjague, rí jizhi 'na tjürü c'ü na jo, ngue c'ua yo cjuarma je xo rga cjanu rgä tsjaji. 'Ma rí jichi yo cjuarma, dya rí jichiji o bëchjine. Y rí zopjüji na jo co respeto. ⁸ Rí jichi na jo yo cjuarma, ngue c'ua dya ra sö cjó ra mama: "Dya jo yo jña yo", ra 'ñeñeji. Rí jichiji na jo'o, ngue c'ua c'o dya ne ra creo yo jña yo na cjuana, ra tseji. Y dya pje ra chö'tc'ëji c'ü rguü zanc'ëji. ⁹ Bübü o cjuarma c'o mbëpjijto. Xique anguezeji ra dyätäji c'ü nu lau, ra tsjaji texe c'ü ra xipjiji. Xipjiji, dya ra ndünrüji. Texe c'o ra tsjaji, ra jyodüji ja rgä mäjä c'ü nu lamu. ¹⁰ Rí xipji c'o cjuarma c'ü dya pje ra pönbüji c'ü nu lamu. Nguec'ua c'ü nu lamu ra mbësp'i confianza c'o. Ra tsjaji na jo'o, ngue c'ua ra unü nguenda yo nte, c'ü na jo ne jña nu mama c'ü ja va jocüzü in mü'büji Mizhocjimi.

¹¹ Ya jítscöji dya Mizhocjimi c'ü me s'iyazgöji. Nguec'ua sö ra salva 'na nte, zö ri mbëpji, zö pje ri pjëzhi. ¹² Na ngue me go s'iyazgöji a cjanu Mizhocjimi, nguec'ua rí unnc'öji nguenda ni jyodü rá ätcöji Mizhocjimi rga jëziji c'o na s'o. Dya cja rá cjaji c'o rí netsjögöji, c'ua ja nzi ga tsja yo nte yo cjë yo rí cäräji dya. Ni jyodü rá pjörütsjëji ja rga mimiji. Y rrä jontezüji cja yo nín mintegöji. Y rá cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ¹³ Na ngueje rí pärägöji ra ëjë na yeje e Jesucristo c'ü ngue in Mizhocjimigöji, c'ü me na nojo c'ü o ë 'ñevguegöji libre. Nuc'ü, me rrä zö rgä 'ñeje. Nutscöji me rí mäjä rgä te'begöji. ¹⁴ E Jesucristo o ne o ndü va ngötcüji in nzhubüji. O ndintsquiji in mün'c'öji, ngue c'ua o sö o tsjacüji o ntezgöji c'ü. O ndintsquiji ngue c'ua rá cjaji dya c'o na jo, co texe in mün'c'öji.

¹⁵ Nu yo jña yo, rí xipjigüe yo cjuarma. Rí zopjüji ra tsjaji a cjanu c'o na jo. Y 'ma ra tsjaji c'o na s'o, rí huënc'hiji. Na ngueje je ga cjanu ga xi'ts'i Mizhocjimi. Nguec'ua, dya cjó ra despreciaots'üge c'o jña c'o rí xipjiji.

3

Deberes de los creyentes

¹ Nu'tsc'e Tito, rí mbenmbegüe yo cjuarma ra dyätäji nu o gobiernöji 'ñe texe yo pje nde pjëzhi, ra tsjaji c'ü ra xipjiji. Y ra bübüji dispuesto ra mbös'üji yo nín minteji. ² Xo rí mbenmbeji c'ü dya cjó ra zadüji. Y dya cjó ra jyonbüji o chü. Zö pje c'o ra xipjiji, pero dya pje ra tsjapüji. Dya ra tsjapüji na nojo, pero ra zopjüji co respeto texe yo nte.

³ Ni jyodü rá tratäji na jo yo nte. Na ngueje xo 'ñetscöji, dya xo mi pärägöji Mizhocjimi, y dya xo mi ne ro äräji. Mi oncügöji nguec'ua sido mi cjaji c'o mi netsjögöji, y mi mäpcöji c'o na s'o, dya mi sö ro jëzgöji. Me mi cjiñi na s'o in mü'büji. Y me mi mbidiaji c'o 'ñaja. Nguec'ua mi pötma nugöji na ü yo nín mintegöji. ⁴⁻⁵ Mizhocjimi o jítscöji c'ü me na jonte, me s'iyazgöji nutscöji rí nteji; o 'ñevguegöji libre cja c'o na s'o c'o mi cjaji. Mi jodü ro cumplegöji ro cjaji c'o na jo, pero dya ngue c'ü vi 'ñevgueji libre Mizhocjimi. C'ü vi 'ñevgueji libre, ngue c'ü me go juentsqueji. O ndintsquiji in mü'büji c'o na s'o, nguec'ua nuevo in mü'büji 'ñe in pjeñeji. O dyacüji o Espiritu c'ü bübü dya in mün'c'öji ngue c'ua nuevo rgä minc'öji dya. ⁶ Na ngue c'ü o 'ñe salvazgöji e Jesucristo, o dyacüji Mizhocjimi c'ü o Espiritu c'ü pjöxcöji rá cjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ⁷ Me go ne Mizhocjimi go perdonaözüji, nguec'ua ya recibidozüji nza cja 'ma dya ro cjaji c'o na s'o. Nguec'ua rí pärägöji c'ü ra ch'acöji rá ma minc'öji co Mizhocjimi para siempre, zö ya rguü nguins'i ne xoñijömu.

⁸ Na cjuana yo jña yo cja ró xi'ts'i. Nguec'ua rí negö sido rí zopjügüe yo ench'e o mü'bü Mizhocjimi, rí xipjiji co texe in mü'bü c'ü na cjuana yo, ngue c'ua ra mbötpüji nguenda ra tsjaji c'o na jo. Na jo yo jña yo; ni muvi na puncjü 'ma cjó c'o ra unü nguenda. ⁹ Bübü c'o me pötca dyönütsjëji o jña c'o dya ni muvi. Me pezeheji ja ma cja c'o in mboxatitagöjme. Me xo chüji ga zöji o jña ja ga cja c'ü o ley Mizhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. Nu'tsc'e, dya rí tsjague a cjanu, ni xo rí tsjapü nguenda c'o cja ga cjanu. Na ngueje dya ni muvi, y dya cjó ra mbös'ü c'o jña c'o.

¹⁰⁻¹¹ 'Ma cjó c'o nan'ño ga xöpü ngue c'ua ga xöcüji yo cjuarma, rí xipjigüe ra jyëzi c'ü na s'o c'ü dya. 'Ma ya na yeje vez vi zopjügüe, 'ma dya dyä'tc'ä, nu'ma, ixti unnc'e nguenda c'ü ya s'odü o mü'bü c'e cjuarma. Na ngueje ya vi tsjapügüe saber c'ü me cja na s'o, pero dya jyëzi. Nguec'ua rí pjongü a ndetsc'ëji c'e cjuarma.

Instrucciones personales

¹² Rá xipji e Artemas ra ëjë, ra 'ñe päjtç'ägue. O 'ma jiyö, ngue e Tiquico c'ü rá xipji ra ëjë. 'Ma ra säjä, rí tsja posible ixti magüe a ma a Nicópolis nu ja rá chjégövi. Na ngueje ya ró mbeñe je rá ma mimi nu, yo pa'a yo rrä së. ¹³ Rí tsja posible rí pjös'ü na jo e Zenas c'ü licenciado, 'ñeje e Apolos ngue c'ua 'ma ra mëvi, dya pje ra bëzhivi cja 'ñiji. ¹⁴ Xipji yo cjuarma xo ra mbös'üji c'o. Na ngueje ni jyodü yo cjuarma ra xötpü ra mbös'üji na jo yo nu cjuarmaji, 'ma pje c'o ni jyodüji. Na ngueje c'o na cjuana ench'e o mü'bü e Jesucristo, s'iyaji a cjanu yo nu cjuarmaji.

Saludos y bendición final

¹⁵ Va bö'tc'ütjo Cjimi texe yo ri dyocjõjme.
Xipji ra mbörü Cjimi yo ench'e ɔ mü'bü
Mizhocjimi yo s'iyazüjme. Mizhocjimi ra
mböxc'üji in texeji. Amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A FILEMÓN

Pablo escribe a Filemón

¹ Nutscö e Pablo rí pen'c'e ne carta. Rrä ogö a pjörü na ngueje o mbëpjizü e Jesucristo. Nutscö 'ñe e cjuarma Timoteo rí zenguats'ügöbe nu'tsc'e Filemón rí s'iyats'übe. Nuzgöbe 'ñetsc'e rí pëpcöji Mizhocjimi. ² Xo rí zenguats'ügöbe Apía nu'tsc'e in cjüts'ügöbe. Xo rí zenguats'übe Arquipo nu'tsc'e 'ñezgöbe o tropazüji Mizhocjimi rí pëpcöji c'ü. Cjuarma Filemón, xipji ra mbörü Cjimi texe yo cjuarma yo jmurü cja in nzungue. ³ Mizhocjimi c'in Tataji 'ñe e Jesucristo c'in Jmugöji ra nuc'eji na jo, 'ñe ra tsja'c'ejj ra mäjä in mü'büji, dya pje rí mbeñeji.

El amor y la fe de Filemón

⁴ Nu'tsc'e Filemón, rí mbents'egö texe 'ma rí örü Mizhocjimi. Rí unügö 'na pöjö Mizhocjimi. ⁵ Na ngueje rí ärägö c'ü in sido in ejme e Jesús c'in Jmugöji. Xo rí ärägö c'ü in sido in s'iyague texe yo o t'i Mizhocjimi. ⁶ Na ngue in ench'e in mün'c'e e Jesucristo, in zopcje c'o 'ñaja; nguec'ua xo ga 'ñench'e o mü'büji c'ü. Nguec'ua rí ötcö Mizhocjimi, anguezeji 'ñetsc'e ra tsja'c'üji rí unnc'eji ngüenda c'ü ja va dyacöji e Cristo c'o me na jo, ngue c'ua rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze. ⁷ Na ngue in s'iyague yo o nte Mizhocjimi, anguezeji me mäjä o mü'büji, dya pje mbeñeji. Nguec'ua xo 'ñezgö xo rí mäjägö, dya pje xo rí mbeñe.

Pablo pide un favor para el esclavo Onésimo

⁸ O 'ñevgue e Cristo rí cjagö apóstole. Nguec'ua sö rá mandats'ü pje ni jyödü rí tsja'a. ⁹ Pero dya rí mandats'ü; rí ö'tc'ö favor rí tsja, na ngueje pötü rgá s'iyavi. Mbeñegue, nutscö e Pablo rí tita, y nudya rrä o'o a pjörü na ngueje o mbëpjizü e Cristo. ¹⁰ Rí ö'tc'ü favor rí recibidogue e Onésimo c'ü in cjapü in mbëpjigue. Rí recibidogue na ngueje chjëntjui c'ü rí ngue in ch'igö c'ü. Na ngue 'ma ró zopjügö va a pjörü, xo 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo.

¹¹ Ma ot'ü, dya mbë'pc'i na jo c'ü. Nudya, ra mbë'pc'i na jo. Xo ra mböxcügö na jo. ¹² Nujnu, ró xipji ra nzhogü ra säjä cja in jmigue. Rí recibidogue nu. Na ngueje chjëntjui c'ü rí ngue in ch'igö nu me rí mápägö co texe in mü'bü. ¹³ Rrä o'ogö a pjörü na ngueje rí zopjü yo nte rí xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Nguec'ua mi ne ro süjmügö e Onésimo ro nguejme co nutscö. Nguec'ua c'ü rí pjöxcügue, ro mböxcö angueze. ¹⁴ Pero dya mi ne ro süjmügö 'ma dya rí xitscö. Na ngue dya mi ne ro cja'c'ü a fuerza. Nguejsjé

c'ü rí mbeñegue a mbo in mü'bü rí mangue cjo ro nguejme cjo dya ro nguejme. ¹⁵ O c'ueñe e Onésimo o xögü na nzitjo pa co nu'tsc'e. Pero 'ma rí recibidogue, xa'ma rí mimivi dya textjo yo cjë'ë. ¹⁶ Dya cja rí 'ñegue dya e Onésimo nza cja 'ma mi cjapü in mbëpjigue; rí 'ñeje dya, nza cja c'ü nda rrä muvi que 'na mbëpji. Rí 'ñeje dya, na ngueje ngue in cjuarmague c'ü rí s'iyague. Nutscö rí s'iyagö nu, nu'tsc'e xenda rí s'iyague nu. Na ngueje e Onésimo ngue in mbëpjigue, y xo ngue in cjuarmague dya, na ngueje xo ench'e o mü'bü c'in Jmugöji.

¹⁷ 'Ma rí dyocjövi, rí recibidogue nu nza cja 'ma rí nguetscö. ¹⁸ 'Ma pje c'o tsja'c'ü e Onésimo, 'ñe 'ma pje c'o tun'c'ü, jñu's'ügue. Nguetscö rá cjö'tc'ü. ¹⁹ Nutscö e Pablo nguet-sjé in dyë'ë rí opjü; nguetscö rá cjöt'ü. Maco dya rí cobrats'ü c'ü rvá xi'tsc'ö ja ga cja e Jesucristo. In bübüjtjogue dya, na ngue c'ü rvá zo'c'ö. ²⁰ Nguec'ua rí ö'tc'ü favor cjuarma rí recibidogue e Onésimo. Na ngue je ga cjanu ga ne e Cristo c'in Jmugöji. Rí recibidogue, ngue c'ua dya cja ra pëtsa in mü'bü.

²¹ Rí opjügö yo, na ngue rí pärägö na jo c'ü rí dyätcägö. Xo rí pärä na jo c'ü xe rí pjös'ügue na puncjü e Onésimo que nu yo rí xi'tsc'ö. ²² C'ü xe rí tsjague, rí xa'ma nu ja rá oxügö in nzungue. Na ngueje 'ma rí dyötcöji Mizhocjimi, rí te'be ra ch'acö sjëtsi rá ëjë rá 'ñe zenguats'üji.

Saludos y bendición final

²³ Va bö'tc'ütjo Cjimi e Epafra. Rí bübübe a pjörü c'ü, na ngueje o mbëpjizübe e Cristo Jesús. ²⁴ Xo va bö'tc'ütjoji Cjimi e Marcos, 'ñe e Aristarco, 'ñe e Demas, 'ñe e Lucas. Anguezeji rí pëpjieme Mizhocjimi.

²⁵ E Jesucristo c'in Jmugöji ra mböxc'üji.

LA CARTA A LOS HEBREOS

Dios ha hablado por medio de su Hijo

¹ Mi jingüã Mizhocjimi o 'ñünbũ o mü'bũ c'o profeta o zopjũji c'o ín mboxpalegõji, o xipjiji ja ga cja Mizhocjimi. Na puncjũ c'ua ja va zopjũji, pero dya be xipjiji texe. ² Pero nudya yo cjẽ yo ya ni ma ra nguins'i nu xoñijõmũ, Mizhocjimi o ndãjä c'ũ nu T'i o ẽjẽ cja ne xoñijõmũ. Nguec'ua sõ rá pārãgõji dya na jo, ja ga cja Mizhocjimi. Ngue c'ũ nu T'i Mizhocjimi c'ũ o dyãt'ã ne jens'e 'ñe ne xoñijõmũ, c'ua ja nzi va xipji c'ũ nu Tata. Y je ngueje c'ũ nu T'i, c'ũ ya 'ñeme Mizhocjimi c'ũ ra tsjapũ o cja texe yo. ³ Me na nojo Mizhocjimi 'ñe me na jo. Nguec'ua je ga jñu's'ũ ga cjanu c'ũ nu T'i. Texe c'ua ja ga cja Mizhocjimi, je ixca cjatjonu c'ũ nu T'i. C'ũ nu T'i me na zẽzhi c'ũ; sido ra bũbũtjo ne jens'e 'ñe ne xoñijõmũ hasta 'ma cja ra mama angueze c'ũ dya cja ra bũbũ yo. Angueze o 'ñe ndũ va ngõtçũji ín nzhunc'õji. Pero o tetjo o bũbũtjo na yeje, cja nu o ma mimi cja o jodyẽ Mizhocjimi c'ũ manda a jens'e.

El Hijo de Dios es superior a los ángeles

⁴ Mizhocjimi ya unũ c'ũ xenda pjẽzhi na nojo c'ũ o T'i, que na ngueje c'o o anxe Mizhocjimi c'o ixi cãrã a jens'e. C'ũ rgã pārãgõji c'ũ xenda na nojo c'ũ, ngue c'o jña c'o o mama Mizhocjimi. ⁵ O xipji a cjava c'ũ nu T'i:

Ixi ngue'tsc'e ín Ch'itsc'õ. Ne pa dya, ró jizhi que nu'tsc'e ín Ch'itsc'õ, eñe Mizhocjimi.

Pero c'o o anxe c'o ixi cãrã a jens'e, nunca go xipji a cjanu Mizhocjimi c'o. Mizhocjimi xo mama:

Nutscõ rá jizhigõ c'ũ ngue o Tatzãgõ;
y angueze ngue ín Ch'igõ c'ũ, eñe Mizhocjimi.

Dya ngue c'o anxe c'o mi sjipji ngue nu T'i Mizhocjimi. ⁶ Ma o tsja Mizhocjimi o xipji c'ũ nu T'i o ẽjẽ cja ne xoñijõmũ, o mama Mizhocjimi va xipji c'o o anxe:

Nu'tsc'eji, rí ndũñijõmũji a jmi ín Ch'igõ rí ma'tc'eji ín texeji, eñe Mizhocjimi.

⁷ Je ga cjava ga nãdã Mizhocjimi c'o o anxe: Yo ín anxe yo cjacõ jmandago, bũbũ 'ma rí cjacõ ra jñetse nza cja o sivi 'ma pẽpcõ yo.

O 'ma jiyõ, nza cja o ndajma, eñe Mizhocjimi.

⁸ Pero o xipji a cjava c'ũ nu T'i:

Nu'tsc'e Mizhocjimi, nunca ra nguarũ rgui tsjague Jmu. Me na jo rgui mandague.

⁹ Nu'tsc'e me ñ ñegue ñ tsjague c'o na jo. Nunca ñ tsjague c'o na s'o, na ngue dya ñ ñegue.

Nguec'ua rvã da'c'õ c'ũ me na notsc'e. Nguec'ua ín dyocjeji mãjä c'o, pero nu'tsc'e xenda ín mãcje.

¹⁰ Mizhocjimi xo xipji a cjava c'ũ nu T'i: Nu'tsc'e ín Jmugue, ñ dyãt'ã ne jens'e 'ñe ne xoñijõmũ ndeze mi jingüã. ñ dyãt'ã co ín dyẽtsjẽgue yo.

¹¹ Nujyo, ra zãdã 'ma ra chjorũ yo; nu'tsc'e rí sido rí bũntcje.

Nujyo, ra tjeze nza cja 'naja zẽbitu yo.

¹² 'Na bitu c'ũ ya zẽbitu, ra mbãgãji cja rrũ jyeji 'na nuevo bitu.

Je xo rga cjanu rí chjotũgue ne jens'e 'ñe ne xoñijõmũ, cja rrí cambiague c'ua c'ũ rí nuevo yo.

Nu'tsc'e nunca rí cambiague. Y rí sido rí bũnc'e, eñe Mizhocjimi va xipji c'ũ nu T'i.

¹³ Mizhocjimi xo xipji c'ũ nu T'i:

Mimigue cja ín jodyẽgõ.

Rí da'c'ũ rí mandague hasta 'ma cja rí chõpũ yo nuc'ũ na ù'ũ, eñe Mizhocjimi.

Pero c'o o anxe Mizhocjimi, nunca go xiji c'ũ ro manda a cjanu c'o. ¹⁴ Anguezeji mbẽpjitjõji cja Mizhocjimi. Nguec'ua ga xipji Mizhocjimi anguezeji ra ẽji, ra 'ñe mbõxcõji rí texeji nutscõji ya ni ma ga jocüzũ ín mü'bũji e Jesucristo.

2

No hay que descuidar la salvación

¹ C'ũ nu T'i Mizhocjimi xenda pjẽzhi na nojo que na ngue c'o o anxe Mizhocjimi. Nguec'ua ni jyodũ rá unnc'õji na jo nguenda c'o jña c'o ró ãrãgõji c'ũ ja ga cja angueze. 'Ma jiyõ, ts'ẽ ts'ẽ rga xõgõji 'ma cja o 'ñiji.

² Mi jingüã, Mizhocjimi o ndãjä c'o o anxe o 'ñe unũ c'ũ o ley Mizhocjimi nu c'o ín mboxpalegõji. Nu c'o ley c'o, je t'opjũ nu, c'o na jo c'o ro tsja c'o nte, 'ñe c'o na s'o c'o dya ro tsjaji. 'Ma cjõ c'o dya ro dyãtã, mi jyodũ ro sofre c'o. ³⁻⁴ Je xo rga cjavõgõji nu. 'Ma dya rá cjavõji nguenda c'o o jña c'ũ nu T'i Mizhocjimi, Mizhocjimi ra tsjacũji me rá sufrefji. C'ũ nu T'i Mizhocjimi c'ũ pjẽzhi Jmu o ẽjẽ, o 'ñe mama ja rgã sõ rá salvagõji. Bũbũ c'o o dyãrã c'o mi mama c'ũ nu T'i Mizhocjimi. Anguezeji cjanu o xitscõji c'ũ ja rga salvagõji. Rí pārãgõji c'ũ na cjuana c'o o xitscõji c'o. Mizhocjimi o unũ ja va tsjaji c'o ma nojo. Nguec'ua rvã pārãgõji c'ũ na cjuana c'o mi mamaji. Mizhocjimi o mbõs'ũ anguezeji o tsjaji c'o me na nojo c'o nunca mi janda c'o nte. Nguec'ua c'o nte me go nguijñiji c'ua. O Espiritu Mizhocjimi o unũ ja va pẽpji nzi 'na anguezeji, nde nan'ño bẽpji va mbẽpji Mizhocjimi. O tsjaji a cjanu texe yo, na ngue Mizhocjimi je va

ne a cjanu. Nguec'ua 'ma dya rá cjaþüji nguenda c'o jña c'o mama Mizhocjimi c'ü ja rga salvazgöji c'ü nu T'i, nu'ma, dya ra perdonaozüji Mizhocjimi 'ma, ra tsjacüji rá sufreji.

Jesucristo, hecho como sus hermanos

⁵ Rrä xi'tsc'öji ja rga cja 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijömmü. Dya ngueje c'o anxe c'o o ngama Mizhocjimi ra manda c'o. ⁶ Rí pärägöji c'ü dya ngueje c'o o anxe Mizhocjimi c'o ra manda, na ngue je t'opjú a cjava cja o jña Mizhocjimi:

Maco dya ni muvizgöjme rí ntejme, pero in pjöxcöjme in pjöcüjme.

⁷ I tsambgagöjme c'ü rí ts'iquëgöjme. Xenda na nojo c'o anxe c'o ixi cārā a jens'e, na ngue xenda manda que rá nguezgöjme. Pero i mangue c'ü ra zādā 'ma xo rrā nozgöjme, y rrā zözgöjme nza cjatsc'e.

Y i tsambgagöjme rá mandajme texe cja yo i dyätc'e.

⁸ Ngue c'ua nde ra respetaozüjme texe yo, embeji Mizhocjimi.

O mama Mizhocjimi c'ü ra respetaozüji nutscöji rí nteji; ra respetaozüji texe yo o dyät'a angueze. Nguec'ua rí unnc'öji nguenda c'ü rá mandaji texe yo. Rí pärgöji c'ü dya be va sädázügöji c'e jña, na ngue dya be rí mandaji a cjanu. ⁹ Pero rí unnc'öji nguenda c'ü ya va sädā yo jña. Na ngueje c'o cjē c'o mi bübü va e Jesús cja ne xoñijömmü, xenda mi pjēzhi ts'inguiljē ma nojo c'o o anxe Mizhocjimi que na ngueje e Jesús. Na ngue e Jesús vi 'ñe nza czazgöji rí nteji. Y me go sufre va ndü. Nguec'ua Mizhocjimi o 'ñeme ra manda e Jesús. Nguec'ua rá sügöji dya c'ü. Mizhocjimi me go nezgöji, nguec'ua va ndājā a cjanu e Jesús o 'ñe pätcägöji va ndü c'ü.

¹⁰ Mizhocjimi o dyät'a ne jens'e 'ñe ne xoñijömmü ngue c'ua rá ma't'üji angueze. Pero xo mama c'ü rá tsjapü na puncjü o t'i yo nte, ngue c'ua rrā zöji nza cja angueze. Nguec'ua va tsja angueze o ndājā c'ü 'natjo o T'i, o ëjē nza czazgöji rí nteji, o 'ñe sufre va ndü. Nguec'ua nuda, c'ü nu T'i Mizhocjimi sö ra 'ñeme libre yo nte, xo ra tsjapüji dya o t'i Mizhocjimi. ¹¹ E Jesucristo c'ü o T'i Mizhocjimi o ëjē o 'ñe ndintsqui in mü'büji c'o na s'o. Nutscöji o ndintsqui in mü'büji, xo 'ñezgöji o t'izüji dya Mizhocjimi. Nguec'ua, dya tseje o T'i Mizhocjimi ga mama ngue o cjuarmazüji. ¹² O mama a cjava va xipji c'ü nu Tata:

Rá xicö yo mi cjuarma ja ga cjatsc'e. 'Ma ra jmurü yo mi cjuarmagö, rá bübügö a nde anguezeji y rá tö'c'öjme o himno, embe Mizhocjimi.

¹³ Xo mama c'ü nu T'i Mizhocjimi:

Xo 'ñezgö rí ench'e in mün'c'ö Mizhocjimi, eñe.

Xo mama:

Mi Tatats'ügö, yo in ch'igue yo i dyacö yo rí cjuarmajme dya, rí ne rá cjaime c'ua ja nzi gui 'ñegue, embeji Mizhocjimi.

¹⁴⁻¹⁵ Nutscöji mi ätcöji e Satanás c'ü dya jo, mi tüji in nzhubüji. Nguec'ua ndeze 'ma cja mi ts'iquëgöji, mi sügöji ro ma sufregöji 'ma ro tügöji. Pero o ëjē e Jesús o 'ñe jmus'ü nza czazgöji rí nteji. O ëjē a cjanu, ngue c'ua ro ndü. 'Ma o ndü, o 'ñevgueji libre cja o dyē c'ü dya jo. Nguec'ua, dya cja rí sü rga tügöji. ¹⁶ Rí pärägöji na jo c'ü dya ngue c'o o anxe Mizhocjimi c'o vi 'ñeje e Jesús ro ē mbös'ü. Nutscöji rí nteji o mboxbëchezüji e Abraham, nguezgöji o 'ñe mböxcöji e Jesús. ¹⁷ Nguec'ua va 'ñe jmus'ü e Jesús nza czazgöji rí cjuarmagöji dya angueze, y o sufre texe c'ua ja xo nzi rgā sufregöji. Nguec'ua angueze ngue in ndamböcjimigöji dya c'ü. O tsja angueze o dyätā Mizhocjimi va ngötcöji in nzhunc'öji, nguec'ua sö rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi; ra recibidozüji c'ü. Na ngue e Jesús o 'ñe sufre yo rí sufregöji va, nguec'ua ga juentsquegöji. ¹⁸ E Satanás c'ü dya jo, mi ü't'ü e Jesús ro tsja c'ü na s'o. Mi ü't'üji c'ü, hasta me go sufre e Jesús, pero dya go tsja c'o na s'o. Nguec'ua pära na jo angueze ja ga mböxcöji 'ma xo ütcüji c'ü dya jo.

3

Jesús es más importante que Moisés

¹ Mi cjuarmats'ügöji, o t'itsc'ëji dya Mizhocjimi; nguetsjē angueze o 'ñünnc'ü in mü'büji nguec'ua vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo. Ixti unnc'ëji na jo nguenda ja ga cja e Jesús c'ü rí creoji. Ngue apóstole c'ü, na ngue Mizhocjimi o xipji o ëjē cja ne xoñijömmü, o 'ñe zocüji. Xo ngue in ndamböcjimigöji, na ngueje ñacöji dya a jmi Mizhocjimi. ² Mizhocjimi o 'ñeme va cjanu e Jesús. Mi jinguā Mizhocjimi vi 'ñeme e Moisés mi zopjú c'o nu menzumütsjēji c'o vi juajnü Mizhocjimi. E Moisés o tsja na jo c'o o xipji Mizhocjimi c'ü. Je xo va cjatjonu e Jesús, xo tsja c'o o xipji Mizhocjimi ro tsja. ³ Ya mama Mizhocjimi c'ü xenda pjēzhi na nojo e Jesús que na ngueje e Moisés, na ngue e Jesús vi ngama cja ne xoñijömmü c'o nte c'o; pero e Moisés mi ngue o menzumütjoji c'o. Nguec'ua ni jyodü xenda rá sügöji e Jesús que na ngueje c'o ley c'o o dyopjü e Moisés. ⁴ Mi cārā c'o nte c'o, pero bübü c'ü vi ngama c'o. C'ü o ngamaji, nguetsjē Mizhocjimi c'ü o dyät'a ne jens'e 'ñe ne xoñijömmü. ⁵ E Moisés o dyätā Mizhocjimi mi pēpji a nde c'o nu menzumüji c'o vi juajnü Mizhocjimi. C'e bēpji c'ü, ngue c'ü rví unüji nguenda ro ëjē c'ü xe 'naja c'ü ro 'ñe pätpā Mizhocjimi rvā ña'a. E Moisés mi nza cjatjo 'naja c'ü manda

cja c'o nu mimbëppjji. ⁶ Pero e Jesucristo chjëntjui nza cja 'na t'i c'ü manda texe cja c'o o mbëpji c'ü nu tata. Nutscöji, dya rí sù rgá nádäji dya e Cristo, y me rí mácjö rgá junt'ü ín mün'c'öji c'ü ra salvazüji c'ü. 'Ma rá sidoji ga cjanu, 'ma dya rá zëjüji, ra 'ñetse xo ngue o t'izgöji Mizhocjimi 'ma.

El descanso para el pueblo de Dios

⁷ Ni jyodü rí tsjaji c'ua ja nzi ga t'opjü c'ü o mama o Espiritu Mizhocjimi:

Nu 'ma rí dyärägueji o jña Mizhocjimi, ixtí dyätqueji 'ma c'ü.

⁸ Dya rí tsjapqueji ra meze in mün'c'ejji c'ua ja nzi va tsja c'o in mboxpalegueji 'ma mi nzhodüji cja c'e majyadü.

Anguezeji go sjëyaji, dya go ne go dyätcöji. Mi nuji cjo ro castigaöji.

⁹ Texe c'o cuarenta cjë c'o, mi cjagö c'o me na nojo a nde anguezeji.

Pero sido mi cjaji c'o na s'o, mi nuji cjo ro castigaögö anguezeji.

¹⁰ Nguec'ua me rvá sjëyagö, cja rrü mangö c'ua: "Yo nte yo, siempre na jë nzhodü o mü'bü co nutscö yo. Y dya ne ra mbäräji ín 'ñijigö", rí eñegö.

¹¹ 'Ma ró sjëyagö a cjanu, ixtó mamatsjögö na cjuana c'ü nunca ro zät'äji ro ma mimiji cja c'e jñiñi nu ja va rvá xicöji, eñe Mizhocjimi.

¹² Nguec'ua rí xi'tsc'öji cjuarma rí pjötpüji na puncjü nguenda, 'na ri bübütsc'ejji c'o ri cjiñi na s'o o mü'bü c'o dya ra ne ra sido ra 'ñejme. C'o cja ga cjanu, ngue c'o ya na xögü cja Mizhocjimi c'o, maco me na zëzhi angueze. ¹³ C'ü rí tsjaji, pama rí pötqui zopjütsjëji 'ma xe in bübütjöji. Na ngueje 'ma cjö c'o ra nguññits'üji c'ü dya ra tsja'a zö ra sido ra tsja c'o na s'o, ra zädä 'ma ya rrä me o mü'bü, dya cja ra z'ch'l o jña Mizhocjimi. ¹⁴ Nu'tsc'ejji o zädä c'e pa 'ma i 'ñench'e in mün'c'ejji e Cristo, i creoji co texe in mü'büji. Nu 'ma rí sido rí 'ñejmeji a cjanu c'ü, nu'ma, ngue o ntets'üji 'ma c'ü.

¹⁵ O mama o Espiritu Mizhocjimi:

Nu 'ma rí dyäräji o jña Mizhocjimi, ixtí dyätqueji 'ma c'ü.

Dya rí tsjapqueji ra meze in mün'c'ejji c'ua ja nzi va tsja c'o in mboxpalegueji 'ma mi nzhodüji cja c'e majyadü.

Anguezeji go sjëyaji, dya go ne go dyätcöji, eñe c'ü.

¹⁶ Rá önn'c'üji 'na t'önü. ¿Cjó mi ngue c'o dya go ne go dyärä 'ma mü o zopjü Mizhocjimi? In päragueji ngueje c'o in mboxpalegöji, maco Mizhocjimi ya vi mandaji e Moisés vi ma pjongüji libre a Egipto. ¹⁷ ¿Cjó mi ngue c'o vi tsja na s'o c'o cuarenta cjë, nguec'ua va sjëya Mizhocjimi? Je ngue c'o in mboxpalegöji. Mi cjaji c'o na s'o, nguec'ua ma ndüji nu cja c'e majyadü. ¹⁸ Mizhocjimi ya vi mama ro ma mimiji cja c'e jñiñi c'ü vi xiji

c'o. Pero dya mi ätäji Mizhocjimi. Nguec'ua va mama na cjuana Mizhocjimi: "Nujoy, dya rá jëzi ra zät'ä nu ja rvá xicö yo", eñe. ¹⁹ Rí unnc'öji nguenda c'ü dya zät'äji, na ngue c'ü dya creoji Mizhocjimi c'ü ro mbös'üji ro zät'äji nu ja vi xipji Mizhocjimi anguezeji.

4

¹ Nguec'ua nguetscöji dya, zocöji dya Mizhocjimi, xitscöji ja rga minc'öji dya co angueze. Pero ni jyodü rá pjöngüendagöji. 'Ma jiyö 'na cjö c'o ri bübüzüji c'ü dya ra zät'ä nu ja c'o ra söya a jmi Mizhocjimi. ² Dya nguextjözgöji o xitscöji o jña Mizhocjimi. Xo 'ñe c'o ín mboxpalegöji xo dyäräji o jña'a. Pero c'o jña c'o, dya pje mbös'üji anguezeji na ngueje o dyärätjöji, dya go creoji c'o. ³ Nutscöji ró ench'e in mün'c'öji e Cristo. Nguec'ua me sö na jo rá söyagöji a jens'e a jmi Mizhocjimi. Na ngueje je ga cjava va mama Mizhocjimi va nádä c'o in mboxpalegöji:

O sjëyazü ró mama c'ü nunca ro zät'äji cja c'e jñiñi nu ja va rvá xipjji ro ma mimiji, eñe Mizhocjimi.

'Ma o nguarü Mizhocjimi o dyät'ä ne jens'e 'ñe ne xoñijö mü, cjanu o söya c'ua angueze. Je xo rvá cjanu rvá söya c'o in mboxpalegöji, dya cja ro nzhodüji. ⁴ O jña Mizhocjimi nádä ga cjava c'ü na yencho nu pa: Mizhocjimi o söya c'ua c'ü na yencho nu pa, dya cja pje dyät'ä, eñe.

⁵ Xo mama Mizhocjimi:

Nujoy nte yo, nunca ra zät'ä yo nu ja ró xipji ro ma mimiji, eñe Mizhocjimi.

⁶ Ixi 'ñetsetjo c'ü me go ne Mizhocjimi cjö c'o ra söya a jmi angueze. C'o ín mboxpalegöji ot'ü o dyäräji c'ü o jña Mizhocjimi ja rvá söyaji, dya cja ro nzhodüji. Pero dya go zät'äji na ngueje dya go ne go dyät'äji Mizhocjimi. ⁷⁻⁸ C'o o t'i c'o mi mboxpalegöji, ngue c'o o zät'ä cja c'e jñiñi nu ja vi mama Mizhocjimi ro ma mimi c'o nu tataji. O möji co e Josué c'ü mi ngue o xo'ñiji. O zät'äji c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Pero dya ngue c'ü ixmi mbeñe Mizhocjimi 'ma mü o mama c'ü ro sö cjö ro söya. Na ngue 'ma xe go mezhe na puncjü o cjë'e, Mizhocjimi o mama c'ü xe ro zädä 'ma ro sö na jo cjö ro söya. O 'ñünbü o mü'bü e David xo mama c'o jña c'o cja ró xi'tsc'öji. Je ga cjava va mama: 'Ma rí dyäräji o jña Mizhocjimi, ixtí dyätqueji c'ü, dya rí tsjapqueji ra meze in mün'c'ejji, eñe c'ü.

A cjanu va mama e David ja rgá sö rá söyaji. ⁹ Nguec'ua me sö na jo dya, rá ma söyagöji a jmi Mizhocjimi a jens'e, nutscöji o t'izgöji dya. ¹⁰ 'Ma o nguarü Mizhocjimi o dyät'ä texe yo rí jandagöji, cjanu o söya c'ua c'ü. Je xo rga cjatjonu c'o ra zidy Mizhocjimi c'o ra ma söya a jens'e, a rguí nguarü o bëpji c'o. ¹¹ Ni jyodü rá pjötpüji na puncjü nguenda

c'ü mama Mizhocjimi, ngue c'ua rá sátc'öji a jens'e nu ja c'o rá sóyaji. 'Ma jiyö, 'na ri búbüzügöji c'ó c'o ra ndépi c'o o 'ñiji c'o in mboxpalegöji c'o dya go ne go dyärä. 'Ma rga cjanu, dya rá sát'äji.

¹² Me na zèzhi o jña Mizhocjimi c'ü pèppi a mbo cja in mün'c'öji. Chjèntjui nza cja 'na tjèdyi c'ü na mbeñe nza ye lado. Na ngue o jña Mizhocjimi si'ch'i in mü'büji, cjacüji ixtá pârâgöji ja ga nguijñi in mün'c'öji, 'ñe ja ga mbeñe. ¹³ Dya c'ó sò ra tsjòjò c'ü dya ra jñanda Mizhocjimi; angueze ixi pácâtjoi texe yo ri cjiñigöji. Je ngue angueze c'ü ra jñüncüji ngüenda.

Jesús es el gran sumo sacerdote

¹⁴ Pero e Jesús c'ü nu T'i Mizhocjimi ngue in ndamböcjimigöji dya c'ü, c'ü me na nojo c'ü ñacöji a jmi Mizhocjimi. Angueze ya c'ogü a jens'e a jmi Mizhocjimi. Nguec'ua ni jyodü rá sido rá ejmeji c'ü. ¹⁵ Angueze ngue 'na mböcjimi c'ü sò ra sentio 'ma pje c'o rá sufregöji. Na ngueje o 'ñe mbärä yo ri sufregöji yo xo o sufregueze. Y xo mi üt'ü e Satanás c'ü, pero e Jesús, dya go tsja c'o na s'o. ¹⁶ Nguec'ua ni jyodü, dya rá súji rga chèzhgöji a jmi Mizhocjimi c'in Jmugöji, na ngue me nezgöji na jo. 'Ma pje c'o ni jyodüzüji, ra mböxcöji. Y 'ma ri c'ajji c'o na s'o, ra perdonaozgöji c'ü.

5

¹ Yo ndamböcjimi cja yo in menzumügöji a Israel, ri chjèntcöji ri nteji. Emeji a cjanu yo, ngue c'ua ra dyötücüji Mizhocjimi, 'ñe ra mbö't'üji o animale, cja rrü mbäsp'äji Mizhocjimi cja c'e arta. Y cja na 'ñe, pje c'o nde ma ofrenda c'o ra unüji Mizhocjimi nu. Je ga cjanu ga tsja yo ndamböcjimi para ra perdonaozüji Mizhocjimi c'o na s'o c'o ri c'ajji. ² Cärä nte c'o dya nda pârâ o 'ñiji Mizhocjimi, nguec'ua ga jypü ga tsjaji c'o na s'o. Pero yo ndamböcjimi pârâji ja rgá zopjüji na jo c'o, dya sjèyaji por c'ü vi tsja na s'o c'o. Na ngue xo bëzotjo yo ndamböcjimi xo búbü 'ma c'ajji c'o na s'o. ³ Nguec'ua ni jyodü yo mböcjimi ot'ü ra mbäsp'äji animale Mizhocjimi ngue c'ua ra perdonaoji o nzhubütsjèji. Nuc'ua cja rrü mbäsp'äji Mizhocjimi c'o rgüi perdonaoji yo nu minteji.

⁴ Dya c'ó cjiñitsjè ra tsja c'e bëppi de mböcjimi. C'ua ja nzi va tsja Mizhocjimi va 'ñeme e Aarón mi jinguä, je xo ga cjatjo dya nu, nguetsjè Mizhocjimi c'ü eme yo ndamböcjimi cja yo in menzumügöji a Israel. ⁵ Je xo ga cjatjonu e Cristo. Dya xo tsjat-sjè ndamböcjimi. Je ngue Mizhocjimi c'ü o 'ñeme o unü c'e bëppi c'ü me ni muvi. O xipji a cjava:

Ngue'tsc'e in Ch'itsc'ö. Ya ró jizhgö ne pa dya c'ü je ngue in Ch'itsc'ö, eñe Mizhocjimi.

⁶ Cja c'ü 'na o jña Mizhocjimi, je t'opjü a cjava:

Nu'tsc'e in mböcjimigue c'ua ja nzi ma cja e Melquisedec,

ri sido ri tsjague mböcjimi para siempre, eñe Mizhocjimi va xipji e Cristo.

⁷ E Jesucristo, 'ma xe mi búbü cja ne xoñijömü nza czazgöji ri nteji, 'ma ya ro zädä ro zürüji ro mbö't'üji c'ü, me go dyötü Mizhocjimi. Me go mapjü va dyötü ro ts'a's'ü c'ü rví bö't'ü. Na ngueje na zèzhi Mizhocjimi, mi sò ro ts'a's'ü. Me xo go pjödü o nguizhò e Jesús va dyötü. Pero xo mi te'be c'ü ro tsja c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi. Nguec'ua va tsja Mizhocjimi o dyätä, o tsjapü o zèzhi e Jesús para ro tsja c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi. ⁸ E Jesús, ixi ngue o T'i Mizhocjimi pero me go sufre va dyätä. Nguec'ua va unü ngüenda e Jesús, 'ma ra tsja 'na nte texe c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi, ra sufre c'e nte'e rgá dyätä. ⁹ Na ngue c'ü vi sufre e Jesucristo va ndü'tü, sò angueze ra salva dya texe c'o ra sido ra 'ñejme c'ü. Nguec'ua nunca ra bëzhiji. ¹⁰ Nguetsjè Mizhocjimi ya mama c'ü ndamböcjimi e Cristo, c'ua ja nzi ma cja e Melquisedec.

Peligro de renunciar a la fe

¹¹ Xe ro xi'tsc'öji na puncjü o jña c'ü ja ma cja e Melquisedec. Pero dya sò ri pârâgüejí, na ngueje ya meze in mün'c'èji. ¹² Ya mezhe ndeze 'ma ot'ü i dyärâgüejí ja ga cja e Cristo. Nguec'ua nudyä ya xo ri xiquejé c'o 'ñaja ja ga cja c'ü. Pero nu'tsc'èji ni jyodü c'ó xe ndo ra xö'c'èji na yeje c'o o jña Mizhocjimi c'o ya vi xi'tsc'èji. Rá jyè'tsc'öji nza cja o lèlè yo sibatjo, yo dya sò ra zi o jñönü. ¹³ Texe c'o dya pârâ na jo'o o 'ñiji e Cristo, chjèntjui nza cja yo lèlè yo sibatjo. ¹⁴ Pero 'ma c'ó c'o pama pama ra nguijñi c'o na jo, ra mbärâji 'ma ja ngue c'o na jo, 'ñe c'o na s'o. Nuc'o, chjèntjui o nzhante yo sò ra zi o jñönü.

6

¹⁻² 'Ma ot'ü, o xi'tsc'èji c'o ni mbürü jña c'ua ja ga cja e Cristo. O xi'tsc'èji c'ü ni jyodü 'na nte ra 'ñejme Mizhocjimi y ra jyèzi c'o na s'o; 'ma jiyö, dya ra salva 'ma c'ü. 'Ma ot'ü, xo xö'c'èji ja rga jigöji nutscöji ri menzumüji a Israel; cja rrü 'ñescöji o dyè'èji rgá dyötücüji Mizhocjimi. Xo xö'c'èji c'ü ra te yo aña ra búbütojoi na yeje, cja rrü tjünpüji ngüenda ja ra ma ngärâji. Nujyo ni mbürütjo jña yo, dya nguextjo c'o ni jyodü rá unnc'öji ngüenda yo. Dya xo ni jyodü xe rá yepe rá xi'tsc'öji yo, na ngueje chjèntjui o cimientio 'na ngümü c'ü ot'ü c'jü'p'üji. C'ü ni jyodü ri tsjaji dya, ngue c'ü ri pârâgüejí mas ja ga cja e Cristo. ³ 'Ma

ra mböxcö Mizhocjimi rá zo'c'öji na jo, 'ñe 'ma ra mböxc'ëji rí dyārāji na jo, rá xi'tsc'öji c'o xe 'ñaja jña c'o rá jyëtscö o jñönü c'o si yo nzhante.

⁴⁻⁶ Cārā c'o ya mbārā ja ga cja e Jesucristo, y ya unüji ngüenda nu c'o na jo c'o dacöji Mizhocjimi, y ya 'ñünbü o mü'büji o Espiritu Mizhocjimi. Anguezeji ya unüji ngüenda c'ü me na jo o jña Mizhocjimi. Y ya mbārāji ja je rga cja 'ma ra nguins'ü ne xoñijömü. Pero 'ma ra xögüji cja e Cristo, nu'ma, dya ra sö ra nzhogüji a jmi Mizhocjimi 'ma. Na ngueje 'ma xögüji a cjanu, cjaji c'o na s'o, chjëntjui c'ü ri ngue anguezeji ro ndät'āji e Jesús cja ngronsi. A cjanu ra mama yo nte: "Dya jo o 'ñiji e Jesús", ra 'ñeñeji. ⁷ Tsjijñiji ja ga cja 'ma cjó c'o pje ra ndujmü cja 'na juajma. Nu c'e juajma ra zi'ch'i co c'e dyebe c'ü ëjē na puncjü. Nuc'ua 'ma ra unü c'o ra zi'i c'o o cjaja c'e juajma, nu'ma, Mizhocjimi ra bendecigo 'ma c'e juajma c'ü, ra tsjapü xenda ra unü. ⁸ Pero 'ma dyavü o bidyi c'o ra unü c'e juajma, dya pje ga jo 'ma c'ü. Mizhocjimi ra tsjapü ra ndē c'o bidyi, y ra jyëziji c'e juajma; dya cjó cja xe ra ndujmü c'ü.

La esperanza que nos mantiene firmes

⁹ Rí s'iyatsc'öji cjuarma. Zö ga cjanu rvá xi'tsc'öji dya, pero rí junt'ü in mün'c'ö rí tsjaji na jo, dya rí tsjaji nza cja c'e juajma c'ü o unü dyavü o bidyi. Na ngueje texe c'o ya jogü o mü'bü, na jo ga tsja c'o. ¹⁰ In negueji Mizhocjimi, nguec'ua vi pjösc'ëji c'o 'ñaja o t'i Mizhocjimi, y sido in pjösc'ëji c'o. C'ü ni tsjagueji a cjanu, dya ra jyombeñe Mizhocjimi. ¹¹ In cjacjuanaji in pjösc'ëji yo nin cjuarmaji. Me ne in mün'c'ö c'ü xo rí tsjacjuanaji nzi 'natsc'ëji rgui che'beji rí möji a jens'e. Rí negö c'ü rí jñunt'ü in mü'büji a cjanu texe c'o cje c'o xe rí minc'ëji, c'ü rí ma tsārāji co Mizhocjimi. ¹² Dya rí negö rí jyëzgueji rgui che'beji e Cristo. Rí tsjagueji c'ua ja va tsja c'o mi cārā mi jinguā c'o o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Anguezeji go sidöji, dya jyëziji Mizhocjimi. Nguec'ua ya ch'unüji dya c'o vi xipji Mizhocjimi anguezeji.

¹³ Mizhocjimi o xipji e Abraham c'ü ro intsjimi angueze. Dya cjó mi bübü c'ü xenda rí pjëzhi na nojo que na ngueje Mizhocjimi. Nguec'ua o mamatsjē na cjuana Mizhocjimi va zopjü e Abraham. ¹⁴ O xipji: "Na cjuana rá intsjimits'ü na puncjü, y rá cja'c'ü c'ü me rrā puncjü in mboxbëchegue", embeji e Abraham. ¹⁵ E Abraham mi sido mi te'be, nguec'ua va ch'unü c'o vi xipji Mizhocjimi. ¹⁶ Ma jura yo nte, nádāji 'naja c'ü xe na sjü'ü que na ngue anguezeji. 'Ma cjó c'o ra zopjü c'ü 'naja, 'ma ra jura rgā xipji, dya sö 'ma c'ü 'naja ra mama: "Dya cjuana", ra 'ñeñe. ¹⁷ Xo va cjatjonu Mizhocjimi, 'ma

o xipji e Abraham c'ü ro intsjimi angueze y ro tsjapü c'ü rvá puncjü o mboxbëche, o mamatsjē na cjuana va xipji. Na ngueje me go ne Mizhocjimi ro jizhi na jo, c'ü dya ro pötü c'o vi xipji e Abraham, ro tsja c'ua ja nzi va mama. Ngue c'ua c'o ro tsjapü o mboxbëche e Abraham, ro creoji c'ü vi mama Mizhocjimi. ¹⁸ Nutscöji ya ró ench'e in mü'büji e Jesucristo, ngue c'ua dya rá ma sufregöji. Ya rí te'beji dya c'ü rá ma cārāji co Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama. Ra sö rá junt'ü in mün'c'öji c'ü rá ma cārāji co Mizhocjimi, na ngueje dya ra pötü c'o o mama. O mamatsjē na cjuana; dya sö ra tsja bëchjine. ¹⁹ Rí pārāgöji cumple Mizhocjimi, nguec'ua rá zëzhiji rá sido rá ejmeji. Rí te'beji rá ma cārāgöji co Mizhocjimi a jens'e. ²⁰ Na ngue ya cjögü e Jesús a jens'e na ja ya va ñacöji dya cja Mizhocjimi. Angueze o ot'ü a xo'ñi; nutscöji rá bëpägöji. Na ngueje angueze ya mbëzhi dya ndamböcjimi c'ua ja nzi ma mbëzhi e Melquisedec. Y dya ra nguarü rgā tsja ndamböcjimi c'ü.

7

Jesús, sacerdote de la misma clase que Melquisedec

¹ E Melquisedec c'ü rí xi'tsc'öji, mi manda cja c'e jñiñi a Salem, mi ndamböcjimi cja Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. 'Na nu pa e Abraham o ma zürü c'o rey c'o vi 'ñe zidy a fuerza c'ü o sobrino, o ndöpü c'o, y o ndunbü c'o mi tunü c'o rey. Nuc'ua 'ma mü o nzhogü e Abraham, o chjévi c'ua e Melquisedec. Nuc'ua e Melquisedec go dyötpü c'ua Mizhocjimi e Abraham. ² Nuc'ua e Abraham o jñü 'na diezmo texe c'o vi ndunbü c'o rey, cjanu o unü c'ua e Melquisedec. Nu c'e tjü'ü Melquisedec ne ra mama "jmu'u c'ü manda na jo". Y c'e tjü Salem ne ra mama "yo nte me mājāji, dya pje mbeñeji". Nguec'ua c'ü o tjü angueze ne ra mama "jmu'u nu ja māji, dya pje mbeñeji". ³ E Melquisedec, dya 'mārā cjo mi 'ñeje o tata o nana, ni xo ri ngue c'o o mboxpale. Dya xo 'mārā jinguā o jmus'ü ni jinguā o ndü. Nguec'ua, ja c'o nzi ma cja e Melquisedec, je xo ga cjatjonu c'ü nu T'i Mizhocjimi, dya ra nguarü rgā tsja mböcjimi.

⁴ E Abraham mi ngue in mboxpalegöji c'ü, c'ü me ma jo a jmi Mizhocjimi. Pero o jñü 'na diezmo c'o vi ndunbü c'o rey, cjanu o unü c'ua e Melquisedec. Nguec'ua sö rí unnc'ëji ngüenda c'ü mi pjëzhi na nojo e Melquisedec. ⁵ In pārāgueji ngueje yo o mboxbëche e Leví yo pjëzhi dya mböcjimi cja yo in menzumügöji a Israel. C'o ley, je t'opjü nu, c'ü pë'si derecho yo mböcjimi

ra dyörüji diezmo. Ra dyötüji yo nu menzumütsjëji, zö xo ngue o mboxbëche e Abraham. ⁶ Mizhocjimi ya vi zopjü e Abraham vi xipji c'ü ro tsja Mizhocjimi ro intsjimi texe c'o ri cārā cja ne xoñijōm'ü. E Melquisedec, maco dya pje mi cjavi e Leví, pero o jñü'ü c'e diezmo c'ü o unü e Abraham c'ü; cjanu o dyötpüji c'ua Mizhocjimi e Abraham. ⁷ Dya dyötü e Abraham Mizhocjimi por e Melquisedec; ngue e Melquisedec o dyötü Mizhocjimi por e Abraham. Nguec'ua ri unnc'öji ngüenda c'ü xenda mi pjëzhi na nojo e Melquisedec que na ngue e Abraham. ⁸ Yo mböcjimi yo o mboxbëche e Leví c'o örü dya o diezmo, nde tñ'ü c'o. Pero e Melquisedec, dya t'opjü cja o jña Mizhocjimi cjo o ndü c'ü. ⁹ Yo o mboxbëche e Leví ötüji o diezmo yo nu menzumütsjëji, pero xo unüji o diezmo. Ra sö rá mangöji c'ü dya nguextjo e Abraham c'ü o jñü diezmo cjanu o unü e Melquisedec; xo 'ñetjo c'o o mboxbëche e Leví xo unüji diezmo e Melquisedec 'ma dya be mi jmus'üji. ¹⁰ Na ngueje mi 'natjoji co e Abraham c'ü nu mboxpaleji 'ma o chjëvi e Melquisedec.

¹¹ Zö mi mböcjimi c'o o mboxbëche e Leví y mi päsp'äji animale Mizhocjimi, pero c'o nte, dya 'nintspiji o mü'büji c'o na s'o. Nguec'ua mi jyodü c'ü ro bübü c'ü 'na ndamböcjimi c'ü ri nan'ño, c'ü dya ri nza cja e Aarón c'ü nu mboxbëche e Leví. Mi jyodü ro bübü 'na ndamböcjimi c'ü ri nza cja e Melquisedec. C'o o ley Mizhocjimi c'o o ch'unü c'o nte c'o pa c'o, je mi t'opjü c'o, c'ü ja rvá pëpji c'o o mboxbëche e Leví c'o mi mböcjimi. ¹² Nudya, ya pötü mböcjimi; ya bübü dya 'na ndamböcjimi c'ü nza cja e Melquisedec. Nguec'ua xo ni jyodü ra pötü dya c'o ley. ¹³ E Jesucristo c'ü ngue in ndamböcjimigöji dya, dya mboxbëche cja e Leví c'ü; je mboxbëche cja c'ü 'na o t'i e Israel. Dya cjó mi mböcjimi ne ri 'naja c'o o mboxpale e Jesucristo. ¹⁴ Rí pärägöji na jo, e Jesucristo c'in Jmugöji je mboxbëche cja e Judá; maco e Moisés nuncia vi mama c'ü ro tsja mböcjimi c'o o mboxbëche e Judá.

¹⁵ Ni jyodü ra pötü c'o ley. Na ngueje cja bübü dya 'na ndamböcjimi c'ü pjëzhi nza cja e Melquisedec. C'e ndamböcjimi ngue e Jesucristo c'ü. ¹⁶ C'o 'ñaja mböcjimi mi emeji c'ua ja nzi ga mama c'o ley, mi cjaji mböcjimi na ngueje mi mboxbëcheji cja e Leví. Pero nudya, c'ü ja tsja mböcjimi, me na zëzhi c'ü. Zö o ndü pero o bübütjo, y nudya dya cja ra ndü. Nguec'ua ga tsja dya ndamböcjimi c'ü. ¹⁷ Na ngueje o mama a cjava Mizhocjimi o xipji c'ü nu T'i:

Nu'tsc'e, rí sido rí tsjague mböcjimi c'ua ja nzi ma cja e Melquisedec, eñe Mizhocjimi.

¹⁸ C'o ley c'o ot'ü vi unü Mizhocjimi, Mizhocjimi ya mama c'ü dya cja mandazgöji

c'o. Na ngueje nuc'o, dya sö ro mböcxöji ro perdonaozgöji in nzhunc'öji. ¹⁹ C'o ley c'o, dya cjó ndintspi o mü'bü c'ü rví chëzhi a jmi Mizhocjimi. Pero o ëjë e Jesús o 'ñe ngötcüji c'o na s'o. Nguec'ua 'ma rá ench'e in mü'büji angueze, ra ndintsqüji in mü'büji, ngue c'ua ra sö rá chëzhi cja Mizhocjimi.

²⁰ Mizhocjimi 'ma o 'ñeme mböcjimi e Jesucristo, o mamatsjë na cjuana. ²¹ 'Ma o 'ñemeji c'o 'ñaja mböcjimi, dya cjó jura 'ma. Pero Mizhocjimi 'ma mü o 'ñeme mböcjimi e Jesús, o mamatsjë na cjuana 'ma c'ü. O xipji a cjava:

Nutscö rí Mizhocjimigö rí mamatsjégö na cjuana y dya rá pötü c'ua ja rgá mbeñegö, c'ü dya ra nguarü rí tsjague mböcjimi nza cja e Melquisedec, eñe Mizhocjimi.

²² Na ngue c'ü ni bübü mböcjimi dya e Jesús, ra sö ra zädä c'o jña c'o ya zocöji Mizhocjimi. Nu c'o jña c'o, ngue 'na testamento c'ü xenda ni muvi que na ngue c'e testamento c'ü o ch'unü c'o in mboxpalegöji, c'ü ngue c'o ley.

²³ C'o 'ñaja mböcjimi, na puncjü c'o. Na ngue c'ü tñji, dya sö ra sido ra tsjaji mböcjimi.

²⁴ Pero e Jesús, dya ra ndü c'ü, nguec'ua ra sido ra tsja mböcjimi. ²⁵ 'Ma cjó c'o ra 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo, ra sö ra chëzhi cja jmi Mizhocjimi; Mizhocjimi ra recibido c'o. E Jesucristo ra ndintspi o mü'büji, ngue c'ua dya ra bëzhiji. Na ngueje e Jesús dya cja nunca ra ndü'ü, nguec'ua dya ra jyëzi rgá dyötpü Mizhocjimi c'o.

²⁶ Me na jo 'na ndamböcjimi e Jesucristo; ngue c'ü ni jyodüzüji c'ü. Angueze o tsja c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi c'o na jo; dya nduns'ü o nzhubü ni ro tsja c'o rvá s'o. Nuc'ü, dya pje nza czagöji rí cjaji c'o na s'o. Nguec'ua, ndo pjëzhi na nojo a jens'e dya c'ü.

²⁷ C'o 'ñaja mböcjimi pama pö't'üji o animale, cja na mbäsp'äji c'ua Mizhocjimi ngue c'ua ra perdonaoji o nzhubütsjëji. Nuc'ua cja na mbö'tp'üji c'ua animale Mizhocjimi ngue c'ua ra perdonaoji c'o nte. Pero e Jesús, dya mi jyodü ro tsja a cjanu c'ü. Na ngueje 'natjo vez o ndü va ngötcöji in nzhunc'öji. ²⁸ C'o ley, je t'opjü c'ü ngue yo nte yo ra tsja ndamböcjimi, maco bübü 'ma cjaji c'o na s'o. Pero 'ma ya vi cjogü na puncjü o cjë, Mizhocjimi o mamatsjë na cjuana va 'ñeme c'ü 'naja c'ü ra tsja ndamböcjimi. C'ü o 'ñeme ngueje c'ü o T'i. Nguetsjë c'ü nu T'i c'ü sö ra tsja me na jo 'na ndamböcjimi c'ü dya ra nguarü.

8

Jesús, abogado de un nuevo pacto

¹ Texe c'o ya ró xi'tsc'öji, ngue c'ü rguí pärägueji c'ü ya rí 'ñecjöji dya 'na ndamböcjimi c'ü me pjëzhi na nojo. Angueze ya mimi dya cja o jodyë Mizhocjimi c'ü

manda a jens'e. ² Nu cja c'e ngumü de xipjadü nu ja mi pëppi c'o mböcjami, mi bübü c'e cuarto c'ü me ma sjü'ü. Pero c'ín ndamböcjamigöji c'ü ri 'ñecöji dya, je va pëppi dya c'ü, nu ja me na sjü a jens'e. Nu c'e lugar a jens'e, dya ngue 'na nte c'ü o dyät'ä c'ü; ngueje Mizhocjami. ³ Texe yo ndamböcjami emeji yo, ngue c'ua pje c'o ra mbö'tp'üji Mizhocjami y pje c'o xe nde ra unüji, para ra perdonao Mizhocjami o nzhubü yo nte. E Jesús c'ín ndamböcjamigöji dya, xo mi jyodü pje ro unü a jmi Mizhocjami c'ü. ⁴ Ma xe ri bübü dya angueze cja ne xoñijö mü, dya ro tsja mböcjami 'ma c'ü. Na ngueje xe carä yo mböcjami yo pje c'o nde unü Mizhocjami c'ua ja nzi ga t'opjü cja o ley Mizhocjami. ⁵ Nu c'e cuarto c'ü me na sjü nu ja pëppi yo mböcjami, dya ixi ngue a jens'e c'ü. Pero ngue c'ü rá unüji ngüenda ja ga cja a jens'e. In mbeñeji ja va sjippi e Moisés 'ma ya mi ngue ro dyät'ä c'e ngüxipjadü. O zopjü na ts'izëzhi Mizhocjami va xippi: "Rí pjötpügue ngüenda ja rguí dyät'ä c'e ngüxipjadü. Rí dyät'ä c'ü ri nza cja c'o i jñandague ró j'tsc'ö cja ne t'eje", embeji e Moisés. ⁶ Na ngue c'ü ni tsja dya mböcjami e Cristo, cja nuevo ne testamento nu o zocüzüji dya Mizhocjami. C'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o ley, dya sö ro ndintsquiji in mü'büji. Pero ya mama Mizhocjami ra ndintsqui e Jesucristo in mü'bügöji. Nguec'ua c'e bëppi c'ü pë's'i dya e Cristo, xenda ni muvi c'ü, que na ngueje c'ü o bëppi yo mböcjami.

⁷ Nu 'ma ro mböxcöji na jo c'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o ley, dya rví jyodü 'ma c'ü xe ro zocüzüji dya Mizhocjami nu 'na testamento. ⁸ Pero Mizhocjami o chö'tp'ü c'o nte c'ü dya mi ätäji c'e testamento c'ü vi unüji c'ü ngue c'o ley. Nguec'ua va mama c'ua:

Ra zädä 'na nu pa'a, 'ma rá zopcjö yo menzumü a Israel 'ñe yo menzumü a Judá, rá unüji 'na testamento c'ü cja nuevo c'ü me rrä jo.

⁹ Dya ri nza cja c'e testamento c'ü ró unü c'o o mboxpale anguezeji 'ma ró pjongüji a Egipto o mbedyeji libre.

C'o ró xipcejöji, dya go dyät'äcöji. Nguec'ua dya cja xo rvá cjapcöji ngüenda.

¹⁰ Pero c'e testamento c'ü rá unügö yo menzumü a Israel 'ma ra zädä c'o pa c'o, je rga cjava c'o:

Rá cjapcö in jñagö ra zi'ch'i na jo cja o mü'büji 'ñe cja o pjeñeji, ngue c'ua ra mbärä ra tsajja ja c'o nzi rgá negö.

Ngue c'ua ri nguetscö o Mizhocjimizgö anguezeji, y anguezeji ri ngueje in ch'igö c'o.

¹¹ Y dya cja xe rguí jyodü cjó ra jichi c'o nu dyoji ra xipjiji: "Ni jyodü rí pärägue Mizhocjami", ra 'ñeñeji. Iyö.

Texeji ra mbäcöji, zö pje pjëzhiji, zö dya pje pjëzhiji.

¹² Na ngueje rá perdonagö c'o ri cjai na s'o. Dya cja xo rá mbeñegö c'o o nzhubüji, eñe Mizhocjami.

¹³ C'ü vi mama Mizhocjami c'ü ri bübü 'na testamento c'ü cja ri nuevo, ixi 'ñetssetjo c'ü ya cjogü c'e testamento c'ü ot'ü vi xipjiji c'o nte, c'ü ngue c'o ley. Y 'ma ya cjogü c'o ley, dya cja mandazüji c'o.

9

El santuario terrenaly el santuario celestial

¹ C'o ley c'o o dyopjü e Moisés c'o vi xipjiji c'o nte mi jinguä, je mi t'opjü nu, c'ü ja rvá ma't'üji Mizhocjami, 'ñe ja rvá mbëpji. Xo mi bübü c'e ngüxipjadü c'ü ma sjü'ü, pero mi bübü cja ne xoñijö mü c'ü. ² Cja c'e cuarto c'ü mi mbürü mi cjogü c'o mböcjami, je nguejnu ma jä'a nu c'e trazcandelerö. Xo ma jä'a nu c'e mexa c'ü mi päsp'äji tjomëch'i Mizhocjami. C'e cuarto c'ü, ngue c'ü ma sjü c'ü. ³ Y nu ja mi cjogüji c'ü na yeje cuarto, je xo mi 'nüns'ü nu c'e bitu c'ü mi cjo't'ü c'e cuarto. C'e cuarto c'ü na yeje, ngue c'ü xenda ma sjü c'ü. ⁴ Je nguejnu ma jä'a nu c'e arta c'ü dyavü o oro, nu ja mi tjüt'üji c'o me ma jo ma jyärä nza cja o nguichjünü. Je xo ma jä'a nu, c'e cja c'ü mi bë's'i c'o laja c'o mi t'opjü c'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o o mandamiento Mizhocjami. Nu c'e cja vi ngos'üji dyavü o oro c'ü. A mbo cja c'e cja, mi jä'a c'e s'äbä c'ü xo mi dyavü o oro c'ua ja mi qui'i c'e maná. Je xo mi jü'ü nu c'e dyenza c'ü o nzhäjnä 'na nu pa'a 'ma mi jün e Aarón. Je xo mi qui'i nu, c'o laja c'o mi t'opjü c'o mandamiento. ⁵ C'ü mi cjo'bü c'e cja c'ü, je mi xis'iji nu, c'o o cji'i c'o animale para ro perdonao Mizhocjami o nzhubü c'o nte. A xes'e cja c'ü mi cjo'bü, mi bübü yeje c'o vi t'ät'ä de oro c'o mi peje o juaja. Nu c'o, mi xiji querubín c'o. Mi co'büvi o juavi a xes'e cja c'e cja. Nuc'o, ngue c'o rví unü ngüenda c'o nte c'ü mi bübü Mizhocjami co anguezeji. Nujyo, ro sö xe ro xi'tsc'öji ja ga cja, pero dya ni jyodü dya.

⁶ Ma ya vi jogü cja c'e ngüxipjadü texe yo ya ró xi'tsc'öji, o mbürü c'o mböcjami o pëppji nu. Pama mi cjogüji cja c'e cuarto c'ü ma sjü, ro mbëpji Mizhocjami. ⁷ C'e cuarto c'ü xenda ma sjü, nguextjo c'e ndamböcjami c'ü mi sö ro cjogü nu. 'Natjo pa nu cje mi cjogü nu c'ü. 'Ma mi cjogü c'ü, mi tjëdyi o cji o animale, mi unü a jmi Mizhocjami c'ü. Mi xis'i nu c'o cji c'o rví perdonao Mizhocjami o nzhubü angueze, 'ñe c'o o nzhubü c'o nte.

⁸ C'ü mi cja a cjanu c'e ndamböcjami, ngue c'ü ni jítscöji o Espiritu Mizhocjami c'ü dya sö c'o nte ro chëzhiji a jmi Mizhocjami nu ja me ma sjü. Dya sö ro chëzhiji 'ma xe

mi бүбү c'e ngüxipjadü nu ja mi пөпи c'o mböcjami Mizhocjami. ⁹ Nguец'ua yo cјө yo ri cärägöji dya, sö rá unnc'öji dya ngüenda pje ne ra mama c'o бөпји c'o mi cja c'o mböcjami. C'o mböcjami mi pö't'üji animale, cja ma mbäsp'äji Mizhocjami, y pje c'o xe nde ma ofrenda mi unüji c'ü. Pero c'o nte c'o ma ē unü c'o animale c'o mböcjami ro mbö't'üji, dya go 'nintspiji o mü'büji c'o na s'o, pero mi sido mi unüji ngüenda c'ü mi tū o nzhubüji. ¹⁰ C'o ley c'o mi ätä c'o mböcjami ma mbөpiji Mizhocjami, je t'opjü c'o, c'ü pje ma jñönu mi sö ro zi'iji, 'ñe c'o dya mi sö ro ziji. Je xo t'opjü c'o, c'ü ja rvá xajaji, 'ñe ja rvá xindyëji, 'ñe ja rvá mbe'ch'e o nguaji. Mizhocjami vi dyacöji c'o ley c'o, hasta 'ma cja ro zädä c'o cјө 'ma ro ndintscöji in mün'c'öji c'ü.

¹¹ Ya zädä o ëjē e Cristo c'ü ngue in ndamböcjamigöji dya. Nguец'ua Mizhocjami ga dyacöji dya c'o xenda na jo. E Cristo ya cјögü a mbo'o nu ja me nda ni muvi 'ñe me nda na jo. Nu ja бүбү dya angueze, dya cјө dyät'ä co o dyë 'na nte. Na ngue, dya ngue 'na ngümü cja ne xoñijömu. ¹² E Jesús 'ma o cјögü a jens'e, dya ndëdyi o cji c'o ts'ichivo, ni ri ngue o cji c'o ts'itrangëlo. Pero o cјögü a jens'e na ngueje nguetsjē o cji c'ü o pjödü 'ma o mbö't'üji. Je бүбү dya nu e Jesús; dya ni jyodü ra cјögü y ra mbedye c'ua ja nzi ma tsja c'o mböcjami. Na ngue c'ü vi 'ñe ndü angueze, o ngötcüji c'o na s'o c'o ri cјaji. Nguец'ua, dya cja rá ma cјөt'ügöji c'o. ¹³ C'o nte c'o, 'ma cјө c'o pje mi tjörü c'o ma s'o, mi пөгaji c'o na s'o cja o cuerpoji. Nuc'ua c'o mböcjami ra mbö't'üji c'ua c'o ts'itrangëlo 'ñe c'o ts'ichivo. O бүбү 'ma ra mbant'aji co ndeje c'o o bozivi 'na ts'isungëlo, cja rrü xis'iji c'ua c'o nte c'o vi пөгa c'o ma s'o, para ro jogü c'o vi пөгaji c'o o cuerpoji. ¹⁴ Pero xenda ni muvi c'ü vi mbö't'üji e Cristo va pjödü o cji. Na ngueje Mizhocjami angueze y ra бүбүtjo. Y na yeje, angueze o netsjē ro mbö't'üji, na ngue je ga cjanu va ne Mizhocjami. Y c'ü na jñi'i, mi ojtjo c'o ma s'o angueze. Nguец'ua c'o na s'o c'o mi cјägöji 'ma ya mi ngue ro bëzhgöji in aljmaji, ra perdonaozüji dya c'o, ngue c'ua rá pärägöji c'ü dya cja ri tügöji in nzhunc'öji. Ngue c'ua xo ra sö rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjami c'ü бүбү a jens'e, rá ma'tc'öji c'ü.

¹⁵ Mizhocjami o mama mi jingüä c'ü ro perdonaozgöji in nzhunc'öji, y dya cja ri tügöji c'o. Mi tüji in nzhunc'öji na ngueje dya mi ätcöji c'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o ley c'o vi mandazgöji Mizhocjami. Pero ya zocüzüji dya 'na testamento nu cja nuevo. Na ngue 'ma o ndü e Jesucristo, o ngötcöji c'o mi tügöji, 'ñe c'o mi tū c'o mi cärä mi jingüä. Nguец'ua nudya, texe c'o o tsjapü Mizhocjami o t'i mi jingüä, 'ñe c'o cјapü dya o t'i, ra perdonao dya Mizhocjami c'o, c'ua ja nzi va mama mi jingüä. ¹⁶ Tsjiññiji ne jña

nu rá xi'tsc'öji dya. 'Ma cјө c'o ra mbäbä 'na testamento ra jñu's'ü cјө ra zocü c'o пө's'i, dya ixta ch'unü. Cja ra ch'unü c'o пө's'i, 'ma cja ra mbärä c'o pje pjëzhi c'ü na cjuana ya ndü'ü c'e nte c'ü o mbäbä c'e testamento. ¹⁷ Cja ra ch'unü c'o, 'ma va rgui ndü c'e nte. Dya cјө be sö ra ch'unü c'o пө's'i c'e nte c'ü, 'ma xe ri бүнтjо c'ü. ¹⁸ Je xo ma cјatjonu 'ma o unü Mizhocjami c'o in mboxpalegöji c'ü ot'ü testamento c'ü ngue c'o o ley Mizhocjami, o tsja e Moisés o xis'iji c'o o cji c'o animale c'o ya vi bö't'ü. Nuc'ua ndeze c'e pa c'ü, c'o in mboxpalegöji mi jyodü ro dyätäji c'o ley c'o. ¹⁹ C'e pa c'ü, o tsja e Moisés, ot'ü o zopjü c'o in mboxpalegöji o xipjiji texe c'o o ley Mizhocjami. Nuc'ua cjanu o ma tјө'ë c'ua c'o o cji c'o ts'itrangëlo 'ñe c'o o cji c'o ts'ichivo, c'o ya vi chjanba o ndeje. Cjanu o jün 'na pjin'ño c'ü mi böch'ü o mbaxidyo. Nuc'ua co c'e pjin'ño c'ü, ngue c'ü vi xis'i o cji'i c'e libro c'ü mi t'opjü c'o ley. Cja xo nu xis'i c'ua cji'i texe c'o nte. ²⁰ Nuc'ua e Moisés cjanu o zopjü c'o nte o xipjiji: "Yo cji yo ró xixc'iji 'ñe yo ró xis'i ne libro, ngue yo rgui unnc'ëji ngüenda c'ü ni jyodü ri dyätqueji ne testamento nu cja dya'c'üji Mizhocjami, ni jyodü ri dyätqueji dya yo ley yo cja mandatsc'ëji", eñe e Moisés. ²¹ Je xo va cјatjonu xo xis'i o cji'i c'e ngüxipjadü, 'ñe texe c'o traste 'ñe c'o pje nde mi jyodü cja o бөпји c'o mböcjami. ²² Xo t'opjü cja c'o ley, casi texe 'ma cјө c'o mi пөгa c'o ma s'o, mi jyodü ro ndintspiji co cji'i. 'Ma cјө c'o mi cja c'o ma s'o, mi jyodü ro mbö't'üji animale ro xis'iji c'o o cji c'o, ngue c'ua ro perdonaoji o nzhubü c'e nte c'ü.

El sacrificio de Cristo quita el pecado

²³ Xo mi jyodü ro xis'iji o cji o animale cja c'e ngüxipjadü ngue c'ua ro ndintspiji c'ü, 'ñe c'o pje nde mi cupaji nu. Pero para ro ndintscöji in mün'c'öji ngue c'ua ro sö ro chëzhgöji a jmi Mizhocjami c'ü бүбү a jens'e, dya mi muvi c'o o cji o animale. C'ü vi t'ät'ä c'e ngüxipjadü c'ü, ngue c'ü rvü unü ngüenda c'o nte ja ga cja a jens'e nu ja бүбү Mizhocjami. ²⁴ Nu ja cјögü dya e Cristo, dya ngue c'e ngüxipjadü c'ü vi dyät'ä co a dyë c'o nte. Nu ja cјögü, je ngueje a jens'e nu ja va ötü dya Mizhocjami por nutscoji. ²⁵ C'o ndamböcjami tsjē 'ma mi cјögüji nu ja me ma sjü. Je mi tјөdyji nu c'o cji c'o dya mi ngue o cјitsjēji anguezeji. Pero dya ga cjanu va tsja e Cristo. Na ngue 'natjo vez c'ü o 'ñe ndü. ²⁶ 'Ma ro ē na puncjü vez, ya na puncjü vez rvü mbö't'üji c'ü, ndeze 'ma o mbürü o ngärä yo nte. Pero dya je ga cjanu. Na ngueje yo cјө yo ya ni ma ra nguins'i nu xoñijömu, 'natjo vez o ëjē angueze. O ē ro 'ñe unü c'ü o vida ro mbö't'üji, ngue c'ua ro ndintscöji in mün'c'öji c'o na s'o. ²⁷ Nutscoji ri nteji, o ch'acöji c'ü 'natjo vez rá tügöji. Y nuc'ua, cja

rrũ jñũncũji c'ua nguenda Mizhocjimi. ²⁸ Je xo va cjatjonu e Cristo. 'Natjo vez va 'ñe ndũ'ũ ngue c'ua va ngõ'tp'ũ ò nzhubũ na puncju o nte. Angueze ra ëjẽ na yeje. C'ũ rguĩ 'ñeje, dya ngue c'ũ ra ë ndũ na yeje c'ũ rguĩ ngõtcõji c'o na s'o, jiyõ. Ngue c'ũ ra 'ñe zidyĩ c'o te'be c'ũ, ra mimiji co Mizhocjimi a jens'e.

10

¹ C'o ley c'o vi ch'unũ ò in mboxpalegõji, ngue c'ũ rvĩ unũji nguenda c'ũ ro ëjẽ 'naja c'ũ ro ndintspiji ò mü'bũji. C'o ley, dya ndintspiji ò mü'bũji c'o. Zõ tsjẽ'ma mi põt'ũji o animale c'o mi pãsp'ãji Mizhocjimi, pero sido mi tũji ò nzhubũji. ² Nu c'ũ mi mbãsp'ãji o animale, 'ma ro sõ ro ndintspiji ò mü'bũji, dya cja xe ro mbãsp'ãji 'ma. Na ngue ya rvĩ 'nintspiji na jo; dya cja xe ri sõji cjo ri tũji c'o na s'o 'ma. ³ Pero dya je ma cjanu. Na ngueje tsjẽ'ma tsjẽ'ma mi pãsp'ãji c'o animale Mizhocjimi, nguec'ua c'o nte'e tsjẽ'ma tsjẽ'ma mi mbeñeji c'ũ xe mi tũji c'o na s'o. ⁴ Na ngueje c'o ò cji c'o ts'itrangẽlo 'ñe c'o ò cji c'o ts'ichivo, dya sõ ra ndintscõji in mün'c'õji c'o na s'o.

⁵ Nguec'ua 'ma o ëjẽ e Cristo cja ne xoñijõmũ, o mama a cjava angueze va xipji Mizhocjimi c'ũ nu Tata:

Yo nte pã'sc'ãji o animale y pje c'o nde da'c'ejĩ. Pero dya nda in negue a cjanu.

Nguec'ua rĩ dyacõ 'na cuerpo rá c jagõ texe c'ua ja nzi gui ñegue.

⁶ C'ũ ni mbã'sc'ãji o animale, 'ñe c'o pje c'o nde ni dya'c'ejĩ, dya nda in negue a cjanu.

⁷ Nguec'ua ró mangõ: "Nu'tsc'e Mizhocjimi, rĩ ne rá c jagõ c'ua ja nzi gui ñegue.

Rĩ ne rá c jagõ c'ua ja nzi ga t'opju c'o in leygue cja c'e libro c'ũ t'opju c'ũ je ga rá c jagõ c'ua ja nzi ga t'opju rá c jagõ", eñe e Cristo.

⁸ Tsjijñiji c'o o mama e Cristo. Ot'ũ o mama c'ũ dya nda go ne Mizhocjimi c'ũ mi mbãsp'ãji o animale, ni ri ngue c'ũ mi tjũ'tp'ũji c'o, ni xo ri ngue c'ũ pje c'o mi unũji angueze para ro perdonaõji ò nzhubũ c'o nte. Macõ c'o ley, je t'opju c'ũ je ga cjanu rvã tsja c'o mbõcõji. ⁹ Nuc'ua e Cristo cjanu o mama: "Nu'tsc'e Mizhocjimi, rĩ ne rá c jagõ c'ua ja nzi gui ñegue", eñe. Nguec'ua dya cja ni muvi c'ũ ni mbãsp'ãji animale Mizhocjimi, o c'ũ pje c'o nde unũji para ra perdonaõzõji in nzhunc'õji. C'ũ ni muvi dya, ngue c'ũ o 'ñe ndũ e Cristo c'ua ja nzi va ne Mizhocjimi. ¹⁰ E Cristo 'natjo vez va 'ñe ndũ'ũ, na ngue je ga cjanu va ne Mizhocjimi. Nguec'ua ya na jozũgõji dya a jmi angueze.

¹¹⁻¹² Yo mbõcõji pama pama põt'ũji o animale, cja rrũ mbãsp'ãji c'ua Mizhocjimi.

Maco c'o ò cji o animale, dya sõ ra ndintspi ò mü'bũ yo nte c'o ò pecadoji. Pero e Cristo 'natjo vez va 'ñe ndũ va ngõtcõji in nzhunc'õji c'ũ, nguec'ua dya cja rĩ tũgõji c'o. Yo mbõcõji, dya sõyaji, sido põt'ũji o animale. Pero e Cristo, ya mimi dya a jens'e cja ò jodyẽ Mizhocjimi, ya sõya. Na ngue ya nguarũ c'e bẽpi c'ũ o 'ñe tsja, 'natjo vez o 'ñe ndũ por nutscõji. ¹³ Nudya, je mimi e Cristo a jens'e; te'be hasta 'ma ra ndõpũji c'o nu'u na ù. ¹⁴ Na ngue c'ũ 'natjo vez va ndũ e Cristo, ya ndintsqiji in mün'c'õji nutscõji ò ntezgõji dya. Nguec'ua, dya cja rĩ tũji dya c'o na s'o. ¹⁵ Je xo ga cjatjonu ga xitscõji ò Espĩritu Mizhocjimi:

¹⁶ C'e testamento c'ũ rá unũgõ yo nte 'ma ra zãdã c'o pa c'o, je rgã cjava c'ũ.

Rã cjacõ in jñãgõ ra zi'ch'i na jo cja ò mü'bũji 'ñe cja ò pjeñeji, ngue c'ua ra mbãrã ra tsjaji c'ua ja nzi rgã negõ, eñe Mizhocjimi.

¹⁷ Xo mama a cjava:

Yo nte, dya ätcãji in leygõ, me tuns'ũ ò nzhubũji. Pero rá perdonaõgõji, dya cja xe rá mbeñe c'o na s'o c'o cjaji, eñe.

¹⁸ 'Ma ya perdonaõzõji Mizhocjimi c'o na s'o, ixi pãrãgũje c'ũ dya cja xe ni jyodũ cõji pje xe ra unũ Mizhocjimi ngue c'ua ra perdonaõzõji c'o.

Debemos acercarnos a Dios

¹⁹ Nguec'ua mi cjuarmats'ũgõji, ra sõ rá chẽzhgõji dya a jmi Mizhocjimi c'ũ bũbũ nu ja me na sjũ'ũ; dya cja ni jyodũ rá sũgõji. Na ngueje e Jesucristo o pjõdũ ò cji va ndũ.

²⁰ Nu cja c'e ngũxipjadũ nu ja mi pẽpi c'o mbõcõji mi jingũã, mi 'nũns'ũ 'na bitu ngue c'ua dya sõ ro cjugũji nu ja me ma sjũ'ũ. Pero nutscõji sõ rá chẽzhgõji dya a jmi Mizhocjimi c'ũ bũbũ nu ja me na sjũ a jens'e. Sõ rá chẽzhgõji, na ngue o ndũ e Jesucristo, cjanu o te o bũbũtjo na yeje. ²¹ Nguec'ũ angueze in ndambõcõjimigõji dya c'ũ, nutscõji ò t'izgõji dya Mizhocjimi. ²² C'ua ja nzi va tsja e Moisés o xis'i c'o mbõcõji ò cji c'o animale ngue c'ua ro 'nintspi c'o, je xo ga c jagõji dya nu, Mizhocjimi ya ndintscõji in mün'c'õji dya. Y c'ua ja nzi ma xaja c'o mbõcõji ngue c'ua ro chjintsitsjẽji ò cuerpoji, je xo ga c jagõji dya nu, ró jigõji rvã jizgõji c'ũ ya 'nintscõji dya in mün'c'õji. Nguec'ua ni jyodũ rá chẽzhgõji dya a jmi Mizhocjimi co texe in mün'c'õji, y rá junt'ũ in mün'c'õji c'ũ ra recibidõzõji dya c'ũ. ²³ Ni jyodũ sido rá junt'ũ in mü'bũji a cjanu; dya rá yembeñeji. Y rá xipji yo nte. Na ngue Mizhocjimi cumple c'ũ mama. ²⁴ Xo ni jyodũ rá põtũ rga zopjũji yo mi cjuarmaji, ngue c'ua rá s'yaji yo nĩn minteji y rá pjõscõji yo. ²⁵ Cãrã o cjuarma c'o dya cja jmurũji co c'o nu cjuarmatsjẽji. Dya ni jyodũ a cjanu. Ni jyodũ rá jmurũgõji y rá põtũ rga zopjũji. Ni jyodũ na

puncjü rá cjami a cjanu, na ngueje rí pãrãgöji ya va chëzhi c'e pa 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo.

²⁶ Nutscöji rí pãrãgöji c'ü na cjuana ja ga cja e Cristo. Nguец'ua nu 'ma ixtá mbeñe rá cjami c'o na s'o, dya sò xe ra perdonaozgöji c'o. Na ngueje ya ndü e Cristo por nutscöji, dya cja sò xe ra ndü na yeje. ²⁷ C'ü ra sò rá te'beji 'ma, nguextjo c'ü ra tsjacöji Mizhocjimi me rá sufregöji na puncjü. Na ngueje texe c'o üji e Cristo, Mizhocjimi me ra ünübü c'o, ra tsjapü ra ma sufrejü cja sivi. ²⁸ Mi jinguã mi cãrã c'o o tsjapü dya ni muvi c'o o ley Mizhocjimi c'o vi dyopjü e Moisés, o tsjami na s'o. Pero 'ma mi bübü yeje o jñi'i testigo c'o ro mama pje vi tsja c'o nte c'o, ro mbö't'üji 'ma c'o vi tsja na s'o, dya ro perdonaoji. ²⁹ E Jesús o pjödü o cji va ndü'ü. Nguец'ua Mizhocjimi sò ra dyacöji dya c'o na jo c'o vi mama, y nguец'ua sò ra ndintscöji dya c'o na s'o. Y o Espiritu jitscöji ja ga s'iyazgöji Mizhocjimi. Nguец'ua 'ma cjó c'o mbeñe ra tsja c'o na s'o, nu'ma, jünpü 'ma o jña e Jesús c'ü nu T'i Mizhocjimi cja rrü yönbü c'ua, y cjapü dya ni muvi c'ü vi ndü c'ü, y cja c'o na s'o chjëntjui c'ü ro zadü o Espiritu Mizhocjimi. Nguец'ua c'e nte c'ü, mercedo c'ü xenda ra sufre na puncjü, que na ngueje c'o dya dyätã c'o ley mi jinguã. ³⁰ Na ngueje rí pãrãgöji ja ga cja Mizhocjimi c'ü o mama a cjava: "Nguetscö rá cjapü ra sufre c'o cja na s'o, rá nzhopcöji c'o na s'o c'o vi tsjacöji", eñe. Je xo t'opjü a cjava o jña Mizhocjimi: "Mizhocjimi ra jñünpü nguenda c'o o t'i", eñe. ³¹ Me na sjü 'ma cjó c'o ra tsja c'o na s'o. Na ngue Mizhocjimi ra tsjapü ra sufre na puncjü.

³² Nu'tsc'ejü rí mbeñegueji na jo c'o pa 'ma cja vi pãrãgueji ja ga cja e Cristo. O tsja'cüji yo nte i sufregueji na puncjü pero i sëchqueji, dya i jyëzgueji e Jesucristo. ³³ Bübü 'ma me go tsja'cüji burla va zanc'üji yo nte, y va tsja'cüji c'o na s'o. Xo bübü 'ma i dyocjeji c'o cjuarma c'o je xo ga cjatjonu va tsjapüji, i juentsqueji c'o. ³⁴ I juentsqueji c'o cjuarma c'o mi sufre a pjörü, i pjösc'ejü c'o. Y 'ma o tsja c'o nte o jñünnceji c'o mi pë'sc'ejü, me i mäcjeji vi pësp'iji paciencia c'o. Na ngueje in pãrãgueji je bë'sc'ejü a jens'e c'o xenda na jo'o c'o dya ra chjorü. ³⁵ Nguец'ua, dya rí jyëzji e Cristo; sido rí jñunt'ü in mü'büji c'ü ra salvats'üji c'ü, dya rí sñüji. Na ngueje 'ma rí sidoji, ra dya'cüji 'ma Mizhocjimi c'o me na jo. ³⁶ Ni jyodü rí tsjagueji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi; ni jyodü rí sëchqueji ngue c'ua ra dya'cüji c'ü va mama. ³⁷ Na ngueje je t'opjü a cjava o jña Mizhocjimi:

Ya ngue ra ëjë na yeje nu c'ü in te'beji; dya ra mezhe c'ü.

³⁸ 'Ma cjó c'o ench'e o mü'bü c'ü, ya jogü cja in jmigö 'ma c'o. Y 'ma ra sido

ra creoji, rá unüji ra ma mimiji co nuzgö.

Pero 'ma cjó c'o ra zü'ü y ra chjench'ejü, 'ma dya cja ra 'ñejmeji, nu'ma, dya cja rá mápãgö 'ma c'o, eñe Mizhocjimi.

³⁹ C'o sñü a cjanu, ra ndüji, dya ra salvaji. Nutscöji, dya rá sñüji. Rí ench'e in mün'cüji Mizhocjimi nguец'ua ra dyacöji c'ü dya rá tñüji, rá bñnc'öji.

11

Lafe

¹ Nu 'ma rí ench'e in mü'bügöji Mizhocjimi, rí pãrãgöji 'ma c'ü ra zädã c'o ya mama angueze. Y rí te'beji c'o, zö dya rí jandaji cjo ra zädã. ² Bübü c'o mi cãrã mi jinguã c'o me nãntji cja o jña Mizhocjimi c'ü mi cjami na jo. Me nãntji a cjanu na ngue mi ench'e o mü'büji Mizhocjimi, mi pãrãji c'ü ro tsja c'ua ja nzi va mama.

³ Mi jinguã mi otjo yo bübü dya; mi nguextjo Mizhocjimi. Nuc'ua o mama Mizhocjimi c'ü ro bübü ne jens'e ñe ne xoñijömi, o bübü c'ua. Nguец'ua rí ench'e in mün'cüji Mizhocjimi, rí pãrãji ra zädã c'ua ja nzi ga mama angueze.

⁴ Mi jinguã, e Abel o mbö't'ü o animale c'o o mbãsp'ã Mizhocjimi. Xo 'ñetjo e Caïn, xo mbãsp'ã Mizhocjimi c'o vi mbedye cja o juajma. Pero c'o o mbãsp'ã e Abel, xenda ma jo a jmi Mizhocjimi c'o, na ngueje e Abel mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi. Rí pãrãgöji c'ü ma jo e Abel a jmi Mizhocjimi, na ngueje Mizhocjimi o mápã c'o o unü e Abel. Nguец'ua zö ya ndü e Abel, pero chjëntjui c'ü xe rí ñatjo c'ü, na ngueje sò rá unnc'öji nguenda cja o jña Mizhocjimi ja va 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi c'ü.

⁵ E Enoc mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi. Nguец'ua o s'idyi a jens'e, dya go ndü c'ü. Dya cja xe go mimi va cja ne xoñijömi, na ngueje Mizhocjimi ya vi zidy a jens'e. Je t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mi cja Mizhocjimi mi mápã e Enoc 'ma dya be mi sidyi a jens'e. ⁶ 'Na nte, 'ma dya ra 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, nu'ma, dya sò Mizhocjimi ra mápã 'ma c'e nte. Na ngueje 'ma cjó c'o ne ra chëzhi a jmi Mizhocjimi, ni jyodü ra jñunt'ü o mü'bü c'ü bübütjo Mizhocjimi. Xo ni jyodü ra jñunt'ü o mü'bü, 'ma ra jyodü Mizhocjimi co texe o mü'bü, Mizhocjimi ra unü c'ü rguí mbãrã ja ga cja angueze, y ra recibido c'ü.

⁷ E Noé, xo 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi. Mizhocjimi o zopjü e Noé o xipji c'ü ro pejñe 'na tradyebe ro chjotü texe c'o nte. Zö nunca mi jandaji a cjanu c'o pa c'o, pero e Noé o creo c'ü vi mama Mizhocjimi. O züpü c'ua c'o jña c'o, go dyät'ã c'ua 'na barco. Nguец'ua dya ndü e Noé cja c'e tradyebe, ni rí ngue c'ü nu su, ni xo rí ngue c'o o t'i, ni xo rí ngue c'o

o cjö. E Noé o jñunt'ü o mü'bü c'ü ro 'ñeje 'na tradyebe c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Nguec'ua va mama Mizhocjimi c'ü ya ma jo e Noé cja o jmi. Pero c'o nte, dya tsjapüji ngüenda c'ü vi mama Mizhocjimi. Nguec'ua jñetse ma s'o c'o nte c'o.

⁸ E Abraham, Mizhocjimi o xipji ro mbedye cja c'ü o jñiñi, ro ma cja c'ü 'na jñiñi c'ü ro tsjapü o cjaja. E Abraham o 'ñenche o mü'bü Mizhocjimi c'ü. Nguec'ua ixco dyätä Mizhocjimi go mbedye go ma c'ua, zö dya mi pärä ja je ro zät'ä. ⁹ Nu cja c'e jñiñi c'ü vi mama Mizhocjimi ro unü e Abraham, e Abraham mi nzhontjo mi nzhontjo nu. Na ngue dya be mi ngue o cjaja c'e jñiñi c'ü. Mi bübüto e Abraham cja 'na ngüxipjadü c'ü mi tä's'ätjoji. E Abraham mi nzhontjo e Isaac c'ü nu t'i, 'ñe e Jacob c'ü nu bëche c'o xo vi xipji Mizhocjimi ro tsjapü o cjajavi c'e jñiñi c'ü. Zö mi nzhontjo e Abraham, pero mi sido mi ejme Mizhocjimi. ¹⁰ Mi te'be ro ma mimi cja c'e jñiñi a jens'e c'ü nunca ra chjorü, c'ü nguetsjë Mizhocjimi o dyät'ä ja c'o nzi va ne.

¹¹ E Sara c'ü nu su e Abraham, dya mi muxt'i c'ü. Ya xo vi cjogü o cjë'e 'ma ro muxt'i. Pero o 'ñenche o mü'bü Mizhocjimi, mi pärä c'ü ro mus'ü 'na ts'it'i c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Nguec'ua Mizhocjimi o unü e Sara ro nduns'ü c'e ts'it'i c'ü o mus'ü. ¹² Nguec'ua e Abraham, zö ya me mi pale cjö xe ro mama c'ü xe ro sö ro 'ñeje t'i c'ü, pero go tsjäa na puncjü o mboxbëche c'ü. Yo seje a jens'e, 'ñe c'o 'ñöxömü c'o järä a ñünü cja yo ndare 'ñe cja yo mar, dya cjö sö ra mbezhe c'o. Je xo ga cjatjonu yo o mboxbëche e Abraham, me na puncjü yo.

¹³ E Abraham o ndü c'ü, y dya go ch'unü va texe c'o vi xipji Mizhocjimi c'ü. Je xo va cjatjonu e Isaac 'ñe e Jacob. Pero mi sido mi junt'ü o mü'büji c'ü ro unü Mizhocjimi anguezeji c'ua ja nzi va mama; mi sido mi creoji hasta 'ma mü o ndüji. Mi päräji, zö ro mezhe pero ro zädä c'o vi mama Mizhocjimi. Nguec'ua ma mäji. Y mi mama anguezeji mi xipji a cjava c'o 'ñaja nte: "Nutsöjme, rí nzhontcöjme cja ne xoñijöümü", mi eñeji. ¹⁴ C'ü vi mamaji a cjanu, ixi 'ñetsetjo c'ü mi jodüji c'ü 'na jñiñi. ¹⁵ C'e jñiñi c'ü mi jodü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob, dya mi ngue c'e jñiñi nu ja ot'ü mi bübü e Abraham. 'Ma ri ngueje c'ü, ro sö ro nzhogüji 'ma; dya pje ro ts'a's'üji. ¹⁶ Pero me mi ne o mü'büji 'na jñiñi c'ü me xe na jo'o, c'ü ngue a jens'e. Nguec'ua, dya tseje Mizhocjimi ga mama: "Ngue o Mizhocjimizgö yo", eñe. Ixi jñetsetjo c'ü dya tse c'ü. Na ngueje ya dyät'ä 'na jñiñi nu ja ra ma ngärä anguezeji.

¹⁷⁻¹⁸ Mizhocjimi ya vi xipji a cjava e Abraham: "Je ngue in ch'igüe e Isaac c'ü ra tsja tata cja in mboxbëchege", eñe Mizhocjimi.

'Na nu pa'a Mizhocjimi o tsjapü 'na prueba e Abraham; o xipji c'ü ro tsja e Abraham ro unü e Isaac c'ua ja nzi ma mbäsp'äji o animale Mizhocjimi. Zö e Isaac mi ngue c'ü 'natjo nu t'i e Abraham, pero e Abraham ya mi ngue ro mbö't'ü e Isaac ro unü Mizhocjimi. Na ngue mi junt'ü o mü'bü c'ü je ri ngue e Isaac c'ü ro tsja tata cja nu mboxbëche e Abraham, c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. ¹⁹ E Abraham mi pärä, zö ro mbö't'ü e Isaac pero Mizhocjimi mi pë's'i poder, mi sö ro tsjapü ro te e Isaac ro bübüto na yeje. Nguec'ua Mizhocjimi o ts'a's'ü c'ua e Abraham, dya jyëzi ro mbö't'ü e Isaac. Nguec'ua e Abraham xe go sitjo c'ü nu t'i, chjëntjui c'ü ya rví ndü. Na ngueje ya mi ngue ro mbö't'ü.

²⁰ E Isaac xo 'ñenche o mü'bü Mizhocjimi. Nguec'ua va tsja e Isaac va dyötpü c'ua Mizhocjimi c'o nu t'i c'o mi ngue e Jacob 'ñe e Esaú. Y o xipjivi a rvá intsjiemi Mizhocjimi anguezevi 'ñe c'o nu mboxbëchevi c'o cjë c'o cja ro ëjë. ²¹ E Jacob xo 'ñenche o mü'bü Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma ya ma t'ü'ü c'ü, o dänä c'ü o ch'äjä va dyötpü Mizhocjimi nza yeje c'o o bëche c'o mi ngue o t'i e José. ²² E José xo 'ñenche o mü'bü Mizhocjimi, mi pärä c'ü ro tsja Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama. Nguec'ua 'ma ya ma t'ü'ü c'ü, o mama ja rvá tsja c'o o mboxbëche e Jacob c'o mi xiji Israelita. O mama c'ü ro ngäräji a Egipto pero ro mbedyeji nu, 'ma ro zädä c'o pa. Y xo xipji c'o o dyoji ro ndunbüji c'ü o cuerpo angueze 'ma ro mbedyeji.

²³ O mezhe c'ua, c'ü mi rey a Egipto o manda ro pant'aji cja ndare texe c'o ts'it'i cja c'o Israelita 'ma cja mi jmus'ütjoji. 'Ma o jmus'ü e Moisés, c'ü nu tata 'ñe c'ü nu nana o jñandavi c'ü me ma zö c'e ts'ilëlë, xa'ma pje c'o ro mbëzhi c'ü. Anguezevi o 'ñenche o mü'büvi Mizhocjimi. Nguec'ua va pönüvi jñi zana c'e ts'ilëlë c'ü mi ngue e Moisés. Dya go züpüvi o jña c'e rey. ²⁴ Nuc'ua c'ü nu xunt'i c'e rey a Egipto, 'ma o chöt'ü c'e ts'ilëlë c'ü mi ngue e Moisés, o tsjapü o t'i c'ua c'ü. Pero 'ma mü o nocü e Moisés o 'ñenche o mü'bü Mizhocjimi c'ü. Nguec'ua 'ma ya vi bëzo angueze, dya cja ne xe ro nädäji angueze mi ngue o t'i c'ü nu xunt'i c'e rey. ²⁵ Ro sö e Moisés xe ro tsja bëche cja c'e rey, ngue c'ua xe ro mäjä e Moisés rvá züji, ro tsja c'o nte. Pero o unü ngüenda c'ü dya rvá jo a cjanu, 'ñe c'ü dya ro mezhe rvá mäjä. Na ngue c'ü rví mäjä a cjanu, je ri tsjatjo va cja ne xoñijöümü. C'ü o tsja, o mbeñe c'ü xenda rvá jo ro dyoji c'o nu menzumüji a Israel c'o vi juajnü Mizhocjimi, y ro sufre co anguezeji. ²⁶ O nguiñi angueze, zö ro zadüji angueze pero xenda rví muvi c'ü ro dyätä e Cristo rvá mbedye a Egipto, que na ngueje c'ü ro nguejme ro tsjapü o cjaja texe c'o mi pë's'iji cja trabodega nu. Na ngueje e Moisés mi

te'be c'o xenda na jo c'o ro no unüs Mizhocjimi. ²⁷ C'ü vi mbedye e Moisés a Egipto, dya ngue c'ü mi sũ c'ü pje ro tsjapũ c'e rey; ngue c'ü mi junt'ũ o mü'bũ ro zädã 'ma ro sô ro pjongũ libre c'o no menzumũtsjẽji. Mi creo c'o vi mama Mizhocjimi, nza cja 'ma ixto ñavi ro jñandba o jmi; maco dya cjó janda Mizhocjimi.

²⁸ Na ngue c'ü mi ench'e o mü'bũ Mizhocjimi, o mbürũ e Moisés o pjongũ c'e mbaxua c'ü ni chjũ Pascua, o xipji c'o nu menzumũji a Israel ro xis'iji o cji cja ngoxtji c'o o ngumũji, ngue c'ua 'ma ro ejẽ c'ü o anxe Mizhocjimi, dya ro mbõ't'ũji 'ma c'o nu ndats'it'iji. ²⁹ E Moisés 'ñe c'o nu menzumũji a Israel o 'ñench'e o mü'bũji Mizhocjimi, o jñunt'ũ o mü'bũji c'ü ro mbõs'ũ Mizhocjimi anguezeji ja rvã mbes'ejji cja c'e trazapjũ c'ü jũsp'ũji Mar Rojo. Nguec'ua va mbes'ejji c'ua, nza cja 'ma ri nguetjo cja jõmũ c'ü na dyodũ. Pero c'o mi menzumũ a Egipto, 'ma mi cja ro mbes'ejji, go nzhogũ c'o ndeje c'o vi xõgũ, go chjorũji c'ua texejji nu.

³⁰ C'o Israelita o 'ñench'e o mü'bũji Mizhocjimi. Nguec'ua pama mi xinchp'itjõji cja c'e jñiñi a Jericó. Nguec'ua 'ma ya vi cjogũ siete pa, go nũgũ c'ua c'o trandũngumũ c'o mi c'ot'ũ c'e jñiñi. ³¹ 'Ma dya be mi xinchp'itjõji cja c'e jñiñi, o xipjiji ye bẽzo c'o mi Israelita o ejui, o 'ñe zo'bũvi nu. Cja c'e jñiñi, mi bũbũ na ndixũ c'ü nde ma dyonpũtjo o bẽzo. Nuc'ũ, mi chjũ'ũ Rahab c'ü. Pero c'e ndixũ go 'ñench'e o mü'bũ Mizhocjimi, nguec'ua va mbõ't'ũji c'o vi 'ñe zo'bũ. O tsjocũvi a mbo cja o ngumũ, ngue c'ua dya ro zürũji c'o. Nguec'ua 'ma o nũgũ c'o ndũngumũ c'o mi c'ot'ũ c'e jñiñi, c'o tropa c'o mi Israelita, dya go mbõ't'ũji c'e ndixũ. Pero c'o nu menzumũji a Jericó, dya go zũji Mizhocjimi. Nguec'ua va mbõ't'ũji c'o.

³² ¿Pje xe rá xi'tsc'õji? Dya rá sürũ rá xi'tsc'õji dya, texe c'ua ja va tsja e Gedeón, 'ñe e Barac, 'ñe e Sansón, 'ñe e Jefté, 'ñe e David, 'ñe e Samuel, 'ñe c'o profeta. ³³ Anguezeji mi ench'e o mü'bũji Mizhocjimi, nguec'ua mi bũbũ anguezeji c'o o ndõpũ o rey. Xo mi bũbũ c'o o mbẽzhi juesi c'o na jo va zopjũ c'o nu menzumũji. Xo mi bũbũ c'o o zädã c'ü vi xipji Mizhocjimi. Xo mi bũbũ anguezeji c'ü o pant'aji a nde cja o león, pero Mizhocjimi o ngo'tp'ũ a ne c'o león. Na ngueje mi ench'e o mü'bũ Mizhocjimi c'e nte c'ü. ³⁴ Mi bũbũ c'o o mboch'ũji cja trasivi c'ü me mi yorũ, pero Mizhocjimi o tsja c'ü dya pje tsjapũji c'e trasivi. Na ngueje anguezeji xo mi ench'e o mü'bũji Mizhocjimi. Mi bũbũ c'o ro bõ't'ũ co tjedyi. Pero dya pje xo tsjapũji c'o, na ngueje anguezeji xo mi ench'e o mü'bũji Mizhocjimi. Mi bũbũ c'o mi sũ o mü'bũ. Pero Mizhocjimi go tsjapu ro zẽzhiji, na ngueje mi ench'e o mü'bũji Mizhocjimi. Nguec'ua va chũji na jo c'o o tropa c'o nte c'o dya

mi ma't'ũ Mizhocjimi, va ndõpũji c'o. ³⁵ Mi bũbũ ndixũ c'o vi ndũ c'o mi cãrã o ngumũ, pero o tetjo c'o, o bũbũtjõji na yeje.

Mi bũbũ c'o o mbãrãji hasta 'ma cja mü o ndũji. 'Ma ro mama anguezeji c'ü dya cja ro ma't'ũji Mizhocjimi, ro 'ñemeji 'ma libre, dya pje ro tsjapũji 'ma c'o. Pero anguezeji, dya mamaji a cjanu c'ü ro jyẽziji Mizhocjimi. Na ngue mi te'beji c'ü xenda na jo; mi te'beji c'e pa 'ma ra tetjõji ra mimiji co Mizhocjimi. ³⁶ Mi bũbũ c'o me go mbãtãji va nda's'ũji co chirriõ, na ngueje mi ench'eji o mü'bũ Mizhocjimi. Mi bũbũ c'o mi sufre a pjõrũ, y xo mi tjũn't'ũji co cadena. ³⁷ Mi bũbũ c'o o pjat'ũji o ndõjo va mbõ't'ũji. Mi bũbũ c'o o dyocũji a nde co serrote. Mi bũbũ c'o o xipjiji c'ü na jo ro mamaji c'ü dya cja ro ma't'ũji Mizhocjimi; 'ma jiyõ, ro tsjapũji ro sufrejji 'ma na puncjũ. Mi bũbũ c'o o mbõ't'ũji co tjedyi. Mi bũbũ c'o o c'ueñe cja o ngumũji o mõji na jẽ. Nguec'ua mi bẽzhi c'o mi jyodũji, nguec'ua ya nguextjo o xipjadũ o ndẽchjũrũ c'ü mi je'ejji, 'ñe o xipjadũ o chivo. Mi sufrejji na puncjũ, y mi cjapũji na s'o c'o. ³⁸ C'o nte c'o dya mi creo Mizhocjimi mi mamaji c'ü ma s'o c'o mi ma't'ũ Mizhocjimi; mi mamaji c'ü dya mi jyodũ c'o mi ma't'ũ Mizhocjimi xe ro mimiji cja c'o o jñiñiji. Maco mi nguetsjẽ c'o mi mama a cjanu, c'o ma s'o. C'o mi ejme Mizhocjimi, o c'ueñeji cja o ngumũji o mõji na jẽ, nguec'ua mi nzhodũtjõji cja majjadũ, 'ñe cja t'ejje. Mi tsãdãtjõji cja cueva. ³⁹ Texe c'o nte c'o ya rõ xi'tsc'õji, me nãntji c'ü na jo va tsjaji, na ngue mi ench'e o mü'bũji Mizhocjimi. Pero dya ch'unũji va, nu c'o vi mama Mizhocjimi. ⁴⁰ Na ngueje Mizhocjimi ya vi mbeñe c'ü ro zädã c'ü xenda na jo. Mi te'be Mizhocjimi c'ü ro cãrãgõji nutscõji, ngue c'ua c'o mi cãrã mi jingũã, 'ñezgõji sõ rá chẽzhgõji a jmi angueze ri texejji.

12

Fijemos la mirada en Jesús

¹ C'o nte c'o cja ró xi'tsc'õji, zõ mi sufrejji pero dya jyẽziji c'ü mi ench'e o mü'bũji Mizhocjimi. Xo rga cjazgõji nu, ni jyodũ, dya rá jẽziji c'ü rgã ench'e in mü'bũji e Jesucristo, zõ xo rá sufrejji. C'ü rga nzhodũji cja o 'ñiji Mizhocjimi chjẽntjui nza cja 'na nte c'ü ri cja carrera. Nuc'ũ, ra ts'o's'ũ c'o bitu c'o ri je'e. 'Ma jiyõ, ra ts'a's'ũ c'o bitu, y ra bẽzhi 'ma c'e carrera. Je xo ga cjazgõji nu. Ni jyodũ rá jẽzgõji texe c'o na s'o c'o rí cjai, 'ñe c'o pje nde c'axcõji. ² Ni jyodũ rá unnc'õji ngũenda c'ü ja va tsja e Jesús, y rá te'beji ra mbõxcũji angueze xo rá zẽzhgõji 'ma pje c'o rá sufrejji. 'Ma o ndãt'ãji e Jesucristo cja ngronsi, me co bẽchpiji o tseje va tsjapũji burla. Pero e Jesús go ne go ndũ, dya tsjapũ ngũenda c'ü mi bẽchpiji o tseje. Na ngue mi pãrã c'ü ro

zädä 'ma me ro mājä angueze, na ngue ya rví mböxcüji. Na ngue c'ü o ndü e Jesús, nudya, je mimi dya cja o jodyë Mizhocjimi.

³ Mbeñeji c'ü o tsja e Jesús. Mbeñeji, ngue c'ua 'ma pje c'o ra tsja'c'ejí, dya ra tögü in mün'c'ejí c'ü rgui jyëzgeji Mizhocjimi. C'o nte, me go tsjapüji o sufre e Jesús; maco mi nguetsjë anguezeji ma s'oji. Pero e Jesús go sëchi texe c'o. ⁴ C'ü ni 'ñench'e in mün'c'ejí e Cristo, ngue c'ü ni jyonnc'ügueji o chü yo nte. Pero dya cjö be bö't'üts'c'ejí. Nguec'ua, dya ni jyodü ri tsjaji na s'o rgui xögueji co e Cristo. ⁵ Pe ya i jyombeñeji c'ü mama cja o jña Mizhocjimi nza cja 'na tata 'ma zopjü c'o o t'i. Je mama ga cjava c'ü:

Nu'tsc'e in ch'itsc'ö, 'ma ra huënchc'igüe Mizhocjimi c'in Jmugue, dya ri tsjapü c'ü dya pje ni muvi c'ü o jña c'ü.

Ni xo ri tsjijñi rgui sentioque 'ma ra xi'tsc'e c'ü na s'o i tsja.

⁶ C'in Jmugue 'ma s'íya 'na nte, cjapü ra sufre 'ma.

Y ngue c'o cjapü o t'i, c'o castigao c'ü, eñe c'e jña.

⁷ Nujo in sufregueji, nguetsjë Mizhocjimi c'ü jëzi rí sufregueji yo. Nguec'ua ri xötpügueji 'ma c'ü ja rgui dyätöqueji na jo angueze. Mizhocjimi cja'c'ejí nza cja 'na tata cjapü c'ü nu t'i. Na ngueje texe yo bëzo, bübü 'ma ni jyodü ra castigaoji c'o o t'iji. ⁸ Mizhocjimi jëzi ra sufre texe c'o o t'i. Nguec'ua 'ma dya in sufreji, nu'ma, dya ngue o t'itsc'ejí 'ma c'ü. ⁹ C'o mi tatagöji cja ne xoñijömü mi castigaozüji c'o, ngue c'ua ro ätcöji c'o. Y mi sügöji c'o. Nadya c'in Tatagöji c'ü bübü a jens'e, ¿cjo dya xo ni jyodü rá sügöji angueze, ngue c'ua rá bübütojji? Já, ni jyodü. ¹⁰ Ja nzitjo cjë c'o o castigaozüji c'o mi tatagöji. Mi castigaozüji c'ua ja nzi ma netsjëji anguezeji. Pero Mizhocjimi castigaozüji ngue c'ua ra mböxcöji, ngue c'ua rga czagöji angueze. ¹¹ Ixi 'mārätjo, 'ma jëzi Mizhocjimi ra sufre 'na nte, dya mājä c'e nte, nzhumü 'ma c'ü. Pero 'ma ra unü na jo ngüenda c'e nte jenga ni sufre c'ü, cja rrü dyätä c'ua Mizhocjimi, nu'ma, xenda rrä jo c'o ra tsja 'ma c'e nte, y dya cja pje xe ra mbeñe 'ma c'ü.

El peligro de rechazar la voz de Dios

¹² C'o cja carrera, bübü 'ma ya me ni tögü o ngua. Nguec'ua dya cja nda sö ra cjanu'dijí. Je xo ga cjats'c'ejí nu, me tögü in mün'c'ejí. Nguec'ua ri xi'ts'íji rí zëzhgeji. ¹³ Ixti tsjijñiji c'ü ngueje o 'ñiji e Cristo c'ü rí möc'ejí. Ngue c'ua c'o yembeñets'c'ejí, dya ra xögüji cja c'e 'ñiji c'ü na jo, y dya cja xe ra yembeñeji.

¹⁴ Me rí jyodüji ja rgui tsärägueji na jo texe yo nte. Xo rí jyodüji rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi c'o na jo. 'Ma jiyö, dya ra sö rí päräji 'ma na jo ga cja angueze, y dya ra sö rí ma minc'ejí co angueze. ¹⁵ Rí pjötpütsjëji

ngüenda. 'Ma jiyö, 'na ri bübüts'c'ejí 'naja c'ü ra xögü co Mizhocjimi, maco o nugüji na jo va ndājä c'ü nu T'i. 'Ma ri bübüts'üji c'ü ri cja na s'o, zö ri 'natjo nte, pero ra jít's'íji 'na 'ñiji c'ü na s'o, nguec'ua ri bübüts'üji na puncjü c'o xo ra tsja na s'o. ¹⁶ Rí pjötpüji ngüenda c'ü dya cjö rí bübüts'c'ejí hermano c'ü ri 'ñeje c'ü 'na ndixü, o hermana c'ü ri 'ñeje c'ü 'na bëzo. Y 'ma dya in chjüntüji, dya ri jyöt'üji o ndixü. Xo rí pjötpüji ngüenda c'ü dya cjö rí bübüts'c'ejí c'ü ra tsja c'ua ja nzi va tsja e Esaú, ra tsjapü dya pje ni muvi c'o me na jo c'o ne ra dyacöji Mizhocjimi. E Esaú mi ngue c'ü nu ndat'i e Isaac, nguec'ua je ngue e Esaú c'ü ro intsjimiji ro tsja Mizhocjimi. Pero c'ü rví intsjimiji c'ü, o mbö'ö e Esaú por 'na mojmü o jñöñü c'ü o ch'unü ro zi. ¹⁷ In pärägueji ja va tsja c'ua e Esaú. O dya cjö c'ua e Esaú mi ne c'ü ro intsjimiji c'ü. Pero Mizhocjimi dya go ne a cjanu. Me go huë'ë c'ua e Esaú, 'na xe ro sö ro intsjimiji c'ü. Pero dya cja sö.

¹⁸ Nu cja c'e t'eje nu ja o ch'unü c'o o mandamiento Mizhocjimi c'o in mbox-palegöji, me mi yorü o trasivi nu. Me xo ma bëxömütjo ma jängömü nu. Y me ma zëzhi ma vü'ü trandajma nu. ¹⁹ Y cja c'e t'eje, xo mi zünü me na jens'e 'na trompeta nu. Cjanu ña c'ua Mizhocjimi o zopjü c'o in mboxpaleji. Anguezeji me go züji va dyäräji c'o jña c'o, nguec'ua va dyötüji e Moisés c'ü ro xipji Mizhocjimi c'ü dya cja ro ña'a. ²⁰ Me mi süji, dya cja ne ro dyäräji. Na ngueje Mizhocjimi vi mama a cjava: "Zö rí nguex-tjo 'na animale ra säjä cja ne t'eje, pero rí pö't'üji c'ü. Pero dya rí chëzhji. Rí pjat'üji co ndojo, o 'ma jiyö rí pjat'üji co lanza", eñe Mizhocjimi. ²¹ Me mi sü'ü ma jñandaji cja c'e t'eje. Nguec'ua hasta e Moisés o mama: "Me rí mbigö rgá sügö na puncjü", eñe. Nu c'e t'eje c'ü, dya ngue c'ü in chëzhgeji a jmi c'ü, iyö.

²² Nu c'ü in chëzhgeji dya a jmi, ngueje Mizhocjimi c'ü ixi bübüjtjo. Nuc'ü, je bübüjtjo cja c'ü 'na t'eje c'ü ni chjü Sion, cja c'e jñiñi a Jerusalén a jens'e. Je nguejme me mājä ga ngärä c'o o anxë Mizhocjimi c'o me na puncjü. ²³ Je ngue nu, va juns'ü o tjü'ü texe c'o o t'i Mizhocjimi c'o na puncjü, na ngueje je menzumüji dya nu. Nu c'ü ra jñün'c'ejí ngüenda, nguetsjë Mizhocjimi c'ü manda texe a jens'e 'ñe cja ne xoñijömü. Nu ja bübü angueze, je xo cärä nu, c'o nte c'o ya jogü cja o jmi. Nuc'o, ojtjo nada c'o na s'o a jmi Mizhocjimi c'o. ²⁴ Xo in chëzhgeji dya a jmi e Jesús. C'ua ja nzi ma tsja c'o mböcjimi ma xis'íji c'o o cji o animale ngue c'ua ro perdonaoji c'o nte, je xo ga cjatjo nu'tsc'ejí. 'Ma in ench'e in mü'büji e Jesucristo, Mizhocjimi perdonaots'üji, na ngue o pjödü o cji e Jesús va ngötcüji in nzhubüji. 'Ma o tsja e Caín o mbö't'ü e Abel, mi jyodü ro nzhocpüji c'o na

s'o e Caín. Pero na ngue c'ü o mbö't'üji e Jesús, Mizhocjimi dya ra nzhocüzgöji c'o na s'o c'o rí cjaji, ra perdonaozgöji dya c'ü.

²⁵ Nguec'ua rí pjötpügeji nguenda c'ü rí dyätäji Mizhocjimi c'ü zocöji. Nu c'o ín mboxpaleji, 'ma o ch'unüji c'o o mandamiento Mizhocjimi, dya go ne go dyäräji. Nguec'ua Mizhocjimi o tsjapü o sufrefji, maco nguextjo va cja ne xoñijömmü c'ü vi sjipjiji c'o. Pero nuda, Mizhocjimi ya ndjäjä 'naja c'ü vi 'ñeje a jens'e. Nguec'ua 'ma rá jünpügöji o jña e Jesús ja va 'ñe ndü, cja rrü yönbüji c'ü, zja rga möcöji 'ma, c'ü dya pje ra tsjacöji Mizhocjimi? Nu 'ma ga cjanu, xenda rá sufregöji 'ma que na ngue c'o ín mboxpaleji. ²⁶ 'Ma o ña Mizhocjimi c'o pa c'o, me go mbi'i c'e t'eje. Pero nuda, ya mama Mizhocjimi pje pjézhi c'ü cja ra tsja. O mama ga cjava c'ü: "Xe 'na vez rá cjacpö ra mbi'i na zézhi ne xoñijömmü. Dya nguextjo ne xoñijömmü. Xo 'ñe ne jens'e, xo rá cjacpü ra mbi'i", eñe Mizhocjimi. ²⁷ C'e jña c'ü vi mama Mizhocjimi c'ü xe 'na vez ra tsjapü ra mbi ne xoñijömmü, ngue c'ü rga pärägöji ra chjorütjo ne jens'e 'ñe ne xoñijömmü. Na ngueje o t'ät'ätjo yo. Nuc'ua, c'o dya só ra chjorü, ngue c'o ra sido ra bübü. ²⁸ Nu c'ín Jmugöji, dya ra chjorü c'ü, ni xo ra chjorü nu ja rá ma cärägöji c'ü. Nguec'ua rga unngöji na jo 'na pöjö Mizhocjimi, y rá ma't'üji c'ua ja nzi ga ne c'ü. Ni jyodü rá sügöji rga ätcöji c'ü. ²⁹ C'ua ja nzi ga cja 'na sivi, cjacpü ra sufrefji c'ü ra zant'a, je xo ga cjatjonu Mizhocjimi ra tsjapü ra sufrefji c'o cja na s'o.

13

Cómo agradar a Dios

¹ Sido rí pötü rguí s'iyagueji yo nin cjuarmaji. ² 'Ma ra säjä cja ín jñiñigueji c'o cjuarma c'o dya ngue in menzumügeji, rí recibidogueji na jo c'o; dya rí jyombeñeji. 'Na ri ngue o mbéjpi Mizhocjimi c'o. Mi jingua, mi bübü c'o mi recibido na jo c'o ma säjä. Nguec'ua bübü 'ma mi recibidoji c'o o anxé Mizhocjimi, zö dya mi päräji cjo mi ngue c'o.

³ C'o o'o a pjörü, rí mbeñegueji rí pjös'üji c'o, nza cja 'ma ri 'natjo c'ua ri cäji a pjörü. Xo ri mbeñeji rí pjös'c'ejí c'o cjacpüji ra sufrefji. Na ngueje 'na xo bübü 'ma ra tsja'c'ejí xo rí sufrefgeji.

⁴ Rí unnc'ejí nguenda c'ü dya s'o c'ü ni chjüntüvi 'na bézo 'na ndixü. Pero c'ü ya chjüntü, ni jyodü c'ü dya cjó xe ra 'ñeje. Porque na s'o ga cjanu. Mizhocjimi ra tsjapü ra sufrefji c'o bézo c'o ra dyojuí c'ü dya ri ngue nu su, 'ñe c'o ndixü c'o ra dyojuí c'ü dya ri ngue o xíra.

⁵ Dya rí mbeñegueji na puncjü o merio. Rí mäcejí co nu c'o ya ín pè'sc'ejí. Na ngueje ya mama a cjava Mizhocjimi: "Nunca rá

jéts'c'ö, ni xo rá xögü co nu'tsc'e", eñe. ⁶ Nguec'ua, dya rá süji pero ra só rá mangöji: Mizhocjimi ngue c'ü pjöxcö c'ü. Dya rá sügö cjó pje ra tsjacö, rá eñegöji.

⁷ Rí mbeñegueji nu c'o cjuarma c'o o xi'tsc'ejí o jña Mizhocjimi. Rí mbeñeji na jo ja va dyätäji e Jesucristo hasta 'ma cja o ndüji. Rí mbeñeji ngue c'ua xo rí 'ñejmeji a cjanu c'ü. Na ngue angueze, dya pötü c'ü.

⁸ C'ua ja nzi ma cja c'o cjé c'o ya cjogü, je xo ga cjatjonu angueze ne pa dya, 'ñe texe c'o cjé c'o cja ra éjé, 'ñe 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijömmü. ⁹ Nguec'ua, dya rí creogeeji cjó c'o ra 'ñe dyon'c'üji ra jí'tsc'ejí jña c'o ri nan'ño. Dya rí creoji 'ma dya rí chjéntjui c'o jña c'o ya j dyäräji. Nutscöji ni jyodü rá unüji na jo nguenda c'ua ja ga s'iyazgöji Mizhocjimi, ngue c'ua rá nzhodüji na jo cja o 'ñiji. Dya ni jyodü me rá xöcüji pje ma jñönü c'o rá sigöji, o c'o dya rá sigöji. Cärä c'o me xöcü a cjanu, pero dya pjös'üji ja rgá mbäräji na jo Mizhocjimi.

¹⁰ Nutscöji, ngue e Cristo c'ü o bö't'ü para o ndintsöji ín mün'c'öji c'o na s'o. C'o animale c'o tsjé'ma mi pö't'üji ngue c'ua ro perdonaoji c'o o nzhubü c'o nte, mi ngue c'ü rví unü nguenda c'o nte c'ü ro é 'naja c'ü ro 'ñe pätpäji rvá ndü. Nu c'o animale c'o tsjé'ma mi bö't'ü, dya só ro zi c'o mböcjimi. ¹¹ C'ü mi cjaji, nu c'ü mi mero ndamböcjimi mi cjogü a mbo nu ja me ma sjü'ü, mi tjédyi c'o o cji c'o animale c'o vi bö't'ü. Cja ma xis'i c'o cji nu, ngue c'ua ro perdonaoji c'o o nzhubütsjé, 'ñe c'o o nzhubü c'o nte. Nuc'ua cja ma ndunüji c'o animale a tji'i cja c'o ndüngümü. Cja ma yepe ra ndüt'üji texe c'o o ts'ingue c'o. ¹² Je xo va cjatjonu e Jesús, je ngue a tji'i cja c'e ndajñüni a Jerusalén nu ja o pjongüji angueze ro ma sufrefji. Je ngue nu o ma pjödü o cji'i va ndü nu, para o ndintsquiji ín mün'c'öji c'o na s'o, nutscöji rí nteji. ¹³ Nguec'ua nutscöji na jo rá jyombeñeji c'o tjürü c'o mi cjaji 'ma ot'ü, y rá chézhgöji a jmi e Jesús. Yo nte ra zangöji c'ua ja nzi va zadüji e Jesús o béchpji o tseje. Pero ni jyodü rá jyombeñeji a cjanu c'o tjürü c'o. ¹⁴ Na ngueje ne xoñijömmü, dya ngue ín s'öyagöji va; ra chjorütjo nu. Rí te'beji c'e s'öya nu ja rá ma mimiji. ¹⁵ Na ngue c'ü o tsja e Jesucristo, dya cja ni jyodü rá unngöji dya o animale Mizhocjimi. C'o rá unngöji dya, pama rá unüji 'na pöjö; rá unüji c'o jña c'o ra mbedye ín tegöji. ¹⁶ Dya rí jyombeñeji rí pötü rguí pjös'üji, 'ñe rí unüji c'o pje ni jyodü. Nujyo, ngue yo me rguí mäjä Mizhocjimi yo.

¹⁷ Rí dyätqueji yo ín xo'ñigueji yo xi'ts'iji o jña Mizhocjimi, zö nan'ño gui tsjijñiji. Na ngueje ngue anguezeji c'o me péjpi ga mbö'c'ejí. Mizhocjimi ra jñünpü nguenda anguezeji ja ga cja vi minc'ejí. Rí dyätqueji anguezeji, ngue c'ua ra só ra mäji rgá mbö'c'ejí. 'Ma jiyö, 'ma dya rí dyätqueji

anguezeji, 'na me ra sufre cja o mü'büji. Y nu'tsc'ejí, 'na rí bēzhgueji.

¹⁸ Rí dyötcüji Mizhocjimi, na ngue rí pärägö c'ü dya rí cjiñi na s'o ín mü'bügö. Me rí ne rá cjägö na jo'o texe. ¹⁹ Me rí ö'tc'öji rí dyötcüji Mizhocjimi, ngue c'ua dya ra mezhe, rá 'ñe zenguats'üji na yeje.

Bendición y saludos finales

²⁰ E Jesús c'ín Jmugöji, ndambörü c'ü; nutscöji chjētcjui c'ü ri ndēncjürüji. Nguec'ua va ndü e Jesús por nutscöji. O pjödü o cji para o perdonaozgöji Mizhocjimi c'ua ja nzi va mama cja ne testamento nu cja nuevo nu o zocüzüji. Nguec'ua dya cja rí tügöji ín nzhunc'öji. Nuc'ua Mizhocjimi o tsjapü o tetjo e Jesús, o bübütjo na yeje. Nguec'ua ra sö ra mājā ín mün'c'öji, dya cja ni jodü xe rá mbeñeji c'o ín nzhübüji c'o mi tüji. ²¹ Rí ö'tc'öji Mizhocjimi ra dya'c'ejí c'o xe bē'tsc'ejí, ngue c'ua ra sö rí tsjaji texe c'o na jo, c'ua ja nzi ga ne angueze. Nguetsjē angueze ra pēppi a mbo cja ín mün'c'ejí, ngue c'ua rí tsjaji c'o na jo c'o rguí mājā angueze. Ra pēppi a cjanu a mbo ín mün'c'ejí, na ngueje ín ench'e ín mü'büji e Jesucristo. Angueze me na nojo, 'ñe me na jo. Je rga cjanu textjo yo cjē'ē 'ñe 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijömü, amén.

²² Rí ö'tc'öji cjuarma rí pēscöji paciencia yo jña yo ró zo'c'öji. Na ngueje dya puncjü yo ró xi'tsc'öji cja ne carta. ²³ Rí negö rí pärägueji c'ü ya 'ñemeji dya libre e Timoteo c'ín cjuarmagöji. Nu 'ma dya ra mezhe ra zät'ä nu ja rí bünc'ö, rá ēcjöbe rá 'ñe zenguats'ügöbe.

²⁴ Xipjiji ra mbörü Mizhocjimi texe yo ín xo'ñigueji yo xi'ts'iji o jña Mizhocjimi, 'ñe texe c'o 'ñaja cjuarma. Va bö'tc'ütjoji Cjimi c'o cjuarma c'o menzumü a Italia c'o rí cārägöjme.

²⁵ Mizhocjimi ra mböxc'üji ín texeji. Je rga cjanu, amén.

LA CARTA DE SANTIAGO

Santiago escribe a los esparcidos

¹ Cjimi, cjuarma, rí zenguats'úi. Nutscö e Jacobo rí pen'c'ejí ne carta. Rí mbèppjigö cja Mizhocjimi, 'ñe cja e Jesucristo c'ín Jmugöji. Rí pen'c'ejí ne carta nu'tsc'ejí in tsjaji cja yo doce estado a Israel, pero in pjötc'ejí dya texe cja ne xoñijömu.

La sabiduría que viene de Dios

² Bübü 'ma ra säts'c'ejí 'na ndümü o pje c'o nde rí sufregueji. Pero jñunt'ü in mün'c'ejí cjuarma, ngue yo rgui mäc'ejí yo; ni rí ts'inguilè ri ndumüji. ³ Na ngue in pärägueji 'ma rí sufregueji a cjanu, ra jñetse cjo sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi. 'Ma rí zèzhgueji, 'ma dya rí jyèzgueji Mizhocjimi, nu'ma, ra dya'c'úi mas c'ü rgui zèzhji, 'ma ra è c'o rí sufregi c'o xe na s'èzhi. ⁴ Nguéc'ua sido rí zèzhgueji ngue c'ua ra sö rí dyätqueji na jo 'ma Mizhocjimi. Nguéc'ua dya ra bè'tsc'íji c'ü rgui tsjagueji c'ua ja nzi ga ne angueze.

⁵ 'Ma bübüts'úi c'ü bèzhi pjeñe ja rgá tsja c'o ne Mizhocjimi, ni jyodü ra dyötü Mizhocjimi 'ma c'ü. Mizhocjimi ra unü c'ua c'ü rgui mbärä. Na ngue c'o pè's'i Mizhocjimi, dacöji na puncjü c'ü, dya xo huènzhgöji c'ü. ⁶ Pero c'ü ra dyörü, ni jyodü ra jñunt'ü o mü'bü c'ü ra ch'unü pjeñe, dya ra yembeñe cjo ra ch'unü cjo dya ra ch'unü. Na ngue c'ü yembeñe, chjèntjui nza cja ndeje cja trazapjü c'ü pjös'ü ga ndunü e ndajma ga mava ga mava. ⁷ C'e nte c'ü yembeñe ga cjanu, ni jyodü ixta unü nguènda c'ü dya pje ra unü c'ín Jmugöji c'ü. ⁸ Na ngueje dya pärä pje ra nguiñi; yembeñe texe c'ü cja'a c'ü.

⁹ Nu'tsc'ejí in pöbreji cjuarma, zö dya nda in pè's'íji pero rí mäc'ejí. Na ngueje ya ni muvitsc'ejí dya a jmi Mizhocjimi. ¹⁰ Nu'tsc'ejí in pè's'íji na puncjü, xo rí mäc'ejí. Na ngueje o dya'c'úi Mizhocjimi in pärägueji dya, c'ü dya nda ni muvi c'ü ni pè'sc'ejí na puncjü. C'o rico, ra zädä 'ma ra ojtjo anguezeji, ra chjèntjui nza cja o ndäjnä o pjín'ño. ¹¹ Na ngueje 'ma go mbes'e e jyarü, na pa'a. Nguéc'ua ga dyot'ü o pjín'ño, y joca juènzhänä c'o. Y zö na zötjo pero ra ojtjo c'ua c'o. Je xo rga cjatjonu c'o rico; zö pèpjiji tóji o merio, pero ra zädä 'ma ra ndü c'o.

Pruebas y tentaciones

¹² 'Ma cjó c'o ra sájä 'na ndümü o pje c'o ra sufre, pero 'ma ra sido ra 'ñejme Mizhocjimi, nu'ma, ngue nu rgui mäjä 'ma c'e nte. Na ngueje Mizhocjimi ra unü c'ü rgui bübütjo co angueze. Je ga cjanu va mama Mizhocjimi ra unü c'o ejme, 'ñe neji angueze. ¹³ 'Ma cjó c'o ra nguiñi ra tsja c'o na s'o, dya ra mama que ngue Mizhocjimi c'ü cja'pü ra tsja c'o na s'o. Na ngueje me na

jo Mizhocjimi, dya cjó sö ra 'ñünbü o mü'bü Mizhocjimi ra tsja c'o na s'o. Mizhocjimi dya xo 'ñünbü o mü'bü 'na nte ra tsja c'o na s'o. ¹⁴ 'Ma cjó c'o cjiñi ra tsja c'ua ja c'o nzi ga netsjé c'o na s'o, je ni 'ñeje cja mü'bü c'e s'opjeñe. ¹⁵ Nuc'ua 'ma ra sido ra nguiñi c'o na s'o c'o ri ne ra tsja, ra zädä c'ü ra tsja 'ma c'o. Y 'ma dya ra jyèzi c'o na s'o, dya ra salva.

¹⁶ Rí s'yats'úi cjuarma. Nguéc'ua rí xi'tsc'öji, dya cja rí tsjiñi c'ü ngue Mizhocjimi c'ü 'ñünngü in mü'büji rá cja'ji c'o na s'o. Na ngueje dya cjuana. ¹⁷ C'ü dacöji Mizhocjimi, nde na jo texe c'o. Y ngue c'o ni jyongöji c'o. Nguetsjé angueze o dyät'a e jyarü, 'ñe e zana, 'ñe yo seje. Nujoyo, chjench'e yo. Pero Mizhocjimi dya pötü; xenche'ü ga cjatjo, dacüji c'o na jo. ¹⁸ Nguetsjé angueze o mbeñe ndeze mi jinguä c'ü ro tsjacüji o 'tizüji. Nguetscöji ot'ü o tsjacüji o 't'izgöji, 'ma ró ätpägöji nu o jña nu na cjuana. Je xo rga cjatjonu c'o 'ñaja c'o cja ra creo.

La verdadera religión

¹⁹ Rí s'yats'úi cjuarma. Nguéc'ua rí xi'tsc'öji rí dyäräji na jo o jña Mizhocjimi in texeji. Dya ts'i rgui chjünrüji jña c'o va è in pjeñetsjéji. Dya xo ra ünc'ejí rgui dyäräji c'ü o jña. ²⁰ Na ngue 'ma cjó c'o üdü, dya ra sö ra tsja c'ua ja ga ne Mizhocjimi c'o na jo. ²¹ Nguéc'ua rí xi'tsc'öji, jyèziji texe c'o me na s'o c'o in cjiñi, 'ñe texe c'o na s'o c'o xe in cja'ji. Rí dyäräji na jo nu o jña Mizhocjimi nu bübü in mün'c'ejí dya. Na ngue 'ma rí dyärägueji ne jña nu, sö ra jogü in mü'büji.

²² Dyätäji o jña Mizhocjimi. Dya rí dyärätjoi, cja ndo rrí jyèzitjoi. Na ngue 'ma in cjiñi c'ü dya pje ni jyodü nguextjo c'ü rí dyärätjoi, dya in cjiñi na jo 'ma. Na ngueje dya cjuana. ²³ 'Ma cjó c'o ärä o jña Mizhocjimi, nu 'ma dya cja'a c'ua ja nzi ga dyärä, nu'ma, chjèntjui nza cja 'na nte c'ü janda na jo cja jñeje c'ü ja ga cja a jmi c'ü. ²⁴ Jandatsjé na jo'o, cja na matjo c'ü. Nuc'ua ixi jyombeñetjo pje mi nza jmi c'ü. ²⁵ Mizhocjimi ya 'ñevueji libre, ngue c'ua ra sö rá ätäji dya o jña angueze. 'Ma cjó c'o ra unü na jo nguènda c'ü pje mama c'ü o jña, y ra sido ra mbeñe, y ra tsja c'ua ja nzi ga mama c'e jña'a, nu'ma, ngue nu rgui mäjä 'ma c'e nte c'ü. Na ngueje cja'a c'ü mama c'e jña. Pero 'ma ra dyärä jo rrü jyombeñetjo c'ü, iyö 'ma.

²⁶ 'Ma cjó c'o pèzhits'úi na jo ga ma't'ü Mizhocjimi, pero 'ma dya pjötpü nguènda c'o jña c'o pedye a ne'e ga xipji yo nu minteji, dya jo c'ü cjiñi 'ma c'ü. Na ngueje dya cjuana. Na ngue dya pje ni muvi c'ü ni mama ma't'ü Mizhocjimi c'ü. ²⁷ C'o ix na cjuana ma't'ü Mizhocjimi c'ín Tataji, pjös'úi yo ndixü yo ya ndü nu xira, 'ñe yo jyoya 'ma sufregi. Xo pjörütsjéji ngue c'ua dya ra

ndëpji o 'ñiji yo nte cja ne xoñijõmü va yo dya pärã Mizhocjimi. C'o cja a cjanu yo na jo, dya s'o a jmi Mizhocjimi c'o.

2

No hay que hacer distinción entre personas

¹ Me na nojo e Jesucristo c'ín Jmugõji, cjuarma. Nguec'ua 'ma in ejmeji angueze, dya cjó rí tsjapüji xenda rrí muvi 'na nte que na ngue c'ü 'na. ² Bübü 'ma cjogü 'na nte nu ja in ma't'üji Mizhocjimi c'ü ri junt'ü anillo a dyë, c'ü ri dyavü o oro, y ri je'e bitu c'o rrã jo. Xo bübü 'ma cjogü 'na bëzo c'ü pöbre c'ü ri je'e zëbitu. ³ Dya ga jo 'ma in cja'püji me ni muvi nu c'ü je'e bitu c'ü me na jo, 'ñe 'ma in xipjiji: "Nu t'sc'e nin t'ecjañõmü, je ri mimigue va nu ja na jo", in embeji. Dya xo ga jo 'ma in xipjiji c'e pöbre c'ü je'e zëbitu: "Nu t'sc'e ri bõntjogue a mava", o in xipjiji: "Mimitjogue a jõmü", in embeji. ⁴ Nu 'ma in cjai a cjanu, xenda in cja'püji ni muvi me c'ü 'naja, que na ngue c'ü 'na. Na s'o in pje'negueji 'ma.

⁵ Rí s'yats'üji cjuarma, nguec'ua rí xit'sc'õji a cjanu. Dyärãji na jo. Yo pöbre, cja'püji dya ni muvi cja ne xoñijõmü. Pero Mizhocjimi o juajnü na puncjü anguezeji. Anguezeji ench'e o mü'büji e Jesucristo, nguec'ua me ni muviji dya a jmi. Y xe ra ch'unüji c'ü me ni muvi; ra ch'unü ra zät'ãji nu ja manda Mizhocjimi. Ngue c'ü o mama Mizhocjimi ra unü c'o ejme 'ñe neji angueze. ⁶ Maco nu t'sc'ëji in cja'püji c'ü dya nda ni muvi yo pöbretsc'ëji. ¿Cjo dya ngue yo rico yo cja'c'üji rí sufregueji? ¿Cjo dya ngue yo rico yo sint's'iji cja juesi nu ja ra jñün'c'üji ngüenda? Já, ngue yo rico. ⁷ ¿Cjo dya ngue yo rico yo xenda sanbü o tjü e Cristo, que na ngue yo pöbre? Maco me na jo e Cristo. Nu t'sc'ëji ngue o nts'ëji c'ü.

⁸ C'ü xenda ni muvi ley cja o jña Mizhocjimi, je t'opjü a cja va c'ü: "Nu t'sc'ëji rí s'yaji yo nin minteji, c'ua ja nzi gui s'yats'ëji", eñe. Nu 'ma rí tsjaji a cjanu, na jo c'ü in cja'gueji 'ma. ⁹ Pero 'ma dya jyëzgui s'yaji yo nin minteji, in cjai na s'o 'ma. Na ngue dya in ätäji c'ü o ley Mizhocjimi c'ü mama rá jyëzga s'yaji yo nin minteji. ¹⁰ Na ngue c'e nte c'ü ra dyätã texe c'o o ley Mizhocjimi, pero nu 'ma ra bëzhtjo 'na c'o ley ra dyätã, ya mbë's'ti nu s'ocü 'ma c'ü, chjëntjui c'ü dya ro dyätã ne rí na c'o ley. ¹¹ Bübü ley c'o mandazüji Mizhocjimi nza cja ne jña nu mama a cjava: "Dya rí tsãji o ndixü. Ni xo ri ngue t'sc'ëji in ndixüji, dya rí tsãji o bëzo", eñe Mizhocjimi. Xo mama: "Dya rí pö't'üntëji", eñe c'ü. 'Ma dya in tsãji o ndixü, pero 'ma ya i pö't'üntëji, dya in ätäji 'ma c'o ley. ¹² Ya 'ñevgueji dya libre Mizhocjimi, ngue c'ua sô rá ätcõji dya c'ü.

Y 'ma ra jñüncõji ngüenda, ra mbãcõji cjo ró cja'gõji c'ua ja va ne angueze. Nguec'ua nu t'sc'ëji rí pjõtpüji ngüenda ja rguí ñagueji, 'ñe ja rguí minc'ëji. ¹³ Na ngueje 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, dya ra juentse c'e nte c'ü dya juentse yo nu minteji. Pero c'ü o juentsete, ra juentse Mizhocjimi, dya ra tsjapü ra sufre.

La fe y las obras

¹⁴ Mi cjuarmats'üji, 'ma cjó c'o ra matatsc'ëji: "Rí ejmegõ Mizhocjimi", ra 'ñeñe, pero 'ma dya cja'a c'o na jo, ¿pje ra dyeje 'ma c'ü? ¿Cjo sô ra salva c'e nte na ngue c'ü ni mantjo ejme? Dya ra sô. ¹⁵ Bübüts'üji hermano 'ñe hermana c'o dya cãjä pje ra jye'e, ni xo ri pë's'iji pje ra ziji. ¹⁶ Nguec'ua ni jyodü rí unüji c'o ni jyodü ra jyeji 'ñe c'ü ra ziji. Na ngueje 'ma rí xitjoi: "Mizhocjimi rí mëvi. Ra dya c'ëji bitu c'ü rguí pac'ü, 'ñe c'ü rí si'i c'ü me rí nintjo", rí 'ñembeji; pero 'ma dya rí unüji, ¿pje ra dyeje 'ma c'ü in xipjiji? ¹⁷ Nguec'ua 'ma cjó c'o mama ejme Mizhocjimi, pero 'ma dya unü c'o pje ni jyodü yo nu minteji, chjëntjui c'ü dya rí ejme 'ma c'ü.

¹⁸ Pe bübütsc'ëji c'o ra ne ra xitscö a cjava: "Rí cjiñijme bübü c'o nguextjo c'ü creo, y bübü c'o cja c'o na jo", ra 'ñenzgõji. Pero rá xicó a cjava c'o: "Nu t'sc'ëji in xitscõji c'ü in ejmeji. Pero, ¿ja rga jñetse 'ma dya rí tsjaji c'o na jo? Nuzgõ rá cja'gõ c'o na jo, ngue c'ua ra jñetse c'ü rí ench'e in mün'c'õ Mizhocjimi."

¹⁹ Nu t'sc'ëji in creoji c'ü 'natjo Mizhocjimi bübü. Na jo c'ü in mangueji. Xo 'ñe c'o demonio c'o ngue o dyoji c'ü dya jo, xo pärãji c'ü 'natjo Mizhocjimi. Pero c'ü demonio me mbi'i ga züji, na ngue Mizhocjimi ra tsjapü ra sufreji. ²⁰ ¿Cjo dya in pärãji ja ga cja? ¿Cjo dya in unnc'ëji ngüenda, 'ma cjó c'o dya cja c'o na jo, dya ni muvi c'ü ni mama ejme Mizhocjimi 'ma c'ü? ²¹ Tsjiñijme e Abraham c'ü mi mboxpalegõji. Ya mi ngue ro tsja e Abraham ro mbõ't'ü e Isaac c'ü nu t'í, c'ua ja va manda Mizhocjimi; cja rrü unü c'ua Mizhocjimi cja c'e arta. Na ngue c'ü vi dyätã a cjanu, o mama Mizhocjimi: "Dya cja tû o nzhübü dya ne Abraham", eñe. ²² ¿Cjo dya in unnc'ëji ngüenda e Abraham? Dya nguextjo c'ü vi creo c'o o mama Mizhocjimi; xo tsja c'ua ja nzi va xipji. Nguec'ua ixi 'ñetse c'ü na jo ma 'ñejme c'ü. ²³ Ma o tsja a cjanu e Abraham, je o zädã angueze c'ü t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: "E Abraham o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi; o creo c'ü ro tsja c'ua ja nzi va mama. Nguec'ua va mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tû o nzhübü e Abraham", eñe. E Abraham xo t'opjü cja o jña Mizhocjimi, c'ü mi jovi na jo Mizhocjimi.

²⁴ Nguec'ua ya in unnc'ëji ngüenda 'ma cjó c'o mama creo pero 'ma dya cja c'o na jo, dya sô ra mama 'ma Mizhocjimi c'ü dya cja tû o

nzhubü c'ü. ²⁵ Xo rí tsjijníji c'ua ja va tsja e Rahab. O recibido cja o ngumü c'o ye bëzo c'o vi 'ñe zo'bü cja c'e jñiñi. Nuc'ua 'ma ya ro mëvi, o tsja c'ua c'e ndixü o xipjivi nan'ño 'ñiji ja rví mëvi ngue c'ua dya ro zürüji c'o. Na ngue c'ü o tsja c'e ndixü o mbös'ü c'o ye bëzo, o mama c'ua Mizhocjimi c'ü dya cja mi tü o nzhubü. Ante, nde ma dyonpütjo o bëzo c'e ndixü. ²⁶ Xo rí mbeñegueji ja ga cja 'ma ya ni ndü 'na nte, dya cja ni muvi c'ü o cuerpo, na ngue dya cja bübü o aljma c'ü. Je xo ga cjatjonu 'na nte, 'ma dya cja c'o na jo, nu'ma, dya xo ni muvi 'ma c'ü ni mama creo.

3

La lengua

¹ Dya rí tsjari rrä puncjüts'üji o xöpüte cja jña Mizhocjimi, cjuarma. Na ngueje in pärägueji 'ma rá cjaji xöpüte pero 'ma dya rá cjacjuanagöji, xenda ra jñüncöji nguenda 'ma Mizhocjimi, que na ngue 'ma dya ri xöpütegöji. ² Rí texeji rí cjaji na puncjü c'o na s'o. 'Ma rá pjörüji c'ü ra mbedye in teji ngue c'ua dya rá mamaji jña c'o dya ni jyodü, xo ra só rá pjörütsjeji ngue c'ua rá átäji na jo Mizhocjimi, dya rá cjaji ja c'o nzi rgá netsjeji. ³ Tsjijníji ja rgá cjaüpüji o pjadü. Rí cá'tp'äji frenu a ne'e yo, ngue c'ua ra dyätcäji. Maco ts'iqué c'e frenu, pero rí cjaüpüji ra ma c'ua ja rgá negöji. ⁴ Xo rí tsjijníji ja xo ga cja o barco c'o nzhodü cja ndeje. Me na nojo c'o, y bübü 'ma me na zëzhi e ndajma ga ndunü c'o. Pero co c'e za c'ü ni dyëji, sö ra dyëdyi c'ua ja ga ne'e c'ü ri ädyi; maco ts'iquëtjo c'e za c'ü. ⁵ Je xo ga cjatjonu nín ts'ijñiji. Ts'iqué cja in cuerpogöji nu, pero co nín ts'ijñiji rí mamaji jña c'ü rgá cjaüpütsjeji na nojo. Tsjijníji yo t'eje yo cja na puncjü o za'a. Maco ra ndé yo, co 'na ts'isivi'tjo. ⁶ Nín ts'ijñigöji chjëntjui 'na sivi nu. Cja nín ts'ijñigöji, je bübü texe c'o na s'o nu. C'ü ni mama na s'o jña nín ts'ijñiji, s'onngöji na puncjü cja in cuerpoji nu. Cjacöji rá pötca nuji na ü yo nín mintegöji, chjëntjui nza cja 'ma yorü 'na trasivi. Ngueje c'ü dya jo c'ü 'ñüngü in mü'büji rá mamaji c'o na s'o. ⁷ Nutscöji rí dominaoji yo animale yo bübü nziyo a ngua, xo 'ñe yo peje o juaja, xo 'ñe yo cjüt'ü a mbeme, xo 'ñeje yo cá'ä cja ndeje. Texe yo, ya xo vi dominaoji ndeze mi jinguä yo. ⁸ Pero dya cjó sö ra dominaotsjé o c'ijñitsjé. Ngue 'naja c'ü na s'o c'ü dya cjó sö ra ts'a's'ü c'o jña c'o mama nu. O c'ijmi 'ma sate, pedye o posuña cja o c'ijñiji. Je xo ga cjazgöji nu, bübü 'ma pedye in tegöji na s'o jña rgá santegöji. ⁹ Bübüzgöji c'o mama co o ne'e c'ü me na jo Mizhocjimi c'in Tatagöji. Pero xo sadüji yo nu minteji. Nguec'ua chjëntjui c'ü ro zadüji Mizhocjimi. Na ngueje Mizhocjimi o ngambgöji c'ü ixi nza cjatjogöji angueze. ¹⁰ 'Natjo o ne 'na nte. Pero je pedye nu, c'ü

ni mama me na jo Mizhocjimi, y xo 'ñe c'ü ni sante c'e nte c'ü. Dya jo rá cjaji a cjanu, cjuarma. ¹¹ Tsjijníji ja ga cja 'na mbereje. ¿Cjo 'natjo c'ua peje ndeje c'ü na ð'ö, 'ñe c'ü na ð'ox? Iyö. ¹² Tsjijníji cjuarma. ¿Cjo sö'ö e ndora ra nguis'í o ndénsé? ¿Cjo sö'ö e ndëmpë ra nguis'í o ndora? Je xo ga cjatjonu o mbereje; dya sö 'natjo c'ua ra mbeje c'ü na ð'xü, 'ñe c'ü na ð'ö.

La verdadera sabiduría

¹³ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, 'ma bübüts'üji 'na cjuarma c'ü pärä c'o na jo c'o ra tsja, 'ñe pjëchi, ni jyodü ra mbötpü na jo nguenda ja rgá mimi, 'ñe dya ra tsjapütsjé na nojo c'ü. Nu 'ma je rguí tsjagueji a cjanu, ra unü nguenda 'ma yo nte, c'ü na cjuana in jüngueji na jo 'na pjeñe. ¹⁴ Pero 'ma me üdü in mün'c'eji gui huinsteji ngue c'ua xenda rí pjëzhgueji rrä notsc'eji que na ngue c'o 'ñaja, dya cja rí tsjaji c'o. Na ngue 'ma in cjaqueji a cjanu na notsc'eji, dya in cjaqueji 'ma c'ü mama o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. ¹⁵ Na ngue 'ma cjó c'o me pärätsc'eji pero 'ma üdü rgá zöji o jña, nu'ma, dya je ni 'ñeje cja Mizhocjimi c'ü pärä 'ma c'o. Je ni 'ñeje cja ne xoñijömü, 'ñe cja o mü'bütsjéji, 'ñe cja c'ü dya jo. ¹⁶ Na ngue 'ma cjó c'o ra huinste ngue c'ua xenda ra mbëzhi rrä nojo que na ngue c'o 'ñaja, ngue 'ma ra hueñiji rgá zöji o jña, 'ñe ra tsjaji texe c'o na s'o. ¹⁷ Pero 'ma ngue Mizhocjimi c'ü dacöji rgá pärägöji, rá cjaji na jo 'ma. Rá jodüji ja rga mimiji na jo yo nín minteji, y rá zopjüji na jo yo. Rá äräji cjó c'o jün 'na jña c'ü ra mama, dya rá c'a's'üji. Me rá juentseji yo nín minteji y rá pjös'üji. Rá jyëzga s'iyají. C'o rá cjiññiji c'o na cjuana, ngue c'o rá mamaji c'o; dya rá pezheji o bëchjine. ¹⁸ 'Ma cjó c'o ne ra ngäräji na jo yo cjuarma o yo nte, ni jyodü ra zopjüji na jo, dya ra huënc'h'iji na zëzhi. C'o jña c'o rguí zopjüji a cjanu, chjëntjui nza cja 'na ts'indëchjö c'ü tujmü 'na bëzo. Y c'ü rguí tsja c'ua na jo yo nte, chjëntjui nza cja 'ma ri xepje.

4

La amistad con el mundo

¹ ¿Jenga in chütsjéji, 'ñe in sötsjéji o jña? In chütsjéji na ngue c'o me ne in cuerpogueji c'o in netsjéji. ² Na ngue 'ma cjó c'o pje nepetsc'eji c'o pë's'i nu minteji, 'ma dya pe's'i c'ü, nguec'ua ga pöt'ünté 'ma c'ü. 'Ma in c'ijncceji: "Quera rí pjëtscö c'ü pjëzhi ne nte nu", rí 'ñeñeji; pero 'ma dya sö ra mbë'tsc'eji c'ü pjëzhi yo nín minteji, nguec'ua gui jyonbüji o chü, 'ñe gui söji o jña c'ua. Dya in ötqueji Mizhocjimi, nguec'ua dya ga dya'c'üji c'o ni jyonc'eji. ³ O 'ma jiyö, in ötqueji ra dya'c'eji c'o na jo'o ngue c'ua rí mäjä rguí tsjaji c'ua ja nzi gui ñetsjéji. Nguec'ua dya ga dya'c'üji. ⁴ C'ua ja nzi ga

tsja 'na ndixü c'ü tsãã o bëzo, dya cja ne'e c'ü nu xïra, je xo ga cjatsc'ëji nu. Dya cja in neji Mizhocjimi, in mëpäji c'o na s'o c'o c'aji cja ne xoñijömü. ¿Cjo dya in unnc'ëji ngüenda 'ma cjó c'o ne ra tsja a cjanu, nu'ma, dya jovi 'ma Mizhocjimi? C'o ya mama ra tsja ga cjanu, ya üji dya Mizhocjimi. ⁵ Dya ri tsjapüji dya ni muvi yo ri xi'tsc'öji. Na ngueje je xo t'opjü a cjava: "Mizhocjimi o dya c'üji o Espiritu ga bübüto in mün'c'ëji. Nuc'ü, me pjö'c'üji c'ü, me ne'e c'ü ri ñegueji angueze co texe in mün'c'ëji, dya ri mëpäji c'o na s'o", eñe. ⁶ Y para dya rá mëpäji c'o na s'o, xenda pjöxcóji o Espiritu Mizhocjimi, c'ua ja xo nzi ga t'opjü a cjava: "Mizhocjimi üji c'o me c'apütsjê na nojo. Pero c'o ätä Mizhocjimi, 'ñe dya c'apüji na nojo, ngue c'o pjös'ü angueze c'o", eñe. ⁷ Nguec'ua ri dyätqueji Mizhocjimi. Ri zëzhiji c'ü dya ri dyätäji e Satanás c'ü dya jo, ngue c'ua ra xögü angueze co nu'tsc'ëji. ⁸ Chëzhgueji a jmi Mizhocjimi; angueze xo ra chëzhi in jmgueji. Nu'tsc'ëji in c'aji c'o na s'o, ri chëzhgueji a jmi angueze, ngue c'ua ra ndin'tsc'ëji in mü'büji. Nu'tsc'ëji in yembeñeji, xo ri chëzhgueji a jmi, ngue c'ua ra ndin'tsc'ëji c'e s'opjeñe c'ü in mbeñeji. ⁹ Ri huëji na ngue c'o na s'o c'o in cjagueji. Nu'tsc'ëji, me in mëpäji c'o na s'o. Nguec'ua ri mbeñeji c'ü dya ga jo c'ü xe ri mëpäji yo. ¹⁰ 'Ma ri chëzhgueji a jmi Mizhocjimi, ri unnc'ëji ngüenda c'ü dya pje ni muvitsc'ëji. Nuc'ua angueze ra tsja c'üji c'ü rguí muvitsc'ëji a jmi.

Juzgando al hermano

¹¹ Mi cjuarmats'üji, dya cja xe ri pötqui zo'büteji. C'ü so'bü nu cjuarma y c'apü dya ni muvi, c'apüto burla c'ü o ley Mizhocjimi c'ü je t'opjü c'ü dya rá so'bütegöji. Nu 'ma in c'apüttöji burla c'e ley, dya in ätäji 'ma c'ü. Chjëntjui c'ü ri c'apqueji c'ü dya ni muvi 'ma c'e ley c'ü. ¹² Dya jo c'ü in cjagueji a cjanu. Na ngueje 'natjo c'ü o dyät'ä c'e ley; ngue Mizhocjimi. Nguec'ua nguextjo angueze sö ra jñünpü ngüenda 'na nte cjo ra salva o dya ra salva. Natsc'ëji, ¿pje pjê'tsc'ëji c'ü ni so'büteji yo nin minteji?

Inseguridad del día de mañana

¹³ Mbeñeji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Nu'tsc'ëji in juajnüji c'e jñiñi 'ñe c'e pa c'ü ri pedye ri möcjëji pje nde ri ma pögueji. In mangueji a cjava: "Rá ma mimiji nu 'na cjë. Rá tömüji pje rá póji, ngue c'ua rá tóji na jo o merio", in eñeji. ¹⁴ Maco nu'tsc'ëji, dya in pärägueji pje ri tsjagueji c'o pa c'o va ëjë, ndümü nde ri dyotji. Nza cjatsc'etjoji o pa'a o ndeje, c'ü 'na ts'indajmetjo 'ñets, pero 'nanga ojtjo. ¹⁵ Xenda na jo ri mangueji: "Ma ra ne Mizhocjimi, xe rá mintcjöji 'ma, 'ñe xo rá c'agöji yo bëpji yo, o c'o pje nde ma bëpji", ri 'ñeñegueji. ¹⁶ Pero nudya me in mëc'ëji gui

tsjapqueji na nots'üji. C'ü in cjagueji a cjanu, na s'o c'o. ¹⁷ Tsjiññiji. C'o pärä ra tsja c'o na jo, pero 'ma dya c'aji c'o, tuns'ü o nzhubü 'ma c'o.

5

Advertencia a los ricos

¹ Nu'tsc'ëji in ricoji, bübü 'na jña c'ü rá xi'tsc'öji. Me ri huë rguí ndümü, na ngueje ya va sädä c'ü ri sufregueji. ² C'o in pë'sc'ëji, ya dya'a c'o. C'o in bitugueji, ya dyo'tc'ëji o ts'idyoxxü c'o. ³ C'o in merioje de oro 'ñe de plata, ya xo s'odü c'o. Maco ya ri cäxtjoji yo cjë yo ya ni ma ra nguins'i ne xoñijömü, pero ya i jmutqueji na puncjü o merio 'ñe c'o pje nde pjëzhi. C'ü vi jmutqueji a cjanu c'o, ixi 'ñetsëto c'ü in cjagueji c'o na s'o. Nguec'ua ra zädä c'ü ri ma sufregueji cja sivi. ⁴ Mbeñeji c'o ndagrëxü c'o o pëpji cja in juancëji. I jyöt'üji ro mbë'pc'ëji, pero dya i tsjöt'ëji texe o raya c'o. Nguec'ua anguezeji o reclamaots'üji. Y ya dyärä Mizhocjimi. Me na zëzhi angueze ra nzhocüts'üji c'o i tsjapqueji a cjanu c'o in mbëpceji. ⁵ 'Na animale ench'ëji ra pi, ngue c'ua 'ma ra zädä c'e pa'a ra mbö'tji c'ü. Je xo ga cjatsc'ëji nu. Me na chjönü gui minc'ëji dya, y in c'aji texe c'o me ne in mü'büji, pero ya va sädä 'ma ri ma sufregueji. ⁶ Nu'tsc'ëji in ricoji, xo in sidiyiyo pöbre cja juesi, zö dya pje cja c'o. Y nu yo pöbre, dya jëziji ra ñaji.

La paciencia y la oración

⁷ Nu'tsc'ëji mi cjuarmats'üji, 'ma pje c'o ra tsja c'ëji a cjanu c'o rico, dya pje ri nzhopqueji c'o na s'o c'o. Pero ri pësp'iji paciencia hasta 'ma cja ra ëjë c'in Jmgöji. Tsjiññiji c'ü tjê 'na juajma. 'Ma ya vi ndüjmü o ndëchjö c'ü, pëtsa c'ü ra jogü c'o ts'itjö cja o juajma c'ü. Pero ni jyodü ra nde'be c'ü ra sido ra 'ñe o dyebe. ⁸ Je xo rga cjatsc'ëji nu, ri pësp'iji paciencia c'o pje nde ra tsja c'üji. Ri zëchiji in mü'büji, na ngueje dya cja ra mezhe ra ëjë c'in Jmgöji. ⁹ Mi cjuarmats'üji, 'ma pje c'o in sufregueji, bübü 'ma in pötqui culpaji yo nin cjuarmaji zö dya pje ri cja c'ëji yo. Dya cja xe ri tsjaji a cjanu. 'Ma jiyö, xo 'ñetsc'ëji xo ra jñünc'üji ngüenda 'ma. Tsjiññiji, ya ngue ra ëjë c'ü ra jñü ngüenda. ¹⁰ Mi cjuarmats'üji, para ri pärägueji ja rguí pësp'iji paciencia c'o pje nde ra tsja c'üji, ri mbeñeji ja ma tsja c'o profeta c'o mi pätpä Mizhocjimi ma zopjü c'o nte. Me go tsjapüji o sufreji, pero o mbë's'iji paciencia, dya go nzhocjüji c'o na s'o. ¹¹ Mbeñeji c'o ri mangöji, c'o ya sufre o ndümü y dya jyëziji Mizhocjimi, nuc'o, mëjä na jo cja jmi Mizhocjimi dya c'o. Ya xo i dyäräji ja va sëchi e Job 'ma mü o sufre c'o ndümü. Pero o mbedye na jo. Na ngueje c'in Jmgöji me go juentse e Job, o mbös'ü.

¹² Rí pjötpüji na puncjü ngüenda cjuarma c'ü dya rí ñänbäji o tjü Mizhocjimi c'ü rí mamaji: "Nzi ga mbärä c'ü bübü a jens'e." Ni xo rí mamaji: "Nzi ga mbärä ne xoñijö mü." Ni pje xe ma jña c'ü rgui ñännc'ëji Mizhocjimi. Rí mantji "Jä" o "Jiyö", pero rrä cjuana. Na ngue 'ma xe rí mangueji jña c'ü cjó c'o nzi ga mbärä, ra jñün'c'üji ngüenda 'ma Mizhocjimi.

¹³ 'Ma cjó c'o va säts'ëji o ndumü, ra dyötü Mizhocjimi c'o. 'Ma bübüts'ëji c'o me mäjä, ra töji o himno rgá ma't'üji Mizhocjimi. ¹⁴ 'Ma bübüts'ëji c'o sö'dyë, ra zojnüji c'o pje pjëzhi cja c'o cjuarma, ra 'ñe dyötpüji Mizhocjimi, y ra nänbäji o tjü e Jesucristo c'in Jmugöji rgá ngosp'üji o aceite. ¹⁵ Nuc'ua 'ma ra 'ñejmeji co texe o mü'büji rgá dyötüji, ra tsja c'in Jmugöji ra jocü c'o ri sö'dyë 'ma. Y 'ma vi tsja c'o na s'o, xo ra perdonao Mizhocjimi 'ma c'ü. ¹⁶ 'Ma cjó c'o ra tsjats'ëji c'o na s'o, ni jyödü ra ma cja yo cjuarma ra xipjiji c'ü vi tsja na s'o, ngue c'ua ra dyötüji Mizhocjimi por c'ü vi tsja na s'o. Ra jogü 'ma c'e cjuarma. 'Ma ra dyötü Mizhocjimi 'na nte c'ü ätä Mizhocjimi, ra dyärä 'ma Mizhocjimi. Y ra tsja c'ua ja va dyörü c'e nte. ¹⁷ Tsjiñiji e Elías. Mi ntetjo nza czajgöji c'ü. Pero o dyötü Mizhocjimi co texe o mü'bü c'ü dya ro 'ñeje o dyebe. O mezhe c'ua jñi cjë'ë nde, c'ü dya go 'ñeje o dyebe cja ne xoñijö mü. ¹⁸ Nuc'ua, cjanu o dyötü c'ua Mizhocjimi ro 'ñe o dyebe. Cjanu o 'ñe c'ua dyebe. Nuc'ua cjanu o unü c'ua ne xoñijö mü c'o ro zi c'o nte.

¹⁹ Mi cjuarmats'üji, 'ma cjó c'o ra jyëzi o 'ñiji Mizhocjimi c'ü na cjuana, rí pjös'üji ra nzhogü c'ü. ²⁰ Na ngueje 'ma dya ra jyëzi c'o na s'o y ra nzhogü cja Mizhocjimi, dya ra salva 'ma c'ü. Nguec'ua ixtü unnc'ëji ngüenda 'ma rí pjös'üji ra nzhogü, ya i pjös'üji o salva 'ma c'ü. Na ngueje Mizhocjimi ra perdonao o nzhubü c'o na puncjü vi tsja c'ü.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PEDRO

Pedro escribe a los creyentes esparcidos

¹ Nutsco e Pedro nguetsco rí pen'ceji ne carta. E Jesucristo o 'ñempque rí c jagó apóstole. Rí pen'ceji ne carta nu'tsc'iji ya in pjötc'iji in cãrãji dya cja c'e estado de Ponto, ñe c'e estado de Galacia, ñe c'e estado de Capadocia, ñe c'e estado de Asia, ñe c'e estado de Bitinia. ² Nu'tsc'iji ya juan'c'uji Mizhocjimi c'ü mi Tatagöji, ja c'o nzi va mama ndeze mi jinguã. Q Espiritu Mizhocjimi o 'ñünc'ü in mü'büji i creoji. Nguec'ua Mizhocjimi o xöcüs'üji o tsja'c'üji o t'itsc'iji, ngue c'ua rí dyätãji e Jesucristo ra ndin'tsc'iji in mü'büji co o cji. Mizhocjimi ra mböxc'üji, ra tsja'c'üji xenda rí mäcjeji, dya pje ri mbeñeji.

Una vida de esperanza

³ Me na jo Mizhocjimi c'ü o Tata e Jesucristo c'in Jmugöji. Me go juentsquegöji o dyacüji nuevo rgã mimiji dya, o tsjacüji o t'izgöji. Nguec'ua rí pãrãji rá teji rá bübügöji co Mizhocjimi, na ngue e Jesucristo o te'e 'ma ya vi ndü. ⁴ Na ngue o t'itsc'iji Mizhocjimi, ya besc'iji a jens'e c'o me na jo c'o ra dya'c'üji. Nuc'o, dya ra tjeze c'o. Dya xo ra s'odü, ni xo ra pötü. ⁵ Me na zëzhi Mizhocjimi; pjö'c'üji na ngue in ench'e in mü'büji e Jesucristo. Nguec'ua 'ma ra nguarü ne xoñijö mü, rá jandaji texe ja va 'ñevgueji libre cja c'o na s'o.

⁶ 'Ma ne Mizhocjimi, in sufreji ra nzi pa c'o pje nde cja'c'üji. Pero me in mäcjeji na ngue in pãrãji ra dya'c'üji a jens'e c'o me na jo. ⁷ Mizhocjimi jetsc'iji in sufreji a cjanu, ngue c'ua ra jñetse cjo sido rí 'ñejmeji c'ü. O oro, cja'püji ra xögü na jo cja sivi, ngue c'ua ra jñetse c'e oro. Maco cja'püji ra xögü o oro c'ü tjeze, xo ni jyodü rí sufregueji. Na ngue xenda ni muvitsc'iji que na ngue o oro. Pero 'ma sido rí dyätãji Mizhocjimi, ra xi'ts'iji Mizhocjimi c'ü na jo vi tsjaji y me ni muvits'üji cja o jmi.

⁸ In neji e Jesucristo zö dya i jñandaji. Zö dya xo in jandaji dya, pero in ench'e in mü'büji. Me in mäpqueji na puncjü, c'ü dya in jüngueji jña ja rgui mamaji a cja c'ü ni mägueji. ⁹ Na ngue in ench'e in mü'büji c'ü, ra zädã c'e pa 'ma ra 'ñempc'iji libre texe cja c'o na s'o. Me in mägueji na ngue ya ni ma ra 'ñempc'iji libre.

¹⁰⁻¹¹ C'o profeta o mamaji c'ü ro zädã c'e pa 'ma ro juentscöji Mizhocjimi ro 'ñevgueji libre. Q Espiritu Mizhocjimi o 'ñünc'ü o mü'büji o mamaji c'ü ro ëjë e Cristo nu c'ü vi mama Mizhocjimi ro 'ñevgueji libre, ro ë sufre, cja rrü ch'unü ro manda. C'o profeta

mi xörüji cja o jña Mizhocjimi y mi cjai t'önü cjó ri ngueje c'ü ro 'ñevgueji libre, 'ñe jinguã ro sufre. ¹² Mizhocjimi o tsjapü o mbãrã c'o profeta c'ü dya be ro zädã 'ma mi cãrã anguezeji c'o me na jo c'o mi mamaji. Je ro zädã yo cjë yo ri cãrãji dya. Mizhocjimi ya ndãjä o Espiritu o ë 'ñünc'ü o mü'bü c'o 'ñaja nte o xi'ts'iji ja rgã sô ra 'ñempc'iji dya libre, ja c'o nzi va mama c'o profeta. Nu'tsc'iji, o jí'tsc'iji Mizhocjimi yo; maco c'o o anxë, dya nda pãrãji ja ga cja, pero ne ra mbãrãji.

Dios nos llama a una vida santa

¹³ Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí tsjijñiji na jo in pjeñeji. Rí pjörütsjëji ja rgui minc'iji. Jñunt'ü in mü'büji ra ch'a'c'üji c'o me na jo, 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo. ¹⁴ Rí tsjagueji nza cja o t'i c'o cja'a texe c'ü xiji ra tsjaji. 'Ma dya be mi pãrãgueji Mizhocjimi, mi cjaueji c'o mi netsjëgueji. Nudya, dya cja rí tsjagueji dya c'o. ¹⁵ Me na jo Mizhocjimi c'ü o 'ñünc'ü in mü'büji i creoji. Nguec'ua xo rrã jo texe c'o rí tsjaji. ¹⁶ Na ngue ya t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi: "Rí tsjaji ja c'o nzi rgã negö c'o na jo na nguetscö na jozgö", ëne Mizhocjimi.

¹⁷ Nu'tsc'iji in xiqueji Mizhocjimi: "Mi Tatats'ügöjme", in embgueji c'ü. Maco angueze jüncöji ngüenda ja c'o nzi rgã cja'göji nzi 'hazgöji; dya jaajnü. Nguec'ua ni jyodü rí süji angueze rgui mimiji texe c'o pa c'o xe rí minc'iji va cja ne xoñijö mü. ¹⁸ C'o in mboxatitaji o zocüs'üji c'o tjürü c'o dya ni muvi. Pero nudya, in pãrãgueji o ndömpc'üji va 'ñempc'iji libre texe cja c'o tjürü. C'ü vi ndömpc'üji, dya ngue co oro, ni xo ri ngue co plata c'o tjeze. ¹⁹ O ndömpc'üji co o cji e Cristo c'ü me ni muvi. Ja c'o nzi ma cja c'o ts'imë c'o mi pö't'üji, dya pje mi s'odü ni xo mi mancha, je xo va cjanu e Jesucristo, dya pje mi bübü c'o ma s'o. ²⁰ Mizhocjimi, 'ma dya be mi ät'ã ne xoñijö mü, o mama c'ü je rva cjanu rvã ndü e Jesucristo. Ngue yo cjë yo ni ma ra nguarü, yo o ëjë c'ü, o ë ndü por nu'tsc'iji. ²¹ Mizhocjimi o tsjapü o te'e e Jesucristo 'ma ya vi ndü, cjanu o unü c'ü ra manda. Nguec'ua in ench'e in mü'büji Mizhocjimi, in pãrãji ra dya'c'üji c'o me na jo.

²² Q Espiritu Mizhocjimi o 'ñünc'ü in mü'büji i creoji c'o jña c'o na cjuana ja ga cja e Jesucristo. Nguec'ua va ndin'tsc'iji in mü'büji c'o na s'o. Nguec'ua nudya, in pötqui s'iyagueji dya yo nin cjuarmaji. Dya nguextjo co in teji c'ü rí mamaji in s'iyaji; rí pötqui s'iyaji co texe in mü'büji. ²³ Ya ch'a'c'üji dya 'na mü'bü c'ü nuevo. Nuc'ü, dya vi 'ñeje cja nin tataji 'ñe nin nanaji. 'Ma jiyö, ro tjeze. Pero Mizhocjimi o dya'c'üji c'ü, 'ma i dyätãji o jña. Nu o jña, me na zëzhi, dya ra tjeze. ²⁴ Je t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi c'ü o dyopjüji mi jinguã:

O pjin'ño me na zö o ndäjñä, pero dyot'ü o pjin'ño 'ñe jäbä o ndäjñä.

Je xo ga cjazdöji nu, rí nteji. Bübü yo rí päräji 'ñe yo rí ät'äji yo me na zö.

Pero 'ma rá tügöji, ra chjorü yo na zö.

²⁵ Pero o jña Mizhocjimi, dya ra chjorü nu, eñe.

Ngue o jña Mizhocjimi c'ü o xi'ts'iji ya rgä salvats'üji.

2

¹ Nguec'ua rí jyëzji texe c'o na s'o. Dya cja ri pezhgueji o bëchjine. Dya cja rí tsjapqueji c'ü me na jotsc'ejí a jmi yo nin minteji. Dya cja rí deseaji c'o ch'unü c'o 'ñaja. Dya cjo cja rí xosp'üji o bëchjine. ² O lëlë 'ma cja ni jmus'üji, me neji o chichi ra ziji o lechi. Je xo rga cjatsc'ejí nu; me xo rí 'ñeji yo o jña Mizhocjimi yo na cjuana. Ngue o jñönü c'o da'c'üji para in mü'büji ngue c'ua rí zëzhgueji, ngue c'ua ra 'ñempc'ejí libre texe cja c'o na s'o. ³ Nu 'ma ya in päräji c'ü me s'iyats'üji c'ü in Jmugöji, nu'ma, rí 'ñegueji o jña Mizhocjimi.

Cristo, la piedra viva

⁴⁻⁵ 'Ma jäbäji o ngumü de piedra, 'ma tö't'üji 'na piedra c'ü dya neji, nu'ma, pëzji 'ma. Je xo ma cjatjonu e Jesucristo. Yo nte, dya neji c'ü. Pero Mizhocjimi ya vi juajnü, na ngue me ni muvi c'ü. E Jesucristo ixi bübü'tjo, o dya'c'üji c'ü ni bübü'tjogueji dya. Nguec'ua xo in chjëntc'ejí o piedra. Rí chëzhgueji cja e Jesucristo, ra jyäbäts'üji o templo Mizhocjimi. Ya xöcüs't'üji o tsja'c'üji o mböcjimits'üji. C'o mböcjimi mi unüji o animale Mizhocjimi c'o mi pö'tp'üji. Nu'tsc'ejí rí unü in mü'büji ja c'o nzi ga ne, na ngue c'ü o ndü e Jesucristo. ⁶ Je t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi:

C'e piedra, rá jumügö a squina c'ü rá jäbägö a Sion, ngue c'ua ra zëzhi.

Ró juajnügö c'e piedra; me ni muvi c'ü.

Nu c'o ra 'ñench'e o mü'bü c'ü, dya ra bëzhi o tseji, ra ch'unüji c'o na jo c'o te'beji, eñe o jña Mizhocjimi.

⁷ Nu'tsc'ejí in ejmeji e Jesucristo, in päräji c'ü me ni muvi. Nu c'o dya ne ra dyätä, iyö c'o. Ya t'opjü cja o jña Mizhocjimi ja ga cja anguezeji:

C'o mi jäbä c'e ngumü go zöpüji c'e piedra, dya go neji c'ua c'ü.

Pero ngue c'ü ot'ü o jñumü Mizhocjimi cja squina, eñe o jña Mizhocjimi.

⁸ Je xo t'opjü a cjava:

Nuc'ü, chjëntjui nza cja 'na piedra c'ü rguí pjeñe yo nte, 'ñe c'ü rguí nügüji, eñe.

C'o nte c'o, dya neji e Jesucristo, na ngue dya ne ra dyätäji c'ü. Nu c'o dya ra dyätä e Jesucristo, Mizhocjimi ya mama ndeze mi jinguä c'ü ra ma sufreji.

Los que pertenecen a Dios

⁹ Nu'tsc'ejí ya juan'c'ügueji Mizhocjimi o tsja'c'üji o ntets'üji. In mböcjimigueji dya, in pëpqueji c'in Jmugöji c'ü bübü a jens'e. Ya xöcüs't'üji nguec'ua ya 'natjo jñiñts'üji dya. Mizhocjimi ya tsja'c'üji o ntetsc'ejí dya angueze. O tsja'c'üji texe yo, ngue c'ua rí zopjügueji yo nte. Rí xiqueji c'ü me na jonte Mizhocjimi. Na ngue 'ma mi nzhodügueji cja bëxö'mü, o 'ñünnc'ü in mü'büji j jyëzgueji c'o na s'o, o dya'c'üji c'ü o jya's'ü c'ü me na jo cja in mü'büji. ¹⁰ 'Ma ot'ü, dya mi ngue o ntetsc'ejí Mizhocjimi. Pero nudya, ngue o ntetsc'ejí dya c'ü. 'Ma ot'ü, dya mi pärägueji c'ü mi juen'tsc'ejí Mizhocjimi. Pero nudya in päräji me juen'tsc'ejí.

Vivan para servir a Dios

¹¹ In pjöt'üji in cäräji cja c'o jñiñi c'ua ja dya in menzumügueji. Zö ne in mü'büji rí tsjaji c'o na jo, pero va ëjë in pjeñeji rí tsjaji c'o na s'o. Rí s'iyats'üji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya rí tsjaji ja c'o nzi gui 'ñetsjëji c'o na s'o. ¹² Yo nte yo dya pärä Mizhocjimi, sanc'ejí yo, mamaji c'ü in cjagueji c'o na s'o. Nu'tsc'ejí rí tsjagueji na jo, ngue c'ua ra jñantc'ají in cjaji c'o na jo. Nguec'ua c'e pa 'ma ra 'ñünbü Mizhocjimi o mü'büji, ra mamaji c'ü me na jo Mizhocjimi.

¹³ Rí dyätäji texe c'o pje nde pjëzhi. Na ngue je ga cjanu ga ne Mizhocjimi. Rí dyätäji c'ü mero manda. ¹⁴ Xo rí dyätäji c'o gobernador c'o o 'ñeme c'ü mero manda. C'ü vi 'ñemeji c'o, ngue c'ü ra castigaoji c'o cja na s'o, 'ñe ra mamaji na jo'c'o cja na jo. ¹⁵ Bübü c'o sanc'üji, mamaji c'ü in cjagueji c'o na s'o, pero dya päräji c'o mamaji. Mizhocjimi ne'e c'ü rí tsjagueji c'o na jo, ngue c'ua dya ra sö pje ra xi'ts'iji.

¹⁶ Zö dya ngue o cjatsc'ejí c'ü mero manda, zö in librequeji, pero dya rí tsjijñiji c'ü sö rí tsjaji c'o na s'o. Iyö. Na ngue ya ngue o ntets'üji dya Mizhocjimi. ¹⁷ Rí respetaoji texe yo nte. Rí pötqui s'iyaji yo nin cjuarmaji. Rí süji Mizhocjimi. Rí respetaoji c'ü mero manda.

El ejemplo del sufrimiento de Cristo

¹⁸ Nu'tsc'ejí in mbëpjiji, rí respetaoji c'o in lamugueji. Dya nguextjo c'o in lamugueji c'o na jonte c'o s'iyats'üji, c'o rí respetaoji. Xo rí respetaoji c'o in lamuji c'o na s'o. ¹⁹ Bübü 'ma ra tsja'c'üji rí sufregueji, zö dya pje in cjagueji c'o na s'o. Pero 'ma rí pësp'iji paciencia na ngue c'ü ni pärägueji c'ü je ga cjanu ga ne Mizhocjimi, ra mä'c'äji 'ma c'ü. ²⁰ 'Ma ra yapc'üji na ngue j tsjaji c'o na s'o, ¿pje ra dyeje, zö rí pësp'iji paciencia? Pero nu 'ma rí tsjagueji c'o na jo, 'ñe 'ma rí pësp'iji paciencia c'o ra tsja'c'üji rí sufreji, nu'ma, ra mä'c'äji 'ma Mizhocjimi. ²¹ Mizhocjimi o tsja'c'üji o t'itsc'ejí ngue c'ua rí tsjaji c'e tjürü ja c'o nzi va tsja e Jesucristo. O sufre por nutscöji. Nu'tsc'ejí xo rí tsjaji na jo, zö rí sufregueji.

22 Angueze, dya tsja c'o na s'o; dya xo mama o bëchjine. 23 'Ma o zadüji c'ü, dya ndünrü. 'Ma o tsjapüji o sufre, dya mama c'ü pje ro tsjapü anguezeji. C'ü o tsja, o sufre na ngue mi pärã Mizhocjimi jün ngüenda na jo. 24 'Ma o sufre va ndü cja ngronsi, o ngötcüji ín nzhubüji. O tsja a cjanu, ngue c'ua rá jëziji c'o na s'o, rá cjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Na ngue o sufre e Jesucristo, nguec'ua va jogü in mü'büji c'o na s'o. 25 Nu'tsc'ëji mi nza cjatsc'ëji o ndëncjürü c'o ya vi xögü. Pero nuda, ya i nzhogueji a jmi c'e Ndambörü c'ü pjö'c'üji.

3

Cómo deben vivir los casados

1 Nu'tsc'ëji ín ndixüji, rí dyätäji yo nin xïraji. Nu 'ma dya ne ra 'ñeje o jña Mizhocjimi c'o nin xïraji, dya rí sido rí xipjiji ra 'ñejeji. Rí sido rí dyätäji anguezeji. A cjanu, ra unüji ngüenda ín cjaji c'o na jo, xa'ma xo ra 'ñejeji. 2 Na ngue anguezeji ra nuc'üji ja c'o nzi gui süji Mizhocjimi gui tsjaji c'o na jo. 3 C'ü rrã zötsc'ëji, dya ngue c'ü me rí jocüji cja ín ñigueji. Dya rí chevgueji o oro, c'ü ra jñantc'aji. Ni xo rí sütqueji c'o, ni xo rí tsötc'ëji in dyëji. Ni xo rí ngue bitu c'o me ni muvi c'o rí jyegueji. Na nguejyo, nguextjo a xes'e c'ü ni jñetse na zö yo. 4 C'ü rrã zötsc'ëji, je ngue a mbo cja in mün'c'ëji nu ja dya cjó janda. Ngueje c'ü rí dyätäji na jo, dya rí tsjapqueji na nojo, dya rí chjünrüji. 'Ma rí tsjaji yo, me rguí muvits'üji 'ma a jmi Mizhocjimi. 5 Je xo ma cjanu ma tsja c'o ndixü c'o mi cãrã mi jinguã c'o mi creó Mizhocjimi. Ma zö o mü'büji cja jmi Mizhocjimi. Y mi ätäji c'o nu xïraji. 6 'Naja c'o o tsja a cjanu, ngueje e Sara. Mi ätä e Abraham, mi xipji: "Nu'tsc'ë in Jmuts'ügö, texe c'ü rí mandazü, rá cjagö", embe. Je xo rga cjatsc'ëji nu; rí tsjaji c'o na jo, dya rí süji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, ra jñetse c'ü o mboxëchets'üji e Sara.

7 Nu'tsc'ëji ín bëzoji, rí minc'ëji na jo co yo nin suji, rí respetaoji. Na ngue ín pärãgueji xenda na zë'tsc'ëji que na ngue anguezeji. Ya dya'c'üji c'ü ni bënc'ëji co Mizhocjimi para siempre. Xo 'ñe yo nin sugueji, ya xo ch'unüji a cjanu. Nguec'ua ni jyodü rí respetaoji yo. 'Ma jiyö, dya ra dyä'tc'äji 'ma Mizhocjimi, 'ma pje rí dyötqueji.

Los que sufren por hacer el bien

8 C'ü xe rá xi'tsc'öji ín nza texeji, rí tsjijñiji c'ü rí 'natjo in pjeñeji. Rí pötqui sentioji, y rí pötqui mäcjeji, y rí pötqui s'iyaji yo nin cjuarmaji. Xo rí pötqui juentseji. Dya rí tsjapü na nots'üji. 9 C'o pje cja'c'üji, dya rí nzhopqueji. C'o sanc'üji, dya pje rí xiqueji. C'ü rí tsjagueji, rí ma'tp'ügueji Mizhocjimi ra intsjimi c'o. Na ngue je xo va cjanu va intsjimits'üji Mizhocjimi 'ma o 'fünn'c'ü

in mü'bügeji. 10 Je mama ga cjava o jña Mizhocjimi:

'Ma cjó c'o ne ra mäjã rgá mimi texe c'o pa, ni jyodü dya cja ra mama o jña c'o na s'o.

Dya xo ra mbedye bëchjine a ne.

11 Ra jyëzi c'o na s'o, ra tsja c'o na jo.

Ra jyodü ja rgá mimiji na jo yo nu minteji.

12 Na ngue Mizhocjimi nu'u na jo c'o cja na jo, 'ñe unüji ja c'o nzi ga dyötüji.

Pero Mizhocjimi dya nu'u na jo c'o cja na s'o, eñe o jña Mizhocjimi.

13 'Ma me ín jodüji c'ü rí tsjaji na jo, cja rgá sö cjó pje ra tsja'c'üji 'ma? 14 Zö bübü 'ma cja'c'üji ín sufreji na ngue c'ü ni tsjaji na jo, pero ngue c'ü rguí mäcjeji. Zö pje ra xi'ts'üji ra tsja'c'üji, pero dya rí süji, dya pje rí mbeñeji. 15 C'ü rí tsjagueji, rí sügueji Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji. Rí tsjijñiji na jo. Nguec'ua 'ma cjó c'o ra tsja'c'üji t'önü jenga ín ench'e in mü'büji e Jesucristo, ra sö rí xipceji na jo 'ma c'o. Rí chjünrüji na jo co respeto. 16 In cjaji dya c'o na jo, na ngue bübüts'üji dya e Jesucristo. Zö ra xo'sc'üji o bëchjine ra mamaji ín cjaji c'o na s'o, pero sido rí tsjaji c'o ín pärãgueji na jo. Xa'ma ra tseje c'o pe'ch'ëji a cjanu. 17 Nu 'ma ne Mizhocjimi rí sufregueji, xenda na jo rí sufreji na ngue c'ü rguí tsjagueji c'o na jo, que na ngue c'ü rvi tsjaji c'o na s'o.

18 'Natjo vez o pätcäji va sufre e Jesucristo va ngötcüji ín nzhubüji. Maco me na jo c'ü; nuzgöji, dya ma jozgöji. O ngötcüji ín nzhubüji, nguec'ua sö rá chëzhgöji dya a jmi Mizhocjimi ra recibidozüji. E Jesucristo mi bübü o cuerpo, nguec'ua o sö o mbö't'üji. Pero o tetjo, na ngue c'ü o Espíritu o tsjapü o te. 19 C'ü o Espíritu o ma zopjü c'o o aljma c'o añima, nu ja cjot'ü. 20 Nuc'ö, ngue c'o mi cãrã 'ma mi bübü e Noé, 'ma mi ä't'ä c'e trabarco. Mizhocjimi me go mezhe va mbësp'i paciencia anguezeji, pero dya go ne go dyäräji. 'Ma o 'ñeje c'e tradyebe, mi tuns'ü c'e ndeje c'e barco. Nguec'ua, dya go ndü c'o ocho c'o vi cjogü a mbo o salvaji. 21 C'e ndeje sö rá jyëntspiji dya, c'ü rvã jigöji c'ü o salvazüji, na ngue c'ü vi te e Jesucristo. C'ü rvã jigöji, dya ngue c'ü o mbechqueji ín cuerpoji; je ngue c'ü rvã jizhiji a jmi Mizhocjimi c'ü ya 'nintsquiji ín mü'büji, y rá cjaji dya c'o rí päräji na jo. 22 E Jesucristo ya ma a jens'e; bübü dya, cja o jodyë Mizhocjimi. Angueze manda dya texe cja c'o o anxë Mizhocjimi 'ñe c'o pje nde pjëzhi c'o pë's'i poder a jens'e.

4

Sirviendo según la capacidad que Dios nos ha dado

1 E Jesucristo o sufre o cuerpo va mböxcüji. Nu'tsc'ëji xo ni jyodü rí bübüji dispuesto rí sufregueji. Na ngue 'ma rí

sufreji, ya ni ma rgui jyéziji c'o na s'o. ² Nguec'ua c'o pa c'o xe ri minc'ejí, dya ri tsjagueji ja c'o nzi gui ñetsjéji c'o na s'o. Rí tsjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. ³ Ya rgui chjéntjui c'ü i tsjagueji ja c'o nzi ga tsja c'o dya pãrã Mizhocjimi. Mi cjagueji texe c'o ma s'o c'o ma êjê in pjeñeji. Mi cjagueji c'o na s'o cja mbaxua, mi jmurügueji, 'naxõmürí tigueji. Xo mi ma'tc'ejí yo ts'íta, maco mama c'o ley c'ü dya cjó sò ra ma't'ü yo. ⁴ C'o dya pãrã Mizhocjimi, me cjaji c'o na s'o, texe c'o va êjê o pjeñeji. Nguec'ua me cijññiji jenga dya cja in cjagueji c'o na s'o co anguezeji. Nguec'ua me sanc'ejí yo. ⁵ Pero anguezeji ra nzhõtúji ngüenda Mizhocjimi c'ü va búbü ra jñünpü ngüenda yo búbütjo, 'ñe c'o ya ndü. ⁶ C'o ya ndü, 'ma xe mi búbüji, o xipjiji o jña Mizhocjimi. Zò o tsjapüji o sufreji va, ja c'o nzi ga sufre texe yo nte, zò ya ndüji, pero c'o mi ench'e o mü'bü Mizhocjimi, sido ra búbütjo o almají ja c'o nzi ga búbü Mizhocjimi.

⁷ Ya ni ma ra nguins'i ne xoñijõmü. Nguec'ua nu'tsc'ejí ri tsjijñiji na jo in pjeñeji. Rí pjörüji ja rgui minc'ejí. Y ri sido ri dyõtúji Mizhocjimi. ⁸ C'ü xenda ni muvi ri tsjaji, ri põtqui s'yají co texe in mü'büji. Na ngue 'ma in s'yají, in perdonaoji, 'ma cjó c'o pje tsja c'üji. ⁹ 'Ma va sãjá nin cjuarmaji yo ni 'ñeje nan'ño jñiñi, ri unüji ja ra oxüji. Rí põtqui recibidoji a cjanu, dya pje ri mamaji. ¹⁰ Na puncjü c'ua ja nde va dyacüji Mizhocjimi c'ü rá pëpcõji angueze. C'o vi ch'a'c'ü ri tsjaji, tsjaji ngue c'ua ri põtqui pjõs'üji yo nin cjuarmaji. 'Ma ri tsjaji a cjanu, in pëpqueji na jo 'ma Mizhocjimi. ¹¹ Nu c'o zopjü yo nte, ni jyodü ra mamaji o jña 'a ja c'o nzi ga 'ñünbü o mü'bü Mizhocjimi c'ü rgui mamaji. Nu c'o pjõste, ra pjõsteji ja c'o nzi va unü Mizhocjimi ra pjõsteji. Nguec'ua texe c'o ri tsjaji, ra unüji ngüenda ja ga cja e Jesucristo, ra mamaji c'ü me na jo Mizhocjimi. E Jesucristo, ni jyodü c'ü dya rá jéziji c'ü rgá mamaji c'ü me na jo, 'ñe me na nojo. Je rga cjanu.

Sufriendo como cristianos

¹² 'Ma va êjê c'o me na s'ëzhi c'o me in sufreji, dya ri tsjijñiji: "Maco ri ench'e in mü'büjime e Jesucristo, ¿jenga ri sufregõjme?", ri 'ñeñeji. Jëts'ejí ri sufreji, ngue c'ua ra jñetse cjo sido ri 'ñejmeji Mizhocjimi. Rí xi'tsc'õji yo, na ngue ri s'yats'üji. ¹³ C'ü ri tsjaji, ri mägueji, na ngue c'ü rgui sufregueji ja c'o nzi va sufre e Jesucristo. 'Ma ra êjê angueze c'ü me rrã zò rva êjê, me ri mägueji na puncjü. ¹⁴ Nu 'ma sanc'üji yo nte na ngue c'ü ni dyãtpãgueji o jña e Jesucristo, ngue c'ü rgui mäcjeji. Na ngue búbüts'üji o Espiritu Mizhocjimi c'ü cja'c'üji ri pãrãji c'ü búbü Mizhocjimi co nu'tsc'ejí. C'o nte, na cjuana sadü e Cristo

c'o. Nu'tsc'ejí in mangueji c'ü me na jo c'ü. ¹⁵ Dya ri pò't'ütegueji, ni pje xo ri pönüji, ni xo ri tsjagueji c'o na s'o, ni xo ri ma ñají c'ua ja dya pë'sc'ü ri ñugueji. Nujoy na s'o, dya nguejyo ne Mizhocjimi c'ü rgui sufregueji va yo. ¹⁶ Pero 'ma cjó c'o sufre na ngue c'ü ni dyãtpã o jña e Jesucristo, dya ni jyodü ra tseje 'ma. Sido ra dyãtä na jo, ngue c'ua yo nte ra mbãrãji c'ü me na jo Mizhocjimi.

¹⁷ Nutscõji o ntezgõji Mizhocjimi, c'ü rgá sufregõji chjéntjui c'ü ya ri jüncüji ngüenda Mizhocjimi. Maco nguetscõji ot'ü ri sufregõji, na c'o dya ne ra dyãrä o jña Mizhocjimi, juejme c'o. Ra sufreji me na puncjü 'ma ra jñünpü ngüenda Mizhocjimi anguezeji. ¹⁸ Nu c'o ya na jo a jmi Mizhocjimi, sufre ga 'ñemeji libre cja c'o na s'o. Na c'o dya sù Mizhocjimi c'o dya jëzi c'o na s'o, juejme c'o. Ra ma sufreji na puncjü. ¹⁹ Mizhocjimi o ngambgagõji va, dya ra jyëzguigõji. Nguec'ua, nu c'o sufre ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, ni jyodü c'ü dya ra züji, na ngue Mizhocjimi ra mbörü anguezeji. Y ra sido ra tsjaji c'o na jo.

5

Consejos para los creyentes

¹ Búbüts'üji c'o pastor. Ngueje c'o rá zopjügõ dya, na ngue xo ri pastorgõ. Ró nugõ 'ma mü o sufre e Jesucristo. Y 'ma rá jandgõji ja ga cja c'ü me na nojo, me xo rgui muvizgõji co angueze a jmi Mizhocjimi.

² Nu'tsc'ejí in pastorji, in chjëntejéji nza cja o mbörü. Nguec'ua ri xi'ts'ijí c'ü ri pjörüji o nte Mizhocjimi c'o o dya'c'üji ri pjörüji. Dya ngue c'ü ixi cja'c'üji a fuerza ri pjörüji; ngue c'ü ri ñegueji ri pjörüji. Dya ngue c'ü rgui pjörüji c'ü ri chõgueji o merio; ngue c'ü ri pjörüji co texe in mü'büji. ³ Dya xo ri tsjapüji na nojo cja yo o dya'c'üji c'in Jmugõji in pjörüji. C'ü ri tsjaji, ri jizhgueji 'na tjürü c'ü na jo, ngue c'ua xo 'ñe anguezeji ra tsjaji. ⁴ Nguec'ua 'ma ra êjê c'e Ndambörü c'ü ngue e Jesucristo, ra dya'c'üji c'ü dya ra tjeje, ra dya'c'üji c'ü me rgui muvits'üji cja o jmi; ri búbütjoi co angueze para siempre.

⁵ Nu'tsc'ejí in sëji, 'ñets'ejí in süngüji, ri dyãtäji yo pastor. Nu'tsc'ejí in textejí, ri põtqui respetaoji, dya ri tsjapü rrã nots'üji. Na ngue je t'opjü a cjava cja o jña Mizhocjimi:

Mizhocjimi nu'u na ü c'o cja'pü na nojo. Pero c'o dya cja'pü na nojo, me nu'u na jo c'o, eñe.

⁶ Me na zëzhi Mizhocjimi. Nguec'ua nu'tsc'ejí, dya ri tsjapqueji rrã notsc'ejí. Nguec'ua 'ma ra zãdá c'e pa c'ü va juajnü angueze, ra dya'c'üji c'ü me rgui muvits'üji cja o jmi. ⁷ Texe c'o in mbeñeji, ri xipejeji Mizhocjimi. Na ngue angueze me mbents'ejí ga mbõ'c'üji.

⁸ Rí tsjijñiji na jo in pjeñeji. Rí pjörütsjēji ja rguí mimiji. Na ngue c'ü dya jo'o nuc'üji na ü, chjëntjui nza cja 'na león c'ü me ngāxā me jodü cjó ra za'a. ⁹ Pero dya rí sügueji; sido rí ñejmeji Mizhocjimi, ngue c'ua rí chōpüji c'ü dya jo. Rí zēzhgueji na ngue in pārāgueji c'ü je xo ga cjanu ga sufre c'o nin cjuarmaji c'o cārā texe cja ne xoñijōmü. ¹⁰ Mizhocjimi o 'ñünngü in mü'büji ró creoji. Na ngue ne'e c'ü rá mandaji co e Jesucristo. Nguec'ua zō rí sufregueji ja nzi pa, pero 'ma rí sēchiji, Mizhocjimi ra jocüts'üji na jo in mü'büji. Y ra dya c'üji rí zēzhgueji, ngue c'ua dya rí jyēzgueji, sido rí dyätāji. Na ngue angueze pjōxcüji texe c'o ni jyodüzüji. ¹¹ Me na nojo Mizhocjimi, ra manda para siempre. Je ga cjanu.

Saludos finales

¹² Ne carta nu, nquezgō ró mamagō yo jñā; e cjuarma Silvano o dyopjü. Nujnu, rí pārāgō pēpi na jo Mizhocjimi. Dya nda puncjü yo ró xi'tsc'ōji cja ne carta. Ró zo'c'ōji, ñe ró xi'tsc'ōji c'ü na cjuana me s'iyazüji Mizhocjimi me pjōxcüji. Dya rí jyēziji c'ü.

¹³ Va bö'tc'ütjōji Cjimi c'o jmurü a Babilonia c'o ya xo juanjü Mizhocjimi ja c'o nzi va juan'c'üji. Xo va bö'tc'ütjōji Cjimi e cjuarma Marcos c'ü chjëntjui c'ü ri ngue in ch'igō.

¹⁴ Rí pōtqui s'iyaji; rí pōtqui zenguateji co texe in mü'büji.

Nu'tsc'ēji bübü in mü'büji e Jesucristo, rí ötcō Mizhocjimi ra mājā in mü'büji, dya pje rí mbeñeji. Je rga cjanu.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PEDRO

Pedro escribe a los creyentes

¹ Nutscö e Simón Pedro rí pen'ceji ne carta. O juancü e Jesucristo rá cjangö apóstole. Pero rí mbëpjitjogö; angueze ngue ín lamugö. Nutscöjme rí apóstolejme o dyacüjme Mizhocjimi rí ench'e ín mün'c'öjme e Jesucristo. Xo 'ñetsc'ejí xo dya'c'üjí ín ench'e ín mün'c'ejí c'ü. Nguec'ua, dya nguex-tjözjime o salvazügöjme c'ü; xo 'ñetsc'ejí xo salvats'ügejé. Na ngue me na jonte e Jesucristo c'ü ín Mizhocjimigöj c'ü o 'ñe salvazüjé; dya juajnü c'o ri ne. ² Rí ötcö Mizhocjimi ra mböxc'üjé xenda rí pärägejé e Jesucristo nu c'ü ngue ín Mizhocjimigöjí 'ñe ngue ín Jmugöjé, ngue c'ua xenda rí unnc'ejí ngüenda c'ü me nuc'ejí na jo Mizhocjimi. 'Ma ga cjanu, xenda ra mäjä ín mün'c'ejí, dya pje rí mbeñeji.

Cualidades del cristiano

³ E Jesucristo o matcüjme; nutscöjme ró möjme co angueze. Ró unnc'öjme ngüenda c'ü me na nojo angueze, 'ñe c'ü me na jo c'o mi cja. E Jesucristo ngue Mizhocjimi c'ü, y me na zézhi. Nguec'ua va jitsigöjme texe c'o ni jyodü rá xi'tsc'öjme, ngue c'ua mas rí pärägejé angueze. Ngue c'ua ra bübüts'üjé Mizhocjimi; nu'tsc'ejí rí süjé rí dyätquejé c'ü. ⁴ Nu cja ne xoñijömü, ya ni ma ra s'odü, na ngueje yo nte me mäpäji c'o netsjéji. Pero me na nojo e Jesucristo, nguec'ua me xo na nojo c'o o xitsijme ra dyacüjé. Nguec'ua sö rá jëzögöj c'o rí netsjéji. A cjanu, ja c'o ga cja Mizhocjimi, je xo rga cjazgöj nu. ⁵ Nu'tsc'ejí ya dya'c'ejí ín ench'e ín mün'c'ejí e Jesucristo. Nguec'ua rí pjötpügejé na puncjü ngüenda rí tsjaji c'o na jo. Nuc'ua ra sö rí päräji c'o na jo c'o rí tsjaji, 'ñe c'o na s'o c'o dya rí tsjaji. ⁶ Nuc'ua, ra sö rí pjörü ja rguí mimiji; dya rí tsjatsjéji c'o ín netsjéji. Nuc'ua, ra sö rí pé's'iji paciencia 'ma cjó pje ra tsja'c'üjé. Nuc'ua, ra sö rí süjé Mizhocjimi y rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne. ⁷ Nuc'ua, ra sö rí pötü rguí ñeji yo nin cjuarmaji. Nuc'ua, ra sö rí s'yaguejé texe yo nte.

⁸ 'Ma rí sido rí tsjaji yo me na jo, ra jñetse c'ü ín pärägejé e Jesucristo c'ü ín Jmugöjé. ⁹ 'Na cjuarma, 'ma dya cja yo na jo, chjëntjui c'ü rí ngorö c'ü dya rí janda na jo. 'Ma ga cjanu, ya jyombeñe c'ü o ndintspi o mü'bü c'o na s'o c'o mi cja 'ma dya be mi pärä e Jesucristo. ¹⁰ Nguec'ua rí xi'tsc'öjé cjuarma, rí sido rí tsjaji yo me na jo. 'Ma rí tsjaji yo, ra jñetse c'ü o juan'c'ügejé Mizhocjimi, y o 'ñünc'ü ín mü'büjé i 'ñejmeji e Jesucristo. 'Ma rí sido rí tsjaji yo, dya rí xöguejé 'ma cja c'e 'ñiji c'ü na jo. ¹¹ Y me ra mä'c'äji,

'ma rí sät'äji nu ja ri manda e Jesucristo c'ín Jmugöjé c'ü o 'ñe jocüzü ín mü'büjé. Je ngueje nu rí tsärägejé para siempre.

¹² Ya ín pärägejé yo jña yo na cjuana, y dya ín jëzgejé yo. Pero rá sido rá mbenn'ceji yo. ¹³⁻¹⁴ Rí pärägö c'ü dya ra mezhe ra mbötcügöjé. Na ngueje o jitsi a cjanu e Jesucristo c'ín Jmugöjé. Nu dya xe rí bünc'ö, rí pärägö ni jyodü rá mbenn'ceji yo jña yo ya xi'ts'iji, ngue c'ua rí unnc'ejí na jo ngüenda. ¹⁵ Rá jü'sc'ö cja xiscömü yo, ngue c'ua ra sö rí mbeñejeji 'ma ya rga tügö.

Los que vieron la grandeza de Cristo

¹⁶ Ró xi'tsc'öjme c'ü ra ëjë na yeje e Jesucristo c'ín Jmugöjé co o poder Mizhocjimi. Bübü c'o mama ngue 'na bëchjine c'ü ró cjiññitsjégöjme c'ü rí xipijime yo nte. Pero dya je ga cjanu. Na ngueje ró nu'ujme c'ü me na nojo e Jesucristo. ¹⁷⁻¹⁸ Ró jandajme 'ma mi cäräjme angueze cja c'e t'ejé. Me ma sjü'ü nu, na ngue Mizhocjimi c'ü nu Tata o tsjapü me go juëns'i e Jesucristo, y o mama c'ü me na jo c'ü. Ró ärägöjme o jña Mizhocjimi c'ü vi 'ñeje nu ja me na zó, o mama: "Nujnu, ngue ín Ch'igö nu me rí s'yagö nu me rí mäpägö", eñe.

¹⁹ Je a cjanu va zädä c'ü o mama c'o profeta c'ü ro ëjë e Cristo. Nguec'ua rí pärägöjé c'ü na cjuana c'o o dyopjü c'o profeta. Rí tsjapügejé na puncjü ngüenda c'o o dyopjüjé, na ngueje chjëntjui nza cja 'na sivi c'ü jya's'ü nu ja na bëxömü. 'Ma va pes'e e tanse, ín pärägejé c'ü ya ra jyas'ü. Je xo ga cjatjonu, 'ma rí tsjapüjé na puncjü ngüenda c'o o dyopjü c'o profeta, rí pärägejé, 'ma ya ra zädä ra ëjë na yeje e Jesucristo. ²⁰ C'o o jña Mizhocjimi c'o o dyopjü c'o profeta, ixtí unnc'ejí ngüenda c'ü dya cjó sö ra mbärätsjé c'ü mama c'o; ni jyodü o Espiritu Mizhocjimi ra mbös'ü ra mbärä c'o. ²¹ Na ngue c'o profeta, dya nguiññitsjéji c'o jña c'o o dyopjüjé; nguetsjé o Espiritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'büjé o pätpäji Mizhocjimi.

2

Los que enseñan mentiras

¹ C'o nte a Israel, mi cärä c'o mi cjavü mi 'ñeje cja Mizhocjimi c'o jña c'o mi mamaji, pero dya ma cjuana c'o mi mamaji. Je xo rga cjanu a ndetsc'ejí, rí cärä o xöpüte c'o dya rga cjuana. Anguezejé, dya ra tsjapüjé ngüenda c'ü ín Jmugöjé, maco o ndü por anguezejé. Nguec'ua Mizhocjimi ra tsjapü ra ma sufrejé. C'o xöpüte ra jít's'iji c'o dya cjuana. 'Ma cjó c'o ra creo c'o rí jizhi anguezejé, ra bëzhi 'ma c'o. ² C'o xöpüte, me ra tsjaji c'o rí netsjéji c'o na s'o. Na puncjü o cjuarma c'o ra ndeñe co anguezejé, je xo rgá tsjatjoi nu. Nguec'ua yo nte yo dya be ejme e Jesucristo, ra mamaji c'ü dya jo o 'ñiji Mizhocjimi nu na cjuana. ³ C'o xöpüte, me

ri neji o merio. Ra jyodüji ja rgá zo'c'üji, ngue c'ua rí cheñeji co anguezeji rí unüji o ofrenda. Pero ndeze mi jinguã, ya mama Mizhocjimi c'ü ra jñünpü ngüenda c'o. Y ya búbü ra tsjapü ra ma sufre c'o.

⁴ Búbü c'o o anxe Mizhocjimi c'o o tsja na s'o. Nguec'ua Mizhocjimi o tsjapü o sufreji, o mboch'üji a linfiernu nu ja me na bëxödmü. Je 'nün't'üji nu co cadena, hasta 'ma ra zädä c'e pa 'ma ra jñünpü ngüenda Mizhocjimi anguezeji. ⁵ Mizhocjimi xo tsjapü o sufre c'o mi cärä mi jinguã c'o me mi cja na s'o, c'o dya mi ätä Mizhocjimi. O peñe 'na tradyebe cja ne xoñijömmü o chjotüji. C'o pa c'o, mi búbü 'na bëzo c'ü mi chjü e Noé. Mi xipji c'o nte ro jyéziji c'o na s'o, ro tsjaji c'o na jo. Nuc'ü, dya ndü cja c'e tradyebe c'ü, ni xo ri ngue c'o nu familia. Mi ochoji, dya chjotüji. ⁶ O mezhe c'ua Mizhocjimi xo chjotü c'o jñiñi a Sodoma 'ñe a Gomorra c'o me ma s'o. O chjotü co sivi o mbëzhiji o bozivi. Nguec'ua yo dya cjapü ngüenda Mizhocjimi sö ra unüji ngüenda xo 'ñe anguezeji ra ma sufreji, c'ua ja nzi va sufre c'o mi cärä a Sodoma 'ñe a Gomorra. ⁷ Mizhocjimi o chjotü c'o mi cärä c'o jñiñi c'o, pero o salva e Lot o pjongü. E Lot, mi cja c'o na jo. Nguec'ua me mi xicha o mü'bü c'o na s'o c'o mi cja c'o nte. Porque mi cjatsjëji c'o mi netsjëji c'o me ma s'o, dya mi cjapüji ngüenda Mizhocjimi. ⁸ E Lot, mi cja c'o na jo. Nguec'ua pama pama me mi sufre o mü'bü, na ngue o jñanda c'o nu menzumüji mi cjaji c'o me ma s'o. Y o dyärä mi ñaji c'o me ma s'o. ⁹ C'o ma't'ü Mizhocjimi c'o cja na jo, me sufreji na ngue c'ü na s'o c'ü cja yo nte. Pero me na zëzhi c'ü in Jmugöji, ra mbös'ü ra zëzhi c'o. C'o mi cja na s'o, zö dya be va sädä c'e pa 'ma ra jñünpüji ngüenda, pero ya mama Mizhocjimi ra castigao c'o.

¹⁰ C'o xöpüte c'o dya ga cjuana, cjatsjë c'o netsjëji c'o me na s'o. Cjapüji c'ü dya ni muvi c'in Jmugöji. Nuc'ö, ngue c'o xenda ra tsjapü Mizhocjimi ra sufre c'o. Cjapüji me na nojo, dya neji cjó pje ra xipjiji. Y sadüji yo pjëzhi na nojo, dya süji. ¹¹ Maco dya cja a cjanu c'o o anxe Mizhocjimi. Na ngue 'ma cjó c'o ra tsja c'o na s'o, zö ra ma c'o anxe a jmi c'in Jmugöji ra ma cósteji, pero dya ra zadüji c'ü vi tsja na s'o. Maco xenda na zëzhi c'o anxe que na nguetscöji.

¹² C'o xöpüte, chjëntjui nza cja yo animale yo dya sü Mizhocjimi. C'ü vi ngama Mizhocjimi yo animale, ngue c'ü ra zürüji ra mbö't'üji. Je xo rga cjatjonu c'o xöpüte c'o na s'o, ra chjotüji c'o, dya ra salvaji. Na ngue sadüji nu c'ü dya päräji. ¹³ Mizhocjimi ra tsjapü ra sufreji na ngue anguezeji vi tsjapüji o sufre c'o 'ñaja. Anguezeji me mäjä ga tsjaji o mbaxua zö ri xömmü zö ri ndempa. Jmurüji co nu'tsc'ëji 'ma in sigueji o xëdyi. Pero me na s'o a ndetsc'ëji, ix 'na tsetjo c'ü

cjaji. Na ngue me mäjä ga xi'ts'iji c'o dya cjuana.

¹⁴ Texe 'ma jandaji 'na ndixü, me neji ra tsjaji c'ü na s'o. Dya sóyaji, sido cjaji c'o na s'o. Onpüji c'o nte c'o dya creo Mizhocjimi co texe o mü'büji, ngue c'ua xo ra tsjaji a cjanu c'o na s'o. Me pärä ja ga zopjüji c'o, ngue c'ua ra ndeñeji co anguezeji ra unüji o ofrenda. Me na s'o anguezeji; Mizhocjimi ra tsjapü ra ma sufreji. ¹⁵ Anguezeji ya xögüji cja c'e 'ñiji c'ü na jo, ya ndëpiji c'ü o 'ñiji e Balaam c'ü mi ngue o t'i e Beor. E Balaam mi ne ro ndöjö na puncjü o merio; nguec'ua va tsja na s'o. ¹⁶ E Balaam mi ngue 'naja profeta c'ü mi ña o jña Mizhocjimi. Pero o nguiñi o mü'bü c'ü na s'o, mi ne ro mama 'na jña c'ü dya vi xipji Mizhocjimi. Zö dya ña yo animale, pero o ña'a 'na burru nza cja 'na nte va huëñch'i e Balaam, na ngue na s'o c'ü mi cjiñi e Balaam. Nguec'ua go ndümbeñe e Balaam, dya go mama c'e jña c'ü mi ne ro mama.

¹⁷ C'o xöpüte, chjëntjui nza cja 'na pozo c'ü ojtjo ndeje. Xo chjëntjui nza cja o ngömmü c'o tunütjo ndajma 'ma na zëzhi ga vü. Ya mama Mizhocjimi c'ü ra mboch'üji a linfiernu nu ja me na bëxödmü; nunca ra mbedyeji nu. ¹⁸ Yo nte, dya päräji o 'ñiji Mizhocjimi. Pero cärä anguezeji c'o cja ni ma ra jyëzi c'o tjürü c'o na s'o. C'ü cja'a c'o xöpüte, zopjüji c'o nte c'o, ngue c'ua ra ndeñeji co anguezeji. Cjapüji me päräji, pero mamaji jña c'o dya ni muvi. Xipjiji c'o nte, na jo ra tsjaji ja c'o nzi ga netsjëji, dya ni jyodü ra mbötpüji ngüenda ja rgá mijiji. ¹⁹ Mama c'o xöpüte ga xipjiji c'o cjuarma: "Nu'tsc'ëji in libregueji dya, dya cja mandats'üji c'o ley, sö rí tsjatsjëji c'ua ja c'o nzi gui ñetsjëji", eñeji. Maco dya libre c'o xöpüte, sido me cjaji c'o na s'o. 'Ma dya sö 'na nte ra jyëzi c'o na s'o, dya libre, mandaji 'ma c'ü. ²⁰ Cärä o nte c'o ya jyëzi c'o na s'o c'o cja'a yo nte cja ne xoñijömmü. Ya mbedyeji libre, na ngue päräji ja ga cja e Jesucristo c'in Jmugöji, nu c'ü o ëjé o ë 'ñevgueji libre cja c'o na s'o. Pero 'ma ra nzhogüji na yeje cja c'o na s'o, 'ma dya ra jyéziji, nu dya, xenda rrä s'o 'ma, que na ngue 'ma dya be mi päräji e Jesucristo. ²¹ O jíchiji o jña Mizhocjimi, o mbäräji o 'ñiji e Cristo c'ü me na jo. Pero o jyéziji c'e jña. Nguec'ua xenda ra sufreji que na ngue 'ma dya ro mbäräji c'e 'ñiji. ²² In pärägueji c'e jña c'ü rí mamaji: "Ne dyo, ya nzhogü o zi'i yo na s'o yo vi nzhocü. Ne cuchi nu ya vi be'ch'e, o yepe o ma 'ñönt'ü cja mbëmmü", eñe c'o jña. Je xo ga cjatjonu yo nte c'o jëzi c'o na s'o, cja na nzhogü cjaji na yeje c'o na s'o.

3

¹ Rí s'iyats'uji cjuarma. Ne carta nu rí opcjò rí pen'c'ejí, ngue nu na yeje, na ngueje ya ró pen'c'ejí 'naja. In cjiññiji na jo, nguec'ua rí pen'c'ejí yo carta rí mbenn'c'ejí c'o ya in pãrãgüeji. ² Nguec'ua, dya rí jyombeñeji c'o jña c'o o mama c'o o profeta Mizhocjimi mi jinguã, 'ñe c'o xo ró xi'tsc'õjme nutscõjme rí apóstolejme. C'o ró xi'tsc'õjme, ngueje c'o o jítsijme c'ín Jmugõji nu c'ù o è 'ñevgueji libre cja c'o na s'o.

³ Ixtí unnc'ejí na jo nguenda c'ù rá xi'tsc'õji dya. C'o cjè 'ma ya ngue ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijõmü, ra ngärã c'o me ra tsjapü burla o jña Mizhocjimi, ra tsjaji ja c'o nzi ga netsjèji c'o na s'o. ⁴ Ra mamaji: "¿Ja je bübü c'e bëzo c'ù Jesús c'ù o mama ra èjè na yeje? Maco dya va èjè. Ya ndü c'o ín tatagõji. Y nuc'ü, dya só ra èjè. Ne xoñijõmü sidotjo ja c'o nzi va t'ät'ä", eñeji. ⁵ Anguezeji, dya ra ne ra mbeñeji ja va chjorü ne xoñijõmü. Mi jinguã, nguextjo c'ù o ña Mizhocjimi, o bübü ne jens'e 'ñe ne xoñijõmü. Ne xoñijõmü, o c'os'ü cja c'o ndeje c'o mi po'o, go jñetse e jõmü. Nguec'ua ne xoñijõmü mi bübü a nde'e cja yo ndeje. ⁶ Yo ndeje, o zädä 'ma o tsjapü Mizhocjimi o tsobü cja ne xoñijõmü, go chjotü. ⁷ Ne jens'e 'ñe ne xoñijõmü nu rí cãrãji dya, ya mama Mizhocjimi ra chjorü yo. Nujyo, ra ndè'è yo, 'ma ra zädä c'e pa 'ma ra jñüncüji nguenda Mizhocjimi. Nu'ma, ra ma sufre c'o dya zü Mizhocjimi.

⁸ Rí s'iyats'uji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'õji, dya rí jyombeñeji ja ga cja. 'Natjo pa, chjëntjui 'na mil o cjè cja o jmi Mizhocjimi. Y 'na mil o cjè'è, chjëntjui 'natjo pa. ⁹ Bübü c'o mama: "Ya mezhe na puncjü e Jesucristo; maco dya só ra èjè c'ua ja nzi va mama", eñeji. Pero dya je ga cjanu. E Jesucristo me pëscõji paciencia, dya ne cjó ra ma sufre; ne'e c'ù ra nzhogü o mü'bü texe yo nte. Nguec'ua dya be ga 'ñeje.

¹⁰ Ra èjè na yeje c'ín Jmugõji ra 'ñe jñüncüji nguenda. Ra zädä c'e pa c'ù dya ri te'beji, chjëntjui 'na xõmü 'ma ra èjè 'na mbè'è cja 'na ngumü, 'ma dya cjó te'be. Ra yürü me na jens'e, y ra chjorü ne jens'e. Yo bübü a jens'e, xo ra chjorü co sivi yo. Ne xoñijõmü, xo ra ndè'è nu, ra chjorü. Xo 'ñe texe yo bübü cja ne xoñijõmü, nde ra chjorü yo.

¹¹ Na ngue ra chjorü texe yo, ni jyodü na puncjü rí sügueji Mizhocjimi rí tsjaji ja c'o nzi ga ne angueze. ¹² Rí che'beji c'e pa 'ma ra èjè na yeje Mizhocjimi; rí che'beji co texe in mü'büji. Nu'ma, ngue 'ma ra ndè'è ne jens'e ra chjorü. Xo 'ñe texe yo bübü a jens'e, nde ra chjorü yo. ¹³ Nutscõji rí te'begõji ra bübü 'na jens'e nuevo, c'ua ja nzi va mama Mizhocjimi. Xo 'ñe 'na xoñijõmü nuevo. Texe c'o ra tsjaji nu, nde na jo c'o.

¹⁴ In te'beji yo na jo yo ya ró mangö. Nguec'ua rí pjõtpügüeji nguenda ja rgui minc'ejí, ngue c'ua 'ma ra èjè c'ín Jmugõji,

ra mãjä in mün'c'ejí, dya rí tsegueji. Y dya pje ra chõ'tc'üji c'ù rrã s'o. Rí xi'tsc'õji yo, cjuarma, na ngue rí s'iyats'uji. ¹⁵ Dya rí tsjijñiji c'ù ya mezhe na puncjü c'ín Jmugõji. Rí mbeñegueji c'ù me pëscõji paciencia ngue c'ua ra jogü in mü'büji. Mi cjuarmagõji e Pablo c'ù me rí neji, xo o xi'ts'ijji a cjanu cja c'e carta c'ù o pen'c'ejí. Na ngueje Mizhocjimi o unü o pjeñe. ¹⁶ Texe cja yo carta yo opjü e Pablo, xo mama a cjanu nu yo rí xi'tsc'õji. C'o jña c'o mama angueze, bübü c'o na s'èzhi rga pãrãgõji. Nguec'ua c'o yembeñe c'o dya nda pãrã o 'ñiji Mizhocjimi, 'ma xörüji c'o o dyopjü e Pablo, dya pãrãji ja c'o nzi va nguiñi e Pablo; nan'ño ga nguiñiji. Je xo ga cjanu ga xörüji texe yo o jña Mizhocjimi. Nguec'ua ga bëzhiji.

¹⁷ Ya ró xi'tsc'õji; nguec'ua in pãrãji ja ga cja c'o xõpüte c'o dya cjuana. Ya xõgüji cja o 'ñiji Mizhocjimi, y dya ätpãji o jña. Rí pjõtpügüeji na puncjü nguenda c'ù dya ri creogueji c'o xi'ts'ijji c'o, na ngue dya cjuana. 'Ma jiyö, xo 'ñetsc'ejí xo rí yembeñeji, xo rí xõgüji cja o 'ñiji Mizhocjimi. Rí xi'tsc'õji a cjanu, cjuarma, na ngue rí s'iyats'uji. ¹⁸ C'ü rí tsjagüeji, xenda rí pãrãgüeji e Jesucristo c'ín Jmugõji nu c'ù o 'ñe 'ñevgueji libre cja c'o na s'o. Angueze s'iyats'uji ra mbõxc'üji xenda rí tsjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Me na nojo e Jesucristo. Rá ma'tc'õji dya, y rá sido rá ma'tc'õji para siempre. Amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN

El mensaje de vida

¹ Rí xi'tsc'öji ja rgá sö rá búbütoji co Mizhocjimi. Nu c'ü dacüji c'ü ni búbü Mizhocjimi cja in mü'büji, ixmi búbü 'ma dya be mi t'át'a e jens'e 'ñe ne xoñijöümü. Pero o ëjê va cja ne xoñijöümü. Nguec'ua nutscöjme rí apóstolejme ró árajme c'o jña c'o mi mama. Xo ró jandajme y ró tjödüjme. Rí pärájme c'ü mi búbü o cuerpo nza czazgöji. ² Nu c'ü dacüji c'ü rgá búbütojögöji o ëjê; nutscöjme ró jandajme ngue c'ua ró unnc'öjme ngüenda cjó ngueje. Rí xi'tsc'öjme c'ü ixmi búbü co Mizhocjimi, pero o ëjê va ja rí cärägöji. ³ Rí xi'tsc'öji nu c'o ró árajme 'ñe c'o ró jandajme ngue c'ua nuzgöjme 'ñetsc'ejí rá 'natjoji. A cjanu xo 'ñetsc'ejí rí 'natjogueji co Mizhocjimi 'ñe co e Jesucristo c'ü o T'i. ⁴ Rí xi'tsc'öji yo, ngue c'ua rí 'natjogueji co Mizhocjimi. A cjanu me rí mäcjeji.

Dios es luz

⁵ Nu c'o ró árajögjme c'o o mama e Jesucristo, ngueje c'o rá xi'tsc'öji c'o. Mizhocjimi me jya's'ü; ojtjo bëxöümü c'ü rí búbü c'o na s'o. ⁶ Ma rá mamaji: "Rí 'natjoji co Mizhocjimi", rá eñeji, pero 'ma rí nzhodüji cja bëxöümü rí cjaí c'o na s'o, nu'ma, na mbëchjinezüji 'ma. Na ngue dya cjuana c'o rí mangöji 'ma. ⁷ Pero 'ma rá jëziji ra zì'ch'i o jya's'ü Mizhocjimi in mü'büji nguec'ua rá cjaí ja c'o nzi ga ne angueze c'o na jo, nu'ma, rí 'natjögöji 'ma. A cjanu ni ma ra ndintsqui in mü'büji texe c'o na s'o, na ngue e Jesucristo c'ü o T'i Mizhocjimi o pjödü o cji por nutscöji. ⁸ Zó rá mangöji c'ü dya búbüzügöji c'o na s'o, pero dya cjuana c'ü rí mangöji; rí jyopü rgá cjiñüji. Ixi jñetse 'ma, c'ü dya búbü in mün'c'öji o jña Mizhocjimi c'ü mama na cjuana na s'ozgöji. ⁹ Pero 'ma rá xipjiji Mizhocjimi: "Já, na s'ozgöjme ja c'o nzi gui mangue", rá embeji, nu'ma, ra perdonaozüji in nzhubüji ja c'o nzi va mama. Na ngue o ndü e Jesucristo va ngötcüji c'o. Ra ndintsquiji in mü'büji texe c'o. ¹⁰ Ma rá mamaji: "Nunca rí cjagö c'o na s'o", rá eñeji, nu'ma, chjëntjovi c'ü ro mangöji na mbëchjine Mizhocjimi. Ixi jñetse 'ma c'ü dya búbü in mü'büji o jña.

2

Cristo, nuestro abogado

¹ Rí zo'c'öji nza cja 'ma rí ngue in ch'itsc'öji. Nujoyo rí opjügö cja ne carta, rí xi'tsc'öji ngue c'ua dya rí tsjaji c'o na s'o. Pero 'ma rí tsjaji c'o na s'o, rí dyötüji Mizhocjimi, ra perdonaots'üji 'ma. Na ngue búbü 'naja c'ü ñacöji cja Mizhocjimi c'in Tataji. C'ü ñacöji

ngueje e Jesucristo c'ü nunca go tsja c'o na s'o. ² Nuc'ü, o ngötcüji in nzhubüji. Dya nguextjözögöji o ngötcüji in nzhunc'öji; xo ngö'tp'ü texe yo nte yo cärâ cja ne xoñijöümü.

³ 'Ma rá cjaí ja c'o nzi va mama e Jesucristo, nu'ma, ra sö rá pärägöji c'ü rí 'natjoji co Mizhocjimi. ⁴ 'Ma cjó c'o ra mama: "Rí pärägö Mizhocjimi", ra 'ñeñe, pero 'ma dya cja'a ja c'o nzi va manda Mizhocjimi, nu'ma, na mbëchjine 'ma c'ü, y dya búbü o mü'bü o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. ⁵ Pero 'ma cjó c'o ra dyätpä o jña Mizhocjimi, na cjuana ne Mizhocjimi 'ma c'ü, co texe o mü'bü. Nguec'ua 'ma rá ätpöji o jña Mizhocjimi, nu'ma, ra sö rá pärägöji c'ü rí 'natjoji co angueze. ⁶ 'Ma cjó c'o ra mama: "Rí 'natjobe co e Jesucristo", ra 'ñeñe, nu'ma, ni jyodü ra nzhodü ja c'o nzi va nzhodü e Jesucristo.

El nuevo mandamiento

⁷ Ne mandamiento nu rá xi'tsc'öji dya, cjuarma, dya nan'ño nu. Ngue 'na mandamiento nu ya in pärägueji ndeze 'ma i pjürü i dyätpäji o jña e Jesucristo. Ya i dyäräji nu. Ngue c'ü rá pötü rga s'iyaji yo nin minteji. ⁸ Zó ya in pärägueji ne jña, pero chjëntjui c'ü cja ri nuevo, na ngue xenda rí pärägöji dya c'ü ja ga cja. Na ngue e Jesucristo o tsja ja c'o nzi ga mama ne jña, o s'iyazüji. Nguec'ua xo 'ñezgöji rá pötü rga s'iyagöji dya. Na ngue e bëxöümü ya ni ma ra cjögü. Na ngue búbü in mün'c'öji dya e Jesucristo c'ü ngue o jya's'ü Mizhocjimi.

⁹ 'Ma cjó c'o ra mama: "Búbü in mü'bü o jya's'ü Mizhocjimi", ra 'ñeñe, pero 'ma nu'u na ü nu cjuarma, nu'ma, sidó nzhodü cja bëxöümü 'ma c'ü. ¹⁰ 'Ma cjó c'o ra s'iya nu cjuarma, nu'ma, búbü o mü'bü o jya's'ü Mizhocjimi. Nguec'ua, dya ra tsja c'o na s'o. ¹¹ 'Ma cjó c'o ra nu'u na ü nu cjuarma, nu'ma, ixi jñetsetjo 'ma c'ü dya búbü o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'bü, nguec'ua nzhodü cja bëxöümü ga tsja c'o na s'o. Nu c'ü cja'a ga cjanu, dya pärâ ja ni ma ni ja ra zät'a. Na ngue c'ü ni nzhodü cja bëxöümü ga tsja c'o na s'o, nguec'ua ya tsot'ü o ndö, dya cja janda o jya's'ü.

¹² Cja ne carta nu rí opjügö, rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue in ch'itsc'öji. Rí xi'tsc'öji yo jña, na ngue ya perdonaots'üji in nzhubüji, na ngue c'ü o ndü e Jesucristo por nuzgöji. ¹³ Nu'tsc'ejí in tataji rí pen'c'ejí ne carta rí zo'c'öji, na ngue ya in päräji e Jesucristo c'ü ixmi búbü 'ma o jyans'ü ne xoñijöümü; ya in 'natjoji dya co angueze. Nu'tsc'ejí in sëji rí zo'c'öji na ngue ya i chöpüji e Satanás c'ü dya jo.

Nu'tsc'ejí in ts'it'iji, rí zo'c'öji na ngue ya in päräji mi Tataji c'ü búbü a jens'e. ¹⁴ Nu'tsc'ejí in tataji rí pen'c'ejí ne carta rí zo'c'öji, na ngue ya in päräji e Jesucristo c'ü ixmi búbü 'ma o jyans'ü ne xoñijöümü. Nu'tsc'ejí in sëji,

rí zo'c'öji na ngue ya i chöpüji c'ü dya jo. I chöpüji c'ü, na ngue o jña Mizhocjimi c'ü bübü in mü'büji cja'c'ü rí zëzhgueji.

¹⁵ Dya rí ñe rí tsjaji c'o na s'o c'o cja yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi. 'Ma cjó c'o me mãpã c'o cjai cja ne xoñijömü, dya mãpã 'ma Mizhocjimi c'ü in Tataji. ¹⁶ Yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi c'ü in Tataji, cjatsjëji ja c'o nzi ga netsjëji c'o na s'o. Jandaji c'o na s'o, na ngue me ne ra jñandaji c'o. C'o pë's'i na puncjü o merio, me cjäpüji na nojo. Xo ñeje c'o pjëzhi na nojo. Texe yo na s'o yo cja yo nte, dya ni ñeje cja Mizhocjimi yo; je ni ñeje cja c'ü dya jo c'ü manda dya yo nte yo cja na s'o. ¹⁷ Dya rí ñe rí tsjaji yo na s'o yo cjai cja ne xoñijömü. Na ngue ne xoñijömü ya ni ma ra nguarü. Ya xo ni ma ra nguarü yo bübü cja ne xoñijömü yo na s'o, yo me ne yo nte yo cjai. Pero 'ma cjó c'o ra tsja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, ra bübütjo para siempre.

La verdad y la mentira

¹⁸ Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue in ch'itsc'öji. Ya rí cãxtjoji yo cjë yo ya ni ma ra nguarü. Ya i dyärãji ra zädã 'ma ra ëjë 'naja c'ü ra nu'u na ü e Cristo, ra jyodü ja rgã huins'i c'ü. Ya cãrã dya na puncjü o xöpüte c'o nu'u na ü e Jesucristo. Nujyo, ngue yo rgã pärãgöji c'ü ya rí cãxtjoji yo cjë yo ya ni ma ra nguarü. ¹⁹ C'o xöpüte mi jmurüji co nuzgöji, pero dya mi 'natjo o pjeñeji co nuzgöji. Nguec'ua va xögüji. Nu 'ma ri 'natjo o pjeñeji co nuzgöji, sido ro ëji co nuzgöji. Pero o xögüji. A cjanu Mizhocjimi dacüji c'ü rgã pärãgöji c'ü dya in dyocjöji ne ri 'naja c'o.

²⁰ Nu'tsc'ejí, dya rí dyätqueji c'o. Na ngue c'ü o T'i Mizhocjimi o dya'c'üji o Espiritu o ë bübü cja in mü'büji. Nguec'ua in pärãji ja ga cja c'ü na cjuana in texeji. ²¹ C'ü rgã pen'c'ejí ne carta, dya ngue c'ü rá jí'tsc'öji 'na jña c'ü dya in pärãji. Na ngue ya in pärãji c'o jña c'o na cjuana. Y 'ma cjó c'o ra xi'ts'iji 'na bëchjine, ixtí pärãgueji 'ma, c'ü dya ni ñeje cja Mizhocjimi c'e jña. Na ngue na cjuana c'ü mama Mizhocjimi.

²² Bübü c'o mama c'ü dya vi ñeje e Jesús cja Mizhocjimi. Dya bübü c'ü xenda rrã s'o nza cja ne bëchjine me na s'o. 'Ma cjó c'o ra mama: "E Jesús dya ngue o T'i Mizhocjimi, na ngue mi ntetjo c'ü", ra ñeñe, nu'ma, anticristo 'ma c'ü. Na ngue nu'u na ü e Jesucristo. ²³ 'Ma cjó c'o ra mama: "Dya rí ma't'ügö e Jesús, na ngue dya ngue o T'i Mizhocjimi", ra ñeñe, nu'ma, ix na cjuana, dya bübüvi Mizhocjimi 'ma c'e nte. Pero 'ma cjó c'o ra ma't'ü e Jesucristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi, xo ma't'ü 'ma Mizhocjimi. Nguec'ua Mizhocjimi bübü 'ma co c'e nte.

²⁴ 'Ma cja vi creoji, i dyärãji ja ga cja Mizhocjimi ñe e Jesucristo c'ü o T'i. Sido rí tsjaji ja c'o nzi ga mama c'o jña c'o i dyärãji; dya rí jyombeñeji. 'Ma sido rí tsjaji c'o,

sido ra bübü e Jesucristo co nu'tsc'ejí; ñe Mizhocjimi c'ü nu Tata. ²⁵ Nuc'ü, ngueje c'ü o mama e Jesucristo; ra dyacüji c'ü rá bübütjoji co Mizhocjimi para siempre.

²⁶ Ró xi'tsc'öji cja ne carta yo, na ngueje cãrã c'o ne ra dyon'c'üji ra jí'ts'iji c'o dya cjuana. ²⁷ Pero dya ni jyodü rí dyätpäji o jña anguezeji. Na ngue bübü dya in mün'c'ejí o Espiritu Mizhocjimi c'ü o dya'c'üji e Jesucristo. Nuc'ü, jí'ts'iji nguec'ua in pärãji na jo ja ga cja. Nguec'ua rí xi'tsc'öji sido rí mbeñeji e Jesucristo ngue c'ua ri 'natjo in pjeñeji ja c'o nzi va jí'ts'iji. Na ngue na cjuana c'o mama o Espiritu Mizhocjimi; dya bëchjine c'o.

²⁸ Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue in ch'itsc'öji. Rí sido rí dyätãji e Jesucristo, na ngue in 'natjogeeji co angueze. 'Ma rá cjai a cjanu, dya rá süji 'ma ra ëjë na yeje c'ü; dya rá tseji. ²⁹ In pärãgueji c'ü me na jo Mizhocjimi. Nguec'ua rí jñunt'ü in mü'büji, 'ma cjó c'o cja'a c'o na jo, nu'ma, ixi jñetse 'ma c'ü ngue o t'i Mizhocjimi c'o.

3

Hijos de Dios

¹ Tsjiñüji ja va s'iyazgöji Mizhocjimi. Me go s'iyazgöji na puncjü o tsjacüji o t'izgöji. Já, ya ngue o t'izgöji dya Mizhocjimi. Yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi, dya unüji ngüenda c'ü ngue o t'izgöji Mizhocjimi. Na ngue, dya xo unüji ngüenda e Jesucristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi. ² Mi cjuarmats'ügöji rí nets'ejí. Ya ngue o t'izgöji dya Mizhocjimi. Dya rí pärãgöji texe c'ü ja rga cjazgöji 'ma ra ëjë na yeje e Jesucristo. Pero rí pärãgöji 'ma rá chjëji c'ü, ixtã jñetsezüji nza cja angueze. Na ngue rá jandaji angueze ja rga cja. ³ 'Ma cjó c'o te'be a cjanu c'e pa c'ü rga cjazgöji nza cja e Jesucristo, ni jyodü ra dyötü Mizhocjimi ra ndintspi o mü'bü. Xo ni jyodü ra jyëzi texe c'o na s'o ngue c'ua rrã jo nza cja e Jesucristo me na jo.

⁴ 'Ma cjó c'o cja'a c'o na s'o, nu'ma, dya ätä 'ma Mizhocjimi. 'Ma cjó c'o dya ätä Mizhocjimi, tuns'ü o nzhubü 'ma c'ü. ⁵ In pärãgueji o ëjë e Jesucristo o ë ngötcüji c'o na s'o c'o rí cjai, ngue c'ua dya cja ra mandazüji c'o. Angueze, dya bübü c'o na s'o. ⁶ 'Ma cjó c'o sido ätä e Jesucristo, dya cja'a 'ma c'o na s'o. 'Ma cjó c'o sido cja'a c'o na s'o, nu'ma, ixi jñetse 'ma c'ü dya pärã ja ga cja e Jesucristo. Dya xo unü ngüenda pje vi ñeje c'ü. ⁷ Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue in ch'itsc'öji. Dya rí creogeeji c'o xi'ts'iji: "Dya ra tsja zo rí tsjaji c'o na s'o", ents'ejí. Pero dya cjuana. Rí xi'tsc'öji, 'ma cjó c'o cja'a c'o na jo' o ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi, na jo 'ma c'ü, nza cja e Jesucristo me na jo. ⁸ 'Ma cjó c'o sido cja'a c'o na s'o, ngue o t'i e Satanás c'ü dya jo. Na ngue c'ü dya jo, sido cja'a c'o na s'o ndeze

'ma o mbürü o tsja c'o na s'o. Y 'ñünbü o mü'bü yo nte xo cjaji c'o na s'o. C'ü vi 'ñeje o T'i Mizhocjimi, ngue c'ü o juapcü o bēpi e Satanás c'ü dya jo.

⁹ C'o ya ngue o t'i Mizhocjimi, dya ra sido ra tsja c'o na s'o. Na ngue Mizhocjimi ya jñu's'ü anguezeji; ja c'o ga cja angueze, je xo ga cjatjonu c'o. Ra jyzēji texe c'o na s'o, na ngue ya ngue o t'i Mizhocjimi. ¹⁰ Nguec'ua rgá pāragōji cjo ngue o t'i Mizhocjimi, 'ñe cjo ngue o t'i c'ü dya jo. 'Ma cjo c'o dya cja'a c'o na jo, 'ñe 'ma dya xo s'iya o cjuarma, nu'ma, dya ngue o t'i Mizhocjimi 'ma c'ü.

Amémonos unos a otros

¹¹ C'e jña c'ü i dyäräji 'ma cja vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo, ngue c'ü ni jyodü rá pötca s'iyaji. ¹² Dya rá cjaji c'ua ja nzi va tsja e Cain. Nuc'ü, o tsja c'o na s'o c'o o bēpi e Satanás c'ü dya jo, o mböt'ü c'ü o cjuarma. Na ngue c'ü o cjuarma mi cja c'o na jo, y e Cain mi cja c'o na s'o.

¹³ Nguec'ua ri xi'tsc'ōji cjuarma, 'ma ra nuc'üji na ü yo nte yo dya pāra Mizhocjimi, dya ri tsjiñji: "¿Pje ni nugüji na ü?", ri 'ñeñeji. ¹⁴ 'Ma ot'ü, mi nza czazgōji 'na nte c'ü ya ndü c'ü dya cja ärä. Na ngue dya mi ätcōji Mizhocjimi. Pero nuda, ri bübütjogōji. Ri pāragōji c'ü ri bübütjōji, na ngue ri s'iyaji yo mi cjuarmaji. 'Ma cjo c'o dya s'iya yo nu minteji, chjēntji c'ü ya ro ndü. ¹⁵ 'Ma cjo c'o nu'u na ü nu cjuarma, chjēntji c'ü ro pöt'üntē. In pāragueji c'o pöt'üntē, dya bübü Mizhocjimi cja o mü'bü c'o. ¹⁶ Ri pāragōji c'ü o s'iyazgōji e Jesucristo. Na ngue o ne o ndü por nutscōji. Nutscōji xo ni jyodü rá pjös'üji yo mi cjuarmaji, zō rá tūji. ¹⁷ 'Ma cjo c'o pēs'si c'ü ra zi 'ñe c'ü ra jye, 'ma ra jñanda nu cjuarma c'ü pje ni jyodü, pero 'ma dya ra juente ra unü c'o ni jyodü, nu'ma, dya s'iya 'ma nu cjuarma c'ua ja nzi ga s'iyazüji Mizhocjimi. ¹⁸ Ri zo'c'ōji nza cja 'ma ri ngue in ch'itsc'ōji. Zō rá mamaji ri s'iyagōji yo mi cjuarmaji, pero 'ma dya rá pjös'üji c'o pje ni jyodü, nguextjo co in teji rgá mangōji 'ma. Ni jyodü rá s'iyaji yo mi cjuarmaji co texe in mü'büji.

Confianza delante de Dios

¹⁹⁻²⁰ Nu 'ma ri s'iyaji a cjanu mi cjuarmaji, ri pāragōji 'ma c'ü na cjuana ri ejmeji Mizhocjimi. Zō bübü 'ma va ējē 'na pjeñe cja in mü'büji cjo na cjuana ri ejmeji Mizhocjimi, pero dya ni jyodü rá sūji. Ni jyodü rá mbeñeji c'ü mama Mizhocjimi, 'ma ri s'iyaji yo mi cjuarmaji, ixi 'ñetse 'ma c'ü ngue o t'izgōji. Angueze pāra, 'ma na cjuana ri s'iyagōji yo mi cjuarmaji; angueze pāra texe. ²¹ Mi cjuarmats'üji ri nets'ej. 'Ma pāra in mü'büji c'ü dya pje ri cjaji, ra sō rá chēzhiji cja o jmi Mizhocjimi, dya rá sūji rgá ötügōji c'ü. ²² Nuc'ü, texe c'o rá ötüji, ra dyacōji c'o. Na ngue ri cjaji ja c'o nzi ga

ne angueze c'o mandamiento c'o xitscōji c'ü. ²³ Nu c'o o mandamiento ngue c'ü rá ench'e in mü'bügōji e Jesucristo c'ü o T'i, 'ñe rá pötü rga s'iyaji yo mi cjuarmaji. Ngue c'ü o mama rá cjaji. ²⁴ 'Ma cjo c'o cja'a ja c'o nzi ga mama Mizhocjimi, 'natjovi 'ma co Mizhocjimi, y Mizhocjimi bübü o mü'bü. C'ü rgá pāragōji bübü Mizhocjimi cja in mü'büji, ngue c'ü 'ñünngü in mü'büji o Espiritu c'ü o dyacōji.

4

El Espíritu de Dios y el espíritu que está contra el Cristo

¹ Cāra na puncjü o xöpüte c'o dya cjuana c'o nzhodü cja ne xoñijōmü. Nguec'ua dya xtí creoji texe c'o ra jí'ts'iji. Rí tsjiñji na jo c'o jña c'o mamaji, cjo ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñünbü o mü'büji cjo jiyō. Rí xi'tsc'ōji yo, na ngue ri s'iyats'üji. ² Rá xi'tsc'ōji dya, c'ü rgui pāragueji cjo ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü 'ñünbü o mü'bü c'o xöpüte c'o ri jí'ts'iji. 'Ma ra mama c'e xöpüte ra xipji yo nte: "E Jesucristo vi 'ñeje cja Mizhocjimi o ē jmus'ü nza czazgōji ri nteji", ra 'ñeñe, nu'ma, ngue o Espiritu Mizhocjimi c'ü 'ñünbü o mü'bü ra mama a cjanu. ³ 'Ma cjo c'o ra mama c'ü dya vi 'ñeje e Jesucristo cja Mizhocjimi, nu'ma, dya ngue Mizhocjimi c'ü 'ñünbü o mü'bü c'ü; ngue c'ü dya jo. Nu c'o mama a cjanu, anticristo c'o. Na ngue 'ñünbüji o mü'büji ra nuji na ü e Jesucristo. Ya i dyärägueji ra ējē e anticristo c'ü ra jyodü ja rgá huins'i e Jesucristo. Nuda, ya cāra cja ne xoñijōmü na puncjü c'o sō rá xiji anticristo, na ngue nuji na ü e Jesucristo.

⁴ Rí zo'c'ōji nza cja 'ma ri ngue in ch'itsc'ōji. Ngue o t'its'üji Mizhocjimi. I chöpüji c'o xöpüte, dya in creoji. Na ngue xenda na zēzhi nu c'ü bübü dya in mü'büji, que na ngue c'ü bübü o mü'bü yo nte yo dya pāra Mizhocjimi. ⁵ C'o xöpüte c'o dya cjuana, cijñi o pjeñeji nzi ga nguiñi c'o nte c'o dya pāra Mizhocjimi. Nguec'ua jizhiji ja ga cja cja ne xoñijōmü. Yo nte yo dya pāra Mizhocjimi ätpäji o jña c'o xöpüte. ⁶ Nutscōjme ri apōstolejme, ngueje Mizhocjimi c'ü 'ñünngü in mü'büjme ri zopcjōjme yo nte. Nu c'o pāra Mizhocjimi, ätcājme. Nu c'o dya ngue o t'i Mizhocjimi, dya ätcājme c'o. Ngue c'ü rgá pāragōji c'o 'ñünbü o mü'bü o Espiritu Mizhocjimi c'ü na cjuana, 'ñe c'o 'ñünbü o mü'bü e Satanás c'ü dya jo c'ü na mbēchjime.

Dios es amor

⁷ Mi cjuarmats'ügōji ri s'iyats'üji. Ni jyodü rá pötü rga s'iyaji, na ngue Mizhocjimi s'iyazüji y dacüji c'ü rgá s'iyaji yo nün minteji. 'Ma cjo c'o s'iya yo nün minteji, ixi jñetse c'ü ngue o t'i Mizhocjimi 'ñe pāra Mizhocjimi 'ma c'ü. ⁸ 'Ma cjo c'o dya s'iya

yo nín minteji, dya pãrã Mizhocjimi 'ma c'ü. Na ngue Mizhocjimi me s'iyazüji rí texeji. ⁹ Mizhocjimi o jítscöji c'ü me s'iyazüji; o ndjäjä c'ü 'natjo o T'i o ëjë cja ne xoñijö mü, ngue c'ua ra búbü Mizhocjimi cja ín mü'büji. ¹⁰ Xenda s'iyazüji Mizhocjimi que na ngue c'ü rgá negöji angueze. Angueze me go s'iyazügöji o ndjäjä c'ü o T'i o 'ñe ngötcüji ín nzhubüji.

¹¹ Rí s'iyats'ügöji cjuarma. Na ngue c'ü o s'iyazüji a cjanu Mizhocjimi, xo ni jyodü rá pötü rga s'iyaji. ¹² Dya cjó jñanda Mizhocjimi y dya cjó sö ra jñanda. Pero 'ma rá pötü rga s'iyaji, ixi 'ñetse 'ma c'ü búbü ín mü'büji Mizhocjimi. Na ngue rí s'iyaji yo nín minteji ja c'o nzi ga s'iyazüji Mizhocjimi. ¹³ Mizhocjimi o dyacüji o Espiritu. Nguec'ua rí pãrãgöji c'ü búbü Mizhocjimi ín mü'büji, 'ñe c'ü rí 'natjovi co angueze. ¹⁴ Nutscöjme rí apóstolejme ró jandajme e Jesucristo. Rí pãrãgöjme e Jesucristo ngueje o T'i Mizhocjimi c'ü o ndjäjä o ë 'ñevgueji libre cja c'o na s'o, nutscöji rí cãrãji cja ne xoñijö mü. Ngue c'ü rí xi'tsc'öjme c'ü. ¹⁵ 'Ma cjó c'o ra mama co texe o mü'bü: "E Jesucristo ngue o T'i Mizhocjimi", ra 'ñeñe, nu'ma, búbü 'ma Mizhocjimi cja o mü'bü c'ü. Y angueze 'natjovi co Mizhocjimi.

¹⁶ Ró unnc'öji ngüenda ja va s'iyazgöji Mizhocjimi; nguec'ua ró ench'e ín mü'büji. Mizhocjimi s'iyazgöji rí texeji. 'Ma cjó c'o s'iya yo nín minteji, nu'ma, 'natjovi 'ma co Mizhocjimi. Y Mizhocjimi búbü o mü'bü. ¹⁷ 'Ma rá s'iyaji yo nín mintegöji ja c'o nzi ga s'iyazüji Mizhocjimi, dya rá süji c'e pa 'ma ra jñüncüji ngüenda. Dya rá süji, na ngue rí s'iyaji yo nín minteji va cja ne xoñijö mü ja c'o nzi ma s'iya e Jesucristo c'o nte. ¹⁸ Zó búbü 'ma rá süji c'ü ra jñüncüji ngüenda, pero 'ma rá unnc'öji na jo ngüenda ja va s'iyazüji Mizhocjimi, ra mäjã 'ma ín mü'büji, dya cja rá süji. C'o sü, süji 'na ra castigao Mizhocjimi anguezeji. 'Ma sü 'na nte, ixi jñetse c'ü dya creo na jo ja ga s'iyazüji Mizhocjimi.

¹⁹ Rí negöji Mizhocjimi y rí s'iyaji yo nín minteji. Na ngue Mizhocjimi ot'ü o s'iyazüji. ²⁰ 'Ma cjó c'o ra mama: "Rí negö Mizhocjimi", ra 'ñeñe, pero 'ma nu'u na ü yo o cjuarma, nu'ma, na mbëchjine 'ma c'ü. ¿Ja rgá sö ra ne'e Mizhocjimi c'ü nunca janda? Maco dya s'iya yo o cjuarma yo janda. ²¹ Nujnu ngueje nu jña nu o xitsiji: nu c'ü ne'e Mizhocjimi, xo ni jyodü ra s'iya yo nu cjuarmaji.

5

Nuestra victoria sobre el mundo

¹ 'Ma cjó c'o creo e Jesús c'ü vi 'ñeje cja Mizhocjimi, ngue o T'i Mizhocjimi 'ma c'ü; nguec'ua ne'e Mizhocjimi. Texe c'o ne'e Mizhocjimi, xo s'iyaji c'o 'ñaja c'o creo e

Jesucristo, na ngue ngue o T'i Mizhocjimi c'o. ² 'Ma rá neji Mizhocjimi, 'ñe rá cjaji ja c'o nzi ga mama, ixi jñetse 'ma c'ü rí s'iyaji yo ín cjuarmaji yo xo ngue o T'i Mizhocjimi. ³ 'Ma rí neji Mizhocjimi, rí cjaji ja c'o nzi ga mama. Dya rí sögöji na jyü c'o jña c'o mama angueze rá cjaji. ⁴ Nutscöji va jsjacüji Mizhocjimi o t'izgöji, dya cja rí cjaji c'o na s'o c'o cja yo nte yo dya pãrã Mizhocjimi. Na ngue rí ench'e ín mü'büji e Jesucristo ra mböxcüji texe c'o ni jyodüzüji. ⁵ Dya cjó sötsjẽ ra jyëzi c'o na s'o c'o cjaji cja ne xoñijö mü; nguextjo c'o ench'e o mü'bü e Jesucristo c'ü o T'i Mizhocjimi.

El testimonio acerca del Hijo de Dios

⁶⁻⁸ 'Ma o ji'i e Jesús, ya ixmi Mizhocjimi. Y zö o ndü o pjödü o cji, pero sidotjo Mizhocjimi. Ngueje o Espiritu Mizhocjimi c'ü cjacüji rá pãrãji vi 'ñeje e Jesús cja Mizhocjimi. Na cjuana c'o mama o Espiritu Mizhocjimi. Rí unnc'öji ngüenda ja va cja 'ma mü o ji'i e Jesús, 'ñe 'ma mü o pjödü o cji va ndü. Y o Espiritu Mizhocjimi 'ñüngü ín mü'büji rá pãrãji e Jesucristo ngue o T'i Mizhocjimi. Búbü jñi c'o cjacüji rá pãrãji a cjanu. Ngueje Mizhocjimi a jens'e, 'ñe o jña, 'ñe o Espiritu. Nde 'na ma cjatjo ga mama nza jñiji. ⁹ Maco rí creoji c'ü mama yo nte, ni jyodü rá creoji mas c'ü mama Mizhocjimi. Mama Mizhocjimi e Jesús ngue c'ü o T'i. ¹⁰ 'Ma cjó c'o ench'e o mü'bü e Jesucristo, pãrã c'ü ngue o T'i Mizhocjimi e Jesús. Mizhocjimi o mama e Jesús ngue c'ü o T'i. Nu c'o dya ejme Mizhocjimi, chjëntjui c'ü ro mamaji na mbëchjine Mizhocjimi. Na ngue dya creoji c'o o mama Mizhocjimi ja ga cja e Jesucristo. ¹¹ C'ü o mama Mizhocjimi, ngue c'ü o dyacüji c'ü rgá búbütjovi co angueze para siempre. Rí búbütjovi na ngue o T'i Mizhocjimi búbü co nuzgöji. ¹² 'Ma cjó c'o ench'e o mü'bü c'ü o T'i Mizhocjimi, ya búbü co Mizhocjimi c'o. 'Ma cjó c'o dya ench'e o mü'bü c'ü o T'i Mizhocjimi, dya búbü co Mizhocjimi 'ma c'o.

Conclusión y consejos finales

¹³ Nu'tsc'ejji ya ín ench'e ín mü'büji e Jesucristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi. Rí pen'c'öji ne carta ngue c'ua rí pãrãgueji c'ü ya ín búbütjoveji dya co Mizhocjimi y rí búbütjovi para siempre.

¹⁴ Dya rá süji rga ötüji Mizhocjimi. Na ngue 'ma rá ötüji ja c'o nzi ga ne angueze, rí pãrãgöji ra dyãtcãji. ¹⁵ Texe c'o rí ötcöji, 'ma rí pãrãgöji ra dyãtcãji, xo rí pãrãgöji c'ü ya mama Mizhocjimi ra dyacüji c'o.

¹⁶ 'Ma rá jandaji rí cja na s'o 'na ín cjuarmaji, ni jyodü rá ötpöji Mizhocjimi c'e cjuarma, xa'ma ra nzhogü o mü'bü. A cjanu, dya ra bëzhi, Mizhocjimi ra unü sido ra búbütjo. Búbü 'na nzhubü c'ü me na s'o c'ü rguí ndü 'na nte, dya ra salva. Dya ngue ne nzhubü nu rí mangö rá ötpöji Mizhocjimi ín

cjuarmagöji. ¹⁷ Texe 'ma rí cjami c'o na s'o, ngue 'na nzhubü a jmi Mizhocjimi. Bübü o nzhubü c'o dya ngue c'ü rga tügöji. Pero c'o tuns'ü c'e nzhubü c'ü cja ró mangó, ra ndüji, dya ra salvaji.

¹⁸ Rí pārägöji, 'na nte 'ma ya ngue o t'i Mizhocjimi, dya sido cja'a c'o na s'o. Na ngue e Jesucristo c'ü ngue o T'i Mizhocjimi pjörü c'ü. Nguec'ua e Satanás c'ü dya jo, dya cja manda cja o mü'bü c'e nte.

¹⁹ Rí pārägöji nutscöji ngue o t'izgöji Mizhocjimi. Pero c'o nte c'o dya ench'e o mü'bü e Jesucristo, je ngue e Satanás c'ü dya jo c'ü manda c'o.

²⁰ Rí pārägöji o ëjë o T'i Mizhocjimi o ë dyacüji rá pārãji Mizhocjimi c'ü na cjuana. Rí 'natjoji dya co Mizhocjimi c'ü na cjuana. Na ngue ya bübü ín mü'büji dya o T'i Mizhocjimi, c'ü ngue e Jesucristo. 'Ma rí 'natjoji co Mizhocjimi c'ü na cjuana, rá bübütjoji 'ma, dya rá tüji. ²¹ Rí zo'c'öji nza cja 'ma ri ngue ín ch'itsc'öji. Pjötüpüji ngüenda c'ü nguextjo Mizhocjimi rí ma't'ügueji; dya rí creoji nan'ño jña. Je ga cjanu rgá xi'tsc'öji, amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN

La verdad y el amor

¹ Nutscö rí pastorgö rí pen'c'e ne carta, rí zenguats'ügö nu'tsc'e hermana o juan'c'ü Mizhocjimi. Nu'tsc'e 'ñe yo in ch'igue rí s'iyats'ügöji co texe in mü'bü. Dya nguextjözügö rí s'iyats'üji; xo s'iyats'üji texe c'o pârâ o jña e Jesucristo nu na cjuana. ² Rí s'iyats'üji na ngue o zi'ch'i in mü'bügö c'o jña c'o na cjuana; xo 'ñe in mü'bügueji. Y ra bübü in mü'büji para siempre. ³ Mizhocjimi c'in Tataji 'ñe e Jesucristo c'ü o T'i ra mböxc'üji 'ñe ra juen'tsc'eji, ngue c'ua ra mäjä in mü'bügueji, dya pje rí mbeñeji. Anguezevi ra dya'c'üji rí pârâji c'o na cjuana. Xo ra dya'c'üji rí pötü rguí s'iyaji.

⁴ Me rí mäcjö na ngue rí unnc'ö ngüenda bübü ja nzi c'o in ch'igue c'o nzhodü cja c'e 'ñiji c'ü na cjuana, cjaji ja c'o nzi va xitscöji Mizhocjimi c'in Tataji. ⁵ Ne jña nu rá xi'tsc'ö dya, hermana, dya ngue 'na jña c'ü rí nan'ño. Ngue 'na jña c'ü rí pârâji ndeze 'ma ró ench'e in mü'büji e Jesucristo. Ngue c'ü rá pötü rga s'iyaji. ⁶ Ma rí neji Mizhocjimi, rá cjaji ja c'o nzi ga mama. C'ü mama Mizhocjimi, ngue c'ü rá s'iyaji yo nin minteji. Ne jña nu, ya i dyärâji ndeze 'ma cja vi 'ñench'e in mü'büji e Jesucristo.

Los engañadores

⁷ Cârâ dya na puncjü o xöpüte c'o dya cjuana, nzhodüji cja ne xoñijömü zopjüji yo nte. Xipjiji: "E Jesús mi ntetjo c'ü; dya vi 'ñeje cja Mizhocjimi", eñeji. Nguec'ua anticristo c'o y onpüji yo nte. ⁸ Nutscöjme ró pëpcöjme na jo Mizhocjimi rvä zo'c'öjme, 'ñe yo in ch'igue. Rí pjötpügueji na puncjü ngüenda, dya rí jyéziji c'o i dyärâji, ngue c'ua ra ngö'tc'üji na jo Mizhocjimi.

⁹ Ma cjó c'o pârâ o jña e Cristo, 'ma ra jyézi c'e jña, cja rrü creo c'ü 'na jña, nu'ma, dya bübü 'ma Mizhocjimi co angueze. 'Ma cjó c'o sido ätpä o jña e Cristo, bübü e Cristo co angueze, xo 'ñe Mizhocjimi c'ü nu Tata. ¹⁰ 'Ma ra ëjë 'na xöpüte ra ë xi'ts'iji c'ü dya ngue o T'i Mizhocjimi e Jesús, dya rí recibidogueji ra oxü in nzungueji. Dya xo rí xipjiji: "Mizhocjimi ra mböxc'ü", rí 'ñembeji. ¹¹ Na ngue 'ma rí ma'tp'üji Cjimi c'e xöpüte, xo in pë's'i in s'ocüji chjëntjovi c'ü rí pjös'üji o bëpji c'e xöpüte c'o na s'o.

Palabras finales

¹² Xe bübü na puncjü c'o mi ne ro xi'tsc'öji. Pero dya rí xi'tsc'öji cja ne carta. Na ngue rí te'begö c'ü dya cja ra mezhe rá ëgö rá ë ñaji. A cjanu, mas rá mäcjöji.

¹³ Va bö'tc'ütjovi Cjimi c'o o t'i c'ü nin tsjüë c'ü xo juajnü Mizhocjimi. Je ga cjanu, amén.

TERCERA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN

Se habla bien de Gayo

¹ Nutscö rí pastorgö rí pen'c'e ne carta, rí zenguats'ü cjuarma Gayo. Rí s'iyats'ü co texe in mü'bü.

² Rí ôtügö Mizhocjimi ra intsjimts'ü, ngue c'ua rrä jo texe c'o in cjague, ja c'o nzi ga cja in mü'bügue na jo a jmi Mizhocjimi; 'ñe c'ü rí bübüjtogue na jo, dya rí sö'dyë. Rí ö'tc'ö a cjanu cjuarma, na ngue rí s'iyats'ügö. ³ O ëjë ja nzi cjuarma o ë xitscöji in nzhodügue na jo in ätpä o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. Nguec'ua me rí mäcjö. ⁴ Ma rí äragö nzhodü na jo cja o 'ñiji Mizhocjimi c'o nte c'o ró zopjü o jña, ngueje 'ma me rí mäcjö na puncjü.

⁵ Rí s'iyats'ügö cjuarma. 'Ma va ëjë o cjuarma c'o dya in menzumügueji, in recibido na jo in unüji ja ra oxüji. Je a cjanu ga ne Mizhocjimi. ⁶ Bübü o cjuarma c'o o mama me i s'iyague anguezeji; o xipjiji texe c'o cjuarma c'o jmurü. 'Ma ra säjä o cjuarma, 'ma ya ra möji, rí pjös'ügueji c'ü ni jyodüji cja 'ñiji. Na ngue pëpji Mizhocjimi. ⁷ Anguezeji nzhodüji zopjüji yo nte, ngue c'ua ra mbäräji ja ga cja e Jesucristo. Dya pje ötüji c'o dya pärä Mizhocjimi. ⁸ Nutscöji ni jyodü rá pjös'üji. A cjanu nde rí mbëpjigöji 'ma co anguezeji. Nguec'ua xenda ra mbärä yo nte o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana.

La mala conducta de Diótrfes

⁹ Ró opjü 'na carta ró pen'c'ejí nu'tsc'ejí in jmurüji va in ma't'üji Mizhocjimi. E Diótrfes, dya go ne go dyätcä, na ngue me cjapü manda. ¹⁰ Me xoscügö o bëchjine me xo sangü. Dya nguextjo c'ü cja. 'Ma va säjä o cjuarma c'o dya in menzumügueji, e Diótrfes, dya recibido c'o. Xo xipji c'o 'ñaja cjuarma c'ü dya xo ra recibidoji c'o cjuarma c'o va ëjë. 'Ma cjó c'o recibido c'o, cja'a e Diótrfes pjongü a ndetsc'ejí c'ü. Nguec'ua 'ma rá ëcjö rá ë zenguats'üji, rá huënch'ö e Diótrfes cja in jmigueji, na ngue c'o na s'o c'ü cja.

¹¹ Rí s'iyats'ü cjuarma. Nguec'ua rí xi'tsc'ö c'ü dya rí chëpi c'e 'ñiji c'ü na s'o; rí sido c'ü na jo. 'Ma cjó c'o sido cja'a c'o na jo, ixi jñetse c'ü ngue o t'i Mizhocjimi. 'Ma cjó c'o cja'a c'o na s'o, ixi jñetse c'ü dya päräji Mizhocjimi.

El buen ejemplo de Demetrio

¹² E Demetrio me näntji cja'a c'o na jo. Nuc'ü, cja'a ja c'o nzi ga mama o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. Xo 'ñetscöjme rí mamajme c'ü na jo c'o cja. In pärägueji c'ü rí mangöjme c'ü na cjuana.

Palabras finales

¹³ Xe mi bübü na puncjü c'o ro xi'tsc'öji. Pero dya rí xi'tsc'öji cja ne carta. ¹⁴ Na ngue rí te'begö c'ü dya cja ra mezhe rá ëgö rá ë ñaji.

¹⁵ Mizhocjimi ra dya c'ü ra mäjä in mü'bü, dya pje rí mbeñe. Va bö'tc'ütjo Cjimi texe c'o cjuarma c'o pä'c'ä. Xipjigue ra mbörü Cjimi texe yo rí pärägöjme va.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN JUDAS

Judas escribe a los que Dios ha llamado

¹ Nutscö e Judas rí pen'c'ejí ne carta. Rí mbëpjigö cja e Jesucristo. Mi cjuarmagö e Jacobo. Nu'tsc'ejí o 'ñünnc'üji in mü'büji Mizhocjimi, nguec'ua vi 'ñench'e in mün'c'ejí e Jesucristo. Nguec'ua va tsja'c'ejí Mizhocjimi o t'itsc'ejí c'ü. Y pjö'c'ejí c'ü, na ngeje bübü in mün'c'ejí e Jesucristo. ² Rí ötcö Mizhocjimi ra dya'c'ejí c'ü xenda rí unnc'ejí ngüenda ja ga juen'tsc'ejí c'ü, ngue c'ua xenda ra söya in mün'c'ejí, dya pje rí mbeñeji. Xo ra dya'c'ejí c'ü xenda rí unnc'ejí ngüenda c'ü ja ga s'iyatsc'ejí c'ü.

Los que enseñan mentiras

³ Nutscöji o t'izgöji Mizhocjimi o jitsiji c'o jña c'o ne Mizhocjimi rá creoji. C'o jña c'o, ngue c'o mi negö ro pen'c'ejí 'na carta ro xi'tsc'öji, c'ü ja ga salvazüji e Jesucristo. Pero bübü o xöpüte c'o nan'ño ga jizhi. Nguec'ua cja ne carta, ni jyodü rá xi'tsc'öji rí sido rí creogueji c'o jña c'o ot'ü o jl'ts'iji, dya rí jyëzgueji cjó ra dyon'c'ügueji. Porque dya cja pje xe bübü c'ü ni jyodü rá creoji. Rí s'iyats'üji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji yo. ⁴ C'o xöpüte, ya cjogüji a ndezgöji, cjpüji xo cjuarmaji. Anguezeji, dya süji Mizhocjimi. Mamaji c'ü ya perdonao Mizhocjimi anguezeji, nguec'ua sö ra tsjaji c'o netsjëji. Mamaji c'ü dya ngue Mizhocjimi e Jesucristo c'ín Jmugöji, nguec'ua dya ni jyodü ra dyätäji. Nuc'o, ya t'öpüj ndeze mi jingüä c'ü me ra tsjaji na s'o, 'ñe ra tsjapü Mizhocjimi ra ma sufrejí.

⁵ In pãrãgueji na jo'o ja va tsjapü Mizhocjimi c'o in menzumögöjme a Israel. Pero rí ne rá mbenn'c'ejí dya. Mizhocjimi o mbös'üji anguezeji ngue c'ua va mbedyejí libre a Egipto. Pero na puncjü c'o dya 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi, nguec'ua va tsja Mizhocjimi o chjotüji. ⁶ Xo rá mbenn'c'ejí ja va tsjapü Mizhocjimi c'o o anxe c'o o tsja na s'o. Mizhocjimi ya vi unüji ja ro mbëzhiji na nojo, pero dya go dyätäji; go mbedyejí nu ja vi ch'unüji ro ngãrãji. Nguec'ua Mizhocjimi va ngot'üji nu ja me na bëxömu. Je 'nün't'üji nu, co cadena hasta 'ma cja ra zãdã c'e pa c'ü me rrã s'ëzhi, 'ma ra jñünpü ngüenda Mizhocjimi anguezeji. ⁷ C'ua ja nzi va tsjapü Mizhocjimi ra sufre c'o o anxe, je xo va cjanu va tsjapü o sufre c'o mi menzumü a Sodoma, 'ñe a Gomorra, 'ñe c'o 'ñaja jñiñi c'o bëxtjo mi chãji. C'o nte c'o, me mi cjaji c'o na s'o, me mi obüji c'o nu mibëzoji 'ñe c'o nu mirixüji. Nguec'ua Mizhocjimi va tsjapü o sufrejí, o chjotüji co

sivi. Ngue c'ü rgã unnc'öji ngüenda, c'o cja na s'o ra ma sufrejí cja sivi c'ü dya ra juench'e.

⁸ C'o na s'o ga xöpüte, xo pãrãji ja va tsjapü Mizhocjimi o sufre c'o cja ró xi'tsc'öji c'o mi cja na s'o. Pero dya unüji ngüenda. Anguezeji je xo ga cjanu ga tsjaji c'o na s'o. Me cjiñijí o ñiji c'o dya pje ni muvi. Me s'odütsjë o cuerpoji ga tsjaji c'o na s'o. Dya cjpüji ngüenda o jña Mizhocjimi c'ín Jmugöji. Xo sadüji c'o pjëzhi na nojo. ⁹ Nan'ño va tsja e Miguel. Nuc'ü, ngue 'naja c'o o anxe Mizhocjimi c'o xenda pjëzhi na nojo. 'Ma o ndü e Moisés, e Satanás c'ü dya jo'o mi nepe c'ü o cuerpo e Moisés. Nguec'ua va zövi o jña e Miguel. Zö pjëzhi na nojo e Miguel, pero dya go tsjapü na nojo c'ü ro zadü c'ü dya jo. C'ü o tsja, o mantjo a cjava: "Mizhocjimi ra huënc'h'", eñe e Miguel va xipji c'ü dya jo. ¹⁰ Pero c'o na s'o ga xöpüte, dya pãrãji c'ü me na zëzhi Mizhocjimi. Nguec'ua ga zadüji c'ü. C'ü pãrãji, nguextjo c'ü ra tsjaji ja c'o ga netsjëji. Nguec'ua chjëntjui nza cja yo animale, na ngue dya süji Mizhocjimi. Nguec'ua ga s'odü o mü'bü c'o na s'o ga xöpüte.

¹¹ Juejme c'o xöpüte na ngeje ra tsjapü Mizhocjimi ra ma sufrejí. Na ngeje cjaji ja c'o nzi va tsja e Caín. C'ua ja nzi va tsja na s'o e Balaam, je xo ga tsjatjoji a cjanu. Na ngeje 'ma xöpüji yo nte, me jodüji ra ndöji na puncjü o t'öpüj. C'ua ja nzi va tsja e Coré dya mi ne ro dyätã e Moisés, je xo ga cjatjonu c'o na s'o ga xöpüte; dya ne ra dyãrãji. Nguec'ua xo ra ndüji. ¹² Bübü 'ma 'natjo c'ua in jmurüji in sigueji o xëdyi. A cjanu in jizhgueji c'ü in pötqui s'iyaji. Pero c'ü cja'a c'o xöpüte, ix 'na tsetjo. Na ngeje dya respetaoji, me ñönüji me siji o xëdyi; nguetsjëji anguezeji pjörütsjëji. Anguezeji chjëntjui nza cja 'na ngömü c'ü 'ñetse ra 'ñeje dyebe pero nzhodütjo ga cjogü ga ndunü e ndajma. Xo chjëntjui nza cja o ndora c'o dya quis'i, zö ya zãdã c'o pa c'o ra nguis'i. Nguec'ua ra ts'ü's'üji co texe o dyü'ü c'o, nza cja 'ma ya rví dyot'ü. Porque dya quis'i c'o. Je xo rga cjatjonu c'o na s'o ga xöpüte. ¹³ Me bëzhiji o tseji ga tsjaji c'o me na s'o. Nguec'ua ga chjëntjui nza cja 'ma pjö's'ü na zëzhi o ndeje cja trazapjü o cja mar va t'ü'ü texe c'o na s'o, va pjons'ü cja nezapjü. Xo chjëntjui nza cja 'na seje c'ü dya cja ri nzhodü cja o 'ñiji. Nguec'ua c'o xöpüte ra tsjapüji ra möji nu ja me na bëxömu; nunca ra mbedyejí nu.

¹⁴ Mi jingüä e Adán mi 'ñeje na o mboxbëche c'ü mi chjü e Cainán. Nuc'ua e Cainán mi 'ñeje 'na o mboxbëche c'ü mi chjü e Enoc. Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Enoc o mama c'ü ja rgã tsjapü Mizhocjimi c'o na s'o ga xöpüte. O mama a cjava e Enoc: "Ró janda c'o ra tsja Mizhocjimi. Ra ëjë c'ín Jmugöji, ra dyoji me na puncjü c'o ya juajnü angueze. ¹⁵ Ra 'ñe jñünpü ngüenda

texe yo nte. C'o vi tsja na s'o, ra jñetse c'ü vi tsjaji na s'o. Na ngueje yo nte'e, dya süji Mizhocjimi nguec'ua ga tsjaji c'o na s'o, 'ñe sadüji c'ü", eñe e Enoc. ¹⁶ C'o na s'o ga xöpüte me reclamaoji, na ngueje dya mäjäji co nu c'ü unü Mizhocjimi anguezeji. C'o netsjëji, ngue c'o cjaji. Me cjapüji na nojo c'o jña c'o mamaji. Me jonbüji pje ra xiji yo nu minteji, ngue c'ua pje c'o ra ch'unüji.

Amonestaciones a los creyentes

¹⁷ Rí s'iyatsc'öji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji yo. Mbeñegueji c'o jña c'o o xi'tsc'ëji c'o o apóstole e Jesucristo c'ín Jmugöji. ¹⁸ O xi'tsc'ëji a cjava: "C'o cjë c'o rguí nguarü, ra ngärä c'o me ra enmbetjo o jña Mizhocjimi. Ra tsjatsjëji c'ua ja nzi ga netsjëji c'o na s'o, na ngueje dya rí süji Mizhocjimi", eñe c'o apóstole. ¹⁹ C'o na s'o ga xöpüte, xöcüji yo cjuarma. Bübütsjëji o mü'büji, dya hübü o Espiritu Mizhocjimi a mbo o mü'büji.

²⁰ Nu'tsc'ëji, dya rí tsjaji c'ua ja nzi ga tsja anguezeji. Rí s'iyats'üji cjuarma nguec'ua rgá xi'tsc'öji yo. Me na jo yo jña yo rí creogöji. Pero dya nguextjo c'ü rí creogueji yo; xo ni jyodü rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama yo jña yo. Rí dyötqueji Mizhocjimi ja c'o nzi ga 'ñünc'ü in mü'büji o Espiritu, rí dyötqueji ra mböxc'ëji rí minc'ëji na jo. ²¹ Mizhocjimi me s'iyatsc'ëji, pero rí pjörütsjëji ja rguí minc'ëji. Sido rí che'beji c'e pa'a 'ma me ra juen'tsc'ëji e Jesucristo c'ín Jmugöji, ra xi'tsc'ëji rí minc'ëji co angueze para siembre.

²² Nu c'o yembeñe, rí zopcjeji na jo, ngue c'ua ra unüji ngüenda ja ngue c'e 'ñiji c'ü na jo. ²³ C'o cja na s'o, rí zopcjeji c'o, xa'ma ra jyëziji c'o, ngue c'ua ra salvaji, dya ra ma sufrejji cja sivi. Bübü c'o me s'odü o mü'bü, chjëntjui nza cja 'na bitu c'ü me ni s'odü. Rí juentseji anguezeji rí ñuji ja rguí pjösc'ëji c'o. Pero me rí s'ogueji c'o na s'o c'o vi tsja c'o.

Alabanza final

²⁴⁻²⁵ Mizhocjimi me na zëzhi, sö ra mbö'c'ëji c'ü dya rí jyëzgueji angueze. Nguec'ua 'ma rí tsärägueji a jmi angueze nu ja me na zö'ö, me rí mäcjeji. Na ngueje dya pje ra chö'tc'ëji c'o rrä s'o. Nuc'ü, o jocüzü in mü'bügöji, na ngue c'ü o tsja e Jesucristo. Ojtjo xe 'naja Mizhocjimi, ojtjo xe 'naja c'ü ri pärä ja c'o nzi ga mbärä angueze. Me na zö'ö angueze, me na nojo. Me xo na zëzhi. Nguextjo c'ü pë's'i derecho ra manda. Amén.

EL APOCALIPSIS O REVELACION A SAN JUAN

La revelación de Jesucristo

¹ Mizhocjimi o xipji e Jesucristo nu c'o ni jyodü dya cja ra mezhe ra zädä, ngue c'ua texe yo o nte ra mbäräji nu c'o ra zädä. Nutscö e Juan, o mbëpjizügö e Jesucristo. E Jesucristo o ndäjä 'naja o anxe o ë jtisi c'o ra zädä. Ngue c'o rá xi'ts'iji. ² Rá xi'ts'iji c'ü na cjuana texe yo ró jandagö. Nguetje c'o o mama Mizhocjimi c'o cja ra zädä; ngueje c'o o jtisi e Jesucristo.

³ Me ra mäjä yo nte yo ra xörü yo jña'a yo. Me xo ra mäjä yo ärä ra xörüji 'ñe ätäji yo jña yo mama ja ga cja c'o cja ra zädä. Dya cja ra mezhe ra zädä yo.

Juan escribe a las siete iglesias

⁴ Nutscö e Juan, rí pent'ceji ne carta, nu'tsc'ejí cjuarma in cäräji cja yo yencho jñiñi a Asia. Mizhocjimi c'ü bübü; exmi bübü. Angueze ra ë ra jñüncüji nguenda. O Espiritu Mizhocjimi c'ü pëpji cja yo yencho nitsjimi, je ni 'ñeje cja Mizhocjimi nu ja manda. Mizhocjimi 'ñe o Espiritu me nuc'üji na jo; ra dya'c'üji c'ü ra söya in mü'büji c'ü dya pje rí tsjijñiji. ⁵ E Jesucristo xo nuc'üji na jo. Xo ra dya'c'üji c'ü ra söya in mü'büji c'ü dya pje rí tsjijñiji. E Jesucristo 'ma mi bübü cja ne xoñijöümü o tsja texe c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi. Mizhocjimi o tsjapü o te'e nu 'ma ya yí ndü; ngue c'ü nda manda texe cja yo manda cja ne xoñijöümü. E Jesucristo me s'iyazüji. O 'ñembgueji libre cja in nzhubügöji 'ma o pjödü o cji cja ngronsi. ⁶ O tsjacüji o ntezüji angueze; rí mandagöji co angueze. O tsjacüji rí mböcjmijí rí pëpji Mizhocjimi c'ü ngue o Mizhocjimi e Jesucristo. Xo ngueje nu Tata. Dya ra nguarü rga ma't'ügöji e Jesucristo. Dya ra nguarü c'ü ra manda angueze texe yo cjä yo va ëjë 'ñe 'ma ya rguí nguins'í ne xoñijöümü. Je rga cjanu, amén.

⁷ Dyäräji na jo. E Jesucristo ra ëjë na yeje, je rguí 'ñeje cja ngömü. Nutscöji rí ejmeji angueze 'ñe texe yo dya ejme, texezüji o ngambgagöji va cja ne xoñijöümü, rá jandaji angueze. Texe c'o o mbö't'ü e Jesucristo ra jñandaji 'ma ra ëjë. Yo nte texe cja yo jñiñi cja ne xoñijöümü ra huë'ëji na ngueje rva ëjë angueze. Je rga cjanu, amén.

⁸ Je mama a cjava Mizhocjimi c'ü in Jmugöji: "Ya exmi bübügö 'ma o mbürü e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, y sido rá bübügö 'ma ya rguí nguins'í yo. Ya ngue rá ëjëgö. Nguetscö rí mandagö texe", eñe.

Una visión del Cristo glorioso

⁹ Nutscö e Juan, nguezgö in cuarmazüji. Nutscö 'ñetsc'ejí rí sufridogöji na ngueje o ntezüji e Jesucristo. Rí mandagöji co

angueze. E Jesucristo dacüji c'ü rá zëzhiji; nguec'ua rí sëchiji, sido rí ätäji angueze. Nutscö mi bünc'ö cja c'e xoñijöümü c'ü ni chjü Patmos a nde cja ndeje. Je o ma zogüzügöji nu, na ngueje mi zopjü o jña Mizhocjimi yo nte. Rmi xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Mi büntsëgö nu. ¹⁰ E Jesucristo c'in Jmugöji o te'e c'ü ot'ü pa nu ngo. 'Na nu pa, c'ü ot'ü pa nu ngo 'ma mi bübü a Patmos, o Espiritu Mizhocjimi o tsjacü ró janda nu yo rá xi'ts'iji. Ró ärägö 'na jña mi ña me na jens'e; mi chjëntjovi 'na trompeta. Je ma ëjë cja in xütjügö. ¹¹ O xitsi a cjava c'e jña:

—Nütscö ya exmi bübügö 'ma o mbürü e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, y sido rá bübügö 'ma ya rguí nguins'í yo. Nu c'o ya ngue rí jñandague, rí dyopjügie cja 'na libro c'o. Nuc'ua rí pejñegue cja yo yencho congregación c'o va bübü a Asia; 'naja c'ü bübü a Efeso, c'ü 'naja a Esmirna, 'naja a Pérgamo, 'naja a Tiatira, 'naja a Sardis, 'naja a Filadelfia, 'ñe c'ü 'naja a Laodicea, o 'ñenze a cjanu c'e jña.

¹² Nuc'ua ró jandagö a ma in xütjü cjó mi ngue c'ü mi ña'a. Ró janda yencho lámpara c'o oro. ¹³ A nde c'o lámpara mi böbü 'na bëzo. Nuc'ü, ró janda exmi ngue 'na nte nza czazgöji. Nuc'ü, mi je'e 'naja bitu c'ü mi sät'ä hasta cja o ngua. Cja o tjimi, mi nzünt'ü 'na mbünt'ü c'ü mi ngueje oro. ¹⁴ Me ma t'öxü o ñixti. Ma t'öxü nza cja o xi'dyo; 'ñe nza cja xitsji. C'o o ndö mi 'ñetse nza cja sivi. ¹⁵ Nu c'o o ngua'a mi nza cja bronce c'ü juë'si 'ma na sant'a cja hornu. 'Ma mi ña, me ma jens'e o jña; me mi yürü nza cja na puncjü ndare. ¹⁶ Cja o jodyë mi jün'ü yencho o seje. Nu cja o ne, mi pedye 'naja tjëdyi c'ü ma mbeñe nza yeje lado. O jmi mi juëbi nza cja e jyarü 'ma nisiarü.

¹⁷ 'Ma ró janda angueze, ró nügügö cja o ngua, me ró jändügö. Pero angueze o 'ñesque o jodyë o xitsi:

—Dya rí süge. Nguetscö e Jesucristo. Nguetscö exmi bübügö; y rá bübügö 'ma ya rguí nguarü texe. ¹⁸ Rí bübüjtögö. Ró tügö; pero jñandga, rí bübüjtögö. Dya cja rá tügö. Nguetscö rá cjavü ra te c'o ya ndü; ngue c'ua xo 'ñe anguezeji xo ra bübütjoi. ¹⁹ Rí dyopjügie nu yo in janda; nu yo ya zädä, 'ñe c'o cja ra zädä. ²⁰ I jñandague rí jüngö yencho seje cja in jodyë. Rí böbügö a nde c'o yencho lámpara c'o ngueje o oro. Rá xi'ts'igö pje ne ra mama yo. Nu c'o yencho seje ngueje c'o cja mbörü cja c'o yencho nitsjimi. Nu c'o yencho lámpara ngueje c'o yencho nitsjimi c'o.

2

Mensajes a las siete iglesias: El mensaje a Efeso

¹ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'naja carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü c'e nitsjimi a Efeso. Rí xipjigüeji c'ü rí mangö a cjava: “Nutsco rí jüngö yo yenko seje cja in jodyë; rí nzhodügö a nde yo yenko lámpara yo oro. ² Nu'tsc'ejí in cãrãji a Efeso, rí pärãgö texe c'o in cjagueji. Rí pärãgö c'ü me in pëpjigüeji na zëzhi; dya tögüts'üji. Xo rí pärãgö, dya in jëziji xe ra zo'c'üji nu c'o cja na s'o. Bübü c'o va ë zo'c'üji, cjpü ñaji o jña Mizhocjimi pero na s'oji. I ñu'tp'üji c'ü dya cjuana c'o mamaji. ³ In sufridogüeji na puncjü, na ngue c'ü ni ñejmezüji. Pero dya tögüts'üji. ⁴ Pero bübü 'na cosa c'ü dya jo c'ü in cjagueji c'ü rá xi'ts'ijí. Dya cja in s'iyazüji nza cja 'ma cja vi päcãgöji. Y dya cja xo pötqui s'iyaji yo nin cjuarmaji. ⁵ Rí mbeñegüeji ja ma cja 'ma mi s'iyazüji ñe mi pömi s'iyagueji. Nguec'ua rrã ö'tc'üji ra nzhogü in mü'bügüeji. Rí tsjagueji c'ua ja nzi mi tsjagueji 'ma cja vi ñejmezüji. Ngue'tsc'ejí 'naja yo yenko lámpara. Pero 'ma dya ra nzhogü in mü'büji, rá ë jünügö cja o lugar c'e lámpara c'ü ngue'tsc'ejí. Nuc'ua ya ra juench'e in jya'sügö c'ü bübü cja in mü'bügüeji. ⁶ Pero rí pärãgö bübü 'na cosa c'ü in cjagueji na jo. Me in s'ogüeji c'o cja'a nu c'o xiji nicolaíta. Dya xo rí negö c'o cjaí. ⁷ Nu'tsc'ejí o ntets'üji Mizhocjimi c'ü in Tatagö in ãrãji yo xi'ts'ijí o Espiritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama. Texe c'o sido ra dyãtcãji y ra s'iyazüji cja na ñeje c'o o cjuarmaji, rá unüji ra ziji o fruta cja c'e za'a c'ü 'ne'e cja o huerta Mizhocjimi. Y ra bübütjoi co nutsco a jens'e”, eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Esmirna

⁸ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Esmirna. Rí xipjijí c'ü rí mangö a cjava: “Nutsco exmi bübügö y rá bübütjogö 'ma ya rgü nguarü texe. Nguetscö ró tügö; cja rron tegö na yeje. ⁹ Nu'tsc'ejí in cãrãji a Esmirna, rí pärãgö me in sufridogüeji na puncjü, ñe me sanc'üji. Nu c'o cja'c'üji yo, mamaji c'ü je menzumüji a Israel, y c'ü ma't'üji Mizhocjimi. Dya cjuana ma't'üji Mizhocjimi, na ngeje pëpji e Satanás c'ü dya jo. Bë'ts'ijí na puncjü, pero me in pë's'igüeji na puncjü cja Mizhocjimi. ¹⁰ Dya rí sügüeji nu c'ua ya ngue rí sufridoji. Dyãrãji, bübü ja nzits'üji c'o ra pant'aji a pjörü. Ngeje e Satanás c'ü dya jo c'ü ra tsja. Me rí sufridogüeji dyëch'a pa'a na ngeje in ejmezüji. Pero sido rí ñejmezüji zö ra mbö'tc'ügüeji. 'Ma sido rí ñejmezüji, rá da'c'üji c'ü rgü bübüji co nutsco a jens'e. ¹¹ Nu'tsc'ejí o ntets'üji Mizhocjimi c'ü in Tatagö in ãrãji yo jña yo xi'ts'ijí o Espiritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama. Texe c'o sido ra ñejmezü zö ra bö't'üji, rá unüji c'ü ra bübüji co nutsco. Dya ra möji a linfiernu c'ü

xiji na yeje rga ndüji”, eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Pérgamo

¹² Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Pérgamo. Rí xipjigüeji c'ü rí mangö a cjava: “Nuzgö pedye 'na tjëdyi in tegö. Ne tjëdyi me na mbeñe nza yeje lado. ¹³ Nu'tsc'ejí in cãrãji a Pérgamo, rí pärãgö texe c'o in cjagueji. Rí pärãgö je in cãrãgüeji nu ja manda e Satanás. Pero sido in nãnnãgöji in chjü'ü in mamaji nguetscö in Jmuzügöji. E Antipas c'ü mi ngue 'najats'üji mi sido mi nãnnãgö c'ü. Nuc'ü, o mbö't'üji cja in jñiñigüeji nu ja manda e Satanás. Zö o mbö't'üji c'e cjuarma, pero nu'tsc'ejí sido in ejmezüji. ¹⁴ Na jo c'ü sido in ejmezüji; pero dya jo texe c'o in cjagueji. Nu c'o dya jo in cjaí, nuc'o, rá xi'tsc'öji c'o. Cãrãts'üji c'o ejme c'o mi xöpü e Balaam. Nuc'ü, o dyüt'ü e Balac nguec'ua o tsjapü o tsjaji na s'o nu c'o in mboxtitajme a Israel. O xipjijí na jo ro ziji o jñönü c'o vi mbãsp'ãji c'o ts'ta. Xo o xipjijí c'ü ma jo ro tsãjã ndixü yo bëzo; yo ndixü ro tsãjãji bëzo. ¹⁵ Je xo ga cjanu ga xöpü dya, nu c'o xiji nicolaíta. Dya rí negö c'o jizhiji. Nu'tsc'ejí cãrã ja nzi c'o tjünt'ü a xütjü anguezeji. ¹⁶ Rí xi'ts'ijí ni jyodü ra nzhogü in mü'büji. Nu 'ma jiyö, dya ra metscö ndajme rá ëcjö va a Pérgamo nu va ja in cãrãgüeji. Nu c'o dya ra nzhogü o mü'bü, rá cjaime chü co ne tjëdyi nu pedye in tegö nu ngeje in jñagö. ¹⁷ Nu'tsc'ejí o ntets'üji Mizhocjimi c'ü mi Tatagö in ãrãji yo jña yo xi'ts'ijí o Espiritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama. Mama a cjava o Espiritu Mizhocjimi: texe c'o sido ra ñejmezü, rá unüji c'ü ra ziji c'e maná c'ü je va ëje a jens'e. Xo rá unüji 'naja ndojo c'ü na t'öxü. Juns'ü 'na tjü c'e ndojo c'ü dya cjó pärã. Nguextjo c'ü ra jñü c'e ndojo nguextjo c'ü ra mbãrã c'ü”, eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Tiatira

¹⁸ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Tiatira. Rí xipjigüeji c'ü rí mangö a cjava: “Nguetscö o Tizü Mizhocjimi. Yo in chögö ñetse nza cja sivi. Yo in cuagö juë's' nza cja bronce c'ü juë's' 'ma na sant'a cja sivi. ¹⁹ Nu'tsc'ejí in cãrãji a Tiatira, rí pärãgö texe c'o in cjagueji. Rí pärãgö in s'iyazüji ñe xo pötqui s'iyaji yo in cjuarmaji. Xo sido in ejmezüji; in pëppüji na jo. Xo in sëchiji 'ma pje c'o in sufridoji. Xenda in cjagueji na jo dya, que na ngeje 'ma cja vi ñejmeji. ²⁰ Pero bübü 'na cosa c'ü dya jo in cjaí c'ü rá xi'tsc'öji. In átãji c'e ndixü c'ü xiji Jezabel. Nu c'e ndixü c'ü, mama c'ü pätpã Mizhocjimi ga zo'c'üji. Pero dya cjuana nu c'o xi'ts'ijí. Nu c'ü cja'a, onpü yo in ntegö. Nguec'ua c'o ya chjüntü ñe

c'o dya be chjüntü nde jyëztjo ga tsjaji na s'o. Yo bëzo tsäji o ndixü; yo ndixü tsäji o bëzo. Xo siji c'o jñönü c'o päsp'äji c'o ts'ita. ²¹ Nuzgö ya mezhe ró xipji c'e ndixü Jezabel ra nzhogü o mü'bü c'ü dya cja ra tsja na s'o. Pero dya pje ätcä. Sido cja c'o na s'o. ²² Dyäräji dya. Rá cjpäpü c'e ndixü ra zö'dyë me ra sufrido na ngueje me cja na s'o. Xo nzitjo nu c'o xo cja c'ua ja nzi ga tsja angueze, me xo rá cjpäpü ra sufrido c'o; 'ma dya ra nzhogü o mü'büji. ²³ Nu c'o tjünt'ü a xütjü c'e ndixü, nuc'o rá pö't'ü c'o. Nuc'ua texe in ntegö ra mbäräji nguetscö rí päpärä texe o mü'bü yo nte. Rí pärägö texe c'o cjiñi anguesji. Rá nzhocüts'üji nzi 'najats'üji c'ua ja gui tsjagueji. ²⁴ Cäräts'üji c'o dyaja a Tiatira c'o dya ätäji c'o xöpü c'e ndixü. Mama c'e ndixü c'ü ni jyödü rí tsjaji texe c'o na s'o c'ua ja nzi ga ne e Satanás c'ü dya jo. Rí xi'ts'iji, dya rí tsjagueji c'ua ja nzi ga xöpü c'e ndixü. ²⁵ Nu'tsc'ëji nguextjo c'ü rí ö'tc'üji, sido rí dyätcäji hasta 'ma cja rá ëcjö. ²⁶ Nu c'o ra sido ra tsja c'ua ja nzi rgá negö hasta 'ma cja rá ëcjö; nutsco rá unüji c'ü ra mandaji cja yo jñiñi cja ne xoñijö'mü. ²⁷ Rá unügö c'ü ra mandaji c'ua ja nzi o dyacü mi Tatagö c'ü rí mandagö. Me na zëzhi rgá mandaji; ra chjëntjovi nza cja 'ma päräji na zëzhi o s'äbä co 'na vara c'ü t'ëzi, ra chädätjo yo. ²⁸ Nutscö rí chjëntjove c'e seje c'ü xenda na zö ga juëbi 'ma xörü. Nu c'o ra tsja c'ua ja nzi rgá negö, rá unüji c'ü me ra mäjäji cja in Jmigö. ²⁹ Nu'tsc'ëji o ntets'üji Mizhocjimi c'ü in Tatagö, in äräji yo xi'ts'iji o Espiritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama", eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

3

El mensaje a Sardis

¹ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Sardis. Rí xipjiji c'ü rí mangö a cjava: "Nutscö rí täcjö o Espiritu Mizhocjimi c'ü in Tatagö c'ü pëpji cja yo yenko nitsjimi. Nuzgö xo rí jüngö yo yenko seje. Nu'tsc'ëji in cäräji a Sardis, rí pärägö texe c'o in cjagueji. Mamaji c'ü me in pëpjiueji na puncjü para nutsco. Pero rí pärägö na jo in chjëntceji añima na ngueje dya pje in ätcägöji. ² Tsjijñiji, ra nzhogü in mü'büji. Na ngueje dya cja nda in cjagueji c'o na jo. Zëzhigueji ngue c'ua rí tsjagueji c'o na jo. Na ngueje ya ró nugö c'ü bë'ts'iji rí tsjagueji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ³ Rí mbeñegueji o jña Mizhocjimi c'ü o ji'ts'iji; rí dyätägueji. Nu 'ma dya ra nzhogü in mü'bügieji, rá ëcjö nu hora c'ü dya in tepqueji; rá ë jün'c'üji ngüenda. ⁴ Cärä ja nzits'üji a Sardis c'o na t'öxü o mü'bü nza cja 'na bitu c'ü na t'öxü, na ngueje ätcägöji. Na ngueje ätcägöji y dya cjaji c'o

na s'o, ra nzhodüji co nutsco a jens'e nu ja dya bübü c'ü na s'o. ⁵ A cjanu ra nzhodü a jens'e co nutsco texe c'o sido ra dyätcägö. Ra jyeji c'ü na t'öxü. C'o o tjüji je juns'ü nu cja c'e libro nu ja juns'ü o tjü nu c'o ra bübü'tjo. Dya rá borragö o tjüji cja c'e libro. Nuc'o, rá xipjigö mi Tatagö a jens'e ngue in ntegö c'o. C'o o anxë Mizhocjimi, xo rá xipjigö a cjanu c'o. ⁶ Nu'tsc'ëji o ntets'üji Mizhocjimi, in äräji yo xi'ts'iji o Espiritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama", eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Filadelfia

⁷ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:

—Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü cja c'e nitsjimi a Filadelfia. Rí xipjiji c'ü rí mangö a cjava: "Nguetscö o T'izgö Mizhocjimi; dya pje bübüzügö c'ü na s'o. Texe c'o rí mangö na cjuana c'o. Nguetscö o mboxhéchezgö e David, nguetscö rá mandagö a jens'e ñe cja ne xoñijö'mü. Texe c'o rí negö ra zädä; nuc'o ra zädä c'o. Texe c'o dya rí negö ra zädä; nuc'o dya ra zädä c'o. Dya cjö xo ra ts'axcü. ⁸ Nu'tsc'ëji in cäräji a Filadelfia, rí pärägö texe c'o in cjagueji. Rí pärägö c'ü dya pje nda zë'ts'igüejji; pero sido in ätcägöji in jña; sido in nänngägöji in chjü. Ya ró xocüts'ügöji 'na ngoxtji ngue c'ua rí pëpquiji. Nu c'e ngoxtji dya cjö sö ra ngot'ü c'ü. ⁹ Cärä c'o ne ra ts'axc'üji. Nuc'o, je menzumü a Israel c'o. Anguezeji mamaji ma't'üji Mizhocjimi cja o nitsjimi anguesji. Pero dya cjuana c'ü mamaji na ngueje ngue e Satanás c'ü je pëpji. Dyäräji dya. Rá cjpägö ra ëji cja in jmgüejji. Ya ra ndüñijö'müji rgá matcügöji. Rá cjpätügö anguesji ra mbäräji c'ü ró s'iyats'ügöji. ¹⁰ Ra zädä c'ü me ra sufrido texe yo cärä cja ne xoñijö'mü. Pero rá pjö'c'ügöji c'ü dya rí sufridogüejji c'o pa'a c'o; na ngueje sido in sëchigüejji gui 'ñejmezüji. ¹¹ Dya ra metscö ndajme rá ëcjö. Sido rí 'ñejmezüji ngue c'ua rá da'c'üji 'na corona a jens'e na ngueje in pëpquiji. 'Ma dya sido rí 'ñejmezüji, dya rá da'c'üji 'ma. ¹² Texe c'o sido ra 'ñejmezü, rá cjpätügö ra bübüji a jens'e co Mizhocjimi c'ü mi Tatagö. C'ua ja nzi ga cja o columna cja 'na templo, dya 'ñömü, je xo ga cjatjonu anguezeji, dya ra mbedyeji nu, ra bübü'tjoi co Mizhocjimi. Nutscö rá jüsp'üji ngue o t'i Mizhocjimi c'ü mi Tatagö. Xo rá jüsp'üji o tjü c'ü o jñiñi Mizhocjimi c'ü mi Tatagö, na ngueje je ra menzumüji cja c'e jñiñi c'ü. Nu c'e jñiñi ngueje a Jerusalén nu cja dadyo c'ü rgüi 'ñeje a jens'e. Ngue 'ma ya rgüi nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijö'mü nu bübü dya. Xo rá jüsp'ügöji in chjü'ü nu cja dadyo. ¹³ Nu'tsc'ëji o ntets'üji Mizhocjimi, in äräji yo xi'ts'iji o Espiritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama", eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

El mensaje a Laodicea

¹⁴ Xe o ña e Jesucristo o xitsi:
 —Rí dyopjü 'na carta c'ü je rí penpe c'ü pjörü c'e nitsjimi a Laodicea. Rí xipjiji c'ü rí mangö a cjava: "Texe c'o rí mangö na cjuana c'o. Texe c'o rí mangö ra zädä c'o. Texe c'o o dyät'ä Mizhocjimi nguetscö ró ät'ägö c'o. ¹⁵ Nu'tsc'eji in cäräji a Laodicea, rí pärägö texe c'o in cjagueji. Nu'tsc'eji dya in mangueji c'ü dya in ejmezüji. Pero dya xo in ejmezügöji co texe in mü'büji. Na jê nzhodü in mü'büji co nutscö. Pötjo rí 'ñejmezüji co texe in mü'büji. O 'ma jiyö, pötjo rí mangueji c'ü dya in päcäji. ¹⁶ Zö in mamaji c'ü in ejmezüji, pero dya in ejmezüji co texe in mü'büji. Nuzgö me rí s'ogö c'o in cjagueji; nguec'ua ya ngue rá mangö c'ü dya rí päc'ägöji. ¹⁷ Nu'tsc'eji in mangueji in pë'sc'eji na puncjü, dya pje bë'ts'iji cja in mü'büji, dya pje xe ni jyonc'üji. Juentsc'eji, dya in unüji ngüenda c'ü dya pje in pë'sc'eji. In chjëntcjeji nza cja 'naja ngorö c'ü örü pje ra zi; xo ojtjo bitu pje ra jye'e. ¹⁸ Rrä zo'c'ügöji nu c'ü ni jyodü rí tsjagueji ngue c'ua rí pë's'iji na puncjü. Ni jyodü ra nzhogü in mü'bügueji. Ni jyodü rí unüji ngüenda c'ü dya pje in pë's'iji, y rí 'ñejmezüji co texe in mü'büji. Rí dyötcüji o oro, rá da'e'üji. Rí dyötcüji o bitu c'o na t'öxü, rá da'e'üji, ngue c'ua dya cja rí tsejeji nza cja c'o dya je o bitu. Xo rá da'e'üji o ungüento rí tsos'ü in chöji, ngue c'ua ra xogü in chöji rí ññandaji. ¹⁹ Texe yo rí s'iyagö, rí huench'iji rgá zopjüji ngue c'ua ra nzhogü o mü'büji. Nguec'ua rí tsjacuanagueji ra nzhogü in mü'bügueji. ²⁰ Dyäräji dya. Rí böbügö cja ngoxtji c'ü ngueje in mü'bügueji, rí zenguats'ügöji. 'Ma cjo c'o ra dyätcä in ññagö, 'ma ra nzhogü o mü'bü, ya rí 'natjo in mü'bügöbe; ya rá dyocjöbe. ²¹ Texe c'o ra tsja c'ua ja nzi rgá negö, rá unüji c'ü ra mimiji jmu co nutscö. Je a cjanu, nutscö ró cjagö texe c'ua ja nzi va ne mi Tatagö a jens'e; nuc'ua 'natjo c'ua ró mimigöbe jmu. ²² Nu'tsc'eji o ntets'üji Mizhocjimi c'ü in Tatagö, in äräji yo xi'ts'iji o Espíritu, rí tsjagueji c'ua ja nzi ga mama", eñe e Jesucristo c'ü o xitsigö rá xi'tsc'öji.

4

La adoración en el cielo

¹ Nuc'ua o nguarü yo ñña'a yo o xitsi e Jesucristo ja cja yo yenchonitsjimi. Nuc'ua ró jandagö 'na ngoxtji a jens'e c'ü mi sjocütjo. Ró ärägö c'ua c'e ñña c'ü ya vi zocü. O ña na jens'e nza cja 'na trompeta. Je o xitsi a cjava c'e ñña'a:

—Je rí 'ñeje a 'ñecjua a jens'e. Rá jí'ts'i c'o cja ra zädä, o xitsi c'e ñña.

² Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi o jítsi nu yo rá xi'ts'iji. Ró janda a jens'e 'na trono nu ja mimi nu c'ü manda. Mi junrü 'naja cja c'e trono. ³ Nu c'ü mi junrü cja c'e trono

me mi juë's'i nza cja c'o ndojo c'o xiji jaspe 'ñe cornalina. Mi böbü 'na arco iris cja c'e trono. Nu c'e arco iris me mi juëbi nza cja c'o ndojo c'o na c'anga c'o xiji esmeralda. ⁴ Xo mi järä c'o dyaja trono c'o mi veinticuatro. A nde'e c'o, mi bübü c'e trono nu ja mimi nu c'ü manda. Nzi 'naja c'o veinticuatro trono mi junrü 'naja tita. Nuc'o, mi je'e bitu c'o na t'öxü c'o. Mi junt'üji o corona c'o oro o ñüji, na ngueje mi manda c'o. ⁵ Me mi juëbi, me mi pjäjnä, me mi yürü; je ma ëjê cja c'e trono c'ü mi bübü a nde. A jmi c'e trono mi järä yenchon sivi. C'o yenchon sivi ngueje o Espíritu Mizhocjimi c'ü pëpi cja yo yenchon nitsjimi. ⁶⁻⁷ A jmi c'e trono xo mi bübü c'ü mi nza cja 'na zapjü c'ü mi nza cja vigrío.

Ró janda nzi 'naja lado c'e trono. Mi nziyo c'o mi böbü cja c'e trono. Nu c'ü ot'ü exmi nza cjatjo 'na león; c'ü na yeje exmi nza cjatjo 'na toro; c'ü na ññi exmi nza cjatjo o jmi 'na nte. C'ü na nziyojo exmi nza cjatjo 'na águila c'ü mi pjüjuaja. Nza nziyo c'o, me mi qui'i na puncjü o ndö cja o jmiji 'ñe cja o xütjüji. ⁸ Nza nziyo c'o, nzi 'naja mi peje 'ñanto o juajaji. Nzi 'naja o juajaji me mi qui'i na puncjü ndö a xes'e 'ñe a mbo. Nza nziyo c'o mi bübü, nuc'o, töjöji xö mü ndempa. Dya sóyaji ga töjöji. Nu c'ü töjöji je a cjava:

Me na sjü Mizhocjimi nu in Jmugöji nu sö ra tsja texe.

Me na sjü na sjü nu.

Nujnu exmi bübü, y exi bübü; y 'ma ya rguí nguins'i ne xoñijömü, sido ra bübütjo.

⁹ C'o nziyo, ma't'üji nu c'ü junrü cja c'e trono. Mamaji c'ü me na nojo Mizhocjimi nu c'ü exi bübü para siempre. Unüji na pöjö angueze. ¹⁰ Ma ma't'ü Mizhocjimi c'o nziyo, nuc'ua c'o veinticuatro tita xo ndüñijömüji a jmi nu c'ü junrü cja c'e trono. Nuc'ua ma't'üji angueze c'ü exi bübü para siempre. Nuc'ua c'o o coronaji je jumüji cja ngua o trono nu c'ü manda texe. Mamaji a cjava:

¹¹ Nu'tsc'e ngue'tsc'e in Jmuts'ügöjme 'ñe in Mizhocjimits'ügöjme.

Ngue'tsc'e i dyät'ä texe yo bübü, texe yo cja'a.

Mi ñeje c'ü ro bübü yo, nguec'ua i dyät'ä yo. Nguec'ua ni jyodü texeji ra ma'tc'ügueji, ra mamaji c'ü me na nojots'ügue na ngueje me na zëts'igüe; i dyät'ägüe texe yo.

5

El libro y el Cordero

¹ Nuc'ua nu c'ü mi junrü cja c'e trono, ró janda mi tjê 'na libro c'ü mi 'mans'a. Mi tjê cja o jodyê. C'e libro mi t'opjü a mbo'o 'ñe a xes'e. Mi yenchon tjüjmü c'o mi jtüt'ü.

² Nuc'ua ró janda c'ua 'na anxé c'ü me na zëzhi c'ü mi mapjü na jens'e. Mi mama a cjava:

—¿Cjó ngue c'ü sö ra xücü yo tjüjmü ngue c'ua ra nu'u ne libro?, o mama a cjanu c'e anxe.

³ Pero dya mi sö cjó ro xücü ro nu'u c'e libro; ne ri ngueje c'o mi bübü a jens'e, ne ri ngueje c'o mi bübü cja ne xoñijöümü, ne ri ngueje 'naja c'o ya vi ndü ro sö ro xo's'ü.

⁴ Nutscó me ró huégö na puncjü na ngueje dya cjó ch'ör't'ü c'ü ro tsja texe c'ua ja nzi ma ne Mizhocjimi. Nguec'ua dya cjó mi sö cjó ro xo's'ü c'e libro c'ü ro nu'u cja rron xörü.

⁵ Nuc'ua 'naja c'o tita o xitsi a cjava:

—Dya rí hué'ë. Jñanda, bübü 'naja nu sö ra xo's'ü ne libro y ra xücü yo yencho tjüjmü para ra xörü. Ngueje nu o ndöpu c'ü dya jo, 'ma o ndü va ngötcüji in nzhubügöji; o bézhi c'ü dya jo. Ngueje nu me na zézhi nu jüsp'üji o tjü'ü León. Je mboxbéche cja e David c'ü mi mboxbéche cja e Judá, o xitsi a cjanu.

⁶ Nuc'ua ró janda 'naja Ts'imé c'ü mi böbü a nde c'e trono 'ñe c'o tita 'ñe c'o nziyo c'o mi böbü cja c'o o lado c'e trono. Nu c'e Ts'imé mi 'ñetse c'ü vi bö't'ü c'ü. Mi peje yencho o ts'imota; cja na yencho o ndö'ö c'o mi qui'l. C'o yencho o ndö'ö ngueje o Espíritu Mizhocjimi c'ü je dája ra ë pépji texe cja ne xoñijöümü. ⁷ C'e Ts'imé o ndé c'e libro c'ü mi tjé nu c'ü mi junrü cja c'e trono. ⁸ 'Ma o ndé c'e libro, nuc'ua nu c'o nziyo c'o mi böbü cja o lado c'e trono, 'ñe c'o veinticuatro tita o ndüñijöümüji a jmi c'e Ts'imé, o ma't'üji. Nzi 'naja c'o tita mi jünji 'naja bizhi c'ü ngueje arpa. Xo mi tñji nde 'najaji 'na s'äbä c'ü ngue oro. C'o s'äbä mi nizhi o nguichjünü c'o ma jo ma jyärä. Nu c'o nguichjünü, ne ra mama c'o jña c'o ni dyötü Mizhocjimi yo o nte. ⁹ Nuc'ua c'o nziyo c'o mi böbü 'ñe c'o tita mi ma't'üji Mizhocjimi mi töjji 'na himno c'ü cja dadyo. Mi mamaji a cjava:

Nu'tsc'e j tsja texe c'ua ja nzi va ne Mizhocjimi, nguec'ua o sö j chj'é ne libro, rí xücü rí ñu'u.

Sö rí tsjague na ngueje o bö'tc'ügue. I pjödügue in tsji vi tsjö'tp'ü o nzhubü yo nte texe cja ne xoñijöümü.

Zö pje ma jñiñi cäräji, zö pje ma jña ñaji, zö pje ma razaji, j tsjö'tp'üji o nzhubüji.

Nguec'ua 'ma cjó c'o ra 'ñench'ets'ü o mü'bü, Mizhocjimi ra tsjapü o t'i c'o.

¹⁰ I tsjapüji jmuji, 'ñe mböcjimiji ngue c'ua pépji in Mizhocjimigöji.

Ra mandaji cja ne xoñijöümü, je mi mamaji a cjanu.

¹¹ Nuc'ua ró janda me ma puncjü anxe c'o mi böbü a ñünü. A nde anguesji mi böbü c'e trono 'ñe c'o nziyo c'o mi böbü a ñünü c'e trono, 'ñe c'o tita. C'o anxe mi cärä na puncjü millón. Ró ärä mi ña c'o anxe. ¹² C'o anxe me mi töjji na jens'e. Mi mamaji a cjava:

Nu ne Ts'imé nu o bö't'ü, o tsja texe, nguec'ua rá ma't'üji angueze. Nunu me na nojo nu.

Nunu sö ra tsja texe nu. Nunu me pè's'i texe c'o ni muvi nu.

Nunu pärä texe nu; me na zézhi.

¹³ Nuc'ua ró ärä texe c'o o dyät'ä Mizhocjimi c'o cärä a jens'e 'ñe cja ne xoñijöümü, 'ñe a mbo e jöümü, 'ñe c'o cärä cja e ndeje. Mi töjji; mi mamaji a cjava:

Rí ma'tc'üjme nu'tsc'e Mizhocjimi in junrü cja e trono.

Xo rí ma'tc'üjme nu'tsc'e Jesucristo ngue'tsc'e c'e Ts'imé c'ü o bö't'ü.

Me na nojots'üvi, me na zé'ts'igüevi.

Sido rá ma'tc'üjme; dya ra nguarü c'ü rá ma'tc'üjme, je mi mama a cjanu c'o.

¹⁴ O ndünrü c'ua c'o nziyo c'o mi böbü a ñünü c'e trono. O mamaji:

—Je rga cjanu, amén.

Nuc'ua c'o tita o ndüñijöümü, o ma't'üji Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'ü e Ts'imé.

6

Los siete sellos

¹ Nuc'ua ró janda c'e Ts'imé o xücü 'naja c'o tjüjmü c'o mi tjüt'ü c'e libro. Ró ärä c'ua 'naja c'o nziyo c'o mi böbü. 'Ma mi ña'a, mi ärägö nza cja c'ü mi pjänä. Mi mama a cjava:

—Xä'dä, rí ë jñanda.

² Ró janda c'ua 'na pjadü c'ü ma t'öxü. Nu c'ü mi chägä, mi jün 'na arco yo flecha. O ch'unü 'na corona nza cja c'ü juns'ü yo manda. Angueze ya vi ndöpu na puncjü c'o üvi. O mbedye o ma ndöpu c'o dyaja c'o üvi.

³ Nuc'ua c'e Ts'imé o xücü c'ü na yeje tjüjmü c'o mi tjüt'ü c'e libro. Ró ärä c'ua mi ña c'ü na yeje c'o nziyo c'o mi böbü. Mi mama a cjava:

—Xä'dä, rí ë jñanda.

⁴ Nuc'ua o mbedye c'ua c'ü 'naja pjadü. Ma mbaja c'e pjadü c'ü. Nu c'ü mi chägä, o ch'unü 'na tjédyi c'ü me ma nojo. O ch'unü c'ü ro tsjapü ro tsja chü yo nte'e cja ne xoñijöümü. Nguec'ua ra pötü rgä mbö't'üji.

⁵ Nuc'ua c'e Ts'imé o xücü c'ü na jñi'c'o mi tjüt'ü c'e libro. Ró ärä c'ua c'ü na jñi'c'o mi böbü. Mi mama a cjava:

—Xä'dä, rí ë jñanda.

Nuc'ua ró janda c'ua 'naja pjadü c'ü ma potjü. Nu c'ü mi chägä, mi jün'ü 'na t'ézi c'ü ni pesaji. ⁶ Ró ärä c'ua 'na jña c'ü je ma ëjë a nde'e cja c'o nziyo c'o je mi böbü a ñünü c'e trono. Nu c'e jña'a je o mama a cjava:

—Yo nte 'napa ra pépji ngue c'ua ra ndömüji 'na kilo ndëxü. 'Napa ra pépji ngue c'ua ra ndömüji jñi kilo cébara. Y rgüi jyodü ra mbötpüji ngüenda c'ü dya ra s'odüji o aceite 'ñe o vino.

⁷ Nuc'ua c'e Ts'imé o xücü c'ü na nziyo c'o mi tjüt'ü c'e libro. Ró ärä c'ua c'ü na nziyo c'o mi böbü. O mama a cjava:

—Xä'dä, rí ë jñanda.

⁸ Nuc'ua ró janda c'ua 'naja pjadü c'ü ma c'axt'ü. Nu c'ü mi chägä, mi xiji ngueje nu pöt't'ü yo nte nu. Cja o xütjü ma ëjê nu c'ü xiji Hades nu ja cärä c'o tüt'ü. O ch'unüvi sjëtsi ro mböt't'üji c'ü na nziyo parte yo nte yo cärä cja ne xoñijömü. Ro mböt't'üji co tjëdyi, co tjijmi, 'ñe co yo animal yo na sate yo cärä cja ne xoñijömü. Xo o tsjapüvi o zö'dyë na puncjü nte, ngue c'ua o ndüji.

⁹ C'e Ts'imë o xücü c'ü na tsi'ch'a c'o mi tjüt't'ü c'e libro. Nuc'ua ró janda c'ua 'na altar. A jömü c'ü e altar ró janda c'o o aljma nu c'o vi böt't'ü na ngueje o 'ñejmeji o jña'a Mizhocjimi y mi xipjiji c'o nte e Jesucristo ngueje c'ü in Jmugöji. ¹⁰ Anguezeji o mapjüji c'ua na jens'e. Mi mamaji a cjava:

—Nu'tsc'e in Jmuts'üjme, me na zë'ts'igüe, in mandague texe. Me na sjü'ütsc'e. Texe c'o in mangue na cjuana c'o. ¿Hasta jinguä rí jñünpü nguenda c'o nte cja ne xoñijömü c'o o mbö'tc'üjme, rí tsjapüji ra sufridoji na ngueje o mböcüzüjme in tsjijme?, o mamaji a cjanu.

¹¹ O ch'unü nzi 'naja anguezeji 'naja bitu c'ü ma t'öxü. O sjipjiji xe ro nde'beji ts'iquë cja ro zäs'a c'o o cjuarmaji c'o pëpi Mizhocjimi c'o xo ro böt't'ü.

¹² Ró janda c'ua c'e Ts'imë o xücü c'ü na 'ñanto c'o mi tjüt't'ü c'e libro. Me mi mb'it'ü c'ua ne xoñijömü. E jyarü o pocü nza cja bobitu. E zana mi 'ñetse nza cja cji'i. ¹³ Yo seje a jens'e o ndögü a xes'e ne xoñijömü, c'ua ja nzi ga jyäbä o higo c'o dya be tä'ä, 'ma vü na zëzhi e ndajma ga juant'a c'e za'a. ¹⁴ E jens'e o 'ñetse o 'mans'a nza cja 'ma 'mans'a 'na libro; ya mi ojtjo. Texe yo t'eje 'ñe yo ts'ixoñijömü a nde cja ndeje o 'ñömüji. Dya cja mi junrüji c'ua ja je mi junrüji. ¹⁵ Nuc'ua yo nte cja ne xoñijömü o tsjöjöji cja cueva c'o tjocü cja ndojo cja yo t'eje. O tsjöjö yo rey 'ñe yo gobernador 'ñe yo manda xondaro 'ñe yo pë's's'i na puncjü merio 'ñe yo na zëzhi 'ñe yo pje nde pjëzhi, 'ñe texe yo dyaja nte. ¹⁶ Yo nte o xipjiji a cjava c'o t'eje 'ñe c'o ndojo:

—Tunügueji a xes'ezügöjme. A cjanu rí tsopecüjme nguec'ua dya ra jñandgajme Mizhocjimi c'ü junrü cja e trono; dya xo ra jñandgajme e Jesucristo c'ü e Ts'imë. Anguezevi me ra jñüncüjme nguenda ra tsjactüjme rá ma sufridojme. ¹⁷ Na ngueje ya o säj'a c'e pa'a c'ü me na s'ëzhi. Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo me ra tsjactüjme rá sufridojme. ¿Cjío ngue c'ü ra só ra böbü cja o jmivi? Dya cjío só. Je a cjanu o mamaji.

7

Los señalados de las tribus de Israel

¹ Nuc'ua ró janda c'ua nziyo anxe. Mi böbüji cja yo nziyo 'nanguarü cja ne xoñijömü. Mi pënc'h'iji na jo yo nziyo ndajma cja nu xoñijömü; ngue c'ua dya ro vü'ü e ndajma cja ne xoñijömü, ne ri ngueje cja e

ndeje. Ne xo ro juant'a yo za'a. ² Ró janda c'ua c'ü 'naja anxe. O mbes'e nu ja ni mbes'e e jyarü. Nuc'ü, mi jün 'na sello ngue c'ua ro meya nu c'o ngueje o t'i Mizhocjimi c'ü bübü'tjo. O mapjü na jens'e, o zopjü c'o nziyo anxe c'o vi ch'unü poder ro s'odü ne xoñijömü 'ñe e ndeje. O xipjiji a cjava:

³ —Dya be rí s'odüji ne xoñijömü ne ri ngueje e ndeje ne ri ngueje yo za'a. Cja rí s'odügueji c'o, 'ma ya rá cjuarü rá meyajme yo o nte in Mizhocjimigöji. Rá meyajme cja o ndë'e yo.

⁴ Ró ärägö ja nzi mi sö nu c'o o meyaj. O zäs'a ciento cuarenta y cuatro mil yo nte yo mboxbëche cja c'o doce o t'i e Israel. ⁵ O meyaj doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Judá. O meyaj doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Rubén. O meyaj doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Gad. ⁶ O meyaj doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Aser. O meyaj doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Neftalí. O meyaj doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Manasés. ⁷ O meyaj doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Simeón. O meyaj doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Leví. O meyaj doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Isacar. ⁸ O meyaj doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Zabulón. O meyaj doce mil yo nte yo mboxbëche cja e José. O meyaj doce mil yo nte yo mboxbëche cja e Benjamín.

La multitud vestida de blanco

⁹ Nuc'ua ró janda c'ua; mi cärä me na puncjü nte c'o dya cjío mi só ro mbezhe. Vi 'ñejeji texe cja yo ndajñiñi 'ñe texe cja yo jñiñi. Mi ñaji c'o pje nde ma jña, 'ñe pje nde ma razaji. Mi böbüji cja o jmi c'ü junrü cja c'ü e trono 'ñe cja o jmi c'ü e Ts'imë c'ü ngueje e Jesucristo. Mi jeji bitu c'ü ma t'öxü. Mi jünji o dyë 'majmä. ¹⁰ Mi mapjüji na jens'e, mi mamaji a cjava:

Nunu o jocüzüji in mü'büji ngueje in Mizhocjimigöji nu je junrü cja e trono 'ñe e Ts'imë nu ngueje e Jesucristo, je o mamaji a cjanu.

¹¹ Nuc'ua texe c'o anxe mi böbüji. A nde anguesji mi bübü c'e trono 'ñe c'o tita 'ñe c'o nziyo c'o mi bübü. Nuc'ua c'o anxe o ndünjömüji a jmi'i c'ü e trono. Cjanu o mat't'üji Mizhocjimi. ¹² O mamaji a cjava:

Je xo rí mangöjme a cjanu, amén. Ngue'tsc'e in Mizhocjimits'ügöjme rá ma'tc'üjme.

Me na nojots'ügüe, in pärägüe texe. Ngue'tsc'e rá da'c'üjme na pöjö. Ngue'tsc'e rá süc'üjme. Ngue'tsc'e me na zë'tsc'e, só ri tsjague texe. Je rga cjatsc'e nu texe yo cjë'ë 'ñe 'ma ya rguí nguarü ne xoñijömü. Amén.

¹³ Nuc'ua 'naja c'o tita o dyönngü, o xitsi a cjava:

—Nujoy je'e na t'òxù, ζcjo ìn pârâgue cjó ngueje yo, 'ñe ja vi 'ñeji?, o 'ñenze.

¹⁴Ró xipji c'ua a cjava:

—Nu'ts'e nin t'ecjañumù, dya ri pârâgò. Xitsigò cjó ngueje yo, na ngueje ìn pârâgue, ró embe.

Cjanu o xitsi c'ua angueze:

—Nujoy nguejyo vi sufrido na puncjü na ngueje o 'ñejmeji e Jesucristo c'ü o pjödü o cji o ndintspi o mü'büji. O mbedyeji o bituji; o ch'òxcüji co o cji e Ts'imë. ¹⁵Nguec'ua ya je cârâji a jmi Mizhocjimi nu junrü cja ne trono. Nujoy, ma't'üji Mizhocjimi xòmü ndempa nu va ja bübü angueze. Mizhocjimi ngue nu ra mbörüji nu; dya pje ra bëzhiji. ¹⁶Dya cja ra zant'aji; ne xò ra neji o ndeje. Dya xo ra zant'aji e jyarü; ne ra zö'öji c'ü rrä pa'a. ¹⁷Na ngueje e Ts'imë e Jesucristo nu je bübü a nde cja ne trono ra mbörüji, ngue nu ra unüji c'ü ra ziji; nguec'ua ra bübütoji. Mizhocjimi ra ndintspi texe yo o nguizhöji. Dya cja pje ra mbeñeji.

8

El séptimo sello y el incensario de oro

¹Nuc'ua c'e Ts'imë o xücü c'ü na yencho c'ü mi tjüt't'ü c'e libro. O zò nde hora c'ü dya cjó mi ña, y dya cja pje mi arägò. ²Nuc'ua ró janda c'o yencho anxe c'o böbü a jmi Mizhocjimi. Nuc'ua o ch'unüji c'ua yencho trompeta. ³O ëjë c'ua c'ü 'naja anxe o ë böbü a jmi cja c'e altar c'ü oro c'ü bübü a jmi c'e trono. Mi cju's'ü 'na incensario c'ü mi ngueje oro. Cjanu o ch'unü na puncjü nguichjünü; ngue c'ua ro mbä's'ä cja c'e altar ro huanba c'o jña c'o vi dyötü Mizhocjimi texe c'o o nte. ⁴Nuc'ua c'ü o bipji c'ü e nguichjünü o nguins'i cja c'o o dyë'e c'ü e anxe. O zät'ä a jmi Mizhocjimi co nu c'o vi dyörü c'o o nte angueze. ⁵Nuc'ua c'ü e anxe o nich'i c'e incensario o ndësi c'o ma qui'i cja c'ü e altar. Cjanu o mbodü c'ua cja ne xoñijömü. Nuc'ua o pjäjnä c'ua. Me mi juëbi, me mi yürü; me mi mbi'ï ne xoñijömü.

Las trompetas

⁶Nuc'ua c'o yencho anxe c'o mi jün c'b'o yencho trompeta o mba's'üji c'ua, ro mbë'biji.

⁷Nuc'ua c'ü ot'ü anxe o mbë'bi o trompeta. Nuc'ua o jyäbä c'ua o ngündo 'ñe o sivi c'o mi chjanavi o cji'l. Je jyäbä cja ne xoñijömü. C'ü na jñi parte ne xoñijömü o ndë'e. Xo o ndë'e c'ü ni zò na jñi yo za'a. Xo o ndë'e texe yo pjindyò.

⁸C'ü na yeje anxe o mbë'bi c'ua c'ü o trompeta. Nuc'ua mi 'ñetse nza cja 'na trat'ëje c'ü ma tjë'e, o ma zo'o cja ndeje nu cja mar. Nuc'ua c'ü ni zò na jñi c'ü e mar o mbëzhi cji'i c'ü. ⁹Cjanu o ndü'ü c'ua c'ü ni zò na jñi c'o mi cä'ä cja o mar. Nuc'ua c'ü ni zò na jñi c'o barco o chjorüji.

¹⁰C'ü na jñi anxe o mbë'bi c'ua c'ü o trompeta. Cjanu o ndögü a jens'e 'na tanseje, ma yot'ü nza cja 'na trasivi. Je ma zo'o cja c'ü na jñi parte yo ndare 'ñe yo mbereje. ¹¹Nu c'ü e tanseje mi chjü Ajenjo c'ü ne ra mama na cjó. Nuc'ua c'ü na jñi parte yo ndeje o jyärä na cjó'ò. O ndü na puncjü nte na ngueje yo ndeje ya me vi cjónt'ü.

¹²C'ü na nguiyo anxe o mbë'bi c'ua c'ü o trompeta. O s'odü c'ua c'ü na jñi e jyarü; 'ñe c'ü na jñi e zana. Xo 'ñe c'ü na jñi parte yo seje. Exco juench'e c'ua c'ü na jñi o siviji. Nuc'ua c'ü na jñi 'ma ndempa 'ñe c'ü na jñi 'ma xömü; dya cja mi jya's'ü c'ua.

¹³Nuc'ua ró janda 'na anxe c'ü mi pjüjuaja a nde'e a jens'e. Ró ärä mi mapjü na jens'e, o mama:

—C'o jñi anxe ya ngue ra mbë'biji c'o jñi trompeta. Juejme yo nte yo cärä cja e xoñijömü na ngueje me ra sufridoji 'ma ra mbë'biji c'o trompeta, o mama a cjanu c'e anxe.

9

¹C'ü na qui'ch'a anxe o mbë'bi c'ua o trompeta. Ró janda c'ua 'na seje c'ü vi ndögü a jens'e c'ü je zät'ä cja ne xoñijömü. O ch'unü c'ua poder ra xocü c'e t'o'o c'ü me na jë'ë c'ü dya sö cjó ra jñanda ja sät'ä. ²Cjanu o xo's'ü c'ua c'ü e t'o'o c'ü me na jë'ë. Cjanu o c'os'ü trabipji cja c'ü e t'o'o nza cja bipji cja 'na trahornu. Cjanu o bëxömü e jyarü 'ñe e ndajma na ngueje ya mi chjana o bipji c'ü vi c'os'ü cja c'e t'o'o. ³Nu cja c'ü e bipji o mbedye t'ünxü c'o o ma cja ne xoñijömü. O ch'unüji c'ü na zëzhi nza cja yo alacrán yo cärä cja ne xoñijömü. ⁴O sjiipji c'ü dya ro zaji yo pjindyò yo cja'a cja ne xoñijömü, ne ri ngueje o xi yo za'a, ne xo ri ngue pje nde ma planta. Exi jantjo c'o nte c'o dya jmeya cja o ndë'ë ngue c'o ro s'odüji c'o. Nuc'ü, ngue c'o dya ejme Mizhocjimi. ⁵O jyëziji ra tsjapü ra sufrido c'o nte c'o dya jmeya cja o ndëji; ra mezhe tsi'ch'a zana ra sufridoji. Nu c'ü ra sufridoji chjëntjovi nza cja 'ma ro mbücüji yo alacrán. Pero dya o ch'unüji ra mböt'üji yo nte. ⁶Nu c'o pa'a c'o, ra jyodü yo nte ja rga ndüji; pero dya ra chöt'üji. Zò me ri ne ra ndüji, dya ra ndüji.

⁷C'o t'ünxü exmi nza cjatjo o pjadü c'o ya xampja ra ma cja chü. Mi juns'üji c'ü mi nza cja o corona c'ü mi ngueje oro. Nu c'o o jmiji exmi nguetjo o jmi yo nte. ⁸O ñixtiji exmi nza cjatjo o ñixti yo ndixü. Nu c'o o s'ibiji exmi nza cjatjo o s'ibi yo León. ⁹Mi jeji o bitu c'o exmi nza cjatjo t'ëzi. Mi nguetjo cja o tijmiji mi cjó'müji. Nu c'o o juajaji me mi nzh'i'ï nza cja na puncjü carro c'o cjüt'ü o pjadü 'ma chinpjadü 'ma ni möji cja chü. ¹⁰Mi peje o pjixiji nza cja o alacrán. Nu c'o o pjixiji mi peje c'ü je mi mbücüji yo nte.

A cjanu ma zëzhiji ngue c'ua ra tsjapüji ra sufrido yo nte tsi'ch'a zana. ¹¹ Nu c'o xiji o t'ünxü 'ñejeji o reyji. Ngue c'e anxe c'ü pjörü cja c'ü e c'o' c'ü mi c'os'ü bipji. Cja jña hebreo c'e rey ni chjü Abadón. Cja jña griego xiji Apolión. C'e jña c'ü, ne ra mama nu c'ü pó't'üte.

¹² Nuc'ua o nguarü c'ua nu c'ü ot'ü ró janda me ra sufrido yo nte; dya cja ró janda. Ró janda c'ua ce xe mi bézhi xe yeje c'o me ra sufrido yo nte.

¹³ Nuc'ua c'ü na 'ñanto anxe o mb'ë'bi c'ü o trompeta. Ró ärä c'ua 'na jña'a c'ü mi pedye a nde c'o nziyo mota c'o böbü cja squina c'e altar c'ü bübü a jmi Mizhocjimi. ¹⁴ Nu c'ü e jña o xipji a cjava c'ü na 'ñanto anxe c'ü mi jün c'ü e trompeta:

—Xäpcä c'o nziyo anxe c'o je 'nünt'ü cja c'ü e trandare c'ü ni chjü Eufrates, o xipji a cjanu.

¹⁵ Cjanu o xäpcä c'ua c'o nziyo anxe; ngue c'ua ro mbö't'üji c'ü na jñi parte yo nte. Ya mi te'beji ro zädä c'e hora 'ñe c'e pa 'ñe c'e zana 'ñe c'e cjë'ë c'ü ro xäpcäji. ¹⁶ C'o xondaro c'o mi chägä o pjadü, ró ärägö ja nzi mi söji anguezeji. Nuc'o, me ma puncjü c'o. Mi söji ye ciento millón.

¹⁷ Je a cjanu rvä täcä c'o pjadü c'ü o jítisi Mizhocjimi. Nu c'o mi chägä c'o pjadü mi je'e c'o t'ëzi c'o cjö'p'ü o tijmi c'o. Nu c'o t'ëzi ma mbaja nza cja sivi; ma c'anga nza cja o bipji asufre; ma c'axt'ü nza cja asufre. C'o o ñi c'o pjadü exmi nza cjatjo o ñi o león. Cja c'o o ne o pjadü mi pedye sivi 'ñe bipji 'ñe asufre. ¹⁸ O ndü c'ua c'ü na jñi parte yo nte na ngueje c'o jñi plaga c'o o sufridoji. C'o plaga mi ngueje o sivi 'ñe o bipji 'ñe o asufre c'ü mi pedye cja o ne'e c'o pjadü. ¹⁹ C'ü ma zëzhi c'o pjadü je mi bübü cja o neji 'ñe cja o pjixiji. C'o o pjixiji mi chjëntjovi nza cja o c'ijmi c'o xo mi bübü o ñiji. Co o pjixi c'o pjadü mi s'odü yo nte.

²⁰ O ndü na puncjü nte co c'o plaga. Bübü c'o dya ndü, pero dya o nzhogü o mü'büji. Sido o tsjatjoji c'ü na s'o. Sido o ma't'ütjoji o demonio. Sido o ma't'ütjoji yo ts'ita yo oro, yo plata, yo bronce, yo ndojo, yo za'a. Maco yo ts'ita dya janda yo. Dya xo äräji. Dya xo nzhodüji. ²¹ Nu c'o nte dya o nzhogü o mü'büji. Sido o pó't'üteji. Sido mi céroji. C'o bézo, sido mi tsäjäji ndixü. C'o ndixü, sido mi tsäjäji o bézo. Dya xo o nzhogü o mü'büji. Nu c'o pje mi pönü, dya xo o nzhogü o mü'bü c'o.

10

El ángel con el librito

¹ Nuc'ua ró janda c'ü 'naja anxe c'ü me ma zëzhi. Ma sjöbü ndeze a jens'e. Ma ëjë a mbo 'naja ngömü. 'Na arco iris je mi böbü a xes'e cja o ñi. Nu c'ü o jmi me mi juëbi nza cja e jyarü. Nu c'o o ngua mi chjëntjovi nza cja yo

columna yo dä's'ä a nde cja ngümü. Nuc'o, mi 'ñetse nza cja sivi. ² Mi tjë'ë 'na ts'ilibro c'ü ya vi sjo's'ü. Cjanu o 'ñe's'e o jocua a xes'e cja c'ü e mar. Nu c'ü 'naja o ngua o 'ñe's'e a xes'e cja ne xoñijömmü. ³ Cjanu o mapjü na jens'e chjëntjovi nza cja 'ma huc'ë 'na león. 'Ma o nguarü o mapjü, ró ärägö c'ua yencho vez va pjäjnä. ⁴ 'Ma o nguarü o ña'a c'o yencho va pjäjnä, nutscö e Juan ya mi ngue ro opjügö. Nuc'ua ró ärä c'ua 'na jña c'ü vi 'ñeje a jens'e. O xitsi a cjava:

—Dya cjó rí xipji c'o i dyärä c'o o pjäjnä. Dya rí dyopjügüe c'o o mama c'o, o 'ñenze a cjanu.

⁵ C'ü e anxe c'ü ró janda mi ë's'ë c'o o ngua a xes'e cja c'ü e mar 'ñe e xoñijömmü, nuc'ua o c'uans'a c'ua o jodyë a jens'e. ⁶ Angueze o nädä Mizhocjimi c'ü bübü dya 'ñe ra bübütjo 'ma ya rguí nguarü ne xoñijömmü. O nädä Mizhocjimi c'ü o dyät'ä ne xoñijömmü 'ñe texe yo bübü 'ñe yo cja'a. Xo o dyät'ä yo ndeje 'ñe yo cä'ä nu. O mama a cjava c'e anxe:

—Dya ra mezhe ra zädä texe c'o o mama Mizhocjimi. ⁷ 'Ma ra zädä c'ü ra mb'ë'bi o trompeta c'ü na yencho anxe; ngue 'ma ya ra nguarü texe c'o o mbeñe Mizhocjimi c'o o xipji c'o profeta c'o mi pépi Mizhocjimi, eñe c'e anxe.

⁸ Nuc'ua c'ü e jña c'ü ró ärägö c'ü vi 'ñeje a jens'e, o zocütjo na yeje. O xitsi a cjava:

—Ma ma chjë'ë ne ts'ilibro nu sjos'ütjo nu tjë ne anxe nu ë's'ë o ngua a xes'e cja ne mar 'ñe ne xoñijömmü, o 'ñenze a cjanu c'e anxe.

⁹ Ró ma c'ua cja c'e anxe, ró ma xipji ro dyacü c'e ts'ilibro. Cjanu o xitsi angueze:

—Chjë'ë, ngue c'ua rí si'i. Nu ne ts'ilibro me na ö ngue o jña Mizhocjimi. Ra tsja c'ü ra mäjä in mü'bügue. Me xo na s'ëzhi o jña. Ra tsja c'ü me ra sufrido in mü'bügue na ngueje c'o cja ra zädä, o 'ñenze.

¹⁰ Ró ma tjë'ë c'ua c'e ts'ilibro c'ü mi tjë c'e anxe. Nuc'ua ró sigö c'ua. Me ma ötjo cja in te'e mi chjëntjovi ö't'apjü ngüjñü. 'Ma ró cjuarü ró sigö, ma cjö a mbo in pjeme. ¹¹ O sjitsi c'ua a cjava:

—Ni jyodü rí yepe rí ñague c'ü mama Mizhocjimi. Rí mamague c'ü ra tsjapü Mizhocjimi na puncjü o jñiñi; 'ñe na puncjü raza 'ñe yo ña pje nde ma jña'a, 'ñe yo rey, o sjitsi a cjanu.

11

Los dos testigos

¹ Cjanu o ch'acü 'na dye'e c'ü mi chjëntjovi nza cja 'na metro. Cjanu o sjitsi a cjava:

—Rí ñanga. Dyëdyi dya nu o templo Mizhocjimi 'ñe ne altar. Xo nde rí pezhegue yo ma't'ü angueze nu. ² Pero dya rí dyëdyi ne tji'i nu chjünüvi ne templo. Dya rí dyëdyi nu na ngueje je ra ngärä c'o dya ejme Mizhocjimi. Nuc'o, ra yödüji nu e ndajñiñi

nu o xōcū Mizhocjimi, nu ngueje a Jerusalén nu ja búbū ne templo. Ra yōdūji jñi cjē nde. ³ Rá unūgō c'ū na zēzhi yeje c'o ra mamavi c'ū na cjuana. Ra tsjavi profeta ra pātcāgōvi. Jñi cjē nde ra zopjūvi c'o nte, ra mamavi c'ū rí mangō. Ra ndējēvi o bitu c'o na ārā, c'ū rguí unū nguēnda c'o nte c'ū ni jyodū ra nzhogū o mū'būji.

⁴ C'o yeje nguejyo ye za'a yo olivo; xo 'ñejyo yeje candelero yo búbū a jmi Mizhocjimi c'ū manda texe cja ne xoñijōmū. ⁵ Nu 'ma c'jō c'o ra ne pje ra tsjapū c'o, ra mbedye sivi cja o nevi; ra ndē'ē c'o ri nuvi na ū. A cjanu ra ndū'ū nu c'o ra ne pje ra tsjapū c'o. ⁶ Me na zēzhi anguezevi; sō ra ngot'ūvi a jens'e c'ū dya ra 'ñe dye'be c'o pa'a 'ma ra pātpāvi Mizhocjimi ra zopjūvi c'o nte ra xipjiji c'ū mama Mizhocjimi. Xo sō ra tsjapūvi yo ndeje ra mbēzhi o cji. Xo ra sō ra tsjapūvi ra mbī na zēzhi ne xoñijōmū 'ñe pje c'o nde ra tsjavi, ngue c'ua me ra sufrido yo nte. Nu hora c'ū ra nepevi ra tsjavi. ⁷ C'e animal c'ū me na sate ra mbes'e cja c'e't'o c'ū me na jē'ē, ra jyonmbū chū c'o yeje. 'Ma ra nguarū c'o yeje ra zopjūvi c'o nte, cja ra ndōjō 'ma c'e animal ra mbō't'ū c'o yeje. ⁸ Ya rguí ndūvi c'ua cja c'ū e ndajñiñi nu ja o bō't'ū c'ū in Jmugōji e Jesucristo. Je ri 'manavi cja calle. C'e jñiñi c'ū, ra xiji Sodoma 'ñe Egipto na ngueje me na s'o c'o ri cārā cja c'e jñiñi c'ū. ⁹ C'o ye añima, jñi pa nde ra 'manavi cja calle ra jñanda c'o nte texe cja ne xoñijōmū. Ra jñandaji c'o, zō pje ma razaji, zō pje ma jña ñaji, zō pje ma jñiñi c'ū menzumūji. Dya ra jyēziji c'jō ra dyōgū c'o ye añima. ¹⁰ Nu c'o ri cārā cja ne xoñijōmū me ra mājāji na ngueje ya rguí ndū c'o yeje. Me ra mājāji, me ra pōtū rgá unūji o regalo. Na ngueje c'o yeje profeta me mi c'japū ra sufrido c'o nte. ¹¹ 'Ma ya ra c'jogū c'o jñipa nde, Mizhocjimi ra unū c'ū ra tsjons'ū o jñūvi. Ya ra búbū'tjovi, ra tetjovi. Cja rron bōbūvi. Me ra zū c'ua c'o nte rgá jñandaji. ¹² Nuc'ua c'o ye profeta ra dyārāvi 'na jña c'ū je rguí 'ñeje a jens'e. Ra ña na jens'e ra xipjivi a cjava:

—Xā'dāvi a 'ñecjua a jens'e, ra 'ñeñe.

Cja rron mēvi c'ua a jens'e cja 'na ngōmū, ra jñanda c'o nte c'o mi nu na ū c'o. ¹³ Nuc'ua c'ū e ndajme c'ū, me ra mbī'tī ne xoñijōmū. C'ū ni zō na dyēch'a parte c'ū e ndajñiñi ra yāt'ā o ngumū. Ra ndū'ūji c'ua na ngue c'ū ra mbī'tī ne xoñijōmū. Ra zō'ō siete mil c'o nte'e c'o ra ndū. Nu c'o dyaja me ra pizhiji, me ra mamaji c'ū me na nojo Mizhocjimi a jens'e.

¹⁴ C'ū ra mbī ne xoñijōmū ngue c'ū na yeje c'ū me ra sufrido yo nte. Dyārāji. 'Ma ya ra nguarū c'o, dya cja ra mezhe ra zādā c'ū na jñi.

La séptima trompeta

¹⁵ Nuc'ua c'ū na yencho anxe o mbē'bi c'ū o trompeta. Ró ārāgō c'ua na puncjū c'o mi ña'a a jens'e. Me ma jens'e ma ñaji. Mi mamaji a cjava:

Mizhocjimi c'ū in Jmugōji 'ñe e Cristo c'ū o ndājā cja ne xoñijōmū ya mandavi c'ua ja mi manda e Satanás c'ū dya jo.

Ya ra mandavi para siempre.

¹⁶ Nuc'ua c'o veinticuatro tita c'o junrū cja o tronoji a jmi Mizhocjimi o ndūñijōmūji. Cjanu o ma't'ūji c'ua Mizhocjimi. ¹⁷ O mamaji a cjava:

Nu'tsc'e Mizhocjimi, in Jmuts'ujme, me na zē'ts'i, in cja texe c'ua nzi gui ñe'e.

Exmi búbū'tjogue y in búbū'gugue.

Rí da'c'ujme na pōjō na ngueje i jizhigugue c'ū me na zē'ts'i, nguextjots'ū in mandague.

¹⁸ Me co údū yo nte cja ne xoñijōmū me co nuc'ūji na ū.

Pero nudyā ya zādā c'ū xo rí jñūnpū nguēnda c'o ya ndū rí tsjapū ra ma sufrido c'o dya o 'ñejmets'ū.

Xo zādā c'e ndajme rí unū c'o ya i mamague c'o o pājt'c'ā va ñaji in jñague, 'ñe texe c'o ngueje in ntegue, texe c'o sūc'ūgue zō pje ri pjēzhiji, zō dya pje ri pjēzhiji.

Xo zādā c'ū e ndajme rí chjotū c'o o s'odū ne xoñijōmū. O s'odūji na ngueje dya dyātāji Mizhocjimi, me tsjaji na s'o, eñe c'o tita.

¹⁹ Nuc'ua o xogū a jens'e nu ja búbū Mizhocjimi. Cja o templo Mizhocjimi ró janda nu c'ū e caja c'ua ja bēs's'i c'o laja nu ja t'opjū o ley Mizhocjimi. Nuc'ua o juēbi o yūrū o pjājnā o mbī'tī ne xoñijōmū. O jyārā na puncjū trangūndo.

12

La mujer y el dragón

¹ Nuc'ua o 'ñetse 'na señal a jens'e c'ū me ma nojo. Mi ngueje 'naja ndixū. C'ū o bitu mi ngueje e jyarū. Mi ē's'ē o ngua cja e zana. Cja o ñi mi juns'ū 'na corona c'ū mi qui'i doce seje. ² Nu c'e ndixū mi ndunte c'ū; ya mi ngue ro zō'dyē. Nuc'ū, me mi mapjū c'ū, na ngueje me mi sō na ū. Me mi sufrido na puncjū ro muxt'i. ³ Nuc'ua xo o 'ñetse c'ua xe 'naja señal a jens'e. Dyārāji c'ū ró janda. Ngue 'na tac'ijmi c'ū ma mbaja c'ū mi búbū yencho o ñi'i; cja na dyēch'a o mota. Cja c'o o ñi'i mi juns'ū yencho corona. ⁴ Nu c'ū o pjixi mi c'jūt't'ū c'ū ni zō na jñi parte yo seje a jens'e. Me co pana na zēzhi a jōmū yo. Nu c'ū e c'ijmi o bōbū a jmi c'ū e ndixū c'ū ya mi ngue ro muxt'i; ngue c'ua ro zapū c'ū nu t'i 'ma ya ro mus'ū. ⁵ C'e ndixū o mus'ū 'na ts'it'i. C'e ts'it'i ngue c'ū ra manda texe cja yo nte. Me ra manda na zēzhi; chjēntjovi nza cja 'ma ri pārāji co 'na dyenza c'ū ri t'ēzi. Nuc'ua Mizhocjimi o zidyí a jens'e c'e t'i nu ja búbū

Mizhocjimi, nu ja mandavi dya. ⁶ Nuc'ua c'e ndixü o c'ueñe o ma cja ndajyadü nu ja ya vi xöcü Mizhocjimi. Nunu ra 'huiñiji nu, jñi cjë nde.

⁷ Cja nu o ts'a c'ua 'na chü'ü a jens'e; e Miguel 'ñe c'o o anxe Mizhocjimi c'o mi dyo-ji, o chüji co c'e c'ijmi. Me mi chü'ü c'e c'ijmi 'ñe c'o anxe c'o mi dyoji c'e c'ijmi. ⁸ Pero c'e c'ijmi 'ñe c'o o anxe, dya pje mi sö ro ndöjõji. Nuc'ua dya cja säjäji ro ngäräji a jens'e. ⁹ Cjanu o pjongüji a jens'e c'ü e c'ijmi c'ü ngueje e trac'ijmi c'ü ya me mezhe. Nuc'ü, ni chjü'ü Satanás c'ü dya jo. Ngueje c'ü onpü texe yo cärã cja ne xoñijõmü. Nuc'ü, o pjongüji a jens'e co texe c'o o anxe angueze. O zät'äji cja ne xoñijõmü.

¹⁰ Nuc'ua ró ärä c'ua 'na jña'a c'ü me ma jens'e c'ü je vi 'ñeje a jens'e. Mi mama a cjava:

—Mizhocjimi c'ü me na zëzhi ya böbü a nde, ya o 'ñevgueji libre. Ngueje angueze co e Cristo c'o manda texe. Ya o pjongüvi a jens'e e Satanás c'ü mi cõt'ü yo in cjuar-magõji. Me mi pa cõt'üji a jmi Mizhocjimi xõmü ndempa. ¹¹ Pero e Satanás c'ü dya jo, dya o ndõpü c'o in cjuarmagõji na ngueje c'e Ts'imë c'ü ngueje e Jesucristo o pjödü o cji va ngõtücü in nzhubügõji. Y anguezeji sido o 'ñejmeji e Jesucristo; sido o ñaji o jña'a. Dya züji zö ro bö't'üji. ¹² Nudya, mäjägueji dya, texit's'ügueji in cärãji a jens'e. Na ngueje ya pjongüji a jens'e e Satanás. Pero me ra sufrido texe yo cärã cja ne xoñijõmü 'ñe texe yo cã'ã cja yo ndeje. Na ngueje e Satanás c'ü dya jo ya zöbü a ma c'ua, c'ua ja in cärãgueji. Ya me üdü na puncjü na ngueje pärã na jo c'ü dya cja ra mezhe pa c'ü xe sö ra tsja texe c'o na s'o, o mama a cjanu c'e jña c'ü vi 'ñeje a jens'e.

¹³ 'Ma o nu'u c'e c'ijmi c'ü ya vi pant'aji a 'ñecjua cja ne xoñijõmü, me mi jodü ja rvã zürü c'e ndixü c'ü vi mus'ü c'e ts'it'i. ¹⁴ Nuc'ua o ch'unü c'ua c'e ndixü ye juaja c'o nza cja o juaja o águila yo na nojo; ngue c'ua ro pjüjuaja na jë ro ma cja c'e ndajyadü nu ja ya vi xöcü Mizhocjimi. Nunu dya ra zät'ã c'e c'ijmi. Nunu ra 'huiñiji c'e ndixü, jñi cjë nde. ¹⁵ Nuc'ua o mbedye cja o ne'e c'e trac'ijmi nza cja 'na ndare c'ü mi pa a xütjü cja c'ü e ndixü; ngue c'ua ro tsjapü ro c'ot'ü cja c'ü e ndare ro ndunü. ¹⁶ Nuc'ua ne xoñijõmü o mbös'ü c'e ndixü. Ne xoñijõmü o nzama o ne. Cjanu o cjogü c'e ndare c'ü vi mbedye o ne c'ü e c'ijmi. ¹⁷ Nuc'ua c'ü e c'ijmi me go ümbü c'ü e ndixü. Nuc'ua o ma c'ua, o ma tsja chü co c'o dyaja o t'i'i c'ü e ndixü. Nuc'o, cjaji c'ua ja nzi ga manda Mizhocjimi. Xo mamaji ja ga cja e Jesucristo.

13

Los dos monstruos

¹ Nutscö e Juan ró böbü cja o 'ñöxijõmü a ñünü c'ü e mar. Cja ró janda c'ua 'na animal c'ü na sate c'ü je o c'os'ü cja c'ü e mar. Mi bübü yencho o ñi'i; cja na dyëch'a o mota. Mi juns'ü dyëch'a corona cja c'o o mota. Mi t'opjü 'na jña cja c'o o ñi angueze. C'e jña'a c'ü, mi sadü Mizhocjimi. ² Nu c'ü e animal c'ü ró janda mi nza cja 'na tigre. Nu c'o o ngua mi nza cja o ngua 'na oso. Nu c'ü o ne mi nza cja o ne 'na león. Nuc'ua c'ü e c'ijmi o unü c'ü na zëzhi c'e animal ngue c'ua ro manda nu ja manda angueze. Xo o unü c'ü ro mbëzhi na nojo. ³ Ró janda 'naja c'o o ñi nza cja c'ü vi s'odü, ya ro ndü'ü; pero o jogütjo. Texe yo cärã cja ne xoñijõmü me co dyönütsjëji ja va jogü c'ü e animal. Nguec'ua va ndünt'üji a xütjü c'e animal. ⁴ O ndüñijõmüji o ma't'üji c'ü e c'ijmi na ngueje o unü c'e animal ra manda. Xo o ndüñijõmüji o ma't'üji c'e animal. O mamaji a cjava:

—¿Cjõ rí jñanda c'ü chjëntjovi nza cja ne animal? ¿Cjõ ngue c'ü sö ra chüvi nu? O mamaji a cjanu.

⁵ Mizhocjimi o jyëzi c'e animal c'ü ro ña na s'o jña c'ü ro zadü Mizhocjimi. Xo o jyëzi ra manda jñi cjë nde. ⁶ Cjanu o nzama o ne c'e animal o zadü Mizhocjimi a jens'e 'ñe c'o cärã nu. ⁷ Mizhocjimi xo o jyëzi c'ü ro jyonbü chü'ü c'o o nte Mizhocjimi. C'e animal o ndöjõ. Xo o jyëzi c'e animal ro manda texe cja yo nte, zö pje ma razaji, zö pje ma jña ñaji, zö pje ma jñiñi c'ü menzumüji. ⁸ Yo cärã texe cja ne xoñijõmü ra ndüñijõmüji ra ma't'üji c'e animal. Nu c'o t'opjü o tjüji cja o libro c'e Ts'imë, dya ra ma't'üji c'e animal. Ndeze 'ma dya be mi ät'ã Mizhocjimi ne xoñijõmü ya vi t'opjü o tjü nu c'o ro ndünt'ü a xütjü c'e Ts'imë c'ü o bö't'ü. Nu c'o dya t'opjü o tjü cja c'e libro ngue c'o ra ma't'ü c'e animal c'o.

⁹ Nu'tsc'ëji in äräji yo jña, dyäräji na jo. ¹⁰ Nu c'o cjõ c'o pant'a a pjörü; xo ra pant'aji a pjörü c'o. Nu c'o ra pót'üte co tjëdyi, xo rguí ndü co tjëdyi c'o. Nguec'ua yo o nte Mizhocjimi ni jyodü ra sëchiji; sido ra 'ñejmeji Mizhocjimi.

¹¹ Nuc'ua cja ró janda xe 'na animal c'ü o mbes'e cja ne xoñijõmü. Nuc'ü, mi peje yeje o mota nza cja o mota 'na Ts'imë. Pero mi ña'a nza cja 'na trac'ijmi. ¹² C'e animal ngue c'ü na yeje animal. Nuc'ü, dyofi c'ü ot'ü; cja pü yo nte ra tsjaji c'ua ja nzi ga manda c'ü ot'ü animal. Xo cja pü texe yo cärã cja ne xoñijõmü ra ndüñijõmü ra ma't'üji c'ü ot'ü animal. C'ü ot'ü animal ngue c'ü o jogütjo 'ma ya mi ngue ro ndü.

¹³ C'ü na yeje animal xo cja na puncjü o seña. Cja pü ra jyãb sivi a jens'e c'ü va säjä cja ne xoñijõmü a jmi'i yo nte. ¹⁴ Onpü yo nte yo cärã cja ne xoñijõmü, xipjiji c'ü ni jyodü ra dyät'äji 'na ts'ita c'ü exti nguetjo c'ü e animal c'ü vi s'odü co tjëdyi, pero o jogütjo. Yo nte ra dyät'äji c'e ts'ita, na ngue

c'o seňal c'o ĵezi Mizhocjimi cja'a c'ü na yeje animal. ¹⁵ Mizhocjimi ĵezi c'ü na yeje animal ra tsjapü ra tsjons'ü o ĵñü'ü c'e ts'ita c'ü exti nguetjo c'ü ot'ü animal. Nguec'ua c'ü e ts'ita ña'a c'ü. Xo ra manda ra mbö't'üji nu c'o dya ra ma't'ü c'e ts'ita. ¹⁶ Xo ra tsjapü texeji ra cuatpüji c'ü rguí meyajı cja o jodyeji o cja o ndë'ęji nguec'ua ra 'mārā c'ü o tsjajajı c'ü ot'ü animal. Texeji, c'o dya pje pjēzhi, 'ñe c'o pje pjēzhi, 'ñe c'o jün'ü, 'ñe c'o dya jün'ü, 'ñe c'o mbēpjı, 'ñe c'o dya mbēpjı, nde ra tsjapüji ra cuatpüji rgā meyajı. ¹⁷ Dya cjo sō pje ra ndōmü ne pje ra mbō'ō, 'ma dya ri cuat'ü o tjū'ü c'e animal. C'ü o tjū'ü c'e animal ngue 'na número. ¹⁸ Ni jyodü rı pārajı; rı tsjijñıji pje ne ra mama o número c'e animal. C'e número ngue seiscientos cja sesenta y seis. C'e número ne ra mama ngue 'na nte.

14

El canto de los 144,000

¹ Dyārāji na jo c'ü ró janda c'ua. Ngue c'e Ts'imē c'ü ngueje e Jesucristo mi bōbü a ñı'ı cja c'ü e t'ęje c'ü ni chjü Sion. Mi dyoji angueze ciento cuarenta y cuatro mil o nte'e. Cja o ndęji mi t'opjü o tjü c'e Ts'imē Jesucristo 'ñe Mizhocjimi c'ü nu Tata. ² Cja rron ārā c'ua 'na ĵña c'ü vi 'ñeje a jens'e c'ü mi yürü nza cja rrā puncjü o ndare, 'ñe nza cja 'ma pjājnā. C'e ĵña'a c'ü ró ārāgō mi nza cja bizhı 'ma pjē'biji na puncjü o arpa. ³ C'o nte c'o, ró ārāgō mi tōjōji 'na himno c'ü cja dadyo, mi tōjōji a jmi c'e trono, 'ñe a jmi c'o nziyo c'o mi būbü, 'ñe a jmi c'o tita. Nu c'o mi sō ro pjēchi c'e himno nguextjo c'o ciento cuarenta y cuatro mil. Na ngue c'e Ts'imē c'ü ngueje e Jesucristo vi ngō'tp'üji o nzhubüji o tsjapüji o nte Mizhocjimi 'ma o 'ñench'e o mü'büji c'ü, 'ma mi cārāji cja ne xoñijōmü. ⁴ Nuc'o, ngue c'o dya tjünt'ü a xütjü yo ts'ita. Nguextjo Mizhocjimi c'ü tjünt'ü a xütjü c'o. Nu c'o tjünt'ü a xütjü yo ts'ita chjëntjovi nza cja c'o bēzo c'o tsājā o ndixü. Nu c'o tōjō ne himno nu cja dadyo sido tjünt'üji a xütjü c'e Ts'imē e Jesucristo. Angueze o ngō'tp'üji o nzhubüji. Ngue c'o ot'ü o tsjapüji o t'ı Mizhocjimi ngue c'ua ra ma't'üji angueze 'ñe c'e Ts'imē. ⁵ Nuc'o, sido mi mamajı c'o na cjuana. Dya pje būbüji c'ü na s'o a jmi Mizhocjimi.

Los mensajes de los tres ángeles

⁶ Ró janda c'ua c'ü 'na anxe c'ü mi pjüuaja a nde a jens'e. Nuc'ü, mi zopjü c'o nte, mi xipjiji ja rvā sō xo ro jogü o mü'büji. Nu c'e ĵña'a, dya ra nguarü c'ü. Nu c'e anxe o zopjü texe yo nte, zō pje ma ĵñıñı c'ü mi menzumtjı, zō pje ma razajı, zō pje ma ĵña mi ñaji. ⁷ C'e anxe o mapjü na jens'e o mama a cjava:

—Sü'üji Mizhocjimi. Ma't'üji angueze na ngueje me na nojo. Ya va sādā c'ü ra

ĵñün'c'üji ngüenda. Ma't'üji Mizhocjimi c'ü o dyāt'ā e jens'e 'ñe ne xoñijōmü 'ñe e ndeje 'ñe yo mbereje, o mama a cjanu c'e anxe.

⁸ C'ü 'naja anxe o ndünt'ü a xütjü c'ü ot'ü anxe. O mama a cjava:

—Ya o yāt'ā c'e ndajñıñı c'ü ni chjü Babilonia. Nu c'o mi cārā c'e ndajñıñı me mi ma't'üji o ts'ita. Nde mi cjapüji texe yo ĵñıñı xo ro ma't'üji o ts'ita. Chjëntjovi nza cja 'ma ri unüji o vino c'o ni tji.

⁹⁻¹⁰ Nuc'ua c'ü 'naja anxe, o ndünt'ü a xütjü c'o yeje. Ngue c'ü na ĵñı anxe. O ña na zēzhi. O mama a cjava:

—Ma cjo c'o ra ma't'ü nu c'e animal 'ñe c'e ts'ita c'ü exi nguetjo c'e animal 'ñe 'ma ra jyēziji ra meyajı cja o ndęji o cja o dyęji, nu'ma, Mizhocjimi me ra tsjapü ra sufrido c'o. Me ra ünmbü Mizhocjimi c'o; dya ra juentseji, me ra sufridoji na puncjü cja sivi 'ñe cja o asufre. Ra sufridoji a jmi c'o o anxe Mizhocjimi 'ñe a jmi c'e Ts'imē. ¹¹ Nu c'o ra ma't'ü c'e animal 'ñe c'e ts'ita c'ü exi nguetjo c'e animal 'ñe 'ma ra cuatpüji o tjü'ü c'e animal, dya ra sō ra sōyajı; xōmü ndempa ra sufridoji. Nu c'ü e bipji c'ü rı pes'e c'ua ja rrā sufrido anguezeji, dya ra tjeze. ¹² Nguec'ua c'o o t'ı Mizhocjimi, ni jyodü sido ra dyātāji c'ü, 'ñe sido ra 'ñejmeji e Jesucristo; dya ra chjench'ęji a xütjü.

¹³ Nuc'ua ró ārāgō 'na ĵña'a c'ü je vi 'ñeje a jens'e. Nuc'ü, o xitsı a cjava c'ü:

—Je rı dyopjügue a cjava: “Nu c'o sido ejme e Jesucristo c'ü in ĵmugōji, zō ra bō't'üji, pero ra zāt'āji nu ja me na jo.” Mama a cjanu o Espiritu Mizhocjimi, na cjuana me ra mājāji. Mizhocjimi me ra mǎpā anguezeji na ngueje o tsjajı c'ua ja nzi va ne angueze. Nguec'ua ya ra sōyajı. O xitsı a cjanu c'e ĵña'a.

La cosecha de la tierra

¹⁴ Dyārāji c'ü ró janda. Mi būbü 'na ngōmü c'ü ma t'ōxü. A xes'e c'e ngōmü, mi junrü 'naja c'ü exmi nguetjozügōji. Mi juns'ü o ñı 'na corona c'ü ngueje oro. Mi jün 'na sjat'ębi c'ü me ma mbeñe. ¹⁵ C'ü 'naja anxe o mbedye cja c'ü e templo nu ja būbü Mizhocjimi. C'e anxe o mapjü na jens'e o zopjü nu c'ü mi junrü a xes'e c'e ngōmü, o xipji a cjava:

—Pjēch'ı dya nu in sjat'ębi rı chagü na ngueje ne ndajme nu rı chagü ya zādā. C'ü e dagrēxü cja ne xoñijōmü ya na jo'o.

¹⁶ Nu c'ü mi junrü a xes'e c'e ngōmü cjanu o mbēch'ı c'ü o sjat'ębi cja ne xoñijōmü; nuc'ua o dagü c'ua, c'o mi cja'a cja ne xoñijōmü.

¹⁷ Cjanu o mbedye c'ua c'ü 'naja anxe cja c'ü e templo nu ja būbü Mizhocjimi a jens'e. Xo mi jün 'na sjat'ębi c'ü me ma mbeñe. ¹⁸ Nuc'ua xe 'naja anxe o mbedye cja c'ü e altar. Nuc'ü, ngue c'ü mi manda yo sivi. Cjanu o mapjü na jens'e o zopjü nu c'ü mi

jün c'ü e sjat'ëbi c'ü me ma mbeñe, o xipji a cjava:

—Pjèch'i c'ü in sjat'ëbi ra jyäbä yo uva yo cja'a cja ne xoñijöümü cja rrí pèchi yo na ngueje ya ndä'ä yo. O mama a cjanu c'e anxe.

¹⁹ Nuc'ua c'e anxe o jñü c'ü o sjat'ëbi c'ü me ma mbeñe, o mbèch'i cja ne xoñijöümü, o ndagü c'o uva. Cjanu o mboch'ü c'o uva nu ja je ro ndè'biji. C'ü yödüji c'o uva chjëntjovi c'ü ra tsja Mizhocjimi. Ra tsjapü me ra sufrido nu c'o dya ejme angueze. ²⁰ Nu ja o ndè'biji c'o uva je ngueje a tji'i cja c'e jñiñi. Mizhocjimi 'ma ra jyëziji ra castigaaji yo nte, je ngueje a tji'i cja c'e ndajñiñi ra bö't'ü na puncjü nte. O cji'i c'ü ra pjödüji me rrä jè'è; ra zäs'ä cja o ne yo pjadü nu ja cjüs'üji. Ra nzhodü c'o cji ra zät'ä jñi ciento kilometro c'ü na maja.

15

Los ángeles con las siete últimas plagas

¹ Nuc'ua ró janda c'ü 'naja señal a jens'e c'ü ma nojo c'ü rví zö yo nte. C'e señal mi ngue yenko anxe c'o mi jün yenko c'o rví tsjapü ro sufrido yo nte. Nu c'o me ra sufrido yo nte ngue c'o ya rguí nguarü, na ngueje ya ra nguarü c'ü ni ünmbü Mizhocjimi yo nte.

² Xo ró jandagö c'ü mi nza cja 'na mar c'ü mi 'ñetse nza cja vigrio. Nuc'ü, mi chjana sivi c'ü. Mi cärä nu c'o o t'i Mizhocjimi. Anguezeji vi ndöjõji; vi bèzhi c'e animal c'ü na s'o. Na ngueje anguezeji, dya ndünt'üji a xütjü c'e animal. Dya o mat'üji c'e ts'ita c'ü exi nguetjo c'e animal, y dya mi cuat'üji o tjü cja o ndëji. Anguezeji ma böbüji a xes'e c'e mar. Mi jünji o bizhi c'ü ngueje arpa. Ngue Mizhocjimi c'ü vi unü c'o arpa anguezeji. ³ Mi töjõji 'na himno c'ü ja va 'ñeme Mizhocjimi e Moisés o mbëpi Mizhocjimi va pjongü libre c'o nte, 'ñe ja va 'ñeme Mizhocjimi c'e Ts'imë o èjè cja ne xoñijöümü, o è 'ñevgueji libre. Je mi mamaji a cjava:

Nu'tsc'e Mizhocjimi, ín Jmuts'üjme, sö rí tsjague texe.

Me na nojo texe yo i tsjague, 'ñe me na zö'ö. Na jo texe yo in cjague, 'ñe na cjuana. In mandague texe cja yo jñiñi.

⁴ Nu'tsc'e ín Jmuts'üjme, texeji ra züc'ügueji. Ra mamaji ngue'tsc'e c'ü me na jo.

Na ngueje nguxetjots'ü me na sjüts'ü; dya pje bübüts'ügue c'ü na s'o.

Yo nte texe cja ne xoñijöümü ra è ndüñijöümüji ra ma'tc'üji, na ngueje in jichiji c'ü me na jo c'o in cjague.

⁵ Nuc'ua ró janda c'ua, o xogü c'e templo a jens'e nu ja bübü Mizhocjimi. ⁶ Nuc'ua o mbedye cja c'e templo c'o yenko anxe c'o mi jün c'ü ro tsjapü ro sufrido yo nte. Mi

jeji bitu c'ü xiji lino; me ma t'öxü c'e bitu, me mi juëbi. Xo mi c'ö'bü cja o tijmiji o mbünt'ü c'o mi ngueje oro. ⁷ Nuc'ua 'naja c'o nziyo c'o mi bübü a jmi cja c'e trono, o ndè c'ua yenko mojmü c'o mi ngueje oro, cjanu o unü 'naja nzi 'na c'o yenko anxe. Mi nizhi c'o mojmü. Je mi po'o c'ua c'ü me mi üdü Mizhocjimi c'ü ngue c'o castigo c'o ro tsjapü ro sufrido yo nte. Ngue Mizhocjimi c'ü exi bübü y ra bübüto c'ü; zö ra nguarü ne xoñijöümü. ⁸ Nuc'ua c'e templo me co jyä'ä c'ua bipji, na ngueje me na nojo Mizhocjimi 'ñe me na zèzhi. Dya cjó mi sö ro cjogü cja c'e templo cja ro nguarü c'o anxe c'o vi manda Mizhocjimi ro tsjapüji ro sufrido yo nte. Yenko c'o me na s'èzhi c'o ro sufridoji.

16

Las copas de castigo

¹ Nuc'ua ró ärägö 'na jña c'ü mi mapjü na jens'e, ndeze cja c'e templo. Mi xipji a cjava c'o yenko anxe:

—Möji, ma pjödüji a xes'e cja ne xoñijöümü c'ü po'o yo yenko mojmü. Mizhocjimi ya me ra castigao yo nte; ra tsjapü me ra sufridoji.

² Nuc'ua c'ü ot'ü anxe cjanu o ma c'ua c'ü, o ma pjödü c'ü mi po'o c'ü o mojmü a xes'e cja ne xoñijöümü. Cjanu o nzhodü c'ua 'na ngueme c'ü me ma ü, c'ü dya mi sö ro jogü. Mi ngueje o xäxä c'ü me mi po c'o me ma s'o. C'e ngueme o pèñch'i c'o nte'e c'o je mi cuat'ü cja ndè'è o tjü c'e animal, c'o mi ma't'ü c'ü o ts'ita.

³ Nuc'ua c'ü na yeje anxe o ma c'ua, o ma pjödü c'ü mi po'o o mojmü a xes'e o mar. Nuc'ua c'e ndeje o mbèzhi nza cja o cji 'na añima. Ngue'ua va ndü c'ua texe c'o mi cä'ä cja o mar.

⁴ Nuc'ua c'ü na jñi anxe o ma c'ua c'ü, o ma pjödü c'ü mi po'o o mojmü a xes'e cja yo ndare 'ñeje nu ja peje ndeje. Nuc'ua o mbèzhi c'ua cji'i c'o ndeje. ⁵ Cja rron ärä c'ua c'ü e anxe c'ü manda e ndeje. O mama a cjava:

—Nu'tsc'e Mizhocjimi exmi bübügue y in bübütgogue. Me na sjüts'ügue. Me na jots'ügue. Me na jo c'ü in cjague dya, in cjapü ra sufrido yo nte. ⁶ Me na jo a cjanu c'ü in cjague. Nudya ya i tsjapü yo nte ra sufridoji na ngueje c'ü o pjönbüji o cji'i c'o profeta c'o o päjt'ä va zopjü yo nte. Y xo pjönbüji o cji c'o dyaja in ntegue. Anguezeji ni jyodü ra sufrido rgä ziji o cji, na ngueje me na s'o c'o o tsjaji.

⁷ Cja rron ärägö o mapjüji cja c'ü e altar, o mamaji a cjava:

—Nu'tsc'e Mizhocjimi ín Jmuts'üjme, sö rí tsjague texe. Na cjuana me na jo'o c'ua ja gui tsjapü ra sufrido yo nte.

⁸ Nuc'ua c'ü na nziyojo anxe o ma c'ua, o ma pjödü c'ü mi po c'ü o mojmü a xes'e cja e jyarü. Cjanu o ch'unü c'ua e jyarü ro ndüt'ü yo nte'e. ⁹ Nuc'ua me mi tjë'e c'ua yo nte na ngueje c'ü me ma zëzhi e jyarü. Pero dya nzhogü o mü'büji c'ü ro ma't'üji Mizhocjimi c'ü me na nojo. C'ü o tsjaji, o zanmbüji c'ua o tjü Mizhocjimi c'ü me na zëzhi c'ü vi pejñe c'o castigo.

¹⁰ C'ü na tsi'ch'a anxe o ma c'ua c'ü, o ma pjödü c'ü mi po c'ü o mojmü a xes'e nu ja mi manda c'e animal c'ü na sate. Nuc'ua o bëxö mü c'ua nu. Nuc'ua c'o nte'e me mi sa o c'ijñji na ngueje me ma ü c'ü ma sufridoji. ¹¹ Me mi sadüji Mizhocjimi a jens'e na ngueje c'ü me mi söji na ü ñe me mi pes'e o xãxã cja o cuerpoji. Pero dya nzhogü o mü'büji; o sido o tsjatjoji c'o na s'o.

¹² C'ü na ñanto anxe o ma c'ua c'ü, o ma pjödü c'ü mi po'o c'ü o mojmü a xes'e cja c'e trandare c'ü ni chjü Eufrates. Nuc'ua o dyot'ü c'ua c'e ndeje ngue c'ua ro jogü c'ü e ñiji nu ja ro cjogü c'o rey. Nuc'o, je rví ñejeji nu ja ni mbes'e e jyarü.

¹³ Cja rron janda c'ua jñi'i demonio c'o exmi nguetjo o 'huë'é. O mbdeyeji cja o ne'e c'e trac'ijmi ñe cja o ne c'e animal c'ü na sate, ñe cja o ne c'e profeta c'ü ngue c'ü na yeje o animal. ¹⁴ C'o jñi 'huë'é ngueje demonio. Me mi cjaji señal c'o me mi sü yo nte. O möji cja yo rey yo cãrã texe cja ne xoñijö mü, o ma xipjiji ra ëji texeji ra ñe chüji Mizhocjimi. Pero ra bëzhiji; ra ndöjö Mizhocjimi. Na ngueje me na zëzhi Mizhocjimi; sö ra tsja texe. ¹⁵ Mama a cjava e Jesucristo c'ü in Jmugöji: "Dyãräji, nutscö rá ëcjö 'ma dya in pãrãgueji. Chjëntjovi nza cja 'ma va säjä 'na mbë'é, dya cjö pãrã ja hora ra säjä. Me mäjä nu c'o sido ra ndeppue. Nu c'o dya tepque, ra tsejeji 'ma rá ëcjö na ngueje, dya sido cjaji c'ua ja nzi rgã negö." O mama a cja c'ua e Jesucristo. ¹⁶ Nuc'ua c'o demonio o jmutüji c'o rey cja c'e jñiñi c'ü xiji Armagedón cja jña hebreo.

¹⁷ Nuc'ua c'ü na yencho anxe o ma c'ua c'ü. O ma pjödü c'ü mi po'o c'ü o mojmü nu cja e ndajma. Cja rron äragö 'na jña c'ü me ma zëzhi c'ü je vi ñeje cja c'e templo nu ja bübü Mizhocjimi cja o trono. O mama a cjava c'e jña'a:

—Ya zädã c'ü ra nguarü texe, o mama.

¹⁸ Nuc'ua cjanu o juë's'i c'ua, cjanu o pjãjnã; me mi yürü c'ua. Cjanu o mbí c'ua na zëzhi ne xoñijö mü. Dya mi ñö mü na zëzhi a cjanu ne xoñijö mü ndeze 'ma o ngãrã yo nte. ¹⁹ Mizhocjimi o mbeñe c'ua ja ma cja c'e ndajñiñi c'ü ni chjü Babilonia. Me mi ütü Mizhocjimi na ngueje me mi cjaji c'o na s'o. Nguec'ua o tsjapü me o sufrido c'o je mi cãrã nu. 'Ma o mbí ne xoñijö mü, o c'adü c'e ndajñiñi c'ü. Exi jñi parte va c'adü c'e jñiñi. Yo jñiñi texe cja ne xoñijö mü o yã't'ã

texe yo. ²⁰ Nuc'ua yo ts'ixoñijö mü yo je bübü a nde'e cja mar, o ojto c'ua texe yo. Yo t'ëje o yã't'ã texe yo. Dya cja mi bübü ne ri 'naja. ²¹ Nuc'ua cjanu o jyãbã c'ua o trangündo a jens'e. Mí cuarenta kilo c'ü ma jyü c'o ngündo. Me mi pjat'ü yo nte. Nuc'ua yo nte o zadüji Mizhocjimi na ngueje c'o ngündo c'o vi jyãbã. C'o ngündo o tsjapü o sufridoji na puncjü.

17

Condenación de la gran prostituta

¹ Cjanu o ë c'ua 'naja c'o yencho anxe c'o mi tjë'e c'o yencho mojmü, o ë zocügö. O xitsi a cjava:

—Xã'dã. Rá jí'ts'i ja rga tsjapü Mizhocjimi ra sufrido nu c'e ndixü c'ü me tsãjä o bëzo. C'e ndixü c'ü rí mangö ngue c'e ndajñiñi c'ü me na s'o c'ü manda cja na puncjü mar. ² Me o dyonpü yo rey cja ne xoñijö mü, ñe yo dyaja yo cãrã cja ne xoñijö mü. C'o rey cja ne xoñijö mü dya jyanmbüji c'e ndixü; me go mäjäji va tsjaji c'o na s'o c'o mi mama c'e ndixü. Yo nte cja ne xoñijö mü chjëntjovi c'ü me t'íji; na ngueje o ndüt'üji a xütjü c'e ndixü, o xitsi a cja c'ua c'e anxe.

³ C'ü o Espiritu Mizhocjimi mi jitsi c'ü ro zädã. Nuc'ua c'e anxe o zinci cja c'ü e ndajyadü. Nguejnu ró janda 'na ndixü c'ü mi chãgã 'na na animal c'ü me ma mbaja. Nu cja c'e animal me mi t'opjü tjü'ü c'o mi sadü Mizhocjimi. Nu c'e animal mi bübü yencho o ñi, cja na dyëch'a o mota. ⁴ Nu c'ü e ndixü mi je'e bitu c'ü ma cjipobü, ñe c'ü me ma mbaja, ñe mi cuat'ü oro. Xo mi quis'i ts'irojo c'o me ma zö, xo ñe o perla. C'e ndixü mi tjë 'na mojmü c'ü mi ngueje oro, c'ü me mi nizhi. Mí nizhi c'o s'ante ñe c'o me ma s'o na ngueje vi tsja na s'o c'e ndixü. ⁵ Cja o ndë'é mi t'opjü 'na tjü'ü, c'ü dya cjö mi pãrã ja ma cja c'e tjü'ü. Je mi t'opjü a cjava c'e tjü'ü: "Ne ndajñiñi a Babilonia, je ngue nu nana texe c'o tsãjä bëzo, ñe texe c'o na s'o cja ne xoñijö mü." Je ma cjanu c'e tjü'ü. ⁶ Nuc'ua ró unü ngüenda c'ü e ndixü, nza cja c'ü o t'íji na ngueje c'ü vi pjönbü o cji c'o o nte Mizhocjimi. Nuc'o vi mbö't'üji c'o, na ngueje mi zopjüji yo nte mi xipjiji ja ga cja e Jesucristo. Nu c'e ndixü chjëntjovi c'ü vi zi o cji c'o o t'i Mizhocjimi. Me mi mäjä c'e ndixü. 'Ma ró jandagö c'e ndixü, dya mi pãragö pje ne ro mama. ⁷ Nuc'ua c'e anxe o xitsi:

—¿Jenga dya in pãrãgue pje ne ra mama ne ndixü? Nutscö rá xi'ts'i nu c'ü dya cjö mi pãrã ja cja c'e ndixü c'ü i jñanda, ñe c'e animal c'ü chãgã, c'ü bübü yencho o ñi, cja na dyëch'a o mota. ⁸ Nu c'e animal c'ü na sate c'ü i jñanda, ya ngue ra mbes'e cja c'e t'o'o c'ü na jë c'ü dya ñetse ja je sã't'ã. Nu c'e animal mi bübü, pero dya cja bübü dya. Pero ra ñetse na yeje. Nguec'ua yo cãrã

cja ne xoñijõmü 'ma ra jñandaji c'e animal ra mamaji: "Maco ya vi ndü ne animal; ya bübüto na yeje. Me na nojo nu", ra 'ñeñeji. Nu c'o ra mama a cjanu ngeuje c'o dya juns'ü o tjü'ü cja c'e libro c'ü quis'i o tjü'ü c'o ra bübüto co Mizhocjimi para siempre. Yo tjü je quis'i ndeze 'ma o dyät'ä Mizhocjimi ne jens'e 'ñe ne xoñijõmü. Zö ra bübüto na yeje c'e animal, ra zädä c'ü Mizhocjimi ra pant'a a ma a linfiernu.

⁹O dya c'üji pjeñe Mizhocjimi; ni jyodü rí tsjijñiji ngue c'ua rí tendioji ja cja c'ü mama Mizhocjimi. C'o yencho ñi'i c'o bübü cja c'e animal ngue yencho t'ej'e c'o. Cja o ñi'i c'o t'ej'e je junrü nu c'e ndixü. ¹⁰C'o yencho ñi xo ngue yencho rey c'o. C'o ts'ich'a rey ya ndöpüji c'o, dya cja mandaji. C'ü 'naja rey manda dya. Nu c'ü 'naja, dya be va ëjê c'ü. Ra ëjê c'ü, pero dya ra mezhe ra manda. ¹¹Nu c'ü e animal c'ü mi bübü, y dya bübü dya, ngue c'ü na ocho rey. Pero xo ngeuje 'naja c'o yencho. Nuc'ü, ra pant'a Mizhocjimi a ma a linfiernu.

¹²Nu c'o dyëch'a mota c'o ya i jñanda, ngeuje dyëch'a rey c'o. Nuc'o, dya be ch'unü ra manda c'o. Ra ch'unüji c'ü ra tsjaji rey co c'e animal c'ü na sate. Pero 'natjo hora c'ü ra mandaji. ¹³Nu c'o dyëch'a rey, 'natjo pjeñe c'ü ri cjiñi c'o. Ra tsjaji c'ua ja nzi ga ne c'e animal c'ü na sate, ra unüji c'o o xondaraji. ¹⁴Anguezeji je ra tsjapüji chü c'ü e Ts'imë c'ü ngeuje e Jesucristo. C'ü e Ts'imë, nuc'ü ra ndöjõ c'ü. Na ngeuje angueze manda texe cja yo jmu'u 'ñe texe cja yo rey. Nu c'o cãrä co c'e Ts'imë, Mizhocjimi o zojnü c'o; xo o juajnü c'o. Anguezeji sido ejmeji c'e Ts'imë.

¹⁵Cja xe nu xitsi c'ua c'e anxë:

—C'o ndeje c'o i jñanda nu ja mi junrü c'e s'orixü, nuc'o ngue o nte c'e ndixü c'ü manda c'o. Me na puncjü c'o. Cãräji texe cja ne xoñijõmü, ñaji na puncjü o jña'a. Na puncjü raza c'o. ¹⁶Nu c'o dyëch'a mota c'o i jñandague, nuc'o 'ñe c'e animal c'ü na sate ra nuji na ü c'ü e s'orixü, ra tsjapüji ra sufrido. Xo ra ts'osp'üji c'o o bitu ra nzerga, jo rro mbõ't'üji. Jo rron zapüji c'o o ts'ingue. Xo ra ndüt'üji cja sivi. ¹⁷Na ngeuje Mizhocjimi o tsjapü o nguiñiji cja o mü'büji; nguec'ua ra tsjaji c'ua ja nzi ga mbeñe angueze. 'Natjo pjeñe c'ü ri cjiñiji. Ngue reyji; pero nu ja mandaji ra nzhõtüji c'e animal ngue c'ua nguextjo c'ü ra manda c'ü. Ra tsja rey c'e animal hasta cja ra zädä c'o o mama Mizhocjimi. ¹⁸Nu c'ü e ndixü c'ü i jñanda, ngue c'ü e ndajñiñi c'ü manda texe cja yo rey texe cja ne xoñijõmü.

18

La caída de Babilonia

¹Nuc'ua ró janda c'ua c'ü 'naja anxë c'ü ma sjöbü a jens'e. Me mi pës'i na puncjü c'ü

vi unü Mizhocjimi ro tsja'a. Nuc'ua cja ne xoñijõmü me co jya's'ü c'ua co nu c'ü ma zö angueze. ²Nuc'ua o mapjü c'ua na jens'e c'e anxë o mama a cjava:

—Ya ra yät'ä dya, ne ndajñiñi nu ni chjü a Babilonia. Exna cjuana ra yät'ä. Ngue c'ua dya cjó cja ri nzheñe nu; nguextjo yo demonio, 'ñe texe pje nde ma s'ondajma; 'ñe c'o me na s'o c'o peje o juaja. ³Je ra zädä a cjanu na ngeuje o dyonpü yo nte texe cja ne xoñijõmü. Nguec'ua dya ma't'üji Mizhocjimi; ma't'üji o ts'ita. Chjëntjovi c'ü ri t'ñji. Nujyo rey cja ne xoñijõmü dya jyanbüji c'e ndixü c'ü ngeuje c'e jñiñi. Yo pje nde pö cja ne xoñijõmü ya me jünji na puncjü o merio na ngeuje je dyoji c'e ndixü c'ü me na s'o. C'o pës'i c'e ndixü, me ne yo nte ra ndõmü.

⁴Nuc'ua ró ärä c'ü 'na jña'a c'ü vi 'ñeje a jens'e. Mi mama a cjava:

—Pedyeji cja ne jñiñi, nu'ts'ejji ín ntets'ögöji; ngue c'ua dya rí tsjaji c'o cjaji nu, na ngue me na s'o. 'Ma sido rí tsãrägueji nu, xo rí sufridogueji c'o ra sufrido anguesji. ⁵Na ngeuje c'o nzhubü c'o cjaji, me na puncjü. Chjëntjovi c'ü je ri cjin'si hasta a jens'e. Mizhocjimi pãrä c'ü me cjaji na s'o, y ya mama c'ü ya zädä c'ü ra sufridoji. ⁶Rí nzhopqueji c'ü o tsja ne jñiñi. Rí jyä'tp'äji c'ü ra sufridoji, na ngeuje me co tsjapüji o sufrido yo nte. ⁷Ne jñiñi me cja püt'sjé na nojo. Me ma't'ü o ts'ita. Chjëntjovi nza cja 'na ndixü c'ü me tsãjä na puncjü o bëzo. Nudya rí tsjapü me ra sufrido; me ra huë'ë angueze. Na ngeuje mama a cjava cja o mü'bü: "Nguetscö rí minc'ö reina, rí mandagö. Dya rí 'natsjögö; dya pje bëtsigö c'ü rí tsãjä o bëzo. Dya ra zädä c'ü me rá huëgö." ⁸Nguec'ua ra zädä 'naja pa c'ü me ra sufrido ne ndixü. Mismotjo c'e pa'a c'ü, me ra zö o ngueme, me ra nzhumü, me ra zö o tjijmü. Xo nde ra ndüt'üji cja sivi. Na ngeuje me na zëzhi Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji c'ü ra tsjapü ra sufrido ne ndixü. O mama a cjanu c'e jña c'ü vi 'ñeje a jens'e.

⁹C'o rey cja ne xoñijõmü o tsjaji na s'o co c'e ndixü c'ü ngue c'e jñiñi. Me xo o ma't'üji c'o ts'ita. Nguec'ua 'ma ya ra jñandaji c'e bipji na ngeuje c'ü rva t'jê'ë c'e jñiñi, me ra huëpji c'ü, me ra nzhumüji. ¹⁰C'o rey je rgua böbüji na jê, ra zü'üji na ngue c'ü me ri sufrido c'e jñiñi. Ra mamaji a cjava:

—Juejme ne ndajñiñi a Babilonia nu me ma zëzhi. 'Natjo ndajme o zädä c'ü me sufrido c'ü na castigao Mizhocjimi nu, ra 'ñeñeji.

¹¹Nu c'o pje nde pö cja ne xoñijõmü ra huëpji angueze 'ñe ra nzhumüji, na ngeuje dya cja cjó xe ri tömbüji c'o ri póji. ¹²Dya cja cjó ri tömbüji o oro 'ñe o plata 'ñe o ts'irojo c'o me na zö, 'ñe o perla 'ñe o bitu c'o lino c'o me na jo, 'ñe o seda, 'ñe o mbabitu, 'ñe o bitu

c'o na cji pobü. Xo 'ñeje o za'a c'o me na jo ga jyärä, 'ñe c'o t'ät'ä co marfil, 'ñe co za'a, 'ñe c'o bronce, 'ñe c'o t'ëzi, 'ñe c'o mármol. ¹³ Xo 'ñeje canela, 'ñe c'o pjindyö c'o na jo ga jyärä, 'ñe nguichjünü, 'ñe mirra, 'ñe o perfume c'o na jo ga jyärä, 'ñe vino 'ñe aceite 'ñe harina 'ñe ndëxü. Nudya, pöji dya yo animal yo tuns'ü pöjö, 'ñe o ndëncjürü, 'ñe o pjadü, 'ñe o carro. Xo pöji o nte ra tsjapüji ra pëpji. Pero ra zädä c'ü dya cja cjö ra ndömbüji c'o. ¹⁴ Mizhocjimi ra mama a cjava:

—Nu'tsc'ejj in cäräji a Babilonia, nu c'o me mi ne in mü'bügueji, ya tjetzetjo c'o. Texe c'o mi jüngueji c'o me ma mizhi 'ñe c'o me ma zö, ya bë'ts'igüejj dya c'o. Dya cja xe rí chöt'üji dya c'o, ra 'ñeñe.

¹⁵ Nu c'o pö c'o cja'a cja c'e jñiñi me jünji na puncjü merio, me ricoji. Nguec'ua 'ma ra yät'ä c'e jñiñi, ra böbüji na jë. Na ngueje me ri süji c'ü ra sufrido c'e jñiñi. Ra huëpji, me ra nzhumüji. ¹⁶ Ra mamaji a cjava:

—Juejme ne ndajñiñi. Mi chjëntjovi nza cja 'na ndixü c'ü me mi je'e na jo bitu c'o lino 'ñe c'o me ma mbaja 'ñe c'o ma cji pobü; 'ñe mi cuatüji o oro 'ñe mi jezheji co o ts'irojo c'o ma zö'ö 'ñe o perla. ¹⁷ Natjo ndajme o chjorü texe c'o, ra mamaji a cja c'ua.

Xo 'ñe texe c'o ëdyi c'o barco 'ñe c'o pëpji cja c'o barco 'ñe c'o pëpji cja ndeje ra böbüji na jë; xo 'ñe c'o pje nde pö c'o nzhodü cja barco. ¹⁸ Ra jñandaji c'e bipji c'ü ri tjë c'e jñiñi ra mapjüji ra mamaji a cjava:

—¿Ja ri bübü 'na jñiñi c'ü ri chjëntjovi ne ndajñiñi?, ra mamaji.

¹⁹ Cja rron dyü's'üji jö mü o ñiji. Cja rron mapjüji, ra huëji, ra nzhumüji. Ra mamaji a cjava:

—Nutsçöji rí pë's'iji o barco, 'ñezgöji rí comercianteji rí nzhodüji cja mar, ró tójöji na puncjü merio na ngue c'ü mi jün na puncjü ne jñiñi. Pero nu c'o mi jün, 'natjo ndajme o chjorü texe, ra mamaji a cja c'ua.

²⁰ C'o o apóstole Mizhocjimi, 'ñe c'o o profeta 'ñe c'o dyaja o nte Mizhocjimi c'o cärä a jens'e, ra majäji. Na ngueje Mizhocjimi ya ra chjotü c'e jñiñi, ra nzhopcü c'ü me vi tsjapü o sufrido c'o o nte Mizhocjimi.

²¹ Nuc'ua ró janda 'na anxe c'ü ma zëzhi, o jñü 'na ndojo c'ü mi nza cja cjünü. Cjanu o ma pant'a cja e mar. O mama a cjava:

—Je rga cjanu rgá pant'aji na zëzhi c'e ndajñiñi c'ü ni chjü Babilonia. Nuc'ü, dya cja xe ra ch'öt'ü c'ü. ²² Nu c'o mbë'bizhi c'o pjë'bi o arpa 'ñe o flauta 'ñe o trompeta, dya cja xe ra dyäräji cja o calle c'o. Nu c'o pje nde ät'ä, dya cja xe ra ch'öt'ü cja c'e jñiñi. Dya cja xe ra dyäräji c'ü xe ri cünjüji nu. Na ngueje, dya cjö cja xe ri ndeñe. ²³ Dya cja xo ra ndë sivi nu ja je järä c'e jñiñi. C'ü ni tsjaji chjüntü, dya cja ra dyäräji nu ja je järä c'e jñiñi. Ra chjorü c'e jñiñi. Na ngueje c'o menzumü nu, o dyonpüji yo nte texe cja ne xoñijömü

o xipjiji c'o dya cjuana. Yo nte o 'ñejmeji, na ngueje me na nojo c'o comerciante cja c'e jñiñi, jünji na puncjü merio.

²⁴ Cja c'e jñiñi c'ü, je ch'öt'ü nu, o cji c'o profeta 'ñe c'o dyaja o nte Mizhocjimi 'ñe texe c'o o mböt'üji cja ne xoñijömü, je o mama a cja c'ua c'e anxe.

19

¹ Nuc'ua ró ärä c'ua me na puncjü nte c'o mi cärä a jens'e. Mi mapjüji na jens'e, mi mamaji a cjava:

Aleluya. Ngue in Mizhocjimigöji o jocüzü in mü'büji, o 'ñevgueji libre.

Nuc'ü, me na nojo c'ü; me na zëzhi.

² Na ngue me na jo c'ü cja'a Mizhocjimi 'ñe me na cjuana.

Ya tsjapü o sufrido c'ü e tras'orixü, nu c'ü o dyonpü yo cärä cja ne xoñijömü. Ngue c'ü je o dyonpüji nguec'ua dya mi ma't'üji Mizhocjimi; mi ma't'üji c'o ts'ita.

Mizhocjimi ya xo o nzhopcü c'e ndixü c'ü vi pjönbü o cji c'o nte c'o mi ätä Mizhocjimi.

³ Nuc'ua o yepe o mapjüji, o mamaji a cjava:

—Aleluya. Nu c'o bipji c'o cos'ü c'e ndajñiñi, dya ra nguarü c'o.

⁴ Nuc'ua c'o veinticuatro tita 'ñe c'o nziyo c'o bübü, o ndüñijömüji o ma't'üji Mizhocjimi c'ü junrü cja c'e trono. Mi mamaji a cjava:

—Je rga cjanu, amén. Aleluya.

⁵ Nuc'ua ró ärägö c'ü 'na jña c'ü je ma ëjë cja c'e trono. Mi mama a cjava:

Unüji na pöjö in Mizhocjimigöji, nu'tsc'ejj, texets'üji o mbëpjits'üji angueze.

Nu'tsc'ejj in süji angueze in ätäji, rí unüji na pöjö, zö pjë'ts'iji zö dya pje pjë'ts'iji, o 'ñeñe a cja c'ua c'e jña'a.

La fiesta de las bodas del Cordero

⁶ Ró ärä c'ua, nza cja c'ü xo mi cärä na puncjü o nte. O t'ära nza cja 'ma yürü na puncjü o ndeje; y 'ma me pjänä na zëzhi a jens'e. Mi mama a cjava:

Aleluya. Ya manda Mizhocjimi c'ü in Jmugöji c'ü me na zëzhi c'ü sö ra tsja texe.

⁷ Mö rá majäji dya, me rá majäji rá ma't'üji Mizhocjimi rá unüji na pöjö.

Na ngueje ya zädä c'ü ra tsja chjüntü. Ya zädä c'ü rá cäräji co e Jesucristo. Chjëntjovi 'ma cjaji chjüntü. Nu c'e Ts'imé e Jesucristo ngue c'e t'i c'ü ra chjüntü. Nutsçöji ri ejmeji e Jesucristo, nguetsçöji c'e xunt'i, ya ró jocüji rá ma cärägöji co angueze.

⁸ Na ngueje o dyacüji rí jegöji na jo bitu c'ü xiji lino, c'ü me jya'xtjo 'ñe me juë's'i, je o mama a cja c'ua c'o jña'a.

C'o na jo bitu ngue c'o na jo c'o cja'a o nte Mizhocjimi.

⁹ Nuc'ua c'e anxe o xitsi a cjava:

—Dyopjügue a cjava: “Me mäjä nu c'o o zonjü Mizhocjimi ra ma ñonüji 'ma ra chjüntü c'e Ts'imë.”

Xo o xitsi a cjava:

—Nujuo ngueje o jña Mizhocjimi, me na cjuana yo, o xitsi a cja c'ua.

¹⁰ Nutscö ró ndüñijöümü c'ua, cja o ngua c'e anxe ngue c'ua ro ma't'ü. Nuc'ua o xitsi c'ua:

—Dya rí ndüñijöümü ín jmigö; dya xo rí matcü. Nu t'sc'e ñe c'o in cjuarmague c'o sido ejme c'o o jizhi e Jesucristo, o mbëpjits'üji Mizhocjimi. Xo nzitjözögö, o mbëpjitjözögö Mizhocjimi. Je rí ndüñijöümü a jmi Mizhocjimi, rí ma't'ü angueze, o xitsi a cja c'ua c'e anxe.

Nu c'o jña c'o mama na cjuana ja cja e Jesucristo, ngue c'o je o mama c'o profeta; y ngue o jña Mizhocjimi c'o.

El jinete del caballo blanco

¹¹ Nuc'ua ró janda o xogü a jens'e. Ró janda 'na t'öxpjadü. Nu c'ü mi chägä angueze, mi chjü'tü a cjava: “Nu c'ü cja'a c'ua ja nzi ga mama.” Xo mi chjü'tü a cjava: “Nu c'ü na cjuana.” Nuc'ü, jün na jo ngüenda, ñe castigao yo nte c'ua ja nzi ni jyodü. ¹² Nu c'o o ndö'ö me mi juëbi nza cja o sivi. Nu cja o ñi'i, mi juns'ü 'na corona c'ü mi jyans'ä na puncjü. Xo mi t'opjü 'na tjü'tü c'ü dya cjó mi pärä pje mama. Mi nguex-tjotsjé c'ü mi chägä c'e pjadü c'ü mi pärä. ¹³ Mi je'e 'na bitu c'ü vi ngant'aji cja cji'i. Nu c'ü o tjü'tü c'ü, ngueje o Jña Mizhocjimi. ¹⁴ Nuc'ua c'o xondaro a jens'e mi tjünt'üji a xütjü angueze. Nuc'o, nde mi chägäji o t'öxpjadü. C'o xondaro nde mi jeji o bitu c'o xiji lino c'o me ma jo 'ñe ma t'öxü 'ñe me mi jyaxtjo. ¹⁵ Nu c'ü mi chägä c'e t'öxpjadü, cja o ne mi pedye 'na tjédyi c'ü me ma s'ün. Ngue c'ü ro s'odü yo nte'e. Me na zëzhi rga mandaji, nza cja 'ma rí päräji co 'na dyëza c'ü t'ézi. Angueze ra castigaoji; ra tsjapü ra sufridoji. Ra chjëntjovi nza cja 'ma yödüji c'o uva ngue c'ua ra mbedye c'ü e ngui uva. Ra tsjapüji me ra sufridoji na ngueje me ünbü Mizhocjimi anguezeji, na ngueje vi tsjaji c'o me na s'o. Me na zëzhi Mizhocjimi, sö ra tsja texe. ¹⁶ Nu c'ü mi chägä c'e t'öxpjadü, mi juns'ü 'na tjü cja o bitu 'ñe cja o ngua. C'e tjü'tü je a cjava c'ü: “Nu c'ü manda texe cja yo jmu 'ñe cja yo rey.”

¹⁷ Nuc'ua ró janda 'na anxe c'ü je mi böbü a nde cja e jyarü. O mapjü na jens'e, o xipji a cjava texe yo ndoparü yo pjüjuaja a nde a jens'e:

—Xä'däji, rí jmurügeje dya, nu ja rí sigueji na puncjü o jñönü. Ngue Mizhocjimi je ra dya c'üji c'e jñönü. ¹⁸ Rí sapüji o ts'ingue c'o rey, 'ñe c'o capitán 'ñe o ts'ingue c'o bëzo c'o

me chala. Nde rí sapüji o ts'ingue c'o pjadü 'ñe c'o chägäji. Rí sapüji o ts'ingue texe c'o nte c'o mbëpji, 'ñe c'o dya mbëpji, 'ñe c'o pje pjëzhi, 'ñe c'o dya pje pjëzhi; nde rí sagueji c'o, o 'ñeñe a cja c'ua c'e anxe.

¹⁹ Ró janda c'ua c'ü e animal c'ü na sate 'ñe c'o rey cja ne xoñijöümü 'ñe c'o o xondaroji. Ya vi jmurüji ngue c'ua ro tsjaji chü'tü nu c'ü mi chägä c'e t'öxpjadü 'ñe c'o o xondaro angueze. ²⁰ O zürüji c'ua c'e animal c'ü na sate. Xo 'ñe o zürüji c'e profeta c'ü ngue c'ü na yeje o animal. C'e profeta ngue c'ü mi böbü a jmi c'ü ot'ü animal, mi cja c'o sepal c'o me ma nojo. A cjanu, ngue c'ü vi dyonpü c'o mi cuat'ü o número c'ü ot'ü animal c'o ma't'ü c'e ts'ita c'ü exi nguetjo c'ü. C'e animal 'ñe c'e profeta c'ü dya cjuana o pant'aji vivo cja c'ü e zapjü c'ü ngue asufre c'ü me yot'ü sivi. ²¹ Nuc'ua c'o o xondaro c'e animal o bö't'üji. Je o bö't'üji co c'ü e tratjédyi c'ü mi pedye cja o ne c'ü mi chägä c'e t'öxpjadü. Nuc'ua texe c'o ndoparü me co zapüji o ts'ingue c'o vi ndü. Me co pji'ch'iji.

20

Los mil años

¹ Nuc'ua ró janda c'ua 'na anxe c'ü ma sjöbü a jens'e. Mi jün c'ü e sjogü cja c'ü e t'o'o c'ü na jë'ë c'ü dya 'ñetse ja sät'ä. Mi cjäjä 'na cadena cja o dyë. ² Nuc'ua o zürü c'ua c'ü e trac'ijmi c'ü ya me mezhe, c'ü ngueje e Satanás c'ü dya jo. Cjanu o ndünt'ü co cadena c'ü ro mezhe 'na mil o cjë'ë. ³ Cjanu o pant'a cja c'ü e t'o'o c'ü me na jë'ë. Cjanu o ngo'bü na jo; cjanu o cuatü o sello, ngue c'ua c'ü dya jo, dya cja ro dyonpü yo nte, hasta 'ma cja ro zäs'ä c'o mil cjë. 'Ma ro cjögü yo mil cjë cja ro sjäpcä ja nzi pa'a.

⁴ Nuc'ua ró janda c'ua o trono nu ja junrü c'o manda. Nuc'o, o ch'unü na jñüji ngüenda. Xo ró janda c'o aljma c'o o bö't'ü na ngueje o ndünt'üji a xütjü e Jesucristo o mamaji ja ga cja angueze. Nuc'o, dya o ma't'üji c'e animal c'ü na sate ne ri ngueje c'e ts'ita c'ü exi nguetjo c'e animal. Dya xo mi cuat'ü o número c'e animal cja o ndëji ne xo ri ngue cja o dyëji. Nuc'o, o nzhogü o bübütojji na yeje. Nuc'o, o mandaji co e Jesucristo 'na mil cjë. ⁵ C'o dyaja añima c'o dya 'ñenche' o mü'bü e Jesucristo, dya o teji 'ma. Cja ro teji 'ma ro cjögü c'o mil cjë. ⁶ Me ra mäjä nu c'o ot'ü ra te'e. Nuc'o, dya t'ü nzhuba a jmi Mizhocjimi c'o. C'o dya 'ñenche' o mü'bü e Jesucristo c'o ya ndü, ra tetjoji na yeje, cja rron mboch'üji a sivi. Ngue c'ü xiji na yeje rga ndüji. C'o o nte Mizhocjimi, dya ra sufridoji cja c'e sivi. O nte Mizhocjimi ra tsjaji mböcjimi ra pëpji Mizhocjimi 'ñe e Cristo. Nde ra tsjaji jmu co e Cristo c'o mil cjë.

⁷ Nu 'ma ra zäs'ä c'o mil cjë, e Satanás ra xosp'üji cja c'e t'o nu ja mi cjo'bü. Cja rron

pjongüji c'ua libre c'ü. ⁸ Nuc'ua ra ma c'ua; ra ma dyonpü yo nte texe cja ne xoñijöümü. Ra ma dyonpü c'o menzumü a Gog 'ñe c'o menzumü a Magog. Ra jmutüji c'ua, ngue c'ua ra tsjaji chü. Me na puncjü c'o o xondaroji. Chjëntjoji nza cja yo 'ñöxijöümü a ñünü cja ndeje. ⁹ Rguü 'ñeji texe cja ne xoñijöümü ra zät'äji cja c'e ndajñiñi c'ü me ne Mizhocjimi, nu ja ri cārā c'o o nte. Nu c'e jñiñi ngueje a Jerusalén. Ra ngārāji texe a ñünü cja c'e jñiñi ngue c'ua ra chjotüji c'o ri cārā nu. Pero nuc'ua ra jyābā o sivi a jens'e. Ra ndē'ē texe c'o ri cārā texe a ñünü cja c'e jñiñi. ¹⁰ Nuc'ua e Satanás c'ü onpü yo nte ra pant'aji cja c'ü e zapjü c'ü ngue asufre c'ü me yot'ü sivi. Ngue nu ja xo vi manda Mizhocjimi rvi pant'aji c'e animal c'ü na sate 'ñe c'e profeta c'ü dya cjuana. Me ra sufridoji na puncjü, xöümü ndempa, c'ü dya ra nguarü.

El juicio ante el gran trono blanco

¹¹ Nuc'ua ró janda c'ua 'na trono c'ü me ma nojo, c'ü me ma t'öxü. Xo ró janda nu c'ü mi junrü cja c'e trono. Nuc'ua o c'ueñe ne xoñijöümü 'ñe e jens'e a jmi cja c'ü mi junrü cja c'e trono. Dya cja ch'öt'ü c'ua ja mi bübü ne xoñijöümü ne ri ngueje e jens'e. ¹² Nuc'ua ró janda c'o añima, c'o pje me pjézhí 'ñe c'o dya pje mi pjézhí, nde mi böbüji a jmi Mizhocjimi. Nuc'ua Mizhocjimi o xo's'ü c'ua c'o libro. Cja xe nu o xo's'ü c'ua c'ü 'naja libro. Nunü je juns'ü nu, o tjü'ü c'o ra bübütjo co Mizhocjimi para siempre. Nuc'ua Mizhocjimi o jñünpü c'ua ngüenda c'o añima nu c'ua ja ma mama cja c'o libro. C'o libro mi mama texe c'o vi tsjaji 'ma mi cārāji cja ne xoñijöümü. ¹³ Nuc'ua o mar xo o pjons'ü c'o añima c'o vi ndü'ü nu. C'o t'o'o 'ñe c'ua ja cārā c'o aljma xo o nzhö'ö c'o añima. Mizhocjimi o jñünpüji ngüenda c'ua ja nzi ma tsjaji 'ma mi cārāji cja ne xoñijöümü. ¹⁴ Nuc'ua c'o t'o'o 'ñe c'ua ja mi cārā c'o aljma, Mizhocjimi o pant'a cja sivi nza ye lugar c'o. O pant'aji cja c'e zapjü nu ja me yot'ü sivi. Nguejnu xiji na yeje rga ndüji. ¹⁵ Xo o manda Mizhocjimi o pant'aji cja c'e zapjü c'ü me yot'ü sivi, nu c'o dya quis'í o tjü cja c'e libro nu ja quis'í o tjü nu c'o ra bübütjo co Mizhocjimi para siempre.

21

Cielo nuevo y tierra nueva

¹ Ya vi nguarü e jens'e 'ñe ne xoñijöümü. Ya xo mi ojtjo o mar. Nuc'ua cja ró janda c'ua 'na jens'e c'ü cja dadyo; cja na 'na xoñijöümü c'ü cja xo dadyo. ² Nutscö e Juan, ya ró janda c'ua c'ü e ndajñiñi c'ü o xöcü Mizhocjimi. Ngueje a Jerusalén c'ü cja xo dadyo. Je ma sjöbü a jens'e cja Mizhocjimi. Ya vi jocüji na jo; ya je mi cārā nu o nte Mizhocjimi. Chjëntjovi nza cja 'ma jocü na jo 'na xunt'í c'ü ya ra chjévi c'e t'í c'ü ra chjüntüvi. ³ Nuc'ua ró

ärä c'ua 'na jña c'ü ma jens'e. Je vi 'ñeje cja c'e trono. Je mi mama a cjava:

—Jñanda, Mizhocjimi ya mimi a nde'e cja yo nte, angueze ya ra mimi co yo nte. Ri ngueje o nteji angueze. Nguetsjé Mizhocjimi c'ü ra bübü co anguesji ngue c'ua ri ngue o Mizhocjimiji. ⁴ Mizhocjimi ra ndintspi texe o nguizhöji. Dya cja ra ndüji. Dya cja pje xe ra mbeñeji. Dya cja xo ra huéji. Dya cja xo ra zöji c'ü rrä ü. Na ngueje texe c'o me vi sufridoji cja ne xoñijöümü, dya cja ra sufridoji. Ya nde dadyo texe, je va xitsi a cja c'ua c'e jña'a.

⁵ Nuc'ua c'ü junrü cja c'e trono o mama a cjava:

—Jñanda, nutscö rrä cjavügö ra dadyo texe.

Cjanu o xitsi:

—Opjügue yo jña'a yo, na ngueje na cjuana yo. Yo nte sö ra mbārā Mizhocjimi cja'a c'ua ja nzi va mama.

⁶ Cjanu o xitsi c'ua:

—Ya nguarü texe yo ro zädä. Nutscö ya exmi bübügö 'ma o mbürü e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, y sido rá bübügö 'ma ya rguü nguins'í yo. Nu c'o türe, nutscö rá unüji c'ü ra ziji ndeje c'ü dya cja ra türeji; ra bübütjoji co Mizhocjimi para siempre. Dya xo rá cobrají c'ü rá unüji c'e ndeje. ⁷ Nu c'o sido ejmezü ra ch'unüji texe yo. Nutscö ri nguetscö o Mizhocjimiji. Nuc'ua, ri ngueje in ch'igö c'o. ⁸ Pero nu c'o me sü, 'ñe c'o dya ejmezügö, 'ñe c'o me na s'o, 'ñe c'o mbö't'üte, 'ñe c'o tsjāj o bézo 'ñe c'o tsjāj o ndixü, 'ñe c'o céro, 'ñe c'o ma't'ü o ts'ita, 'ñe texe c'o mbëchjine; nuc'ua, ra ch'unüji c'ü ra boch'üji cja c'ü e zapjü c'ü tjé'ē co sivi 'ñe asufre. Ngue c'ü xiji na yeje rga ndüji, o mama a cja c'ua.

La nueva Jerusalén

⁹ Cjanu o ëjë c'ua 'naja c'o yenko anxe c'o mi tjé c'o yenko mojmü. C'o mojmü, ya vi pjödüji c'o castigo c'o mi nizhi c'o vi nguarü o sufrido c'o nte. Cjanu o zocügö c'e anxe. O xitsi a cjava:

—Xä'dägue a 'ñecjua. Rá jít's'i c'ü e xunt'í c'ü ngue o su'u c'ü e Ts'imé, o 'ñenze.

¹⁰ C'ü o Espiritu Mizhocjimi mi jít'si texe c'o. Nuc'ua c'e anxe o zinzi cja 'na t'eje c'ü me ma ndä. Cjanu o jít'si c'ü e ndajñiñi c'ü o xöcü Mizhocjimi c'ü ngueje a Jerusalén. Ma sjöbü a jens'e cja Mizhocjimi. ¹¹ C'e jñiñi me mi juébi na zö na ngueje me na zö Mizhocjimi c'ü bübü nu. Me mi juébi c'e jñiñi nza cja 'na ndojo c'ü me na mizhi c'ü xiji jaspe. Me mi 'ñetse nza cja o vigrio. ¹² Xo mi pé's'i 'naja ndüngümü c'ü me ma nojo, 'ñe me ma ndä. Mi ti'í doce ngoxtji. Nzi 'naja ngoxtji mi bübü 'na anxe. Cja c'o ngoxtji mi juns'ü o tjü c'o doce o t'í e Israel. ¹³ Nzi 'na lado c'e ndüngümü mi ti'í jñi'í ngoxtji. ¹⁴ Nu

c'o o ndüngümü c'ü e jñiñi o mbedye doce cimientio. Cja c'o cimientio je mi juns'ü nu o tjü c'o doce o apóstole c'ü e Ts'imë c'ü ngueje e Jesucristo.

¹⁵ Nu c'ü mi zocügö, mi jün 'na vara c'ü mi ngue oro. Nuc'ü, je mi dyëdyi c'ü e jñiñi. Xo mi dyëdyi c'ü e ndüngümü 'ñe c'o o ngoxtji. ¹⁶ Nu c'ü e ndajñiñi o mbedye na jo cuagro. Nu c'ü ma maja xo ne ma cjatjonu c'ü ma mbät'ä. C'e anxe o dyëdyi c'ü e jñiñi co c'ü e vara c'ü mi jün. O zö yeje mil cja na yeje ciento kilometro c'ü ma maja. Xo ma cjatjonu c'ü ma ndä'ä 'ñe c'ü ma mbät'ä. ¹⁷ Nuc'ua xo o dyëdyi c'ua c'o o ndüngümü. O zö sesenta y cuatro metro c'ü ma ndä. C'e anxe o dyëdyi c'ua ja nzi ga tsja yo nte 'ma pje c'o ëdyji.

¹⁸ Nu c'e ndüngümü vi t'ät'ä co ndojo c'o xiji jaspe. Nu c'ü e ndajñiñi mi ngueje dyavo oro nza cja vigrio c'ü me 'ñetse a tji'i. ¹⁹ Nu c'o cimientio c'ü e ndüngümü mi qui'i o ndojo c'o me na zö c'o me na mizhi. Nu c'ü o cimientio c'ü ot'ü, mi ngue ndojo c'o xiji jaspe. Nu c'ü na yeje mi ngueje ndojo c'o xiji zafiro. Nu c'ü na jñi'i mi ngueje ndojo c'o xiji ágata. Nu c'ü na nziyojo mi ngueje ndojo c'o xiji esmeralda. ²⁰ Nu c'ü na qui'ch'a mi ngueje ndojo c'o xiji ónice. C'ü na 'ñanto mi ngueje ndojo c'o xiji cornalina. C'ü na yench'o mi ngueje ndojo c'o xiji crisólito. C'ü na ocho mi ngueje ndojo c'o xiji berilo. C'ü na nueve mi ngueje ndojo c'o xiji topacio. C'ü na dyëch'a mi ngueje ndojo c'o xiji crisoprasa. C'ü na once mi ngueje ndojo c'o xiji jacinto. C'ü na doce mi ngueje ndojo c'o xiji amatista. ²¹ Nu c'o doce ngoxtji mi ngueje o perla. Nzi 'na ngoxtji mi ngueje 'natjo perla. Nu c'o o calle c'ü e jñiñi mi dyavo oro c'o ma 'ñetse nza cja o vigrio.

²² Dya ró jandagö cja c'ü e jñiñi ri jarä o templo; na ngueje Mizhocjimi c'ü in Jmugöji c'ü sö ra tsja texe, 'ñe c'e Ts'imë c'ü ngueje e Jesucristo nguetsjëjévi templovi. ²³ Nu c'ü e jñiñi, dya na jyodü e jyarü ne xo ri ngue e zana c'ü ra jya's'ü nu. Mizhocjimi 'ñe e Jesucristo c'e Ts'imë me na zövi; y nguetsjëvi jya's'üvi. ²⁴ Yo nte yo o jogü o mü'büji ra nzhodüji cja o jya's'ü c'e jñiñi. Nu c'o rey cja ne xoñijö mü ra ë zogü c'o me ni muvi c'o pë's'i anguezeji. ²⁵ Nu c'o ngoxtji, dya ra cjo't'ü c'o. Na ngueje pamü ri ndempa nu; ri ojtjo bëxö mü. ²⁶ Yo nte texe cja ne xoñijö mü ra ë zogüji c'o me ni muvi c'o pë's'iji. ²⁷ C'o na s'o, dya ra cjogü a mbo cja c'ü e jñiñi c'o. Dya xo ra cjogü nu, c'o pezhe o bëchjine. Nu c'o ra cjogü nu, nguextjo c'o quis'i o tjü'ü cja c'e libro c'ü tjë'ë e Ts'imë. Nu c'o juns'ü o tjü'ü nu, ngue c'o ra bübüjjo co Mizhocjimi para siempre.

22

¹ Nuc'ua c'e anxe o jitsi 'na ndare c'ü me mi

jore. Ngue c'e ndeje c'ü unü c'ü rga bübütjoji. Me mi 'ñetse nza cja o vigrio. C'e ndare je ma peje cja o trono Mizhocjimi 'ñe c'ü e Ts'imë. ² C'e ndare je mi cjogü a nde cja c'e calle cja c'e jñiñi. Nzi 'na lado c'e ndare mi cja'a nu o za'a c'o quis'i c'o unü c'ü rga bübütjoji. Doce vez ga nguis'i nu cjë'ë. Nzi 'na zana quis'i. Nu c'o o xi c'o za'a ngue c'o jocü yo nte cja ne xoñijö mü. ³ O trono Mizhocjimi 'ñe c'ü e Ts'imë je ra bübü cja c'e jñiñi. Nu c'o o nte Mizhocjimi ra ma't'üji angueze. Dya ra bübü nu, c'o rrä s'o'o. ⁴ Nu c'o o nte ra jñandbaji o jmi. Nu c'ü o tjü'ü, je ra jñus'ü cja o ndë anguezeji, na ngueje o nteji angueze. ⁵ Nujnu, dya ra bëxö mü nu. Dya xo rguí jyodüji o jya's'ü o sivi, ne xo ri ngueje o jya's'ü e jyarü. Ngueje Mizhocjimi c'ü in Jmugöji ngue o jya's'ü nu. Nu c'o cärä nu, ra mandaji para siempre.

La venida de Jesucristo está cerca

⁶ Cjanu o xitsi c'e anxe:

—Texe yo jña yo j dyärä na cjuana yo; ra sö ra creo yo nte. Nu c'ü in Jmugöji Mizhocjimi c'ü jichi c'o profeta, o xitscö ró ë jí'tsc'ö yo ni jyodü ra zädä, ngue c'ua ra mbärä yo nte. Dya cja ra mezhe ra zädä. ⁷ Tsijjñi c'ü mama e Jesucristo: “Dya cja ra metscö rá ëjë. Me ra mäjä nu c'o cja c'ua ja nzi ga mama Mizhocjimi cja ne libro”, o mama a cja c'ua.

⁸ Nutscö e Juan, nguetscö ró ärägö, xo ró jandagö yo. 'Ma ró jandagö 'ñe ró ärägö yo, nuc'ua ró ndüñijö mü a jmi c'e anxe c'ü o jitsi texe yo, ngue c'ua ro ma't'ü c'ü. ⁹ Pero c'e anxe o xitsi a cjava:

—Dya pje ri matcügö. Na ngueje nutscö xo ri mbëpjittjogö cja Mizhocjimi nza cjatsc'e 'ñe nza cja c'o in cjuarmague c'o ngueje profeta, 'ñe nza cja c'o dyaja c'o cja c'ua ja nzi ga mama ne libro. Nguextjo Mizhocjimi ri ma't'ügue, enze a cjanu.

¹⁰ Nuc'ua cjanu o xitsi c'ua:

—Dya ri tso'bü yo jña yo mama Mizhocjimi cje ne libro, na ngueje ya ts'iquëtjo bëzhi c'ü ra zädä texe yo mama ne libro. ¹¹ Nguet'ua yo pa'a yo dya be va sädä, 'ma dya ra nzhogü o mü'bü c'o cja na s'o, jyëzi sido ra tsjaji c'o. Nu c'o me na s'o cjiñi, xe ri jyëzitjo ra nguñijji c'o na s'o. Nu c'o cja na jo, c'ü xe ra tsjatjoji na jo. Nu c'o ngue o nte Mizhocjimi, c'ü sido ra tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi.

¹² Mama a cjava e Jesucristo:

—Dyärä, dya cja ra metscö rá ëjë; ngue c'ua rá unü nzi 'najaji c'ua ja nzi va tsjaji 'ma mi cäräji cja ne xoñijö mü. ¹³ Nutscö ya exmi bübügö 'ma o mbürü e jens'e 'ñe ne xoñijö mü, y sido rá bübügö 'ma ya rguí nguins'i yo, eñe e Jesucristo.

¹⁴ Me ra mäjä nu c'o tjintspiji o mü'büji co o cji e Jesucristo; ngue c'ua ra sö ra ziji c'o

quis'i c'e za'a c'ü unü c'ü rga bübütjoji. Xo ra só ra cjogüji cja o ngoxtji c'ü e ndajñiñi a jens'e. ¹⁵ Ra ngārā a tji nu c'o dya ejme Mizhocjimi, 'ñe c'o céro, 'ñe c'o tsājā o ndixū, 'ñe c'o tsājā o bēzo, 'ñe c'o mbō't'üte 'ñe c'o ma't'ü o ts'ita, 'ñe c'o pezhe o bēchjine.

¹⁶ E Jesús xo mama:

—Nutsco e Jesús ró tājā nu in anxegō o ē xi'ts'i texe yo, ngue c'ua rí xipjigüe c'o dyaja in ntegō. Nguetscō ró cjapügō o bübü e David. Xo o mboxbēchezügō e David. Xo nguetscō c'ü chjéntjovi nza cja c'e seje c'ü juēbi 'ma xōrū, eñe.

¹⁷ Nu c'ü o Espiritu Mizhocjimi c'ü bübü o mü'bü yo o nte Mizhocjimi mama a cjava:

—Nu'tsc'e Jesucristo in Jmuts'ügöjme, xā'dā.

Xo mama a cjava yo o nte Mizhocjimi yo ngueje o su c'e Ts'imē:

—Xā'dā dya, a 'ñecjua.

Texe c'o ārā yo jña'a yo, xo ni jyodü ra mamaji a cjava:

—Xā'dā dya, in Jmuts'ügöjme.

Nu'tsc'eji in türeji in neji o ndeje, xā'dāji rí ē siji o ndeje nu unü c'ü rgui bübütjoji. Nu ne ndeje, e Jesucristo ra dya c'ütjoji; dya ra cobrats'üji.

¹⁸ Nu'tsc'eji in äräji yo jña yo mama ne libro, pjötpüji na puncjü ngüenda. Na ngueje 'ma cjó c'o ra jñu's'ü jña c'o dya mama ne libro, Mizhocjimi ra jñünpü ngüenda ra tsjapü ra sufrido texe c'ua ja nzi ga t'opjü cja ne libro. ¹⁹ Nu 'ma cjó c'o ra jñücü yo jña yo mama Mizhocjimi cja ne libro, Mizhocjimi xo ra jñüpcü o tjü'ü cja c'e libro nu ja juns'ü o tjü c'o ra bübütjo co Mizhocjimi para siempre. Dya xo ra cjogü a mbo cja o jñiñi Mizhocjimi a jens'e. Ngue c'e jñiñi c'ü xitsiji Mizhocjimi cja ne libro.

²⁰ Nu c'ü mama yo jña'a yo, mama a cjava:

—Dya cja ra metscō rá ējē, eñe.

Je rga cjanu, amén. Xā'dā, nu'tsc'e Jesús in Jmuts'ügöjme.

²¹ E Jesucristo c'ü in Jmugöji ra mböxc'üji, ra nintsjimts'üji in texeji, o ntets'üji angueze. Je rga cjanu, amén.